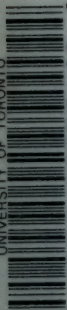
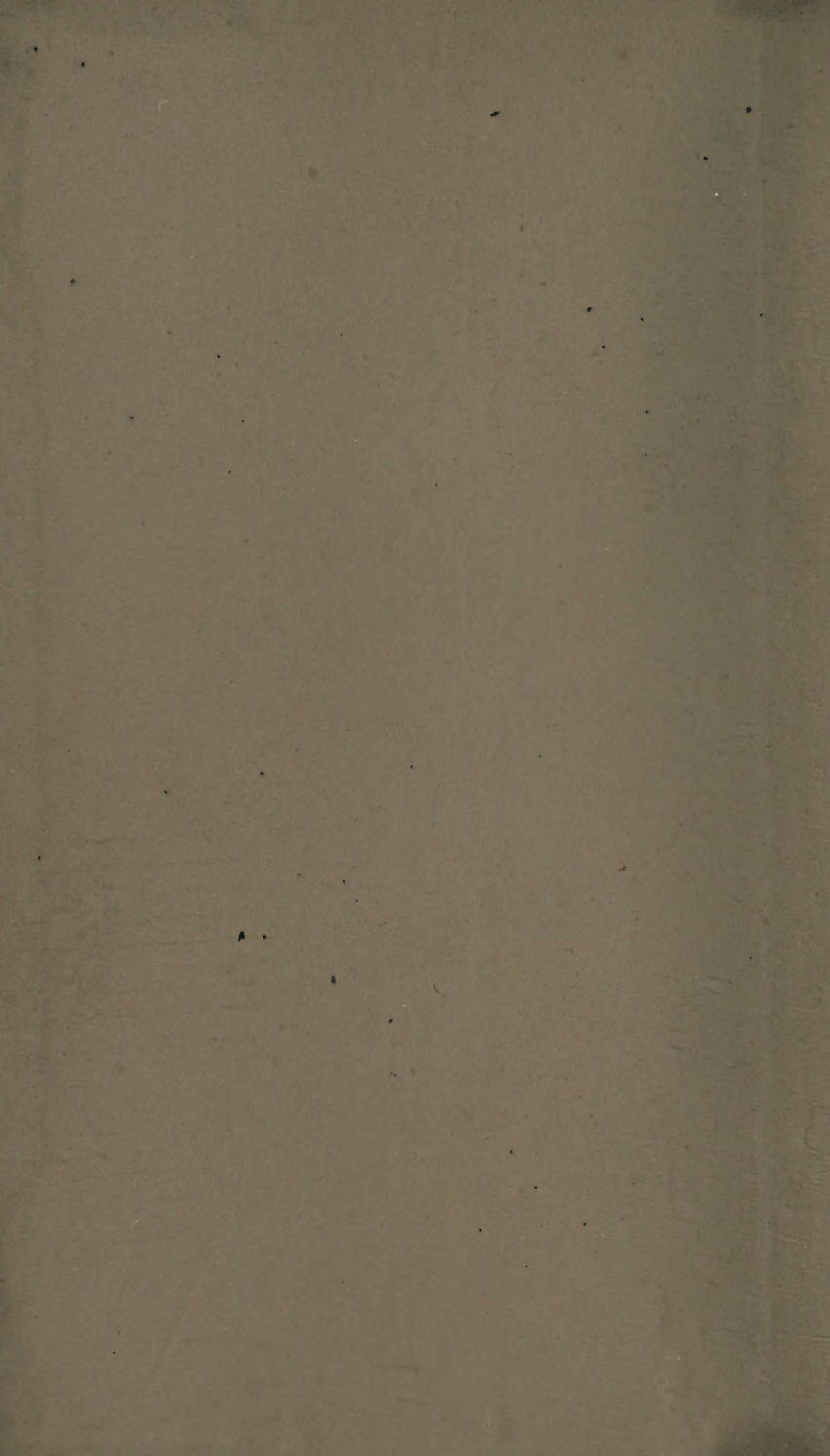

UNIVERSITY OF TORONTO

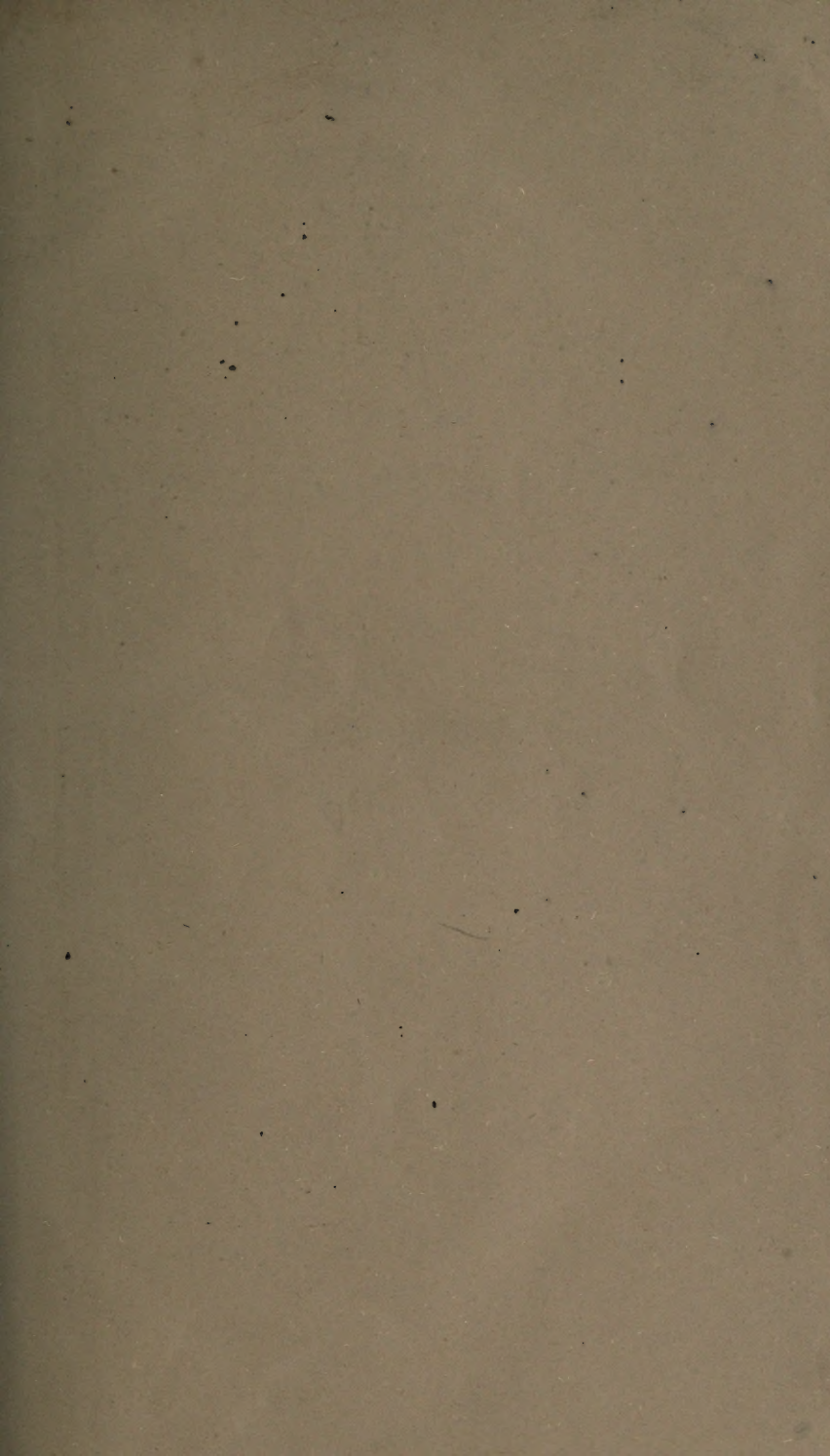

3 1761 00357149 4

UNIVERSITY
OF
TORONTO
LIBRARY

Per C.
N.

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BORUSSICAE

CONTINUATA.

LAONICUS CHALCOCONDYLAS.

31883

Vol 32

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXLIII.

CORPUS

SCRIPTORUM HISTORIAE

BYZANTINAE

EDITIO EMENDATA ET COPIOSIOR

DF

CONSILIO

503

R. G. NIERNBURGII C. F.

CG

INSTITUTA

v. 32

AUGUSTATAE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BOUSSICA

CONTINUA

LAONICES CHALCOPHYLAS

BOONAE

IMPENSIS ED. WEBERII

MDCCLXXIII

LAONICI
CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM LIBRI DECEM

EX RECOGNITIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXLIII.

IMMANUELIS BEKKERI

P R A E F A T I O.

Laonicus Chalcocondylas ut argumenti peregrini copia et varietate ad legendum allicit, ita lectu ingratus est, emendatu difficilis. cui cum liceret plane et dilucide loqui, eoque uti sermone quo Ducas et Phrantzes usi etiamsi non delectant at intelliguntur, maluit Herodotum aemulari. itaque dum lunonem captat, a nube adeo decipitur ut saepe ne ipse quidem quid dicere velit nosse videatur. quid quod multis in locis, eluctantium verborum parum compos atque iudicio suo diffidens, unam eandemque rem binis ternisque modis non tam effert quam conatur et experitur efferre? talibus locis quid vis facere criticum? quemne scriptor defugerit vocum et locutionum delectum, eum ad suum arbitrium libidinemque instituat? audax facinus nec cuiquam facile placiturum. relinquat igitur, qualia acceperit, congesta eodem non bene iunctarum discordia semina rerum? relinquet sane taediumque feret.

Quod non tulit b. Hamakerus. is enim cum propter insignem, qua excellebat, litterarum Orientalium scientiam maxime omnium annalibus Turcicis edendis et illustrandis idoneus esse videretur, commissum sibi a Niebuhrio Laonicum non invitus

recepit et variis lectionibus suisque coniecturis ac notis instruere coepit, mox propius cognitum simulque desperatum de manibus deposuit neque attigit amplius, donec fastidio suo immortalis hereditatem molestiae mihi transmisit.

Variae autem, quas memoravi, lectiones tum ex codicibus Regiis a Fabroto collatis petitae sunt, tum ex apographo Tubingensi, cui index

Νικολάου Χαλκονδύλου ιστορικόν, ὅθεν τε ἤρξαντο οἱ αὐθένται τῶν Τούρκων καὶ πράξεις αὐτῶν καὶ ἀνδραγαθήματα ἕως τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ μεγάλου αὐθέντου τοῦ Μεχμέτεω.

studiosi iuvenes, docti et boni, mihi M. Martino Crusio, Tubingae utriusque linguae doctori, amicitiae ergo descriptum, mensibus Martio et Aprili, anno 1575.

exemplar ipsum nimis per se fuit mendosum, et nos de industria sumus id imitati. utrumque genus non exhaustum mihi putavi, sed delibandum: nam ubi codex aliquis ταύτη habeat pro ταύτη, ubi ἕκ τοῦ εἰκότου legendum proponatur pro ἕκ τοῦ εἰκότως, id vero nosse cuius tandem potest interesse?

Subiungit editio Parisiensis et Annales sultanorum Othmanidarum a Leunclavio Latine versos et eiusdem Pandecten historiae Turcicae; quibus facile careas post Hammerianam imperii Osmanici historiam.

Scrib. Berolini d. 25 Oct. a. 1841.

C. A. FABROTUS LECTORI.

Editioni novae Laonici Chalcocondylae multum accessit, candidè lector: non enim clam te est eos qui priorem curarunt vel inemendatis codicibus usos, vel operarum negligentia bene multa menda in eam irrepsisse. hinc lacunae plures, quas ex Regiis codicibus supplevimus; hinc pleraque cõrupte edita, quae fidem meliorum codicum secuti quantum potuit emendavimus. varias etiam lectiones e duobus manu scriptis codicibus excerptas in ora exhibemus, quibus interdum quae in priore editione adscriptae erant confirmantur. et utique tamen laudanda eorum opera qui primi Graeca ex veteribus codicibus Palatinis in lucem protulerunt, quae interpretes non ediderat. Ioannes Balthasar Baumbachius, Graecae et Hebraeae linguae professor Heidelbergensis, studium et operam suam impenderat ut emendate Laonicus ederetur. sed id librorum fatum esse videtur, ut in vitiosos codices fere incidant qui primi Graecum vel Latinum auctorem publicant. et qui postea meliores nacti sunt codices, feliciores quidem sunt, minime autem ad rem litterariam iuvandam proniores. de nomine vero auctoris non convenit: nam alii Chalcondylem, alii Chalcocondylem appellant. Regia exemplaria Χαλκοκωνδύλην habent tam in libri epigraphe quam p. CLXXXI d, ut quo nomine censerì debeat certo definiri non possit propter codicum varietatem. utro autem nomine eum indigitemus, multum laborandum non est.

Praeterea nova quaedam Graecobarbara occurrunt apud Laonicum et Ducam, quem e tenebris eruit eruditissimus vir Ismael Bullialdus. ea nos glossario adhibito explicuimus, non hinc inde auctorum locis emendicatis, sed fere ex libris ha-

ctenus ineditis prolatis: semper enim curae nobis fiat ut e penu mere nostra depromeremus quod auctori, quem illustrandum suscepimus, inserviret; et certum est, si quando prodierit lexicon Byzantinum, in quo vocabula difficiliora ac Graeco-barbara, quae in omnibus historiae Byzantinae scriptoribus occurrunt, explicabuntur, posse nos accessione nova congeriem illam locupletare. ea de re tamen penes eos, quorum opera lexicon illud in lucem exhibit, per me arbitrium esto. verum quidem est, ex quo historiae Byzantinae editioni praesse coepi, de lexico Byzantino edendo cogitasse, sed nolo viris doctissimis occasionem hanc de re publica litteraria bene merendi praeripere. glossarium hoc nostrum *) mox sequetur alterum in Constantini Manassis Annales, in quo conscribendo eadem diligentia usus sum qua in caeteris componendis. interim hoc utere, si tanti est, et vale.

*) Glossarii Fabrotiani pars maior aut Ducam aut chronicon Ducae subiunctum illustrat; quae nunc cum Laonico edi non potuit. Laonici glossae in indice historico reperientur. I. B.

ΛΑΘΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΚΑ.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ *)

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER PRIMUS

CONRADO CLAUSERO Tigurino Interprete.

Λαόνικῳ Ἀθηναίῳ τῶν κατὰ τὸν βίον οἱ ἐς θεῶν τε καὶ ἀκοήν Par. 1
ἀφιγμένων ἐς ἱστορίαν ξυγγέγραπται τάδε, ὥστε δὴ τοῦτο Ven. 1
χρέως ἐκτινῆναι τῇ φύσει, ἅμα οἰόμενος καὶ μηδὲν αὐτῶν
ἀκλεῶς ἔχειν ἐς τοὺς ἐπιγιγνομένους, ξυνενεχθέντων, ὡς ἐμοὶ
5 δοκεῖ, οὐδαμῇ ἐλασσόνων τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ποτὲ γέ-

*) Λαόνικου Χαλκοκονδύλου ἱστορίαι τῶν Ἀγαρηῶν βασιλέων
ἡγουν τῶν Ὀτουμάνων R i. e. codex Regius Paris. 1. ἐς ἐπι-
θεῶν vel ἐς ἐπιθέαν libri 3. οἰομένῳ H (i. e. Hamakerus).

Laonicus Atheniensis, quae visu quaeque auditu percepit, cum ad-
huc in vivis foret, litterarum monumentis mandare statuit, partim
quidem ut naturae gratiam debitam referret, partim vero quod pu-
taret nihil non illorum memorabile visum iri posteris. complectitur

νομένων μνήμης ἀξίων. τῆς τε Ἑλλήνων φημί τελευτῆς τὰ ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν επισυμβεβηκότα, καὶ Τούρκων ἐπὶ μέγα δυνάμεως καὶ ἐπὶ μέγιστον τῶν πρόποτε ἤδη ἀφικομένων. ἀφ' ὧν δὴ τὴν τοῦδε τοῦ βίου εὐδαιμονίαν ἐπὶ τὰναντία φε-

P. 2 ρομένην ἐπιλεγόμενος ἴσχειν αὐτῇ καὶ ἄλλοτε ἄλλως, θέμις ἤγοῦμαι εἶναι περὶ ἀμφοῖν τούτων μνήμην ποιῆσθαι οὐκ ἀεικῆ. ξυγγραφὴν δὲ τήνδε ἀποδεικνύμενοι ἐπιμνησόμεθα καὶ περὶ ἄλλων τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην γενομένων, οὐκ ἀμφὶ τόνδε τὸν ἐπ' ἐμοῦ χρόνον, οἷς τε αὐτὸς παρεγενόμενον θεασάμενος, καὶ τἄλλα ἀπὸ τε τοῦ εἰκότος, μάλιστα δὲ συμ-10 βαλλόμενος, καὶ ὡς ἔτι παρὰ τῶν τὰ ἀμείνω φρονούντων ἐδόκουν πνθέσθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἢ ἂν μάλιστα ἔχοι ὡς ἀσφαλίστατα ἐπὶ τὸ ἀμεινον ἀληθείας εἰρησθαι. μηδὲ ἐκεῖνό γε πάννυ ἐκφαύλως ἔχον ἡμῖν, ὡς Ἑλληνικῆ φωνῇ ταῦτα

B διέξιμεν, ἐπεὶ ἤγε τῶν Ἑλλήνων φωνῆ πολλαχῆ ἀνά τὴν οἰ-15

V. 2 κουμένην διέσπαρται καὶ συχναῖς ἐγκαταμείμικται. καὶ κλέος μὲν αὐτῇ μέγα τὸ παράντικα, μεῖζόν δὲ καὶ ἑσαυθις, ὁπότε δὴ ἀνά βασιλείαν οὐ φαίλην Ἑλλην γε αὐτὸς βασιλεὺς καὶ ἔξ αὐτοῦ ἐσόμενοι βασιλεῖς, οἱ δὴ καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων παῖ-

8. οὐκ delet H 10. εἰκότως P (i. e. editio Parisiensis). quam ubi solam appello, cum ceteris libris consentit.

enim hoc opus, ut mea fert opinio, res gestas fama nequaquam minores illis quae unquam in universo isto terrarum orbe contigisse memorantur. duo autem continet, Graecorum regni interitum, et quae mala in ipsum redundarunt, nec non Turcos, qui brevi in tantas creverunt opes ut opibus et potentia mortales omnes, qui unquam fuere, longo intervallo infra se relinquunt. qui quamvis nunc rerum potiantur et praesentis vitae felicitatem conturbent et in diversum abripiant, tamen censeo fore, ut et meum calculum adiciam, tempus, quo res ipsorum in contrarium vergant. de utrisque tamen, Graecis pariter et Turcis, historiam contexere non arbitror iniucundum fore. historiam autem istam conscribentes faciemus mentionem et aliorum quae in orbe acciderunt, nec tamen meo tempore, ut quibus interfuerim oculatus testis. caetera vero, non secutus verisimiles coniecturas, nec ut acceperim ab his qui magis sapere videbantur, tradam: verum, ut historiae series tuto feratur, ea adducam quae quam proxime ad veritatem accesserint. nec nobis vitio vertatur quod Graeca lingua operi isti adhibetur, si quidem ea hodie per totum quasi orbem est dispersa, et nationibus omnibus fere immixta conspicitur; cuius gloria cum sit excellens, excellentior tamen accedet, quando regno alicubi haud contemnendo praefuerit rex Graecus et qui ex eo nascentur reges, aut quando Graecorum filii in unum collecti pa-

δες ξυλλεγόμενοι κατὰ σφῶν αὐτῶν ἔθιμα ὡς ἥδιστα μὲν σφίσιν αὐτοῖς, τοῖς δὲ ἄλλοις ὡς κράτιστα πολιτεύοντο.

Ἕλληνες μὲν οὖν ὅσα ἀποδεικνύμενοι ἔργα μεγάλα τε καὶ περιφανῆ ἐπὶ μέγα ἀφίκοντο κλέος κατὰ τε ἄλλα καὶ 5 Εὐρώπην καὶ δὴ καὶ Αἰβύην, ἐπὶ Γάγγην τε καὶ Ὠκεανὸν καὶ ἐπὶ Καύκασον ἔτι ἐλαύνοντες, ἐπὶ ταῦτα δὲ προεληλυθότων ἄλλων τε πολλῶν καὶ δὴ καὶ Ἡρακλέους καὶ ἔτι πρότερον Διονύσου τοῦ Σεμέλης υἱέος, καὶ πρὸς γε ἔτι Λακεδαι- C μονίων καὶ Ἀθηναίων, μετὰ δὲ ταῦτα Μακεδόνων τοῦ βασιλέως καὶ τὴν τούτου ὕστερον ἡγεμονίαν ἐχόντων, πολλοὶ 10 πολλαχῆ ἕκαστα, ὡς ἐγένοντο, ἄλλοι ἐπιμνησάμενοι καὶ συνεργάσαντο. Ἕλληνες μὲν οὖν ταῦτα διεπράττοντο ἐπὶ πολὺ ὡς μάλιστα τοῦ χρόνου διαγεγόμενοι καὶ ἐπὶ συχνὰς γενεὰς τύχην ἀρετῆς ἐνδεᾶ σχόντες ἀπανταχοῦ, ξύμμετρον δὲ οὐδα- 15 μοῦ. ἐπὶ τούτων τε γὰρ πολλαχῆ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην εὐδαιμονούντων, Ἀσσυρίους μὲν τὸ παλαιότατον ἐπυθόμεθα, ἀκοῆς ἐπὶ τὸ μνήμης μακρότατον ἀφικόμενοι, ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προεληλυθέναι, μετὰ δὲ ταῦτα Μήδους ἐς τοῦτο κα- D θισταμένους ἡγησάμενον Σαρβάρεω τοῦ Σαρδαναπάλου Ἀσ- 20 συρίων βασιλέως τὴν ἡγεμονίαν ἀφελομένον, ὕστερον ὑπὸ Περσῶν τὴν βασιλείαν ἀποβαλεῖν ἡγουμένον Κύρον τοῦ Καμβύσεω, καὶ Πέρσας τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνά-

10. καὶ τῶν τὴν ?

trio more res publicas sibi quam iucundissime administraverint, reliquis vero quam potentissime imperaverint.

Graeci quidem praeclaris facinoribus editis quo pacto ingentem sibi pepererint gloriam, et quemadmodum inter caetera etiam in Europam Libyamque venerint, Gangem Oceanumque adierint, cum ad ista loca processerint alii plurimi, quos inter Hercules et ante hunc Bacchus Semeles filius, praeterea Lacedemonii et Athenienses, postea Macedonum rex eiusque successores, et quo ordine singula haec gesta sunt, plurimi annalibus condiderunt. Graeci autem praecipue hunc laborem sibi delegerunt, quia prae ceteris tempore longiore durarunt, fortunamque virtute vacuum, nunquam tamen moderatam plurimis generationibus obtinuerunt. his praeterea per totum orbem prospero rerum successu utentibus, comperio Assyrios, gentem antiquissimam, memoriam sui facientes longissimam, Asiae imperium occupasse. dein Medos ad Asiae imperium subvectos, duce Sarbare (quem Iustinus Arbactum et Arbacen vocat) Sardanapalum Assyriorum regem regno deturbantes. sed Asiae monarchiam tandem amiserunt, victi a Cyro Persarum rege. at hinc Persarum reges adeo in immensum aucti sunt ut etiam in Europam traiecerint. deinde haud

μεως, τὰ τε ἄλλα καὶ ἐς Εὐρώπῃν διαβάνας. μετὰ δὲ ταῦτα ὑστερον οὐ πολλαῖς γενεαῖς Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, Μακεδόνων βασιλεῖα, Πέρσας ἀφελόμενον τὴν ἡγεμονίαν καὶ Ἰνδούς καταστρεψάμενον καὶ Λιβύης μοῖραν οὐκ ὀλίγην, πρὸς δὲ καὶ Εὐρώπης, τοῖς μεθ' ἑαυτὸν τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν, 5 ἐς ὃ δὴ Ῥωμαίους ἐπὶ τὴν τῆς οἰκουμένης μεγίστην ἀρχὴν

P. 3 ὑφικομένους, ἰσοτάλαντον ἔχοντας τύχην τῇ ἀρετῇ, ἐπιτρέψαντας Ῥώμην τῷ μεγίστῳ αὐτῶν ἀρχιερεῖ καὶ διαβάνας ἐς Θοράκην ὑφηγούμενον ἐπὶ τὰδὲ τοῦ βασιλέως, καὶ Θοράκης ἐπὶ χῶραν ἧτις ἐς τὴν Ἀσίαν ἐγγυιᾶτω οἰκεῖται, Βυζάντιον Ἐλ- 10 ληνίδα πόλιν μητρόπολιν σφῶν ἀποδεικνύντας, πρὸς Πέρσας, ὑφ' ὧν ἀνήκεστα ἐπεπόνθεισαν, τὸν ἀγῶνα ποιῆσθαι, Ἕλληνας τε τὸ ἀπὸ τοῦδε Ῥωμαίοις αὐτοῦ ἐπιμυγνύντας, γλωτταν μὲν καὶ ἦθη διὰ τὸ πολλῶ πλέονας Ῥωμαίων Ἕλληνας αὐτοῦ ἐπιχράτειν διὰ τέλους φυλάξαι; τὸννομα μέντοι μηκέτι κατὰ 15 τὸ πατριον καλουμένους ἀλλάξασθαι, καὶ τοὺς γε βασιλεῖς B Βυζαντίου ἐπὶ τῷ σφῶς αὐτοὺς Ῥωμαίων βασιλεῖς τε καὶ αὐτοκράτορας σεμνύνεσθαι ἀποκαλεῖν, Ἕλλήνων δὲ βασιλεῖς οὐκέτι οὐδαμῇ ἀξιῶν. τοὺς μέντοι Ῥωμαίους ἐπυθόμεθα καὶ αὐτῶν ἀρχιερέα τὸν μέγιστον, οὐκ ὀλίγα ἄττα κατὰ τὴν 20 θρησκείαν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διενεχθέντας, διακεκρίσθαι τὰ τε ἄλλα ἅφ' Ἕλλήνων, καὶ δὴ καὶ βασίλεα Ῥωμαίων ἐπιψηφιζομένους, οἷς μὲν ἀπὸ Γαλατῶν ὁ τὲ δὲ ἀπὸ Γερμανῶν,

1. διαβάνας P: corr H
διὰ τὰ P

10. φκεῖται P. quae ita solet 14.

multis saeculis post Alexander Macedonum rex, erepta Persis Asiae monarchia, Indis devictis, Europae Asiaeque parte haud poenitenda debellata, suis reliquit imperium. exinde Romani cum essent nacti imperium in orbe longe lateque maximum, tenentes fortunam virtuti aequilibrem, commiserunt Romam pontifici maximo. ipsi vero ductu Caesaris transierunt in Thraciam; et in ea regione ubi Asiae proxima est, Byzantium urbem Graecam, (quae nunc Constantinopolis est) Thraeciae metropolim constituentes, cum Persis, a quibus gravissimos adfligebantur, plurima praelia fecerunt. Graeci autem ex eo tempore Romanis commixti, cum his aliquanto plures numero essent, linguam suam patriosque mores ad finem usque constanter retinuerunt. nec tamen patrium nomen ipsis remansit, verum mutatum est: nam Byzantii reges non amplius istud nomen gestaverunt, sed magna cum veneratione se ipsi Romanos imperatores et Caesares, nec Graecorum reges, nuncupaverunt. Romanos quidem accepimus, et ipsorum pontificem maximum, cum longo tempore concertassent cum Graecis in Christianae religionis quibusdam articulis, tandem a Graecis dese-

ἐς τόνδε αἰεὶ τὸν χρόνον ἀποδεικνύναι· διαφραβεύεσθαι δὲ
 αἰεὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἔστιν ὅτι διαλείποντας, ὥστε τὰ
 ἐς Θρησκειᾶν σφίσι ξύμφωνά τε καὶ ξυνηγὰ καταστῆσαι ἀλ-
 λήλοις, κατὰ ταυτὸ ξυνηόντας. καὶ μέντοι Ἕλληνας μὴ ἐδελη-
 5 σαι Ῥωμαίοις διὰ χρόνον συμφερομένους τὰ πάτρια σφίσι C
 καθεστῶτα συγγέαι. καὶ ἀπὸ ταύτης δὴ τῆς διαφορᾶς συ- V. 3
 χνοῖς τε τῶν ἑσπερίων καὶ δὴ καὶ Ἐνετοῦς, ἐνάγοντος ἐπὶ
 τάδε τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως, στόλῳ στρατεύεσθαι μεγάλην
 ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἐπιόντας ἐς τὸ Βυζάντιον ἀφικέσθαι
 10 καὶ τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἐλεῖν. βασιλέα τε Βυζαντίου καὶ
 Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους οἴχεσθαι διαβάντας ἐς τὴν Ἀσίαν,
 ἀφικόμενους δὲ ἀποδεικνύναι σφίσι Νίκαιαν τὴν Ἑλληνίδα
 πόλιν, τὰ βασίλεια ἐν αὐτῇ ποιουμένους. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ
 πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἀπολαβεῖν τε αὐτῆς Βυζάντιον, κρῆμα
 15 εἰσεληλυθότας ἐς τὴν πόλιν, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην αὐτὴν διαβάν- D
 τας διαγενέσθαι ἐν αὐτῇ βασιλεύοντας. βασιλέα δὲ Ἑλλήνων
 μετὰ ταῦτα Ἰωάννην ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἤδη αἰσθόμενον τὰ
 Ἑλλήνων πράγματα, λαβόντα τε τοὺς Βυζαντίου ἀρχιερεῖς
 καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἐλλογίμους, διαπλεῦσαι ἀπιόντα ἐς Ἰτα-
 20 λίαν, ἔς γε τὸν ἀπὸ Τούρκων ἐπηρητημένον οἱ κίνδυνον ἐπι-
 κουρίαν οἴόμενος οἴσεσθαι, ἣν ἐκείνοις τὰ κατὰ τὴν Θρησκειᾶν

5. συμφερομένοις P

10. καὶ Βυζαντίου τὴν P

21. οἴο-

μενον?

cisse. Romanum autem Caesarem nunc e Gallis nunc e Germanis
 eligentes, legatos, nullam prorsus occasionem omittentes, miserunt
 ad Graecos, ut convenientes in unum conciliumque concelebrantes
 concordiam, quantum ad Christianam religionem attinet, inter sese
 conglutinent. at Graeci noluerunt, cum plurimis annis adversus
 Romanos contentiones movissent, patrium religionis suae cultum per-
 turbari. hac dissidii causa permoti Occidentalium plurimi, adiun-
 ctis etiam Venetis, pontifice maximo sic instigante, decreverunt classe
 maxime magna proficisci adversus Graecos. appellentes igitur Byzan-
 tium urbem vi ceperunt. rex autem Byzantius cum Graecorum opti-
 matibus fugam iniens contulit se in Asiam. quo cum venissent, ele-
 gere Nicaeam urbem Graecam, eamque regni sedem declararunt. cum
 anni intercessissent pauci, Byzantium recuperarunt, cum quorum maxi-
 me occulte in eam se recepissent. reversi igitur Byzantium, relicta
 Asia, regni gubernacula diu tenuerunt. tandem Graecorum rex Io-
 annes, intelligens Graecorum res in summo periculo quasi inter mal-
 leum et incudem versari, adsumptis Byzantii episcopis necnon Grae-
 corum doctis, conscendit navem et in Italiam profectus est, existi-
 mans, si convenissent cum Romanis in negotio religionis, se hos au-
 xiliares habiturum ad bellum iam haud dubie a Turcis imminens.

ξυμβῆ. γενόμενον δὲ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ κοινωνησόμενον τῷ Ῥω-
 μαίων ἀρχιερεῖ τὴν περὶ τὴν θρησκείαν διαφορὰν, εἰς διά-
 λεξιν μὲν πρῶτον καταστῆναι πολυπραγμονοῦντας, τελευ-
 τῶντα δὲ ξυμβῆναι αὐτῷ ἅμα τοῖς Ἑλλησι τὰ κατὰ τὴν δια-
 P. 4 φορὰν σφίσι ξυμφερόν ἀποδεικνυμένους καὶ τὴν διαφορὰν 5
 σφίσι διαλυομένους, ἐπικουρίας δὲ τυχόντα ἐν μέρει ἀποκο-
 μιζέσθαι αὐθις ἐπὶ Βυζαντίου. τοὺς μέντοι Ἑλληνας ἐπ'
 οἴκου γενομένους μὴ ἐμμεῖναι τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν σινοδοῖς
 πεπραγμένοις, ἀξιοῦντας σφίσι μηδαμῇ εὐάγες εἶναι Ῥωμαί-
 οισ, ὡς δὴ μὴ αἴσια δισχυριζομένοις, συντίθεσθαι τὸ πα- 10
 ράπαν, καὶ οὕτω διάφορα διὰ τέλους γενέσθαι Ἑλλησι τὰ
 πρὸς Ῥωμαίους.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτόν μοι ἀποχρώντως ἔχοντα ἐπιδε-
 δείχθω περὶ τε τῆς Ἑλλήνων βασιλείας καὶ τῆς ἐς Ῥωμαίους
 B ἐχούσης αὐτῶν διαφορᾶς, ὡς δὴ οὐκ ὀρθῶς τά γε ἐς βασι- 15
 λείαν καὶ ἐς τοῦνομα αὐτῷ προσηγορεύετο τοῖτοις. παραγε-
 νόμενος μὲν οὖν αὐτὸς ἔγωγε ἐπὶ τόνδε τὸν βίον κατέλαβον
 Ἑλληνάς τε καὶ Ἑλλήνων βασιλέα ὑπὸ τε τῶν ἐν Θράκῃ γε-
 νῶν πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὑπ' αὐτῶν γε δὴ τῶν βαρ- 20
 βάρων τῆς ἄλλης ἀρχῆς ἀπεληλαμένους, ἀρχὴν τήνδε βαρ-
 χεϊάν τινα περιέπειν, Βυζαντίον καὶ Βυζαντίου τὴν κάτω
 παραλίαν ἄχρις Ἡρακλείας πόλεως, κατὰ δὲ Εὐξείνου πόντου

8. συνοδῶν?

cum autem ad colloquium venisset cum pontifice Romano Eugenio
 tum quarto super religionis controversia, disputatio cum magna alter-
 catione utrinque exorta est. postremo eo res deducta est ut Graeci
 pariter et Romani in religionis negotio consentirent, discordiaque
 omnis quam longissime submoveretur. rex igitur Graecorum auxilii
 a Romanis aliquantulum nactus domum rediit. Graeci reversi Byzan-
 tium acta edocent eos qui domi manserant; qui quidem noluerunt
 stare his quae acta erant in Italiae synodis, putantes sibi nequaquam
 fas esse, consensum praestare Romanis nefaria asserentibus. hinc per-
 petuo discordiam fovisse Graecos in negotio religionis adversus Ro-
 manos constat.

Haec quidem hactenus, quantum praesenti historiae conducere
 videtur, de Graecorum regno et continua horum dissensione adver-
 sus Romanos dixisse sufficiat. itaque tum regnum ipsorum tum no-
 men non recte appellatum est. ego igitur cum attigissem haec tem-
 pora, animadverti Graecos horumque regnum primo sub Thracibus extit-
 tisse; postea reliquo regno a barbaris exutos parvum quoddam regnum
 gubernasse, videlicet Byzantinum, Byzantiique maritimam regionem
 inferiorem, Heracleam urbem usque, et iuxta Euxinum Pontum ma-
 ritimam regionem superiorem, usque ad urbem Mesembriam, praeter-

τὴν ἄνω παραλίαν ἄχρι Μεσημβρίας πόλεως, Πελοπόννησόν τε αὐτὴν ἔξυμψασαν πλὴν ἢ τριῶν ἢ τεττάρων πόλεων τῶν Ἐνετῶν, ὡσαύτως Ἀἴγιον Ἰμβρον καὶ νήσους τὰς αὐτοῦ ταύτην C
 ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἀγκυμένους. ὡς οὖν ἕκαστα τούτων ξυνέβη γέ-
 5 νέσθαι, ὡς τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα κατὰ βραχὺ ἀπώλειτο φθειρόμενα ὑπὸ Τούρκων, καὶ ὡς τὰ ἐκείνων μεγάλα ἐγένετο, ἐς μέγα αἰεὶ ἐς τόνδε τὸν χρόνον ἴοντα εὐδαιμονίας, ἐπιμνησόμεθα ἐπέξιόντες, ἐφ' ὅσον δὴ ἐς τὸ ἀκριβέστερον ἐπυθόμεθα.

10 Τούρκους δὴ οὖν ἔγωγε οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν καλέσαιμι κατὰ τὸ παλαιόν, ὥστε τάληθοῦς μὴ διαμαρτεῖν. οἱ μὲν γὰρ Σκυθῶν ἀπογόνους τοὺς Τούρκους οἴονται εἶναι, ὀρθότερον δὴ συμβαλλόμενοι περὶ αὐτῶν διὰ τὸ ἐς ἥθη οὐ πολὺ διε-
 15 στηκότε καθισταμένους γλώττῃ σύνεγγυς μάλα διαχωρῆσθαι D
 ἔτι καὶ νῦν τῇ αὐτῇ. Σκύθας τε γὰρ φασὶ τὸ ἑβδομον ἥδη ἀπὸ Ταναΐδος ὠρημένους καταστρέφεσθαι τὴν ἄνω Ἀσίαν, Πάρθων τὴν ἡγεμονίαν ἐχόντων, τὴν τε Περσῶν χώραν καὶ
 Μήδων καὶ Ἀσσυρίων, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπικαταβάντας ἐς τὴν V. 4
 κάτω Ἀσίαν, ἐπὶ Φρυγίαν Λυδίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, τὰ
 20 ἐς τήνδε τὴν χώραν ὑποχείρια σφίσι ποιήσασθαι. καὶ νῦν ἔστιν ἰδεῖν, ἣ λέγουσι, πολλὰ τοῦ γένους τούτου πολλαχῆ τῆς Ἀσίας ἐπινεμόμενα, πρὸς Σκυθῶν τῶν νομάδων ἥθη τε καὶ

4. ὠκίμενος T, κειμένους H

ea Peloponnesum omnem, extra tres aut quattuor Venetorum urbes, ad haec Lemnum et Imbrum insulasque ibi in mari Aegeo sitas. ut autem singula haec contigerint, ut Graecorum res paulatim interierint a Turcis accisae, ut Turcorum res usque incrementum sumpserint, ut iidem ad maximam pervenerint felicitatem usque ad praesens tempus, singula haec explicabimus, quam exactissime et verissime audivimus.

Turcos ego nescio quodnam antiquitus nomen tenuisse dicam, ne a vero aberrare videar. quidam putant eos a Scythis, quos Tartaros nominant, originem trahere, non malam secuti coniecturam, videlicet quod moribus haud multum inter se differant, linguaque utantur etiamnum non multum dissimili. aiunt enim Scythas septimum iam a Tanai progressos Asiam superiorem devastasse, Parthis ea tempestate rerum summa potentibus necnon Persarum Medorum Assyriorumque regiones tenentibus. hinc inferiore quoque Asia peragrata Phrygiam Lydiam et Cappadociam suo imperio adiecisse. etiam nunc videre est, ut fertur, plurimos istius generis homines ubique per Asiam dispersos, moribus et victus ratione referentes Scythas nomades (quos pastores sive armentarios non absurde dicas) nullibi in Asia certas et fixas habentes sedes. illi et alia coniectura ducun-

δίαίταν τετραμμένα, οὐδαμῆ τῆς Ἀσίας ἔχοντα καταφανῆ τὴν
 διατριβήν. κακείνη δὲ ἐτι συμβάλλονται ὡς Ἀσίας τὴν κάτω
 P. 5 χώραν ἐνοικοῦντα βάρβαρα ἔθνη Τούρκων, Λυδίων Καρίαν
 Φρυγίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Σκύθαις τὴν ἀπὸ Ταναΐδος
 ἐπὶ Σαρματίαν χώραν ἐπινεμομένοις ὁμόγλωττά τε ἐστὶ καὶ 5
 ὁμόσκεινα. ἔτιοι δὲ Πάρθων ἀπογόνους Τούρκους φασὶν εἶ-
 ναι· τούτους γὰρ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν νομάδων διωκομένους ἐς
 τὴν κάτω Ἀσίαν ἐπικαταβῆναι, καὶ ἐς τὸ νομαδικώτερον ἀπο-
 κλίναντας σκεδασθῆναι ταύτη ἀνὰ τὰς πόλεις, καὶ ἀπὸ τού-
 του ὡς δὴ νομάδας Τούρκους τὸ γένος τοῦτο καλεῖσθαι. ἄλ- 10
 λοι δὲ φασὶν ἀπὸ Τούρκης τῶν Περσῶν πόλεως μεγάλης τε
 καὶ εὐδαίμονος προελθεῖν τε τὸ γένος τοῦτο δισχυρίζονται,
 B καὶ εἰς τὴν κάτω χώραν τῆς Ἀσίας ἀπαλλαιτομένους σκεδου-
 σθῆναι ταύτη ἀνὰ τὴν Ἀσίαν, ἐπικατασχόντας τὴν χώραν.
 εἰσὶ δὲ οἱ βούλονται Τούρκους ἀπὸ Συρίας μᾶλλον τῆς κοίλης 15
 καὶ Ἀραβίας ἢ ἀπὸ Σκυθῶν ἐπὶ τήνδε τὴν χώραν ἀφικόμε-
 νους μετὰ Ὀμάρω τοῦ τὴν νομοθεσίαν διαδεξαμένου ἐπὶ τὴν
 τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προελθῆναι, καὶ ταύτη αὐτοῦ κυταλειφθέν-
 τας ἐς τὸ νομαδικώτερον ἀποκλίνας. ὡς μὲν οὖν τούτων ἕκα-
 στα ἔχει ἀληθείας, καὶ ἐφ' ἃ δέη τούτων χωροῦντας πυθέ- 20
 σθαι ἄμεινον, οὐκ ἔχω ζυμβαλέσθαι ὡς ἀσφαλέστατα. το-

1. τετραμμένα et ἔχοντα II, τετραμμένην et ἔσχον P

tur, qua confirmare nituntur Turcos Scytharum esse progeniem, quod
 inferioris Asiae regionem gentes Turcorum barbarae incolant, Lydiam
 Cariam Phrygiam et Cappadociam, qui lingua et reliquo quotidianae
 vitae usu nihil discriminis habere cognoscuntur a Scythis agentibus
 in ea regione, quae inter Tanaim et Sarmatiam excurrit. sunt qui
 existiment Turcos e Parthorum progenie descendere. hos enim, cum
 persecutionem hostilem a Scythis vagis, qui nomades dicuntur a per-
 mutandis pabulis, paterentur, in inferioris Asiae regionem conten-
 disse constat. cumque et ipsi vagi incertis sedibus, mapalia sua
 plaustris circumferentes, eo loci versarentur, per eas urbes esse dis-
 seminatos tandem apparet. exiude istud hominum genus contigit Tur-
 cos, quasi nomades, vocitari. alii ex Turca, Persarum urbe magna et
 opulenta, hoc hominum genus progressum esse tradunt; et hinc pro-
 fectos Asiae inferioris regionem tandem in suam dicionem redegis-
 se totam perhibent. sunt quibus magis placeat Turcos ex Coelesyria et
 Arabia vel ex Scythia in istam regionem, habentes secum legistato-
 rem Homarem sive Omarem, delatos esse, Asiaeque imperium tan-
 dem obtinuisse, viventes instar nomadum. an autem commemoratae
 sententiae singulae veritatem complectantur, aut cui earum quis ac-
 cedere tuto ausit, nequeo quam tutissime et verissime pronuntiare.

- σόνδε μέντοι εἰρήσεται, ὡς τοῖς ἀπὸ Σκυθῶν γενέσθαι τὴν C
 ἀρχὴν τούτοις δυσχῶριζομένοις ἔχοι ἄντις συμῆρθεσθαι ἄμει-
 νον διὰ τὸ Σκύθας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ πρὸς ἕω εἶτι καὶ νῦν
 διαγενομένους κατὰ τὴν ἀγορὰν καλουμένην τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 5 Τούρκων ἐπαῖειν οὐ χαλεπῶς, διαίτη τε καὶ σκευὴ εἶτι καὶ
 νῦν τῇ αὐτῇ ἄμφω τῷ γένετι διαχρωμένους, διὰ τὸ Σκύθας
 ἐπικρατῆσαι ἀπανταχῇ τῆς Ἀσίας. δηλοῖ δὲ καὶ τοῦνομα
 αὐτὸ τὸν νομαδικὴν δίαιταν προσηρημένον καὶ τὸν ταύτη τοῦ
 βίου πλέον αὐτῷ ποιούμενον.
- 10 Τὸ δὴ γένος τοῦτο τοὺς Τούρκους μέγα τε ὄν καὶ ἐπὶ
 πολὺ διήκον ἐς μοῖρας ἐπίσταμαι διακεχρίσθαι τινάς, ἄλλας
 τε δὴ καὶ Ὀγουζίων τὴν μοῖραν, γένος οὐ φαῦλον οὐδὲ ἀγεν- D
 νές. ἀπὸ τούτων δὲ τῶν Ὀγουζίων γενέσθαι Ἰουδουζάλην
 ἄνδρα ἐπιείκῃ τε καὶ τῆς τῶν Ὀγουζίων μοῖρας ἠγῆσάμενον. V. 5
- 15 τοῦτον δὲ ἐπ' ἀρετῇ εὐφημούμενον ἀπομνημονεύουσι δικαιο-
 τατόν τε ἄμει γεγονέναι, καὶ τοῖς Ὀγουζίοις δαιτητὴν κατα-
 στάνατα ἐλομένοις δικάσαι σφίσιν αὐτῷ δίκην ἤντινον, ὅπῃτε
 ἐπιδικάσαιτο τοῖς προσιούσιν αὐτῷ, ἀπαλλάττεσθαι ἀγαπῶν-
 τας ἑκατέρους οἷς ἂν ἐπιδικάσαιτο. καὶ τοῦτό φασιν ἐνίδον-
 20 τας αὐτῷ τοὺς Ὀγουζίους, διαπραξαμένους πρὸς τὸν τῆς χώ-
 ρας βασιλεύοντα, ἐπιστῆσαι σφίσιν αὐτοῖς τὸν Ἰουδουζάλην
 δικαστὴν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιτρέψαι σφᾶς αὐτῷ διαθεῖναι ἢ P. 6

8. τὸν] τὴν P

13. ἀλληζίων R

18. ἐπιδικάσαιτο P

nihī tamen probabilius videtur assensum praestare illis qui Turcorum originem in Scythas referunt, cum manifestum sit Scythis, qui adhuc hodie in Europa Orientem versus aetatem agunt, optime convenire cum Turcis in foro emporiis, et commerciis. victus et reliquae vitae usus etiamnum utrisque par est, quia Scythae universae imperitaverunt Asiae. idem etiam insinuat nomen Turcorum: significat enim hominem qui agrestiore victus rationem sequitur instar nomadum, et maximam vitae partem in eo consumit.

Genus hoc Turcorum cum esset magnum et in immensum auctum, compertum habeo in partes sive tribus quasdam esse divisum; inter quas fuisse tribum Oguziorum, hominum genus nec malum nec imbelles. ex his natus est Duzalpes, vir aequi iustique studiosissimus, Oguziorum dux. hunc accipio ob fortitudinem suam plurimum esse laudatum, tantaque fuisse iustitiae (Oguziis namque ius dicebat) ut litigantes ipsum eligerent arbitrum in re qualibet; sententiamque quam ferebat, utraque pars laeta accipiebat. hanc viri aequitatem deprehendentes Oguzii impetrarunt, precibus fatigantes regionis istius regem, (qui tum erat Aladines nomine) ut eum acciperent sibi iudicem. quod ubi contigit, se ipsi tradiderunt Duzalpi, ut secum age-

ἂν αὐτῷ δοκοίη ἐπὶ τὸ ἄμεινον. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν τούτου
 παῖδα Ὅγουζάλλη διαδεξάμενον τὴν ἀρχὴν τῆς Ὅγουζίων
 μοίρας ἐπὶ τὸ τυραννικώτερον ἐξηγήσασθαι, πρὸς τε τοὺς
 Ἑλληνας πολεμοῦντα κατὰ τὴν Ἀσίαν μέγα εὐδοκιμῆσαι.
 Ὁρθογρούλη δὲ Ὅγουζάλπειω παῖδα, δραστήριόν τε ἐς τὰ
 πάντα γενόμενον καὶ ἐπὶ πολέμους ἠγησάμενον, ἄλλη τε πολ-
 λαχῆ εὐδοκιμῆσαι, καὶ δὴ καὶ πλοῖα ναυπηγησάμενον ἐπιλη-
 στεύειν, νήσους ἐπιπλέοντα τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ τῆ τε Ἀσίᾳ
 καὶ Εὐρώπῃ ἐπικειμένας, καὶ τὴν τε Εὐρώπην πορθοῦντα,
 Β τὰ τε ἄλλα καὶ ἐς Ταΐαρον ἐμβάνια ποταμὸν τὸν κατὰ τὴν 10
 Αἴνον ἐπὶ πολὺ τοῦ ποταμοῦ σὺν ταῖς ναυσὶ προσελθεῖν. λέ-
 γεται δὲ αὐτὸν καὶ ἄλλη τε πολλαχῆ τῆς Εὐρώπης ἀποβάσεις
 ποιήσασθαι, καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενον καὶ ἐπὶ Εὐ-
 βοϊαν καὶ Ἀττικὴν τὴν τε χώραν δηῶσαι, καὶ ἀνδράποδα ὡς
 πλεῖστα ἀπενεγκάμενον μεγάλα κερδᾶναι. Ὁρθογρούλη δὲ 15
 τοῦτον μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Ἀσίᾳ τραπέμενόν φασιν ἐπὶ διαρ-
 παγῆ τῆς περιοικίδος χώρας ἐπέξιέναι τε καὶ ἀπὸ τούτου
 δρῶμενον ξυναγεῖραι τε στράτευμα, καὶ ἐπιόντα καταστρέ-
 C φεσθαι τοὺς τε ὁμόρους Ἑλληνας καὶ τοὺς ταύτη σφίσιν αὐ-
 τῶν περιοίκους, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ληϊζόμενον τοὺς [δὲ] ἐπι- 20
 σπομένους αὐτῷ ἐν βραχεῖ δὴ ὀλβίους ἀποδεικνύναι, καὶ οὕ-
 τω δὴ συχνοὺς τῶν νομάδων ἐπιγενομένους αὐτῷ συμπολε-

8. ἐπιπλέοντας ἐν Ρ

ret secundum quod existimaret res Oguziorum optime habituras. de-
 inde cum filius huius nomine Oguzalpes (qui et Aguzalpes) imperium
 Oguziorum tribus sibi vendicasset, ad tyrannidem adspiravit; arma-
 que infesta Graecis inferendo, brevi in Asia ad maximam claritatem
 accessit. praeterea Orthogules Oguzalpis filius, cum manu esset prom-
 ptissimus, armis multos populos lacessens gloriam magnam ubique
 adeptus est; classem quoque paravit, qua fretus hostili animo navi-
 gavit ad insulas in Aegaeo e regione Asiae Europaeque sitas. etiam
 Europam populatus est. hinc (1298) navibus in flumen Taenarum
 iuxta Aenum urbem deductis ad multam fluminis partem processit.
 ferunt hunc et in aliis locis irrupisse in Europam. tandem ingressus
 Peloponnesum Euboeam et Atticam fecit cladem maximam, regionibus
 devastatis; reversusque domum, praeda mancipiisque oneratus,
 maximas hinc sibi conflagavit opes. aiunt Orthogulem hunc in Asia
 morantem praedas ex finitimis gentibus egisse, rebusque pulchre suc-
 cedentibus exercitum conscripsisse. exercitu igitur satis valido muni-
 tus finitimos Graecos domuit, reliquos depraedatus est. et cum alii
 metu perculsi imperium acciperent, brevi suis maximarum opum auc-
 tor fuit. deinde cum quotidie nomades plucimi ad ipsam conflue-

μῆσαι τε αὐτῆ ἅμα καὶ ἰσυνδιενέγκαι τὸν πόλεμον ἐπὶ τοὺς
 ὁμόρους, καὶ ταχὺ δὲ οὕτως ἐπὶ ἀρχὴν παρεληλυθῆναι οὐ φρά-
 λην. διὰ δὲ ταῦτα καὶ παρὰ Ἀλαδίνην μέγα εὐδοκιμῆσαι.
 ἔνιοι δὲ φασιν Ὀγουζίων τὴν μοῖραν ἡγουμένου Ὀρθογρού-
 5 λεω, χωρὶά ἐρμινὰ περὶ τὸν Ταῦρον καταλαβόντα, ἐπὶ τῆς
 ταύτῃ ὁμόρου χώρας καταστροφῇ ἐντεῦθεν ὠρμηθῆσαι, καὶ
 τοὺς γε Ἑλλήνων περιοίκους ἄγειν, καὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσαι D
 δυναμῶς.

Ὡς μὲν οὖν ἀρχὴν ἔσχε τοῦτοις τὰ πράγματα, καὶ ὡς
 10 ταύτῃ ἢ ἄλλῃ ἐγένετο, οὐκ ἂν οὕτω ῥαδίως εἰπεῖν ἔχοιμι,
 ὑπὸ πολλῶν μέντοι λεγόμενα ταῦτα [δὲ] ἐς τοσοῦτον ἐπιμνη-
 σίμενος παρήμι· ὡς δὲ Ὀτουμανίδαι τῆς Ὀγουζίων μοῖρας
 ἐπὶ τήνδε ἀφίκοντο τὴν ἀρχὴν, ὧδε γενέσθαι ἐπυθόμην. ἔστι
 Σογούτη παρὰ Μυσίαν κώμη οὕτω καλουμένη εὐδαίμων, καὶ
 15 ποταμὸς παρ' αὐτῇ οὕτω καλούμενος. διέχει δὲ ἀπὸ θαλάτ-
 τος τῆς τοῦ Εὐξείνου πόντου σταδίου ὡσεὶ πενήκοντα καὶ
 διακοσίους· καλοῖτο δ' ἂν αὕτη Ἰτέας κώμη. ἐς ταύτην δὲ
 τὴν χώραν ἀφικόμενοι τοὺς Ὀγουζίους ἐνοικῆσαι ἐπὶ τινα
 χροῖον. Ὀτουμάνον δὲ τὸν Ὀρθογρούλεω παῖδα, οὐ πάνυ τι P. 7
 20 εὐπράττοντα τὴν ἀρχὴν, γενέσθαι τὴν τε ψυχὴν ἐλευθεριώ-

9. Πῶς?

12. Ὀτουμανίδας P

17. Ἰτατας P: cf. Hammer

Gesch. des Osman. Reiches I. p. 573.

19. τοι P, ut solet

post πάνυ et σχεδόν.

rent et in belli societatem adversus finitimos admitterentur, tandem
 mirum in modum imperii sui pomoeria promoverunt. propter res
 fortiter gestas etiam Aladinae carus acceptusque erat. sunt qui lite-
 rarum monumentis scriptum reliquere, Oguisiorum tribum auspiciis
 ductuque Orthogulis loca iuxta Taurum munita occupasse, et hinc
 armis instructos procurrentes finitimam regionem subiugasse, Grae-
 cos eius regionis accolae devicisse, suoque imperio maxima adiecisse
 incrementa. *ca. hoc*

Quae autem horum ab initio fuerit condicio, ad haec, verane
 sint an falsa quae de ipsis modo exposuimus, non facile affirmare
 ausim, quamvis plurimi scriptores ea commemorarint. proinde, cum
 ea hactenus ab origine repetierim, nunc amplius de his verba facere
 supersedeo. quantum vero attinet ad Otomanidas, ex familia Ogu-
 ziorum ortos, ut ad clarissimum hoc imperium evaserint, nunc expla-
 nare instituo. vicus est iuxta Mysiam, quem Sogutam incolae voc-
 ant, ubi est et flavius eiusdem nominis. vicus ille rerum omnium
 affluentia pollet, remotus a mari Euxino ducentis quinquaginta stadiis.
 potest idem locus Iteae vicus nominari. in hanc regionem cum
 Oguzii penetrassent, ibi aliquanto tempore habitaverunt. Otomanus
 autem, Orthogulis filius, initio non admodum secundis agebatur for-

τατον, καὶ τοὺς ἐν τῇ κώμῃ φιλοφρονούμενον ἐκ τῶν προσ-
 ὄντων ὡς οἶόν τ' ἦν μάλιστα αὐτῷ τοὺς τε ἐν τῇ κώμῃ ἀνα-
 κτήσασθαι, ὥστε διαφορᾶς σφίσι πρὸς τοὺς Ἑλλήνων αὐτῶν
 περιοίκους γενομένης ἰγείσθαι κελεύειν τοὺς ἐν τῇ πόλει
 Ὀτουμάνον τὸν Ὀρθογρούλεω· καὶ μαχεσάμενον τρέψασθαι⁵
 τε τοὺς ταύτῃ Ἑλληνας, καὶ ἀπὸ τούτου ὀρμωμένους ἐπὶ
 πολὺ ἐπέξελθεῖν τε τοὺς Ἑλληνας, καὶ παρὰ Ἀλαδίνῃ εὖ μά-
 B λα εὐφημούμενον μέγα εὐδοκιμῆσαι, ἐπὶ στρατηγίας τε καθι-
 στάμενον καὶ ἔργα ἀποδεικνύμενον ἄξια λόγου. τελευτήσαν-
 τος δὲ Ἀλαδίνεω βασιλέως, καὶ τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ἐς δια-
 10 φορὰν σφίσιν ἀφικνουμένων, λέγεται ἀφικέσθαι ἐς λόγους
 αὐτοῖς, καὶ ἐκείνους ἀλλήλοις, ξυμμαχίαν τε καὶ ὀμαιχιμίαν
 V. 6 ἐκείνοις συνθέμενον ξυμβῆναι αὐτοῖς, ὅρκια ποιησάμενον, ἐφ'
 ᾧ ὁμοῦ πάντας κοινῇ συνδιαφέρειν τὸν πόλεμον καὶ καταστρέ-
 φεσθαι τὴν χώραν ὅσῃν δ' ἂν δύνωνται, ὅσῃν δ' ἂν ὑπάγων-
 15 ται, ἐπιδιελέσθαι σφίσι κατὰ τὰ κοινῇ σφίσιν αὐτοῖς δεδο-
 γμένα· καὶ οὕτω δὴ ἅμα ἐκείνοις ἐλαύνοντα καταστρέψα-
 C σθαι χώραν οὐκ ὀλίγην, καὶ ἔργα ἀποδεικνύμενον μεγάλα καὶ
 χρήματα συχνὰ ἐπικιτῶμενον, ὥστε ἐν βραχεῖ ἐπὶ ἀρχὴν πα-
 ρεληλυθέναι οὐ φαύλην. τούτους δὲ ἡγεμόνας ἐπτά γενομένους,²⁰
 ὅσῃν ὑπηγάγοντο ἀρχὴν, διανεμεῖσθαι μετὰ ταῦτα σφίσιν αὐ-

3. Ἑλληνας H
 μασθαι?

16. ἐπιελέσθαι P: corr H

21. διανε-
 μέσθαι P: corr H

tunae flatibus. proinde cum esset animo liberali et forti praeditus, animos eorum qui in vico agebant opibus sibi conciliat, brevique sibi devotissimos habuit. hinc cum odiis certarent continuis adversus Graecos, omnium assensu imperator declaratus est. bello itaque adortus Graecos qui in ea regione habitabant, non prius praelio excessit quam omnes aut cecidisset aut fugasset. hinc prospere succedentibus rebus victorias plurimas Graecis extorsit. cum autem fama nominis sui regiones plurimas implevisset, etiam apud Aladinam maxima gloria viguit, creatus ab ipso dux, cum undique praeclaris editis facinoribus res fortiter gessisset. defuncto rege Aladina discordia inter regni optimates exorta est. Orthogules adhibitus in colloquium, cum multum temporis deliberando esset absumptum, tandem icto foedere promisit se ipsis socium et auxiliarem fore, quocumque in militiam profisciscantur, hac tamen condicione, ut quascunque regiones coniunctis copiis suo imperio adiunxerint, eas inter sese partiri velint. cum igitur, ut foedere tenebatur, communi consensu viribusque communibus bella aggredierentur, tanta ipsius inter omnes virtus emicuit, ut brevi plurimas opes acquireret regnumque sibi pararet haud aspernandum. hi autem cum forent duces numero septem, initio regionem, quam tum armis subiecerant, inter sese divi-

τοῖς. λαχεῖν δὴ Καραμάνον τὴν μεσόγαιαν τῆς Φρυγίας ἄχρι
 Κιλικίας καὶ Φιλαδελφείας, Σαρχάνην δὲ ἐντεῦθεν τὴν παρούλιον
 τῆς Ἰωνίας χώραν ἔστε ἐπὶ Σμύρῳν ἑλθεῖν, τὰ δὲ Λυδίας
 ἔστε ἐπὶ Μυσίαν Καλάμην σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ Καρασῆ. τὰ
 5 πρὸς Ὀλυμπόν τε καὶ Βιθυνίαν Ὀτουμάνον λαχεῖν μετὰ Τε-
 κίεω· τὰ δὲ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον καὶ Παφλαγονίαν
 λαχεῖν τοὺς Ἀμοῦρεω παῖδας. τὸν δὲ Κερμανόν οὐ τῶν
 ἐπὶ τούτων γεγονέναι φασίν, ἀλλὰ βασιλέα πρόσθεν γενόμε-
 νον Κωνίου τῆς Καρίας πόλιτος, ἐν ἧ τὰ βασιλεία ἐπὶ συ- D
 10 χρόν τινα χρόνον διεγένετο τούτοις, ἀπεληλαμένον ἐντεῦθεν ἐς
 Ἰωνίαν ἀπαῖραι, κάκει ἰδιωτεύοντά ἡσύχων ἄγειν· οἱ μέντοι
 ἐπὶ τὸν ἔγγυχανον ὄντες οἱ σύμπασαν τήνδε κοινῇ ὑπαγόμενοι
 σφίσι τὴν χώραν· ἢ χωρὶς ὅς ἕκαστος, καὶ ἢ ἄλλῃ ἄλλῃ
 ξυνέβαιναν, ἐπὶ τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν παρεγένετο ἕκαστος, οὐκ ἂν
 15 δὴ οὕτω ἐν δέοντι πολυπραγμονοίην. Σογούτην μέντοι ἐπί-
 σταμαι κόμην ὡς οἱ ἀπ' ἐκείνης γενόμενοι Ὀτουμανίδων βα-
 σιλεῖς ἐτίμων τε ἐπὶ πλεῖστον ἐπιφοιτῶντες ταύτῃ τῇ κόμῃ,
 καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν αὐτὴν ἀποδιδόασι γέρα τὰ νομιζόμενα.

Ἀπὸ ταύτης δὲ ἐπίσταμαι ἀκοῇ γενέσθαι Ὀτουμάνον τὸν P. 8
 20 Ὀρθογορούλεω παῖδα, πρῶτον δὴ τοῦ γένους τούτου ἄλλας τέ
 οἱ πόλεις ὑπαγόμενον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐν δὲ δὴ καὶ Προῦσαν

9. Ἰωνίου P
 εἶς? an ὡς?

11. ἀπάρας P: corr H

13. εἰ? δς]

serunt: postea partione sorti commissa Caramano obtigisse mediter-
 raneam Phrygiae Ciliciam usque et Philadelphiam. Sarchani sors ad-
 dixit maritimam Ioniae regionem, qua Smyrnam usque patet. Lydia
 usque ad Mysiam obvenit Calami et filio eius Carasi. Bithyniam autem
 cum his regionibus quae Olympum respiciunt, nactus est Otomanus
 cum Tecie. Paphlagoniam cum his regionibus quae vergunt ad Euxi-
 num pontum, acceperunt Amurae filii, sic sorte partitionem regente. Cer-
 manum dicunt non fuisse de numero septem illorum ducum, verum
 imperasse Conio Cariae urbi, in qua regia erat: tandem suo detur-
 batum regno abiisse in Ioniam; sectatusque ibi vitam privatam quie-
 tem amplexus est. septem illi duces coniunctisne copiis an singuli
 per se regiones istas subiecerint, praeterea ut alius in alterius succes-
 serit opes et regnum, non referre arbitror curiosius describere. illud
 autem certum est, reges Otomanidarum Sogutham vicum multum ho-
 norasse, cum eo frequenter accederent, reddentes vici incolis solen-
 nia munera.

Accepi praeterea Otomanum Orthogulis filium primum generis
 huius ex isto vico oriundum extitisse; qui inde profectus urbes Asiae
 cepit, et Prusam Mysiae urbem opibus florentem, fame expugnatam,

τὴν ἐν Μυσίᾳ πόλιν καὶ τότε εὐδαίμονα παραστησάμενον, ὑπὸ λιμοῦ ἐκπολιορκῆσαι ἐλόντα τὴν πόλιν, καὶ ἐν αὐτῇ τὴ βασιλεία ποιησάμενον, καὶ ἀπὸ ταύτης ὀρμώμενον ἔργα μεγάλα τε καὶ περιφανῆ ἀποδειξάμενον, παῖδας τε καὶ ἀρχὴν οὐ φαύλην καταλιπόντα τελευτῆσαι ἐν Προύσῃ. τοῦτον δὲ ἴσμεν ἡμεῖς τοῦ γένους τοῦδε τῷ τε ἄλλῃ ὡς οἷόν τε ἄριστα καθιστάντα, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐς τὸ ἐπιτηδεϊότατον αὐτῷ καταστησάμενον, τάξιν τε ἀρίστην ἀποδειξασθαι ἀμφὶ αὐτόν, ἢ ἢν Θύρας βασιλέως καλοῦσι, καὶ ταύτῃ γε τῇ δυνάμει τὸ ἀπὸ τοῦδε δεδιττόμενον δέει τῷ ἀμφ' αὐτόν κατέχειν τοὺς 10 ὑπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ζύμπαντας, ἐν τάχει παραγενομένους ὕψη ἂν αὐτῷ δοκοίη, καὶ ἐπιτελοῦντας ἅτι ἂν ἐπιτάττοι ὁ βασιλεύς, καὶ ἐπὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῶν βασιλέως θυρωρῶν κατὰ τάχος ἰόντας. τοῦτον δὲ οὖν ἐπυθόμεθα γενναϊότατόν τε ἐς τὰ πάντα γενόμενον, ταύτῃ τε ὡς ἐπὶ πλεῖστον 15 νομισθῆναι δαιμόνιον, καταλιπεῖν τε ἀπὸ τούτου τὴν ἐκωνομίαν τοῖς ἀπ' ἐκείνου γενομένοις, Ὀτουμάνου παῖδας ἔτι καὶ νῦν καλεῖσθαι. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ὀκτακισχίλιοι Τούρκων ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντες περὶ Ἑλλησπόντον, καὶ ἐν Χερσονήσῃ κατασχόντες φρούριον Ἑλληνικόν, καὶ ἀπὸ τοῦ 20 του ὀρμώμενοι, τὴν τε Θράκην ἐς Ἴστρον ἐλαύνοντες ἐληίζοντο τὴν χώραν ἐπιδραμόντες, τὰ τε πολλὰ διήραζον, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἐλόμενοι ἐς τὴν Ἀσίαν διεβίβαζον, τοὺς

4. παῖδά T   11. παραγενομένους?

regni sedem constituit. postremo operibus multis fortiter et splendide peractis, relinquens liberos et regnum illustre, naturae debitum exoluit Prusae. hic primus istius generis optime, quae ad regni salutem attinent, disposuit. et ut regnum sibi faceret quam maxime firmum et opportunum, satellites allegit, quos regis ianuae sive portas nuncupavit. et cum iam omnibus propter istam potentiam formidini esset, subditos facile in imperio continuit, cum omnes ad nutum, quando vocarentur, praesto essent et impigre ea quae ianuae regis imperarent obirent. commemorant Orthogulem istum virum per omnia exlitisse generosissimum; et cum propter res suas praeclare administratas augustior homine et quasi divinus reputaretur, posteris reliquit insigne cognomentum, ut Otomanidae sive Otomani filii vocentur. hoc regnante Turcorum octo milia traiecerunt in Europam per Hellespontum, captoque Graecorum praesidio Chersoneso imposito perrexerunt in Thraciam et ad Istrum, incursionibusque plurimis factis regionem istam vastarunt, et maximam hinc reportarunt praedam. mancipia, quae erant plurima, iure belli capta, transmiserunt in Asiam. Graecorum Triballorumque (qui nunc Bulgari dicuntur) res agebantur

τε Ἑλλήνας καὶ Τριβαλοὺς ἤγον καὶ ἔφερον. ἐν τούτῳ δὴ
 Σκυθῶν μοῖρα οὐκ ὀλίγη, ἀπὸ Σαρματίας ἐπὶ τὸν Ἴστρον
 ἐλάσαντες καὶ τὸν γε Ἴστρον διαβάντες, τοὺς τε Τούρκους ἐν
 τῇ Θράκῃ κατέλαβον καὶ μαχεσάμενοι ἐτρέψαντο, καὶ πλὴν
 5 ὀλίγων τινῶν διεχρήσαντο σύμπαντας ἀφειδέστατα. ἴσοι δὲ
 οὐκ ἐφθάρησαν, διασωθέντες ἐς τὴν Χερρόνησον, ἐς τὴν
 Ἀσίαν αὖθις διαβάντες οὐκέτι πάλιν ἀφίζοντο.

Τότε οὖν τὰ Ἑλλήνων πράγματα ἐταλαντεύετο ἐπ' ἀμφό-ν. 7
 τερα, διαφορομένων σφίσι κατὰ τὴν Βυζαντίου βασιλείαν
 10 ἀμφοῖν βασιλείῳ τῶν Ἀνδρονίκῳ, τοῦ τε πάππου καὶ υἱ-
 δοῦ, τῶν Παλαιολόγων. ἐφ' ὧν δὲ ἐς διαφορὰν σφίσιν
 ἀφικομένων οἱ τε Ἕλληνες πρὸς ἑκατέρους διέστησαν, καὶ αὐ-
 τοῖς τὰ πράγματα ἤδη πύμπαν ἐφθείρετο. τῷ γὰρ πρώτῳ
 Ἀνδρονίκῳ ἐγεγόνει παῖς Μιχαῆλος, ὃς ἐτελεύτησε πρὶν ἢ ἐς
 15 τὴν βασιλείαν ἐλθεῖν. μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευτὴν Ἀνδρό-
 νικος ὁ παῖς αὐτοῦ γεγηρακότε ἤδη τῷ πάππῳ, ἀξιῶν αὐτὸς
 ἔχειν τὴν βασιλείαν, καθίστατο ἐς διαφορὰν, αὐθαδέστερος
 ὧν ἢ ὥστε πείθεσθαι, καὶ πράγματα πικρεῖχεν ἀνήνυτα, τοὺς P. 9
 τε Τριβαλοὺς ἐπαγόμενος καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους οἱ προσ-
 20 εταιριζόμενος ἐς τὴν βασιλείαν, ὡς διὰ ταῦτα μηδὲ ἐξεῖναι
 αὐτοῖς τὸ παρῶπαν τοὺς Τούρκους ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντας
 ἀμύνεσθαι. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦ τε Προῦσα ἐξεπολιορκήθη

serebanturque. ea tempestate Scythae parva manu a Sarmatia pro-
 deuntes festinabant ad Istrum. quo transmissis Turcos, quos eo loci
 deprehenderant, atroci praelio inuito fuderunt, et propemodum omnes,
 demptis paucis, necaverunt. qui autem integri ex eo praelio abie-
 rant, fuga in Chersonesum delati et hinc in Asiam transvecti tandem
 ab Europa abstinuerunt.

Eodem tempore Graecorum res ancipiti fruebantur fortuna, cum
 intestinis discordiis agitantur propter Byzantii regnum reges ambo,
 avus et nepos, Andronici, ex familia Palaeologorum orti. cum autem
 seditionibus iactarentur, quidam hunc, pars illum sequebantur. ex
 quo effectum est ut planissime res ipsorum interierint. priori enim
 Andronico natus est filius, cui nomen inditum Michael, qui fato fun-
 ctus est antequam ad regnum promoveri posset. post huius mortem
 Andronicus filius, cum avus senio confectus foret, ad regiae dignitatis
 culmen conscendere gestiens inimicitias ex aperto cum avo suscepit.
 cum autem esset impudens et praefractor quam ut meliora consul-
 enti pareret, Graecos in gravissima discrimina adduxit. Accersit
 enim Triballos, Graecorumque optimates in regni curam adhibitos sibi
 concilians, effecit ut nemo amplius Graecorum Europae accessu Tur-
 cos prohiberet. tunc temporis (1303) capta est Prusa, quam fame

λιμῶ ἀλοῦσα ὑπὸ Ὀτουμάνου, καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν Ἀσίαν
 πόλεις οὐκ ὀλίγαι ἐάλωσαν. ὅθεν οἱ τε Τοῦρκοι ἐπὶ μέγα ἐχώ-
 ρουν δυνάμειως κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάν-
 τες κακῶς ἐποίουν τὴν Θράκην, ἄλλοι τε οὐκ ὀλίγοι καὶ δὴ
 καὶ Χαλκήης, ὅς δὴ ἐς τὸ κατὰ τὴν Χερρόνησον φρούριον 5
 ὑπὸ Ἑλλήνων συνελθεῖς μετεπέμπειο Τοῦρκους ἀπὸ τῆς
 Β' Ἀσίας, καὶ τὸν τε βασιλέα ἐπιόντα ἤμνυτο, καὶ ἐπὶ πολὺ
 ἐξελαύνων τῆς Θράκης ἐλήϊζοτο, ὅποτε δὴ ἐπαγόμενος τὸν τε
 Τριβαλῶν ἡγεμόνα καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας τὸ τε φρούριον ἐξε-
 πολιόρκησε κατ' ἡπειρον καὶ κατὰ θάλατταν. οἱ μὲν οὖν 10
 Τοῦρκοι ἔλαθον δραομῶ ἐπιχειρήσαντες ἐς τὴν Ἀσίαν νυκτὸς
 διαβάντες. ἀνωμάλως μὲν ἐς τε τὰ ἄλλα σφίσιν ἔχοντες
 οὗτοι οἱ βασιλεῖς, καὶ αὐτομόλοις Τοῦρκων ἡγεμίσι, τῶ τε
 Ἀζατίνῃ καὶ ἄλλοις, οὐ καλῶς ἐχορήσαντο, ὥστε ἐπιτηδείως
 ἔχειν σφίσιν τοὺς τε ἀπὸ Ταρακῶνος καὶ Ἰταλίας, οὗς δὲ 15
 μετεπέμπειο ἐπὶ τῶν Τοῦρκων βασιλέα Ὀρχάνην, ὃς Φιλα-
 δέλφειαν ἐπολιόρκει, καὶ ἐς τὴν ἐπὶ τῇ Χερρονήσῳ φυλακὴν
 C τῆς Καλλιουπόλεως. οὗτοι μὲν οὖν οἱ Ταρακῶνες καὶ οἱ ἀπὸ
 Ἰταλίας ἐς τὴν Καλλιουπόλεως φυλακὴν τεταγμένοι, τοῖς
 μετὰ Ἀζατίνεω αὐτομόλοις χρησάμενοι Τοῦρκοις, συνεστή- 20
 σαντο ἀλλήλοις ὡς τῇ πόλει ἐπιθησόμενοι, καὶ ἐπειδὴ ἔγνω-
 σαν κατὰδὴλδι οὖτες (ἐμηνύθη γὰρ ὑπ' αὐτῶν τινὸς τοῖς Ἑλ-

16. μετεπέμποντο Η

domitam in dicionem redegit Otomanus. in potestatem venerunt et
 alia Asiae oppida, unde maxima Turcis per universam Asiam accessit
 potentia; transgressique in Europam Thraciam gravissime adflixerunt.
 Chatites autem, qui a Graecis in praesidium, quod Chersoneson tuta-
 batur, erat compulsus, vocavit Turcos ex Asia, et Graecos accedentes
 fortiter sustinuit; nec non ad multam Thraciae regionem progressus
 praedas agebat. adductis vero duce Triballorum et iis qui modo ab
 Italia advenerant, praesidium Chersonesi terra marique oppugnari
 coeptum est. at Turci cum viribus nequaquam pugnarent paribus,
 nocte intempesta profugerunt in Asiam iusciis hostibus. veruntamen
 Graeci parum benigne tractarunt transfugas Turcorum duces et Aza-
 tinam, quo sibi maiore benevolentia devincirent eos quos ab Italia
 et Taracone asciverant, ut suppelias ferret contra Turcorum regem
 Orchanem, qui exercitum Philadelpiae admoverat. praeterea ad oc-
 cupandum Calliopolis (quae et Callipolis) praesidium in Chersoneso
 Taraconenses et Itali, additis Azatina et caeteris Turcorum transfu-
 gis, urbem aggredi nitebantur. ut autem inceptum eorum patefactum
 est oppidanis (nam a quodam Graecis, qui in ea urbe erant, signifi-
 catum est), per Thraciam, ab urbe digressi, ibant. profecti praeter

λησι), διὰ τῆς Θράκης ἴεντο, καὶ τὴν Ῥοδόπην διαβάτες
 ἀφίκοντο ἐς Κασσάνδρειαν, Πύδραν τὸ πάλαι καλομένην.
 ἐπεὺθεν δὲ τῶν μὲν μετὰ Ἀζατίνῳ Τούρκων ὅσοι παρῆσαν,
 ἀφίκοντο ἐς τῶν Τριβαλλῶν βασιλεία, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας τὰ
 5 ἔμπυλιν γενόμενοι ἴεντο πεζοὶ ἐπὶ τὴν Χερρόνησον, αὐθις ἐν
 τῷ ἔχοντες, ὅτῳ ἂν δύναιτο τρόπον, ἐς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι. D
 καὶ πῃ καὶ σπονδὰς τοῖς Ἕλλησι ποιησάμενοι, ὡς ἐπεβούλευον
 αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες ἐλιτν βουλόμενοι ἐς τι φρούριον τὸ κατὰ
 τὴν Χερρόνησον διεσώζοντο. καὶ οὗτοι αἰθις κακῶς ἐποιοῦν
 10 τοὺς Ἕλληνας· οἱ μέντοι ἀπὸ ἑσπερίας τε καὶ Ἰταλίας ἄν-
 δρες, διὰ Μακεδονίας τε καὶ Θεττιλίας ἐς Βοιωτίαν ἀφικό-
 μενοι, κατέσχον αὐτὴν καὶ τὰς Θήβας ἠνδραποδίσαντο ἀφρο-V. 8
 σύη τοῦ ἡγεμόνος, ὃς δεδιώς τε αὐτοὺς καὶ ὑπολογιζόμενος
 ἐπήει ὡς ἀναρπασόμενος. οὗτοι μὲν οὖν ταφρευσάντες τὸ
 15 χωρίον, καὶ ὕδωρ ἐς αὐτὸ ἐμβalόντες, ἐπὶ πολὺ ἄβατον τοῖς
 ἰππεῦσιν ἐποίησαν τὸ χωρίον. οἱ μὲν οὖν ἰππεῖς οἱ μετὰ P. 10
 τοῦ ἡγεμόνος ἔθειον δρόμον ἐπὶ τοὺς ἑσπερίους ὡς ἀναρπασό-
 μενοι, ἐμβάντες δὲ ἐς τὸ χωρίον χαλεπῶς ἐχρήσαντο σφίσι
 αὐτοῖς· οἱ δὲ Ταρακῶνες καταπέλταις τε καὶ τόξοις βάλλοντες
 20 καὶ ἀκοντίοις τοὺς πολλοὺς τῶν Βοιωτῶν αὐτοῦ ταίτη διε-
 χρήσαντο, ὕστερον δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθόντες αὐτοβόει τε τὴν
 πόλιν εἶλον καὶ ἠνδραποδίσαντο. οὗτοι μὲν οὖν ὕστερον ἐς

2. οἶμαι Ποιδαίην margo R

Rhodopen venerunt Cassandriam, antiquitus Pydnam dictam. Turci
 qui comitabantur Azatinam, venerunt ad Triballorum regem. at hi
 qui confugerant in Asiam, bellum redintegrare volentes, et itinere
 pedestri in Chersoneson reversi, cogitabant, quoquo modo possent,
 redire in Asiam. etiam quibusdam in locis foedera cum Graecis con-
 glutinarunt. cum autem Graeci iis insidias tenderent, volentes eos
 capere, fuga evaserunt in praesidium Chersonesi, et denuo Graecis
 plurima inferebant damna. Itali et Hispani lustrata Macedonia et
 Thessalia, cum ingressi essent fines Boeotiae, eam regionem occupa-
 runt. Thebas quoque diripuerunt; cuius direptionis causa extitit du-
 cis imprudentia, qui cum timidos et imbelles crederet hos, quasi
 omnes in suam potestatem redacturus, ferox eos adoriebatur. at Itali
 et Hesperii locum illum fodientes, et aquam multam in fossas admit-
 tentes, effecerunt ut locus ille equestri pugnae minus esset opportu-
 nus. dux igitur magno equitatu in illos irrumpens, quasi primo im-
 petu hostes devicturus, in maximum periculum cum suis praecipita-
 tus est, cum equi solo cohaerent instabili. Taracouenses sive Hi-
 spani ingerentes tragulas et sagittas, torquentesque missilia, plurimos
 Boeotorum eo loci neci dederunt; hinc adversus urbem profecti, ca-

Ἰταλίαν περαιούμενοι ἐπ' οἴκου ἐτράποντο ἕκαστος· Ἕλληρες δὲ μετὰ Ἀνδρονίκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοῖς ἀπὸ Τούρκων ἐπὶ σφᾶς αὐτομόλοις καὶ τοῖς ἀπὸ Ἰταλίας κακῶς χρησάμενοι, οὐχ ὅπως οὐδὲν εὖραντο ἐπιτήδειον, ἀλλὰ καὶ πολεμίους σφίσι ἐχόντες τούτους, ἐπὶ τὸ τοὺς σφῶν εὐγενεῖς θεραπεύ-
 Βειν μόνον τραπόμενοι τῆς τε ἀρχῆς εἰσόδους κατανήλισκον, καὶ οὔτε στρατεύματα συνέλεγον οὔτε ξένους μισθωσάμενοι καὶ τοὺς πολεμίους ἐπιόντας σφίσι τιμωρεῖν ἠβούλοντο.

Ἐπάνεμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου, ὅθεν μοι ἐξέλιπε. Ὅτουμάνος μὲν οὖν Ὀρθογρούλεω, τὰ πλέω τῆς ἐς τὴν Ἀσίαν 10 Ἑλλήνων χώρας καταστρεψάμενος, ἐς Νίκαιάν τε ἐσέβαλε καὶ ἐς Φιλαδέλφειαν, οὐ μέντοι γε εἶλε τὸ ἄστυ· καὶ πρὸς Τούρκους τοὺς μετὰ Ὀμούρωω διενεχθεῖς ἐπολέμησεν· ἄρξας δὲ ἐν Προύσῃ, ἐν ἧ τὰ βασιλεία ἐπεποιήτό οἱ, ἐτελεύτησε, καταλιπὼν παῖδας καὶ χώραν οὐ φυλὴν καὶ στρατὸν οὐκ 15 ἀγεννή. τελευτήσαντος δὲ Ὅτουμάνου ὁ νεώτερος τῶν παιδῶν αὐτοῦ γενόμενος τοὺς ὅτι ἐγγύτατα παρὰ τῆ πατρὶ δι-
 Cαιτωμένους, ὡς οἶον τ' ἦν αὐτῆ ἀνακτώμενος, ἐπιτηδείους τε αὐτῆ εἶχε καὶ ἐς τὰ μάλιστα συνήθεις. ἀπὸ τούτων δὴ ἐπεὶ τε τάχιστα ἐπύθετο τελευτῆσαι Ὅτουμάνον, ὄντα ἤδη, ἧ φα- 20 σίν, ἐπὶ γήραος οὐδῶ, ἀποφυγεῖν μὲν αὐτίκα τοὺς ἀδελφούς ἐκποδῶν γενόμενον ἐπὶ Ὀλυμπον τῆς Μυσίας ὄρος, διαπο-

10. ἐς om P: cf. p. 12 D.

14. δὲ} δὲ ἔτη μ'?

ptam depraedati sunt. qui tandem redeuntes in Italiam domos remearunt. Graeci cum rege suo Andronico, cum parum dextre Turcos transfugas, nec non eos qui ab Italia ferendi auxilii gratia advennerant, fovissent, praeter opinionem etiam hos sibi inimicos ex amicis et auxiliariis fecere. Graecorum autem nobiles cum profusioribus largitionibus in se converterent reguli, regni reditus universos exhausserunt, nullo interim exercitu comparato, nec peregrinis militibus conductis, cum etiam negligerent hostes suis finibus arcere.

Nunc unde digressus sum, revertor. Otomanus Orthogulis filius, subacta Graecorum Asiam incolentium regione pene universa, irruit in Nicaeam et Philadelphiam, quam haud tamen suae dicioni admovit. Turcos quoque qui Homuren sequebantur, inimicitiiis permotus, bello petiit. regnans autem Prusae, quae regni sedes erat, expiravit (1330), relictis liberis et regione amplissima. defuncto Otomano filius eius natus minimus ex tribus, Orchanes nomine, praeoccupatis animis eorum qui in artissimam patris admittebantur amicitiam, eos sibi familiares et quam maxime opportunos tenuit. ex quibus ut primum accepit Otomanum iam, ut ferunt, in senectulis limine constitutum obiisse mortem, fratres illico fugiens proripuit se ad Olym-

ρευόμενον δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν περιτυχεῖν ἵππων φορβῆ ταύτη
 πον τῆς χώρας ἐπινεμομένη, καὶ διανεῖμαι ταύτην ἀνδράσι
 τοῖς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐπ' αὐτὸν συλλεγομένοις, καὶ ἐπικαταβαί-
 νοντα ἐς τὸ πεδίον ἐπιτρέπειν αὐτοῖς διαρπάζειν ὅσα γ' ἂν
 5 τούτοις προχωροῖη, ὁρμώμενον δὲ ταύτη ἀπὸ τοῦ ὄρους ἄγειν
 καὶ φέρειν τὴν πόλιν. τῶν δὲ ἀδελφῶν αὐτοῦ σφίσιν ἀλλή-
 λους διαπολεμούντων τε καὶ ἀμφὶ τοὺς οἰκείους ἐχόντων πο-
 λέμους, ἐς ὃ δὴ καὶ οὐκ ὀλίγων τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ D
 ἀμφοῖν τῶ ἀδελφῶ ἐπιγενομένῳ αὐτῶ, ἐπικαταβῆναί τε ἐς τὸ
 10 πεδίον, καὶ ἐς πόλεμον καθιστάμενον τοῖς ἀδελφοῖς οὓσι διη-
 ρημένοις καὶ ἀνὰ μέρος ἑκατέρῳ στρατοπαιδευομένῳ μαχέ-
 σασθαι, καὶ περιγεγόμενον ἀνελεῖν ἄμφω τῶ ἀδελφῶ, καὶ
 οὕτω τὴν βασιλείαν παραλαβεῖν. τοῦτο δὲ ἔγωγε ἀναπνυθα-
 νόμενος εὖρον οὐ γνώμην ταύτη περὶ τῶν ἀδελφῶν, χρῆσθαι
 15 σφίσιν αὐτοὺς ὡς πολεμίους, ἀποφνημαμένον νομίζεσθαι παρ'
 αὐτοῖς ἔτι καὶ ἐς τόνδε τὸν χρόνον· ἀλλ' ὑπὸ τῶν τοῖς
 Ὅγουζίοις ἡγεμόνων καθισταμένων καὶ πρόσθεν γεγόμενον διε-
 πνυθόμεν.

Ὅρχάνης μὲν οὖν ἐπεὶ τε εἰς τὴν βασιλείαν παρῆει, σύμ-
 20 पासάν τε τὴν Λυδίαν κατεστρέφετο, καὶ τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ P. 11
 Ἕλλησι καθίστατο ἐς πόλεμον, καὶ συχνὰς τῶν ταύτη Ἕλλη-
 νίδων πόλεων πολιορκία παρασησάμενος ὑπηγάγετό οἱ, τῶν
 γε Βυζαντίου βασιλέων πρὸς τοὺς ἐν τῇ Θράκῃ Τριβαλλοὺς τε

9. ἀμφὶ? ἐπιγενομένων? 14. γνώμην T, γνώμη P
 15. αὐτοῖς ὡς πολεμίους? ἀποφνημομένου P 21. συχνὰ P,
 συχνούς T

pum Mysiae montem. cum iter faceret, incidit in multa equorum
 armenta, quae partitur in viros qui ad se in montem concurrerant.
 descendens autem de monte in loca subiecta, potestatem ipsis rapi-
 endi dedit quaecunque nacti fuissent. etiam urbem, cum adhuc ver-
 saretur in Olympo, expugnatam diripuit. fratribus autem suis inte-
 stino bello ardentibus, et utrumque maxima parte hominum frequen-
 tante, cum accepisset eos longo intervallo a se divisos castra posuisse,
 cum suis de monte discedens singulos seorsim aggreditur. interem-
 ptisque victisque ambobus fratribus suis, ipse ad regiam dignitatem
 emersit. ego autem experimentis cognovi Turcos non in hunc mo-
 dum sentire de fratribus istis: verum ita evenisse ferunt sub Ogu-
 ziorum ducibus.

Orchanes ubi regni administrationem suscepit (1326), univer-
 sam Lydiam imperio suo addidit, Graecisque in Asia moranti-
 bus bellum indixit, plurimaeque Graecorum oppida in dicionem acce-
 pit eo tempore, quo Byzantii reges et Triballi in Thracia et Mysi

ἄμα καὶ Μυσοῦς κατὰ τοῦτο χρόνου ἐπικειμένους σφίσιν ἐς
 τὰ μάλιστα τὸν πόλεμον διαφερόντων. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ
 Καππαδοκίαν ἐλαύνων, ἔστιν ἂ τῶν πολισμάτων ὑφ' αὐτῶν
 V. 9 ποιησάμενος, ἐπὶ Νίκαιαν τὴν ἐν Βιθυνίᾳ πόλιν ἐστρατεύετο.
 ἐπολιόρχει μὲν οὖν τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ὡς ἡ ἀγγελία ἦλθεν⁵
 ἐς τὸν Ἑλλήνων βασιλέα, τὴν τε Νίκαιαν πολιορκεῖσθαι καὶ
 τοὺς ἐν τῇ πόλει, εἰ μὴ τις ἐπαμύνοι σφίσι, προσχωρήσαι
 Β τῇ βαρβάρῳ, στρατεύμα' τε συνελέγετο ἐς τὴν βασιλείαν ἤδη
 παριῶν, οὐ περισιπόμενος τὴν Νίκαιαν, ὡς τιμωρήσειν παρε-
 σκευάζετο διαμυχοῦμενος οὐδὲν ἧτιον πρὸς Ὀρχάνην τὸν¹⁰
 Ὀτουμάνεω ἢ ἀνασθησόμενος ἀπὸ τῆς Νικαίας. οὗτος μὲν
 δὴ ὡς τῶν ἄλλων πολλαχῆ ἐπιχειρησάντων οὐ προεχώρησεν
 ἐπὶ τὴν βασιλείαν, τοὺς τε Ἑλληνας συνιστῶν ἐπὶ τὸν πύπ-
 πον καὶ νεώτερα πράσσωσιν πράγματα, Μιχαῆλον τὸν Μυσῶν
 ἡγεμόνα ἐπηγάγετό οἱ ἐς συμμαχίαν, ἐπιγαμίαν ποιησάμενος,¹⁵
 τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς ἐς γάμον ἐκδοὺς γήμαντι πρόσθεν τὴν τοῦ
 βασιλέως Τριβαλλῶν ἀδελφὴν. ὅθεν ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμὼν ἐπ'
 αὐτὸν τε ὄρωμητο στρατεύεσθαι, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Μι-
 C χαήλου ἀδελφιδοῦν Ἀλέξανδρον· τὸν τε Μιχαῆλον μάχη
 ἐκράτησε, καὶ Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἐς τὴν βα-²⁰
 σιλείαν κατασιτησάμενος. τῆς ἐς αὐτὸν ἔβρωεως αἰτιασάμενος
 οὖν τοὺς Ἑλληνας ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτούς, καὶ πολιόμενα

1. ἐπικειμένους P: corr H

7. προσχωρήσαι P, προσχωρήσειν H

16. αὐτῶ P: corr H

maximo flagrabant inter sese bello. posthaec in Cappadociam bel-
 lum transtulit; subactisque oppidulis quibusdam, exercitus ad Nicaeam
 Bithyniae urbem movit, eamque oppugnare coepit. ut vero nuntiatum
 est Graecorum regi Nicaeam obsideri, et oppidanos, nisi propere
 auxilium mittatur, ad barbarum defecturos, conscribit exercitum,
 et regni curae se immiscens videbatur non neglecturus Nicaeam,
 verum fortiter defensurus, non tam barbari odio stimulatus, quam
 sollicitus ne tantam urbem amitteret. hic igitur, quemadmodum
 et alii multi fecerunt, regiam dignitatem aspernatus est, quamvis
 Nicaeam de manu hostium sese vindicaturum adfirmaret: verum
 Graecos adversus avum incitans, rerum novarum avidus, Michaelē
 Mysorum ducem in belli societatem recipiens, cum ipso affinitatem
 iunxit, in matrimonium ei collocans suam sororem, cum iam ante
 duxisset sororem Triballorum regis. hinc ira percitus Triballus
 arma arripit, habens secum Michaelis patruēlem Alexandrum. victo
 igitur Michaelē, ne sineret contumeliam sibi a Michaelē factam abire
 inultam, Alexandrum Michaelis patruēlem regno praeficit. cum autem
 et in Graecos eius contumeliae culpam transferret, etiam hos

ἅττα ἐξελὼν ἀπεχώρησεν ἐπ' οἶκον. ὕστερον μέντοι σπονδὰς
 ἐποίησαντο ἐφ' ᾧ ξένοι καὶ φίλοι εἶναι ἀλλήλοις. ἐνταῦθα
 ἐπυνθάνετο Ὀρχάνην ἐπιδραμόντα τὰ κατὰ τὴν Βιθυνίαν χω-
 ρία καὶ ἀνδραποδισάμενον πολιορκεῖν τε τὴν Νίκαιαν καὶ
 5 οὐκ ἀνίεναι προσβάλλοντα τῷ τείχει. στρατεύμα τε ξυναγει-
 ρας καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς ἤλυνεν ἐπὶ Νίκαιαν, ἀμύνειν
 βουλόμενος τοῖς ἐν τῇ πόλει. Ὀρχάνης μὲν, ἐπειδὴ ἠγγέλθη
 ἐπιέναι ἐπ' αὐτὸν στρατεύμα Ἑλληνικόν, συνταξάμενος ἀντε- D
 πήει, [τό τε στρατεύμα ἔχων ἐν τάξει ὡς μαχοῦμενος τὸν
 10 στρατὸν ἀντεπήγαγε,] καὶ ἐν Φιλοκρίνῃ γενόμενος εἶρε στρα-
 τοπεδευόμενον τὸν Βυζαντίου βασιλέα. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον
 μάχης ἰσορροποῦ γενομένης αὐτὸς τε ὁ βασιλεὺς ἐτρώθη εἰς
 τὸν πόδα, καὶ Ἑλλήνων οὐκ ὀλίγοι τραυματῖαι γενόμενοι ἔγνω-
 σαν δεῦν ἐς Φιλοκρίνην εἰσελθεῖν, ὥστε ἀναλαβεῖν σφῶς ἀν-
 15 τοὺς καὶ ἀναμαχέσασθαι. ἐνταῦθα ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν ἐτρά-
 ποντο, κατὰ νότον γενόμενοι οἱ βάρβαροι καὶ ἐπικείμενοι
 συχνοὺς τε τῶν Ἑλλήνων διέφθειρον, καὶ τοὺς γε λοιποὺς ἐς
 τὴν πόλιν συνελάσαντες ἐπολιόρχουν. ἐπεὶ δὲ παράλιος ἦν
 αὕτη ἡ πόλις, ὡς οὐδὲν προεχώρει τῷ Ὀρχάνῃ, αὐθις ἐπὶ P. 12
 20 Νίκαιαν ἐλθὼν ἐπολιόρχει τε ἐπὶ τινα χρόνον καὶ εἴλε τε οὐ
 πολλῇ ὕστερον ὁμολογία παραστησάμενος. οὕτω Νίκαια ἐπὶ

5. συναγεῖραι P. corr H

bello vexavit; oppidulisque aliquot captis exercitum domum abduxit.
 tandem foedera pepigerunt, quibus tenebatur ut inter se et amici et
 hospites in posterum essent. post haec ad regem Graecorum fama
 perlatum est satis constanti Orchanem incursionem fecisse in Bithy-
 niae regionem, captisque mancipiis plurimis obsidione Nicaeam cin-
 xisse, murumque eius hostili animo quatere. rex itaque Graecorum
 comparato exercitu in Asiam transvectus, obsidione circumventis au-
 xiliares porrigere nitentur manus. quod ut primum rumore ad Or-
 chanem perlatum est, instructo agmine Graecis obviam procedit. cum
 autem venisset Philocrinam, offendit regem Graecorum ibi castris fixis
 morantem. nec mora, praelium committitur; in quo rex accepto in
 pedem vulnere, reliquique Graeci non pauci vulneribus confecti, sta-
 tuerunt intrare Philocrinam, ut vulnerati lassique paululum rescerentur.
 nec tamen citra pugnam eo venire quiverunt: barbari enim eos
 circumventos a tergo adorti, acerrime instantes magna clade affecerunt;
 reliquos in urbem fugatos obsidione premebant. urbs ergo illa
 cum foret maritima, et obsidione non posset in potestatem hostium
 redigi, Orchanes ab ea discedens copias suas Nicaeam reduxit. quam
 cum obsidione aliquandiu adflixisset, tandem pacationibus in deditio-
 nem accipit. in hunc modum Orchanes Nicaea potitus est (1330).

Ὁρχάνη ἐγένετο. εἰσέβαλε δὲ καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθη παραστήσασθαι πολιορκῶν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπικουρῶν. μετὰ δὲ ταῦτα διενεχθεὶς, ὡς φασί, πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας, τούτων ἐνίους συμμάχους οἱ προσλαβόμενος τοῖς ἄλλοις πολεμῶν οὐκ ἀνίει. ὕστερον 5 μέντοι χρόνου συγνοῦ διεθρόντος, Καντακουζηνοῦ βασιλέως Ἑλλήνων ἄρτι γενομένου ἐγήμει θυγατέρα, καὶ ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ταύτην εἰρήνην τε τοῖς Ἑλλήσιν ἐποίησατο, καὶ τοῦ Βλοιποῦ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Φρυγίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας διενεχθεὶς ἐπολέμει. ὡς τελευτήσαντος γὰρ Ἀνδρονίκου τοῦ βασιλέως, κατελείφθη τε αὐτῇ παῖς ἀμφὶ τὰ δυοκαίδεκα ἔτη γεγρονώς, καὶ τὸν γε Καντακουζηνὸν κατέλιπεν, ἄνδρα εὐδαίμονα καὶ μέγα δυνάμενον, τὸν τε παῖδα ἐπιτροπεύειν ἄχρη δ' ἂν ἐπὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἀφίκηται ἐντελές, καὶ τὴν βασιλείαν περιέπειν, [μέγα τε ὄλβιον, καὶ ἀρεσκόμενος τούτῳ ἐπέτρεψε 15 V. 10 τὰ ἀμφὶ τὴν βασιλείαν τε καὶ τὸν παῖδα, ἐμπεδώσας ὄρκοις ἢ μὴν ἀδόλως ἐπιτροπεύειν τῆς τε βασιλείας ἅμα καὶ τοῦ παιδός, καὶ ἀβλαβῆ τὸν παῖδα ἐς τὴν βασιλείαν καταστήσειν]. ὡς δὲ ἐτελεύτησε βασιλεύς, χρόνου οὐ πολλοῦ διεθρόντος Ἑλλήνων τέτινων ἐναγόντων ἐς τοῦτο καὶ συνεπιλαβόμενων, τὴν τε βασιλείαν κατέσχε καὶ τὸν παῖδα κακὸν μὲν οὐδέν τι εἰργάσατο, κηδεστήν δὲ οἱ ποιησάμενος ὀλιγώρως τοῦ παιδός εἶχε, καὶ ἑαυτῷ ᾔετο τοὺς Ἑλληνας μᾶλλον τι ἀνα-

22. τὲ P . . . τοῦ] τὰ τοῦ P: corr H

bellum deinde Philadelphiam vertit, quam acerrime ab auxiliariibus defensam sui iuris facere nequivit. sub idem tempus cum iratus esset quibusdam in Asia degentibus satrapis, quosdam eorum sibi associans reliquos debellavit. tempore deinde multo interiecto, Cantacuzeni Graecorum regis filiam uxorem ducit. quae affinitas ubi intercessit, pax inter Graecos et Turcos facta est; belloque Phrygiae satrapas, cum discordia intervenisset, persequabatur. Andronicus Graecorum rex cum moreretur, reliquit filium natum annos duodecim, tutoremque ei assignavit Cantacuzenum, virum opulentum magnaue potentia subnixum, ut puerum tutaretur et curaret ad eam usque aetatem, quae regno gubernando habilis foret. huius in fidem puerum regnumque tradidit, iureiurandoque eum obstrinxit ut sine dolo in administratione regni educationeque pueri versaretur, quo ipsum nihil iniuriarum a se expertum tandem regno Graecorum praefereret. ut autem rex excessit e vivis, non multo post urgentibus et opitulantiibus Graecis tutor ad regni curam allectus est, puerum tamen nulla iniuria affecit. verum cum eum affinem sibi fecisset, ut imbellem contemptui habuit, spem omnem in Graecis, quantum ad

κτῆσασθαι. ὁ μὲν οὖν Καντακουζηνὸς τὴν βασιλείαν ἀφελόμενος τὸν παῖδα, πρὸς Ὀρχάνην τὴν ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ἑαυτῷ ξένον τε καὶ φίλον ἐκτίησιντο ἐς τὸ μάλιστα.

Ὀρχάνης μὲν δὴ βασιλεύσας ἔτη . . . ἐτελεύτησε, παῖδας
 5 καταλιπὼν Σουλαϊμάνην τε καὶ Ἀμουράτην. Σουλαϊμάνης
 μὲν οὖν ὁ Ὀρχάνεω τὴν βασιλείαν παραλαβὼν τοῖς τε Ἑλλη-
 σιν ἐπιῶν ἐπολέμει αὐτίκα, καὶ ἀνδράποδα ἀπὸ τῆς ἐς τὴν
 Ἀσίαν Ἑλλήνων χώρας ὡς πλεῖστα ἀγόμενος καὶ ἐς Εὐρώπην D
 διαβύς, τῶν μετὰ Χαλίλεω πρότερον κατὰ τὴν Χερρόνησον
 10 πρὸς Ἑλλήνας διενεχθέντων ἐναγόντων τε καὶ ἐξηγουμένων
 αὐτῷ τὴν διάβασιν, ὡς ἡ Εὐρώπη εἴη τε χώρα περικαλλῆς
 καὶ εὐχερῆς χειρώσασθαι ὑπὸ Σουλαϊμάνεω βασιλέως. ἐν-
 τεῦθεν διαβιβάσας στρατὸν οὐ πολὺν, τὴν τε Χερρόνησον
 15 ληΐξασθαι, καὶ τὸ πρότερον ἔτι φρούριον καὶ Μάδυτον κα-
 τασχόντες καὶ ἄλλ' ἄττα πολίσματα κατὰ τὴν Χερρόνησον,
 ἐπέδραμόν τε τὴν Ὀρχάνην ἔστε ἐπὶ Ταίαρον τὸν ποταμόν, καὶ
 τὰ τε ἀνδράποδα ἐς τὴν Ἀσίαν διεβίβαζον. καὶ οἱ ἐν τῇ
 Ἀσίᾳ Τούρκων, ὅσοι ἐπυθάνοντο ταῦτα, αὐτίκα ἐς τὴν Εὐ- P. 13
 ρώπην παρὰ Σουλαϊμάνην διέβαινον, καὶ συνελέγοντο εἰς τὴν
 20 Χερρόνησον οὐκ ὀλίγοι· ἐνθα δὴ καὶ ἐπὶ γεωργίαν τῶν ἀπὸ
 τῆς Ἀσίας φειδοῦ τῆς ἑαυτῶν χώρας ἐτρέποντο. ὕστερον
 μέντοι ὁ Ἑλλήνων βασιλεὺς διαπρεσβευσάμενος σπονδὰς τε

11. αὐτῶν P

regnum retinendum attinebat, ponendo. at Cantacuzenus cum pupillum regno privasset, Orchanemque data in matrimonium filia asinem ascivisset, eum et amicissimum et familiarissimum in posterum expertus est.

Orchanes cum regnasset annos circiter viginti duo, mortem obiit (1359), relictis filiis Sulaimane et Amurata. Sulaimanes inito regno arma contra Graecos cepit. captis igitur mancipiis quamplurimis ex ea Graecorum regione quam in Asia possidebant, etiam in Europam traiecit, hortantibus et instigantibus iis Turcis qui ante cum Chatite in Europam transierant. hi edocebant profectionem, qua commodissime in Europam veniretur. praeterea narrabant Europae regionem esse amoenissimam captuque facilem. transmissio itaque exercitu haud magno Chersonesi populati sunt; devictisque oppidulis quibusdam, praesidioque Chersonesi Madytoque domitis, irruerunt in Thraciam, progressi usque ad flumen Taenarum, mancipiis plurimis in Asiam traiectis, quae belli iure obvenerant. Turci qui in Asia remanserant, cum haec audissent, illico in Europam contenderunt ad Sulaimanem, et maxima brevi hominum multitudo in Chersoneson ad ipsum confluebat undique ex Asia; et eo loci agriculturae operam

ἐποίησατο πρὸς Σουλαϊμάνην τὸν Ὀρχάνεω, καὶ ἐνήγγεν ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς, ἐφ' ᾧ τε αὐτοὺς ξένους τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις καὶ τὸν πρὸς τοὺς Τριβαλλοὺς πόλεμον συνδιαφέρειν ἅμα ἀμφοτέροισι.

Ἔνιοι μὲν οὖν φασὶν ὡς ἔτι περιόντος Ὀρχάνεω ἐν τῇ 5 Ἀσίᾳ τὸν παῖδα αὐτοῦ Σουλαϊμάνην εἰς τὴν Εὐρώπην διαβῆναι μεταπεμπομένον ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς τοῦ τῶν Ἑλλήνων Β βασιλείως· τοὺς μέντοι Τριβαλλῶν ἡγεμόνας ὧδε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ τῆς Εὐρώπης πράγματα ἐπυθόμεθα. Στέπανος ἐγένετο βασιλεὺς Τριβαλλῶν, ὃς οὐκ ὀνομαζόμενος ἦν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ἴόνιον 10 χώρας, τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καταστραφάμενος, καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν ἤλυσατο, καὶ εἰς τὴν τῶν Σκοπίων τὴν βασιλείαν ἐποίησατο. εἶεν δ' ἂν οὗτοι, ὅσα γε ἐξεστὶ τεκμαίρεσθαι ὅθεν προαγαγεῖν ἐπὶ τὴν τῆς Εὐρώπης ἡγεμονίαν ἀφίκοντο, Ἰλλυριῶν γένος, ἀπὸ τῆς πρὸς ἐσπέραν τῆς εἰς τὸν Ἴόνιον χώρας 15 προελθόντες ἐπὶ τὴν τῶν Σκοπίων πόλιν, τῇ τε φωνῇ πλησιᾶ χρώμενοι ἐκείνοις, καὶ γένος δὲ ἐκείνο τῶν Ἰλλυριῶν C μέγα τε καὶ ἐπὶ πλεῖστον διῆκον τοῦ Ἴονίου πελάγους, ἔστι ἐπὶ Ἐνετούς, ὡς ἂν ἔχειν οὐ χαλεπῶς τεκμαίρεσθαι ἀπ' ἐκείνων δὲ τότε ἀνὰ τὴν Εὐρώπην σκεδασθέντας ἀχθῆναι. φωνῇ 20 τε γὰρ ἀμφοτέροι τῇ αὐτῇ χρωῶνται ἔτι καὶ νῦν, καὶ ἤθεισι

6. ἐς om P

9. στέπανος T

11. τὸ περὶ P: corr H

17. χρώμενον T, χρωμένων P

dabant, agris suis in Asia parcentes. deinde rex Graecorum legatis missis, cum Sulaimane Orchanis filio pacem fecit, amicosque et hospites in futurum se mutuo fore testati sunt; et coniunctis copiis bellum in Triballos (qui et Bulgari) transtulerunt.

Quidam perhibent adhuc superstite Orchane Sulaimanem filium transisse in Europam, accersitum adversus Triballos ab Graecorum rege. Triballi autem eo, quem trademus, modo ad Europae imperium devenerunt. Stephanus (quem Stepanum alii) Triballorum rex, profectus ab ea regione quae versus Ionium patet, igne incendiisque plurimis Epidamni regionem devastans, etiam Epidamnum (quod et Dyrrachium) subegit; et hinc in Macedoniam exercitus duxit, Scopiorumque urbem regni sedem declaravit. fuerunt autem isti, quantum conicere licet ex profectioe eorum, qua delati sunt ad Europae imperium, genus Illyriorum, qui progressi ab Occidentali versus Ionium regione venerunt ad Scopiorum urbem, lingua etiamnum non dissimili utentes. istud Illyricorum genus cum longe lateque teneret mare Ionium, etiam Venetos attigit. reliqui ab iis segregati per Europam dispersi sunt, etiam hodie non multum lingua moribusque et victus ratione abhorrentes. constat itaque eorum sententiam haud

τοῖς αὐτοῖς καὶ διαίτη, ὥστε οὐκ ὀρθῶς ἂν λέγοιεν οἱ γνώ-
 μην ἀποδεικνύμενοι περὶ Ἰλλυριῶν ὡς εἶησαν οἱ νῦν Ἀλβα-
 νοί. ἀρχὴν δὲ ἐγὼ οὐδὲ προσέειμι τὸν λόγον, ὡς εἶησαν Ἰλ-
 λυριῶν γένος οἱ Ἀλβανοί. ὡς μὲν οὖν ἀπ' Ἐπιδάμνον καὶ
 5 οὗτοι ὠρμητο εἰς τὴν πρὸς ἕω χώραν τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ V. 11
 Θετταλίαν τε ἀφικόμενοι καὶ ἐπὶ Αἰτωλίαν καὶ Ἀκαρνανίαν,
 οὐκ ὀλίγα ἄττα τῆς Μακεδονίας χωρὶα ὑφ' αὐτοῖς πεποιημέ- D
 νοι ἤκουον, οἰδᾶ τε αὐτὸς ἐπιστάμενος, ἀπὸ πολλῶν τεκμαιρό-
 μενος, καὶ πολλῶν δὴ ἀκήκοα. εἴτε μὲν οὖν ἀπὸ Ἰαπυγίας, ὡς
 10 ἔνοιον φασίν, εἰς Ἐπιδάμνον διαβάντες ἐπὶ τὴν χώραν ἣν ὑπη-
 γάγοντο σφίσις ἄλλος ἄλλη ἀφίκοντο, εἴτε αὐτοῦ περὶ Ἐπί-
 δάμνον τὴν ἀρχὴν Ἰλλυριῶν ὄμοροι προϊόντες κατὰ βραχὺ
 κατέσχον τὴν πρὸς ἕω τῆς Ἐπιδάμνον χώραν, οὐκ ἔχω ὄπη
 συμβάλλωμαι ἀσφαλῶς. ἢ μὲν ἄμφω τὸ γένεε τούτῳ, Τρι-
 15 βαλοί τε καὶ Ἀλβανοί, ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ἴονιον χώρας ὠρμη-
 μένω, τὸ μὲν πρὸς ἕω τῆς Εὐρώπης ἰόντες τὴν ταύτην χώραν
 καὶ οὐκ ὀλίγα σφίσις εἰς τὴν ἀρχὴν ὑπηγάγοντο, τὸ δὲ πρὸς P. 14
 ἑσπέραν ὠρμημένοι σχεδὸν ἔστε Εὐξείνου πόντον ἀφίκοντο
 καὶ ἐπὶ Ἰστρον, ἄχρι Θετταλίας ἐλάσαντες, ὧδέ μοι εἰρήσεται.
 20 Ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς τῶν Σκοπίων πόλεως ὠρμημένος,
 ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας τε τὰ εἰς πόλεμον ἀγαθοὺς καὶ
 στρατιάν οὐ φανύλην, πρῶτα μὲν τὰ περὶ Καστορίαν κατε-

7. χώραν P

15. τὸ P

veritate niti, qui pronuntiant Illyrios esse eos quos Albanos nomina-
 mus. nec vero principium eius sermonis admitto, qui astruere cona-
 tur Albanos esse Illyrici generis. quod autem et Albani ab Epidamno
 prodeuntes in Europae regionem maritimam, quae Orientem respicit,
 venerint, Aetoliaque Arcanania nec non magna Macedonum regionis
 parte subacta ibi habitarent, etiam ipse novi, multis coniecturis eo
 deductus, et multisque super ea re auditis. an vero ab Iapygia iter
 facientes, ut quidam censent, in Epidamnium transierint, et hinc in
 eam regionem, quam tandem subiecere, pervenerint, sive cum essent
 finitimi Illyricis Epidamnium colentibus, accedentes paulatim regionem
 Epidamni, qua in Orientem patet, occupaverint, nescio qua ratione
 quam verissime assequar. at nos explanabimus ut utraque haec homi-
 num genera, Triballi et Albani, egressi ab ea regione quae spectat
 Ionium, transierint per regionem Europae, quae in Orientem vergit,
 ibique habitaverint, nec modicas regiones suo imperio adiecerint,
 versus Occidentem iter instituentes, cum etiam propemodum ad Eu-
 xinum mare accesserint, Istrum et Thessaliam adierint. quae omnia
 in hunc modum evenerunt.

Rex horum digrediens ab urbe Scopiorum, munitus viris rei mi-
 litaris peritissimis et validissimo exercitu, loca Castoriae finitima in

στρέψατο χωρία, καὶ ἐπὶ Μακεδονίαν ἐλάσας, πλὴν Θέρονης τὰ ἄλλα ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος, ἐπὶ Σάβαν τε προελκύνων καὶ ἐπὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰστρον χωρία, μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, καὶ τὴν τε χώραν ταύτην σύμπασαν καταστρεψόμενος εἶχε. τὰς δὲ ἀνὰ τὴν Εὐρώπην τῶν ὑποχειρίων ἄλλους ἄλλῃ ἐπὶ 5
 Β μέγα τε ἐχώρει δυνάμει, καὶ ἐπὶ Ἑλλήνας ἤλαυτε τὴν ἀρχὴν ἀφαιρησόμενος, καὶ πολλαχῆ ἐπὶ τὰ κατὰ τὸ Βυζάντιον χωρία στρατὸν ἐπαφείς ἀπέδραμέ τε καὶ ἀνεχώρει. καὶ ἦν ἐπὶ τοῦτου τὰ Ἑλλήνων πράγματα προσδόκιμα ἐπὶ τὸν ἔσχατον ἀφίξασθαι κίνδυνον, ὑπὸ σφῶν τε αὐτῶν περιτρεπόμενα κατὰ 10 τὴν τῆς βασιλείας ῥαστώνην, ἐπὶ τὸ ἀκόλαστον καὶ ἀνειμένον τῆς διαίτης Ἀνδρονίκου, τοῦ πρεσβυτέρου βασιλέως φημί, τετραμμένον ταύτη. ἐς μάχην μὲν οὖν τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἐπελθεῖν καὶ διαπειροῦσθαι γνώμην οὐκ ἐποιεῖτο, σῶζειν μὲντοι τὰ τεῖχη τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύναιτο ἀσφαλεστάτῳ. ἤλασε 15
 C μὲν οὖν καὶ ἐπὶ Αἰτωλίαν, καὶ Ἰωαννίων τὴν πόλιν εἶλε. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Μακεδονίαν περὶ Ἀξιὸν ποταμὸν Ζάρκῳ ἐπέτρεψεν, ἀνδρὶ ἐς τὰ πρῶτα τιμῆς ἀνήκοντι παρ' ἑαυτῷ, τὰ δὲ ἀπὸ Φερρῶν ἔστε ἐπὶ Ἀξιὸν Πογδάνῳ ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ τὰ ἐς πόλεμον οὐκ ἀδοκίμῳ, τὰ δὲ ἀπὸ Φερρῶν ἔστε ἐπὶ Ἰστρον 20 Κράλῃ τε καὶ Οὐγγύλῃσιν τοῖν ἀδελφοῖν, ὧν θάτερος μὲν οἰνοχόος ἦν τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ ἕτερος ἵπποκόμος. τὰ μέντοι περὶ τὸν Ἰστρον Βούλκῳ τῷ Ἐλεαζάρῳ τοῦ Πράγκου ἐπέ-

8. ἐπίδραμέ?

dicionem redegit. motis deinde castris in Macedoniam, praeter Thermam omnia subiugans, bellum ad Savum usque promovit; et in Istria res praeclare gerens universa ea potiebatur regione. dispositis dein per Europam viris, ubi necesse erat, fidissimis, in magnam adolevit potentiam. etiam Graecos bello aggressus, ut ipsorum regnum destrueret. emisso itaque equitatu in loca Byzantio propinqua, cum ea graviter afflisset, abibat. Graeci ab hoc sibi extrema timebant, cum regnum per incuriam periret, Andronicusque senior rex dissolutiori victui se mancipasset. Graeci nullum contra illum pugnandi inibant consilium, verum omnis salutis spes in moenibus defensandis sita erat. iter dehinc intendens in Aetoliam, Ioanniam sive Ioanninam, olim Cassiopen dictam, urbem suo imperio adiunxit. Macedoniam, qua finitima est Axio flumini, commisit Zarco, viro apud ipsum dignitate primario. eam regionis partem quae a Pherris tendit usque ad Axium flumen, Pogdano tribuit, viro bono et rei militaris peritissimo. regionem quae a Pherris excurrit ad Istrum Chрати et Unglesi fratribus concessit, quorum alter regius pocillator, alter equorum regionum curator erat. regionem Istro adjacentem nactus est, contri-

- τρεψε, καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν Τρίκην καὶ Καστορίαν Νικολάῳ τῷ
 ζουπάνῳ, καὶ τὰ περὶ Αἰτωλίαν Πριαλοῦπι. τὰ δὲ περὶ
 Ὀχρίδα τε καὶ Πριλιαπαῖον χώραν οὕτω καλουμένην ἐπέτρε-
 5 ψε Πλαδίκη εὐθύνην, ἀνδρὶ οὐκ ἀγενεῖ. τούτοις μὲν δὴ
 ἐπυθόμεθα ἐπιτετράφθαι τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην ὑπὸ Στεπά-
 νεω τοῦ βασιλέως· ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε βασιλεύς, ἔκιστος ἦν D
 κατέχευε χώραν ἐπιτετραμμένος ἤρχόν τε, καὶ ἀλλήλοις εἰρή-
 νην συνθέμενοι σφῶν μὲν αὐτῶν τοὶ ἀπείχοντο, τοῖς δὲ Ἕλλη-
 σιν, ὡς ἐκάστη προεχώρει, ἐπετίθεντό τε καὶ ἐπολέμουν. Μι-
 10 χαῖλον μέντοι τὸν Μυσῶν ἡγεμόνα, ἀπὸ τὰ κάτω τοῦ Ἰστρου
 ἐπινεμόμενον ἐπὶ Εὐξείνιον πόντον καὶ τὰ βασιλεία ἐν Τρι-
 νάβῳ ποιησάμενον, παλαιότερον γενόμενον Στεπάνεω, ἀνα-
 πνυθιόμενος εὐρίσκω ὡς ταύτη Βουλγάρους μὲν τούτους,
 οὓς γε Μυσσοὺς ὀνομάζομεν, Σέρβους δὲ ἐκείνους καὶ Τριβα-V. 12
 15 λούς διακεκρίσθαι ἀπ' ἀλλήλων ἐς τὸννομα ξυνηγέθη ἀπὸ
 τούτου. τούτω δὲ ἄμφω τῷ γένει ὡς παντάπασιν ἐτέρω ὅντε P. 15
 ἀλλήλων, καὶ διεστηκότε νομιζέσθαι. ὡς μὲν ἕκαστος τούτων
 τὴν τε ἀρχὴν ἀφῆρηντο ὑπὸ βαρβάρων καὶ αὐτοὶ τε ἀπόλοντο,
 ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ἴδντι εἰρήσεται μοι.
- 20 Σουλαϊμάνης μὲν οὖν ἐπεῖτε τὰ κατὰ τὴν Χερσονήσον
 πολίσματα πλὴν Καλλιουπόλεως κατέσχετε καὶ ἐνθυλίζετε,
 ὥστε ἔχειν ὀρμώμενος ἀπὸ τούτων τὰ ἐπὶ τῆς Θράκης χωρία

20. ἐπὶ P: corr H

buente rege, Bulcus Eleazarus, Pranci filius. Trica et Castoria ob-
 venire Nicolao Zupano. Aetolia decreta est Prialupi. Ochridem et
 regionem Priliapaeam dictam Pladicae viro haud ignobili regendam
 dedit. commemoratos modo viros accepimus Europae regionibus prae-
 factos esse a rege Stepano; qui ubi exhalavit animam, singuli suas
 regiones, quas a vivo gubernandas acceperant, retinere, foederibus-
 que inter sese ictis a se mutuo bello abstinerunt. Graecis vero, ut
 cuique opportunum erat, admodum bellicis armis molesti erant. Mi-
 chaelem Mysiorum ducem, qui imperavit locis Istro subiectis et regni
 sui sedem Trinabi constituit, Stepano antiquiorem extitisse audiui;
 praeterea Bulgaros, quos Mysios vocamus, ibi sedes tenuisse accipi;
 Servios autem sive Sorabros et Triballos a se discretos, tandem ad
 istud nomen emersisse. utraque ista genera hominum cum diversa
 sint, non ad unum referenda sunt. ut autem singuli isti populi re-
 gno suo a barbaris sint exacti, ipsique prorsus interciderint, in se-
 quentibus exponetur.

Sulaimanes cum Chersonesi urbes praeter Callipolim subegisset
 omnes, profectus est cum exercitu adversus Thraciam, ut et hanc
 suam faceret. cum autem pacem fecisset cum Graecis, expeditionem

ἐλαύνων καταστρέφεσθαι, ὡς τοῖς Ἑλλησιν εἰρήνην ἐποιήσατο, ἐστράτευσεν ἐπὶ Κράλην τε καὶ Οὐγγεσιν τοὺς Τριβαλλῶν ἡγεμόνας, οἳ δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐπετίθεντο καὶ χαλεποὶ ἦσαν διὰ τὸ μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγειν ἀλλ' αἰεὶ κακῶς ποιεῖν πολεμοῦντας τοῖς Ἑλλησιν. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἐπέθοντο Σουλαϊ-
 Β μάνη διαβάντα ἐς τὴν Εὐρώπην δηοῦν τε ἐπὶ τῇ Ἑλληνικῇ τὴν σφειτέραν αὐτῶν χώρων καὶ διασπάζειν μηδενὸς φειδόμενιν, ἐστρατεύοντο ἐπὶ τοὺς Τούρκους, καὶ συμβαλόντες μάχῃ τε ἐκράτησαν καὶ διέφθειρον οὐκ ὀλίγους ἐν τῇ ἐπιδρομῇ. μετὰ δὲ ταῦτα ὡς ἤσθοντο ἤδη τὰ Τούρκων πράγματα
 10 ταχὺ ἐπὶ μέγα προχωροῦντα δυνάμειος, καὶ τοὺς ἀπὸ Ἀσίας Τούρκους αἰεὶ διαβαίνοντας προσγίνεσθαι αὐτῷ, ὥστε καὶ ἐς πολιορκίαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην πόλεων καθιστασθαι, καὶ προϊόντας ἐπὶ τὴν μεσσηγαίον τῆς Θρακίας, συνελέγοντό τε στρατεύματα ἀμφοτέροι. Οὐγγεσις μὲν οὖν ὠρμητο ἀπὸ Φερ-
 15 ρῶν ἐπὶ τοὺς Τούρκους, ἐν αἷς τὰ βασιλεία ἦν αὐτῷ. Κράλης τε ἅμα αὐτῷ ὁ ἀδελφὸς στρατεύματα ἔχων ἀπὸ τῆς μεσσηγαίου τῆς Θρακίας συνήει τῷ ἀδελφῷ ὡς στρατευσόμενοι. ἅμα ἐπὶ τοὺς Τούρκους. ὁ μὲν οὖν Σουλαϊμάνης ἔτυχε πολιορκῶν πόλισμα τὸ παρὰ Ταίαρρον ποταμόν, διέχον ἀπὸ
 20 Ἀδριανουπόλεως σταδίουσ ὡσεὶ ἑβδομήκοντα· καὶ σκηνῶσ μὲν αὐτοῦ οὐκ ὀλίγασ ἀπὸ πύλων αἰγῶν ἐπήξατο, ἐν αἷς δὴ οἳ κατὰ τὴν Ἀσίαν Σκύθαι τε οἳ νομάδες καὶ Τούρκων οἳ πρὸς

19. ἐπὶ add H

suscepit contra Chratem et Unglesem Triballorum duces, qui Graecis admodum intolerandi erant, feroces et bellicosi. qui ubi resciverunt Sulaimanem processisse in Europam, regionem ipsorum in Graecia sitam vastare, praedasque nemini parcentem confertim agere, copias et ipsi suas adversus Turcos duxerunt; consertisque manibus victores praelio abierunt, plurimis prima coitione interfectis. deinde certiores redditi Turcorum res usque augeri, sibi que tandem intolerabiles fore, cum plurimi Turci usque ex Asia ad Sulaimanem concurrant Europaeasque urbes obsidione urgeant, his exciti, uterque in mediterranea Thraciae pergat et copias parat. Ungleses a Pherris, ubi regia erat, in Turcos progreditur. Chrates autem, praedicti frater, copiis plurimis contractis ad fratrem per mediterranea Thraciae commeat, communi consilio iunctisque viribus bellum Turcis illaturi. sub idem tempus Sulaimanes oppidum oppugnabat ad Taenarum fluvium situm, distans a Callipoli stadiis circiter septuaginta, plurimis tentoriis, quae eo advexerat, per circuitum fixis, in quibus Scythae Turcique, quotquot pastorem vitam sequuntur, quam suavissime de-

- τόνδε τὸν βίον τετραμμένοι δηοῦν εἰώθασι, καὶ ἐπολιόρκει τὸ χωρίον προσέχων ἐντεταμένως. διατρίβοντι δὲ αὐτὸν λέγεται, ὡς τάχιστα ἐπύθειο ἐπιόντας οἱ τοὺς πολεμίους, λαβεῖν τε ἐπιλεξάμενον ἄνδρας ἐς ὀκτακοσίους τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἀρίστων,
- 5 καὶ νυκτὸς ἐπελάσαντα ἐς τὸ πολεμίῳ στρατόπεδον καταδνύ- D
μενον, ὡς ἤδη ἢ ἡὼς ὑπέφαινε, καὶ οὔτε φυλακὰς ἔχοντας τοὺς πολεμίους ἐώρα αὐτοὺς τε τὰ πολλὰ παρὰ Ταίαρον πο-
ταμόν, ὃς ὕδωρ κάλλιστόν τε παρέχεται πιεῖν καὶ ὑγιεινότα-
τον (θέρους δὲ ἦν ὦρα), ὀλιγώρως τε τῶν ὄπλων σφίσιν αὐ-
10 τοῖς καὶ τῶν ἵππων ἔχοντας, οἷα τοὺς πολεμίους ἐν οὐδενί
λόγῳ ποιουμένους, ἐπὶ ῥαστώνῃ τετραμμένους, κατὰ Κερ-
μιανὸν γῶρον ἐπεισεσεῖν τε ἄφνω σὺν τοῖς ὀκτακοσίοις καὶ
διαφθεῖραι σύμπαντα τὸν στρατὸν, κτείνοντας ἀφειδέστατα,
ὥστε τοὺς πλείονας αὐτῶν πεσεῖν ἐς τὸν ποταμόν, καὶ ἐν
15 ἀπορίᾳ εἶχοντο ὅποι τράπωνται γενόμενοι, καὶ ταύτῃ διαφθα-
ρῆναι. ἔνθα ὁ τε Οὐγγεσις ἀπώλετο καὶ ὁ Κράλης ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ. ὅτι δ' ἂν τρόπῳ διεφθάρη, οὐκ P. 16
ἤδει οὐδεὶς, ὥστε οἴεσθαι τοὺς προσήκοντας αὐτῷ περιεῖναι
εἰ αὐτὸν ἐπὶ πολὴν τινα χρόνον.
- 20 Ὡς οὖν ταύτην τὴν νίκην εὐκλεῆ καὶ περιφανῆ ἀνεί-
λετο Σουλαιμάνης, τό τε πόλισμα ὃ ἐπολιόρκει πρότερον πα-
ρρησιήσατο, καὶ Ὀρσειάδα τὴν Ἀδριανοίπολιν καλουμένην

1. δηοῦν] βιοῦν?

5. καταδνόμενον P: corr H

8. ὡς P

gunt; assidensque urbi, intentus oppugnationi insistebat, et studio expugnandae urbis adstrictus accipit hostium adventum. deligit igitur ex suis octingentos, nocturnisque itineribus prima aurora ad hostium castra pervenit. eos deprehendit nec solitas vigilias obeuntes laxatisque custodiis affusus Taenaro fluvio praebenti aquam potu quidem pessimam, eandem vero et saluberrimam. aestatis tempus erat, quo nec arma nec equos perinde curabant, putantes se planissime ab hostium incursionibus securos et tutos. hos nec opinantes, et in Cerniani regione in luxuriam effusus altaque quiete sopitos, Sulaimanes stipatus octingentis militibus delectis adoritur; caedemque maximam, impigre obvios mactando, hostium fecit. multi in flumen fuga praepropera delati, dubii quoniam se verterent, ibi inter cunctandi moras occubuerunt. in hoc praelio desideratus est Ungleses: etiam Chrates occisus est. ut autem hic interierit, ignoratur. hunc eius propinqui qui eum sanguine contingebant, aliquandiu post praelium istud vixisse credere.

Sulaimanes victoria illa insigni et illustri clarus facile tandem etiam oppidulum, quod obsederat, suo imperio adiicit. exercitus Orestiadī quoque, quam Hadrianopolim appellant, admovit.

ελαύνων ἐπολιόρκει. ἔτιγχε δὲ τήνδε τὴν πόλιν περὶ ἀμητῶν
πολιτορῶν, καὶ προσβάλλων τῇ τείχει θαυμά οὐκ ἀνίει. ἐν
τούτῳ δὲ ὄντος Σουλαϊμάνεω, τυχεῖν νεανίαν λέγουσι τῶν ἐν
τῇ πόλει κατὰ ὁπὴν τινα, ἀπὸ τῆς πόλεως φέρουσαν ἔξω,

V. 13 λάθρα τε ἔξιόντα νυκτὸς ἀμῶντα πυροὺς κατὰ τὴν ὁπὴν ταύ- 5
B τὴν διαφορεῖν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοῦτο συνεχῶς ποιῶντι
ὄφθῆναι ὑπὸ τινος τῶν ἐν τῇ στρατοπέδῳ. ἰδόντα δὲ τὸν
Τουῦρκον, ἧ εἰσῆει ὁ νεανίας, ἐφεπόμενον κατόπιον γενέσθαι
κατὰ τὴν ὁπὴν, πειραθῆναι τε αὐτῆς, καὶ εἰσιόντα ἐς τὴν
πόλιν αὐθις ἐς τὸ στρατόπεδον γενέσθαι, καὶ ἀφικόμενον 10
παρὰ Σουλαϊμάνη ἔξειπεῖν τε τὴν εἰσοδὸν καὶ αὐτὸν αὐτίκα
ἐξηγεῖσθαι. πειραθέντα δὲ τῆς εἰσοδῶν τὸν ἡγεμόνα καταλα-
βεῖν τε τὴν πόλιν ταύτη καὶ ὑφ' αὐτῇ ποιήσασθαι. μετὰ δὲ
ταῦτα εἰς Φιλιππόπολιν ἐλαύνοντα ἐλεῖν τε καὶ ταύτην τὴν
πόλιν καὶ παραστήσασθαι ὁμολογία. 15

Λέγεται δὲ γενέσθαι τούτῳ τῷ βασιλεῖ ἄνδρα ἐπὶ στρα-
C τηγίας ἐπισημώτατον τε καὶ ἐξηγεῖσθαι δεινότατον ἐπὶ πόλε-
μῶν τε καὶ ἐπιθορίας. καὶ οἱ μὲν λέγουσιν αὐτὸν τὰ πλείω
ἀποδεικνύμενον πάμπολυ ταχύ τε καὶ παραχοῆμα ἐπιδεδω-
κέναι. νοσήσαντος δὲ Σουλαϊμάνεω καὶ ἐπὶ Ἀσίαν ἐπειγομέ- 20
ρον, τὴν νόσον οἱ χαλεπωτέραν ἡγενομένην ἀπενέγκαι ἐκ τοῦ

1. τὴν τε τὴν πόλιν Περιδμητῶν P

2. προσβάλλων P

circumsedit et Peridmetum infestis exercitibus, aggressusque mu-
rum, coeptis non succedebat. cum autem ibi haereret intentus ob-
sidiōni urbis Sulaimanes, ferunt adolescentem quendam clam so-
litum egredi urbe per rimam quandam muri, ad demetendum
frumentum; deinde frumento onustus, per eundem locum in ur-
bem remeabat, cumque hoc frequenter faceret, tandem visus est
a milite quodam Turco ibi stipendia faciente. Turcus autem ani-
madvertens, qua muri parte intrare adolescens solitus erat, a tergo
eum secutus est, tentaturus si per eam rimam in urbem sibi pateret
aditus. urbem itaque ingressus est. quo facto rediit in castra ad
Sulaimanem, actaque edocet. Sulaimanes igitur eductis in aciem
copiis ad urbem accessit. in quam cum irrepisset, duce Turco qui
rimam invenerat muri, illico eius dominium nactus est. postea pro-
motis castris Philopolim obsidet; quae tandem pactionibus in eius
fidem traditur.

Ferunt hunc regem habuisse virum rei militaris perquam gna-
rum, quo nullus fuerit superior incursionibus faciendis bellisque ge-
rendis. praeterea aiunt ad tantam potentiam eum hac ex causa ve-
nisse, quod summa celeritate in rebus gerendis uteretur. Sulaima-
nes morbo implicatus est. hinc festinabat in Asiam. morbo tandem

βίου αὐτόν. τελευτῶντα δὲ ἐπιτεῖλαι τοῖς ἀμφ' αὐτόν θάψαι τε τὸ σῶμα αὐτοῦ ταύτῃ, κατὰ τὸν τῆς Χερρονήσου Ἰσθμόν, ἧ δὴ καὶ συνέβη πρότερον τελευτήσαντα τὸν παῖδα αὐτοῦ θάψαι τε μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐξήνεγκε· καὶ τῇ σήματι 5 ταξάμενος φόρους, ὥστε παννυχία χρῆσθαι τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν ἐπὶ τῇ μνήματι, αὐτόν τε ἐκέλευσεν αὐτοῦ θάψαι ἕμα τῇ παιδί αὐτοῦ.

Ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ ἐτελεύτησεν, Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω D
παῖς, Σουλαιμάνεω δὲ ἀδελφός, ὡς ἐπύθετό οἱ αὐτόν τελευτή-
15 σαντα, τοὺς τε νεήλυδας καὶ ἄλλους τοὺς τῶν θυρῶν ὄντας λαβὼν καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς παρελάβε τὸ στρατεύμα αὐτοῦ ἅπαν, καὶ ἐπὶ Ἀδριανούπολιν ἐλάσας τὰ βασιλεία οἱ αὐτοῦ ἐποίησατο. καὶ ἐντευθεν ὀρμώμενος ἐλήϊζετο τὴν τῆς
Μακεδονίας μεσόγειον χώραν, καὶ ἀνδράποδα συχνὰ ἀγόμε-
15 νος ἐπλούτιζε τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας, καὶ Τούρκων ὅσοι ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κερδαῖναι ὀτιοῦν εἶποντο αὐτῷ, ἐδώρετο ἀνδραπόδοις τε καὶ ὑποζυγίοις, ἃ ἤλίσκετο ἀπὸ Μυσῶν τε καὶ Ἑλλήνων. λέγεται μέντοι καὶ τότε, ὡς Σουλαιμάνης ἐπεὶ P. 17
ῆσθετο τῆς Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν δυνάμεως ἐπ' αὐτόν ἀθροί-
20 ζομένης, καὶ ἔπραττεν ὥστε δοθῆναί οἱ ἐξάκισ μυσρίας δρα-
χμῆς, ὥστε ἀποδοῦναι αὐτοῖς ὅσα τῶν πολισμάτων προσηγά-
γητό οἱ, καὶ αὐτόν οἴχεσθαι ἀπαλλαττόμενον ἐς τὴν Ἀσίαν

3. δὲ P 8. ἔπειτα P

22. "vel οἴχεσθαι vel ἀποχωρήσειν

superfluum est." H

ingravescente moritur. moriens praecepit suis ut corpus sepelirent in Chersonesi isthmo, ubi antea contigerat filium suum fato fungi; et magnificae sepulturae tradi ordinavit, et reditus sacerdotibus qui eo loci erant, ut celebrarent nocturnos ludos ad sepulcrum, seque filii sepulturae iungi voluit.

Cum iam animam efflasset, Orchanis filius Amurata, Sulaimanis frater, re cognita, peregrinos (Ianzaros) et reliquos iannarum milites assumens in Europam traiecit, exercitusque omnes qui ibi erant accepit. hinc contendens Hadrianopolim, eam sibi regni sedem designavit. rebus ita compositis incursionem in Macedoniae mediterraneam regionem fecit; brevique captis mancipiis plurimis, et alia praeda, milites suos admodum opulentos reddidit. Turcos, qui eum lucrandi animo comitabantur, mancipiis et iumentis Graecorum et Mysiorum, quae belli iure obvenerant, liberalissime donat. ferunt Sulaimanem, postquam nuntiatum erat Triballorum et Mysiorum copias adversum se pergere, collocutum cum Graecis, si numerarentur sibi sexaginta milia drachmarum, velle se restituere Graecis quaecunque in Thracia ipsorum cepisset oppida, et relicta Europa discessu-

ἀποχωρήσειν, τηρικαῦτα πολιορκοῦντα τὰ ἐν τῇ Θράκῃ πολίσματα Ἑλλήνων. ὡς οὖν πυθόμενοι οἱ Ἕλληνες ἀπεδέχοντο τε καὶ ἔτοιμοι ἦσαν ἐπὶ τούτοις σπένδεσθαι, ξυνερχθῆναι σεισμόν τε μέγαν καὶ τὰ τεῖχη τῶν πόλεων διαρραγῆναι, ὥστε αὐτοὺς ἐλεῖν ἀπὸ τούτου τὰ πλέω οἷς ἐπήλαννον πολιορκοῦν. 5
 Β τες. καὶ ἐλόντας παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὰ πολίσματα ἔχεσθαι τοῦ λοιποῦ τῆς Εὐρώπης, μηδέν τι τοιοῦτον ἔτι προσε-
 μένους.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἤλανθεν ἐπὶ Μυσοῦς καὶ ἐπὶ Τριβαλλοῦς. τὸ δὲ γένος τοῦτο παλαιότατόν τε καὶ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν 10 οἰκουμένην ἔθνῶν, εἴτε ἀπὸ Ἰλλυριοῶν μοίρας ἀπεσχισμένον ταύτην ὤκησε τὴν χώραν, εἴτε, ὡς ἔνιοι, ἀπὸ τῆς πέρας τοῦ Ἰστροῦ ἐπ' ἐσχάτων τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τε Κροατίας καὶ Πηρουσίων τῶν ἐς τὸν ἀρκτικὸν ὠκεανὸν καὶ Σαρματίας τῆς νῦν οὕτω Ῥωσίας καλουμένης, ἔστε ἐπὶ χώραν τὴν διὰ τὸ 15 ψῦχος ἀοίκητον, κάκειθεν ὠρμημένοι καὶ τὸν τε Ἰστρον διαβάντες ἐπὶ τὴν ἐς τὸν Ἰόνιον χώραν ἀφίκοντο καὶ ταύτη ἐπὶ
 V. 14 πολὺ ἐπὶ Ἐνετοῦς δῆκουσαν καταστρεψάμενοι ἤκησαν, εἴτε
 C δὴ τοῦναντίον μᾶλλον εἰπεῖν ἄμεινον, ὡς ἐντεῦθεν ἀπὸ τῆς ἐς τὸν Ἰόνιον χώρας ὠρμημένοι καὶ Ἰστρον διαβάντες ἐπέκεινα 20 ἐγένοντο τῆς οἰκουμένης, οὐκ ἂν δὴ λεγόμενον ἀσφαλῶς λέγοιτο ὑφ' ἡμῶν. τοσοῦδε μέντοι ἐπίσταμαι, ὡς τοῖς ὀνόμασι ταῦτα δὴ τὰ γένη διεστηκότα ἀλλήλων ἤθεσι μὲν οὐκέτι,

rum in Asiam. hunc cum Graeci audissent suas in Thracia obsidere urbes, promptissimis quidem animis praedictam condicionem accepissent: at cum maximus terrae motus accidisset, oppidorumque muri procidissent, Turci accedentes armati urbes plurimas, etiam Graecorum, in dicionem suam redegere; nec amplius tales obtulere condiciones Graecis, verum Europam obtinuerunt.

Post haec bellum avertit in Mysios et Triballos. Triballos autem gentem esse totius orbis antiquissimam et maximam compertum habeo. appulerunt in hanc regionem, sive (variant enim auctores) divisi ab Illyriis, sive, ut quorundam sententia est, ab ea regione quae ultra Istrum in extrema Europa est, et a Croatia Prusiisque septentrionale mare accolentibus; necnon a Sarmatia, quam hodie Russiam vocant, propter suae regionis frigus invictum profecti, Istrumque transgressi, in regionem Ionio affusam penetrarunt, ubi quoque habitaverunt, cum armis eam regionem quae Venetos spectat subegissent. si autem quis contrariam sequatur sententiam, quasi e regione versus Ionium vergente digressi Istroque superato in illam accesserint, unde eos antea prodiisse diximus, regionem, haud quidem con-

γλώττη δὲ καὶ φωνῇ τῇ αὐτῇ χρώμενοι κατάδηλοί εἰσιν ἔτι καὶ
 νῦν. ὡς μέντοι διέσπαρται ἀνά τὴν Εὐρώπην, πολλαχῇ ᾤκη-
 σαν, ἄλλη τε δὴ καὶ ἔν τινι τῆς Πελοποννήσου χώρας τε τῆς
 Λακωνικῆς ἐς τὸ Ταύγετον ὄρος καὶ ἐς τὸ Ταίναρον ᾤκημέ-
 5 νον. ἧ δὲ καὶ ἀπὸ Λακίας ἐπὶ Πίνδον τὸ ἐς Θετταλίαν κα- D
 θῆκον ἐνοικῆσαν ἔθνος. Βράχοι δὲ ἀμφότεροι ὀνομάζονται·
 καὶ οὐκ ἂν δὴ ἔχω διεξιέναι ὁποτέρους ἂν τούτων λέγοιμι
 ἐπὶ τοὺς ἐτέρους ἀφικέσθαι. οὕτω δὲ κἀνταῦθα τοὺς τε
 Τριβυλλοὺς καὶ Μυσσοὺς καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Κροατίους καὶ
 10 Πολανίους καὶ Σαρμάτας τὴν αὐτὴν ἐπίσταμαι ἰέντας φωνήν·
 εἰ δέοι ταύτη τεκμαιρόμενον λέγειν, εἴη ἂν τοῦτο τὸ γένος
 ταυτό τε καὶ ἔν καὶ ὁμόφυλον ἑαυτῶ. ὑπὸ δὲ τοῦ καιροῦ
 ἐς ἧθῃ τε διενηγεμένα ἀλλήλων καὶ ἐπὶ χώραν ἄλλην ἀφι-
 κόμενοι ᾤκησαν. οὐκοῦν δὴ λέγεται πρὸς οὐδένων ὥστε σα-
 15 φές τι περὶ αὐτῶν ἔχειν ἡμᾶς ἐς ἱστορίαν ἀποδείκνυσθαι.
 βασιλεὺς μὲν ἔστιν αὐτοῖς κἀνταῦθα τοῦ Ἰστροῦ καὶ πέραν τε, P. 18
 τὸ τε γένος τοῦτο πολὺ μείζον καὶ ἐπὶ πολὺ μᾶλλον διῆκον,
 ὥστ' ἂν μᾶλλον ἐκεῖθεν φάναι κάλλιον παρέχον ἐπὶ τάδε
 ἀφικέσθαι τὸ γένος τοῦτο, καὶ οἰκῆσαι πρὸς τῇ κατὰ τὸν Ἰό-
 20 νιον χώρα, καὶ [παρὰ] τὸν Ἰστρον διαβῆναι, καὶ αὐτοῦ μᾶλ-
 λον οἰκῆσαι ἢ ἐντεῦθεν ὠρμημένον ἐπὶ τὰ ἐκεῖ τῆς οἰκουμέ-
 νης σχεδόν τι ἀοίκητα ἀφικέσθαι. εἴτε μὲν οὖν ἀνάγκη τινὶ

λ
 6. βράχοι T   19. τὸ P

tendero; nec tamen eam tuto arripere audeo. attamen scio, quam-
 vis populi isti nominibus sint discreti, non tamen moribus quicquam
 inter se differunt: idem linguae usus iisdem etiam hodie est. dis-
 persi hinc inde domicilia per totam habuere Europam, incolentibus
 quibusdam de illo grege Peloponnesi regionem Laonicam, qua patet
 ad montem Taugetum et ad Taenarum. ubi etiam habitavit a Dacia
 ad Pindum usque montem, in Thessaliam se proiicientem, alius qui-
 dam populus: utrisque nomen fuit Bacchi. nec tamen scio utrum in
 Epiros commigrasse asseverem. haud me fugit Triballos Mysios Illy-
 rios Polonos et Sarmatas eadem inter sese lingua uti. si igitur hinc
 coniecturam facere licet, existimo omnes istos unum hominum esse
 genus nec diversum. ut autem tandem in diversos abierint mores et
 in alias concesserint regiones, a nullo accepi, ut certum quid de iis
 praesenti historiae inserere ausim. ultra citraque Istrum colunt,
 longe lateque regnantes. itaque, mea quidem sententia, magis ver-
 risimile videtur hoc hominum generi variis fortunae procellis iacta-
 tum Ionii regionem insedissee, traiectoquo Istro ibi sedes fixisse; ibi-
 demque potius habitasse, quam inde discedentes adierint ad eum

προηγμένον, εἴτε καὶ ἑκούσιον ἐπ' ἄμυναν στελλόμενον χωρὶς οὕτω ἀπ' ἀλλήλων ἀφωκισμένον ἔτυχεν ὡς ἔστιν ἰδεῖν, τεκμαίρεσθαι μᾶλλον τι ἢ δυσχυρίζεσθαι δέοι ἄν. ἐντεῦθεν μὲν οὖν καὶ τὴν τε ἄνω Μυσίαν καὶ κάτω Μυσιάν φάναι καλῶς
 B ἔχειν οἴονται ἐνιοί, ὡς τὴν ἄνω Μυσίαν οὐ τὴν ἐς τὰ ἄνω 5 τοῦ Ἰστρου ἀλλὰ τὴν ἐς τὸ πέραν τοῦ Ἰστρου ὠκημένην χώραν, τὴν δὲ κάτω Μυσίαν οὐ τὴν ἐς τὰ κάτω τοῦ Ἰστρου ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τοῦτο τοῦ Ἰστρου χώραν, ἔστε ἐπὶ Ἰταλίαν καθήκουσαν. τοὺς μέντοι Ἰουργάρους, οὓς κάτω Μυσίαν καλοῦσιν οἱ ἄμεινον Ἑλληνικῆς ἐπαίοντες φωνῆς, ἐπίσταμαι κα-
 10 θῆκειν ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἀπὸ τῆς Βιδίνης πόλεως ἔστε ἐπὶ Ἐυξείνου πόντου, ἐν Τρινάβῳ πόλει τὰ βασιλεία σφίσιν ἀποδεικνυμένους.

Τούτοις μὲν οὖν ὅποτε Ἀλέξανδρον ὁ τῆς Σερβίας κρά-
 λης, ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμών, ἐς τὴν βασιλείαν κατέστησεν, 15 ἔβασίλευε τε οὕτως ἐς ὃ δὴ τελευτήσας κατέλιπε βασιλέα τοῦ
 C γένους τὸν παῖδα αὐτοῦ Σούσμανον, ἐφ' ὃν δὴ ἐστρατεύετο Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω. ἐπεὶ ἐς Τριβαλλοὺς ἐσέβαλε, καὶ μάχῃ κρατήσας αὐτῶν Φερρών τε ὑπηγάγετο πόλιν εὐδαίμονα, καὶ τὰ ἐς τὴν Ῥοδόπην χωρία καταστρεφάμενος μεγάλα ἀπε-
 20 δεικνυτο ἔργα. Σαῖνῃ τε τὴν Φερρῶν ἐπιτρέψας πόλιν, ἀνδρὶ ἀγαθῷ, ἐστρατεύετο ἐπὶ Σούσμανον τὸν Μυσίας βασιλέα,

1. ἀπέμειναν P, ἐς ἀπέμυναν T
 ἐπεὶ?

8. ἀλλὰ om P 18. ὅς

orbis terrarum tractum, qui propemodum inhabitabilis sit hominibus. illi itaque sive necessitate sive voluntate tracti, ad sui defensionem seorsim a reliquis segregati habitare instituerunt, ut videre est magis coniectanti quam veritatem rei pronuntianti. at hic sitam esse superiorem et inferiorem Mysiam, non eam regionem recte dici quae supra Istrum, verum quae ultra Istrum colitur; nec etiam inferior Mysia nuncupatur regio quae Istro subiecta est. ad istam regionem Istri, quae ad Italianam usque se porrigit, Bulgaros, quos inferioris Mysiae incolas perhibent et Graecam linguam callere aiunt, scio pervenisse a Bydena urbe usque ad Euxinum pontum, Trinabum urbem regni sui sedem decernentes.

Hos quidem Alexander, quem Serviae Triballorumque dux Charles regno praefecit, imperio rexit, donec moreretur, superstite filio Susmano, qui in paternum successit regnum. hunc bello aggressus est Amurates, Orchanis soboles. postquam autem castra in Triballos movit, eos praelio vicit; Pherrasque urbem opulentam in potestatem redegit, et loca Rhodopen spectantia in dicionem accepit, maximaque virtutis militaris patrabat opera. Saini viro optimo cum commisisset

καὶ συμβαλὼν αὐτοῦ ταύτῃ ἐτρέψατό τε τοὺς Μυσοὺς, καὶ
 διέφθειρεν οὐ πολλοὺς, διασωθέντας ἐπὶ τὰ ἐς τὸν Ἴστρον
 χωρία. διαπρῆσβενσάμενος δὲ πρὸς Ἀμουράτην Σούσμανος
 ὁ Ἀλεξάνδρου σπονδὰς τε ἐποιήσατο καὶ συμμαχίαν, ὥστε
 5 τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν τε καὶ φίλον νομίζειν, καὶ ἐπιγαμίαν ποιη-
 σάμενος θυγατέρα αὐτοῦ, κάλλι τε ὑπερφέρουσαν καὶ ἀπὸ D
 Ἑβραΐδος, ἣν ἠγάγετο τρωθεὶς, γεννηθεῖσαν, τῷ Ἀμουράτῃ,
 ἐξέδοτο μέντοι καὶ ἑτέραν τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ, ὃς τηρικαῦτα V. 15
 [τοῦ Ἑλλήνων] τὸν Καντακουζηνὸν ἀφελόμενος τὴν ἀρχὴν
 10 ἐβασίλευε γένους τοῦ Ἑλληνικοῦ. ὁ μέντοι Καντακουζηνός,
 ἐπεὶτε ἐβασίλευε παῖδας δύο ἔχων, τὸν μὲν νεώτερον Ἐμμα-
 νουήλ ἔπεμψεν ἐς Πελοπόννησον ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης, τὸν
 δὲ πρεσβύτερον καθίστησι βασιλέα τοῖς Ἑλλησιν. Ἰωάννης δὲ
 ὁ τοῦ Ἀνδρονικοῦ παῖς, ὡς ἐπὶ τὸ ἰκανὸν τῆς ἡλικίας ἀφί-
 15 κητο, συνίστατό τε τοῖς Ἑλλησι καὶ συνετίθετο αὐτοῖς ὡς ἐπὶ
 τὴν βυσιλείαν ἀφιζόμενος. ἔτυχε δὲ διαίτας ἔχων ἐν τῇ Μα- P. 19
 κεδονίᾳ. οἱ δὲ Ἕλληνες ἀχθόμενοι τῇ διαίτῃ καὶ ὕβρει τοῦ
 βασιλέως, ὡς ἕκαστος εἶχεν αἰτίας αὐτῷ, ἐπαγόμενοι ἀπὸ
 Μακεδονίας τὸν νεανίαν ἐς τὴν βασιλείαν κατεστήσαντο. ὡς
 20 δὲ ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη, τὸν μέντοι Καντακουζηνὸν Να-
 ζηραῖον ἐποιήσατο, Μαιθαῖον τοῦνομα. ὁ τούτου δὲ πρε-
 σβύτερος παῖς, ὃν ἀπέδειξε βασιλέα τοῖς Ἑλλησιν, ἀφίκετο

1. ἐστρέψατο P   7. Ἀμουράτῃ ἐξέδοτο, ἐξέδοτο μέντοι ?

Pherras urbem, adversus Susmanum Mysiae regem arma cepit. tau-
 dem cum Mysii manus conseruit; quorum interfecit paucos, cum
 fuga evasissent inviolati ad loca Istro proxima. Susmanus inde le-
 gatis missis ad Amuratem, qui pacem orarent, foedere icto in socie-
 tatem acceptus est, ut deinceps hospes et amicus Amurati foret.
 hinc et affinis Amurati factus est, data in uxorem filia sua forma ex-
 cellente, ex Braide, quam uxorem vulneratus duxerat, prognatam:
 alteram connubio iunxerat Graecorum regi, Andronico Ioannis filio.
 Ioannes enim regno iam expulerat Cantacuzenum, qui puerum ipsum
 gubernarat: cum arrepto Graecorum regno, filiorum quos habebat
 alterum, Fmmanuelem natu minorem, misit in Pelepounesum, ut es-
 set dux Mizithrae, quae olim Sparta; natu vero maiorem, Graecorum
 regem esse iubet. Ioannes autem Andronici filius, cum iam eam
 attigisset aetatem quae rebus gerendis idonea erat, conspiratione fa-
 cta cum Graecis, rogavit ut regno praeficeretur. eodem autem tem-
 pore rex in Macedonia agebat, luxuriosiore victu et intemperantiore
 dissolutus. Graeci indignantes propter victus rationem dissolutiorem,
 et convicia regi facientes, ut quisque habebat quod crimini verteret,
 Ioanuem Andronici filium in Macedonia abductum communi assensu

μὲν τὰ πρῶτα ἐς Ῥόδον παρὰ τὴν ταύτη αὐτοῦ ἀρχιερέα, δεόμενος ἐπικουρίας τυχεῖν, καὶ ἐδεῖτο κατέγειν αὐτὸν ἐς Βτὴν βασιλείαν. καὶ πολλὰ προῖσχύμενος ὥστε οἱ γενέσθαι τιμωρίαν τινά, ὡς οὐδὲν εὖρατο ἐπιτήδειον, παρῆν αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐς Πελοπόννησον παρὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, τὸν ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης, καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν δίαιταν ἐποιεῖτο. Ἰωάννης μὲν οὖν τῷ τε Ἀμουράτῃ νεωστὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντι ζυμμαχίαν ἐποιήσατο, καὶ τὴν τοῦ Μυσῶν βασιλείως θυγατέρα ἡγάγετο ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ Ἀνδρονίκῳ, ἀφ' ἧς ἐγένοντο αὐτῷ παῖδες πρεσβύτερος μὲν 10 Ἀνδρόνικος, Δημητρίος δὲ καὶ Ἐμμανουήλ οἱ νεώτεροι, καὶ Θεόδωρος. καὶ Θεόδωρος εἶπετο τῷ Ἀμουράτῃ ὅποι ἂν στρατεύηται, καὶ φόρου τε ἐποτέλεις ἅμα ὄντες τῷ Ἀμουράτῃ, ἐπισπόμενοι ὅποι ἂν στρατεύοιτο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Δράγασιν τὸν Ζάρκου ἡγεμόνα 15 τὴν ἐν τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ χώραν στρατευσάμενος κατεστρέψατο, ἐς φόρου τε ἅμα ἐπαγωγὴν, καὶ αὐτὸν οἱ στρατευόμενον ἐπεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐς τοσοῦτους τὸν ἀριθμὸν ἔχοντα ἰππέας. μετὰ ταῦτα Πόγδαρον τὸν ταύτη ἡγεμόνα ὑπαγόμενος ὥστε οἱ ἐπεσθαι σὺν τῇ αὐτοῦ στρα- 20

applausuque regem designant. in into regno Cantacuzenum in Nazaraeorum sive monachorum ordinem transtulit, quem mutato nomine Matthaeum appellavit. huius senior filius, quem pater Graecis regem destinabat, in Rhodum navigat, petiturus a sacerdote summo, quem magnum magistrum vocant, qui insulam regebat, auxilium, quo adiutus recuperaret amissum regnum. multis autem nequicquam perentatis, quibus in suas partes sacerdotem pelliceret, ut spem auxilii affulgere vidit nullam, ad fratrem suum iuniorem Emanuelem in Peloponnesum Spartae ducem iter flectit; apud quem vitae consuetudinem et necessaria habuit. Ioannes autem cum Amurate in Europam transgresso societatem contraxit, filioque suo Andronico Mysiorum regis filiam uxorem dat; ex qua sustulit filios. Andronicus quidem natus maximus, Demetrius vero et Emanuel et Theodorus nati minores erant. Theodorus autem sequebatur Amuratem, quocumque bellum avertisset. reliqui, quos modo diximus, vectigales et stipendiarii erant Amuratis, ipsumque comitari cogebantur, contra quoscumque expeditionem suscepisset.

His ita compositis exercitum contra Dragasem Zarci ducem movit, regionemque iuxta flumen Axium domuit, sibi que tributariam bellique sociam effecit. ducem quoque in potestatem accepit, quem sub se stipendia facere iussit, equitum impetrata manu non modica (1373). his praeclare gestis etiam Pogdanum eo loci regnantem debellavit; quem sub se merere cum exercitu, quem habuerat, voluit.

τιᾶ, μεγάλα ἀπεδείξατο ἔργα, ἐπιείκειαν μὲν κατὰ τὴν Κύ-
ρου τοῦ Καμβύσεω ἐπιδεικνύμενος, καὶ ὡς μετριώτατά τε
καὶ ἐλευθεριώτατα προσφερόμενος τοῖς ὑπ' αὐτὸν γενομένοις D
ἡγεμόσι Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν καὶ δὴ Ἑλλήνων.

5 Κατὰ μὲν οὖν τὴν Εὐρώπην διατρίβοντι συχνὸν τινα
χρόνον καὶ πρὸς τούτους ἔτι διαπολεμοῦντι ἀφίκετο ἀγγελία,
τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας ἀλλήλοις συνθεμένους
ἀποστῆσαι τε ἀπὸ Ἀμουράτεω χώραν οὐκ ὀλίγην αὐτοῦ, καὶ
αὐτοὺς στρατιὰν συλλέξαντας ὄσῃ ἡδύνατο μάλιστα ταρά-
10 ξαι τε τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα αὐτοῦ, καὶ χώρας τῆς ἐαν-
τοῦ τὰ μὲν καταστρέφομένους τὰ δὲ καὶ πολιορκοῦντας οὐκ
ἀνίεναι. ἐπεὶ τε δὴ τάχιστα ἐπύθετο, διαβὰς ἔειτο ἐπὶ τοὺς P. 20
ἡγεμόνας παρουσκεασάμενος, καὶ ἐς τὰ ἔσχατα πειρασόμενος,
ἧ ἑδύνατο κράτιστά, ὡς διαμαχοῦμενος. εὐρῶν δὲ τούτους
15 ἐν Μυσίᾳ στρατοπεδευομένους παρετάξατο ἐς μάχην. οἷα δὲ V. 16
μάχης ἐμπείρῳ πολλαχῆ γενομένῳ ἐμεμηγάνητο τοιοῦδε. λέ-
γεται γὰρ ὡς ἐπεὶ θέρους ἦν ὥρα, καὶ ἡπίστατο μεσημβρίας
ἐπιγιγνομένης ἐπιπνεύσειν ἐτησίαν ἄνεμον ἀπὸ ἰσπέρας. ταύτῃ
δὲ παρεγγυῶν τῇ στρατιᾷ τὸ μέρος ἐκεῖνο κατὰ νότου λα-
20 βεῖν, ἐς μάχην τε καθίστατο περὶ πληθουσαν ἀγοράν, καὶ
συμμίξας τοῖς πολεμίοις ἐμάχετο ἰσχυρῶς. μάχης δὲ ἀμφοῖν
ἰσορροῦπου γενομένης ἐπὶ λόφον τινὰ αὐτοῦ που λέγεται ἀνά- B

5. Διατρίβοντα P . 6. Διαπολεμοῦντα P

Amurates autem per omnia imitatus aequitatem Cyri Cambysis filii, maxima modestia et liberalitate tractabat duces Triballorum et Mysiorum Graecorumque, qui in suam potestatem concesserant.

Cum moratus esset longo tempore in Europa bello adstrictus, nuntiaturo suos in Asia praefectos coniuratione facta Asianos sollicitare ad defectionem, plurimamque regionem iam ab Amurate avertisse, conscriptisque exercitibus Asiae statum quam maxime conturbare, oppida quaedam capientes, quaedam vero oppugnantes non cessare. quamprimum haec certo accepit, transitum in Asiam parat, suosque ita instruit ut hostes quam potentissime contundere et profligare posset. cum hos deprehendisset in Mysia castra collocasse, copiis in aciem eductis tale excogitavit, ut qui esset summa rei militaris scientia praeditus, stratagemata. dicitur enim, cum aestatis esset tempus fervidissimum, Etesias ventos ab Occidente spirare. ibi autem suorum ordines ita disposuit ut ventum a tergo haberent praeliantes. hinc princeps praelium inibat, ubi hostium acies erat confertissima, irruens, et quam fortissime pugnans. cum autem praelium utrinque aequo Marte ferueret, ipse in editiorem tumulum conscendens, voce quam potuit maxima suos in hunc modum allocutus est. "ο commi-

βῆναι, καὶ φωνῆσαι μέγα τοῖς ἑαυτοῦ τάδε. “παῖδες ἐμοὶ στρατιῶται, μέμνησθε ὑμῶν αὐτῶν ὅσα ἐπεπόνθειτε ἐν τῇ Εὐρώπῃ, τοσαῦτα ἔτη διαπολεμοῦντες. τί δὴ ὑποχωρεῖτε; οὐκ ἴστε ὡς τὰ πάντα ἐφ’ ἡμῖν ἔσται, τούτων περιγενομένοις; ἄγετε δὴ ἐμοὶ ἐπεσθε, ὡς ἦν μὴ ἀρτίως ἐπησθε, ταχύ 5 περιεσομένων τῶν πολεμίων ἡμᾶς.” ταῦτα εἰπόντα τὸν βασιλέα ἐλαύνειν ὁμόσε τῷ ἵππῳ ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐς τὸ μέσον σιῖφος ἐμβάλλοντα· καὶ αὐτίκα ἐπιπνέοντα τὸν ἄνεμον ἀπὸ νώτου τῇ στρατιᾷ ἐνοχλεῖν ἐπὶ πρόσωπον τοὺς ἐναντίους, καὶ οὕτως ἅμα ἀλλήλοις διακελευσαμένους καὶ ἐς τὸ 10 C πρόσθεν ἰόντας καὶ βιαζομένους τέλος δὴ τρέψασθαί τε καὶ ἐπιδιώκειν ἀνὰ κράτος ἀπολλύντας τοὺς πολεμίους. καὶ διαφθαρῆναι μὲν λέγεται τὰ πλείω τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ, διαφυγόντας δὲ τοὺς πολεμίους οἴχεσθαι ἀπαλλαττόμενον ἕκαστον ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ. ἐνταῦθα διαπρεσβευσαμένους σπονδάς 15 τε αἰτεῖσθαι, καὶ συμβῆναι αὐτῷ ἐφ’ ᾧ ἐπεσθαι τούτους ἢ ἂν ἐξηγοῖτο τοῦ λοιποῦ στρατευόμενος.

Ἐν ᾧ δὴ κατὰ τὴν Ἀσίαν διέτριβε καὶ περιῆει καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καθίστη πράγματα καὶ τοῖς Τούρκων ἡγεμόσι σπονδάς ἐποιεῖτο, Σαουζῆς ὁ πρεσβύτερος τῶν παίδων αὐτοῦ 20 ἐν τῇ Εὐρώπῃ καταλειφθεὶς ὥστε ἐφορᾶν τε τὴν ἀρχήν, καὶ ἦν τι ἐπὶ δεινὸν ἢ χαλεπὸν κατὰ τὴν ἀρχήν, ἐπὶ τὸ δοῦναι

2. μεμνησθαι ἡμῶν P: corr H 18. καὶ ante περιῆει om P

litones mei, filii dilectissimi, non subit animos, quanta pericula in Europa multorum annorum durissima militia perpessi sitis? quid ceditis? an nescitis omnia in vestra fore potestate, illis superatis? agite igitur, promptis animis me sequamini. quod si cunctati fueritis, hostes nos vincent.” haec locutus admisit equum in hostem, et in confertissimos hostium cuneos se coniecit, acerrime praelians; confestimque, ut praedixerat, ventus exortus est et in hostium faciem se fudit. hinc cum mutua hortatione adversum hostes procederent, maximoque impetu eos adorirentur, primum eos in fugam coniecerunt, et insequentes plurimos trucidarunt. fertur maximam exercitus eius partem ibi intercidisse. hostes autem fuga sibi consulentes singuli ad sua dispersi sunt. hinc cum legatos misissent ad Amuratem petitum pacem, haud passi sunt repulsam. hac tamen condicione pax data est, ut se, quocunque exercitus movisset, impigre sequerentur.

Ut autem pax cum Turcis in Asia facta est, etiam res in Europa inturbatae sunt. Sauzes natus maximus filiorum Amuratis in Europa relictus est, ut eam defenderet, et si qua seditio coorta esset aut periculi quid ingrueret, curaret ut Europae res in tuto colloca-

αὐτῷ ἀσφαλῶς ἔχειν, καταστησάμενος. οὗτος δὲ συνίστη τε D
καὶ τοὺς κατὰ τὴν Εὐρώπην ἀριστέας ὡς ἡδύνατο, μάλιστα
εὖ ποιῶν τε καὶ ἀνακτώμενος, καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως τῇ
πρεσβυτέρῳ παιδί Ἀνδρονίκῳ, ὃς οἰχομένον τοῦ πατρὸς αὐ-
5 τοῦ Ἀμουράτῃ τῷ Ὀρχάνεω ἐς τὸν κατὰ τὴν Ἀσίαν πρὸς τε
ἡγεμόνας αὐτοῦ πόλεμον ἐγκατελείφθη ἐν τῷ Βυζαντίῳ καὶ
ἐπειέτραπτο τὴν βασιλείαν, τούτῳ ἀφικόμενος ἐς λόγους ἔπει-
θέ τε ἀφίστασθαι ἀπὸ τῶν πατέρων, καὶ ἄμφω κατασχεῖν
τὴν πατρῶαν ἀρχήν, τὸν αὐτὸν σφίσιν ἐχθρὸν τε καὶ φίλον
10 ἡγουμένους, καὶ ἦν τις ἐπὶ πόλεμος, ἀμύνοντας παραγίνε-
σθαι ἀλλήλοις κατὰ τὸ δυνατόν πάσῃ δυνάμει. ταῦτα ὡς P. 21
αὐτοῖς ἐδόκει ποιητέα, ἐσπένδοντό τε καὶ ὄρκια ἐποιούντο,
ἐμπεδοῦντες ὡς μάλιστα τὰ τοιαῦτα σφίσιν αὐτοῖς, ἧ ἀσφα-
λέστατα ἐδόκει ἀμφοῖν ἔσεσθαι. ὡς δὴ ταῦτα ποιησάμενοι
15 δῆλα ἐποιούντο, καὶ ἠσφαλιζόντο σφᾶς παρασκευαζόμενοι, ἦν
ἐπὶ ἐς τὴν Εὐρώπην Ἀμουράτης, ὡς ἀμύνασθαι. ταῦτα
ὡς ἐπύθοντο τάχιστα γενόμενα κατὰ τὴν Εὐρώπην, καλέσας
Ἰωάννην βασιλέα Βυζαντίου ἔλεγε τοιαύδε. “βασιλεῦ Ἑλλή-
νων, ἐμοί τε νεωστὶ παρὰ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ πιστοτάτων
20 ἀγγελία ἀφίκετο ὡς Σαουζῆς ὁ ἐμὸς παῖς ὑπὸ τοῦ σοῦ παι-
δὸς ἀναγνωσθεῖς ἀνήκεστά μοι βουλευόνται πράγματα. πᾶς
οὖν ἔχει μηδέν τι ἐπισταμένου σοῦ τούτων πέρι ἐς τοσοῦτον B

4. ὡς P: corr H

5. τὸν] τὴν P: corr H

τε] τοὺς H

6. πολεμῶν P: corr H

7. ἐπειθέ H, ἐπειδὴ P

8. πατέ-

ρων H, πατρῶων P

17. ἐπύθετο H

21. βουλευέται H

rentur. hic seditionem excitavit, concilians Graecorum nobilium in Europa animos. cum venisset colloquendi gratia ad Graecorum regis filium seniore[m] Andronicum, cui Byzantium regniq[ue] curam mandarat pater, cum proficisceretur cum Amurate in Asiam adversus duces isthic seditiosos, tandem eo deducti sunt ut uterq[ue] a patre deficeret suo, paternumq[ue] regnum teneret, eundemq[ue] et hostem et amicum duceret quem alter iussisset; praeterea si quid ingrueret, alter alteri auxilio esse ne cunctaretur. haec cum ipsis visa essent, quo maioribus animis observarentur maioreq[ue] fide colerentur, iurisiurandi religio utrinque interposita est. quibus expeditis quam commodissime ex aperto praeparabantur obsistere Amurati, si in Europam transire conaretur. ubi de istis certior factus est Amurates, advocato Ioanne rege Byzantii huiuscemodi exorsus est orationem. “rex Graecorum, mihi nuper a fide dignissimis in Europa nuntiatum est Sauzem filium meum, a filio tuo coactum, instituire ad extremam me devolvere miseriam. qua ratione igitur fieri posset ut inconsciis vobis ad tantam devenerint dementiam, ut non solum meus filius tam

ἀφικέσθαι ἀφροσύνης, ὥστε μὴ μόνον ἐπιχειρῆσαι τὸν ἐμὸν
 παῖδα, ἀλλὰ καὶ σὸν παῖδα συνέπαινον γενέσθαι ἐς ταῦτα;
 πῶς δ' ἄνευ σῆς γνώμης τὰ τοιαῦτα γενέσθαι ἐξείη λογίζε-
 V. 17 σθαι; ἀλλ' εἰ μὲν δίκην ἐπιθήσων τῷ σῷ παιδί ἢν τινα ἂν
 ἐπιτάττοιμεν μὴδ' ὀτιοῦν ὑπολογίῃ, εἶσομαι τότε σαφῶς ὡς 5
 ἄκοντός σου ταῦτα ἐγένετο. ἦν δὲ ἄλλη λογιζόμενος ἀλλοῖον
 ἢ ἐμοὶ δόξει περὶ τοῦ ἐμοῦ παιδὸς μὴ τιμησάμενος μὴ βού-
 λοιο τίθεσθαι, ἴσθι δὴ σαντὸν ἐν αἰτία ἔξω ἐς ὕστερον.”
 βασιλεὺς δὲ Ἑλλήνων ἀμείβειτο τοῖσδε. “ὦ βασιλεῦ, οὐκ ἂν
 δὴ ποτε τοῦ λοιποῦ ταύτην ἔμοιγε τὴν αἰτίαν αἰτιώμενος 10
 C ἐπιθείης σὺν δίκῃ· ἢ γὰρ κάμοι γενήσεται ὁ παῖς οὗτος ὃν
 σὺ ἔφησθα ἐπὶ ταῦτα ὠρμηῶσθαι, οὐδέν τι ἤτιον ἐμοῦ συ-
 νειδότης, ἤδη δὴ τότε σαφέστατα ὡς ἔχομεν εὐνοίας τε καὶ
 φιλοφροσύνης περὶ σέ τε καὶ τὴν σὴν δυναστείαν. ἦν δ' ἂν
 ἐπιτάττοις δίκην ἐκείνῳ ἐπιθεῖναι με, μὴ ἂν οὕτω μεμνημένοι 15
 δόξαιμι ὥστε τῷ ἐμοὶ τε καὶ σοὶ ἐχθρίστῳ τε καὶ πολεμιωτάτῳ
 διατεθειμένῳ χαρίζεσθαι, ὀτιοῦν ἐνδιδόντα τῆς δίκης.” ταῦτα
 εἰπόντι τῷ βασιλεῖ, ἐδέδοκτο Ἀμουράτῃ τὴν αὐτὴν ἀμφοῖν ἐπι-
 θεῖναι τὴν δίκην, κατὰ ταῦτα ἀμφω τῷ πατέρε ἐπαιτιωμένῳ τοῖς
 παισίν, ἐξορίζαι τὸ ὀφθαλμῶ ἐκατέρῳ ἐκείνοις. ὡς δὲ ταῦτα 20
 ἐδέδοκτο, ἤλυνεν ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, στρατεύμα ἀγόμενος ἢ
 ἐδύνατο πλεῖστον. καὶ διαβάς ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἵετο ὁμοσε

11. εἰ γὰρ ἐπ' ἐμοί? . . . 13. ἤδη] εἴση? ἔχοι μὲν P

impia aggrediatur, verum tuus accedat auxiliator et adiutor? . absque tuo consilio haec parari quo pacto cogitare possum? verum si poenas exegeris de filio tuo, quas ego dictavero, certo sciam te inscio et invito ista contigisse. sin alia tibi quam mihi placuerit puniendi filii sententia, scito harum turbarum culpam omnem me in te translaturum.” cui Graecorum rex respondet “nequaquam, o rex, hanc culpam vere in me reicies. nam si nunc mihi daretur filius ille meus, quem ais adeo impia in te patrare, sane cogniturus esses liquido, quam ardentissimis studiis te tuumque regnum complecterer. sin autem mihi animadvertendi in filium negotium iniunxeris, ne me adeo dementem fore existimes, ut quicquam gratia repressus de poenae severitate remittam; praesertim cum is puniendus sit, qui tibi-que mihi-que inimicissimus et infestissimus est.” rex dicendi cum finem fecisset, placuit ut uterque parens suum filium simili poena, cum crimen utriusque simile foret, feriret. poena autem erat constituta, videlicet ut utriusque oculi eruerentur. haec ubi sunt decreta, copiis quam potuit maximis succinctus festinavit in Europam. quibus transvectis in Europam, summo studio contendit adversus filium in eum locum, ubi eum cum Graecorum regis filio castra com-

ἐπὶ τὸν παῖδα, ὅπῃ δὴ ἐπνυθάνετο αὐτὸν ἐστρατοπεδευόμε-
 ρον σὺν τῷ Ἑλλήνων βασιλέως παιδί. οἳ δὴ τὸ Εὐρώπης
 στρατεύμα συλλέξαντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν χώρῳ τινὶ Βυ-
 ζαντίου Ἀπικριδίου καλουμένῳ, οἳ δὴ τοὺς τε Ἑλληνας ἅμα
 5 καὶ τοὺς ἀρίστους ἀπ' Εὐρώπης συλλέγεσθαι οἳ ὡς μάλιστα
 ἐλογίζοντο. ἐνταῦθα δὴ ἐπὶ χαράδρῳ τινὶ ὡς ἐπὶ χάρακι
 ἐστρατοπεδεύετο Σαουζῆς Ἀμουράτεω παῖς, τὸν πατέρα ἐπιόν-
 τα οἱ ἐπιδεχόμενος. Ἀμουράτης δὲ ὡς ἐνταῦθα κατέλαβε
 τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ τοὺς Ἑλληνας στρατοπεδευομένους, συν-
 10 ταξάμενος ἐπῆει ὡς συμμίξω ἀντίκα τοῖς ἐναντίοις. ὡς δὲ
 ὑπὸ τῆς χαράδρας διεκωλύετο, ἐστρατοπεδεύσατο καὶ αὐτός. P. 22
 συνέβαλλον, ἧ̄ ἐνεχώρει, Ἑλλήνων τινὲς τοῖς τοῦ Ἀμουράτεω
 στρατιώταις, καὶ ἐτρέψαντο τούτους, ὡς λέγεται. ὡς δὲ
 ἐφαίνετο χαλεπῶς ἔχειν τὸν χώρον ἐκεῖνον μάχῃ συνάψαι
 15 τοῖς πολεμίοις, νικτὸς ἐλάσας ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ
 τὸ χεῖλος τῆς χαράδρας, ὡς ἐγγυῖάτω γενόμενος τοῦ στρατο-
 πέδου τῶν πολεμίων ὡς ὄψατα ἐπακούοιτο, φωνῇ τε μεγάλη
 ἐπικαλούμενος ὀνομασῑ ἄνδρα ἕκαστον, ὡς εὐκλείζων ἅμα
 τῶν πεπραγμένων ἐκάστω, εἴ τῳ φιλότιμον πώποτε ἢ ἀγαθὸν
 20 ξυνηνέχθη γενέσθαι. μετὰ δέ, εὐφημίζοντα ἕκαστον, παρὰ
 τὸ χεῖλος διπεύοντα λέγεται ἐπειπεῖν τοιάδε "Ἄνδρες ἦρωες,
 ποῦ δὴ οἴχεσθε, ἀπολιπόντες ἐμὲ τὸν πατέρα ὑμῶν; ποῦ

4. Ἀπικρίδιον Η 16. ὡς ἂν ἔγγ. ? 18. ὡς] καί?

munivisse acceperat. qui quidem coacto in Europa exercitu castra-
 metati sunt in Byzantii quodam loco, Apicridium dicto; quo sane
 congregatos esse constabat Graecos et optimos quosque ex Europa.
 ibidem iuxta torrentem quendam, quo quasi vallo muniebatur, castra
 locavit Sauzes Amuratis filius, patris adventum expectaturus. Amu-
 rates cum exploratum haberet filium suum, additis Graecis, in prae-
 dicto loco castra posuisse, composito agmine accedit, praeliaturus cum
 hoste cum autem praelium prohiberet torrens, etiam ipse torrenti
 castra imposuit. fama est Graecorum quosdam congressos cum Amu-
 ratis militibus eos fudisse. deinde cum cognovisset locum istum ad
 praelium committendum minus esse opportunum, noctu profectus e
 regione castrorum hostilium ad oram torrentis quam proxime ad ho-
 stium castra accedit. hinc cum facile exaudiri posset, sublata voce
 singulos nominatim inclamavit; quorum egregia facta locis temporib-
 usque notata, oratione secunda extollebat. deinde cum singulos
 satis collaudasset, equo transiit torrentem, et talem orationem ha-
 buisse fertur. "viri heroes, quo fugitis relicto me, patre vestro?
 quare praeceptoris vestri disciplinam abiicientes, ad filium meum
 convertimini desertorem? qui ubi primum captus in meas venerit

Β τοῦ διδασκάλου τῆς διδασκαλίας ὑμῶν ἀφόμενοι ἐπὶ παιδα
 ἐτρέπεσθε ἔτι ἀπαλλάττοντα, ὄν, ἐπειδὴν ἐς χεῖρα ἐμὴν ἀφί-
 κηται, συλλαβὼν μαστιγῶσω, οὐδέν τι ἄλλο λυμηνάμενος τὸν
 νεανίαν, ἂν μέντοι μόνον ὑμῖν βουλομένοις ἐξῆ ἑκείνον τοι-
 αῦτα ποιῆσαι. ἦν δὲ ἄλλοι πειρώμενοι τῆς γνώμης ἐμοῦ 5
 ἐθέλητε διὰ μάχης ἵεναι, ἵστε δὴ ὡς ὑμῶν οὐδὲν ὑγιᾶς ἐσεῖ-
 ται τοῦ λοιποῦ. δεῦρο δὴ οὖν ἰόντες παρ' ἡμᾶς μηδ' ὄτιοῦν
 ὑπολογίζεσθε αἰδοῦ τῆς ἡμετέρας ἀρετῆς, καὶ ὑπὸ παιδὸς μα-
 στιγία αἰσχύνεσθε τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντες. καὶ ἐπόμενι τὸν
 τὴν ἀρχὴν τήνδε ἐμοὶ ἐπιτρέψαντα μηδένα μηδὲν ἔτι ἀνήκε- 10
 στόν τι ἐργάσεσθαι." ταῦτα ἀκούσαντας τοὺς Σαούζεω στρα-
 τιώτας αἰδεσθῆναί τε λέγεται τὴν βασιλέως φωνὴν (φωνεῖν
 τε γὰρ διάτορον μάλιστα δὴ ἀνθρώπων) καὶ περὶ σφῶν αὐ-
 τῶν δεδιέναι, τὴν τύχην αὐτοῦ καὶ ἀρετὴν ἐξεπισταμένους.
 V. 18 καὶ οὕτω πεισθέντας, ὡς ἐδίδσαν σφίσιν αὐτοῖς λόγον ἐπὶ 15
 τῷ γεγονότι, νυκτὸς ἐκείνης ἀπαλλάσσοντο ἐκ τοῦ στρατοπέ-
 δου, ἀπίοντες ἢ ἐκάστῳ προεχώρει, τοὺς δὲ πλείους ἀφικο-
 μένους παρὰ τὸ Ἀμουράτεω στρατόπεδον παραιτεῖσθαι ὡς
 ἀνάγκη προηνεγμένοι συνελέγησαν ἐς τὸ Σαούζεω στρατόπε- 20
 δου αἰσθόμενος δὲ ὁ Σαουζῆς ἀποδιδράσκοντας τοῦ στρατοπέ-
 δου τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ, σὺν τοῖς ἀρίστοις, οἷς ἑώρα εὐ-
 νουσιτάτοις αὐτῷ, ὥχετο ἐπὶ τὸ Διδυμότοιχον, συνεπισπομέ-

2. ἀιτάλλοντα? ἐπαλὸν ὄντα Η

8. ὑπὲρ? μοκ Η μαστιγίου.

5. δὲ ἀποπειρώμενοι Η

11. τοῦ Ρ

manus, tergo suo poenas pendet. nam flagellis caedetur, si modo id
 per vos mihi licuerit; nec quicquam mali aliud adolescentis perpeti-
 etur corpus. sin spreta hac sententia mecum volueritis decernere
 ferro, pro certo habetote vos ad summam abituros miseriam, nec
 meam bonitatem unquam experturos. agite ergo, ad nos transite,
 nihil mali suspicantes. nec ob nostrae virtutis reverentiam, nec etiam
 propter filii flagellationem, ad me confluere erubueritis. iuro per
 eum cuius ope ad istud insigne imperium conscendi, me nihil mali
 cuiquam vestrum illaturum." fama est Sauzis milites his auditis
 nonnihil confusos voce regis, quae erat clarissima, sibi que timuisse
 male, virtutem eius et fortunam optime callentes. attamen persuasi
 auctoritate dicentis, cum inter se multum essent collocti, nocte ea
 quae insequabatur castra deserunt; et quo cuique opportunum vide-
 batur, eo dirigebat gressum. plurimi cum Amuratis castra intrassent,
 deprecati sunt culpam, factum excusantes, se non sponte, verum ne-
 cessitate circumdatos, castra Sauzis esse secutos. Sauzes ubi intellexit
 milites suos e castris aufugisse, nec non illos quos sibi fidissimos
 indicabat abiisse, concessit Didimotychum. secuti sunt eum Graeco-

ρων καὶ τῶν παίδων ὅσοι ἐς τόνδε οἱ συνεπιλαβομένων τὸν D
 πόλεμον ὡς προθυμώτατα, καὶ συμπροθυμούμενος ἐδόκει τού-
 των ἀντιλαβέσθαι ἢ ἐδόκει ἐρρώμενέστατα. πυθόμενος δὲ
 5 Ἀμουράτης ἤλανε κατὰ πόδας, καὶ ἐπολιοῦρκει τὴν πόλιν. οἱ
 δὲ σὺν τῷ Σαουζῆ λιμῷ πιεζόμενοι, ἅτε σίτου οὐκ εἰσενε-
 χθέντος ἐς τὴν ἀκρόπολιν πρότερον καὶ ἐν βραχεῖ ἐπιλελοι-
 πότος, παρεδίδωσαν σφᾶς αὐτοὺς χοῆσθαι ὡς ἂν μάλιστα
 αὐτῷ δοκοίη. Ἀμουράτης δὲ τὴν πόλιν λιμῷ παρασησάμε-
 νος εἶλε τὸν παῖδα αὐτοῦ Σαουζῆν, καὶ λαβὼν ἐξέκοψε τὸ
 10 ὄφθαλμῶ αὐτοῦ. τοὺς δὲ ἄλλους κελεῦσαι αὐτὸν δεδεμένους
 ἐπὶ κεφαλὴν κατὰ κρημνῶν κατενεχθῆναι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς P. 23
 τὸν ποταμὸν. τὸν δὲ ἐσκηνωμένον παρὰ τὸν ποταμὸν καὶ
 θεώμενον ἐπιφερομένους τοὺς τε ἀρίστους ἐπὶ κρημνὸν σύν-
 δυο τε ἅμα καὶ σύντρεις ἀνακαγχάζειν, οἷς ἐπισπεύδοντα
 15 κσι λαγῶ ἐπιδιώκουσι, παῖδας τῶν παρ' ἑαυτῷ ἀρίστων, σὺν
 τῷ Σαουζῆ ἀπιόντας, ἐκέλευσε τοὺς πατέρας αὐτῶν ἀτοχειρῶ
 διαχορῆσασθαι. δύο δὲ τούτων λέγεται, μὴ ἐθελήσαντας τοὺς
 παῖδας αὐτῶν ἀποκτεῖναι, αὐτούς τε ἅμα ἀνελεῖν καὶ τοὺς
 παῖδας αὐτῶν κελεῦσαι ἀνελεῖν. γνώμη δὲ ἔφασκε τῶν πα-
 20 τέρων ἀφικέσθαι τοὺς παῖδας ἐπὶ τὸν Σαουζῆν, καὶ ἀφικέ-
 σθαι ταλαντευομένων αὐτῶν ἐπ' ἀμφοτέρα. ταῦτα δὲ ποιη- B
 σάμενον ἐπιτεῖλαι, πέμπσαντα ἄγγελον, τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ
 τὸν παῖδα τὰ αὐτὰ τούτῳ ποιῆσαι, ἢ συνέθετο αὐτῷ τὴν

14. οἷς] οἷα? 15. λαγῶ] cf. Hammer I p, 192

rum filii; quorum auxilio subnixus res quam animosissime gerebat. Amurates comperto filii discessu, e vestigio insecutus est, urbemque obsidione circumdedit. illi qui erant cum Sauze, fame oppugnati, cum antea nullum frumentum in arcem congegissent, semet fidei Amuratis sine pactionibus tradidere. Amurates itaque cum urbem fame enectam accepisset, etiam Sauzem filium cepit; quem oculis privari iussit. Graecos autem reliquos ex urbe victos praecipites in flumen subiectum deiici imperavit. castris autem iuxta flumen fixis, spectabat optimates Graecorum ut praecipitarentur ex urbe, nunc bini, deinde et terni. studio deinde spectandi addictus, cum intevenisset ex improvise lepus a canibus agitatus, fertur cachinum sustulisse. posthaec parentibus eorum qui se iunxerant Sauzi seditionem concitanti, praecepit ut filios necarent suis manibus. patres duo fuere, qui noluere tam crudele exequi imperium. hinc et ipsi trucidati sunt simul cum filiis. nam dicere solebat nequaquam istos citra consilia parentum defecisse ad Sauzem. nunc autem cum fortuna utantur dubia, eos nutare in utramque partem. his ita expe-

ἀρχὴν. κακέϊνον δέ φασι λαβόντα τὸν παῖδα αὐτοῦ οὔξει ζέοντι κατενέγκαι τὸ ὄφθαλμῷ.

Τότε μὲν οὖν οὕτως ἐτελείτα ἀμφὶ τόνδε τὸν πόλεμον μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς Ἐμμανουῆλος ὁ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως παῖς Θέρμην τὴν ἐν Μακεδονίᾳ, Θεσσαλονίκην ἐπικαλουμένην,⁵ ἐπιτροπεύων διέθυνε, καὶ τινος λαβόμενος ἐπιστάτου ἀμφὶ τήνδε τὴν χώραν τῇ Φερρῶν πόλει ἐπιβουλεύων ἐάλω, πρὸς δὲ καὶ νεώτερα πράττων πρὸς Ἀμουράτην, ἐπιπέμφας Χα-
C ρατίνην ἄνδρα μέγα δυνάμενον, διὰ σύνεσιν δὲ τὰ ἐς πόλεμον οὐδενὸς τῶν παρ' ἑαυτῷ λειπόμενον, ἐπέτελλε τὴν Θέρμην¹⁰ αὐτῷ παρασησάμενον ἤκειν, ἄγοντα τὸν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου παῖδα. Χαρατίνης μὲν δὴ ἐν τούτοις ἦν Ἐμμανουῆλος δὲ αἰρήσεσθαι τὴν πόλιν οἰόμενος ταχὺ ὑπὸ Χαρατίνεω, ἅτε τῶν πραγμάτων τῶν ἐν τῇ πόλει πονηρῶς ἐχόντων καὶ ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ οἱ ἀποβεβηκότων (αὐθαδέστερόν τε γὰρ αὐτῷ¹⁵ ἀχθόμενοι ἐχρῶντο οἱ τῆς πόλεως ἢ ὡς ἐχρῆν), ὡς εἶχε, τάχιστα ἀπηλλάττετο διὰ θαλάσσης, ἐπὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν νῆϊ ἔχων ἀπιέναι. ὡς δὲ ἐπιπέμπων αὐτῷ ὁ πατὴρ προηγόρευεν ἄλλου πη ἀπιόντα ἀπαλλάττεσθαι, ὡς οὐκέτι αὐτῷ
D ἐνὸν δέχεσθαι διὰ δέος τοῦ Ἀμουράτεω, ἔγνω δεῖν ἐς αὐτὸν²⁰ ἔσθαι τὸν Ἀμουράτην, παραιτησόμενον εἴ τι μὴ ἐν δέοντι διαπραξαμένῳ αἰθῆς αὐτῷ μεμελέτηκεν. Ἀμουράτης δὲ πυνθα-

2. κατενέμαι T

22. μεταμεμέληκεν?

ditis nuntium mittit ad Graecorum regem, ut filium suum plecteret, sicuti initio convenerat; qui infundens oculis eius acetum fervidum, visum ei ademit.

Talem finem isti bello imposuit (1385). postea cum Emanuel, regis Graecorum filius, Macedoniae Thermae, quam Thessalonicam nominant, regens, et auxilium nactus, deprehensus esset Pherris urbi insidias struere resque novas contra Amuratem moliri, misso Charatine, potentissimo viro et militari scientia nulli postponendo, ei praecipit ut Thermae occuparet, nec reverteretur, nisi adducens filium Ioannis regis vincitum. his quidem Charatines efficiendis praecipue intentus erat. Emanuel cum praesentiret urbem non posse sustinere Charatinis vires, cum alioqui urbis res essent comminutae nec quicquam boni prae se ferrent (nam contumeliosius illum tractabant quam fieri par erat, viro maxime infensi) quapropter animo agitabat quam ocysissime mari contendere ad patrem. pater autem misso nuntio cum edixisset ut alio quam ad se diverteret, quasi eum non amplius excipere auderet, Amuratis metu, statuit ire ad Amuratem, huncque suppliciiis fatigare, ut sibi admissorum impunitatem concedat. Amurates cognito filium regis ad se venire, eius admodum gavisus est ge-

- ιόμενος τὸν βασιλέως παῖδα ἐπ' αὐτὸν ἀφικνεῖσθαι ἠγάσθη τε V. 19
 αὐτὸν τῆς γενναιότητος, καὶ ἀπαντήσας ἢ πρότερον εἰώθει
 ποιεῖν αὐτῷ ἐπελαύνοντι ἔπειτα προσεῖπε, καὶ ἐπισχόντι
 βραχὺ οὕτω διελέχθη. [μετὰ δὲ ταῦτα προσγελάσας αὐτῷ
 5 ἔλεγε τοιαύδε.] “ὦ παῖ βασιλέως, ὡς μὲν σὺν δίκη τῇ ἐμῇ
 χώρα νῦν, πρότερον δὲ ὑμετέρα οὔση ἐπιβουλεύων ἐάλως,
 καὶ ταῦτα ὅσα διεπράξω σὺν δίκη διαπεπραγμένος εἴης, ἐπι-
 σταμένῳ μοι ταῦτα ἐστί, καὶ ἤδη συγγνώμην σοι παρεχόμε-
 νος ἐν τῷ παρόντι, ὅρα μὴ εἰσαυθίς ἀλῶς τοιοῦτον ἐς ἐμέ P. 24
 10 καὶ τὴν ἐμὴν ἀρχὴν διαπραττόμενος εἴης. ἐμέ τε γὰρ καὶ
 θεὸν ἅμα τὸν τοῦδε κηδόμενον, ἀποδεδειχῶς ἤδη φανυλότατά
 σε δὴ διαγενόμενον· ὡς ταύτη ἅμεινον ἔχει γεόμενος, ἐφ'
 ὑμῖν τὰ τῆς Εὐρώπης πράγματα.” “ἀλλ' ἐγώ,” ἔφη ἐκεῖνος,
 “καὶ θεὸν αὐτὸν παρὰ σοῦ ἢ ἔχει ὡς ἄριστα διαίοντα αἰ-
 15 σθόμενος ἦα ἐπὶ σέ, ἐν τῷ αὐτῷ αἰτίᾳ γεόμενος, ὡς ἂν μοι
 ἐπιτηδεῖως σχοίης ἐφ' οἷς πεπλημμέληταί μοι ἐπὶ σὲ καὶ τὴν
 σὴν βυσιλείαν.” οὕτω δὲ καὶ Ἀμουράτης συνέγνω τε αὐτῷ
 τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐπιπέμπων ἐκέλευε τὸν
 παῖδα αὐτοῦ δέχεσθαι· ὁ δὲ ἐποίει τε ἢ ἐνετείλατο, καὶ τὸν B
 20 παῖδα ἀντίκα προσίετο ἐς Βυζάντιον. Χαρατίνης δὲ τὴν τε
 Θέρμην παραλαβὼν καὶ τοὺς ξυναφειστώτας δουλωσάμενος
 μέγα εὐδοκίμει παρ' Ἀμουράτη, καὶ πρόσθεν μέγας ὢν παρ'
 αὐτῷ καὶ μέγιστον δυνάμενος.

3. ἐπισχών τι H 12. γεόμενα ἐφ' ἡμῖν H 14. περί? et
 μοχ διαίοντα? 15. σέ] δέ P 19. ἢ] οἶ P, οἷα H 20.
 τήνδε P

nerosa indole. cui cum processisset, ut antea consueverat, obviam, primo eum allocutus est. deinde paulisper silentium tenentem, cum eum reprehendisset, reudenti ore sic locutum esse accepimus. “o fili regis, iure quidem convinceris, quod regioni nostrae, antea vestrae, insidiatus sis; et quaecumque feceris, iuste te fecisse compertum habeo. nunc autem cum tibi praeteritorum veniam impertiar, cave deinceps talia adversus me meumque regnum coneris. mihi enim et huius rei curatori deo satis declarasti te pessimum esse factum. itaque ubi melior nunc factus fueris, etiam res Europae sub vobis melius sunt habiturae.” “at ego” inquit ille, “sciens deum omnia quam optime agere, ad te veni tot criminibus irretitus, rogaturus veniam eorum quae in te regnumque impie commisi.” his dictis veniam dedit Amurates; et ad patrem suum eum remittens, iussit ut filium cum bona gratia susciperet. qui imperata faciens filium illico admittebat Byzantium. Charatines occupata Therma, et defectoribus in servitutem redactis, plurimum gloriae invenit apud Amuratem, cum antea multum, nunc plurimum apud eum polleret.

Λέγεται μὲν περὶ Χαριτίνεω πολλὰ ἄξια λόγον, ὡς ὑποτιθεμένου Ἀμουράτη τὰ δέοντα καὶ τὰ πλείω ὑπηρετούντος διαπράττεσθαι μεγάλα ἅττα κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην· καὶ λόγοι δὲ αὐτοῦ πρὸς Ἀμουράτην ἀπομνημονεύονται, ἐρίζοντος αὐτῷ περὶ συνέσεως καὶ στρατηγίας. ἐρομέ-5
νου γὰρ αὐτοῦ λέγεται “Ἀμουράτη ὦ βασιλεῦ, πῶς ἂν δὴ μάλιστα στρατηγῆ, ἕως ἂν βούλοιτό οἱ γενέσθαι, τούτων ῥαδίως ἐπιτυγχάνοι;” τὸν δὲ φάναι λέγεται “εὖ τε στοχαζόμενος, καὶ τοὺς στρατιώτας ὡς οἷόν τε μάλιστα εὐεργετῶν.” τὸν δὲ ἐπανερέσθαι “καὶ πῶς ἂν δὴ” εἰπόντα “στοχαζοίτο 10 ὀρθῶς;” τὸν δὲ φάναι “εἰ μετροῶν τὰ εἰκότα μὴ σφάλῃται περὶ τὰ μέτρα.” ἐνταῦθα καγχάσαι λέγεται Χαριτίνην πάνυ μέγα, καὶ ἐπειπεῖν “Ἀμουράτη ὦ βασιλεῦ, σωφρονεῖν ἄριστ’
D ἂν δοκοίης. πῶς δ’ ἂν μετροίῃ, ἂν μὴ παρῶν ἑκάτερα θεω-
ρῆ, τὰ τε δέοντα καὶ τὰναντία τούτων, καὶ τῶν μὲν ἀπέ-15
χοίτο, τὰ δὲ αὐτῷ μεταδιώκοι ἐλόμενος, φθάνων τε τὸν τούτων καιρὸν, τὰ δέοντα;” διὰ ταῦτα δὲ ταχυτήτα αἰνιτόμενος προφέρειν μέγα τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐς τὸ μεγάλα κατεργάζεσθαι, ὡς οὐδὲν ἄλλο πρὸ ταχυτητός τε καὶ σπουδῆς τὸν γε στρατηγὸν χρῆναι ἐπιτηθεῖν, καὶ πανταχοῦ παραγενόμε-20

6. στρατηγός, ὄσα ἂν β. ? 15. καὶ add H

Extant enim huius Charatinis plurima memoratu digna, ut qui Amurati optima suggesserit consilia; et pleraque egregia opera in Asia Europaque facta huius ex industria provenere. extant viri huius sermones quidam memoratu dignissimi, quos cum rege habuisse fertur, contendens cum eo super illis quae ad prudentiam rei quae militaris scientiam attinent. nam eum interrogationem instituentem, dixisse memorant “rex Amurates, quo pacto res bellicae administrandae sunt, ut eo quod desideras tuis copiis effici potiare?” regem aiunt respondisse “si singulis occasionibus, ne aufugiant, diligenter fuero intentus; praeterea, si plurimis beneficiis militum animos mihi devinxero.” Charatinem subiecisse audio “at qua ratione occasiones non omiseris, praeterea scopum tuae militiae attigeris?” regem intulisse “si animo diligenter verisimilia quae ad scopum spectant pensitaverim; et in istis quae ad scopum faciunt non aberravero.” hinc tradunt Charatinem in maximum effusum cachinum dixisse “rex Amurates, plurima sapientia te instructum esse cerno. at quo pacto verisimilia diligenter animo expendas, nisi praesens utraque experimentis cognoveris, quae fieri quaeque non fieri oporteat? haec in consultatione ut respuas, illa ut maxima cura deligas.” ista ubi praecesserint, significat etiam requiri celeritatem, quae plurimum momenti ad res praeclare gerendas habet, ut nihil magis ducem quam celeritatem et indefessam curam in agendo et consultando sectari oporteat. praesens esse

νον ὅποι ἂν δέοι πῆ παρεῖναι. ταῦτα μὲν οὖν διειλεγμένους ἀλλήλοις ἀποδεικνυσθαι γνώμας οὐ τοῦ δέοντος ἔλλιπεις.

Ἀμουράτης μὲν οὖν διὼν ἀπανταχῆ ὡς τάχιστα, δέους P. 25
 τε ἐπλήρου ἅπαντα καὶ φυλακῆς, Χαρατίνῃ χρώμενος ὑπη-
 5 ρέτη τῷ πάντα ἀρίστῳ καὶ ἐς τὸ συλλαμβάνειν αὐτῷ καὶ
 ὀτιοῦν ξυνεπιλαβέσθαι, καὶ ἐπιτηδείως ἔχοντι ἐς τὰ μάλι-
 στα, καὶ οὐκ ὀλίγα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ποιησαμένῳ κατὰ
 τὴν Εὐρώπην. ὑπηγάγετο μὲν οὖν τοσάδε ἔθνη καὶ ἡγεμόνας
 τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐς φόρων τε ἀπαγωγὴν καὶ συνεπομέ-
 10 νους αὐτῷ ὅποι ἂν στρατεύοιτο. Ἑλλήνων βασιλεῖς εἶχε οἱ V. 20
 στρατευομένους. Ἐμμανουήλῳ δὲ ἡρέσκετο μάλιστα δὴ ξυμ-
 πάντων Ἑλλήνων. εἶχε δὲ καὶ τῶν Μυσῶν βασιλεῖα, πρὸς δὲ
 καὶ Δράγασι τὸν Ζάρκον παῖδα καὶ Μπόγδανον τὸν τὴν Ῥο-
 δόπην κατέχοντα καὶ ἄλλους τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἡγεμόνας
 15 καὶ Τριβαλλῶν καὶ Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν. τούτων δὲ ἀπάν- B
 των κατεστρατευμένων, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡγεμόνων αὐτῷ
 συνεπομένων ἐς τοὺς πολέμους ἦλανε δὲ τελευτῶν. ὡς μὲν
 οὖν Ἕλληνες κατεστραμμένοι ἐδεδούλωντο Ἀμουράτη τῷ Ὀρ-
 χάνεω, καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. καὶ νῦν δὲ τοσάδε ἂν
 20 λέγοιτο ἐς ὑπόμνησιν ἱκανῶς.

Ἰωάννης γὰρ ἐπεῖτε κατέσχε τὴν βασιλείαν, συνελάσας

5. τῷ] τὰ? 10. στρατεύοιτο P: corr H 11. δὲ P

negligat, ubicunque sua praesentia opus fuerit. talia cum inter se conferrent sermocinantes, pronuntiarunt sententias, quantum pertinere videtur ad res gerendas, nequaquam inutiles.

Amurates quocunque movisset exercitus, statim metus adversariis oboriebatur. hincque accurate loca sua muniebant. usus est opera Charatinis viri optimi, qui in omnibus quaecunque rex facere aggrediebatur, operam suam locavit indefessam, regique maxima necessitudine devinctus fuit. adiutus ab isto viro non modica fecit, quae tendebant ad subiugandum sibi Europae imperium. tot sibi subegit gentes, tot in Europa duces stipendium pendentes; praeterea Graecorum gentes, quae cogebantur, quocunque terrarum duxisset, Amuratem militantem subsequi. Emanuele prae omnibus Graecis plurimum delectabatur. in Amuratis potestatem devenit rex Mysiorum Drageses, Zarci filius, nec non Pogdanus, qui Rhodopen imperio tenebat. accessere in dicionem et alii Europaei duces, Triballorum videlicet, Graecorum et Albanorum. his omnibus imperio suo admotis, etiam Asianis ducibus stipatus, deinceps quoslibet bello lacessere statuit. Graeci quo pacto ex regno in servitutem ceciderint, iam ante explanavimus. praedicta nunc breviter in memoriam revocare iuvat.

Ioannes ad regni gubernacula evectus Cantacuzenum, antecessor Chalcocondylas.

Καντακουζηνὸν τὸν πρόσθεν βασιλεύοντα Ἑλλήνων εἰς τὴν Ναζηραίων δίαίταν, ἐνεώρα γε τὰ Τούρκων πράγματα ἐπὶ μέγα χωροῦντα δυνάμειος, ἀπέπλευσεν εἰς Ἰταλίαν. καὶ πρῶτα μὲν ἐπὶ Ἑνετοὺς τραπόμενος, ἐπικουρίας μὲν οὐδέν τι ἀξίας λόγου τυχών, ἐδανείσατο χρήματα, ἐν νῶ ἔχων ἐπὶ τὸν 5 Γαλατίας βασιλέα ἀπιέναι. ἀφίκετο μέντοι καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν πρὸς ἐσπέραν ἡγεμόνας, δεόμενός τε ἐπικουρίας καὶ ἀποπειρώμενος ὡς οἷόν τε μάλιστα αὐτῶν. παριῶν τε ἐπὶ τῶν Κελτῶν βασιλέα κατέλαβε μὲν τὰ οἴκοι αὐτῷ διεφθορότα καὶ πάνυ δὲ ἔχοντα μοχθηρῶς, τυχεῖν οὐδενός ὧν 10 ἕνεκα ἀφίκετο ἐπὶ Ἰταλίας. ἐπαρῶν δὲ ἐπ' οἶκον, ὡς ἐγένετο κατὰ τοὺς Ἑνετοὺς, καὶ τὸ δάνειον οὐκ εἶχεν ἀπαιτούμενος ἀποδιδόναι ὃ ἐδανείσατο ἀπιῶν ἐπὶ Γαλατίαν, κατεσχέθη τε αὐτοῦ ὑπὸ Ἑνετῶν, οὐ μεθιεμένων αὐτὸν ἀποπλεῖν οἴκαδε, ἄχρῃς ἂν μὴ ἐκτίσῃ τὸ χρέος τοῖς δανεισταῖς. ὃ δὲ 15 Δὲν ἀπορία γενόμενος, ἐπιπέμπων εἰς Βυζάντιον παρὰ Ἀνδρόνικον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιτετραμμένον τὴν βασιλείαν, ἡξίον χρήματα ἐξευρόντα ἀπὸ τε τῶν ἱερῶν κειμηλίων καὶ ἄλλων τῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν πέμψαι οἱ ἰκανὰ ἀπολῦσαι αὐτόν, καὶ μὴ περιδεῖν αὐτὸν ἐν φυλακῇ ὄντα πάνυ πολὺν διατρίβειν 20 χρόνον. ὃ μὲν οὖν Ἀνδρόνικος ἐν ὀλιγορῆ ἐποιεῖτο τὰ ἐπεσταλμένα αὐτῷ, οἷα περὶ τὴν βασιλείαν μαλακιζόμενος καὶ

2. τε?

8. αὐτῷ P: corr H

10. ὡς τυχεῖν?

rem suam, Nazaraeum sive monachum fieri compulit. deinde cum animadverteret res Turcorum incredibili augeri successu, navigavit in Italiam. primo adiit Venetos, oraturus auxilium. ubi cum parum auxilii esset consecutus, accepta a foeneratoribus magna pecuniae vi decrevit ad Galliae abire regem. nec omisit reliquos Occidentis principes, quos omnes quam maxime sollicitabat ad auxilium ferendum. cum venisset ad Gallorum regem, etiam huius res bello et seditione agitari cernit et admodum adversa uti fortuna. nec interim quicquam auxilii in Italia tulit. reditum maturans, cum venisset Venetias, non potuit usuras eius sortis exolvere quam a foeneratoribus mutuo acceperat. profecturus inde in Galatiam retentus est a Venetis, non sinentibus eum pedem usquam ferre, donec satisfacisset creditoribus. his rebus anxius misit Byzantium ad Andronicum filium, cui regnum commiserat, rogans ut pecuniam compararet tam ex ecclesiasticis quam ex reliquis regni thesauris; quam deinde ad se mitteret, ut se a creditoribus redimere posset: nec se negligeret iam longo tempore in carcere agentem. Andronicus his coguitis parum animum intendebat, cum nimis regno gauderet patremque despiceret. attamen ei

τῷ πατρὶ οὐ πάνυ τι ἀρεσκόμενος. ἐπιστέλλων ἔφρασκε μήτε
 τοὺς Ἕλληνας ἐπιτρέπειν αὐτῷ χρῆσθαι τοῖς ἱεροῖς, μήτε
 αὐτὸν ἄλλοθεν ποθεν οἷόν τ' εἶναι χρήματα ἐξευρεῖν, ἐκέλευέ P. 26
 τε ἄλλη τραπόμενον μὴ διαμέλλειν κήδεσθαι ἑαυτοῦ, ὅπως ἂν
 5 ἀπολύοιτο τοῦ χρέους. Ἐμμανουῆλος δὲ ὁ νεώτερος βασι-
 λέως παῖς, πυνθανόμενος οἷ ἀνάγκης ἀφίκετο ὁ πατὴρ αὐτοῦ
 βασιλεὺς ὑπὸ Ἑνετῶν, εὐρῶν χρήματα καὶ πορισάμενος ὅσα
 ἠδύνατο, ὅτι τάχιστα ἐπέβη νηός, καὶ διαπλέων ἐς τὴν Ἑνε-
 τῶν πόλιν ἀφίκετο, τὰ τε χρήματα φέρων ἀπέδωκε τῷ πατρὶ,
 10 ὅσα ἐπορίσατο κατὰ τὴν Θέρμην, ἣν τινα ἐπετέτραπτο καὶ
 καταλέλειπτο ἐπιτροπεύειν. καὶ ἑαυτὸν δὲ ἄγων παρείχεται
 χρῆσθαι τῷ πατρὶ, ὅ τι ἂν βούλοιο. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε
 ὀκειῶσθαι Ἐμμανουῆλον τῷ πατρὶ ἐς τὰ μάλιστα συνήθη B
 ὄντα, Ἀνδρόνικον δὲ ἀπεχθάνεσθαι τὸ ἐντεῦθεν μεγάλως· καὶ
 15 τὸ μέγα δὲ ἔχθος ἀρξάμενον ἀπὸ τούτου ξυμβῆναι ἀλλήλοις,
 τὰ τε ἄλλα σφίσι καὶ ἐς τὴν βασιλείαν διαφερομένοις. ὁ
 μὲν οὖν βασιλεὺς Ἑλλήνων, οἷς ἦκε φέρων χρήμασιν Ἐμμα-
 νουῆλος, τὰ χρέα τε ἀπελύετο πρὸς τοὺς Ἑνετούς, καὶ ἐπὶ
 Βυζάντιον ἐπανιῶν διεπρσεβέυετο πρὸς βασιλέα Ἀμουράτη,
 20 πέμπων τόνδε τὸν παῖδα αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἐπὶ τὰς Θύρας V. 21
 αὐτοῦ. ἠξίου τε αὐτὸν ὡς οἷόν τε μάλιστα θεραπεύειν καὶ
 συστρατεύεσθαι ὅποι ἂν κελύοι, καὶ προσέχειν τε αὐτῷ τὴν

6. οἷ] οἷας P

22. προσεῖχον P

nuntiari iubet Graecos nolle concedere ut sacros thesauros diripiat;
 nec se aliunde tantam pecuniae vim corradere posse. proinde si se
 ipsum negligere nolit, alio se vertat ad pecuniam parandam, quo se
 liberare nexu possit. Emanuel filius regis iunior, cum audivisset in
 quantam necessitate pater suus rex a Venetis esset adactus, collec-
 ta et exacta quam maxima pecuniae vi navem conscendit, summaque
 celeritate usus venit Venetias. pecuniam omnem, quam exegerat
 Thermae, cui urbi regendae praefectus erat, patri obtulit. praeterea
 se ipsum quoque patri tradidit, ut se pro arbitrio uteretur. hoc fac-
 tum Emanuele patri et carissimum et familiarissimum reddidit: at
 alterum filium, nempe Andronicum, incitatissimo exinde odio perse-
 quebatur. quod cum hinc originem sumpsisset, pertinacius inhaesit
 utrisque, dum inter se dissiderent, inter caetera etiam propter re-
 gnum. rex Graecorum ea pecunia, quam Emanuel advexerat, credi-
 toribus Venetis satisfacit. reversusque Byzantium (1370) misit lega-
 tiouem ad regem Amuratem; praeterea filium suum in ianuis regis
 stipendia facere iussit. Amurates imperavit Ioanni ut se quam ma-
 xima fide coleret, nec suam militiam, quocumque bellum verteret,
 detrectaret. Ioannes diligenter animum intendit, ne deinceps quid

γνώμην, ὥστε φυλάττεσθαι ἐπιεικῶς μηδ' ὀτιοῦν ἐς τὸν βασιλέα τοῦ λοιποῦ ἔξαμαρτεῖν. ὕστερον μέντοι Θεόδωρον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιπέμπων ἐς Πελοπόννησον τελευτησάντων τῶν τοῦ Καντακουζηνοῦ παίδων ἐν τῇ Σπάρτῃ, ἐγένετο ἐν τῇ Θέρμῃ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἐμμανουήλῳ, καὶ αὐτὸν τε τῆς Μακεδονίας καὶ Θειταλίας ἡγεμόνα. ἀφικόμενοι ἐς λόγους ἀποστασιν ἐβουλευόντο ἀπὸ Ἀμουράτεω βασιλέως, τὸν μὲν οἴχεσθαι ἀπιόντα ἐπὶ Βυζαντίου μεταπεμπομένου αὐτὸν τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὴν βασιλείαν, τὸν δὲ εἰσελθεῖν ἐς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐπιτροπεύειν τὰ κατ' αὐτήν, ἣ ἐδύνατο κράτιστα καὶ ἣ ἐδόκει αὐτῷ ἔξειν ὡς ἀσφαλέστατα. ταῦτα μὲν οὖν ξυνηέχθη πρὶν ἢ Ἀνδρόνικον τὸν παῖδα βασιλέως ἀφιστάμενον σὺν τῷ Ἀμουράτεω παιδί τῷ Σαουζῆ ἔξενέγκαι πόλεμον ἄμφω τῷ Ἀμουράτῃ κατὰ ταῦτα. ὕστερον μέντοι καὶ τὰ ὑπὸ Ἐμμανουήλου ἐς νεωτερισμὸν πρᾶσσόμενα ἀνάψυστα ἐγένετο βασιλεῖ, καὶ τὴν τε Θέρμην καὶ τὰ ταύτης χωρία Χαρατίνης ἀφείλετο αὐτόν. καὶ ὕστερον ἀπαγορεύοντος τοῦ πατρὸς μὴ ἐπιβῆναι τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ Λέσβον ἀφικόμενον περιδεῆ γενόμενον τὸν Λέσβου ἡγεμόνα προαγορεύειν ἀπαλλάττεσθαι ἐκ τῆς χώρας αὐτοῦ. κατασχεῖν τριήρη 20 ἐς Τροίαν διαβάντα ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ μισθωσάμενον ἵππους ἀφικέσθαι ἐς Προῦσαν παρὰ βασιλέα Ἀμουράτην.

1. ἐς om P

8. ἐπιόντα P: corr H

19. προαγορεύειν P

delinqueret, quo incurreret in offensam regis. postea filium suum Theodorum misit in Peloponnesum, defunctis Cantacuzeni filiis; qui mansit apud Emanuelem fratrem suum, Thermae praefectum. cui cum in colloquium venisset Macedoniae et Thessaliae dux, defectionem consiliis habitis moliebantur ab rege Amurate. alter filius rediit Byzantium, accersitus a patre ad regnum. ipse autem ingressus Peloponnesum eius loca defendit quam optime. quae omnia ita munivit ut sibi videbantur quam maxime tuta futura. haec quae modo recensuimus, evenere priusquam Andronicus una cum Sauzo deficerent ab Amurate, amboque contra patres suos arma caperent. postmodum comperit Amurates etiam Emanuelem novarum rerum cupidum defectionem animo agitare; quem tandem Therma oppido suaeque dignitate spoliavit Charatines. deinde cum pater edixisset ne Emanuel suam intraret regionem, maturata fuga venit in Lesbum. cuius adventus cum terrore maximum iniecisset duci insulam gubernanti, sua regione Emanuelem excedere iussit. qui cum incidisset in triremem solventem Troiam, transvectus est in Asiam. ibi conductis mercede equis profectus est Prusam ad regem Amuratem.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ Τριβαλλοὺς καὶ ἐπὶ Ἐλεάζαρον τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα, πρὸς τε τοὺς Παίονας P. 27
 τετραμμένον καὶ ἐξοτρύνοντα ἐκείνους στρατεύεσθαι ἐπ' αὐ-
 τόν. ὁ μὲν οὖν Ἐλεάζαρος ὡς ἐπύθετο Ἀμουράτην ἐπιέναι
 5 ἐπ' αὐτόν, παρεσκευάζετο στρατιὰν συναγείρων ἧ ἐδύνατο με-
 γίστην, καὶ ἧ ἐδύνατο κράτιστα ἀμνόμενος. Ἐλεάζαρος δὲ
 θυγατέρας ἔχων ἐπὶ μὲν τῇ μιᾷ τούτων Σούσμανον τῶν Ὀδρυ-
 σῶν βασιλέα κηδεστήν ἐποιήσατο, ἐπὶ δὲ τῇ ἑτέρᾳ Βουῤῥικον
 τὸν τοῦ Βράγγου τοῦ Πλαδίκεω υἱόν, Καστορίας τε καὶ
 10 Ὀχρίδος τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἡγεμόνος. ἐπικτησάμενος δὲ μετὰ
 ταῦτα τὴν ἐν Μακεδονίᾳ χώραν Νικόλεω τοῦ ζουπάνου ἐπὶ
 τῇ τελευτῇ Οὐγγλεσί τε καὶ Κράλεω τῶν ἡγεμόνων, τὸ τε
 Πριστίνον καὶ Νήσιεαν οὕτω καλουμένην χώραν ὑπαγόμενον B
 ἄχρι ποταμοῦ Ἰλλυριῶν, Σάβα δὲ τὰ νῦν καλουμένον, προε-
 15 ληλυθέναι. ἐπὶ τοῦτον ὡς ἐστρατεύετο Ἀμουράτης ὁ Ὀρχά-
 νεω, κατέλαβε στρατοπεδευόμενον ἐν πεδίῳ Κοσόβῳ οὕτω κα-
 λουμένῳ τῆς Πριστίνου χώρας. καὶ ὡς ἐνταῦθα παρῆν, ἐς
 πόλεμον παρετάσσετο, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ παῖδε ἀμφο-
 τέρω, Παιαζήτην τε καὶ Ἰαγούπην. τὸ δὲ ἐντεῦθεν Τοῦρκοι μὲν
 20 οὖν φασὶν Ἀμουράτην μαχεσάμενόν γε καὶ τρεψάμενον τοὺς
 περὶ Ἐλεάζαρον διώκειν ἀνὰ κράτος, διώκοντα καταλαβεῖν
 ἄνδρα Τριβαλλόν, καὶ ἐπικαταβάντα τὸν δὲ ἐπιστρέψαντα

3. ἐξοτρύνοντας P: corr H
 βαλεῖν H

5. συναγείρων P

21. κατα-

Tandem (1389) Amurates bellum Triballis intulit ipsorumque duci Eleazaro, qui ad Pannonios se contulerat, eosque incitabat ut contra Amuratem arma arriperent. Eleazarus ut rescivit Amuratem adversum sese cum exercitu pergere, contraxit copias quam potuit maximas, ut resisteret hosti adeunti quam acerrime. Elazarus cum haberet filias, una Susmano Odrysiorum sive Moldavorum regi in matrimonium collocata eum sibi generum paravit. alteram connubio iunxit Bulco Branci, qui fuit Pladicæ filius, regenti Castoriam et Ochridem Macedoniae regionem, quam antea Nicolaus Zopani filius tenuerat. mortuis autem ducibus Unglese et Chrale, Pristinum et Nisteam, sic dictam regionem, subigens usque ad flumen quod Savum nominant progressus est. adversus hunc cum exercitum ductaret Amurates, missis exploratoribus cognovit eum insedissee cum exercitu campum cui Cosobo nomen erat. ibidem Amuratis contubernio militabant filii duo, Paiazites et Iagupes. Turci ferunt Amuratem ibi praeliantem Eleazarum fugam facere coegisse. quem cum insequeretur quam velocissime, incidit in virum Triballum, in quem arma verit. hic cum foret pedes, conversus iaculo transfixit Amuratis prae-

πεζῆ ἀκοντίσαι κατὰ τοῦ στήθους, καὶ οὕτω ἀνελεῖν βασιλέα
 C Ἀμουράτην. Ἕλληνες δὲ οὐ φασὶ μαχεσάμενον καὶ ἐπεξελ-
 θόντα, ὡς ἐτρέπατο τοὺς ἐναντίους, ἀποθανεῖν, ἀλλ' ἐν τῇ
 παρατάξει ἔτι μένοντος αὐτοῦ λέγουσιν ἄνδρα γενναιότατον
 ἐθελῆσαι ἐκόντα ὑποστῆναι ἀγῶνα κάλλιστον δὴ τῶν πώποτε 5
 γενομένων. τοῦνομα δὲ εἶναι τᾶνδρὶ τῷδε Μήλοϊν. τοῦτον
 δὴ τὸν Μήλοϊν φασίν, αἰτησάμενον ὅσα ἐβούλετό οἱ γενέσθαι
 ὑπὸ Ἐλεαζάρου τοῦ ἡγεμόνος, ὀπλισμένον ἐλαύνειν σὺν τῷ
 V. 22 ἵππῳ ἐπὶ τὸ Ἀμουράτεω στρατόπεδον, ὡς ἂν αὐτομολοῦντα
 ἀπὸ τῶν ἐναντίων. Ἀμουράτην δὲ λέγουσιν, ἐλπίζοντα αὐτο- 10
 μολεῖν παρ' εαυτὸν τὸν ἄνδρα, κελεύειν ὑποχωρεῖν αὐτῷ ἐπι-
 D τρέπειν, ὥστε ἐλθόντα ἐπειπεῖν ὃ τι ἂν βούλοιο. γενομένου
 δὲ ἀγχοῦ τῶν θυρῶν βασιλέως ἤ ἔμενε, παραταξάμενος ἄρα-
 σθαι τὸ δόρυ, καὶ ἐπιόντα ὀρμήσυσθαι ὀρμὴν πασῶν δὴ
 καλλίστην ὣν ἡμεῖς ἴσμεν, καὶ ἀνελόντα βασιλέα Ἀμουράτην 15
 αὐτὸν τε ἅμα αὐτοῦ ἀποθανεῖν γενναιότατα. Ἕλληνες μὲν
 οὖν οὕτω λέγουσι γενέσθαι, Τοῦρκοι δὲ ἐπεξερχόμενον μετὰ
 τὴν νίκην ἀποθανεῖν ὑπ' ἀνδρὸς Τριβαλλοῦ. ἐτελεύτησε δὲ
 Ἀμουράτης ἐνταῦθα ἐν Κοσόβῳ. καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ
 ἀπήγαγον εἰς Προύσην, ἐν ἣ ἡ οἱ πρόην τάφοι τῶν Ὀτουμανί- 20
 δων πλὴν Σουλαϊμάνεω ἀποκεκλήρωνται, τὰ δὲ ἐντόσθια
 Ἀμουράτεω ἐν πεδίῳ τῷ Κοσόβῳ κείμενα ἐν τάφῳ αὐτοῦ
 βασιλικῷ.

7. αἰτησόμενον P.

11. αὐτῷ καὶ ἐπ.?

12. ἐλθόντι RT

cordia; quò vulnere mortuus est. at Graeci a Turcis, quantum ad Amuratis mortem attinet, dissentiunt. aiunt enim eum non praeliantem nec hostes fugatos persequentem intercidisse: verum cum adhuc staret in acie, virum quendam generosissimum, nomine Miloen, voluisse certamen omnium quae unquam fuere pulcherrimum subire. hic, si sibi Eleazarus potestatem faceret eorum quae petiisset, pollicebatur se armatum profecturum ad Amuratem ut transfugam. Amurates cum illum ut transfugam ad se adventare crederet, iussit viro censestim cederent, quo quid vellet tuto eloqueretur. cum penetrasset quam proxime ad regis ianuas, offendit regem stantem in acie, ad praelium accinctum. hastam igitur accipiens aggreditur longe pulcherrimum, quod scimus, facinus. Amuratem enim regem interficit, nec non ipse ibidem fortiter inter hostes praelians occubuit. haec est Graecorum de obitu Amuratis sententia. at Turci aliter sentiunt, videlicet eum persequentem hostes, parta iam victoria, a viro Triballo esse peremptum. Amurates quidem mortem obiit, ut explanavimus, in Cosobo campo. huius corpus abduxerunt Prusam, ubi sepultura erat omnium regum Otomanidarum, praeterquam Sulaimanis. intestina autem regio more sepeliverunt in Cosobo campo.

Ἐτελεύτησε δὲ βασιλείσας ἔτη ἐπὶ καὶ πενήκοντα, P. 28
 ἰπ' ἀνδρὸς Τριβαλλοῦ, τελευτὴν οὐ κατὰ βασιλεία τοσαῦτα
 δὲ ἔτη διαπολεμοῦντα καὶ ἔργα μεγάλα ἀποδειξάμενον, ὅς
 τοὺς μεγάλους ἐν τῇ Ἀσίᾳ πολέμους καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ δια-
 5 πολεμήσας ἕξ καὶ τριάκοντα, ἐς τοσοῦτον αὐτῷ μετὴν τύχης
 τε ἅμα καὶ ἀρετῆς ὥστε μηδέποτε ἠττηθῆναι ἐν μάχῃ, δύ-
 ναμιν δὲ καὶ χάραν ἀξιόχρεων ὑπαγόμενος, κατ' ἅμφω δὲ
 τὸ ἠπειρώ, ἐς γῆρας ἤδη βαθὺ ἀφικόμενος μὴ μεθίεσθαι
 τῶν πολεμίων μάχης, ἀλλ' αἰὲ λυττῶντι εἰοικέναι ἐπὶ τὴν μά-
 10 χην, ἀπληστον δὲ αἱμάτων γενόμενον ἄπανταχῆ. ἦν δὲ αὐτῷ
 παῦλα τῶν πολεμίων ἢ τῶν κνηγεσιῶν ἄγρυ, μελέτη τε ἅμα B
 καὶ τριβή. καθῆστο δὲ οὐδαμῆ οὐδέποτε, ἀλλ' ὁπότε μὴ μά-
 χοιτο, κνηγῶν διειτέλει. πλεῖστα δὲ ἐς τοῦτο τῶν πρὸ αὐ-
 τοῦ βασιλέων δόξαντος αὐτοῦ ἐνευδοχιμεῖν, σπουδὴν τε ἅμα
 15 καὶ ταχυτήτα ἐνδεικνύμενος οὐδαμῆ ἐλάσσονα ἐπὶ γῆρας ἢ
 ἐπὶ νεότητος. ἦν δὲ πρὸ πολλῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων τε καὶ
 βασιλέων, καὶ πάντῃ ἀοκνότατός τε καὶ σπουδαιότατος ἐς
 πάντα. πάντων δὲ ἐφαπτόμενος οὐδ' ὅτιοῦν παρῖει ὑπόλοι-
 20 στον δὴ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἀκοῆ παρειλήφραμεν, λόγου
 μέντοι ἐπιεικείᾳ χρώμενον ἐς τὰ μάλιστα προσφέρεσθαι τοῖς C
 τε ὑπὸ χεῖρα αὐτοῦ καὶ τοῖς ἡγεμόνων παισὶν ὡς μετριώ-

1. τριάκοντα H

3. τε?

Mortuus est, cum regno praefuisset annis quinquaginta septem, vitaeque exitum habuit interfectus a Triballo, non qui regem decebat talem, qui tot annis bella gessisset multaque et praeclara opera fecisset; praeterea qui magna bella in Europa Asiaque numero triginta septem confecisset, tali usus et virtute fortunaque ut in nullo victus succubisset. adhaec magnam potentiam regionemque plurimam in utraque continente sibi paravit, cum ad multam iam processisset aetatem. nunquam cupidine rerum sed rabie trahebatur ad praelium, nec unquam cruore saturari potuit. quando otium ab hoste erat, venationi indulgebat studiis et tranquillitati se nunquam dabat: verum cum nullus foret hostis, venationi incumbebat, cuius peritia antecessores suos longe excellebat. diligentiam et celeritatem in rebus gerendis non minorem senex quam iuvenis ostendebat. promptitudine et alacritate indefessa plurimos illustres duces et reges in rebus gerendis anteibat. omnia sic aggrediebatur, ut nihil eorum quae necessaria forent negligentibus omitteret. maiorem hominum caedem fecit quam omnes sui antecessores. subditos maxima regebat sermonum aequitate et comitate. ducum filiis conversabatur quam moderatissime. expeditissimus fuit ad honorandum et compel-

τατα. καὶ τιμῆσαι δὲ ἄνδρα ἕκαστον καὶ προσειπεῖν ἑτοιμότητος, καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ ἐξοτρῦναι εἰς μάχην δεινότητος, χρῆσθαι τοῖς τε πράγμασι δεινὸς ἀπανταχῆ γενόμενος ἦν, ἧ φασίν, ὁπότε ἴοιτο ἐπὶ μάχην, χαρίεις τε ἰδεῖν καὶ ἐπιεικέστατος εἰς τὸ διαλέγεσθαι. καὶ τὸν μὲν ὅτιοῦν ἐξαμαρτόντα 5 ἐτιμωρεῖτο ἀφειδέστατα, καὶ προσδιαλέγεσθαι μετριώτατος. ἐμπεδοῦν λέγεται τὸν ὄρκον αὐτοῦ μάλιστα δὴ τῶν τοῦ γένους τούτου βασιλέων. καὶ πολλοὺς διὰ ταῦτα ἀντίκα ἔσθαι ἐς αὐτὸν θαρροῦντας, μηδ' ὅτιοῦν οἰομένους πείσεσθαι D χαλεπὸν, πρὶν ἢ ἐς χεῖρας αὐτοῦ ἐλθόντας διαπειροῦσθαι τῆς 10 δυνάμεως αὐτοῦ. καὶ τὸν γε μέγα φρονοῦντα καὶ ἀθάδεστερον αὐτῷ προσφερόμενον τῶν γε ἐς αὐτὸν ὅτιοῦν πεπλημμεληκότων μηκέτι χαίροντα ἀπαλλάττεσθαι. φοβερώτατον δὲ γενόμενον τοῖς ὑφ' αὐτῷ φιλεῖσθαι μάλιστα δὴ ἡγεμόνων ἐπυθόμεθα αὐτόν, ὥστε μηδὲ κακῶς οἶεσθαι ὡς ἦν ἐπὶ τόνδε 15 τὸν ἄνδρα ἐστρατεύετο Τεμήρης ὁ βασιλεύς, μὴ ἂν οὕτω V. 23 φανυλότατα θέσθαι τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἢ μαχεσάμενον περιφανῶς μὴ περιγενόμενον τοῦ Τεμήρεω μὴ μέντοι μηδὲ ἡττηP. 29 θῆναι, ἐλομένῳ χώραν ἐς τὸ διαμαχέσασθαι καθ' ἣν ἂν μὴ ἡττῶντο ῥαδίως, ἢ μὴ μαχεσάμενον μεγάλα ἂν βλάψαι τὸν 20 Τεμήρεω βασιλέως στρατὸν ἐπιούμενον αὐτῷ καὶ ἐπιτιθέμενον, ἧ αὐτῷ προχωροίη.

7. δὲ P   14. δὲ P

landum virum quemlibet. maxima vi praeditus fuit ad cohortandos militum animos, si praelium ineundum fuerat. maxima erat eius in rebus gerendis vehementia, adeo ut semper, quando manus consererentur, ubique praesto esset. aspectu non torvus verum mitis erat, sermoneque blandissimus. peccanti nullam delictorum concedebat impunitatem, verum eum meritis subiiciebat poenis. sermonis erat parcissimus. confirmasse fertur prae reliquis generis sui regibus iusiurandum. hinc cum plurimi contra ipsum audacissime insurgerent, existimasse nihil periculi accepturos; quod tamen cognita eius potentia secus accidit. eum qui se magnifice efferebat et ob id contumacius resisteret, praelerea eum qui aliquid in ipsum deliquisset, nequaquam laetitia ebrium dimisit. cum foret suis vel maxime metuendus, attamen certum est eum plus favoris quam reliquos duces omnes apud suos obtinuisse ne quis igitur persuadeat quod hic vir, si armis appetitus fuisset a Temire, pessime istud bellum administrasset. pugnasset etenim fortiter, et si non victor, non tamen victus isto ex praelio excessisset: pugnae enim locum elegisset opportunum, in quo non facile vinci potuisset. Temiris autem exercitum hostiliter accedentem, ut ferro, ubicunque occasio se dedisset, decerneret, gravissima clade affecisset.

Ὡς μὲν οὖν ἐτελεύτησεν Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω, αὐτίκα οἱ ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Ἀμουράτεω ἀρμостаὶ Παιαζήτην τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα κατεστήσαντο βασιλέα.

Defuncto Amurate, Orchanis filio, regii satrapae, qui ianuis praerant, Paiaziten, Amuratis filium iuniorem, in imperio magno consensu collocant.

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ

ΑΘΗΝΑΙΟΤ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SECUNDUS.

P. 30 *Ἐπειδὴ δὲ ἐτελείτῃσεν Ἀμουράτῃσ ὁ Ὀρχάνεω ὑπ' ἀνδρὸσ*
V. 24 *Τριβαλλοῦ, αὐτίκα οἱ ἐν ταῖσ θύραισ ὄντεσ τοῦ Ἀμουράτεω*
1389 *ἀρμυοσται Παιαζήτῃν τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα ἐστήσαντο*
βασιλέα. ὁ δὲ αὐτίκα, ὡσ ἔσχε τὴν βασιλείαν, μεταπεμπτόν
Ἰαγούπῃν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐποίησατο ὡσ ὑπὸ τοῦ πατρὸσ
καλούμενον τοῦ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὰσ βασιλείουσ θύρασ, φοι-
τῶντα καὶ πρόσθεν ὁπότε καλοῖτο. οὐδ' ὀτιοῦν δὲ τῶν πρα-
χθέντων ἐπιστάμενοσ ἀφίκετο καλούμενοσ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὡσ

Postquam mortem obiit Amurates Orchanis filius, peremptus a viro Triballo, statim satrapae, qui regebant ianuas regis, Paiaziten Amuratis filium iuniorem pronuntiant regem. hic ubi primum in regno est positus, accersivit Iagupen (nostri Soleimannum vocant) fratrem, quasi vocaretur a patre Amurate; ad quem quocunque tempore vocabatur, promplissime ad ianuas (sic aulam Turci vocant) accedere consueverat. rerum itaque omnium quae parabantur iguarus in ia-

ἐγένετο παρ' αὐτῷ, συνελήφθη καὶ ἐτελεύτησε. καὶ ἐχρήσατο ἡ νομιζέται τοῖς τοῦ γένους τοῦδε βασιλεῦσιν ἐς τοὺς ἀδελ- P. 31
φούς ποιεῖν, ὡς ἀγχόνῃ δέοι τελευτᾶν τὸν βίον ὑπ' αὐτοῦ,
καὶ οὐ σιδήρῳ νερόμισται.

5 Ὡς μὲν οὖν τῷ βασιλεῖ τῷδε ἐξείργαστο τὰ ἐς τὸν ἀδελ-
φὸν καὶ ἐβασίλευε, παρετάξατό τε αὐτίκα ἐς μάχην, καὶ συμ-
βαλὼν ἐτρέπατό τε τοὺς Τριβαλλούς. καὶ ἐν τῇδε τῇ μάχῃ
πολλὰ τε ἀπεγένετο τοῦ στρατεύματος. ὡς γὰρ οἱ Τοῦρκοι
ἐτρέπαντο, ἐπέξῃλθον διώκοντες ἀνὰ κράτος, καὶ διέφθειρον
10 τοὺς Τριβαλλούς, ἰππεύειν τε ὄντες ἐκείνων ἀμείνους καὶ ἰπ-
πους πολὺ βελτίους ἔχοντες, ὥστε καταλαμβάνειν τοὺς φεύ-
γοντας. ἡ μὲν οὖν ὑπ' Ἑλλήνων λέγεται, ταύτη ἐγένετο· ὡς
δὲ αὐτοὶ Τοῦρκοι φασίν, οὐ Παιαζήτεω γενέσθαι τὴν νίκην B
τῇδε, ἀλλ' ἀπὸ Ἀμουράτεω τὴν τε μάχην γενέσθαι καὶ νίκην
15 ἐκείνου, καὶ Ἐλεάζαρον τὸν ἡγεμόνα [ἐκείνου] ὑπ' ἐκείνῳ
στρατηγοῦντι ἀποθανεῖν ἐν τῇ μάχῃ. Τοῦρκοι μὲν δὴ οὕτω
λέγουσι γενέσθαι, οὐκ ἔχω δὲ συμβαλέσθαι ὡς ἐν τῇ παρα-
τάξει ἐν βραχεῖ τινὶ χρόνῳ τὸν τε ἀδελφὸν ἀνείλε καὶ ἐς
μάχην καθίστατο αὐτίκα, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἀράμενος τὸ δόρυ
20 ἔλοι τε ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ ἐξίει διαχρήσασθαι μηδενὸς αὐ-

1. αὐτῶν P: corr H 3. δέ οἱ T

nuas vocatus venire haud supersedit. venienti Paiazites manus vio-
lentas iniici atque necari iubet fratrem. at interfectus est secundum
eum morem quem Turcorum reges in trucidandis fratribus obser-
vare solent. haud enim ferro obtruncatus, verum laqueo prae-
focatus est, quemadmodum tenet regum illorum consuetudo.

Rex cum in hunc modum fratrem perdidisset regnumque sibi stabi-
livisset, illico copias in aciem eduxit, commissoque praelio Triballos in
fugam coniecit. isto in praelio quam longissime ab exercitu in hostes
evectus est. Turci enim fugatis hostibus insecuti sunt fortissime, Tribal-
losque, quos equitandi peritia antecedeabant, neci dederunt. nam equi
Turcorum multo praestantiores erant equis Triballorum: proinde fu-
gientes facile indispicebantur. si Graecis fides habenda est, dicemus ea
quae modo tradidimus, isto pacto contigisse. Turcorum autem alia
super his est sententia. nam perhibent istam victoriam non adscri-
bendam esse Paiaziti, verum Amurati, cuius ductu praelium istud sit
factum; eademque victoria evenerit, cum ipse Eleazarum Triballo-
rum ducem in ea pugna trucidaverit. Turci in hunc modum, quan-
tum ad istud praelium attinet, sentiunt. at ego coniecturam facere
nequeo, quomodo in acie, brevi admodum tempore interfecto, fra-
trem necaverit, et deinde in praelium illico redierit. praeterea du-
bito quomodo Triballus arripuerit hastam regemque nisus sit perdere,

τῆ ἐμποδῶν γενομένου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴτω ὅπῃ ἐκάστῳ
 C προσφιλέσ ἡγεῖσθαι περὶ αὐτῶν· ἐπεὶ δὲ Παιαζήτης παρέ-
 V. 25 λαβε τὴν βασιλείαν, καὶ τῆ ἐς τοὺς ἐναντίους νίκη ἐχρήσατο
 περιφανεῖ, πολλῶν τε καὶ αὐτοῦ ἀποθανόντων ἐν τῇ μάχῃ
 καὶ τελευτήσαντος τοῦ ἡγεμόνος, ἐπέδραμέ τε σύμπασαν τὴν 5
 Τριβαλλῶν χώραν. καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σάμενος, καθίστησι τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῷ ἢ ἕτερο ξυνοίσεσθαι
 ἐπὶ τὸ ἄμεινον, καὶ Ἑλλησι σπονδὰς ἐποίησατο. καὶ τοῖς
 περὶ Μακεδονίαν ἡγεμόσιν εἰρήνην ποιησάμενος τὴν Σκοπίων
 ἤκισσε πόλιν, παμπόλλους τῶν Τούρκων ἀπὸ τε τῆς Εὐρώπης 10
 καὶ ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἀγαγὼν σὺν γυναιξί τε ἅμα καὶ παισί
 D ταῦτα δὲ ἐποίει, ὡς ἔχοι ἀπὸ ταύτης ὀρμώμενος ἄγειν καὶ
 φέρειν τὰ Ἰλλυριῶν πράγματα. ἐπέδραμε μὲν οὖν καὶ τὴν
 Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ πολίσματα ἅττα ἐλὼν ἠνδραποδίσσατο,
 καὶ τὴν τε Ἀλβανῶν χώραν ἐπιπέμψας στρατεύματα ἐλήϊζέτο 15
 ἔστε ἐπὶ τὴν ἐς τὸ Ἴόνιον παράλιον χώραν, καὶ τὴν περὶ
 Ἐπίδαμον.

Καὶ Ἕλληρες μὲν αὐτῷ ἐφείποντο στρατευσόμενοι ἅμα
 ὅπῃ ἦν ἐλάυνον, ὃ τε Ἰωάννου τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων παῖς
 Ἐμμανουῆλος, καὶ Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου παῖς Ἰωάν- 20
 νης. τούτους γὰρ ὡς τὸ ὀφθαλμῶ ὄξει ζέοντι περιέχει, πα-
 P. 32 ρείχειτο αὐτοῖς τὴν δίαίταν ἀμφοῦν. οὗτοι δ' ὡς ἐγνώσαν

1. γενομένῳ P: corr H
 corr H

12. ἔχοιεν P

13. ἀπέδραμε P:

nullo prohibente. verum cuilibet suum sit hac de re liberum iudicium. postquam Paiazites regni gubernacula suscepit, victoriamque illustrem devictis hostibus est adeptus, nec paucis interim suorum amissis insuper Triballorum ducem in acie peremit, non socordiae se corrupendum dedit, verum praedabundus universam peragravit Triballorum regionem. captisque mancipiis plurimis regno suo eam formam induxit, quae sibi optima et commodissima videbatur. Graecos sibi foedere iunxit. pace cum Macedoniae ducibus inita, in Scopiorum urbem coloniam duxit, deductis eo plurimis ab Europa Asiaque Turcis cum uxoribus et liberis. hoc autem ideo facere aggressus est, ut hinc profectus res Illyricorum agere et ferre tuto posset. incursionem fecit in Illyriorum regionem, captaque oppidula penitus diripuit. exercitum misit in Albanorum regionem maritimam versus Ionium et Epidamno finitimam, praedasque ex ea egit.

Graeci sequebantur armati, quocumque exercitum ipse movisset, excepto Emanuele Ioannis Graecorum regis filio, necnon Ioanne senioris Andronici filio. his enim cum ferventi aceto eorum oculos eruisset, domi victum praebuit Byzantius rex. qui cum cognovissent

ὄρωϊτες ἐπὶ σφίσιν αὐτοῖς, καὶ ὅτι τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ τὸ
 ἄμεινον διακείτο χρόνον ἐπιγενομένου σφίσι, τῇ τε γυναικί
 καὶ ἀλλήλοις ἐς λόγους ἀφικόμενοι, καὶ τίνων ἄλλων ἐς τὴν
 ἐσήγησιν ταύτην ἐξηγουμένων καὶ συνεπιλαβομένων, ἀπέδρα-
 5 σαν ἐς τὴν καταντικρὸν Βυζαντίου πόλιν Γαλατᾶ τῶν Ἰα-
 νουίων. ἐντεῦθεν δὲ ἀφίκοιτο παρὰ βασιλέα Παιαζήτην, καὶ
 ἀφικόμενοι ἤξιουν σφίσιν ἐπικουρίαν δοθῆναι ὡς ἐπὶ τὴν
 ἑαυτῶν πόλιν ἐλαύνειν, καὶ ἐδέοντο κατάγειν σφᾶς. ἔλεγε δ'
 ἐς ὅσιν τῷ βασιλεῖ ἀφικόμενος τοιάδε "ἐμοὶ μὲν οὖν, βασι-
 10 λεῦ, συμφορᾷ πεπληγμένῳ τοιᾶδε, τύχῃ τῇ ἁμείνονι ἐπιτρέ-
 ψας ἑμαυτὸν καὶ θεῷ τῷ πάντα ἐφορῶντι, βέλτιον ἔχω ἕμαν-
 τοῦ, καὶ μοι χάριν ὁ δαίμων κατέθειτό οὐκ ἀηδῆ· ὄρᾶν γὰρ
 ἤδη ἐμοὶ κατέλιπε βραχὺ πάμπαν τῆς ὕψεως ἀφελόμενος, τὴν
 τε βασιλείαν ὑπισχνεῖται, καὶ τὴν βασιλείαν ἀνήκουσαν ἐμοὶ
 15 θέμις ἀποδιδόναί. ταύτην δὲ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, ἣν ἐμοὶ
 πείθῃ, ἔξιεις τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι ὅπως ἂν σοι δοκῶν, ἣν
 ἐμοὶ ταύτην ἀποδεδωκῶς ἔσῃ, ἣν ἰππέας τετρακισχιλίους μά-
 λιστα παρεχόμενος ἔπεσθαί μοι ἐπὶ μῆνας δύο κελεύῃς. εἰσὶ
 20 φέροντες, καὶ τούτων οὐκ ὀλίγοι εἶποντο ἂν μοι ἐνθάδε, εἰ μὴ
 εἰδείην ἐν τῷ ἄστει ἐμοὶ τυγχάνειν ὄντας καὶ ἐμοὶ τιμωροῦν-
 τας, ἐφ' ὅτι ἂν γνοίην ἡμῖν ἐπιτήδειον ἔσσεσθαι. φόρον δὲ C

2. διακείντο? 20. ἐνθ'ένδε P: corr H 21. τιμωροῦντα
 P: corr H 22. γνοίην?

tandem oculos melius habere, colloquentes inter sese, et cum uxore adiutantibus et aliis gnaviter, aufugerunt in Galatiae urbem, quae Pera dicitur, e regione Byzantii sitam. hinc perrexerunt ad regem Paiazitem, orantes auxilium, quo muniti in suam possent redire urbem avitumque recuperare regnum. at cum in conspectum regis venisset, ferunt eum talem exorsum esse orationem. "me quidem, o rex, tam gravi calamitate percussus cum meliori fortunae deoque, qui omnia videt, commendarim, melius nunc quam fortunae meae patiantur habeo. praeterea deus gratiam mihi rettulit haud iniucundam. nam cum visum mihi totum pene ademerit, reliquit tamen ut parum cernam, polliceturque regnum. fasque est ut regnum quod iure ad me pertinet, mihi restituatur. hoc autem regnum nostrum, si me audieris, in posterum experiere ad omnia tibi obsequentissimum, si tua ope adiutus id recepero. id eveniet, si mihi dederis equites quater mille, eosque me sequi iusseris mensibus duobus. stant autem a partibus nostris ii qui in urbe genere divitiis praestant. horum non pauci me comitarentur, nisi scirem eos in urbe mea negotia procurare, meque tandem adiuturos in quacunque re

τῷ σῶ οἴκῃ πολλαπλάσιον ὑπισχνοῦμαι ἀπάγειν ἔτους ἐκά-
 στου, καὶ ἀρμωστὴν ἔχειν ἐν τῇ πόλει.” βασιλεὺς δὲ ἀμεί-
 βετο τοῖσδε “ἐμοὶ τε οὖν, ἐπεὶ τε ἐπυθόμην ὡς ὄραϊν ἤδη σοι
 καταλέλειπται, ἡδομένῳ τέ μοι ὁ λόγος ἐγένετο, καὶ χάριν
 οἶδα τῷ θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων δημιουργῷ τήνδε σοι τὴν⁵
 χάριν καταθεμένῳ· ἦκεις δὲ ἐπὶ ἄνδρας σοι προσφιλεῖς, καὶ
 ἀμνηστικὸς σοι εἰς ὅσον ἂν ἐξῆ διαπραΰξασθαι, ἐφ’ ὃ τί περ
 ἦσθα ἀγωνιζόμενος. τίσομαι δὲ βασιλέα τὸν σὸν πατέρα
 οὕτως ὥστε μηδέποτε ἐσαυθίς βουλευέσθαι περὶ ἐμὲ νεώτερα
 πράγματα. ἴθι δὲ τούτους λαβὼν οὐς σὺ ἐφησθα, χῶρει δὲ ἐπὶ 10
 D τὴν πόλιν πράσσωσιν ὅπως ὡς βέλτιστα ἔσοιτό σοι καταγομένη
 ἐπὶ τὴν πατρίδα.” ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐτοιμοὺς παρείχετο
 τοὺς ἰππέας, Ἀνδρόνικος δὲ τούτους λαβὼν ἤλαυνεν ἐπὶ Βυ-
 V. 26 ζάντιον. Ἰωάννης δὲ καὶ Ἐμμανουῆλος ὁ παῖς αὐτοῦ, ὡς
 ἐπύθοντο τάχιστα Ἀνδρόνικον σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ ἐλαύνοντα 15
 ἐπὶ σφᾶς, ἐσῆλθόν τε ἐς τὴν τῆς Χρῦσεας οὕτω καλουμένην
 ἀκρόπολιν, καὶ παρεσκευάζοντο ὡς πολιορκησόμενοι. Ἀνδρό-
 νικος μὲν οὖν ἐλάσας ἐπολιόρκει, μετὰ δὲ ταῦτα ὁμολογίᾳ
 χρησάμενος εἶλε τὴν ἀκρόπολιν, εἷς τι κλώβιον ἐμβαλλομένῳ
 μετέωρον, καὶ καθειρῶξεν ἄμφω ἐς πύργον τε, καὶ εἰρκτὴν 20
 βραχεῖαν συνελάσας ξυλίνην πεποιημένην ἐντὸς τοῦ πύργου,
 P. 33 καὶ τήντε βασιλείαν κατέσχε, τὸν τε πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἔχων

19. ἐμβαλλομένου RT: corr H, qui haec εἰς τι κλ. ἐμβ. μετέωρον
 post πύργον ponit, omissio τε

ipsorum auxilio opus habuero. promitto etiam me tibi quotannis da-
 turum tributum maximum: habebo praeterea in urbe iudicem sive
 praefectum Turcum.” rex his auditis respondit “mihī quidem, ut
 accepi tibi adhuc vim visivam superesse, sermo tuus fuit multo gra-
 tissimus. gratiasque ago mortalium et immortalium conditori, qui
 istud tibi beneficium praeslitit. venisti autem ad viros tibi amicos
 et auxiliares, qui se tibi dabunt promptissime, quodcunque oceperis
 bellum. ulciscar tamen regem patrem tuum, ut deinceps nunquam
 contra me res novas moliat. tu igitur, his quos petiisti assumptis,
 flecte iter ad urbem; eaque agito quae iudicaveris tibi vel in primis
 utilia fore, ut in patriam reducaris.” rex his dictis confestim, quos
 flagitaverat, equites instructos dedit; quibus acceptis Andronicus se
 contulit Byzantium. Ioannes et filius Emanuel, cum esset nuntiatum
 Andronicum cum filio suo magna manu adventare, ingressi sunt Au-
 reae (sic appellatam) arcem, ibique obsidionem tolerare parabant.
 Andronicus adveniens urbem obsidione circumdat. postea arcem pa-
 ctionibus in deditionem accepit, ambosque inclusit in carcere ligneo
 et angusto, quem intra turrim aedificarat; regnumque occupavit, ha-

ἐν φυλακῇ. βασιλεύσας δὲ ἀπέδειξε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ
 Ἰωάννην βασιλέα τοῖς Ἕλλησι. κατεῖχε μὲν οὖν ἐπὶ ἔτη τρία
 ἐς τὴν εἰρκτὴν τήνδε, καὶ ἀνελεῖν οὐκ ἤθελε παραινοῦντος ἐς
 τοῦτο αὐτῷ συνεχῶς Παιαζήτεω. τῷ δὲ τετάρτῳ ἔτει ἀνα-
 5 πείσαντες ὑπὸν ἄνθρωπον, ὃς αὐτοῖς τε προσῆει καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν
 τροφὴν ἐκόμιζεν ἐς τὴν εἰρκτὴν, ἐπιδοῦναι σφίσι σίδηρον·
 καὶ κατὰ βραχὺ καταλῦσαι τε αὐτοὺς λέγεται τὴν εἰρκτὴν,
 καὶ ἀποδράντας ἀφικέσθαι παρὰ βασιλέα Παιαζήτην. ὑπὸ-
 σχονομένους δὲ φόρον ἀπάγειν καὶ στρατιὰν ὄσσην ἂν ἐπιτά- B
 10 τοι σφίσιν αὐτοῖς, ἐπιπέμψας ἄγγελον ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπή-
 ρετο τοὺς Βυζαντίους καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν, τίνα βούλοιντο
 σφίσι βασιλέα γενέσθαι, Ἐμμανουῆλον ἢ βασιλέα Παιαζή-
 την· διεπειρῶτο γὰρ ταύτῃ καὶ περὶ ἑαυτοῦ τῆς γνώμης
 τῶν Βυζαντίων. οἱ δὲ Βυζάντιοι αἰροῦντο Ἐμμανουῆλον,
 15 ἅτε ἀχθόμενοι ἤδη τῇ Ἀνδρονίκου ἀρχῇ. ἐνταῦθα ἐρίζοντε
 ἄμφω τῶν Ἑλλήνων βασιλέε περὶ τῆς Βυζαντίου βασιλείας,
 ἐτάξατο φόρον ἀπάγειν ὁ Ἐμμανουῆλος ἐς τρισμυριάδας χρυ-
 σίνους, καὶ ἑαυτὸν ἄγοντα ἐπὶ στρατιὰν ἔπεσθαι συστρατευό-
 μενον, καὶ οὕτω δὲ παραλαβεῖν ὑπὸ Παιαζήτεω τὴν Βυζαν-
 20 τίου βασιλείαν, καὶ ἐς Θύρας φοιτῶντα τὸν τε φόρον οἱ ἐτά- C
 ξατο καὶ τὸν στρατὸν ἀπάγειν ἐκάστου ἔτους, ὡς ἔαρ ὑπέ-
 φαιεν. Ἀνδρόνικος μὲν οὖν καὶ Ἰωάννης ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν

20. οἱ] ὁ Η

bens patrem et fratrem in carcere. cum autem administraret regnum,
 filium suum Ioannem Graecis regem destinavit. illos vero annis tri-
 bus in carcere tenuit, nec tamen obtruncare voluit, quamvis ad id
 incitaretur a Paiazite. anno autem quarto persuaserunt carceris prae-
 fecto, qui alimenta ipsis ministrabat, ut subiiceret ferrum. quo fa-
 cto dissoluerunt carcerem, et aufugientes festinarunt ad regem Paia-
 zitem, promittentes se tributum maximum pensuros, daturosque mili-
 tes quotquot imperasset. misso nuntio Byzantium explorabat Byzan-
 tiorum animos, quemnam sibi regem dari, Emanuele an Paiazitem,
 vellent. hac ratione pulchre expiscabatur ut Byzantii etiam erga se
 animati forent. at Byzantii elegerunt Emanuele, iam fastidientes
 Andronici imperium. exorta est igitur contentio inter ambos reges
 super Byzantii regno. Emanuel promittebat se tributum quod conti-
 neret tres myriades aureorum, numeraturum quotannis; addebatque
 se profecturum cum illo in militiam quocumque exercitus duxisset.
 his condicionibus, quas modo commemoravimus, Byzantii regnum a
 Paiazite accepit, videlicet ut in ianuas profectus tributum, quod im-
 perasset, solveret, militesque semper quot iussisset, vere appetente

ταῖς θύραις διατρίβοντες δίαιταν εἶχον παρὰ βασιλέως, Ἐμμανουήλος δὲ ἐβασίλευε.

1391 Παιαζήτης δὲ ὁ Ἀμουράτεω, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς ἐνάγοντας ἐς τοῦτο, ἐστρατεύετο ἐπὶ Φιλαδέλφειαν πόλιν Ἑλληνίδα. ἐριζόντων γὰρ τῶν βασιλέων Βυ-5 ζαντίου χιτεῖτο αὐτοὺς καὶ Φιλαδέλφειαν, οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδοῦναι. ὡς δὲ ἄγγελον ἐπιπέμποντος τοῦ βασιλέως Ἐμμανουήλου, ὅπως τοῦ λοιποῦ παραδόντες σφᾶς τῷ Παιαζήτῃ δέχοιντο ἄρχοντα καὶ ἀρμοστήν Τουρκον, οὐκ ἔφασαν ἐκόν- D τας εἶναι καταπροδοῦναι σφᾶς τῷ βαρβάρῳ, καὶ τὸ ἐντεῦθεν 10 ἐπολιόρκει Φιλαδέλφειαν Παιαζήτης, ἔχων καὶ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς. οἱ δὲ ἀριστεῦσαί τε αὐτοῦ λέγονται, καὶ ἀναβάντες οὗτοι πρῶτον εἶλον τὴν πόλιν. οὕτω μὲν οὖν ἐύλω Φιλαδέλφεια ἢ τῆς Λυδίας πόλις εὐνομουμένη Ἑλληνίς.

Μετὰ δὲ ταῦτα Παιαζήτης ἤλανθεν ἐπὶ Σκενδέρεα τὸν 15 τῶν Ἀρμενίων βασιλέα, καὶ ἐπὶ Ἑρτζικὰν πόλιν, τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία, καὶ ἐπὶ Λάμαχαν πολίχνην λεγομένην. λέγεται δὲ οὗτος ὁ Σκενδέρης τῶν βαρβάρων πολλῶν τῶν κατὰ P. 34 τὴν Ἀσίαν ἀνδρείοτατος καὶ τὰ ἐς πόλεμον τόλμη τε καὶ ῥώμη σώματος γενέσθαι οὐδενὸς δεύτερον, ὡς ἐπιόντων ποτὲ 20 αὐτῷ τῶν Ἀσσυρίων πολλάκις ἔργα ἀποδείξασθαι ἄξια λό-

9. ἐκόντες?

17. λεγόμενον H

adduceret. Andronicus et filius eius Ioannes, morantes in ianuis, victimum apud regem habuere. Emanuel regno praefuit.

Paiazites Amuratis filius habens secum Graecorum reges, qui ad id eum usque incitabant, arma contra Philadelphiam urbem Graecam vibravit. contendentibus namque inter se Byzantii regibus, petebat rex Paiazites sibi dari Philadelphiam. qui se id facturos promiserunt. cum autem Emanuel misisset praeconem, qui nuntiaret Philadelphiae civibus ut se urbemque dederent Paiaziti, acciperentque cum iudicem tum praefectum Turcum, responderunt se neutiquam paratos esse ut se ipsi proderent barbaro. quo responso irritatus Paiazites urbem exercitibus circumscedit, ducens secum ad id bellum Graecorum reges, qui ibidem virtutis praemia sunt consecuti: primi etenim conscendentes murum urbem cepere. et in hunc modum capta est Philadelphia, urbs Lydiae Graeca, legibus optimis quae fuit fundata.

Postea bellum intulit Paiazites Scenderi Armeniorum regi. praeterea Ertzicam, Armeniorum regni sedem, et Lamacham, sic appellatum oppidulum, bello petiit. Scenderem hunc tradunt barbarorum Asiam incolentium fuisse multo fortissimum, nec ullo mortalium extitisse rei militaris scientia corporisque robore et audacia inferiorem.

γον, τρεψάμενος τοὺς ἐναντίους σὺν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτόν.
 τοῦτον δὲ τὸν Σκενδέρεα, ὡς ἀπήχθετο τῇ ἑαυτοῦ γυναικί, V. 27
 συλλαβοῦσα αὐτὸν σὺν τῷ παιδί διακρήσασθαι καὶ τὴν βα-
 σιλείαν κατέχειν. ἐπὶ τοῦτον δὲ Παιαζήτης ἐλάσας τὴν τε
 5 Ἐοτζικὰν πόλιν πολιορκῶν παρεστήσατο καὶ τὸν παῖδα Σκεν-
 δέρεω εἶχεν ἐν φυλακῇ. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς τε Τζαπνίδας
 καταστρεψάμενος, οἱ κατέχουσι τὰ τῆς Κολχίδος ἐπὶ Ἀμα-
 στριν πόλιν καθήκοντα, ἤλανθεν ἐπὶ Καραιλούκην τὸν Λεύ-
 καμνα Σαμαχίης ἡγεμόνα, καὶ ἐπέξελθόντα σὺν τῇ ἑαυτοῦ B
 10 στρατιᾷ μάχῃ ἐκράτησε, καὶ ἐπολιόρκει Σαμαχίην πόλιν. καὶ
 ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τῆς πόλεως αἴρεσις, ἀπεχώρησεν ἀπα-
 γαγῶν τὸν στρατόν, καὶ ἐπανέστησεν ἐπ' οἴκου. μετὰ δὲ
 ταῦτα ἐλαύνων ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ λοιποὺς ἡγεμόνας, τὸν
 τε Αἰδίνην Σαρχάνην Μενδεσίαν Τεκὸν καὶ Μετίνην, τὴν
 15 τε ἄρχὴν αὐτῶν ἀφείλετο, καὶ ἐκβαλὼν αὐτοὺς τὴν χώραν
 ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος εἶχεν. οὗτοι δὲ ὡς ἀπελήλαντο τῆς
 σφῶν χώρας, ἀνέβησαν παρὰ βασιλέα Τεμήρην ἐς Σούσαν.
 ὡς μὲν οὖν ἀναβάντες οὗτοι ἐς ὅσιν ἤλθον τῷ βασιλεῖ, ἕστε-
 ρὸν μοι δεδήλωται. πλὴν γὰρ Καραμάνου τοῦ Ἀλοσουρίου C
 20 ἐπὶ κλην καὶ Τουργούτεω τοῦ τῆς Φρυγίας ἄρχοντος, οἱ καὶ
 ἐπιγαμίας αὐτῷ ποιησάμενοι εἰρήνην ἤγον, οἱ λοιποὶ τῶν ἡγε-
 μόνων ἐστερημένοι τῆς ἀρχῆς ἀνέβησαν ἐς Σαμαρχάνδην τὰ

9. Σαμαχίη P

11. ἀπεχώρησεν H

itaque cum quondam ab Assyriis bello lacesseretur, plerumque prae-
 clara militaris virtutis facinora perpetravit, hostesque semper pauca
 manu fudit. hunc Scenderem cum filio uxor, quam odio prosequen-
 batur, comprehensum interemit, ipsaque ad regni gubernacula evasit.
 contra Scenderem igitur Paiazites arma movens Ertzicam expugnavit,
 filiumque Scenderis vinctum in custodiam dedit. postea cum Tzapni-
 das domuisset, qui Colchidis loca usque ad Amastrum urbem tenent,
 bellum contra Carailucem et Leucamaam, Samachiae ducem, vertit;
 quem obviam procedentem cum exercitu praelio vicit, Samachiamque
 urbem oppugnare coepit. urbis autem istius oppugnatio cum parum
 succederet, abductis copiis domum reversus est. hinc bellum indixit
 reliquis qui in Asia erant ducibus, Aedini Sarchani Mendesiae Tecoi
 et Metinai, imperioque eos expulit, expulsorumque regnum occupavit.
 hi cum forent suis sedibus pulsati, iter instituerunt Susam, ad regem
 Temirem. ut autem, praeter Caramanum cognomine Alosarium, et
 Turgetum Phrygiae ducem, venerint in conspectum regis, infra dicitur.
 hi namque affinitatem iungentes cum Paiazite, pacem consecuti
 sunt. reliqui, exceptis istis duobus, duces regnis suis exacti ascen-
 derunt Samarchandam, quae Temiris regia extitit. Sarchanem, qui

Chalcocondylas.

5

βασίλεια Τεμήρεω. Σαρχάνην μὲν τὴν πάραλον τῆς Ἰωρίας ἐπιτροπεύοντα, καὶ Μενδεσίαν τοῦ Καλάμεω ἀπόγονον, καὶ Τεκὸν τὴν Μαδίαν κατέχοντα τῶν ἐπτὰ ἡγεμόνων ἀπογόνους γεγενῆσθαι φασὲν τῶν τοῦ Ὀτουμάνεω τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν κοινῇ συγκατεργασαμένων, οἳ καὶ Ἀλαδίνεω τοῦ βασιλέως 5 γενέσθαι θεράποντες λέγονται. Μετίνην δὲ καὶ Αἰδίνην, ὅθεν τὴν ἀρχὴν ἐπέλασαν, οὐκ ἔχω διασημῆναι. τὸν δὲ Αἰδίνην D λέγεται μόνον τῆς ἀπὸ Κολοφῶνος ἔσσε ἐπὶ Καρίαν ἦρχε χώρας. Τούρκων μέντοι γένος τοὺς τε ὑπὸ Τουρκοῦτιω τελοῦντας καὶ ὑπὸ Καραμάνεω καὶ Μετίνῃ καὶ Αἰδίνη ἐπίστα- 10 μαι σαφῶς εἶναι τε καὶ ὀνομάζεσθαι. καὶ ἐν Καππυδοκίᾳ ὑπαγόμενος τοῦτο μὲν τὴν ὑπὸ Καραϊσοῦφῃ χώραν τοῦτο δὲ τὴν ὑπὸ τοῖς Ὀμοῦρεω παισί, καὶ τὰ πλεῖο τῆς Φρυγίας κατιστροεψάμενος, ἤλαυνεν ἐπὶ Ἐρτζικὰν τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεια, καὶ ἐπὶ τὸν Σκενδέρεω παῖδα, ὃς ταύτης ἡγεῖτο τῆς 15 χώρας ἔσσε ἐπὶ Εὐφράτην καὶ τῆς τε Κολχίδος μοῖραν οὐκ ὀλίγην ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος ἦρχε.

Ταῦτα μὲν οὖν γενόμενος ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ μεγάλα ἀπε- P. 35 δεικνύτο ἔργα. μετὰ δὲ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς, στρατεύματα ἐπιπέμπων ἔσσε Μακεδονίαν τὴν πρὸς Ἰουονῶ τοὺς 20 ταύτῃ Ἀλβανούς καὶ τὴν χώραν ἐδήον, καὶ πολιόμενα ἄττα

9. Τουρκαταρτων τελοῦντ' ἂν καὶ P: corr Hamakerus.
ταύτης P: corr H

21.

tutabatur maritimam Ioniae regionem, et Mendesium Calamis nepotem, Tecoeneque, qui regebat Madian, affirmamus fuisse nepotes et posteros septem illorum ducum Otomani, qui coniunctis viribus communibusque consiliis Asiae imperium acquisiverunt; quos et Aladinae regis ministros fuisse constat. Metines autem et Aedines unde regnum nacti sint, explorare nequeo. Aedinem tamen solum memorant a Colophone usque ad Cariam regionem se extendenti imperitasse. Turcos quidem genere et esse et dici certo scio, quotquot sub Turgaturiis, sub Caramano, sub Matine et Aedine degunt. subacta ea Cappadociae regione quae est sub Caraisuphe, nec non illa quam Homuris filii regebant, praeterea in dicionem accepta maxima Phrygiae parte, bellum promovit contra Ertzicam, Armeniorum regiam, et contra Scenderem, qui ea loca longe lateque usque ad Euphratem tenebat, addita non modica Colchidis parte, quam bello in dicionem redegerat.

Haec quidem effecit, cum foret in Asia, magnaue virtutis in conspectum daret opera. postea transiens in Europam, exercitibus immissis in Macedoniam et quae spectat Ionium, Albanorum accolarum regionem populabatur. captis quibusdam Albanorum oppidulis

εὐρῶν τῆς Ἀλβανῶν χώρου ἐπὶ Ἰλλυριοὺς ἤλυνέ τε καὶ ἐδήρου
 τὴν χώραν, λείων τὰ ἐκείνων ποιούμενος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρα-
 τεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον, τῷ μὲν λόγῳ ὡς ἐπὶ Φώκαιαν καὶ
 ἐπὶ Θετταλίαν ἐλαύνων, καταστησόμενος τὰ ἐν τῇ Θετταλίᾳ
 5 ὥστε ἐπιτηδείως ἔχειν αὐτῷ, τοῦ δὲ Φωκαίων ἀρχιερέως ἐπα-
 γομένου σφίσι ἐπὶ χώραν κνηγῆσαι τε κρατίστην καὶ λει-
 μῶνας γεράνους παρεχομένους πλήθος ἄπλετον καὶ πεδία
 ἐνιπεῦσαι τὰ κάλλιστα, τῷ δὲ ἔργῳ ἐπὶ Θετταλίαν τε καὶ
 τοὺς ταύτῃ ἡγεμόνας Ἐπικερναίους τοῦνομα καὶ ἐπὶ γυναικα Β
 10 τοῦ Δελουῆ ἡγεμόνος Τουντεδουᾶ. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐς V. 28
 Πελοπόννησον ἐμβαλὼν, ἔχων δὴ καὶ τὸν βασιλέως Ἰωάννου
 παῖδα Θεόδωρον ἡγεμόνα, ἐστρατεύετο. ἀφικόμενος δὲ ἐς
 Θετταλίαν τὴν τε Δομακίην παρέλαβεν, ἐκλιπόντος τοῦ ἐν
 αὐτῇ ἡγεμόνος Ἐπικέρνεω, καὶ δὴ καὶ Φαρσάλων πόλιν, καὶ
 15 ταύτην ὑπὸ Ἐπικερναίων ἐπικρατουμένην, ὑφ' αὐτῷ ἐποιήσα-
 το. προέλαυνε δὲ ἐς τὸ πρόσω, τὸ τε Ζητοῦριν τὸ ἐν Θερ-
 μοπύλαις καὶ Πάτρας τὰς ἐν τῷ πεδίῳ πρὸς τῇ ὑπὸ ὄρειᾳ
 τῶν Λοκρῶν ὄρους κατεστρέψατο, καὶ αὐτῷ προσεχώρησε·
 καὶ ἄλλα δὲ τῶν ταύτῃ πολισμάτων οὐκ ὀλίγα προσεχώρησεν C
 20 αὐτῷ καθομολογίῃ. μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Δελουῆ τοῦ ἡγεμόνος
 γυνή, ἔχουσα θυγατέρα γάμον τε ὠρεϊάν καὶ ἐγγυημένην

1. ἐλῶν? αἰρῶν Η
 τῶν] τοῦ τῶν?

3. Φωκίδα Η

5. Φωκίων Η

18.

contra Illyrios arma tulit, vastataque Illyriorum regione opes eorum diripuit et in suum emolumentum convertit. hic peractis expeditionem suscipit contra Peloponnesum, rumore prius sparso, quasi bello esset petiturus Phocidem et Thessaliam subacturus, ut sibi ad res gerendas foret idonea. episcopus autem Phocensium invitabat eum, ostentans regionem venationibus commodissimam, habentem prata quae praeberent infinitam gruum multitudinem, praeterea campos ad equitatum natura quam pulcherrime instructos. ista quidem expeditio verbis in hunc modum parabatur, re vera tamen bellum indicabatur Thessaliae ducibusque, qui ibi agebant, nomine Cernaecis, et uxori Delvis, Delphorum ducis, Trudeludae. post haec quasi in Peloponnesum irrupturus, cum elegisset belli ducem Theodorum Ioannis filium, bellum strenue gerebat. profectus in Thessaliam sui iuris fecit Domaciam, cum eam deseruisset, qui in ea erat, dux Cernaecus. hinc Pharsalicorum urbem in dicionem accepit, quae et ipsa a Cernaecis regebatur. deinde, cum longius processisset, Zetunim urbem Thermopylarum, et Patras sitas in planitie, quae est in radicibus montis Locreusium, in potestatem rededit. praeterea alia oppidula non pauca istius regionis pactionibus in fidem recepit. Delvis Del-

ἀνδρί, ὡς ἐπύθετο βασιλέα ἐπιόντα, ἡγεῖσθαι δὲ αὐτῷ ἐπὶ
 τὰδε τῶν Σαλονῶν ἀρχιερέα, λαβοῦσά τε τὴν θυγατέρα καὶ
 δῶρα ὅσα ἡδύνατο ὑπήντα τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τὴν τε θυγα-
 τέρα ἐδέξατο, καὶ αὐτὴν ἅμα τῇ θυγατρὶ ἐς τὰ ἐαυτοῦ ἦθη
 ἀπέπεμπε, τὴν δὲ χώραν παραλαβὼν ταύτῃ ἐπέστησεν ἄρ-5
 χοντα. λέγεται δὲ περὶ ταύτης τῆς γυναικὸς ὡς ἱερέως τινὸς
 Στρατέω ἐπικαλουμένου ἐρασθεῖσα καὶ ἐς τὸ πρόσω ἀναιδεΐας
 D ἐλαύνων τὴν τε ἀρχὴν ἐπέτρεψε τῷ ἱερεῖ, καὶ ἀναιρῇ πολ-
 λούς τοὺς τὴν Δελφῶν πόλιν ἐνοικοῦντας ἐργασαμένη. διὰ
 ταῦτα ὑπὸ ἀρχιερέως ἐς βασιλέα διεβλήθησαν, ὡς αἰεὶ μίαν 10
 εἰς γυναῖκα χώρας τοσαύτης ἡγουμένην, ὑπὸ ἱερέως μοιχευο-
 μένην, ἀνήκεστα κακὰ ποιεῖν τοὺς πολίτας, καὶ διὰ ταῦτα
 ἐπᾶραι βασιλέα ἐπιόντα στρατεῦσθαι ἐπ' αὐτούς. λέγεται
 μέντοι περὶ τοῦ ἱερέως τούτου τοῦ τὴν γυναῖκα ταύτην συγ-
 γενομένου καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἔσπε γυναῖκας πλημμελῆσαι, 15
 κατεργαζόμενον δαιμονίῳ τρόπῳ ὥστε ταύτας ἐφέλκεσθαι
 P. 36 ἐπαγόμενον ἐπὶ συνουσίας. Δελουῆς δὲ ὁ τῆς γυναικὸς ἀνὴρ
 πρόσθεν ἐτελευτῆκει νόσῳ. ἦν δὲ οὗτος γένος τῶν Ταρακω-
 νησίων βασιλέων, καὶ ὁπότε οὗτος ἀπὸ Ἰταλίας ἀφικόμενος
 ἐπὶ Πελοπόννησον κατέσχε τὴν Ἀιτικὴν ἅμῃ καὶ Βοιωτίαν 20
 πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ δὴ καὶ Φώκαιαν καὶ Πάτρας τὰς

8. ἐλαύνουσα?

ἀναιρᾶ H

10. αἰεὶ μίαν εἰς] αἰετὸς?

13. ἀπᾶραι P

18. ἐτετελευτῆκει?

phorum ducis uxor, habens filiam iam nubilem viroque desponsatam, ut intellexit adversum sese cum exercitu pergere regem, cum filia muneribusque quam potuit acceptis maximis regi obviam processit; qui filiam lubens assumpsit, eamque simul cum matre suis moribus ritibusque vivere permisit: regioni autem, quae in dicionem concesserat, duce[m] praefecit. fama est istam mulierem amavisse sacerdotem quendam nomine Stratem; et ad maiorem impudentiam progressam imperium sacerdoti commisisse, plurimosque Delphorum incolas obruncasse. hinc delata est episcopo Delphorum apud regem, quasi ipsa sola regat tantam regionem, intolerandisque iniuriis afficiat cives, interim adulterio a sacerdote polluta. his excitatus rex bellum iis intulit. feruntur et alia quaedam de isto sacerdote, qui stupri consuetudinem cum illa muliere habuit, videlicet quod etiam cum aliis deliquerit non paucis mulieribus, dum eas ad concubitum daemoniis quibusdam incantationibus pelliceret. Delves autem mulieris maritus antea morbo implicitus exspiraverat. hic ortus erat de genere Taracoen[sium] regum, qui cum venisset ex Italia in Peloponnesum, obtinuit Atticam et Boeotiam simul cum Peloponneso: nactus est et Phocidem Patrasque urbem extra Thermopylas sitam. reges isti interiecto tandem tempore non parvo principatum amiserunt. quidam

ἐκτὸς Θερμοπυλῶν. οὗτοι μὲν οὖν ἕστερον χρόνῳ οὐ πολλῶ
διελθόντι τὴν τε ἡγεμονίαν ἀπέβαλον, καὶ οἱ μὲν ἀπενόστη-
σαν ἐπὶ Ἰταλίας, οἱ δὲ αὐτοῦ ἐνέμειναν ἐς ὃ ἐτελεύτησαν.
τούτων δ' ἦν καὶ οὗτος ὁ Δελουῆς, ᾧ τὴν γυναικᾶ ἀφελόμε-
5 νος Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω, καὶ τὴν θυγατέρα ἔχων, ἀπε-
χώρει.

Ὁ μὲν ἐς Πελοπόννησον ἐσέβαλεν. ὁ μὲν οὖν τῆς Σπάρ- B
της ἡγεμῶν, ὡς ἐς τὴν Θετταλίαν ἐσέβαλε, τὰς τε πόλεις ἐπὶ
τὸ ἀσφαλὲς καιαστησάμενος, ἀποδράς νυκτὸς ὄχθητο ἐς Πε-
10 λοπόννησον, ὡς ἦν ἐπίη, ἀμυνόμενος ἢ ἠδύνατο τὰ κράτιστα.
καὶ ἐμέλλησε μὲν οὐχ ἥκιστα διὰ τοῦτο εἰσβαλεῖν ἐς τὴν
Πελοπόννησον, ἀγγελία δὲ ἀφίκετο αὐτῷ ὡς οἱ Παῖονες ἡγου-
μένου Σιγισμοῦνδου Ῥωμαίων βασιλέως τε καὶ αὐτοκράτορος
καὶ Κελτοὶ καὶ Γερμανῶν οὐκ ὀλίγοι συνελέγησαν ὡς ἐπ'
15 αὐτὸν ἐπιόντες, καὶ τὸν τε Ἰστρον παρασκευάζοντο διαβῆ-
ναι, καὶ Δάκας δέ, γένος οὐκ ἀγεννές, ἔχοιεν μετ' αὐτῶν, C
τῆς τε ὁδοῦ ἡγουμένους, τὴν ἐσῆγησιν τοῦ στρατοῦ ποιουμέ-
νους. Σιγισμοῦνδος δὲ οὗτος ὁ ἐπὶ Παιαζήτη στρατευόμενος
ἡγεμῶν τε Γερμανῶν τὴν ἀρχὴν ἐτύγχανεν ὦν, περὶ Βιέννην
20 τὴν πόλιν τὰ πολλὰ διατρίβων, καὶ χώρας τῶν ταύτη Γερ-
μανῶν ἀρχῶν οὐ φανύλης. Παίωνων μετὰ ταῦτα προσαγομέ-
νων σφίσιν αὐτὸς βασιλεὺς τε ἅμα καθεστήκει Παίωνων καὶ
τῆς Γερμανῶν χώρας ἡγεμῶν.

7. ἐπέβαλεν P
idem ἢ add.

8. ἐς add H
11. ἐμέλλησε P: corr H

10. ἀμυνόμενος P: corr H

eorum reversi sunt in Italiam, nonnullique ibi manserunt, donec
mortui sunt. ex horum genere natus est Delves ille Delphorum
princeps, cui uxorem et filiam auferens Paiazites Amuratis filius do-
mum reversus est. tandem et in Peloponnesum irruit. verum Spar-
tanorum regionis dux, ut in Thessaliam irrupit urbesque communivit,
qua sibi videbantur tutissimae fore, noctu fugiens profectus est in
Peloponnesum, fortiter propulsaturus hostem, si accederet.

Proinde non parum ei curae fuit exercitus Peloponneso admo-
vere. interim autem nuntiatum est Paiaziti Pannonibus, duce Sigis-
mundo Romanorum Caesare et imperatore, et Gallos Germanosque
non paucos in unum collectos bellum ipsi inferre decrevisse, iamque
Istrum transire parare, allectis et Dacis, hominum genere non igno-
bili, qui viae sint duces exercitumque ducant in hostilem regionem.
Sigismundus ille, qui copias adversus Paiazitem ductavit, primo Ger-
manorum fuit imperator, et plerumque moratus est Viennae, imperi-
tans ibi Germanorum regioni haudquaquam malae. postea allectis
Paanonibus, horum rex Germanorumque regionis dux creatus est.

V. 29 Ἡ δὲ Γερμανία ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Πυρηγίου ὄρους, ὄθεν καὶ ὁ Τυρησὸς ῥέων ἐπὶ τὸν πρὸς ἑσπέραν ὠκεανόν. καὶ ἔστι μὲν ἡ ἄνω Γερμανία, ἐφ' ὅσον δὲ προϊόντα καθή-
 D κει ἔστε Κολωνίαν καὶ Ἀργεντίνην, πόλεις οὕτω καλουμέ-
 ρας. τὸ δὲ ἐντεῦθεν καθήκει ἐπὶ ὠκεανὸν τὸν περὶ Κέλτι-
 5 κήν τε ἐπὶ δεξιᾷ καὶ περὶ Δαστίαν ἐπ' ἀριστερά, ὡς ἐπὶ τὰς Βρετανικὰς νήσους. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ Ἰστρου Γερμανία, ἀπὸ Βιέννης πόλεως ἐπ' αὐτὸν δὲ [ἐς] Τυρησὸν προϊούσα χώρα, καὶ ἐπὶ Βράγαν τοὺς πολεμίους. εἴη δ' ἂν ἀπὸ Βιέννης ἐς ὠκεανὸν ἀνδρὶ εὐζώνῃ πεντεκαεῖκοσιν ἡμερῶν ἀνίσαι κατὰ 10 μῆκος· κατὰ δὲ πλάτος εἴη ἂν καὶ πλέων τούτων βραχύ, ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἰόντι ἐπὶ τὴν Δαστίαν χώραν. εὐνομεῖται δὲ ἡ χώρα αὕτη μάλιστα δὴ τῶν πρὸς τε ἄρκιον τε καὶ ἑσπέραν πασῶν τῶν ταύτῃ χωρῶν ἄμα καὶ ἐθνῶν, ἔστε πό-
 P. 37 λεις περιφανεῖς καὶ εὐδαίμονας καὶ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐς τὸ 15 ἰσοδίατον εὐθρονομένους διηρημένους, καὶ ἐς τυραννίδας, καὶ ὑπὸ ἀρχιερεῶσι ταπτομένας τοῖς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων μεγάλου ἀρχιερέως καθισταμένοις. καὶ πόλεις μὲν ἐς τὸ ἰσοδίατον εὐνομούμεναι εἴησαν αἵται ἔν τε τῇ ἄνω καὶ τῇ κάτω Γερμανίᾳ, Νορðβεργον πόλις εὐδαίμων καὶ Ἀργεντίνη καὶ Ἀμ-
 20 πέργον. καὶ αἱ εἰς ἀρχιερεῖς ταπτόμεναι Κολωνία, Βιέννη ἢ ἐς τὴν κάτω Γερμανίαν ἀνιοῦσα, καὶ ἄλλαι μὲν οὐκ ὀλίγαι

6. Δαστίαν? 9. Βοέμους II 12. Δαστίαν R, Δαστίαν T
 16. διηρημένη II 17. ταπτομένη H

Germania incipit a monte Pyrenaeo, unde Tartesus fluvius fluit in Oceanum, versus Occidentem. et Germaniae pars, qua itur versus Coloniam et Argentinam, urbes sic dictas, superior Germania nuncupatur. hinc pertingit ad Oceanum Gallicum, versus dextram: at versus sinistram patet Pyridastiam usque ad Britannicas insulas. dicitur Germania ea quoque regio quae ab Istro procurrit, procedens a Vienna usque ad Tartesum flumen et ad Pragam Boemorum. longitudo a Vienna Oceanum usque tantum spatii complectitur, quantum vir agilis itinere viginti quinque dierum conficere potest. latitudo est maior, etiam si quis ingrediatur iter brevissimum a Gallia Celtica versus Dastiam regionem. ista natio gubernatur melioribus legibus quam ulla earum vel regionum vel gentium, quae respiciunt vel Septentrionem vel Occidentem. discreta est in urbes praeclaras et florentes, quae propriis legibus et quam proxime ad aequitatem accedentibus reguntur. dividitur et in principatus, subiectaque est sacerdotibus et episcopis adhaerentibus Romano pontifici. urbes quam maxime ad aequitatem constitutae in superiore et inferiore Germania sunt Noreberga, urbs opulenta, Argentina et Amperzum, quae regun-

πόλεις, ἀποδέουσαι τούτων ὀλίγη τινί, ἀμφὶ τὰς διακοσίας. ἐς δὲ τυρρανίδας τρεῖς μάλιστα πῆ διέλοι τις τῆς Γερμανίας ἡγεμόνας, τῆς τε Ἐπιζιλείης πόλεως καὶ Ἀουστρίας καὶ Βλέ-
 5 γης τῆς ἄνω Γερμανίας γενομένης. ἔστι δὲ γένος τοῦτο μέ-
 10 γα καὶ ἐπὶ πολὺ διῆκον τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, μετὰ γε
 Σκυθῶν τῶν νομάδων δεύτερον, ὡς εἰ ταὐτὸ φρονοίη, καὶ
 ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντι ἡγεμόνι, ἀμάχητόν τε ἂν εἴη καὶ πολλῶν κρά-
 τιστον. ὑγιεινότατον δὲ ὃν ἄτε ὑπὸ τὴν ἀρκτώαν μοῖραν τε-
 15 ταγμένον καὶ περὶ τὴν ταύτη μάλιστα πῆ μεσόγαιον, θα-
 λάττη οὐ πάνν τι προσχωρούμενος, εὐνομεῖται μάλιστα δὴ
 ἐθνῶν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, οὔτε λοιμοῦ, ὃς δὴ ὑπὸ τῆς τοῦ ἀέ-
 ῤος σήψεως ἐπιγενομένης μάλιστα ἐπιφοιτῶν τοῖς ἐώοις
 ἀπόλλυσι πολὺ τι μέρος τῶν ταύτη ἠκνημένων, οὔτε ἄλλων δὴ C
 20 νόσων τῶν ἐς ἡμᾶς πάνν τι εἰωθότων θέρους τε καὶ φθινο-
 πώρου ἐπιφοιτῶν χωριαζόντων αὐτοῖς θαμὰ, ὥστε καὶ ἱκανόν
 τι ἀπογίνεσθαι τοῦ γένους τούτου, οὔτε στίει ὃ τι καὶ ἄξιον
 λόγου. ἴει δὲ θέρους μάλιστα δὴ ἐν ταύτῃ τῇ χώρῃ. πολι-
 τεύεται δὲ κατὰ ταυτὰ Ῥωμαίοις, ἔστε δίκαιαν καὶ ἤθη τε-
 25 τραμμένον, συμφερόμενον τὰ ἄλλα Ῥωμαίοις, καὶ ἐς τὴν
 θρησκείαν Ῥωμαίων μάλιστα δὴ τῶν πρὸς ἐσπέραν δεισιδαι-
 μονεῖν. νομίζεται δὲ παρὰ τούτοις καὶ μονομαχία μάλιστα

13. ἀκίμων P: corr H   15. τῶν χωριαζόντων P. malim γοι-
 τῶν ἐπιχωριαζόντων.   17. δὲ P

tur ab episcopis, Coloniaeque, a Vienna in inferiorem Germaniam re-
 cedens. sunt et aliae urbes non paucae, propemodum ducentae, quae
 in paucis quibusdam a praedictis differunt. in tres principatus quis
 dividere posset universos totius Germaniae ducatus, videlicet Attiliae
 urbes et Austriae et Blenae, quae in superiore Germania sita est.
 genus hoc hominum magnum est, longe lateque per universum orbem
 imperat, magnitudineque secundum post Scythas nomades habetur.
 itaque si concordiae studiosi essent et sub uno degerent principe,
 plane essent invicti mortaliumque fortissimi. sunt, quantum ad cor-
 pora attinet, perquam sani, ut qui sub Septentrionali aetatem agant
 plaga et circa mediterraneum isthmic mare, nullius rei indigentes. nec
 est gens, quod sciam, quae melioribus regatur legibus. nec ibi sae-
 vit pestis, quae ex corrupto nascitur aere, maximeque infestat Ori-
 entales, plurimosque ibi habitantes perdit. neque alii morbi, qui
 aestivo autumnalique tempore reliquis mortalibus graves sunt, Ger-
 maniae incolas laedunt. terrae motus rari memoratu digni eam re-
 gionem quatunt. pluvia prae caeteris regionibus aestivo tempore
 in ista regione uberrima conspicitur. victu moribusque Romanos
 imitantur, nec caetera quicquam ab his differunt. nec est ulla gens
 quae superstitiosius Romanorum religionem colat, maxime qua Occi-

Δὴ τῶν ἄλλων ἔθνῶν, ὥστε γῆθεν οὐδ' ἐφ' ἵππων ἀλλήλοις μονομαχεῖν. τὸ δὲ γένος τοῦτο δεξιότατον ἔσται μηχανὰς ὄν καὶ ἐς τὰ πολεμικὰ ἔργα καὶ ἐς πάσας τὰς τέχνας πολὺ τι εὐδοκιμεῖ. φέρει δὲ ἡ χώρα αὕτη, πλὴν ἐλαίου καὶ ἰσχάδων, τὰλλα πάντα οὐκ ἐλάσσω τῶν ἐς τὴν ἄλλην χώραν φε- 5 ρομένων. οἴονται δὲ τινες καὶ τηλεβόλους καὶ τηλεβολίσκους ὑπὸ Γερμανῶν ἀρχὴν ἀποδεδειγμένους ἐς ἀλλήλους προελθεῖν καὶ ἐς τὴν ἄλλην οἰκουμένην.

V. 30 Παιονία δὲ ἄρχεται ἀπὸ Βιέννης τῆς Γερμανῶν πόλεως, καὶ ἐπὶ μὲν ἕω τῆς Ἰστρω συμφοροῦσα καθήκει ἐπὶ Δακούς 10 τε καὶ Τριβαλλούς, ἐπὶ δὲ ἄρχτον ἐπὶ Βοέμους τοὺς Κεχίους καλουμένους καθήκει. ἔνεισι δὲ ἄρχοντες ταύτῃ τῇ χώρᾳ,

P. 38 ἄρχων δὲ ἕκαστος τῆς πατρώας χώρας, καὶ ὑποτασσόμενος τῷ βασιλεῖ αὐτῶν, ἐς ὅσον νομίζεται σφίσι. νομίζεται δὲ ἐπὶ ῥητοῖς. καὶ ἐπιχωρίῳ μὲν βασιλεῖ οὐ πάντι χοῶνται, ἐπά- 15 γονται δὲ ἢ ἀπὸ Βοέμων τοῦ βασιλείου οἴκου ἢ ἀπὸ Γερμανῶν ἢ Πολονίων ἢ καὶ ἄλλων τῶν ταύτῃ ἔθνῶν. συμφέρονται δὲ Γερμανοῖς τὰ τε ὄπλα καὶ τὴν ἐς τὰ ἥθη αὐτῶν δίαίταν, ἐς τὸ ἀβροδίατον ἀποκλίνοντες, ἢ φασὶ Κελτοὺς τε καὶ Γερμανοὺς. νομίζει κατὰ ταῦτὸ Ῥωμαίοις τὰ ἐς θρη- 20 σκεῖαν. γένος δὲ τοῦτο ἄλκιμον καὶ ἐς μάχας τόλμη προσχρώμενον ἐπιεικεῖ. ποιοῦνται δὲ καὶ ἐπιχωρίον τινα τῶν

denti propinqua est. monomachia apud eos vel maxime celebris est. congregiuntur autem non equis insidentes, verum terrae insistentes. nec facile invenias gentem ad machinas reliquaue opera bellica magis idoneam. in artibus omnibus praerogativa maxima gaudent. quidam credunt tormenta bellica et bombardarios ab ista gente initio demonstratos, et hinc totum pervasisse orbem, ut paucae gentes bombardis nunc careant. reliquorum fructuum, praeterquam olei et ficuum, regio ista feracissima perhibetur.

Pannonia (quae et Hungaria) incipit a Vienna Germanorum oppido, et versus Orientem secundum Istrum procedens attingit Dacos et Triballos. versus Septentrionem excurrit ad Boemos, quos Cephios nuncupant. habet Pannonia et principes: verum singuli patrias regunt regiones, subiecti tamen regi suo certis quibusdam legibus et condicionibus. regem de suo corpore admodum raro constituunt: verum plerumque accersitur ex Boemorum regia familia, aut petitur a Germanis, aut Polonis aut ab aliis gentibus finitimis. Romanos moribus amorumque cultu referunt: caeterum sequuntur victus rationem intemperantiores, quemadmodum Germani et Galli. religionem sectantur Romanorum. hoc hominum genus eximia fortitudinis est; mirumque dictu quanta audacia et animositate bella gerant. creant de

ἀρχόντων τὰ πρῶτα, ἐς τὴν βασιλείαν ἀνήκοντα, καὶ οἰκουό-
 μων δὲ ὄντα, καὶ μηδὲ ἀρχοντα ὀνομάζουσι. φωνῇ δὲ χρῶν-
 ται οὐδαμῇ παραπλησίᾳ ἑτέρῳ τινὶ τῶν γενῶν, ἀλλὰ ἄλλη
 τὸ παραπάνω διενεγκούσῃ τε τῆς Γερμανῶν τε καὶ Βοέμων
 5 καὶ Πολάνων. οἴονται δὲ τινες τούτους οἱ μὲν Γέτας γενέ-
 σθαι τὸ παλαιόν, καὶ ὑπὸ τὸν Αἴμον οἰκοῦντας, ὑπὸ Σκυθῶν
 κακουμένους, ἀναχωρῆσαι ἐς τήνδε τὴν χώραν ἣν καὶ νῦν
 οἰκοῦσιν· οἱ δὲ φασὶ Δάκας γενέσθαι. ἐγὼ δὲ ὁποῖον ἂν
 τι εἶη τὸ γένος τοῦτο τὴν ἀρχὴν, οὐκ ἂν ῥαδίως εἰπεῖν ἔχοι-
 10 μι· τοῦνομα μέντοι τοῦτο ὑπὸ τε σφῶν αὐτῶν καὶ ὑπὸ C
 Ἰταλῶν καλουμένους, οὐ πάνυ τι καλῶς ἔχομι ἑτέρῳ τινὶ
 ὀνόματι καλεῖν τούτους. ἔστι δὲ αὐτοῖς βασιλεία ἐν Πούδῃ
 πόλει εὐδαίμωνι παρὰ τὸν Ἰστρον.

Σιγισμουῦνον δὲ τὸν Βιέννης τῆς Γερμανῶν πόλεως ἡγε-
 15 μόνα ἐπαγόμενοι οὔτοι δὴ οἱ Παιόνες βασιλέα τε σφίσιν αὐ-
 τοῖς καθίστασαν, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐπέτρεψαν αὐτῶν
 διαθεῖναι ὡς ἔχοι ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον. οὔτος μὲν οὖν ἐπεὶ
 τε τὴν Παιόνων παρέλαβε βασιλείαν, διεπροσβέυετο πρὸς τὸν
 Ῥωμαίων ἀρχιερέα, συνήθη τε ὄντα αὐτῶν καὶ ἐπιτήδειον ἐς
 20 τὰ μάλιστα, ὥστε ἐπιψηφισθῆναι αὐτῶν αὐτοκράτορι Ῥωμαίων
 γενέσθαι. τοῦτο μὲν οἱ τῆς Ῥώμης ἀρχιερεῖς τοῖς Κελτῶν D
 βασιλεῦσι τὸ πρῶτον ἐπέδιδosan διὰ τοὺς πολέμους, οὓς θα-

10. ἀπό P   15. ἐπαγόμενον οὔτοι δὲ P   16. τὰ om P   22.
 πολεμίους P: corr H

sua gente quendam de numero principum, qui reliquorum primus in
 regiam ascenderit; eumque oeconomum sive procuratorem aut admi-
 nistratorem, nec principem, nominant. lingua utuntur quasi pecu-
 liari, quae nihil commercii cum lingua Germanorum et Boemorum
 Pomanorumque habere deprehenditur. quidam tradunt eos antiqui-
 tus Getas extitisse, sedesque habuisse, quas insederint, sub monte
 Haemo, tandemque pulsos a Scythis concessisse in eam regionem
 quam nunc tenent. quidam putant eos quondam Dacos fuisse. ego
 autem, quatenam ipsorum origo sit, dicere non possum. praeterea
 cum sibi dederint istud nomen ut Pannones vocentur, sicque appel-
 lentur ab Italis, non decorum fore ratus sum, si aliud iis imposuero
 nomen. regia eorum est Buda, urbs florentissima, Istro adiacens.

Sigismundum autem Germanorum imperatorem agentem Viennae
 vocantes Pannones, declaraverunt regem, eique tradiderunt regum
 universum, et quae ad regni curam pertinent, ut omnia sic ordinaret
 quemadmodum putaret ea fore commodissima. hic ut primum regum
 honorem iniit, legatos misit ad Romanum pontificem, iam ante sibi
 familiarem et necessitudine devinctum, rogans ut suum consensum

- μά τε καὶ ἀνδρειότατα πρὸς τοὺς ἀπὸ Λιβύης διαβάντας ἐπὶ Ἰβηρίαν βαρβάρους καὶ τὰ πολλὰ τῆς Ἰβηρίας καταστρεφάμενους αὐτοῖς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τοὺς Γερμανῶν ἡγεμόνας μετενήνεκται ὁ πῆφος τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως. Σιγισμόνδον ὡς ὑπισχεῖτο ὁ ἀρχιερεὺς τὴν τε ἀξίαν ταύτην ἐπιτιθέ- 5
 ναι, καὶ δὴ μετεπέμπετο ἐπὶ τοῦτο, ὠρμητο μὲν ἐπὶ Ἰταλίαν διὰ τῆς Ἐνετῶν χώρας. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἐπίθοιο Σιγ-
 P. 39 σμόνδον διὰ τῆς χώρας αὐτῶν τὴν πορείαν ποιοῦμενον, ἔπεμψαν ἄγγελον, προαγορεύοντες αὐτῷ μὴ διεῖναι διὰ τῆς χώρας αὐτῶν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη πείσεσθαι, ἂν μὴ γνῶ αὐτοὺς 10
 πειρωμένους ἔργῳ διακωλύσαι διαπορευόμενον. παρεσκευάζοντο μὲν οὖν οἱ Ἐνετοὶ στρατὸν καὶ διεκώλυνον. ὡς δὲ ᾔσθετο κωλύμενος, παρετάξατο ἐς μάχην καὶ συνέβαλε τῷ Ἐνετῷ στρατῷ, καὶ ἀπεγένετο αὐτῷ οὐκ ὀλίγα τοῦ στρατεύματος,
 V. 31 τραπομένῳ τε ἐς φυγὴν καὶ μόλις διαφυγόντι τοὺς ἐναντίους. 15
 οὗτος μὲν δὴ ἐπεὶ τε ἀπέγνω τὴν δι' Ἐνετῶν πορείαν, ἀπῆει
 B διὰ τῆς ἄνω Γερμανίας, ἐς τὸν Λιγυρίας τύραννον ἀφικόμενος. ἐντεῦθεν δὲ ἐς Ῥώμην παρεγένετο, καὶ βασιλεὺς τε καθειστήκει, ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως ἐς τοῦτο ἀποδειχθεὶς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐδεῖτό τε τοῦ ἀρχιερέως συμβουλευέσθαι ἐς τὴν 20

3. αὐτοῖς συνδιήνεγκαν? 4. ἦ?

praestaret quo Romanorum declararetur imperator. imperatoriam dignitatem Romani pontifices primo contribuere Galliarum regibus, propter hostes ex Libya in Iberiam transvectos fortiter caesos, et ob Iberiam a barbaricis incursionibus liberatam. postmodum eligendi Romanum imperatorem potestas translata est a pontifice ad Germanos. Sigismundus, cum eam dignitatem se daturum respondisset pontifex, accersitus et vocatus est a pontifice, ut imperatoriam dignitatem acciperet. Sigismundus Romam proficiscens iter faciebat per Venetorum regionem. hi, ut primum nuntiatum est Sigismundum per ipsorum regionem transitum facere, miserunt nuntium, qui moneret ut ipsorum regione excederet. hic nuntio Venetorum parere neglexit, nisi cerneret eos re ipsa transitum prohibituos. Veneti igitur congregato exercitu vim facere parabant Sigismundo, nisi confestim sua discessisset regione. ut cognovit Venetos id moliri, copias in aciem eduxit, et cum Venetorum exercitu praelium commisit. amisit autem in eo praelio non modicam exercitus partem; ipseque in fugam compulsus aegre, quo minus caperetur, fuga evasit. cum iam planissime desperaret se posse per Venetorum regionem adire Romam, iter flectit in superiorem Germaniam, pervenitque ad Liguriae sive Mediolani principem. hinc iter Romam instituit; quo cum venisset, imperator a pontifice maximo consalutatus est. postea rogavit pontificem maximum auxilium, quo adiutus expeditionem contra bar-

ἐπὶ τὸν βάρβαρον αὐτῷ ἐκστρατείαν γινομένην, ἤειτο δὲ αὐτὸν χρήματά τε καὶ ἄνδρας. ὁ δὲ πρὸς τὸν Κελτῶν βασιλέα διαπρεσβευσάμενος καὶ πρὸς τὸν Βουργουνδίας τύραννον διεπραΐσατο δοθῆναι ἐς ὀκτακισχιλίους, καὶ στρατηγὸν 5 τὸν Βουργουνδίας ἡγεμόνος ἀδελφόν. παρεσκευάσατο μὲν οὖν καὶ αὐτός, συλλέξας στρατεύματα ἀπὸ Γερμανῶν ὅσον ἡδύνατο C μισθωσάμενος. ὡς ἤδη αὐτῷ τε τὰ εἰς τὸν πόλεμον παρεσκευάσατο, ἐξήλαυνε, λαβὼν τοὺς τε Παιόνας καὶ Δάκας τῆς ὁδοῦ ἡγεμόνας, εὐθὺ τοῦ Ἰστρου ἐπὶ Παιαζήτην. διεπρε- 10 σβεύσατο δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἰταλῶν καὶ Ἰβήρων ἡγεμόνας, χρηματίζοντας δὲ τοῦτο αὐτῷ τοῦ ἀρχιερέως, αἰτούμενος χρήματα καὶ ἄνδρας. καὶ χρήματα μὲν ἐπεπόμφει αὐτῷ ἰκανὰ ὁ ἀρχιερεὺς, ἄνδρας τε.

Ὁ μὲν οὖν Παιαζήτης ὡς ἐπύθετο ἐπιόντα οἱ Σιγισμοῦν- 1396 15 δον τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα, σὺν πολλῷ στρατεύματι ἐλαύνοντα, παραλαβὼν τὸν τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας στρατὸν ἅπαντα ἀντεπήει ἐπὶ Ἰστρον, ἣ ἑδύνατο τάχιστα πορευόμε- D νος. στρατοπεδευσαμένον δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰστρου ἐπὶ σταδίου τεσσαράκοντα, οἱ Κελτοὶ ἀνθάδεις τε ὄντες καὶ 20 ἀγνώμονες ὡς τὰ πολλά, ἀξιοῦντες σφῶν αὐτῶν μόνων τῆν νίκην γένεσθαι, ὀπλισόμενοι ἐπήεσαν πρότεροι ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς βαρβάρους. μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης τρέπονται οἱ Κελτοί, καὶ φεύγοντες ἀνὰ κράτος καὶ οὐδενὶ κό-

baros susceptam conficere posset. flagitabat autem pecuniam virosque. pontifex legatione missa ad Gallorum regem Burgundiaequae ducem effecit ut sibi darentur octo milia militum: belli autem ducem accepit Burgundiae ducis fratrem. Sigismundus quoque se ad bellum parabat, conscribens exercitum ex Germanis, quoscunque potuit mercede conducens. cum iam ad bellum satis foret instructus, assumptis Pannonibus et Dacis, (qui et Valachi) qui itinera monstrarent, recta per Istrum contra Paiazitem copias duxit. legatos quoque misit, consulente id pontifice maximo, ad Hispanorum Italarumque principes, petens ad istam expeditionem milites et pecuniam. pontifex quoque milites misit et pecuniam suppeditavit

Paiazites, quamprimum didicit Sigismundum Romanorum imperatorem magnis copiis stipatum adversum se pergere, accepto Europae Asiaequae exercitu summa celeritate obviam profectus est hosti usque ad Istrum; castraque communivit ab Istro stadiis quasi quadraginta. Galli autem, ut sunt audaces, plerumque vero imprudentes, cum cuperent victoriam suam facere, arma capiunt barbarosque aggrediuntur quasi eos primo impetu domituri. tandem cum praelium utrius-

σμη ἐπιπίπτουσι τῷ σφειτέρῳ στρατεύματι, ἐπισπομένων τῶν
 Τούρκων. ἐνταῦθα ἀναμίξῃ γενομένων αὐτῶν, ὡς ἐπέκειντο
 οἱ βάρβαροι, τρέπονται ἅμα τούτοις οἱ τε Παῖονες καὶ οἱ
 Γερμανοί. ἐπειγομένων δὲ εἰς τὴν τοῦ Ἰστρου διάβασιν
 P. 40 ἀπόλετο πολλὰ τοῦ στρατεύματος κατὰ τὸν ποταμὸν. ἐγένετο 5
 δὲ φόνος πολὺς ὀλλυμένων τῶν Κελτῶν καὶ Παϊόνων ὑπὸ
 τῶν ἐναντίων, καὶ ὁ Βουργουντίων στρατηγὸς ἑάλω, καὶ ἄλ-
 λοι οὐκ ὀλίγοι Παϊόνων τε καὶ Κελτῶν.

Ὁ μὲν δὴ Σιγισμοῦνδος διακινδυνεύσας τὰ ἔσχατα, καὶ
 παρὰ βραχὺ ἀλῶναι διαφυγῶν, ἐμβὰς ἐς τριήρη κατὰ τὸν 10
 ποταμὸν ἔπλει ἐς Βυζάντιον παρὰ βασιλέα Ἑλλήνων. ἐς
 λόγους δὲ ἀφικόμενος τῷ Βυζαντίου βασιλεῖ, καὶ χρηματίσας
 αὐτῷ ὅσα ἠβούλετο, ᾗχετο ἀποπλέων ἐπ' οἶκον. Παιαζή-
 της δὲ ὁ Ἀμοουράτεω, ὡς τοὺς τε Παῖονας ἐτρέψατο καὶ Κελ-
 B τούς, ἐληίζετο τὴν χώραν αὐτῶν, ἀδεέστερον ἤδη χωρῶν ἐπ' 15
 αὐτοὺς καὶ ἀνδράποδα πάμπολλα ἀγόμενος. καὶ δὴ ἐπελαύ-
 νων ἐπὶ Πούδην τὰ Παϊόνων βασιλεία ἔκαμινεν ὑπὸ τῆς νό-
 σου· ποδαλγίαν γὰρ ἐνόσει. καὶ εἰ μὴ μέντοι ἐνωχλεῖτο
 ὑπὸ τῆς νόσου, οὐκ ἔχω λογίζεσθαι ὅ τί περ ἂν γένοιτο
 αὐτῷ ἐμποδῶν ἐπὶ Πούδην τε ἐλάσαι καὶ παραστήσασθαι 20
 Πούδην τὰ Παϊόνων βασιλεία καὶ καταστρέψασθαι τὴν χώ-
 ραν αὐτῶν· νῦν δὲ κάμνων ὑπὸ τῆς νόσου ἐπεικῶς πάνυ

que maxima virtute serveret, Galli fugam ineunt; incitatissimoque cursu cum agerentur ad suos, insequentibus Turcis et Sigismundi militibus admixtis atrox praelium coortum est. cum acriter instarent Turci, etiam Pannonnes et Germani fugae Gallorum se sociant. festinantibus autem iis Istrum transire, maxima pars exercitus flumine absumpta est. facta est caedes magna Gallorum et Pannonum peruntium. dux Burgundionum, qui totius belli imperator electus erat, ab hostibus captus est: capti sunt et alii Pannonnes Gallique plurimi.

At Sigismundus in maximum vitae discrimen adductus, vixque hostis manus, quo minus caperetur, effugiens, triremem, quae in flumine erat, conscendit, Byzantiumque ad Graecorum regem navigavit. cum plurima cum isto rege disseruisset, et quae volebat expeditisset, domum reversus est. Paiazites Amuratis filius, Gallis Pannonibusque fuis atque fugatis, regionem eorum iam maiore securitate populabatur. quin etiam contra hos exercitus ductabat, mancipiaque plurima capiebat. proficiscens autem hostili animo contra Budam, Pannonum regni sedem, podagra laboravit; nec tamen admodum eo morbo afflictus est. haud tamen assequi queo, quid ei impedimento fore potuisset, cum festinaret adversus Budam, quo minus eam urbem suae

ἀπεινάσῃσέ τε αὐτὸς καὶ τὸν στρατὸν ἀπήγαγεν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ.

Ὑστερον μέντοι ἐπιπέμπων στρατεύματα ἐπὶ Παιονίαν V. 32 καὶ Παιονοδακίαν ἐδήγουν τὴν χώραν. χρόνου δὲ ἐπιγενομέ- C 5 νου ἐπὶ Δάκας καὶ ἐπὶ Μύρξαν τὸν Δακίας ἡγεμόνα ἐστρατεύετο, αἰτιασάμενος αὐτὸν ὡς ὑπάρξαντά τε πολέμου καὶ σὺν τοῖς Πάισιν ἐπ' αὐτὸν στρατευόμενον. ἔστι δὲ γένος τοῦτο Δάκες ἄλκιμόν τε τὰ εἰς τὸν πόλεμον καὶ οὐ πάνυ τι 10 εὐνομούμενον, κατὰ κώμας οἰκοῦν, πρὸς τὸ νομιδικώτερον τετραμιμένον. διήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα, ἀπὸ Ἀρδελίου τῆς Παιόνων Δακίας ἀρχομένη, ἔσται ἐπὶ Εὐξείνου πόντον. ἔχει δὲ ἐπὶ δεξιὰ μὲν καθήκουσα ἐπὶ Θύλασσαν τὸν Ἰστρον ποταμόν, ἐπ' ἀριστερὰ δὲ Βογδανίαν χώραν οὕτω καλουμένην. διείργει δὲ αὐτοὺς ἀπὸ Παιονοδακίας ὄρος ἐπὶ πολὺ διήκον, 15 Πρασοβὸς καλούμενον. ἔχει δ' ὁμόρους ἡ χώρα αὕτη καὶ D Σκυθῶν τῶν νομάδων μοῦραν οὐκ ὀλίγην, γένος πολὺ τι καὶ ὄλβιον, ὑπὸ Καζημίρεω τῷ βασιλεῖ τατιόμενον. ὑφ' ᾧ δὲ καὶ Σκύθαι οἱ νομάδες τατιόμενοι στρατεύονται, ἧ ἂν ἐξηγοῦνται, αὐτὸς τε ἀρετὴν παρεχόμενος εἰς πόλεμον ἀξιόλογον. 20 τούτων δὲ ἔχονται Πολάνοι μὲν πρὸς ἄρκτον, Σαρμάται δὲ πρὸς ἕω. Δάκες δὲ χρῶνται φωνῇ παραπλησίᾳ τῇ Ἰταλῶν,

6. πόλεμον P   12. δεξιῶ P   13. ἀριστερῶ P   14. ἀπὸ] ἐπὶ P
18. ἐξηγῆται?

dicionis faceret regionemque universam subiiceret. verum peropportune podagra tum laborans reversus est domum: etiam copias in suam regionem abduxit.

Postea missis exercitibus Pannoniam et Pannodaciam vastabat. tempore autem aliquantulo interposito, bellum Myrxae (nostri Marcum vocant) Daciae duci intulit, crimini ei dans quod prior adiungens se Pannonibus contra se bellum gesserit. Dacorum (sive Valachorum, in quibus et Moldavi) gens bello praestantissima est, nec tamen admodum bonis gubernatur legibus. vicos plerumque incolunt, sequentes pascua. extenditur horum regio ab Pannonum Ardelio, a Pannonum Dacia (quae et Transsylvania) initium sumens, usque ad Pontum Euxinum. a dextra, qua vergit ad mare, Istro fluvio alluitur: a sinistra regionem Bogdaniam appellatam habet. distinguit ipsorum regionem mons longe se porrigens, cui Prasobo (qui olim Haemus) nomen incolae dixerunt. huic regioni adiacent quidam de Scytharum genere non pauci, qui opibus plurimum possunt, subiecti Cazemiro Polonorum regi. istum regem comitantur Scythae nomades, quocumque bellum verterit. virtus autem eius in omni bello praecleara habita est. iis finitimi sunt, qua se in Septentrionem pandunt,

διεφθαυμένη δὲ ἐς τοσοῦτον καὶ διενεγκούση ὥστε χαλεπῶς
 ἐπαίειν τοὺς Ἰταλοὺς ὀτιοῦν, ὅτι μὴ τὰς λέξεις διασημειου-
 P. 41 μένων ἐπιγινώσκειν ὅτι ἂν λέγοιτο. ὅθεν μὲν οὖν τῇ τοι-
 αύτῃ φωνῇ διαχωρόμενοι ἤθεσι Ῥωμαίων ἐπὶ ταύτην ἀφίκοντο
 τὴν χώραν καὶ αὐτοῦ τῆδε ἦκθησαν, οὔτε ἄλλου ἀκήκοα περὶ 5
 τοῦτου διασημαίνοντος σαφῶς ὀτιοῦν, οὔτε αὐτὸς ἔχω συμβα-
 λέσθαι ὡς αὐτοῦ ταύτῃ ἐπίσθη. λέγεται μὲν πολλαχῇ ἔλθόν
 τὸ γένος τοῦτο ἐνοικῆσαι αὐτοῦ, οὐ μὴν ὅτι καὶ ἄξιον ἐς
 ἱστορίαν ὀτιοῦν παρεχόμενον τεκμήριον. συμφέρεται δὲ Ἰτα-
 λοῖς τὰ τε ἄλλα καὶ τῇ ἐς δίκαιαν καταστάσει, καὶ ὅπλοις 10
 τοῖς αὐτοῖς καὶ σκευῇ ἔτι καὶ νῦν τῇ αὐτῇ Ῥωμαίων δια-
 χωρόμενοι, ἐς δύο μέντοι διηρημένοι ἀρχάς, ἔστε τὴν Βογδα-
 ρίαν καὶ αὐτὴν παρ' Ἰστρον χώραν. οὐ πάντι ἐννομεῖ-
 B ται. νομίζουσι δὲ ἡγεμόσιν οὐ τοῖς αὐτοῖς διαμένοντες, ἀλλ'
 ἐπὶ τὸ ἀεὶ σφίσι πρόσφορον συμμεταβάλλοντες καθιστάσιν 15
 ἄλλοτε ἄλλους σφίσι τυράννους. Μύρξαν μέντοι τοῦτον, ἄρ-
 χοντα τοῦ γένους τοῦδε τὸ παλαιὸν γενόμενον, ἐπικαλεσάμε-
 νοι τύραννον σφίσι κατεστήσαντο, συνελόντες Δῆνον τὸν πρό-
 σθεν τυραννεύοντα αὐτῶν. Μύρξας μὲν οὖν οὗτος παλλα-
 κίδι συγγενόμενος οὐκ ὀλιγάκις, καὶ νόθους ἀπὸ τοῦτου σχῶν 20
 παῖδας ἀνὰ τὴν Λακίαν οὐκ ὀλίγους, ὕστερον προϊόντι τῷ
 χρόνῳ καὶ τελευτήσαντος Μύρξῃ ἀνεφύοντο τῇ Λακίᾳ θαυμά

12. διηρημένον P   13. καὶ αὖ τὴν?   18. ἀνελόντες?

Poloni: qua vero respicit Orientem, Sarmatae. Dacorum lingua simi-
 lis est Italicorum linguae: adeo tamen corrupta et differens, ut diffi-
 culter Itali queant intelligere quae istorum verbis pronuntiantur.
 unde autem lingua moribusque Romanis usi in istam regionem acces-
 serint ibique sedes fixerint, a nullo mortalium accepi, nec aliquem
 audivi qui ista liquido commemoraret. dicuntur tamen homines un-
 dique confluentes in istam regionem penetrasse, haud interim extante
 aliquo memorabili istius gentis exemplo, quod operae pretium sit ut
 praesenti historiae intexatur. nihil differunt ab Italicis caetera victus
 ratione, armorum et suppellectilis apparatu etiamnum eodem uten-
 tes. quamvis ea gens in duos discreta sit principatus, in Bogdianam
 videlicet (quae et Moldavia) et Istriam regionem, haud tamen aequo
 inter se iure vivunt. consueverunt non semper eosdem habere duces:
 verum prout ipsis videtur commodum, principes mutant, nunc hunc
 nunc illum sibi principem ordinantes. Myrxam istum, qui avito isto-
 rum ducum genere erat ortus, accitum sibi ducem constituerunt, oc-
 ciso Dano, qui antea rerum potiebatur. Myrxas hic concumbens sac-
 pius cum pellice, filios spurios ex ea tulit non paucos in Dacia.
 hinc mortuo Myrxa nascebatur frequenter alii Dacorum duces, qui

ἡγεμόνεις ἄλλοτε ἄλλοι ἔσσι ἐπὶ τόνδε τὸν χρόνον καθιστά-
 μνοι ἐς τὴν ἀρχήν. ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Μύρξαν, ὑπάρξαντα C
 πρότερον πολέμου ἐς τοὺς βαρβάρους συστρατεύομενον τῇ
 Σιγισμούνδῳ Ῥωμαίων αυτοκράτορι, αἰτιασάμενος Παιαζήτης
 5 ὁ Ἀμουράτω ἐστρατεύετο, καὶ τὸν τε Ἴστρον διαβάς ἤλαν-
 νεν ἐς τὸ πρόσω, τὴν τε χώραν ἀνδραποδιζόμενος. Μύρξας
 δὲ συλλέξας στρατεύμα ἀπὸ τῆς χώρας ἐπέξελθεῖν μὲν καὶ
 διαμάχεσθαι οὐκ ἐποιεῖτο βουλὴν, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ παῖ-
 δας ἐς τὸ ὄρος τὸ Πρασοβὸν κατεστήσατο περιποιούμενος.
 10 ἐφείπετο δὲ ὕστερον καὶ αὐτὸς τῇ Παιαζήτῳ στρατεύματι
 διὰ τῶν δρυμῶνων τῆς χώρας, οἳ δὴ πολλοὶ τε ἐννύαρχοι V. 33
 καὶ ἀπανταχῇ περιδέουσι τὴν χώραν μὴ βάσιμον εἶναι τοῖς
 ἐναντίοις μηδὲ εὐπετῇ χειρωθῆναι. ἐφεπόμενος δὲ ἀπεδεί- D
 κνυτο ἔργα ἄξια λόγου, μαχόμενός τε εἴ τι διασπασθὲν τῶν
 15 πολεμίων ἐπισιτούμενόν πῃ τῆς χώρας τράποιτο ἢ ἐπὶ ὑπο-
 ζύγιᾳ ληζόμενον, καὶ οὕτω τόλμα μεγίστη ἐφεπόμενος τῇ
 στρατεύματι· περιφανῶς δὲ ἐφεπόμενον αὐτῇ διαμάχεσθαι.
 καὶ δὴ λέγεται διαπορευομένη τῇ στρατεύματι ἐπέκειτο ἐν
 λύπῃ πάνν χαλεπῶς, καὶ ἔξετίθει, καὶ διαφθείρων οὐκ ἀνίει.
 20 ἔνθα Βρειέζῳ θεράποντος γνώμην ἀποδεικνυμένου ὥστε ἐν-
 στρατοπεδεύασθαι τὸν στρατὸν αὐτοῦ καὶ ἀπαλλαγὴν εὔρα-
 σθαι, ἀπὸ τούτου μέγα τὸ ἀπὸ τοῦδε εὐδοκιμεῖν παρὰ βασι- P. 42

usque ad hoc tempus in regno durarunt. contra istum Myrxam Paia-
 zites, crimini dans quod prior incipiens bellum socia arma iunxisset
 Sigismundo Romanorum imperatori, cum exercitu profectus est. tra-
 iecto Istro porro progressus praedam mancipiorum multam ex ista
 regione rapiebat. Myrxas collecta manu non modica suorum, quo-
 modo obviam procedere hosti praeliique potestatem facere posset,
 nullo modo consultabat. uxores et liberos deponens in montem
 Prasobum, sequebatur Paiazitis exercitum per glandiferas istius regionis
 silvas; quae cum plurimae ibi sint, regionem ambiunt, adeo ut eam
 difficilem accessu hostibus praestent captuque haud facilem. Myrxas
 sequens Paiazitis exercitum insignia virtutis opera faciebat, impigre
 cum hostibus manus couserens, sicubi avulsi erant ab reliquo exer-
 citu, aut sicubi frumentatum aut ad praedas pecoris agendas se cou-
 vertissent. et in hunc modum sequens hostilem exercitum, magna
 audacia fretus, ex aperto cum hoste conflixit. aiunt Myrxam tran-
 seanti exercitui graviter institisse; cumque foret in loco admodum
 difficili, hostilis exercitus eum adortus est; nec cessavit hostem for-
 titer mactare. ibi Brenezes regius minister cum bonum dedisset con-
 silium, videlicet ut castra eo loci communirent, mali liberationem
 invenerunt. ex hoc tempore longe gratissimus fuit regi Brenezes,

λεῖ, καὶ ἐς στρατηγίας χρηματίζοντα ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ μέγα
χωρῆσαι δυνάμεως. τότε μὲν οὖν αὐτοῦ Παιαζήτης ἐνηυλί-
σατο, ἐπισχῶν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· τῇ δ' ὑστεραίᾳ διε-
πόρθημευσεν ἢ ἐδύνατο ἀσφάλεστατα τὸν στρατὸν διὰ τοῦ
Ἰστρου.

5

Οὕτω μὲν οὖν αὐτῷ ὁ ἐπὶ Λακίᾳ στρατὸς ἐπεπρήγει·
μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἐπολιόρκει Βυζάντιον, ἀπὸ αἰτίας
τοιᾶσδε. οἱ γὰρ δὴ Ἑλλήνων βασιλεῖς, ὡς αὐτῷ παραγενό-
μενοι ἐς τὰς θύρας παρήσαν, καὶ συνεστρατεύοντο ἑκάστου
ἔτους. καὶ ποτε ὄντος βασιλέως ἐν Φερραῖς τῆς Μακεδο- 10
νίας χώρας καὶ διατρίβοντος, καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως
B φοιτῶντος ἐνταῦθα ἐπὶ τὰς θύρας καὶ τοῦ τῆς Σπάρτης ἡγε-
μόνος καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Ζάρχου παιδὸς καὶ Στεφάνου
τοῦ Ἐλεαζάρου, ἀφικνεῖται ἀπὸ Πελοποννήσου ὁ τῆς Ἐπι-
δαύρου τὸ παλαιὸν γενόμενος ἄρχων, τοῦνομα Μαμωνᾶς, ὃς 15
ἀφικόμενος παρὰ βασιλέα Παιαζήτη ἐνεκάλει τῷ τῶν Ἑλλή-
νων βασιλέως ἀδελφῷ ὡς ἀφελομένῳ τὴν τε Ἐπίδαυρον καὶ
ποιήσαντι αὐτὸν κακά. ἤχθητό τε τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ Παια-
ζήτη. ἐνήγε δὲ ἐς τοῦτο καὶ Ἰωάννης ὁ Ἀνδρονίκου τοῦ
βασιλέως παῖς, ὃς παρῶν αὐτοῦ τὴν δίαιταν εἶχεν ἀπὸ Παια- 20
ζήτεω. καὶ δὴ λέγεται καὶ ἀνελεῖν ὄρμημένον περὶ ὀμίλιας

6. ἐπεπήγει P

electusque ab eo dux tandem maximam nactus est potentiam. Paia-
zites, sicuti consuluerat Brenezes, eo loci castrametatus est, et quiete
per eum diem exercitum recreavit. postero autem die exercitum
quam potuit tutissime transmisso Istro in suam regionem reduxit.

In hunc modum exercitus, quem contra Dacos duxerat, domum
reversus est. his peractis bellum movit contra Byzantium, urbemque
tali de causa obsidione cinxit. Graecorum reges concesserant in po-
testatem Paiazitis: proinde in ianuis debebant quotannis militantes
sub Paiazite, quocumque vim belli vertisset. Paiazites, cum quondam
foret Pherris Macedoniae ibique moras traheret, Graecorum rex, Sparta-
tae dux, Constantinus Nazarci filius, Stephanusque Eleazari filius
profecti sunt in ianuas. ibi tum ad regem Paiazitem venit Mamonas
ab Peloponneso, qui quondam imperio rexerat Epidamnum; accusa-
batque Graecorum regis fratrem, ut qui sibi Epidamnum eripuisset
et iniuriis plurimis se obruisset. Paiazites indignatione inflammaba-
tur contra Graecorum regem. indignationem hanc regis augebat in-
stigando Ioannes Andronici regis filius, qui praesto erat et victum
apud Paiazitem habebat. ferunt quod rex conatus sit eum interfici-
cere, cum colloqueretur secum. verum cunctatus est. nec tamen
multo post illum interemit Halies Charatinis filius, qui ei admodum

ἔχοντα, μετέμελεν αὐθις οὐ πολλῆ ἕσπερον. ἐπήμυνε δὲ αὐ- C
 τῆ τὸν ὄλεθρον Ἀλῆς ὁ Χαρατίνεω παῖς, ὃς συνήθης αὐτῆ
 ἐτύγγαυεν ὦν καὶ χορήμασιν ὡς τὰ μάλιστα ἐθεραπεύετο ὑπ'
 αὐτοῦ. συνιόντες δὴ οὖν ἐς ταὐτὸ οὗτοι οἱ ἡγεμόνες ἐν τῆ
 5 τότε χρόνῳ, περὶ τὰς θύρας τοῦ βασιλέως διατρίβοντες, ἐδί-
 δουσαν σφίσι λόγους ὡς μηκέτι τοῦ λοιποῦ ἀφίξεισθαι ἐπὶ τὰς
 θύρας. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἐγγυᾶται Κωνσταντῖνος ὁ Ζάρκου,
 Δραγάσεω δὲ ἀδελφός, ὃς ἐκείνου τελευτήσαντος τοῦ Ζάρκου
 ἦν ἀνδρῶν ἄριστος τὰ ἐς σύνεσίν τε καὶ πόλεμον, οὐδενός
 10 λειπόμενος τῶν ἐς ἐκείνον τὸν χρόνον, καὶ πρὸς τε Ἀλβανούς
 καὶ Τριβαλλούς πολέμους διαπολεμῶν χώραν τε αὐτῆ ὑπη-
 γάγετο οὐ φαύλην, καὶ ἐπὶ τῆ τελευτῆ αὐτοῦ Κωνσταντῖνος
 ὁ ἀδελφός αὐτοῦ κατέσχε τὴν χώραν καὶ ἐφοῖτα ἐς τὰς βα- D
 σιλέως θύρας. οὗτος ἐγγυᾶται τὴν θυγατέρα τῶν Ἑλλήνων
 15 βασιλεῖ, ὥστε ἐμπεδοῦναι σφίσιν αὐτοῖς ὅσα συνέθεντο ἐς τὴν
 ἀπόστασιν. ἡγάγετο μέντοι οὗτος Ἐμμανουῆλος καὶ πρότερον
 τὴν τοῦ βασιλέως Κολχίδος θυγατέρα χηρεύουσάν τε, Ζετί-
 νεω δὲ τινος Τούρκων ἡγεμόνος γυναικα γενομένην, κάλλιε τε
 διαφέρουσαν. ταύτην γὰρ ὡς ἡγάγετο ἀπὸ Κολχίδος ἐς Βυ-
 20 ζάντιον, Θεασάμενος ὁ πατὴρ αὐτοῦ τότε βασιλεύων, ὡς ἐδό-
 κει αὐτῆ κάλλιε τε γυναικῶν πολλῶν εἶναι καλλίστη καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἢ ἐλέγετο ὑπερφέρουσα, ἑαυτῶ τε ταύτην ἡγάγετο,
 ἀφελόμενος τοῦ παιδός. ἦν δὲ καὶ ἐν νόσῳ τῆ ποδαλγίᾳ διε-

1. ἐπήμυνε?
 ἐμπεδοῦσθαι?

11. πολεμίους P: corr II

15. ἐμπεδοῦν? an

familiaris erat multisque opibus ab eo donatus. convenientes igitur
 in unum duces illi, cum ea tempestate in ianuis agerent, consilium
 inibant non amplius redeundi in ianuas. Constantinus Zarci filius
 Dragasisque frater scientia militari facile omnes excellebat, nec ulli
 prudentia credebatur tum temporis secundus. is bello adortus Alba-
 nos et Triballos hostes, in dicionem accepit regionem haud poeni-
 tendam. quo mortuo Constantinus frater regionem obtinuit, ianuas-
 que frequentare coactus est. hic promittit Graecorum regi filiam se
 desponsurum, si rata manserint ea quae super defectione convenerint.
 duxerat iste Emanuel iam ante regis Colchorum (qui et Trapezuntis
 imperator) filiam viduam, quae fuerat Zetinis Turcorum cuiusdam du-
 cis uxor, forma supra modum venusta. quam cum Byzantium a Col-
 chide adduxisset, videns eam pater forma praeditam excellenti, nec-
 non aliis excellere quae in muliere dicuntur bona, non dubitavit eam
 auferre filio sibi que connubio iungere. erat autem is adeo afflictus
 podagra, ut ne stare quidem erectus potuerit. ferunt hunc insanien-
 tem amore muliebri plurima indecora commisisse; delectatumque psal-

V. 34 φθαζόμενος, ὥστε μὴδ' ὀρθούμενον στήναι οἷοντ' εἶναι. λέγε-
 P. 43 ται δὲ οὗτος ταῖς γυναιξίν ἐπιμαϊνόμενος κατὰ πολὺ ἄττα
 ἀπρεπῆ ἐξενεχθῆναι, ἠδόμενος ταῖς τε ψαλτρῖαις καὶ συγγενό-
 μενος ἀποθέσθαι τὴν ἐργασίαν τῆς βασιλείας ἐν ὀλιγορῖα πε-
 ποιημένος, γανόμενός τε περὶ τὰ τοιαῦτα. οἱ μὲν οὖν ἤγε- 5
 μόνες ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Παιαζήτεω συνετίθεντο ἀλ-
 λήλοις ὡς ἀποστησόμενοι γενομένης τῆς ἐπιγαμίας· μετὰ δὲ
 ταῦτα, ὡς εἶχεν ἕκαστος, ἀπηλλάττετο ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ χώραν.
 καὶ βασιλεὺς μὲν Ἑλλήνων, διαφρυγῶν βασιλεὺς Τούρκων,
 ἀφικνεῖται ἀπὸ Φερρῶν εἰς Βυζάντιον τεταρταῖος, ἧ λέγεται, 10
 B Θεόδωρος δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀφίκετο ἐπὶ Πελοπόννησον.
 καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ὡς ἕκαστος ἀπήλυνεν ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ, ἐπι-
 τραπέντες εἶναι ὑπὸ βασιλείως ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν ἤθη ἕκαστος. ὕστε-
 ρον μέντοι, [ὡς] τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, ὡς οὐ παρεγένετο
 Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπὶ τὰς θύρας καὶ ἠγγέλλετο τῷ Παια- 15
 ζήτῃ μὴδὲ ἐλθεῖν τοῦ λοιποῦ ἔτι διανοούμενος, ἐπιπέμψας
 Ἀλίην τὸν Χαρατίνεω, ἄνδρα δὴ τῶν παρ' ἑαυτῷ μέγα δυ-
 νάμενον, ἐπέτελλε παρεῖναι αὐτὸν εἰς τὰς θύρας παραγεγόμε-
 νον· εἰ δὲ μὴ, πόλεμον προαγορεύειν αὐτῷ βασιλεῖ. ἐλθὼν
 μέντοι οὗτος ὁ Ἀλῆς εἰς τὸ Βυζάντιον δημοσίᾳ μὲν ἔλεγε τὰ 20
 ἐπεσταλμένα αὐτῷ ὑπὸ βασιλείως, ἐχορημάτιζε δὲ αὐτῷ, ὡς
 C ἔνοι λέγουσιν, ἰδίᾳ συγγενόμενος, μηδαμῶς ἐλθεῖν ἐπὶ τὰς

1. μὴ διορθούμενον P

2. πολλὰ H

22. συγγενόμενον P

trius, harumque consuetudine delinitum, curam decenter administrandi regni negligenter omisisse. postquam nuptiae, ut convenerat, intercessissent, duces ad defectionem adspirant, cum singuli, quantum possent, ad suam regionem dilaberentur. rex Graecorum fugiens Turcorum regem quarto die a Pherris Byzantium, ut perhibent, pervenit. Theodorus huius frater venit in Peloponnesum. reliqui quoque, impetrato a rege com meatu, ad sua redierunt. appetente deinde aestate, Byzantii rex cum se non conferret in ianuas, nunciareturque Paiaziti ipsum nunquam deinceps in ianuas affuturum, decrevit mittere Byzantium Halieum Charatinis filium, cui plurimum fidebat. Iuic praecepit ut iuberet Graecorum regem venire in ianuas: si renueret, renuenti illico bellum indiceret. Halies autem cum appulisset Byzantium, publice quae habebat mandata regi exponit: privatim vero regi consuluit, in colloquium admissus, ne ianuas adiret. Emanuel respondit se imperata promptissime facturum, sibi vitam non amplius suavem fore dicens, si offendisset regem: se brevi in ianuas, iuxta praeceptum regis, adventurum. deinde abeunte Halie, cum iam constaret eum nequaquam reversurum in ianuas, arma adversus eum arripuit Byzantiumque oppugnavit. cum eo cum exercitu pergeret, terram

βασιλέως Θύρας. Ἐμμανουῆλος μὲν ἀπεκρίνατο ὡς πείθε-
 σθαι τε ἔτοιμος εἶη καὶ βασιλεῖ μὴ θαρρῶν οὐκέτι βιωτὸν
 τὸν βίον αὐτῷ ἡγήσαιοτο, ἀλλ' ὡς ἐν βραχεῖ παρεσόμενον ἐαν-
 τὸν ὑποδέχοιτο τῷ βασιλεῖ, ἧ ἂν παραγγέλλοι. ὕστερον μὲν-
 5 τοι ἀπιόντος Ἀλῆω, ὡς Παιαζήτη δῆλα καθεστήκει μηδὲ δια-
 νοεῖσθαι αὐτὸν ἵεναι ἐπὶ τὰς Θύρας, ἐπήλαννέ τε καὶ ἐπο-
 λιόρκει Βυζάντιον. ἐπελαύνων δὲ τὴν τε γῆν ἔκειρε καὶ τὴν
 χώραν ἐκάστην ἐδῆον, καὶ κώμας ἀνδραποδισάμενος τὰς
 προαστεῖους, ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τοῦ ἄστεος αἵρεσις, ἀπε-
 10 χώρησεν αὐτὸς ἐπ' οἴκου. ἐπιπέμπων δὲ στρατεύματα πανταχῇ
 ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐπολιόρκει τὴν μακρὰν γενομένην πολιορκίαν ἐπὶ
 δέκα ἔτη, ἐν οἷς πολλά τε τῆς πόλεως ταύτης ἀπεγένετο ὑπὸ
 15 λιμοῦ διαφθαρέντα καὶ ἐπὶ τὸν βάρβαρον ἀπιόντα. τὴν μὲν
 οὖν Σηλυβρίαν αὐτὸς κατεῖχε Παιαζήτης, ἐπετρόπευε δὲ ταύ-
 20 τῆς Ἰωάννης ὁ Ἀνδρονίκου παῖς, ὃς διαφυγὼν ἀπὸ Βυζαν-
 τίου τὸν πατρῶν, ὡς οὐκ ἠδύνατο, παρεῖχεν αὐτὸν ἐς ὃ τί
 περ ἂν αὐτῷ χρήσαιτο ὁ πατρῶς Βυζαντίου τότε βασι-
 λεύων. ὁ δὲ πέμπων αὐτὸν ἐς Ἰταλίαν, διαπραξάμενον αὐτὸν
 ὅσα γε δὴ ὑπετίθετο, ἔπεμπε παρὰ Ἰαννίους ἐπικουρίας δεη-
 25 σόμενον δῆθεν· κρύφα δὲ πέμπων τοῖς Ἰαννίοις ἐπέτελλεν
 ἐν φυλακῇ τε ἔχειν αὐτὸν μηδαμῇ μεθιέντας. ὁ δὲ χρόνου
 ἐγγινομένου διαφυγὼν τοὺς Ἰαννίους, καὶ ἀπὸ Ἰταλίας ἀνέβη P. 44
 παρὰ βασιλέα Παιαζήτην, ὃς πολιορκῶν Βυζάντιον καὶ ἄγων
 αὐτὸν τὴν τε Σηλυβρίαν παρεστήσατο ἠμολογία καὶ ἐπέστησεν

3. ἡγήσατο P

4. ἧ II, ἦ P

14. Συλληβρίαν P

eorum singulasque regiones gravissima vastitate afflixit, suburbanaque
 omnia diripuit. urbis oppugnatio cum ei non succederet, reversus
 est domum; singulisque annis mittebat exercitus, peragebatque lon-
 gam illam obsidionem, quae decennio duravit. haec obsidio pluri-
 mum damni Byzantiis invexit: plurimi namque fame necati sunt, plu-
 rimi quoque desciverunt ad barbarum. Syllebria in potestatem Παια-
 zitis venit. huius moderator erat Ioannes Andronici filius, qui fu-
 gientis Byzantio, ne incideret in patris iras Byzantium regentis, cum
 fuga nequitiam sibi consulere posset, se ipse patri tradidit, ut eo
 ad suum uteretur arbitrium. pater eum misit in Italiam; ubi cum
 imperata exequutus esset, legatus ire iussus est ad Iannenses, auxi-
 lium oraturus; quibus tamen occulte nuntium miserat, ut Ioannem
 advenientem in vincula conicerent nec quoquam abire paterentur.
 hic tandem interiecto tempore, cum diu in carcere latuisset, erupit;
 carcereque liberatus, relicta Italia, contendit ad regem Παιαζitem, ea
 tempestate Byzantium oppugnantem; a quo amice susceptus est, et

ἄρχοντα. μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἐπὶ Βυζάντιον, ὡς οὐ
προεχώρει αὐτῷ ἢ Βυζαντίου αἵρεσις προσβαλόντι, λιμῷ ἐξε-
πολιόρκει. καὶ εἶλεν ἂν τὴν πόλιν, εἰ μὴ ὁ Τεμήρης ἐλαί-
νων μεγάλῃ χειρὶ ἠγγέλλετο ἐπ' αὐτόν, ὅτε δὴ καὶ αὐτὸς
ἑάλω ὑπὸ Τεμήρῳ καὶ τὰ πολλὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀπώλετο 5
τῆς ἐν τῇ Ἀσίᾳ.

Ὡς μὲν οὖν τὸ Βυζάντιον Παιαζήτης πολιορκῶν οὐκ
ἀνίει, καὶ ἔγνω βασιλεὺς Ἑλλήνων τὸν τε λεῶν τετροῦσθαι ἐς
V. 35 τὸ χαλεπώτατον, καὶ οὐκ εἶχεν ὅπως τοῦ κακοῦ ἐξαπαλλαγῆ,
Β ἐπέτρψε τε τὸ Βυζάντιον τῷ ἀδελφιδῷ Ἰωάννῃ, τῷ Ἄνδρο-10
νίκου παιδί. ὡς γάρ οἱ ἤχθετο Παιαζήτης ὅτι δι' αὐτὸν οὐ
προεχώρει ἢ Βυζαντίου αἵρεσις, καὶ ἐν ὑπόπτῳ καθειστήκει,
ἀποφυγῶν βασιλέα ἐσῆει ἐς Βυζάντιον. καὶ αὐτὸν ἄσμενός
τε ἐδέξατο ὁ πατρῶς βασιλεὺς Βυζαντίου, καὶ τὴν πόλιν
ἐπιτρέψας ᾗχετο ἀποπλέων ἐπὶ Ἰταλίαν, ἐπικουρίας δεησόμε- 15
νος ἐς τὴν ὑπὸ τῶν πολεμίων πολιορκίαν μακρὰν καθεστη-
κυῖαν, μὴ περιδεῖν τὴν πόλιν ἀπολλυμένην. ὡς δὲ κατὰ τὴν
Πελοπόννησον ἐγένετο, κατέθετο μὲν αὐτοῦ ἐν Πελοποννήσῳ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρὰ τῷ ἀδελφῷ, αὐτὸς δὲ ἀπέπλει ἐς
C Ἰταλίαν. τραπόμενος δὲ ἐπὶ Οὐνετιῶν καὶ χορημασίας αὐ- 20
τοῖς ὕσα ἠβούλετο, ᾗχετο ἐπὶ τὸν Αἰγυρίας τύραννον, Με-
διολάνου δὲ ἠγεμόνα · ὁ δὲ φιλοφρονησάμενός τε αὐτὸν τὰ

exercitu armato Syllebriam pactionibus in dicionem accepit, Ioan-
nemque eidem rectorem dedit. reversus Byzantium, cum eam urbem
vi expugnare non posset, fame eos debellandos esse statuit. urbem
eam certe cepisset, nisi Temires nuntiatu esset magna manu adver-
sus ipsum adventare. quod quidem eo tempore accidit, quando a
Temire Paiazites captus pleraque Asiani imperii amisit.

Paiazites cum nihilominus a Byzantii oppugnatione cessaret, sci-
retque Graecorum rex suas copias in artum coactas, nec posset inve-
nire huic argenti malo remedium, Byzantium patrueli suo Andronici
filio Ioanni commisit. nam Ioanni huic graviter iratus erat Paiazites,
quasi ipse in causa esset quominus Byzantium in dicionem veniret.
laborans igitur sinistra apud regem Paiazitem suspicione, ne eius
iram experiretur, fuga se Byzantium recepit. huius adventus patruo
Byzantii regi perquam gratus extitit, qui urbem patruelis fidei com-
mendans navigavit in Italiam, petiturus auxilium contra longam illam
obsidionem, ne videlicet urbem istam insignem pereuntem negligeret.
cum venisset in Peloponnesum, uxorem suam deposuit apud fratrem,
ipseque conscensa navi iter in Italiam maturavit. cum adisset Ven-
netos, iisque quae vellet explanasset, iter ad Liguriae principem Me-
diolanique ducem instituit; a quo comiter exceptus, pecunia equis

εἰκότα, καὶ χρήματα παρεχόμενος, ἀπέπεμψεν ἐπὶ τῶν Κελ-
 τῶν βασιλέα, ἵππους τε αὐτῷ παρεχόμενος καὶ τῆς ὁδοῦ ἡγε-
 μόνας. ὡς δὲ ἐγένετο ἐπὶ τὸν Γαλατίας βασιλέα, ἐδεῖτο αὐ-
 τοῦ μὴ προέσθαι πόλιν βασιλῖδα Ἑλλήνων ὑπὸ βαρβάρων
 5 πολιορκουμένην, προσήκουσαν ἀγχοτάτω τῷ βασιλείῳ Γαλα-
 τίας οἴκῳ. τοῦτον οὖν μεμνηότα εὐρῶν καὶ ἐν φυλακῇ ὑπὸ
 τῶν ἀρίστων κατεχόμενόν ὥστε θεραπεύεσθαι τὴν νόσον αὐ-
 τοῦ, διέτριβεν αὐτοῦ ἐπὶ συγχρόν τινα χρόνον. Κελτῶν δὲ
 τὸ γένος τοῦτο μέγα τε ὄν καὶ ὄλβιον καὶ παλαιόν τε καὶ ἐφ' ὃ
 10 ἑαυτῷ μέγα φρονοῦν, ὑπερέχειν τε τῶν ἄλλων τῶν πρὸς ἐσπέ-
 ραν ἔθνων, ἀξιούν ἑαυτῷ μετεῖναι τῆς ἡγεμονίας τε καὶ Ῥω-
 μαίων βασιλείας. ἔστι δ' ἡ χώρα αὐτῶν πρὸς ἑω μὲν τῇ
 Αἰγύπτῳ χώρα, πρὸς μεσημβρίαν δὲ τῇ Ἰβηρίᾳ, καὶ πρὸς
 ἄρκτον τῇ Γερμανίᾳ, καὶ πρὸς ἐσπέραν τῷ ὠκεανῷ καὶ ταῖς
 15 Βρετανικαῖς νήσοις· διήκει δὲ ἀπὸ Ἰαλλεων τῶν ἐκτὸς
 Ἰταλίας ἔσπε ἐπὶ ὠκεανόν καὶ ἐπὶ Γερμανοὺς ὁδὸν ἡμερῶν
 μάλιστα ἑπτακαίδεκα, ἀπὸ Ἰταλίας ἔς ὠκεανόν, ἀπὸ δὲ
 Ἰβηρίας ἐπὶ Γερμανίαν ὁδὸν μάλιστα πη ἔννεακαίδεκα. ἔστι P. 45
 δὲ Παρίσιον πόλις ἐν ἧ τὰ Κελτῶν βασιλεία, εὐδαιμονία τε
 20 καὶ ὄλβῳ προσφέρουσα. καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγαι τῆς Γαλα-
 τίας, ὑπ' αὐτῷ δὴ τῷ βασιλεῖ ταττόμεναι ἔς τὴν σφῶν
 διοίκησιν. εἰσὶ δὲ ἡγεμονίαι τε καὶ ἡγεμόνες δυνάμει τε
 προύχοντες καὶ ὄλβιότατοι, ὑπ' αὐτῷ δὲ τῷ βασιλεῖ ταττόμενοι

10. φρονοῦν H, φρονῶν P

12. χώρα] χώρας ὄμορος?

viaeque ductoribus oblatis, missus est ad Galliarum regem. cum processisset in conspectum Gallorum regis, rogavit ne Byzantium urbem Graecorum regiam, genere Galliarum regibus iunctam, in summum discrimen deductam despiceret. regem autem Gallorum invenit furiosum et diligenti custodia ab optimatibus asservatum, donec morbus curaretur rexque sanitatem reciperet: longo igitur tempore ibi haesit. gens Gallorum est admodum antiqua opulentaque. proinde cum nimium sibi tribuat, eo quod superet reliquas Occidentis gentes, etiam Romani imperii moderamen sibi vindicant. horum regionis terminus Orientalis est Liguria regio, meridionalis Hispania, septentrionalis Germania: versus Occidentem Oceano Britannicisque clauditur insulis. longitudo eius colligitur ab Alpibus, quae sunt extra Italiam, usque ad Oceanum et Germanos itinere maxime decem et septem dierum, ab Italia usque ad Oceanum; ab Hispania usque in Germaniam se extendit itinere maxime decem et novem dierum. Lutetia, ubi regni sedes, divitiis opibusque et reliqua felicitate excellit. sunt quoque in ista regione urbes non paucae regi subiectae, quae propriis reguntur legibus. ducatus et duces istius regionis ditissimi et

καὶ ἐς τὰ βουσίλεια παραγινόμενοι αὐτῶ, ὃ τε τῆς Βουργουν-
 τίας ἡγεμῶν χώρας πολλῆς τε καὶ μεγάλης, καὶ πόλεων ἄλ-
 λων τε καὶ τῆς Βρουγιῶν πόλεως καὶ Κλοζίων παραλίων καὶ
 Γαντύνης πόλεως εὐδαίμονός τε καὶ μεγάλης καὶ μεσογαίου.
 Βῆσι δ' αὐτῶ ἡ Βρουγιῶν πόλις πάραλος παρὰ τὸν ὠκεανόν, 5
 ἀντικρὺ τῆς Βρετανικῆς Ἀγγλίας οὕτω καλουμένης νήσου, ἐς
 ἣν ὀρμίζονται νῆες ἀπὸ τε τῆς ἡμετέρας τῆσδε θαλάσσης καὶ
 ἀπὸ τῶν ἐς τὸν ὠκεανὸν πόλεων τῆς τε Γερμανίας Ἰβηρίας
 Ἀγγλίας Δακίας καὶ τῶν λοιπῶν δυναστειῶν. διέχει δὲ αὕτη
 ἡ πόλις ἀπὸ Ἀγγλίας σταδίους πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἡ δὲ 10
 χώρα αὕτη καλεῖται Φλανδρία, καὶ εἰσὶ τούτοις τοῖς ἡγε-
 μόσι Βουργουντίας ἔργα ἀποδεδειγμένα ἄξια λόγου ἐς τὴν
 Κελτικὴν χώραν πρὸς τε αὐτὸν βασιλέα τῆς Γαλατίας καὶ
 πρὸς τοὺς Βρετανούς. μετὰ δὲ ταῦτα ἡγεμῶν ἐπὶ τῆς ἡπει-
 Cρου Βρετανίας ἔχεται ἐκ τῆς γῆς τῆς τοῦ βασιλέως χώρας. 15
 ἐπὶ δὲ τούτοις ἡγεμῶν τῆς . . . . τούτων δὲ ἔχεται χωρῶν
 ἡγεμόνος Σαβωΐας χώρα, μεγάλη τε καὶ ὑπερκαλλῆς, ἐπὶ Λι-
 V. 36 γυρίαν καθήκουσα. πρὸς δὲ τὴν πάραλον χώραν τῆς Γαλα-
 τίας ὧδε ἄν μοι διακέοιτο πρὸς ἱστορίαν. ἡ μέντοι Ἰανὴ
 πύλη τις οὕσα τῆς Γαλατίας ἐπέχει χώραν, ἐπὶ τὴν Προ- 20
 βεντζίαν καθήκουσα, ἧς ἄρχει ὁ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως τῆς
 Γαλατίας Ρογέριος βασιλεύς. ἦν μητρόπολις ἡ Νίτια Προ-

1. παραγενόμενοι P   14. Βρετανιούς P   ἐπὶ τῆς] τῆς ἐπὶ?

opulentissimi, qui regi parent, semper in aulam eius accedentes. ho-
 rum de grege est Burgundiae dux, imperitans regioni magnae necnon
 urbibus plurimis; inter quas etiam recensetur Brugensium urbs et
 Cloziorum maritimarum, necnon Gantyna, urbs magna et florens
 opibus. est autem Brugensium urbs maritima, Oceano adiacens e re-
 gione Angliae, insulae sic appellatae; ad quam et naves a nostro
 mari et ab urbibus in Oceanum vergentibus, ab Germania Hispania
 Anglia Daciaque et a reliquis regionibus appellant. Flandria isti
 regioni nomen est. extant autem Burgundiae ducum egregia facino-
 ra, edita adversus Galliam Galliaeque regem, praeterea adversus An-
 glos. postea dux continentis Britannicae finitimus est, prodiens ex
 ea terra quae pertinet ad regionem regis. ultra hos conterminus est
 dux * * * * his regionibus adnexa est Sabaudia, regio amplissima et
 pulcherrima, ad Liguriam usque excurrens. quantum autem spectat
 ad maritimam Galliae regionem, in hunc modum mihi ad praesentem
 historiam adhibita sit. at ianua, quae est quasi porta Galliae, am-
 plectitur regionem quae versus Provinciam vergit, quam imperii ha-
 benis temperat Rogerius rex, ortus ex inclyta Galliae regum prosapia.
 Nicia metropolis est Provinciae. hinc sequuntur et aliae urbes, inter

βεντζίας. πόλεις δὲ ἔχονται ἢ τε Ἀβινιῶν πόλεις, καθ' ἣν γέφυρα ἐπέστη μεγάλη δὴ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἔστε ἐπὶ Βαρκεωνίην χώραν ἐλθεῖν.

Αὕτη μὲν οὖν ἡ χώρα τῆς Γαλατίας, ὡς συνελόντι διε-
 5 ξιέται· τὸ δὲ γένος τοῦτο Κελτῶν λέγεται παλαιόν τε καὶ D
 ἔργα πρὸς τοὺς ἀπὸ Αἰβύης βαρβάρους ἀποδεδειγμένον λαμ-
 πρὰ, καθ' ὃν δῆτα χρόνον βασιλεῖς Ῥωμαίων καὶ αὐτοκράτο-
 ρες ἀπεδεικνύοντο οἱ τῶν Κελτῶν βασιλεῖς. Κάρολλον δὲ
 μάλιστα δὴ τῶν βασιλέων τούτων τὸν πρὸς τοὺς Αἰβυας
 10 πόλεμον ἀνελόμενον, συνεπιλαμβανομένου τοῦ τε ἀδελφιδοῦ
 αὐτοῦ Ὁρλαντίου, ἀνδρὸς τόλμη τε καὶ ἀρετῇ τὰ ἐς στρατὸν
 ἐπισήμου γενομένου, καὶ Ῥινάλδου καὶ Ὀλιβερίου καὶ ἄλλων
 τῶν ταύτῃ ἡγεμόνων, Παλατιῶν καλουμένων, συνδιαφερόν-
 των αὐτῷ τὸν πόλεμον, καὶ πολλαχῆ κατὰ τὴν Γαλατίαν μὲν
 15 πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ Ἰβηρίαν τρεψάμενον τοὺς ἐναν-
 τίους νίκας ἀνελέσθαι περιφανεῖς. καὶ κλέος αὐτῶν ἀπὸ
 Ἰταλίαν καὶ Ἰβηρίαν καὶ δὴ καὶ Γαλατίαν μέγα ἐς τότε αἰεὶ
 εὐφημούμενον ἄδεται ὑπὸ πάντων. Αἰβυες γὰρ διαβάντες τὸν P. 46
 πρὸς Ἡρακλείους στήλας πορθμὸν κατέσχον τε κατὰ βραχὺ
 20 προΐοντες τὴν Ἰβηρίαν, μετὰ δὲ ταῦτα Ναβάρην τε χειρωσά-
 μενοι καὶ Πορτουγαλίαν χώραν, ἔστε ἐπὶ Ταρακῶνα ἐλαύνον-
 τες, τὰ ἐς τήνδε αὖ τὴν χώραν καταστρεψάμενοι ἐσέβαλον
 ἐς τὴν Κελτικὴν. Κάρολλος μὲν οὖν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πόλε-

17. τόνδε P

quas commemoratur Tabiniorum urbs, quae pontem habet maximum eorum qui in orbe sunt, qua patet aditus ad Barcenouem regionem.

In hunc modum, quantum breviter potui, descripta sit Gallia. vetustate dicunt gentem hanc plurimum excellere, praeterea saepius magna cum gloria fudisse barbaros ex Libya profectos, praesertim eo tempore quo Gallorum reges et Caesares imperiique Romani reges eligebantur. Carolum autem ferunt prae reliquis regibus strenue rem gessisse adversus Poenos (qui et Saraceni); cui auxilio venere Orlandus vir eximia fortitudine scientiaque militari illustris, et Rinaldus Oliberiusque, nec non alii duces Palatini nuncupati. qui ubique, cum in Gallia tum in Iberia, fugantes hostes plurimas insignes nacti sunt victorias. eorum gloria adhuc hodie laudibus apud Italos Gallos Hispanosque celebratur. Poeni enim ea traicientes ubi Herculis columnae visuntur, incursionem fecerunt in Iberiam, quam summa celeritate occuparunt. hinc Navarram capientes, Portugalliaeque regionem qua patet usque ad Tarraconem, et quae ad hanc pertinent, subigentes, dovenerunt et in Galliam. Carolus cum suis obviam his

μον ἐξενεγκόντες πρὸς τούσδε τοὺς Αἰβυας μεγάλα ἀπεδείκνυντο ἔργα, ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοί, καὶ τῆς τε Κελτιβήρων καὶ Κελτικῆς χώρας ἐξελάσαντες ἐς τὴν Γρανάτην πόλιν ὀχυρωτάτην ἐπὶ τοῦ ὕρους τοῦ ἐς ὠκεανὸν καθήκοντος. παρ' Βαυτὸν δὲ τὸν πορθμὸν κατὰ βραχὺ προϊόντες τὴν τε Ἰβη-5 ρίας χώραν πολλὴν κατασχόντες ἤκουον καὶ συνελαύνοντες ἐπολιόρκουν. καὶ τὴν τε χώραν ἀπεδίδοσαν τοῖς εὐντιῶν προσήκουσι, τὴν Ἰβηρίαν καὶ Ναβάρην καὶ Ταρακῶνα, καὶ τοὺς σφῶν αὐτῶν προσήκοντας ὑπὸ βαρβάρων πολιορκουμένους ἀπέλκον τε τῆς πολιορκίας, καὶ τὴν χώραν ἐπιδιελόμενοι σφί-10 σιν ἤκουον, ἀπολαβόντες ἕκαστος τὸ ἀνῆκον αὐτῷ μέρος. καὶ οὗτοι μὲν ταύτῃ κάλλιστα θέμενοι τὸν πόλεμον ἐς τότε αἰετῖμοῦνται ὡς ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοί. καὶ Ὁρλάνδον μὲν τὸν γε στρατηγὸν ὑπὸ δίψους ἐκπολιορκηθέντα ἀποθανεῖν, C' Ρινάλδον δὲ διαδεξάμενον τὸν πόλεμον καταλιπεῖν τοῖς Ἰβη-15 ρίας βασιλεῦσιν. οἱ δὲ διαδεξάμενοι τόνδε τὸν πόλεμον ἐς ἔτι καὶ νῦν τοὺς Αἰβύων τούτους ἄγειν καὶ φέρειν νομίζουσι. τὸ δὲ γένος τοῦτο Αἰβύων γλώττῃ μὲν διαχωρῆται τῇ Ἀραβικῇ, καὶ ἤθεσι δὲ καὶ θρησκείᾳ τῇ Μεχμέτω, ἐσθῆτι δὲ τοῦτο μὲν βαρβαρικῇ τοῦτο δ' αὖ καὶ Ἰβηρικῇ. 20

Οἱ μὲν οὖν Κέλτοί ἐς τοῦτο παραγενόμενοι μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ τούτοις, καὶ γένος οἴονται τὸ ἑαυτῶν εὐγενές τε

7. ἑαυτοῦ P : corr H

13. Ὁρμᾶνδον P

15. Ριμαῖον P

egressus egregia facinora patravit. nam Carolus principesque quos supra nominavimus, expulerunt eos Celtiberorum et Gallorum regione. qui fugientes receperunt se in Granatam urbem munitissimam, sitam in monte qui in Oceanum se proiicit. ab isto portu paululum progressi Hispaniam bello adorti sunt, multamque nacti regionem ibi habitarunt. at Carolus principesque sui hostiliter eos persecuti sunt. regionem autem bello partam genere propinquis dederunt, Iberiam videlicet, Navarram et Tarraconem. propinquos a barbaris obsessos obsidione liberarunt. tandem regionem inter sese distribuentes, singuli partem ad se pertinentem acceperunt. qui cum in hunc modum bellum confecissent, ab omnibus etiam hodie canuntur, ut qui fuerint viri spectatae virtutis. Hormindus dux siti debellatus occubuit. Rhimaeus succedens in bellum coeptum, tandem id Hispaniae regibus reliquit. qui suscepto bello etiamnum res Poenorum agere et ferre putantur. gens ista Libyca linguam Arabicam in usu habet, moribus et religione imitantur Mechemet: vestitu utuntur partim barbarico partim Hispanico.

Galli rebus praeclare longe lateque gestis superbientes, se nobilitate et claritate reliquas Occidentis gentes longe antecedere putant.

καὶ διαπρέπον διὰ πάντων δὴ τῶν πρὸς ἐσπέραν γενῶν. δι-
 αίτη δὲ χρῶνται οἱ Κελτοὶ ἀβροτέρα τῆς Ἰταλῶν διαίτης καὶ
 σκευῆ τῇ ἐκείνων παραπλησίᾳ, φωνὴν δὲ προίεται διενεγκού-
 σαν μὲν τῆς Ἰταλῶν φωνῆς, οὐ μέντοι τοσοῦτον ὥστε δόξαι D
 5 ἑτέραν εἶναι τῆς Ἰταλῶν φωνῆς τὴν γλῶτταν ἐκείνων. ἀξιούσι
 δὲ πρωτεύειν ὅποι ἂν παραγένωνται τῶν ἐς τὴν ἐσπέραν γε-
 νῶν. ὑφίεντο μέντοι τῆς ἀγνωμοσύνης, ἐπεὶ τε ὑπὸ Ἄγγλων
 τῶν τὴν Βρετανίαν οἰκοῦντων ἔθνος διαπολεμῆσαν τὴν τε χώ- V. 37
 ραν αὐτῶν κατεστρέψαντο, καὶ αὐτοὺς καὶ τὴν ἡγεμονίαν
 10 ἀφελόμενοι, ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν Παρίσιον συνελάσαν-
 τες, ἐπολιόρχουν. τὴν δὲ αἰτίαν αὐτῶν τῆς διαφορᾶς φασὶ
 γενέσθαι ὧδε. ἔστι πόλις Καλέδη οὕτω καλουμένη ἐν τῇ
 παραλίῳ χώρᾳ τῆς Κελτικῆς, παρὰ τὸν ὠκεανόν, οὐ πάνυ τι
 ἐπίσημος, ἐν ἐχυρῶ δὲ ἠκημένη, ἕς γε τὸν ἀπὸ Γαλατίας P. 47
 15 ἀπόπλουν ἐς τὴν Βρετανικὴν ἐπιτηδείως ἔχουσα, καὶ ἐν καλῇ
 τοῦ πορθμοῦ ἠκημένη παρέχεται ἐντεῦθεν ὁρμωμένοις ἐς τὴν
 Κελτικὴν ἐσβαλεῖν. ταύτην τὴν πόλιν ὁ τῶν Βρετανῶν βα-
 σιλεύς, τοῖς ἐν τῇ πόλει προδοσίαν συνθήμενος, εἶλεν ἐπιβου-
 λῆ, καὶ κατασχὼν ἐτυράννευε ταύτης. ἀπαιτοῦντι δὲ τὴν πό-
 20 λιν ταύτην τῷ Γαλατίας βασιλεῖ οὐκ ἔφη ἐκὼν εἶναι ἀποδι-
 δόσαι, καὶ φρουρὰν ἔφαινον διαπορθμεύοντες ἀπὸ τῆς νήσου
 ἐπὶ τὴν πόλιν. τὴν μέντοι πόλιν ἐπελαύτιων ἐπολιόρχει ἐπὶ

7. ὑπὸ om H

πάλαι προδοσίας P

8. διαπολεμῆσον P: corr H

18. τῆς ἐν τῇ

victis horum paulo quam Italorum delicatior: in suppellectili nullam invenias differentiam. lingua Gallorum differt a lingua Italorum, nec tamen adeo ab ea recedit ut eam aliam ab Italorum lingua dixeris. primas semper ferre volunt, quascunque Occidentis accesserint gentes. verum aliquantulum de ista insecitia remiserunt, postquam Angli, genus hominum Britanniam incolens, illam gentem debellaverunt regionemque et ipsos suae dicioni iunxerunt. cum eos regno spoliassent, exercitum Lutetiam adduxerunt, eamque urbem obsidione circumdedere. discordia autem inter Gallos Anglosque exorta huiusmodi principium habuit. urbs est, Caledam nomine vocant, sita in maritima Celticae Galliae regione, iuxta Oceanum. claritate non admodum celebris habetur: verum locus ubi aedificata est, natura censetur munitissimus. commodissime hinc ex Gallia in Britanniam navigatur. tanta quoque portus commoditas est, ut praebeat viam facilem irruendi in Galliam. rex Britannorum proditio- nem paciscens cum oppidanis istam urbem per insidias in potestatem accepit; captam suo imperio rexit. Gallorum regi oranti ut sibi restitueretur ea urbs, respondit nunc non esse sibi in animo ut reddat

συχρὸν χρόνον· μετὰ δέ, ὡς οὐ προεχώρει αὐτῷ οὐδὲν πολιορκοῦντι, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἐπ' οἴκου ἀναχωρῶν. ὕστερον δὲ ὁ Βρετανῶν πολὺ τι στρατεύμα ἀθροίσας, καὶ διαβάντες ἐς Γαλατίαν τὴν χώραν ἐδήουν. καὶ πη συμμίζαντες τῇ Κελτῶν μοίρᾳ οὐκ ὀλίγη, καὶ μαχεσάμενοι, διέφθειρον τὸ πλεόν τῆς Κελτικῆς. ἐγένετο δὲ ὧδε, ὡς ἐπὶ διαρπαγὴν τῆς χώρας ἐτρέποντο οἱ Ἄγγλοι, ἐπήλαυνον ὀπίσω ἀπάγοντες λείαν καταλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Κελτοὶ πρὶν ἢ φθῆναι διασωθέντας ἐς τὴν Καλῆδην, περιστῆσαι τε αὐτοὺς κυκλωσαμένους ἐν τινι λόφῳ. ὡς δὲ ἐν ἀπόρῳ τε εἶχοντο οἱ Βρετανοί, 10 μὴ οὐκ ἔχοντες ὅποι τράπωνται γενόμενοι, διεμηνύοντο ὥστε τὴν λείαν ἀποδοῦναι καὶ τὰ ὄπλα, ἐφ' ᾗ ἐπιτραπῆναι σφίσι ἐν ἀσινέσιν ἀπιέναι ἐς τὴν ἑαυτῶν. οἱ δὲ οὐκ ἔφρασαν ἐπιτρέπειν ἀπιέναι, εἰ μὴ δώσουσι δίκην ὧν εἰς τοὺς Κελτοὺς ἐξυβρίσαντες τὴν χώραν αὐτῶν διαρπάζουσιν. ἐνταῦθα ὡς 15 ἔγνωσαν οἱ Βρετανοὶ ἐς τὸ ἔσχατον τοῦ κακοῦ ἀφιγμένοι, μαχόμενοι τοῖς Κελτοῖς ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἄνδρες ἐγένοντο ἀγαθοί· τρεψάμενοι δὲ τοὺς ἐναντίους ἐδίωκον φεύγοντας, καὶ διέφθειρον αὐτοῦ ταύτη πολλοὺς. Κελτοῖς δέ, φασί τινες, φεύγειν αὐτοὺς ἐν ταῖς μάχαις οὐ θέμις νομίζεται, ἀλλὰ 20 μαχομένους αὐτοῦ τελευτῆσαι· καὶ ἀπὸ τούτου Κελτοὶ σφᾶς ἀξιοῦσι προέχειν τῶν ἄλλων γενναιότητι καὶ ἐπισημοτάτους

7. ἐπήλαυνον?

8. ὀφθῆναι P

9. περιστῆσαι?

19.

Κελτοὺς P: corr H

urbem. praesidio quoque eam firmarunt Angli, traicientes eo ab insula. at ubi Gallus copias urbi admovit, eam longo tempore obsidione pressit. postea cum oppugnatio parum procederet, exercitum reduxit domum. transeuntis itaque Britanni cum suo rege denuo Gallorum regionem populabantur; et adcurrentes cum Gallorum manu non modica, praelium commiserunt, ac maximam horum partem penitus deleverunt. in hunc modum ista clades accepta est. Angli cum ad regionis praedam essent conversi, quicquid rapuissent, portabant retro, ut in sua ea deportarent. Galli ubi deprehendissent eos in hunc modum agere, insequi statuere. priusquam tamen in conspectum hostium venissent, Angli Caledam in locum munitissimum sese receperunt. verum Galli deinceps cinxerunt eos suis copiis, constitutos in colle quondam. Angli in ancipiti versantes discrimine, et quo se verterent nescii, dicere iubent Celtis se praedam reddituros armaque tradituros, si incolumes in suam regionem redire permittantur. Galli responderunt se non prius eos dimissuros quam poenas iniuriarum vastataeque regionis dederint. hinc sentientes Britanni in extremo se versari periculo, manus conscrentes cum Gallis, pauci

εἶναι ἀπάντων. τοὺς μέντοι Βρετανούς ἀπὸ τοῦδε ἀδέεστε- D
 ρον ἤδη χωρεῖν ἐπὶ τὰς πόλεις τῶν Κελτῶν πολιορκοῦντας
 καὶ κατὰ βραχὺ προΐοντας, μαχέσασθαι τε τὴν μάχην ἐν τῷ
 λύπης πεδίῳ οὕτω καλουμένῃ· ἐν ᾧ οὐδὲν πλέον ἔχοντες οἱ
 5 Ἄγγλοι τῇ προτεραίᾳ ἐνηλίσαντο, καὶ μετὰ ταῦτα τῇ ὕστε-
 ραίᾳ μαχεσάμενοι ἐφόνεον τοὺς Κελτοὺς μαχομένους φύρ-
 δην τε καὶ ἀναμίξ, καὶ χωρὶς ὡς ἕκαστον ἐπιχωροῦντία, ὥστε
 ἀποθανεῖν. τὴν μέντοι χώραν σχεδὸν τι σύμπασαν ὑπαγόμε-
 10 τοῦ Παρισίου. καὶ ἦσαν δὲ τὰ Κελτῶν πράγματα προσδό- P. 48
 κίμα ἐπὶ τὸν ἔσχατον ἤδη ἀφίξασθαι κίνδυνον. δεισιδαιμο-
 νοῦσι τοῖς Κελτοῖς, ὡς τοιαύτη κατείχοντο συμφορᾷ, καθ' ὃν
 δὴ χρόνον ἄνθρωποι μάλιστα εἰώθασιν ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ δει-
 σιδαιμονίαν τρέπεσθαι, γυνή τις τὸ εἶδος οὐ φαίλῃ, φαιμένη V. 38
 15 αὐτῇ χρηματίζειν τὸν θεόν, ἡγεῖτό τε τῶν Κελτῶν ἐπιπομένων
 αὐτῇ καὶ πειδομένων. ἐξηγεῖσθαι τε τὴν γυναῖκα, ἣ δὲ ἔφασκε
 σημαίνεσθαι αὐτῇ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, προελθεῖν τε συλλεγομένους
 τοὺς Βρετανούς καὶ ἀναμαχομένους. οὐδὲν πλέον ἔχόντων
 τῶν Ἄγγλων ἐνηλίσαντό τε αὐτοῦ, καὶ τῇ ὕστεραίᾳ αἰθῆς,
 20 ἤδη θαρροῦντες τῇ γυναικὶ ἐξηγουμένῃ, ἐπὶ τὴν μάχην ἐπήεσαν,
 καὶ μαχεσάμενοι ἐτρέψαντό τε τοὺς πολεμίους καὶ ἐπέξῃλθον
 διώκοντες. μετὰ δὲ ταῦτα ἢ τε γυνὴ ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέ- B

18. τοὺς] ἐπὶ τοὺς?

cum multis, viros fortissimos se exhibuere. hostes fugam inire com-
 pellunt; fugientes persequuntur, plurimosque eo loci trucidant. ve-
 rum quidam docent nequaquam fas esse Gallis fugere: proinde nec
 fuga sibi consuluisse, sed fortiter praeliantes ibi occubuisse. hinc
 existimant Galli se fortitudine gloriaeque splendore anteire reliquas
 gentes. at Britanni cum victoria essent potiti, minore iam cum metu
 arma movere contra Gallorum urbes, quas obsederunt; paulatimque
 progressi, tandem praelium fecerunt in campo Lypae (moeroris) sic
 dicto. verum cum eo die victoriam non essent assecuti, castris po-
 sitis quieverunt. at die postero praelio redintegrato Gallos consti-
 patos et confertos, separatos quoque, ut quemque nacti erant, neci-
 dant. hinc regionem Galliae propemodum universam subiicientes
 Britanni profecti sunt contra Lutetiam regni sedem. iam periculum
 gravissimum Gallis impendebat: proinde ad superstitiones, ut in lu-
 iuscemodi fortunis fieri solet, convertuntur. erat mulier forma haud
 illiberali, quae dicebat sibi cum deo esse colloquium. haec regebat
 Gallos, qui ipsam sequebantur. mulier autem cum foret militiae dux,
 indicabat numinis iudicio se scire Britannos cum exercitu accedere.
 commissa tandem pugna, cum victoriam Angli non essent adepti, in

μῶ τούτῳ, καὶ οἱ Κελτοὶ ἀνέλαβόν τε σφᾶς καὶ ἐρρωμενέ-
στεροι ἐγένοντο πρὸς τοὺς Βρετανοὺς μαχόμενοι, καὶ τὰς πό-
λεις σφῶν ἀπολαμβάνοντες διεσωζόντο αὐθις τὴν βασιλείαν
αὐτῶν, ἄχρις οὗ πολλάκις διαβάντων ἐς τὴν Γαλατίαν στρα-
τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ἀπὸ Βρετανίας, μαχεσαμένους τοὺς 5
Κελτοὺς φέρονται πλέον τῶν Βρετανῶν, ἐς ὃ δὴ συνελάνον-
τες αὐτοὺς ἐς τὴν Καλῆδην ἐξελάσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας.

Βρετανικαὶ νῆσοι καταντικρὺ τῆς Φλανδρίας τρεῖς οὖσαι,
ἐπὶ μῆκιστον δὲ ὠκεανοῦ καθήκουσαι, ὅτι μὲν μία νῆσος τυγ-
C χάνει οὖσα, ὅποτε πλημμυρία, ὅτῃ δ' αὐθις τρεῖς, ὅποτε τὰ 10
ὑδάτα ἐς ἄμπωτιν γιγνόμενα ἀναστρέφοιτο. δικαιοτέρα δ' ἂν
λέγοιτο μία αὕτη ἢ νῆσος, ἐπεὶ καὶ μία τε οὖσα καὶ κατ'
αὐτὸ διήκουσα πολιτεύεται, φρονοῦσά τε κατὰ ταὐτὸ καὶ ὑφ'
ἐνὸς ἀρχομένη τὰ ξύμφορα ἑαυτῇ ἐπισκοπεῖ. ἔστι δ' ἡ πε-
ρίοδος τῆσδε τῆς νήσου ἐς πεντακισχιλίους μάλιστα σταδίους. 15
γένος δὲ ἐνοικεῖ τὴν νῆσον πολὺ τε καὶ ἄλκιμον, πόλεις τε
ἐνεισιν αὐτοῦ μεγάλαι τε καὶ ὄλβιαι, καὶ κῶμαι οὐκ πλεῖσται.
ἔστι δ' αὐτοῖς βασιλεὺς, καὶ μητρόπολις αὐτῶν, ἐν ἧ καὶ βα-
σίλεια, Λούνδρας, τοῦ βασιλέως, ὑπ' αὐτὸν δὲ ἡγεμονίαι ἐν
τῇ νήσῳ ταύτῃ οὐκ ὀλίγαι, κατὰ ταῦτα τοῖς Κελτοῖς διατι- 20
θόμεναι τῷ σφετέρῳ βασιλεῖ· οὔτε γὰρ ἂν ξαδίως ἀφέλοιτο

6. φέρεσθαι H
τῶν ponit H

11. δικαιοτερον?

19. Λούνδρας post αὐ-

castra se receperunt. postero die freti virtute mulieris, quae exer-
citur ductabat, praelii potestatem faciunt. eo in praelio hostes fu-
garunt, fugientes persecuti sunt. mulier illa in eo praelio desiderata
est. at Galli cum recepissent animos, iamque fortitudinis collegis-
sent famam, fortiter contra Britannos dimicantes urbes suas recupe-
rarunt, regnumque tutati sunt. quamvis plurimi et maximi exercitus
a Britannia in Galliam transirent, tamen Galli semper victoriam pu-
gnantes inveniunt. hostes fugere coegerunt Caledam, tandemque pe-
nitius eos e Gallia pepulerunt.

Britannia et insulae tres sunt e regione Flandriae, longe late-
que Oceanum occupantes. una sita est eo loci ubi maris inundatio
sive aestuarium conspicitur. reliquae tres sunt, ubi aquae in gurgit-
em conversae revertuntur. rectius quis dixerit istas insulas unam
esse, quoniam una existens, et ad eandem sese extendens, iisdem
legibus et moribus iisdem gubernatur; et uni subiecta magistratui,
quae sibi utilia sunt prospicit. insulae huius ambitus continet quin-
que maxime milia stadiorum. eam tenet gens populosa et fortis.
habet urbes magnas et opibus florentes, neque non vicus quampluri-
mos. rex eam gentem imperio temperat. Londras regni metropolis
et sedes habetur. sunt in ista regione principatus non pauci, qui

βασιλεῖς τούτων τινὰ τὴν ἡγεμονίαν, οὔτε παρὰ τὰ σφῶν ἔθιμα D
 ἀξιούσιν ὑπακοίειν τῷ βασιλεῖ. ἐγένοντο δὲ τῇ νήσῳ ταύτῃ συμ-
 φοραὶ οὐκ ὀλίγαι, παραπλευροῦσα αὐτῇ, ἐς διαφορὰν ἀφικνου-
 μένων τῶν ἡγεμόνων πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ πρὸς ἀλλήλους.
 5 ἄλλα τε καὶ δὴ φέρει ἡ νῆσος αὕτη, οἶνον δὲ οὐδαμῇ, οὐδὲ
 ὀπώρας πᾶν τι, σῖτον δὲ καὶ κριθὰς καὶ μέλι. καὶ ἔρια
 ἔστιν αὐτοῖς ὅσα κάλλιστα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις, ὥστε
 καὶ ὑφαίνεσθαι αὐτοῖς πύμπολύ τι πλῆθος ἱματίων. νομί-
 ζουσι δὲ γλώσση ἰδίᾳ πάμπαν, καὶ οὐδενὶ συμφέρεται ἐς τὴν
 10 φωνήν, οὔτε Γερμανοῖς οὔτε Κελτοῖς οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν
 περιούκων. σκευῇ δὲ τῇ αὐτῇ χρώμενοι τοῖς Κελτοῖς, καὶ
 ἤθεσίν τε τοῖς αὐτοῖς καὶ διαίτῃ. νομίζεται δὲ τούτοις τὰ τ' P. 49
 ἀμφὶ τὰς γυναικᾶς τε καὶ τοὺς παῖδας ἀπλοϊκώτερα, ὥστε
 ἀνὰ πᾶσαν τὴν νῆσον, ἐπειδὴν τις ἐς τὴν τοῦ ἐπιτηδείου
 15 αὐτῷ οἰκίαν ἐσίῃ καλούμενος, κύσαντα τὴν γυναῖκα οὕτω ξε-
 νίζεσθαι αὐτόν. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς δὲ ἀπανταχῇ παρέχονται
 τὰς ἑαυτῶν γυναικᾶς τοῖς ἐπιτηδεύοις. νομίζεται δὲ τοῦτο
 καὶ ἐς τὴν Φραντᾶλων χώραν, τὴν ταύτῃ παράλον, ἄχρι Γερ-
 μανίας. καὶ οὐδὲ αἰσχύνῃν τοῦτο φέρει ἑαυτοῖς κύεσθαι τὰς
 20 τε γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας. Ἄνδρῶν δὲ ἡ πόλις
 δυνάμει τε προέχουσα τῶν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ πασῶν πόλεων,

3. παρὰ πλείους αἰτίας?

17. τοῖς] ἐν τοῖς P

9. συμφέρονται?

20. ἀνδρῶν P: corr H

15. ἐσῆι P

obtemperant regi non secus ac in Galia fieri supra memoravimus.
 nec quisquam rex facile his principatum eripuerit; nec praeter suas
 consuetudines statutaque regi obsequi tenentur. ea insula plurimas
 calamitates experta est, gerens inimicitias cum multis principibus,
 cum rege quoque inimicitias suscipiens et intestinis seditionibus in-
 terdum laborans. profert regio ista vinum nullibi; nec reliquorum
 fructuum admodum fertilis est. frumenti autem et hordei et mellis
 lanaeque plurima est affluentia, adeo ut his longe reliquis regioni-
 bus uberius sit; plurimas itaque vestes contexunt. lingua utuntur
 propemodum peculiari, qua nec Germanos nec Gallos nec alios fini-
 timos populos referunt. quotidiano vitae usu, moribus quoque et
 victu nihil a Gallis discrepant: parva ipsis uxorum liberorumque
 cura est. itaque per universam insulam hic mos servatur, quando
 quis amici domum vocatus ingreditur, ut primum cum amici uxore
 concumbat, ut deinde benigne hospitio excipiat. in peregrinatio-
 nibus quoque mutuis utuntur uxoribus amici. eadem consuetudo
 observatur in Phrantalorum regione ibi maritima, usque ad Germa-
 niam. nec probrosum ducunt uxores et filias in hunc modum im-
 pregnari. metropolis eius insulae viris opibus potentia reliquas ur-

ὄλβῳ τε καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ οὐδεμιᾶς τῶν πρὸς ἐσπέραν
 Β λειπομένη, ἀνδρία τε καὶ τῇ ἐς τοὺς πολέμους ἀρειτῇ ἀμεί-
 νων τῶν περιουκούντων καὶ πολλῶν ἄλλων τῶν πρὸς ἥλιον
 δύνοντα. ὄπλοις δὲ χρῶνται θυρεοῖς μὲν Ἰταλικοῖς καὶ ξί-
 V. 39 φρεσιν Ἑλληνικοῖς, τόξοις δὲ μακροῖς, ὥστε καὶ ἰστώντας ἐς 5
 τὴν γῆν αὐτοὺς τοξεύειν. ποταμὸς δὲ παρ' αὐτὴν γε τὴν
 πόλιν ῥέων, σφοδρὸς τε καὶ μέγας, ἐς τὸν πρὸς Γαλατίαν
 ὠκεανὸν ἐκδιδού, ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς σταδίους δέκα τε καὶ
 διακοσίους ἐπὶ θάλασσαν, καὶ πλημμυρία ἀναβαίνειν τὰς ναῦς
 εὐπειῶς πάντ' ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ μέντοι ἐπιστρέφει τὰ 10
 ὕδατα τὰ ἔμπαλιν γινόμενα, χαλεπῶς ἐπὶ τὰ ρεῖματα ἀνιόν-
 τα, ἀντικίπτειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἰόντα. κατὰ μέντοι ἄμπωτιν,
 C ἔν τε τῇ παραλίῳ χώρᾳ τῆς Γεγεντίας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ, ἐς
 ἄμπωτιν γινομένων τῶν ὑδάτων τὰς ναῦς ἐπὶ ξηρὰν γίνεσθαι,
 περιμενούσας ἐς ὃ ἀναπλημμυρίζει αὐθις τὰ ὕδατα. πλημ- 15
 μυρεῖ δὲ ἐς τὸ μέγιστον ἐπὶ πῆχεις βασιλικούς πεντεκαίδεκα,
 τοῦλάχιστον δὲ ἐπὶ ἔνδεκα. νυκτὸς μὲν οὖν καὶ ἡμέρας ἀπορ-
 ρέοντα πλημμυρεῖ αὐθις ἐπανιόντα. σελήνης δὲ κατὰ μέσον
 οὐρανὸν γιγνομένης, ἔσπε τὸν καθ' ἡμᾶς καὶ ἐς τὸν ὑπὸ τὴν
 γῆν ὀριζόντα, τρέπεσθαι ἐπὶ τὴν ἐναντίαν τὰ ὕδατα κίνησιν. 20
 χρὴ οὖν διασκοπεῖσθαι περὶ τῆς κινήσεως ταύτης τῶν ὑδά-
 των, τῇ δ' ἐπισκεπτομένουσ. τὴν γὰρ σελήνην ἐπιτροπεύειν

9. πλημμυρεῖ P

bes antecedit; divitiis quoque et reliqua felicitate omnes urbes Oc-
 cidentem spectantes facile superat. fortitudine et virtute bellica ea
 gens melior finitimis et aliis plurimis Occidentis populis censetur.
 quantum ad armorum habitum attinet, scuta Italica et gladios Grae-
 cos gestant. missilibus utuntur oblongis, adeo ut plerumque ea stan-
 tes in terram defigant. flumen Themesis nomine istam urbem alluit,
 magnum et rapidum, quod in Gallicum mare effunditur ab urbe stadiis
 decem et ducentis; ibique restagnat adeo ut facile navibus hinc
 ad urbem accedere liceat. et sane aqua refluit aegre in fluvium
 ascendens propter urbis obiectum, fluens per gurgitem, qui est in
 regione maritima Gegentiae. ubi autem aqua in insula se receperit
 in gurgitem, naves in sicco destitui constat, expectantes donec inun-
 datio aquarum solita redeat. inundatio aquae excrescit, ubi pluri-
 mum, ad cubitos regios quindecim: ubi vero minimum, ad undecim
 cubitorum mensuram augecit. nocte igitur et die recedentes, post-
 ea remeant aquae, idque bis in spatio viginti quattuor horarum. luna
 cum fuerit in medio caelo horizontis nostri et eius qui subter ter-
 ram est, in contrarium motum aquae discedunt. verum ut causas
 huius reciprocationis investigemus, in hunc modum nos inquisitionem

τε τὴν τῶν ὑδάτων φύσιν ὑπὸ τοῦ θεοῦ τετάχθαι οἴομεθα. οὐκ ἂν δὴ ἀσυμφώνως ἔχειν πρὸς τε τὴν φύσιν τε αὐτῆς D
 καὶ τὴν κραῖσιν ἣν εἴληχε τὴν ἀρχὴν ὑπὸ θεοῦ τοῦ μεγίστου
 βασιλέως, πρὸς μὲν τὴν κίνησιν αὐτῆς μετεωρίζουσιν ἐφέλ-
 5 κεσθαί τε ἐφ' οἷ τὰ ὑδάτα, ἐς δ' ἐπὶ τὴν μεγίστην ἀνάβασιν
 γένηται τοῦ οὐρανοῦ, κἀντεῦθεν αὐτῆς κατιοῦσαν ἐπαιρέναι
 τὰ ὑδάτα, μηκέτι συνανιόντα αὐτῇ ἐς τὴν ἀνοδον· ἐπειδὴν
 δὲ αὐτῆς ἐς τὴν κάθοδον γινομένη ἀρξῆται γίνεσθαι ἐς τὸ
 ἄναπτες, τὸ ἐντεῦθεν αὐτῆς ἐπαιρόντα πλημμυρεῖν. συμβαί-
 10 ρει μέντοι καὶ ὑπὸ πνευμάτων ἐς τοῦτο συμβαλλομένων κινεῖν
 εἰ μᾶλλον τὰ ὑδάτα, ὅθεν ἂν δεχόμενα ἢ τὴν ἀρχὴν τῆς
 κινήσεως. φέροιτο δ' ἂν ταῦτα κινούμενα διττὴν τήνδε τὴν P. 50
 κίνησιν ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ κίνησιν, τὴν
 τε αὐθαίρετον καὶ δὴ βίαιον γενομένην, ὡς ἂν μὴ ἐς σύμφω-
 15 νόν τινα ἀρμονίαν γινομένης τῆς κινήσεως, πολυειδῆ τε καὶ
 ὡς μάλιστα ἢ ἂν τὸ ἥδιστον ἐπὶ τε τῇ θεωρίᾳ καὶ ὄψει καὶ
 ἀνοῆ, καὶ ἐς ὅρον τινὰ σύμφωνον τῇ τοῦ παντὸς τοῦδε ψυχῇ,
 ὡς ἂν αἰσθημένη μᾶλλον τι ἐνεγκουσῶν τῶν κινήσεων καὶ
 ἀλλήλαις συμφερομένων ἐς τινα ὁμοειδῆ συμφωνίαν ἔχοιτι
 20 ἄλλην τὸ ἡδεσθαι. ἐντεῦθεν τὴν τε ψυχῆς κίνησιν, τὴν ἀρ-
 χὴν ἐκεῖθεν λαμβάνουσιν, ἐπὶ τὴν διττὴν ἐκείνην φορὰν κι-
 νεῖν αὐτῆς τὰ σώματα, αὖξοντά τε δὴ καὶ φθίνοντα. καὶ

5. οἷ] ῥ P

21. τὴν] τὸ P: corr H

facere oportet. lunae sidus a deo ordinatum est, ut aquarum natu-
 ram administret. hinc credimus lunae naturam et temperaturam, quam
 initio a deo magno rege accepit, non abhorrere ab aquarum natura.
 nam cum suo motu se in altum recipiat, attrahit aquas sub se sitas,
 donec ad maximum sui motus ascensum pervenerit. deinde ipsa de-
 scendente aquae resfluunt, non amplius quam donec fuerit in descensu
 ipsam sequentes. ubi autem ad ima sui cursus descenderit et in
 altum iterum assurgere inceperit, aquae redeunt in inundant. verum
 si accesserint venti, accidit ut aquae magis moveantur. undecunque
 tamen motus principium aquae susceperunt, constat eas duplici motu
 moveri, imitantes huius universi caeli motum, qui partim naturalis
 partim violentus censetur. itaque nisi in harmoniam anni a parte
 sibi consona motus iste recesserit, plurimae et variae motus species
 exoriuntur. et sane in primis suave speculationi incundumque visui
 et auditui spectaculum fuerit, si in debitam mensuram quandam huius
 universi anima contracta fuerit, quasi sentiat suos motus et inter se
 commisceat, debitamque harmoniam, quae plurimum delectationis con-
 tineat, pulchre constituat. ab hoc motu duplici etiam anima nostra
 motum duplicem accipit, et dupliciter corpora movet, partim quidem

Β μὲν δὴ καὶ ἐπὶ κίνησιν τήνδε τὴν ὀρμὴν ἐπιδέχεται τῷ παιτὶ τῷδε συμφερομένην ἢ ἡμετέρα ψυχῇ. τῇ μὲν αὐθαιρέτῃ τὴν τε γένεσιν καὶ αὐξήσιν ἐπεσθαι ἀνάγκη, τῇ δ' αὐ βίαιῃ καὶ ἀκουσίῃ κινήσει τὴν τε φθίσιν αὐ καὶ τελευτήν ἐπισπομένην συμβαίνειν τοῖς τῇδε οὔσι. 5

Ταῦτα μὲν ἔστε τὴν τοῦ ὠκεανοῦ κίνησιν καὶ τὴν τῇδε αὐ διττὴν ζώων ἐμφύχων κίνησιν, ὅσα τε ψυχὴν ἴσχει ἐνταῦθα καὶ κίνησιν κινεῖται ἡντιναοῦν. τὰ μέντοι ἐς τήνδε τὴν θάλασσαν ὕδατα οὐ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἀνάγκη κινεῖσθαι κίνησιν, ἀλλ' ὡς ἔχει τε ἕκαστα πνευμάτων τε καὶ τόπων ἐς 10 τὴν κίνησιν βιαζομένων αὐτά, ἧ φύσεως ἔχοι ἂν καὶ ῥοπῆς, C πρὸς ἣν ἂν κινούτο δὴ ταῦτα κίνησιν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τὴν τῶν ὑδάτων τοῦ ὠκεανοῦ κίνησιν, καὶ ἐπὶ πλείστον δὲ τῆσδε τῆς θαλάσσης, ἐς τοσοῦτον ἀπερρίφθω· ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἐκείνα τῆς ἀφηγήσεως, ὅθεν 15 ταύτῃ ἀπετραπόμεθα. βασιλεὺς γὰρ δὴ Ἑλλήνων, ὡς ἐπὶ τὸν βασιλέα Κελτῶν ἀφίκετο, φρενίτῃ τε ὄντα δὴ κατέλα- V. 40 βεν, οὐκ ἐξεγένετό οἱ ὄντων ἄλλω τῶν κατὰ τὴν Γαλατίαν ἡγεμόνων ὧν ἕνεκα ἀφίκετο χρηματίσαι· καὶ διὰ ταῦτα συμβουλευόντων τῶν αὐτοῦ ταύτῃ ἀρίστων ἐπέμενε θεραπευ- 20 θῆναι τὸν βασιλέα, συχνόν τινα διατρίβων αὐτοῦ χρόνον. ὡς δὲ ἐπετείνετο ἐπὶ μακρότερον τοῦ νοσήματος, οὐκ οἷός τε ἦν D ἔτι ἐπιμένειν αὐτῷ, ὑπέστρεψε διὰ Γερμανίας τε καὶ Παιο-

19. ὧν add H 23. αὐτοῦ H

ut crescant, partim vero ut decrescant. nam dum huius universi motum anima nostra comitatur, necessitas exigit ut motus naturalis generationem et augmentum, violentus vero corruptionem et interitum naturalium corporum gignat.

Haec quidem, quantum attinet ad Oceanum, et ad duplicem eorum quae animam habent motum, quocumque tandem motu impellatur, dixisse sufficiat. at humorem qui in nostro est mari, non necesse est isto agitari motu: verum pro natura ventorum et locorum, quibus opportunus est, motus ciere solet humor.

Illa commemoravimus hactenus, quia spectare visa sunt praecipue ad Oceani reliquorumque marium plerumque motum. nunc unde digressi sumus, redeundum est. rex Graecorum cum in Galliam venisset, regem Gallorum phrenesi laborantem offendit; nec potuit a quoquam Galliae ducum impetrare ea propter quae iter in Galliam intenderat. quapropter consulentibus id optimatibus, qui ibi erant, moras trahere statuit, donec rex curareretur. cum autem morbus in longum protraheretur, manere diutius non fuit ausus. proinde transita Germania et Pannonia domum rediit. Paiazites ea tempestate

νίας. Παιαζήτης δὲ τότε Βυζάντιον ἐπολιόρκει προσέχων
 ἐπιτεταμένως, καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον πέμπσας στρατόν, ἀπο-
 κρούων μυριάδας πέντε, καὶ Ἰαγούπην τὸν τότε αὐτῆς Εὐρώ-
 πης στρατηγόν, αὐτὸς εἶχεν ἀμφὶ τῆ ἑαυτοῦ ἀρχῆ τῆ περι
 5 τὸ Βυζάντιον. Ἰαγούπης μὲν σὺν τῷ Βρενέζῃ, τότε δὴ ἀρ-
 ξαμένῳ εὐδοκιμεῖν, ἐσέβαλον ἐς τὴν Πελοπόννησον· καὶ Βρε-
 νέζης μὲν πολλάκις ἐσβαλὼν καὶ τότε καὶ μετὰ ταῦτα ἐδήσθη
 τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ τὰ περι Κορώνην τε καὶ Με-
 θώνην χωρία, Ἰαγούπης δὲ ὁ τῆς Εὐρώπης ἡγεμὼν ἀφικό-
 10 μενος ἐς τὸ Ἄργος ἐπολιόρκει. τὸ δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρό-
 νον κατεῖχον. ἀπέδοτο δὲ Θεόδωρος ὁ τῆς Σπάρτης ἡγεμὼν, P. 51
 ὡς ἀπέγνω τοῖς Ἕλλησι τὴν σωτηρίαν τῷ τε Βυζαντίῳ, πρὸς
 δὲ καὶ τῆ Πελοποννήσῳ, καὶ ἐπὶ ξύροῦ ἀκμῆς ἤδη ἐστηκότα
 τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα· τότε Ἄργος ὄμορον ὃν Ναυπλίῳ,
 15 πόλει τῶν Ἑλληνικῶν, ἀπέδοτο οὐ πολλοῦ. καὶ Σπάρτην δὲ
 τοῖς ἀπὸ Ῥόδου Ναζηραίοις ἐς λόγους ἀφικόμενος ἀπέδοτο
 πολλοῦ τινός. οἱ μὲν Σπαρτιᾶται ὡς ἤσθοντο προδεδομένοι
 ὑπὸ τοῦ σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνος (ἀπῆν γὰρ τότε), ἐνάγοντος
 τοῦ Σπάρτης ἀρχιερέως κοινῇ τε συνιέντες σφίσι λόγον ἐδί-
 20 δσαν, καὶ συνίσταντο ἀλλήλοις, καὶ συνετίθεντο ὡς οὐδενὶ B
 ἐπιτρέψοντες εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν τῶν Ναζηραίων, πᾶν δὲ
 ὅ τι ἂν δέοι χαλεπὸν πεισομένους πρὸ τοῦ Ναζηραίοις τοῖς

11. κατεῖχον οἱ Οὐγενετοὶ H 19. συνιόντες?

oppugnationi urbis Byzantiae intentus erat. misit quoque in Pelo-
 ponneseum exercitum, qui complectebatur quinque myriades homi-
 num. his praefecit Iagupen, eo tempore Europae ducem. ipse au-
 tem incumbere Byzantii oppugnationi, ut et id regnum sibi subi-
 ceret. Iagupes et Brenezes, qui tum clarescere incipiebat rebus for-
 tititer gestis, incursionem fecere in Peloponnesum. et quidem Brene-
 zes, cum saepius Peloponnesum tentasset, tandem ad populationes
 animum convertit, devastans Peloponnesum et alia Coronae Metho-
 naeque finitima loca. Iagupes Europae dux, cum exercitu accedens,
 Argos urbem oppugnare aggressus est; eamque eo tempore obtinuit.
 at Theodorus Spartae dux hanc urbem vendiderat, cum Graeci iam
 desperarent de Byzantii Peloponnesique salute, ipsorumque res in
 gravissima pericula adductae essent. tunc igitur, cum Graecorum res
 in ancipiti haerent periculo, Argos urbem Nauplio Graecorum op-
 pido finitimam vendidit haud magno pretio. Spartam tamen, cum in
 colloquium venisset cum Rhodi Nazaraeis, iis magna pecunia vi vendi-
 dit. Spartani cognito se traditos esse a suo duce, qui eo tempore
 aberat Rhodi, admoniti a suo episcopo, qui id indicium fecerat, in
 comitium evocantur. ibi multis ultro citroque iactatis, coniuratio-

Λατίνων πείθεσθαι. ἐστήσαντο δὲ σφίσι καὶ τὸν γε ἀρχιερέα ἄρχοντα ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐλθόντων τῶν Ναζηραίων προηγορεύοντο ἀπαλλάσσεσθαι τὴν ταχίστην· εἰ δὲ μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολέμιους· οὗτοι μὲν οὖν ἔρχοντο ἀπαλλασσόμενοι ὡς ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα, ὡς οὐδὲν ἐς τοῦτο σφίσι προεχώρηε· Θεόδωρος δὲ ὁ τῆς Σπάρτης ἡγεμὼν ὡς ἤσθετο τὸ πρῶγμα, ὡς τὸ ὑναντίον ἢ ἐβούλετο περιέστη αὐτῷ, λόγους τε ἔπεμπεν αὐθις παρὰ τοὺς Σπαρτιάτας, ἀποπειρώμενος εἰ C δέξιαιτιο ἔτι αὐτὸν αὐθις ἐπανόητα. ὡς δὲ διαπειρωμένον προσίεντο τοὺς λόγους, ἐσῆει δὲ τὴν πόλιν, ὄρκια ποιησάμε- 10 νος μηκέτι τοῦ λοιποῦ ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τοιοῦτον. τότε οἱ Οὐνετοὶ φρουρὰν ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀποφηνάμενοι κατέχον. 1397 ἐπὶ τοῦτο δὲ τὸ Ἄργος Ἰαγούνης ὁ Παιαζήτεω βασιλέως στρατηγὸς ὡς ἐστρατεύετο, ἐπολιόρκει τε ἀνὰ κράτος, καὶ προσβάλλων τῷ τείχει θαμὰ οὐκ ἀνίει. μετὰ δὲ οὐ πολὺν 15 χρόνον, ὡς ἀπὸ δυοῖν ἅμα τόποιν προσβάλλων ἐπειρῶτο τοῦ χωρίου, γίνεται τι δαῖμα τοῖς ἐν τῇ πόλει πανικὸν τοῖς ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τῆς πόλεως μέρει ἀμυνομένοις, ὡς δόξαν αὐτοῖς ἀνθρωπὸν τινα τῶν ἐπιχωρίων φήσαντα εἰπεῖν ὡς ἐάλω ἢ D πόλις ἀπὸ τοῦ δεξιῶ, καὶ ἐκλιπόντας τὸ χωρίον τοῦτο ἵεναι 20 δρόμῳ ἐπὶ τὸ δεξιόν, ἐνταῦθα δὲ ἀναβεβηκότας τὸ τεῖχος τοὺς πολέμιους ταύτῃ ἔλειν τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ

3. περιόψεσθαι P

nem faciunt, et unanimiter conspirant se nulli Nazaraeorum aditum ad se concessuros: immo quidvis potius mali subituros quam Latino- rum Nazaraeis parere velint. quo res ista maiore auctoritate gereretur, episcopum ducem creant. venientibus Nazaraeis edicunt ut continuo suis finibus discederent: sin minus, se eos pro hostibus habituros. hi igitur, cum conatus omnes caderent irriti, abiere, quasi profecturi ad duces Theodorum. Theodorus ubi rescivit rem longe aliter quam agitasset animo evenisse, legatos ad Spartanos misit tentaturus eorum animos, si redeuntem denuo suscipere vellent. ut autem tentantis admiserunt orationes, regressus est in urbem, fidem dans, interposita iurisiurandi religione, se nihil huiusmodi amplius in animum inducturum. ea tempestate Veneti praesidio arcem firmarunt, eamque obtinuerunt. contra Argos urbem, ut eam oppugnaret, summa vi Iagupes copias duxit; aggressusque murum saepius nihil proficiebat. nec multo post cum urbem duobus in locis simul adortus esset, eam capere summa ope nitebatur. oppidanis autem, qui in sinistra urbis parte resistebant, panicus terror spectro viso iniicitur. putabant enim se vidisse virum quendam indigenam, dicentem urbem in dextra parte, qua oppugnabatur, captam esse. relicto itaque loco isto, citato agmine contenderunt ad dextram urbis partem. hinc ho-

ἀνδραποδίσασθαι πόλιν περιφανῆ τε καὶ παλαιάν. ἀνδράποδα δὲ λέγεται γενέσθαι ἐντεῦθεν τοῖς Τούρκοις ὡς τρισμῦρια. κα- V. 41
 τοικίσαι μὲν τούτους λέγεται βασιλεὺς ἐς τὴν Ἀσίαν· οὐκ ἔχω
 δὲ τοῦτο συμβαλέσθαι ὡς εἴη ἀληθές, οὐ δυνάμενος ἐξευρεῖν
 5 διαπνυθανομένῳ ὅποι τῆς Ἀσίας οὗτοι κατώκηνται ὑπὸ Παια-
 ζήτεω βασιλέως.

Ἰαγούπης μὲν οὖν ὡς τὸ Ἄργος ἠνδραποδίσαιτο, ἀπή-
 γαγε τὸν στρατὸν· μετὰ δὲ ταῦτα Βρενέζης τε αὐτίκα ἐπὶ P. 52
 μέγα ἐχώρει δυνάμεως, ἐμβάλλων τε ἐς τὴν Πελοπόννησον
 10 καὶ ἐς τὴν παράλιον Μακεδονίαν ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς, μεγάλα
 καὶ ἐπίσημα ἔργα ἀποδεικνύμενος τῷ τοῦ βασιλέως οἴκῳ,
 στρατηγὸς μὲν οὐκέτι ἀποδειχθεὶς ὑπὸ βασιλέως, τῶν δὲ
 Τούρκων ἐπομένων αὐτῷ, ὅποι ἂν ἐξηγοῖτο, ὡς εὐτυχεῖ τε
 γενομένῳ τὰ ἐς πόλεμον καὶ πλουτίζοντι τὰ στρατεύματα,
 15 ὅποι ἂν ἐποίοι στρατευόμενος. τοὺς γὰρ δὴ ἵπποδρόμους κα-
 λουμένους τοῦ γένους τοῦδε, μήτε μισθὸν μήτε ἀρχὴν ἔχον-
 τας ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐπὶ διαρπαγὴν τε καὶ λείαν αἰεὶ διω-
 θέντας ἐπεσθαι ὅποι ἂν τις ἐξηγῆται αὐτοῖς ἐπὶ τοὺς πολε- B
 μίους, αὐτίκα ἕκαστον ἵππεύοντά τε καὶ ἕτερον ἀγόμενον
 20 ἵππον ἐς τὸ ἵππόδρομον τῆς λείας, ἐπεὶ δὲ ἐν τῇ πολεμίᾳ γέ-
 νωνται, σύνθημα λαμβάνοντες ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ, ἀναβάτες
 οὓς περιάγουσιν ἵππους, θεῖν ἀνά κράτος, μηδέν τι ἐπέχον-

2. κατοικῆσαι P

5. διαπνυθανόμενος H

9. συμβάλλων

P: corr H

15. ἐπέη P

17. εἰωθότας?

stes sumptis animis muros superarunt, urbemque illam gloria et ve-
 tustate praestantem vi occupavere penitusque diripuerunt. inde col-
 legerunt Turci mancipiorum tres myriades; quae omnia in Asiam
 deportarunt, ibique habitare iusserunt. nec tamen potui invenire ut
 credam id verum esse; nec praeterea cognoscere potui, quis locus,
 ut eum incolerent, ipsis in Asia a rege Paiazite ascriptus sit.

Iagupes direpta Argo, urbe antiquissima, exercitum abduxit inde.
 postea etiam Brenezes brevi magnam potentiam nactus est, cum in-
 trasset infesto agmine Peloponnesum et maritimam Macedoniam, con-
 tra Albanos fortiter dimicans. nec amplius electus est dux regiae
 domus: verum Turci eum sequebantur promptissime, quocumque ex-
 ercitus duxisset, quia ubique felici rerum utebatur successu, exer-
 citusque ditabat, quocumque militatum abisset. equites enim Turco-
 rum quidam, qui proprio nomine notantur, nec mercedem nec ma-
 gistratus honorem a rege accipiunt: semper sequuntur, quocumque
 qui eos eduxerit, conversi ad praedam et spolia diripienda. horum
 singuli binos equos habent: uni insident, alterum desultorium abdu-
 cunt secum, cuius opera in praedis agendis utuntur. quando autem

τας, καὶ σκεδαννόμενους σύντρεις διασπάζειν ἀνδράποδα, καὶ ὅτι ἐς ἄλλο προχωροῖη. ταύτη ἐπίσταμαι τοὺς τε μετὰ Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω καὶ τοὺς τότε δὴ ἐπὶ Παιαζήτεω διαβάντας ἐς τὴν Εὐρώπην ὠθῆσαι τε καὶ ταύτη ἐλομένους σφίσι βιοτεῦναι, καὶ ἐπιδόντας πάραχρῆμα ἐνίους μέγα ὀλ-5 βίους ἐν βραχεῖ γίνεσθαι, ἀπανταχῆ τε τῆς Εὐρώπης οἰκήσαν- C τας, ἀπὸ τῆς τῶν Σκοπίων πόλεως ἐπὶ τὴν Τριβαλλῶν χώραν καὶ Μυσῶν καὶ κατὰ τὴν Μακεδονίαν, μετὰ δὲ ταῦτα περὶ Θετταλίαν οἰκῆσαι πολλούς.

Ἐπὶ μὲν οὖν Παιαζήτεω λέγεται μοῖραν οὐκ ὀλίγην Σκυ- 10 θῶν ἐπὶ Λακίαν ἐλθοῦσαν πρεσβεύσασθαι πρὸς Παιαζήτην, αἰτεῖσθαι αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας χρήματά τε καὶ ἀρχήν, ἐφ' ᾗ διαβάντας τὸν Ἴστρον συνδιαφέρειν αὐτῶ τοὺς ἐπὶ τῇ Εὐ- ρώπῃ ἐναντίους πολέμους. τὸν δὲ ἡδόμενον τῷ λόγῳ προσ- 15 τίεσθαι τὴν αἴτησιν αὐτῶν καὶ ὑπισχνεῖσθαι μεγάλα. δια- βάντων δὲ ἐκείνων κατοικῆσαι αὐτοὺς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, Θε- ραπεύοντας τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν ἀνὰ μέρος ἕκαστον, καὶ D σκεδασθέντας οὕτω αὐτοὺς χρησιμοποιεῖσθαι ἕστε ἵππο- δρόμους καὶ ἐς πόλεμον. ὕστερον μάλιστα Παιαζήτης ὄρρω- δῶν μὴ τι νεωτερίσωσιν οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν συνιόντες σφίσι, 20 συλλαβὼν τούτους ἀπέκτεινε. τῶν δὲ Σκυθῶν καὶ νῦν ἔτι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην πολὺ τι πλῆθος πολλαχῆ σκεδασθέντων ἔστιν

14. τοῖς — ἐναντίοις Η

venerint in terram hostilem, accepto signo a duce conscendunt equos, quos ad id expeditos circumducunt: currunt citissime, nihil morantes, et dispersi rapiunt mancipia, et quaecunque casus obtulerit. eo modo novi illos, qui cum Orchanis filio Amurate et cum Paiazite ea tempestate in Europam transierant, ad praedas se convertisse et id vivendi genus sibi elegisse; incredibilique incremento brevi sumpto maximas acquisivisse opes, habitantes undique per Europam, ab Scopiorum urbe usque ad Triballorum Mysiorumque regionem, etiam per Macedoniam dispersos. deinde circa Thessaliam plurimos quoque aetatem egisse constat.

Imperante Paiazite fama est non modicam Scytharum manum venisse in Daciam, et hinc legatos misisse ad Paiazitem, qui peterent pecuniam et regionem, quibus freti transituri essent Istrum cum Paiazite, et bella Europae gesturi. Paiazites plurimum delectatus illorum sermone munera magna promisit, si traicerent, quemadmodum essent polliciti, Istrum, dicens se ipsis assignaturum Europae agros, ut singuli ibi viventes suos duces sectarentur. qui in hunc modum per Europam dispersi equites facti sunt optimi rei que militaris peritissimi. deinceps Paiazites timens ne duces illi Scytharum Europae

ιδεῖν. καὶ ὑπὸ Ἀμουράτεω μέντοι ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἢ περὶ
 Θέρμην καὶ ἐν τῇ παρὰ Ἀξιὸν ποταμὸν χώρα κατῴκισται,
 ἀγαρόντος μέγα τι πλῆθος Τούρκων τε ἐς τοῦτον τὸν χώρον
 καὶ κατοικίσαντος. καὶ τὸ τῆς Ζαγορεῦς πέδον οὕτω καλού-
 5 μενον ὑπὸ Ἀμουράτεω κατῴκισθη, καὶ ἡ Φιλιπποπόλεως χώ- P. 53
 ρα. ἢ μέντοι Χερρόνησος ἢ ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ καὶ πρότε-
 ρον ὑπὸ Σουλαιμάνεω κατῴκισθη τοῦ ἀδελφοῦ. Θεσσαλία δὲ
 καὶ ἡ περὶ τὰ Σκοπία χώρα καὶ ἡ Τριβαλλῶν ἀπὸ Φιλιππο-
 πόλεως ἔστε ἐπὶ τὸν Αἴμον καὶ τὴν Σοφίαν οὕτω καλουμέ-
 10 νην κώμην, Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω κατοικίσας τὴν τε Ἰλ-
 λυριῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐλήλζετο χώραν. ἐπιδιδόασι μὲν οὗτοι V. 42
 οἱ χώροι πρὸς γε πολεμίων, καὶ ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐτέρων
 ἐκ τοῦ ταύτη ἐπιρροέοντων αὐτοῦ, ὧν περ ἂν ἐπυνθάνοντο ἐπι-
 τηδεῖως σφίσις ἔχειν τὴν χώραν πρὸς τε ἀνδράποδα καὶ ἐς
 15 τὴν ἄλλην οὐσίαν τὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ὅη ἂν μάλι-
 στα μὴ ἀντικόπη ὑπὸ τῶν πολεμίων. Παιαζήτης δὲ ὡς ἐς B
 τὴν Ἀσίαν διαβάς ἐπὶ Ἐρτζικὰν πολιούρκων παρεστήσατο,
 προῖων Μελιτηνὴν τὴν ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ἐπολιούρκει τε καὶ
 προσέβαλε μηχανὰς παντοίας προσάγων τῷ τείχει. καὶ ἐπὶ
 20 χρόνον μὲν ἀντεῖχε, μετὰ δὲ ταῦτα προσεχώρησε καθ' ὁμο-
 λογίαν.

1. ἢ περὶ Θέρμην καὶ ἡ παρὰ Η

17. ἐπεὶ Η, omisso an-
 tea ὡς

statui aliquam innovationem inducerent, omnes comprehensos, cum
 in unum convenissent, obtruncavit. etiam hodie Scytharum magnam
 copiam undique per Europam morantium videre est, quos sedes ca-
 pere in Macedonia Thermae et Axio flumini finitima Amurates ius-
 sit. qui Turcos quoque plurimos in istam regionem induxit, ut eam
 incolerent. campus Zagore nuncupatus iubente Amurate habitari
 coeptus est. etiam Philippopolis regio ab Amurate colonos accepit.
 at Chersonesus Hellesponti iam ante ab Sulaimano fratre colonos
 sortita est. Thessalia et Scopiorum, nec non Triballorum regio, qua
 a Philippopoli usque in Haemum et Sophiam isthoc nomine vicum
 patet, ab Amuratis filio Paiazite colonos nacta est; qui deinde Illy-
 riorum et Triballorum regionem vastabat. haec loca omnia admo-
 dum opportuna fuere ad domandos hostes. postea et alii plurimi in
 hanc regionem confluerunt, cum accepissent eam admodum esse ido-
 neam recipiendis mancipiis et aliis quae hosti extorsissent, seque ibi
 tutissimos fore certo scientes. Paiazites in Asiam transvectus Ertzi-
 cam urbem oppugnavit, et oppugnatam suae dicionis fecit. hinc
 progressus Melitinen urbem Euphrati impositam omni machinarum
 genere arietare aggressus est: at machinis aliquantulum fortiter re-
 stitit. cum autem oppugnatione uti nullo modo intermitteret Paia-
 zites, pactionibus in fidem recepta est.

Ἐν ᾧ δὲ ἦ τε Μελιτηνὴ ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ Παιαζήτεω καὶ ἠγγέλλετο τῷ βασιλεῖ ὡς ἔαλω Μελιτηνὴν, παρόντες καὶ τότε οἱ Τούρκων τῆς Ἀσίας ἠγεμόνες ἔπραττον ὅπως κατά-
 γοινοτο ὑπὸ Τεμήρεω βασιλέως ἐς τὴν ἑαυτῶν ἕκαστος χώ-
 ραν, προῖσχύμενοι τὴν τε ξυγγένειαν ἀπὸ παλαιοῦ σφίσιν οὐ-
 σαν πρὸς τὸ Τεμήρεω γένος, καὶ τὴν Θρησκειάν, ἐς ἣν τε-
 Ολοῦντες αὐτὸν πατέρα τε καὶ κηδεμόνα ἐπεποίητο τῆς ἑαν-
 τῶν χώρας. ἔλεγον δὲ αὐτῷ ὡς διὰ ταῦτα εἶη τε τῆς Ἀσίας
 βασιλεὺς, ὥστε μηδενὶ ἐπιτρέπειν ἐξυβρίζειν ἐς τοὺς ὁμοφύ-
 λους, μὴ ὑπάρξαντας ἀδικίας πρότερον. ὅτι δὲ μὴ ἠδίκουν
 Παιαζήτην μηδὲ παρὰ τὰς συνθήκας ὅτι πεπλημμεληκότες
 εἶεν, ἐπετρόποντο αὐτῷ δαιτητῆ, ὥστε δίκας ὑπέχειν, ἣν τι
 παρὰ τὰς σπονδὰς αὐτῶν κακὸν Παιαζήτην εἰργασμένοι εἶεν.
 Τεμήρης δὲ τέως μὲν Παιαζήτη πρὸς τοὺς πολεμίους σφῶν
 διαπολεμοῦντι καὶ ἀγωνιζομένῳ ὑπὲρ τῆς Μεχμέτεω Θρη-
 σκειάς. διακεκρίσθαι γὰρ ἐς δύο σύμπασαν Θρησκειάς τὴν
 γε ἐγνωσμένην ἡμῖν οἰκουμένην, τὴν τε τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὴν
 Δοσφῶν αὐτῶν Θρησκειάν, ἐναντίαν ταύτῃ πολιτενομένην· τὰς
 γὰρ λοιπὰς τῶν Θρησκειῶν οὔτε ἐς βασιλείαν οὔτε ἀρχὴν ἦν-
 τισσαοῦν καταστῆναι. Παιαζήτη τε πολεμοῦντι ἔφασκε πρὸς
 τοὺς τοῦ Ἰρωος πολεμίους οὐχ ὅπως ἄχθεσθαι διὰ ταῦτα
 ἀλλὰ καὶ χάριν εἰδέναι ξύμπαντας τοὺς τῆς Μεχμέτεω μοί-

5. ὑπὸ P   7. αὐτῶν P: corr H   10. ὑπάρξαντα P: corr H
 14. μὲν] addendum ἔχαιρε vel χάριν ἤδει.   16. Θρησκειάν P
 18. ἐναντία?

Et tempore quo arietes Melitinae admovebantur, nuntiatum est Paiaziti eam in deditioem acceptam esse. tunc accedentes Asianorum Turcorum duces, precibus fatigarunt regem Temirem ut singuli ab ipso in suam reducerentur regionem. quoque magis moverent, religionem communem et generis propinquitatem, qua ipsum contingerent, praetendebant, addentes se ipsum suae regionis et patrem et patronum elegisse. his adiciebant ut cogitaret se propterea Asiae esse regem, ut nullo modo sineret sui generis homines, cum nullas facerent iniurias, a quoquam contumellis et iniuriis affici. arbitrio autem eius mittebant, poenas daturi quascunque iussisset, si contra foedera quid in Paiazitem commisisse deprehenderentur. Temires Paiaziti non indignabatur, quia hactenus strenue res gessisset contra hostes Turcicae religionis. universi enim orbis nobis noti religio potissimum in duas dividitur partes. partim enim Mechemetanae, partim vero Christianae religioni adhaerent. reliquae autem religiones, ut inutiles, nec in regnum admittuntur nec aliquam dignitatem merentur. Paiaziti autem nihil succensebat Temires, propterea quod fortiter pugnet pro herois Mechemetis religione: imo

ρας. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἀρχὴν ἀπεδείκνυτο γνώμην Τεμή-
 ρης· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ὑπὸ πολλῶν ἤδη παρ' ἑαυτὸν ἀνα-
 βεβηκόων ἐπυθάνετο τὴν τε φύσιν αὐτοῦ μήτε ἐπεικῆ,
 ὥστε τῇ καθεστηκυίᾳ ἐθέλειν ἐμμένειν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀρχῆ,
 5 ἀλλὰ τὴν τε ὁρμὴν αὐτοῦ διεξιόντες ὡς λαίλαπι παραβάλ-
 λουεν αὐτόν, καὶ ὡς ἐπὶ Συρίαν καὶ Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ Μέμ- P. 54
 φιος βασιλείᾳ ἐν νῷ ἔχει στρατεῦσθαι, ἀναπεισθεὶς ὑπὸ τοῦ-
 των ἐπεμψε πρεσβείαν ἐς Παιαζήτην ὡς διαλλάξουσαν, ἣν
 δύνηται, αὐτόν τοῖς ἡγεμόσι, καὶ ἐπιπέμπων ἐσθῆτα, ἣ δὴ
 10 ᾔετο χωρεῖσθαι τῷ Παιαζήτῃ, ἣ δὴ νομίζεται τὴν ἡγεμο-
 νίαν τῆς Ἀσίας κατέχουσιν. οἱ δὲ πρέσβεις ἀφικόμενοι ἔλε-
 γον τοιαύδε. “ἡμᾶς ἐπεμψε βασιλεὺς Τεμήρης, δῶρά τε τήνδε
 τὴν ἐσθῆτα φέροντάς σοι, καὶ χάριν εἶδέναι σοι ἔφη ὅτι
 15 τοῖς τοῦ ἥρωος πολεμίοις μάχόμενος τοὺς τε ἐπὶ μέγα τε
 ἡμετέρους φίλους αἰκίζεις ἀγωνιζόμενος καὶ τὴν ἡμετέραν
 θρησκείαν ἐπὶ τὸ ἄμεινον καθιστᾷς. ὡς δὲ ταύτῃ σοι ἔχει B
 καλῶς τοὺς ἡμετέρους ἀμύνεσθαι πολεμίους, τοὺς γε φίλους
 τε καὶ ἐπιτηδεῖους καὶ ἐς τὰ μάλιστα καθισταμένους ἡμῖν
 πολεμίους ποιεῖσθαι μηδὲ ἀδικεῖν, ἀλλ' ἐς τούτους μὲν μηδ'
 20 ὅτιοῦν ἐκφέρεσθαι κακὸν κάκείους. ἦν δὲ μὴ ἐς τοὺς ὁμο-
 φύλους ἐπιτηδεῖως ἔχεις, πῶς ἂν τοῖς πολεμίοις προσφέρεις;
 διὰ ταῦτα δὴ κελεύει τὴν τε ἀρχὴν τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡγεμό-

15. αἰκίζεις RT, αἰωρίζεις H   18. ἡμῖν] μὴ H   21. προσφέ-
 ροιο?

censebat ab omnibus ei plurimas gratias habendas. haec eius ab
 initio erat sententia. ubi autem a plurimis ad se venientibus co-
 gnovit eum neququam aequitatis esse studiosum, nec contentum
 Asiae regno fore, verum cum esset vehementioris ingenii, ut facile
 turbini assimilaretur, expeditionem contra Syriam et Aegyptum et
 contra Memphiticum regem eum moliri. his persuasus legatos ad
 Paiazitem misit, ut eum, si aliquo modo posset, reconciliaret ducibus.
 misit per manus legatorum etiam vestem, ut moris est regum Asiae
 imperium tenentium, munus Paiaziti. legati ubi ad Paiazitem venerunt
 huiuscemodi orationem habuerunt. “nobis Temires legationis onus
 imposuit, mittens tibi vestem haec manus; dicens se tibi gratias
 agere ingentes, quod herois nostri hostes magno animo debellas, et
 amicos semper acriter dimicando ad maiorem felicitatem producis,
 religionisque nostrae negotium augustius constituis. decet te profe-
 cto hostes nostros severiter vindicare: at amicos et socios nobis con-
 iunctissimos nequaquam inimicos et hostes facere, nec iniuriis obruere,
 verum beneficiis eos tibi obnoxios reddere annitaris, si enim parum
 dextre erga tuos affectus fueris, quomodo hostes cum gloria doma-
 bis? quapropter edicit rex Temires, Asiae imperium ducibus adem-

- V. 43 σιν, ἣν ἀφελόμενος ἔχεις, ἀποδοῦναι, μηδ' ὅτιοῦν παραβαί-
 ροντας τῶν σφίσι πρὸς τὴν σὴν ἀρχὴν ἐσπεισμένων. καὶ
 C ταῦτα ποιῶν ἐκείνῳ τε χαριῆ, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ γένος καὶ
 ἐν τῇ Εὐρώπῃ χάριν εἰσοσμένους σοι διὰ τοῦτο. εἰ δέ τι
 παρὰ τὰς συνθήκας πεποιημένοι εἶεν, ἐπετρόποντο διαιτητῆ⁵
 τῷ βασιλεῖ Τεμήρῳ, ἐς ὃ τι ἂν λέγοις ὑπ' αὐτῶν ἡδικῆσθαι."
 τὸν μὲν οὖν Παιαζήτην διακηκούτα λέγεται τῶν πρέσβειων τὰ
 μὲν ἄλλα οὐ χαλεπῶς, ἀχθεσθῆναι δὲ μάλα ἐπεικῶς διὰ τὴν
 ἐσθῆτα, καὶ μὴ ἀνασχόμενον εἰπεῖν ἐς τοὺς πρέσβεις "ἀπαγ-
 γείλατε τοίνυν τῷ ὑμετέρῳ βασιλεῖ, ὡς ἔμοιγε ἀγωνιζομένῳ¹⁰
 ὑπὲρ τε τοῦ ἥρωος πρὸς τοὺς ὑμῖν πολεμιωτάτους χάριν ἂν
 D εἰδείης σύ τε καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πρὸς τὴν ἡμετέραν τετραμ-
 μένοι θρησκείαν. καὶ σέ τε ἀντὶ τοῦ ὅτιοῦν ἡμῖν συλλαμ-
 βάνειν ἐς τὸν ἡμέτερον τοῦτον ἀγῶνα, στρατεύματά τε καὶ χρή-
 ματα ἐπιπέμποντα, οὐκ ἂν δέοι δὴ τοιαῦτα ἡμῖν ἐξηγούμενον¹⁵
 συμβουλεύεσθαι. ἀφαιρεῖσθαι δὲ πειρώμενος χώραν, ἣν κα-
 ταστρεψάμενος τοὺς ἐμοὶ ἐπιβουλεύοντας ἔχω, πῶς ἂν εἰδείης
 χάριν ἐμοί, ἣ ἔφησθα εἰδέναι; ἐσθῆτα τοῦ λοιποῦ ἀπαγγεί-
 λατε τῷ βασιλεῖ τῷ ὑμετέρῳ μὴ ἐπιπέμπειν ἀντὶ ἑαυτοῦ τὸ
 γένος καὶ τὴν τύχην ἀμείνουι." ταῦτα ὡς ἀνηνέχθη παρὰ²⁰
 P. 55 βασιλέα Τεμήρῳ ἐς Σεμαρχάνδην, τεθνηωμένον μεγάλως τῇ
 ἐσθῆτος ὕβρει, ἄγγελον λέγεται ἐπιπέμπειν προαγορεύοντα

5. διαίτη P: corr H · 16. πειρώμενον P: corr H

ptum restituas, cum nihil secundum ea quae pactis convenerant, in regnum tuum deliquerint. si obtemperaveris, feceris mihi rem gratissimam, necnon Asiam Europamque incolentibus, qui tibi gratias agent immortales. sin quid contra foedera eos fecisse putas, regi Temirae eius rei iudicium mandarunt, subituri poenas iniuriarum, si quae illorum in te extant, quascunque imperaverit." Paiazitem memorant caetera non iniquo animo, quae ab legatis afferebantur, auscultasse: verum graviter offensum esse munere vestis, quam Temires miserat. hinc irritatus in hunc modum respondisse fertur. "renuntiate regi vestro, quod mihi Temires, necnon reliqui qui in Asia degunt, gratias agunt, dum me incunctanter, ut religionem nostram tuear, hostibus impigre opponam, me admodum mirari. in primis autem admirationem mihi infert, dum pecuniam et milites reliquaque ad ista certamina necessaria offert, nec tamen in huiuscemodi negotio a partibus nostris stare deprehenditur. verum in me hostilia meditatur, adimendo regionem quam meo Marte, devictis adversariis et insidiatoribus meis, in potestatem meam redegi et possideo. quomodo igitur mihi gratias habes atque agis, quem admodum modo verbis declarasti? porro quod ad vestem attinet, regi vestro nuntiate, ne posthac et genere opibusque praestantiori huiusmodi munera mittere in animum inducat." haec ut relata sunt ad regem

τήντε ἀρχὴν ἐς τοὺς ἡγεμόνας ὀπίσω ἀποδοῦναι καὶ μὴ τὴν
 ταχίστην διαμέλλειν· εἰ δὲ μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολέμιον.
 ταύτην δὲ τὴν δίκην ἔφασαν αὐτὸν βασιλέα Τεμήρην ἐπιδι-
 κάσαι, ὡς ἡδικημένοι τε εἶεν οἱ Τοῦρκοι ἡγεμόνες ὑπ' αὐτοῦ
 5 δὴ τοῦ Παιαζήτεω, καὶ μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς ἔσπερημένους
 τῆς σφῶν ἀρχῆς περιουστεῖν κατὰ τὴν Ἀσίαν, Τεμήρῳ ἔτι
 περιόντος. τὸν δὲ Παιαζήτην ὑπολαβόντα ἐς τὸν ἄγγελον
 φάναι “εἰ τοίνυν μὴ ἐπὶ μαχοῦμενος ἡμῖν, ἐς τρεῖς τὴν ἑαυ-
 τοῦ γυναῖκα ἐχέτω ἀπολαβῶν.” τοῦτο δὴ οὖν ἐς ὕβριν φέρει
 10 τῷ γένει τούτῳ, Μεχμέτη ἔξορκῶσαι ἐς τρεῖς ἤδη ἀπολαβεῖν B
 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἂν μὴ πείθεται. τοῦτο δὲ ἐστίν, ὅτι νόμος
 ἐστὶ τούτοις ἀποπεμπόμενον τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἕκαστον ἀπα-
 γορεύειν τοῦ λοιποῦ αὐθις ἄγεσθαι ἐς τὰ οἰκεῖα, ὡς οὐ θε-
 μιτὸν ὄν, ἐπειδὴν ἐς τρεῖς ἔφησε σπληνας διασιῆσαι τὸν γα-
 15 μὸν αὐτῷ ὁ ἀνὴρ, ἀρνησάμενον ἔτι ἐπὶ τὸν αὐτὸν γάμον ἐλ-
 θεῖν, εἰ μὴ τις τρεῖς σπληνὸς ἐς μέσον ἐμβαλόντος αὐθις
 ἄγοιτο ὑπὸ ἑτέρου μοιχευομένην. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἤκου-
 σεν ὁ ἄγγελος, ἤλαυνεν ὀπίσω τὴν ταχίστην παρὰ βασιλέα
 Τεμήρην. λέγουσι δὲ τὴν γυναῖκα Τεμήρῳ δεισιδαίμονα
 20 τινα ἐς τὰ μέγιστα γεγονέναι, καὶ μὴ εἶναι Τεμήρην οὕτω προ- C
 σφέρεσθαι ἐπαχθῆ ὄντα Παιαζήτη, ἀνδρὶ τε ἐπαίνου ἀξίῳ
 ἐς τὴν καὶ αὐτοὺς Θρησκείαν, ἀγωνιζομένῳ πρὸς τὴν τοῦ

1. τὴν ταχίστην καὶ μὴ H   2. περιέψεσθαι P   3. ἔφησεν?
 14. σπληνας] cf. Hammer I p. 620

Temirem Semarchandam, ira graviter accensum ferunt vestitus contumelia; et statim misit praeconem qui imperaret ne quamprimum ducibus imperium restituere dubitet: se enim sic decrevisse. sin parere recusarit, se ipsum pro hoste habiturum. causam illam disceptavit rex Temires, atque talem sententiam dedit, Turcorum duces iniuriis a Paiazite esse affectos. proinde se ipsos, dum vita fruatur, haud neglecturum vagos oberrare per Asiam, exutos regno suo. Paiazites nuntium cum huiusmodi responso dimisit “nisi cum exercitu adversum nos procedat, precor ut uxorem suam ter repudiatam tandem iterum assumat” hoc quidem vergit in contumeliam Turcorum, videlicet ter uxorem suam recipere, nisi persuadeatur, quia legem habent Turci, qua cavetur ut is qui uxorem dimittit edicat se non amplius ipsam in sua admissurum, quasi id factitare haud fas sit, postquam sibi ad tres splenes matrimonium dissidisse dixerit maritus, recusans ad idem matrimonium redire, nisi quis ter splene in medium procedente, de novo ducat ab alio adulterio pollutam. haec ubi nuntius accepit, iter ad regem Temirem maturavit. aiunt Temiris uxorem admodum in rebus maximis superstitiosam fuisse, nec permisisse Temiri ut infesta arma inferret Paiaziti, viro laude digno,

Ἰησοῦ μοῖραν, ἀλλ' εἴην αὐτὸν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ μὴ πρά-
γματα παρέχειν οὐ δικαίῳ ὑφίστασθαι ὅτιοῦν ἀνήκεστον ὑπ'
αὐτῶν. ὡς δὲ τὰ ὑπ' ἀγγέλου ἐλέχθη, λέγεται ἐπικυλευσάμε-
νον τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κελεῦσαι ἐναντίον αὐτῆς τὰ παρὰ τοῦ
Παιαζήτεω λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς ἀπαγγεῖλαι. τοῦ δὲ ἀπα- 5
γείλαντος τὰ ὑπὸ Παιαζήτεω ἐπεσταλμένα, ἐρέσθαι τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ εἰ ἔτι δικαιοῦ Παιαζήτη εἶν οὕτω ἐξυβρίζοντα.

V. 44 καὶ ἀνεδήλου ὡς εἰ ἐπὶ θάτερα δικαιοῦ Παιαζήτη, οὐκέτι
δέοι αὐτῆς ἐκείνην συνοικεῖν τοῦ λοιποῦ. εἰ δὲ ἐπὶ θάτερα
D γένοιτο ἡ γνώμη, ὥστε ἀμύνεσθαι τὸν πόλεμον, οὕτω δὲ νο- 10
μίζεσθαι αὐτὴν οἱ γυναῖκα, καὶ μεταδιώκειν ὅ τι ἂν αὐτῆ
γενέσθαι ἀναγκάζειν. τὴν δὲ γυναῖκα τότε δὴ ὑπολαβοῦσαν
φάναι λέγεται “ἀλλ' ὅτι μὲν, ὡ βασιλεῦ, ὑπὸ ἀφροσύνης κα-
τεχόμενος, συμφορᾷ χρώμενος τοιαῦδε, οὐκέτι ἐμπεδον ἔχει
τὸν λογισμὸν ἐκείνος ἀνὴρ, δηλὰ ἐστι, καὶ ἔμοιγε ταύτη κα- 15
ταφαίνεται εἶναι, καὶ ἠπιστάμην ὡς ἐκείνον σὺν δίκη τισά-
μενος σωφρονεῖς τε ὡς μάλιστα, καὶ ἐνδείξῃ αὐτῷ οἷω ὄντι
σοι οἶος ὢν ἐκεῖνος τοιαῦτα ἐπιπέμπει. ἐκεῖνο μέντοι σαφῶς

P. 56 ἐπίστασο, ὡς οὐτ' ἂν ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ἤρωος ἀγωνιζομένων,
ἔστε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐς τὰ ἄλλα τὰ ἐς τὴν ἄλλην ἤπει- 20
ρον ἔθνη, ὑπάρξαι πόλεμον ἐς ἐκείνον οὔτε θέμις ἡγήσάμην
ἔγωγε εἶναι. ἦν δὲ τι ἐκείνος ἀφροσύνη μὴ διασκοπῆ, οὐ

2. δικαιοῦ P 12. ἀναγκάζοι RT

qui magna cum gloria pro Mechemetis religione contra Christi fidem
dimicavit. verum monuisse regem ut virum tantum quiescere patia-
tur, nec ei negotia facessat, qui non commernerit ut aliquid mali ab
eiusdem religionis consortibus accipiat. ut nuntius Temiri mandata
ἔxplanavit, uxorem suam vocavit, nuntiumque eadem, ipsa audiente,
recensere iussit. qui cum dicto paruisset et Paiazitis mandata expo-
suisset, aiunt Temirem interrogasse uxorem suam, an adhuc iustum
esse censeat Paiazitem iniuriis certantem missum facere et sinere ta-
les impune ferre. et sane manifestus erat, etiamsi ad priorem in-
clinasset uxor sententiam, bellum inferre Paiaziti. sic enim se legi-
bus uxori coniunctum esse dicebat, ut testaretur se illius iniurias
vindicturum, quicquid tamen patiendum foret. uxor autem eo tem-
pore tale responsum dedisse dicitur. “verum, o rex, quod ille vir
fuit, talique morbo implicitus non amplius ratione recte fruitur,
notum est cum aliis tum mihi, quae modo eius audivi responsum.
profecto si istum virum iure ultus fueris, prudenter fecisse videbe-
ris; eique hoc modo ostendes qualis ipse existens quali viro adeo
foeda nuntiet. hoc quidem tibi perspectum esse volo, quod contra
eum virum, qui pro nostro heroe bella gerit contra Graecos et con-

δίκαιόν ἐστιν ἐπιτρέπειν ὑβριστῇ τοιοῦτω μέγα φρονεῖν. ἀλλ' ἴθι δὴ ἐπὶ τὸν πόλεμον, μῆτε αὐτὸς μαχεσάμενος, ἀλλὰ πόλιν αὐτοῦ Σεβάστειαν ἦν καθέλης, ἱκανῶς τετιμωρημένος ἔσθ' ὑπὲρ τε τῆς ἐν τῷ Εὐφράτῃ πόλεως Μελιτηνῆς καὶ ὑπὲρ 5 τῶν ἡγεμόνων τῶν παρ' ἡμῖν διατριβόντων."

Οὕτω μὲν οὖν ἤλανε Τεμήρης ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Παιαζήτη, προκαλεσάμενος αὐτὸν ἐκὼν εἰς τὸν πόλεμον. φασὶ B μὲν οὖν τινὲς ὡς Τεμήρης διὰ μὲν τὴν Μελιτηνὴν καταβάς ἐπὶ Σεβάστειαν, καὶ ἐπειτέ καθεῖλε τὴν πόλιν ταύτην, τότε 10 δὴ προεβεβύεσθαι πρὸς Παιαζήτην περὶ τε τῶν ἡγεμόνων, ὥστε τὴν χώραν αὐτοῖς ἀποδιδόναι, καὶ τὴν τοῦ βοτύρου αἴτησιν καὶ σκηρῶν. ἤκειτο γὰρ αὐτόν, ἣ λέγεται, βοτύρου μὲν καμήλους δισχιλίους, σκηρὰς δὲ πιλίνους, αἷς χρῶνται οἱ νομάδες, δισχιλίαι, καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ δια- 15 μνημονεύειν ὡς βασιλέα, καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπὶ τὰς Τεμήρεω θύρας ἰέναι, καὶ νομίσματα δὲ αὐτοῦ ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ νομίζεσθαι. ταῦτα δὲ τὰ ἐπὶ αἰτήματα γενέσθαι αὐτῷ αἰτούμενον Τεμήρη φασὶ μετὰ τὴν τῆς Σεβαστείας C ἄλωσιν. καὶ τότε δὴ καὶ τὸν Παιαζήτην θυμωθέντι μεγάλως 20 ἐπιστεῖλαι ἐκείνῳ τὰ περὶ τὴν γυναικα. Τεμήρης μὲντοι ὄρωμητο ἐπὶ Παιαζήτην, ὡς τὴν τε χώραν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καταστρεφόμενος καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβησόμενος, μὴ ἐπισχεῖν πρότερον ἀναχωροῦντα, πρὶν ἢ ἐπὶ τοῖς τέρμα-

tra alias Epiri gentes, bellum suscipere haud quaquam fas esse duxero. sin mihi stulte illudit, non arbitror iustum esse ut eas contumelias inultas abire sinamus. proinde bellum viro illi indicito, nec tamen ipse pugnaturus: verum si eius urbem Sebastiam dirueris, satis cum ultus fueris propter urbem Melitinem Euphrati impositam et propter duces, qui apud nos aetatem agunt."

His in istum modum peractis arma cepit bellum gesturus cum Paiazite, quem sua sponte ad bellum provocabat. quidam perhibent Temirem transita Melitine venisse Sebastiam; et postquam eam urbem subegisset, legatos misisse ad Paiaziteni, petitum ut ducibus regionem restitueret. iisdem mandavit ut butyrum et tentoria flagitant. postulabatur butyri tantum quantum duo milia camelorum ferre possent. praeterea petebantur tentoriorum pileatorum, cuiusmodi utuntur pastores, duo milia. ad haec volebat ut per omnia templa, quae essent in regione Paiazitis, rex publice pronuntiaretur. filium Paiazitis in suis ianuis morari cupiebat. his addebat ut in regionem suam Temiris numisma admitteret eoque solo uteretur. septem istas petitiones, Sebastia capta, Paiaziti obtulit. Paiazites his graviter accensus iussit Temiri quae antea de uxore eius recensui-

σιν αὐτῆς γένηται, ἔσται ἐπ' ὠκεανὸν ἐλαύνοντα τὸν περὶ τὰς Ἡρακλείους στήλας, ἔνθα ἐπύθετο πορθμὸν ὡς βραχύτατον διεύργειν τὴν τε Εὐρώπην καὶ Λιβύην, ὅθεν ἔς τὴν Λιβύην περαιουμένη, καὶ ταύτην τῆς οἰκουμένης μοῖραν οἱ ὑπαγομέ-
 Dνω, ἐπ' οἴκου ἐπέεῖθεν κομίζεσθαι. ταῦτα μέντοι Τεμήρης 5
 ἐπενόει τε μεγάλα καὶ ἔς τύχην μᾶλλον τοι ὑπὸ θεοῦ δεδο-
 μένην ἀφορῶντα. Παιαζήτης δὲ ἄρα ἐλογίζετο ἐπιόντα ἀμύ-
 νεσθαι, ἀπὸ τε τῶν παλαιῶν συμβαλλόμενος, ὡς οὐδέποτε
 τῆς γε Εὐρώπης οἱ τῆς Ἀσίας βασιλεῖς ἐν τοῖς πρόσθεν χρό-
 νοις περιγένοιτο πώποτε, ἀλλὰ καὶ ὠρμημένους ἐπὶ τὴν Ἀσίαν 10
 τῶν τε βασιλεῖ ἀφρηῆσθαι τοὺς τῆς Ἀσίας ἡγουμένους. ταῦ-
 τα διασκοπούμενος μέγα τε ἐφρόνεί, καὶ ᾤετο ἐν βραχεῖ πο-
 λέμῳ ἅμα καθαιρήσειν τὴν Τεμήρῳ βασιλείαν.

V. 45 Ἐνταῦθα δὲ γενομένῳ μοι, καὶ τὴν ἐπὶ Παιαζήτῃ πρώ-
 P. 57 τὴν τε καὶ δευτέραν ἔλασιν Τεμήρῳ βασιλέως κατὰ τοῦτον 15
 τὸν χρόνον γενομένην διασκοπούμενῳ, ἐπῆει λογιζέσθαι ὡς
 ἐπὶ μέγα ἀφίκοιτο δυνάμεως τὰ τῶν Τούρκων πράγματα, πα-
 ρέχοιτ' ἂν εἰς τὴν ἐσπέραν ἀναστρέφεσθαι, μὴ οὕτω παρα-
 χρῆμα ἐπιδιδόντος ἀνέκoptέτο ὑπὸ Τεμήρῳ βασιλέως. οὕτε
 γὰρ ἂν δίχα γενομένης τῆς βασιλείας Ὀτουμανίδων καὶ ἐπὶ 20
 διαφορὰν σφίσι καθισταμένων ἐφθείρετο ὑπ' ἀλλήλων τὰ

18. μὴ εἰ μὴ H 19. οὕτω γὰρ ἄνδιχα H

mus explicari. Temires itaque arreptis armis contra Paiazitem, ani-
 mo agitabat eius regionem in Asia sui iuris facere et exinde in Eu-
 ropam transgredi. nec prius redeundi erat animus quam limites eius
 attigisset, progrediendo usque ad Oceanum, qui est prope Herculis
 columnas. ibi enim esse traiectionem maris angustissimum acceperat,
 distinguentem Europam a Libya. hinc igitur in Africam transmit-
 tere decreverat, qua in dicionem recepta domum tum demum remeare
 statuerat. haec quidem Temires animo volvebat: verum postulabant
 maiorem fortunam quam Temiri a deo concessa foret. Paiazites vero
 in spem erectus erat, se facile victurum Temirem hostili animo acce-
 dentem. spem istam faciebat coniectura, quam ab antiquis ducebat
 temporibus, quae confirmabat Asianos reges nunquam quivisse devin-
 cere Europam, verum Europae homines in Asiam progressos regem
 suis principatibus spoliassse. haec animo secum versans ingentes con-
 cipiebat spiritus, tanquam brevissimo bello etiam Temiris regnum dis-
 iecturus.

Cum huc usque sermonis serie sim tractus, cogitemque primam
 et secundam Temiris regis expeditionem, nec non mala quae istis
 temporibus contingere, cogitatio subit Turcorum res incredibile incre-
 mentum assumere potuisse, si versus Occidentem ire cupientes non
 inhibiti fuissent a rege Temire. nec enim, si seditione regnum Oto-

πράγματα αὐτῶν, ὄλεθρον μέγιστον δὴ τῶν μνήμη πώποτε ἐπενεγκόντα, ὡς μετὰ τὴν τελευταίην τοῦ Παιαζήτεω συνηρέχθη γενέσθαι ἐς τοὺς παῖδας, ἀλλήλοις διαφερομένους, καὶ τὴν χώραν ὑπ' ἀλλήλων δηουμένην ξυμφορὰν τῷ γένει ἐπινεῦσαι B
 5 ὅσῃν δὴ βαρυτάτην καὶ χαλεπωτάτην. νῦν δὲ ἐς ὑπερφυᾶ δύναμιν ἀφικόμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐγένετο Παιαζήτη σωφρο-
 νισθῆναι, ὥστε ἐπὶ τὴν βασιλείαν μεγάλα φρονεῖν.

Ὅθεν βασιλεὺς Τεμήρης ὀρμώμενος ἐπὶ τὰ τῆς Ἀσίας ἀφίκετο πράγματα καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Σεμαρχάνδης βασιλείαν
 10 κατέστη, τῆδε ἂν μοι διεξιόντι ἐπίδηλα γένοιτο. λέγεται μὲν πολλαχῆ τοῦτον ἀπ' ἐλαχίστου ὀρμώμενον κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμεως.

manidarum arsisset et mutuis discordiis ipsi inter se concertassent, in adeo grave exitium res vergere potuissent, ut contigisse constat defuncto Paiazite, cum eius filii foede inter se contenderent regionemque invicem vastarent; unde maximam et gravissimam Turcorum genti calamitatem invexere. nunc autem cum ad augustissimam dignitatem a deo Paiazites fuerit evectus, contigit ut aliquantulum molestiarum experiretur, quo magis tandem modestiae memor esset.

Propterea enim ad Asiae regnum emersit rex Temires et Semarchandae regno potitus est. quae singula ut evenerunt, me commemorante accipietis. fama est hunc virum ab minimis et perobscuris principibus profectum, magnam sibi potentiam in Asia peperisse.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER TERTIUS.

P. 58
V. 46 *Τ*εμηρεω μέντοι ἡ πρώτη ἔλασις ἐγένετο ἐπὶ Σεβαστείαν, πό-
λιν τῆς Καππαδοκίας εὐδαίμονα. ὡς γὰρ ἠγγέλλετο οὐδὲν ὑγιᾶς
Παιαζήτεω εἶναι ἔσπε ἐπὶ τῶν τῆς Ἀσίας ἡγεμόνων Τοίρκων
καὶ εἰς τὴν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας διαλλαγὴν, οὗς τὴν χώραν
σύμπισαν ἀφελόμενος ἐξήλασεν. ὡς γὰρ δὴ ἐπιπέμποντι οὐ-
δὲν ἐπὶ πλέον προὐχώρει ὧν ἐπέστελλον αὐτῷ, ἀλλ' ἐώρα τε
εἰς πολλὰ τε ἄλλα καὶ βλάβημα ἐξενηγεμένον, παρσεκενά-
ζετο ἐλαύνειν ἐπὶ Σεβαστείαν. ἀρχὴ δὲ αὐτῷ, ἣ τε ἐπὶ τὴν

*T*emiris expeditio prima adversus Sebastiam Cappadociae urbem opu-
lentam suscepta est. nam cum accepisset Paiazitem parum pacato
esse animo erga duces Asiae, Turcorum genere natos, nec voluisse
cum his in gratiam redire, postquam eos omnes suis fortunis expu-
lisset; praeterea cum saepius legatis missis nihil aequi impetrare
posset, verum audiret istum usque contumelias sonare, haud cun-
ctandum ratus bello Sebastiam adortus est. primordia autem regni

ἀρχὴν πάροδος, καὶ ὡς τὸν μὲν πολεμῶν τὰ δὲ καὶ σπεινδόμενος δέει τῷ ἀμφ' αὐτὸν ξύμπασαν ὑπηγάγετο ἑαυτῷ τὴν Ἀσίαν, ὧδε αὐτῷ ξυμβῆναι ἐπυθόμεθα.

P. 59

Οὗτος μὲν δὴ ὁ Τεμήρης ἐγένετο πατρὸς Σαγγάλεω, ἀνδρὸς ἰδιώτου, ὃς ἐπεὶ τε ἠγάγετο τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, λέγεται ξυμβῆναι αὐτῷ τοιούδε. ὡς ἐγένετο Τεμήρης, τὴν τε τῆς πόλεως φορβὴν ἐπιτετραμμένος ἵπποφορβὸς τε ἦν, καὶ τοῖς τε περὶ αὐτὰ δὴ τὰ χωρία τὰς φορβὰς ἐπινεμομένοις συνιών τε καὶ διαλεγόμενος συνέθετο αὐτοῖς, ὡς ἀπὸ κλοπῆς σφίσι, ἦν δύνωνται, χρημάτων κτήσιν ποιησόμενοι ἐπ' ἄλλην ἴωσι χάραν· καὶ δεινὸς κλέπτειν γενόμενος ἵππους τε καὶ ὑποζύγια καὶ προβάτων πλήθος ἐδηδοκέσαι. οὐδὲν ὑγιὲς ἦν αὐτοῦ τὸ παράπαν. καί ποτε ἐπὶ μάνδραν λέγεται ἀναβῆναι, καὶ ὄφθέντα ὑπὸ τῶν δεσποτῶν τοῦ οἴκου ἄλλεσθαι δὴ ἄλμα Β
15 μέγιστον ἀπὸ τοῦ τείχους τῆς μάνδρας ἐς τὴν γῆν· τὰ τε γὰρ ὑποζύγια καὶ κτήνη ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ περιβάλλεται τείχει, ὡς μέγιστα εἶναι καὶ μὴ ἀναβῆναι εὐπετῆ. ὡς δὲ ἤλατο, ἐπιτριβῆναί τε αὐτῷ τὸν πόδα, καὶ χολὸν γενέσθαι τὸ ἀπὸ τοῦδε. λέγεται μὲν οὖν ὡς μαχόμενον πληγῆναί τε τὸν
20 πόδα καὶ χωλεύοντα διαγενέσθαι τὸ ἐντεῦθεν. μάχης δὲ γε-

4. πατρὶ P: corr H

6. ὡς] ὡς γὰρ R, ὡς δὲ T et R alter

10. ποιησόμενοι?

11. δεινῶς P: corr H

12. ἐλληλακέναι?

16. τέλχη?

haec erant, ut bellum gerens Paiazitem domaret, reliquos vero metu percussos in dicionem redigeret, nec prius bello abstineret quam totius Asiae dominium acquisivisset; quae quidem omnia accidisse cognovimus.

Hic Temires fuit filius Sangalis viri privatam vitam agentis; cui, ubi duxit uxorem, tale quid accidisse comperimus. Temires cum esset adultus iamque per aetatem isti officio idoneus foret, deferentibus oppidanis oppidanorum equorum curam nactus est. tandem in colloquium veniens cum reliquis istius regionis pastoribus, effecit ut inter se coniurarent se velle furtis colligere opes et deinde ad aliam confugere regionem. Temires cum furandi foret peritissimus, plurimos equos et iumentorum oviumque multitudinem immensam nactus est; neque quicquam integri aut satis sani in isto homine erat. ferunt eum quondam, ut pecoris stabulum intrare posset, conscendisse murum; animadvertentemque se esse visum a patrefamilias, desiliisse in terram (solent enim homines in ista regione iumenta et pecora muris circumdare altissimis, quae difficulter ascendi possint), quo casu fregisse crus, et hinc claudicationem contraxisse. nec desunt qui perhibeant eum fortiter pugnam cientem, vulnere in pedem accepto, claudicare coepisse. praelio autem facto cum finitimis profe-

νομένης πρὸς τοὺς περιοίκους, ἐλαίνοντα αὐτόν τε ἅμα καὶ οἱ συνέθεντο τὴν ἀρχὴν, τὴν ἔππων φορβὴν οἴχεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐντεῦθεν προσλαβόμενον ὅτι ἂν περιτύχοι, καὶ ἀναπέιθοντα κατασχεῖν χώραν τε τὴν ἐρυμνὴν, καὶ ὡς C ἐν ἐπιτηδεῖω ἔχοιεν πρὸς ληστειάν. ἐντεῦθεν δὲ ὁρμώμε- 5
 V. 47 νον ληστεύειν τοὺς διόντας καὶ κατακρίνειν ἀφειδῶς. καὶ χρήματα ἐπικτησάμενον ἑταίρους τε προσκλήσασθαι αὐτῷ ἄλλους τε δὴ καὶ ἄνδρες δύο, Χαϊδάρην τε καὶ Μυρξίην. τὸ γένος, ἧ δὴ λέγεται, γενέσθαι τούτοις Μασαγέται. τούτοις δὲ ἑκατέρω προσχρώμενον περιτυχεῖν τε τοῖς πολεμίους 10 ληζομένοις τὴν χώραν, καὶ τρεψάμενον ἐπεξελθεῖν διαφθείραντα τοὺς ἵπποδρόμους τῶν ἐναντίων. τῆς δὲ φήμης ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθούσης, ἐπιτρέψαι τε αὐτῷ στρατιωτῶν μοῖραν οὐκ ὀλίγην καὶ χρήματα, ὥστε θεραπεύειν τοὺς στρατιώτας.
 D καὶ δὴ τὸ ἀπὸ τοῦδὲ ἐπεγείραντα τὴν σὺν αὐτῷ στρατιὰν καὶ 15 ἔξοτρύνοντα ἀμφὶ τῇ πολεμίῳ ἔχειν χώραν, ἀνδράποδά τε καὶ ὑποζύγια ὡς πλεῖστα ἀπάγοντα ἐς τὴν πόλιν. τὸν δὲ βασιλέα Μασαγετῶν ἐνιδόντα τοῦτο ἐς τὸν Τεμήρη, ἀξιοῦντα παρ' ἑαυτῷ τιμῆς τῆς μεγίστης, καὶ στρατηγὸν ἀποδεδειχέναι ἔμπάσης ἤδη τῆς ὑπ' αὐτὸν στρατιᾶς. καὶ ἐντεῦθεν δὴ δρό- 20 μους τε ἀνύσαι μεγίστους τῶν πώποτε γενομένων σὺν τῇ στρατιᾷ ὥστε καταλαμβάνειν τοὺς πολεμίους ἄφνω ἐπιπίπτοντα αὐτοῖς καὶ διαφθείραντα τὸν ἐκείνων στρατόν. καὶ δὴ καὶ

5. ὡς ἂν ἐπιτηδεῖως? . . . 7. ἑτέρους P . . . 17. ἐπάγοντα P

cti sunt pastores, qui ab initio convenerant, duce Temire contra hostes, rapientes quaecunque casus obtulisset. consilium dedit ut caperent locum latrocinii et furtis commodum, in quem quasi in munimentum tutissimum sese receptarent. hinc profectus latrocinando crudeliter grassatus est in praetereuntes, nulli parcere statuens. corradens autem magnam pecuniae vim ex istiusmodi latrociniiis, alios viros duos in societatem pellexit, Chaidarem et Myrxiem, quos Massagetis fuisse accepimus. quibus Temires adiutus irruit in hostes regionem depraedantes, eos fugavit, hostium equitatum universum perimens. fama huius ut in urbem delata est, cives non modicam manum ei tradiderunt, addentes etiam pecuniam, qua militum animos conciliare posset. deinde in hunc modum instructus, suos confirmans et incitans, in hostium regione versatus est, mancipia et iumenta plurima mittens in urbem, quae hosti extorserat. rex Massagetarum, explorata viri virtute, eum in maximo honore habuit: nam imperatorem declaravit, universosque suos exercitus ei commisit. qui acceptis copiis regis mirabili celeritate usus est in devincendis hostibus, subito in eos incidens atque temporis momento omnes perdens.

ἐς χεῖρας ἔλθοντα τοῖς ἐναντίοις φασὶν αὐτὸν μαχεσάμενον
 τρέψασθαι, καὶ ἐπιδιώκοντα ἐλάσαι τε ἐς Βαβυλῶνα, τὸ Παγ- P. 60
 δάτιν οὕτω καλούμενον, καὶ πολιορκοῦντα μεταπέμψασθαι
 τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν
 5 χρόνον τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως, γῆμαί τε τὴν γυναῖκα
 τοῦ δεσπότην αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν βασιλείαν καταστῆναι. ὡς
 δὲ ἐς τὴν βασιλείαν ἀφίκετο, ἐπιὼν τό τε Παγδάτι καὶ τὸ
 Σαμαρχάνδι ἐπολιορκεῖ. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον, ὡς ἔξοδον
 ποιησάμενοι οἱ τῆς πόλεως οὐδὲν πλέον ἔσχον ἀλλ' ἠτήμέ-
 10 νοι ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν καὶ ἐπολιορκοῦντο, προσεχώρησαν
 αὐτῷ καθ' ὁμολογίαν. ὡς ἐπὶ τὴν τῆς Σεμαρχάνδης ἀρχὴν
 παρεγένετο, προδοσίαν συνθέμενον τοῖς ἐν τῇ Βαβυλῶνι αὐ-
 τόν, Χαΐδαρῆ ἐς τοῦτο χρῆσάμενον ὑπηρέτη. τὸν μέντοι Π
 Μυρξίην ἄνδρα ἐπεικῆ τε ἅμα καὶ συγκιρῶντα τὸν Τεμή-
 15 ρεω, Θυμοῦ κατέχειν ἐμπερόμενον ἐφ' ὃ τι ἂν ἠγήσαιο, μὴ
 προσήκειν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν. ἐξηγεῖσθαι τε αὐτῷ τὴν ἐς τὰ
 συσσιτήρια Τεμήρεω ἐσῆγησιν. τὴν τε γὰρ στρατιάν αὐτῶν
 ξύμπασαν Μυρξίεω ὑποτιθεμένου ἐπιδιελόμενος ὁ Τεμήρης
 20 ἀρχὴν παρεγγύα δίδαιταν παρεχόμενον τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ στρα-
 τιώταις παρεῖναι αὐτίκα τῷ λοχαγῷ, τὴν ταχίστην παρεχόμε-
 νον τοὺς στρατιώτας, ἐπειδὴν παραγγέλη, τοὺς δὲ αὐτὰ παρα-
 γενομένους τῷ σφετέρῳ. γενομένους δὲ ἐς τὰ συσσιτία, οὐδένα C

Temires, ubi ad manus ventum erat, hostes terga vertere coegit;
 ipseque fugientes insecutus compulit in Babylonem Pogdatim nuncu-
 patam, quam obsidione cingens dominum suum regem accersivit. de-
 hinc tempore modico interiecto rex mortuus est, eiusque uxorem vi-
 duam connubio sibi iunxit Temires, regni que regimen sortitus est.
 cum autem iam pro rege se generet, Pogdatim et Semarchandam op-
 pugnavit. nec multo post cum oppidani in militum stationes excu-
 rerent, nec vincerent, verum vincerentur, reversi in urbem gravissima
 obsidione affligebantur. quam cum tolerare amplius non possent,
 pactionibus intercedentibus se Temiri dederunt. cum in potestatem
 venisset Semarchanda, proditionis consilia inivit cum iis qui erant in
 Babylone, usus ad eam rem ministro Chaidare. Myrzes vir extitit
 aequi studiosissimus; adhortabaturque Temirem ut iram supprime-
 ret, nec ad rem conferre pararet quae ipsa dictaret. non ipsi con-
 venire imperium Babylonis. hinc etiam Temirem edocuit syssitiorum
 rationem. nam universum suum exercitum secernerens Temires in de-
 cimas et manipulos et cohortes, iubebat decurionem praebentem suis
 alimenta continuo, quandocumque usus postularet, praesto esse cum
 suis militibus, eosque manipulorum duci tradere. hos praeterea vo-

λείπεσθαι ὅτι μὴ εἶη χῶρος αὐτῷ ἀποδεδειγμένος. καὶ τὴν
 τε ἀγορὰν σιτιζέσθαι ἐκέλευε κατὰ τὰ δεδωγμένα ἐπὶ τοῦ λοι-
 ποῦ στρατεύματος. κινεῖν δὲ τοὺς τε ἀρχοντας αὐτῶν ἐκά-
 στους θαμὰ ἐπὶ τὰ ὑπὸ τῶν μεγάλων στρατηγῶν παραγγελ-
 λόμενα, ὥστε ξυμβαίνειν κατάσκοπον εἰσιόντα ἐς τὸ Τεμήρωεω 5
 στρατόπεδον λεληθέναι πώποτε, οὔτε ξένον, ὃς ἂν παρῶν τυγ-
 χάνη ἐν τῷ στρατοπέδῳ. τούτους δὲ αὐτῷ ἀνδρὶ ἐτέρῳ ἐπιτε-
 τράφθαι, καταλύειν παρ' αὐτῷ τοὺς ξένους, εἰ τυγχάνοιεν
 παραγενόμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον σίτου δεόμενοι. ὥστε νέυ-
 ματι τοῦ μεγάλου βασιλέως κινεῖσθαι πάντα δὴ τὸν στρατὸν, 10
 D ἐφ' ὃ τι ἂν γένοιτο, καὶ ἐκείνου δὴ ἄγοντος τὰ πάντα ἐφ' ἐνὶ
 συνθήματι ἵεναι αὐτίκα ἐν τάχει παραγενόμενος, ἐπὶ τὴν
 χρεῖαν καθίστασθαι αὐτίκα μάλα ἰόντα. ἐσπέρας δὲ γενομέ-
 V. 48 νης, ὅποτε τὸ σύνθημα λαμβάνοιεν οἱ στρατιῶται ὑπὸ τοῦ
 μεγάλου ἡγεμόνος, θεῖν δρόμῳ αὐτὸν τινα ἕκαστον ἐπὶ τὴν 15
 ἑαυτοῦ σκηρὴν ἐς τοὺς συσκήρους ἰόντα. γενομένων δὲ ἐν
 ταῖς σκηραῖς τῶν στρατιωτῶν, τὰς φυλακὰς περινοστεῖν τε τὸ
 στρατόπεδον, εἴ τινα τόπον ἴδοιεν ἐκτὸς τῶν σκηρῶν γενομέ-
 νον, τοῦτον λαβόντες ἐτιμωροῦντο. εἰ δέ τις κατάσκοπος πα-
 ρῶν τύχῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, οὐκ ἔχων ὅποι τράποιτο, λεί- 20
 P. 61 πεσθαι ἐκτὸς τῶν σκηρῶν καὶ οὕτως αὐτίκα ἀλίσκεσθαι. ταύτην

5. ξυμβαίνειν οὔτε κατ.?

16. ἐν om P

lebat, ubi aditi fuissent manipulorum duci, suo parere singulos du-
 ctori. cum venissent in syssitia, nullus erat cui non esset locus de-
 signatus. cibum mercari iussit in reliquum exercitum, iuxta ea quae
 communi consensu decreta fuerant. imperavit ut singuli duces mino-
 res frequenter, sicut praecipere maiores duces, suos monerent, ne
 eos otio torpescere sinerent. hinc contigit ut nullus explorator vel
 peregrinus aliquis clam in Temiris castra penetrare et in iisdem mo-
 rari posset. ordinavit virum, cui hoc negotii imposuit ut peregrinos,
 si qua re indigerent, advenientes hospitio exciperet. qua propter
 haec diligens disciplina effecit, ut universus iste exercitus ad nutum
 et arbitrium regis, quocumque vellet, facile moveretur, eoque ducente
 exciti uno signo confestim advolarent, parati se regi utendos dare
 quacumque in re voluisset. vespera appetente, accipientes signum a
 duce suo magno, singuli maturant iter ad tentoria et ad contuber-
 nales suos. ubi autem milites in tentoria sua se receperunt, vigiles
 ad hoc creati in castris oberrant, si quem inveniant extra tentoria
 morari. si talis occurrerit, eum capientes supplicio capitali subdunt. si
 autem quis explorator accesserit in castra, is, ut cui nullus sit ascrip-
 tus locus, extra tentoria cubare cogitur proinde rerum omnium
 ignarus, dubiusque quo se vertat, continuo a vigilibus in vincula du-
 citur. hic modus et haec est forma syssitiorum regis. Chaidares re-

μὲν δὴ λέγεται γίνεσθαι τὰ Τεμήρεω ουσσίαια· Χαϊδάρην δὲ τὸν γε ἑταῖρον αὐτῷ ὄξύν τε ἐς τὸ ὑπηρετεῖν αὐτῷ τὰ δέοντα γεγενῆσθαι, ἐποτρύνειν τε αὐτὸν βασιλέα ἐπὶ τοὺς πολέμους, μηδαμῇ ἐς ἑσσιώνην τρεπόμενον.

5 Λέγουσι δὲ Μυρξίην, ἐπεὶτε παρέλαβε τὴν Σεμαρχάνδης βασιλείαν, διαχρήσασθαι τρόπῳ τοιῷδε. ἐπεὶ τε σὺν τούτοις ἅμα περιῶν Τεμήρης ληστής τε καθειστήκει καὶ ἐχρηματίζετο, διαλεγόμενων ἐπ' εὐτυχίῃματι τῶν ἑταίρων, καὶ εὐφημιζόντων Τεμήρην ὡς ἐν βραχεὶ ἤδη ἐς τὰ Σεμαρχάνδης βα-
 10 σίλεια παρεσομένον, ὑπολαβὼν ὁ Μυρξίης “ἀλλ' ὦ τῶν” ἔφη, Β
 “τοιαῦτά ἐστι τὰ Σεμαρχάνδης βασιλεία ὥστε οὐκ εὐπειθῆ χειρωθῆναι ὑπὸ Τεμήρεω, ἀνδρὸς ληστοῦ καὶ ιδιώτου. εἰ δ' εἴη ποτὲ τοῦτο αὐτῷ γενέσθαι ὥστε ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης ἀρχὴν περιέναι, μὴ ἔτι περιῶν διαγενοίμην, ἀλλὰ τεθναίην
 15 αὐτίκα ἐψευσμένος.” ταῦτα μὲν σπουδῇ ἐφῆκε ὑποδείκνυσθαι, συντυχίᾳ δὲ τιμὴν ἀγαθῇ χρήσασθαι ἐς τὸ ἀπόφθεγμα. χρόνον δὲ ἐπιγινόμενον, ὡς ἐς τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τῆς πόλεως, τιμῆσαι μὲν ἀρετῆς ἕνεκα ὑπὲρ τὸν Χαϊδάρην, φά-
 σκοντα δὲ αὐτῷ ὡς ἐκεῖνο δὴ τὸ ἔπος ἐπὶ μαρτύρων ἄλλων εἰρη- C
 20 μένον αὐτῷ δέοι μεταδιώκειν, ὅπερ δισχυριζόμενος ὑπέλαβεν ἑαυτὸν θανάτῳ, ἀναμιμνήσκων ὡς εἶπερ ἐς τὰ Σεμαρχάνδης βασιλεία παραγένετο, ψευσθεῖν τε αὐτὸς τῆς γνώμης, ἔνοχος

20. ὑπέβαλεν? 21. ἐς om P

gis amicus laborumque socius, ei admodum diligenter in necessariis ministrare novit. regem quoque incitare nunquam destitit ut bella aggrederetur plurima, ne otio et quiete corrumperetur.

Aiunt Myrxiem, antequam Temires ad Semarchandae regnum evasisset, tale quippiam fecisse. cum Temires cum suis oberraret, latrociniiis gaudens, accidit ut familiares Myrxiis de felice rerum Temiris successu dissererent, eoque tandem venirent ut dicerent eum brevi etiam Semarchandae regnum consecuturum. at Myrxies respondit “regnum Semarchandae firmitus est quam ut occupari possit a latrone et privato homine. sin aliquando contigerit ut Semarchandae regno iste potiatur, precor non amplius superstes maneam, sed confestim ut mendax obtruncer.” haec quidem serio, non ioco locutus est. nec tamen satis prosperum sermo ille habuit eventum. deinde tempore interposito, cum urbis regimen Temires esset adeptus, honores maiores Myrxies quam Chaidares apud regem invenit. hinc commotus Chaidares dixisse fertur tempus iam esse ut sermo ille quem locutus fuerat Myrxies, ad rem conferatur: extare enim eius sermonis testes plurimos. ut igitur sermo ille effectum sortiretur, Myrxiem capitali supplicio subdi iussit Temires, in memoriam redi-

εἰ τοῦ θανάτου ὑπὸ Τεμήρεω. διηπόρει τε ὡς ἂν αὐτῷ
 θεραπεύοιτο τὴν δεξιὰν παρασχόντι τῷ βασιλεῖ, ἰδιώτῃ τότε
 ὄντι, μὴ παραβῆναι τὴν συνθήκην. ἔλεγε δὲ πρὸς Μυρξίην
 τοιάδε. “οἶσθα, οἶμαι, ὦ Μυρξίη, σὺ τε καὶ σύμπαντες οἱ
 ἄλλοι, ὅσοι ἐπὶ τήνδε τὴν ἀρχὴν τὰ πράγματα προηγάγομεν.”

D δύο τούτω ὡς μάλιστα ἡμῖν ἐπιβεβαιωσάμενοι ἐπὶ τὴν βασι-
 λείαν παρήειμεν, σπουδῆν τε ἅμα ὡς οἶόν τε μεταδιώκοντες,
 καὶ ἐμπεδοῦντες ἡμῖν ὅ τι ἂν συνθέμενοι τοῖς τε ἐπιτηδείοις
 καὶ ἐναντίοις, οὐχ ὅπως δὴ ὄρκω, ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἐψηφισμέ-
 νοι ὤμεν αὐτοῖς, ὡς οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ὄν ἀσφαλέστερον οὐ-
 10 δὲ ἐχρῶτερον ἔρυμά τε καὶ ὄπλον ἐς τὸν βίον τόνδε ἀνθρώ-
 πῳ ἢ συμφῶνῳ τε εἶναι ἐς τὰ πάντα καὶ μὴ διαφρονοῦντι
 φρονεῖν ἄλλοτε ἄλλως, ἐπειδὴ πολλάκις ἔφαμεν τούτω μόνῳ
 ἴσχειν ὁμοιότητα τῷ θεῷ. ὅτου δ' ἂν τῶν ἀνθρώπων μηδὲν

P. 62 ὑγιᾶς εἴη λέγοντος, πῶς ἂν δὴ πρῶτοντος εὖ γένοιτ' ἂν πῶ-
 15 ποτε αὐτῷ; μέμνησο δὲ ὡς ἐμοῦ τῆς δεξιᾶς λαβόμενος ἔφη-
 σθα τεθνήσκειν ἔτοιμος εἶναι, εἰ ἐπὶ τὰ βασίλεια πάριμεν. καὶ
 ἐπὶ μαρτύρων δὲ τοῦτό σοι εἰρημένον συνθέσθαι. ὦρα οὖν

V. 49 σοι τὰ τε λεχθέντα ἐπιτελέσαι, καὶ τὴν δεξιὰν τὴν ἡμετέραν
 ἀπολίσασθαι τῆς συνθήκης.” Μυρξίης δὲ ἀμείβετο τοῖσδε.
 20 “ἀλλ' ὅπως μὲν, ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ τήνδε τὴν ἀρχὴν, ὅπως σοι

1. εἴη? 4. οἶσθα] οἶσθαι P σὺ] δύο P 7. παρείημεν P
 12. ἦ om P

gens se nactum esse Semarchandae regnum, ipsumque falsum esse
 animo, proinde mortis reum teneri. dubitabat autem quo pacto eum
 mori cogeret, qui olim regi privato adhuc dextram societatis dedis-
 set, ne pactis contravenire videretur. orationem igitur huiusmodi
 cum Myrxie habuit. “haud arbitror latere vos, o Myrxies, vosque duo
 et reliqui omnes quibus artibus imperium auxerimus. duo illa semper
 summa diligentia sectati sumus, dum nobis regnum amplissimum pa-
 raremus, nempe studium vehemens in rebus gerendis, et ut bona fide
 coleremus pacta quae cum amicis hostibusque fecissemus. nec solum
 iuramento, verum et sermone declaravimus nos concordiam cum iis
 agitare, quasi nihil ubique terrarum et tutius armisque omnibus firm-
 ius in vita humana inveniri possit, quam concordiam amplecti nec
 ab amicis dissentire, nunc hoc nunc aliud sequi consilium proponentes;
 siquidem saepe commemoravimus nos illo solo dei imaginem repraesentare.
 si autem quis mortalium nihil sani unquam dixerit, quomodo
 si quid facere aggrediatur, ei bona obvenient? meministine, meam
 cum prehenderes manum, te dicere, si Semarchandae nanciscerer re-
 gnum, paratum te esse oppetere mortem? haec igitur, cum sub mul-
 tis testibus ea pronuntiaris, tempus est ut conficias, nostramque dex-
 tram isto pacto liberet.” Myrxies, ut dicendi finem fecit rex, talem

γένοιτο, καὶ σὺ οἶσθα καὶ πάντες οὗτοι οἱ συμπαρόντες συνίσουσι, καὶ ὡς πάντα τὰ ἔσχατα ὑποδύμενος, ὥστε σοὶ εὖ γενέσθαι ὀτιοῦν. καὶ τραύματα δὲ ἔστιν ἰδεῖν ἔσα λαβῶν οὐδὲ πώποτε ὑπελογιζόμεν δεινὸν πρὸ τοῦ χαρίζεσθαι. εἰ δὲ ἔστιν B
 5 ὀτιοῦν ἡμῖν εἰρημένον, οὐκ ἀγαθῆ τύχῃ δεοί ἂν μὴ χαρίζεσθαι τοῖς ἐπιτηδείοις, ὑφ' ὧν μεγάλα εὖ πεπονθῶς εἴης. ἐκεῖνο δὲ, βυσιλεῦ, ἰδιωτέρῳ μὲν ὄντι τάνθρωπῳ οὐ πάντι ἐμπεδοῦντο καὶ ἑαυτοῦ βίον. ἐπειδὴν δὲ σοι τὸ ἄρχειν ἑτέρως ἀφίκεται, τότε δὲ οὐ θεμιτὸν ἦ παραβῆναι εἴ τι συν-
 10 ἔθετο. καὶ ἡμῖν ὁ θεὸς πολλὰ ἀγαθὰ παρέχεται διὰ τὸ συγγνώμην ἴσχειν τοῖς ἑξαμαρτάνουσιν ἐς ἡμᾶς ὀτιοῦν. ἦν δέ μοι καὶ ταύτην παραιτουμένῳ χαρίσαιο τὴν ἁμαρτίαν, καὶ πλείω τούτων σοι γένοιτο ἀγαθὰ." ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε φάσκοντα δεῖν συγγνώμην ἴσχειν οἷς ἂν μὴ ἐκούσια ἦ τὰ
 15 ἁμαρτήματα. πῶς δ' ἂν σώζοιτο αὐτῷ ἢ τύχῃ, μὴ τὸν ἀν- C
 τίπαλον διωσαμένη; ταῦτα εἰπὼν τὸν τε Μυρξίην διεχρόησατο, καὶ ἐπένθει αὐτὸν δημοσίᾳ ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, θάψας βασιλικῶς.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Ἑρκανούς ἐστρατεύετο καὶ τὴν ταύτην
 20 θάλασσαν, καὶ ἔθνη τε οὐκ ὀλίγα ἐς τὴν θάλασσαν τήνδε Ἑρκανίαν ἐνοικοῦντα παράλια κατεστρέφετο. λέγεται δὲ αὕτη

1. συνίσουσι P

19. ταύτης P

20. θάλασσαν. Τὴν δὲ P

exorsus est orationem. "verum enimvero, o rex, ad hoc imperium ut deveneris, et tu nosti et omnes quotquot praesto sunt. nec horui summa vitae adire discrimina, ut istam tibi parares felicitatem. vulnera videre est, quae accepi dum tibi inservire et gratificari cupio. at enim si quid temere diximus, an non id aequum est mihi adversa fortuna utenti et amicis, a quibus beneficiis affectus fueris, condonare? illud autem, o rex, privato homini non admodum impedimento fuerit. ubi autem alia regni affulserit forma, tum non fas est, si quid pactus fueris, irritum facere et transgredi. etiam deus plurima nobis bona largitur, si in nos deliquentibus veniam dederimus. si igitur mihi peccati impunitatem concesseris, maiora a deo tibi obvenient tandem bona." his dictis non persuasit Temiri, qui respondebat "venia danda est erroribus eorum qui quid praeter voluntatem admiserint. quo pacto autem fortunam retinere potero propitiam, si hostem meum non necavero?" haec ubi locutus est, Myrxiem peremit. peremptum regaliter sepelivit longoque tempore luxit.

Posthaec bellum sumpsit adversus Hyrcanos et contra gentes quae mare Hyrcanum accolunt; quas omnes perdomuit. idem mare et Caspium dicitur, versus meridiem Saccas habens accolas et Caddusios; triginta milibus stadiorum versus Orientem et Septentrionem accolas habens Massagetas, genus hominum bellicosum. longum est viginti

καὶ Κασπίᾳ ἐς τὴν τοῦ ἔθνους τούτου ἐπωνυμίαν· διήκει δὲ κατὰ μεσημβρίαν Σάκας τε ἔχων καὶ Καδδουσίους ἐπὶ σταδίους τρισμυρίους, πρὸς ἑω δὲ καὶ βορρᾶν Μασαγέτας, γένος ἄλκιμόν τε καὶ ἐν πολέμοις εὐδοκιμοῦν, ἐπὶ σταδίουσ δισμυρίουσ μάλιστα. τοῦτο δὲ τὸ γένος ἐλαῦνον ἐπὶ τὴν Περ-⁵
 D σῶν χώραν λέγεται καταστρεψάμενον πολίσματα κατασχεῖν ἔστιν ἃ, καὶ Τεμήρη τοῦ γένους τούτου γενόμενον σὺν τοῖς Μασαγέταις ὀρμᾶσθαι ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης ἀρχὴν καὶ Ἀσσυρίων τὴν χώραν καταστρεψάμενον ἔχειν. τὴν μέντοι θάλασσαν ταύτην ὑπὸ ποταμῶν ἐς αὐτὴν οὐκ ὀλίγων ἐκδιδόντων¹⁰ μεγίστην τε γίνεσθαι καὶ ἐπὶ πολλοὺσ σταδίους διήκειν, οὐδαμῆ ἐκδιδοῦσαν, ἣ λέγεται, εἰς τὴν ἐκτὸς θάλασσαν. διώρυχα μέντοι ἐπυθόμην ἔγωγε ἀπὸ ταύτης διήκειν καὶ ἐς τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν ἐκδιδεῖν. ἐνοικοῦσι δὲ τὴν θάλασσαν τήνδε ἔθνη πολλά τε καὶ ἄλκιμα. καὶ ἰχθύας μὲν φέρει αὕτη ἢ¹⁵ θάλασσα πολλοὺσ τε καὶ ἀγαθοὺσ, φέρει δὲ καὶ ὄστρεα μαρ-
 P. 63 γαρίτας ἔχοντα, ἥπερ δὴ καὶ ἡ Ἰνδικὴ θάλασσα. καὶ πλοῖα πολλὰ πλεῖ τὴν θάλασσαν ταύτην, παρὰ ἀλλήλους ἐπιπλέοντα φορτίων πλέα. ἔστι δὲ αὕτη ἡ θάλασσα πρὸς ἑω μάλιστα τῆς Ἀσίας, ἐς ἣν ἐκδιδοῖ ὃ τε Ἀράξης ποταμὸς μέγιστος καὶ²⁰ Χοάσπης πρὸς ἑω ῥέων, καὶ ποταμοὶ δὲ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι. τὰ μέντοι ἐς τήνδε τὴν θάλασσαν ἔθνη ὑπὸ Καδδουσίων τε ἄρχεσθαι πρόσθεν ἔφαμεν, καὶ τοὺσ γε φόρους αὐτῶν ἐς τὴν Καδδουσίων πόλιν ἔτους ἐκάστου ἐπάγειν ἐπὶ τούτους.

2. τε] δὲ P

5. ἐλαύνων P

24. ἀπάγειν?

milibus stadiorum. Massagetæ dicuntur profecti esse in Persiam, ibique multas occupasse urbes. ferunt etiam Temirem ex isto hominum genere ortum cum Massagetis festinasse contra Semarchandæ regnum, et debellata Assyriorum monarchia id obtinuisse. mare autem istud cum sit receptaculum multorum et magnorum fluminum, maximum Cyrum nomine esse cognovimus; et ad plurima stadia excurrit, nullibi in exteriori mare, quemadmodum dicitur, se fundens. attamen ego fossam audivi ex isto mari progredi, qua in Indicum mare effunditur. accolunt mare istud gentes plurimæ et bellicosæ. etiam pisces suppeditat plurimos et bonos. largitur et ostreas, quæ margaritas habent. supra hoc mare Indicum mare visitur. naves onerariæ plurimæ navigant vicissim nunc hoc, nunc illud mare. mare istud versus Orientem, maxime ea parte qua Asia est, vergit. in hoc se effundunt Araxes fluvius maximus, et Choaspes versus Orientem fluens, et alii fluvii plurimi. gentes quidem illas quæ mari huic adjacent, a Caddusiis regnari et tributa quotannis in Caddusiorum urbem inferre aiunt.

Ὡς τοῖς Ὑρκανίους ἀπηγγάγετο Τεμήρης καὶ τὸν βασιλέα
τούτων ἀνεῖλεν, ἐστρατεύετο ἐπὶ Καδδουσίους. καὶ οὗτοι μὲν
συλλέξαντες στρατιὰν μεγίστην παρεσκευάζοντο ὡς ἀμνυού-
μενοι, ἦν ἐπὶ Τεμήρης· Τεμήρης δὲ ὡς ἤσθετο τούτους B
5 στρατενομένους, πέμπει Χαϊδάρην ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς
ἐλοῦντα τὴν ταχίστην καὶ πολιορκήσοντά· αὐτὸς δὲ ἐπέμε-
νεν ἐστρατοπεδευμένος παρεγγυτάτω τοῖς Καδδουσίοις. ἐν-
ταῦθα δὲ ὡς ἐπύθοντο οἱ Καδδουῖοι τοὺς πολεμίους ἐς τὴν
πόλιν αὐτῶν ἴοντας, τὰ ἔμπαλιν γενόμενοι ἵεντο οὐδενὶ κό-
10 σμῳ ἐς τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ἐπιτίθεται αὐτοῖς ἰούσιν ἐπὶ V. 50
τὴν πόλιν Τεμήρης σὺν τῷ ἑαυτοῦ στρατῷ, καὶ τεταραγμένοις
ἐμβαλὼν ἐτρέψατο, καὶ διώκων ἐπὶ τὴν πόλιν ἤλαυτε, καὶ
πολιορκήσας ἐπὶ χρόνον τινὰ παρεστήσατο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἀραβίαν. γένος δὲ C
15 Ἀραβες μέγα τε καὶ ὄλβιον καὶ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν οὐδενὸς τὰ
εἰς εὐδαιμονίαν λειπόμενον, παλαιὸν τε ὄν καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς
Ἀσίας διῆκον, προσχρώμενόν τε τῇ θαλάσῃ τῇ ἐρυθρῇ κα-
λουμένη. ἔστι δὲ ἡ χώρα αὕτη μεγίστη τε καὶ καλλίστη οἰ-
κῆσαι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν χωρῶν. οἰκεῖται δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν
20 δικαιοτάτων καὶ τὰ ἐς θρησκείαν αὐτῶν σοφωτάτων. καὶ
βασιλέα νομίζουσιν οὐ τύραννον, ἀλλ' ἐς τὸ ἰσοδίατον μῆλ-
λον καὶ ἰσόνομον καθιστάμενον σφίσιν. ἔστι δ' αὐτοῖς βασι-

6. ἐλῶντα B, ἐλόγια P . πολιορκήσαντα P

Hos bello appetere instituit Temires, ubi devicerat Hyrcanos ho-
rumque regem a mortalium numero subtraxerat. at Caddusii contra-
hebant copias quam potuere maximas, fortiter repugnaturi accedenti
Temiri. Temires ut didicit Caddusios in armis esse, quam primum
Chaidarem mittit oppugnatum ipsorum urbem, et ut eam subito ca-
peret. ipse autem expectabat rei eventum quam proxime Caddusii
castra sua locans. Caddusii ut intellexere hostem in ipsorum urbem
contendere, palantes nullo ornatu et ipsi in suam urbem iter insti-
tuere. Temires venientes ex insidiis adoritur; acieque instructa eos
aggressus fudit, fustosque insequens ad urbem usque tractus, eam,
cum aliquanto tempore oppugnasset, tandem cepit.

His ita peractis Arabiam bello petere statuit. Arabes genus ho-
minum opulentum magnum et antiquum, nulli, quantum ad felicitate-
m attinet, cedens, esse certo constat; multamque Asiae partem oc-
cupat, utens mari quod Rubrum nominamus. est autem Arabum re-
gio latissima et ad habitandum omnium Asiae regionum pulcherrima.
viri iustissimi, et quantum ad religionem pertinet, sapientissimi eam
tenent. creantes regem, non tyrannum, sed virum aequitatis aman-
tissimum et maxime aequalitatem respicientem, eligunt. Arabici re-

λεια ἐν τῇ πόλει τῇ παρὰ τὴν θάλασσαν, ... καλουμένη,
 μεγάλη τε καὶ πλουτίῳ προφέρουσα. ὁμορεῖ δὲ τῇ τε Αἰγύ-
 πτω καὶ Περσῶν χώρα καὶ Ἀσσυρίων. ἀπὸ γὰρ Κολχίδος
 D καὶ Φάρουα χώρας ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ἐς τὴν κοίλην Συ-
 ρίαν, ἐς τὴν Λαοδίκειαν καλουμένην πόλιν, εἴη δ' ἂν ὁδὸς 5
 ἡμερῶν . . . . ἀνδρὶ εὐζώνῳ πεζῇ διαπορευομένῳ τὴν χώ-
 ραν, καὶ τὸ ἐντευθεῖν τῆς κάτω Ἀσίας ὥσει χειρρόνησον γεγε-
 νῆσθαι, καὶ τὴν τε Ἀραβίαν ἐκτὸς γίνεσθαι τῆς Ἀσίας. ἔστι
 δὲ ἡ χώρα αὕτη ἐπίφορος, καὶ δένδρων τε καὶ φοινίκων πε-
 πληρωμένη, καὶ ἐν μέσῳ δυοῖν ποταμοῖν περιόρουτος γενομένη 10
 καρπούς τε ἐκφέρει ὑπερφυεῖς τῷ μεγέθει καὶ πολλαπλασί-
 ονους, ὥστε εὐδαίμονα ὑπὸ τῶν παλαιότερων κεκληθῆσθαι ἄν-
 δρῶν. διὰ ταῦτα ἐπὶ ταύτην τὴν Ἀραβίαν, ὅτι Καδδου-
 P. 64 σίοις ὑπ' αὐτοῦ πολεμουμένοις συνεμάχει αἰτιασάμενος, ἐστρα-
 τεύετο. καὶ δις μὲν ἐμαχέσατο τῷ Ἀράβων στρατεύματι, 15
 καὶ οὐδ' ὡς ἠδυνήθη τρέψασθαι. μετὰ δὲ διαπρεσβευσά-
 μενος, ὥστε στρατιὰν δοῦναι καὶ φόρον ἀπάγειν τοῦ ἔτους,
 ὅσον ἂν σφίσιν ἐπιτάττοι, σπονδάς τε ἐποίησατο καὶ τὸ . . . .
 ἐπ' αὐτὸν Ἀράβων πρέσβεις, οἳ καὶ ἀφικόμενοι προΐσχυοντό
 τε τὴν χώραν τοῦ ἥρωος μὴ λεηλατεῖν, καὶ ἐδέοντο σφᾶς, 20
 αἵτε γένος τε ὄντας τοῦ νομοθέτου, καὶ πατέρας εἶναι τῶν ἐς
 τήνδε τοῦ ἥρωος τελούτων θρησκείαν. νομίζεται δὲ τοῦτο
 τὸ γένος εὐσεβές τε καὶ ἅγιον, ὅτι τε προῆλθεν ἐκ τῆς χώ-

16 καὶ ὄδ' ὄς P

gni sedes est urbs iuxta mare sita, quam vocant, magna opibusque
 vicens. finitima est ea gens Aegypto, et Persarum Assyriorumque re-
 gionem attingit. nam a Colchide et Pharus regione ad mare quod
 porrigitur in Coelesyriam, usque ad urbem Laodiceam dictam, fuerit
 iter dierum viro expedito, pedestri itinere regionem transeunti. hinc
 inferioris Asiae istam partem scimus in Chersonesi formam redigi,
 Arabiamque extra Asiam relinqui. est autem Arabia plurimis arboribus
 palmisque consita, et in medio duorum fluminum sita, ab utroque
 undique alluitur. fructus profert supra modum tum magnos tum
 multiplices. hinc veteres occasionem sumentes eam felicem appella-
 vere. hanc regionem armis infestis aggressus est Temires, incolis cri-
 mini dans operam strenue navatam Caddusiis, cum eos bello statuis-
 set domare. bis conflictit cum Arabum exercitu, cumque eos victos
 dare non posset, legatos mittens, militibus tributoque, quod quotau-
 nis penderent, imperatis, pacem cum eis fecit. ea tempestate, prius-
 quam in foedus coiretur, Arabum legati ad Temireum accessere, po-
 scentes ne regionem herois, qui et ipsi de genere legislatoris essent,
 vastare pergerent. huic orationi adiciebant, ut velint esse patres

ρας αὐτῶν Μεχμέτης ὁ νομοθέτης, καὶ σὺν τῷ Ὀμούρη τὴν Β νομοθεσίαν δέξαμένῳ ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προσεληλύθεισαν, μεγάλα ἀποδειξάμενοι ἔργα.

Ὁ μέντοι νομοθέτης τούτων ὁ Μεχμέτης παῖς λέγεται 5 γενέσθαι Ἀλίῳ, ἀπὸ Ἀραβίας τῆς εὐδαίμονος. ἐκθέμενον δὲ τὴν νομοθεσίαν αὐτοῦ ἀρχὴν μέντοι μηδὲν βιάζεσθαι, ἀναπείθοντά τε τοὺς Ἀραβας καὶ Σύρους μετὰ ταῦτα· μετὰ δὲ ταῦτα προσλαβόμενον τοῦ Ἀλίῳ δυνάστου τε τῆς χώρας καὶ ἐπιτηδείου αὐτῷ, ὡς μάλιστα ἐπιόντα, προσάγεσθαι αὐτῷ 10 ἐς τὴν νομοθεσίαν, ὅποι ἂν ἐπύη, τοὺς τὴν χώραν οἰκοῦντας. ἀνεί τε τὴν νομοθεσίαν ἔστε τὴν ἱερασιάνην καὶ τὴν τοῦ θείου βακχεῖαν μέντοι, συνεχῆ δὲ ὡς μάλιστα μελέτην. νομίζεται γὰρ αὐτῷ τετράκις τῆς ἡμέρας προσεύχεσθαι τῷ θεῷ, ὑπ' οὐδενὸς κωλυόμενον εἰς τοῦτο, ὥστε μὴ προσεύξα- 15 σθαι. τῇ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἡμέρᾳ κοινῆ τε ἅπαντας ἐς τοὺς ναοὺς ἰόντας προσεύχεσθαι νομίζεται, μηδ' ὅτιοῦν μήτε ἄγαλμα μήτε ἄλλο τι τῶν γεγραμμένων προσλαβόμενον σφίσι ἐς τὴν προσευχὴν ἐν τοῖς ναοῖς. ἱερεῖς τε σφίσι καθιστώ- 20 ντες, ὥστε πρὸ τοῦ ναοῦ ἐς περιωπὴν τινα πύργον πεποιημέ- V. 51 νον ἀναβαίοντα προσεύχεσθαι τῷ θεῷ μεγάλη φωνῆ καὶ αἰετὺς νομιζομένας εὐχὰς ποιῆσθαι κεκραγῶτα γεγωνότερον. ἐς μὲν οὖν τὴν προσευχὴν αὐτοῦ γένος δὲ τοῦτο ἴομεν ἐς τὰ D

eorum qui herois religionem sectentur. gens illa non profana, verum sacra sanctaque creditur, quia edidit Mechemetem legislatorem, qui illis stipatus, ut qui eius suscepissent leges, progressus sit ad Asiae imperium, cum Arabes ubique magna virtutis ostenderent facinora.

Aiunt legislatorem Mechemetem fuisse filium Haliis, Arabiam felicem incolentis. initio legislationis suae nihil vi egit, sed persuasione primum Arabes, deinde Syros cepit. postea in suam sententiam traduxit Haliem regionis administratorem, qui cum ipsi foret intima familiaritate coniunctus, facile omnes terrae suae incolae Mechemetis leges suscipere coegit. leges enim istae nihil aliud quam quietem et numinis quendam furorem perpetuamque meditationem continebant. nam inter caetera lex est ut quater diurno tempore deum adorent; nec sinant, quaecunque tamen inciderint, ab ista lege se avocari. veneris die omnes uno consensu frequentes in templa comitant, orationibus operam dantes. legem habent, quae edicit ut nullam imaginem neque aliam picturam in templa admittant, precationem ad deum transmittentes. eligunt sacerdotes, de quorum grege unus extra templum in turris pinnaculum ad id comparatum ascendit magnaque voce deum adorat. preces solemnes semper maiore voce peragere solent. hoc modo Turci preces suas concelebrant; at-

μάλιστα ἐντεταμένον, μηδ' ὀτιοῦν ἀνιέναι προσδεχομένους·
 ἐς δὲ τὰ ἄλλα τὰ τε ἐς δίαίταν καὶ ἐς τὸν βίον αὐτοῖς οὔτε
 κεκολασμένον νομίζεται, ὥστε μὴ ἐς τὸ τοῦ βίου ἡδὺ πολι-
 τεύεσθαι· οὕτω τὴν φύσιν μηδαμῆ βιάζεται. γυναῖκας μὲν
 γὰρ ἄγεσθαι, παλλακίδας μέντοι ἀπὸ ἀνδραπόδων, ὅσας ἂν
 ἕκαστος οἷός τε εἶη τροφὴν παρέχεσθαι ἐς τὸν βίον. γυναῖ-
 κας δὲ κουριδίας ἄγεσθαι ἐς τὰς πέντε, καὶ τοὺς τε ἀπὸ ἀν-
 δραπόδων παῖδας νομίζεσθαι σφίσι οὐ νόθους. ἂν δὲ ἀπὸ
 παλλακίδων ἐλευθέρων γένωνται σφίσι παῖδες, νόθοι τε αὐ-
 P. 65 τοῖς νομίζονται, καὶ οὐκ εἰς τὴν πατρῴαν οὐσίαν εἰσέρχον- 10
 ται. ὠνοῦνται δὲ καὶ τὰς κουριδίας, ὅσων ἂν τις βούλοιο
 ἐκδοῦναι τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα. λαμπάδων δὲ προενηνεγμέ-
 νων σφίσι ἐς τοὺς γάμους ἄγονται τὰς γυναῖκας. ἂν δὲ
 ἀχθεσθεῖς τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ ἐπέιπῃ τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τριῶν
 σπληνῶν ἀποσχέσθαι αὐτῆς, ἥδη ἠλλοτριῶται τῷ λόγῳ ἢ γυνῇ 15
 τοῦ ἀνδρός. νομίζεται δὲ αἰσχιστον, ἣν ἂν τις ἀποπέμψῃται,
 αὐτῆς αὐτὴν ἀγαγέσθαι· ἂν δὲ μὴ ὑπὸ ἑτέρου μοιχευθῆ,
 οὐκ ἔξεστιν ἀγαγεῖν. οἶνω δὲ χρῆσθαι ἀθέμιτον ἀπαγορεύει
 τῷ γένει τούτῳ, καὶ μὴ λουσάμενον μὴ ἔξεῖναι αὐτῷ ἐς τὴν
 B προσευχὴν ἰέναι. δεκατεῖαν δὲ τινα ἐξελλόμενος τῷ θεῷ τοῦ 20
 ἔτους, ἐς νηστείαν αὐτοῦς προάγεται ἐς τριάκοντα καὶ ἐπέ-

11. ὅσων P

14. ἀχθεσθείη P

que tanta utuntur diligentia in iis perficiendis, ut interim nihil vel
 laboris vel alterius rei suscipiant, quo minus ipsae interrumpantur.
 quantum ad caetera, videlicet ad victus rationem et ad reliquum vi-
 tae modum attinet, constat eos nullis inhiberi poenis: adeo feruntur,
 quo minus voluptariam sectentur vitam, affectibus nunquam non ob-
 temperantes. uxores enim ducunt, pellicesque ex mancipiorum grege
 numero tot diligunt quotquot quilibet alere potest: uxores autem
 virgines accipiunt nemine prohibente, donec quinque sibi copulave-
 rint. liberos ex mulieribus captivis natos non spuriorum numero habent.
 sin autem ex pellicibus liberos ferant, eos spurios censent, nec
 paternae hereditatis participes sunt. mercantur virgines, quando quis
 suam vult elocare filiam. faces ipsis praeferuntur, quando nuptiale
 festum celebrant. maritus si parum dextre erga uxorem fuerit affe-
 ctus, edicit se a tribus splenibus ab ipsa avellendum. si ad istum
 modum uxor repudiata fuerit a viro, turpissimum esse creditur eam
 quam repudiaverit recipere. nec recipere eandem nisi ab alio adul-
 terio inquinatam licet. vino uti nefas ducunt Turci. nec audet ali-
 quis de isto genere, nisi lotus, frequentare orationes. etiam decimas
 quasdam quotannis seponunt deo. ieiunium Mechemetes imperavit isti
 hominum generi, quod durat triginta diebus aut etiam amplius. die-
 bus istis omnibus nihil vel esculenti vel poculenti admittunt. ve-

κείνα ἡμέρας. τῆς μέντοι ἡμέρας ὅλης μηδ' ὀτιοῦν προσίε-
 σθαι μήτε τροφῆς μήτε πόσεως, ἑσπέρας δέ, ὅταν ἄστρα
 φαίνηται, σιτιζέσθαι· πάντων δὲ μάλιστα τὸν χρόνον τοῦτον
 μὴ ἐξεῖναι οἴνου πιέσθαι τὸ παράπαν. περιτέμνεσθαι δὲ τὸ
 5 αἰδοῦν χρῆναι παντάπασιν. Ἰησοῦν δὲ θεοῦ τε ἀπόστολον
 γενέσθαι νομίζει, καὶ ἐξ ἀγγέλου τοῦ Γαβριὴλ καὶ ἐκ τῆς
 Μαρίας, παρθένου τε οὔσης καὶ μηδενὶ ἀνδρὶ συγγενομένης,
 γεννηῆσαι Ἰησοῦν, ἥρωά τινα μείζω ἢ κατὰ ἄνθρωπον· καὶ
 ἐς τὴν τελευταίην τοῦδε τοῦ κόσμου, ἐπειδὴν ἐς κρίσιν τῶν
 10 σφίσι βεβιωμένων καθιστῶνται οἱ ἄνθρωποι, τόν γε Ἰησοῦν C
 φασὶν ἄγεσθαι διαιτητὴν τοῦ κόσμου. σὺς δὲ μὴ ἄπεισθαι
 θέμις εἶναι, καὶ τὰ γε ζῶα πάντα ἐσθίουσιν, ἂν μέντοι ἐπὶ
 σφαγῆν γένωνται. θεὸν μὲν οὖν ἓνα ἐφιστῶσι τῷδε τῷ παντί,
 ὑπηρέταις δὲ χρῶμενον τοῖς πυρίνοις, ἧ φασί, νόοις. πεπομ-
 15 φρέναι δὲ Μεχμέτῃ ἐς τὰ ἐλλιπῆ τοῖς πρότερον ἐπιπεμφθεῖσιν
 ὑπὸ θεοῦ ἐς τὴν οἰκουμένην νομοθέταις. καθαρσιν δὲ ἡγοῦν-
 ται τὴν τε περιτομὴν σφίσι πάντων δὴ μάλιστα, ἐν ἧ καὶ
 γάμους ποιοῦνται. ταρὰς δὲ αὐτοῖς παρὰ τὰς ὁδοὺς νομιζε-
 ται γίνεσθαι, καὶ μηδὲν ἄλλο ἐξεῖναι θάπτειν. θάπτουσι δὲ
 20 λούσαντες καὶ ξυρῶ ἅμα τὸ σῶμα. νομίζεται δ' ἔτι καὶ τό- D
 δε, ὃς ἂν μὴ πείθεται τῷ νόμῳ, τελευταῖν τῷ σιδήρῳ. Ἀρ-
 μενίους δὲ μόνους τῶν ἄλλων ἐθνῶν διαφερομένων σφίσιν
 ἐς τὴν θρησκείαν οὐκ ἀνδραποδίζεσθαι, ὡς Ἀρμενίων τινι

spere demum, ubi iam coruscarint astra, ad cibum capiendum con-
 gregantur. nulli autem licet, isto praesertim tempore, vinum gustare
 prorsus. mentulam totam circumcidere solent. confitentur Turci Ie-
 sum dei esse apostolum. deum etenim ex angelo Gabriele et Maria
 virgine, quae nullum cognoverat virum, Iesum genuisse, heroa quen-
 dam homine maiorem sive augustiorem. in novissimo die, quando
 universale iudicium peragetur, aiunt Iesum mundi iudicem sive ar-
 bitrum fore. suem attingere Turci haud fas arbitrantur. reliqua ani-
 malia edunt, si mactata fuerint. deum universi esse moderatorem
 haud ambigunt, dicentes eum uti ministris mentibus, ut vocant, igni-
 tis. existimant autem Mechetem venisse missum a deo, ut ea re-
 plerentur in quibus defectum patiebantur prisca a deo prodeuntes
 legislatores. circuncisionem iudicant esse purgationem omnium prae-
 cipuam: proinde circuncisionis tempore nuptias contrahunt. solet
 istud hominum genus sepulcra iuxta vias collocare, nec in ullo alio
 loco sepelire licet. sepulturae autem mandant cadavera lota et omni
 a parte rasa. est et alia lex, quae iubet parere legislatori: non ob-
 temperantem gladio ultore ferit. ex Armeniis solis, quamvis ab ipsis
 in religionis negotio dissentiant, mancipia non rapiunt, quia Arme-

προειρηκότι τὸ [γὰρ] κλέος αὐτοῦ ἐς τὴν οἰκουμένην ἐσόμε-
νον. διὰ τοῦτο μὴ ἐπιτρέπειν ἀνδραποδίζεσθαι Ἀρμενίους.

Ταῦτα μέντοι ἐς τὴν νομοθεσίαν ἀποδεδειγμένους αὐτῷ
V. 52 ὡς πλεῖστον τῆς οἰκουμένης κατέχειν μέρος, καὶ ἐπὶ μέγα
ἐλθεῖν ἔσσι τὴν Ἀσίαν καὶ ἐς τὴν Λιβύην καὶ ἐς μοῦραν 5
τῆς Εὐρώπης οὐκ ὀλίγην, τὴν ἐς Σκύθας τε καὶ τοὺς νῦν
P. 66 Τούρκους, καὶ ἐς τὴν Ἰβηρίαν τοὺς γε Λίβυας. λέγεται δὲ
τελευτῆσαι ἐπὶ παιδὶ Ἀλίῃ βασιλεύοντι Ἀραβίας· ἐκεῖνόν τε
γὰρ ὡς νομοθέτην προσέμενόν τε, καὶ πειθόμενοι αὐτῷ, ἐφ'
ὃ τί γε ἂν ἐξηγοῖτο, ἐπέτρεψάν τε αὐτῷ τὰ πράγματα καὶ 10
σφᾶς αὐτοὺς χοῦσθαι ὅπως ἂν βούλοιο. μετὰ δὲ ταῦτα
στρατόν τε συναγείρας ὡς πλεῖστον, ἐπήει τῆς τε Αἰγύπτου
καὶ τῆς ἄλλης Ἀραβίας ἔστιν ἃ κατιστρεφόμενος, καὶ τὴν
ψάμμον διαβὰς τῆς Ἀραβίας τὰ τῆδε αὐτοῦ ἔθνη ὑπηγά-
γετο. βασιλεύσας ἔτη . . . ἐτελεύτησε δὲ ἐν χωρίῳ τινὶ 15
Μεκέ, οὕτωςι καλουμένῳ. καὶ ὃ τε στρατὸς καὶ οἱ τὴν χώ-
B ραν οἰκοῦντες ἔθαιψαν αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐπένθησαν
μεγάλως. καὶ τελετὰς αὐτῷ ποιοῦνται οἱ Ἀραβες ἀνὰ πᾶν
ἔτος ὡς ἤρωί τε καὶ ὑπὸ Θεοῦ τάχα ἐς τὴν νομοθεσίαν σφί-
σιν ἀνδρὶ εὐαγεῖ ἀποδεδειγμένῳ. τὰ τε ἐς τὴν νομοθεσίαν 20
ἐπεικῆ τε καὶ οὐ τυράννῳ γενομένη οὕτως γεγενῆσθαι.

Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν, Ὁμούρης ὁ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

nus quidam vaticinatus est gloriam Mechemetis per universum orbem
propagandam. estque haec unica causa, viri honori id tribuentes,
quod nulla ab Armenis mancipia abducant.

Haec quidem ubi Mechemetes legibus sanxisset, plurimam orbis
partem occupavit. in Asia Libya et Europae regione non modica,
quae se extendit ad Scythas et ad eos qui hodie sunt Turcos, usque
ad Iberiam non parva Mechemetis extitit auctoritas. mortuus esse
traditur filio suo Aliae Arabiam regente. hunc enim legislatorem ubi
promptis animis assumpsisset, ei obedierunt in omnibus, quocumque
tandem ipsos eduxisset. etiam rerum suarum summam isti commise-
runt, ut ipsis pro suo arbitrio uteretur. hinc copias contraxit pluri-
mas, quas contra Aegyptum duxit, et reliquae Arabiae quaedam sub-
egit. transiens autem loca arenosa Arabiae, gentes ibi morantes suo
imperio adiunxit. cum regnasset annis * * defunctus est in loco
quodam cui nomen est Mecha. milites regionisque incolae magnifice
exequias duxerunt et graviter eum luxere. quotannis in eius hono-
rem sacra faciunt Arabes. heroa etenim quendam eum esse putant,
eundemque ut virum sanctum a deo ordinatum, ut ipsis leges ferret,
quem in dandis legibus non tyrannum, at virum quendam aequitatis
vel in primis amantem iudicarunt.

Mortuo Mechemete, Homures discipulorum spectatissimus a filio

δοκιμώτατος, ὑπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν παραδεξάμε-
 νος, καὶ τὸν στρατὸν ἅμα ἀγόμενος, πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρίαν
 ἐλαύνων τὴν τε χώραν ὑπηγάγετο, τὰ μὲν πολεμῶν τὰ δὲ
 ἀναπεύθων τε, σπενδόμενος ἐπὶ ῥητοῖς. μετὰ δὲ ταῦτα Κί-
 5 λικὰς τε ἐχειρώσατο καὶ Φρύγας καὶ Μήδους τε καὶ Ἴωνας, C
 πρὸς δὲ καὶ τὰ ἄνω τῆς Ἀσίας ἐπιὼν κατεστρέφετο, τὴν τε
 νομοθεσίαν ἐπιβεβαιούμενος τοῖς ἀνὰ τὴν Ἀσίαν ἔθνεσι τῶν
 βαρβάρων, καὶ τῶν ξυμμαθητῶν αὐτοῦ ἕστινας ἄλλους ἄλλη
 διαπέμπων, πείθειν τε πειρώμενος. καὶ τάφον τῷ Μεχμέτῃ
 10 πολυτελεῖ κατασκευασάμενος αὐτοῦ ὑπερεγένετο. τελετὰς τε
 ἐπετέλει αὐτῷ μεγάλας τε ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ τοὺς ἄλλους
 ἐπειθεν αὐτῷ τε προσεύχεσθαι καὶ ἐς τὸν τάφον αὐτοῦ φοι-
 τῶντας δικαίους γίνεσθαι· καὶ νῦν ἀπὸ τε τῆς Ἀσίας καὶ
 τῆς Αἰθύης καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης δὴ οὐκ ὀλίγοι ἰόντες ἐς
 15 τὸ μνημα τοῦ Μεχμέτεω μέγα τε σφίσιν οἴονται ἐς εὐδαι- D
 μονίαν αὐτοῖς φέρειν τὸ τοιοῦτον. πορεύονται δ' οἱ μὲν, οἱ
 δὲ ἀργυρίου τελοῦσι τοῖς ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν βουλομένοις ἰέ-
 ναι. ἔστι δ' ἡ ὁδὸς χαλεπωτάτη ἰέναι διὰ τὴν ψάμμον, ἐπὶ
 καμῆλων δὲ τὴν τροφήν φερουσῶν καὶ τὸ ὕδωρ· ἀφθόνως
 20 γὰρ οὐκ ἔχουσι χρῆσθαι αὐτῷ τὸ παράπαν. καὶ οὕτω δὴ
 τὰ ἐπιτήδεια συσκευασάμενοι σφίσιν ἀναβαίνουσί τε ἐπὶ τὰς
 καμῆλους, σημειοῖς διαχρώμενοι ἐς τὴν πορείαν ταῖς τοῦ μα-

2. ἐλόμενος T . 3. τὰ δὲ] τὰ τε P . 18. ἔσθαι RT

eius regni moderamen accepit, assumptoque exercitu contra Syriam profectus est, regionemque plurimam partim vi partim persuasione foederibusque in dicionem acquisivit. hinc in dicionem venere Cilices Phryges Medi et Iones. ad haec suo imperio admovit quasdam superioris Asiae regiones. in religione sua gentes Asiae barbaras confirmavit, et quosdam discipulorum suorum in alias regiones dimisit, cupiens easdem in suam religionem recipere suadela. sepulcrum quoque pretiosum in honorem Mechmetis adornans ibi manebat. sacra quoque magna quotannis in honorem Mechmetis fieri procuravit. persuasit aliis plurimis ut Mechmetem adorarent. eos quoque iustos fieri asseverabat qui ipsis sepulcrum inviserent. etiam hodie non pauci ab Asia et Libya Europaque Mechmetis sepulcrum adeunt, putantes se hinc maximum colligere religionem et probiores fieri. quidam ex ipsis istam peregrinationem ingrediuntur: quidam argentum numerant iis qui pro ipsis peregrinationem suscipiunt. via autem quae ad sepulcrum ducit, est asperrima et difficillima. eundem enim est per arenam, non citra camelorum alimenta portantium opem. nee aqua, qua utantur, ad manum prompta est sufficiens omnino. in hunc igitur modum necessaria praeparantes camelos conscendunt,

γνήτου ἀποδείξουσιν, ἧ δὴ ἀπὸ τῆς ἄρκτου ἐπιλεγόμενοι ὅποι
 τῆς οἰκουμένης ἴεσθαι δεῖ αὐτούς. τούτω τεκμαιρόμενοι τὴν
 P. 67 ὁδὸν διαπορεύονται. ἐπειδὴν δὲ ἀφίκονται ἐς χώρας αὐθις
 τινὰς ἐν οἷς ἔνεστιν ὕδωρ, ὕδρευσάμενοι αὐ ἐντεῦθεν ἀπιῶ- 5
 σι, καὶ ἀφικνοῦνται ἡμέραις τεσσαράκοντα τὴν ψάμμον δια-
 βάντες ἐς τὸ σῆμα τοῦ Μεχμέτεω. λέγεται δὲ τὸ σῆμα τοῦτο
 ὑπὸ λίθων πολυτελεσταίων κατασκευασθῆναι, καὶ ἐν μέσῳ
 τοῦ ναοῦ τὸ σῆμα μετεωριζόμενον ἀπαιωρεῖσθαι. ὅπερ ἀπί-
 θανόν μοι δοκεῖ. διέχει δὲ ἀπὸ τοῦ χώρου τούτου, ἐν ᾧ τὸ
 V. 53 σῆμα αὐτοῦ, ἐπὶ τοὺς ὡσεὶ σταδίους ἐνενήκοντα, καὶ ἐξίόν- 10
 τες ἐντεῦθεν ἔνται ἐπὶ τὸν χώρον τοῦτον. τοὺς τε νόμους
 αὐτοῦ καὶ τὰ Ἄλκωρὰ ἐπέθειται, τῆ τε ἀθανασία τιθέμενοι
 Β τῆς ψυχῆς. ἀγνωμοσύνης οὐδέν τι πάνυ οἴονται μετεῖναι
 τῷ θεῷ.

Ταῦτα μὲν οὖν τὴν τοῦ Μεχμέτεω νομοθεσίαν ἐς το- 15
 σοῦτον ἀναγεγράφθω ἡμῖν. Τεμήρης δ' ὡς τὴν χώραν ταύ-
 την ληισάμενος, καὶ πόλεις ἐλὼν ἐνίας, ὑπεκομίζετο ἐπὶ Σε-
 μαρχάνδης. Σκύθας δὲ ὠρμημένους ἐπνυθάνετο ἀπὸ Ταναΐ-
 δος τὴν τε χώραν αὐτοῦ ἐπιδραμεῖν καὶ ληίσασθαι οὐκ ὀλί-
 γα· χαλεπῶς δὲ ἔφερεν. ἐντεῦθεν δὲ αὐτίκα ἴετο ὁμόσε ἐπὶ 20
 τοὺς Χαταΐδας. λέγονται δὲ οὗτοι εἶναι Μασαγέται τὸ πα-
 λαιόν, καὶ διαβάντες τὸν Ἀράξην τῆς ἐπὶ ταύδε τοῦ ποταμοῦ

8. ὅπερ — δοκεῖ om RT

13. τῆ ψυχῆ P

15. οὖν ἐς τὴν?

utentes signis quae viam commonstrent, magnetis demonstrationibus. colligentes igitur ab septentrionali plaga, qua orbis parte eundem sit, eo viam coniectantes pergunt. ubi autem accesserint loca in quibus aquarum fuerint scaturigines, aquantes inde abeunt; transitaque arena intra quadraginta dies ad Mechemetis corpus perveniunt. sepulcrum eius compertum habeo extractum esse ex lapidibus pretiosissimis, et sublime pendere in medio templo. intervallum autem eius loci ubi sepulcrum conspicitur, usque ad hunc locum stadia continet circiter nonaginta. inde egressi ad eum locum contendunt, ibi siquidem leges et Alcorae explicantur. animae quoque immortalitatem astruunt. nec uumini ignorantiam adscribunt.

Haec quidem hactenus, quantum ad Mechemetis religionem attinet annotavimus. Temires autem cum regionem populationibus afflixisset urbesque aliquot occupasset, Semarchandam se contulit. Scythas acceperat profectos a Tanai in regionem suam impetum fecisse, praedasque egisse non modicas; quam quidem rem gravissime tulit. hinc recta iter instituit contra Chataidas, iis pestem minitans. hi antiquitus Massagetae exstitisse creduntur, et trajecto Araxe regionis partem flumini adiacentem non modicam occuparunt; in qua et se-

χώρας ἐπὶ πολὺ διεξελθεῖν, καὶ ὑφ' αὐτοῖς ποιησαμένους
 ἐνοικῆσαι. τούτους παρεσκευάζετο ὡς ἐλῶν, καὶ στρατεύμα
 ποιησάμενος ἐς ὀγδοήκοντα μυριάδας ἐστρατεύετο ἐπ' αὐ- C
 τοῖς. καὶ συμβαλὼν μάχῃ τε ἐκράτησε τοὺς Χαταΐδας,
 5 καὶ ἐπὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν τούτων καὶ ἐπὶ τὰ βασίλεια ἐλαύ-
 νων ὁμολογία τε παρεστήσατο, καὶ μισθωσάμενος παμπόλλους
 αὐτῶν, τοὺς γε κραιτίστοις τὰ ἐς πόλεμον γενομένους, ἤχετο
 ἄγων. ὁμήρους δὲ λαβὼν καὶ τῶν ἀρίστων τοὺς παῖδας,
 καὶ φόρον ταξάμενος τούτοις ἀπάγειν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπή-
 10 λανθε. τὰ δὲ Χαταΐα πόλις ἐστὶ πρὸς ἕω τῆς Ὑρκανίας με-
 γάλῃ τε καὶ εὐδαιμών, πλήθει τε ἀνθρώπων καὶ ὄλβῳ καὶ
 τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ προσφέρουσα τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων
 πλὴν Σεμαρχάνδης καὶ Μέμφιος, εὐνομονυμένη δὲ τὸ παλαιὸν
 ὑπὸ Μασαγειῶν. τῶν μέντοι Περσῶν τοὺς πλείστους μισθω- D
 15 σάμενος τούτους, οἷα τῶν τε Σκυθῶν ἐμπείρους ὡς τὰ πολλὰ
 γενομένους καὶ τὰ ἐς τὴν δίαίταν οὐκέτι ἀβροὺς ὄντας, ἐν νῶ
 ἔχων ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι, ἐπὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν τὴν
 Οὐρδὰν καλουμένην, καὶ πυνθανόμενος ὡς εἶη τε τὸ γένος
 τοῦτο παλαιότατόν τε τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνων, καὶ
 20 οὐδένα ἔτι πρὸ αὐτοῦ βασιλέων χειρώσασθαι τοῦτο τὸ γένος,
 κακὰ δὲ ὡς πλείστα ἐργασάμενον ποιῆσαι τὴν τε Ἀσίαν καὶ
 Εὐρώπην, ἐπιδρομῇ τὰ πλείω ταμιευόμενον τῇ χώρᾳ. ταῖτι

des suis fixerunt. hos domare parabat Temires. proinde comparato
 exercitu, qui complectebatur octoginta myriades hominum, bello eos
 aggrediebatur. collatis tandem signis, praelio vicit Chataides. de-
 hinc arma contra Agoram regnique eorum sedem ferens, pactionibus
 eam in deditionem accepit. conductis quoque inde mercede plurimis
 et optimis militibus victor discedebat. etiam obsidibus acceptis, im-
 peratoque tributo annuo, domum reversus est. Chataia urbs est Hyr-
 caniae, versus Orientem, magna et opulenta: multitudine hominum
 et divitiarum copia reliquaque felicitate superat reliquas, praeter Se-
 marchandam et Memphim, Asiae urbes. optimis legibus eam funda-
 vere iam olim Massagetarum. mercede itaque sibi paravit Temires Per-
 sarum plurimos, ut qui essent gnari rerum Scytharum, quia plerum-
 que cum his conversarentur nec amplius forent in victus ratione de-
 licatuli. his munitus animo agitabat vim belli vertere omnem in
 Agoram eorum, quam Urdam nominant. audiens autem eam gentem
 omnium quas orbis habet esse antiquissimam, nec ullum qui prae-
 cesserant regum domare eam quivisse, quamvis magna damna dedis-
 sent Europae Asiaeque suis incursionibus, et hinc plurimas corrasis-
 sent opes, eo magis ad eam expeditionem accendebatur. praeterea
 animo versans etiam Darium Hystaspis filium regem electum, et arma

δὲ ἐπὶ νοῦν τιθέμενον, καὶ ὡς *Λαρεῖω* τῷ Ὑστάσπεω βασιλεῖ
 P. 68 γενομένῃ Περσῶν καὶ ἐπιστρατεύσαντι αὐτοὺς οὐδέν τι προ-
 χώρησεν, ὥρμητο αὐτὸς ἐπὶ τοῦτο τὸ κλέος ἵεναι. ὥστε δὲ
 αὐτῷ ἔχεοθαί τε τοῦ ἔργου ἐγγυτέρω τούτων γενόμενον, ἐς
 τὴν χώραν *Χερίην* πόλιν κατοικήσας, ἀπὸ τε τῆς *Σεμαρχάν-*
 5 *δης* καὶ στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀρίστων αὐτῷ στελλομένων ἐς
 τὴν ἀποικίαν, ἦκισε πόλιν *Χερίην* οὕτω καλουμένην, μεγάλην
 τε καὶ εὐδαίμονα ἅτε τοῦ βασιλέως ἐν αὐτῇ διατρίβοντος καὶ
 τῶν ἀρίστων αὐτοῦ, τῶν τε τῆς Ἀσίας στρατῶν ἐς αὐτὴν
 συνιόντων. μεγάλη τε ἐν βραχεῖ ἐγένετο ἡ *Χερίη*, καὶ εὐνο- 10
 μῆθη μέγροι καὶ ὕστερον, οὐχ ἥκιστα δὲ βασιλέως *Τεμήρσεω*
 B περιόντος. ὅποι μὲν οὖν τῆς Ἀσίας ἦκισται ἡ πόλις αὕτη,
 καὶ εἴτε ἐν τῇ Ἀσσυρίᾳ χώρα εἴτε καὶ ἐν τῇ Μήδων, οὐκ
 ἔχω τεκμήρασθαι. λέγουσι μὲν τινες *Νῆνον* τὴν *Χερίην* γε-
 νέσθαι τὸ παλαιὸν καὶ ἐς τὴν Ἀσσυρίων χώραν τεταχθαι, 15
 τεκμαιρόμενοι τοῦτο ἀπὸ τῆς *Παγδατίνης Βαβυλῶνος*. οἰκί-
 στας δὲ *Χερίην* πόλιν, καὶ τὰ βασίλεια ἐν αὐτῇ ποιησάμενος,
 ἐπενόει ἐπὶ Ἀἴγυπτόν τε καὶ ἐπὶ *Σκύθας* στρατεύεσθαι καὶ
 τὴν τούτων ἀγορὰν *Οὐρδάν* καλουμένην, καὶ στρατὸν μέγαν
 V. 54 συναγείρας καὶ τοὺς *Χαταΐδας* συμπαραλαβὼν ἤλανεν εὐθὺ 20
Ταναΐδος. ἐνταῦθα πυθόμενοι *Σκύθαι* *Τεμήρη* βασιλέα ἐπὶ
 C σφᾶς ἐπιόντα μεγάλην παρασκευῆν, τὴν τε εἴσοδον ἔπεμπον
 στρατεύματα προκαταληψομένους τῶν ὀρέων, ἧ ἔμελλε *Τεμήρης*

12. περιόντος P

isti genti inferentem, nihil effecisse, ipse sibi hoc decus eximium
 petere statuit. ut istam vero rem ad optatum duceret finem, opti-
 mum esse ratus ut quam proxime ad ipsos accederet, in Cheriam ur-
 bem coloniam ducere decrevit, transferens eo milites aliosque homi-
 nes plurimos ex Semarchanda. huc, ut regis sententiam intellexere,
 convenerunt et alii plurimi proceres regni. cum autem ipse in ead-
 em urbe versaretur, optimates Asiaeque milites optimi ad ipsum
 quotidie confluebant. hinc urbs illa brevi incredibiliter aucta est.
 etiam bonis et saluberrimis legibus gubernabatur, superstite adhuc
 Temire. in qua autem Asiae parte urbs ea sita sit, in Syriorum an
 in Medorum regione, assequi nequeo. sunt qui tradant Ninum anti-
 quitus Chariam extitisse et in Assyriorum regione locatam esse, con-
 iecturam facientes a Paglatina Babylone. Temires ut urbem Che-
 riam habitatoribus replevit, et in ea regni sui sedem paravit, in ani-
 mum induxit bellum inferre Aegypto Scythiis et horum Agorae, quam
 Urdam nuncupant. conscripto igitur exercitu maximo, et assumptis
 Chataidis, recta ad Tanaim contendit. Scythae ut acceperunt Temi-
 rem cum copiis accedere, ut montium angustias, qua Temires exerci-

σὺν τῇ στρατῷ αὐτοῦ διέναι. Σκίθαι μὲν οἷτοι τὸ πάλαι
 ἐς μοίρας τινὰς διηρημένοι ἐνέμοντο τὴν χώραν ἀπὸ Ἰστρου
 ἕστε ἐπὶ τοὺς ὑπὸ τὸν Καύκασον. νῦν δὲ γένος μὲν τι τού-
 5 των ἐς τὴν Ἀσίαν γενόμενον, τὰ πρὸς ἕω αὐτοῦ τε ἐνοικῆ-
 σαν τὴν ἐπὶ τάδε τῆς Ἀσίας χώραν, καὶ ἐπὶ πολλὰ τετραμ-
 μένον, Σαχαταῖοι ἐκλήθησαν, ὑπὲρ τὴν τῶν Περσῶν χώραν
 ἐς τοὺς Σάκκας τε καὶ Καδδαίους· ἀπ' ὧν δὴ καὶ Τεμήρην
 αὐτὸν οἰόνται γεγονέναι τινές. ἔστι δὲ τοῦτο γένος ἄλκιμόν
 10 λέγεται Τεμήρης τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ παραλαβεῖν, D
 πλὴν Ἰνδῶν. οἱ δὲ λοιποὶ Σκίθαι κατὰ ταυτὸ φρονοῦσί τε
 καὶ ὑφ' ἐνὶ ἄρχονται βασιλεῖ, κατὰ Οὐρδὰν τὴν καλουμένην
 ἀγορὰν τὰ βασιλεία ποιούμενοι, ἀποδεικνύμενοι σφίσι βασι-
 λέα γένους τε ὄντα τοῦ βασιλείου τὸ παλαιότατον. καὶ ἔστι
 15 δὴ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης ἐς τὸν Βόσπορον μοῖρα τούτων
 οὐκ ὀλίγη, ἀνὰ τὴν χώραν ταύτην διεσκεδασμένοι, ὑπὸ βα-
 σιλεῖ ταιτόμενον, οἴκον τῶν βασιλέων, ὄνομα δὲ τούτῳ Ἀτζι-
 κερῆς. οἷτοι μὲν οὖν ὡς ἐπετράποντο σφᾶς τούτῳ τῇ βα-
 σιλεῖ, ἐς τήνδε ἀφικόμενοι τὴν χώραν, ἐπελάσαντες ἐς τὸν
 20 Ἰστρον, καὶ δὴ καὶ τὸν Ἰστρον διαβάντες, μοῖρά τις οὐκ ὀλίγη P. 69
 τῆς Θράκης λεηλατοῦντες ἐπέδραμον, καὶ ἀνεχώρουν ἀπὸ
 Σαρματίας ἐπὶ τὸν Τάναϊν ἰόντες. καὶ πολλὰ μὲν τοῦ γένους

3. τοι P

7. δὲ P

12. ἄρχονται H, ἄρχοντι P

tum traducere cogitabat, praeoccuparent, miserunt et ipsi exercitum
 hosti obviam. Scythae quidem, iam olim in tribus quasdam discreti,
 tenebant regionem ab Istro excurrentem usque ad Caucasi accolae.
 nunc autem genus quoddam illorum hominum in Asiam advenit, et
 ibi ea loca quae Orientem spectant inhabitavit, et hinc ad reliquam
 Asiae penetravit regionem. istud hominum genus Sachataeos vocant.
 supra Persarum regionem usque ad Saccas et Caddaeos domicilia ha-
 bent. quidam ex his originem ducere Temirem asserunt. gens ista
 fortitudine et bellicarum rerum gloria vincit reliquas omnes Asiae
 gentes. his auxiliariibus Scythis Temires, ut quidam docent, ad
 Asiae imperium evasit, devictis omnibus praeterquam Indis. reliqui
 Scythae a praedictis nihil differunt, regem unum habent. regni se-
 dem Urdam constituere, creaveruntque regem qui ex vetustissima de-
 scenderet prosapia. extat et alia pars eorum non exigua per Euro-
 pam usque ad Bosporum Thracium habitans, per eam regionem di-
 spersa; quibus et ipsis rex est qui ex antiquissima regum gente pro-
 cessit. Atziceris ei nomen est. hi itaque ut se commiserunt regi,
 in hanc venerunt regionem, progressi usque ad Istrum. hinc manus
 quaedam horum non modica Istrum transvecta Thraciam vastavit,

τούτου αὐτοῦ παρὰ τὸν Ἴστρον ἐνέμειναν. Ἐν τῷ πλείον ἐπὶ Παιαζήτεω διαβάν τὸν Ἴστρον ἐνέμειναν. ὤκισθη χωρὶς ἕκαστον μέρος τοῦ γένους τούτου γενόμενον. τὸ δὲ ὑπολειφθὲν μέρος αὐτοῦ πέραν τοῦ Ἴστρον Καζιμήρω τῷ βασιλεῖ Λιτουάνων τὴν δίαιταν ἔχουσι, τὴν γῆν νεμόμενοι ἐς ἔτι καὶ 5 νῦν, ἔς τε τὸν πρὸς τοὺς περιοίκους αὐτῷ πόλεμον συμβαλλόμενοι τὰ κράτιστα· ὅποι γὰρ ἂν τὸ γένος τοῦτο τυγχάνωσιν ὄντες, δοκοῦσι τε τὰ ἐς πόλεμον καὶ εἰσὶ κράτιστοι. οἱ δὲ περὶ τὸν Βόσπορον καὶ τὴν Ταυρικὴν νῆσον καλουμένην, Βδιείργουσαν λίμνην τε τὴν Μαιώτιδα καὶ τόνγε Εὐξείνον 10 πόντον, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ Ἀτζικερίῃ τὰ τε ἔθνη τὰ ἐς γῆν ληιζόμενοι κατεστρέψαντο ἐς φόρον ἀπαγωγὴν, τοὺς τε Γότθους καλουμένους καὶ Ἰανίους τοὺς τὴν τοῦ Καφᾶ πόλιν ἐνοικοῦντας. καὶ Σαρματίας μέρος τι ἀπάγει τούτῳ τῷ βασιλεῖ φόρον. Σαρμάται μὲν οὖν οἱ πρὸς Εὐξείνον πόντον 15 καὶ οἱ πρὸς ὠκεανὸν τῷ μεγάλῳ Σκυθῶν βασιλεῖ τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ φόρον ἀπάγουσιν, ἐξ ὅτου τὴν Σαρματιάν ἐπιδραμόντες τὰ μὲν ἠδραποδίσαντο, τὰ δὲ ληισάμενοι κατέσχον ἐπὶ συχνὸν τινα χρόνον, καὶ ταύτῃ τὸ ἀπὸ τοῦδε φόρον τε ἐτάξαντο τῷ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, καὶ ἔτους ἑκάστου ἀπάγουσι. 20

C Σαρματία μὲν οὖν διήκει ἀπὸ Σκυθῶν τῶν νομάδων ἐπὶ

4. post Ἴστρον H ὑπὸ

12. ἀπαγωγὴν P

plurimas incursiones faciendo. relicta Sarmatia Tanaim versus iter ingressi sunt, et pleraque gentis huius pars in regione Istro adiacente mansit. eorum quoque non pauci transvecti Istrum sub rege Paiazite aetatem egerunt. Scytharum genera singula habitant separata ab reliquis. pars quaedam eius gentis relicta cis Istrum sub Cazimiro Lituano regem degit. eandem regionem etiam tenebant, strenue operam navantes suo regi in bellis quae cum finitimis gerit. genus enim istud hominum quocumque accesserit, primas in rebus bellicis tenet fortitudinisque gloria emicat. qui ante Bosporum et Tauricam insulam, quae dirimit Maeotim paludem et Euxinum pontum, accolunt, imperio Atziceriis reguntur. subegerunt Gothos et Ianuenses urbem Capham inhabitantes, ut cogerentur tributum pendere. etiam Sarmatiae quaedam pars huic regi tributaria est. Sarmatae qui incolunt regionem versus Euxinum pontum et Oceanum, magno Scytharum regi, qui in Agora regni sedem habet, tributum pendunt, iam inde ex illo tempore quo in Sarmatiam populabundi cursitantes partim hominum partimque aliarum rerum praedas egerunt; eamque diu obtinere, imposito tributo, quod singulis annis magno Scytharum regi tribuerent.

Sarmatia a Scythis pastoribus usque ad Dacos et Lituanos se

- Δάκας τε καὶ Λιτουάνους, γένος τῶν Ἰλλυριῶν φωνῇ τὰ πολλὰ διαχρώμενον. καὶ διαίτη τε καὶ ἤθεσι τοῦ Ἰησοῦ νόμοις ἔποικοι, ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας μᾶλλον τετραμμένοι οὐ πᾶν συμφέρονται τῷ Ῥωμαίων ἀρχιερεῖ, Ἑλληνικῶ δὲ ἀρχιερεῖ χρωῦνται, καὶ τούτῳ πείθονται τὰ ἐς θρησκείαν τε καὶ δίαιταν σφίσι. καὶ ἤθεσι τοῖς αὐτοῖς Ἑλλήνων διαχρώμενοι, σκευῇ τῇ Σκυθῶν παραπλησίᾳ προσχρωῦνται. τὰ μέντοι πρὸς Εὐξείνου πόντον Σαρματῶν γένη, ἀπὸ Λευκοπολίχνης καλουμένης, ἡγεμονίαι τε διαλαγχάνουσι τὰ πολλὰ, τὸ τε Μοσχόβιον V. 55
- 10 τε καὶ Κίεβος καὶ τὸ Φάρι καὶ Χωρόβιον, πόλεις ὑπὸ τυράννους εὐθυνόμεναι, ἐς τὴν μέλαιναν οὕτω ὑπὸ σφῶν αὐτῶν D καλουμένην Σαρματίαν τελοῦσι. τὰ δὲ πρὸς ὠκεανὸν ὑπὸ τὴν ἄρκτον οἰκημένα γένη λευκὴν Σαρματίαν καλοῦσι. πρὸς μέντοι ὠκεανὸν πόλις Οὐγκράτης καλουμένη, ἐς ἀριστοκρα-
- 15 τίαν τετραμμένη, ὄλβον τε παρέχεται καὶ αὐτὴν εὐδαιμονία ὑπερφέρουσαν τῶν ἄλλων τῆς Σαρματίας πόλεων, τῆς τε λευκῆς καὶ μελαίνης οὕτωςι καλουμένης. καὶ διήκει ἐπ' ὠκεανὸν αὕτη ἡ χώρα, Ἰνφλάστη καλουμένη. ἔνθα δὲ ὀρμιζονται καὶ αἱ ἀπὸ Δακίας νῆες καὶ Γερμανίας, φορτία φέρουσαι
- 20 Βρετανικά τε ἄμα καὶ Κελτικά ἐς τήνδε τὴν χώραν. ἀπὸ μὲν οὖν Τανάϊδος ἐς ὠκεανὸν τὸν Βρετανικὸν καὶ ἐπὶ τὴν P. 70 Κελτῶν χώραν εἶη ἂν ὁδὸς τὸ μακρότατον ἡμερῶν πέντε καὶ τριάκοντα τὸ οἰκούμενον ἐπὶ μῆκος, ἐπὶ πλάτος δὲ τὸ μὲν

fundit. Sarmatae Illyriorum linguam in usu habent plerumque. victu moribusque et Christiana religione magis Graecos sequuntur, nec perinde ipsis cum pontifice Romano convenit. habent Graecum episcopum, cui in religionis ritibus auscultant. vivendi rationem moresque Graecorum imitantur. suppellectilis apparatu repraesentant Scythas. Sarmatae, qui loca versus Euxinum pontum ab Leucopolichna urbe tenent, plerumque non regibus, verum ducibus utuntur. Moscoviorum, Kionensium, Tofariensium et Chorobiorum urbes a tyrannis reguntur, tributumque solvere coguntur Nigrae, sic appellatae, Sarmatae. ea autem Sarmatia, quae sub Septentrione colitur, alba Sarmatia appellatur. versus Oceanum urbs est Ucratis nomine: hanc optimates administrant, divitiasque plurimas suppeditat. opibus facile vincit omnes tum nigrae tum albae Sarmatae urbes. ea regio extenditur usque ad Oceanum, Euphraste sive Inflaste nuncupata. huc appellant a Dacia et Germania naves, merces Gallicas et Anglicas in eam regionem advehentes. ab Tanai usque ad Oceanum Britannicum fuerit iter, ubi longissimum, per eam regionem quae habitatur secundum longitudinem, dierum triginta quinque. latitudo su-

ὑπὲρ τὸν Τάναϊν χώραν εἶναι μεγίστην, ἀπὸ Σαρματίας ἔστε ἐπὶ τὴν Ἀσσυρίων χώραν. Σκίθαι νέμονται τήνδε. ἔστι μὲν οὖν, ὡς ἔμοιγε καταφαίνεται, τὰ ὑπὲρ τὸν Τάναϊν χώρα μεγίστη δὴ τῶν τῇ Εὐρώπῃ κατ' ἄμφω, μῆκος τε δὴ καὶ πλάτος ἐπὶ μῆκιστον διήκουσα. Πέρμιοι δὲ οἰκοῦσι τὸ πρὸς 5 Βορρᾶν ὑπὲρ τοὺς Σαρμάτας, ὄμοροι δὲ εἰσι Σαρματῶν, καὶ φωνὴν τὴν αὐτὴν ἴενται οἱ Σαρμάται τοῖς Περμίοις. λέγε-
 B ται δὲ περὶ Περμίων τάδε, ὡς ἔστι γένος ἀπὸ ἄγρους τὸ πλεόν τοῦ βίου σφίσι ποιούμενον . . . .

Καὶ ἡ μέντοι πρὸς ὠκεανὸν διήκουσα Σαρματία ἐπὶ 10 Προυσίαν καλουμένην χώραν διήκει καὶ ἐπὶ τοὺς ταύτη λευκοφόρους Ναζηραίους καὶ ἱερὸν τὸ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ. δοκοῦσι δὲ γένος τοῦτο εἶναι Γερμανοί, καὶ φωνῇ τῇ αὐτῶν ἐκείνων προσχωρούμενοι καὶ διαίτῃ. οἰκοῦσι δὲ πόλεις περικαλλεῖς καὶ εὐνομουμένας ἐς τὸ κράτιστον. ἔστι δὲ τούτοις ἱερὸν, ἧ δὲ 15 καὶ τὸ ἐν Ἰβηρίᾳ ἱερὸν νομίζεται καὶ ἐν τῇ Ρόδῳ ἐνοικοῦν Ναζηραίων γένος. ταῦτα γὰρ δὴ τὰ τρία ἱερά ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους φηγμένα δὴ καταφανῆ ἐστί, τό τε ἐν Ἰβηρίᾳ πρὸς τοὺς ταύτη
 C τῶν Λιβύων διαβάντας, καὶ Προυσίῶν πρὸς τε τοὺς Σαρμά- 20 τας καὶ Σκυθῶν τοὺς νομάδας, αὐτοῦ ταύτη ἀγχοῦ τὸ πα-

9. ποιουμένους P   11. ταύτην P   15. δὴ?

pra Tanaim amplectitur regionem maximam a Sarmatia usque ad Assyrios, quam Scythae colunt est quidem, ut mihi videtur, ea regio, quae ultra Tanaim habitatur, longe lateque amplissima. Permii versus Boream supra Sarmatas morantur. Sarmatis finitimi sunt, eius linguae commercio utentes. Permios ferunt gentem esse antiquissimam; venationibusque vivunt, et plurimam vitae partem eo in studio consumunt, et * * * *

Sarmatia versus Oceanum excurrans ad regionem Prussiam dictam se extendit. finitima est Nazaraeis, qui ibi sunt candido amictu gaudentes, et eorum monasterio quod in ea regione situm est. isti homines Germani esse creduntur, quia eorum victum moresque nec non et linguam sectantur. incolunt urbes pulcherrimas et legibus optimis instructas. est his monasterium, quemadmodum Iberis sive Hispanis et Rhodiis, quod Nazaraei inhabitant. nam tria ista monasteria Iesu religionem amplecti in primis per totum orbem, et contra barbaros ordinata esse, omnibus manifestum esse reor. monasterium namque quod Iberia habet, arbitror Afris ea traicientibus oppositum esse. idem Pruthenum monasterium opponitur Samogetis, necnon Scythiis pastoribus, qui et Tartari, ibi in propinquo iam ab antiquo sedes habentibus. Rhodios constat ibi morari, ut resistant Aegyptiis et

λαιὸν φικισμένους, καὶ Ῥοδίους δὲ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ
τε καὶ Παλαιστίνῃ διὰ τὸν τοῦ Ἰησοῦ τάφον καὶ πρὸς τοὺς
ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους.

Προυσίων δὲ ἔχονται Σαμῶται, γένος ἄλκιμόν τε καὶ
5 οὐδενὶ τῶν περιούκων ὁμοδίαιτον, οὐδὲ ὁμόγλωσσον. νομίζει
δὲ τοῦτο τὸ γένος Θεοὺς Ἀπόλλω τε καὶ Ἄρτεμιν· διαίτη
δὲ χρῶνται τῇ πάλαι Ἑλληνικῇ καὶ ἤθεσι, σκευῇ δὲ τῇ Πρου-
αίων παραπλησίᾳ.

Τούτων δὲ ἔχονται Βοέμοι, τῇ τε Σαμωτῶν δόξῃ τιθέ-
10 μενοι καὶ τῇ τῶν Γερμανῶν οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐνοικοῦν- D
τες, σκευῇ τῇ τῶν Παιόνων παραπλησίᾳ ἐσκευασμένοι. ἔνεστι
δὲ αὐτοῖς μητρόπολις, πόλις εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος,
Βράγα οὕτωςι καλουμένη, καὶ πολλοὶ τῆς πόλεως ταύτης οὐ
πολὺς χρόνος ἐπεὶ ἐπαύσαντο τῷ πυρὶ καὶ τῷ ἡλίῳ θρη-
15 σκεύειν, μόνον δὲ ἔθνος τοῦτο τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐκτὸς γε-
νόμενον ταῖς ἐγνωσμέναις ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι θρησκείαις,
τῆς τε τοῦ Ἰησοῦ φημί καὶ τῆς τοῦ Μεχμέτεω καὶ Μωσέως·
ταύτας γὰρ τοι σχεδόν τι ἴσμεν διακατέχειν τὴν τε ἀγνωμο-
σύνην ὡς τὰ πολλὰ ἡμῖν οἰκουμένην. ἔστι μέντοι, ἣ πυνθά-
20 νομαι, καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν Κασπίαν θάλασσαν καὶ τοὺς Μασσα- V. 56
γέτας ἔθνος Ἰνδικὸν ἐς ταύτην τετραμμένον τὴν θρησκείαν P. 71
τοῦ Ἀπόλλωνος. νομίζει δὲ ἐκεῖνο τὸ γένος καὶ Θεοὺς ἔτι
ἄλλους, Δία τε καὶ Ἥραν, ὡς προῖόν τι πρόσω τοῦ λόγου
δηλωθήσεται.

15. δὴ?

Palaestinis, propter Iesu sepulcrum; etiam ut obsistant Asiae barba-
ris, Rhodi aetatem agunt.

Prussios attingunt Samogetae, gens robusta, victus ratione et lin-
gua nulli finitimarum similis. deos venerantur Apollinem et Dianam.
victus rationem sequuntur quam Graeci vetusti tenuere; eosdem et
moribus repraesentant. suppellectilis apparatu imitantur Prussios.

Iis confines sunt Boemi, sequentes superstitionem Samogetarum,
necnon Germanorum qui ibi colunt. suppellectilis apparatu nihil
differunt a Pannoniis. metropolim ea gens habet opulentam et po-
pulosam, quam Pragam appellant. nec multum temporis intercessit
ex quo ea urbs cessavit colere ignem et solem. sola haec gens ea-
rum quae intra extraque Europam sunt, quas novimus, adhaerescit
Iesu Mosis Mechemetisque religioni. nam omnes has religiones, quan-
vis nos in ignorantiae tenebris plerumque versemur, gentem istam
tenere compertum est. est quidem, quemadmodum audio, ultra Cas-
pium mare et Massagetas gens quaedam Indica, deducta Apollinis
cultui. colit et alios deos gens eadem, videlicet Iovem et Iunonem,
ut infra fusius dicitur.

Καὶ περὶ μὲν τούτων ταύτη ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· Πολάνοι δὲ ἔχονται Σαρματῶν, καὶ τῇ φωνῇ τούτων νομίζουσι, καὶ ἤθεσι δὲ καὶ διαίτη τῇ Ῥωμαίων παραπλησία. Πολάνων δὲ ἔχονται Λιτουάνοι ἐπὶ Εὐξείνιον πόντον καὶ ἐπὶ Σαρματιάν καθήκοντες. καὶ οὗτοι μὲν ἢ μέλαινα Πογδανία, ἢ ἐν τῇ Λευκοπολίχνη καλουμένη τὰ βασιλεία ἔχουσα, ἀπὸ Δακῶν τῶν παρὰ τὸν Ἰστρον ἐπὶ Λιτουάνων καὶ Σαρμάτας Βδιήκει. γένος δὲ ἔστι τοῦτο δόκιμον, ἧ ἂν τις τεκμαίροιο, τὴν τε φωνὴν τὴν αὐτὴν ἰέμενον, καὶ ἀπὸ παλαιοῦ διεσχισμένον διχῆ τὸ γένος εἰς τυραννίδας καὶ ἡγεμονίας δύο κατέ-10 στη. Λιτουάνους δὲ οὔτε Σαρμάταις εἰσὶν ὁμόγλωττοι οὔτε Παίσοιν, οὔτε μὴν Γερμανοῖς, οὐ μὴν οὐδὲ Λαξίν, ἰδίᾳ δὲ τὸ παράπαν νομίζουσι φωνῆ. ἔστι δὲ αὐτοῖς βασιλεία πόλις μεγάλη τε καὶ πολυάνθρωπος καὶ εὐδαίμων. καὶ δοκεῖ τοῦτο τὸ γένος εἶναί τε μέγα τῶν ἀμφὶ τήνδε τὴν χώ-15 ραν ἔθνῶν καὶ ἀνδρείοτατον, καὶ πρὸς τε τοὺς Προουσίους καὶ Γερμανοὺς καὶ Πολάνους διαπολεμοῦν περὶ τε ὄρων τῶν C ἐς τὴν χώραν. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τὸ γένος πρὸς τὰ τῶν Ῥωμαίων ἔθνη καὶ δίαιταν τετραμμένον, σκευῆ δὲ τῇ Σαρματῶν παραπλησία χρωμένους, καὶ τῇ μελαινῇ Πογδανία ὁμορος τὰ 20 πολλὰ οὕσα πρὸς τούτους ἀγωνίζεται.

Σαρμάται δὲ φωνῇ διαχωρῶνται παραπλησία τῇ Ἰλλυριῶν

Haec quidem hactenus. Poloni contermini sunt Sarmatis, quorum et linguam in usu habent. victus ratione moribusque nihil discrepant ab Romanis. Polonis annexi sunt Lituani, qui et ipsi usque ad Euxinum pontum Sarmatiamque pertingunt. et quidem Pogdania nigra, quae regni sedem habet Leucopolichnam, a Dacis Istrum incolentibus ad Lituanos et Sarmatas se proicit. gentem autem istam satis esse probatam vel hinc quis coniciat, quod linguam suam retinere. iam olim ea gens in duas partes divisa, partim quidem a principibus partim vero a ducibus regitur. Lituani, quantum ad linguam attinet, nihil convenit cum Sarmatis, cum Pannonis, cum Germanis aut cum Dacis: nam quasi peculiarem linguae usum tenent. urbs quam regni sedem constituerunt, magna et opulenta populosaque est. apparet facile istam gentem esse maximam omnium quae in hac regione versantur. fortitudine nulli postponenda creditur, strenue praelians adversus Prussios Germanos et Polonos, gentes finitimas, ut suos tutetur fines. sequitur mores et victus rationem Romanorum; suppellectilis apparatu nihil a Sarmatis differunt. cum autem fere undique nigram Pogdaniam attingant, plerumque adversus eius regionis incolas pugnas ciere solent.

Sarmatarum lingua similis est Illyriorum, Ionium ad Venetos usque accolentium. utri autem horum vetustatis praerogativa gaudeant,

τῶν ἐς τὸν Ἴόνιον παροικούντων ἐς τοὺς Ἐνετούς. ὁπότεροι μὲν
 τούτων παλαιότεροι, καὶ τὴν ἐτέρων ὁπότεροι τούτων χώραν
 ἐπινέμονται, ἢ Ἰλλυριοὶ ἐπέκεινα τῆς Εὐρώπης διαβάντες Πο-
 λανίαν τε καὶ Σαρματίαν ᾤκησαν, ἢ Σαρμάται δὴ ἐπὶ ταύτῃ
 5 τοῦ Ἰστρου γενόμενοι τὴν τε Μυσίαν καὶ Τριβαλλῶν χώραν
 καὶ δὴ καὶ Ἰλλυριῶν τῶν πρὸς τὸν Ἴόνιον ἄχρι δὴ Ἐνετῶν
 ᾤκησαν, οὔτε ἄλλου τινὸς ἐπυθόμην τῶν παλαιότερων διε- D
 ξιόντος, οὔτ' ἂν ἔχοιμι πάντη ὡς ἀληθῆ διασημῆσθαι.

Ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ Σκύθας τοὺς νομάδας, ὃ δὴ γένος μέ-
 10 γιστόν τε καὶ ἰσχυρόν καὶ γενναϊότατόν ἐστιν, οἷον οὐδενὶ
 τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν παραβάλλειν, ἂν μὴ πολλαχῆ
 ἀνὰ τὴν οἰκουμένην κατὰ τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἐσκεδασμέ-
 νον ἄλλη τε τῆς αὐτῶν βασιλείας ᾤκισθη, ὡς τῇ ἐπιδρομῇ τὰ
 15 πολλὰ χρησάμενον. ἢ δὴ χώρα ἠρέσκετο, ταύτῃ ἐναπολει-
 φθὲν ᾤκησεν. εἰ μὲν οὖν εὐφρόνει κατὰ ταύδε, τὴν αὐτὴν
 ἐνοικοῦν χώραν, καὶ ὅφ' ἐνὶ γένοιτο βασιλεῖ, οὐδένας οἱ τῶν
 ἐν τῇ οἰκουμένῃ ἐνίσταντο ἂν, ὥστε μὴ συνομολογεῖν αὐτῷ. P.72
 νῦν δὲ ἀπανταχῆ τῆς Ἀσίας ἐπινεμόμενον καὶ ἐν τῇ Εὐρώ-
 20 πῃ, ἐπὶ τῇ Θράκῃ τε καὶ ἐπὶ τὸν Βόσπορον ἐνοικοῦν, ἀπὸ-
 κισται τῆς σφῶν αὐτῶν βασιλείας τῆς ἐς τὸ Οὐρδάν. οἱ μὲν
 οὖν ἐς τὸν Βόσπορον τὴν ταύτῃ χώραν ἐπινεμόμενοι καὶ τὴν
 ὁμορον λεηλατοῦντες, τὴν τε Τζαρκάσων καὶ Μιγκρελίων καὶ

14. ταύτῃ τῇ ἐναπ. P

et utri alterorum regionem teneant, Illyriine in istam Europae par-
 tem recedentes Poloniam et Sarmatiam incoluerint, an Sarmatae ad
 haec Istri loca adeuntes Mysiam et Triballorum Illyriorumque regio-
 nem, qua versus Ionium patet usque ad Venetos, inhabitarint, neque
 quenquam audivi veterum commemorantem, nec ipse possum ea quam
 verissime explicare.

Redeo nunc ad Scythas nomades; quae gens numero fortitudine,
 necnon generositate, si comparationem facere libuerit, facile omnibus
 per orbem gentibus superior est, nisi quod per Asiam et Europam
 dispersa et nunc in alia regione a regno remota habitat, ut quae in-
 cursionibus faciendis invigilet, et in ea regione morari, quae forte
 arriserit, in animum inducat. si ea gens concordiam inter se cele-
 braret, unamque regionem regemque amplecterentur, non arbitror
 aliquam gentem in toto orbe adeo ferocem esse viribus, quae Scythis
 bellum indicere auderet. nunc autem cum undique per Asiam et Eu-
 ropam, necnon per Thraciam usque ad Bosporum dissipati habitent,
 quam longissime a sua regia submoti cernuntur. qui regionem, quae
 se ad Bosporum pandit tenent, finitimis Tzarcasis et Mincreliis Sar-
 maticisque multa negotia facessunt praedis agendis. abducentes igitur

Σαρματιῶν, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμενοι ἐπὶ τὸν Βό-
 σπορον, ἐπὶ Καρέαν πόλιν καὶ ἐς τὴν Μαιώτιδα καλουμένην
 λίμνην ἀπάγοντες, ὀλίγου τε αὐτὰ ἀποδιδόμενοι τοῖς τε Ἐνε-
 τῶν καὶ Ἰανίων ἐμπόροις, οὕτω δὴ βιοτεύουσι. Σκύθαι δὲ
 Βοί ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπὶ ἁμαξῶν τε καὶ ὑποζυγίων τὸν βίον ποι- 5
 V. 57 ούμενοι, γάλακτι τὰ πολλὰ ἵππων τε καὶ τὰ κρέα διαχρώμε-
 νοι, οὔτε σίτῳ οὔτε κριθῇ καταφανεῖς εἰσὶ διαχρώμενοι, με-
 λίνῃ δὲ τὸ πλεόν καὶ συκάλῃ, λιναῖς τε ἐσθῆτας φοροῦντες
 ἐς τὸν τῶν λίθων ὄλβον εὐδαιμονέστατοι καὶ πλουσιώτατοι
 νομίζονται. τόξοις δὲ χρῶνται, τὸ σύμπαν εἰπεῖν, καὶ ξίφεσι 10
 βαρβαρικοῖς, καὶ θυρεοῖς τοῖς τῶν Λακῶν παραπλησίοις, πῆλοις
 δὲ τὰ πολλὰ χρώμενοι, οὔτε ἤ περὶ Σαρματίαν οἰκοῦντες, οὔτε
 ἱματίοις ἀπὸ ἐρίων, ὅτι μὴ λινοῖς νομίζουσι. διήκει δὲ ἡ
 ἀγορὰ τούτων τῶν Σκυθῶν καὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐπὶ
 ὁδὸν πεντεκαίδεκα ἡμερῶν, ὥστε ἐπινέμεσθαι τὴν χώραν ἐς 15
 τὸ ἐπιτηδειότατον σφίσι καταστάτες, καὶ καὶ ὀλίγους διε-
 C σκεδασμένοι, ἀφ' ἑκατέρου πλαγίου καθιστάμενοι ἐφ' ἑνός-
 τήν τε ἀγορὰν ποιοῦνται ἐπὶ μήκιστον, καὶ διανέμονται τὴν
 χώραν, τοῖς ὑποζυγίοις ἄφθονον παρεχόμενοι, καὶ αὐτοὶ τε ἐς
 τάξιν τὴν ἀρίστην ὑπὸ σφῶν νομιζομένην καθιστάμενοι. κατ' 20
 αὐτὸν δὲ μόνον τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ταύτη ἀρίστους ἐπὶ κύ-
 κλους καταστάτες, καὶ περιόδους ποιούμενοι, βασιλεία τε πα-

2. Καρόαν R

3. ἀποδόμενοι P

12. ἤ] ἤ οἱ?

inde mancipia plurima pergunt ad Bosphorum et ad urbem Caream.
 postea agentes mancipia ad Maeotim paludem, ea parvo aere vendunt
 Venetorum et Ianuensium mercatoribus. hunc vitae modum tenent.
 at Scythae, qui morantur in Agora, plaustris et iumentis vehuntur.
 lacte plerumque, etiam equina carne victitant. nec frumenti nec hor-
 dei usus apud hos, quod sciam, frequentatur: verum utuntur panico
 et ficis. chlaenis sive lineis vestibus vestiuntur. quantum ad mar-
 garitas lapidesque pretiosos pertinet, felicissimi et ditissimi censen-
 tur. sagittae eorum, necnon gladii barbariem redolent. scuta habent
 qualia gestant Daci. pileis autem plerumque utuntur, neque * * * *
 * * * * qua attingunt Sarmatiam: neque vestitus ipsis est ex filis
 contextus, verum ovium vellera induunt. Agora Scytharum magnique
 eorum regis patet itinere quindecim dierum. itaque regione fruun-
 tur, qua ipsis commodissimum visum fuerit. quidam numero pauci,
 dispersi ab utroque latere unum habentes ducem, Agoramque faciunt
 longissimam et regionem depascunt, iumentis larga praebentes pabula.
 reliqui in eum ordinem rediguntur, qui penes ipsos optimus esse cre-
 ditur. nam regem solum regni que proceres circulo circumdant; mu-
 nimentaque facientes, regiam sedem regi praebent ex ligneis compa-

ρέχουσι τῷ βασιλεῖ ἀπὸ ξύλων κατεσκευασμένα. ἐπιδιελόμενοι δὲ εἰς μοίρας ταύτην σύμπασαν τὴν ἀγοράν, ἄρχοντίς τε ἐφιστάσι τούτων, καὶ ἐπειδὴν παραγγέλη βασιλεύς, χωροῦσιν ἐφ' ὃ τι ἂν γένηται χρεῖα.

- 5 Τότε μὲν οὖν ὡς ἐστρατεύετο Τεμήρης ἐλαύνων τὸν τῆς Ἀσίας στρατόν, καὶ ἐπύθοντο ἐπὶ σφῶς στρατευόμενον, βασι- D
 λεύς μέντοι τὴν τε ἀγοράν σύμπασαν ἐς στρατόν ποιησάμενος ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ πολλοὺς τὸ βάρος ποιησάμενος. καὶ αὐτὸς μὲν ταύτῃ ταξάμενος ἔτετο ὁμόσε ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
 10 μοῖραν δὲ προέπεμψε τὴν πάροδον καταληψομένους, ἧ ἔμελλε διαπορεύεσθαι Τεμήρης ὁ βασιλεὺς, καὶ διακωλύσαι ἐκέλευεν ὅποι δύναιτο ὡς κράτιστα μαχόμενος τῷ Τεμήρῃ. οὗτος μὲν δὴ παραλαβὼν τὴν μεθ' ἑαυτοῦ μοῖραν. Τεμήρης δὲ ὡς ἐπήγει τὸν στρατόν, εὐθὺς Τανάϊδος ἐπορεύετο, ἐν δεξιᾷ ἔχων
 15 τὸν Καύκασον. ἐπεὶ δὲ εἰσέβαλεν ἐς τὴν Σκυθικὴν, εὗρε τοὺς Σκύθας ἐστρατοπεδευμένους. καὶ ὡς ἦσθοντο ἐπιόντα, πα- P. 73
 ρετιάσσαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ αὐτὸς τε ἀντιπαρετάσσειτο, καὶ μάχην μὲν τινα ἐποίησαντο ἐν τῇ παρόδῳ, καὶ οὐδὲν πλέον ἔσχε Τεμήρης ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. μετὰ δέ, ὡς ἐπην-
 20 λίστατο, τῇ ὑστεριᾷ αὐθις παρετάσσειτο, καὶ ἐμαχέσαντο καὶ ἐξεκρούσαντο αὐτόν, ὥστε μηδ' ὅπως οὖν ἐξεῖναι αὐτόν παριέναι εἶσω καὶ ἐσβάλλειν ἐς τὴν χώραν. καὶ αὐτοῦ τε διέ-

8. βάθος?

gibus praeparatam. deinde partientes Agoram hanc universam in quasdam partes, singulis magistratus seu duces praeficiunt; et quando imperaverit rex, confestim omnes advolant imperata facturi.

Ea igitur tempestate cum Temires ductaret Asiae exercitum, Scythaeque intelligerent eum adversum se hostiliter proficisci, rex universa Agora in exercitum allecta, imponens onera plaustris, propriis viribus hosti obviam procedebat. exercitus partem praemisit ad praeeoccupandas angustias montium, qua traducturus exercitum Temires erat. hos iussit fortiter resistere hostibus, eos aditu prohibentes. qui dicto audientes fuere. Temires accedens exercitum recta versus Tanaim movebat, a dextra habens montem Caucasum. ubi autem irruit in Scythiam, deprehendit Scythas castrametatos esse. qui ut acceperunt adventum Temiris, aciem instruunt, praelii copiam facturi. ipse quoque Temires suos in aciem educebat. tandem in angustias commisere praelium: non tamen vicit Scythas Temires, verum promodum aequo Marte est pugnatum. dehinc cum receptui cecinisent, die postero iterum ad praelium accingebantur. adeo autem fortiter dimicarunt Scythae ut pellerent Temirem, planeque ut desperaret se in ipsorum regionem intrare posse. clades maxima ibi

φθειρε τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ οὐκ ὀλίγους ὑπὸ τῶν Σκυθῶν. μετὰ δέ, ὡς οὐχ οἷός τε ἐγένετο εἶσω παρελθεῖν διακωλυόμενος, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν καὶ ἀνεχώρει ἐπ' οἶκον. Β τοῦ δὲ ἐπιγινόμενου θέρους στρατιὰν ὡς μεγίστην συλλέξας, καὶ ἐπὶ Αἴγυπτον ἐν νῶ ἔχων στρατεύεσθαι, μετὰ δὲ συστρέψας, ἤλανεν αὐτῆς ἐπὶ Σκίθας, σταθμούς ἐλαύνων ὡς μεγίστους. καὶ ἐφθη τε δὴ ἐσβαλὼν ἐς τὴν Σκυθικὴν, καὶ συνέμιξε μοῖρα τινὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἔφοδον ἐπειγομένους, καὶ συμβαλὼν αὐτῇ ἐτρέψατο. οὐ μέντοι γε ἀπεγένετο, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου, ἐν ταύτῃ τῇ συμβολῇ. οἱ γὰρ δὴ Σκύθαι μέγιστον δὴ τοῦτο ἔχουσιν ἀγαθόν· ἐν τῇ τροπῇ συστρεφόμενοι αὐτῆς ἐλαύνουσι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὐδέν τι κατὰ τὴν τροπὴν χαλεπὸν ὑφιστάμενοι. μετὰ δέ, ὡς ἐπὶ τὸν βασιλέα C Σκυθῶν ἤλασε, παρετάξατό τε εἰς μάχην, καὶ οἱ Σκύθαι νυκτὸς ἀπεχώρουν ὥσπερ σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ὡς δὲ 15 ἐπῆει Τεμήρης διημερεύων ἐπῆλανε νυκτὸς, αὐτῆς ἀπεχώρουν οἱ Σκύθαι, ὥστε δὴ ταῦτα ποιούμενος ἔκαμνε τῷ Τεμήρηι ὁ στρατός, καὶ προεκαλεῖτο ἐς μάχην τῶν Σκυθῶν βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα στρατοπεδενεσάμενος ἐς τὴν ὑστεραίαν παρετάξατο κατὰ ἴλας. Τεμήρης δὲ παρετάσσετο ἐπὶ πολὺ 20

9. αὐτιῶν?

Temiris exercitui illata est a Scythis. deinde cum non posset superare angustias, exercitum abduxit et domum reversus est. aestate autem insequenti conscribens exercitum quam potuit maximum, bello petere Aegyptum statuit. postea inito consilio transversis itineribus peragens cursus quam maximos, omnem belli tempestatem in Scythas denuo vertit. et quidem sua celeritate Scythas praeveniens Scythiam ingressus est; et dimicans cum iis qui ad angustias tutandas properabant, eos vertere coegit: neque id flagitium militiae ducitur. ita habent mores. Scythae namque maximam istam commoditatem habent, ut in fugam se convertere possint praeliumque cum hoste redintegrare, nihil interim periculi in fuga sustinentes. deinde cum Scytharum regem infesto animo peteret, longius progressus est, et ad praelium suos instruebat. Scythae eludentes Temiris consilium, nocturno itinere profecti sunt a castris eius stadiis circiter centum et viginti. horum vestigia toto die secutus Temires, tandem eos assecutus est. quemadmodum igitur antea, sic et nunc noctu discedunt Scythae. itaque insequendi studio graviter affligebatur Temiris exercitus. hinc motus Temires Scytharum regem ad praelium provocat. Scythae castra locantes eo die qui sequebatur, ordines explicant aciemque contra Temirem dirigunt, in turmas collecti. Temires et ipse suos in aciem educit: aciem mediam occupat Ipse. in dextro cornu Chaidarem cum Massagetis ponit. in sinistro cornu filium

τὸ βάθος, ἔχων ἐπὶ τὸ δεξιὸν Χαϊδάρην σὺν τοῖς Μασαγέ-
 ταις, ἐπὶ δὲ τὸ ἐνώνυμον τὸν παῖδα αὐτοῦ Σαχροῦγον σὺν
 τοῖς Πέρσαις τε καὶ Ἀσσυρίοις, καὶ Χαταΐων ὅσοι εἶποντο. D
 ἐπεὶ δὲ συνέμισγον ἀλλήλοις τὰ στρατεύματα, καὶ ἐμάχοντο.
 5 μάχης δὲ καρτεροῦς γενομένης οὐδὲν τι πλέον ἔσχον οἱ Σκύ-
 θαι. μετὰ δέ, ὡς ὠσόμενοι εἶχοντο τοῦ ἔργου ἐντονώτερον
 οἱ Σκύθαι, οὐδ' ὡς ἐτρέψαντο τὸν Τεμήρειω στρατὸν, ἀπε-
 τράποντο, καὶ ἀπέβαλον ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὐκ ὀλίγους. καὶ
 ἔπεσον ἀπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν Περσῶν οὐκ ὀλίγοι. ὕστερον
 10 μέντοι, ὡς οὐδὲν ἔπρασον Σκύθαι μαχόμενοι τῷ Τεμήρειω
 στρατῷ, ἤλαντον ἐς τὸ πρόσω ἐχόμενοι, ὡς ἐπὶ τῆς χώρας P. 74
 τοὺς πολεμίους ἀποληψόμενοι. ὁ μέντοι Τεμήρης συστραφεὶς
 ἤλαντέ τε αὐτὸς τὰ ἔμπροσθεν γενόμενος, καὶ πῶς ἔφθη ἐς τὸν
 Τανάιν ἀφικόμενος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τὴν Ἰβηρίαν τὴν ἐν
 15 τῇ Ἀσίᾳ ἀφικόμενος ἀπεχώρει διὰ τῆς Κολχίδος, τὸν Φάσιν
 αὐτοῦ διαβάς ποταμόν, τὸν ἀπὸ Καυκάσου ῥέοντα ἐπὶ Εὐ-
 ξεινον πόντον. ἐσβαλὼν δὲ ἐς τὴν Ἀρμενίων χώραν ἀπῆλαν-
 νεν ἐπὶ Χερσίης. ἀπεπράγη δὲ οὕτω αὐτοῦ τὸ στρατεύμα ἐς
 τὴν ἐπὶ Σκύθαις ταύτην ἔλασιν. τῷ δὲ τρίτῳ ἔει παρα-
 20 σκευασάμενοι οἱ Σκύθαι ὡς ἀμυνόμενοι βασιλέα Τεμέρη,
 ἤλασαν τε καὶ ἐπέδραμον χώραν τὴν ὑπὲρ τοὺς Ἀσσυρίους.
 ἐπρεσβεύετο μὲν οὖν ὕστερον περὶ σπονδῶν πρὸς τε τὸν βα- B

7. καὶ οὐδ'?

18. ἐπεπράγει?

19. ταύτης P

sum Saruchum curare iubet. hinc additi sunt Persae Assyrii et
 Chatagii, quotquot militantem Temirem sequebantur. cum iam utrin-
 que satis instructi exercitus concurrissent, tandem vehementi praelio
 commisso Scythae nequaquam victoria potiti sunt. proinde quasi vi
 propulsaturi hostem, cooriantur in Temiris exercitum. cum autem ne
 sic quidem coepta succederent, fugam ineunt, plurimis in eo praelio
 desideratis. Persae quoque non pauci ceciderunt. postea cum prae-
 liando nihil efficerent contra Temiris exercitum, circumducere parant
 hostes, ut eos intra regionem concludant. verum Temires cognitis Scy-
 tharum insidiis sententiam mutavit, atque ex infesta regione copias
 ducere instituit, priorque ad Tanaim pervenit. postea in Iberiam
 Asiae delatus iter per Colchiden intendit, transito fluvio Phaside, qui
 ex Caucasio monte fluens vadit in Euxinum pontum. tandem cum
 attigisset Armeniam, maturato itinere Cheriam venit. exercitus vero,
 quem armatum in Scythas moverat, graviter afflictus est. anno ab-
 hinc tertio Scythae ad arma convolant, et ultri temeritatem Temi-
 ris impetum dederunt in regionem quae supra Assyrios colitur. Te-
 mires rei acerbitate coactus legatos misit qui peterent pacem. pro-
 mittebat rex Temires, si pax daretur et in foedus reciperetur, se af-

σιλέα τοῦ Ὀδίου καὶ πρὸς σύμπασαν τὴν ἀγοράν, ἐπιγαμίαν τε ὑπισχνούμενος, καὶ σπονδίας τε ἐποίησαντο ἐφ' ᾧ ξένους τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις.

Ὡς δὲ τὰ πρὸς τοὺς Σκύθας καθίστη, ἤλυνεν ἐπὶ Συρίαν κοίλην. ἐλάσας δὲ ἐπὶ Δαμασκὸν τὴν τε πόλιν ἐπολιόρ-5
κει, καὶ μηχανὰς προσφέρων τῷ τείχει εἴλε τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ ἠνδραποδίσαιτο, πόλιν μεγίστην δὴ τότε οὖσαν καὶ εὐδαιμονεστάτην, καμῆλους τε ἐντεῦθεν ἀπήγαγεν ἐς ὀκτακισχιλίους τὰς πάσας. ὄλβον δὲ μέγιστον ἐν ταύτῃ τῇ πόλει λησάμενος ἀπήλυνεν ὀπίσω ἐπ' οἶκον, λείαν τε πολλὴν καὶ 10
εὐδαιμόνα ἀγόμενος. ἐπρεσβεύετο μέντοι καὶ πρὸς τὸν τῆς
C Μέμφιος βασιλέα, Σουλδάνον οὕτω δὴ ἐξόχως καλούμενον, καὶ ἤξιον κοίλης Συρίας ὑποχωρῆσαι οἱ, ὥστε ἐς σπονδίας τε ἔ-
ναι αὐτῷ καὶ εἰρήνην ἐπὶ τούτῳ ποιεῖσθαι. ὡς δὲ προπέμ-
ποντι οὐ προεχώρει, ἤδη παρασκευασάμενος, ἐλών τε καὶ 15
ἀνδραποδισάμενος τὴν Δαμασκὸν πόλιν εὐδαιμόνα, ἀπεχώρει
δι' αἰτίαν ἣν τινα ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ἰὼν σημανῶ.

Ὁ δὲ τῆς Μέμφιος βασιλεὺς χώρας τε ἄρχει οὐκ ὀλίγης καὶ εὐδαιμόνος. ἀπὸ Ἀράβων ἀρξάμενος Συρίαν τε κοίλην καὶ Παλαιστίνην καὶ σύμπασαν δὴ Αἴγυπτον ὑφ' αὐτῷ ἔχει. 20
βασιλεῖς δὲ καθίσταται τῆς Μέμφιος καὶ τῆς ἀρχῆς τῆσδε τρόπῳ τοιῷδε. ὅσοι τῶν ἀνδραπόδων ἀρετῆς τι μεταποιοῦν-

2. ὦν P

finitatem iuncturum cum rege Odieo et cum universa Scytharum Agora. foedus ergo ictum est, quo iubebantur esse amici hospitesque inter se.

Compositis rebus in hunc modum Scythicis, Coelesyriam subigere aggressus est. adortus est Damascus, eamque urbem obsidione artavit. admovens deinde muro machinas bellicas, captam vi foede diripuit, cum fuisset urbs maxima et felicissima opibus. hinc abduxit octo milia camelorum. raptis opibus plurimis ex ea urbe, praeda multa et diviti oneratus, domum remeavit. legatos quoque dimisit ad Soldanum regem Memphis, cum huiusmodi mandatis, regem Temirem postulare ut sibi tradat Coelesyriam: quod si fecerit, bellum pace se mutaturum. ut ista legatio irrita fuit, armata manu cepit et diripuit Damascus, urbem opibus vigentem. tandem discessit ea de causa quam infra trademus.

Rex Memphiticus regioni imperat amplissimae: ab Arabibus incipiens Coelesyriam, Palaestinam, nec tamen universam, et Aegyptum suo imperio moderatur. ascendit autem ad hoc insigne decus Memphitici regni tali ex causa. quotusquisque de mancipiorum grege in ista regione virtuti adhaeret, a rege in militum ordinem transfertur.

ται ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ὑπὸ βασιλέως καθίστανται ἐς τοὺς D
στρατιώτας. εἰσὶ δὲ οὗτοι δορυφοροῦντες βασιλέα, ἀμφὶ
τοὺς δισμυρούς, Μαμαλούκιδες καλούμενοι. ἀπὸ τούτων δὲ
ὅσοι ἐπίσημοι ἐπὶ τὸ κατεργάζεσθαι ὀτιοῦν τῶν ὑπὸ βασι-
5 λέως τεταγμένων, οὗτοι ἐς τὰς ἀρχὰς κατὰ βραχὺ καθιστά- V. 59
μενοι ἐπὶ μεῖζον χωροῦσι τύχης ἅμα καὶ βασιλέως, καὶ ἐς
τὰ πρῶτα τιμῆς ἀξιούμενοι ἐπὶ τοὺς καλουμένους Μελικαμη-
ράδας καθίστανται, ἀφ' ὧν δὴ τῆς χώρας ἐπ' αὐτὴν ἤδη
χωροῦσι τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Μέμφιος
10 ἀρχὴν καὶ συμπάσης τῆς τε Αἰγύπτου Ἀραβίας τε καὶ Πα-
λαιστίνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, ὅσαι ὑπὸ τούτῃ τῇ βασιλεῖ
τάττονται. Μελικαμηράδες εἰσὶν ἀρχαὶ ἐς τὰς πόλεις τὰς P. 75
ὑπὸ τήνδε τὴν βασιλείαν ἐπισήμους, ἄρχοντες καθιστάμενοι
ὑπὸ βασιλέως. τὴν δὲ πόλιν ταύτην τῆς Μέμφιος μεγίστην
15 δὴ πασῶν τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην πόλεων ἔστε τὴν ἄλλην
εὐδαιμονίαν καὶ τὸ πληθὸς τῶν ἀνθρώπων. ὃ τε γὰρ περίβολος
ταύτης τῆς χώρας ἐς ἑπτακοσίους μάλιστα σταδίους διήκων.
εὐνομεῖται δὲ κάλλιστα πασῶν δὴ ὧν ἡμεῖς ἴσμεν πόλεων.
οἰκίας δὲ ἔχειν καλλίστας λέγεται ἐς τὰς πενήκοντα μυριά-
20 δας. ῥεῖ δὲ διὰ μέσης τῆς πόλεως Νεῖλος ποταμὸς, κράτι-
στον ὕδωρ παρεχόμενος, ῥέων ἀπὸ Ἀργυροῦ ὄρους. Αἴγυ-
πτον δὲ σύμπασαν ἀρδεύει ἐς τὰ κάλλιστα κατὰ τὰς διώρυ-
χας ὑπὸ τῶν ἑκασταχῆ χωρῶν κατεσκευασμένων, ὥστε τὴν

hi deinde regis satellites habentur, numero bis mille^{us}, et Mamaluki-
des nominantur. ex illorum numero quotquot peregrini sunt, ad regis
officia perficienda ordinantur. hi paulatim etiam ad magistratus di-
gnitatem ascendentes meliorem tandem assequuntur fortunam, et a
rege in maximo honore habiti praeficiuntur iis qui Melicamaridae
nuncupantur. ex quorum regione illico perveniunt ad regionem reg-
gis et ad Memphiticum regnum et ad imperium Aegypti Asiaeque,
necnon ad alios magistratus, qui sub isto rege sunt. Melicamaridae
sunt principes viri, qui a rege creati praeficiuntur insignioribus op-
pidis. urbs Memphis (quae et Alcairum) magnitudine hominumque
multitudine totius orbis urbes facile exuperat. urbis eius ambitus
amplectitur septingenta stadia. nec novi urbem quae melioribus gu-
bernetur legibus. quinquaginta myriades pulcherrimarum domorum
habet. urbem mediam intersecat Nilus fluvius, aquam optimam et
saluberrimam ministrans, ex monte Argyro scalaris. universam
Aegypti regionem pulcherrime rigat, fossis, quae singulis locis fiunt,
admissus hinc terra ea ubique commodissime humectari potest. re-
ligionem istam tenent Monothelitae et Iacobitae, gentes haud exiguae.

Β χώραν ἀρδεύειν ἐπιτηδείως ἔχειν. οἰκοῦσι δὲ ταύτην τὴν
 χώραν Μονοθελῆται καὶ Ἰακωβῖται, ἔθνη τε οὐκ ὀλίγα, καὶ
 τῶν ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ θρησκείαν τελούντων τε καὶ
 φρονούντων ἄλλων ἄλλη, οὔτε κατὰ τοὺς Ῥωμαίους οὔτε
 κατὰ τὰ Ἑλλησι δεδογμένα ἐς τὴν θρησκείαν φρονούντες. 5
 ἀλλ' ὅσοι μὲν εἰσιν Ἀρμένιοι πλείστοι ἀνὰ τὴν χώραν ταύ-
 την, Μονοθελῆται δὲ καὶ Ἰακωβῖται καὶ Μανιχαῖοι πάμπολ-
 λοι. διήκει δὲ ἡ χώρα τοῦ τῆς Μέμφιος βασιλέως ἀπὸ Αι-
 βύης ἕστε πόλιν Χαλεπίην οὕτω καλουμένην κατὰ τὴν Ἀσίαν
 νομίζεται δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐθνῶν 10
 καὶ ὑπὸ τῶν τῆς Αἰβύης καὶ δὴ καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ
 C ἄρχιερέως τε τὰ ἐς τὴν θρησκείαν αὐτῶν καὶ τὰ ἐς τοὺς νό-
 μους τοῦ Μεχμέτεω, παμπόλλων αὐτοῦ ταύτῃ διδασκομένων
 τοὺς τῆς θρησκείας αὐτονόμους, καὶ ὡς ἀπὸ τῶν παλαιότε-
 ρων ἀρχιερέως τε ἐνομίσθη, καὶ γράμμασι τοῖς τούτων ἀπο- 15
 δείκνυσθαι ἀκριβέστατα δὴ τὸν τοῦ Μεχμέτεω νόμον. τὸν
 δὲ τάφον Ἰησοῦ κατὰ τὴν Παλαιστίνην κατέχοντες μέγα τε
 ἀποφέρονται κέρδος, καὶ ἄρχοντες μέγιστοι δὴ τοῦ βασιλέως
 οἴκου ἐς φυλακὴν τοῦ σήματος καθίστανται. διήκει δὲ Αἴ-
 γυπτος ἀπὸ Τύρου τῆς Ἀλεξανδρείας ἕστε Ἰουραίαν χώραν, 20
 ἐπὶ σταδίους μάλιστα πη . . . ὁ δὲ Νεῖλος ὁ τῆς Αἰγύ-
 πτου ποταμὸς ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν πρὸς Βορρῶν ἄνεμον κατὰ
 Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου. ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ Παλαι-

1. ἄρδειν R

religionem quidem Iesu filii dei se tenere dicunt: at plurimum ipsi
 inter sese dissentiunt. nec consensum praestant in religionis negotio
 vel Graecis vel Romanis. plurimi Armeni in regione ista etiam Mo-
 nothelitae et Iacobitae, necnon plurimi Manichaei habitant. exten-
 ditur autem Memphitici regis regio a Libya usque ad Chalepian urbem
 Asiae. plurimae in Asia et Africa Europaque gentes veneran-
 tur istum regem ut sacerdotem in iis quae ad religionem et Mech-
 metis legem spectant. plurimi namque isthic haerent qui operam
 dant Mechmetis legibus discendis. etiam ab antiquis sacerdos habi-
 tus est, ut qui eius gentis litteris Mechmetis leges acutissime expla-
 nare posset. sepulcrum Iesu sub potestate istius regis in Palaestina
 situm est, unde plurimum lucri ei accedit. custodiae huius sepulcri
 viri de familia regis illustrissimi destinantur. extendit se Aegyptus
 ab Alexandria et Tyro usque in Ituream regionem stadiis maxime 88.
 Nilus autem fluvius Aegypti exhauritur in mare versus Boream ven-
 tum, iuxta Alexandriam Aegypti. hinc incipit Palaestina, tendens us-
 que ad Coelesyriam. in hac regione Iesu celebratur sepulcrum, si-

στίνη διήκουσα ἔσπε ἐπὶ κοίλην Συρίαν. ἐν ταύτῃ δὲ ἔστι
 τὸ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ σῆμα, κατὰ τὴν Ἱεροσολίμων πόλιν, ἣ δ
 δὴ κατέσκαπται. καὶ αὗται μὲν παράλιαι χώραι· κοίλη δὲ
 Συρία διήκει ἐπὶ Ἀραβίαν ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν τῷ
 5 πρὸς ἕω ἰόντι. διαβάντι δὲ τὴν θάλασσαν ψάμμος τε δέχε-
 ται αὐτοῦ ταύτῃ διαπορευομένων ἐπὶ τὸ σῆμα τοῦ Μεχμέ-
 τεω. αὕτη δὲ ἡ χώρα βασιλέως τῆς Μέμφιος οὔσα, πρὸς
 δὲ καὶ ἡ Φοινίκη. δύναμις δὲ ἔστι τῷ βασιλεῖ τῷδε κατὰ
 θάλασσαν ἀξιόχρεως, ἔνθα δὴ ἐφίσταται Σάμος· πλοῖα τε
 10 καὶ τριήρεις ἐκ ταύτης κατασκευάζει. Κύπρον τε ὑπηγά-
 γετο, καὶ ἐπὶ Ῥόδον καὶ Κύπρον πέμψαι τὰ τε πλοῖα καὶ
 στρατὸν σὺν αὐτοῖς. διαπλεύσας δὲ τὴν τε πόλιν ἐπολιόρκει,
 καὶ τὴν νῆσον ληισάμενος προσέβαλέ τε τῷ τείχει ἐπὶ ἡμέρας P. 76
 ἱκανάς· καὶ ὡς οὐδὲν προνχώρει ἢ τῆς πόλεως αἴρσεις, ἀπε-
 15 χώρησεν ἐπ' οἶκον. τὴν μέντοι Κύπρον ὑπηγάγετο, καὶ τὸν τε
 βασιλέα Κύπρου ἄγοντα ὄχρετο· ἀφ' οὗ δῆτα χρόνον φόρον
 τε ἀπάγει ἡ Κύπρος τῷδε τῷ βασιλεῖ. δοκεῖ δὲ ἡ νῆσος
 αὕτη ὑπὸ τόνδε γενέσθαι τὸν βασιλέα τὸ παλαιόν. Κελτοὶ V. 60
 20 μὲνοι τὴν τε νῆσον ταύτην ὑπηγάγοντο σφίσι, στόλον ἐπαγό-
 μνοι καὶ δύναμιν ἀξιόχρεων. ἣ καὶ Ἐνετοὶ Ἀμαρίην πόλιν
 εὐδαίμονα χειρωσάμενοι ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον διακατεῖχον,
 ὀρημητήριον τῆς πρὸς Αἴγυπτον ἐμπορίας αὐτῶν. καὶ τὸ ἐν-

10. ἐκ ταύτης κατασκευάζει om nonnulli libri

17. ἐπάγει P

tum in urbe Hierusalem, quae devastata est cum maritimis regionibus. Coelesyria panditur in Arabiam usque ad mare rubrum, versus Orientem iter facienti. transeuntem id mare excipit arenae vastitas, quae superanda est petentibus sepulcrum Mechmetis. haec est regio Memphitici regis, cui additur et Phoenicia. est huic regi in mari quoque maxima potentia. Samus ei suppeditat naves et triremes. Cyprum subegit. naves mittens cum militibus adversus Rhodum et Cyprum, urbem obsidione afflixit. actis autem praedis ex insula plurimis, aliquot diebus oppugnationi intentus fuit; quae cum parum succederet, abducto exercitu domum reversus est. Cyprum quidem suo imperio adiunxit, capto eius rege; et ex eo tempore Cyprus Memphitico regi tributum solvit. quin iam olim istam insulam huic regi paruisse arbitror. verum Galli ut accesserunt ad Iesu dei sepulcrum, insulam eam in servitutem redactam cepere, classem parantes magnam viresque haud contemnendas. eo modo et Veneti Amariam urbem opulentam occupantes diu eam tenuere, ut portum ad Aegyptiacas merces commodissimum. hinc successione longa reges Gallo-

τεῦθεν ἀπὸ Κελτῶν βασιλεῖς διαγενόμενοι βασιλεύουσιν ἐν Β ταύτῃ τῇ νήσῳ. νέμονται μέντοι καὶ οἱ Ἄραβες μέρος τι τῆς νήσου ταύτης καὶ πόλιν Φαμαγούστην καλουμένην. τῷ μὲν οὖν βασιλεῖ Μέμφιός τε καὶ Αἰγύπτου πόλεμος τέ ἐστι πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀραβίᾳ καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Λιβύης, 5 διαφερομένους περὶ γῆς ὄρων, μαχεσαμένῳ τὰ τε ἄλλα καὶ δὴ . . . . Χαλέπιον δὲ πόλις αὐτῷ ἐν τῇ Ἀσίᾳ μεγάλη τε καὶ εὐδαιμών, καὶ ἐμπορίαν παρεχομένη τῆς τε Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου καὶ Ἀραβίας. ἵππους δὲ ἐκφέρει ἡ χώρα αὕτη γενναίους. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ τε Αἴγυπτος καὶ ἡ πρὸς Λιβύην 10 χώρα φέρειν ἵππους τε ἀγαθοὺς καὶ καμήλους.

Τὴν μέντοι Χαλεπίνην πόλιν Τεμήρης, ὅτε δὴ καὶ ἐπὶ C Δαμασκὸν ἐστρατεύετο, ὑπηγάγετο. καὶ κοίλης Συρίας οὐκ ὀλίγην χώραν καταστρεψάμενος ἀπεχώρει δι' αἰτίαν τήνδε. ὁ γὰρ δὴ τῆς Καταγίης βασιλεὺς τῶν ἐννέα καλούμενος (οὗ- 15 τος δ' ἂν καὶ ὁ τῆς Ἰνδίας βασιλεὺς) διαβάς τὸν Ἀράξην τὴν τε χώραν ἐπέδραμε τοῦ Τεμήρεω, καὶ ἀνδρόποδα ὡς πλεῖστα ἀπάγων ᾗχετο αἰθρῆς ἐπ' οἴκου ἀποχωρῶν. ἤγαγε δὲ στρατόν, ἣ λέγεται, ἐς τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδας. Τεμήρης δὲ ὡς ἤλανε τὴν ταχίστην, τῆς μὲν χώρας 20 ὑφιέμενος, τῷ δὲ τείχει ἐπειγόμενος διαφυλάξαι ὅσα τε ἦν αὐτῷ ὁμοροῦντα τὴν Χαταῖων χώραν, καὶ ἐν τῇ Περσῶν αἰθρῆς καὶ Καμδίων ἀρχῇ οὐκ ἔφθη καταλαβὼν τὸν βασιλέα.

16. ἦν?

rum isti insulae praesuerunt. etiam Arabes huius insulae partem tenent, necnon Phamagustam urbem florentem. et sane Memphitico et Aegyptiaco regi bellum est adversus Arabes et Afros, propter regionis limites usque dissidentes et inter caetera etiam manus conserentes. et quidem Chalepia urbs eius in Asia magna et dives opum, merces praebens Asiae et Arabiae. equos ista regio producit perquam generosos. etiam Aegyptus, necnon ea regio quae versus Libyam excurrit, gignit equos generosos et camelos.

Chalepian urbem suo dominio adiecit Temires, cum arma inferret Damasco; et subacta Coelesyriae non modica regione, discessit huiusmodi causa motus. nam Chatagiae rex, unus de numero novem ducum, etiam Indiae imperitabat. hic Araxem traiecit, Temirisque regionem vastans, mancipiis captis plurimis, domum rediit. fama est eum in armis habuisse circiter quadraginta et centum myriades hominum. Temires autem regione excedens, et muro loca Chatagiorum regioni finitima firmans, quam celerrime hostem insecutus est, nec eum vel in Persarum vel in Candiorum regno indipisci valuit. hinc legatione missa bellum pace mutatum est, cum in animo agitaret

έντεῦθεν διαπρεσβευσάμενος, σπονδάς τε ἐποιήσατο, ἐν ᾧ D ἔχων ἐπὶ Παιαζήτῃ τὸν Ἀμουράτεω στρατεύεσθαι. ἐποιήσατο οὖν σπονδάς ἐφ' ᾗ ἀπάγειν φόρον ἰκανὸν ὑπὲρ τῶν Μασαγετῶν χώρας, ἣν καταστρεψάμενος εἶχεν.

- 5 Ὡς δὲ πρὸς τοῦτον σπονδάς τε ἐποιήσατο καὶ εἰρήνην, ξυνηρέχθη αὐτῷ τὰ ἐς τοὺς ἀπὸ τῆς κάτω Ἀσίας Τούρκων ἡγεμόνας ἀφ᾽ ἑκατόν, καὶ τὰ περὶ τὴν Μελιτήνην ἐπολιορκήσαντο ταύτην τῷ Παιαζήτῃ. παρασκευασάμενος δὲ στρατὸν μέγιστον ἤλαυνεν ἐπὶ Σεβάστειαν, πόλιν τῆς
- 10 Καππαδοκίας εὐδαίμονα. δοκεῖ δὲ αὕτη ἢ πόλις βασιλεία γενέσθαι τοῦ πρότερον βασιλέως Τούρκων, καὶ ἀπὸ ταύτης ὀρωμένους τοὺς Τούρκους τὸ παλαιὸν χώραν ὑπαγομένους P. 77 τῆς τε Ἀσίας οὐκ ὀλίγην, ἐς τὸν Ἑλλάσποντόν τε καὶ τὴν ἀντικρὺ Βυζαντιῶν χώραν τὴν ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπιδραμεῖν χειρὶ
- 15 πολλῇ ἀφικομένους. Τεμήρης μὲν οὖν ὡς ἀφίκετο, ἐπολιορκεῖ τὴν πόλιν. Παιαζήτης δὲ ἀπῆν τότε, ἐπὶ Λεβαδίαν τῆς Βοιωτίας καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον καὶ Θετταλίαν στρατευόμενος. κατέλιπε δὲ ἐν τῇ Σεβαστείᾳ στρατὸν τε τὸν τῆς Ἀσίας καὶ παῖδα Ὀρθογρούλην, καὶ ταύτην καταστησάμενος αὐτὸς μὲν
- 20 ἐπὶ Πελοπόννησον ἐστρατεύετο. ἔνθα δὲ πυθόμενος ὡς Τεμήρης ἐλάσας πολιορκοῖ Σεβάστειαν, ἤλαυνε τὰ ἔμπαλιν γενόμενος, καὶ οὐκ ἐξέγέμετο αὐτῷ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Πελοπόννη-

13. τὴν post καὶ om P . 20. πυθόμενῳ P : corr H

Paiaziti Amuratis filio arma inferre hostilia. pax autem hac conditione composita est, ut tributum magnum quotannis penderet pro Massagetarum regione, quam armis subegerat.

Bellum hoc ut intercedente foedere fuit sopitum, accidit ut causam ducum inferioris Asiae susciperet. venerant enim numero circiter centum, et Melitinem urbem auspiciis Paiazitis obsidione circumdederant. comparato itaque quam potuit exercitu maximo, hostili animo profectus est contra Sebastiam, Cappadociae urbem opibus vigentem; quae quondam, ut apparet, regis Turcorum sedes regia extitit. ex hac enim antea prodeuntes Turci subegere regionem Asiae non modicam usque ad Hellespontum; et iam magna manu advenientes incursionem fecere in regionem quae ex adverso Byzantii sita conspicitur. Temires itaque ut advenit, urbem exercitibus circumdedit. Paiazites forte tum aberat, quia expeditionem susceperat contra Lebadiam Boeotiae et contra Peloponnesum Thessaliamque. reliquit tamen Sebastiae Orthobulem filium cum exercitu. quae omnia cum in eum modum disposuisset, ipse contra Peloponnesum copias duxit. at ut accepit Sebastiam a Temire oppugnari, mutato consilio reversus est, nec potuit irrumpere in Peloponnesum. cum

σον. ἐπειγομένῳ δὲ τὴν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν πορείαν, ἐπύθετο Βάλῳναί τε τὴν πόλιν καὶ ἀνδραποδισάμενον οἴχεσθαι αὐθις ἀπιόντα ἐπὶ Χερίης. ὡς γὰρ δὴ προσέβαλεν ἐπὶ ἡμέρας ἰκανάς, οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως ἔξεκρούσαντο τὸν Τεμήρεω στρατὸν. ἐνταῦθα ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ὄρνυκτας ἐς ὀκτακισχιλίους τὸν 5
 V. 61 ἀριθμὸν, ὑπώρυσσον ὑπὸ τὴν γῆν ὄρνυγματα φέροντα ἐς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἀπανταχῆ. καὶ ἔνια μὲν οἱ τῆς πόλεως ἤσθητό τε, καὶ ἀντορίσσοντες καὶ αὐτοὶ ἔξεκρούσαντο. τὰ δὲ πλέω ἠνέετο αὐτῷ ἅτε πολυχειρία ἐργαζομένων. ὡς δὲ ἤδη τὰ τεῖχη ὀρώρουκτο καὶ ἐπὶ ξύλων ἤδη ἦν μετέωρα, πῦρ 10 ἐνιέντες κατεβλήθη τε τὰ τεῖχη αὐτόματα, καὶ ἐπιπεσόντες ἐνταῦθα οἱ τοῦ Τεμήρεω στρατιῶται εἰσέπιπτον ἐς τὴν πόλιν, καὶ οὕτω κατέσχον αὐτήν. καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας, παρεγγυήσαντος τοῦ βασιλέως, αὐτίκα ἐλόντες τὴν πόλιν διεχρήσαντο. παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας τῆς πόλεως ἐς ἓνα χῶρον 15 ἀγαγὼν τὴν τε ἵππον ἐπαφείς κατεχρήσατο, ὥστε μηδένα τῶν τῆς πόλεως, μήτε ἄνδρα μήτε γυναῖκα μήτε παῖδα, περιγενέσθαι, οἰκτρότατα δὲ ξυμπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει θανόντων. λέγεται δὲ γενέσθαι ἀνθρώπους ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας. πρὸς δὲ καὶ ἐλεφαντιάντων ἐν ταύτῃ τῇ πόλει πληθὸς εὐρά-20 μενον λέγεται κελεῖσαι ἀνελεῖν. τούτους μὲν οὖν ὅπη ἤσθητο περιόντας, οὐκέτι εἶα ζῶντας περιουσιεῖν, ἀλλ' ὡς ἤσθητο, τοῦ

3. ἐπιόντα P ἡμέρας τινὰς
 ἡμερικέναι T: corr H 18. δὴ?

maturaret iter in Asiam, audivit Sebastiam esse captam, Temirem-que mancipiis collectis plurimis abiisse Cheriam. ut enim Temires impetum in murum dedit diebus aliquot, oppidani vim hostilem fortiter propulsarunt. cum autem haberet octo milia fossorum in castris, iis negotium dedit ut cuniculos haberent subterraneos, per quos ubique possent emergere in urbem. et quidem oppidani senserant id parari. proinde et ipsi fodiendo hostibus occurrebant: verum pellebantur. amplius enim efficiebat Temires, ut qui fossorum numero excelleret. muri cum iam undique essent suffossi, hostesque starent in aggere excelso et ligneo, ignem iniecerunt, murique sua sponte corruerunt. deinde per loca ruinis patentia irruentes Temiris milites in urbem, eam in hunc modum occuparunt. oppidanos, sic imperante Temire, capta iam urbe illico occiderunt. liberos et mulieres eius urbis in unum locum agens, immisso equitatu omnes trucidavit. urbis istius adeo miserabilis clades fuit ut nec vir nec mulier neque etiam puer aliquis potuerit exitium subterfugere. homines in ista urbe fuerunt plurimi, adeo ut pene superarent numero duodecim myriades hominum. praeterea reperta magna leprosurum

ζῆν ἀπῆλλαιτιεν, οὐ θέμις εἶναι φάσκων εἰς τοιαύτην γενομέ- D
 νους τύχην περιέμειναι τοὺς τε λοιποὺς τῶν ἀνθρώπων διαφθεί-
 ροντας καὶ αὐτοὺς ὡς τὰ πολλὰ παραπαίοντας. λέγεται δὲ
 ταύτης τῆς πόλεως τὴν συμφορὰν ὑπερβαλέσθαι τὰς πάποτε
 5 γενομένας τῶν πόλεων ἔξυμφοράς. Ὁρθογρούλη δὲ τὸν παῖδα
 Παιαζήτεω συλλαβῶν ζῶντα ἐπὶ ἡμέρας περιῆγε, μετὰ δὲ
 ταῦτα ἀνελεῖν ἐκέλευσε. Παιαζήτης δὲ ὡς ἐπύθετο ἕκαστα
 μετ' οὐ πολὺ, ἄτε δὴ ἡ πόλις ἀλοῦσα διεφθάρη, καὶ ὁ παῖς
 αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ ἠγγέλτο τελευτῆσαι ὑπὸ βασιλέως Τεμή-
 10 ρεω, ἔξυμφορᾷ τε ἐχρῆτο ὡς μάλιστα καὶ ἐν πένθει ἦν. δια-
 βᾶς τε γὰρ δὴ ἐς τὴν Ἀσίαν, ὡς βοσκὸν τινα ἐωράκει αὐ- P. 78
 λοῦντα, λέγεται δὴ εἰπεῖν, ἐπιδηλώσαντα τὸ πάθος αὐτῷ
 οἶον ἦν, “αὐλεῖ δὲ φθῆν, οὔτε Σεβάστειαν ἀπώλεσεν οὔτε
 παῖδα Ὁρθογρούλην.” ἦν γὰρ δὴ, ὡς λέγεται, Ὁρθογρούλης
 15 τῶν ἡλικίων τὰ πάντα κράτιστος, καὶ ἐξηγήσασθαι ἐπὶ πόλε-
 μον ἰκανός· διὸ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ κατέλιπεν αὐτὸν, ἐπι-
 τρέψας τὴν ἀρχὴν αὐτῷ, ἧ δόκοιῃ αὐτῷ ἐς τὸ ἐπιτηδεύτατον
 καθιστάναι.

Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐς τὴν Σεβάστειαν ἔλασιν Τεμήρεω
 20 τοσαῦτα ἐγένετο· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἡ πρεσβεία ἐφίκετο
 παρὰ τὸν λαίλαπα Παιαζήτην, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀποδοῦναι

13. αὐλεῖ et mox ἀπολέσεις cum interprete Hammer I p. 296.

16. διὰ P: corr H

multitudine, omnes interfici curavit. hos enim ubicunque adeptus foret, incolumes abire haud sinebat, nequaquam fas esse dicens ut hi superstites sint, reliquosque homines inficiant, ipsi plerumque miserime viventes. fama exiit excidium urbis istius miserrimum superasse calamitates omnes, quae in ullas unquam redundarunt urbes. Orthobulem Paiazitis filium, cum vivus in manus venisset, aliquot diebus secum circumduxit: postea cuidam negotium dedit ut eum interficeret. Paiazitem, ut urbis excidium miserabile filiique interitum accepit, calamitas luctusque apprehendit maximus. transiens enim in Asiam, ut vidit pastorem quendam tibia canentem, fertur dixisse, moerorem suum indicans quam acerbus esset, “cane cantilenam, cuius argumentum sit: neque Sebastiam amittas, nec etiam filium Orthobulem.” erat enim Orthobules aequalium suorum optimus, etiam dux haud contemnendus. quapropter non ab re relictus est a patre in Asia, ut regnum administraret eo modo quo sibi putaret commodissime habere.

Expediit Temiris contra Sebastiam hunc finem sortita est. nec multo post legatio missa est ad Paiazitem Laelapa, quae iussit ut ducibus restitueret regionem. daret tantum butyri, quantum ferunt duo

- Βτε τὴν χώραν τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τὰς τε δισχιλίαις καμήλους
 βουτύρου, καὶ σκηνὰς δὲ δισχιλίαις, αἷς εἰώθασιν οἱ νομάδες
 ἀνὰ τὴν Ἀσίαν χρῆσθαι, καὶ ἐν τοῖς ταῖς τοῖς ὑπὸ τὴν
 Παιαζήτειω ἀρχὴν μνημονεύεσθαι αὐτὸν ὡς βασιλέα, καὶ νο-
 μίσματι δὲ χρῆσθαι τῷ βασιλέως Τεμήρης ἐς σύμπισαν τὴν⁵
 ἀρχὴν αὐτοῦ, καθελόντα τὸ ἑαυτοῦ νόμισμα. πρὸς δὲ καὶ
 τῶν παίδων αὐτοῦ ἓνα ἡτοῦντο παραγίνεσθαι ἐς τὰς Τεμή-
 ρεω θύρας. καὶ ἦν ταῦτα ποιῆ, φίλον τε καὶ ἐπιτήδειον
 ἔσεσθαι Τεμήρεω βασιλέως. ἦν δὲ μὴ ποιήσῃ, χρῆσθαι αὐ-
 τῷ ὡς πολεμίῳ βασιλέα Τεμήρη. ἧ δὲ δὴ λέγεται θυμω·¹⁰
 C θέντα τὸν Παιαζήτην ἐκεῖνο δὴ τὸ ἔπος εἰπεῖν, ὃ καὶ πρό-
 τερόν μοι δεδήλωται, ὡς ἦν μὴ ἐπικαταβῦς ἀφίκοιτο ἐπ' αὐ-
 τόν, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐς τρεῖς ἀποπεμαψάμενον ἀπολαβεῖν
 αἰθῆς. ὃ δὲ αἰσχύνῃ φέρει μεγάλην, εἰρησθαι οἴψου ὃν τὸ
 ἔπος τοῦτο. προθέμενός μὲν οὖν τὰ παρὰ τῆς πρεσβείας¹⁵
 V. 62 αὐτοῦ τὸ Παιαζήτειω ἔπος ὃ Τεμήρης οὐκέτι ἐς ἀναβολὴν
 ἐποιεῖτο τὴν ἔλασιν, καὶ αὐτίκα παρασκευασάμενος στρατὸν
 τόν τε παρ' ἑαυτῷ Σκυθῶν τῶν νομάδων καὶ Τζαχαϊτίδων,
 ἐς ὀγδοήκοντα ὡς λέγεται μυριάδας, ἤλανθεν ἐπὶ Παιαζήτη,
 διὰ Φρυγίας τε καὶ Λυδίας τὴν πορείαν ποιούμενος. Παια-²⁰
 ζήτης δὲ ὡς ἔξορκῶσας Τεμήρη, ἦν μὴ ὡς ἡδύνατο κράτιστα
 D παρεσκευασμένος ἐπὶ, συναγείρας στρατὸν ὡς ἡδύνατο μέγι-

5. Τεμήρεω? 22. ἐπὶ P

milia camelorum. his adderet duo milia tentoriorum, cuiusmodi in usu habent pastores per Asiam. postulabatur quoque ut per universum Paiazitis regnum Temires pronuntiare rex. volebat quoque ut Paiazites in suam regionem Temiris numisma reciperet et suum irritum faceret. postremo imperabatur ut unus de numero filiorum Paiazitis militaret in ianuis Temiris. quodsi Paiazites haec faceret, fore eum amicum et necessarium regis Temiris: sin autem has petitiones aversaretur, sciret Temirem ipsum pro hoste habiturum. his auditis ferunt Paiazitem ira commotum illud responsum dedisse, quod supra declaravimus, videlicet "si non veniat quemadmodum minitatur, precor uxorem suam ter repudiatam recipiat;" quod quidem dictum magnam infamiam importat ei in quem dicitur. cum igitur cum tali responso legatos dimisisset, Temires expeditionem suam, quam animo versabat, non amplius differt contra Paiazitem. sed confestim contractis copiis quam potuit plurimis, Scytharum et Tzachaidarum, qui praesto erant, delectu habito, conscripsit exercitum, qui complectebatur octoginta myriades hominum; et profectus est contra Paiazitem, per Phrygiam Lydiamque iter faciens. Paiazites ut hosti obviam procederet instructus, comparavit et ipse quam potuit exercitum

στον, συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς Τριβαλλοὺς αὐτοῦ δορυφόρους, ἐς μυριάδας μάλιστα πού γενομένους τούτους (ἐφ' οἷς δὲ μέγα ἐφρόνει ὡς ὅποι παρατυγχάνοιεν ἀνδρῶν ἀγαθῶν γενομένων), καὶ προθέμενος ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου τοὺς Μακεδόνας 5 ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς, Λαρεῖον αἰτιασάμενος τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας Ξερόξεω ἐλάσεως, τῷ ἑαυτοῦ ἐλάσσει δὴ στρατῷ ἐπιὼν κατεστρέψατο, καὶ τὴν Ἀσίαν ὑφ' αὐτῷ ἐποίησατο, ἔσπε ἐπὶ Ἐνφραῖν τῆς Ἀσίας ἐληλάκει· ἐπίστευε δὲ καὶ αὐτὸς τῷ ἑαυτοῦ στρατεύματι ἐπιὼν καθαιρή- 10 σειν ταχὺ πᾶν τὴν Τεμήρῳ βασιλείαν καὶ ἐπὶ Ἰνδοὺς ἀφι- P. 79 κέσθαι. παραλαβὼν δὴ οὖν τό τε Εὐρώπης καὶ Ἀσίας στρατεύμα, ἐς δώδεκα μυριάδας, ἔτετο ὁμόσε ἐπὶ τὸν Τεμήρη, φθῆναι αὐτὸν βουλόμενος ἐν τῇ χώρᾳ ἐστρατοπεδευμένον πρὸς τῷ Εὐφρατίῃ, ἐν νῷ ἔχων βασιλεῖ Τεμήρη μαχέσασθαι. Τε- 15 μήρης δὲ ἐπῆει διὰ Φρυγίας ἐλαύνων. Παιαζῆτης δὲ διὰ τῆς Καππαδοκίας ἐπέιγετο, φθῆναι αὐτὸς πρὸς τῷ Εὐφρατίῃ κατὰ τὴν Ἀρμενίων χώραν βουλόμενος. ὡς δὲ ἐν τῇ Ἀρ- μενίων γερόμενος χώρᾳ ἐπύθετο τὸν Τεμήρη ἤδη ἐν τῷ ἑαυ- 20 τοῦ ἀναστρέφεισθαι χώρᾳ, διὰ Φρυγίας ἐλάσαντα, τὰ ἔμπα- B λιν γερόμενος ἐπορεύετο εὐθὺς Φρυγίας, ὡς δὴ καὶ Τεμήρη αὐτὸν ἴεσθαι ἐπυνθάνετο. ταχὺ δὲ ἐπειγομένων ἡνύετο ὁ δρόμος, ὥστε τὰ στρατεύματα αὐτοῦ πολλὰ διανύσαντα πο-

2. δὴ?

máximum, assumptis etiam Triballis satellitibus suis, qui numero erant quasi decem mille. in his spem maximam habebat Paiazites, ut qui fortitudinis essent semper memores quocunque venissent. quos cohortabatur, dicens "Alexander Philippi Macedones habens, transgressus est in Asiam, crimini dans Dario Xerxis in Graecos expeditionem, pauca suorum manu pergens in hostem, Darium devicit et Asiam subegit, pervenitque usque ad Phain Asiae. in spem erigor et ipse me facile nostro exercitu destructurum Temiris regnum, et deinde accessurum ad Indos usque." assumens itaque Europaeum Asianumque exercitum, qui complectebatur quasi duodecim myriades hominum, recta iter instituit adversus Temirem, cupiens eum praevertere et in ipsius regione castra locare iuxta Euphratem, animo agitans ibi dimicare cum Temire. Temires quidem exercitum per Phrygiam ductabat: at Paiazites citato agmine ferebatur per Cappadociam, praeoccupare volens Euphratem per Armeniam. ut autem, cum foret in Armenia, accepit Temirem iam in suam accessisse regionem, iter per Phrygiam facientem, mutato consilio recta in Phrygiam contendit, ubi obviam progredi Temirem intellexerat. cum autem acceleraret iter, accidit ut exercitus longo itinere graviter vexatus

ρίαν δι' ὀλίγου ἕκαμνέ τε χαλεπῶς φέροντα, καὶ ἤχθετο
 αὐτῷ ὅτι μὴ ἐν δέοντι χρῆσαιτο τῇ ἑαυτοῦ τόλμῃ. ξυνέβαινε
 δὲ καὶ τὸ μηδενὶ ἐπιτρέπειν τοῦ στρατοῦ ἐπὶ πυροὺς καὶ
 κριθὰς ἐπὶ Προύσης, ὥρα ἦν παραβάλλειν τὸν ἵππον, χαλε-
 παίνειν τε αὐτῷ τὰ στρατεύματα καὶ ἀπαγορεύειν. ἀπειρη-5
 ται γὰρ μηδενὶ ἐξεῖναι εἰς πυροὺς εἰσιέναι· ὃν τινα δ' ἂν
 λάβοι εἰσελθόντα, ἐτιμωρεῖτο. λέγεται δὲ αὐτῷ ἐστρατοπε-
 C δευμένῳ περὶ Καππαδοκίαν πνεῦμα βιαιότατον, ἐπιπνεῦσαν
 τῷ στρατεύματι αὐτοῦ, τὴν τε σκηνὰς ἀπενεγκάμενον ἐπὶ πολὺ
 ἀποσπάσαι καὶ μετεώρους ποιησάμενον καταβαλεῖν, καὶ τοῦτο 10
 καὶ αὐτοῦ γενέσθαι οἰωνὸν εἰς τὰ στρατεύματα. μετὰ δὲ
 ταῦτα ὡς ἐπελαύνοντι ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐσκήνωτο, τὴν τε
 σκηνὴν αὐτοῦ ἐς τρεῖς συστησάμενους τοὺς ἀμφ' αὐτὸν παῖ-
 δας, αὐτόματον πεσοῦσαν, εἴ τε τῆς γῆς μὴ δυναμένης κατέ-
 χειν τὰ σχοινία τῆς σκηνῆς, εἴτε καὶ ἄλλη πῆ ξυνέβη τοῦτο· 15
 τῆς τε γῆς ἀπειρησθαι αὐτῷ, μὴ ἐπιβαίνειν τῆς Φρυγίας,
 Ἑλλήνων τε τινες αὐτοῦ παραγενόμενοι ἢ Τριβαλλῶν οἰωνί-
 ζοντο. λέγεται μὲν οὖν καὶ πρὶν ἢ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διαβῆναι,
 Ἀλίη τὸν Χαρατίνεω παῖδα, ἄνδρα δὴ τῶν παρ' ἑαυτῷ τὰ
 D ἐς σύνεσιν οὐδενὸς λειπούμενον, χρηματίσαι αὐτῷ μὴ στρα-20
 τεύεσθαι ἐπὶ Τεμήρῃ, τρόπον δὲ ὅτι δύναιτο ἀσφαλεστάτη
 διαλίεσθαι αὐτῷ τὴν πρὸς Τεμήρην διαφορὰν. ἐκέλευε δὲ

3. τῷ?

4. ὦν ὥρα?

5. τε τὰ αὐτῷ P

Paiaziti indignaretur, quod ipsorum opera, etiam sua audacia, cum
 nulla necessitas moneret, abuteretur. praeterea contigit ut exercitus
 affligeretur maxima frumenti et hordei inopia propter Prusam. hinc
 equitatus graviter periclitabatur. exercitus rem istam iniquo animo
 ferebat, et iam detrectabat militiam. severiter enim interdictum erat
 ne quis manus admoliretur frumento, addito se acerbius vindicatu-
 rum eum qui fraudem huic suo edicto fecisset. fama est, cum ca-
 strametatus esset in Cappadocia, venti turbinem violentissimum incu-
 buisse exercitui, adeo ut tentoria disiecta et in sublime tracta de-
 strueret planissime; quod quidem exercitus pro omine parum fausto
 accepit. postea cum in Phrygiam movens castra communivisset, ten-
 torium suum in tres pueros, qui ibi aderant, sua sponte ceciderat,
 sive quod terra nequiverit sustinere retinacula, sive alia est causa in
 quam casus ille reduci poterit. quidam Graeci et Triballi qui prae-
 sto erant, omen id esse dicebant, ne ascenderet in Phrygiam. ferunt
 tamen, priusquam transiret in Asiam, Aliem Charatinis filium, virum
 eorum qui cum Paiazite erant prudentia primum, consuluisse ne
 exercitum contra Temirem duceret, verum anniteretur ut ista contro-
 versia quam tutissimis rationibus dissolveretur et componeretur. se

ἑαυτὸν πέμπειν, καὶ ὑπισχνεῖτο διαλλάξαι τε αὐτῷ βασιλέα
 Τεμήρην, ἣ ἂν αὐτὸς βούλοιο. τὸν δὲ ὑπολαβόντα φάναι
 ὡς οὐ τῇ ἐκείνου συνέσει πιστεύων ἀφίκοιτο ἐπὶ μέγα εὐ- V. 63
 δαιμονίας, ἡγεμόνας τοσοῦτους καταστρεψάμενον, ἀλλὰ τῇ
 5 ἑαυτοῦ ὀρμῇ τε καὶ γενναιότητι, τύχῃ δὲ εἶπεῖν καὶ τόλμῃ
 ἐπιτραπομένους τῶν βασιλέων πολλοίς, καὶ δίχα συνέσεως
 μεγάλης, ἐπιδειξασθαι ἔργα, συνέσει δὲ τὸ πᾶν ἐπιτρέψαντας P. 80
 αἰσχιστὰ ἀπολέσθαι.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐν τῇ Ἀρμενίων ἐγένετο ἐπὶ Τε-
 10 μήρῃ στρατευόμενος, ἐβουλευέτο ὡς δὴ κράτιστα τὴν μάχην
 ποιήσαιο. μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς ἀρίστους ἐς βουλήν κα-
 θίστατο. καὶ τινων γενομένων ἐπ' ἀμφοτέρα ταῖς γνώμαις,
 λέγεται Προῦμην τὸν Ἀλίεω, μέγιστον δὴ παρὰ τῷ Παια-
 ζήτῃ δυνάμενον, βουλευόντα λέξαι τοιάδε. “ὦ βασιλεῦ, ἐπ'
 15 ἄνδρας παρασκευάζῃ στρατεύεσθαι τὰ τε πολέμια λεγομένους
 εἶναι ἀγαθοὺς ὑπὸ πάντων, ὅσοι δὴ τῆς τε γνώμης αὐτῶν
 καὶ ἀρετῆς ἐπειράσαντο. τούτοις ἐγὼ εἰς λόγους ὡς τὰ πολλὰ B
 ἀφικόμην, ἐπυθόμην τὴν τε ἀρετὴν εἶναι παντὸς λόγου ἀξίαν,
 καὶ πληθὸς δὴ πολλαπλάσιον τοῦ ἡμετέρου στρατεύματος ἀγ-
 20 γέλλεται ἡμῶν εἶναι τὸ Τεμήρεω στρατεύμα. ὥστε κατ' ἄμφω
 δὴ τούτω οὗτ' ἂν συμβουλευόσαιμι θαρροῦντα τῷ ἡμετέρῳ
 στρατῷ ἰέναι ὁμόσε ἐς τὸ Τεμήρεω στρατόπεδον. ἀλλ' οὐδ'

legatum fore in hac re promittebat, et iuxta animi ipsius sententiam
 Temirem reconciliaturum. Paiazites respondit “nunquam tantum fel-
 licitatis conscendissem fastigium, nec etiam tot duces imperium acci-
 pere coegissem, si tuae prudentiae me commissem. impetu vele-
 menti meaque generositate ductus tanta opera designavi. praeterea
 quidam reges fortunam et audaciam secuti, neglecta prudentia, exi-
 mia fecere opera, cum reliqui interim, qui in omnibus praetulerunt
 prudentiam, turpissime perierint.”

Cum in Armenia foret, animus erat universis copiis in aciem
 eductis summa vi certare cum hoste. adhibitis igitur in consilium
 optimatibus, ut praelium faciendum esset, deliberabat. cum essent
 quorum sententiae in utramque partem inclinarent, fama est Praisim
 Alcis filium, qui plurimum pollebat apud Paiazitem, sic locutum esse.
 “o rex, contra viros adornaas praelium, qui peritia rerum bellicarum
 feruntur esse primi ab iis qui eorum animos et virtutem sunt ex-
 perti. cum his ego quoque saepius in colloquium veni, audivique
 virtutem eorum miris modis celebrari. praeterea annuntiatu Temiris
 copias multis modis numero superare nostras. itaque ut modo utro-
 rumque intellexi sententias, si et meum dandum est consilium, con-
 sulvero, nostro exercitui fidens, irruere in castra Temiris. verumta-

ἂν εἰ μαχεσάμενοι περιγενοίμεθα, εἴη ἂν ἡμῖν ὄφελος ὄψω-
 οῦν. εἰ μὲν γὰρ ἐς τὴν ἐκείνων ἐσβάλλοντες ἐμαχόμεθα, ἦν
 ἂν ὁμοῦ ξύμπαντα ἀγαθὰ, περὶ τε τῆς ἀρχῆς ἐκείνου ἀγωνί-
 ζεσθαι καὶ περὶ τῆς δυνάμεως. νῦν δὲ καὶ ἦν εἰς μάχην κα-
 C θιστάμενοι μαχεσώμεθα, οὐδὲν διὰ τοῦτο ἡμῖν ἔσται. ἦν 5
 δέ, ὅπερ ἀπεύχομαι, ἐς τὸνναντίον ἡμῖν τὰ πράγματα περι-
 στή, σκόπει δὴ ὃ βασιλεῦ ὁποῖον ἀποβήσεται σοι ἀπὸ τού-
 του, τὴν τε δύναμιν ἅμα καὶ βασιλείαν ἀποβάλλοντι. ξυμ-
 βαίνει δὴ οὖν σοι μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἀγωνίζεσθαι σοὶ κἀκείνῳ.
 πείθομαι δὲ μηδὲ σύμπαντι τῷ στρατεύματι Τεμήρη βασι- 10
 λέα, εἰ σωφρονεῖ, τὴν μάχην ποιήσασθαι, ἀλλ' ἐς μοίρας ἰκα-
 νὰς διελόμενος αὐτοῦ τὰ στρατεύματα διαπειρᾶσθαι ἡμῶν,
 καὶ εἰ μὲν τῇ μιᾷ μοίρᾳ ἐναντία ἴοντες περιγενοίμεθα, τῇ
 ἐτέρᾳ αὐτίς μετ' οὐ πολὺ χρησάμενος, ἐς ὃ δὴ ἀπαγορεύειν
 D ἡμᾶς καμοῦντας μαχομένοις ἐκείνοις· οὐ γὰρ τοιοῦτόν ἐστιν 15
 τὸ ἐκείνου στρατεύμα, οἷον ἐπειδὴν ἐς χεῖρας ἀφίκηται, αὐ-
 τικά ἐς φυγὴν τραπόμενον οἴχεσθαι· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τροπῇ
 βέλτιον ἡμῶν, ἀναλαμβάνειν τε σφᾶς συνιόντας πνυθάνομαι,
 καὶ ἀναμαχομένους μεγάλα ἀποδείκνυσθαι ἔργα. δοκεῖ οὖν
 μοι ὁμόσε μέντοι μὴ ἴεσθαι ἐπὶ τὸ Τεμήρῳ στρατεύμα, διὰ 20
 δὲ τῶν ὀρέων πορευομένους ἐφέπεσθαι, ὅτι ἐγγύτατα γενομέ-
 νους, καὶ ὅπῃ τε προχωροίη, κακοῦντας ἐν μέρει τὸ ἐκείνου

men et si praelii aleam iecerimus praeliumque nos victores declara-
 verit, nescio quae inde nobis sit futura utilitas. sed si hostium re-
 gionem fuerimus ingressi, ibique praelii fortunam fuerimus experti,
 commoda plurima feremus, pugnaturi videlicet pro regno et potentia
 Temiris acquirendis. nunc autem si summam rei certamini commise-
 rimus, ea nequaquam evenient. sin autem, absit omen, in contrarium
 res ceciderit, vide quae damna passurus sis, amittens potentiam tan-
 tam regnumque tantum? apparet igitur quod tu et ille non ex aequo
 pugnetis. arbitror autem nec Temirem, si modo sapit, cum universo
 exercitu praelium initurum: verum copias suas distribuet in turmas
 magnas et multas, et in hunc modum nos tentabit. et si resistentes
 fortiter turmam unam vicerimus, alteram et recentem nobis opponet
 tamdiu, donec laborantes deficiamus, illis strenue pugnantibus. haud
 enim sic Temiris copiae sunt comparatae ut, ubi ad praelium ven-
 tum fuerit, statim in fugam abeant: verum etiam in fuga nobis me-
 liores sunt, et facilius in unum colliguntur dispersi, magna virtutis
 edentes opera. censeo itaque non obviam eundem esse Temiris exer-
 citui: verum melius et utilius mihi videtur ut eum subsequamur
 per montes, quam proxime semper instantes, eiusque exercitum lae-
 dentes, ubicumque occasio se dederit. hinc apparebit a populationi-

στρατέμια. δὴλα δ' ἂν γένοιτο ταύτη ὡς οὔτε ἐπιδρομῇ
 χρήσαι' ἂν ἔτι τοῦ λοιποῦ ἐφισταμένων ἡμῶν καὶ ἐπισπο-
 μένων ἐγγύτατα, σιτίζεσθαι τε οὐκ ἂν ἔτι τοῦ λοιποῦ δύναιτο
 ἱκανῶς, ὥστε ἀποχωρῶντα εἶναι αὐτῇ τὰ ἐπιτήδεια. ἐπειδὴν
 5 δ' ἐν τῇ ἐκείνου γενώμεθα ἐπισπόμενοι τῷ Τεμήρη στρατεύ- P. 81
 ματι, τηρικαῦτα δὴ ὁρμωμένῳ οἴκαδε τῷ στρατεύματι καὶ
 ἐχομένῳ τῆς οἴκαδε ὁδοῦ ἐπιπέσοιμέν τε ἂν καὶ ἀμννόμετοι
 μαχεσαίμεθα."

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Πραΐμεω, ταύτη ἐτράποντο καὶ οἱ
 10 λοιποὶ τὴν ψῆφον τιθέμενοι. βασιλεὺς δὲ Παιαζήτης λέγε-
 ται εἰπεῖν τοιάδε. "τὸ πλῆθος ἔοικεν, ὃ ἄνδρες, ἧ ἔγώ τεκ-
 μαίρομαι, ὑμᾶς δεδίτεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο δὴ καὶ ὑμεῖς ἴστε,
 ὡς πλῆθους οὐδὲν ὑγιές ἐστιν, ὅπου ἂν ἀρετὴ παραγένη-
 ται. ἴστε δὴ καὶ Ξέρξη τὸν Δαρείου, βασιλέα Περσῶν, πλῆθη V. 64
 15 ὀπόσα ἀγόμενος καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς παρὰ βραχὺ
 ἐπήει ἀποθανούμενος, εἰ μὴ Μαρδόνιος ὑπόστας ἤμυεν αὐ- B
 τῷ τὸν ὄλεθρον ἐπανιόντας ἐς Σοῦσα. καὶ Ἀλέξανδρον ἴστε,
 ὡς Δαρείῳ μαχεσάμενος τὴν τε βασιλείαν ἀφείλετο καὶ αὐ-
 τὸν ἀπέκτεινε. καὶ πολλοὺς δὲ πνθέσθαι οἶμαι τῶν ἡμετέ-
 20 ρων Τούρκων ὀλίγη χειρὶ μεγάλα ἀποδείξασθαι ἔργα. καὶ
 ἡμεῖς δ' ἐν τῇ Εὐρώπῃ θαυὰ δὴ ἐπὶ τὰς μάχας ἰόντες γένη
 τε ἐτροφεάμεθα γενναιότατα δὴ γενόμενα τῶν ἐς τὴν οἰκου-
 μένην ἐθνῶν, Κελτοὺς τε καὶ Παίονας. καὶ διὰ ταῦτα μὴ

16 ἐμῆνυεν P   21. θ' ἄμα P

bus eum cohibitum iri, dum nos ei usque incubuerimus, nullibi sub-
 moti longius. nec etiam satis frumenti acquirere poterit: proinde
 commeatus sufficiens deerit. ubi autem in hostilem venerimus regio-
 nem, secuti Temiris exercitum, ibi denum manus conseremus cum
 hoste, cupiente redire domum."

Haec cum peregisset Praimes, reliqui duces pedibus in hanc senten-
 tiam ibant. at Paiazites talem exorsus est orationem. "multitudo hostilis
 exercitus, quantum intelligo, vobis terrorem infert. verum et vos no-
 stis multitudinem inconditam nihil sani vel momenti habere, si virtus
 ei opponatur. scitis Xerxem Darii filium, regem Persarum, copias
 quantas in Europam transiens secum adduxerit, et propemodum
 peremptum abierit, nisi Mardonius periculum substitisset, et indicas-
 set ei mortem imminere, nisi confestim rediret Susa, nec vos fugit
 ut Alexander devicto regi Dario regnum ademerit, ipsumque interfe-
 cerit. plurimos audivisse reor paucam Turcorum manum saepe stren-
 nue rem gessisse magnaue fortitudinis opera patrasse. et nos fre-
 quenter in Europa praeliantes Gallos et Pannonnes, gentes earum

οὕτω φανλιζῶν ἡμᾶς ἐς γενναιότητα κακίους τε καὶ φανλο-
τέρους ἀποφαινέου Σκυθῶν τε Τζαχαταίων, οἳ ξίφει οὐδεπώ-
ποτε οὐδαμῆ ἔχρησαντο, ἀλλ' ἢ τόξῳ μόνῳ καὶ οἷστοις βάλ-
λοντες ἐς χεῖρας ἰέναι οὐ πάνυ τι ἐθέλουσι.

C Ταῦτα εἰπόντος τοῦ βασιλέως λέγεται τὸν Εἰσὲν ἄρχοντα 5
ἐπειπεῖν τοιάδε. “ἐπεὶ τοίνυν δοκεῖ σοι ὦ βασιλεῦ ἐπὶ τοὺς
πολεμίους ἡμᾶς ὁμῶσε ἰέναι, ἴθι δὴ πειθόμενος ἐμοὶ τοὺς τε
Θησαυροὺς ἀνεργῶς δίδου τῷ στρατεύματι πονήσαντι καὶ κε-
κμηκότι. ὡς ἐφ' ὃ τι ἂν γένοιτο τὰ πράγματα ἴοντα, τοῦτων
δὲ τῶν σῶν Θησαυρῶν οὕτω διδομένων τοῖς στρατιώταις ἐν 10
κέρδει ἐσομένων ἡμῖν καὶ οὐκ ἀπολουμένων. ἦν τε ἐφ' ἡμῖν
γένηται, πολλαπλάσια ἔσομεν κερδανοῦντες· ἦν τε ἐπὶ τῷ
Πέρσῃ, ἄμεινον ὂν ταύτῃ γενόμενον.” ταῦτα λέγων οὐκ ἐπειθε
Παιαζήτη, ἔνθα γνώμην ἀποφηνάμενος ὡς τῆ Τεμήρῳ σφρα-
D γιδι ἐσφράγισται ἄρα τὰ Παιαζήτητεω χρήματα, καὶ διὰ ταῦτα 15
οὐ τολμήη αὐτὰ διανεῖμαι τοῖς στρατιώταις.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐβουλεύετο Παιαζήτη· μετὰ
δὲ ταῦτα, ὡς ἐλαίνων οὐκ ἀνίη, ἀφίκετο ἐπὶ Οὐγκραν τῆς
Φρυγίας πόλιν, ἔνθα δὴ καὶ Τεμήρης ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ
Μυοσίαν ἐν νῶ ἔχων καὶ ἐπὶ Προῦσαν τὰ βασίλεια Παιαζή- 20
τεω στρατεύεσθαι. ὡς δὲ ἀγχοῦ ἐγένετο τοῦ Τεμήρῳ στρα-

5. λέγεται τινα τῶν ἐννέα ἀρχόντων H

quas orbis habet generosissimas, in fugam coniecimus. quapropter
ne nos contempseris, et ne peiores contemptioresque, quantum ad
fortitudinem attinet, nos Scythis et Tzachataeis ostenderis; qui nun-
quam gladiis rem gerunt, sed sagittas et iacula emittentes nunquam
libenti animo ad pugnam accedunt.”

Ut dicendi finem fecit rex, unus de numero novem ducum hu-
iusmodi sermonem habuit. “quoniam igitur, o rex, certum est et
animo tuo iam fixum ut in hostem pergamus, age thesauros tuos
reclude, et dispartire eos per exercitum laborantem. utcunque inde
belli ceciderit alea, si in eum modum thesauros militibus distribue-
ris, nobis hi lucro erunt. si victoriae casum invenerimus, immensa
bonorum aderit copia: si Persa vicerit, non poenitebit, quemadmo-
dum consulo, cum thesauris egisse.” Paiaziti tamen persuadere ne-
quivit. hinc fertur dux dixisse “ergo Temiris signum Paiazitis nu-
misina tenet; quare permotus non audet id distribuere per milites.”

Haec quidem hactenus deliberabat Paiazites. postea proficiscens,
cum nihil perficeret, pervenit Uncram Phrygiae urbem. ibi cum ex-
ercitu erat et Temires, bellum promovens contra Mysiam, animo agi-
tans bello petere Prusam, regiam Paiazitis sedem. cum autem ap-
propinquasset Temiris exercitui, etiam ipse castra posuit, spatio inter

τεύματος, ἑστρατοπεδεύετο καὶ αὐτὸς ἐπὶ σταδίου πεντεκαίδεκα ἀπὸ τοῦ Τεμήρεω στρατοπέδου. ἔνθα δὴ λέγεται τὸν Τεμήρη, ὡς ἐπιόντα στρατοπεδεύεσθαι ἐπύθετο, θανατώσασαι τε τὴν τόλμαν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἀπὸ Ἀρμενίων ταχὺ παρεγένετο ἐπ' αὐτόν, καὶ ὡς οὕτω ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς καθίστατο P. 82 αὐτῷ ἐς μάχην, οὕτω δὴ ἐν τάχει σὺν τῇ στρατεύματι ἐλαύνων. καὶ ἐφ' ἵππου δὴ λέγεται ἀναβάντα ἐλάσασαι τε ὅτι ἐγγυτάτω τοῦ στρατοπέδου Παιαζήτεω, καὶ τὰς φυλακὰς θεασάμενον καὶ τὸ στρατόπεδον, ὡς ἐσκήνωτο, ἀνακαγχάσαι τε 10 καὶ εἰπεῖν "ἄξιός ἤμῖν οὗτος λαίλαπι παραβάλλεσθαι τῆς τόλμης αὐτοῦ. οὐ μέντοι γε ἀρετῆς ἕνεκα χαίρων γε ἀπαλλάσσεται. εἰσὶν ὑπὸ δαίμονος πολεμίου ἐλαύνεσθαι οὕτω πάντῃ μελαγχολᾷ γὰρ δὴ ὁ κακοδαίμων καὶ οὐκέτι σωφρονεῖ." ταῦτα εἰπόντα ἐλάσασαι τε ἐπὶ τὸ ἐναντιοῦ στρατόπεδον. 1402 15 καὶ τῇ ὑστεραίᾳ αὐτὸν σὺν τοῖς ἀρίστοις αὐτοῦ, ἔχοντα ἀμφὶ τῇ . . . , ἐπιπέμψαι Σαχροῦχον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπὶ Παιαζήτη. ἐνταῦθα ὡς ἤσθετο ἐπιὼν τὸ Τεμήρεω στρατεύμα κατ' αὐτοῦ, παρετάξατο καὶ αὐτὸς ἐπὶ λόφου τινὸς ὡς μαχομένους. καὶ τὸ εὐώνυμον αὐτοῦ μέρος τοῦ κέραιος ἐλά 20 γεν ὁ τῆς ἑω στρατηγός, τὸ δὲ δεξιὸν εἶχεν ὁ τῆς Εὐρώπης ἡγεμών. ἐν μέσῳ δὲ ἐπὶ τοῦ λόφου ἴδρυντο ὁ Παιαζήτης σὺν τοῖς νεήλυσι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν. Σαχροῦχος δὲ V. 65 ἔχων τοὺς Τζαχαταΐδας καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἀρίστους

2. τῷ Τεμήρη P 16. ἐπιὼν P

utrorumque castra relicto stadiorum quindecim. fama est Temirem, ut accepit in propinquo esse cum exercitu Paiazitem, viri audaciam admodum esse miratum, videlicet quod tanta celeritate ex Armenia venisset, et iam ex aperto secum bellum gereret. conscenso igitur equo profectus est, et quam proxime potuit ad Paiazitis castra accessit. ut autem custodias et vigilias necnon situm castrorum est speculatus, cum risu fertur dixisse "dignus profecto vir ille est ut turbini conferatur, non propter suam virtutem, verum magis propter insignem audaciam. attamen praeclare secum actum esse putabit, si poterit incolumis effugere. genio suo parum dextro instigatur: adeo planissime insanit vir ille, nec rationis amplius compos est infelix." his dictis ut finem statuit, celeriter in castra sua reversus est. postero die cum delecta manu militum numero circiter * * * misit Sachruchum filium contra Paiazitem. qui ut accepit adversum se proferare hostem, aciem instruit in colle quodam, quasi pugnae copiam facturus. sinistrum cornu tenebat dux ab Oriente, dextrum regebat dux Europae; in medio autem curabat Paiazites cum peregrinis et satellitibus suis. Sachruchus habens Tzachataidas et Persarum optimates pergebat agmine composito contra Paiazitem; nec tamen eos

ἐπῆει συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι ἐπὶ Παιαζήτην. οὐ μὲν-
 Cτοι γε ἐκυκλοῦτο, ἀλλὰ ἐδίδον χώραν ἀπιέναι, εἰ βούλοιντο,
 ὡς ἂν μὴ κυκλούμενοι σφῶν ἀμείνονες γένοιτο, περὶ ψυχῆς
 ἀγωνιζόμενοι. συνέβαλέ τε κατὰ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύ-
 μα, καὶ ἐμάχετο. ὡς ἐπὶ πολὺ μὲν τῆς ἡμέρας ἐμάχοντο, 5
 ὥστε μὴδ' ἀναπαύεσθαι ἔχειν τὸ Παιαζήτου στρατεύμα.
 Τριβαλλοὶ δὲ ἐνταῦθα ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐμάχοντο
 ἀξίως λόγου, καὶ ἐμβαλόντες ἐς τοὺς Τζαχαταΐδας τὰ τε δό-
 ρατα κατέαξαν, καὶ διηγωνίζοντο ἐντεταμένως ἐχόμενοι τοῦ
 ἔργου. Παιαζήτης δὲ ὡς ἑώρα τὸ τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρα- 10
 τευμα κινηθῆν ἐς πρόσω καὶ μαχόμενον, ἀνεκαλεῖτο μὲν ἐν
 τῇ ἀκμῇ τῆς Εὐρώπης τὸν στρατηγόν, ὄρωσδῶν μὴ παρα-
 D συρεῖς κυκλωθεῖη καὶ κινδυνεύσῃ διαφθαρήναι, μετεπέμπετο
 ἐς τὸν χώρον ἐς ὃν ἴδρυτο τὴν ἀρχήν. καὶ πρῶτα μὲν οὐχ
 ὑπήκουσε, δεδιὼς τὸ πρᾶγμα· μετὰ δέ, ὡς ἐπιφερομένου 15
 αὐτῷ τοῦ βασιλέως καὶ βλασφημοῦντος, ἀνεκαλεῖτο τὴν σύν-
 ταξιν. ἐνταῦθα οἱ Τζαχαταΐδες ἐπεισπεσόντες τοῖς Τούρκοις
 ἐπέκειντο πάνυ φονεύοντες, ἐς ὃ δὴ ἐς φυγὴν κατέστησαν αὐ-
 τοὺς τραπήναι. ἐνταῦθα ὡς ὄρμητο ἐς φυγὴν, ἐπικειμένων
 τῶν πολεμίων καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα αὐτίκα ἐς 20
 φυγὴν ὄρμητο. καὶ αὐτίκα ὁ Παιαζήτης ἰδὼν ταῦτα οὐκέτι
 ἐνέμεινεν, ἀλλ' ἐπὶ ἵππον Θήλειαν ἀναβάς ἔφευγε κατὰ κρά-
 P. 83 τος. ἐνταῦθα ὡς πρότερον κήρυγμα πεποιημένου Τεμήρεω

circumvenire statuebat, concedens ipsis abeundi, si vellent, locum, ne scilicet circumventi ab omni parte ex desperatione, quasi inclusi, animos sumerent, et acrius pro salute deinde certantes victoriam inveni-
 rent. primo aggressus est Europae exercitum, ut autem pugna ad multum diei est extracta, neque quietem a pugnando Paiazitis milites haberent, ibi Triballi pristinae suae virtutis memores prae-
 lium ciebant magna cum fortitudine et gloria; impetumque dantes in Tzachataidas hastas infregerunt, magna cum vehementia prae-
 lio incumbentes. Paiazites ut conspicatus est Europaeum exer-
 citum longius a se evectum cupidine pugnae, illico ducem Euro-
 paei exercitus revocat, timens ne, si eius exercitus esset longius a monte submotus, ipse ab hostibus circumduceretur et in pericul-
 um vitae veniret. iubebat igitur eum regredi in eum locum ubi ab initio collocatus erat. at dux primo nequaquam dicto audiens fuit, veritus rem quae parabatur. deinde cum rex violentius saeviret nec convitiis abstineret, paruit, aciesque revocata est. ibi tum Tza-
 chataides acriter instantes occidebant Turcos plurimos, donec terga darent. qui cum fugerent persequentibus hostibus, etiam exercitus Asianus haud stetit, verum continuo fugam arripuit. Paiazites vi-

βασιλέως μηδένα κατακαίειν τῶν τοῦ Παιαζήτου, μόνον δὲ ἀπεκδυόμενοι τούτους ἠφίεσαν· οὐ γὰρ ἔξιγν ὁμοφύλους ὄντας ἀνδραποδίξασθαι. Παιαζήτης δὲ τάναντία τούτων κηρύξας ἐς τὸ στρατόπεδον, ὡς ὄν ἂν λάβοιεν τοῦ Τεμῆρεω στρατοῦ, πάντας κατακτείνειν. Σαχροῦχος μὲν οὖν ὡς ἐτρέφατο Παιαζήτην, ἤδη τὰ στρατεύματα Τεμῆρεω, καὶ ὅσα ἐμάχοντο καὶ ὅσα ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου ἐτύγγανεν ὄντα, ὥρμητο ἐπὶ τὸν Παιαζήτην στρατὸν φθῆναι βουλόμενος. καὶ ἐπὶ τὴν χώραν ἐτρέποντο ἐπὶ διασπαγὴν, ἐπιδρομῇ χρησάμενοι, ἔστε τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· ἐνθα δὴ πολλαὶ μὲν κῶμαι ἐλήφθησαν, πολίσματα δὲ ἐρημώθη ὅτι πλεῖστα, τῶν ἵπποδρόμων τοῦ Τεμῆρεω ἀνὰ τὴν χώραν τοῦ Παιαζήτην διαθεόντων ἀπανταχῆ.

Περὶ δὲ τὸν Παιαζήτην τοιοῦδε ξυνηέχθη γενέσθαι. ὡς γὰρ ἔθει ἀνὰ κράτος οὗτος, ἐπέκειντό τε καὶ ἀπεδίωκον οἱ Τζαχαταῖδες, ἀμιλλώμενοι ἐλεῖν αὐτόν. καὶ πολὺ μὲν προύλιανεν ἅτε ἐπὶ ἵππῳ ταχυνταίῳ ἐπιφερόμενος· μετὰ δέ, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀφίκετο, τὴν ἵππον λέγουσι διψήσυσαν κυρτερῶς ἐθέλῃσαι τοῦ ὕδατος· Παιαζήτης γὰρ ἐνόσει τῷ χεῖρε καὶ τῷ πόδε ὑπὸ ποδάγρας, καὶ κατασχεῖν οὐχ οἶός τε ἐγένετο. ἐνταῦθα δὴ ὑποχαλάσαι τὴν ἵππον ὑπὸ τοῦ ὕδατος

1. καταβαίνειν P

dens in quo statu res suae essent, conscendit equam totisque viribus fugit. Temires cum prius praeconium dimisisset per castra, ne quem de Paiazitis exercitu caperent et ad mancipiorum condicionem miseram deducerent, curavit ut spoliatis abire liceret: non enim fas esse ducebat ut gentiles suos ad mancipiorum formam redigerent. at Paiazites contrarium, antequam praelium iniretur, per castra voce praeconis nuntiare iusserat, nempe ut quemcunque de Temiris militibus fuerint nacti, eum illico obruerent. Sachruchus igitur ut in fugam verterat hostem, iam Temiris copiae, quae in castris expectarant, iunctae pugnantibus impetu ferebantur, volentes praevertere Paiazitis exercitum. conversi itaque ad populationes maximam vastitatem fecere in Ionia et Hellesponto. vici occupati sunt plurimi; oppidula in desolationem migrarunt plurima, ubique equitibus Temiris in Paiazitis regione grassantibus.

Interim autem haec accidere Paiaziti fugienti. cum sugeret pernicissimo cursu, fugientem insequabantur Tzachataides, affectantes eum capere. iam multum itineris fugiendo confecerat, ut qui velocissima veheretur equa. postea cum forte venisset ad flumen, equa intoleranda siti stimulata bibere cupiebat. Paiazites autem chiragra et podagra gravissime laborabat: proinde equam a potandi cupidine inhibere haud poterat. equa igitur ut bibit, parum dissoluta nonni-

καὶ λειψθῆναι τοῦ δρόμου, ὥστε τοὺς στρατιώτας Τεμήρη
C συλλαβεῖν τε Παιαζήτην, καὶ ἀγαγεῖν παρὰ βασιλέα Τεμήρη.

Ἐάλωσαν μὲν οὖν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ Μωσῆς καὶ
πάντες σχεδὸν οἱ τοῦ Παιαζήτεω ἄρχοντες, οὐ μὴν χαλεπὸν
ἔπαθον ὀτιοῦν, πλην τῶν ἱματίων. καὶ γὰρ Μωσῆς ἐδόκει 5
τε τῶν ἄλλων κράτιστος γεγονέναι· καὶ διὰ τοῦτο περιῆγεν
ἔχων ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ δίαιταν παρεχόμενος. ἔάλω δὲ
καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Παιαζήτεω ἐν Προύσῃ· ὡς γὰρ τὴν τε
V.66 Προῦσαν ἐπέδραμον, καὶ τὰς γυναικωνίτιδας ἀφείλοντο. πρὸς
δὲ καὶ τὴν Ἐλεαζάρου θυγατέρα, Παιαζήτεω δὲ γυναῖκα, 10
ἀλόντες ἀπήγαγον παρὰ βασιλέα. Μουσουλμάνης μὲν οὖν
καὶ Ἰησοῦς καὶ Μεχμέτης καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Παιαζήτεω παι-
D δων κατελείφθησαν, καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Εὐρώπῃ οἱ δὲ ἐν τῇ
Ἀσίᾳ ὄντες διεσώζοντο, ὅποι ἑκάστῳ προυχώρει.

Τῷ μέντοι Παιαζήτη, ὡς ἤχθη ἐναντίον βασιλέως, λέ- 15
γεται εἰπεῖν αὐτῷ τοιαύδε. “ὦ κακόδαιμον, τί δὲ οὕτω πάνυ
τὸν σαντοῦ δαίμονα ἐβιάσω, προκαλούμενος ἡμᾶς ἐπὶ μάχην;
ἢ οὐκ ἐπύθου ὡς τῷ ἐμῷ τῷδε στρατεύματι δυστήνων παι-
δες ἀντέστησαν;” Παιαζήτης δὲ ὑπολαβὼν ἀμείβεται, ἣ δὲ
λέγεται, ὡς οὐκ ἂν δὴ ἐς τοῦτο τύχης ἀφικοίμην, ἂν μὴ 20
αὐτῷ παρήγετο πράγματα ἐκεῖνος, τὰ τε ἄλλα καὶ ἀπὸ ἔθνῶν
τῷ Μεχμέτῃ τῷ ἥρωι πολεμίων θαμὰ ἀνακαλούμενος. “ἀλλ’

11. ἐλόντες? 13. κατελήφθησαν P 17. ἐβιάζω P 22. πο-
λεμίῳ P

hil de cursus pernitate remisit, adeo ut milites Temiris Paiazite
potirentur, captumque ad suum regem traherent.

In hoc praelio captus est Moses; capti sunt reliqui pene omnes
Paiazitis duces. nec tamen quicquam periculi passi sunt, nisi quod
vestibus sunt spoliati. etenim Moses videbatur reliquis praestantior
robore: proinde eum circumductum secum in castris habuit, victum
ministrans. Paiazitis uxor in hostium manus venit Prusae: nam in-
cursionem etiam in Prusam fecerunt, et gynaeceum inde rapuerunt.
Eleazari filiam, Paiazitis uxorem, rapientes abduxerunt ad regem.
Mulsumanes, Iesus, Mechmetes et reliqui Paiazitis filii in hostium
potestatem venerunt. qui in Europa et Asia erant, ut poterant salva-
bantur.

Paiazitem, cum adductus esset in conspectum regis, sic Temires
allocutus est. “o infelix, quid adeo malum tuum coegisti genium,
ut nos bello lacesseres? an non audivisti quod meo exercitui mise-
rorum filii resistunt?” Paiazites respondens inquit “nequaquam ad
tantam infelicitatem venissem, ni tu mihi negotia fecisses, caetera
quoque provocatus a gentibus heroi nostro infestis.” “verum” ait

ἦν μὴ ἐτειτύφωσο" ἔφη Τεμήρης, "οὕτω μέγα πάνν φρονῶν,
 οὐκ ἂν δὴ ἐς τοῦτο συμφορᾶς, οἶμαι, ἀφίκου· οὕτω γάρ P. 84
 εἶωθε τὸ θεῖον τὰ πάνν μέγα φρονῶντα καὶ πεφουσημένα
 μειοῦν ὡς τὰ πολλὰ καὶ σμικρύνειν." ἐνταῦθα δὴ ἐπιμέμ-
 5 ψασθαι αὐτῇ λέγεται βασιλέα Τεμήρη τὴν ἐπὶ τοὺς κύνας τε
 καὶ ἰερακις φιλοτιμίαν, ὡς ἄνδρὶ κνηγῶ ἐφίκει τὴν τέχνην,
 καὶ οὐκ ἄρχοντι ἄγοντι ἐς πολέμους· λέγεται γὰρ Παιαζή-
 της ἐς τοὺς ἑπτακισχιλίους κτήσασθαι ἰερακοφόρους καὶ κύ-
 νας ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους. ἐνταῦθα τότε Παιαζήτην
 10 φάναι ὑπολαβόντα "ἀλλὰ σοὶ μὲν τῷ Σκύθῃ, λησιῇ ἔτι ὄντι
 καὶ ταύτην ἐπιτηδεύοντι τὴν τέχνην, οὐ πάνν τι ἂν προσήκοι
 ἄγρας οὐδὲ κνηγεσίων· ἐμοὶ δὲ ἐς τοῦτό τε γεννηθέντι καὶ
 τεθραμμένῳ, τῷ Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω, βασιλέων παιδί, B
 μετῆν καὶ κνηῶν καὶ ἰεράκων φιλοτιμίαις." ἐνταῦθα δὴ ἀχθε-
 15 σθέντα τὸν βασιλέα περιαχθῆναι ἐς τὸ στρατόπεδον ἐκέλευ-
 σεν ἐπὶ ἡμίονου, καὶ συριτιόμενον ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου πε-
 ριαγαγεῖν. ὡς δὲ περιαχθέντα ἤγαγον, ἔρεσθαι αὐτὸν λέγε-
 ται εἰ τοῦ γένους ἐκεῖνα τυγχάνει ἐπιτηδεύματα, ὡς τὰ τῶν
 ἰεράκων τε καὶ κνηῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν φυλακῇ ἐποίησατο,
 20 καὶ ἄρας σὺν τῷ στρατεύματι ἤλαυνεν ἐπὶ Ἰωνίαν καὶ τὴν
 ταύτην πάραλον χώραν, ἐν ἣῳ ἔχων αὐτοῦ τε διαχειμῶσαι καὶ
 ἦρος ἐπιφαινομένου ἐς τὴν Εὐρώπην διαβῆναι. ἐπενόει γάρ,
 ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς πᾶ- C

Temires "si non adeo sublati tibi essent animi, nunquam ad istam
 praecipitatus esses miseriam. sic namque solet numen plerumque
 fastuosos deprimere et ad humilem fortunam delicere." deinde mi-
 sit Temires Paiaziti accipitres et canes et reliquum huiusmodi appa-
 ratum, ut qui venatori potius quam imperatori in hostes ducenti
 comparandus esset. aiunt Paiazitem habuisse septem milia virorum
 qui accipitres curarent; praeterea aluisse canes sexies mille. respon-
 dens itaque Temiri Paiazites inquit "verum, o Temires, qui es Scy-
 tha et latro, latrocinandique artem usque exeres, satis scio parum
 tibi convenire cum canum accipitrumque studio. mihi vero, qui sum
 natus et educatus ab Amurate Orchanis filio, qui ambo reges exti-
 tere, congruit canum et accipitrum studium." rex Temires hoc re-
 sponso graviter offensus impositum mulo per castra agi iubet, propi-
 nans eum militibus deridendam. ut autem iam omnibus satis ridi-
 culo fuit, reductum ad se interrogavit, an etiam ista studia sui gene-
 ris sint, quemadmodum accipitrum et canum. deinde Paiazitem in
 vincula coniecit. motis postea castris iter in Ioniam et finitimam
 eius regionem intendit, in animo habens ibi hibernare. vere appe-

σάν τε ὑφ' αὐτῆ ποιήσασθαι, ἐς ὃ δὴ ἐπὶ τὰς Ἡρακλείους ἀφίκηται στήλας, ἐντεῦθεν δὲ αὐθις ἐς Λιβύην διαβῆναι, καὶ διὰ τῆς Λιβύης ἐπανιέναι ἐς τὴν ἑαυτοῦ χώραν, ζύμπασαν ὑπαγόμενος τὴν ταύτη ἡπειρον τῆς οἰκουμένης. ἐπρεσβεύετο μὲν οὖν καὶ πρὸς τὸν Βυζαντίου βασιλέα, τὴν τε διάβασιν 5 αἰτούμενος αὐτὸν πλοῦν τε καὶ τριήρεις.

Λέγεται δὲ καὶ τότε βασιλεὺς Τεμήρης ἐς Παιαζήτη. ὡς γὰρ ἀπήχθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ, Ἐλεαζάρου θυγάτηρ, ἧς δὴ μάλιστα τῶν ἄλλων ἐραστὴς ἐτύγγανε Παιαζήτης καὶ περιῆγε μεθ' ἑαυτοῦ ἔχων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπιστῆσαι οἱ ἐναντίον 10 D τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, οἰνοχοῆσαι οἱ. τὸν δὲ εὖ μάλα ἀχθεσθέντα εἰπεῖν λέγεται “ἀλλ' οὐτ' ἂν συμφώνως τῆ σῶ πατρὶ καὶ μητρὶ ἐργάζοιο· ἰδιωτῶν γὰρ τούτων καὶ πενήτων γενόμενος δίκαιος ἂν εἴης ὥστ' ἂν ἐπικερτομηῆσαι βασιλέων παισὶ τε καὶ γυναιξί, καὶ ἐξυβρίζεις ἐς τοὺς σοὺς τῆ φύσει 15 δεσπότας.” τούτῳ μὲν τοιαῦτα λέγοντι γέλωτά τε ἐποίει τοὺς λόγους, καὶ ἐπιχλευάζων ἐπέσκωπτεν οἷα οὐδὲν ὑγιᾶς οὔτε φρονοῦντι οὔτε λέγοντι.

Οἱ μέντοι Παιαζήτην ἄρχοντες, ἐς λόγους ἀφικόμενοι V. 67 τοῖς Τεμήρῳ ὀρυκταῖς, ἧ φασίν, ὑπέσχοντο ἀργύριον τελέ- 20 P. 85 σαι πάμπαν, εἰ ὑφέλοιτο Παιαζήτη ὑπορούξαντες. ἐνθα δὲ

tente in Europam profectionem parabat, quemadmodum supra docui, ut in eam transvectus universam in dicionem acciperet, usque ad Herculis columnas progrediens. inde in Libyam iter avertere et ex Libya in suam regionem redire in animum inducebat, universa ista orbis continente imperio suo iuncta. misit legatos ad Byzantii regem petens liberum transitum et naves triremesque, quibus copias suas transmittere posset.

Etiam istam iniuriam Temires Paiaziti fecit. ut enim Eleazari filia, Paiazitis uxor, quam prae caeteris ardentissimo amore complectebatur et secum in castris semper habebat, captiva abducta est ad Temirem, iussa est in conspectu mariti sui vinum infundere. hinc Paiazites ira accensus in haec verba prorupit “neque paterno neque materno tuo genere digna facis. cum enim natus sis ex parentibus idiotis et ingloriis pauperibusque, haud tibi decorum est adeo turpiter insultare regum liberis et uxoribus. hoc modo etiam eos qui tibi natura sunt domini, probris oneras.” haec dicens ingentem risum movebat Temiri, qui hominem pro ludibrio habebat, ut qui nihil sani nec diceret nec saperet.

Paiazitis duces cum in colloquium venissent Temiris fossoribus, eos promissis accendebant, daturi immensam argenti vim, si cuniculo acto in eam castrorum partem, ubi vinculus asservabatur Paiazites,

ὄρυγματα ποιησάμενοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ εἰς τὴν σκηνὴν ἐν ἧ ἑσκήνου Παιαζήτης ἐν φυλακῇ ὧν ἐξιόντες, ὤφθησαν ὑπὸ τῶν ταύτη φυλάκων καὶ ἐάλωσαν· οὐ γὰρ ἐντὸς ἐγένοντο τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐκτός, ἧ ἐφύλασσαν περίξ γενόμενοι 5 ἄνδρες ὑπὸ Τεμήρῳ ταχθέντες. ταύτη ὡς ἐξήρουν καὶ ἐάλωσαν, ἀπετάμοντο τὰς κεφαλὰς ὑπὸ βασιλέως.

Ἐπὶ Σμύρνης μὲν οὖν ἀφικόμενος τὴν τε Σμύρνην εἶλε τροχίσκοις, καὶ τὴν ἐν τῷ αἰγιαλῷ ἄκραν ὑπὸ Ῥωμαίων ταύτη κατεχομένην ὑπορούζας κατέλαβέ τε, καὶ ταύτην ἔλῶν πο- 10 λίσματα τε ἄλλα τῆς χώρας ταύτης ἐπελαύνων ἤρει, ὡς οἱ Β προухώρει προσβάλλοντι ἐφ' ἕκαστον. τριχῆ γάρ, λέγεται, διήρει τὰς πόλεις Τεμήρης, τοῖς τε τροχοῖς. κύκλοι δὲ ὄντες οὔτοι καὶ κλίμακας ἔχοντες ἐντὸς ὥστε ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ 15 τεῖχος, ἐς τὴν τάφρον ἄγοντες ἐπειΐθεσαν ἄνδρες διακίσειν ἕκαστον τεταγμένοι, διὰ τοῦ τροχοῦ εἰσιῶν ἕκαστος, ἔστε πέ- 20 ραν τε ἐγίνετο τῆς τάφρου, στεγαζόμενοι ὑπὸ τοῦ τροχοῦ. ὡς δὲ πέραν γίνοντο, ἀνέβαινον τὰς κλίμακας, καὶ οὔτω ἤρουν τὴν πόλιν. μετὰ δὲ πολλοὶ ὄντες αὐτῷ ἐν τῷ στρατο- 20 πέδῳ ἔχουν τὴν πόλιν, ὥστε ἐπὶ τὸ τεῖχος τὰ χῶματα ἀνα- βαίνειν, καὶ ἄνω διὰ τῶν χωμάτων ἠλίσκετο αὐτῷ τὸ τεῖχος. C εἶχε δὲ καὶ ὄρυκτὰς ἐς μυρίους, καὶ ὀρύσσοντες τὰ τεῖχη

11. προσβάλλονται P: corr Hamakerns. post ἕκαστον cum Hamakero omisi, quae huc ex p. 162, 4 irrepserant, ὡς δὲ ἔαρ ἦν τε καὶ ὑπέφαινε. 12. διήρει] ἤρει? 15. ἐς τὸ P

emersissent eumque inde eripuissent. fodientes itaque versus castra et tentorium, ubi in vinculis erat Paiazites, tandemque prorepentes visi sunt custodibus et capti. non enim intra tentorium ubi Paiazites erat, sed extra ex cuniculo prodierunt, ubi viri erant quibus Paiazites custodia a Temire erat mandata ea igitur parte ex cuniculo fossores egressos et captos rex iussit obtruncari.

Veniens autem Smyrnam eam urbem rotis cepit. praeterea arcem in littore sitam, in qua erat Romanorum praesidium, suffodiens penitus subvertit. hanc ubi occupavit, etiam a reliquis ius belli non abstinuit, verum accedens oppida, qua sibi videbatur aptissimum, aggrediebatur. ut autem ver iam appetierat, rotis urbes capiebat Temires. hae erant circuli, et intra scalas habebant quibus ascendebatur in muros. et quando in fossam dirigebantur, recipiebant viros ducentos separatim positos, donec singuli rotas intrarent. postea veniebant in alteram quae ex adverso erat fossae partem, satis muniti et tecti a rotis. quo cum venissent, scalas conscendebant, et eo modo capiebant urbes. deinde reliqui, qui erant in castris, urbem vallo cingebant, aggeresque fundebant, qui facile murum superarent; ex quibus deinde muro facile potiebatur. praeterea fossores habuit Te-

ἐπὶ μετεώρων ξύλων καθειστήκεσαν. μετὰ δὲ ταῦτα πῦρ ἐνιείς τὰ ξύλα, καὶ ὡς ἐκαίετο τὰ ξύλα, τὰ τεῖχη εὐπειῶς ἐπιπτον, καὶ ταύτῃ ἐσέπιπτον εἰς τὴν πόλιν.

Οὕτω μὲν οὖν ἤρει Τεμήρης τὰς πόλεις· ὡς δὲ ἤδη ἔαρ ὑπέφαιναν, ἀφίκετο παρ' αὐτὸν ἀγγελία ὡς τοῦ Ἰνδῶν⁵ βασιλέως πρεσβεῖα ἀφικομένη ἐπὶ Χερῖν μεγάλη χειρὶ δεινὰ τε τὴν πόλιν ἐργάσαιτο, καὶ ἐπὶ τοὺς Θησαυροὺς παριῶν τοῦ βασιλέως τὸν τε φόρον λαβὼν οἴχοιτο, καὶ ἀπειλοῖη ὡς οὐκ-
 D εἶμι ἐμμένονι ταῖς σπονδαῖς ὁ Ἰνδῶν βασιλεύς. ταῦτα μὲν ὡς ἐπύθετο, περιδεῆς γενόμενος, μὴ ἐπειδὴ ἀφίκοιτο ἢ πρεσβεῖα¹⁰ παρὰ βασιλέα τῶν Ἰνδῶν, ἐπιῶν καταστρέφοιτο τὴν ἑαυτοῦ χώραν, σχόντος αὐτοῦ ἀμφὶ τοὺς ἐπήλυδας πολέμους. καὶ ἅμα ἐσῆει αὐτὸν καὶ τὰ ἀνθρώπεια ἐν οὐδενὶ ἐστηκότα ἀσφαλεῖ, καὶ δεινὰ ποιησάμενος τοὺς Ἰνδοὺς πρέσβεις ἐξυβρίσαι εἰς αὐτὸν οὕτως ἀναίδην, ἤλυνεν ὡς εἶχε τάχιστα ἐπὶ Χερῖς,¹⁵ τὸν τε Παιαζήτην ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ. καὶ οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο αὐτοῦ Τεμήρης, ἀπέδρα ἐπὶ τὴν πατριῶν χώραν. Παιαζήτην δὲ ὑπὸ λύπης νοσήσαντα τε-
 P. 86 λευτῆσαι τὸν βίον ἔφρασαν. οὕτω μὲν οὖν ἐτελεύτησε Παια-
 1403 ζήτης ὁ Ἀμουράτεω, ἀνὴρ ὀρμὴν τε καὶ τόλμαν ἐπιδειξάμε-
 8 Mart. νος, ὅποι ἂν παραγένοιτο, ἀξίαν λόγου, καὶ [τόλμη] μεγάλα

2. ἐνίεσαν εἰς τὰ?
 λόγον?

7. ἐργάσαιτο P

17. καὶ οὐδένα γὰρ

mires circiter decem milia, qui suffossum murum sustentabant excelsis lignis, quae deinde accendebant; quibus concrematis muri nemine impellente procidebant: per nudata inde muro loca milites ruebant in urbem.

His tribus modis Temires in oppugnatione urbium utebatur. ver ut iam illuxit, legati veniunt, qui referebant Indorum regem cum magna manu advenisse, urbemque Cheriam intolerandis malis affecisse. etiam ad thesauros regio procedentem, tributo anni adempto, domum abiisse. minae quoque ferebantur, Indorum regem nolle amplius foederatum esse Temiri. haec ut Temires intellexit, terror ingens iniectus est, ne, si rediisset legatio ad regem Indorum, ipse exercitum armaret, regionemque hostiliter accedens occuparet, se interim externis occupato bellis. simul etiam rerum humanarum condicio mentem tangebatur, quae nullo in loco satis firmas tutasque res consistere patitur. deinde graviter ferens Indorum legatos adeo impudenter sibi contumeliam fecisse, citato agmine Cheriam properavit, Paiazitem et filium eius secum vehens, cuius parvum respectum egit. proinde in patriam fuga evasit regionem. Paiazitem autem tradunt prae nimia aegritudine aegrotantem fato functum esse. hunc vitae exitum habuit Paiazites, mirabilem tum impetum audaciamque osten-

ἀποδειξάμενος ἔργα κατὰ τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην, βασιλεύσας ἔτη πέντε καὶ εἴκοσιν. ἦν δὲ οὕτως αὐθάδης ὥστε μηδενὶ πείθεσθαι ὡς ἑαυτῷ θαρρύντως χωρεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ἐτελεύτησε δὲ ἐν τῇ Ἰωνίᾳ, διαχειμάζοντος αὐτοῦ Τεμήρειο

5 τὸν στρατὸν.

- Ὁ δὲ Ἰνδῶν βασιλεὺς οὗτος ἐστὶν ὁ τὸν ἐννέα βασιλέων τοῦνομα ἔχων, Τζαχατάης βασιλεὺς. τῶν ἐννέα δὲ βασιλέων βασιλέα γενόμενον τοῦτον, τὸν διὰ τοὺς Μασαγέτας στρατὸν Β μέγαν ἐπὶ Τεμήρην ἐπιπέμψαντα, λέγεται τὸν τε Ἀράξην V. 68
- 10 ἐπιόντα διαβῆναι, καὶ τὰ πλέω τῆς ταύτης χώρας καταστρεψάμενον ἐπ' οἴκου αὐθις ἀποχωρῆσαι. Σὴνης τε βασιλεύει καὶ Ἰνδίας καὶ Ξυπρίσης, καὶ διήκει αὐτῷ ἡ χώρα ἐπὶ Ταπροβάνην νῆσον, ἐς Ἰνδικὴν θάλασσαν, ἐς ἣν οἱ μέγιστοι τῆς Ἰνδικῆς χώρας ποταμοὶ ἐκδιδοῦσιν, ὃ τε Γάγγης Ἰνδὸς Ἀνυ-
- 15 θίνης Ὑδάσπης Ὑδραώτης Ὑφασις, μέγιστοι δὲ οὗτοι ὄντες τῆς χώρας. φέρει δ' ἡ Ἰνδικὴ χώρα ἀγαθὰ μὲν πολλὰ καὶ ὄλβον πολύν, καὶ ὃ τε βασιλεὺς Ξυμπάσης τῆς χώρας ὑπ' αὐτὸν γενομένης. ἑρωόμενος δὲ οὗτος ἀπὸ τῆς ὑπὲρ Γάγγην χώρας καὶ C; τῆς παραλίου Ἰνδικῆς καὶ Ταπροβάνης, ἔλθειν ἐπὶ τὸν βασιλέα
- 20 Χαταγίης, τῆς χώρας τῆς ἐντὸς Γάγγου καὶ Ἰνδοῦ, καὶ καταστρεψάμενον τὴν ταύτην χώραν τὰ βασιλεία ἐν ταύτῃ δὴ τῇ πόλει ποιήσασθαι. Ξυμβῆναι δὲ τότε γενέσθαι ὑφ' ἐνὶ βασιλεῖ

dens, quocunque pervenisset. annis regnavit viginti quinque, res praeclaras in Asia Europaque gerens. adeo autem prae fractus et temerarius erat ut neminem monentem sequeretur, sed sibi soli confideret, quando eundem erat in hostes. expiravit in Ionia, cum eo in hiberna movisset Temires.

At Indorum rex, de quo nunc verba facimus, unus est de numero novem regum, et Tzachatae rex appellatur. constat eum fuisse de grege novem illorum regum, qui per Massagetarum exercitum magnum contra Temirem misit. qui transito Araxe, et pleraque regionis parte quae subiecta est Temiri subacta, domum reversus est. eius imperio parent Syena India et Chyprisa. huius regio patet ultra Taprobanen insulam, usque in Indicum mare, in quod deferuntur Ganges Indus Anythines Hydraspes Hydraotes Hyphasis, fluvii regionis istius maximi. Indiae autem regio multa suppeditat bona, magnamque fundit felicitatem: sed totius Indiae imperium penes hunc regem est, qui profectus ab ea regione quae supra Gangem est, et a maritima Indiae regione, necnon a Taprobane insula, venit ad regem Achatagiae, quae intra Gangem et Indum est sita. qua deinde suae dicioni adiecta, urbem eius regionis regni sui sedem declaravit. exinde unius imperio universa gubernatur India. rex iste, et qui Cha-

ξύμπασαν τὴν Ἰνδικὴν χώραν. νομίζουσι δὲ οὗτοι θεούς, οἵ τε τὴν Χαταγίην χώραν οἰκοῦντες, Ἀπόλλω τε καὶ Ἄρτεμιν καὶ δὴ καὶ Ἥραν. φωνὴν δ' οὐ τὴν αὐτὴν σφίσιν ἴεται, ἀλλ' ἐς ἔθνη τε πολλὰ διηρημένα εὐνομεῖται ἐπὶ πλείστον δὴ ἀνθρώπων κατὰ τε πόλεις καὶ κώμας. Θυσίας δὲ ἀνάγουσιν 5 ἵππους μὲν τῷ Ἀπόλλωνι βοῦς δὲ τῇ Ἥρᾳ· τῇ δὲ Ἀρτέμιδι θύουσι παῖδας ἀρτίως ἡβάσκοντας ἀνὰ πᾶν ἔτος. φέρει δ' ἡ χώρα αὕτη πυρούς μὲν ἐπὶ πεντεκαίδεκα πήχεις, ὡς λέγεται, βασιλικούς, καὶ κριθάς δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ μελίην ἐς τὸ αὐτὸ μέγεθος. καλαμίνοις δὲ πλοίοις χρωόμενοι διαφορῶ- 10 μεύουσι τὸν ποταμόν. φέρει δὲ ἡ Ἰνδική, ὡς λέγουσι, τοσοῦτον μέγεθος ὥστε ἀπ' αὐτοῦ ναυπηγεῖσθαι πλοῦα μεδίμων τεσσαράκοντα Ἑλληνικῶν. τὸ μὲν γένος τοῦτο οὐ πάνυ γνωστὸν ἡμῖν γενόμενον πολλὰς ἀπιστίας παρέχει, μὴ πείθεσθαι περὶ αὐτῶν ὅσα πυνθάνομαι. ἦτε γὰρ χώρα αὕτη πρόσω 15 ἐκποδῶν γενομένη οὐ πάνυ ἐπιτήδειος εἰσω ἠκεῖται τε καὶ ὄλη ἔχει ἡθῶν τε καὶ διαίτης. γένος μέντοι ἰσχυρότατον γένόμενον τὸ παλαιὸν τοὺς τε Περσῶν βασιλεῖς καὶ Ἀσσυρίων, ἡγουμένους τῆς Ἀσίας, θεραπεύειν μὲν τοὺς Ἰνδῶν βασιλεῖς, ἐπεὶ τε Σεμίραμις καὶ Κῦρος ὁ τοῦ Καμβύσου τὸν Ἀράξην 20 διαβάντες μεγάλῳ τῷ πολέμῳ ἐχρήσαντο. ἦτε γὰρ Σεμίραμις τῶν Ἀσσυρίων βασίλισσα ἐπὶ τῶν Ἰνδῶν βασιλέα ἐλαίνουσα

4. πλείστον? 12. ὑπ' αὐτοῦ τὸ ναυπ. P

tagiam regionem incolunt, deos esse censent, quos colunt, Apollinem Dianam lunonemque. diversa inter se utuntur lingua: haud enim omnibus eadem est, siquidem in plurimas discreti gentes reguntur, abundante hominum numero tam in vicis quam in urbibus. victimas immolant equos Apollini, boves lunoni, Dianae pueros iam pubescentes. haec sacrificia frequentantur quotannis. regio ista producit, ut fama est, frumentum, cuius altitudo excedit quindecim cubitos regio. eadem etiam hordeo altitudo est, similiter et panico. arundineis autem navibus utentes flumen traiciunt. fert regio illa (sic enim fama habet) arundinem tantae magnitudinis, ut ex ea aedificentur naves quae capiunt medimnos Graecos quadraginta. at genus istud hominum cum nobis parum sit cognitum, fit ut plurima quae de illis feruntur nullam apud nos fidem inveniant: nam cum India a nobis quam longissime submotā habitetur, ignoratur quibus moribus et qua victus ratione Indi utantur. hoc hominum genus cum robore plurimum praestaret antiquitus, Persarum et Assyriorum reges, qui Asiam imperio temperabant, coluisse fama tenet. Semiramis et Cyrus Cambysis filius Araxem transeuntes quondam magnam belli molem eo vertebant. nam Semiramis Assyriorum regina arma contra Indorum regem

μεγάλη παρασκευῆ, ἐπεὶ τε τὸν ποταμὸν διέβη, ἐπεπράγει τε χαλεπώματα καὶ αὐτοῦ ταύτη ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦτα Κῦρος ὁ Καμβύσεω, Περσῶν βασιλεὺς, λέγεται δὴ τὸν τε Ἀράξην διαβάς, καὶ διαγωνισάμενος πρὸς Μασαγέτας ἐπραξέ 5 τε τὰ χαλεπώματα, καὶ αὐτοῦ ὑπὸ γυναικὸς μοίρας τῆς Μασαγειῶν βασιλευούσης ἀποθανεῖν. B

Τεμήρης μὲν οὖν ὡς ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἐπύθετο τὰ περὶ τὴν προεβείαν τοῦ Χαταγίης βασιλέως, ἀπήλυνεν, ὡς εἶχε τάχους, ἐπὶ Χερίας. Παιαζήτης δέ, ὡς εἴρηται, κατὰ τὴν 10 ὁδὸν ἐτελεύτησεν, ὑπενεχθεὶς ἐς τὴν μέλαιναν ὑπὸ λύπης. Μωϋσῆς δὲ ὁ παῖς αὐτοῦ, ἀφεθεὶς ὑπὸ βασιλέως Τεμήρη, ἐπὶ τὴν πατρίαν χώραν ἀφίκετο. βασιλεὺς δὲ Τεμήρης ὡς ἐγένετο ἐς τὰ βασίλεια τὰ ἑαυτοῦ, τότε ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ καθίστη ἧ ἐδόκει κάλλιστα ἔχειν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸν Ἰνδῶν 15 βασιλέα διενεχθεὶς ἐπολέμει. μετὰ δὲ ταῦτα εἰρήνην τε ἐποίησατο ἐφ' ᾧ τε ξένοι τε καὶ φίλοι εἶναι ἀλλήλοις.

Τούτῳ ἐγένοντο παῖδες Σαχροῦχος τε καὶ Παιαγγούρης C καὶ Ἀβδουλατοῦφης. Σαχροῦχον τὸν προεσβύτερον παῖδα αὐτοῦ κατέλιπε βασιλέα ἀποδειξάμενος. αὐτὸς δὲ περὶ ἔρωτας V. 69 20 ἔχων καὶ ἐνταῦθα πολυπραγμονῶν ἐτελεύτησε. λέγεται γὰρ 1405 δὴ Τεμήρης μάλιστα δὴ ἀνθρώπων ἐς τοῦτο ὑπὸ φύσεως d.19 Febr. ἀχθῆναι, ὥστε νεανίσκους ἐναντίον αὐτοῦ γυναιξὶ κελεύειν μίσγεσθαι, ὥστε καὶ τὴν φύσιν ἐρεθίζειν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦτο.

maximo apparatu movens, ubi flumen superavit, clade suorum maxima accepta occubuit. praeterea Cyrus filius Cambysis, Persarum rex, traiecto fluvio cum Massagetis congressus in gravissimum praecipitatus est periculum, ibi peremptus a muliere Maera Massagetarum regina.

Temires, ut allatum est quae fecisset regis Indorum legatio, maxima celeritate Cheriam se recepit. Paiazites, ut supra diximus, in itinere prae aegritudine naturae debitum solvit. Moses Paiazitis filius, dimissus a Temire, in patriam profectus est regionem. rex Temires ut pervenit in suam regiam, quae ad regni curam attinebant, summa diligentia executus est. deinde hostili animo sumpto bellum cum Indorum rege ex professo gerebat. haud multo post pax inter utrumque convenit.

Temiri nati sunt filii, Sachruchus Paiangures et Abdulatuphes. Sachruchum filium natu maximum regno praefecit. ipse autem amori operam dans, totumque huic rei curiosius se mancipans, mortem tandem obiit. aiunt Temirem libidine reliquos mortales longe superasse. nam adolescentes in conspectu suo mulieres constuprare iubebat, sic provocans naturam, ut ipse deinde coire posset. quando

ὡς δὲ ἀπὸ ἐρώτων γένοιτο, ἐπὶ πολεμίους αὐτίκα δὴ τρέπεσθαι, μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγοντα. καὶ ἐξυβρίσαι δὴ λέγεται τὴν φύσιν αὐτοῦ ἐς τὴν δίαιταν περὶ ἀφροδίσια γενόμενον.

Τούτου μὲν δὴ τελευτήσαντος ἔσχε τὴν βασιλείαν Σα-5
 χρῶχος, ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα ἐπιεικῆς, καὶ τοῖς περιοίκους τὰ
 D πολλὰ σπενδόμενός τε καὶ ἡσυχίαν ἄγων διετέλει. μετ' οὐ
 πολὺ τελευτήσαντος Σαχρούχου τοῦ Τεμήρεω, Παιαγγούρης
 ὁ νεώτερος παῖς ἔσχε τὴν βασιλείαν, πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐ-
 του διενεχθεῖς. Οὐλῆς μὲν γὰρ τὴν τε Καδδουσίων χώραν 10
 καὶ τὴν Ὑρκανίαν κατέχων πρὸς Ἀβδουλατούφην τὸν ἀδελφὸν
 διενεχθεῖς ἐπολέμει, καὶ ὡς Παιαγγούρη ἐπαγόμενος τὴν τε
 χώραν ἀφείλετο, καὶ αὐτὸν ζωγρήσας εἶχεν ἐν φυλακῇ. μετὰ
 δὲ ταῦτα τελευτήσαντος Παιαγγούρεω Τζοκίης ἔσχε τὴν βα-
 σιλείαν. πρὸς τοῦτον Παῖμπούρης τῶν ἐννέα βασιλέων ἐπι- 15
 P. 88 γαμίαν ποιησάμενος καὶ ἐπιτραφθεῖς ἔσχε τὴν βασιλείαν· καὶ
 τὰ Σεμαρχάνδης πράγματα κατασχών, καὶ Ἰνδῶν συμμαχίαν
 ἐπαγόμενος, πρὸς τε τὸν Τζοκίην Παιαγγούρεω ἐπολέμει
 παῖδα. Τζοκίης μὲν οὖν τοὺς τε Σκύθας ἐπαγόμενος, καὶ
 τῆς Ἀσσυρίων χώρας βασιλεύων, ἐπὶ Παιαγγούρην τὸν ἀδελ- 20
 φὸν τὸν τε πόλεμον διέφερε, καὶ στρατευσάμενος μάχῃ τε

autem relictis amoribus ad bellum protrudebatur, bello confecto ad solitam redibat libidinem, nullo modo quietiorem vitam sectatus. etiam naturae suae vim facere non erubuit, luxuriosiore secutus victus rationem, quo magis rei Venereae indulgere posset.

Temire defuncto Sachruchus, vir caetera aequitatis studiosus, et plerumque cum finitimis foedera iungens tranquillitatisque amator, regni gubernacula tenuit. haud tamen multo post, excedente e vivis Sachruchus, Paiangures Temiris filius natus minimus regno potitus est. unde ei non admodum bene cum fratribus convenit, verum inimicitiae inter ipsos exarserunt. Ulies enim Caddusiorum regionem et Hyrcaniam retinens, inimicitias suscipiens adversus fratrem Abdulatuphem, cum eo bellum gerebat. Paiangures adveniens regionem ei adimebat, et ipsum captum in carcerem misit. mortuo deinde Paiangure ad regni moderamen evasit Tzokies. cum hoc affinitatem iungens Paeampures, unus de numero novem regum, et conversus regnum occupavit. oppressis enim et occupatis Semarchandae rebus, contractis etiam Indorum auxiliis, bello petiit Tzokiem Paianguris filium. Tzokies adducens Scythas, Assyriorumque regioni imperans, contra fratrem Paiangurem bellum movit. in hoc bello victor extitit, et Semarchandam in dicionem accepit. nec multo post in belli societatem adhibito uno de numero novem regum, et regia sede in

ἐκράτησε καὶ Σεμαρχάνδην παρεστήσατο. οὐ πολὺ δὲ ὄσπε-
ρον τῶν ἐννέα βασιλεῖ συμμάχῳ χρησάμενος, καὶ ἐν τῷ Τα-
βρέζῃ πόλει εὐδαίμονι Ἀσσυρίων τὰ βασίλεια ποιησάμενος,
πρὸς τε τὸν Λευκαρίας πολεμῶν διετέλει καὶ Σαμαχίην πό-
5 λιν ἐπολιόρκει, τὰ τοῦ Καραουλίκεω βασίλεια. Ταβρέζῃ δὲ B
πόλις εἶναι μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ
μετὰ γε Σεμαρχάνδην χρημάτων τε προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ
εὐδαιμονίᾳ προέχουσα. σῆρὰς τε τρέφει ἡ χώρα αὕτη μετα-
ξάν τε κυλλίστην ποιουμένη, καὶ τὴν Σαμαχίης ἀμείνω. φέ-
10 ρει δὲ καὶ κριμίζιν σηρὰν οὕτω καλούμενον πορφυράν, περὶ
τὰ ἱμάτια τὰ τε ἀπὸ ἐρίων καὶ σηρῶν, βαφὴν ἐνδεικνύμενα
ἄξιαν λόγου. ἔστι δὲ πλεὰ τὰ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ Περσῶν τῶν
Ἀτζαμίων καλουμένων. ὅσοι γὰρ εἰς τὴν Ἀτζαμίων φωνὴν
προἴενται, Πέρσαι τε οὗτοι σύμπαντες καὶ τῇ Περσῶν φωνῇ
15 διαλέγονται. οἰκοῦσί τε Ταβρέζῃ τε καὶ Καγινὸν καὶ Νιγε-
τίην, πόλεις εὐδαίμονας τῶν Μήδων καὶ Ἀσσυρίων χώρας. C
Σαμαχίη δὲ πρὸς τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ ὥκημένη, πόλις εὐδαί-
μων τε καὶ πολυάνθρωπος. ἀπὸ δὲ τῆς Θυγατρὸς Τζοκίεω,
Καραϊσοῦφεω δὲ γυναικός, ἐγένετο Τζανισᾶς παῖς Καραϊ-
20 σούφεω, Τζοκίεω δὲ ἀπόγονος. οὗτος τε Παγδατίης τῆς Βα-
βυλῶνος ἐπῆρξε, καὶ Ἀσσυρίων τὴν χώραν καταστρεψάμενος
Ταβρέζῃ τε ἑαυτῷ ὑπηγάγετο καὶ πρὸς τὸν Μπαϊμπούρεω
παῖδα διεπολέμει. ἐπελάσας δὲ πρὸς Ἀτζιγγάνιν ἐπολιόρκει

10. ἐπὶ T

Tabreze Assyriorum urbe opulenta constituta, bello lacessebat Leuca-
riae ducem; etiam Samachiam urbem, Carailucis regiam, oppugna-
bat. Tabreze autem fertur urbs esse magna et opibus florentissima:
etiam omnes Asiae urbes, extra Semarchandam, opum accessu et re-
liqua felicitate antecedere noscitur. vermiculos alit ea regio ex qui-
bus sericum producitur pulcherrimum, quod longe praestat ei serico
quod Samachia suppeditat. fert quoque Crinizin isto nomine vermi-
culum, qui purpureum colorem admiratione dignum tribuit vestibus
ex filis e serico contextis. Abundat autem regio Persis quos Atza-
mios vocant. quotquot enim Atzamiorum Persarum lingua utuntur,
omnes hi Persae sunt et Persarum linguam in usu habent. incolunt
Tabrezen Cagrinum et Nigetiam, urbes opulentas, in Assyriorum et
Medorum regione sitas. Samachia autem, cuius situs est versus Ar-
meniam, urbs perhibetur opulenta et populosa. ex filia Tzokiis, quae
matrimonio iuncta fuit Charaisuphi, natus est Tzanisas Tzokiis nepos
et Caraisuphis filius. is Pagdatiam Babylonem rexit, et Assyriorum
regionem iure belli possidens Tabrezen suo imperio addidit. arma
idem Paimpuris filio intulit. profectus contra Artzinganim urbem,

παρασθησάμενος, καὶ τὴν Ἀρμενίων ἐντὸς Εὐφράτου χώραν
 ἐτύγγαεν οὐσαν ὑπηγάγετο. μετὰ δὲ τοῦ Τζοκίεω παιδὸς
 ὠρμημένον ἀπὸ Σεμαρχάνδης τὴν τε Βαβυλῶνα ἐπολιόρκει,
 D καὶ αὐτὸν ἐπιόντα οἱ μάχη ἐπεκράτησε. καὶ τὴν Βαβυλῶνα
 ἐλών, ἐπὶ Ταβρέζῃ ἐλαύνων, ἐς τόνδε συνδιαφέρει τὸν πόλε- 5
 V. 70 μον. Χασάνης μέντοι ὁ μακρός, Σκενδέρεω τοῦ τὸ Ἀρτζιγ-
 γάνιν διακατέχοντος ἀπόγονος ὢν καὶ τῆς Καραϊλούκεω μοί-
 ρας, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τὴν Ἀρμενίων, συνελαννομέ-
 νων αὐτῷ τῶν τε Καραϊλούκεω παίδων. οὗτοι γὰρ ὡς ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως Τζανισᾶ, Καραϊσούφω παιδός, ἐν Σαμαχίῃ 10
 πολιορκούμενοι ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο, προσεδέοντο τοῦ Μπαϊμ-
 πούρεω ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Μηδικὴν, ὃς πεισθεὶς τε ἐσέβαλε,
 P. 89 καὶ ἀπανέστη τε ὁ Τζανισᾶς ἀποχωρῶν πρὸς τὸν Μπαϊμπού-
 ρην, τὰ μὲν συμβάλλων, τὰ δὲ ληζόμενος τὴν χώραν ἐκεί-
 νου. οἱ μέντοι ἡγεμόνες, ὃ τε Μενδεσίας Αἰδίνης καὶ Σαρ- 15
 χάνης, ἀλόγιος Παιαζήτεω τὴν τε χώραν κατέλαβον ἐπικελεύ-
 οντος Τεμήρεω, καὶ ἐς τὴν ἐαυτοῦ χώραν καθίστατο ἕκαστος.
 ὄρων δὲ Χασάνης συμβαλλομένην αὐτῷ δύναμιν ἀξιόχρεων,
 τὴν τε Ἀρμενίων χώραν ὑπηγάγετο καὶ τοὺς Κιαπνίδας, καὶ
 πρὸς τοὺς Κολχίδος βασιλεῖς ἐπιγαμίαν ποιησάμενος εἰρήνην 20
 ἐποίησατο.

eam oppugnatione cepit. Armeniam, quae iacet intra Euphratem, in
 suam dicionem redegit. hinc Tzokiis filio profecto a Semarchanda
 Babylonem oppugnabat. ipsum adeuntem praelio vicit. exinde Ba-
 bylonem capiens et contra Tabrezem exercitum ducens, cum illo
 bellum gessit. Chasanes quidem Longus Scenderis, qui Artzinganim
 tenebat, nepos, et ex familia Carailucis, regnum Armeniae adeptus
 erat, adiutus ab Carailucis filiis, qui una cum illo eo profecti erant.
 hi cum a rege Tzanisa Caraisuphis filio Samachiae gravissima obsidione
 premerentur, resque eorum admodum lubricae essent, precibus ag-
 gressi sunt Paimpurem ut irrueret in Mediae regionem. qui facile
 quod petivere impetrarunt: nam in Mediam irrupit. qui rumor ut
 perlatus est ad Tzanisam, obsidione urbem abscedens solvit, iter-
 que flexit adversus Paimpurem, partim quidem regionem eius in di-
 cionem accipiens, partim vero vastans. Mendesis, Aedines, Sarcha-
 nes et Allontes Paiazitis regionem occuparunt iussu Temiris, et in
 suam singuli redibant regionem. Chasanes cernens sibi potentiam
 esse maximam, Armeniam et Tzapnidas subegit, et pacem intercedente
 affinitate cum Colchidis rege fecit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER QUARTUS.

Μετὰ μὲν οὖν τὴν Τεμήρεω ἀναχώρησιν ἐπὶ Χερίας Ἰησοῦς p. 90
ὁ πρεσβύτερος τῶν Παιαζήτεω παίδων τὴν τε βασιλείαν κατέ- V. 71
σχε, συλλέξας τοὺς τε ἀρίστους τῶν θυρῶν τοῦ παιρός, καὶ
νεήλιδας προσαγόμενος ὅσους δὴ ἠδύνατο. τῷ γὰρ δὴ Παια-
5 ζήτῃ ἐγένοντο παῖδες οἶδε, Ἰησοῦς τε καὶ Μουσουλμάνης καὶ
Μωσῆς καὶ Μεχμέτης καὶ Ἰησοῦς ὁ νεώτερος καὶ Μουστα-
φᾶς. Ἰησοῦς μὲν αὐτίκα μετὰ τὴν Τεμήρεω ἀναχώρησιν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ γενόμενος, ἔχων τοὺς τε νεήλιδας μετ' αὐτοῦ καὶ

Post Temiris in Cheriam profectionem, Iesus (qui et Iosua) filiorum
Paiazitis natu maximus, conciliatis sibi proceribus regni qui in patris
ianuis meruerant, accitis etiam quotquot potuit peregrinis, regnum
occupavit. nam Paiaziti nati sunt filii Iesus, Mulsumanes (qui et Mu-
sulmanes), Moses, Mechmetes, Iesus minor et Mustaphas. Iesus igitur
ubi primum in Asiam venerat, post Temiris discessum in Cheriam
ducens secum peregrinorum cohortes et optimos quosque, qui Temi-

τῶν ἀρίστων ὅσοι διέφυγον βασιλέα Τεμήρη, τὰ τε Προύσης βασιλεία ἔσχε, καὶ τὴν ἄλλην τῆς Ἀσίας ἀρχὴν ἐαυτῷ ὑπαγόμενος τὰς τε ἀρχὰς διένειμε, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς
 P.91 τὴν τε βασιλείαν κατέσχευεν Ἑλλήνων ἐπὶ τὰ Εὐρώπης βασιλεία ὄντων. καὶ ἄρχοντα δὲ ἐφίστησιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἧ δὴ 5
 αὐτῷ ἐπιτηδεῖως ἔχειν ἐφαίνεται. Μουσουλμάνης μὲν οὖν ὀρμώμενος ἀπὸ Βυζαντίου συνίστατο ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὰ πολέμια γενόμενος ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσγενομένων τῶν τῆς Εὐρώπης ἀρίστων καὶ νεηλίδων, ὅσοι τε αὐτοῦ ἐτόκουν, ἐπῆει τε διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπεξελθῶν καὶ ὑπαγόμε- 10
 νος ταύτην ἐαυτῷ, ἀπόντος τοῦ Ἰησοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ διατριβόντος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς, ἔχων τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἰησοῦν τὸν ἀδελ-
 B φόν διατριβόντα περὶ Καππαδοκίαν, ἐπεὶ συνεμάχουν οἱ τοῦ Σινωπίου ἡγεμόνες αὐτῷ καὶ οἱ τῆς συμμαχίας λοιποὶ τῶν 15
 τυράννων. συμβαλὼν δὲ αὐτοῦ ταύτῃ τῷ ἀδελφῷ καὶ τρεψάμενος πολλὰ τε τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ ἐν τῇ μάχῃ διέφθειρε, καὶ δὴ Ἰησοῦν ζωγρήσας διεχρήσατο βασιλεύσαντα ἔτη τέσσαρα.

Οὗτος μὲν δὴ οὕτω καθαιρεθεὶς ὑπὸ Μουσουλμάνεω 20
 ἐτελεύτησεν· ὡς δὲ Μουσουλμάνης ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη καὶ ἐβασίλευε, Μωσῆς μεμεθειμένος καὶ ἀφεθεὶς ὑπὸ

5. ὄντων om T

ris evaserant manus, Prusam regni sedem invasit et obtinuit. Asiam universam, quae in potestatem venerat magistratus, muniis firmavit; et in Europam transgressus brevi cum Graecorum regno etiam Europae imperium nactus est. Europae vero ducem dedit, qui sibi ad eam rem videbatur aptissimus. Mulsumanes cum exercitu egressus Byzantio bellum indicit Iesu sive Iosuae. cum autem Mulsumanes bellicarum rerum peritissimus longe haberetur, et ad ipsum advolarent ex Europa optimi quique et peregrini, qui ibi sedes habebant, proficiscebatur per Europam universam peragrans et in dicionem accipiens, Iesu absente et moras in Asia nectente. his ita gestis transvectus in Asiam, munitus exercitu quem in Europa conscripserat, hostili animo pergit contra fratrem suum Iesum, sub idem tempus in Cappadocia agentem, quia Sinopenses principes auxiliabantur ei, et reliqui principum socii subsidio veniebant. collatis autem eo loci signis, pugnans cum fratre et eum in fugam coniciens, maximam exercitus partem in praelio statuit. Iesus vero vivus in manus venit quem, cum regno praefuisset annis quattuor, trucidavit.

Is igitur a Mulsumane peremptus in hunc modum mortem obiit. ut primum Mulsumanes regnare coepit, Moses, qui dimissus erat a rege

Τεμήρῳ βασιλέωσ ἐκομίζετο ἐπὶ τὴν πατρώαν χώραν καὶ ἐπὶ
 θαλάττης. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς Ὀμοῦρῳ παῖδας τοὺς C
 Μουσουλμάνεω πολεμίους διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν αὐτῶν
 συμμαχίαν, ἐπὶ Σινώπην τε καὶ Καστάμονα, καὶ ἐντεῦθεν
 5 ἐπὶ Δακίαν διαβάς διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ ἐπὶ Μύρξαν V. 72
 τὸν Δακίας ἡγεμόνα, αὐτῷ τε διελέχθη τὰ τε ἄλλα, καὶ ὡς
 ἦν ἐπὶ τὴν βασιλείαν συνεπιλάβηται, δοῦναι αὐτῷ πρόσοδον
 ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ χώραν οὐκ ὀλίγην. πρὸς τε γὰρ Ἑλλη-
 νας πολέμια ἦν αὐτῷ, ἐπεὶ τε Μύρξεω παῖδα αὐτοῦ ἐν Βυ-
 10 ζαντίῳ ὑπέδξαντο, καὶ ὑπέχοντο τὴν ἀρχὴν αὐτῷ μετὰ Μου-
 σουλμάνεω ἐπιτηδεῖον συγκατεργάσασθαι. οὗτος μὲν οὖν τὸν
 τε Μωϋσῆν ὑπέδξετο ἄσμενος, καὶ αὐτῷ παρείχετο τὴν τε
 δίαιταν καὶ τὰ ἐπιτήδεια, καὶ τὸν στρατὸν δὲ αὐτῷ ἐδίδου. D
 ἐντεῦθεν δὲ ὡς ἐς τὴν Ἀσίαν Μουσουλμάνης ἀπῆν, ἐπιρρεόν-
 15 των αὐτῷ τῶν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὅσοι ἤχθοντο Μουσουλμάνη
 οὐκ εὖ φερόμενοὶ παρ' αὐτῷ, καὶ ὀρμώμενος λαβῶν τε τού-
 τους καὶ ἀπὸ Δακῶν στρατὸν ἱκανόν, ἐπισπομένον αὐτῷ καὶ
 Τάινου τοῦ Δακῶν ἡγεμόνος, τὴν τε Εὐρώπην κατέσχε, καὶ
 ἐπὶ τὰ βασίλεια τῆς Ἀδριανου πόλεως παριῶν καθειστήκει
 20 τε βασιλεύς, καὶ ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἐς τὴν Ἀσίαν παρεσκευά-
 ζετο στρατεύεσθαι. Μουσουλμάνης δὲ ἠπειγέτο καὶ αὐτὸς

9. ἐπὶ Ρ

Temire, mari advehabatur ad patriam regionem. adveniēns autem ad
 Homiris filios, Mulsumanis hostes, quia socia arma contulerant cum
 Iesu, accedens quoque Sinopen et Castamonem, et hinc in Daciam trans-
 misso Euxino ponto perveniens, ad colloquium cum Myrxa Daciae
 (quae et Servia) praefecto venit. inter caetera vero talis erat Mosis
 petitio: si eius auxilio adiutus rex crearetur, se daturum ei reditus
 magnos in Europa et assignaturum regionem non modicam. erat
 enim Graecorum hostis. praeterea Byzantii filium Myrxae suscepe-
 runt, promiseruntque se huic et Mulsumani regnum tradituros. Myr-
 xas quidem Mosen benigne lubentique animo excipiebat, eique vic-
 tum et necessaria promptissime suppeditabat; eidem exercitum ded-
 dit. cum autem undique ad hunc confluerent ex Europa quotquot
 infensi erant Mulsumani (aberat enim in Asia agens), quia non satis
 digne ab ipso tractarentur, expeditionem sumpsit contra fratrem, as-
 sumptis quotquot convenerant. habuit et Dacorum exercitum ma-
 gnum, cum prius Tainum eorum ducem sibi conciliasset. his copiis
 instructus Europam subegit; et Adrianopolim, quae regni sedes est,
 profectus ibi rex declaratus est. huic animus erat etiam contra fra-
 trem in Asiam exercitus movere. Mulsumanes haud interim socor-
 diae obnoxius erat, verum festinabat et ipse, ut fratrem praeveniret,
 traiciendo copias in Asiam. hoc unum videbatur utrique consultis-

P. 92 φθῆναι πρότερος ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς· διέγνω γὰρ καὶ ἀμφοῖν ἄμεινον καὶ πρὸς τοῦ ἑτέρου εἶναι, ὁπότερος ἂν ἐπὶ τὴν τοῦ ἑτέρου ἀρχὴν διαβάς τὴν μάχην ποιήσαιτο αὐτοῦ καὶ μὴ ἐπιμείνῃ τὸν ἀδελφὸν ἐπιόντα. διαβάς τε ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, ὥστε αὐτῷ φίλια εἶναι πρὸς τὸν Βυζαντίου βασιλέα, 5 ἄγεται τὴν [βασιλέως υἰδοῦν] Ἰαννίου τοῦ Νιτόρια θυγατέρα, υἰδοῦν δὲ τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων. ἀγόμενος Μουσουλμάνης ὁ Παιαζήτεω παῖς, καὶ ἐς Βυζάντιον διαβάς ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν ἀδελφόν. Μωσῆς δὲ ὡς τάχιστα ἐπύθετο παρὰ βασιλέως Ἑλλήνων καταλύειν ἐν Βυζαντίῳ, αὐτίκα ἐπή- 10 λαννε, καὶ ἀπολαβὼν ἐν Βυζαντίῳ οὐκ εἶα ἐς τὴν Εὐρώπην
 B ἐξελθόντα ἀναστρέφεσθαι. Μουσουλμάνης μὲν οὖν στρατὸν ὡς ἡδύνατο μέγιστον ἀπὸ τῆς Ἀσίας διαπορθηθεύσας ἐπὶ τὴν Βυζαντίου χώραν αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύετο, καὶ τὸν γε ἀδελφὸν ἐπιόντα ἐπέμεινε. ἐνταῦθα ὡς ἄμφω ἐς μάχην παρετάξαντο, 15 συνέβαλον καὶ ἐμάχοντο. Μωσῆς μὲν τοὺς τε Δάκας καὶ Τριβαλλοὺς ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ Στέπανον τὸν Ἐλεαζάρου παῖδα καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στράτευμα Τούρκων παρετάσσετο. βασιλεὺς μὲν δὴ πρὸς τοῦτον λόγους πέμψας συνεβουλευέτο αὐτῷ ἐν τῇ παρατάξει θαρροῦντα ἵέναι ἐπὶ τὸ 20 Βυζάντιον παρὰ βασιλέα Μωσέως πολὺ ἄμεινόν τε καὶ ἐπικέστερον· ἦν γὰρ δὴ Μωσῆς τά τε ἄλλα ἐπαχθῆς ἐς τοὺς

6. Τουνιόρια P
 corr H

7. ταύτην ἀγόμενος?
 ἀμείνονά?

21. Μωσέα P:

simum, quasi alterius esset victor, qui prior in alterius regionem venisset et praelium commisisset, nec expectaret donec frater accederet. traiciens itaque Byzantium venit. cum autem ei familiaritas intercessisset cum rege qui ea tempestate Byzantium tenebat, uxorem ducit regis neptem Iannii Tuntoriae filiam, cum antea matrimonium contraxisset cum nepte regis Graecorum Mulsumanes Paiazitis filius. transgressus autem Byzantium bellum fratri inferebat. at Moses ubi accepit a rege Graecorum Mulsumanem Byzantium advenisse, continuo accessit; quem ut ibi deprehendit, exire Byzantio et in Europa versari non permisit. Mulsumanes itaque copias quam potuit maximas traduxit ex Asia in Byzantium regionem; castrisque positus fratrem accedentem expectavit. deinde cum acies utrinque instructae stetissent, praelium atrox exoritur. Moses habebat Dacos Triballos et Stepanum Eleazari filium. his in acie iungebantur Turci, qui ex Europa venerant. legionem autem misit ad Stepanum Byzantius rex, suadens ut instructa acie eat ad regem meliorem et aequiorem Mose. Moses enim caetera molestus et intolerandus sociis et in iram praeceps erat. Stepanus exercitu in ordines explicato, ut pactus erat

- συμμάχους καὶ ἐς ὄργην ταχύς. Στέφανος μὲν οὖν ἐν τῇ C
 παρατάξει, ὡς τῷ Ἑλλήνων συνέθετο βουσιλεῖ τε καὶ Μου-
 σουλμάνη, αὐτομολήσαντες ἀφίκοντο ἐπὶ Βυζάντιον· Μωσῆς
 δὲ ὡς ἐμάχετο συμμίζας τῷ ἀδελφῷ, τοὺς τε ἀπὸ τῆς Ἀσίας
 5 ἐτρέψατο καὶ ἐπέξελθὼν ἐδίωκε. Μουσουλμάνης δὲ ὡς ἤτ-
 τηθεὶς ἀνεχώρει ἐπὶ Βυζάντιον, ὡς ἐγένετο παρὰ τῇ πόλει,
 ἐπιλεξάμενος βουλὴν γενναιοτάτην καὶ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ὡσεὶ
 πεντακοσίους ἄνδρας, ἐπιρρεόντων καὶ ἄλλων τινῶν, ὑποδνό-
 μενος τὴν τῆς πόλεως τάφρον, ἔχοντας τοῦ ἀδελφοῦ Μωσέως
 10 ἀμφὶ τὴν δίωξιν καὶ διαφθείροντος σὺν τοῖς ἑαυτοῦ, ὡς ὑπέξ-
 ἔρχοιτο τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἀφικόμε-
 νος, τὸ τε στρατόπεδον κατελήφθη, καὶ τοὺς ἐπιγινόμενους D
 ἀπὸ τῆς μάχης, οἱ καταφεύγουσί τε καὶ ἐπανήεσαν, διέφθειρε.
 καὶ ὡς ἐπανήκει τε αὐτὸς Μωσῆς ἐλαύνων ἐπὶ τὸ στρατόπε-
 15 δον ἀπὸ τῆς μάχης, καὶ ἔγνω δὴ κατειλημμένον τὸ στρατό- V. 73
 πεδον, αὐτίκα ἐς φυγὴν τε αὐτὸς ἐτρέπετο καὶ τοῦ στρατεύ-
 ματος διέφυγε, καὶ ἄλλη ἄλλος, ἧ ἑκάστω προυχώρει. οἱ μὲν
 τινες καὶ ἐπ' αὐτὸν αὐτίκα ἰόντες τὸν Μουσουλμάνην ὡς βα-
 σιλέα προσεκύνουν, καὶ ἐξελαίνοντι ἐφείποντο.
- 20 Μουσουλμάνης μὲν δὴ οὕτω τὰ πράγματα ἔσχεν ἀμφὶ 1406
 ταῖν ἡπείροιν, γενναιοτάτα δὲ πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν πρὸς
 τὸν ἀδελφὸν διαγωνισάμενος. ἐπελάσας μὲν οὖν ἐς τὴν Ἀδρια-

17. προσεχώρει P 21. δὲ P

cum Graecorum rege et Mulsumane, turpiter transfugit Byzantium. Moses cum occiperet praelium adversus fratrem, Asianum exercitum in fugam compulsit fugientemque persecutus est. Mulsumanes se victum simulans retroferebat gradum, Byzantium festinans. cum autem venisset ad urbem, consilium cepit multo generosissimum. nam habens secum viros circiter quingentos, concurrentibus etiam aliis quibusdam, urbis fossam ingressus est. fratre autem occupato persecutione et caede hostium, in eius castra irruere statuit; quod et fecit, castrisque potitus est. eos qui praelio non interfuerant aut fuga in castra se receperant, occidit omnes. deinde cum a persecutione hostiumque caede reversus Moses procederet ad castra, cognovit ea capta esse. illico igitur fuga sibi consuluit, exercitumque deseruit. alius autem alio, ubi se tutissimum fore iudicabat, sedulo diffugiebat, quidam continuo ad ipsum properabant Mulsumanem, eumque ut regem adorabant; et quocumque pergeret, sequebantur.

In hunc modum se res Mulsumanis habebant in continente, cum fortissime omnium, quos sciam, adversus fratrem suum dimicasset. profectus hinc Adrianopolim regni sedem, regnum imperiumque ordi-

P. 93 νούπολιν τὰ βασιλεία, τὴν τε βασιλείαν καὶ τὴν ἀρχὴν καθίστη αὐτῷ, ἣ ἔδοκει κράτιστα ἔχειν. Μωσῆς μὲν οὖν ἐς τὴν παρίστριον χώραν ἀφικόμενος, καὶ συγγενόμενος Μυρδάνῳ τῷ Δακίας ἡγεμόνι καὶ πρότερον ὄντι συνήθει αὐτῷ, διέτριβε παρὰ τῷ Αἴμῳ, παραμείβων ἄλλην ἐξ ἄλλης χώ-5 ραν. Μουσουλμάνου δὲ ῥαθυμοῦντός τε καὶ περὶ ὁμιλίαν ἔχοντος τὰ τε πράγματα οἰδαίνετο. οἷτε γὰρ ἄρχοντες αὐτῷ τε ἤχθοντο ὡς οὐδὲν ὑγιὲς ὄν αὐτῷ, καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσγινομένων κατὰ βραχὺ τῶν Τούρκων οὐδένα λόγον ἐποι- Β εῖτο. ὡς μὲν οὖν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀφίκετο, τὴν τε Θέρμην 10 τοῖς Ἑλλήσιν ἀπέδωκε καὶ Ζητοῦνιν καὶ τὴν παράλιον τῆς Ἀσίας χώραν, καὶ ἐπιτήδειος ὢν ἐχαρίσατο αὐτοῖς εἴ του δέοιντο, ὡς δυνατὸν ἦν αὐτῷ. ἐπρεσβεύοντο μὲν οὖν αὐτῷ καὶ οἱ Ἕλληνες, βουλευόμενοι μὴ ἀνεῖναι αὐτὸν ἐς τὴν ὁμιλίαν οὕτω πάνν, ὡς ἐπισφαλές τε ὄν αὐτῷ καὶ οὐδαμῆ ἔμ- 15 πεδοῦν αὐτῷ τὴν βασιλείαν πρὸς τὸν ἀδελφόν. τούτων μὲν οὐδένα λόγον ποιούμενος, ἔωθεν δὲ καὶ ἐσπέραν περὶ τὴν ἀκρατοποσίαν διετέλει, προπίνων τοῖς ἀρίστοις, καὶ ὡς ἀναπαύοιτο, ἐπεγειρόμενος αὐθις ἐς ὁμιλίαν καθίστατο. λέγεται C δὲ ὡς ἔχοντος ἐν ταῖς χερσὶ τὴν φιάλην ἔλαφος ἐπὶ τὸ στρα- 20 τόπεδον περιῶν διῆει, καὶ ἐπιθορυβοῦντων αὐτῷ τῶν στρα-

9. προσγενομένων P

21. παρῶν?

αὐτῶν P

navit, qua tutissimum et firmissimum sibi fore confidebat. Moses venit in regionem Istro adiacentem, et conversatus cum Myrdano Daciae rectore, cum quo antea intervenerat familiaritas, moratus est iuxta Haemum, alium ex alio subinde locum mutans. Mulsumanes se ignaviae et ebrietati corrumpendum dabat. proinde res fortiter gestae usque minuebantur. duces quoque ei indignabantur, ut qui nihil sani nec sibi nec aliis consuleret. nec admodum ei curae erat quo Turcorum exercitus paulatim ad fratrem dilaberetur. ubi primum regni gubernacula accepit, Graecis Thermam Zetunim et universam Asiae maritimam regionem restituit. spem de se praebebat ut qui paratus esset iis donare quaecunque voluissent, quasi id praestare iam posset. legati Graecorum ad eum mittebantur, consulentes ne se totum luxuriae et voluptati dedat, quasi iam sit plane securus et in portu naviget; quasi nihil periculi amplius, quantum ad regnum attinet, a fratre sit metuendum. at surdo narrabant fabulam. matutinum et vespertinum tempus iungebat potando, praebibens optimatibus suis. revolutus in somnum, ubi primum erat experrectus, solitam potandi consuetudinem iterabat. fertur quodam tempore cum phialam manibus teneret, et cervus in castra penetrasset in iisque obambulet, tumultuantibus militibus propter cervi in castra adven-

τιωτῶν ὡς ἡ ἔλαφος ἐπιπαροῆ, ἀγχοῦ γενόμενος ἐπειρᾶτο εἰ
 φιάλην ἐπὶ τοῦ κέρατος φέροι, ὡς ταύτην ἀνακτησόμενος ἀπὸ
 τῆς ὀμιλίας. ἦν μὲντοι ἄλλως ὁ Μουσουλμάνης ἐπιεικῆς καὶ
 τὸ σῶμα ῥωμαλέος καὶ ὀρμηὴν ἐς τὸ μάχεσθαι κράτιστος,
 5 Μωσῆς δὲ τοῦναντίον Θυμοῦ τε ἀκρατέστερος ὡς ἐπίπαν, καὶ
 ταχὺς δὲ μάλιστα ἐς ὀργήν, καὶ ἐπεσθαι τῷ δυσμενεῖ μηδὲν
 ἀνιέντα. ἐπεῖτε οὖν ἐπιγενομένων αὐτῶν οὐκ ὀλίγων ἐς τὸ
 πεδίον κατέβη καὶ ἐπὶ Μουσουλμάνην ἤλανε, Χασάνης τε ὁ
 τῶν νεηλῦδων ἄρχων καὶ Βρενέζης ἔχων ἵπποδρόμους τῆς D
 10 Εὐρώπης ἠτύτομόλησαν αὐτίκα παρὰ Μωσέα. ὁ δὲ ὡς ἤσθετο 1410
 τοὺς νεηλῦδας ἀφαστηκότας ἵεναι ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, ἤλανε
 εὐθὺς Βυζαντιόν ἐπὶ τοῖς Ἑλλησι καὶ τὴν Βυζαντιοῦ βασι-
 λείαν, ἐν νῶ ἔχων συμμῖξαι, ὡς ἐντεῦθεν αὐτὸς ἐπὶ τὴν Ἀσίαν
 διαβάς ἐπεχειρεῖ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα. καὶ ὡς ἔχων
 15 τοῖς Τούρκοις ἐπίδηλος ἦν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς τὸ Βυζάν-
 τιον φέρουσαν, ἐνταῦθα συλλεγέμετες οἱ τῆνδε τὴν χώραν οἰ-
 κοῦντες Τούρκοι τὸν τε Μουσουλμάνην ἐξώρρησαν καὶ ἀπῆ- P. 94
 γαγον παρὰ Μωσέα, χαριζόμενοι βασιλεῖ. ὁ μὲντοι Μωσῆς
 τὸν τε ἀδελφὸν διεχρήσατο, καὶ τοὺς τε Τούρκους πανοικί,
 20 οἱ συλλαβόντες ἦκον ἄγοντες, πυρὶ σὺν γυναιξί τε ἅμα καὶ V. 74
 παισὶν ἐνέπηρσε, φάμενος ἀθέμιτα ἐργασασμένους, καὶ βα-
 σιλέα σφῶν αὐτῶν συλλαβόντες ταύτην τὴν δίκην ὑπέ-
 χιοιεν. αὐτὸς δὲ ὑπέλαβε τὴν βασιλείαν, καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν

2. ταύτη R

tum, interrogationem fecisse, num phialam in cornibus gestet: quod si est, hac redimam. quando ebrietati et crapulae non operam dabat Mulsumanes, erat quidem benignus et aequus, corpore firmus, pugnandique in hostes impetu nulli postponendus. Moses vice versa irae imperare nequibat, verum praeceps in eam agebatur, quicquid ea dictasset, facere non cunctans. cum igitur comparasset copias haud contemnendas, descendit in campum, praelio aggressurus Mulsumanem. Chasanes peregrinorum dux, et Brenezes qui praeerat Europaeis equitibus, continuo desciverunt ad Mosen transfugientes. Mulsumanes ut cognovit peregrinos defecisse et confugisse ad hostilem exercitum, recta Byzantium fugiens contendit, animo agitans Graecis Byzantii regnum tradere, ut hinc in Asiam transgressus Asiae res commodius adoriretur. cum autem huiusmodi animo volveret sententiam, cognitus est a Turcis in via quae Byzantium fert. Turci itaque, qui ibi habitabant, collecti in unum ceperunt Mulsumanem vivum captumque abduxere ad Mosen, isto munere eum honorare affectantes. Moses vero fratrem illico necavit. Turcos autem qui fratrem comprehenderant comprehensumque ad se adduxerant, omnes cum liberis et uxoris adeoque cum universa familia igne cremavit,

διαβάς κατεστήσατο τὰ ἐκείνου πράγματα, ἧ ἔδοκει αὐτῷ
 ἀσφαλέστατα ἔξειν. καὶ ἐπήλαυνεν ἐν νῶ ἔχων πολιορκήσειν
 Βυζάντιον, καὶ τῆ τε Θέρμη πόλεμον ἐπήνεγκε, καὶ τῷ Τρι-
 Ββαλλῶν ἡγεμόνι πολεμῶν διεγένετο, τὴν τε χώραν αὐτοῦ
 5 θ' ἅμα ληϊζόμενος καὶ Σπενδερόβην τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ
 πολιορκῶν. Στέπανος μὲν οὖν οὗτος Ἐλεαζάρου Πλαδίκεω
 τῆς γυναικὸς ἀδελφός, Βοῦλκος δὲ τοῦνομα ἔχων, ὡς Ἐλεα-
 ζαρος ἐτελεύτησε, τὴν τε ἡγεμονίαν παρέλαβε καὶ ἐτυράννευε,
 τῷ τε Παιαζήτῃ συστρατευόμενος ἧ ἂν παραγγέλλῃ. καὶ τότε
 δὴ ἐν τῇ πρὸς Μουσουλμάνη γενομένη μάχῃ πρὸς τῷ Βυ-
 10 ζαντίῳ μετέστη τε ἀπὸ Μωσέως ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν καὶ ἠτύ-
 μόλησε· δι' ἃ δὴ πόλεμον ἐπιφέρων τὴν τε πόλιν αὐτοῦ
 ἐπολιόρκει καὶ τὴν χώραν ἐδήου. ὡς δὲ ἐπελαύνων ἐπολιόρ-
 κει Βυζάντιον, ἔξηρτύετό τε ἅμα ἐπιφέρων τε καὶ ἐπέχων
 15 ὄσα τῆς χώρας ἡδύνατο, καὶ τριήρεις καὶ πλοῖα ὡς ἡδύνατο
 πλεῖστα ναυπηγησάμενος ἐπήει διὰ τε τῆς ἡπείρου καὶ διὰ
 θαλάσσης. ἐνταῦθα πληρώσαντες οἱ Ἕλληνες πλοῖα ὄσα ἐπῆν
 αὐτοῖς, καὶ δὴ καὶ τριήρεις, ἡγουμένου Ἐμμανουήλου τοῦ νό-
 20 θου Ἰωάννου τοῦ βασιλέως παιδός, ἀντανήγοντό τε καὶ ἐναυ-
 μάχησαν. καὶ ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες. οὗτος δὲ ὁ Ἐμμανουῆ-
 λος, ὁ τοῦ βασιλέως παῖς, τὰ ἐς γυνῶσιν καὶ φρόνησιν οὐδε-

1. ἧ] καὶ P

5. θαμά?

17. ξι' ἦν? sed cf. p. 260 A extr.

dicens eos impia commisisse. merito igitur, cum regi suo violentas
 intulerint manus, has poenas sceleris luisse commissi. ipse ergo re-
 cepit regnum, et in Asiam transiens eam formam Asiae rebus indu-
 xit, quae videbatur Asiae regnum firmissimum et tutissimum effectura.
 deinde abiit, Asia relicta, statuens obsidione cingere Byzantium. Ther-
 mae hostiles exercitus admovit. Triballorum duci bellum intulit, ex
 regione eius frequenter praedas agens, et Spenderobem metropolim
 obsidione premens. is erat Stepanus, Eleazarum Pladicis uxoris frater,
 cui Bulco nomen erat. ut Eleazarus vitam finiit, principatum ipse
 arripuit et pro principe se gessit, Paiaziti strenue operam navans,
 quandocumque eius auxilium implorasset. Stepanus cum foret in eo
 praelio quod propter Byzantium committebatur, defecit a Mose et ad
 fratrem eius transfugit. hac rei indignitate irritatus Moses ur-
 bem Stepani exercitu circumsedet; regionemque graviter populationi-
 bus vastavit. ut autem oppugnatum ivit Byzantium, multum iuvabatur
 agens ferensque quaecumque ex regione potuisset. fabricans naves
 et triemes terra marique iter faciebat. Graecis implentes naves et
 triemes, quae in promptu erant, navalibus copiis praelium navale
 commiserunt, duce Emanuele, notho regis Ioannis filio, cum hostibus;
 et ex eo praelio Graeci excessere victores. hic Emanuel regis filius

νὸς λειπόμενος, ἐπὶ τὸ ἐξηγεῖσθαι ἐς πόλεμον ἰκανός τε ἐδό-
κει ἐν τῷ τότε παρόντι καὶ ἠὺδοκίμει. δι' ἃ δὴ εὐδοκίμων
ἔάλω τε ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ βασιλέως, καὶ ἐσπεσὼν ἐς εἰρήτην
διεγένετο ἐπὶ ἔτη ἑπτακαίδεκα σὺν τοῖς παισὶν αὐτοῦ. Μω-
5 σῆς μὲν οὖν ὡς ἔσφαλε τὴν κατὰ θάλασσαν δύναμιν, ἐπιὼν D
διὰ τῆς ἠπείρου ἐδήον τε τὴν Βυζαντίου χώραν καὶ Θέρμην
ἐπολιόρκει καὶ Τριβαλλοῖς ἐπολέμει. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν
τῇ Ἀσίᾳ Τούρκων ἡγεμόνας σπονδὰς ποιησάμενος εἰρήνην
ἤγε, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὰ πολλὰ διατρίβων ἐτύγγαεν.

- 10 Ἕλληνες μὲν οὖν, ὡς ἐτελεύτησε Μουσουλμάνης, ἐπαγό-
μενοι τὸν παῖδα αὐτοῦ, τοῦνομα Ὀρχάνην, συνέστησαν ἐπὶ
Μωσεῖ, μετὰ δὲ ταῦτα ἔπεμψαν ἐς τὴν Θέρμην, ὡς ἐντεῦ-
θεν τῷ τε Πογδάνῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ταύτῃ Τούρκων διὰ
χρημάτων ἐπικούροις ὀρμώμενός τε ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐπε- P.95
15 λαύνοι καὶ τὴν χώραν κατὰσχοι. ὁ μέντοι παῖς ἐπετέτραπτο
ἀνδρὶ Τούρκῳ ἀπὸ Ἀσίας, Παλαπάνῳ τοῦνομα, τὰ μὲν ἄλλα
οὐκ ἀγεννεῖ, πιστῷ δὲ οὐ πάνν. καὶ ἐς τὴν Θέρμην ἀφί-
κετο, ἔξιὼν δ' ἐντεῦθεν ἦει διὰ τῆς Μακεδονίας ἐπὶ Βέρροϊάν
τε καὶ τὴν ταύτῃ χώραν, καὶ προσχωροῦντων αὐτῷ τῶν ταύ-
20 τη ἐπινεμομένων Τούρκων ἤλαυνεν ἐπὶ Θετταλίαν. Μωσῆς
δὲ ὡς ἐπύθετο τὸν Μουσουλμάνεω παῖδα τὴν τε χώραν ὑπα-
γόμενον καὶ ἐλαύνοντα ἐπὶ Θετταλίαν, συντίθεται προδο-

1. ἰκανά P

5. ἔσφάλῃ?

6. Θέρμην ἦν ἐπολιόρκει P

cum prudentia et militari scientia facile omnes anteiret, tum tempo-
ris Graecos ista victoria contentos esse iubet; ipseque plurima prae-
fulgebat gloria. hanc eius gloriam cum haud aequo animo ferret reg-
is frater, Emanuele in carcerem duci iussit; qui annis adhuc vixit
septem et decem cum liberis suis. Moses, cum parum prospere suc-
cessisset navale praelium, accedens per continentem Byzantii regioni
populando molestus erat; graviter Thermam quoque, quam obsidione
cinxerat, affligebat, etiam cum Triballis bellum gerens. pax autem
intercesserat cum Turcorum in Asia ducibus: proinde non hostilia
patiebantur a Mose, qui plerumque in Europa aetatem agebat.

Graeci, cum fato functus esset Mulsumanes, filium eius Orchanem ac-
censentes opposuerunt Mosi hostem, postea vero miserunt eum Thermam ad
Pogdanum et alios Turcos, qui ibi stipendia faciebant, rogantes ut auxilio
essent Orchanis procedenti in Europam, ut eam occuparet. puer quidem
Orchanis viro Turco ex Asia oriundo committebatur, caetera non ignobili,
parum tamen fido: Palapanum eum nominant. Orchanes venit Thermam:
inde transita Macedonia, Berrhoen venit, et in regionem finitimam,
cum ad ipsum accederent Turci, qui ea loca tenebant, profectus est
in Thessaliam. Moses ut accepit Musulmanis filium Orchanem regnum

σίαν τῷ Παλαπάνῳ, ὥστε παραδοῦναι αὐτῷ τὸν παῖδα ἐπι-
 ὄντι καὶ διασημῆναι ἐκάστοτε ὅποι ἐλαύνοιεν περιόντες. οὐ-
 Β 75 Βτιος μὲν οὖν ὡς ἐκασταχοῦ ποι τῆς χώρας ἐπίοι, διεσήμαινέ
 τε τῷ Μωσῆ καὶ ἐδήλου ἧ ἐπιῶν σφίσι τε περιτύχοι καὶ τὸν
 παῖδα παραδοίη αὐτῷ. ἐγένοντο μὲν οὖν οἱ ἀμφὶ τὸν παῖδα 5
 ἐπὶ τὸ ἐς Θεσσαλίαν καθῆκον ὄρος τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐν-
 ταῦθα ὡς ὑπεσημῆματο ὑπὸ Παλαπάνεω τῷ Μωσῆ, ἐπιῶν
 τὸν τε παῖδα ἐζώγρησε καὶ τὸν στρατὸν διέφθειρε. μετὰ δὲ
 V. 75 ταῦτα ἐπὶ τὴν Βογδάνου χώραν ἀφικόμενος τὴν τε χώραν
 αὐτῷ ταύτῃ ὑπηγάγετο, καὶ τοῖς Ἑλλησι διαπολεμῶν προσεῖ- 10
 χεν ἐντεταμένως. Ἕλληες μὲν οὖν οὔτε ἐπολέμου οὔτε ἐπο-
 λεμοῦντο. καὶ Ἰησοῦς ὁ νεώτερος τῶν Παιαζήτεω παίδων
 C ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφικόμενος ἔστε τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν
 μετέβαλλε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτησε.

Μεχμέτης μὲν οὖν, καὶ οὗτος Μωσέως μὲν ἀδελφός, 15
 παῖς δὲ Παιαζήτεω, ἀπὸ τῆς Καραμάνου χώρας ὀρμώμενος,
 ἐπειδὴ ἐν ἰκανῇ ἡλικίας ἦν, τοὺς τε συγγενεῖς τῶν Τούρκων
 μετῆει ὡς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπιπαριῶν. καὶ διαπρεσβενομένων,
 καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑποδεχομένων καὶ αὐτῶν κατὰ δύναμιν ἐς
 τὴν βυσιλείαν αὐτῷ συλλήψεσθαι, τὴν τε Ἀσίαν ὑπηγάγετο, 20
 ἀχθομένων τῶν τῆς Ἀσίας ἀρίστων τῆς Μωσέως ἐν ἀρχῇ
 τυραννίδος καὶ προσχωρούντων τῷ Μεχμέτῃ, τῆς τε Ἀσίας

11. ἐπιτεταμένως P

18. οἷς P

sibi parare et in Thessaliam pergere, proditionem puero per Palapanum subornat. Palapanum enim iubebat Moses ut sibi significaret ubi puer cum suis versaretur, et deinde accedenti eum traderet. Palapanus quidem Orchanis itinera et loca in quibus morabatur, semper indicabat. monebat qua adire deberet, ut puerum per proditionem caperet. Orchanes vero cum suis manebat in monte qui Thessaliae imminet. eo cum accessisset Moses, ut indicatum erat a Palapano, puerum vivum capit exercitumque trucidavit. postea in Pogdani regionem profectus, eam suae ditionis fecit; et cum Graecis intentus in omnes occasiones summa vi bellum gerebat. at Graeci bello abstinebant prorsus. Iesus autem sive Iosue, qui natu minimus erat filiorum Paiazitis, ad Graecos se recipiens Christianam religionem assumpsit, nec multo post ad superos migravit.

Mechmetes Mosis frater, quem et ipsum genuerat Paiazites, ubi primum eam aetatem attigit quae rebus gerendis idonea fuit, cum exercitu ex Caramania profectus Turcos sollicitabat, ut sibi subsidio venirent in acquirendo regno. cum igitur ultro citroque legati ablegarentur, necnon Graeci auxilium pollicerentur ad regnum capiendum, Asiae imperium nactus est, cum optimus quisque indignaretur

ἐπῆρξε καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ὑπηγάγετο. οὗτος μὲν δὴ, ὡς
 Μουσουλμάνης τε ἐβασίλευε καὶ Μωσῆς καὶ Ἰησοῦς, πρότε- D
 ρον οἱ τὸ παιδίον ἐπιτετραμμένοι, μὴ κατάδηλον ὅποι τυγ-
 χάνοι ὃν τὸ παιδίον γενόμενον τοῖς ἀδελφοῖς, δεδοικότες μὴ
 5 συλληφθεῖν τε καὶ ἀπόλοιτο, ἐν χορδοποιοῦ τινὸς ἐν Προύσῃ
 παρέκατέθεντο, ὡς ἂν τὴν τέχνην ἐκμανθάνοι. καὶ μετὰ
 ταῦτα, ὡς ἐνταῦθα τῆς ἡλικίας ἦν ὅπῃ ἀντιλαβέσθαι τῶν
 πραγμάτων αὐτῶν οἷός τ' ἦν, ἐχώρει ἐπὶ Καραμᾶνον τὸν
 Ἀλοῦριν. καὶ ἐντεῦθεν δὴ, ὡς πρόσθεν μοι ἐδηλοῦτο, ὁρμώ-
 10 μενος τῆς τε Ἀσίας εὐπετώσ ἤρξε, συνεπιλαβομένον τοῦ Κα-
 ραμᾶνου καὶ τινων ἄλλων ἡγεμόνων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ ἐπὶ
 Βυζάντιον διαβὰς τῷ τε Ἑλλήνων βασιλεῖ ἐς λόγους ἀφίκετο,
 καὶ ὄρκια πῶησάμενοι ἢ ἐδόκει αὐτοῖς ἐπιτηδείως ἔχειν, ἤλαν- P. 96
 νεν ἐπὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα ἐπὶ τῆς Θράκης, ὡς συμ-
 15 μίξων τε ἐκείνῳ, καὶ προσλαβὼν τὴν ἐκείνου δύναμιν ἐπὶ
 μαχόμενος τῷ ἀδελφῷ. Μωσῆς μέντοι ἐπεὶ ἐπίθητο τάχι-
 στα διαβαίνοντα ἐκ τῆς Ἀσίας, ἐπήλανε σὺν πολλῷ τῷ στρα-
 τεύματι ἐπ' αὐτόν, καὶ ποι τῆς χώρας διελαύνοντι κατὰ Χω-
 ριούπολιν προσέμιξε τῷ ἀδελφῷ καὶ ἐς μάχην καθίστατο.
 20 συνταξάμενος δὲ ἐπήει· καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μεχμέτης
 ἀντεπήει συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. καὶ ὡς ἐγένοντο

1. ὑπῆρξε P ἠπείγετο? 5. ἐν om P χορδοποιοῦ] cf.
 Hammer I p. 338. 6. μανθάνοι] addit P ὅποι τυγχάνει ὃν.
 17. ἐκ] ἐπὶ P 21. ὡς ὁμόσε ἐγένοντο τοῖν ἀδελφοῖν?

propter Mosis violentiam et tyrannidem, et adiungerentur Mechemeti advenienti. atque in hunc modum Asiae imperio potitus etiam in Europam expeditionem parabat. hunc quidem, regnante Mulsumane, Moses et Iesus, quibus educandi pueri negotium datum erat, ne rescirent fratres ubinam puer aleretur, auxilii ut caperetur et necaretur, artificii cuidam chordarum faciendarum tradiderunt Prusae, ut artificium id addisceret. postmodum cum iam per aetatem res ipsas tractare posset, abiit ad Caramanum Alurim. hinc profectus, ut antea significavimus, Asiae imperio facile potitus est, adiutantibus Caramano et aliis Asiae quibusdam ducibus. transgressus Byzantium in colloquium cum Graecorum rege venit. deinde cum utrinque se iuramenti religionem, quantum satis erat, devinxissent, protectionem instituit ad Triballorum Thraciaeque principem; ut ad hunc in colloquium adhibitus copias ab eo acciperet, quibus subnixus, fratri bellum inferret. ut rumore allatum est ad Mosen, fratrem quam ocysime in Asiam traiecisse, obviam processit magno instructus exercitu. et cum alicubi regionem quandam transiret, iuxta eius regionis oppidum in fratrem incidit. accingebatur itaque ad pugnam ordines-

τ' ἀδελφοῦ τὰ στρατεύματα, τὸ μὲν τῆς Ἀσίας διαβὰν σὺν τῷ
 Β Μεχμέτῃ, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, συνέμισγον καὶ ἐμάχον-
 το. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐτράπετο τὸ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα,
 καὶ ὤρητο εἰς φυγὴν. Μεχμέτης μὲν δὴ ὁ χορδίνης ἐπὶ
 Ἀλὴν Παιαζήτειω παῖδα εἰς Βυζάντιον διεσώζετο, καὶ τὰ 5
 στρατεύματα διεσώζοντο. ἐντεῦθεν αὖθις ἐπὶ τὴν Ἀσίαν δια-
 βάντα ἐπερρώννυντό τε αὖ καὶ ἀνελαμβάνοντο σφᾶς, ὡς αὖ-
 θις ἐπιόντες καὶ ἀναμαχοῦμενοι τῷ Μωσεί περὶ τῶν ἄλλων
 πραγμάτων. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος συναγείρας τὸ
 τῆς Ἀσίας στρατεύμα διεπορθμεύετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς 10
 τὴν Εὐρώπην. εἰς μὲν οὖν τὴν Ἀσίαν διαβῆναι τὸν Μωσέα
 διεκώλων Ἕλληνας, ἐπεὶ ἐπεκράτουν τὴν τῆς θαλάττης διάβα-
 C σιν, καὶ τὸν τε Ἑλλήσποντον ἐπετήρουν καὶ τὸ ἐν Προποντιδί
 ἰερόν. Μεχμέτης μὲν οὖν, ὡς εἰς τὴν Ἀσίαν διέβη αὐτῷ τὰ
 στρατεύματα, ἴετο εὐθὺς Τριβαλλῶν ὡς τὴν δυνάμιν ἐκείνων 15
 προσληφόμενος ἀξιόχρεων οὖσαν. ὡς δὲ ἠπείγετο συμμῖξαι
 V. 76 Μωσῆς, ὡς ἐγένετο ἐν Πανίου χώρα οὕτω καλουμένη τῇ
 ὑπὲρ τὸν Αἴμον χώρα, ἐνταῦθα καταλαμβάνει ἐπίπροσθεν
 γενόμενος διὰ τοῦ ὄρους ὃ Μωσῆς τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ ὡς
 ᾤσθετο ἐπιόντα τὸν ἀδελφὸν ἐγγυτάτω οἱ γενέσθαι, παρετά- 20
 ξατό τε καὶ εἰς μάχην καθίστη. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐτράπετο,
 καὶ φεύγων ὄχητο ἐπὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα. καὶ ἐπειδὴ

que explicabat, et instructo agmine Mechemetes contra fratrem ibat. cum autem in conspectum venisset uterque exercitus, hic quidem per Asiam iter metiens, alter ex Europa adveniens, collatis signis praelium inibant. exercitus Asianus haud diu stetit, verum terga dans fugiebat; unde et Mechemet palam se proripit. fidium vero opifex, instructor et magister eius, Halim Paiazitis quoque filium Byzantium incolumem deduxerat; ad quem Mechemet fugiens ibi cum exercitu ab caede servatus est. hinc receptis animis denuo in Asiam traicere decernunt, pugnaturi cum Mose propter alias res. nec multo tempore interiecto conscriptum Asianum exercitum Graeci in Europam transportabant. Mosen in Asiam transgredi haud sinebant Graeci, qui occupaverant traiectum. praesidio etiam tenebant Hellespontum et templum in Propontide situm. Mechemetes, ut copias suas traduxit in Asiam, recta ad Triballos iter maturavit, ut inde exercitum compararet, quem praesenti negotio in primis commodum iudicabat, et cum fratre praelii aleam experiretur. Moses praelii cupidus venit in regionem quae supra Haemum est, Panium dictam; in qua, quia praecesserat montem, invenit fratrem. ut sensit fratrem accedere et iam in proximo esse, aciem instruit et praelium capessit, moxque in fugam agitur; qui fugiens properabat ad Triballorum ducem. cum au-

διέτριβεν αὐτοῦ, ἔπεμπε λόγους παρὰ τῶν Τούρκων τοὺς ἀρί- D
 στούς περὶ ἀποστάσεως, πρὸς τε Χασάνην τῶν ἐπηλίδων ἄγ-
 χοντα καὶ ἐπὶ Βρηνέζεια καὶ Ἀμουράτην. οἱ δὲ τοὺς τε λό-
 γους προσίεντο καὶ σφίσι λόγον ἐδίδουσαν περὶ ἀποστάσεως.
 5 ἐντεῦθεν Βρηνέζης αὐτὸς τε αὐτομολεῖ παρὰ Μεχμέτη, ἔχων
 παρ' ἑαυτῷ Τούρκους τε ὡς πλείστους καὶ δὴ καὶ τοὺς παῖ-
 δας Χασάνη σὺν τῶν νεηλίδων τοῖς ἀρίστοις. ἐντεῦθεν ὡς
 τῷ Μεχμέτη προσεγένετο δύναμις ὥστε διαπειροῦσθαι ἰκανὸς
 εἶναι τοῦ ἀδελφοῦ, λαβὼν καὶ τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα μεθ'
 10 ἑαυτοῦ ἤλανεν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ὡς μαχοῦμενος. Μωσῆς P. 97
 μὲν οὖν διανοοῦμενος ἐμποδῶν γενέσθαι τῷ ἀδελφῷ, ὥστε
 μὴ ἐξελαύνειν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ προσάγεσθαι αὐτῷ τὴν
 χώραν, ἔχων τὰς τε θύρας καὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα
 ἅπαν πλὴν τῶν παρὰ Μεχμέτη αὐτομολησάντων, διέτριβε
 15 κατὰ τὴν τῶν Μυσῶν χώραν. ἐνταῦθα ἐξελθὼν ὁ Μεχμέ-
 τῆς ἐστρατοπεδεύετο. ὡς δὲ ἀγχοῦ γενόμενος τῷ στρατεύ-
 ματι Μωσέως παρετάξατο εἰς μάχην, καὶ εἶχε μὲν τὸ εὐώ-
 νημον αὐτοῦ κέρας ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμών, τὸ δεξιὸν δὲ
 Βρηνέζης σὺν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· παρῆσαν γὰρ αὐτῷ παῖδες
 20 γενόμενοι Ἀγαθοὶ Βαράμος τε καὶ Ἀλῆς καὶ Βεΐκης καὶ
 Ἰησοῦς. ἐπειδὴ δὲ καὶ Μωσῆς παραταξάμενος εἶχεν ἐν τά-
 ξει τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, καὶ πυριῶν ἐπεσκόπει καὶ καθί- B

7. τῶν] τοῖς P

tem ibi versaretur, misit legationem ad optimates Turcorum, ad Chasanem Brenezem Amuratemque, ut sollicitaret eorum animos ad defectionem. at hi defectionis sermonem primo abnuebant: verum tandem ipsi inter sese defectionis consilia capiunt. hinc Brenezes sua sponte transfugiebat ad Mechetem, trahens secum Turcorum proceres et filios necnon Chasanem cum optimis quibusque de peregrinorum cohorte. cum iam accessissent copiae Mecheti haud poenitendae, quibus fretus praelii fortunam cum fratre facile tentare posset, assumpto Triballorum principe contra fratrem pergere, et praelii potestatem facere instituit. Moses igitur, ut Mechetis consilium impediret, ne facile in Europam transire eamque sui iuris facere posset, ducens secum universum Europae exercitum et ianuae milites, exceptis his qui ad Mechetem concesserant, in Mysorum regione coedit. ibi Mechetes in expeditionem egressus castra locavit. ut autem appropinquavit Mosis castris, copias in aciem eduxit. sinistrum cornu tenebat Triballorum dux. dextro praeerat Brenezes cum filiis suis: secum enim in castris habebat filios, qui ipsi nati erant, Agathen, Baramum, Haliem, Beicen et Iesum. postquam autem et Moses aciem suam instruxit, accedens omnia explorabat; et

στη ὡς αὐτῷ ἐδόκει, παρελαύνων ἀπανταχῆ, ἐνταῦθα Χασά-
 νης ὁ τῶν νεηλῦδων ἄρχων αὐτομολήσας, τότε δὴ προσελά-
 σας τῷ ἵππῳ ἐπὶ τὸ Μωσέως στρατεύμα ἐφώνει πρὸς τοὺς
 νεηλῦδας “ὦ παῖδες, τί διαμέλλετε καὶ οὐκ ἐξέρχεσθε ὅτι
 τάχιστα ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν, ἄνδρα τε τῶν τοῦ γένους 5
 Ὀτουμανίδων δικαιοτάτον τε καὶ ἐπεικέστατον καὶ πάντας
 δὴ τοῦ γένους αὐτοῦ ὑπερβαλλόμενον ἀρετῆ, ἀλλὰ ἀνέχεσθε
 ὑβριζόμενοι καὶ κακῶς πράττοντες ὑπ’ ἀνδρὸς ὑβριστοῦ τῆ
 φύσει καὶ ἀλαζόνος καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύουσιν αὐτοῦ
 οὐδὲν ὑγιὲς ἔχοντος;” ταῦτα λέγοντος τοῦ Χασάνεω, ὥσπερ 10
 ἐλαύνων ἐπὶ τὰς συντάξεις ἤκουεν ὁ τι λέγοι ὁ ἀνὴρ οὗτος.
 ὑπολαβὼν δέ τις ἔφασκεν “ἀλλ’ ὦ βασιλεῦ οὐχ ὄργῃς Χασάνη
 τὸν νεηλῦδων ἄρχοντα, μέγα τιμηθέντα ὑπὸ σοῦ, ὡς ἐξυβρι-
 ζει τοὺς νεηλῦδας ἐπικαλούμενος ἐπὶ ἀπόστασιν;” ἐνταῦθα
 ὡς ἤκουσε ταῦτα Μωσῆς, οὐκέτι ἐπέσχευεν αὐτόν, ἀλλὰ ἐπα- 15
 φείς τὸν ἵππον ἐκέντει ἐπὶ τὸν Χασάνη ὡς ἀναιρήσων, καὶ
 ἔθει ἀνὰ κράτος. Χασάνης μὲν οὖν ἐπεὶ τε τάχιστα ἦσθετο
 Μωσέα ἀνὰ κράτος ἐλαύνοντα ἐπ’ αὐτόν, ἔφρευγέ τε αὐτὸς
 κατὰ δύναμιν, Μωσῆς δὲ ἐφείπετο διώκων. ἐνταῦθα κατα-
 λαβὼν φεύγοντα καθαιρεῖ τῷ ξίφει τὸν ἄνδρα, ἄνωθεν κα- 20
 θείς τὸ ξίφος. Θεράπων δὲ τοῦ Χασάνεω, ὡς ἐπεῖδε τὸν δε-
 σπότην αὐτοῦ ἀναιρεθέντα, καὶ ὡς τὸ δεύτερον Μωσῆς ἐπα-

ubi sibi opportunissimum videbatur, stetit, et ubique suis praesens erat. ibi tum Chasanes peregrinorum dux, qui desciverat a Mose, equo vectus ad Mosis exercitum, voce quam potuit maxima exclamavit, peregrinos appellans: “o filii, quid cunctamini, aut quid differtis continuo abire ad regem vestrum, virum ex genere Otomanidarum ortum, et iustissimum et aequissimum, quique omnes sui generis principes virtute antecedit? verum miseri manetis, contumeliis affecti a viro qui nec sibi nec amicis quicquam salutare prospicere potest?” haec quidem clamantem et ad aciem festinantem audivit rex. quidam autem respondens inquit “o rex, non aspicias Chasanem peregrinorum ducem, quem in maximo penes te honore habuisti, incitare peregrinos ad defectionem?” quae ubi advertit Moses parari, non amplius suos continuit: verum immittens eos, ipseque equo calcaria subdens, ferebatur in Chasanem, ut eum occideret, currebatque plenis et effusis habenis. Chasanes ut accepit Mosem contra se summa celeritate niti, et ipse adhibita festinatione summa aufugit. Moses acerrime insecutus, ut fugientem est indeptus, gladio eum peremit, e supernis ictum inferens. minister autem Chasanis, ut dominum suum vidit necatum iamque Mosem iterum librare ictum in Chasanem, Chasane

- νατεινόμενος τὸ ξίφος παίσων αἰθῆς, κατῆρει ὁ Χασάνεω θε-
 ρύπων, καὶ τὴν χεῖρα ἐπανατεινόμενος τὴν χεῖρα ἀφείλε τῆ
 ξίφει. ὁ δὲ ὡς ἤσθετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ πεσοῦσης, ἤλανε
 μέντοι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ ὡς ἤσθοντο αὐτὸν τὰ στρα-
 5 τεύματα λελωβημένον, φεύγοντες ὄχοντο πρὸς τὸν ἀδελφόν. V. 77
 ἐνταῦθα δὴ καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἐπέχων δρόμῳ ὄχετο φεύγων
 ἐπὶ τὴν Δακίαν χώραν. Μεχμέτης μὲν οὖν αὐτίκα, ὡς τὰ
 στρατεύματα ἦει ἐπ' αὐτὸν καὶ τὰ πράγματα αὐτῷ ἐγένετο,
 αὐτίκα ἐδόκει τὸν ἀδελφὸν ἐπιδιώκειν. καὶ κάμνοντα αὐτὸν
 10 καὶ σὺν τῇ μιᾷ χειρὶ ἐλαίοντα καὶ ἔς τι ἔλος ἐμβαλόγτα P. 98
 σὺλλαμβάνουσι, καὶ ὄγοντες παρὰ τῷ ἀδελφῷ κατεχρήσατο
 αὐτίκα ἀγγόνη τὸν λαιμὸν βιασάμενος. ἐνταῦθα Μεχμέτης 1413
 ὁ Παιαζήτεω τὴν βασιλείαν παραλαβὼν τοὺς τε Ἕλληνας ἐπι-
 τηδεῖους ὄντας αὐτῷ, τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι χώραν ἐδώ-
 15 ρήσατο ἰκανὴν τῇ παροίκῳ αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύ-
 μα ἐπιπέμψας ἐπὶ τὴν Δακίαν χώραν ταύτην τε ἐδήον. ἐς
 ὃν δὴ πρέσβεις πέμψας ὁ τῶν Δακῶν ἡγεμὼν σπονδὰς τε
 ἐποίησατο, ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ὃν τινα ἐτάξατο αὐτῷ Μεχ-
 μέτης βασιλεὺς.
- 20 Ἕλλησι μέντοι φιλία ἦν αὐτῷ διὰ τέλους. διὸ καὶ Ἐμ-
 μανουήλ ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενος B
 τὸν τε Ἰσθμὸν ἐτείχισε, καὶ τοὺς Πελοποννησίους αὐτοῦ με-

1. κατῆρεν? cf. p. 102 D.

subtracto, librantis ictum manum abscidit gladio. qui ut cognovit
 manum sibi praecisam, propere in castra rediit. ut milites viderunt
 eum esse mutilatum, ibant ad Mechemetem. Moses autem copiis iam
 omnibus nudatus, cum nihil efficere posset, celeri fuga in Daciae re-
 gionem abire festinabat. Mechemetes autem ubi primum ad ipsum
 exercitus convolarant, rebusque iam potitus esset, statuit continuo
 fratrem fuga sibi consulentem persequi. eum itaque aegrum una
 manu fugientem et in palustri loco se condentem deprehenderunt.
 deprehensum adduxerunt ad fratrem, qui illico eum necavit, gut-
 tur eius laqueo frangens. Mechemetes igitur cum iam regnum esset
 nactus, et ad id parandum sibi in primis utilem fuisse Graecorum
 operam cognovisset, regionem amplam suae finitimam Triballorum
 duci donavit. postea exercitibus missis Daciam evastabat. ad quem
 pacem petitum legatos misit Daciae princeps, promittens se tribu-
 tum regi pensurum, quantuncunque imperasset. pax ea condicione
 data est.

Cum Graecis Mechemeti perpetua amicitia fuit. quapropter Eman-
 uel Byzantii rex cum in Peloponnesum venisset, Isthmum muro cin-
 xit; et Peloponnesios ubi Isthmum muro circum dedisset, accersivit.

ταπεμψάμενος, ἐπειδὴ ἐτείχισε τὸν Ἴσθμόν. ὁ δὲ Ἴσθμὸς οὗτος ξύμπασαν τὴν Πελοπόννησον, ὥστε νῆσος γενέσθαι, διείργει, ἐς δύο καὶ τεσσαράκοντα σταδίους ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν καθήκων, καθ' ὃν δὴ γῶρον καὶ Ἴσθμια ἐτελεῖτο τοῖς Ἕλλησι. διήκει δὲ ἀπὸ Κορίνθου πόλεως σταδίους πέντε 5 καὶ εἴκοσι. τοῦτον τὸν Ἴσθμόν ἐλαύνοντος Ξέρξεω τοῦ Δαρειοῦ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐτειχίσαντο Πελοποννήσιοι, διακωλύειν βουλόμενοι μὴ παριέναι εἰς τῆς Πελοποννήσου τὸν βάρβαρον. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰουστινιανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τὸ δεύτερον ἐτείχισε. καὶ οὗτος δὴ, ὡς εἰρηναῖα αὐτῷ πρὸς 10 Μεχμέτη τὸν Παιαζήτεω, ἐς Πελοπόννησον ἀφικόμενος τὸν τε ἀδελφὸν αὐτοῦ καθίστη ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Πελοποννήσου καὶ τὸν Ἴσθμόν ἐτείχισεν, ὥστε αὐτῷ τελέσαι τοὺς Πελοποννησίους ἐπὶ τὴν τοῦ Ἴσθμοῦ φυλακὴν χρήματα. προηγόρευε μὲν οὖν ἐς τὸν Ἴσθμόν συλλέγεσθαι. οἱ δὲ ἐπειθοντο καὶ 15 συλληχθέντες ἐτείχιζον, συμβαλλόμενος ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν. ἐπεῖτε δὴ ἐς τέλος ἤγαγε τὸ τεῖχος, ἐνταῦθα συλλαμβάνει τοὺς Πελοποννησίων ἄρχοντας, οἱ πολὺν κατέχοντες χρόνον τὴν χώραν οὐδέν τι πάνν πείθεσθαι τοῖς Ἕλληνων ἡγεμόσι βούλοιντο, ὅτι μὴ σφίσι αὐτοῖς δοκοῦν ἔστι 20 τι ὠφελεῖν αὐτούς. τότε μὲν δὴ συλλαβὼν τούτους ἐκομίζετο ἐπὶ Βυζάντιον, ἔχων καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἐν φυλακῇ.

Isthmus universam Peloponnesum, ut in insulae formam redigatur, concludit, extendens se a mari in mare, quo spatio colligit quadraginta duo stadia. eo loci Isthmia celebrare Graeci consueverunt. extendit se ab urbe Corintho ad stadia viginti quinque. Isthmum autem accedente cum hostilibus copiis Xerxe Darii filio contra Athenienses, muro complexi sunt Peloponnesii, arcere volentes barbarum Peloponnesi accessu. postea etiam Iustinianus Romanorum imperator muro Peloponnesum inclusit. Emanuel igitur cum pax intercessisset cum Mechmete, Paiazitis filio, in Peloponnesum veniens fratrem Peloponneso praefecit, Isthmumque muro firmavit undique; et tributum imperavit Peloponnesiis, quo Isthmum defendere posset. edixitque ut omnes in Isthmo convenirent: qui edicto parentes convenire, congregatique murum extruxere, cum quilibet pro se sedulo suum opus exequeretur. ubi autem ad finem deductum est aedificium illud, Peloponnesi duces capit; qui longo tempore regionem tenentes parere recusabant Graecorum ducibus, nisi quando et ipsorum ibi verteretur utilitas. captos secum Byzantium ducebat, interrim diligenti custodia Peloponnesios circumdans.

- Τούτους μὲν ᾤχετο ἄγων· Μεχμέτης δὲ ὡς ἐβασίλευε, χρόνου ἐπιγινόμενον ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν Ἰσμαήλην Σινώπης ἡγεμόνα, ὅτι τῷ Μωσεῖ φίλος τε ἐδόκει καὶ ἐπιτήδειος ὡς συμβαλέσθαι ἐς τὸν καθ' ἑαυτοῦ πόλεμον. πρᾶσβείαν δὲ πέμψας 5 καὶ ταξάμενος ἀπάγειν φόρον τὴν τοῦ χαλκοῦ πρόσδοον, (δοκεῖ γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φέρειν μόνον, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, τὸν χαλκόν) τούτου δὲ τὴν πρόσδοον παρα- P.99
δοὺς τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ σπονδάς τε ἐποιήσατο καὶ τὸν πόλεμον κατελύσατο.
- 10 Πρὸς μέντοι τοὺς Οὐνετοὺς διενεχθεῖς ἐπολέμησε διὰ τε τὴν πρὸς τὸν Ἰόνιον χώραν τῶν Οὐνετῶν, ἐς ἣν ἐπιπέμψας στρατεύματα ἐδήου. ἔνθα δὲ διαπρᾶσβευσάμενοι ὡς οὐδὲν εὖραντο ἐπιτήδειον, ἐπολέμουν αὐτῷ. δοκεῖ δὲ τοῦτο τὸ γένος παλαιὸν τε γενέσθαι καὶ τῶν κατὰ τὸν Ἰόνιον εὐγενῶν
15 κράτιστον δὴ εἶναι καὶ γενναϊότατον. ᾤκουν δὲ τὸ πρῶτον V. 78
χώραν τὴν πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ Ἰονίου ἀπὸ Ἰλλυριῶν καθήκουσαν ἐπὶ Ἰταλίαν, καὶ Ἐνετοὶ μὲν τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο, μετὰ δὲ ταῦτα Οὐνετοὶ ἐκλήθησαν. ὀρμώμενοι δὲ ἀπὸ τῆς B
ἡπείρου, τὰ μὲν προαιρέσει τὰ δὲ καὶ ἀνάγκῃ, δηρουμένης τῆς
20 χώρας αὐτῶν, ὥστε ἐν ἀσφαλεῖ μᾶλλον οἰκεῖσθαι, ἐπὶ νησὶν
τινα βραχεῖαν καὶ τεναγώδη ἀπὸ τῆς ἡπείρου ἐς πεντεκί-

11. τὸν om P   15. δὲ P

Captos quidem duces secum trahens abibat Peloponneso. Mechemetes ubi ad regnum promotus est, succedente tempore expeditionem sumpsit contra Ismaelem Sinopae principem: amicus enim et socius fuit Mosis, cuius opera enixe Moses adiutus est in bello quod gessit cum fratre Mechemete. mittens itaque Ismael legatos, quibus mandarat ut dicerent se paratum esse aeris reditus omnes Mechemeti, nomine tributi assignare, si secum pacem fecisset. haec enim regio Asiae sola, quod sciam, aes profert. cum igitur aeris reditus tradidisset Mechemeti, bellum pace commutatum est.

Tandem discordia inter ipsum et Venetos exarsit, qua impulsus Venetis bellum indicit, propter regionem quae Ionium spectat; cui missis exercitibus vastitatem maximam inducebat. Veneti legatis missis, ut nihil aequi impetrare potuerunt, animos in id bellum summa vi intenderunt. apparet gentem istam admodum esse vetustam, et nobiles Iones fortitudine et generoso spiritu longo intervallo post se reliquisse. habitaverunt antiquitus regionem vergentem ad sinum Ionicum, et ab Illyrico in Italiam excurrentem. antiqui eos Enetos nuncupabant: postmodum Veneti dicti sunt. profecti autem ex continenti, partim voluntate, partim necessitate subacti, ut quorum regio vastata esset ab Attila rege, ut in maiore securitate essent in posterum, insulam quandam parvam et palustrem, distantem ab

δεκα σταδίους ἔκκησαν. ἀπὸ σμικροῦ δὲ τινος ὀρμώμενοι, συλλεγομένων ἐς αὐτοὺς καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἠπείρου περιούκων, ὑπὸ τῶν πολεμίων ὅτι μάλιστα κακουμένων, καὶ προσγινομένων αἰεὶ ἀπὸ τῆς ἠπείρου, ἠκίσθη τε ὁ χώρος οὗτος καὶ εὐνομήθη ἐς μέγα δυνάμεως. ἐχώρει δὲ ἡ πόλις αὕτη εὐνο-5
 C ἠπείρου ἐπισήμων ἀνδρῶν εἴ τινα τὴν τε χώραν ἀφελόμενοι οἱ πολέμιοι ἐπιδιώκοιεν, ἐνταῦθα γενόμενος ἦκει. μεγάλης δὲ τῆς πόλεως ἐν βραχεῖ γενομένης, πολλοί τε Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων καὶ ἄλλων συχρῶν γενῶν ἄνδρες, γένους ὄντες 10 περιφανοῦς, ἦν τις ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ μὴ εὖ φέροιτο, εἴτε ὑπὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν διωκόμενοι εἴτε ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐξελαυνόμενοι, ἐς ταύτην δὴ τὴν πόλιν συνελέγοντο, ἄνδρες ἐπίσημοί τε καὶ ἀγαθοὶ καὶ παῖδες ἀνδρῶν τε ὄντες ἐπιφανῶν καὶ χώρας ἀρχόντων οὐ φαύλης. τοῦτο μὲν ἐς τὴν κα-15 τὰ τὸν Ἴόνιον χώραν καὶ τὴν Ἑλλάδα, τοῦτο δὲ καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐξελαυνόμενοι καὶ ἐνταῦθα ἀφικόμενοι ἔκκουσιν δὴ
 D ἀσφαλέστερον. ἐχούσης δὲ τῆς πόλεως ἐμπορίαν, ὅτι μάλιστα ἀνάγκης ἀποδεικνυμένης ἐς τοῦτο τρέπεσθαι ἕνα ἕκαστον διὰ τὸ μηδαμῆ τῆς ἠπείρου τοὺς ἐποίκους ἀντέχεσθαι, μηδὲ 20 ὅσα φέρει ἡ ἠπειρὸς ἐργαζομένων τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ θαλάττης ἐσκομιζομένων τὰ ἐπιτήδεια ἐς τὴν πόλιν, χρήματα

19. τοῦτο τὸ τρέπεσθαι P

continente quindecim stadiis, aedificiis occupare statuerunt. initium aedificandi factum est a paucis Venetis in unum collectis. deinde accessere finitimi continenti, bellis graviter divexati. urbs autem illa usque incrementum sumebat aedificiis et legibus, cum accolae plurimi non cessarent eo confluere. crescebat quidem ea civitas mirum in modum disciplinae sanctitate, cum eo accurrerent plurimi bonis legibus enutriti, et plurimi virorum in continenti illustres eo advolarent. praeterea si quis patria fortunisque omnibus pulsus vi hostili erat, huc gressus dirigebat. urbs illa incredibile dictu est quam brevi opibus creverit et disciplina. multi Graeci et Romani, necnon alii viri clarissimo genere exorti, in patria usi haud satis prospera fortuna, aut a civibus pulsus aut ab hostibus exacti, in hanc urbem congregabantur, filii virorum illustrium, qui regebant regionem haud infrugiferam. hi quidem partim in Ioniam et Graeciam, partim vero in Italiam pulsus, in istam civitatem se recipientes securius habitabant. cum autem ea sit urbs emporium celebre, animum adiecere ad mercaturam necessario, quia continentem non attingunt, nec eorum fructuum quos continens profert ipsis copia futura erat. proinde merito mercaturae operam dederunt, ut necessaria mari subveherentur.

μεγάλα ἔργασάμενοι ἀπὸ τούτου τὴν τε δύναμιν ἀξιόχρεω
 ἀπεδείκνυντο ἀπανταχῆ, καὶ τὴν πόλιν διώκουν οἰκημάτων τε
 τῶ πολυτελεῖ καὶ μεγαλοπρεπεῖα οἰκιῶν καὶ ναῶν. τριήρεις
 δὲ ναυπηγησάμενοι οὐκ ὀλίγας, καὶ δυνάμεις περιβαλλόμενοι
 5 ἰσχυράς, πρὸς τε τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ δυνατοὺς δοκοῦντας P. 100
 γενέσθαι προσενηγεμένοι φθόνῳ διεπολέμουν, δέει ἐπ' αὐ-
 τοὺς τὸν πόλεμον ἐπιφερόντων τῶ δοκεῖν ἐπὶ μέγα ἤδη χω-
 ρῆσαι δυνάμεως. τὴν τε πρὸς τὸν Ἴόνιον χώραν ἐκπλέοντι
 ἐπ' ἀριστερά, ἐπ' αὐτοῦ δὴ τοῦ μυχοῦ, χώραν τε οὖσαν οὐ
 10 φαύλην καὶ πόλεις εὐδαίμονας ὑπηγάγοντο. ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον
 πέλαγος ἀφικόσθαι· τοὺς τε παράπλους αὐτοῦ ταύτῃ κατα-
 στρεψάμενοι Κέρκυραν τε ἐχειρῶσαντο σύμπασαν καὶ Εὐ-
 βοιάν τε καὶ Κρήτην καὶ Πελοποννήσου τὰς πόλεις. καὶ ἐπὶ
 Συρίαν δὲ ἀφικόμενοι στόλῳ, καὶ Κυρήνην πόλιν ὑφ' αὐτοῖς
 15 ποιησάμενοι, μεγάλα ἀπεδείκνυντο ἔργα, πρὸς τε τοὺς βαρ-
 βάρους ταύτῃ πολλαχῆ διαναυμαχῆσαντες, καὶ τῆς θαλάσσης
 τῆς ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἐπικρατήσαντες. κατὰ τε Εὐ-
 ρώπην πρὸς τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ δοκοῦντας δύνασθαι ὁτιοῦν
 διεπολέμουν. καὶ Ἰταλίας μέντοι τῆς παράπλου οὐδὲν ὅ τι
 20 καὶ ἄξιον λόγου ὑπηγάγοντο σφίσιν, ὅτι μὴ Ραβέννην πόλιν
 εὐδαίμονα τελευτήσαντος τοῦ ἐν αὐτῇ ἡγεμόνος, διὰ τὸ μὴ
 ἐς τὸ ὁμόφυλον ἰέναι πολέμῳ ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἄλλοφύλους δια-

6. προενηγεμένοι P 10. ἐπὶ] ἔστε ἐπὶ? 15. ὑπεδείκνυντο P

cumque quilibet sedulo mercibus permutandis incumberet, brevi incre-
 dibilem potentiam sibi peperere. urbem basilicarum et domorum nec-
 non templorum magnificentia condecorarunt. triremes extruxere non
 modicas, et munimentis se communiere firmissimis. deinde ambitione
 moti navalia mittebant cum iis qui longe lateque navali gloria
 coruscare videbantur. etiam hi quorum potentia mari maxima erat,
 metuebant Venetorum lacessere arma: adeo magna his accesserat po-
 tentia. regionem autem haud infrugiferam, quae naviganti a sinu
 versus Ionium a sinistra est, et urbes opulentas subegerunt usque ad
 mare Aegaeum. huius portus omnes in potestatem redigentes, Cor-
 cyram universam in dicionem acceperunt. ceperunt Euboeam et Cre-
 tam Peloponnesique urbes. cum classe venerunt in Syriam; subigen-
 tesque Cyrenem urbem, magna militaris virtutis facta designabant,
 ubique cum barbaris praelia navalia facientes, et mare universum,
 quod est intra Herculis columnas, perdomantes. etiam pugnant
 fortiter contra eos qui erant in Europa, et sibi admodum potentes
 videbantur. nec oratione dignum puto quod non adnavigarunt Ita-
 liae, nec sibi subiecerunt Ravennam, urbem opulentam, principe hu-
 ius defuncto, quia nempe non solebant contra eiusdem gentis et cor-

ναυμαχεῖν. ἐπολέμησαν δὲ οὗτοι πρὸς τε τοὺς Ἕλληνας, καὶ ναυμαχίαις περιγεγόμενοι τὴν τε μητρόπολιν ἐχειρώσαντο ἐπισπομένων σφίσι καὶ ἐσπερίων συχιῶν, ἐξηγουμέων δ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦς
 V. 79 Ἕλληνας. καὶ ὡς τῆς ἠπείρου ἀντέχεσθαι ἤρξαντο, ἐν βρα-
 C χει δὴ χώραν τῆς ἠπείρου ἐκτήσαντο ἀγαθὴν, καὶ ὄχυρὰν 5
 τὴν πόλιν αὐτῶν παρείχοντο, κατ' ἄμφω τῷ δυνάμει ἐπὶ
 μέγα αὐξήσαντες. πρὸς τε τοὺς τῆς ἠπείρου ἡγεμόνας διενε-
 χθέντες ἐπολέμησαν ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τὸν πόλεμον, καὶ διέ-
 φερον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν μεγάλην ἑαυτοῖς παρα-
 σκευασάμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ βαρβάρων βασιλέως, 10
 τῆς Ἰταλίας πρὸς ἐσπέραν χώρας, [πρὸς] τὸν Ῥώμης ἀρχιε-
 ρέα ἐκπεσόντα τε τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Ῥωμαίων πόλεως, κατή-
 γαγόν τε τὸν ἀρχιερέα, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα πολεμήσαντες
 ὥστε ἐμπεδῶσαι τῷ ἀρχιερεῖ τὴν ἀρχήν, ναυμαχίᾳ τε ἐπε-
 κράτησαν καὶ κατήγαγον. καὶ πρὸς τε τοὺς Ἰαννίους, δοκοῦν- 15
 τας τῆς κατὰ τὰ χωρία ἐκεῖσε καὶ τὴν ἀράλαον τῆς Ἰταλίας
 D ἐπικρατεῖν, πόλεμον ἐξενεγκόντες μεγάλα ἀποδειξασθαι ἔργα,
 πολλαχῆ διαναυμαχήσαντες καὶ περιγεγόμενοι. οὗτοι τοι-
 γαροῦν τὸν πρὸς τοὺς Οὐνετιοὺς πόλεμον ἀναιρούμενοι ὀλί-
 γου δεῖν τὴν πόλιν αὐτὴν ἐχειρώσαντο, ἐπιπλεύσαντες τριή- 20
 ρεσι καὶ ναυσὶν ἐπὶ τῶν Οὐνετιῶν λιμένα, καὶ εἰσελθόντες
 κατὰ τὸ ἐπὶ Κλιζόην. πόλις δὲ αὐτῶν οἰκεῖται, ὅπῃ δὴ ὁ

5. δὲ P 8. γενεάς, καὶ διέφερον τὸν πόλεμον?

poris homines bellum movere, sed contra alienigenas arma ferebant. arma etiam arripuerunt contra Graecos, quos navali praelio vicerunt, eorumque metropolim subegerunt, cum plurimi Occidentales ipsis adiungerentur. copias tamen cum ducerent adversus Graecos, continente non abstinere, verum regionem eius non modicam et optimam suae ditioni iuuxere. urbem quoque suam munitissimam praestitere, cum eam navali pedestrique potentia auxissent. discordiae ipsis intercesserant cum Epiri ducibus. proinde id bellum longius duravit. opibus excellentes, civitatem suam magnam reddiderunt opum accessu. praeterea pontificem maximum Romanum, Italia Romaeque pulsum ab rege barbaro, ad pontificatum et imperium reduxerunt, victo barbaro navali praelio. etiam adversus Ianuenses, qui regiones quasdam isthic et maritimam Italiae oram tenere videbantur, bello petentes, plurima militaris virtutis facta edebant, plerumque pugnis navalibus victoriam obtinentes. at Ianuenses bellum adversus Venetos sumentes, propemodum horum urbem in deditionem acceperunt, navibus et triremibus adnavigantes, et eorum portum occupantes, ingressi eo loci ubi Clizoe sive Clodia fossa est. urbs Venetorum sita eo loci ubi lacus sive portus magnus visitur, qui longus stadiis quingentis regionem Eridano finitimam at-

λιμὴν μέγας τε ὧν καὶ πεντακοσίους σταδίους διήκων λήγει
 ἐς τὴν κατὰ τὸν Ἡριδανὸν χώραν· ταύτῃ γὰρ Ἡριδανός,
 μέγας τε τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμῶν καὶ ναυσὶ πλόιμος,
 πρὸς ταύτῃ δὴ ἐκδιδοῖ ἐς τὴν θάλασσαν. ταύτῃ δὴ οὖν εἰσελ-
 5 θούσαι αἱ νῆες τῶν Ἰανυίων ἐπὶ τὸν Οὐνετιῶν λιμένα P.101
 τὴν τε Κλιζόην κατέσχον καὶ ἠνδραποδίσαντο. μετὰ δὲ ταῦτα
 πρὸς τὴν πόλιν διεπρεσβεύοντο. καὶ ἐν ἀπόρῳ δὲ ὄντες οἱ ἐν
 τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες ὅ τι γένωνται, ὑπακοῦσαι τε τοῖς
 Ἰανυίοις ἔφασαν ἔτοιμοι εἶναι, καὶ ὡς ἂν δοκοίη αὐτοῖς ξύμ-
 10 φρορον εἶναι καὶ ἐπιτήδειον, πολιτεῖεσθαι, καὶ αἰτεῖσθαι σφᾶς
 ἐκέλευον ὅ τι βούλονται, ὡς παρεχομένων ἐτοιμῶς αὐτοῖς
 ταῦτα. οἱ δὲ ὡς τὰ παρὰ τῆς πόλεως ἤκουσαν, οἴομενοι τὴν
 πόλιν καταλήψεσθαι αὐθαδέστερόν τε ἀπεκρίναντο τῇ πρε-
 σβεΐᾳ, φάμενοι αἰτεῖσθαι αὐτοὺς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐξεῖναι
 15 σφίσι διαρπάζειν τὴν πόλιν. οἱ μέντοι πρέσβεις ὡς ἀπεχώ- B
 ρησαν καὶ τὰ ἐπεσταλμένα τῇ πόλει ἀπήγγελον, ἥ τε σύγκλη-
 τος καὶ ὁ δῆμος ὑπεραχθεσθεῖς τῇ τῶν πολεμίων αὐθαδεΐᾳ
 τε καὶ ἀκολασίᾳ ναῦς τε αὐτίκα ἐπλήρωσαν ὅσας ἠδύνατο,
 καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς ναῦς ἐμβάντες ἀνῆγοντο ἐς τὸν λιμένα. οἱ
 20 τε Ἰανυῖοι ἀντανῆγοντο. καὶ αὐτίκα ἐν τῷ λιμένι ἐνανμάχη-
 σαν, καὶ οὐδὲν πλέον ἔσχον οἱ πολέμιοι. ἐνταῦθα ὡς ἀπε-
 τράποντο ἠτιτημένοι εἰς Κλιζόην, αὐτίκα οἱ Οὐνετιοὶ ναῦν

21. ἐπειτράποντο P

tingit. Eridanus enim (quī et Padus) Italiae fluvius magnus est, et
 naves ibi in mare exponit. hac igitur Ianuensium naves ingressae
 in portum Clizoen occuparunt et diripuerunt. quo facto legatos in
 urbem ire iusserunt. cives autem cum in ancipiti haerent discrimine,
 nec satis quid facerent scirent, responderunt se paratos esse facere quae
 imperassent Ianuenses, et eam rei publicae formam amplexuros quam
 ipsi praescripsissent. iusserunt quoque Ianuenses petere quae vel-
 lent, quasi ea promptissime daturi. Ianuenses ut intellexerunt Ve-
 netorum responsum, magis in spem potiundae urbis erigebantur. pro-
 inde immoderate, nulla urbis verecundia inhibiti, responderent se pe-
 tere ut liceat urbem tres dies continuos diripere. legati in urbem
 reversi petitionem Ianuensium exponunt. senatus populusque ira
 percitus propter tam insolentem et immoderatam petitionem, naves,
 quotquot potuerunt, continuo militibus implent, navesque solventes
 in lacum feruntur. his obviam pergunt Ianuenses, confestimque in
 lacu navale praelium commiserunt, in quo penes Venetos victoria
 fuit. hinc cum hostes terga darent celerique fuga festinarent in Cli-
 zoen, continuo Veneti unam de numero suarum navium maximam
 demerserunt, ubi portus angustissimus erat; et suos portus obstruen-

φέροντες μεγίστην τῶν παρὰ σφίσι νεῶν ἐς τὸ τοῦ λιμένος
 στόμα, ἣ δὴ εἰσῆσαν οἱ πολέμοιοι, κατέδυσαν αὐτοῦ ταύτη
 C (ἔστι γὰρ τοῦτο στενωτάτον), καὶ τὸ στόμα ἐπικλείσαντες
 λιμῶ τοὺς Ἰαννίους ἐν τῇ Κλιζόῃ ἔξεπολιόρησαν. ἀπει-
 ρῶντο μὲν οὖν καὶ τῆς διώρυχος, ἣ ἐκ τοῦ Ἡριδανοῦ ἐς τὸν 5
 λιμένα ἀφικνεῖται, διορύσσοντες ὥστε ἐκπλόμοιοι γενέσθαι ταῖς
 ἑαυτῶν ναυσὶν ἐπὶ τὸν Ἡριδανόν· ἀλλ' οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο
 ἀνύσαι τοῦργον. ἐδόκει δὲ καὶ ὁ Παταβίου ἡγεμῶν συμβα-
 λέσθαι αὐτοῖς ἐς τὸν τε πόλεμον, διάφορος ὢν τοῖς Οὐνε-
 τοῖς. οὗτοι μὲν λιμῶ ἐκπολιορηθέντες ὑπὸ τῆς Οὐνετιῶν 10
 πόλεως πυρέδωσαν σφᾶς χρῆσθαι σφίσιν ὃ τι βούλοιντο, καὶ
 ταύτη αἰσχίστα ἀπόλοντο, οὐκέτι παρὰ τὸ δέον σωφρονισθέν-
 V. 80 τες. οἱ δὲ Οὐνετιοὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε στρατευόμενοι ἐπὶ τὴν
 D Ἰαννίῶν πόλιν πολλαχῆ τε ἐνανμίχησαν καὶ ἐπεκράτησαν,
 δύναμίν τε περιποιούμενοι τὸ ἀπὸ τοῦδε, καὶ τῆς θαλάττης 15
 εἶργοντες τῆς κατ' ἐκείνην τὴν χώραν· ἔνθα δὲ ξυμφορᾷ
 περιέπεσεν ἡ πόλις αὕτη οὐ τῇ ἐπιτυχεύσῃ διὰ τὰς ναυμα-
 χίας ταύτας. ὕστερον μέντοι τὸν τε τοῦ Παταβίου ἡγεμόνα
 τισάμενοι, τὴν τε πόλιν ἐπολιόρησαν, καὶ ὑπαγόμενοι τῆς
 ἡπείρου ἀντείχοντο βεβαιότερον ἐς σφᾶς, ἐχυροῦντες ἐς τὴν 20
 ἀρχὴν τῆς ἡπείρου. καὶ πρότερον μέντοι ἀρχὴν τινα ἐς τὴν
 κατὰ τὴν ἡπείρου κτησάμενοι, καὶ Τερβύζιον πόλιν εὐδαί-
 μονα ἐπικτησάμενοι, προήγαγον τὴν χώραν αὐτῶν, ἐπαγομέ-

5. ᾗ P

tes, fame Ianuenses in Clizoe constitutos expugnare nitebantur. tentabant obsessi fossam, qua ex Eridano in portum venit, conantes perfodere eum locum, si quo modo possent naves in Eridanum impellere. sed opus istud haud absolvere potuerunt. Patavii dux Carriarius, Venetis infestus, Ianuenses in isto praelio adiuvit. fame igitur domiti dididere se Ianuenses Venetis, ut secum pro arbitrio suo agerent. et quidem hic turpissime perierunt, nec nunc satis digne tractati, ut in posterum modestiae memores essent. his in hunc modum peractis, vim belli contra Ianuensium urbem vertere. cum autem ubique victoriis navalibus clarescerent, et mirabilem sibi ubique potentiam pararent, et etiam alios mari, quod eam regionem alluit, prohiberent, accidit ut Ianuensium urbs in maximam devolveretur calamitatem, ut quae navalibus praeliis nihil amplius efficere posset. postea etiam Patavii principem ulti sunt, urbem eius obsidione prementes. deinde adducti in continentem, eam constantius sibi subiacere moliebantur, ut sibi confirmarent continentis imperium. et cum antea imperium quoddam in regione continentis essent nacti, et Tervisium urbem opibus florentem suo dominio adiacentes, regionem

- των τῶν τῆς πόλεως ἔχθει τῷ σφειέρῳ πρὸς τοῖς σφῶν ἡγε- P. 102
μόνας. καὶ ὑστερούμενοι, ὡς τὸ Πατάβιον ἐχειρώσαντο τοῦ
ἡγεμόνος Καραριῶν τῆς οἰκίας πρὸς τούτους διενεχθέντος,
ὄρμώμενοι ἀπὸ τούτου πόλεις τε ἄλλας οὐκ ὀλίγας κατεστρέ-
5 ψαντο τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν χώραν ἐς τὴν Λιγυρίαν, ἄλλας
τε δὴ καὶ Οὐρηώνη πόλιν εὐδαιμόνα, ἐξελάσαντες τοὺς ἡγε-
μόνας αὐτῆς Κλιμακίων τῆς οἰκίας οὕτω καλουμένους, καὶ
Οὐικεντίαν καὶ Βοῆξιαν, ὀλβίας τε πόλεις καὶ ἐπισήμους τῶν
νῦν κατὰ τὴν Ἰταλίαν.
- 10 Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Λιγυρίας τύραννον διενεχθέν-
τες ἐπολέμου ἐπὶ συχνὰ ἔτη. ἔστι δὲ ὁ ἡγεμὼν οὗτος οἰ-
κίας τῶν Μαριαγγελῶν, ἄρχων δὲ Μεδιολάνου πόλεως. ἦν
δὲ ἐπιτηδεύμασί τε ὀλβιωτάτη, καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονία προέ- B
χει τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλεων, καὶ πολυάνθρωπος οὕσα πα-
15 λαιοτάτη τε δοκεῖ γενέσθαι καὶ αἰεὶ τε, ἐξ ὅτου ἠκίσθη, εὐ-
δαιμονῆσαι τοῖς τε ἐπιτηδεύμασι τοῖς πολεμικοῖς καὶ ὄπλων
κατασκευῇ. μεσόγαίος δ' οὕσα ἢ πόλις αὕτη διέχει ἀπὸ θα-
λάσσης τῆς Ἰανυῖων σταδίους ἀμφὶ τοὺς ἑξακοσίους, ἀγχοῦ
δὲ οἰκεῖται τῆς Γαλατίας, ἣτις καὶ Σαβῶια χώρα κέκληται.
- 20 ὅρει δὲ ποταμὸς διὰ τῆς πόλεως, καὶ ἐκδιδοῖ οὗτος ἐς Τεσίνην
ποταμὸν πρὸς Παπίη πόλει. Τεσίνης δ' αὖ ἐπιρρεῖ ἐς τὸν
Ἡριδανὸν πρὸς Πλακεντίη πόλει μεγάλη τῆς Λιγυρίας. οὗ-

3. διενεχθέντος H, διενεχθέντες P

praetergressi sunt, cum odio incolae urbis incitarentur adversus suos principes. cum Patavium in potestatem venisset, etiam Carrariorum e familia dux contra eos insurrexit; contra quem hostili animo procedentes, urbes non paucas Italiae et Liguria subegere. Veronam quoque in dicionem redegerunt, urbem opulentam, expulsa Scalariorum principum familia. captae sunt Vincentia, Brixia, urbes opibus et claritate reliquis Italiae oppidis haud inferiores.

Post haec bellum ipsis fuit cum Liguriae principe, quod quidem ad multos extractum est annos. is autem princeps originem trahit ex familia Mariangelorum et Mediolano praefuit. urbs haec studiis belli et reliqua felicitate Italiae urbes longe exuperabat; et cum sit populosa, antiquissima esse creditur, nec unquam adversa fortuna esse usa, ex quo condita est. verum semper studiis belli et armorum praeparatione excelluisse constat. cum autem sit mediterranea, distat a mari Ianuensium stadiis sexcentis. sita est prope Galliam, quae Sabaudia nominatur. fluvius urbem dirimit, qui in Tesinem sive Ticinum effunditur iuxta Papiam urbem. Tesines redit in Eridanum prope Placentiam, urbem magnam. quo autem Eridanus fluat, iam ante indicavimus. familiae Mariangelorum proceres tali ex causa in prin-

τος μὲν ἦ ἐκδιδόϋ, πρότερόν μοι δεδήλωται · λέγονται δ' οἱ
 C τῆς οἰκίας ταύτης ἐς τὴν Μεδιολάνου καὶ τῆς ἄλλης Λιγυ-
 ρίας ἀρχὴν καταστῆναι τρόπῳ τοιούτῳ. δράκων ἀπὸ ὄρεος
 φοιτῶν ἐς τὴν πόλιν ἀνθρώπους διαφθείρων οὐκ ἐπαύσατο,
 τοὺς τε ἐπὶ τὰ ἔργα ἀπιόντας καὶ ἐπὶ τοὺς ἀγρούς, γυναῖκα μὲν, 5
 ἣ λέγεται, οὐδέν τι ποιούμενος, καὶ τοὺς γε ἄνδρας ἐπὶ συχνὸν
 χρόνον διελυμαίνετο. καὶ πολλοὶ δὴ ἐπ' αὐτὸν ἐπελθόντες
 πολλά τε καὶ ἀνήκεστα πρὸς τοῦ Θερός ἐπεπόνθεισαν. ἦννον
 δὲ οὐδέν. οὗτος δὴ ὁ Μαριάγγελος, πρῶτος τῆς οἰκίας ταύ-
 της, Βρετανὸς δὲ τὸ γένος, θεράποντα ἐξοπλίσας πανοπλία 10
 καὶ αὐτὸς ἐνεδύσατο πανοπλίαν. μετὰ δέ, ὡς ἦει ἐπὶ τὸν
 Θῆρα, τὸν μέντοι θεράποντα χανὼν κατὰ μέσον ἐσεφόρει ἐς
 τὸν λαιμὸν αὐτοῦ · ὡς δ' ἤδη χανὼν οὔτε ἐντὸς λαβεῖν οἶός
 D τε ἐγένετο οὔτε ἐς τοῦπίσω ἐξορμῆσαι, πελέκει τὴν κεφαλὴν
 τοῦ δράκοντος καταίρων διέτεμε. καὶ ὁ μέντοι δράκων ταύτῃ 15
 ἔπεσε, καὶ ἡ πόλις ἠλευθέρωτο τοῦ Θερός πολεμοῦντος αὐτῆ.
 καὶ οὕτω δὴ στρατηγόν τε σφίσιν οἱ τὸ Μεδιόλανον ἐνοικοῦν-
 τες ἐστήσαντο, καὶ ἠγεῖσθαι ἐκέλευον ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὡς
 ἄνδρα ἀγαθὸν γενόμενον. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἠγεμῶν τε
 κατέστη, δορυφόρους ἔχων ἄμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει 20
 πείθεσθαι ἀναγκάζων. οὕτω δὴ ἄρξαντος ταύτης τῆς χώρας
 ἐπὶ τεσσάρων γενεᾶς ἐς τὸν Φίλιππον ἡ ἀρχὴ περιῆλθε, πρὸς

21. ἄρξαντες?

cipatum Mediolanensem et in reliquam Liguriam allecti sunt. draco
 ex monte in urbem vadens magnam stragem hominum, qui ad ope-
 ra et ad agros pergebant, facere non cessabat: mulierem tamen nul-
 lam, ut aiunt, laedebat. viris tamen longo tempore infestus erat va-
 stando. plurimi quoque bestiam illam ut interficerent, contra eam
 ibant: verum nihil proficientes extrema quaeque patiebantur. tan-
 dem Mariangelus, Mariangelorum familiae princeps, natione Britan-
 nus sive Anglus, ministrum suum et semetipsum armatura, quae to-
 tum corpus tegeret, armans obviam beluae processit. ministrum igitur
 cum belua voraret et medium in rictu portaret, nec eum in illa
 demittere vel evomere posset, securi beluae caput amputavit. draco
 in hunc modum periit; civitasque liberata ab ista bestia, a qua sub-
 inde oppugnabatur, Mariangelum ducem elegit et contra hostes ire
 iussit, ut qui virum bonum et fortem se exhibuisset. nec multo post,
 ut sibi Mediolanensem principatum constabiliret et cives obedirent,
 satellites, quos corporis sui custodes esse voluit, delegit. quo re-
 gnante, generatione demum quarta post, principatus in Philippum
 devenit, cum quo Veneti bellum gerebant, creantes ad id duces vi-
 ros bonos et magnam regionem gubernantes. primo quidem Carmi-

ὄν δὴ οἱ Οὐνετοιὶ ἐπολέμου διενεχθέντες, τὰ τε ἄλλα καὶ
στρατηγούς ἐλόμενοι σφίσι ἐς τὸν πόλεμον ἄνδρας τε ἀγα-
θοὺς καὶ χώρας ἄρχοντας οὐκ ὀλίγης. πρῶτον μέντοι Κα- P. 103
ραμινιόλαν στρατηγὸν εἶλοντο ἐπὶ τὸν Λιγυρίας ἄρχοντα. καὶ V. 81
5 ὡς αὐτοῦ συνίεσαν καταπροδιδόντος τὴν χώραν καὶ συντιθε-
μένου τῷ Μεδιολάνου ἡγεμόνι, συλλαβόντες ἀνεῖλον, καὶ
Φρανζίσκον τὸν Φορτίαν ἐπὶ κλην μεταπεμπόμενοι ἡγεῖσθαι
τε αὐτῶν ἐκέλευον καὶ ἐτίμων μεγάλως, τὰ τε ἄλλα εὐδοκι-
μοῦντα καὶ πόλεις τῆς Λιγυρίων χώρας οὐκ ὀλίγας παραιοτη-
10 σάμενον, τὴν τε ἀρχὴν τῆς ἡπείρου ἐπὶ μέγα προήγαγε δυ-
νάμεως. ὡς μὲν οὖν πρὸς τούτους πολεμοῦντας ἀλλήλοις
ξύμπασα ἡ Ἰταλία διέστη πρὸς ἑκατέρους, καὶ ὡς ἐπολέμη-
σαν, ἐς τὸ πρόσω ἰόντι τοῦ λόγου δηλοῦται μοι ὡς ἐγένετο. B

Ἐπάνειμι δὴ ἐπὶ τὴν Οὐνετιῶν πόλιν, ὡς ταύτῃ τῇ πό-
15 λει ἐγένετο τύχη ἐπ' ἀμφοτέρα [τῇ πόλει ἐναλλάξ συμβάν].
καὶ αὕτη ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ἐλομένη ἐαυτῇ στρατηγούς τὰ
πολέμια ἀγαθοὺς, ἐν δὲ δὴ καὶ ὄν ἐσήμενα Καραμινιόλαν,
κηδεστήν γενόμενον τοῦ Λιγύρων τυράννου. τοῦτον μέντοι
ὡς ἐπιβουλείοντα σφίσι λαβόντες ἀπέκτειναν, Φορτίαν δὲ με-
20 ταπεμφάμενοι ἐστήσαντο σφίσι στρατηγὸν ἐλόμενοι. ὡς μὲν
οὖν ἔργα ἀποδεικνυμένους μεγάλα τε καὶ ἄξια λόγου, ἐπὶ
χίλια ἔτη εὐδαίμονας διαγενομένους, ἄλλοις πολλαχῆ κατὰ
τὴν Ἰταλίαν ἐνευδοκιμῆσαι, κατάδηλον ἐστί, καὶ ἐμπεδῶσαι

17. δν H, οὗς P

niolam ducem fecerunt, quem opposuerunt principi Mediolanensi. ubi
autem intellexerunt eum regionem prodere et colludere cum Medio-
lani duce, captum interfecerunt. et vocantes Franciscum cognomine
Sphortiam ducem in locum occisi subrogarunt. magnis quoque hono-
ribus eum affecerunt, cum etiam antea gloria multa praefulgeret
et non modicas Liguriaes urbes subiiceret. imperium continentis ad
magnam potentiam produxit. ut autem Italia in partes abierit, qui-
dam Venetos, quidam Ligures secuti, in sequentibus ut omnia conti-
gerint, enarrabo.

Redeo nunc ad Venetorum urbem, quae utramque fortunam ex-
perta est. Veneti igitur elegerunt ad id bellum gerendum duces rei
militaris peritia insignes, ut supra docui, inter quos Carminiolam im-
pensius faventem rebus ducis Mediolani captum necarunt, quia eum
sibi insidias struere cognitum habebant. Sphortiam accitum in locum
interfecti ducem substituere. manifestum arbitror esse omnibus, Ve-
netos praeclaris facinoribus ubique editis, mille annis usos prospero
rerum successu, plurimum gloriae per universam Italiam apud omnes

Καί τῃ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν, ὡς ἐλάχιστα ἐσφάλλετο ὑπὸ τῶν
 πολιτῶν, τῇ δὲ πῆ ἂν κατάδηλος γένοιτο ἢ τῆς πόλεως διοίκη-
 σις, ὡς ἐν βραχεῖ διασημῆναι. ἦν γὰρ αὕτη ἡ πόλις τὸ πα-
 λαιὸν δημοκρατία, καὶ ὑπὸ δῆμοις τε ἕμα ἐν ταῖς ἀρχαῖς
 αὐτῶν, ὡς ἤρειτο, τὴν πόλιν, ἣ ἐδόκει καλῶς ἔχειν σφίσι, 5
 διώκουν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὰ ἔργα σφῶν οἱ δημόται
 ἐτρέποντο, καὶ οὐκέτι σχολὴν ἤγον ὥστε ἐπὶ τὴν διοίκησιν λό-
 γον ποιῆσθαι ὡς ἐκάστοτε ἀναγκάζοι βουλευέσθαι ὁ χρόνος,
 ἐπιλεξάμενοι τοὺς ἀρίστους, εἴτε τύχη τινὶ εἴτε δὴ καὶ ψήφῳ
 ἐλόμενοι, οὕτω περὶ τοῦτου ἐς ἀριστοκρατίαν τὸ παράπαν 10
 εἰράνη, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε εἰσέτι καὶ νῦν ἀσφαλῶς διωκη-
 μένη ἐπὶ μέγα δυνάμεως ἐχώρησε. διοικεῖται δὲ κατὰ τὰδε.

D Ἔστιν ἡ μεγάλη βουλὴ καλουμένη αὐτοῖς, ἐν ἣ ἐπὶ ἡμέ-
 ρας ὀκτὼ σχολὴν ἄγουσιν. ἐν ταύτῃ δὴ τῇ βουλῇ τὰς τε
 ἀρχὰς τῶν πόλεων αἰροῦνται, ψήφους τιθέμενοι, καὶ τὰς ἐν 15
 τῇ πόλει αὐτῇ ἀρχὰς, ὅπῃ ἂν καθιστῶνται. τομιζεται δὲ ἐξ-
 εἶναι, ὅς ἂν ἔτη τέσσαρα καὶ εἴκοσι γεγονῶς εἴη, εἰσιέναι ἐς
 ταύτην τὴν βουλήν, ἣν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν συνεχωρήθη γε εἰ-
 σιέναι, καὶν συγκλητικὸς ἦ. εἴησαν δ' ἂν οὗτοι ἀμφὶ τοὺς
 δισχιλίους, οἱ τὰς τε ψήφους τιθέμενοι καὶ τὰς ἀρχὰς ἔξυμ- 20
 πάσης ἤδη τῆς ἀρχῆς αἰρούμενοι. ἡγεμῶν δὲ τούτων ἐστὶν
 ὃν ἂν ἔλονται, τὸν παρ' αὐτοῖς κράτιστον δοκοῦντα γενέσθαι.

17. ὅς ἂν] ὡς ἐν P

tenuisse. quod autem civitatem suam ita regnaverint, ut inviolata
 et intacta a seditionibus fuerit semper, decens totius urbis admini-
 stratio, quam brevibus nunc describam, in causa fuit. olim demo-
 cralia istam civitatem gubernabat, populusque simul cum his qui in
 magistratu positi erant, qua sibi consultissimum videbatur, civitatem
 moderabantur. postea cum ad opera populares singuli avocarentur,
 nec otium amplius, quando ita res monuisset, in unum conveniendi
 et consultandi superesset, optimos quosque isti curae praefecerunt,
 vel sorti vel suffragio electionem committentes. in hunc modum rei
 publicae forma ex democratia in aristocratiam mutata est. ex eo inde
 tempore civitas illa pulchre administrata maximam sibi potentiam
 peperit.

Habent senatum, quem magnum vocant, in quo singulis octo
 diebus consultant. hic senatus oppidis suffragio intercedente prin-
 cipes statuit. etiam urbis magistratus idem senatus decernit. lege
 autem sancitur, in hunc senatum licere ei ingredi qui natus sit
 annos viginti quattuor, et senator is sive patricius sit, nec ali-
 qua causa extet quae ab senatu eum excludat. sunt autem viri
 bis mille, qui calculos ferunt et universi imperii magistratus eli-
 gunt. ducem sive principem sibi eum constituunt qui apud

φέρει δὲ οὗτος δύο ψήφους, τιθέμενος ἢ ἂν βούλοιο προστί- P. 104
 θεοθαι. μένει δ' οὗτος ἡγεμῶν τιμώμενός τε τὰ πρῶτα ὑπὸ
 τῶν συγκλητικῶν καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις ἐπιμένων, ἔχων τὴν
 τε δαπάνην ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως προεστηκότων. πάρεισι δ'
 5 αὐτῷ βουλευφόροι ἄνδρες ἕξ τὸν ἀριθμὸν, ἐταῖροί τε αὐτῷ
 ὄντες καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἡγεμονίας συγκατεργαζόμενοι, ἐπὶ
 μῆνας ἕξ ἀπαλλαιτόμενοι τῆς σφῶν οὗτοι ἀρχῆς. μετὰ δὲ
 τὴν μεγάλην βουλὴν ἔστιν ἡ βουλή γερουσία κλητῶν καλου-
 μένη, ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους. αἰροῦνται δὴ τούτους ἤδη καὶ
 10 τὰς λοιπὰς ἀρχὰς ἐν τῇ μεγάλῃ βουλῇ, ἐπιλεξάμενοι τοὺς τὰ-
 μείνω φρονοῦντας. κὰν ταύτῃ δὴ τῇ τῶν κλητῶν ἐπονομα- B
 ζομένη βουλῇ περὶ τε πολέμων καὶ εἰρήνης βουλευόνται καὶ V. 82
 πρεσβειῶν, ὅ τι ἂν ἢ δεδογμένον τούτοις, πείθεσθαι αὐτίκα
 τὴν πόλιν, καὶ ἐς ὅ τι ἂν δόξῃ ταύτῃ τῇ βουλῇ, ζύμπασαν
 15 τὴν πόλιν λέναι. ἐπὶ δὲ τοῖς τῶν ὄλων ἐγκλήμασιν ἐφεστᾶσιν
 ἄρχοντες δέκα, οἳ τινες τὰ τε ἐγκλήματα καὶ τὰς ποινὰς ἐπι-
 φέρουσιν ἐνὶ ἐκάστῳ. ἔξεστι δὲ τούτοις τὸν τε ἡγεμόνα λα-
 βόντας θανάτου ἀπάγεσθαι, ὑπὸ μηδεμιᾶς τῶν ἀρχῶν ἀπαι-
 τουμένους τὴν αἰτίαν τῆς δίκης. δαιτεῖται γὰρ οὕτως, καὶ
 20 καθίστανται ἤδη ξυμπάσης τῆς πόλεως ἐς τὰς εὐθύνας τῶν
 ὀτιοῦν περὶ τινὰ ἑξαμαρτόντων ἢ περὶ τὴν πόλιν ἢ ἐς ἀλλή-
 λους· ἄγονται δὲ θανάτου ὄντινα ἂν ὑπόδικον εὗρωσι. κα- C

5. ἕτεροι P

18. θάνατον P

19. δαιτεῖται γὰρ οὗτοι?

eos ex omni numero optimus habetur. hic duos ponit calculos, quos
 cuicumque voluerit parti addere potest. princeps ille manet in pri-
 mis a senatoribus honoratus. is in regali aula habitans victum ha-
 bet: sumptus quos facit, ab his qui universae civitati praesident, cap-
 it. adsunt ei viri consilarii sex, socii eius existentes, et in partem
 curarum principatus adhibentur; qui mensibus senis evolutis digni-
 tatem deponunt. post senatum magnum alius senatus est, qui evo-
 catorium dicitur, qui viris constat trecentis. hunc senatum creant in
 magno senatu, allegentes qui prudentia praestare videntur. senatus
 autem evocatorum de bello et pace legationibusque consultat. et
 ei, quodcumque visum fuerit isti senatui, civitas tota parat; et in
 sententiam, quam dederit, manibus pedibusque universa civitas vadit.
 criminibus capitalibus viros praefecere decem, qui accusent et pun-
 niant. his licet manus principi iniicere et ad necem trahere; nec
 est qui ausit eius causam inquirere. sic enim ordinatum est; et
 creantur ut delinquentes feriant. sive in civitatem sive in privatam
 quis quid commiserit, decem viri si cognoverint, de eo supplicium
 sumunt. sunt et alii indices, qui in reliquis ius dicunt, quidam ur-
 bani, quidam peregrini. his praeposuerunt magistratum quadraginta-

θίστανται δὲ καὶ ἐς τὰς ἄλλας δίκας δικασταί, τῶν τε ἐπι-
 χωρίων ἄλλοι καὶ ἐς τοὺς ξένους ἄλλοι. ἐπὶ τούτοις ἐφι-
 σταῖσιν ἄρχοντας τεσσαράκοντα, ἐς οὓς ἐπειδὴν αἱ δίκαι ἀνε-
 νεχθῶσιν, εὐθύνουσι τὰς ψήφους ἐς τὸ σφίσιν ὡς κράτιστα
 ἔχειν δοκοῦν. ἦν δὲ μὴ συμφέρονται ἐς τὴν δίκην, ἐπὶ τὴν 5
 τῶν κλητῶν βουλήν ἀναφέρεται, καὶ κεῖ πολυπραγμονεῖται καὶ
 τὴν ἀπόβασιν ἴσχει. εἰσὶ μὲν οὖν καὶ ἄλλαι ἀρχαὶ οὐκ ὀλί-
 γαι τῆς πόλεως, φυλακῆς τε πέρι καθήκεσαν, καὶ ἐς τοὺς
 νυκτὸς ἀστασίαν τινὰ ἐς τὴν πόλιν πρᾶσσοντας. καὶ ἀγορα-
 D νόμοι ἕτεροι καθίστανται, τοὺς φόρους τῶν ἐπὶ τινι πραγμάτων 10
 καὶ ἐς τὰς προσόδους τῆς πόλεως ἀπαιτήσεις, οἱ δὲ τὰς προσό-
 δους πρᾶττοντες καθιστάμενοι, ἐφ' οὓς δὴ τὰ τῆς ξυμπάσης πό-
 λεως χρήματα καὶ οἱ φόροι ἀναφέρονται. ἄρχοντες δὲ οἱ γε-
 ραιότεροί τε καὶ ἀξιώματι προέχειν δοκοῦντες καθίστανται διὰ
 βίου ὡς ἐργῶδες ὃν κατ' ἐπαιτὸν λογίζεσθαι τὰς προσόδους 15
 τε καὶ ἐξόδους τῆς πόλεως, ὃ τι ἂν ἀπογέναιτο τε καὶ περι-
 γένοιτο αὐτῶν τῶν χρημάτων. ἀπὸ μὲν οὖν τούτων αἰροῦν-
 ται σφίσιν ἡγεμόνα, ἐπειδὴν σφίσι τελευτήσῃ. ἐς τὰ πρῶτα
 τιμῆς ἀνήκουσιν ἐς ταύτην τὴν πολιτείαν. τοὺς τε γὰρ θη-
 σαυροὺς καὶ τὰς προσόδους ἐφόρῳσιν οὗτοι καὶ ἐπιτροπεύ- 20
 P. 105 οσοι. χρηματίζουσι δὲ σφίσιν ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, σὺν τῷ
 ἡγεμόνι παραγενόμενοι ἔστε ἀκρόασιν πρέσβεων καὶ τῶν με-

4. ὡς] ἐπὶ τὸ ὡς P

8. καθ' ἡμέραν? an καθ' ἐκάστην?

virorum, ad quos sententias super puniendis sontibus transmittant, ut dispiciant num et ipsis sententiae optime habere videantur. si sententiae displicuerint et ipsi inter se dissenserint, negotium totum ad evocatum senatum refertur. hic sententiae multa diligentia excutiuntur et tandem ad fidem ducuntur. sunt et alii magistratus pluri in custodiam urbis comparati. sunt quibus negotium civitatis commissum est in eos qui defectionem aliquam sive tumultum noctu concitant. sunt et rerum venalium atque adeo totius fori praesides. alii praesident vectigalibus rerum, alii sunt tributorum et civitatis redituum exactores. quidam praepositi sunt vectigalibus et reditibus, ad quos universae civitatis opes adhibitis observatoribus deferuntur. magistratus hic constat viris aetate et honoribus gravissimis, qui per universam vitam istum magistratum retinent, quia difficile videtur accepta et expensa civitatis, quid expendatur et quid supersit, quotannis computare et singula in rationes referre. ex his sibi ducem capiunt, quando is qui rerum potitur mortuus fuerit. qui ad primum dignitatis locum vecti fuerint, ad istum tandem honorem promoventur. thesauros atque totius urbis opes et reditus inspicunt et tutantur. eorum officium est, ubi magistratum hunc inierint, consul-

γάλων εἴτε βασιλέων εἴτε καὶ ἡγεμόνων ἀναφοράς. καὶ ἄνδρες οὗτοι ἢ τῆς πόλεως ὅλη ἐξουσία, ὀνομάζεται δὲ καὶ ἡγεμονία.

Προέχει δὲ αὕτη ἢ πόλις δυοῖν τῶν ἐν τῇ Ἰταλία πόλεων, οἰκιῶν τε εὐπρεπείᾳ καὶ κατασκευῇ τῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης οἰκοδομημάτων, ὡς τὸ ἐπίπαν τῆς πόλεως, καὶ πλούτῳ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐνοικοῦντων, αἵτε τῆς πόλεως ἐπὶ ἐμπορίαν ἐπιτηδείως ἐχοῦσης ὡς μάλιστα καὶ χρήματα εὐπειῶς ποριζομένης. κεκόσμηται δὲ ἢ πόλις αὕτη τὰ τε ἄλλα, καὶ 10 ἐπινείῳ ἐντὸς τῆς πόλεως ὠκοδομημένῳ, καλλίστῳ τε ἰδεῖν B καὶ εὐπρεπεστάτῳ, ταῖς τριήρεσιν ἐξηρτυμένῳ ὡς πλείσταις καὶ πλοίοις ἄλλοις παμπόλλοις, καὶ τῇ σκευῇ τούτων ἀφθόως τε ἐχοῦση αὐτοῦ, ἀπὸ τε ὀπλων καὶ ἄλλων ὅσα ἐς χρεῖαν φέρει ταῖς ναυσί. διήκει δὲ ἐπὶ πέντε σταδίους, καὶ ἄνδρες 15 ὡς πλεῖστοι ἐργαζόμενοι αὐτοῦ καθ' ἐκάστην ἐς τὰς ναῦς. ἄρχοντας δὲ αἰροῦνται τοῦ ἐνιαυτοῦ δύο ἐς τὸ ἐπίνειον τοῦτο καὶ ἐς ξύμπασαν τὴν κατασκευήν. ἵπποις δὲ οὐδέν τι χρῆται ἢ πόλις αὕτη, ἀλλὰ πεζῇ τε ἐπ' ἀλλήλους φοιτῶσι καὶ πλοιαρίοις, τῇ μὲν τῆς θαλάσσης διὰ τῶν οἰκιῶν διηκούσης, 20 τῇ δὲ καὶ αὐτῶν κατεστρωμένων πλίνθοις ἀπανταχῇ τῆς πόλεως. τεῖχει δὲ οὐδὲν περιβέβληται ἢ πόλις.

Τὰς μέντοι ἀρχὰς τῶν σφετέρων πόλεων ἔσπε τὴν ἡπει- C

5. τῶν ἐπὶ ἐπὶ τῶν P

10. κάλλιστα P

11. ἐξηρτυμένῳ P

tationibus cum principe vacare, et cum eodem legationes principum regumque relationes audire. potestas totius civitatis penes hos est; et revera principatum gubernant.

Civitas ista duobus omnes Italiae urbes antecedit, videlicet domorum magnificentia, et aedificiorum quae in mari aedificata sunt apparatus, excellit et opulentia, quae penes cives est: nam cum sit mercaturae et negotiationibus idonea, fit ut incolae plurimas hinc colligant opes. exornata est eadem urbs pulchra navium statione, quae intra urbem sita est, pulcherrima et amoenissima visu, instructa triremibus navibusque aliis plurimis. copiosus ibi est apparatus in promptu armamentorum et aliorum quae naves postulant. spatium occupat quinque stadiorum. viri complures quotidie huc comitant, operantes sedulo ut quae ad naves pertinent non desint. quotannis viros duos eligunt primarios, qui stationi illi praeficiuntur, ut ea quae ad ipsam spectant sedulo procurent. equorum nullus in ista urbe usus. pedestri itinere utuntur in congressibus mutuis. navigiorum usus apud eos frequens est, cum mare transeat per domos. praeterea urbs tota tegulis integitur, nec ullis moenibus cingitur.

Magistratus quos urbibus in Italiae continente et in maritima

V. 83 ρον τῆς Ἰταλίας καὶ ἐς τὴν παρᾶλιον χώραν αὐτῶν, διὰ τέ-
 λους δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἰροῦνται. ἐπειδὴν δὲ ἐπανίωσιν ἐς
 τὴν πόλιν, ἣν τι μὴ ὀρθῶς πεπραγμένον ἢ αὐτῷ τὰς τε εὐ-
 θύνας δίδωσι καὶ δίκην ἐφ' οἷς μὴ καλῶς πεπολιτευμένα τυγ-
 χάνει αὐτῷ. καὶ αἰροῦνται μὲν οὗτοι στρατηγὸν σφίσι οὐκ 5
 ἐπιχώριον ἐς τὰ στρατεύματα τῆς ἡπείρου, δεδιότες μὴ προ-
 σαγόμενοι τοὺς στρατιώτας περὶ τὴν ἀρχὴν νεωτερίσωσι καὶ
 κινδυνεύσῃ αὐτοῖς διαφθαρεῖναι τὰ πράγματα. ἐς μέντοι τὴν
 ἀρχὴν τῆς θαλάσσης οὐκ ἔχοντες ὅπως ἐπάγωνται ἀλλοτρίους,
 D καθιστᾶσι τε ἐκ τῶν ἐπιχωρίων αὐτοκράτορας, ἐπειδὴν πο- 10
 λεμεῖν ἐξέρχονται, καὶ ἰδίᾳ κατ' ἐνιαυτὸν τὰς δέκα τριήρεις,
 ἃς ἐπιπέμπουσιν ἔτους ἐκάστου ἔστε τὸν Ἴόνιον καὶ ἐς τὸ
 Αἰγαῖον τῶν νεῶν αὐτῶν αἱ ἐπὶ ἐμπορίαν ἀφικνοῦνται ἐπὶ
 Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ ὠκεανὸν καὶ Εὐξείνιον πόντον. καὶ
 καθαιροῦντες τὸ ληστρικόν, ὅποι ἂν περιτύχωσιν, αἱ δέκα 15
 αὐταὶ τριήρεις διατρίβουσιν ὅλον ἐνιαυτὸν, ἐς ὅπερ αἱ δέκα
 ἀφικνούμεναι ἀπαλλάττουσι ταύτας τῆς φυλακῆς. ἐπιπέμ-
 πουσι δὲ καὶ τριήρεις ἐπὶ ἐμπορίαν ἢ πόλεις, ἔξωνουμένων
 τῶν πολιτῶν ταύτας, ἔστε Ἀλεξάνδρειαν καὶ Συρίαν καὶ Τά-
 ναϊν καὶ ἐς τὰς Βρετανικὰς νήσους καὶ ἐς τὴν Λιβύην. εἴη- 20
 σαν δ' ἂν αἱ τριήρεις αὐταὶ δύο καὶ εἴκοσι μεῖζους τῶν ἄλ-
 P. 106 λων τριήρων, ἃ τε ἐπὶ ἐμπορίαν κατεσκευασμένα. νομιζε-
 ται δ' αὐτοῖς ἐφ' ἐκάστης νεῶς καὶ παιδᾶς συγκλητικῶν ἄν-

11. τὰς] ἐς τὰς?
 αὐτῆς P

13. τῶν] φυλακῆς ἕνεκα τῶν?

23.

ipsorum regione sitis decernunt, plerumque ex iis qui in magistratu sunt constituunt. ubi hi reversi fuerint, poenas dant eorum quae inique in magistratu collocati egerunt. duce[m] quem exercitibus continentis proponunt, non indigenam aut civem creant, veriti ne conciliatis militum animis innovationem aliquam moliat[ur] contra principatum, rerumque summa in periculum veniat. navalibus copiis cum non possint dare imperatorem peregrinum, unum de suo corpore deligunt, qui navalia praelia capessat, cum ad belligerandum prodeunt. separatim quotannis decem triremes mittunt in Ionium et Aegaeum mare, propter naves quae in Aegyptum et in Libyam mercium gratia profisciscuntur per Oceanum et Euxinum mare. mare hoc repurgant a piratis, quos arcentes ubicunque in eos inciderint, foris morantur per integrum annum, expectantes donec decem aliae submittantur. quae si venerint, liberatae priores maris custodia domum remeant. civitas ista mittit triremes, quas cives emunt, petitum merces, in Alexandriam, Syriam, Tanaim, Britannicas insulas et in Africam. haec sunt numero viginti duae, quae magnitudine differunt a reliquis, ut

δρωῶν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν ἀφικνεῖσθαι, μεμισθωμένους καὶ τούτους σὺν τῇ νηὶ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν.

Ἐξεύρηται μὲν οὖν τοῖτοις τοῖς Οὐνετοῖς πρὸς τὸν Αἰγυρίας τύραννον διαπολεμοῦσι χρήματα τῇ τε ἄλλῃ καὶ δεκάτων πολιτῶν ἐκάστου τῆς οὐσίας ὁ δεκατισμός, πρὸς οὓς δὴ τάττει ἢ πόλις εἰρήσιον πρόσοδον οἷα τοῦ χρέους ἀποδοσιν. καὶ ἅττα δ' ἂν ἐπαγγέλλῃ λαμβάνειν τοὺς πολίτας, τρία δὲ ἑκαστον ἐπαγγέλλει ἀποδιδόναι ἔτους ἐκάστου. οὐκ ἔστιν ὅτε ἐπὶ τοὺς παῖδάς τε καὶ ἐγγόνους οὐκ ἀφικνεῖται ἢ τοιαυτῆ 10 πρόσοδος. ἐξωνοῦνται μὲν ἔτιοι ταύτας ὀλίγου τιὸς παρὰ Β τῶν ἐνδεῶς τοῦ βίου σφίσιον ἐχόντων, καὶ εὐδαιμονοῦσι.

Δοκεῖ δὲ ἢ πόλις αὕτη Οὐνετωῶν ἀπὸ παλαιοῦ εὐνομουμένη μηδένα φθῆναι ἐπὶ νεωτερισμὸν ἀφικέσθαι, πλὴν δὲ Βαίμουndon νεανίαν, ὀλβιώτατον δοκοῦντα γενέσθαι, ἀνακιώ- 15 μενον τὸ πλήθος ἐπὶ τοῦτο ὠρμηῆσθαι· ἀπὸ οὐκίας δὲ τινος βληθέντα ὑπὸ γυναικὸς ἄνωθεν, ἐν τῇ ὁδῷ προϊόντα ἐπὶ τὰ βασιλεία ἐπισπομένον αὐτῷ τοῦ πλήθους καὶ δεσπότην σφῶν καὶ τῆς πόλεως ἀποδεικνυμένον, καὶ ταύτῃ βληθέντα λίθῳ ἀποθανεῖν. ὕστερον μέντοι οὐδένας ὃ τι καὶ ἄξιον λόγον ἐς 20 νεωτερισμὸν περὶ τὴν πόλιν ταύτην ἐξηγήθησαν, δεινῶς τοῦτο C φυλαττομένης τῆς πόλεως μὴ συμβῆναι αὐτῇ.

12. αὕτη] αὕτη ἀπὸ P

quae ad merces capiendas extractae sint. solent autem, ita enim consuetudo tenet, cum singulis navibus patriciorum filii ad merces comparandas proficisci mercede conducti.

Magnam pecuniae vim Veneti confecerunt, cum bellum gererent adversus Mediolani ducem, bonorum, quae cives possidebant, introducta decimatione. propter hanc civibus annum, quasi debiti persolutionem, ordinarunt redditum; promittentes, quaecumque contulissent cives in usum belli, eorum tertiam partem singulis annis cives singulos recepturos. hic redditus ad liberos et nepotes redit. quidam hos redditus parvo pretio redimunt ab iis qui pauperem apud ipsos vitam agunt. civitas ista plane felix est.

Haec cum iam a primordio bonis legibus esset fundata, evenit ut nullus repertus sit qui seditionem aliquam, novarum rerum cupidus, in ea excitare conatus sit, praeter Baimundum adolescentem opulentissimum, qui pretio alliciens multitudinem rei publicae statum innovare parabat. in quem prodeuntem ad regiam, stipatum turba hominum maxima, qui eum dominum suum et orbis declarabant, mulier de tecto quodam lapidem iaciens eum trucidavit, atque eo loci seditiosus vitam finit. deinceps nullus alius, qui idem moliretur, inventus est, cum civitas summa ope, ne id mali contingat, praecavere soleat.

Ὡς μὲν οὖν τῇ πόλει ταύτῃ πόλεμον ἐπαγγείλας Μεχμέτης ὁ Παιαζήτεω παῖς, καὶ τριήρεις ἐπλήρωσαν ἐπὶ ταῖς προφυλακαῖς ἄλλας αἰεὶ καὶ δύο γενομένας, ἔπλεον αὐταὶ εὐθὺς Ἐλλησπόντου, ἡγουμένου Πέτρου τοῦ Λαυρεδάνων οἰκίας, ὃς ὕστερον καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς Ἰαννίους στρατηγίαν ἰστρατη-5 γηκῶς εὐδοκίμησεν. οὗτος δὴ οὖν σὺν ταῖς ναυσὶν ἀφικόμενος ἐς τὸν Ἐλλησπόντον ἐπὶ τῆς Καλλιουπόλεως ἀνεκώχευε μετεώρους τὰς ναῦς ἐν τῷ πελάγει, ἐκὼν μὲν οὐχ ὑπάρχων πολέμου· ἐδόκει τε γὰρ εἰρήνη τε εἶναι καὶ τὰς σπονδὰς μὴ
 D λελύσθαι, καὶ ἀμύνειν μέντοι ἐπηγγέλλετο αὐτῷ, ὑπάρξαι δὲ 10
 V. 84 πολέμου μηκέτι. ἐδόκει τε γὰρ καὶ μὴ πολεμεῖν, τῶν πόλεων σφίσι ἐν τῇ τοῦ Μεχμέτεω γῶρᾳ ὑπὸ Τούρκων μὴ κακῶς πύσχειν, ἔν τε τῇ πρὸς τὸν Ἴόνιον καὶ ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει. τούτῳ μὲν οὖν οὕτω ἐπιτέτακται ὑπὸ τῆς συγκλήτου, ἀμννόμενον μὲν διαναυμαχῆσαι, ἐκόντα δὲ εἶναι μὴ ὑπάρξαι 15 πολέμου. ὥς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸν Ἐλλησπόντον καὶ ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐδρευόντο αἱ τριήρεις, ὃ τῆς Καλλιουπόλεως ὑπαρχος οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιεῖτο τοὺς Οὐνετοὺς οὕτω περιφανῶς ὑβρίζειν, ὅτι μὴ τὸν παῖδα τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Φουσκαρέων
 P. 107 οἰκίας φασὶ νεωτερίζοντα ἐάλωκέναι ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως 20

5. ὃς] ἐς P
 ἐπύρχων P

στρατηγίαν καὶ στρατηγικῶς P

8. οὐκ

19. ὅτι μὴ] ὅτε καὶ? nisi haec de Foscaro narratio subiungenda est iis quae paulo ante de Baimundo sunt tradita.

Mechmetes igitur Paiazitis filius cum bellum Venetis indiceret, triremes, quae semper binae in propugnaculis erant, impleverunt, et recta navigarunt in Hellespontum, duce Petro familiae Lauredanorum, qui in expeditione contra Ianuenses admirabilem claritatem rebus fortiter gestis sibi paraverat. hic ubi cum navibus in Hellespontum advenisset, e regione Calliopolis vela expandens praelium haud volenti animo inire in animum induxerat. pax enim adhuc vigorem suum obtinere, nec dum foedera violata esse videbantur. erat praeterea a senatu illi imperatum ut defenderet potius, nec prior praelium exordiretur. visum enim est Venetis non hostilia facere, ne urbes ipsorum in Mechmetis regione quas habebant, aliquid mali a Turcis paterentur. haec autem sitae erant in regione quae Ionium spectat, et in Aegaeo mari. senatus igitur Venetorum mandatum huiusmodi suo duci dederat, ut non prior arma inferret, nec lacescens, verum lacescitus praelium occiperet. ut venit in Hellespontum, nec multum ab Asia naves starent, Calliopolis dux non amplius ferendos esse dicebat qui ex aperto contumeliis et iniuriis certarent. quod filius ducis e familia Phoscarorum ab decemviris captus in gravissimam necessitatem venisset quasi seditionis auctor et novarum rerum

ἀστυκῶν, καὶ ἐς ἀνάγκας ἀφικόμενον μεγάλας μὴδ' ὀτιοῦν
 εὐρίσκειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ τὸν μὲν νεανίαν ἐκπεπτωκένας διὰ
 τὴν τε ἑαυτῷ ἐπενεχθεῖσαν αἰτίαν· ὅθεν καὶ εὐφροσύνην
 εὐπορισάμενον κατελθεῖν. καὶ αὐθις ἄλῶναι διαφθείραντα
 5 τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ὃς ἀπῆγεν αὐτὸν προδοσίας. ἐς ἀνάγκας
 ἴοντα τὸν οὕτως ἐκπεπτωκότα διατρίβειν ἐν Κρήτῃ. ἐπιφε-
 ρομένης δὲ αὐτὸν αὐθις αἰτίας, ἐπὶ τοῦτο μεταπεμψαμένους
 τοὺς δέκα τῆς πόλεως πολυπραγμονεῖν, καὶ οὐχ εὐρόντας
 ἀποπέμψαι τε αὐθις ἐς Κρήτην, καὶ μετ' οὐ πολὺ αὐτοῦ τε-
 10 λευτῆσαι . . . ἐς τὴν βασιλέως χώραν καὶ ἐς αὐτὸ τὸ ἐπί-Β
 ρειον αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπλήρου δὲ τὰς ναῦς, ἀντανήγετο καὶ ¹⁴¹⁶
 οὗτος, ἔχων τριήρεις πέντε καὶ εἴκοσι, νῆας δὲ ἄλλας ἀμφὶ ^{d. 29 Mai.}
 τὰς ὀγδοήκοντα, ὡς δεδιττόμενος τοὺς Οὐνετοὺς τῷ βασιλέως
 ναυτικῷ. οὗτοι μὲν προήεσαν ἐπὶ Προικόνησον, μετεώρους
 15 ἔχοντες τὰς ναῦς αὐτοῖς· ἡ δὲ Πελοποννησία ὑπολέλειπτο
 ὡς ὕστερον ἀναγομένη. ἐνταῦθα ὡς ἀγχοῦ ἐγένετο τριήρης
 μία τοῦ βασιλέως, μετεπέμπετο ὁ ἡγεμὼν τῶν Οὐνετιῶν ση-
 μεῖον ἐπάρας, κελεύων ἔπεσθαι καὶ μὴ ἐμβάλλειν. οἰόμενος
 δ' ὁ τῆς τριήρους ἄρχων τῆς Πελοποννησίας ὡς κελεύει ἐμ-
 20 βάλλειν, τὸ σύνθημα οἰόμενός οἱ γενέσθαι ὑπὸ τοῦ στρατη- C
 γοῦ, ἐμβάλλει τε τῇ τοῦ βασιλέως νηὶ καὶ καταδύει. αἱ δὲ
 λοιπαὶ τῶν βαρβαρικῶν νεῶν ἰδοῦσαι ὡς ὑπῆρκετο πολέμου

1. ἀστυνόμων? 4. εὐπορισάμενοι P 7. αὐτῷ?

appetens: verum quaestione habita nullum invenire crimen potuisse. adolescentem quidem evasisse illatum crimen. ex qua re non mediocris laetitia oborta est; ipseque domum rediit. deinde iterum captus est, cum interfecisset virum qui crimen proditionis ei impegerat. unde in Creta morari coactus est. tandem cum denuo proditionis reus fieret, decemviri civitatis eum accersentes, cum omnia tentarent, nec ullo modo crimen pateret, remissus est in Cretam; nec multo post ibidem vita decessit. dux igitur Calliopolis veniens in regis regionem et in navale eius, naves militibus implevit, et ducens triremes viginti quinque aliasque naves circiter octoginta, regia classe Venetis, quos contra procedebat, terrorem iniicere nitebatur. hi quidem sublatis navium armamentis progressi sunt Periponnesum, nihil metuentes hostem. navis Peloponnesiaca relinquebatur a tergo, quia postremo adducenda erat; quae, cum regia triremis appropinquasset, accersebatur. dux autem Venetorum sublato signo eam sequi nec priorem in hostem incursionem facere iubebat. Peloponnesiaca triremis dux, cum putaret se iussum irruere in hostem et propter eandem rem signum esse datum, impetum in regis navem fecit, eamque demergit. reliquae barbarorum naves cum adverterent a parte adversa

καὶ ἐς μάχην καθίστανται, ἐπείγονται ἐπαμύνειν βουλόμεναι ἐπὶ τὴν Πελοποννησίαν ναῦν. ἐνταῦθα δὴ αἱ λοιπαὶ τῶν Οὐνετιῶν τριήρεις κατιδοῦσαι τὸ γεγονός, ὡς ἐπὶ τὴν σφετέραν αἱ βαρβαρικαὶ νῆες ἐπείγονται, ἀντανήγοντο καὶ αὐταὶ ἐπὶ ναυμαχίαν. καὶ ὡς ἐνανυμάχουν, διέκπλουν τε ἐποίησαν-5
 το, καὶ καταδύσαντες ναῦς τέ τινας καὶ ζωογήσαντες τὰς λοιπὰς ἐς τὴν γῆν ἐτρέψαντο καὶ ἐνίκησαν Οὐνετοί, ναῦς λα-
 D βόντες τῶν βαρβάρων τρισκαίδεκα, κενὰς δὲ τὰς πλείους· οἱ γὰρ Τοῦρκοι, ὡς ἀλίσκετο ἡ ναῦς, ἐς τὴν θάλατταν ἐπιπιον καὶ ἐξένεον ἐπὶ τὴν γῆν. ἐνταῦθα ὡς ἤδη πόλεμον τοῖς Οὐνε- 10
 νετοῖς ἀνελομένοις πρὸς βασιλέα Μεχμέτην, τὴν τε Λάμψακον πολιορκίᾳ παρεστήσαντο καὶ φυλακὴν ἐγκατέλιπον, καὶ αὐτοὶ ὄχοντο ἐπ' οἴκου ἀποπλέοντες. ἐνταῦθα μέντοι οἱ τε Οὐνετοὶ τοῦτον τὸν στρατηγόν, ὃς περιεγένετο τοῦ τῶν βαρ-
 βάρων στόλου, ἤγοντο θανάτου ὡς πρότερον ὑπάρξαντα ἀδι- 15
 κίας καὶ λευκότηα τὰς σπονδὰς παρὰ τὰ ἐπεσταλμένα αὐτῷ. καὶ ἐν δίκῃ γενόμενος παρὰ δικασταῖς ἀπελύθη μὴ αὐτὸς
 P. 108 πρότερος ὑπάρξει τοῦ πρὸς βάρβαρον πολέμου. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον διεπρεσβεΐσαντο καὶ σπονδὰς ἐποίησαντο.
 Ἐς τούτους μὲν οὖν οὕτως ἔσχε τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ · 20
 V. 85 τοῖς δὲ Ἕλλησιν ἐπιτηδεῖός τε καὶ συνήθης ἡξίου θεραπεύειν οἴου ἂν δεήσαιντο παρ' ἐναντιῷ δι' αἰτίαν τήνδε. Μουσταφᾶς

occeptum praelium, et ipsae ad praelium se convertebant; festinant-que impetum in Peloponnesiacam navem dantes resistere fortiter. Veneti ut viderunt quod parabatur, videlicet classem hostilem incur- sare in Peloponnesiacam triremem, ipsi quoque ad navale certamen accingebantur. interim dum serveret praelium, navigabant per omnes hostium naves, quasdam remis ad litus agentes. Veneti in hunc modum victoria potiti sunt, capientes naves barbaricas tredecim, pleras- que tamen vacuas: nam Turci ubi senserant naves, in quibus erant, iam capiendas, in mare se abiiciebant et in terram enatabant. eodem tempore cum armis urgerent Veneti Mechetem, Lampsacum obsidendo in dicionem acceperunt; ibique praesidio relicto domum reversi sunt. Veneti ducem illum qui praelia secunda contra barbaros fecerat, reversum capitis accusabant. crimini dabatur, quod prior praeter ius et aequum, et praeter magistratus imperium, praelium iniisset foederaque fregisset. cum in hunc modum capitis anquireretur, crimine absolutus est ut qui praelium haud prior incepisset. nec tempore multo interposito legationes ultro citroque missae inter utrosque pacem icto foedere sanxerunt.

Mechetes quidem, quemadmodum accepimus modo, erga Venetos affectus erat. Graecis vero erat perquam familiaris, eosque colere cu-

γὰρ τοι ὁ τῶν Παιαζήτεω παίδων, μιμησάμενος Μωσέα τὸν
 ἀδελφόν, καὶ πρὸς τὸν Σινώπης ἄρχοντα πολέμιον ὄντα τῷ
 ἀδελφῷ Μεχμέτῃ ἀφικόμενος, καὶ ὄρκια ποιησάμενος ὥστε
 5 ἡγεμόνα διαπρεσβευσάμενος, ὡς αὐτὸν ἄσμενος ὑπεδέχετο καὶ Β
 τᾶλλα ὑπισχεῖτο συγκατεργάζεσθαι τὰ ἐς τὴν βασιλείαν,
 διέβη τε εἰς τὴν Δακίαν Μουσταφᾶς, καὶ χρόνον αὐτόθι δια-
 τρίας συχνόν, ἔχων ἄνδρας τριακοσίους ἔπρασε πρὸς τοὺς
 Τούρκων ἀρίστους, μετιῶν ἕκαστον. ὡς δ' οὐδὲν προεχώρει
 10 (ἦν γὰρ Μεχμέτης τὰ τε ἄλλα ἐπεικῆς καὶ ἐς τὸ θεραπεύ-
 ειν τοὺς ἀρίστους τῶν Τούρκων οὐκ ἀδόκιμος, τρόπου τε
 ἡσυχίου, ψευδῆ τε παῖδα ἐνέφηγεν εἶναι τοῦ Παιαζήτεω τὸν
 Μουσταφᾶν, καὶ ὡς οὐδαμῇ καταφανῆ σχόντες τὴν διατρι-
 15 βὴν αὐτῷ· τὸν δὲ παῖδα τούτου τελευτῆσαι παρ' ἀνδρὶ ἐπι-
 τηδεῖω καὶ τὸν τρόπον δικαιοτάτῳ, ὃς ἀφῆκτο παρ' ἑαυτὸν C
 τὸν θάνατον τοῦ παιδὸς διασημῆναι), ἐνταῦθα Μουσταφᾶς,
 ὡς οὐδὲν αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀπέβαινεν ἀπὸ Δακίας, καὶ οἰόμε-
 νος ἑαυτῷ ἄμεινον ἐξεῖναι, ἦν ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας ἀφίκηται,
 ἐν μέσῳ τῆς ἀρχῆς Μεχμέτεω ἰδρυσμένος, ἐλαύνει ἀπὸ Δα-
 20 κίας διαμανῆς τῆς Θράκης ἐπὶ τὴν Θέρμην, πόλιν Ἑλληνίδα.
 καὶ ἐς λόγους ἀφικόμενος τῷ Ἑλλήνων ἄρχοντι εἰσῆι τε εἰς

13. σχόντα Η 20. διὰ μέσης?

piebat in omnibus quaecunque petiissent, haud gravatim largiendo.
 familiaritatis autem eius causa, quam nunc dabimus, erat. Mustaphas
 unus e numero filiorum Paiazitis, imitatus Mosen fratrem, ad
 Sinopium ducem, qui hostis erat Mechmetis, perveniens, iuramenti
 religione interposita se invicem amicos et hospites in posterum fore
 confirmabant. deinde cum legatos misisset ad Daciae ducem et amice
 ab eo foret acceptus, pollicereturque se ipsi suppetias laturum in
 regno quod averet acquirendo, in Asiam abire decrevit. cum in Asia
 longo tempore moratus esset, habens secum viros trecentos, haud
 cessabat ambire Turcorum optimum quemque et ad defectionem pel-
 licere. cum res parum succederet, angebatur maxime. nam Mech-
 metes aequitatis amantissimus erat, et egregie optimates Turcorum
 colere norat, moribusque erat tranquillus et placidus. hic dicebat
 Mustapham haud legitimum, verum suppositicium esse Paiazitis filium,
 ut qui nullo vel parvo indicio patrem et fratres repraesentaret.
 filium Paiazitis Mustapham excessisse e vivis, seque Mustaphae veri
 filii Paiazitis mortem accepisse a viro integerrimo et iustissimo, qui
 sibi eam pro certo nuntiavit. Mustaphas, cum coeptis parum succe-
 deret, abiit ex Dacia; et res suas meliore statu fore credebat, si se
 contulisset ad Graecos, sic in medio Mechmetis regno constitutus.
 iracundo itaque animo, relicta Dacia, per Thraciam contendebat

τὴν πόλιν καὶ κατελήφθη. Μεχμέτης δὲ ὡς ἐπύθετο τάχι-
στα ἐς τὴν Θέρμην ἀφικέσθαι τὸν ἀδελφόν, αὐτίκα οὐδὲν
D ἐπισχῶν δρομαῖος ἐπήει ἐπὶ τὴν Θέρμην, παραλαβὼν στρα-
τόν, καὶ ἐζήτηε τὸν ἀδελφὸν τοὺς Ἕλληνας. ὁ μέντοι τῆς
Θέρμης ἄρχων ἄγγελον πέμψας ἐπὶ τὸν Βυζαντίου βασιλέα⁵
ἐδήλου τε ὡς ἔχει αὐτῷ περὶ τοῦ παιδὸς Παιαζήτεω Μου-
σταφᾶ, καὶ ὡς Μεχμέτης ἐπελαύνων ἐξαιτοῖτο τὸν ἀδελφὸν
οἷα ψευδῆ ὄντα καὶ διαφθείροντά τὸ γένος αὐτοῦ. βασιλεὺς
δὲ πρέσβυν τε ἐπεμψε πρὸς Μεχμέτην, καὶ συνέθετο αὐτῷ
τὸν Μουσταφᾶν ἐς φυλακὴν τε ποιήσασθαι καὶ μηδαμῆ με-
10 θιέναι τε ἀπιόντα. καὶ ἐπὶ τούτῳ ὄρκιά τε ἐποιήσαντο, καὶ
Μουσταφᾶν ἐν Ἐπιδαύρῳ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐν τῇ ἄκρᾳ
P. 109 τῆς πόλεως καθεύξαντες, αὐτόν τε τὸν Μουσταφᾶν, καὶ τὸν
Σμύρνης ἄρχοντα Ζουναίτην, ἅμα αὐτῷ ἀπὸ Λακίας ἐπὶ τὴν
Θέρμην ἀφικόμενον καὶ συνεπιλαβόμενον τοῦ πρὸς Μεχμέτην¹⁵
πολέμου. τούτους μὲν οὖν Ἕλληνες εἶχον ἐν φυλακῇ ἐπὶ συ-
χνόν τινα χρόνον, μετὰ δὲ ταῦτα ἤγαγον ἐς τὴν Ἀἴμνον καὶ
ἐς τὴν Ἰμβρον, καὶ αὐτοῦ εἶχον ἐν φυλακῇ ἐς ὃ δὴ ἐτελεύ-
τησε Μεχμέτης ὁ Παιαζήτεω. τότε μὲν δὴ χαριζόμενοι τῷ
βασιλεῖ οἱ Ἕλληνες, καὶ τὴν ὁμοίαν ἀνταποδιδόντες, κατέ-
20 θεντο τούτους ἐν Ἐπιδαύρῳ τῆς Πελοποννήσου. καὶ οὐκ
ἔστιν ὅτου ἀποτύχοιεν διὰ ταῦτα παρὰ βασιλεῖ Μεχμέτη.

Thermam, quae urbs est Graecorum. ibi veniens in colloquium cum Graecorum duce, et urbem ingressus, captus est. Mechemetes ubi rescivit fratrem suum pervenisse Thermam, confestim omni mora posita, Thermam summa celeritate adhibita profectus est; assumptoque exercitu, fratrem quaerebat apud Graecos. dux Graecorum, qui Thermam regebat, nuntium ad Byzantii regem ire iubet, ut dicat quid egerit cum Mustapha; narraret quoque advenisse Mechemetem, et postulare sibi dedi Mustapham ut fratrem suppositicium et sui generis maculam. rex misso legato pactum iniiit cum Mechemete, quo iuebatur Mustapham in vincula dare, nec inde abire ipsum pateretur. pactum hoc iurisiurandi religione firmarunt. Mustapham igitur una cum Smyrnae duce Zunaite, qui cum eo Thermam advenerat accesseratque belli contra Mechemetem adiutor, in arce Epidauri in carcerem dedere vinctos. Graeci tempore longo eos in vinculis asservarunt. postea ducti sunt in Imbrum et Lemnum, ubi in carcere captivi delituere usque ad Mechemetis obitum. cum igitur Graeci hac in re morem gessissent Mechemeti et quasi gratiam retulissent, in carcere condentes Mustapham, accidit ut in posterum quaecumque vellent, facile apud regem Mechemetem impetrarent.

Τότε μὲν οὖν παρασχὸν σφίσι ἐν βελτιονί τε τῇ πρό-
 σθεν ἐπὶ πολὺν χρόνον αἰεὶ καταστάσει ἐτίγγανον ὄντες, εὖ B
 πράττοντες, καὶ τὴν τε Πελοπόννησον καθίστασαν ἐπὶ τὸ
 σφίσι δοκοῦν ἕξειν ὡς συμφερώτατα. Ἐμμανουήλῳ μέντοι
 5 ἐγένοντο παῖδες ὃ τε Ἰωάννης ὁ πρεσβύτερος, ὃν δὴ τοῖς Ἑλ-
 λησιν ἀπεδείξατο βασιλέα, καὶ Ἀνδρόνικος καὶ Θεόδωρος μετὰ V. 86
 τοῦτον καὶ Κωνσταντῖνος καὶ Δημήτριος καὶ Θωμᾶς. τῷ
 μέντοι Ἰωάννῃ τῷ πρεσβυτέρῳ, πάντων τῶν ἄλλων κρατίστῳ
 δοκοῦντι γενέσθαι, τὴν τε βασιλείαν ἐπέτρεψε, καὶ ἀπὸ Ἰτα-
 10 λίας ἀγόμενος αὐτῷ γυναῖκα τοῦ Μονφεράτου ἡγεμόνος θυ-
 γατέρα, ἐπεικῆ μὲν τὸν τρόπον ἀηδῆ δὲ τὴν ὄψιν, διαδήματι
 ταινιώσας ἀρχιερέα τε καὶ βασιλέα ἐστήσατο τοῖς Ἑλλησι. ταύ-
 την μὲν οὖν, ὡς οὔτε συνῶκει οὔτε συνεγένετο, ἐς ἕχθος ἀφι- C
 κόμενος καὶ ἀηδῶς ἔχων αὐτῇ ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ ἢ τε γυνή
 15 τοῦ βασιλέως ἐνεώρα ἐς αὐτὴν τὸν ἄνδρα ἀηδῶς ἔχοντα, καὶ
 αὐτὴν ἀπεχθάνεσθαι τῷ ἀνδρὶ ἐς τὰ μάλιστα, ἐπιβᾶσα νεὼς
 ᾗχετο ἀποπλέουσα ἐπὶ Ἰταλίας παρὰ τοὺς προσήκοντας. ἡγά-
 γετο δὲ γυναῖκα τὴν ἀπὸ Σαρματίας, τοῦ Σαρματῶν ἡγεμό-
 νος θυγατέρα. οὗτος μὲν οὖν οὕτω διατεθείς ἐβασίλευεν,
 20 Ἀνδρονικῷ μὲν τὴν τε Θέρμην ἐπέτρεψεν οἰκεῖν, ἀνδρὶ οὐκ
 ἀγενεῖ μετὰ γε Ἰωάννῃ τὸν βασιλέα. καὶ ἐπὶ τινα χρόνον
 διαγενόμενος ἐς νόσον περιῆλθεν ἐλεφαντίαισιν, καὶ τὴν Θέρ-

1. παρέσχον P

Tunc quidem cum experirentur regis favorem Graeci, longo tem-
 pore admodum feliciter rebus sunt usi. Peloponneso eam inducere
 formam quam commodissimam fore iudicabant. Emanuel habuit
 filios, Ioannem seniore, quem Graecis regem dedit, Andronicum et
 Theodorum, praeterea Constantinum Demetrium et Thomam. Ioanni
 seniori, qui reliquis vir melior esse apparebat, regnum commisit.
 eidem uxorem dedit ex Italia Montferrariae principis filiam, moribus
 quidem praeditam optimis, caeterum forma illiberali. diademate igitur
 caput filii cingens, eum regem et pontificem Graecorum esse ius-
 sit. uxorem, quam ex Italia petierat, non perinde ob formae tur-
 pitudinem amabat. proinde nec cohabitabat nec Veneris foedus cum
 ea inibat: tantum mulieris obrepserat fastidium. mulier advertens
 se marito esse invisam admodum, navem conscendit et ad genere
 propinquos se recepit. ipse interim matrimonio sibi iunxit Sarmatiae
 (quae et Russia) principis filiam. hic quidem in istum modum affec-
 tus regno praefuit. Andronico autem imperio regendam concessit
 Thermam, qui virtute post Ioannem secundus inter filios regios erat.
 cum aliquando tempore supervixisset, in elephantiasim incidit. Ther-
 mam quoque, ut quae non amplius retineri posset propter res civi-

μὴν ἀπέδοτο τοῖς Οὐνετοῖς, ὡς τῆς τε πόλεως οὐκέτι ἐπιτη-
 δεῖως ἐχούσης ἐς φυλακὴν αὐτῆς, καὶ σφίσι τὰ πράγματα
 Δπονήρως ἤδη ἔχοντα. καὶ ὡς ἐδέδοκτο ἤδη αὐτοῖς ταύτη
 σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ πόλει ἄμεινον ἔσεσθαι, ἀπέδοτο ταύ-
 την τοῖς Οὐνετοῖς οὐ πολλοῦ τινός. Ἀνδρόνικος μέντοι ἐς 5
 Πελοπόννησον παρὰ τὸν ἀδελφὸν ἀφικόμενος τὴν τε δίαίταν
 εἶχεν ἐν Μαντινείᾳ τῆς Λακωνικῆς, ἐς ὃ δὴ ἐπικρατοῦντος
 τοῦ νοσήματος ἤδη τελέως ἐτελεύτησε. τὸν δὲ Θεόδωρον
 τοῦτον παῖδα ὄντα βασιλεὺς Ἐμμανουῆλος ἐπεπόμφει παρὰ
 ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν πορφυρογέννητον, ἐφ' ᾧ διάδο- 10
 χὸν τε τὸν παῖδα καταλιπεῖν ἐπὶ τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ ὡς
 ἐδέξατο τοῦτον ἀδελφοῦ τε παῖδα καὶ ἐπιτηδεῖον, εἶχε τε
 P. 110 παρ' αὐτῷ, καὶ ὡς ἐτελεύτα, κατέλιπε τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. οὗ-
 τος δὲ ὡς ἐς τὴν ἡγεμονίαν κατέστη, ἔγχε τε γυναῖκα ἀπὸ
 Ἰταλίας, θυγατέρα Μαλατέστα τοῦ Μάρκης ἡγεμόνος, τῷ τε 15
 κάλλει διαπρέπουσαν καὶ τῇ ἄλλῃ κοσμιότητι. ὕστερον μέν-
 τοι, ὡς ἐς μῖσός τε ἀφίκετο τῇ γυναικὶ καὶ ἐς ἔχθος ἀφικό-
 μενος ἐς διαφορὰν κατέστη, ἐς τὴν Ναζηραίων δίαίταν ὥρ-
 μητο γενέσθαι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μεταπέμπετο ἐπὶ τὴν
 ἀρχὴν, ὡς ἐπεὶ οἱ ἐδόκει ἰέναι ἐς τὸ Ναζηραίων σχῆμα, τὴν 20
 τε ἀρχὴν ἐπιτρέψων αὐτῷ καὶ τὴν οὐσίαν. οὗτος μέντοι οὐκ
 εἰς μακρὰν αὐδὶς μετέβαλλεν, ἀποτρεπομένων τῶν ἀρίστων
 αὐτοῦ ἀπὸ τούτου καὶ οὐκ ἐπιτρεπόντων ἰέναι αὐτῷ εἰς ὃ
 ὥρητο. τῷ μὲν οὖν πρεσβυτέρῳ Θεοδώρῳ τῷ πατρῷ παῖς
 Βοὺκ ἐγένετο ἀπὸ τῆς Ραινερίου θυγατρὸς, νόθοι δὲ ἐγένοντο. 25

tatis admodum accisas, Venetis vendidit. cum igitur iudicaret eam
 venditionem tum sibi tum urbi expedire, parvo pretio accepto eam
 Venetis tradidit. Andronicus autem profectus ad fratrem in Pelopon-
 nesum, victum in Mantinea Laconiae habuit. morbus cum in dies
 inualesceret, tandem vita functus est. Theodorum, qui defuncti filius
 erat, misit ad fratrem Theodorum Porphyrogenitum, ut eum Pelo-
 ponnesei successorem relinqueret. quem suscepit, et ut fratris et ne-
 cessarii filium apud se detinuit. quo mortuo, quemadmodum conve-
 nerat, successit in Peloponnesei administrationem. hic ubi imperio po-
 titus est, uxorem accepit ex Italia, filiam Malatestae ducis Marchiae,
 quae formae venustate et reliquis mulierum dotibus admodum praesta-
 bat. postea cum odium, dehinc discordiae id matrimonium invasissent,
 odio, quo uxorem prosequeretur, promotus ad Nazaraeorum schema mi-
 grare statuit. cum autem iam animo fixum esset Nazaraeorum susci-
 pere habitum, accersivit fratrem, ut ei regnum tribueret opesque.
 verum haud multo post voluntatem mutavit, cum eum optimi quique

ἡγάγετο γὰρ οὗτος τὴν τοῦ Ἀθηνῶν τυράννου θυγατέρα, πασῶν δὲ λεγομένην εἶναι καλλίστην τῶν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον κάλλει διενεγκουσῶν.

Ῥαινέριος δὲ οὗτος Κορίνθου τε ἐτυράννευε καὶ Ἀθηνῶν, τῆς τε Βοιωτίας ἐπῆρξεν ἔστε ἐπὶ Θεσσαλίαν χωρῆσαι. ἐπῆρξε δὲ τρόπον τοιοῦδε. ὅποτε ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας ἐνάγοντος τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως ἐστρατεύοντο οἱ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας Κελτοὶ τε ἅμα καὶ Οὐνετοί, τότε δὴ καὶ οἱ ἀπὸ Νεαπόλεως τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ Τυρρηνῶν ὠρμητο ἄνδρες καὶ 15 Ἰαννίων μέγα δυνάμενοι ἐπὶ τὴν τῆς Πελοποννήσου τε ἅμα καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος καταστροφὴν. καὶ τὴν μέντοι Πελοπόννησον κατεστρέψαντο ἄλλοι τε καὶ ἀπὸ τῆς Ἰαννίων μοίρας, τοῦ οἴκου Ζαχαριῶν, τὴν τε Ἀχαΐαν καὶ Ἥλιδος τὰ πλείω καὶ δὴ καὶ Πύλον καὶ Μεσσηνίας χώραν οὐκ ὀλίγην, 20 ἔστε ἐπὶ Λακωνικὴν ἐλάσαι. τὴν μέντοι μεσόγαιον τῆς Πελοποννήσου κατεῖχον αὐτοὶ τε Πελοποννήσιοι Ἕλληνες. ἔμ- V. 87 πασαν δὲ τὴν παράλιον τῆς Πελοποννήσου οἱ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας καταστρεψάμενοι εἶχον, Κελτοὶ τε δὴ καὶ Κελτίβηρες, καὶ τῶν Ἰαννίων καὶ Τυρρηνῶν ἄλλοι τε καὶ δὴ καὶ Ῥαινέριος 20 ἀπὸ Φλωρεντίας ἀφικόμενος ἐπὶ τῇ γε στρατιᾷ ταύτῃ, τοῦ οἴκου τῶν Ἀζαΐδων, τὴν τε Ἀττικὴν κατέσχε καὶ Βοιωτίαν, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, καὶ Φωκαΐδος χώρας τὰ

2. δὲ P . 9. καὶ om P . 22. ὡς om P

ab isto instituto dehortarentur, nec eum ad hanc vitae formam transire sinerent. senior Theodorus non tulerat filios ex Rainerii filia: verum nati sunt ei filii nothi. nam duxit uxorem Athenarum principis filiam, quae omnes sui seculi formosas anteire dicebatur.

Rainerius hic Corinthi et Athenarum princeps extitit; Boeotiae quoque imperavit, et usque in Thessaliam processit. imperium hoc modo nactus est. cum contra Graecos, sic instigante Romano pontifice, expeditionem sumerent Galli et Veneti, tum etiam Neapolitanus rex, necnon Tyrrenorum et Ianuensium viri potentissimi profecti sunt, ut Peloponnesum et reliquam Graeciam subigerent. et Peloponnesum quidem caeteri in dicionem rede gere. at Ianuenses qui erant de familia Zachariarum, ceperunt Achaïam et Elidis partem maximam. occuparunt et Pylum, necnon Messanae regionem haud parvam, ut etiam in Laconiam irrumperent. mediterraneam regionem Peloponnesi obtinuerunt Graeci Peloponnesiaci. universam maritimam Peloponnesi oram capientes tenuerunt Celtiberi occidentales, necnon Ianuenses et Tyrreni. Rainerius cum ab Florentia veniret in expeditionem hanc (erat enim ortus ex familia Azeolorum sive Accioiolorum), Atticam et Boeotiam, ut ante dixi, in dicionem accepit. na-

D πλείω. Λίγυρες μέντοι τὴν Εὐβοίαν πολλῶ ἔτι παλαιότερον
 κατέσχον· ἀφ' ὧν ἐπιτραπέντες οἱ Οὐνετοὶ ἐπὶ ῥητῶ τῆς
 νῆσου ἐπέβησαν. μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ βραχὺ προϊόντες ξύμ-
 पासάν τε τὴν Εὐβοίαν κατέσχον, ἐς διαφορὰν σφίσι τῶν Λι-
 γύρων ἀφικνουμένων, καὶ τὴν τε χώραν καὶ προσόδους αὐ- 5
 τῶν, ὅσοι τοῖς Οὐνετοῖς ἐπιτήδειοι ἐτύγχανον ὄντες, εἰσέτι
 καὶ νῦν διατελοῦσιν ἔχοντες, καὶ κατὰ ταῦτα ἐμμένοντες ἐφ'
 οἷς σπενδόμενοι αὐτοῖς ξυνέβησαν κατὰ τὴν νῆσον οἱ Οὐνε-
 τοί. ὁ μὲντοι Ῥαινέριος καὶ οἱ Κελτίβηρες, καὶ Κελτῶν ὅσοι
 ἐπὶ τὴν τῆς Ἑλλάδος καταστροφὴν ἐγένοντο, πολλῶ ὕστερον 10
 τούτων φαίνονται ἀφικόμενοι ἐπὶ τὸν χῶρον τούτων. Ῥαι-
 P. 111 ριος δὲ καὶ πολλῶ ἔτι νέηλς ὧν, ἐπιγαμίαν τε πρὸς τοὺς ἐν
 τῇ Εὐβοίᾳ Λιγύρων ποιησάμενος καὶ Προθυμοῦ τινὸς θυγα-
 τέρα ἔγημε, καὶ τὴν τε χώραν κατασχὼν Κόρινθόν τε ἐχει-
 ρώσατο, καὶ τὴν Πελοπόννησον ἐπενόει ὅτι τάχιστα ὑφ' αὐ- 15
 τῶ ποιήσασθαι. ὕστερον μὲντοι ἀφικόμενου τοῦ Ἑλλήνων
 βασιλέως ἀδελφοῦ, ἐπιγαμίαν πρὸς τούτον ἐπεποίητο, καὶ θυ-
 γατέρα ἡρμόσατο τούτῳ τῶ ἡγεμόνι Θεοδώρῳ, κάλλει, ὡς
 ἔφην, πασῶν τῶν τότε διαφέρουσαν, καὶ τὴν τε Κόρινθον
 ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ τελευτῇ κατέλιπεν· ὑπέσχετο γὰρ ὁπότε αὐτῷ 20
 τὴν θυγατέρα ἡρμόσατο ἐς φερνὴν αὐτῷ ταύτην, ἐπειδὰν τε-
 λευτήσῃ.

21. ταύτη P

ctus est et Phocensium regionis pleraque. Ligures Euboeam longis
 temporibus retro ceperant; qui permiserunt Venetis certis condicio-
 nibus et pactis in insulam ascendere. posthaec paulatim progressi,
 Euboeam universam occuparunt, cum intercessissent discordiae inter
 Venetos et Ligures. regionem istam et reditus, quia placebant, Ve-
 neti adhuc habent condicionibus et pactis iisdem, quibus in eam in-
 sulam pervenerunt; quae quidem bona fide coluerunt. Rainerius,
 Celtiberi Gallique, quotquot bello Graecos lacessebant, longo tempore
 demum post Venetos et Ligures in istam regionem appulisse viden-
 tur. Rainerius quoque advena existens, affinitate iuncta cum Liguri-
 bus qui Euboeam tenebant, Prothimi cuiusdam filiam uxorem sibi
 associavit. hinc regionem eam occupans etiam Corinthum subegit.
 Peloponnesum quoque subiicere animo agitabat. postea cum ad
 ipsum veniret frater Graecorum regis Theodorus, inter se affinitatem
 fecerunt: nam uxorem dedit Theodoro duci filiam suam, quae formae
 elegantia omnes antecedeat, Corinthumque, ubi mortuus eset, ei con-
 cessit. promiserat enim Rainerius, ut dotis nomine, ubi primum ipse
 defunctus fuerit, Corinthum accipiat.

Ἡρόσατο δὲ καὶ ἑτέραν αὐτοῦ θυγατέρα Καρούλω τῇ Ἀκαρνανίας τε καὶ Αἰτωλίας ἡγεμόνι. οὗτος γάρ, ὡς οἱ τῆς Β
 χώρας ταύτης ἄρχοντες πρότερον προσήκοντές τε ἦσαν τοῦ
 Παρθενόπης τῆς Νεαπόλεως καλουμένης βασιλέως, καὶ ὡς
 5 ὑπὸ τε τῶν περιοίκων καὶ τῶν ταύτη ἔθνῶν ἀπελαύνοντο ἐκ
 τῆς χώρας ἄρχοντες ἀπαλλαττόμενοι ἐπὶ Ἰταλίας, Κεφαλλη-
 νία δὲ καὶ Ζάκυνθος καὶ αἱ Ἐχινάδες νῆσοι, ὅσαι ταύτη ὠκη-
 μέναι ἐτύγχανον, ἐς τουτονὶ τὸν βασιλέα τετραμμέναι ἄρμο-
 στήν τε ἐδέχοντο καὶ ἄρχοντα τοῦ βασιλέως Παρθενόπης.
 10 ἀφίκοντο μὲν δὴ καὶ ἄλλοι πρόσθεν ἄρμοσταὶ εἰς τὰς νήσους
 ταύτας, ἐν δὲ δὴ καὶ Κάρολος οὗτοςίν, ὁ τῆς οἰκίας Τόκων
 καλούμενος, ἔχων ἑταίρους μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας ἀγαθοὺς, τὸν
 τε Ῥῶσον καὶ Γυῖδον καὶ Μυλεΐαρέσην. καὶ ὡς ἐν τῇ Κε-
 φαλληνίᾳ διατρίβοντες προσέσχον τε τῇ Ἠπειρῷ, ἐπαγομένων C
 15 τῶν Ἠπειρωτῶν, τὴν τε χώραν ἐκτίησαντο σφίσιν ὑπήκοον καὶ
 κατὰ βραχὺ τὴν τε Ἀκαρνανίαν. Ἀλβανοὶ δὲ ὠρμημένοι ἀπὸ
 Ἐπιδάμνου καὶ τὸ πρὸς ἑω βαδίζοντες Θετταλίαν τε ὑπηγά-
 γοντο σφίσι καὶ τῆς μεσογαίου Μακεδονίας τὰ πλέω, Ἀργυ-
 ροπολίχνην τε καὶ Καστοριάν. ἀφικόμενοι δὲ ἐπὶ Θετταλίαν
 20 τὴν τε χώραν σφίσιν ὑποχείριον ποιησάμενοι, καὶ τὰς πόλεις
 ἐπιδιελόμενοι, κατὰ σφῶς ἐνέμοντο τὴν χώραν, νομίαιες τε
 ὄντες καὶ οὐδαμῇ ἔτι βέβαιον σφῶν αὐτῶν τὴν οἴκησιν ποι-
 ούμενοι. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐς Ἀκαρνανίαν ἀφικόμενοι γνώμη τοῦ

6. οἱ ἄρχοντες?

23. ἔπειτα?

Filiam suam alteram despondit Carolo Acarnaniae et Aetoliae principi. duces regionis illius priores pertinebant ad regem Parthenopes, quae nunc Neapolis vocatur. cum a finitimis et vicinis gentibus expellerentur suis sedibus, duce destitutae, Cephallenia Zacynthus et Echinades insulae, ad istum regem conversae, praefectum et principem ab eo acceperunt. venerant iam olim et alii praefecti et principes in insulas istas. ibi tum Carolus ille de familia Tocorum habuit secum viros spectatae virtutis, Rosum, Gidium sive Guidonem, Myleiaresem. et cum Cephalleniae moras traherent, animum in Epirum intenderunt, adiunctisque Epirotis regionem quam habebant subiectam, in dicionem acceperunt; paulatimque etiam Acarnania in dicionem venit. Albani ruentes ab Epidamno et ad Orientem properantes Thessaliam et mediterraneae Macedoniae pleraque, Argyropolichnam et Castoriam dominio suo addiderunt. advenientes deinde in Thessaliam urbes inter se sunt partiti, regionemque, ut qui pastores essent nec ullo in loco fixas sedes habent, depascebantur. postquam autem in Acarnaniam pervenere, Acarnaniae principe id per-

ἡγεμόνος Ἀκαρνανίας, ἀφιεμένον αὐτοῖς τῆς χώρας, ἐνέμοντό
 D τε τήνδε τὴν χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα συνίσταντο ἀλλήλοις ὡς
 τοῖς Ἑλλήσιν ἐπιθησόμενοι, ὅπως ἂν αὐτοῖς προχωροῖη. καὶ
 δὴ ποτε τοῦ ἡγεμόνος (Ἰσαάκιος δ' ἦν τοῦνομα) ἐπὶ ἄγραν
 φοιτῶντος ἀφικνουμένου, ἐπέθεντό τε αὐτῷ οἱ Ἀλβανοί, 5
 ἡγουμένου αὐτοῖς Σπάτα, ἀνδρὸς ὀρμήν τε καὶ τόλμαν ἐπι-
 δεικνυμένου σφίσιν ἐν τῷ τότε παρόντι ξύμφορον ἐς τὰ
 V. 88 παρόντα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀδόκιμον. καὶ τὸν μὲν ἡγεμόνα
 αὐτοῦ ταύτῃ ἀνεῖλον, τὴν δὲ χώραν αὐτίκα ἐπελαύνοντες κα-
 τέσχον τε καὶ ἐξώγησαν τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς, συλλαμβάνον- 10
 τες ᾧ ἂν περιτύχοιεν. μετὰ δὲ ταῦτα πολιορκοῦντές τε Ἄρ-
 τῆν τῆς Ἀκαρνανίας πόλιν παρεστήσαντο, καὶ τὴν χώραν ταύ-
 P. 112 τῆν ὅφ' αὐτοῖς ποιησάμενοι τὴν τῶν ἐσπερίων χώραν ἐδήουν,
 οὐδὲν ἔτι ἐς ἡσυχίαν ἐνδιδόντες. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ τῆς Νεα-
 πόλεως ἄρχοντες, ἀπὸ Κερκύρας τῆς νήσου ὀρμώμενοι (εἶχον 15
 δὲ τότε τὴν νῆσον οἱ Παρθενόπης βασιλεῖς) καὶ παρεσκευα-
 σάμενοι στρατὸν, ἔϊντο ἐπὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ἄς τοὺς τε Ἀλ-
 βανοὺς τὴν χώραν ἀφαιρησόμενοι καὶ Ἄρτῆν τῆς Ἀκαρνα-
 νίας καταστρεφόμενοι λαβόντες. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Ἄρτῆν
 τὴν τε πόλιν ἐπολιόρκουν καὶ μηχανὰς προσέφερον τῷ τείχει 20
 ὡς αἰρήσοντες. Σπάτας δὲ ὁ τῶν Ἀλβανῶν ἡγεμὼν (οὐ γὰρ
 εἰσῆει ἐς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐκτὸς περιῆει τὴν χώραν) τοὺς

1. ἀφιεμένον R. genitivum reposuit H 9. ἐπελαύνοντες P

mittente, etiam eam regionem pecoribus depascendam obicere. postea
 convenit inter ipsos ut insidias tenderent Graecis, utcumque ta-
 men res cecidisset. et sane duci Isaaco, qui venatum profectus erat,
 Albani venientes insidias strunt duce Spata, qui cum foret vir im-
 piger et ad omnia audax, plurimum suis eo tempore audacia et for-
 titudine profuit. ducem Isaacium eo loci confecerunt. hinc continuo
 incursionem in regionem eius facientes eam subegere, virosque quos-
 cunque in agris deprehenderunt, cepere vivos. postea obsidentes
 Arten (quae olim Ambracia) Acarnaniae urbem, haud cessarunt pri-
 usquam eam occupassent. hanc regionem subigentes haud abstine-
 bant ab occidentalium regione, quam miris modis evastabant, nun-
 quam quieti se tradentes. his moti principes Neapolitani, ab Cor-
 cyra insula pergentes (insulam enim istam ea tempestate Parthenopes
 reges tenebant) et copias contrahentes proficiscebantur contra Aca-
 rnaniam, ut Albanos ex sua regione deturbarent et Arten Acarnaniae
 urbem captam recuperarent. qui advenientes Arten obsederunt, hel-
 licasque machinas muro admoverunt, ut urbem vi caperent. Spatas
 Albanorum dux haud intra moenia se continebat, sed extra urbem
 obambulans consulebat Albanis, quos in unum collegerat, ut se prom-

τε Ἀλβανούς συλλέξας ἐς ταῦτό καὶ βουλευσάμενος, ὡς αὐτῷ εἶποντο ἐτοιμῶς εἰς τὸν κίνδυνον, ἄφνω ἐπεισπί- B
πτουσι τῷ Ἰταλῶν στρατεύματι ὃ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, καὶ
τρεψάμενοι ἐς φυγὴν πολλοὺς μὲν διέφθειραν, τοὺς δὲ
5 πλείους ἐξώγησαν. συνεπελάβετο δὲ αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν
πόλεμον καὶ Πριάλουπας ὃ τῆς Αἰτωλίας ἡγεμῶν, ἀνήρ
Τριβαλλός, ὃς ἐπιγαμίαν πρὸς τὸν Σπάταν τῆς Ἄρτης ἡγε-
μόνα ἐπεποίητο. οὕτω μὲν οὖν κατέσχον οἱ Σπαταῖοι τὴν
χώραν τῆς Ἀκαρνανίας· μετὰ δὲ ταῦτα ὄρμημένου τοῦ
10 Καρούλου ἀπὸ τῶν νήσων σὺν τοῖς ἐταίροις αὐτοῦ καὶ τι-
νων τῶν τῆς χώρας ἄτε δὴ ἀχθομένων τῇ Ἀλβανῶν τυ-
ραννίδι, τὴν τε χώραν κατεστρέψαντο τῆς Ἀκαρνανίας,
πρὸς δὲ καὶ τὴν Αἰτωλίαν, ἀφελόμενοι Ἰζάουλον· τὸν τότε
ἡγεμονεύοντα Δρομαίωνων τε τῆς πόλεως καὶ χώρας τε τῆς C
15 Αἰτωλίας ἤδη.

Ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς Αἰτωλίας οὕσα τὸ πρότερον Θωμᾶ τοῦ
Πριαλούπου Τριβαλλοῦ, περιῆλθεν ἐς τοῦτον δὴ τὸν Ἰζάου-
λον τρόπῳ τοιῷδε. ὡς συνεπελάβετο ὃ Πριάλουπας τῷ τε
Σπάτα καὶ τοῖς Ἀλβανοῖς ἐς τὸν πρὸς Ἰταλοὺς πόλεμον, πο-
20 λιορκοῦντας Ἄρτην μητρόπολιν τῆς Ἀκαρνανίας χώρας, ἐά-
λωσαν δὴ ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ ἄλλοι τε πολλοὶ τῶν παρὰ σφί-
σιν εὐδοκιμούντων τῷ γένει καὶ δὴ καὶ Ἰζάουλος, εἷς τῶν
ἀρίστων λεγόμενος γενέσθαι τοῦ Παρθενόπης βασιλέως νεα-
νίας, τὸ μὲν εἶδος οὐκ ἀηδής, ἐπιεικῆς δὲ τὸν τρόπον καὶ

pte sequerentur ad praesens periculum. quo impigre facto oppri-
munt subito Itolorum exercitum oppugnationi intentum, quos in fu-
gam compellunt, plurimis partim necatis partim captis. socius et au-
xiliaris aderat in eo praelio Prialupas Aetoliae princeps, Tribal-
lus, affinis Spatae duci Artae. in hunc modum Spataei Acarnaniam
occuparunt. postea Carolus cum proficisceretur ab insulis cum
suis sociis, necnon aliis quibusdam qui in societatem belli vene-
rant offensi Albanorum tyrannide, regionem Acarnaniae subege-
runt. praeterea eripuerunt Aetoliam Izaulo regenti Dromaenorum
urbem et Aetoliam.

Imperium Aetoliae antea penes Thomam Prialupae Triballi filium
fuit, et hoc pacto in Izaulum pervenit. cum adiuveret Prialupas
Spatan et Albanos in bello quod gestum est cum Italis, Arten me-
tropolim Acarnaniae obsidentibus, evenit ut in eo praelio captivi
complures, qui generis claritate excellabant admodum, in manus ve-
nirent. inter captivos hos extitit et Izaulus e grege optimatum; qui
adolescens regis Parthenopes (quae et Neapolis) nuncupabatur. forma

ἡσύχιος. τοῦτον σὺν πολλοῖς ἄλλοις ἀγόμενος ὁ Πριάλουνας
 Δ εἰς τὰ οἰκεῖα ὡς ἀνδράποδά τε περιεῖπε καὶ εἶχεν ἐν φυλακῇ.
 ἐς τὰ βασιλεία διατρίβων κατεῖχεν ὡς χρημάτων ἐς τοὺς προσή-
 κοντας ἐσαυθῆς ἀποδιδόμενος, ἣν αἰτοῦντο αὐτούς. ἡ δὲ γυνή
 τούτου ὡς ἑώρα τὸν νεανίαν, ἠρώσθη τε αὐτοῦ· ἦν γὰρ καὶ ἐς 5
 ἄλλους πρότερον φροῖτωσα [εἰς] ἄνδρας καὶ ἀκόλαστος. συγγινο-
 μένη τοίνυν τῷ νεανίᾳ, καὶ ἐπιμαινομένη αὐτῷ ἐς τὸν ἔρωτα,
 συντίθεται αὐτῷ ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ ἐπιβουλήν. καὶ ἐξηγουμένης τῆς
 γυναικὸς ἐς τὴν κοίτην, ὡς ἀνεπαύετο Πριάλουνας ὁ ἡγεμῶν,
 ἀνεῖλε τε αὐτὸν ἅμα σὺν τῇ γυναικί. καὶ ἅμα συγκατίσχει τὴν 10
 ἡγεμονίαν αὐτῷ. ἐπειδὴ ἐτυράννευεν, οὐδενὶ τῶν ἐν τῇ πόλει
 P. 113 ἀλλ' ἐν τῇ γυναικί ἀρεσκόμενος, ἡ μέντοι δίκη τὸν Πριαλού-
 πην οὐκ εἰς μακρὰν κατέλαβε τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπὸ ταύτης
 δὴ τῆς γυναικὸς γενόμενον αὐτῷ· τοῦτον γὰρ τοι, ὡς ἐφοῖτα
 παρὰ βασιλέα Μωσέα αἰτούμενος συμμαχίαν τε καὶ ἐπικου- 15
 ρίαν ἐπὶ Κάρουλον τὸν τότε δὴ Ἀκαρνανίας τύραννον, σύλ-
 λαβὼν ὥστε τὴν χώραν αὐτοῦ κατασχεῖν, ἐξέκοψε τὸ ὄφθαλ-
 μῷ. τὴν μέντοι χώραν οὐδεὶς κατεστρέψατο τῆς Ἰωαννίνων
 πόλεως. ἐπαγομένη τοῦτον δὴ τὸν Κάρουλον ἐπὶ σφίσις ἄρ-
 V. 89 χοντα, καὶ ἐπιτετραμμένον αὐτῷ διέπειν τὰ τῆς πόλεως πρά- 20
 γματα, καὶ ἀντεχομένον ἐς τὸν πόλεμον κράτιστα. ἡ μέντοι

11. ἔπειτα?
 σεῖ P

12. ἐν] ἦ?

τοῦ Πριαλούπη?

15. Μω-

erat liberali, et quantum ad mores attinet, aequus et placidus. hunc cum plurimis aliis captivum trahens Prialupas domum ut mancipium tractavit; eosque in custodia asservavit, moratus in regia, volens eos propinquis restituere accepta pecunia, si venirent suos redemptum. uxor Prialupae adolescentem visum amare coepit. erat enim istius mulieris ingenium ut, priusquam peteretur, peteret viros, prae intemperantia cui obnoxia erat. cum igitur stupri consuetudinem cum adolescente habuisset, amore ardens et furens cum adolescente insidias marito subornat. mulier adolescentem ducit in cubiculum, in quo quiescere solitus erat Prialupas dux; ibique adiuvante adolescentem muliere Prialupas occisus est, et ipse ad imperii gubernacula ascendit. cum autem sibi tyrannidem ad eum modum parasset, nemini nisi mulieri soli placebat. at ultio haud multo post secuta est. Prialupas enim, qui filius eius erat, patris nomen gerens, natus ex ista uxore, cum properaret ad regem Mosem petens auxilium et praesidium contra Carolum Acarnaniae principem, ut eam regionem in potestatem redigeret, captus est, oculique eius eruti sunt. regionem urbis Ioanniorum nemo subegit. petiit enim Carolum sibi ducem; cui ubi primum urbis administratio est commissa, bellum fortiter ad-

ἀρχὴ αὕτη Τριβαλλῶν οὕσα τὸ παλαιὸν οὕτω ἔσται Ἰζαού-
 λον καὶ ἐπὶ Κάρουλον τὸν ἡγεμόνα περιῆλθεν. οὕτω δὲ
 ἄμφω τὸ χεῖρε κατασχὼν οὗτος, καὶ τὴν πρὸς τῷ Ἀχε- B
 λῶν χώραν τὸ τε Αἰετὸν καλούμενον καὶ Ἀγγελοπολίχνην
 5 ἔσται ἐπὶ Ναύπακτον τὴν καταντικρὸν Ἀχαΐας, ἐπεκράτει τῆς
 χώρας καὶ ἐτυράννευεν ἐπὶ μέγα χωρῆσας δυνάμεως, ἀνὴρ
 τὰ τε ἐς ἀρχὴν καὶ ἐς τὸν πόλεμον δοκῶν γενέσθαι οὐ-
 δενὸς τῶν τότε ἡγουμένων λειπόμενος. καὶ ἐν πολέμοις πρὸς
 τοὺς περιοίκους μέγα εὐδοκιμῶν ἡγάγετο, ὡς πρότερόν μοι
 10 ἐλέγετο, τοῦ Ἀθηνῶν τε καὶ Κορίνθου ἡγεμόνος θυγατέρα
 ἐς γάμον.

Τούτῳ τῷ ἡγεμόνι παῖς ἐγένετο νόθος· ἀπὸ γὰρ τῆς
 Εὐβοΐδος αὐτῷ γυναικὸς ἄρρενος οὐκ ἔτυχε γόνου. νόθῳ δὲ
 τῷ παιδί ἦν ὄνομα Ἀντώνιος. τοίτῳ τῷ Ἀντωνίῳ τὴν τε
 15 Βοιωτίαν κατέλιπε καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν· τὴν γὰρ Κόριν-
 θον κατέλιπε τῷ κηδεστῇ αὐτοῦ Θεοδώρῳ τῷ βασιλέως ἀδελ- C
 φῷ. τὴν δὲ Ἀθηνῶν πόλιν, ἀφελόμενος ταύτην τὸ πρόσθεν
 τοὺς Κελτίβηρας ἀπὸ Ναβύρης (εἶχον γὰρ δὴ καὶ ταύτην οἱ
 Ἰβηρες καταστρεψάμενοι) κατέλιπε τοῖς Οὐνετιοῖς. ὁ μέντοι
 20 παῖς αὐτοῦ Ἀντώνιος οὗτος, ὃς παρὰ τοῦ πατρὸς παρεδέξατο
 τὴν τῆς Βοιωτίας ἀρχὴν (τὴν γὰρ δὴ Φωκαΐδα χώραν ἄλλην καὶ
 Λεβადίαν ὑπηγάγετο Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτειω, προσθέμενος τῇ

3. Ἀρχελῶφ P

5. τὸν P

14. τήνδε P

20. ὡς P

modum sustinuit. regnum hoc, cum prius Triballorum foret, ad
 Izaulum et Carolum ducem in hunc modum descendit. cum utraque
 teneret finitimam Acheloi regionem, quae ea tempestate Aetus voca-
 batur, et Argyropolichnam usque Naupactum, quae est e regione
 Achaiae, suo imperio admovit. qui principatum administravit cum
 usque res suae incrementa sumerent, pace belloque nulli ducum cederet:
 tandem, cum bellis, quae adversus finitimos gessit, plurimum
 gloriae sibi peperisset, duxit, ut supra docuimus, Rainerii Athenarum
 et Corinthi principis filiam.

Huic duci natus est filius nothus: nam ex Euboide uxore stirps
 virilis haud nata est. nomen filii nothi erat Antonius. huic testa-
 mento reliquit Boeotiam et Thebas urbem: nam Corinthus cesserat
 genero Theodoro, regis fratri. urbem Athenas, quae prius Celtibe-
 rorum erat (nam et hanc tenuere Iberi), sibi subiectam tandem Ve-
 netis reliquit. filius Antonius a patre accepit Boeotiae regnum: nam
 reliqua Phocensium regio et Lebadia venerant in potestatem Paiazi-
 tis, quas suo dominio adiunxit, ut supra memoravimus. Antonius
 contra Venetos bellum movit, et Athenas summa diligentia exerciti-

εαντοῦ ἀρχῆ, ὡς πρότερόν μοι δεδήλωται), οὗτος δὲ οὖν ἐπὶ
 τοὺς Οὐνετιοὺς ἐξήνεγκε πόλεμον, καὶ τὰς Ἀθήνας ἐπολιόρκει
 προσέχων ἐντεταμένως. οἱ μὲντοι Οὐνετιοὶ δεινὸν ποιησάμενοι
 πολιορκεῖσθαι τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ ἀμύνειν βουλόμενοι, καὶ
 D ἐπὶ τὴν Θηβῶν διανοούμενοι πόλιν ἰέναι, στρατόν τε τὸν ἀπὸ 5
 τῆς Εὐβοίας ὅσον ἠδύναντο συλλέξαντες καὶ ὄπλισμόν, ἀπὸ
 τῆς Εὐβοίας ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν.
 Ἀντώνιος δὲ πυθόμενος τοὺς Οὐνετιοὺς στρατευομένους ἐπ'
 αὐτόν, λόχους ποιησάμενος διτιτοὺς κατὰ τὴν ὁδὸν ἧ ἐπύθετο
 μέλλοντας διαπορευέσθαι τοὺς τε Εὐβοίας ἅμα καὶ Οὐνε- 10
 τοὺς, τὸν μὲν ἐνεδρεύσας ἐς τὸ πρόσω τῆς ὁδοῦ τὸν δὲ ἐς
 τὸ ὀπισθεν, ἐπέμενεν ἐμβαλεῖν ἐς τὸ μέσον τοὺς πολεμίους.
 ἐνταῦθα οὖν ὡς οἱ Οὐνετιοὶ ἐπορεύοντο ἐπὶ τὴν Θηβῶν πό-
 λιν (διέχει δ' ἡ πόλις αὕτη ἀπὸ Εὐβοίας σταδίου ὡσεὶ ρν')
 καὶ ἤσαν ἐξωπλισμένοι τε ἅμα καὶ πολλοὶ ὄντες ἐπὶ τὰς 15
 P. 114 Θήβας (ἦσαν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἐξακισχιλίους), ἐπιπεσὼν τούτοις
 ἄφνω ὁ Ἀντώνιος, ἔχων κατὰ τοὺς λόχους οὐ πλείους τῶν
 τριακοσίων, καὶ ἀπ' ἀμφοῖν ἅμα ἐπιφανεῖς τοῖς Οὐνετιοῖς ἐς
 φυγὴν τε ἐτρέψατο, καὶ πολλοὺς τε αὐτῶν διέφθειρε, τοὺς
 δὲ ἐξώγρησε, καὶ τοὺς τότε ἡγεμόνας τῆς χώρας αὐτῶν ἐξώ- 20
 γρησε. καὶ ἀπιὼν αὖθις ἐς τούπισω ἐπολιόρκει τὴν Ἀθηναίων
 πόλιν, ἐς ὃ δὴ προδοσίαν συνθεμένων αὐτῆ τῶν Ἀθηναίων

bus circumsegit. Veneti aegre ferebant urbem suam obsidione premi-
 parant igitur eam obsidione solvere. et cum statuissent hostili ani-
 mo proficisci contra Thebas, exercitum ex Euboea quantum potuere
 compararunt, necnon reliqua quae ad instruendum exercitum attinent
 collegerunt. et ab Euboea recta movent in Boeotiam et contra ur-
 bem. Antonius ut accepit Venetos contra se cum exercitu pergere,
 suos in duas turmas partitur, quas locat in via per quam Venetos
 et Euboeenses iter facturos compertum habebat. unam posuit in
 fronte, alteram ut a tergo esset iter ingressis. deinde expectavit
 donec hostes ex improviso in medium venirent. Veneti progredie-
 bantur ad urbem Thebas, quae aberat ab Euboea stadiis centum
 quinquaginta. numerus autem eorum qui arma Thebis inferre para-
 bant, complectebatur sex milia militum. Antonius, cum in insidias
 hostes praecipitati essent, in hos undique coortus, habens in singulis
 turmis non ultra ter centenos, simul utrisque apparens hostes fugam
 arripere coegit, plurimis caesis et captis. etiam principes qui eorum
 regionem gubernabant, cepit vivos. hinc cedens reversus est, unde
 digressus erat, ad obsidionem Athenarum. ad hanc urbem copias ha-
 buit, donec quidam Athenienses pacto intercedente per prodicionem
 urbem hosti traderent. deinde paucis diebus post et arcem, quam

τὴν τε πόλιν κατέσχε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον πολιορκῶν τὴν ἀκρόπολιν παρεστήσατο, καὶ ἐτυράννευε τῆς τε Ἀττικῆς ἅμα καὶ Βοιωτίας. καὶ ἀφικόμενος ἐς τὰς Παιαζήτεω μὲν πρῶτα θύρας, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔτι περιόντος, μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τὰς Μωσέως τε καὶ Μουσουλμάνεω καὶ δὴ καὶ Μεχμέτεω Β θύρας, ἐθεράπευέ τε χρήμασι τὰς βασιλέως θύρας, καὶ κατὰ τὴν χώραν ἄρχων ἀδεῶς τοῦ λοιποῦ διηπάτο. λέγεται μὲν δὴ καὶ οὗτος καὶ δοκεῖ γενέσθαι ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα εὐδοκιμῶν, καὶ ἐπεὶ τε παρέλαβε τὴν Ἀθηνῶν πόλιν, ἐπὶ τε τὰς βασι- 10 λέως θύρας οὐδέν τι πολλῷ ἀφικόμενος, ἐπιτηδείους τε αὐτῷ σχεῖν καὶ συνήθεις τοὺς ἀμφὶ τὸν βασιλέα. ἐτυράννευε δὲ V. 90 γήμας γυναικα ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπὸ Θηβῶν. ὡς γὰρ ἀνῆγον οἱ Θηβαῖοι χοροὺς ἐπὶ γάμῳ τινί, καὶ ἦν ἱερέως θυγάτηρ ὑπ' ἀνδρὶ γεγεννημένη, οὐκ ἀηδῆς μέντοι, τὸν δὲ τρόπον ἐπι- C 15 εικῆς τε ἅμα καὶ σώφρων, ἠράσθη τε αὐτῆς ἐν τῷ χορῷ ἅμα, καὶ ἐρασθεὶς ἀπάγεται ταύτην. ἐπιμανεὶς δὲ τῷ ἔρωτι οὐ πολλῷ ὕστερον ἔγχε τε αὐτήν, καὶ εὐδαιμόνως βιοτεύων ἐτύχανεν, ἐξοικονομῶν τε τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸ ὡς κάλλιστα ἔχειν δοκοῦν ἅμα τοῖς τε ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις. οὐ- 20 τος μὲν οὖν καὶ πρὸς τὸν ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἄρχοντα Γαλεώτου παῖδα, τοῦ ἐπὶ ῥώμῃ σώματος ἐπισήμου ὄντος, ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ἐπὶ θετῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, καὶ ἀπὸ Εὐβοίας νεανίαν τῆς Γεωργίου οἰκίας κηδεστὴν ἐπὶ ἑτέρᾳ αὐτοῦ θετῇ

obsidione urgebat, occupavit, princepsque Atticae et Boeotiae declaratus est. cum autem venisset iam ante in ianuas Paiazitis, superstite adhuc patre, deinde quoque accessit ianuas Mosis Mulsumanis et Meclmetis; ianuae milites muneribus sibi conciliavit, et in regione sua admodum suaviter et tranquille in reliquum regnavit. dicunt hunc virum caetera illustrem extitisse. deinde cum in dicionem redigisset Athenas, ferunt eum tum demum abiisse ad ianuas regis, quas sibi familiaritate et artissima necessitudine devinxit. tyrannidem autem exercuit, ducta privati cuiusdam Thebani uxore. cum enim nuptiale sacrum peragentes in nuptiis cuiusdam Thebani choreas ducerent, aderat et sacerdotis cuiusdam filia, maritum habens, forma quidem luculenta moribusque venustis et modestis praedita. hanc in ipsa chorea adamavit amore autem amens, haud multo tempore post eam sibi matrimonio iunxit. feliciterque vitam egit, cum principatum ad eum modum instituisset, quo sibi suisque et aliis maxime opportune habere videbatur. Aleoti filium, Aeginae principem, qui corporis fortitudine praestabat, generum ascivit, data ei quam adoptaverat, in uxorem, filia. habuit et aliam filiam adoptivam, qua

Ἐποιησάμενος, πρὸς τε τοὺς Οὐνετιοὺς σπονδὰς τε ποιησάμενος ἡσυχίαν ἤγε. καὶ Γαλεώτου τὸν παῖδα, Αἰγίνης δὲ ἄρχοντα, ἐπιτήδειον ἔχων, παρ' αὐτὸν φοιτῶντα ἐθέραιπεν, καὶ σωφρονῶν ἐπὶ πολὺ δὴ τοῦ χρόνου διεγένετο εὐδαιμονῶν, ἀπὸ τε τῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν οἰκονομίας πλοῦτον ἑαυτῷ περιποιούμενος καὶ τὴν πόλιν ὡς οἷόν τε μάλιστα κοσμῶν.

Τούτων μὲν οὖν περί ἐς τοσοῦτον ἐπιμνησάμενος, ἐπάνεμι δὴ ἐπὶ Θεόδωρον τὸν βασιλέως παῖδα, ἡγεμόνα Σπάρτης τε καὶ ἄλλης Πελοποννήσου, ὃς ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ πα-
 P. 115 τρωῦ ἔξετρέφετο ἅμα καὶ ἐπαιδεύθη, μετὰ δὲ ταῦτα κατελείφθη ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἡγεμῶν. ἐς τοῦτον δὲ ἀφικόμενος ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἐμμανουήλ ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς τὸν τε παῖδα καθίστη ἐς τὴν ἀρχὴν βεβαιότερον, καὶ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ ἤδη τετελευτηκότι λόγον ἐπικήδειον ἔξετραγῶδει διεξιὼν ἐπὶ 15 τῷ τάφῳ αὐτοῦ, ἀπολοφυρόμενός τε ἅμα τὸν ἐπιτήδειον ἀδελφόν. καὶ μετὰ ταῦτα μειαπεμπόμενος τοὺς Πελοποννησίους ἐς Ἴσθμὸν τὸν τε Ἴσθμὸν ἐτείχισε, καὶ φυλακὴν καταστησάμενος αὐτοῦ ἀπῆει ἀποπλέων ἐπὶ Βυζαντίου, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς Πελοποννησίων ἄρχοντας ἐν φυλακῇ. 20

Ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τοὺς τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς συνη-

5. ὡς P   10. ἐπιτήδειον P

sibi generum paravit iuvenem quendam ab Euboea oriundum, claro loco natum. postremo cum bellum inter ipsum et Venetos pace diremptum foret, pacatam amplexus est vitam. Aleoti filium, Aeginae ducem, virum maxime sibi commodum, quando ad se venisset, magnifice venerabatur. vitam vero suam cum temperanter instituisset, ad multam senectam pervenit, feliciter vivens. et quia imperium pulchre et decenter ordinarat, multas comportavit inde divitias. urbem quoque, quam potuit maxime, aedificiis et reliquo apparatu exornavit.

Horum cum hucusque mentionem fecerim, tempus est ut redeam ad Theodorum regis filium, Spartaee et reliquae Peloponnesi principem, qui educatus et disciplinis institutus a Theodoro patre, postea ab eodem mortuo principatum accepit. ad hunc cum venisset pater eius Emanuel Byzantii rex, principatum firmiorem et stabiliorem Theodoro fecit. sermonem quoque funebrem habuit, et maximo maerore affectus volutabatur super fratris sepulcro. postea advocans Peloponnesios in Isthmum, muro eum includere aggressus est. cui cum imposuisset praesidium, Byzantium repetiit, habens secum in vinculis Peloponnesiorum duces.

Haec quidem sunt quae ea tempestate regibus Graecorum eve-

νέχθη ἐς ἐνεῖνον τὸν χρόνον· ἐπὶ δὲ Μεχμέτεω ἄμεινον
 σφίσιον ἔχοντες ἔστε τὴν ἀρχὴν καὶ ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν βιο- B
 τήν, ἐπεὶ ἠσφαλίζοντο τὴν πρὸς βασιλέα Μεχμέτην εἰρήνην
 τε καὶ σπονδὰς ἐμπεδοῦντες, ὡς οἶόν τε μάλιστα αὐτοῖς. δι'
 5 ἃ δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς Μεχμέτης ἐνήργει ὡς περὶ πλείστου
 ποιοῖντο τὴν ἑαυτοῦ εἰρήνην, καὶ πᾶν ὅτιοῦν μᾶλλον πεισο-
 μένους ὥστε τὴν ξενίην σφίσι μὴ διαλύεσθαι, ἐχάριζέτο τε
 αὐτοῖς ὅ τι ᾗτο ἐν χάριτι ποιεῖσθαι αὐτοῖς, τὰ τε ἄλλα καὶ
 ἐπὶ τῷ παιδὶ αὐτοῦ Ἀμουράτῃ. ἦσθη γὰρ αὐτῷ δύο παῖ-
 10 δε, Ἀμουράτης μὲν ὁ πρεσβύτερος, Μουσταφᾶς δὲ ὁ νεώτε-
 ρος καὶ ἔτι παῖς ὢν. τούτοιον τὸν μὲν Ἀμουράτην ἐς τὴν
 Εὐρώπην διανοεῖτο καταλιπεῖν, τὸν δὲ ἕτερον ἐς τὴν Ἀσίαν
 βασιλέα. καὶ ἐπιδιελόμενος τούτοις τὴν ἀρχὴν ἐγκατέλιπεν, C
 ὥστε παῖδας ἐμμένειν οἷς ἐπέτρηψε, τῷ Βυζαντίου βασιλεῖ
 15 κατὰ ταῦτα συλλαμβάνειν, ἣν τις ἀδικῆ, μὴ ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ
 τῷ ἀδικουμένῳ τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν. ἐς τὴν μέντοι Δα-
 κίαν στρατεύματα ἐπιπέμφας τὴν τε χώραν ἐληίζετο καὶ
 Παιονοδακίαν, Βρενέζεω τοῦ Χότζα Θεορίζεω θεράπωντος ἡγου-
 μένου τε καὶ ἔργα μεγάλα ἀποδεικνυμένου, πρὸς δὲ καὶ Μι-
 20 χαήλεω τοῦ τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρατηγοῦ στρατιάν τε ἄγον-
 τος ἐπὶ τοὺς Παίονας καὶ Παιονοδακίαν καὶ δὴ καὶ Ἰλλυ-
 ριούς. Βρενέζῃ μέντοι ἔργα ἀποδεδειγμένα ἄξια λόγου κατὰ
 τὴν Εὐρώπην, ἄλλα τε καὶ ἐπὶ Ἰλλυριούς καὶ Παίονας καὶ V. 91

5. ἐνεργεῖ P

nerunt. imperante Mechemete, bene se res Graecorum habebant, tum
 quantum ad regnum tum quantum ad reliquum vivendi pertinet mo-
 dum. postquam in foedus et pacem coierant cum Mechemete, nihil
 antiquius Mechemetes ducebat quam summa ope niti ut Graeci quam-
 plurimi istam pacem facerent. proinde quidvis potius malebat quam
 ut peregrini cum his in colloquium congregarentur. nec cessabat in
 eos dona conferre, quaecunque iis grata fore arbitrabatur. reliqua
 etiam faciebat propter filium suum Amuratem. erant enim ei duo
 filii, Amurates, qui natu erat maximus, et Mustaphas annis iunior et
 adhuc puerilem agens aetatem. Europae imperium illi, huic Asiae
 testamento relinquere parabat. cumque ita filiis quae ad regnum at-
 tinere visa sunt disposuisset, iussit ut extremam suam voluntatem
 servarent; Byzantioque regi subsidio venirent, quandocumque ab ho-
 stibus vim pateretur, et fortiter virum defenderent ab his qui ei in-
 iuriam facerent. cum copias misisset in Daciam, eam diripiebat. nec
 a Pannodacia manus abstinuit, Chotza Therozis ministro exercitum
 ductante contra Pannones et Pannodaciam Illyriosque. Brenezis, qui
 arma inferebat Illyricis et Pannonibus et Peloponneso, extant in Eu-

ἐπὶ Πελοπόννησον στρατευσαμένῳ, πλεῖστα δὲ τοῦ γένους τοῦ-
 D του ἐπὶ στρατηγίας καθισταμένου, σὺν τοῖς Εὐρώπης ἵππο-
 δρόμοις, ὥστε αὐτῷ αὐτίκα ἐπομένους, ὅποι ἂν ἐξηγοῖτο, ἀπο-
 φέρεσθαι κέρδη ὡς μέγιστα, καὶ ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν χώραν ἀφι-
 κόμενον καὶ ἀνδραποδισάμενον τὴν χώραν, ἀνδράποδα ἀπα- 5
 γαγόμενον πλουτίσαι τοὺς ἐφεπομένους Τούρκων καὶ μέγα
 ὀλβίους ἀποδεικνύναι ὡς ἐν βραχεῖ. ἔστι δὲ καὶ οἰκοδομή-
 ματα ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἀπανταχῇ οὐκ ὀλίγα Βρενέζη πε-
 ποιημένα, ὥστε ὡς μνημόσυνα ἐς τοὺς ἐπιγιγνομένους κατα-
 λιπεῖν. ἴσπερον μέντοι ἐπὶ Μωσέως τοῦ Παιαζήτεω συνέβη 10
 τε αὐτὸν μεταστησάμενον ἐπὶ Μεχμέτη τὸν ἀδελφὸν τοῖς γε-
 παισὶν αὐτοῦ ὑφέσθαι τῆς στρατηγίας, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἡγου-
 μένους τοὺς Βρενέζεω παῖδας, Ἰησοῦν καὶ Βαράγκον καὶ δὴ
 P. 116 καὶ Ἀλίη, ἐπὶ μέγα δόξης ἀφίκοντο ἀνὰ τὴν Εὐρώπην. ὅκει
 δὲ Βρενέζης τὰ Ἰανιτζὰ πόλιν, ἣν δὴ αὐτὸς οἰκῆσαι παρὰ 15
 βασιλέως ἐδώρηθη, ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς παισὶν ἀνήκειν τὴν
 πόλιν, αἰεὶ ὅτουσιν ἂν δέοιτο ὑπηρετοῦντας τῷ βασιλεῖ. τὰ
 δὲ Ἰανιτζὰ πόλις ἐστὶ παρὰ τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ, καὶ κῶμαι
 παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν Βρενέζεω οὐκ ὀλίγαι. ἐπὶ μέντοι Μεχ-
 μέτεω μετὰ δὲ Βρενέζη Τουραχάνης παρὰ Τούρκοις εὐδοκι- 20
 B μῶν ἐπὶ στρατηγίας τε ἐξῆει, ἐπισπομένων αὐτῷ τῶν ἵππο-
 δρομίων, καὶ τύχη χρώμενος ἄγαθῇ τὴν πολεμίων ἐλγίζετο

7. οἰκοδομημένα P

ropa designata opera plurima memoratu digna; plurima quoque egre-
 gia facta Turcorum, cum Europae equitibus adiuncti stipendia face-
 rent, maxime celebrantur. cum enim expediti sequerentur quocun-
 que dux duxisset, commoda plurima reportabant. et cum eodem
 duce incursionem fecissent in Venetorum regionem Turci, magna
 praeda hominum aliarumque rerum abacta admodum opulenti facti
 sunt. itaque haud modica aedificia a Breneze in Europa sunt exci-
 tata, ut posteris monumentum forent. postea autem cum relicto Mose
 ad fratrem eius transisset, imperatoriam dignitatem filiis concessit.
 hinc cum Brenezis filii Iesus Barancus et Halies provincia ducendi
 in hostes fungerentur, brevi ad maximam claritatem pervenere. Bre-
 nezes inhabitavit Ianitzam urbem, quam a rege, ut ibi domicilium
 haberet, dono acceperat. filiis autem praeceptum erat ut, quando-
 cunque necessitas postularet, haud cunctarentur ministrare et in-
 servire regi. Ianitza urbs sita est prope flumen Axium (quem ho-
 die Vardani vocant), nec pauci iuxta coluntur Brenezis vici. sub
 Mechemete post Brenezem Turachanes eximius dux erat, qui prae-
 erat equitibus, qui undique ad ipsum concurrebant. ususque pro-
 spero rerum successu praedas agebat plurimas ex hostili regione.

χώραν. εἶχε δὲ Βυδίνην τότε ὑπὸ Μεχμέτεω ἐπιτετραμμένος ἄρχειν, καὶ ἐς Παιονίαν διαβαίνων, μέγα εὐδοκιμῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

imperavit Bydinae, cum huic a rege Mechmete esset praefectus; transiensque in Pannoniam multum gloriae per universam Europam obtinuit.

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ
 ΑΘΗΝΑΙΟΤ
 ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΠΕΜΠΤΗ.
 ΛΑΟΝΙΣΙ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΑΕ
 ΑΘΗΝΙΕΝΣΙΣ
 Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Μ
 DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM
 LIBER QUINTUS.

P. 117 *Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν ὁ Παιαζήτεω Μεχμέτης βασιλεύσας*
 V. 92 *ἔτη δυοκαίδεκα, διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἀμουράτης ὁ Με-*
 1421 *χμέτεω, παῖς αὐτοῦ πρεσβύτερος γενόμενος. ἐτύγχανε δὲ ὢν*
ἐν Προύσῃ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ καθίστη τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ.
Ἕλληνες δὲ ὡς ἐπύθοντο τελευτήσαντα Μεχμέτη καὶ Ἀμου- 5
ράτη ἐς τὴν βασιλείαν καταστῆναι, μετεπέμποντο ἀπὸ Λή-
μνου Μουσταφᾶν τὸν Παιαζήτεω λεγόμενον παῖδα γενέσθαι.
ἔτυχε δὲ διατρίβων ἐν Λήμνῳ, ὑπὸ Ἑλλήνων ὡς μετριώτατα

Mortuo Mechemete, qui Paiazitis fuit filius, regni sui anno duode-
 cimo, imperii moderamen Mechemetis filius Amurates, qui caeteros
 aetate anteibat, nactus est. ea tempestate versabatur Prusae, quae
 Asiae urbs est, quaeque ad regni curam attinere visa sunt constitu-
 bat. Graeci Mechemetis morte et Amuratis in regnum successione ac-
 cepta accersebant e Lemno Mustapham, qui Paiazitis ferebatur esse
 filius et tum temporis in Lemno agebat mediocri custodia a Graecis

φυλαττόμενος. ἐπεὶ δὲ μεταπεμπόμενοι τοῦτον διεκωλύοντο ὑπὸ πνευμάτων ἐν τῷ τότε δὴ παρόντι βιαζομένων τὴν ἐπὶ Ἑλλήσποντον ἀπὸ Λήμνου ἄνοδον, καὶ ἔδει ἐν τῇ Εὐρώπῃ αὐτοὺς καθιστάναι βασιλέα, (τριήρεσι γὰρ διεκώλυνον τὴν P. 118
 5 διάβασιν Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν γε Προποντιδα τε καὶ Ἑλλήσποντον εἰργοντες ἐς τὴν διάβασιν) κατέπλευσαν ἐπὶ Καλλιούπολιν τῆς Χερρονήσου, πόλιν εὐδαίμονα, ὡς ἐνταῦθα τῷ τε Μουσταφᾷ ἐσπλέοντι συγγένοιτο, καὶ ἀποδεικνύμενοι αὐτὸν βασιλέα Εὐρώπης τὴν τε Καλλιού-
 10 πολιν σφίσιν ἀποδοῦναι πείσαιεν Μουσταφᾶν. ἐνταῦθα μὲν οὖν Ἕλληνας ἀπὸ ἀφροσύνης σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ πράγματα ἔεντο διαφθεροῦντες ὡς τὸ ἐπίπαν, καὶ παρὰ βραχὺ δὲ τὴν πόλιν αὐτῶν ὑπὸ Ἀμουράτεω ἀνδραποδιοθῆναι. ὡς γὰρ δὴ οἱ τοῦ Ἀμουράτεω ἄρχοντες καταλειφθέντες ἐν τῇ B
 15 Εὐρώπῃ ὑπὸ Μεχμέτεω τοῦ πατρὸς ὥστε αὐτῷ πείθεσθαι διαδεχομένην τὴν βασιλείαν, ἀφίκοντο ἐπὶ Βυζαντίου βασιλέα προσβενόμενοι ἐς τὰ παρόντα σφίσι μὴ ἀξυμφώνους γενέσθαι τοὺς Ἕλληνας, καὶ περὶ σφᾶς νεωτερίσαι παρ' ἃ καὶ ἐπηγγελέμενοι εἶεν τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ. ἦν δὲ Παιαζήτης
 20 τῶν ἀρίστων τοῦ βασιλέως, πρύτανίς τε καὶ στρατηγὸς τῆς Εὐρώπης γενόμενος. οὗτος οὖν ἀγγοῦ ἐλάσας τῷ Βυζαντίου βασιλεῖ διεπροσβείετο ἐπὶ τὰς σπονδὰς παρακαλῶν, ὥστε σφίσιν αὐτὸν ἐπιτήδειον εἶναι, ἐδίδον ὁμήρους τῶν ἀρίστων C

asservatus. cum autem hi qui Mustapham vocatum ierant, prohiberentur ventis adversis, qui transitum a Lemno in Hellespontum violenter eo tempore auferebant, regemque in Europa constitui oporteret, triremibus intercipiebant Amuratis in Europam traiectum, Propontidem et Hellespontum intercludentes, ne posset traicere. ipsi vero navigaverunt Callipolim, quae est urbs Chersonesi, rerum omnium abundantia affluentem, ut ibi in colloquium cum adveniente Mustapha venirent. quem ubi imposuerunt regem Europae, petentes ut sibi restitueret Callipolim, facile impetrarunt. hic quidem Graeci semetipsos resque suas planissime perditum ivere prae nimia imprudentia; urbsque eorum parum abfuit quin capta et direpta ab Amurate fuisset. nam duces Amuratis relictis in Europa ab Mechemete patre, ut filio in regnum succedenti obtemperarent, accessere ad Byzantium regem, petentes ne in praesentiarum Graeci dissentire velint, neve ipse quid contra ea quae promississet regi Mechemeti, novarum rerum cupidine moliretur. Paiazites, unus de numero optimatum regis, declaratus iudex et dux Europae, legatus ibat ad regem Byzantium, adhortans eum ad foedus faciendum, quo iuberetur auxiliaris esse, si quando usus postuleret. et quo magis regis animum commo-

V. 93 παιδας δυοκαιδεκα , χρυσοῦ δὲ μυριάδας εἴκοσι καὶ χώραν πολλήν Καλλιουπόλεως, ὅσῃν ἂν ἔλονται παρὰ σφίσι. ταῦτα δὲ ἐπισχεῖτό τε καὶ ἐδίδου, ὥστε αὐτὸν Μουσταφᾶν μὲν εἶναι χαίρειν, μηδετέροις δ' ἐπιβοηθεῖν, ἀλλ' εἶναι αὐτοὺς μαχομένους, ὁπότεροι ἂν περιγέωνται, τὴν βασιλείαν περιέ- 5
 πειν. ταῦτα μὲν οὖν διεκηρυκνέετο πρὸς τὸν τότε βασιλέα Ἑλλήνων Ἰωάννην, νέον τε ἔτι ὄντα καὶ οὐδὲν μικρὸν ἐπινοοῦντα αὐτῷ ἕς τὴν ἀρχὴν· ἐδόκει τε γὰρ αὐτῷ ἄμεινον ἔχειν ἕς σφᾶς αὐτοὺς περιπίπτοντας, καὶ δίχα γενομένης αὐ-
 D τῷ τῆς ἀρχῆς τὰ πράγματα αὐτῷ ἐν βελτίῳ τε ἔσοιτο τοῦ 10
 καθεστηκότος, καὶ ἐπὶ μείζον ἀφίξοιτο εὐδαιμονίας, δεομένων ἀμφοῖν, καὶ τῆς γε ἀρχῆς ἐπ' ἀμφοτέρω γινομένης πλέοντι περιγίνεσθαι ἀπ' ἀμφοῖν, ὥστε μηδετέρω δὴ ταλαντεύεσθαι. τοῦτο δ' εἶναι, ἐπειδὴν τὴν ἀρχὴν ἀμφω ἐπιδιελόμενοι σφίσι βασιλεύωσιν. ὕστερον μέντοι οὐδὲ τοῦτο ταύτῃ προδιειπίθεται, 15
 ἀλλ' ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν δῆλος ἦν τῷ παντὶ γινόμενος ὁ βασιλεὺς οὕτως. βασιλεύων δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τάναντία τούτου φρονῶν, ἤξιόν μὴ παραβαίνειν τὰς σπονδάς, ὡς οὐδενὶ ὅτιω παραβαίνοντι τὰς σπονδάς ἔσοιτ' ἂν ἕγιες ὅτιοῦν ἢ ἔμ-
 P. 119 πεδον, ὥστε μὴ σφαλλομένῳ ἐπιτρέβασθαι. καὶ τοῦτ' ἔφασκε 20
 λογιζέσθαι δεῖν, ὁποτέρω γε δεῖο προστίθεσθαι, ἔνθα τὰ τε

9. αὐτοῖς?

21. δέει P

veret, offerebat obsoles duodecim nobilium filios. his addebat aureorum myriades viginti, necnon regionem plurimam Callipoli adiacentem, quamcunque eo loci Graeci petiissent. haec quidem pollicebatur et dabat, ut Mustapham rex Byzantius missum faceret neutrisque suppetias ferret, sed ipsos potius sineret concurrere infestis armis, eumque quem belli eventus regem declarasset, regno praeesse pateretur. haec praeconis ad voce Ioannem tum Graecorum regem iuvenem, nec quicquam moderati, ut sibi pararet regnum, cogitantem, referebantur. arbitrabatur namque res suas melius habituras, si illi inimicitias inter se gererent hostiles; seque feliciorum rerum successu usurum quam hactenus, si inter se discordias fovissent. etiam hinc magnam sibi pollicebatur felicitatem fore, si ambo sua opera indignissent. praeterea haec cogitatio eius subibat animum, quod si inter se diviserint regnum et id super utroque recubuerit, fore ut facile superare possit utrumque, cum neutri, quantum ad regni magnitudinem spectat, tum sit conferendus. id autem commodissime evenire putabat, si regnum inter se distribuerent et ambo regnarent. post longe aliam tenebat sententiam: totus namque stetit a partibus Mustaphae. pater autem Ioannis, qui regnum administrabat, diversum a filio sentiebat. nam censebat foederum religionem nec temerandam nec violandam esse; et qui id fecisset, nihil boni ei unquam

χρήματα τῆς βασιλείας καὶ νεήλυδες πάρεσι. καὶ τοῦτο μέν-
 τοι ἀναμφιλόγως ἔχον ἐμπεδοῦν ἔφρασκε τὴν αἴρεσιν, ἥντινα
 ἂν ἔλοιτο. ἐκεῖνα δ' αὖ ἐνδοιασμὸν παρεχόμενα, ὅποι τε καὶ
 ἦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀφίκοιτο, κίνδυνον σφίσι τὸν μέγιστον
 5 παρέχεσθαι. ταῦτα μέντοι τοῖς Ἑλλησιν ἐπ' ἀμφοτέρω γινο-
 μένοις ταῖς γνώμαις, ἅτε τοῦ νέου βασιλέως τὸ κράτος ἔχον-
 τος τότε τῶν Ἑλλήνων, ταίτῃ τῇ γνώμῃ ἐτίθεντο, καὶ αἰρού-
 μενοι τὰ πράγματα ἦ ἔξηγεῖτο, ἐπὶ τὴν Μουσταφᾶ ἐτράποντο B
 τύχην, ὥστε καθιστάναι αὐτὸν βασιλέα καὶ τὴν Καλλιούπο-
 λιν σφίσι ἀποδίδοσθαι. ὡς δὲ ταῦτα ἐδέδοκτο, καὶ ἐπλή-
 ρουν τὰς ναῦς. ἀφίκετο οὖν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν Καλλιούπο-
 λιν, καὶ ὡς οὐδὲν παρεγένετο ἀπὸ Ἀήμιου ὁ Μουσταφᾶς,
 προαγόμενος πράσσειν τι ἐς τὴν ἀρχὴν τῆς Εὐρώπης καὶ πο-
 λιορκεῖν τὴν Καλλιούπολιν, Ζονναίτην τὸν τῆς Σμύρνης ἄρ-
 15 χοντα, παρόντα δὴ τότε σφίσι ἅτε ἐταῖρον ὄντα τοῦ Μου-
 σταφᾶ, ὡς παρεσομένου δὲ αὐτίκα κἀκείνου, ἔξεπιδεικ-
 νύντες τοῖς Τούρκοις, ἐπολιόρκουν τὴν ἄκραν τῆς Καλλιου-
 πόλεως. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον παρεγένετό τε καὶ αὐτὸς C
 Μουσταφᾶς, καὶ τὰ τε ἄκρα τῆς πόλεως προσεχώρησεν
 20 αὐτῷ, καὶ ἡ Χερρόνησος αὐτίκα ἐδέξατο βασιλέα καὶ εἶ-
 πετο ὅπου ἔξηγεῖτο. τὴν μέντοι Καλλιούπολιν ὁ Ἑλλήνων
 βασιλεὺς ἤξιον ἀποδίδοσθαι. ὁ δὲ ἔτοιμος μὲν εἶναι ἀπο-
 δώσειν καὶ μὴ ἀντιτείνειν, τοὺς μέντοι Τούρκους χαλεπῶς τε

10. τε P

eventurum; nec quicquam prohibere quo minus cum errato suo pe-
 reat penitus. verum haec in deliberationem proponenda esse ei qui
 deliberet utri patri sit adhaerendum: ab hac parte locentur opes re-
 gni et peregrinorum militum robur: ab altera, quae modo diximus,
 ponantur. illa quidem dubiam faciunt electionem. haec etiam am-
 biguitatem inferunt, dum cogitaret qua et quomodo regnum sibi
 subiiceret, et interim Graecorum res in summum adduceret discrimen.
 in hunc modum ad utramque partem Graecorum animi propendebant.
 vicit tamen sententia, quae iubebat regem iuvenem, qui rerum tum
 potiebatur, sequi quocumque duxisset. proinde adiungebantur Mu-
 staphae, eunique regem pronuntiarunt, hac tamen condicione ut Cal-
 lipolim amissam reciperent. his ita decretis, copiis navalibus imple-
 vere naves, quibus instructus rex venit Callipolim. cum autem non-
 dum eo advenisset Mustaphas e Lemuo, volens ipse interim aliquid
 agere quod pertineret ad regnum Europae, Callipolim obsidere statu-
 it. aderat et Zunaites Smyrnae princeps, Mustaphae familiaritate
 iunctus. porro dicebant Turcis, qui convenerant, Mustapham brevi
 affuturum. oppugnabant arcem Callipolis; nec multo post dedit se

οἴσειν, καὶ σφίσι μὴ ἐν καλῷ, οὐπω ἔτι κατεργασμένης τῆς ἀρχῆς, ἀποβαίνειν τὰ πράγματα. ὑπέσχετο μέντοι, ἐπειδὴν ἐς τὴν ἀρχὴν παραγένηται, τὴν τε πόλιν ἀποδιδόναι, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐπιτήδειον αὐτοῖς οἴοιτο ἔσσεσθαι, μήτε τοῦ λοιποῦ

D ἂν στερεῆσαι αὐτούς ποτε. πείσας μὲν οὖν τότε τοὺς Ἑλλη- 5
 νας ἤλανθεν ἐς τὸ πρόσω τῆς Εὐρώπης, καὶ προσεχώρει τε αὐτῷ σύμπαντα ὡς βασιλεῖ τε ὄντι σφῶν καὶ Παιαζήτεω

V. 94 παιδὶ γενομένῳ. ἐπεὶ δὲ Παιαζήτης ἤσθετο ἐπιόντα ἐπὶ Ἀδριανούπολιν (ἐπετρόπευε δὲ τῆς πόλεως καταλειφθεὶς ὑπὸ Μεχμέτεω βασιλέως ἐπὶ τῇ τελευτῇ αὐτοῦ), συνήγειρέ τε τὸ 10
 ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, καὶ ὑπήντα τῷ Μουσταφᾷ ἀγγοῦ τῆς Ἀδριανουπόλεως, ὡς διὰ μάχης ἔλενσόμενος καὶ μὴ ἐπιτρέπων, ἦν δύναιτο, ἐπὶ τὰ βασίλεια πορεύεσθαι. ὡς

P. 120 μέντοι συνταξάμενος ἐπήει, οἱ Τοῦρκοι οὖν αὐτίκα ἤσαν ἅμα πάντες ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν καὶ προσεκύνουν ὡς βασι- 15
 λέα, καὶ αὐτὸς τε Παιαζήτης προσεκύνησε καὶ τὰ πράγματα παρεδίδου τῷ Μουσταφᾷ, χρῆσθαι αὐτοῖς ὅ τι ἂν βούλοιο. τοῦτον μὲν οὖν λαβὼν αὐτίκα αὐτοῦ διεκρήσατο, καὶ ἀπε-
 λάντων τὴν τε πόλιν ἔσχε καὶ ἐπὶ τὰ βασίλεια παρεγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα συστραφεῖς ἔιτο ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ὥστε καὶ 20
 τὴν τῆς Ἀσίας βασιλείαν ἑαυτῷ προσκτησόμενος. διαβὰς δ'

advenienti Mustaphae Chersonesus; et illico eum regem consalutavit, et quocumque duxisset, promptissime sequebantur. Callipolim sibi tradi postulabat Graecorum rex. Mustaphas paratus erat eam dare nec abnuere. Turci rem istam iniquis patiebantur animis, cum parum honestum sibi fore arbitrarentur, regno nondum satis firmato, urbem talem Graecis donare. praeterea in dubio adhuc esse, cum regnum nondum satis sit munitum, quoniam res erupturae sint. pollicebatur itaque Graecis rex, cum in regnum venisset, se ipsis traditurum Callipolim: praeterea si aliquid aliud, quod sibi utile fore putarent, postulaverint, eos porro haud repulsam passuros. Graecis in hunc modum persuasis recta in Europam contendit. quem advenientem omnes ut regem et Paiazitis filium excipiebant, eiusque imperio se submittebant. cum Paiazites compertum haberet Mustapham Adrianopolim pergere (urbem enim istam regebat iussu Mechmetis, qui moriens id ei mandarat) exercitu ex Europa congregato obviam processit Mustaphae quam proxime Adrianopolim, quasi pugnaturus, nec permissurus, si tantae vires fuissent, eum in regni sedem procedere. cum Mustaphas agmine composito accederet, Turci confestim omnes ad Mustapham transitionem faciunt, eumque ut regem adorant. praeterea Paiazites provolutus ad genua Mustaphae eum ut regem adoravit, resque eidem tradidit, ut pro suo arbitrio ageret. hunc continuo necari iussit; ducensque ex-

ἐς τὴν Ἀσίαν, ἔχων τὸ τε Εὐρώπης στρατεύμα καὶ ἀζάπιδας
 τοὺς Τοῦρκων πεζοὺς οὕτω καλουμένους, καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν
 διεπόρθμευσεν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ζουναΐτην Σμύρνης
 ἄρχοντα, ἐπὶ Ἀμουράτην ἤλανε τὸν Μεχμέτεω. τὸν μέντοι B
 5 βασιλέα Ἑλλήνων πέμπων πρέσβεις ἡξίου μηδὲν ἐς τὴν ξενίαν
 αὐτοῦ νεωτερίζειν, ὡς τὴν Καλλιούπολιν αὐτίκα ἀποδώσον-
 τος, ἐπειδὴν τὴν Ἀσίαν αὐτῷ ὑπάγεται, καταστρεψάμενος
 τὸν ἀδελφιδοῦν. παρήσαν δὲ καὶ Ἀμουράτεω παρὰ βασιλέα
 Βυζαντίου ἀφικόμενοι, χρηματίζοντες καὶ οὗτοι ἐπὶ σφίσι
 10 γενέσθαι βασιλέα, καὶ ὑπισχνούμενοι δώσειν ὅ τι ἂν βού-
 λωιντο. οἱ μὲν οὖν Ἕλληες ἀνεβάλλοντο μὲν ἐπὶ χρόνον τὰς
 πρεσβείας, τέλος δὲ τὴν μὲν Ἀμουράτεω ἀπεπέμψαντο πρε-
 σβείαν, τὰ δὲ Μουσταφᾶ ἐλόμενοι πράγματα προσιέντό τε καὶ
 ἐπέσχον, ὥστε αὐτοῖς σπένδεσθαι κατὰ πᾶν δεδομένον αὐ-
 15 τοῖς. ἡ μὲν οὖν Ἀμουράτεω πρεσβεία ἀφικομένη παρὰ τὸν
 στρατὸν τοῦ Ἀμουράτεω διεφῆμισεν ὡς τοὺς Ἕλληνας σφίσι C
 προσκτῆσαιτο συμμάχους. ἐτύγχανον δ' ἐν Λοπαδίῳ τῇ λί-
 μνῃ ἐστρατοπεδευμένοι, καὶ τὴν τε χώραν διέλυσαν τοῦ Μι-
 χαλικίου αὐτοῦ, ἧ ἐς τὴν θάλασσαν ἐξιοῦσα ἡ λίμνη διὰ στε-
 20 νοῦ ἐπὶ πολὺ προῖοῦσα ἐκδιδοῖ, γέφυρα δὲ ἔστι. Μουστα-
 φᾶς δὲ καὶ αὐτὸς ἐλάσας ἀγχοῦ ἐστρατοπεδεύετο παρὰ τὸ
 χεῖλος τοῦ ποταμοῦ τῆς λίμνης. ἐνταῦθα ὡς ἀφίκοντο οἱ πρέ-

5. πέμπειν P

exercitus Adrianopolim eam urbem cepit, et in regni sedem progressus
 est. his peractis conversus proficiscebatur contra Asiam, volens et
 Asiae regnum subigere. traiecit autem in Asiam cum Europae exer-
 citu et Turcorum peditibus, quos azapidas vocant. adhibuit et Smyr-
 nae principem Zunaitem. his copiis in Asiam transportatis, aggres-
 sus est Amuratem Mechetis filium. legatos misit ad regem Graeco-
 rum, qui orarent ne quid, quia peregre abesset, innovarent: se, ubi
 primum Asiam subegerit et Amuratem devicerit, ipsis redditurum Cal-
 lipolim. adveniebant quoque ad regem Byzantium legati ab Amu-
 rate, dicentes, si arma Amuratis sequantur, fore ut quicquid peterent
 ab Amurate consequerentur. Graeci legationes differebant aliquandiu:
 postremo Amuratis legatos dimiserunt. Graeci autem secuti sunt par-
 tes Mustaphae: cui persuaserunt ut secum foedus faceret condicioni-
 bus quas ipsi praescripsissent. legati Amuratis cum redissent in
 castra, rumore praepererunt se Graecos sibi auxiliares parasse. eo
 tempore castrametati sunt prope Lopadium lacum, et regionem Mi-
 chalicii eo loci evastaverunt, ubi lacus multis ambagibus per angus-
 tias in mare effunditur et pons est. Mustaphas igitur accedens castra
 locavit iuxta fluvii ostium, qui ex lacu promanat. eo cum ad-
 venissent Amuratis legati, commodum sane vulgarunt rumorem, quasi

σβεις Ἀμουράτου, τύχη τινὶ ἀγαθῇ χρῆσάμενοι διεφθίμιζον
 ὡς σύμμιαχομένους σφίσι τοὺς Ἕλληνας ἔχοντες ἤκοιεν, καὶ
 ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ ἐφώνουν ἐπαπειλοῦντες
 ὡς ἀπειλημμένῳ ἐν τῇ Ἀσίᾳ. ἐνταῦθα φήμης παρὰ τὸ στρα-
 Διδόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ γενομένης, ὡς σφίσιν οὐ παρῆσαν οἱ 5
 πρέσβεις, καὶ δεδιότες μὴ οἱ Ἕλληνες τὸν Ἑλλήσποντον κατα-
 σχόντες τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιτρέπωσι διαβαίνειν καὶ αὐτοῦ ταί-
 τη ἀπόλοιτο, λόγον τε σφίσιν ἐδίδοσαν, καὶ νυκτὸς ἐπιγενο-
 μένης αὐτὸς ὁ Ζουναίτης ὁ τῆς Σμύρνης ἡγεμὼν ἀπέδρα ἐπὶ
 τὴν πατρίαν ἀρχήν, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀρχόντων ἀπέδιδρα-10
 σκον οὐδ' ὄπωσοῦν ἐπισχόντες, τύχη τοῦ Μουσταφᾶ οὐκέτι
 ἀγαθῇ πιστεύοντες. ὡς δὲ Μουσταφᾶς διδὼν τὰ στρατεύ-
 ματα αὐτῇ ἀποδιδράσκοντα, περὶ αὐτῷ δεδιὼς ἀπέδρα καὶ
 αὐτὸς ἐπὶ Θάλυσσαν. Ἕλληνες μέντοι, ὡς ἐλόμειοι Μουστα-
 φᾶν σφίσι σύμμιαχον εἶναι, ἐπλήρωσαν τὰς ναῦς καὶ ἐπέπλεον 15
 P. 121 ἐπὶ Ἑλλήσποντον. βασιλεὺς δὲ αὐτὸς Βυζαντίου ἐν Προικο-
 κήσῃ γενόμενος ἐσχόλαξέ τε περὶ γυναικὸς ἔρωτα, ἧς ἔρων
 ἐτύγγανε (. . γὰρ ἱερώς θυγάτηρ), καὶ οὐκ ἐν δέοντι παρε-
 γένητο ὥστε διακωλύσαι Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην ἀφικέ-
 V. 95 σθαι. Ἀμουράτης μὲν δὴ, ὡς τὰ χεῖρα ἡμέρα ἐγεγόνει, καὶ 20
 κατεῖδε τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων κενόν, καὶ ὑπὸ τὴν
 οἰχομένην νύκτα ἀποδρᾶν τε, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας χεῖρας
 ὀρέγοντας, ὅτι ὑπὸ τῶν σφετέρων προδεδωμένοι εἶεν ἰππέων,

6. δεδοίτες P, more suo. 13. δεδοίως P

sua legatione effecissent ut Graeci sibi auxilio venirent. minitantes igitur vociferabantur contra Mustaphae exercitum, quasi periturus sit in Asia interclusus. haec fama cum volaret in castris Mustaphae, necdum legati praesto essent quos ipse miserat, veriti ne Graeci occupantes Hellespontum, nec transitum in Europam darent, et milites Mustaphae in Asia interciderent, inter se collocuti sunt varia. postea, ea nocte quae insecuta est, Zunaites Smyrnae princeps Mustapha relicto ad paternum profugit principatum. aufugerunt et reliqui duces, parum fidentes Mustaphae fortunae. ut animadvertit Mustaphas suos exercitus dilabi, sibi quoque tandem timens fuga praepropera ad mare se proripuit. Graeci qui elegerant Mustapham eumque sibi socium paraverant, navibus imposuere milites, et navigarunt in Hellespontum. rex autem Byzantii cum foret in Periponneso, amori importuno mulieris, quam amabat, operam dabat. haec autem sacerdotis cuiusdam filia erat. nec sane admodum opportune ibi vivebat: transitu enim in Europam Amurates arcendus erat. Amurates, ut primum dies illuxit, castra hostium vacua et deserta deprehendit. azapides autem manus supplices tendebant, rogantes ne in se a suis

τόν τε ῥοῦν τῆς λίμνης ἔξευξε, καὶ διέβη ὡς εἶχε τάχους, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας διεχρήσατο ἅπαντας αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐδίωκε κατὰ πόλεις τὸν Μουσταφᾶν. Μουσταφᾶς μὲν οὖν ἔφθη διαβάς ἐς Καλλιούπολιν, Ἀμουράτης δὲ ἐντυχὼν B 5 νῆι μεγίστῃ τῶν Ἰαννίων αὐτοῦ ταύτῃ ὀρμιζομένῃ, συντίθεται τῷ νεῶς δεσπότῃ διαπορθμεῦσαι αὐτόν τε ἅμα καὶ τοὺς νεήλυδας καὶ τοὺς τῶν θυρῶν αὐτοῦ καὶ ἅπαν τὸ στρατεύμα ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐτέλεσεν αὐτῷ ἀργύριον ἰκανόν, ὅσον δὴ ἤτήσατο. καὶ διεπόρθμευσεν αὐτῷ τε ἅμα καὶ τῷ στρα- 10 τῷ ἅπαντι. ὁ μὲν οὖν Μουσταφᾶς ὡς ἐπύθετο διαβεβηκότα Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἣ ὅποι σῶζοιτο ἀιεύρα ἐπισηαλὲς ἂν ἦδη ἅπανταχῆ, ἅτε Ἀμουράτεω καταλαβόντος αὐτόν, ἐσώζετο ἐπὶ τὸ ὄρος Τουγάνου οὕτω καλούμενον. ὁ C 15 δὲ ὡς ἐδίωκε, καὶ ἐπισχῶν, πάντα ζητῶν οὐκ ἀνίει, σαγηνεύσας τε τὸν γῶρον αὐτοῦ ἢ ἐδόκει καὶ ἦδη ὑποψίαν παρεῖχεν ἐνταυθὶ κρύπτεσθαι, εὗρεν αὐτόν ὑπὸ θάμνῳ τινὶ κεκρυμμένον, καὶ ζωγρήσας ἀγχόνην τε τὸν λαιμὸν αὐτοῦ ἐχρήσατο. 1423 ἐτελεύτησε δὲ Μουσταφᾶς βασιλεύσας ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἔτη τρία. Ἀμουράτης δὲ ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἀμφοῖν ταῖν ἠπει- 20 ροιν, ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη.

Οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐστρατεύετο ἐπὶ Βυζάντιον καὶ

12. δν?

equitibus foede desertos et proditos saevire statueret. ponte igitur Amurates lacum eum iungens, quam celerrime ad hostium castra transiit, et azapides omnes occidit. hinc persequi statuit Mustapham omnes urbes, quascunque adiisset. Mustaphas autem praeverterat Amuratem transfretando Callipolim. Amurates vero nactus navim Ianuensium maximam, quae forte appulerat, paciscitur cum gubernatore ut se cum peregrinis et ianuae militibus necnon cum reliquis copiis in Europam traderet. mercedem gubernatori solvit maximam, pecuniam quantam petiisset, impigre numerando. et in hunc modum cum copiis suis universis in Europam transvectus est. Mustaphas ubi comperit Amuratis in Europam transitum, iamque minus minusque tutus foret ubique fratre imminente, circumspiciens locum ubi exilium evitaret, fuga se contulit in montem quem incolae Toganum nominant eo secutus est Amurates, nec desinebat omnia indagare ut potiretur Mustapha. cum autem quasi verriculo lustrasset et indagine circumdedisset locum in quo eum se occultare suspicabatur, sub arbusto latitantem offendit. cuius, ubi vivus in manus venerat, guttur laqueo fregit. interfectus est itaque Mustaphas, cum regnasset in Europa annis tribus. Amurates ubi utramque continentem in potestatem redegit, rex creatus est.

Nec multo post expeditionem sumpsit adversus Byzantium et

ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. προέπεμψε δὲ Μιχάλογλην, προτανία τε
 ἅμα καὶ στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης. καὶ λαβῶν οὗτος τὸ ἀπὸ
 Διτῆς Εὐρώπης στρατεύμα ἅπαν, ἐπέδραμέ τε τὴν Βυζαντίου
 χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατοπεδεύετο, καὶ αὐτίκα ἐπή-
 λαυεν Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω, τοὺς τε νεήλυδας ἔχων καὶ 5
 τὴν θύραν ἅμα, ὅσοι βασιλεῖ ἔπονται ὅποι ἂν στρατεύηται. καὶ
 τὰ Ἀσίας στρατεύματα ἔχων παρεγένετο, καὶ ἐστρατοπεδεύετο
 ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Αἱ μὲν οὖν θύραι ᾧδέ πη ἔχουσαι. πεζοὶ πάρεσι τῷ
 βασιλεῖ ἄμφι τοὺς ἑξακισχιλίους καὶ ἐνίοτε ἄμφι τοὺς μυ-10
 ρίους· ἀπὸ γὰρ τούτων φρουρὰν τε φαίνει ἐν ταῖς ἀκρο-
 πόλεσι, καὶ αὐθις ἑτέραν ἐς τὴν χώραν ἐκείνων καθίστησι.
 P. 122 παρεγένοντο δ' αὐτῷ τῆδε. παῖδας λαβῶν αἰχμαλώτους ὅσους
 ἂν τύχη ἀνδραποδισάμενος, κατατίθεται ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ
 τοῖς Τούρκοις, ὥστε τὴν φωνὴν ἐκμαθεῖν ἓνα ἕκαστον. καὶ 15
 ἐπὶ δύο ἢ καὶ τρία ἔτη διαγενόμενοι τὴν τε γλῶσσαν ἐκμαν-
 θάνουσι, καὶ συνιέντες τῆς φωνῆς ὅσα ἂν δυνηθῶσιν, αὐθις
 συλλέγει ἀφ' ὧν κατέθετο ἐς δισχιλίους καὶ πλείους τούτων.
 ἄγει δ' αὐτοὺς ξύμπαντας ἐς τὴν Καλλιούπολιν, καὶ καθί-
 στησιν αὐτοὺς ἐς τὰ πλοῖα, ναυτίζεσθαί τε καὶ διαπορθημέυ-20
 εῖν ἐς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης τοὺς βουλομένους δια-
 βαίνειν. ὀβολὸν δ' ἔχει ἕκαστος ἐνταῦθα, καὶ χιτῶνα τοῦ

4. ἀπὸ ἡλαυεν P

Graecos. praemisit ducem Michaloglen, qui iudicis et ducis partes in Europa gerebat. hic assumptis Europae exercitibus incursionem fecit in Byzantii regionem, et postea ibi castrametatus est. hunc illico secutus est Amurates Mechmetis filius, ducens secum peregrinos et ianuae milites, necnon reliquos omnes qui belli tempore regem comitari assolent. adduxit secum et Asianum exercitum, castraque posuit, quae ab una parte maris initium sumentia excurrerant usque in alteram partem maris.

Ianuae autem sic se habent. peditum adsunt apud regem semper sex milia, interdum decem milia. ex his praesidiarios milites eligit, quos arcibus defensandis imponit, et in eorum locum subrogat alios. ad hunc autem modum ianuae milites ad regem conveniunt. pueros quoscumque potest acquirere, ubicunque terrarum captivos abductos, Turcis in Asia in disciplinam tradit, ut Turcicam linguam addiscant; penes quos si manserint duobus aut tribus annis, linguam apprehendunt Turcicam. ubi linguam didicerunt quantum satis est, ex eorum numero quos in disciplinam dedit, bis mille aut ter mille eligit, quos Callipolim perducit navibusque praeficit, ut artem nauticam discant, transvehentes homines qui in Asiam ex Eu-

ἐνιαυτοῦ. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον μεταπέμπονται ἐς τὰς Β
 θύρας αὐτοῦ, παρέχων τε μισθόν, ὅσος ἂν ἰκανὸς εἴη ἐς τὸ
 ἀποζῆν αὐτούς, ἐνίοις. ἄλλοις δὲ πλείω παρέχεται. καὶ ἐς
 δεκαδάρχας τε καὶ πεντηκοντάρχας καὶ ἐνωμοτίας καὶ λόχους
 5 τεταγμένοι τε καὶ διακεκριμένοι στρατεύονται κατὰ τὰ συσ-
 σίτια τε καὶ τῷ δὶς μηνὸς εἶναι σὺν τῷ δεκαδάρχῃ ἐς τὴν V. 96
 σκηνήν. σκηνοῦσι δὲ οὗτοι ἀμφὶ τὸν βασιλέα, ἐς τὸν ἑαυτοῦ
 χώρον ἕκαστος ἐχόμενος τοῦ ἑτέρου. ἐντὸς μέντοι τούτων
 οὐδενὶ ἔξεστι σκηνοῦν, πλὴν τῶν τοῦ βασιλέως παιδῶν καὶ
 10 τῶν θησαυρῶν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ κοίτωνος. σκηνὴ δὲ
 ἐρυθρὰ αὐτῷ. ὅτε μὲν δύο, ὅτε δὲ καὶ τρεῖς ἴδρυνται αὐτῷ
 τῷ βασιλεῖ, ἀπὸ πύλου ἐρυθροῦ χρυσόπαστοι, καὶ σκηναὶ ἑτε-
 ραὶ ἀμφὶ τὰς πεντεκαίδεκα, πᾶσαι ἐντὸς τῶν νεηλίδων. ἐκ- C
 τὸς δὲ σκηνοῦσιν οἱ λοιποὶ τῶν θυρῶν ἄνδρες, οἵτε ἀμουρα-
 15 χόριοι καὶ οἰνοχόοι οἱ λεγόμενοι παρ' αὐτῶν σαραπτάριοι, καὶ
 σημαιοφόροι οἱ λεγόμενοι ἐμουραλάμιοι, καὶ οἱ τῶν θυρῶν
 πρυτανεῖς, βιζόριδες οὕτω καλούμενοι, τοῦ βασιλέως ἀγγε-
 λιαφόροι. οὗτοι μὲν οὖν μεγάλοι τε ὄντες, καὶ ὡς πλείους
 ἐπαγόμενοι θεράποντας, πληθὺν παρέχονται ἄπλετον. μετὰ
 20 δὲ συλκιδάριδες ἔνεισι τῶν βασιλέως θυρῶν ἀμφὶ τῶν τρια-
 κοσίων, οἱ ἵππεῖς ὄντες ἀπὸ τῶν νεηλίδων ἐπὶ ταύτην παρα-
 γίνονται τὴν χώραν. μετὰ δὲ τούτους καρίπιδες οἱ ἐπήλυδες

12. πύλου Hammer I p. 493 et 661, πηλοῦ P
 τας P

19. παρέχον-
 τας P

ropa iter instituunt. quotannis singuli tunicam et gladium instar
 veruum accipiunt. haud multo tempore post citantur in regis ianuas,
 quibus rex suppeditat mercedem sufficientem, ut hinc vivere possint;
 aliisque amplio rem tribuit mercedem. qui sub decurionibus et quin-
 quagenariis constituti, et in cohortes cuneosque discreti, stipendia
 faciunt, manentque mensibus duobus in tentorio decurionis. hi ten-
 toria sua figunt, ut se mutuo contingant quam proxime apud regem.
 intra hos nulli tendere tentorium licet, praeterquam filiis regis. inter
 hos sunt thesauri regii cubiculumque regium. tentorium rubrum,
 quandoque duo et aliquando tria, regi ponuntur, quae fiunt ex argilla
 rubea, et inaurantur. sunt et alia tentoria regis intra peregrinos,
 numero ferme quindecim. extra tendunt reliqui ianuae milites, Amu-
 rachorii et pocillatores, quos Saraptarios vocant; signiferi, quos Emu-
 ralamios nominant; ianuarum iudices, quos Bixorides appellant, et
 regis tabellarii. hi omnes cum numero sint plurimi, numerus tamen
 eorum augetur, cum accedunt ministri et famuli, quos habent com-
 plures. illos quos modo diximus, ordine sequuntur in ianuis regis Syli-
 ctorides circiter trecenti, qui sunt equites ex peregrinis in istum or-

καλούμενοι, ἀπὸ τε Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου καὶ δὴ καὶ Λιβύης
 D αὐτῶ ἐς τὰς Θύρας παραγεγόμενοι, καὶ ἀρετῆς ἀντιποιούμε-
 νοι ἔναντι βασιλέως, μεμισθωμένοι αὐτῶ ὁ μὲν πλείονος ὁ δὲ
 ἐλάττονος. τούτων δὲ ἔχονται ἀλοφατζίδες οἱ μισθωτοὶ κα-
 λούμενοι, ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους. τούτων δὲ αἴθις ἔχονται 5
 οἱ σπαχίδες καλούμενοι, ἀμφὶ τοὺς διακοσίους. οὗτοι δ' εἰσὶν
 οἱ τῶν ἀρχόντων παῖδες, ὧν τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος ἐκ-
 βαλὼν ἐς ταύτην αὐτοὺς καθίστησι τὴν χώραν, τοὺς δὲ ἐπι-
 λεξάμενος ἐνταῦθα ἔχει ὡς ἀνδρῶν παῖδας ἀγαθῶν γενο-
 μένους.

Καὶ αἱ μὲν Θύραι, ὡς ξυνελόντι μοι φάναι, οὕτω τε-
 τάχεται· δύο δὲ ὑπὸ βασιλέως ἐς ξύμπασαν αὐτῶ τὴν ἀρ-
 P.123 χὴν καθίστανται στρατηγοί, ὁ μὲν τῆς Εὐρώπης ὁ δὲ τῆς
 Ἀσίας. καὶ τούτων ἑκατέρῳ ἔπονται τάτε στρατεύματα καὶ
 οἱ ἄρχοντες, ὅποι ἂν ἐξηγῶνται, ἐπειδὴν ἐπαγγελίῃ αὐτοῖς ὁ 15
 βασιλεύς. ἔπονται δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ὑπαρχοὶ παρ' αὐτοῖς ση-
 μαιοφόροι καλούμενοι· ἐπειδὴν γὰρ ἐς τὴν ἀρχὴν ταύτην
 ὑπὸ βασιλέως καθίστηται, σημαία τε δωρεῖται αὐτὸν ὁ βασι-
 λεύς ὡς στρατηγῶ γενομένῳ καὶ πολλῶν ἄρχοντι πόλεων.
 τούτῳ δ' αὖ τῶ ὑπάρχῳ ἔπονται οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντες 20
 ὅποι στρατεύηται. χωροῦσι δὲ ἅπαντες κατὰ ταῦτα ἐπόμενοι
 τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἄρχουσί τε καὶ στρατηγούσι, ἐπειδὴν ἐς
 B τὸ βασιλέως παραγέγονται στρατόπεδον. αὕτη σχεδὸν ἡ τῶν

20. αὖ τῶ] αὐτῶ P

dinem allecti. hos attingunt Caripedes peregrini, isto nomine notati, quod ab Asia Aegypto et Africa in ianuas veniant; et exercentes multitudinem mirabilem mercede a rege conducuntur, alius quidem maiore, alius vero minore. his ordine proximi sunt Alophatzides, qui mercenarii dicuntur, qui numero sunt octingenti. ab his tendunt Spachides, quorum cohors ducentos complectitur. hi sunt ducum et principum filii, quos de suo cubiculo rex eiiciens in istum militiae ordinem mittit, et alios in electorum locum substituit.

In hoc grege eos retinet qui virorum bonorum et illustrium filii censentur. hic est, ut paucis dicam, ianuarum ordo. universae suae monarchiae rex duos praeponit imperatores: unus Europae, quem Bassam Romani appellant, alter Asiae (Bassa Anatoliae sive Natoliae dictus) imperator nuncupatur. hos sequuntur copiae universae et duces reliqui, quocumque molem avertunt, iussu regis. comites se iis iungunt et praesides, quos signiferos nominant: ubi enim in istum ordinem fuerint allecti a rege, donantur signis, ut qui duces et praesides sint multarum urbium. hunc praesidem comitantur urbium principes et magistratus, quocumque cum exercitu proficiscitur, cum

στρατευμάτων αὐτῷ διατάξις. οἱ μέντοι ἵπποδρόμοι τάττονται καὶ οὗτοι ἐς τοὺς σφῶν αὐτῶν ὑπάρχουσ. οἱ δὲ ἀζάπιδες ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντι ἐπόμενοι, ἐς ταῦτὸ γιγνόμενοι στρατεύονται.

- 5 Ἀμουράτης μὲν οὖν ὡς ἐπέλασε, καὶ ἐπολιόρχει Βυζάντιον ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν, τηλεβόλοις τε ἔτυπτε τὸ τεῖχος καὶ ἐπειροᾶτο, οὐ μέντοι κατέβαλέ γε. εἶλκον δὲ οἱ λίθοι τῶν τηλεβόλων σταθμὸν τρία ἡμιτάλαντα. ὥστε ἀντεῖχε τὸ τεῖχος ὀχυρόν τε ὄν πρὸς τε τούτους τοὺς τηλεβόλους, καὶ 10 οὐδαμῇ ὑπεῖκον. δοκεῖ μὲν οὖν ὁ τηλεβόλος οὐ πάνυ παλαιὸς εἶναι, ὥστε συνιέναι ἡμᾶς ἐπὶ νοῦν ἐλληλυθέναι τοῖς παλαιοῖς τὸ τοιοῦτον. ὅθεν μέντοι ἀρχὴν ἐγένετο, καὶ τίνες ἀνθρώπων ἐς τὴν τοῦ τηλεβόλου ἀφίκοντο πείραν, οὐκ ἔχω διασημῆναι ἀσφαλῶς· οἴονται μέντοι ἀπὸ Γερμανῶν γενέσθαι τε 15 τούτους, καὶ τούτοις ἐπὶ νοῦν ἀφῆχθαι ταύτην τὴν μηχανήν. ἀλλ' οἱ μὲν τηλεβολίσκοι ἀπὸ Γερμανῶν καὶ ἐς τὴν ἄλλην κατὰ βραχὺ ἀφίκοντο οἰκουμένην· οἱ δὲ τηλεβόλοι οὐκ ἂν εἰδείην σαφῶς ἰσχυρίζεσθαι ὅθεν ἐγένοντο τὴν ἀρχήν. τὴν V.97 δὲ ἰσχύν τε καὶ φορὰν τὴν ἀμήχανον, ἧ ἐπιφερόμενος ὁ λίθος, 20 ὅποι ἂν γένοιτο, μεγίστην τοῖς σώμασιν ἐπιφέρεται βλάβην, ἧ τε κόνις παρέχεται τῷ παντί, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐνήνεκται. τῆς δὲ κόνεως τὸ νίτρον ἔχει τὴν δύναμιν, ἀνθρακί τε καὶ θείῳ ἐπιμιγνυμένη. οὕτω δὲ ὡς ἄμεινον ἔχει τὰ τῆς οἴκου-D

universi sequantur suos magistratus et duces. ubi ventum fuerit in castra regis, hic ferme ordo servatur. equites secernuntur in suos tribunos. Azapides sub uno duce collecti stipendia faciunt.

Amurates cum venisset Byzantium urbemque eam obsedisset, moenia tormentis quatiebat. tentabat quidem murum sternere, at coepta parum succedebant. globi, quos bombardae torquebant, ponderis erant maximi. murus autem cum foret firmus et admodum munitus, tormentis nihil cessit. bombardam ego arbitror non esse inventum antiquum, ut quis credat a veteribus esse repertam. unde autem originem sumpserint, aut qui mortales primi bombardas in usu habuerint, haud certo tradere possum. quidam Germanos putant bombardis esse usos, iisdemque bombardarum inventum acceptum ferunt. reliqui autem bombardarii ex Germania progressi in universum paulatim pervenere orbem. unde autem originem ceperint bombardae, certo assignare non possum. impetus vero bombardarum et mirabilis vis cognoscitur inde, quod corporibus, vel iis quae resistendi vim habent, damnum infert maximum. pulvis autem impetum illum violentum, quo fertur, ministrat. nitrum enim, ex quo pulvis

μένης ἐς τὰ ὄπλα. διὸ καὶ ἀρετῆς ἔλαττον ἴσχει αὐτῆ τὴν
 δαιμονίαν ἐκείνην φορᾶν. δοκεῖ δὲ γενέσθαι σιδηρῆς μὲν τὸ
 πρῶτον, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τοῦ χύματος καλουμένου ἐπιφρά-
 σασθαι πείραν, τοῦ χαλκοῦ σὺν τῷ κασιτέρω μεμιγμένον,
 εὐδοκιμεῖν ἐς τὸ ἀφιέναι τὸν λίθον ἄμεινόν τε καὶ βιαίότε- 5
 ρον. τὸ μέντοι σχῆμα διεξιέναι οἶον ἐστί, περιέρογον μὲντ'
 ἂν εἴη πᾶσι καθορῶσιν ἀπανταχῆ. ἐπίμηκες δ' ὄν, ὅσον δ' ἂν
 εἴη ἐπιμηκέστερον, τοσοῦτω ἐπὶ μήκιστον ἀφήσι τὸν λίθον,
 ὥστ' ἂν γενέσθαι τηλεβόλον, ἧ ἔπυθόμεθα, ἀφιέντα τὸν λίθον
 P. 124 ἐπὶ ἑβδομήκοντα σταδίου, περίξ σειομένην τὴν γῆν κατ' ἄμ- 10
 φω τὸ διαστήματε. δοκεῖ δ' ἡ τοῦ πυρὸς αὐτῆ δύναμις τὸν
 τε ψόφον ἀπεργάζεσθαι καὶ τὴν φορᾶν, ἧ ὁ λίθος φέρεται.
 βιαζόμενον γὰρ τὸ στοιχεῖον τοῦτο πάμμεγα καὶ δαιμόνιον τι
 δύνασθαι δοκεῖ, ἧ δὴ καὶ τὸν σκηπτὸν ἀπεργάζεται τὸ πνεῦ-
 μα εἰς τὸ πῦρ μεταβάλλον. εἴτε μὲν οὖν τὸ μὴ κενὸν συγ- 15
 χωρεῖσθαι, τὸν τε ψόφον γίνεσθαι καὶ τὴν φορᾶν, εἴτε ταύτη
 τοῦ πυρὸς τιθεμένου τῆ δυνάμει, ἐπειδὴν προσβιαζόμενον
 ἕλης ἐπιλάβηται, ἀνάγκη ταῦτα ἀπεργαζόμενον ἴσχειν ἄμφω
 Βταῦτα. δοκεῖ δὲ τοῦ πυρὸς τὴν δύναμιν εἶναι ταύτην ξύμ-
 πασαν, καὶ τὴν κόνιν ἀξείς πεφυκῶν, τὴν τοῦ πυρὸς δύ- 20

4. μεμιγμένον P

conficitur, addito carbone et sulfure, vim istam tenet. orbis iudicat
 bombardas arma et munimenta esse optima. quapropter etiam mi-
 nus virtutis bombardae habent, quamvis earum impetus pene sit di-
 vinus. primam bombardam existimo fuisse ferream. postea demum
 opinor fusionem aeris et stanni esse excogitatum, quae per conflatio-
 nem fit. quae quidem materia iuxta censetur esse firmissima et
 optima; eoque conferre plurimum, ut globus in mirandam emittatur
 longitudinem. formam autem bombardarum describere, cum ubique
 hominum oculis obiectae sint, supervacaneum fore iudicavi. bom-
 barda oblonga est; et quanto longior est, tanto longius eiaculatur
 globum. accepimus enim bombardam fuisse, cuius globus impetu
 emissus superaverit septuaginta stadia, cum finitima terra, quae in-
 teriacebat, utrobique moveretur. potentia autem ignis, ut apparet,
 tonitru procurat, necnon violentam lationem lapidis. nam si ignis
 inclusus cogatur, magna quaedam, et quae nostrum plane captum ex-
 cedunt, efficere novit. etiam fulmen nascitur, si ventus in ignem mu-
 tatur. hinc igitur et tonitru et latio fit, sive quod concedatur non
 esse vacuum in rerum natura, sive quod ignis efficacia accedat; quae
 si violenter urgeatur et materiam apprehendat sibi accommodam,
 utraque ista praestare possit. omnis autem ista potentia in ignem,
 ut causam, referenda est. huc additur et pulvis qui nactus est ignis

ναμιν, διὰ τοῦ πυρός κινεῖν τε ἀμήχανον καὶ βάλλειν μακρότατα.

Τότε μὲν οὖν Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω τηλεβόλοις καὶ ἄλλαις μηχαναῖς πειρασάμενος τοῦ τείχους περὶ ἡμέρας ἰκανὰς προσέβαλε τῷ τείχει ἀπανταχῆ καὶ ἐλεῖν ἐπειράτο. ἐξεκρούσαντο δὲ αὐτὸν ἀπὸ τε τῶν κλιμάκων καταβαλόντες οἱ Ἕλληνες τοὺς βασιλέως νεήλυδας, καὶ ἐνίων ἀποταμόμενοι τὰς κεφαλὰς ἀπηνέγκαντο. Ἀμουράτης δ', ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τοῦ ἄστεως αἰρέσις, ἤσχαλλέ τε καὶ ἠθύμει, ὥστε δὲ αἰρήσειν τὴν πόλιν. διατρίβοντι δὲ αὐτῷ ἐπεκηροκείοντό τε οἱ Ἕλληνες. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἤθελεν αὐτοῖς σπένδεσθαι. μετ' οὐ δὲ πολλὰς ἡμέρας ἀπεχώρει ἐπ' οἶκον, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῷ διῆκεν. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες πρὸς βεῖς τε ἐπεμπον παρὰ Ἀμουράτη καὶ ἐδέοντο. ὁ δὲ ἀπεπέμπετο καὶ οὐ προσίετο τὴν ἀξίωσιν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς πειρωμένοις τοῖς Ἕλλησι τῶν σπονδῶν οὐδὲν προεχώρει, τρέπονται ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν τὸν Μεχμέτεω παῖδα. ἔννεχε δὲ διατρίβων παρὰ τῷ Καραμάνῳ τὴν δίαιταν ποιοῦμενος. πρὸς βεῖς δὲ πέμψαντες μετεπέμποντο ἐπὶ Βυζάντιον τὸν παῖδα, γεγονότα ἀμφὶ τὰ 20 τρισκαίδεκα ἔτη. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον ὁ παῖς, ἐπέμπε λόγους παρὰ τοὺς Τούρκους, μεγάλα τε ὑπισχνούμενος, καὶ 20 μετιῶν ἕκαστον ἐπήγγελλετο διπλασίῳ πάντων ὧν εἶχεν ὑπό

potentiam, intercedente igne, movere. quibus omnibus coniunctis fit ut lapis sive globus in tantam longitudinem iaciatur.

Amurates igitur Mechemetis filius, aggressus murum, ubique admotis bombardis et aliis machinis eum capere nitetur. at Graeci moenia fortiter defendebant, de scalis deturbantes peregrinos regis. quidam amputatis capitibus devolvebantur ad suos. Amurates cum nihil elliceret, licet omnia tentaret quae ad urbem capiendam pertinerent, tristitia affectus est; et animi anxius usque putabat se urbem occupaturum. moras igitur cum neceret nec ab urbis obsidione discederet, Graecorum legati veniunt pacem et foedus petentes. at ipse Graecos in foedus suscipere aspernabatur; nec multis diebus post re infecta domum reversus est. copiae vero eius omnes dilabebantur ad sua. Graeci legatos ire iusserunt ad Amuratem, oratum pacem; quos dimisit Amurates, ipsorum petitionem aversatus. cum igitur Graeci affectarent summis votis pacem, nec tamen eam impetrarent, ad Mustapham convertuntur, Mechemetis filium. ea tempestate is apud Caramanum agebat, victum et necessaria ab eo capiens. missis igitur legatis Graeci Mustapham Mechemetis filium, cum natus esset annos tredecim, accersunt. puer ubi Byzantium venit, sermones sparsit per Turcos, magnis promissis eos accendens; prehensabat singulos, qui-

Ἀμουράτεω. καὶ ἠντομόλησιν μὲν τινες Τοῦρκοι παρὰ τὸν
 παῖδα, οὐ πολλοὶ δέ. ὁ μὲντοι παῖς ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς,
 συντεπιλαβομένου καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως, τὸ τε Ἰερὸν κα-
 λούμενον ἐξεπολιόρηκε, καὶ προσελαύνοντι αὐτῷ διὰ τῆς
 V. 98 Ἀσίας προσεχώρουν τε οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Τοῦρκοι ἅτε βα-5
 σιλέως παιδὶ ὄντι. ἐνταῦθα Ἀλιάζης ὁ οἰνοχόος ἐπέκλην,
 τοῦτον τὸν παῖδα ἐπιτετραμμένος ὑπὸ Μεχμέτεω, συντίθεται
 P. 125 προδοσίαν τῷ Ἀμουράτῃ ὥστε καταπροδοῦναι αὐτῷ τὸ παι-
 δίον. καὶ ὡς συνέθετο αὐτῷ, ἔπρασεν ὥστε τὸν παῖδα αὐ-
 τῷ παραδοίῃ, διεσήμαινέ τε πέμπων ἄγγελον ὅποι διατρίβων 10
 τυγχάνοι ὁ παῖς. ὡς μὲν οὖν ἐς Νίκαιαν ἀφίκετο ὁ παῖς,
 τὴν τε Νίκαιαν ὑπηγάγετο, καὶ ἐνταῦθα διατρίβων ὁ παῖς με-
 τῆει τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀρίστους. καὶ ὡς ἤδη χειμῶν
 ἦν, διεκωλύετο ἐς τὸ πρόσω τῆς Ἀσίας ἰέναι. ἐνταῦθα πν-
 θόμενος Ἀμουράτης παρὰ Ἀλιάζεω τοῦ σαραπτάρη τὴν τε 15
 διατριβὴν τοῦ παιδὸς ἐν τῇ πόλει, λαβὼν ἀμφὶ τοὺς ἑξακι-
 σχιλίους τῶν θυρῶν, ὡς εἶχε τάχους, ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν
 B Ἑλλήσποντον καὶ διαβάς ἤλανεν εὐθὺς Βιθυνίας. ἐπιπεσὼν
 δὲ ἄφνω ἐς τὴν πόλιν συλλαμβάνει τε τὸν παῖδα αὐτοῦ ταύ-
 τη, παραδιδόντος αὐτῷ τοῦ Ἀλιάζεω. ὁ μὲν γὰρ παῖς, ἅτε 20
 τοῦτο πνθόμενος, κατέφυγεν ἐπ' αὐτόν, ὡς ἐπὶ σωτηρίαν σφίσι
 τράπωνται. ὁ δὲ κελεύων μὴ δεδοικέναι τὸν παῖδα, ἐπέμενε
 τὸν ἀδελφὸν τοῦ παιδός, καὶ ἐλθόντι ἐς τὰ βασίλεια τῆς πό-

bus promittebat duplum eorum quae sub Amurate habuissent acce-
 pturos. et quidam Turci, at pauci, ad puerum istum transfugiunt.
 puer autem transgressus in Asiam, auxilio Graecorum regis instructus,
 locum qui templum nominatur expugnavit. iter facienti per Asiam
 Turci qui ibi erant adiungebantur, ut qui esset regis filius. ibi tum
 Aliazes cognomento Saraptares, sive pocillator, cui ab Mechmete puer
 ille commissus erat, per proditionem Amurati puerum tradere paci-
 scitur. pactis autem satis firmatis conclusum est ut puer Amurati
 proderetur. misso itaque nuntio significavit Amurati ubinam terra-
 rum puer ageret. cum puer Nicaeam venisset, urbem eam cepit; et
 cum ibi moraretur, optimates Turcorum conciliabat. hiems erat, qua
 prohibebatur puer longius procedere. Amurates cum intellexisset
 puerum Nicaeae versari, nuntiante id Aliaze Saraptare, assumptis sex-
 xies mille ianuarum militibus, venit quam ocysime in Hellespontum,
 et transiens abiit in Bithyniam. et cum inopinatus et impro-
 visus irruisset in urbem, puerum ab Aliaze proditum comprehendit.
 puer enim excitus tumultu confugerat ad Aliazem, cui obediebat, ut
 se defenderet ab imminente periculo. Aliazes puerum metum omit-
 tere et bono animo esse iubet, et sic eius fratrem expectat. cui uli

λεως ἐνεχείρισε τὸν παῖδα αὐτῷ. τοῦτον μέντοι ὁ Ἀμουράτης λαβὼν ἀγρόνη ἀνεῖλεν, ἧ νομίζεται παρ' αὐτοῖς. λέγεται δὲ Τεζητίνη ἄνδρα γένους τοῦ βασιλείου τοῦ Ἐρτζιγάνης βασιλέως, ἀφικόμενον τῷ παιδί σύμμαχον, ὡς ἐπίθετο τοὺς πο-
 5 λεμίους ἐπὶ τὴν πόλιν ἀφίχθαι, ἐλάσαντά ἐς μέσους τοὺς πο- C
 λεμίους τὸν τε Μιχαλίην τὸν τῆς Εὐρώπης στρατηγὸν καὶ
 πρυτανέα ἀνελεῖν, πολέμιον αὐτῷ ὄντα, καὶ συχνοὺς ἄλλους
 ἀνελόντα καὶ αὐτὸν τελευτῶντα ἀποθανεῖν.

Τότε μὲν δὴ Ἕλληνες οὕτω ἐπεπράγεισαν, ἐλόμενοι αἰρε-
 10 σιν ἐναντίαν τῷ Ἀμουράτῃ· τὴν μέντοι Θέρμην τῆς Μακε-
 δονίας ἀπέδοντο Ἑνετοῖς, ἀδύνατα εἶναι νομίζοντες σφίσι πα-
 ραδοῦναι τὴν πόλιν ἐς τὸν περιόντα τότε Ἀμουράτεω. Ἀμου-
 ράτης μὲν δὴ ἐπὶ Θέρμην μετὰ ταῦτα ἐστρατεύετο, καὶ ἐπο-
 15 λιώσκει τὴν πόλιν προσέχων ἐντεταμένως, καὶ προσῆγε τῷ D
 αἰρεσις. ἐνταῦθα, ὡς λέγεται, συντίθεται τοῖς ἐν τῇ πόλει
 προδοσίαν· ᾧ, λέγεται, ὑπορύσσοντες ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ὄρι-
 γματα ἐκτὸς φέροντα καὶ ἐάλωσαν ἀπὸ Οὐνετωῶν, ἧ λέγεται.
 20 καὶ οἱ ὄρύσσοντες ἀπέδρασαν ἐς τὸ τοῦ Ἀμουράτεω στρατό-
 πεδον, καταβάντες ἀπὸ τοῦ τείχους. ὕστερον μέντοι ἀπὸ τῆς
 ἄκρας ὡς προσέβαλεν, εἰλέ τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ ἤν-

in regiam urbis sedem processerat, puerum in manus tradidit; quem acceptum laqueo, ut moris est regum illorum, praefocavit. aiunt Tezetinam, virum regio sanguine ortum Erziganis regis, auxilio venisse puero, ut audiverat hostes in urbem penetrasse, et coniecisse se in medios hostes; ubi et Michalinem Europae et ducem et iudicem hostem suum confecit. tandem cum plurimos alios neci dedisset, et ipse occubuit.

Graecorum res tum sic habuerunt, cum secuti essent partem Mechmeti adversam. Thermam Macedoniae Venetis vendidere, impossibile existimantes ut sperarent urbem sibi hanc ab Amurate dari in posterum. his peractis bellum convertit Amurates contra Thermam; quam, ad omnia intentus, summa ope oppugnabat. machinas etiam moenibus admovit; nec tamen coeptis respondebat eventus. tandem proditionem paciscitur cum oppidanis, quibus imperatum erat ut ab domibus suis cuniculos subterraneos agerent, qui extra ferrent. at fossore comprehensi a Venetis, quidam fugerunt in Amuratis castra, descendentes de muro. postmodum ab arce, quam aggressi erant, expugnarunt urbem, expugnatamque diripuerunt. accepi peregrinos impigre scandentes et superantes moenia urbem cepisse, reliquis deinde accedentibus; quam postmodum diripuerunt. nec quisquam eorum qui in oppido erant evadere potuit manus hostium. hinc

δραποδίσατο. τοὺς μέντοι νεήλυδας πνιθάνομαι ἀναβάντας
 P. 126 ἐς τὸ τεῖχος ἐλεῖν τε τὴν πόλιν, καὶ ἐπισπομένων τῶν ἄλλων
 ἀλῶναι τε τὴν πόλιν καὶ ἐπὶ ἀνδραποδισμῶ πρὸς τοῦ βασι-
 λέως γενέσθαι. ἀνδραποδισάμενον μέντοι τὴν πόλιν ταύτην
 οὐδένα ἐξελέσθαι τοῦ ἀνδραποδισμοῦ ἐπυθόμεθα Ἀμουράτη, 5
 ὥστε λογίζεσθαι ἡμᾶς ἔχειν, διὰ τὴν προδοσίαν ἐξείλετο αὐ-
 τοὺς. ἐγένετο μὲν οὖν αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλησι συμφο-
 ρά, καὶ οὐδεμιᾶς τῶν πρόσθεν γενομένων αὐτοῖς συμφορῶν
 λειπομένη. οἳ τε ἄνδρες τῆς πόλεως ἀνὰ τὴν Ἀσίαν τε καὶ
 Εὐρώπην, αἰχμάλωτοι γινόμενοι, περιήγοντο ἀνδραποδισθέν- 10
 τες. ἢ μέντοι Οὐνετων φυλακὴ ἐν τῇ πόλει οὔσα, ὡς ἦσθετο
 ἀλῶναι ἤδη τὴν πόλιν, ὥρμητο φυγεῖν ἐπὶ τὴν θάλατταν καὶ
 V. 99 ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ ἐμβάντες εἰς ταῖτας, ὅσαι σφίσι παροῦσαι
 B ἐτύγγανον, ὄχοντο ἀποπλέοντες. ἢ μέντοι πόλις αὕτη Ἑλλη-
 νὶς μεγάλη τε οὔσα καὶ εὐδαίμων ἐάλω ὑπὸ Ἀμουράτεω. 15
 τὴν μέντοι πόλιν ἐπέτρεπε τοῖς αὐτοῦ ταύτη τῶν περιοίκων
 ἐνοικῆσαι.

Αὐτὸς δὲ οἴκαδε ἐπανιών ἔπεμψε τὸν τῆς Εὐρώπης
 στρατηγὸν Καρατζίαν ἐπὶ Ἰωάννινα πόλιν τῆς Αἰτωλίας,
 τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα αὐτῷ παραδούς. ὁ δὲ ὡς ἀφί- 20
 κето ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν, τὴν τε χώραν ἐπέδραμε, καὶ ἐληί-
 σατο ὅσα ἔφθη καταλαβεῖν ἄφνω, μετὰ δὲ ταῦτα ἐλάσας
 ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. Κάρουλος μέντοι ὁ ἡγεμὼν τῆς πό-
 λεως ἤδη ἐτελεύτησε· καὶ ἐπειδὴ παῖς αὐτῷ ἐκ τῆς γυναικὸς

5. ἐξέλευσθον P

reor Amuratem urbem istam per proditionem suo dominio iunxisse. urbs autem haec erat maxima, nec ulla quae modo Graecis parerent inferior. cives eius urbis passim per Europam Asiamque captivi traherentur. praesidium Venetorum, quod in urbe erat, ut rumore allatum est urbem in potestatem venisse hostium, citato agmine ad mare et naves contendunt; et conscensis navibus quae forte ibi aderant, inde citi solvebant. urbs ista magna opibusque florens ab Amurate occupata est. cum autem eam habitandam assignasset finitimis, qui circa colebant, domum profectus est.

Caratziam Europae ducem arma contra Ioanninam urbem Aetoliae ferre iussit, dato ad eam expeditionem Europae exercitu. hic adveniens incursionem fecit in Aetoliae regionem; et quaecunq; occurebant, diripiebat et spoliabat. postea exercitus ad urbem duxit obsidendam. Carolus urbis princeps iam ante obierat mortem. et cum haud tulisset liberos ex uxore sua Rainerii filia, superessent vero filii nothi, Memnon Turnus et Herculus natus maiores, his di-

αὐτοῦ τῆς Ῥαινερίου θυγατρὸς οὐκ ἐγένετο, νόθοι δὲ ἐγένοντο
παῖδες, ὃ τε Μένμων καὶ Τύνος καὶ Ἐρχούλιος οἱ προεσβύ- C
τεροι, διένειμε τούτοις μὲν τὴν ἐντὸς τοῦ Ἀχελώου χώραν
Ἀκαρνανίας ἐπινέμεσθαι, τὸν δὲ ἀδελφιδουῦν αὐτοῦ, τὸν Λεο-
5 νάρδου παῖδα, κατέλιπε διάδοχον ξυμπάσης ἤδη τῆς ἀρχῆς
αὐτοῦ, καὶ τὴν τε Ἄρτην τῆς Ἀμπρακίας μητρόπολιν καὶ Αἰ-
τωλίαν τε καὶ τὴν πόλιν κατέλιπε Καρούλω τῷ ἀδελφιδουῦ. οἱ
μέντοι νόθοι παῖδες αὐτῷ οὐκ εἰς μακρὰν διενεχθέντες
ἀφίκοντο ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας. Μένμων δ' αὖ ἀφι-
10 κόμενος, ὃς ἐδόκει τε τῶν ἄλλων συνέσει τε καὶ ἀξιώσει
προέχειν, οὗτος δὲ ἀφικόμενος παρὰ τὸν βασιλέα προυκαλεῖτο
τε καὶ ἡξίου ἐπὶ τὴν χώραν σφᾶς τὴν πατρίαν κατάγειν.
διὸ δὴ ἐλάσας σὺν τῷ τῆς Εὐρώπης στρατεύματι εἰσῆει. ὁ D
δὲ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς τὴν τῶν Ἰωαννίνων πόλιν ἐπολιόρ-
15 κει, καὶ χρόνον ἐνδιατρίβων τῇ πολιορκίᾳ ὡς οὐδὲν ἀνίει
πολιορκῶν, ὀρῶντες οἱ τῆς πόλεως καὶ ὁ τῆς χώρας ἡγεμῶν,
ἐντὸς ἀπειλημμένος καὶ πολιορκούμενος, προυκαλεῖτο τὸν
στρατηγὸν ἐπὶ ξύμβασιν, καὶ αἰτεῖτο αὐτὸν δοθῆναι αὐτῷ
τὴν τε ἄλλην χώραν τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἠπείρου παρὰ
20 βασιλέως, καὶ σπονδὰς αὐτῷ ἐπὶ τούτῳ γενέσθαι, καὶ οὕτω
παραδιδόναι τὴν πόλιν. τούτου δὴ γενομένου τὴν τε πόλιν
παρέλαβε τὸ τοῦ βασιλέως στρατεύμα, καὶ αὐτῷ συνεχώρει
τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ τὴν ἄλλην Ἠπειρον ἐπινέμεσθαι, φόρον
ἀπάγοντα τῷ βασιλεῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ αὐτὸν φοιτῶντα ἐς
25 τὰς βασιλέως θύρας. ὕστερον δὲ ἀφικόμενοι οἱ τοῦ Καρού-

stribuit Acarnaniam, quae sita est inter Acheloi regionem. fratri
autem sui Leonardi filium reliquit totius regni successorem. Carolo
vero fratris sui filio Arten Ampraciae metropolim et Aetoliam, ur-
bemque concessit. nothi filii haud diu pugnantes relati sunt in nu-
merum ianuarum regis. Memnon autem, qui videbatur reliquis pru-
dentia et auctoritate prior, accessit ad regem, quem rogabat ut se ad
patriam reduceret regionem. quapropter cum Europae exercitu ho-
stilititer eam regionem ingressus est. Europae exercitus Ioanniorum
urbem obsidione circumvenit; et incumbens aliquanto tempore obsi-
dioni cum nihil proficeret, tandem oppidani et regionis princeps, qui
obsessus tenebatur, hostium imperatorem sive bassam ad colloquium
evocarunt; in quo princeps sibi dari postulabat a rege reliquam
Acarnaniae regionem et Epiri, quae sibi foedere interposito confir-
mari volebat. quod si impetrasset, se regi urbem traditurum. foe-
dere icto urbem accepit regius exercitus; et Acarnania reliqua-
que Epirus cessit principi, ut quotannis tributum ferret, et in
ianuas regis, quandocunque moneretur, adventaret. postea venientes

λον ἡγεμόνος παῖδες, ὃ τε Ἑρκούλιος καὶ Μέμων, καὶ οὐκ ὀλίγα κατασχόντες τῆς χώρας ἐπαγομένων τῶν ἐποίκων αὐτούς, πράγματα τε παρέχον τῷ ἀνεπιῶ αὐτῶν, καὶ ἦγον καὶ ἔφερον τὴν χώραν καὶ ἐπολέμουν. ὁ μέντοι Κάρουλος καὶ
 P. 127 ἀπὸ τῶν Θυρῶν τοῦ βασιλέως στρατεύματα ἐπαγομένοις ἐπὶ 5
 τούτους καὶ ἀπὸ Ἰταλίας, ὡς οὐδὲν ἦν γενέσθαι, ἐσπένδετό τε αὐτοῖς καὶ καθυφίετο τῆς χώρας ἧς ἦρχον, ἐφ' ᾗ μηκέτι αὐτῷ τοῦ λοιποῦ παρέχειν πράγματα.

Αἰτωλία μὲν δὴ οὕτω ἐγένετο ὑπὸ βασιλεῖ Ἀμουράτη· μετὰ δὲ ταῦτα ὡς Ἕλληνες ἰόντες ἐς τὰς Θύρας ἤξιον σφίσι 10
 σπένδεσθαι, εἰρήνην μέντοι ἐποιήσαντο ἐφ' ᾗ τὸν τε Ἰσθμὸν καθελεῖν καὶ μηδὲν εἶνεωτερίζειν τοῦ λοιποῦ. τὸν μέντοι Τουραχάνην ἐπὶ Πελοπόννησον πέμπσας τὴν τε Οὐνετιῶν χώραν ἐδήου, καὶ τὸν Ἰσθμὸν καθεῖλε, καὶ πολιεύματα ἄττα ἐλὼν τῶν Οὐνετιῶν ἠνδραποδίστατο. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἔξιόντι 15
 B ἀπὸ Πελοποννήσου συνελέγοντο οἱ τῆς Πελοποννήσου Ἀλβανοὶ περὶ τὴν μεσόγειον, Δαβίην καλουμένην χώραν, καὶ σφίσι στρατηγὸν ἐστήσαντο, καὶ ἀπόστασιν ἐβουλεύοντο ἀπὸ Ἑλλήνων, ὡς τὸ Τουραχάνεω στρατεύματα διαφθείρωσι. Τουραχάνης μέντοι ὡς ἐπύθετο τοὺς Ἀλβανούς ἐπ' αὐτὸν ὁμόσε 20
 ἰόντας ὡς διὰ μάχης, ὡς οὐκ ἠδύνατο διαφυγεῖν, παρετάξατό τε εἰς μάχην. καὶ οἱ Ἀλβανοὶ συνταξάμενοι καὶ αὐτοὶ

Caroli ducis filii, Herculus et Memnon, nec modicam regionis partem occupantes, congregatis finitimis qui confluebant, molesti erant admodum patrueli suo, cuius regionem agebant et ferebant, bellum gerentes. contra quos Carolus exercitum, quem ex ianuis regis contraxerat, necnon alterum quem ab Italia exciverat, ducens, cum nihil promoveret, pacem cum iis composuit; qua tenebatur ut ipse cederet ea regione cui illi praefuissent, hi vero deinceps nullas molestias Carolo facerent.

Hoc modo Aetolia in Amuratis dicionem devenit. Graeci postea in ianuas regis proficiscuntur, petitem pacem. quibus ea data est his condicionibus ut Isthmum destruerent et nihil in posterum quemadmodum hactenus, rerum novarum molirentur. Turachanem misit in Peloponnesum, qui Venetorum regionem populabatur, et Isthmum diruit. Venetorum autem oppidula quae subegerat, diripuit. cum autem egrederetur Peloponneso, Albani in Peloponneso habitantes colligebantur in mediterranea regione, quae Dabia nuncupatur; electoque duce defectionem a Graecis parabant, et Turachanis exercitum penitus delere volebant. Turachanes ut accepit contra se Albanos praellii cupidos pergere, cum non posset effugere ipsorum impetum, in aciem copias eduxit. etiam Albani in aciem descenderunt et hostes aggressi sunt.

ἐπήεσαν, καὶ ἐς χεῖρας ἐλθόντες οἷδὲ ἐδέξαντο τοὺς Τουρ- V. 100
 κους, ἀλλ' ἐτραπόνητο ἐς φνηγὴν. ἐνταῦθα ἐπεξελεθὼν ὁ Του-
 ραχάνης ἐπιδιώκων πολλοὺς τε ἀνείλεν ἐν τῇ διώξει, καὶ οὐς
 ἐξώγρησεν ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους, αὐτοῦ ἅπαντας διεχρή- C
 5 σατο, καὶ ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν πυργία ἐποικοδομησάμενος
 ἀπήει ἐξελαύνων. τούτῳ μὲν οὖν τάνδρῳ ἔστι καὶ ἄλλα ἀπο-
 δεδειγμένα ἔργα ἐς ἀφήγησιν οὐκ ἀχρεῖα, δι' ἃ δὴ εὐδοκιμῶν
 παρὰ βουσιλεῖ ἐπὶ τὴν τοῦ Βρενέζω χῶραν ἐχώρει. καὶ ἐπὶ
 Δακίαν οὐ πολλῷ ὕστερον πεμφθεὶς ὑπὸ Ἀμουράτω τὴν τε
 10 χῶραν ἐδήλωσε, καὶ στρατὸν αὐτοῦ συλλεχθέντα οὐ σμικρὸν
 ἐτρέψατο, καὶ νίκην ἀνείλετο περιφανῆ ἀνδράποδά τε καὶ
 λείαν πολλήν.

Τοῖς μὲν οὖν Ἑλλησι θαμὰ ἰοῦσιν ἐπὶ τὰς θύρας αὐτοῦ, 1424
 καὶ ἄνδρας τοὺς παρὰ σφίσι πρωτεύοντας ἄλλους τε δὴ καὶ D
 15 Νοταρὰν τὸν κυρίου Λουκᾶν ὄλβον ἐπιπέμψασι, σπονδὰς
 ἐποίησατο. ὁ μὲν οὖν Ἑλλήνων βασιλεύς, ὡς εἰρήνη ἐγένετο,
 ἔπλει ἐπὶ Πελοπόννησον, μεταπεμπομένου τοῦ ἀδελφοῦ Θεο-
 δώρου τοῦ Σπάρτης ἡγεμόνος ὃς ὡς καὶ πρότερον ἦια λέξων,
 20 τῷ γενόμενον ὄρητο ἐπὶ τὴν Ναζηραίων ἵεναι δίαίταν. ὡς
 μέντοι ἐς Πελοπόννησον ἀφίκετο ὁ Βυζαντίου βασιλεύς, τὸν
 τε ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον ἐπαγόμενος ὡς διαδεξόμενον

15. ἐπιπέμψας P   18. ὃς om P

cum autem Turcorum impetum sustinere non possent, in fugam ver-
 tuntur. quorum caedem maximam Turachanes insecutus in fuga fe-
 cit. capti sunt octingenti, quos omnes eo loci obruncavit; ex quo-
 rum capitibus cum turriculas extruxisset, abscessit. vir ille et alia
 memoratu digna facta designavit; propter quae cum in maximo ho-
 nore penes regem foret, etiam in regionem Brenezis et in Daciam
 iter intendit. nec multo post iussus ire ab rege cum exercitibus re-
 gionem evastavit, et conscriptum ibi exercitum haud parvum in fu-
 gam compulit; ex quo praelio redibat victoria memorabili illustris,
 plurimam tum mancipiorum tum aliarum rerum vehens praedam.

Cum Graecis igitur Amurates cum frequenter venirent in ianuas,
 mittentes viros primarios, opibus reliquaue felicitate claros, inter
 quos et Notaram et Carolucam (immo domini Lucae filium), tandem
 pacem composuit. Graecorum rex, ubi primum pax convenisset, na-
 vigavit in Peloponnesum accersito fratre Theodoro, qui Spartam re-
 gebat. rex propter odium, ut antea significavimus, quo prosequen-
 tur uxorem, quam ab Italia duxerat, statuerat Nazaraeorum assumere
 habitum. cum autem in Peloponnesum venisset Byzantii rex, addu-
 cens secum fratrem Constantinum, ut in eum transferret regnum,

τὴν ἀρχὴν, μετεμέλησέ τε αὐτίκα καὶ οὐκ ἔφασκεν ἵναί τι,
 P. 128 μὴ ἐπιτρεπόντων τῶν τῆς χώρας ἀρίστων. διηλλάγη μέντοι
 καὶ τῇ γυναικὶ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐβίου ἡδέως συνῶν αὐτῇ
 τοῦ λοιποῦ. ὁ μέντοι Ἑλλήνων βασιλεὺς πρὸς τε τὸν τῆς
 Ἡπείρου ἡγεμόνα τὸν Κάρολλον πόλεμον ἐξήνεγκε, καὶ Κλα- 5
 ρεντίαν τῆς Ἡλίδος μητρόπολιν ἐπολιόρκει. μετ' οὐ πολὺν
 δὲ χρόνον, ὡς οὐδὲν αὐτῷ προεχώρει πολιορκοῦντι, ἡρμόσατο
 τὴν ἀδελφιδοῦν ἡγεμόνος, Λεονάρδου δὲ θυγατέρα, ἐπὶ τῷ
 ἀδελφῷ Κωνσταντίνῳ, ὥστε καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐδόθη αὐτῷ ἐς
 φερρὴν. καὶ βασιλεὺς Ἑλλήνων ἐπολιόρκει Πάτρας τῆς 10
 Ἀχαΐας, μετὰ δὲ ταῦτα καταλιπὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κων-
 σταντῖνον ᾤχετο ἀποπλέων ἐπὶ Βυζαντίου. τῷ μέντοι ἀδελφῷ
 Β αὐτοῦ Κωνσταντίνῳ ὡς τὰ περὶ τὴν πόλιν προσεχώρησε καὶ
 πολιορκῶν οὐκ ἀνίει τὴν πόλιν, συντίθενται οἱ τῆς πόλεως
 ἄνδρες προδοσίαν αὐτῷ, καὶ ἐπαγόμενοι τὴν πόλιν παρεδίδο- 15
 σαν, ἀπόντος τοῦ ἀρχιερέως αὐτῆς ἐν Ἰταλίᾳ, ἕσον διατρίβον-
 τος χρόνον, ἐπικουρίας δεόμενον παρὰ τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιε-
 ρέως. ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν τῆς Ἀχαΐας οἱ ἀπὸ Ἰτα-
 λίας Πελοποννήσου ἡγεμόνες, τοῦ Ζαχαρίου οἴκου διόντες, ὁ
 μὲν ἄρχων τε καὶ ἡγεμὼν κατελείφθη τῆς χώρας, τῷ δὲ ἐτέ- 20
 ρῳ διατρίβοντι παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἀρχιερεὶ ταύτην ἐπέδωκε
 τὴν πόλιν ἀρχιερεὶ γενομένῳ ἐπιτροπεύειν. ἡ μέντοι πόλις

13. οὐ προεχώρησε?

confestim eum coepti poenituit, nec amplius se regno cessorum dicebat: regni enim proceres ab isto vitae proposito regem dehortabantur. dehinc etiam uxori, cui implacabilis erat, propter formae turpitudinem, reconciliatus, suaviter in posterum cum illa vitam exegit. rex Graecorum bellum intulit Carolo Epiri principi, et exercitibus Clarentiam Elidis metropolim circumscedit. nec multo post cum urbis oppugnatio irrita caderet, Caroli consobrinam, Leonardi ducis filiam, fratri Constantino uxorem dedit, hac tamen conditione, ut dotis nomine Constantino urbs ista traderetur. postea duxit exercitus contra Patras Achaiae urbem, quam obsidione circumdedit. deinde relicto fratre Constantino, cui urbis oppugnationem mandarat, navem conscendit, et Byzantium proficiscitur. cum multum iam temporis moenibus urbis assedisset, nec tamen urbs in manus venisset, proditionis consilia oppidani cum Constantino agitabant. aberat enim urbis episcopus, profectus in Italiam auxilii petendi gratia; et longas ibi agebat moras, ut a pontifice id acciperet. hanc Achaiae urbem Italici principes, qui Peloponnesum regebant, ex familia Malatestarum orti, occupantes, unum quidem dederunt urbi principem: alterum elegerunt, qui eam administraret et semper Romanum pontificem mo-

παρελθούσα ἐς τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα ἐλάμβανεν ἀρχιερέα, C
 ὃν ἂν ἐπιπέμψει σφᾶς τοῦ ἐπιτροπεύειν τὴν πόλιν· καὶ
 τότε δὴ Μαλατεστίων τοῦ οἴκου ἐπεπόμφει τοῖς ἐν τῇ πόλει
 ἀρχιερέα. ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ἐπεῖτε παρέλαβε Κων-
 5 σταντῖνος, τήντε ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει ἐπ' ἐνιαυτόν· μετὰ δὲ
 ταῦτα προσεχώρησεν αὐτῷ. τὴν μέντοι Ἥλιδος μητρόπολιν
 εἶλον αἱ τοῦ ἀρχιερέως τριήρεις. ἐπειτε γὰρ ἐπύθετο τὴν
 πόλιν τῆς Ἀχαΐας ἀλῶναι ὑπὸ Ἑλλήνων, ἔπεμψε τριήρεις δέ-
 κα, εἰ δύναιτο τὴν πόλιν αὐτῷ παραστήσασθαι. αὗται μὲν
 10 οὖν ἐπὶ Ἀχαΐαν οὐκέτι ἀφίκοντο, ἐπὶ δὲ τὴν Κλαρεντίαν
 ἀφικόμεναι ἀπόντος αὐτῆ τοῦ ἄρχοντος, καὶ φρουρᾶς οὐκ V. 101
 ἐνούσης ἐν τῇ πόλει, εἰσελθόντες λάθρα τὴν πόλιν κατέσχον D
 καὶ ἠνδραποδίσαντο. ὕστερον δὲ ἀποδιδόμενοι ταύτην τῷ
 βασιλέως ἀδελφῷ πεντακισχιλίων χροσίνων ἀπέπλευσαν ἐπὶ
 15 Ἰταλίας. ξυνέβησαν δὲ τῇ πόλει ταύτῃ καὶ τύχαι ἄλλαι πρό-
 τερον γενόμεναι. Ὀλιβέριος γὰρ δὴ ἀπὸ Ἰταλίας ὀρμώμενος,
 ἔχοντας ταύτην τοῦ τῆς Ἀχαΐας ἡγεμόνος, ἐπεισελθὼν τε
 ἄφρω καὶ καταλαβὼν τὴν πόλιν ἠνδραποδίσαντο, καὶ τὴν Θυ-
 γυατέρα ἡγεμόνος ἐς γυναιῖκα αὐτῷ ἠγάγετο. καὶ ταύτην μὲν-
 20 τοι οὗτος ἀποδόμενος τῷ τῆς Ἠπείρου ἡγεμόνι ἤχετο ἐς Ἰτα-
 λίαν. καὶ τότε μὲν δὴ ἀλοῦσαν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέως τριηρῶν
 αἰθῆς ἔξωνησάμενος ἀπέλαβε. διέφερον μὲν οὖν καὶ πρὸς

3. Μαλαστηκίων P

raretur. urbs ista ubi concesserat in ius et potestatem Romani pon-
 tificis, accepit episcopum, quem misisset pontifex, ut urbem eam gu-
 bernaret. eo tempore episcopus, qui rem publicam eius urbis cura-
 bat, missus a Romano pontifice, natus erat ex familia Malatestarum.
 hanc urbem ubi dominio suo iunxit Constantinus, etiam arcem expu-
 gnare aggressus est; cui expugnationi integrum annum insumpsit, et
 tandem voti compos factus est. Elidis metropolim subegere Romani
 pontificis triremes. postquam enim fama allatum erat Achaiae urbem
 a Graecis esse occupatam, misit pontifex triremes decem, quibus an-
 nitebatur, si posset amissam recuperare urbem. haec quidem haud
 venere in Achaiam. venientes autem Clarentiam absente urbis duce
 nec praesidio in ea existente, clam ingressi milites urbem cepere et
 diripuerunt. deinde eam vendentes regis fratri quinquies mille au-
 reis, in Italiam navigarunt. aliae quoque fortunae miserabiles urbi
 isti acciderunt. Oliberius enim ab Italia progressus, tenente Claren-
 tiam Achaiae principe, inopinato adveniens eam oppressit et diripuit,
 ducta in uxorem principis filia. tandem pretio accepto, Epiri duci
 eam vendens, in Italiam reversus est. etenim captam a pontificis
 triremibus denuo emptam recepit. Graeci longo tempore bellum ges-

P. 129 τὸν τῆς Ἀχαιῶν ἡγεμόνα, Ἰταλικὸν Κεντηρίωνα, οἱ Ἕλληνες τὸν πόλεμον ἐπὶ συχνὸν τινα χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιγαμίαν ποιησάμενοι ἐπὶ τῇ βασιλείῳ παιδὶ τῆ νεωτέρῳ Θωμᾷ, ἀρμοσάμενοι τὴν θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος, καὶ τὴν τε χώραν ἐς φεορὴν αὐτοῦ ἐπέδωκαν τῆς Μεσσηνίας τε καὶ Ἰθώμης, πλὴν 5 τῆς παραλίου Ἀρκαδίας, σπονδὰς τε ἐποίησαντο. καὶ ταύτην μὲν οὖν, ἐπεὶ τε ἐτελεύτησε, παρέλαβε Θωμᾶς ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφός, καὶ τὴν τε γυναῖκα τοῦ Κεντηρίωνος εἶχεν ἐν φυλακῇ, ἐς ἣν δὴ καὶ ἐτελεύτησε.

Οὕτω μὲν οὖν ἡ Πελοπόννησος ἀπὸ Ἰταλῶν ἐς τοὺς 10 Ἕλληνας περιῆλθεν. Ἕλλησι μὲν οὖν οὕτω προσέφερε τὰ πράγματα, ὑπαγομένοις σφίσι τὴν Πελοπόννησον· Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεζμέτεω ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Τριβαλλῶν χώραν. καὶ πρότερον μὲν, ἐπεὶ τε ἐξήνευκε πόλεμον, στρατεύματα ἐπιπέμψας ἐδῆον τὴν χώραν. καὶ τότε δὴ οὖν, ὡς ἐπίθετο ὁ τῶν 15 Τριβαλλῶν ἡγεμῶν ἐπιέναι ἐπ' αὐτὸν βασιλεῖα, πρέσβεις τε ἐπεπόμφει, καὶ ἡξίου σπονδὰς ποιῆσθαι ἐφ' ᾧ ἂν ἀπάγειν φόρον ὃν ἂν τάξῃται αὐτῷ βασιλεύς, καὶ πείσεσθαι ὃ τι ἂν κελείοι αὐτῷ. ἐνταῦθα Ἀμουράτης ἄγεται τὴν θυγατέρα τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος. ἐπιπέμψας δὲ Σαραζίνην τὸν τῶν θυ- 20 ρῶν ἡγεμόνα ἡγάγετό τε τὴν γυναῖκα, τοῦ Χαλίλεω ἀνάγον- 1426 τος, παρ' αὐτῆς μέγα εὐδοκιμοῦντος, καὶ τὰ βασίλεια αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤλανθεν ἐπὶ Καραμῶνον τὸν Ἀλιδέριον, ἡγε-

sere cum Centerione, qui Achaiae imperabat, generis Italici. postmodum affinitatem iungentes, filia huius ducis in matrimonium data regis filio iuniori Thomae, conclusum est ut dotem acciperet Messeniae et Ithomae regionem, praeter maritimam Arcadiae. foedus quoque ictum bellum diremit. hanc quidem, ubi mortuus est princeps, accepit Thomas regis frater, et Centerionis uxorem, donec mortua est, in carcere condidit.

Hoc modo Peloponnesus ab Italis ad Graecos translata est. Graecorum res, cum subigerent Peloponnesum, hoc modo se habuere. Amurates bellum indicit Triballis. primo itaque missis exercitibus Triballorum regionem populabatur. ut nuntiatum est Triballorum principi regem hostiliter accedere, legatos ire iubet ad Amuratem oratum pacem. paratum se esse, si pax coiret, tributum quantumcumque imperasset pendere; nec recusaturum facere quaecumque iussisset. Amurates huius principis filiam sibi in uxorem sociavit, quam petiit sibi uxorem dari, misso Saraziae ianuarum imperatore. quam postmodum in regiam adduxit Chaliles, qui plurimum apud regem pollebat. his ita peractis petiit bello Caramanum Aliderium,

μὴ τῆς Καρίας, τὰ τε ἄλλα ἀπιασάμενος, καὶ ὅτι τὸν ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἔχων παρ' ἑαυτῷ ἐπεμφεν ἐπὶ τοὺς
 Ἑλληνας. ἐπιὼν δὲ σὺν στρατεύματι πολλῇ τὴν χώραν ἐδήον,
 5 ἐκλελειπότες αὐτὴν τοῦ Καρμάνου καὶ τὰ ἄκρα κατέχοντος
 τῶν ὀρέων. ἐστὸν δὲ αὐτῷ δύο πόλεις, ἣ μὲν Λάρανδα λε-
 γομένη, ἣ δὲ Τοκόνειον, πόλις μεγάλη τε οὖσα τὸ παλαιὸν
 καὶ εὐδαίμων, ἐν ἣ καὶ βασιλὶς ἦν τῶν πρόσθεν βασιλείων
 τοῦ γένους τούτου· ἅτε γὰρ τῶν ὀρέων τῆς χώρας ἰσχυρῶν
 ὄντων καὶ οὐκ εὐπετῶν ὄντων ἐπιβῆναι, ὀρμώμενοι τὴν ταύτη
 10 χώραν περιόικον ἤγον καὶ ἔφερον καὶ κατὰ βραχὺ προϊόντες
 κατεστρέφοντο. ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη εὐνομουμένη ἀπὸ τοῦ
 πάνυ παλαιοῦ. Λάρανδα δὲ ἡ πόλις οἰκεῖται μὲν αὕτη ὑπὸ
 τὴν ὑπώρειαν τῶν ταύτη ὀρέων, καὶ οὐ πάνυ ἐάλω τινὶ ὀχυ-
 ρώματι. ἣ δὲ χώρα ἐπιόντιος τοῦ Ἀμουράτεω ὑπέμενέ τε
 15 καὶ οὐκ ἐξέλιπεν· οὐ γὰρ δὴ νομιζέται Τούρκους γε ὄντας
 αὐτοὺς ἀνδραποδιζέσθαι, ἐς τὰ αὐτὰ τε ἅμα ἦθη καὶ ἐς τὴν
 αὐτὴν δίαιταν καθισταμένους. ὁ μὲντοι Καρμᾶνος οὗτος
 ὄμορός ἐστι τῇ Πισιδῶν χώρα καὶ τῇ Τουργούτεω. οἱ δὲ
 20 Πισιδῆται οὗτοι καὶ Βαρσάκιδες καλούμενοι νομάδες μὲν εἰσι
 καὶ γλώττη τῇ Τούρκων διαχωρώμενοι, ληστροικώτερον δὲ βιο-
 τεῖουσι, τὴν τε Συρίαν ληιζόμενοι καὶ τὴν ἄλλην σφίσιν χώραν, V. 102
 καὶ δὴ τὴν Καρμάνου διαπολεμοῦντες ληίζονται. ἄρχοντες P. 130

7. βασιλεία?

Cariae ducem, crimiini ei inter caetera vertens quod fratrem suum
 iuniorum, cui alimenta praebuerat, ad Graecos misisset. veniens ita-
 que cum magno exercitu, regionem graviter affligebat populationibus,
 quam Caramanus deseruerat, cum se recepisset in montium cacumina.
 regio ista urbes habet duas: una Laranda vocatur, alteri nomen est
 Toconeium. Toconeium urbs magnitudine et opibus praestat, in qua
 antiquitus reginae morabantur. cum montes regionis illius essent fir-
 missimi et admodum muniti, nec facile scandi possent, omnem belli
 molem verterunt in finitimam regionem; quam agentes et ferentes
 paulatim progressi subigebant. urbs ista optimis legibus fundata est
 iam inde ab antiquo. Laranda sita est in radicibus montium, qui in
 ista regione visuntur, nec aliquibus munimentis adversus vim hostium
 firmata est. incolae regionis Amuratis adventum expectarunt, nec
 sibi fuga consuluerunt. putabant enim, cum et ipsi Turci forent et
 iisdem moribus reliquaque vitae consuetudine uterentur, se nihil ho-
 stile passuros. Caramanus ille finitimus est Pisidarum regioni et
 Turgutae. Pisidae, qui etiam Barsacides vocantur, pastores sunt et
 Turcorum linguam in usu habent: latrociniis magis intenti vivunt,
 praedasque ex Syria et ex finitima regione agunt. nec abstinere a

δὲ σφίσιον ἐφρῆσιω̄τες καὶ ληϊζόμενοι τῆς τε λείας τὸ ἐπιβάλλον μέρος αὐτοί τε διαλαγγάνουσι, καὶ τοῖς οἴκοι ἐπὶ ταῖς γυναιξίν ἐπιμένονουσιν ἐπιδιελλόμενοι διδύασι τὸ ἄλκιμον μέρος. Τουρογούτης δὲ τῆς Φρυγίας χώρας ἐπύρχει τε, καὶ ἐπὶ Ἀρμενίαν ἤκει καὶ Καππάδοκας ἢ χώρα αὐτοῦ. τὸ δὲ Τουρ-5 γούτῳ γένος δοκεῖ νεώτερον γεγονέναι ὑπὸ Ἀμυθᾶονι, καὶ ἐπικαταβάν ἐς τὴν ταύτη τῆς Φρυγίας χώραν ἐπικρατῆσαι τὸ τὸ ἀπὸ τοῦδε τῆς χώρας, καὶ ἐς δεῦρο διαγενόμενον πρὸς τε τοὺς παῖδας τε καὶ Καραμαῶνον διαπολεμεῖν. διεπολέμησε
 Β μὲν οὖν τὸ παλαιὸν καὶ πρὸς τοὺς Λευκάρνας Καρσίλουκῳ 10 παῖδας. τὸ μέντοι Κανδυλόρον ἢ πόλις τῆς Καρίας ὑπὸ ἀνδρὶ τοῦνομα . . . . . καὶ τὴν χώραν καταστρεψάμενος Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτῳ τὴν τε θυγατέρα αὐτοῦ ἔσχεν ἐς τὴν γυναικωνίτιν, καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ κατέλιπεν ἄρχειν τῆς χώρας. τοὺς μέντοι ἠγεμόνας, τὸν τε Κερμιανὸν καὶ Αἰδήνην, 15 ἐλαύνων ἐπὶ Καραμαῶνον, καὶ τὸν τε Σαρχάνην τῆς τε χώρας ἐξήλασε, καὶ ἐπιὼν τὰ βασιλεία αὐτῶν ἠνδροποδίσατο. ὁ μέντοι Αἰδήνης ἐτελεύτησεν ἄπαις ὢν, Σαρχάνης δὲ καὶ Μενδησίας ἐπὶ τὰς ὁμόρους αὐτῶν χώρας διεσώζοντο, ἀποφυγόντες Ἀμουράτη ἐπιόντα. Μενδησίας μέντοι ἐς Ῥόδον ἀφι- 20
 C κόμενος διέτριβε, μετὰ δὲ ταῦτα κηρυκευσάμενος ἀφίκετο παρὰ βασιλέα, δεόμενος τυχεῖν ἀγαθοῦ τινὸς πρὸς τοῦ βυσι-

regione Caramani, cum quo ipsis continuum bellum est. duces eligunt, quorum ductu praedatum profiscuntur. duces praedam superfluum capiunt, et inde partem haud contenendam iis largiuntur qui domi apud uxores remanserint. Turgutes Phrygiae imperat; et Armeniam Cappadociamque regio eius attingit. genus Turgutae videtur recenter admodum fuisse sub Amythaone; et cum in Phrygiam inde descendisset, regionem istam ex eo tempore obtinuisse. quod cum durasset ad haec tempora, contra filios et Caramanum arma tulit. bellum etiam gessit iam olim genus istud adversus Leucarnas, Caraelucis filios. Candylorum urbs Cariae in potestate viri, qui nuncupatur * * * regionem itaque populationibus divexans Amurates Mechemetis filius, ducis filium in gynaeceum suum transtulit; filium regionis principem relinquit. Cermianum et Aedinem Sarchanemque principes, cum profisceretur contra Caramanum, regionibus ipsorum expulit, accedensque regias eorum spoliavit. Aedines excessit e visis, carens liberis. Sarchanes et Mendesias in regiones finitimas fugientes servati sunt, ne quid mali ab Amurate paterentur. Mendesias Rhodum contendit, ibique moratus est. postea praeconio excitus accessit ad regem, flagitans ut aliquid boni ab eo impetraret. qui etiamnum apud regem aetatem agit, victum et necessaria a ianuis

λέως, καὶ ἐς δεῦρο ἔτι διατρίβων τὴν δαπάνην ἔχει ὑπὸ τῶν
 θυρῶν. ὁ μέντοι Καραμάνος, ὡς τότε Τοκόνειον κατεῖλ' φει
 καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ κατέχων διέτριβεν, ἔπεμπε πρέσβεις
 παρ' Ἀμουράτη, ὑπισχνόμενος τὴν τε θυγατέρα δοῦναι αὐ-
 5 τῷ εἰς γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιπέμπειν συστρατευό-
 μενον ἐπὶ τὰς Ἀμουράτεω θύρας. ὁ μὲν δὴ Ἀμουράτης
 ἐπέθετο, τὰς σπονδὰς καὶ ὄρκια ποιησάμενος ἀπῆλυνεν ἐπὶ
 τῆς Εὐρώπης. μετὰ δὲ ταῦτα χρόνον ἐπιγιγνομένου αἰτια-
 σάμενος Ἰσμαῖλην τὸν Σινώπης καὶ Κασταμονίας ἡγεμόνα
 10 ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτόν. οὗτος μὲν οὖν ὡς ἐπύθετο ἐπ' αὐ-
 τὸν ἐπιέναι Ἀμουράτη, πρέσβεις ἔπεμψε, καὶ τὴν μὲν τοῦ D
 χαλκοῦ πρόσδοτον ὑπέσχετο ἀποφέρειν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὅση ἂν
 αὐτῇ τυχάνοι οὖσα, καὶ τὸν γε παῖδα ὑπισχνεῖτο ἐπιπέμπειν
 καὶ οὗτος ἐς τὰς βασιλέως θύρας. τὸν μέντοι Τουρκοῦτεω
 15 παῖδα καὶ πρότερον ἔτι παραγενόμενον ἐπὶ τὰς βασιλέως θύ-
 ρας ἐπυθόμεθα ἐπαγαγέσθαι βασιλέα, καὶ ἐπιτρέπειν τὴν χώ-
 ραν αὐτῷ διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτῷ δοκοίη.

Ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπέπρακτο, λαμπρὰ ἀπο-
 δεδειγμένα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. καὶ πρὸς τε τοὺς Λευκάνους
 20 ἐπολέμει συγχρόνως τινὰ χρόνον. ἐγένετο δὲ ἐκ τοῦ Ἀμουρά-
 τεω. ἔλευσις ἐπὶ Τριβαλλῶν ἡγεμόνα καὶ ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα
 Γεώργιον τὸν κηδεστὴν αὐτοῦ δι' αἰτίαν τήνδε. Στέφανον γάρ P. 131
 τὸν νεώτερον παῖδα ἔχων παρ' ἑαυτῷ διατρίβοντα, ὡς μέντοι

10. ὡς om P

21. ἔλασις?

accipiens. Caramanus cupidus recipiendi Toconelum et regionem
 suam legatos ad Amuratem mittit, promittens se suam filiam ei da-
 turum uxorem, et filium quem haberet, missurum ut in ianuis mere-
 ret. Amurates in foedus, iuramenti religione interveniente, Carama-
 num suscepit, et in Europam iter intendit. postea cum aliquantulum
 temporis intercessisset, arma contra Ismaelem Sinopes et Castamomae
 principem arripuit, nescio ob quam offensam. qui ut accepit Amura-
 tem contra se ut hostem properare, legatos obviam regi mittit, qui
 dicerent, si pacem petenti daret, se quotannis aeris reditum quan-
 tuscunque esset, regi pensurum. praeterea pollicebatur se filium
 suum in regis ianuas missurum. filium autem Turgutis, quem iam
 ante in regis ianuas abiisse constabat, regioni pristinae restituit; ei-
 que cum eo agere pro suo arbitrio permisit.

Haec quidem fortiter ab Amurate facta incredibile dictu est
 quanta gloria Asiae regnum illustrarint. bellum quoque tempore
 longo inter ipsum et Leucarnas arsit. expeditionem suscepit Amu-
 rates contra Triballorum principem et huius affinem Georgium. ex-
 peditionis huius istam causam tradunt. Stepanum enim iuniorem

ἐπήλανθεν ἐπιῶν ἐπὶ Σπενδέροβον, ἐν ἧ τὰ βασιλεία ἦν αὐ-
 τοῖς. ὁ μέντοι ἡγεμῶν καταλιπὼν τὸν παῖδα αὐτοῦ Γούργου-
 ρον ἐπιτροπεύειν τε τὴν πόλιν καὶ φυλάττειν τὰ τεῖχη, ἣν
 ἐπίωσιν οἱ πολέμιοι, αὐτὸς ἐπὶ Παιονίας ἀπῆε ἐπικουρίας
 δεησόμενος· ὑπῆν γὰρ αὐτῷ καὶ ἐν τῇ Παιονίᾳ χώρα τε οὐδ'
 φρούλη καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ ἀγαθαί, ὡς ἠλλάξατο Ἐλεάζα-
 ρος πρὸς τὸν Παιόνων βασιλέα Σιγισμουῦνδον ἀντὶ τῆς Μπε-
 λογραδῆς πόλεως, ἧς ἐδεδώκει τῷ βασιλεῖ ὥστε τῷ πορθμῷ
 καλῶς ἔχοντος τοῦ χωρίου· ὁ μὲν οὖν παῖς αὐτοῦ καταλέ-
 V. 103 λειπιο ἐπιτροπεύων τὴν πόλιν, καὶ παρεσκευάζετο ὡς πολιορ- 10
 Βκησόμενος. ὡς δὲ ἐπιῶν ὁ Ἀμουράτης ἐπέδρομέ τε τὴν
 χώραν καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἐπειρᾶτο μηχανάς παντοίας
 προσάγων τῷ τείχει ἐλεῖν τὴν πόλιν. ὡς δ' οὐδὲν αὐτῇ ἤνιε-
 το, ἐδεδίττειο τὴν πόλιν τηλεβόλοις μεγίστοις δὴ τοῖς εἰς
 ἐκεῖτον τὸν χρόνον γενομένοις, καὶ τὰ γε τεῖχη τύπτων οὐκ 15
 ἀνίει. ἐνταῦθα ὁ τοῦ ἡγεμόνος παῖς Γούργουρος, δεδιὼς μὴ
 ἀλῆ ἢ πόλις ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, ἐδέχετο λόγους πρὸς βασι-
 λέως περὶ σὺνθηκῶν, καὶ ἐσπέειδετο ἐφ' ἧ παραιδιδόναι τε τὴν
 πόλιν τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτοὺς ἐς τὰς θύρας αὐτῷ φοιτῶντας
 τυγχάνειν ὧν ἂν δικαιοῦ αὐτὸς βασιλεὺς ἀποφέρεσθαι. οὐδ' 20
 C τὸς μὲν οὖν τὴν πόλιν παρέδωκε, καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐξελ-
 θὼν διέτριψε πρὸς βασιλέα σὺν τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ Στεφανῆ.

14. ἐδεδίττειο P

filium habebat secum morantem, cum proficisceretur Spenderoviam, ubi ipsorum regia erat. princeps, relicto filio Gurguro (qui et Georgius et Gregorius) ut tutaretur urbem et defenderet moenia, si adventaret hostis, ipse abibat in Pannoniam, auxilium oraturus. erat enim huic etiam in Pannonia regio haud contemnenda; praeterea urbes multae et opulentae, quas permutatione facta cum Sigismundo pro Belgrado Eleazarus acceperat. haec enim urbs mire placebat regi, quasi regio admodum esset opportuna propter portus commoditatem. filius quidem praedicti principis relictus erat ut tueretur urbem, et se parabat, nihil cessurus hosti urbem obsidere instituenti. tandem accedens Amurates incursionem in agros fecit, et postea urbem obsidione cingit, machinas varias moenibus admovens, si quo modo urbe potiri posset. cum nihil proficeret, bombardas, quae ea tempestate habebantur maximae, produci iubet. iisque moenia pulsare haud cessabat. nec sic aliqua capiendae urbis spes affulsit. veritus autem Gurgurus ne urbs tandem veniret in manus hostium, cum bombardarum impetum amplius sustinere non possent, admittebat verba regis quibus pax offerebatur. foedus ictum est, quo tenebatur ut urbs regi traderetur, ipsi autem cum eo in ianuas proficiscerentur, consecuturi

μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον, ὡς ἐπύθετο τὸν πατέρα αὐτῶν ἐπα-
 γόμενον ἐπὶ Ἀμουράτη καὶ τοὺς γε παῖδας παρὰ τοῦ πατρὸς
 λόγους τε δεχομένους καὶ κρύφα διακηρυκνομένους περὶ
 ἀποστάσεως, λαβὼν ἄμφω τῶ παιδε ἐξώρνεε τὸ ὄφθαλμῶ
 5 ἑκατέρων. ὡς μὲν οὖν Σπενδέροβον τὰ Τριβαλλῶν βασιλεία
 παρεστήσατο, καὶ φρουρὰν ἐγκατέλιπε τῇ πόλει ἰκανήν, αὐ-
 τικά ἐπιὼν ἤλαυνεν ἐπὶ Μπελογράδην τὴν Παιόνων πόλιν.
 ἔστι δ' αὕτη ἡ πόλις ἀμφοῖν τοῖν ποταμοῖν περιόρουτος γινο-
 μένη, ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους τοῦ Ἰστρου ῥέοντος, ἀφ' ἑτέρου
 10 δὲ τοῦ Σάββα, ὃς ἐς τὸν Ἰστρον αὐτοῦ παρὰ τῇ πόλει ταύτῃ D
 ἐκδιδοῖ. ἡ μὲν οὖν Σπενδέροβος καὶ αὕτη . . . . ὡς δὲ ἐς
 Μπελογράδην ἐπελάσας ἐπολιόρχει τὴν πόλιν Ἀμουράτης ὁ
 Μεχμέτεω, ἔτυπτε μὲν τὸ τεῖχος τηλεβόλοις καὶ κατέβαλε μέ-
 ρος οὐκ ὀλίγον, ἐπεπόνθει δὲ τὰ στρατεύματα πρὸς τῆς πόλεως
 15 ἀνήκεστα ὑπὸ τε τηλεβόλων καὶ τηλεβολίσκων παμπόλλων ἐς
 τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἀφικεμένων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας καὶ μυρία
 ὄσα βέλη ἀφικουμένων ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ἐνταῦθα Ἀλῆς
 ὁ τοῦ Βρενέζεω ἠκουσεν ἄριστα ἐν τῇ στρατοπέδῳ, ἀνήριτε γενό-
 μενος τὰ ἐς τειχομαχίαν σὺν τοῖς ἑαυτοῦ πρῶτος, καὶ τάφρον
 20 ὀρύξας ὡς ἑγγυτάτω τῆς πόλεως ἐσκήρου σὺν τῷ στρατεύματι P. 132
 αὐτοῦ. ὡς μὲν οὖν τὸ τεῖχος κατεβέβλητο, εἰσερχόντο δὲ εἰς
 τὴν πόλιν οἱ νεήλυδες, καὶ τῆς μὲν πόλεως πολὺ μέρος κατε-
 κράτησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐν τῇ πόλει ἀθροισμένων,

ea quae rex statuisset. Gurgurus regi urbem tradidit, et in castra
 egressus conversatus est apud regem nua cum fratre suo Stephano. nec
 multo post, ut nuntiatum est Amurati patrem horum contra se ho-
 stili animo pergere, filiosque patrem clam adiutare et ad defectionem
 inclinare, ambos adductos filios oculis orbavit. Spenderovia Tribal-
 lorumque regione occupata, oppido praesidium validum imposuit, et
 continuo copias contra Belgradum Pannoniae urbem movit. urbs ista
 duobus circumfluitur fluvii: ab uno Ister, ab altero latere Savus fluit,
 qui in Istrum eo loci iuxta urbem eam effunditur. Spenderobus et
 haec * * * * ut accessit Mechmetis filius Amurates, urbem obsedit,
 bombardasque expediens urbis partem haud parvam stravit. at exer-
 citus Amuratis interim intoleranda patiebatur ab oppidanis, qui bom-
 bardis balistis aliisque machinis bellicis gravissime affligebant hostes
 urbi assidentes. sagittis aliisque iaculis pene obruebantur tum viri
 cum castra. ibi tum Halies Brenezis filius, cuius fama per castra erat
 celebris, primus cum suis succedit muro oppugnando; qui fossa iuxta
 urbem facta et communita ibi tentoria sua tetendit. ubi murus deiec-
 tus est, per loca patentia ruinis peregrini irruunt et urbis partem

ἐς χεῖρά τε τοῖς νεήλυσιν ἀφίκοντο, καὶ ὡσάμενοι ἐξεώσαντο καταβαλόντες ἀπὸ τοῦ τείχους. καὶ ὡς ἐξεκρούθη τὰ στρατεύματα καὶ οὐ προσχώρει αὐτῇ ἢ τῆς πόλεως αἴρεσις, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν καὶ ἀπήλαυεν ἐπὶ οἴκου. ὕπαρχον δὲ ἐπιστήσας τῇ Σκοπιῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν χώρα ἄνδρα τῶν παρ' 5 αὐτῷ μεγέθει δυνάμενον καὶ αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ γαμβρὸν γενόμενον, καὶ στρατὸν τε ἐπιτρέψας πεζόν τε ἄμα καὶ ἵππικόν, ὥστε ἐς τὴν Ἰλλυριῶν ἐσβαλεῖν χώραν, διῆκεν ἐνταῦθα τὰ στρατεύματα.

Ὁ μὲν οὖν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς — Πόσθη δὲ ἡ χώρα 10 αὕτη καλεῖται, καὶ ἔστιν ἡ χώρα αὕτη τραχεῖά τε καὶ ὄρεινὴ πᾶν, διῆκει δὲ ἐπὶ Ἰλλυριῶν τοὺς πρὸς τὸν Ἴόνιον ὠκισμένους παρὰ τὴν θάλασσαν. ἔστι δὲ αὐτῷ βασιλεία καὶ πόλις Γαΐτια καλουμένη, καὶ ποταμὸς παρ' αὐτῇ ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς Ἴοιον. οὗτος μὲν δὲ ὁ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς, ὡς δηου- 15 μένης αὐτῷ ὑπὸ Ἰσάμου τῆς χώρας, ὡς στρατὸν τε συναγαγὼν ἤννευ οὐδέν, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ἠέσχετο τῷ βασιλέως στρατῷ, πρέσβεις τε ἔπεμψε παρὰ βασιλέα, καὶ ἐτάξατο φόρον ἀπάγειν τοῦ ἐνιαυτοῦ μυριάδας δύο χροσοῦ καὶ πεντακισχιλίους. βασιλεὺς δὲ προσέειο καὶ σπονδὰς ἐποιεῖτο αὐτῷ. 20

C Τούτου δὲ τῆς χώρας ἔχειται ἡ τοῦ Στεφάνου τοῦ Σαν-
V. 104 δάλεω χώρα, Ἰλλυριῶν τὸ γένος, καθήκουσα ἐπὶ θάλυσσαν

maximam capiunt. colliguntur in unum oppidani, et manus cum peregrinis fortiter conserunt, quos impulsos magna vi in fugam vertunt, et de moenibus deturbant exactos urbe. hac igitur spe capiendae urbis frustrati, quia peregrini fortiter expulsi erant, Amurates cum exercitibus abscessit et domum ire contendit. Scopiorum vero et Illyricorum regioni praefectum dedit virum primum suumque sororium; cui tradidit pedestres et equestres copias, ut incursionem in Illyricum facere posset.

Illyricorum rex Bossina regionis illius nomen est; quae cum sit aspera et montana, porrigitur usque ad Illyricos, qui incolunt maritimam Iunii regionem. est et urbs regni que sedes Gaitia sive Iaitza, et fluvius qui eam alluit (quem Wkrinam vocant; is in Savum exit) qui deinde in Istrum exhauritur. hic Illyricorum rex sua regione ab Isamo vastata exercitum comparavit. veritus autem cum Amuratis confligere exercitu, legatos misit, qui dicerent se paratum esse, si pacem impetraret, quotannis viginti quinque milia aureorum tributum nomine conferre. rex Amurates hac condicione pacem dedit.

Huic regioni adiacet Stephani Sandalis filii regio, quam gens Illyrica tenet; et se extendit ad Ionium * * haec natio cum Illyrica

ἐς τὸν Ἴόνιον παρά . . . . καλουμένη. τὸ μὲν δὴ γένος τοῦ-
 το Ἰλλυρικὸν ὃν ἀπὸ παλαιοῦ διέσχισται ἀπὸ τοῦ λοιποῦ
 τῶν Ἰλλυριῶν γένους· ἤθεσι μὲν γὰρ καὶ διαίτη τῇ αὐτῇ
 διαχωρῶνται, νόμοις δὲ οὐ τοῖς αὐτοῖς. Κουδούγεροι δ' ὀνομά-
 5 ζονται σύμπαντες οἱ ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν τελοῦντες. με-
 ταξὺ μέντοι τῆς Ἠλείου καὶ αὐτοῦ τῆς χώρας πόλεις τε ἔνει-
 σιν αὐτῶν τε τῶν Οὐνετιῶν καὶ ἡ τοῦ Ἰβάνεω χώρα τοῦ Κα-
 στριώτου, μετὰ δὲ ταύτην ἡ τοῦ Κομνηνοῦ χώρα, τὰ πολλὰ
 παράλιος οὖσα· ἐπὶ μεσόγειον μέντοι ἐς βραχὺ τι παρατεί-
 10 νει ἐπὶ τὴν περιόικον τῆς Ἀργυροπολίχνης, αὐτοῦ ταύτη ἠξι-
 σμένης, ἐν ἧ ὁ τῆς χώρας ὑπαρχος διατρίβων τὴν τε Ἰβά- D
 νεω χώραν καὶ Κομνηναίων ἐληίετο. τούτων μέντοι ὁ τε
 Ἰβάνης ἐπὶ τὰς θύρας ἰὼν τοῦ βασιλέως ἐστρατεύετο σὺν τῇ
 βασιλεῖ, ἣ ἂν ὑφηγοῖτο τὰ βασιλέως στρατεύματα. καὶ Ἀρια-
 15 νίτης δὲ ὁ Κομνηνός, ὡς ἀπὴν καὶ αὐτῷ ἡ πατρίδα ἀρχὴ
 ὑπὸ βασιλέως, ἀφικόμενος ἐς τὰς θύρας τὴν δίαίταν εἶχε
 παρά βασιλέως· ὕστερον δὲ τελευτήσαντος Ἰβάνεω τοῦ Κα-
 στριώτου τὸν τε παῖδα αὐτοῦ λαβὼν ἐς τὰ βασιλεία καὶ τὴν
 20 χώραν ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος εἶχε. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν
 χρόνον, ὡς διατρίβων Ἀριανίτης ἰκέτης ἐγένετο ἀπὸ τῶν θυ-
 ρῶν τυχεῖν ἀγαθοῦ τινός πρὸς τοῦ βασιλέως, λόγους τε δοὺς
 ἐπιπέμψαι ἐπὶ τοὺς τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ ὑπισχνουμένων P. 133
 αὐτῷ ἀπόστιαιν, ἣν ἀφίκηται ἐπ' αὐτούς, ἀποδιδράσκει τε

2. ὑπὸ P

eit, iam olim a reliquis separata est Illyricis. incolae autem moribus
 et victus ratione nihil discrepant ab Illyricis, verum alias sequuntur
 leges. Cuduerge nuncupantur omnes qui degunt in Sandalis regione.
 inter hanc et Epirum sitae sunt quaedam Venetorum urbes, ubi et
 Ibanis regio habitatur Castriotis. huic annexa est Comneni regio,
 pleraque maritima; versus mediterraneam regionem brevi intervallo
 extenditur ad loca Argyropoli finitima, ubi praefectus Amuratis castra
 habens, Ibanis et Commenorum regionem evastabat. interea Ibanes vi-
 ctus ibat in ianuas regis, eumque sequebatur, quocumque cum copiis
 militatum abiisset. postea Arianites privatus paterno principatu in
 regis ianuas abiit, a rege victum et necessaria capiens. deinde mor-
 tuo Castriote Ibane, filium eius in patrium principatum subrogavit
 Amurates. Arianites, qui et ipse suo principatu deiectus erat a rege,
 supplicabat iannis ut boni-aliquid a rege consequeretur. deinde mis-
 sis quibusdam ad eos qui in sua adhuc, unde pulsus erat vi hostili,
 regione versabantur, dicebat se eo cum copiis venturum. qui cum
 promitterent, si armatus advenisset, se a rege defecturos, fuga reli-
 ctis ianuis, in suam regionem se recepit. reversus igitur ad pater-

ἀπὸ τῶν Θυρῶν, καὶ κατιῶν ἐπὶ τὴν πατριάν ἀρχὴν συντί-
θεται τοῖς βελτίοσι τῆς χώρας. καὶ ὑποδεχομένων ἀσμένως
ἀπέστησαν ἀπὸ βασιλέως, καὶ τοὺς γε ἄρχοντας τῆς χώρας
Τούρκους ἀνελότους ἐπέδραμον τὴν βασιλέως χώραν καὶ ἦγον
καὶ ἔφερον, χώραν τε ἐρυμνὴν κατέχοντες αὐτοὶ καὶ θρεινὴν 5
τὴν σύμπασαν καὶ τραχεῖαν. ὡς μὲν οὖν ταῦτα ἠγγέλλειο βα-
σιλεῖ, ἔπεμπεν Ἀλίην τὸν Βρηνέζεω, στρατηγὸν ἀποδείξας· καὶ
παραδοὺς αὐτῇ στρατεύμα, ὅσον τε παρὰ Ἄξιόν ποταμὸν καὶ
B τῆς Ἀργυροπολίχνης, καὶ ἵπποδρόμους, ὅσοι τήνδε τὴν χώραν
ἐνοικοῦσιν, ἐκέλευεν ἐπιόντα τὴν τε χώραν αὐτῇ τὴν Ἄλβα- 10
10 ῶν καταστρέφασθαι, καὶ ἀνδραποδισάμενον ἤκειν αὐτῇ ἄγον-
τα τὸν Κορμηνοῦ παῖδα. οὗτος μὲν οὖν λαβὼν τὸν στρατὸν
ἅπαντα ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, καὶ πεζὸν ἅμα εὐράμενος
οὐκ ὀλίγον. ὡς δὲ ἐσέβαλον, ἐδήρουν τε τὴν χώραν καὶ ἐπι-
πίμπρων οἰκίας τε καὶ ἀγρούς, οὐδενὸς φειδόμενοι. ὁ μέντοι 15
Ἄριανίτης συναγαγὼν τοὺς τῆς χώρας ἱππέας τε καὶ πεζοὺς
καὶ ἀφικόμενος καταλαμβάνει τὰ ἄκρα, ἧ ἔμελλεν ἀναζεύξας
Ἀλίας ὁ τοῦ Βρηνέζεω ἐξελαύνειν. καὶ ὡς ἐπειρῶντο μετὰ
C ταῦτα οἱ τοῦ Ἀλίεω διελθεῖν, οὐκ ἠδύναντο, ἐνισταμένων
τῶν ταύτῃ μετὰ Ἀριανίτου καὶ οὐκ ἐπιτροπόντων διεξιέναι. 20
ἐνταῦθα οἱ Τούρκοι ἄλλοι μὲν ὡς ἀπελήφθησαν ἐν τῇ χώρᾳ,
ἄλλοι δὲ κατὰ τὴν χώραν ἐτράποντο, ὅποι ἐκάστω προυχώ-
ρει διασώζεσθαι. τούτων οἱ πλεῖστοι διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν

21. ἀπελείφθησαν P

nam regionem cum optimatibus coniurationem facit. qui eum lubenti
animo suscipientes ab rege defecerunt, interfectisque Turcis incur-
sionem fecerunt in Amuratis regionem, quam egerunt et tulerunt. et
quidem res pulchre succedebat, cum ipsi regionem asperam et mon-
tanam, in quam se recipiebant, incolerent. ut rumor ad regem ista
pertulit, Aliem ducem constituit, cui exercitus, quos habuit iuxta
Axium flumen et Argyropolim, tradidit, addito equitatu universo, qui
in ea regione morabatur, iussitque ut Albanorum regionem subigeret,
et mancipiorum praeda onustus, captum adducens etiam Arianitem
Comneni filium, rediret. hic accepto exercitu universo impetum ded-
id in hostilem regionem, cum ibidem invenisset copias pedestres
haud aspernandas. regionem populabantur, vicos villasque incendebant,
nemini parcebant. Arianites, congregatis suae regionis equitibus
et peditibus, adveniens occupabat montium cacumina et angustias,
qua reditum maturans transiturus erat cum copiis. aliis milites
cum conarentur transire, non potuerunt, cum fortiter ab Arianite
transitu prohiberentur. Turci reliqui, cum ab Alie essent in ea re-
gione relictii, fuga sibi consulere parabant, eo festinantes ubi inco-

Ἀλβανῶν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐάλωσαν παριόντες. οἱ δὲ σὺν τῇ Ἀλίῃ ἀποτραπόμενοι ταύτην τὴν πορείαν πεδινωτέραν ἐποίησαντο καὶ ἐπιμήκη, καὶ ἐξελθόντες ἐς τὴν Ἠπειρον τὴν κατὰ Κέρκυραν ὄκημένην ἐκ πολλῶν ἀπενόστησαν διαφυγόντες μὴ ἀπόλλυσθαι. ἐταῦθα δὴ ἀνείλετο δόξαν περιφανῆ Ἀριανίτης ὁ Κομνηνοῦ, ἀποδειξάμενος ἔργα λόγου ἄξια καὶ τὸ ἐν- D
 τεῦθεν εὐδοκιμῶν.

Οὕτω μὲν δὴ Ἀλίῃ τῇ Βορνεζέω, ὡς εἰσεβάλλοντο ἐς τὴν πρὸς Ἴονιον χώραν, ὁ στρατὸς χαλεπώτατα ἐπεπράγει, οἱ 10 μέγιστοι λοιποὶ τῶν πρὸς τὴν Ἀργυροπολίχνην οἰκούντων Ἀλ- V. 105
 βανῶν, ὡς εἶδον Ἀριανίτην νεωτερίσαντα περὶ τὴν βασιλέως ἀρχὴν, ἔργον λαμπρὸν σφίσι κατεργασάμενος, ἐβουλεύοντο καὶ αἰτοὶ ἀπόστασιν ἀπὸ βασιλέως Ἀμουράτεω, καὶ ἐπεκαλοῦντο μὲν δὴπυρ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν. τοῦτου γάρ δὴ τὸν πατέρα 15 ἐξελάσας ἐκ τῆς χώρας Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω, καὶ Μύρ-
 ξαν τῶν Κανίνων ἡγεμόνα καὶ συγχρὸς ἄλλους ἄρχοντας τῆς τῆδε χώρας, τὴν τε χώραν κατέσχε καὶ ἐαυτῷ κατεπροστή- P. 134
 σαιτο. τὸν δὴ οὖν Δέπαν τοῦτον περιμόντα καὶ περινοστοῦν-
 τα ἄλλοτε ἄλλην τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐν Κερκύρῃ τῇ Ἐπειῶν 20 νήσῳ τὰ πολλὰ διατρίβοντα, ἐπεκαλοῦντο οἱ περὶ τὴν Ἀργυ-
 ροπολίχνην οἰκούντες καὶ σφίσι βασιλεῦ τε ἐστήσαντο. καὶ στρατὸν ποιησάμενοι ἐπήλαυρον ἐπὶ τὴν Ἀργυροπολίχνην, τὴν βασιλέως τότε δὴ πόλιν, ἀνήκουσαν δὲ προὔθεντο τουτωῖ τῷ

18. περιμόντα? 23. προὔθεν?

limes vitae discrimen imminens evitare possent. horum plerique ab Albanis interempti, partim capti sunt. reliqui, qui se fugae Alii comites iunxerant, protectionem campestris, at longiorem, ingressi sunt. et egredientes in continentem quae iuxta Corcyram habitatur, ex multis pauci fuga sibi consulentes, domos ire pergunt. ea in expeditione magnam gloriam invenit Arianites Comneni filius, operibusque memorabilibus gestis admodum celebratus est.

In hunc modum Alii exercitus, cum in regionem quae Ionium spectat irruisset, afflictus est. caeteri Albani, qui incolunt urbem quae Argos respicit, ut cognoverunt Arianitem res novas instituisse adversus Amuratem, quae felicem sortitae sint eventum, etiam ipsi defectionis ab rege consilia agitarunt; et deficientes Depan evocatum sibi ducem et principem elegerunt. huius enim patrem cum eiecisset e sua regione Paiazites Amuratis filius, exactis quoque Myrxa et Caninorum principe necnon aliis vagantibus plurimis, ista regione potitus est. Depan igitur illum incertis ducibus sedibus per Italiam, et plerumque morantem in Corcyra Venetorum insula, Albani, qui iuxta Argyropolim versabantur, accersitum regem sibi creaverunt, contractisque copiis Argyropolim, quae

Δέπαν, καὶ ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν μηχαναῖς τε ἢ τείχει προσφύροντες. ἦσαν δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει νεήλυδές τε τοῦ βασιλέως φρουρὰ καὶ τινες ἄλλοι οὐ πολλοὶ τῶν Τούρκων διαφρυγόντες ἐς τὴν πόλιν, καὶ ἡμύνοντο τὸν στρατόν. ὥστε δὴ ταῦτα πράσσοντες οἱ Ἄλβανοὶ τὴν τε πόλιν ἐπολιόρκουν, μη-5
 δὲν ἀνιόντες ἐς τὴν πολιορκίαν, καὶ τὴν χώραν τὴν περιόικον τοῦ βασιλέως ἐπέδραμον, βασιλέως ἔχοντος καὶ ἀπότος ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ πολεμοῦντος Καραμάνῳ τῆς Κιλικίας τε καὶ Καρίας ἡγεμόνι. ἐνταῦθα ὡς ἐπύθετο Τουραχάνης ὁ τῶν Τρικάλλων καὶ Θεσσαλίας ὑπαρχος τότε δὴ ὢν, τοὺς τε 10
 Ἄλβανούς ἀφροστρηκώτας ἀπὸ βασιλείως καὶ τὴν μητρόπολιν πολιορκουῦντας, συλλέξας στρατεύματα ὡς ἡδύνατο μέγιστον, συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς τῆς παραθαλασσίου χώρας τῶν Τούρκων, ὅσους ἡδύνατο, ἐλαύνων διὰ τῆς χιόνος (χειμῶν τε γὰρ 15
 ἦν μέγας) δευτεροῦτος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὴν χώραν, καὶ κατα-
 λαμβάνει ἐπιστρατευομένους [ἐν] τῇ πόλει τοὺς Ἄλβανούς. καὶ ἐπεισπεσὼν ἄφνω τοὺς πλείστους τε αὐτῶν διέφθειρε, καὶ τὸν τε Δέπαν τὸν ἡγεμόνα ζωορῆσας ἀνεῖλε, καὶ τὴν πόλιν τῆς πολιορκίας ἠλευθέρωσε. λέγεται δὲ ἐν ταύτῃ τῇ Τουραχάνεω ἐφόδῳ πλείους τῶν χιλίων διαφθορηθῆναι. καὶ οὕτω 20
 αὐθις καταδεδούλωτο οἱ Ἄλβανοὶ ἀφροστρηκώτες ἀπὸ βασιλείως. οἱ μὲν τῆς χώρας εὖ γεγονότες, ὅσοι μὴ διέφυγον τότε

3. φρουρᾶ P
 3. παραθαλασσίους P

5. μηδὲν (vel μηδαμῆ) ἀνιόντες?

13. πα-

tum temporis regis erat, bello petierunt. urbem oppugnabant variis admotis machinis. in urbe erat praesidium regis peregrinorum: aderant et Turci plurimi, qui confugerant eo, urbemque fortiter et strenue ab hostibus defensabant. Albani cum ista inciperent urbemque summa vi obsiderent, admodum oppugnationi intenti, regioni regis, qui tunc aberat in Asia bellum gerens cum Caramano Ciliciae et Cariae principe, incursionibus et populationibus vastitatem inducere maximam. Turachanes Triballorum et Thessaliae praefectus, accepta Albanorum defectione et metropolis adeo clarae obsidione, conscribens exercitum quam potuit maximum, assumens etiam Turcos quotquot in Thessalia invenire potuit, citato itinere properans per nivem (hyems enim tunc erat) secundo die postquam iter ingressus erat, prope urbem Albanos deprehendit; in quos praeter expectatum irruens plurimos occidit, Depau ducem vivum cepit, urbemque obsidione solvit. aiunt Turachanem ex improvise accedentem plures quam mille interfecisse. et in hunc modum servitutis iugum recipere denovo coacti sunt Albani. nobiles eius regionis, quotquot non evase-

ἐπιόντος Τουραχάνεω, ἄλλος ἄλλη ἀπώλειτο, ὀλέθρῳ τῷ κακί-
σιω παραδοθέντες ὑπὸ τῶν βασιλέωσ ὑπάρχων.

Ἀμουράτης δὲ ὡς ἐγένετο ἐπανιών ἀπὸ Καραμάνου ἐς
τὰ βασίλεια, Μεζέτην τὸν τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρατηγὸν ἐκέ- D
5 λευε, λαβόντα στρατὸν ὅσον ἂν βούληται, καὶ περὶ ἅμα καὶ
ἰππικόν, ἀγαγέσθαι τε καὶ ἐλαύνειν ἐπὶ Παιονοδακίαν ὡς κα-
ταστρεψόμενον αὐτῷ τὴν χώραν. ὁ δὲ λαβὼν τό τε Εὐρώ-
πης στρατεύμα καὶ ἀζάπιδας τῆς Εὐρώπης καὶ ἰπποδρόμους
τοῦ βασιλέωσ, ὅσοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐγένοντο, ἀφίκειο ἐπὶ τὸν
10 Ἴστρον, διαβὰς δὲ τὸν Ἴστρον ἐπὶ Παιονοδακίαν τὴν Ἀρδέ-
λιον χώραν καλουμένην, — τὸ δὲ Ἀρδέλιον τοῦτο ἀπὸ Πρα-
σοβοῦ τοῦ ὄρους ἐπὶ Παιονίαν διήκει, ἐντὸς δρυμῶνος γενο-
μένη ἅπασα ἡ χώρα, καὶ πόλεις ἐνεῖσιν ἐν ταύτῃ τῇ χώρῃ
οὐκ ὀλίγαι, μητρόπολις δὲ αὐτῶν τὸ Σιβίνιον καλούμενον.
15 γλώττῃ δὲ χωρῶνται οἵτοι τὰ μὲν τῇ Παιόνων τὰ δὲ καὶ Ζα-
κῶν, διαίτῃ τε καὶ ἤθεσι τοῖς Παιόνων. καὶ ὑπὸ τῷ Παιό-
νων βασιλεῖ οὕσα ἡ χώρα αὕτη ἄρχοντά τε δέχεται, ὃν ἂν
αὐτοῖς ἐφεστήῃ ὁ βασιλεὺς Παιόνα. αὐτόνομοι δὲ αἱ πόλεις P. 135]
οὕσαι, καὶ ὑπὸ τὴν μητρόπολιν τὸ Σιβίνιον εὐθυνόμεναι,
20 παρὰ δὲ τῷ ἄρχοντι σφῶν, ὅποι ἂν κελεύοι ἐπὶ ἐκστρατείαν,
καὶ τὰς προσόδους ἀποδιδόντες, ἀξιοῦσι πολιτεύεσθαι σφίσι
αὐτοῦ ἐς τὸ ἐπιχώριον πάτριον ἔθος. ἐπὶ ταύτην οὖν δὴ τὴν
πόλιν τὸν Ἴστρον διαβὰς ὁ Μεζέτης ἤλανευ ὡς πολιορκήσων, V. 106

runt Turachanis manus, ab regis praefectis crudelissime occisi sunt, cum alius isto alius alio mortis genere miserabiliter interiret.

Amurates reversus ab expeditione quam contra Caramanum sum-
pserat, e regia sua Mezetem, quem Europae ducem declararat, acci-
pere iussit copias equitum et peditum quantas vellet, et proficisci
contra Pannodaciam, ut eam suo imperio iungeret. qui accipiens Eu-
ropaeum exercitum et Europae Azapides equitalumque regis omnem,
qui in Europa agebat, pervenit ad Istrum; quo trajecto ingressus est
Pannodaciae regionem quae Ardelium nominatur. Ardelium a Pra-
sobo monte in Pannoniam usque excurrit. regio ista cingitur quer-
cetus glandiferis, urbesque habet non paucas. metropolis Tosibi-
nium vocatur. lingua utuntur partim Dacorum et partim Pannonum.
victu et moribus Pannonum imitantur. haec regio subiecta est Pan-
nonum regi, a quo ducem accipit de Pannonum genere. urbes ha-
bet liberas, quae proprio iure propriisque legibus ab metropoli To-
sibinio reguntur. iussi proficisci in militiam regi parent, tributum
ferentes quocumque is imperaverit; solummodo petentes ut sibi
proprio iure suisque legibus rem publicam administrare liceat. contra
hanc igitur metropolim, ubi Istrum transierat, Mezetes universam

καὶ ἀγχοῦ ἐπὶ τῇ πόλει γινόμενος ἐστρατοπεδεύετο. ἐνταῦθα δὲ ὡς ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλῳ βληθεὶς ὁ τοῦ στρατοῦ ἡγεμὼν ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἀπεχώρει ἐντευθεὺν ὁ στρατὸς ἐπειγόμενος ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰστρου, Βσυλληχθέντες οἱ τοῦ Ἀρδελίου ἄνδρες, ὡς ἠδύνατο φθῆναι 5 τὸν στρατὸν ἔτι ἐν τῇ χώρᾳ διατρίβοντα, πολλοὺς τε κατέβαλλον τοῦ στρατεύματος, καὶ τρεψάμενοι ἐδίωκον φεύγοντας ἐπὶ τὸν Ἰστρον.

Μεζέτης μὲν οὖν ἀφικόμενος ἐπὶ Ἀρδέλιον οὕτως ἐτελεύτησε, καὶ ἀπεγένετο οἷκ ὀλίγον τι τοῦ στρατεύματος· βασιλεὺς δὲ ὡς ἐπύθετο τὸν Μεζέτου θάνατον, συμφορὰν τε ἐποιεῖτο, καὶ παρεσκευάζετο τε αὐτὸς ἐπὶ Παιονοδακίαν στρατευσόμενος, καὶ κήρυκας πέμπων περιωγγέλλοντας τὴν ἐξέλυσιν αὐτοῦ ἅμα ἥρι ἐδόκει ἐξελαύνειν. μετὰ δὲ συμβουλευσάντος Σαβατινέω εὐνούχου, ἀνδρὸς τὰ ἐς πόλεμον αὐτοῦ 15 πολλαχῇ γενομένου, ἐπέτρεψέ τε τὸν στρατὸν αὐτῷ, καὶ ἐκέλευσε λαβόντα ἐξηγήσασθαι ἐπὶ Παιονοδακίαν, καὶ μὴ ἀνέιναι πρὶν ἢ καταστρεψάμενον ἀπελαύνειν. οὗτος μὲν δὴ παραλαβὼν τὸν βασιλέως στρατὸν καὶ νεήλυδας τῶν θυρῶν ἀμφὶ τοὺς τετρακισχιλίους, τὸν τε Ἰστρον διέβαινε καὶ τὸν 20 στρατὸν αὐτοῦ σύμπαντα διεπορεύετο ἐς τὴν Ἀρδελίου χώραν. ἤλαυνε δὲ διὰ τῆς Παιόνων χώρας ἡμέρας τινάς. Ἰάγ-

10. ὀλίγους τοῦ P

belli molem vertit; et cum quam proxime ad eam accessisset, ibi castra communivit. hic cum urbis oppugnationi summa ope incumberet, ictus bomba occubuit. postea cum exercitus hostilis maturaret abitum et festinaret ad Istrum traiciendum, congregati regionis viri, cum praevenire hostes in sua regione possent, plurimos eorum clade maxima straverunt. reliquos in fugam effusos usque ad Istrum insecuti sunt.

Mezetes profectus in Ardelii regionem, amissis non paucis de suo exercitu, huiusmodi vitae exitum habuit. rex maximam suam esse calamitatem duxit mortem Mezetis. parabat igitur ipse expeditionem suscipere contra Pannodacos, missisque per suum regnum praeconibus edicebat ut primo vere adessent omnes. postea mutata voluntate Sabatini eunucho, viro rei militaris peritissimo, belli istius curam omnem mandavit, cum emuchus id consilium regi et optimum et tutissimum fore censeret. iussit quoque rex ut non prius bello desisteret quam devicisset Pannodacos sive Transsylvanos. hic igitur accipiens regis exercitum et peregrinorum de ianuis regis quasi quattuor milia, Istrum transivit, et copias omnes in Ardelii regionem induxit. dehinc aliquot diebus iter fecit per Pannoniae regionem.

γος δὲ ὁ Χωνιάτης, ἀνὴρ τότε δὴ εὐδοκιμῶν παρὰ τοῖς Παιόσι
 καὶ τὸ τε Ἀρδέλιον ἐπιτετραμμένος ὑπὸ τῆς Παιόνων βου-
 λῆς, συνήγαγέ τε στρατὸν ὡς μέγιστον ὡς ἡδύνατο ἀπὸ Ἀρδε-
 λίου, καὶ Παιόνων συμπληρωλαβῶν ἐπέειπε, ἐπόμενος τῇ Σαβα-
 5 τίνῃ κατὰ τὸ ὄρος. Σαβατίνης μὲν δὴ, ὡς ἐντὸς τῆς χώρας D
 ἤδη ἄλλος γενόμενος, ἐνόμιζε καλῶς ἔχειν αὐτῇ τὴν χώραν
 ἐπιδραμεῖν. ἐπαφείς τοίνυν τοὺς ἵπποδρόμους καὶ τοῦ στρατοῦ
 πολὺ τι μέρος ἐπὶ διαρπαγὴν τῆς χώρας, ὡς ἀφαρπάσαιντό
 τε τὴν χώραν αὐτοῦ σύμπασαν καὶ κερδανοὶ μέγιστα, κατε-
 10 λείφθη ὀλίγοις τοῖς ἄμφ' αὐτὸν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐνταῦθα
 ὡς ἤσθετο Ἰάγγος τὸ τε στρατόπεδον ἔρημον ἀνδρῶν καταλει-
 φθῆναι, καὶ οἱ καλῶς ἔχειν ἠγοῦμενος ἐπεισεσεῖν ἐς τὸ στρα-
 τόπεδον τῶν πολεμίων, επικαταβάς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐμβάλλει
 τε ἐς τὸ στρατόπεδον τοῦ Σαβατίνεω. καὶ ὁ μὲν Σαβατίνης
 15 ἐπέξελεθεῖν μὲντοι οὐκ εἶχεν, ὅτι καὶ ἄξιον λόγου μάχεσασθαι, P. 136
 φυλάξαι δὲ τὸ στρατόπεδον πειρώμενος καὶ οὐκ ἡδύνατο,
 βιασαμένων τῶν μετὰ τοῦ Ἰάγγου Παιόνων, ἐς φυγὴν τε
 ἐτρέπη καὶ ἐπὶ τὸν Ἰστρὸν ἐπέγειτό φθῆναι ὡς διαβησόμε-
 νος. Ἰάγγος δὲ τὸ στρατόπεδον παραλαβὼν, καὶ λόχους
 20 ὑπέισας αὐτοῦ ταύτη, ὥστε τοὺς ἐναντιόντας σὺν τοῖς ἀνδρα-
 πόδοις συμπαρελάμβανε διαφθείρων ἅπαντας. καὶ οὕτω δὴ

20. ὑπόστασις P

Iangus autem Choniates, quem Ioannem Huniadem vocant, vir ea tem-
 pestate inter Pannonos excellens, cui Ardelii regio commissa erat ab
 Pannonum concilio, exercitum quam potuit maximum comparavit ab
 Ardelio et Pannonia. hoc instructus sequebatur per montium saltus
 Sabatinem. Sabatines cum iam in hostili regione foret, putabat res
 suas praeclare habituras, si hostium agros evastaret. emittens itaque
 equitatum omnem et maximam exercitus partem in hostium regio-
 nem, praedas agere volebat, quasi hinc plurimum suis opibus acce-
 dere posset. paucissimi vero manebant cum Sabatine in castris. Iangus
 ut comperit castra hostium pene esse deserta, praeclarum faci-
 nus putabat, si accedens inopinatus castra opprimeret. descendens
 itaque cum suis ex monte impetu invadit Sabatinis castra defensori-
 bus vacua. Sabatines exire castris, ut praelii potestatem faceret,
 non poterat. proinde ad castra defendenda convertitur; quae tamen
 retinere nequivit, cum violenter Iangus cum Pannonibus irrumperet.
 ad fugam itaque inclinatus toto, festinabatque, maxima usus ce-
 leritate, transire Istrum, antequam transitu ab hostibus intercludere-
 tur. Iangus captis castris quosdam in insidiis locat, quibus exciperet
 hostes advenientes, mancipiorum aliarumque rerum praeda onus-
 tos, omnesque conficeret. et in hunc modum maxima hostilis exer-

τὰ πλείω τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ ταύτη κάκιστα διεφθάρη, καὶ νίκην νικᾷ ἀρίστην ἐς τῶν πρὸ αὐτοῦ Ἰάγγος ὁ Χωνιάτης.

Οὗτος γένους ὦν οὐ πᾶν τι φαίλου, ἀπὸ Χωνιάτης Βπόλεως Ἀρδελίου ὠρμημένος ἐπὶ τὸν Τριβαλλῶν ἀφίκετο ἡγε- 5
μόνα, μεμισθωμένος δὲ αὐτοῦ διέτριβε συχνόν τινα χρόνον, τόλμαν τε ἐπιδεικνύμενος ἀξίαν λόγου καὶ σπουδῆν, ἐς ὃ τι ἂν ἐπιπεμφθεῖ ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ δὴ λέγεται καὶ τόδε. ὡς ἐξῆλauen ἐπὶ ἄγραν ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμών, καὶ λύκον ἐπιφανέντος τῷ ἡγεμόνι ἐπεκάλει τὸν Ἰάγγον, ὡς ἐπὶ τῷ λύ- 10
κῳ γένοιτο. ὁ δ' ὡς παρεληλύθει, τὸν Θῆρα ἤλauen ἀνὰ κράτος. πεσότος δὲ τοῦ Θηρός ἐς τὸν ποταμὸν καὶ νηχομέ-
V. 107 νου, ἐπεισιπσεῖν τε ἅμα ἐς τὸν ποταμὸν καὶ αὐτὸν καὶ διανη-
C χομένον τοῦ ἵππου διαβῆναι, διαβάντα δὲ ἐπιδιώκειν οἰδαμῆ ἀνιέντα, τελευτῶντα δὲ καταλαβεῖν τε τὸν λύκον καὶ ἀνελεῖν, 15
μετὰ δὲ ἀφελόμενον τὸ δέσμα τοῦ Θηρός ἐλάυνειν ὀπίσω ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα, διαβάντα δὲ αὐθις τὸν ποταμὸν καὶ προεχόμενον τοῦ λύκου τὸ δέσμα εἰπεῖν “ὦ δέσποτα, ἐγένετο ἡ ἐπέ-
ταξας, καὶ τὸν τε λύκον ἀνείλον, καὶ τὸ δέσμα ὠδέ σοι πα-
ρέστι, ὑπουργεῖν ὃ τι ἂν δέοι χρῆσθαι.” τότε μὲν δὴ τὸ 20
θαῦμα ἀγασθέντα τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα εἰπεῖν λέγεται ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐπὶ μέγα δυνάμειος οὐκ ἀφί-

citus pars miserabiliter interiit; Iangusque victoriam sibi peperit celebriorem quam ullam unquam eius antecessores invenerint. Iangus genere natus erat non admodum obscuro.

Patria fuit Choniatae sive Huniadi Ardellii oppidum, unde profectus venit ad Triballorum ducem. mercede autem conductus, longo admodum tempore apud hunc ducem versatus est, ubique, quocunque mitteretur, fortitudinem et diligentiam memorabilem ostendens. quondam cum venatum abisset Triballorum dux, eique appareret lupus, confestim Iangum vocat, ut Iupum caperet. qui ut accessit ducisque voluntatem intellexit, continuo Iupum insectatus est pernicissime. Iupus ingreditur flumen quod obviam erat, et natate incipiebat, si praesens periculum subterfugere posset. nec tamen Iangus a persecutione cessavit, verum insidens equo flumen tranavit. ubi natando flumen superatum est, Iupi vestigiis haud abcessit. postremo Iupum assecutus est et confecit, pellemque deripuit, tranatoque fluvio ad ducem reversus est; praetendensque manibus Iupi pellem exclamat “o domine, factum est ut imperasti: Iupum peremi, pellem cape. ea, ut voles, utere.” hoc facinore dux admodum delectatus in haec verba linguam solvit “certe non potest fieri quin aliquando vir ille ad maximam promoveatur potentiam.” haec tum temporis locu-

ξεται. τότε μὲν δὴ οὕτως εἰπὼν τὸ ἐπιτεῦθεν χορήμασί τε D
 ἐθεράπευε, καὶ διατρίψας αὐτοῦ χρόνον συχνὸν ἀφίκετο ἐπὶ
 τοὺς Παίονας. λέγεται μὲν δὴ καὶ πρὶν ἢ ἐπὶ τὸν Τριβαλ-
 λῶν ἡγεμόνα ἐλθεῖν, Ἀλίεω τοῦ Βορνεζέω γενέσθαι θεράπον-
 5 τα, καὶ θηρεῦσαι παρ' αὐτῷ ἵπποκόμον γενόμενον. οὐκ ἔχω
 δὲ ὅπῃ τοῦτο ἀληθὲς εἶναι συμβάλλωμαι. τὴν τε γὰρ ἄν
 φωνὴν ἐξεμάθε τὴν Τούρκων. ὡς μὲν οὖν ἐτιράπετο ἐπὶ τοὺς
 Παίονας, καὶ συμπαραλαβὼν τινὰς μεθ' ἑαυτοῦ παρήει ἐπὶ
 τὰ βασίλεια, μισθὸν φάσκων ἤκειν αὐτοῖς σὺν τοῖς ἀμφ' αὐ-
 10 τὸν ληψόμενος, ἐλάμβανέ τε τὸν μισθόν, καὶ ἐς διαφορὰν
 καθισταμένων τῶν Παίωνων πρὸς τοὺς Γερμανοὺς μεγάλα P. 137
 ἀπεδεικνυτο ἔργα, ὅποτε ἔδει αὐτίκα παρόντα, ἐν τάχει τε
 παραγενόμενος καὶ μαχόμενος ἀξίως λόγου. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἐπισπομένων αὐτῷ καὶ πολλῶν ἄλλων εὐδοκιμῶν ἐφαίνετο
 15 πανταχῆ, δι' ἃ δὴ καὶ ἐπετέτραπτο τὴν τῆς Ἀρδελίου χώρας
 ἀρχὴν ὑπὸ τῆς Παίωνων βουλῆς. καὶ ἄρχων ταύτης τῆς
 χώρας τὸν τε Σαβατινήν καὶ εὐνοῦχον τοῦ βασιλέως στρατη-
 γὸν καθεῖλέ τε καὶ ἐτρέψατο, νίκην ἀνελόμενος εὐδοξοτάτην,
 ἀφ' ἧς δὴ τὰ Παίωνων πράγματα ἐπανῆκεν ἐπὶ τὴν πρότερον
 20 σφῶν κατάστασιν γενόμενοι, ἀφ' οὗ κατὰ χρόνον Παιαζήτεω
 τὸν βασιλέα Παίωνων Σιγισμουῦνδον τρεψαμένου, τὴν τε χώ-
 ραν ἐπελαύνοντες ἐδήουν θαμὰ ληιζόμενοι οἱ Τούρκοι, καὶ B

1. οὕτως P   9. αὐτός?   21 Παίωνων ἐς Σιγισμουῦνδον P
 22. ἐπελαύνοντος, ἐδήου P

tus, virum deinceps pecunia opibusque coluit. cum tempore multo apud ducem istum moras traxisset, tandem ad Pannones rediit. sunt qui tradunt Iangum, antequam pervenerit ad Triballorum ducem, fuisse famulum Alii Brenezis filii, eique mercede serviisse, cum fungeretur equorum curatoris partibus. nescio autem unde coniecturam facere possim, ut id verum esse credam: nam linguam Turcicam eo modo didicisset. reversus autem ad Pannones, assumptis aliquot aliis, procedebat in regiam, dicens se advenire, ut sibi suisque mercedem accipiat; nec repulsam passus est. cum autem bellum arderet inter Germanos et Pannones, magna militaria edebat opera, praesens semper. ubicunque eius opera desiderabatur, statim appropinquans, fortissime praeliabatur. postea congregatis ad eum aliis plurimis, ubique illustris apparebat. quapropter Ardelii regionis principatus concilio Pannonum ei decretus est. cui regioni cum imperaret, Sabatinem interfecit eiusque exercitum in fugam coniecit, victoriam suis nuntians longe pulcherrimam. haec victoria Pannonum res erexit in pristinum statum. ex quo enim tempore Paiazitis auspiciis ductuque Turci regem Sigismundum in fugam verterunt, haud cessarunt Turci in Pan-

ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμενοι ἐνέπλησαν τὴν τε Ἀσίαν καὶ
 Ἑυρώπην ἀνδραπόδων Παιονικῶν. ἐπεὶ δὲ Ἰάγγος ἀγικόμε-
 νος ἐπὶ τὴν Ἀρδελίον χώραν τὸν τε εὐνοῦχον ἐτρέψατο καὶ
 τοὺς περὶ αὐτὸν ἐτρέψατο Τούρκους, τόλμη τε ἐχρήσαντο οἱ
 Παῖονες ἀπὸ τοῦδε, καὶ ἔργα ἀπεδείκνυντο ἐς τοὺς Τούρκους 5
 ἄσια λόγου. τὸν τε γὰρ Ἰστρον διαβάντες πολλάκις διέφθει-
 ρον, καὶ ὅποι περιτύχοιεν ὀλίγοι πολλοῖς οὔσι τοῖς Τούρκοις,
 εὐπειτῶς τε περιεγέροντο καὶ οὐδὲ εἰς χεῖρας ἀφικομένους
 σφίσιν ἐτρέποντο.

Τότε μὲν δὴ περιγενόμενος ἐπὶ μέγα ἐχώρει δυνάμεως. 10
 καὶ στρατηγὸς δὲ μετὰ ταῦτα ἀποδειχθεὶς ὑπὸ τῆς Παίωνων
 C. βουλῆς πρὸς τοὺς Τούρκους τε καὶ Γερμανοὺς τὸν πόλεμον
 διέφερε, γενναιότατα διαγωνιζόμενος. οἱ μὲντοι Παῖονες πρὸς
 τε τοὺς Γερμανοὺς διενεχθέντες τε ἐπολέμουν, ἀπὸ αἰτίας
 τῆσδε ἐς διαφορὰν ἀλλήλοις ἀφικόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ 15
 πρὸς Τζέχους καὶ Βοεμίους καλουμένους ἐπὶ συχρὸν τινα
 χρόνον τὸν πόλεμον διαφέροντες μεγάλα κακὰ ἐποίουν ἀλλή-
 λους. τρέπονται δὴ οὖν διὰ ταύτην αὐτῶν τὴν διαφορὰν ἐπὶ
 τοὺς Πολανίους, καὶ ἐπιγόμενοι τὸν βασιλέως ἀδελφιδοῦν
 παῖδα βασιλέα τε σφίσιν ἐσήσαντο, καὶ τοῖς Πολανίοις χορη- 20
 σάμενοι συμμάχοις τοῖς τε Γερμανοῖς καὶ Βοεμίσις ἐπέκειντο
 χαλεπῶς, καὶ ἐδήουν τὴν χώραν, καὶ πόλεις αὐτῶν ἐπίοντες
 V. 108 ἐνεπίμπρων οὐκ ὀλίγας. καὶ δὴ καὶ ἐς μάχην καταστάτες

2. ἐπεὶ τε P

poniam incursiones facere, plurimaque inde abduxerunt mancipia,
 quibus Asiam et Europam replevere. ubi autem Iangus advenit in
 Ardelii regionem, princeps declaratus communi Pannonum concilio,
 Sabatinem et Turcos terga dare coegit. hinc animis resumptis, Pan-
 nones praeclaris operibus editis Turcos ubique vincebant. nam Istrum
 saepius transgressi interfecerunt pauci plurimos Turcos; qui antequam
 ad manus ventum foret, non sustinentes impetum Pannonum, fugam
 praecipites inibant.

Ea tempestate ad maximam potentiam promotus est Iangus. deinde
 creatus dux consensu unanimi totius Pannonum concilii, bellum contra
 Turcos et Germanos suscepit, fortissime semper rem gerens. Pannon-
 es gerebant bellum cum Germanis cuius haec causa perhibetur. *** postea
 bellum indixere Tzechis, qui Boemi dicuntur. id bellum diu duravit,
 plurimis ultro citroque cladibus illatis. Pannon-
 es isto bello permoti
 accedunt Polonos, et inde adductum regis patruelem sibi ducem crea-
 runt. cum igitur Poloni socia Pannonibus iungerent armam, con-
 tigit ut Pannon-
 es Germanos et Boemos graviter affligerent: agros enim
 horum evastarunt, urbesque non paucas incenderunt. praeterea in-
 terdum ex acie dimicarunt, collatis signis. verum incerto Marte,

ἐμάχοντο· καὶ ὅτε μὲν περιεγέροντο οἱ Παίονες, ὅτε δὲ D
καὶ ἠτιῶντο, καὶ ἐπὶ βραχὺ αἰθῆς ἀναλαμβάνοντες σφᾶς
ἀνεμάχοντο. τὴν τε γὰρ μάχην ποιοῦνται τάδε τὰ γένη
κατὰ τὸ καρτερόν, οὐδενὸς φειδόμενοι, ἀλλὰ δόρασί τε
5 ἐπιόντες καὶ τηλεβόλοις καὶ σιδηροῖς καταπέλταις ἰππικοῖς
καὶ ἑτέροις βέλεσι διαμαχόμενοι κατακαίνουσί τε ἀλλήλους.
ἐπειδὴν δὲ ἐς φυγὴν γένωνται, οὐκέτι ἀνήκεστον συμβαίνει
σφίσιν ἐς τὴν φυγὴν, ἀλλ' ἦν παραδιδῶ τις ἑαυτὸν καὶ ὁμο-
λογία χροῖτο ὡς ἠτιημένος, ἀφίησιν αὐτὸν ἀπιέναι, ἐφ' ᾗ τοῦ
10 λοιποῦ μὴ διαμάχεσθαι αὐτῷ, ἐπειδὴν συνίωσι τὰ στρατεύ-
ματα ἀλλήλοις καθιστάμενα ἐς τὴν μάχην. ταύτη μὲν δὴ P. 138
ἐς ἀλλήλους κατὰ τὰς μάχας χροῶνται κατασιτύσει, ὥστε ἐπει-
δὴν τρέποιο ἐς φυγὴν τὰ στρατεύματα, οὐ πολὺ τι μέρος
αὐτῶν τὸ ἐντεῦθεν ἀπογίνεσθαι.

15 Τὴν μέντοι Δακίαν αὐτοὶ οἱ Παίονες ἐπελθόντες, ἤγου-
μένου τοῦ Χωνιάτου, καθίστασαν Δάνον ἡγεμόνα αὐτοῖς καὶ
πέθεισθαι αὐτὸν ἐκέλευον. οὗτος μὲν οὖν ἐξελαννομένου τοῦ
Δουκούλεω ἡγεμόνος αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς βουσιλέως θύρας
ιόντος, τὴν τε χώραν κατέσχευεν ὁ Δάνος, καὶ τοὺς ἐπιτη-
20 δεῖους Δουκούλεω τοῦ ἡγεμόνος διειργάζετο, ὅποι πινθά-
νητο αὐτῶν τιὰ περιεῖται. οὗτοι μὲν δὴ παῖδες λέγονται
γενέσθαι τοῦ Μύρξω γόθοι, καὶ τούτων εἰσὺς πλαττομένους B
ὑπὸ τῶν τῆς χώρας γένοι τε καὶ πλούτῳ εὐδοκιμούντων κα-

6. καταβαίνουσι P

nunc victores nunc victi, praeliis excedebant. deinde ubi paululum
respirassent et collegissent vires, bellum instaurabant. nam populi
isti vi omnia agunt, et in praeliis nemini parcunt. hastis impetunt
hostes, bombardis utuntur, ferreas habent equites balistas, necnou
aliis telis rem gerunt inter se pugnantes. quando autem fuga initur,
in fugientes nec caede nec persecutione admodum saevitur. verum
si quis se ipse dedat et victum se confiteatur, abit intactus et invio-
latus: hac tamen condicione, ne se postmodum praelio committat,
contra victores praeliaturus. hunc morem belli tempore servant:
proinde in fuga non multi cadunt.

Pannonum duce Choniate profecti sunt in Daciam, et ducem Danum nomine regioni praefecerunt, Dacosque ei obtemperare iusserunt. Danus igitur expulso duce Dracule, qui ad ianuas regis confugerat, Daciam obtinuit, omnesque Draculis propinquos et necessarios, ubicunque aliquem superstitem accipiebat, peremit. hi duces traduntur fuisse filii nothi, qui Myrxae nati sunt. et quosdam horum, cum putarentur esse Myrxae filii, ab regionis incolis genere opibusque plurimum pollentibus in Daciae ducatum subiectos esse; quasi Da-

θίστασθαι ἐς τὴν τῆς Δακίας ἡγεμονίαν, ὡς ξύμφορά τε ἅμα
καὶ λυσιτελῆ ἔσοιτο σφίσι ἐς τὴν ἀρχὴν καθισταμένων. ὦν
δὴ ἓνα τε καὶ δύο ἀναπνυθανόμενος εὔρον, καὶ ἐξέμαθον τό
τε γένος αὐτῶν καὶ τοὺς πατέρας· ἀλλ' οὐκ ἐξοίσω ἐς τοὺς
πολλοὺς τοῦνομα διασημῆνας. Δάνος μὲν οὖν τότε ὑπὸ Παιό-⁵
νων κατήχθη ἐς τὴν Παιόνων ἀρχὴν, καὶ ἔσχε τὴν χώραν,
θεραπεύων τε ἀπὸ τοῦδε διετέλει τοὺς Παιόνας. καὶ ὡς
ἐπέκειντο τὴν χώραν διαβαίνοντες κρύφα οἱ τοῦ βασιλέως
αὐτοῦ παρὰ τὸν Ἴστρον καθεσιτώτες ἕπαρχοι, πρέσβεις τε
C ἔπεμπεν ὡς βασιλέα, καὶ εἰρήνην αἰτούμενος ἔπρασεν ὅπως¹⁰
αὐτῷ γένοιτο, ἀπαιτηθεὶς ἀπάγειν ἐς τρισχίλια τόξα καὶ θυ-
ρεοὺς τετρακισχιλίους τοῦ ἐνιαυτοῦ, σπονδὰς τε ἐποίησατο.
καὶ οὕτω δὴ ἐπὶ κατίστισιν εὖ ἔχουσαν ἑαυτῷ ἀφικόμενος
ἡγεμόνενέ τε τῆς Δακίας, καὶ πρὸς τὸν Πογδανίας τῆς με-
λαίνης ἡγεμόνα ἄγγελον πέμψας εἰρήνην τε ἐποίησατο, καὶ¹⁵
ἐπιγαμίαν αὐτῷ ποιησάμενος συνεβάλλειο αὐτῷ ἐς τὸν πρὸς
τὸν Δρακούλη μετὰ ταῦτα πόλεμον.

Ταῦτα μὲν δὴ ἐς τὴν ἀρχὴν οὕτως ἔσχεν αὐτῷ τὰ πράγ-
ματα· Ἀμουράτης δὲ μετὰ ταῦτα ἐπὶ Κολχίδα γῆν τριή-
ρεις ἔπεμψε, τὴν τε χώραν δηῶσαι καὶ ἀνδροποδίσασθαι τὴν²⁰
πόλιν, ἣν δύνωνται, καὶ ἐπὶ Γοιθίαν ἐπιπλεῦσαι τε, καὶ ὅποι
D παρείκοι, τὴν χώραν ληίσασθαι ἀποβάντας. καὶ ἐπιπλέονσαι μὲν

3. ἀναπνυθανόμενοι P   22. παρήκοι P

cis plurimum conduceret, si isti in ea regione praeessent rerumque summa potirentur. quorum unum atque alterum percunctando cognovi genus et parentes: verum nomina eorum non omnibus significabo. Danus ea tempestate a Pannonibus in Dacorum principatum collocatus Daciam tenuit, et deinceps Pannonnes artissime coluit. cum autem inquietaretur subinde ab regis ducibus prope Istrum collocatis, qui clam ipsius regionem populationibus divexabant, missis legatis ad regem pacem oravit, quam hand gravatim consecutus est, hac tamen conditione, ut quotannis regi tributis nomine daret tria milia sagittarum et clipeorum quattuor milia. Daciae res ita ordinans quemadmodum sibi commodissime fore rebatur, eam pulchre imperio rexit. legatum ire iussit ad Pogdaniae nigrae principem, cum quo pacem fecit; cui etiam affinitas iuncta est, qua excitus eum enixe adiuvit in bello quod cum Dracule gessit.

Daciae principatus in hunc modum ab novo principe reformatus et instructus est. Amurates postea in Colchida imperiumque Trapezuntinum triremes misit, regionemque Colchidis vastans etiam urbem diripere et inde plurima mancipia auferre annitebatur. triremes illae etiam in Gothiam cursum flexerunt, eamque regionem populati sunt.

αἱ τριήρεις προσέσχον ἐς γῆν τε τὴν Κολχίδα, καὶ ἐπὶ τοὺς
Γόιθους ἀφικόμενοι ἐλεηλάτουν τὴν χώραν, ἀνδραποδισάμε-
νοι οὐκ ὀλίγην. ἐπανίοντι δὲ τῷ στόλῳ χειμῶν ἐγένετο ἰσχυ-
ρός, καὶ ἄνεμος ἀπαρκτίως ἐπιβαλὼν ἐξήνεγκεν ἐς τὴν Ἀσίαν
5 κατὰ τὴν Ποντοηράκλειαν, καὶ φερόμεναι αὐτοῦ ἔναι τῶν
τριηρῶν διεφθειρόντο καὶ ἐν ξυμφορᾷ ἔσχοντο τοιαύτη.

Πρὸς Ἰαννύτους μέντοι αὐτῷ φίλια ἦν διὰ τέλους καὶ
εἰρηναῖα. Ἰαννῖοι μὲν δὴ τότε πρὸς τε σφᾶς αὐτοὺς περι-
πεσόντες μεγάλως τε ἐσφάλλοντο περὶ τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ
10 δὴ καὶ τῶν στασιωτῶν ἐπαγομένων Φίλιππον τὸν Λιγύρων P. 139
ἡγεμόνα τὴν τε πόλιν ἐπέτρεψαν, καὶ οὗ ἂν ἐξηγοῖτο εἶποντο V. 109
τῷ ἡγεμόνι. πυνθάνομαι γενέσθαι δὴ τοῦτο αὐτοῖς καὶ τὸν
δῆμον ἐλόμενον ἐπαγαγέσθαι τοῦτον σφίσι τύραννον κατα-
σιησαμένους διὰ τὸ πρὸς τοὺς Οὐνετοὺς ἔχθος καὶ τὴν πρὸς
15 ἐκείνους αὐτῶν διαφορὰν, καὶ ὅτι καὶ τὸν Μεδιολάνον τοῦ-
τον ἡγεμόνα ἦσθοντο πολεμοῦντα τοῖς Οὐνετοῖς κατὰ τὸ
καρτερόν καὶ διαφέροντα τὸν πόλεμον ἐντεταμένως.

Ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη πρὸς τὸ ἄκρον τῆς Ἰταλίας κατὰ
τὴν Γαλατιαν. Τυρρητῶν δὲ τῆς χώρας ἔχεται τὸ πρὸς ἕω
20 ἴοντι, καὶ Τυρρητικοῦ πελάγους ἄπτεται, ταύτη τετραμμένη
τὸ πρὸς ἀνίσχοτος ἡλίου ἢ πόλις, πρὸς δὲ ἐσπέραν ἀπαλλα-
τομένης τῆς χώρας Ἰαννῶν ἐπιβαίνειν ἔστι τῆς Προβεντίας, B

17. ἐκτεταμένως P

triremes igitur istae in Colchida properarunt; et ad Gothos appellen-
tes regionem haud medicam vastabant, plurimis inde mancipiis abdu-
ctis. reditum autem cum maturaret classis, tempestas saeva exorta
est. nam ventus qui Aparctius dicitur, exurgens classem disiecit et
in Asiam iuxta Heracleam Ponti detulit. interim naves quaedam
tempestate quassatae interciderunt, in huiusmodi calamitatem praeci-
pitatae.

Cum Ianuensibus ei intercessit amicitia diutina, et quasi pax
perpetua. Ianuenses autem eo tempore seditione agitati res suas pe-
ne contudere, cum seditiosi admitterent Philippum Ligurum ducem,
eique urbem committerent, promptissime sequentes quocumque eos
eduxisset. hoc eis accidit, cum etiam populus eligeret istum ducem
propter odium implacabile, quo ferebantur in Venetos. norant enim
Mediolani ducem Venetis admodum esse infestum et acerrime cum
his bellum gerere.

Ianua urbs sita est in extrema Italia, qua Galliam respicit: Tyrre-
nos attingit versus Orientem, mare Tyrrenum spectat, qua urbis situs
Orientem versus excurrit, versus Occidentem egressos Ianuensium regio-
ne excipit Provincia, quae Gallia est; et eius incolae degunt sub rege

ἦτις Γαλατία ἐοῖσι καὶ ὑπὸ τῆ τῶν Κελτῶν βασιλεῖ τεταγμέ-
 νοι διατελοῦσιν. ὀνομάζεται δὲ διὰ ταύτης πύλη Ἰταλίας,
 ὡς ἀντίκα ἀπὸ τούτων ἐμβάλλει ἐς Γαλατίαν. πολιτεύεται
 δὲ οὔτε ἐς δημοκρατίαν τὸ πικράπιν τετραμμένη ἢ πόλις
 οὔτε ἐς ἀριστοκρατίαν· ἐπιμεμιγμένη δὲ ἀμφοῖν ταῖς κατα-5
 σιτάσει τοῦτο μὲν ἐς δημοκρατίαν δοκεῖ ἀποκλίνειν, τοῦτο δ'
 αὐτὸ ὑπὸ ἀρίστων τιῶν διυθύνεσθαι, τὰ ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτὴ
 διατιθεμένη. ἔστι γὰρ δύο γένη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ πα-
 λαιοῦ προεσιτώτες τῆς πόλεως, καὶ πρωτεύοντες οὕτως ὥστε
 ζύμπαντα τὸν δῆμον ἐπὶ τούτους τετραφῆθαι, τῆ παρτί θά-10
 C τερα ταλαντεύομενον. τὸ μὲν δὴ τοῖν γένοιον καλεῖται Νιό-
 ρια, τὸ δὲ ἕτερον Σπίνουρα. ἐπὶ τούτους ὁ δῆμος διηρημέ-
 νος αὐτοῦ αἰρεῖται τὴν Σπινούρα αἴρεσιν, τὸ δὲ αὐτοῦ Νιό-
 ρια. ἄγοντες δὲ οὗτοι τὸν δῆμον, καθιστάναι μὲν ἀπὸ σφῶν
 ἀνδρῶν ἡγεμόνας τῇ πόλει οὐκ ἔξεσιν, οὐδὲ ἐπιτρέπει ὁ δῆ-15
 μος· ἀλλ' ἐστὶν δύο ἕτερω γένεε, δημόται ὅτιες, καὶ τὸ μὲν
 τῶν γενῶν τούτων πρὸς τὸ γένος τῶν ἀρίστων τετραμμένον
 ἐστὶ καὶ ἐπιτήδειον, τὸ δὲ αὐτὸ πρὸς τὸ ἕτερον. καλεῖται δὲ
 τούτων τὸ μὲν Ἀδόρνοι τὸ δὲ Φρεγοῦσιοι. ἀπὸ δὲ τούτων
 τῶν οἰκιῶν νομίζεται αὐτοῖς, ὅποια δὴ τῶν ἀρίστων μοῖρα 20
 ἐπικρατοίη, ἐγκαθιστάναι τῇ πόλει ἄρχοντα. καὶ τῶν μὲν
 D Ἀδόρνων ὁ οἶκος ἠκείωνται τῆ Σπινούρα γένεε, τῶν δὲ Φρε-
 γουσιῶν τῆ Νιόρια ἐπιτήδειόν τε ἐστὶ καὶ ἐγκαθιστάμενον

13. αὐτοῦ] τὸ μὲν αὐτοῦ H   21. τῶν] τὸ P   22. τῶν] τὸ P

Gallorum. quapropter porta sive ianua Italiae vocatur, quasi hinc
 in Italiam procedatur. iannae res publica ita administratur, ut ne-
 que omnino in democratiam neque in aristocratiam propendeat. ve-
 rum ex utrisque ea res publica iuxta partim in democratiam et par-
 tim in aristocratiam inclinat, maxime in iis quae ad principis ele-
 ctionem pertinere videntur. sunt enim in urbe ista familiae duae,
 quae ab antiquo eam gubernarunt et principatum in ea obtinent,
 adeo ut populi studia in utrasque quasi aequa lance conferantur.
 una de Auria sive Doria nominatur, et altera Spinula. in has fami-
 lias studia populi divisa cum sint, accidit plerumque ut pars Do-
 riam pars Spinulam eligant. hi igitur regentes populum, de suo cor-
 pore duces constituere non audent, nec populus permittit. sed ex-
 tant aliae familiae duae, quae de populi corpore habentur. una ad
 optimates, altera ad populum studiis inclinatur. uni nomen Adorni est,
 alteri Phregosii appellantur. ex his familiis dux civitati ab ea parte
 optimatum quae vincit datur. Adorni familiaritate iuncti sunt Spinu-
 lis, at familia Phregosiorum necessitudinis iure devincta est Doriis et

ὅπ' αὐτοῦ ἐς τὴν ἀρχὴν. τῷ δὲ ἡγεμόνι τούτῳ, ἐπειδὴν ἐς τὴν ἡγεμονίαν κατασταίῃ, ἐπιτέρομαι κατὰ τοὺς νόμους, ἐπιλαβομένη καὶ τῶν ἀρίστων τινῶν, τρέπειν ὡς ξυμφερότατα. περὶ μὲν οὖν τῶν προσόδων τῆς πόλεως τούτους νομίζεται ἐπιτροπεύειν, διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτοῖς δοκοίη· περὶ πολέμου δὲ καὶ εἰρήνης νομίζεται τὸν δῆμον παρελθόντα ἐς μέσον αἰρεῖσθαι ὅ τι ἂν αὐτῷ δοκοίη, ἐλόμενον δὲ ἐπιτρέπειν τῷ ἡγεμόνι πράσσειν ὡς λυσιτελέστατα. ἐς δὲ τὰς δίκας τῆς πόλεως ἐγκαθίστανται δικασταὶ ὑπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος γέ-
 10 νους, καὶ δικάζουσι κατὰ τὰ σφῶν αὐτῶν. τῆς δὲ δίκης ἔφεσις ἐστὶν ἐπὶ τὸν δῆμον, ἐπειδὴν τις αὐτῶν μὴ κατὰ τοὺς P. 140 νόμους δικάσῃται. διενεχθέντε δὲ τῷ γένεε τούτῳ, Νιόρια τε καὶ Σπίουρα, καὶ ἐς διαφορὰν σφίσι καθισταμένῳ μεγάλα τε τὴν πόλιν κακὰ εἰργάσαντο, τυράννους τε ἐς τὴν πόλιν
 15 ἐγκαθιστάντες, καὶ ἐπαγόμενοι ἀθέμιτα ἐπὶ τὴν πόλιν πράγματα. τῶν δὲ γενῶν τούτων τὸ μὲν πρὸς τοὺς Λίγυρας τε καὶ Ἰταλίαν τετραμμένον αἰρεῖται ἐναντῷ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ συμμάχους ἐπάγεται, ... τοῦ Κελτῶν βασιλέως ἐπὶ τὴν πόλιν. ξυμφοραῖς μὲν οὖν πολλαχῆ περιέπεσεν ἡ πόλις αὕτη,
 20 ἐς ἀνήκεστα κακὰ προαγομένων τῶν τῆς πόλεως γενῶν ἐπ' ἀλλήλους, καὶ τοὺς σφῶν αὐτῶν πολεμιοτάτους ἐπαγομένων B ἐπ' ἀλλήλους· ἐπειδὴν μέντοι ἀνάγκη περιπίπτοντες ἀνηκέ-

3. πράσσειν? an ἐπιτροπεύειν?

ab his in principatum provehitur. duci, ubi primum creatus est, permittitur, in consilium adhibitis optimatibus quibusdam, agere secundum leges quae maxime rei publicae conducere censuerit. vectigalia et urbis reditus ordinat ad eum modum, quo iudicaverit plurimum opibus urbis accessurum. de bello et pace populus in medium procedens consulat, et ex sua sententia ista procurat. si autem bellum adversus aliquem hostem decreverint suscipiendum, duci belli administrationem concedunt, ut sedulo caveat ne quam calamitatem sive damnum res publica capiat. quantum attinet ad urbanam iurisdictionem, indices constituuntur, qui petuntur a praedominante familia, et per se iudicant. si autem non secundum leges indicarint, provocatio ad populum est. cum autem intestinis discordiis duae illae familiae, Spinula et Doria, arderent, urbem in maxima praecipitarunt pericula: tyrannos enim introduxerunt in rem publicam, et alia nefanda in eam commiserunt. familia quae Ligures et Italos studiis prosequeretur, eligebat Italos, eosque in belli societatem adducebat. altera familia Gallorum regis auxilium implorabat, quem sibi socium faciebant. contigit ergo ut civitas illa in gravissima devolveretur pericula, dum utraque factio adduceret in urbem

V. 110 σιῶν παρὰ τὰ σφῶν ἔθιμα ἀναγκάζονται πολιτεύεσθαι ἐπὶ τῶν τυράννων, δαιμονίως ὁμοφρονοῦντες ἀλλήλοις κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἐξελαύνουσί τε αὐτίκα ὃς ἂν τύχη ἐν τῇ πόλει διαιτητῆς οὐκ ἀγαθός. ἐπαγόμενοί τε γὰρ πολλάκις τῶν Κελτῶν βασιλέα, ἐπιτρέψαντες τὴν πόλιν, αὐθις ἐξήλασαν ὁμοφρονοῦντες ἀλλήλοις, ὥστε μὴ πάνυ ἐνδιατρίβειν ἑῶντες παρὰ σφίσι τὴν τυραννίδα ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐπαρίσσει, τὰ παρόντα σφίσι καινοτομοῦντες καὶ ἐξελαύνοντες, αὐθις καθιστάσει τῶν ἀσπιῶν ἡγεμόνας καὶ κατὰ τὰ πάτρια πολιτεύονται. διάφοροι δὲ εἰσι μάλιστα τοῖς ἀπὸ Ταρακῶνος καὶ τοῖς Ταρακονησίσι τὸ παλαιόν, καὶ πολέμους διέφερον ἐπὶ πολλαῖς γενεαῖς ἐς τούτους τε καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, ὅποι ἀλλήλοις περιτύχωσιν, εἰς μάχην αὐτοὺς καθίστανται, ὥστε ἀνελεῖν ἀλλήλους, ἣν δύνονται. Ταρακονησίσι μὲν οὖν ἐς διαφορὰν καθεσιῶτες αἰεὶ τε πολέμοι εἰσιν ἐξ ὅτου ἐγένοντο· πρὸς δὲ τοὺς Οὐνετετοὺς διηρέθησαν μὲν καὶ πάλοι διὰ τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει νήσους Χίον τε καὶ Λέσβον, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ διὰ τὸν Αἰγύρων ἡγεμόνα, ὃν σφίσι ἐπαγόμενοι τύραννον ἐγκατέστησαν καὶ ἐν σιῶσει γενόμενοι τὴν πόλιν ἐπέτρεψαν ἐπιτροπεύειν τε, καὶ Οὐνετετοῖς ἐπολέμου καὶ τῷ Ταρακονησίῳ βασιλεῖ. καὶ ναῦς μὲν ἐπλήρου ἐς τὸν πρὸς Οὐνετετοὺς πόλεμον, καὶ ἐπιπλέοντες

11. πολέμου . P   14. αὐτοῖς?

eos qui summo urbis odio laborabant. postmodum res publica in acerbam necessitatem redacta est, quia legibus patriis amplius non regebatur. tandem igitur malis victi animi, cum iterum coalescerent mutua concordia, eos iudices sive principes qui minus idonei videbantur vi eiciunt. praeterea cum saepius Gallorum regem advocassent, eique urbis regimen commisissent, tandem coniuratione facta eum saepius vi expulerunt, haud aequis animis tyrannidem tolerantes. populus enim libertatis cupidus novis rebus inhiabat; eiectisque tyrannis duces de corpore suo creabant, et patrio more legibusque rem publicam porro gubernabant. sunt autem Iannenses iam ab antiquo Tarracouensibus admodum infesti, bellumque multis generationibus contra eos gessere. publice privatimque discordias et inimicitias hostiles exercuere, adeo ut si alicubi alius alii occurreret, in mutuas caedes ruerent. inimicitiae cum Tarracouensibus implacabiles perpetuae fuerunt Iannensibus. etiam Venetos iam olim odio prosequabantur, propter Lesbum et Chium insulas in Aegaeo mari sitas, necnon propter Ligurum ducem, quem sibi principem praefecerant. cum autem intestina seditione laborarent, aliis quibusdam urbis gubernacula mandarunt: ipsi vero bellum cum Venetis et Tarra-

τὰς τε ἐς τὸν Ἴόνιον πόλεις ἐκάκουν καὶ τὰς ἐπὶ τῷ Αἰγαίῳ.
 ταῦτα δὲ ἔπρασσον τοὺς Οὐνετιοὺς τιμωροῦντές τε τῷ Λι-
 γύρων τυράνῳ τῷ Φιλίππῳ. καὶ τὴν τε Κέρκυραν πῦρ ἐπι-
 5 ἐντες ἐς τὰ προάστεια κατέκαυσαν, καὶ ἔβλαπτον εἰ τι προ-
 σωροίη αὐτοῖς. ὕστερον μέντοι, ὡς πρὸς τὸν Ταρακόνων βα-
 σιλέα ἢ ὄνομα Ἀλφόνσος διενεχθέντες, ἐμάχοντο πρὸς Γαίτην
 πόλιν τῆς Ἰταλίας· ἐνιαυθὰ τε γὰρ καθομιζομένων τῶν
 τοῦ βασιλέως Ἀλφόνσου νεῶν μεγίστων, καὶ ὡς ἐπύθοριο οἱ
 10 σκευαζόμενον τὸν βασιλέα, πληρώσαντες ναῦς μεγίστας δὴ P. 141
 ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, τῶν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν ἀφικνουμένων, καὶ
 ἔξοπλισάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνήγγοντο ἐπὶ τοὺς Ταρακονη-
 σίους, καταλαβόντες δὲ αὐτὸν ἐν τῷ Γαίτης λιμένι διενευ-
 μάχουν ταῖς τοῦ βασιλέως ναυσὶν ἐπὶ πολὺν χρόνον. ἔτυχε
 15 δὲ αὐτοῦ τότε παρῶν ἐν τῇ πόλει ὁ βασιλεύς, καὶ τὴν μά-
 χην θεώμενος ἤσχαλλέ τε καὶ ἠθύμει, ὅτι πλείονον ἐν ταῖς
 ἑαυτοῦ ναυσὶν ὄντων ἀνδρῶν οὐχ οἷαί τε ἐνῆν ὑπερβάλλεσθαι
 τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. καὶ δὴ καὶ ἐμβὰς αὐτὸς ἐς τὰς ναῦς
 ὥστε ἐποτρῖναι αὐτοὺς ἐπὶ τὸν πόλεμον, μάχης οὖν καρτε-
 20 ρᾶς γενομένης ἢ τε ναῦς ἐάλω, καὶ σὺν αὐτῇ τε ἅμα ἐάλω
 καὶ ὁ Ταρακόνων βασιλεύς. εἶλε δὲ καὶ τὴν ναῦν γραμμα-
 τιστῆς τοῦ Νιόρια, ναυαρχοῦντος τότε τοῖς Ἰαννίοις. οὐ ἐπέι- B

17. ἦσαν? 22. ὅς P: corr H

conensium rege gerere auspicabantur. naves militibus, contra Vene-
 tos quas ducant, complent. urbes versus Ionium adnavigantes gravi-
 ter affligebant; nec abstinebant ab iis quae in Aegaeo mari habitau-
 tur. haec autem magno animo peragebant, ut Venetos ulciscerentur
 propter Ligurum tyrannum nomine Philippum. praeterea ignem iu-
 cientes in Corcyram suburbana incenderunt, quae cremata sunt; et
 latius saeviisset incendium, si res, ut animo agitarant, evenisset.
 postea praelium commiserunt, cum inimicitiae hostiles intervenissent
 cum Alphonso Tarraconensium rege, ad Gaeten sive Caietam Italiae
 urbem. huc enim regis Alphonsi naves appulerant maximae. quod
 ubi cognoverunt Ianuenses, videlicet regis classem eo collectam stare
 comparatam adversum sese, cives armatos naves maximas, quas huc
 mercium gratia venisse comperimus, conscendere iubent; solventesque
 ab urbe cursum contra Tarraconenses dirigebant. cum autem Tar-
 raconensium regem assecuti essent in portu Caietae, tempore longo
 certarunt. rex eo tempore intra moenia existens praelium spectabat;
 et admodum dolebat, quod sui, qui plures numero erant, hostes su-
 perare non possent. ingressus igitur ipse naves, suos cohortando ad
 praelium accendere iubebatur. commisso itaque praelio magno capta

τε περιεγέγοντο καὶ αὐτὸν εἶλον τὸν βασιλέα, ἀπέπλεον ἐπ' οἴκου. ὡς δὲ ἀγχοῦ τῆς πόλεως ἐγένοντο, πρὶν ἢ εἰς τὴν πόλιν αὐτὸν καθορμίσασθαι, ἀποστρέψας ἔπλει ἐπὶ τὴν τοῦ Αἰγύρων ἡγεμόνος χώραν, ὡς αὐτὸν τε ἐκείνῳ ἄξων αἰχμάλωτον τὸν βασιλέα Ἀλφόνσον, καὶ οἰόμενος μέγα τι ἀποίσεσθαι 5 αὐτῷ κέρδος ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος. ἐπιβὰς δὲ τῆς χώρας αὐτοῦ ἤκεν ἄγων τὸν βασιλέα αἰχμάλωτον παρὰ τὸν Αἰγυρίας τύραννον. ἐνταῦθα ὁ Μεδιολάνου ἡγεμὼν οὗτος τὸν τε βασιλέα ὑπεδέξατο ἐν τιμῇ, καὶ μεγάλως τιμήσας αὐτὸν ἀπέπεμψεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε οἶ τε 10

C' Ἰαννῶν αἰδρεῖς γνώμη διετεχθέντες πρὸς τοῦτον οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπέστησαν καὶ τὸν ἀρχόντα ἐξήλασαν, καὶ τοὺς ἐς V. 111 τὴν τῆς πόλεως ἀκρόπολιν καταφυγόντας ὁμολογίᾳ παρασυστάμενοι· καὶ αὐτοὶ ἐς τὰ πατρῷα σφίσι τοῦ λοιποῦ τὴν πόλιν διήκουν, ἐγκαθιστάντες δὲ ἡγεμόνας τῶν ἀσίων ἐπὶ τῇ 15 ἡγεμονίᾳ, ἧ καὶ πρότερον αὐτοῖς ἐνομιζέτο. ὁ μὲντοι Ἀλφόνσος ἀπολυθεὶς ὑπὸ Μεδιολάνου ἡγεμόνος εὖτως τε αὐτῷ εἶχε, καὶ ἐπιτηδείως ὑπουργῶν αὐτῷ ἂν αὐτῷ πρὸς χάριν ἡγήσασθαι ἠδεσθαι οὐκ ἐπ' αὐτῷ διὰ πάντος, ἐς ὃ δὴ ὁ τοῦ Μεδιολάνου ἡγεμὼν ἐτελεύτησεν. 20

Οὗτος δὲ ὁ Ταρακονησίων βασιλεὺς τῆς τε Βαλεντίας βασιλείων καὶ Ταρακῶνος καὶ τῆς τε Σαρδόνος νήσον καὶ

5. ἀποίσεσθαι P   6. αὐτὸς?   13. καταφυγόντες P: corr H
19. ἔσεσθαι?

navis est, quae vehebat regem Tarraconensium. rex simul in potestatem venit. scriba autem Doriae navem cepit, qui in praelio isto navali Ianuensium dux erat. qui cum victores praelio excessissent, regem captivum vehentes domum reversi sunt. naves igitur cum appropinquassent ianuae, priusquam urbem iniret dux, navigavit ad Ligurum ducis regionem, ut ei captivum Alphonsum traderet, sperans se inde haud parum commodi accepturum. ingressus itaque Ligurum ducis regionem regem captivum ad eum perduxit. dux Mediolani honorifice et magnifice regem excepit, et tandem incolumem suo regno restituit. at Ianuenses rei indignitate permoti ab illo defeecerunt et ducem expulerunt. deinde pergentes contra arcem, eam partitionibus in potestatem acceperunt; et deinceps ritu patrio urbem administrarunt, promoventes ad principatus honorem iuxta antiquas suas leges aliquem de civium numero. Alphonsus dimissus ad suos a Mediolani duce, beneficii memor hunc semper coluit; nec ei gratificari quibuscunque in rebus potuit, cunctatus est, quandiu dux superstes mansit.

Illic Tarraconensium rex imperio temperans Valentiam, Tarracoenam, Sardiniam insulam, Cynnum et Barceuona Iberiae urbem opu-

Κύριον, καὶ ἐπάρχων τῆς Βαρκωνίης πόλεως εὐδαιμόνος D
κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ἀφίκειο ἐς Σικελίαν μὲν πρῶτον, μετὰ δὲ
ταῦτα ἐς Ἰταλίαν καὶ ἐπὶ Παρθενόπην, καὶ τὴν βασιλείαν
κατέσχε τροπῶ τοιῶδε· τὴν γὰρ Νεάπολιν ταύτην τῆς Ἰτα-
5 λίας προελθοῦσαν τὸ παλαιὸν ἐς τὸν Κελτῶν βασιλέα, ἀπε-
δείκνυτο ἀπὸ οἴκου τοῦ βασιλέως ἐς τήνδε τὴν χώραν τῆς
Ἰταλίας βασιλέα καὶ ἄρχοντα. ἡ δὲ βασιλεία ἄρχεται μὲν
ἀπὸ Ἰαπυγίας ἄκρας καὶ Μεσαπίας, καὶ ἐπὶ πολὺ προῖονθου
κατὰ τὸν Ἴονιον κόλπον ἐπ' ἀριστερὰ εἰσπλέοντι ἀμείβει τε
10 τὴν χώραν τῆς Βάρης οὕτω καλουμένης, καὶ γε τὴν βασιλι-
κωτάτην ἐπέχει λόγου ἀξίαν οὕτω χώραν. μετὰ δὲ τὴν Γή-
πορον οὕτω καλουμένην διήκει ἐπὶ Γαίτην καὶ ἐπὶ Δεδίην, P. 142
πόλιν ὁμορουῶσαν τὸ πρὸς ἐσπέραν τῆ Ῥωμαίων χώρα, τὸ δὲ
πρὸς ἔω τῆ Ἰονίῳ. ἔχει δὲ καὶ τὴν πρὸς Σικελίαν τετραμ-
15 μένην χώραν, Ἑλλάδα τὸ παλαιὸν καλουμένην, τὰ νῦν δὲ Κα-
λαβρίαν. ὡς δὴ οὖν ἐπὶ τῶν Κελτῶν βασιλέα περιετλήθηεν
ἢ τῆς Νευπόλεως βασιλεία, ἐπέστησαν αὐτῇ βασιλέα τῶν
προσηκόντων αὐτοῖ, ἓνα οἴκου τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ ἀφικό-
μενος ἐς τὴν Νεάπολιν (Λαντίλαος δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ) ἐβα-
20 σίλευε τε τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ μέγα δυνάμειος τῶν κατὰ τὴν
Ἰταλίαν ἐπὶ τε τὴν Τυρρητῶν ἀρχὴν ἐστρατεύετο καὶ ἐπὶ
τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, μεγάλα ἀποδεικνύμενος ἔργα. καὶ δὲ,
καὶ ἐπὶ τὴν τῶν Τυρρητῶν μητρόπολιν Φλωρεντίαν στρατὸν

12. ἐπὶ Δεδίην] Anagniam margo P

lentam, primum in Siciliam appulit, postea venit in Italiam et Parthenopen, quae et Neapolis, regnumque in hunc modum occupavit. Neapolis quondam Italiae subiecta, translata est ad Gallorum regem, qui de sua familia semper regem et principem huic praeficiebat. regnum autem hoc incipit ab Iapygia summa et Mesapia; et in longum progrediens versus Ionicum sinum, dextra ambit regionem Vares sive Barum dictam. regio ista plane regalissima et regio nomine digna est. post Gepanum (sive Brutios, Terram laboris) sic nominatim extendit se usque Gaeten et Diam urbem Romanorum regioni finitimam. et hic quidem terminus est occidentalis. versus Orientem attingit Gonium. qua autem spectat Siciliam, regionem habet antiquitus Graeciam, nunc vero Calabriam nuncupatam. ubi primum in dicionem regis Gallorum istud regnum concessit, accepit regem propinquum genere regi Gallorum. qui ut pervenit in regnum (nomen eius erat Lantilaus), regioni isti universae imperavit. cum iam opibus reliquaque potentia plurimum polleret, arma cepit adversus Tyrhenorum regnum atque adeo contra reliquam Italiam, ubique praeclara facinora designans. et quidem movens exercitum contra Tyr-

Β ἐπαγόμενος καὶ προσκαθεζόμενος ἐπολιόρκει. ὡς δὲ χροτιώ-
 τέρα ἐγένετο ἢ πολιορκία, λέγεται ὡς ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ
 ἀφικόμενοι οἱ τῆς πόλεως λόγους προσέφερον περὶ εἰρήνης,
 φάσκοντες πείσεσθαι αὐτοὺς ὅτι ἂν κελεύει, καὶ ἐπὶ τού-
 τοις διαλύεσθαι. τὸν δὲ ξυμβαίοντα αἰτεῖσθαι τῶν ἀσιῶν⁵
 τινὸς θυγατέρα, εὐπρεπῆ τε οὖσαν καὶ πασῶν δὴ τῶν ἐν τῇ
 πόλει λεγομένην εἶναι καλλίω [, ταύτην ὡς ἐπίθετο κάλλει
 διενεγκεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει λεγομένων εἶναι]. φέρει δὲ αὐτῇ
 ἢ πόλις μάλιστα δὴ γυναικας κάλλει διαφερούσας τῶν ἐν
 Ἰταλίᾳ μετ' αὐτὴν γε παρθένους. ταύτην δὲ ἀναπιθανόμε-¹⁰
 νος οἴτω ἔχειν ἐς κάλλος (ἦν δὲ ἄλλως ὁ βασιλεὺς οὗτος καὶ
 C ἐς γυναικας ἐπιμανῆς καὶ ἀκόλαστος), αἰτούμενος ταύτην
 αὐτῷ δοθῆναι τὴν γυναικα, ἐπὶ τῇ ξυμβάσει αὐτὸν συιαινέ-
 σαι τοὺς Τυρρηνοὺς, καὶ κελεῦσαι τὸν πατέρα, σκευασάμενον
 τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ καλλίστῳ δὴ κόσμῳ, ἐκδοῦναι τῷ¹⁵
 βασιλεῖ. τυχεῖν δὲ ἰατρὸν τὸν τῆς παιδὸς ταύτης πατέρα,
 ἦκοντά τε ἐς τὰ πρῶτα τῆς τέχνης καὶ ἐπὶ πείρῳ πολλῶν
 ἀφικόμενον. ὡς δ' οὐκ ἠδύνατο διαφυγεῖν ὥστε μὴ ἐκδοῦναι
 τὴν θυγατέρα, ἐγκερασάμενον κώνειον ὡς ἠδύνατο ἰσχυρότα-
 τον (ἐν δὴ ταύτῃ τῇ πόλει μάλιστα δὴ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων²⁰
 ἐγκρινῶνται τὸ κώνειον ἄμεινον τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι)
 καὶ ἐμβάψαντα τὸ λέντιον ἐς τὸ κώνειον, φέροντα δοῦναι τῇ

7. λεγομένων P ταύτην — εἶναι] haec unus codex om 14.
 ἔσκευασάμενον P.

rhenorum urbem Florentiam, eamque obsidens expugnare nitebatur. cum autem in longum urbis obsidio extraheretur tempus, et obsessi iam ad extremam venissent necessitatem, ferunt eos in colloquium venisse cum rege, petentes pacem, promittentes interim se promptos et paratos esse facere quaecumque imperasset, saltem pacem daret penitentibus. quorum precibus victus postulavit civis cuiusdam filiam forma excellentem omnes quae tunc in ea urbe formosae habebantur. hanc cum accepisset formae elegantia omnes superare (fert enim urbs ista mulieres in primis forma praestantes virginesque venustissimas), eam petit sibi uxorem dari, cum in colloquium cum Tyrrenis super pace iungenda venisset. erat enim rex ille caetera intemperans et libidinosissimus, et tantum non insaniebat amore mulierum. iusserunt itaque Tyrreni ut pater virginis eam quam pulcherrime exornatam regi traderet. aiunt puellae patrem fuisse medicum insignem, adeo ut facile omnes ea facultate superaret. cum igitur multa tentaret, nec tamen posset ulla ratione sibi consulere quid filiam regi daret, commiscuit cicutam quam potuit efficacissimam. in ista namque Italiae urbe cicutam commiscere solent efficaciorum quam

θυγατρί, ὡς ἐπειδὴν αὐτῇ ἐπιμίσγοιτο ὁ βασιλεὺς, μετὰ τὴν D
 συνουσίαν ἐκμάσσειν τὸ αἰδοῖον τῷ λεντίῳ ὡς εὐπρεπέστατα·
 ταύτην δὲ λαβοῦσαν τὸ λέντιον, θέας τε ἄξιον ὄν καὶ χρυσῶν
 κεκοσμημένον, φυλάττειν, ὥστε ὑποουγιῶν τῷ βασιλεῖ μετὰ γε
 5 τὴν συνουσίαν, ἢ ἐνετέλλετο αὐτῇ ὁ πατήρ. ἐπεὶ δὲ ἄγοντες V. 112
 τὴν γυναῖκα ἐνεχείρισαν τῷ βασιλεῖ, θεασάμενον ἐκπλαγῆναι
 τῷ κάλλει αὐτῆς καὶ ἐρασθέντι συγγειέσθαι, πειθομένην τὴν
 παῖδα τῷ πατρὶ κατὰ τὰ ἐντεταλμένα, τῷ τε λεντίῳ αὐτίκα
 φιλοφρονουμένην ἐκμάσσειν τὸ αἰδοῖον. καὶ ὡς ἤψατο ἐν
 10 ὕψιότητι γενομένου, αὐτίκα πυρῆσαι τὸν βασιλέα καὶ μετ' οὐ P. 143
 πολὺ ἀποθανεῖν. τελευτῆσαι μὲν δὴ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
 ὡς ἐπ' αὐτὴν ἐπελήλυθε τὸ κώνειον, διανεμηθὲν ἐγένετο, δι'
 ὕψου τὸ κώνειον ἀψαμένους τοῦ λεντίου. τελευτίσαντος μὲν
 οὖν οὕτω τοῦ βασιλέως τὸν τε στρατὸν διαλυθῆναι, ἀποχω-
 15 ρήσαντα ἐπ' οἶκον, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθέραν γενέσθαι τῆς πο-
 λιορκίας. λέγουσι δὲ Ἰταλῶν τινὲς ὡς οὐχ ὁ πατήρ εἶη ὁ τὸ
 λέντιον δεδωκὼς τῇ γυναικὶ καὶ ἐγκρασάμενος, ἀλλ' ἡ βουλή
 τῆς πόλεως αὐτὴν συσκευάσασα τῇ καλλίστῃ κόσμῳ, ὡς εὐ-
 20 πρεπεστέρην φανῆναι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὸ λέντιον δοῦναι, τοῦ-
 τῷ δὲ φιλοφρονεῖσθαι βασιλέα ἐς τὴν συνουσίαν. ἀλλὰ ταῦ-
 τα μὲν ἐς τοσοῦτον λεγόμενα παρίμεν, οὐκ εὐηρηπῆ ὄντα·
 μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν τοῦ βασιλέως Λαντιλάου τὴν γυναῖκα B

6. θεασάμενος P

7. πυθομένην P

in reliquis urbibus. accepit et pannum, quem cicutaе immersit, ut
 venenum imbiberet. quo facto, pannum veneno imbutum filiae de-
 dit, monens ut, ubi rex cum ea concubisset, ipsa panno isto men-
 tulam eius quam decentissime abstergeret. hunc igitur cum accepis-
 set pannum auro exornatum spectaculoque dignum, eum diligenter
 custodivit, ut regi, sicuti pater praeceperat, post concubitum inser-
 vire posset. ducentes igitur virginem istam obtulerunt regi. qui ea
 visa, formae pulchritudine captus, obstupuit, amoreque ardens cum
 ea Veneris foedus iniit. puella autem iussa patris faciens, multis
 blandimentis adhibitis, panno regis mentulam abstersit. quo cum es-
 set tactus rex, in humorem nonnihil resolutus in febrim incidit acu-
 tissimam et continuo expiravit. etiam puellam esse mortuam tra-
 dunt, cum et ipsam cicuta per humorem diffusa contagio infecisset.
 regis exercitus, ubi primum ipse mortem obiit, dilapsus domum re-
 diit, et Florentia obsidione liberata est. quidam Itali perhibent non
 patrem pannum infectum veneno puellae tribuisse, verum senatum
 urbis eam exornasse quam pulcherrimo ornatu, ut formosissima regi
 appareret; eundem etiam senatum pannum dedisse. hinc ad coitum
 mire alliciebatur rex. sed haec hactenus, quia turpia sunt, dixisse

αὐτοῦ ἐνοχλουμένην εἰς τὴν βασιλείαν ὑπό τε τῶν Ἰταλῶν καὶ ὑπὸ τῶν τῆς χώρας ἄρχόντων, πράγματα παρεχόντων αὐτῇ γημαιμένη Ῥαινερίῳ τῷ Προβεντίας βασιλεῖ, ἀνεπιμῶ δ' ὄντι τοῦ Κελιωῶν βασιλέως, παραδοῦναι τε τὴν βασιλείαν τῆς Παρθενοῦνης. ταύτην δ' εἶναι θυγατέρα ἐπνθόμεθα τοῦ Ταράν. 5 του τε καὶ τῆς Ἰαπυγίας ἡγεμόνος, τοῦ Οὐρσίνων οἴκου ἦτοι Ἀρκίων, ὡς ἂν ταύτῃ Ἑλληνιστὶ λέγοιτο, ἀνδρὸς τὰ μέγιστα δυναμέου ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς Νεαπόλεως. τὸν μὲν οὖν Ῥαινερίον παραλαβόντα τὴν βασιλείαν διαγενέσθαι βασιλευόντα εἴη δυοκαίδεκα. ἐν τούτῳ δὲ Ἀλφόνσον τὸν Ταρακό- 10 νων βασιλέα καὶ Σαρδόνος καὶ Βαλεντίας, οἴκου ὄντα τῶν Μεδίων, στόλον ναυπηγησάμενον μέγιστον, ἐπαγομένων αὐτὸν τῶν ἐν Σικελίᾳ Παρορμένων, ἀφικέσθαι τε ἐς Σικελίαν καὶ εἶφ' αὐτῷ σύμπασαν ποιησάμενον ἔχειν, μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ ταύτης τῆς νήσου ὀρμώμενον κατασχεῖν τὴν ἐν τῇ Παρθενό- 15 πη ἀκρόπολιν τὴν μεσόγαιον. εἰσὶ γὰρ τῆ πόλει ταύτῃ δύο παράλιοι ἀκρόπόλεις καὶ μία μεσόγαιος. στρατὸν δ' ἐπαγομένος ἐπολιόρχει τε τὴν πόλιν, καὶ μηχανὰς προσφέρων ἐπειρῶτο ἐλεῖν. ἔνθα καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βληθεὶς τηλεβόλῳ ἐτελεύτησε. μετ' οὐ πολὺ δὲ παραστησάμενος εἰλέ τε καὶ 20 κατέσχε τὴν πόλιν. μετὰ ταῦτα τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιόρχει, τὴν τε παράλιον καὶ τὴν μεσόγαιον. τὴν μέντοι μεσόγαιον παραστησάμενος λιμῶ ἔξεπολιόρκησε, τὴν δὲ παράλιον παρα-

12. ἀπαγομένων Ρ

sufficiat. post obitum regis Lantilai, cum uxor eius admodum inquietaretur propter regnum ab Italis, necnon regionis duces ipsi plurima negotia facerent, nupsit Rainerio provinciae regi, Gallorum regis patrueli, eique regnum Neapolitanum tradidit. accepimus autem hanc fuisse filiam Tarenti et Iapygiae ducis, qui ortus ex familia Ursinorum sive (ut Graece dicam) Arctiorum, qui que plurimum pollebat opibus et potentia in regione Parthenopes. Rainerius annis regnavit duodecim. interea Alphonsus natus de familia Medinorum, rex Tarraconensium, Sardiniae et Valentiae classem adornabat maximam. qua instructus, cum Siceliotae remiges strenuam operam locarent, in Siciliam delatus est; quam subegit et postmodum imperio rexit. hinc deinde profectus Parthenopes arcem mediterraneam occupavit. Parthenope arces habet maritimas duas et unam mediterraneam. adducens igitur Alphonsus copias urbem eam oppugnabat, et admovens machinas muro omnigenas eam sui iuris facere conabatur. ibi tum Alphonsi frater bombardae globo ictus occubuit. nec multo post urbs in manus venit. hinc copias ad maritimam et mediterraneam movit. mediterraneam fame expugnavit, maritimam cepit, cum

διδόντων αὐτῷ τῶν φυλάκων κατέσχε καὶ φρουρὰν ἐγκαθίστησιν. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως γυνὴ ἐπολιορκεῖτο μὲν ἐν τῇ πρὸς τῆς πόλεως λιμένι ἀκροπόλει· καὶ ὁ τε ἀνὴρ αὐτῆς ἰπεξήλθεν ἀπελαννόμενος, καὶ ἀπέπλει ἐπὶ Προβεντίας ὡς στραβτόν τε ἐπάξων ὅτι τάχιστα καὶ τιμωρήσων τῇ γυναικί. ἔνθα ἡ βασίλεια Φορτίαν τὸν τῆς Μάρκης ἡγεμόνα μεταπεμφαμένη, καὶ τότε δὴ ἐν Ἰταλίᾳ μέγα δυνάμενον τὰ ἐς στρατηγίαν, τὸν τε Ἀλφόνσον ἐξήλασε τῆς πόλεως. ἐκβαλοῦσα ἐκεῖνον ἴσχει τὴν πόλιν, συνεπιλαβομένου τοῦ Φορτία αὐτῆς. ὡς

10 δὲ ἐπ' αὐτῇ τὰ πράγματα ἐγένετο, τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιορκεῖ τὴν πρὸς τῷ ὄρει μεσόγειον, καὶ ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν προκαθεζομένη, λιμῇ ἐπολιορκεῖ. μετὰ δὲ ταῦτα χρό- P. 144
 νου οὐ πολλοῦ διελθόντος, τοῦ Φορτίου διατρίβοντος ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἔχοντος ἀμφὶ τοὺς οἰκείους πολέμους, ὠρμημένος ἀπὸ

15 Σικελίας ὁ Ταρακῶνος βασιλεὺς Ἀλφόνσος τὴν τε Καλαβρίαν ὑπηγάγετο μὲν πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύμα συλλέξας ἐπήλασέ τε δευτέρον καὶ κατέσχε τὴν πόλιν. καὶ ἡ τε βασι- V. 113
 λεια Ῥαινερίου ὑπέξέσχε ἐς τῆς ἀκροπόλεως ἐπὶ τὸν παῖδα αὐτῆς, ἡγεμόνα Ταράντου καὶ Ἰαπυγίας· τὸν γὰρ δὴ ἡγε-

20 μόνα τῆς Ἰαπυγίας ἐγήματο μετὰ τὴν τελευταίην Λαντισλάου, ἀφ' ἧς ἔσχε παῖδα τοῦτον τὸν Ἰαπυγίας ἡγεμόνα. ὡς μέντοι Ἀλφόνσος κατέσχε τὴν πόλιν καὶ χώραν τὴν Γήρονον B
 καλουμένην, ἐπολέμει πρὸς τὸν Ἰαπυγίας ἡγεμόνα παῖδά τε τῆς Μαρίας βασιλίδος, καὶ ἐπιὼν κατεστρέφειο τὴν χώραν.

eam dederent milites qui in ea erant; cui et praesidium imposuit. uxor autem regis obsidione urgebatur in arce, quae sita est in portu prope urbem. maritus vero clam egressus navigabat in Provinciam, inde adducturus exercitum, quo munitus uxori obsessae suppetias ferret. interea regina, cum obsidione premeretur, accersens Sphortiam Marchiae principem, qui ea tempestate dux belli peritissimus habebatur, Alphonsum expulit, urbemque adiuta ab Sphortia recuperavit. cum autem regina iam rerum summa potiretur, arcem mediterraneam in monte sitam obsidione circumdat; quam cum vi capere non posset, fame expugnavit. postea non longo tempore interiecto, cum Sphortia domesticis distineretur bellis, Alphonsus Tarraconensium rex ex Sicilia profectus Calabriam primo subegit; postmodum comparato exercitu iterum Parthenopen accessit, eamque occupavit. regina autem Rainerii ex arce effugiens contendit ad filium suum, Tarenti et Iapygiae principem. nam nupserat post Lantilai mortem Iapygiae principi; ex qua filium hunc Iapygiae principem tulit. Alphonsus, urbe capta et regione quae Gepanum nominatur

χρόνου δὲ ἐπιγινόμενου πρόσβεις τε πέμπων παρ' αὐτὸν ὁ τῆς Ἰαπυγίας ἡγεμὼν ἤξιόν τε αὐτῷ σπένδεσθαι, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ἡρμόσατο γὰρ δὴ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ νόθῳ Ἰνφεράνδῳ τὴν ἀδελφιδουὴν τοῦ Ἰαπυγίας ἄρχοντος, θυγατέρα δὲ τοῦ Βενόζης ἡγεμόνος, καὶ σπονδὰς 5 ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ ξένους τε καὶ ὑπηκόους εἶναι τῷ βασιλεῖ Ἀλφόνσῳ, μετεπέμπετο ἐπὶ τὴν Νεάπολιν, ἔνθα δὴ ἀφικόμενος ἐς δέος καθίστατο μὴ ἀλῆ ἐπὶ τοῦ βασιλέως, καὶ διὰ τὸδε τὸ δέος ἔδοξε παθεῖν τὰ ἐς φρένας.

C Οὕτω μὲν ἐς Ἰταλίαν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῆς τε Σικελίας 10 καὶ Παρθενόπης ἀφίκετο Ἀλφόνσος ἀπὸ Ταρακῶνος· ἐλθὼν δὲ ἐς Ἰταλίαν διέτριβεν αὐτοῦ τὰ μὲν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς τὰ δὲ πρὸς τοὺς Οὐνετιοὺς πολεμῶν, τὰ δὲ καὶ σπενδόμενος διετέλει. Ἰανυῖους μὲν ἐπῆγε στόλῳ μεγάλῳ Ῥαινέριος βασιλεὺς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἐπειρῶντο ἀποβῆναι· καὶ ὡς οὐχ 15 οἰοί τε ἐγένοντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἶκον.

Ἀλφόνσος μὲν οὖν τὴν Λιγύων χώραν καὶ Ταρακῶνος ἐπέτρεψε τῷ ἀδελφῷ, βασιλεῖ γενομένῳ Ναβάρης· τοῦτον γὰρ ἀπὸ Ταρακῶνος ἐπαγόμενοι οἱ τῆς Ναβάρης χώραν ἐνοικοῦντες, ὅτι γυναικὰ ἐγεγαμήκει τοῦ βασιλέως θυγατέρα, καὶ 20

D σφίσιν ἐστήσαντο βασιλεία κατὰ τὰ σφῶν αὐτῶν ἔθιμα. οἱ

subacta, bello persequi aggressus est Iapygiae principem, Mariae reginae filium. accedens igitur, copiis quamplurimis instructus, regionem subiiciebat. princeps igitur Iapygiae necessitate motus legatos misit qui pacem orarent; quam consecutus est. paci autem iunxerunt affinitatem: nam rex filio suo notho, cuius nomen erat Imphernandus, in matrimonium collocavit consobrinam principis Iapygiae, filiam vero principis qui Venozam rexerat. peracto foedere, in quo tenebatur ut in posterum et hospites regique obedienter essent, Iapygiae princeps Parthenopen vocabatur. eo cum venisset, admodum metuebatur ne caperetur ab rege. propter hunc metum, qui adeo magnus erat, phrenesi laborare creditus est.

Hoc modo in Italiam ab Tarracone profectus Alphonsus Sicilia et Neapolitano regno potitus est. cum venisset in Italiam, ibi moratus est, nunc cum Venetis nunc cum Tyrrenis bella gerens, et foedera pangens. rex Rainerius Ianuensium classe magna ad urbem accessit. cum autem conarentur milites exponere navibus in urbem, nec coepta succederent, re infecta domos rediere.

Alphonsus Ligurum et Tarraconis regionem fratri suo regi Nabaris commisit. hunc enim Nabaris regionis incolae petentes, ab Tarracone, quod regis filiam uxorem duxisset, sibi regem iuxta patriam consuetudinem ordinarunt. nam maxima pars occidentalium tributa quidem

γὰρ πρὸς ἑσπέραν οἱ πλείους σχεδὸν τι ἀποφέρονται μὲν καὶ D
 τὰς τῶν πόλεων προσόδους, ἀρχὰς δὲ οὐ πάντο τι αὐτοῖς
 ἕξεστιν ἐγκαθιστάναι ἐς τὰς πόλεις ἢ φυλακὰς, ἀλλ' αὐτοὶ τε
 οἱ ἐπιχώριοι τὰς τε ἀρχὰς μετῴσι καὶ φυλακὰς καταστησά-
 5 μμενοι τὴν χώραν ἐπιτροπεύουσι, καὶ τὰ πάτρια σφίσι βιάζε-
 σθαι οὐκ ἕξεστι τοὺς ἐπιχωρίους τὸν βασιλέα παρὰ τὰ σφῶν
 αὐτῶν ἔθιμα. τότε μὲν οὖν, ὡς ἐπαγομένων σφίσι βασιλέα
 τῶν Ναβάρης ἀσιτῶν ἐπὶ τὴν χώραν τὸν Ἀλφόνσου ἀδελφὸν
 ἐγένετο αὐτῷ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παῖς καὶ ἐτράφη ἀμφὶ
 10 τὰ δώδεκα ἔτη γεγονώς, τὸν μὲν παῖδα κατέσχον αὐτοῦ, τὸν
 δὲ βασιλέα ἀπεπέμψαντο, φάμενοι ὡς ἐπεὶ τε ἐγένετο παῖς,
 οὐ μετεῖναι αὐτῷ τῆς βασιλείας ἔτι τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' εἰς τὸν P. 145
 παῖδα ἀνήκειν. ταῦτα μὲν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐγένετο. ὅτε
 δὲ ἐπὶ Ἰταλίαν ἀφίκειο Ἀλφόνσος, τὸν τε ἀδελφὸν κατέλιπεν
 15 ἐπιτροπεύειν τὴν χώραν αὐτοῦ.

Ἀρχεται δὲ αὕτη ἀπὸ Βαλεντίας τῆς χώρας. καὶ ἡ
 Βαλεντία πόλις ἐστὶ μεγάλη τε καὶ εὐδαιμών, καὶ βασιλεία
 ἐστὶν ἐν αὐτῇ βασιλέως Βαλεντίας. οἰκεῖται δὲ αὕτη ἡ πό-
 λις ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν διέχουσα στα-
 20 δίους ἀμφὶ τοὺς ἑπτακοσίους, ἀντικρὺ Σαρδόνος τῆς νήσου.
 μετὰ δὲ ἡ Ταρακῶν καλουμένη χώρα διήκει ἔστε ἐπὶ Βαρ-
 κενώνην. ταύτης δ' ὡς ἔχειται τῆς Ταρακῶνος χώρας ἐπὶ
 Προβεντίαν τὴν Γαλατίαν. ὥστε δεῖ λεγεῖν τοὺς ὄρους τῆσδε

7. ἐπαγόμενον P: corr H . 22. ὡς] αὐ?

pendunt, nec tamen licet cuiquam urbibus eorum principes dare et
 praesidium imponere; verum indigenae magistratus creant, et suis
 praesidiis, non externis regionem defendunt. nec etiam regi licet eos
 cogere ut praeter patriae suae morem res publicas administrent. ea
 quidem tempestate, cum cives earum urbium quas Nabares regio
 complectitur, sibi constituisent regem fratrem Alphonsi, contigit ut
 ei nasceretur filius ex uxore. qui educatus attigit annum duodeci-
 mum. hunc igitur assumentes regionis incolae, regem dimiserunt,
 dicentes non amplius ei concedi, cum filium habeat, regnum tractare,
 sed filio regni administrationem tunc competere. haec quidem haud
 multo post acciderunt. Alphonsus cum in Italiam pervenisset, fratri
 regionem suam mandavit.

Haec autem initium sumit ab Valentiae regione. Valentia urbs
 magna est et opulenta; Valentiaeque rex eam regni sui sedem tenet.
 sita est ea urbs ex adverso Sardiniae, recedens ab Herculis
 columnarum traiectu septingentis stadiis. huic succedit regio quam
 Tarraconensem appellant, quae porrigitur usque Barcenonem. huic
 contermina est Tarraconis regio, et patet usque ad Barcenonem ver-

Βτῆς βασιλέως χώρας· τὸ μὲν πρὸς ἕω δρίζοιτο ἂν τῆ Γα-
λατία τῆς Προβεντίας, τὸ δὲ πρὸς ἐσπέραν τῆ Ἰβηρία, τὸ δὲ
πρὸς ἄρκτον τῆ Ναβάρη. Βαρκενῶν δέ ἐστι πόλις τῶν πρὸς
ἐσπέραν πλούτω τε καὶ δυνάμει ὑπερφέρουσα, διοικεῖται δὲ
ἐς ἀριστοκρατίαν τετραμμένη τὸ πλεόν, καὶ ὑπὸ βασιλεῖ Τα-5
ρακῶνος ἀξιοῖ πολιτεύεσθαι ἐς τὰ πάτρια. ἀντικρὺ δὲ ταύ-
της Κύρονος ἐστὶ νῆσος εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ
ἡ περίοδος τῆς νήσου λέγεται ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους σταδίους.
V. 114 ἔστι δὲ παρ' αὐτῆ καὶ νῆσος ἑτέρα, ἡ μείων καλουμένη·
αὕτη καὶ ἐν τῆ ὑπὸ τῷ Ταρακῶνων βασιλεῖ τατιομένη ἄρ-10
χοιτα λαμβάνει. Σαρδῶ μέντοι ἡ νῆσος, μεγίστη τε οὔσα
καὶ ἀμφὶ τοὺς πεντακισχιλίους σταδίους ἔχουσα τὴν περιό-
C δον, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τούτῳ διατελεῖ. δύο δὲ πόλεις εἰσὶν
ἐν αὐτῇ εὐδαίμονες, Ὀρτύγιά τε καὶ Σαγέρη· ἡ μὲν πρὸς
ἕω τῆς νήσου, ἡ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἔχουσα οἰκεῖται. κου-15
ρέλιον δ' ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ οἱ ἄλιεῖς δρέπονται ἀπὸ θαλάσ-
σης τῆς νήσου, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἄλλην ἀφικνεῖται οἰκου-
μένην. Ἰβηρία δὲ ὡς ἔχει, ἀρξάμενη ἀπὸ Γαλατίας, ἀφ' ἧς
χώρας Κελτίβηρες διαδέχονται καὶ Γασκῶνῃ χώρα, ὑπὸ τῷ
Κελτῶν βασιλεῖ διατελοῦσα. μετὰ δὲ τὸ πρὸς ἕω Πισκαίῶν 20
χώρα διαδέχεται, ἐπὶ Ἰβηρίαν διατεινούσα. Ἰβηρία δὲ μεγί-
στη οὔσα τῶν πρὸς ἐσπέραν χώρα, μετὰ γε τὴν Κελτικὴν,

sus Provinciam Galliae. verum dicere nos oportet regionis limites. versus Orientem Provincia Galliae, versus Occidentem terminatur Iberia sive Hispania. septentrionalis limes est Navarrae regio. Barce- non urbs, Occidentem spectans, divitiis potentiaque excellit. administratur plerumque in aristocratiam conversa. permittitur ei ab Tarraconensium rege suo iure vivere. e regione huius urbis sita est Cyrenus (quae et Corsica), insula opulenta et populosa; cuius ambitus complectitur duo milia stadiorum. nec procul abest alia insula quae Maiorica (seu Minorica potius) dicitur, quae et ipsa subiecta est Tarraconensium regi et ab eodem principem accipit. Sardinia, quae insula maxima existit, cuius ambitus continet quinque milia stadiorum, Tarraconensium et ipsa regi obtemperat et sub eius ditione agit. sunt in hac insula urbes duae opibus florentes, Orestilia et Sagera; quarum una versus Orientem, altera versus meridiem insulae sita est: pisces huius insulae plurimum lucri ex eo mari ferunt. hinc in aliam urbem pervenitur. Iberia, qua initium sumit ab Gallia, habet finitimos Celtiberos, quibus annexa est Gasconia regio, sub Gallorum rege degens. postea succedit Pescainorum regio, versus Orientem in Iberiam tendens. Iberia, quae post Galliam maxima regio inter Occidentales est, versus Occidentem in Oceanum

διήκει ἐπὶ ὠκεανὸν τὸ πρὸς ἐσπέραν, τὸ δὲ πρὸς ἕω Ναβά-
 ρη τε καὶ Γαλατία, καὶ τὸ πρὸς μεσημβριάν τῇ Πορτογαλ-
 λία, ἣτις παράλιος οὔσα χώρα ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ ἐπὶ πολὺ
 5 ἐστὶ τὸ τοῦ Ἰακώβου ἱερὸν. Πορτογαλλία δεχομένη τῆς
 Ἰβηρίας διήκει ἐπὶ τὴν ἐντὸς θάλασσαν τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ τὴν
 τῆς Γρανάτης χώραν. τῆς δὲ Ἰβηρίας χώρας, μεγίστης τε
 οὔσης καὶ εὐδαίμονος, πόλεις εἰσὶν, ἐν αἷς τὰ βασιλεία, ἣ τε
 10 Διβήληνα καλουμένη, μεγάλη τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ Κορ-
 δύβη Μορσίκη καὶ τὸ λεγόμενον Τολέδον καὶ Σαλαμάγκη.
 καὶ ἱερὸν δὲ τοῦ Ἰακώβου ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ ἐστὶ παρὰ τὸν
 ὠκεανὸν καὶ τὴν ἐκτὸς θάλασσαν. διήκει δὲ καὶ πρὸς τὴν
 ἐντὸς θάλασσαν ἣ τοῦ Ἰβήρων βασιλείως χώρα. Πορτογαλ-
 λία δὲ οἰκεῖται πρὸς τῷ πορθμῷ, ἀπὸ Γρανάτης ἀρξαμένη,
 15 ἐπὶ τε τὸν πορθμὸν καὶ τὴν ἐκτὸς θάλασσαν ἄχρις Ἰβηρίας.
 Γρανάτη δὲ ἡ χώρα, μεσόγαιος οὔσα, ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν καὶ
 Γαλατίαν διατεινούσα, οὐ πάνυ τι οὔτε τῇ ἐντὸς θαλάττῃ
 οὔτε τῷ ὠκεανῷ προσχωρῆται. ὁ μέντοι Ἰβηρίας βασιλεὺς μέ-
 20 γιστον δύναται τῶνδε τῶν χωρῶν, καὶ οἴκου ὧν τοῦ Ἄλμη-
 νίου τῆς Γαλατίας, τῶν Αἰβύων τὴν τῆς Γρανάτης χώραν ἄγων
 καὶ φέρων, οὐ πάνυται διαπολεμῶν. καὶ φόρον μὲν ἀπάγει ὁ
 τῆς Γρανάτης Αἰβύων βασιλεὺς τῷ Ἰβήρων βασιλεῖ, ὅποτε
 σπένδοιτο· πολλὰκις δὲ ἐπελαύνων πολιορκεῖ τε τὴν πόλιν καὶ Β

excurrit. ab Oriente Navarram et Galliam habet. versus meridiem
 panditur in Turtugannam, quae maritima regio est et ad Oceanum
 se extendit; etiam regione Granata, quae sub Poenorum sive Mauro-
 rum imperio est, terminatur. intra hanc Iacobi sepulcrum visitur.
 hinc Portugalia regio Hispaniae subit, quae se extendit ad mare,
 quod intra traiectum est, quo venit ad Granatam regionem. Iberia
 cum regio sit maxima et ditissima, urbes habet regias, Dibitinam ur-
 bem magnam et populosam, Cordubam, Morsicam, necnon Ludum et
 Salamancam. etiam sepulcrum Iacobi in ea regione, iuxta Oceanum
 et mare externum, celebre est. ad mare vero internum Iberorum
 quoque regis terra porrigitur. Portugalia sita est iuxta traiectum, a
 Granata incipiens, usque ad traiectum et internum mare excurrens,
 vergit in Iberiam. Granata, quae regio mediterranea est, in Iberiam
 et Galliam procurrit, nec multum vel interno vel externo Oceano
 utitur. Iberorum rex in istis duabus regionibus plurimum potest;
 qui cum sit ortus de familia Almenii Galliae, Granatae regionem,
 quae Poenorum est, ferens atque ageus haud cessat bellum gerere.
 rex Poenorum, Granatam qui regit, ubi pax composita fuerit, Ibero-
 rum regi tributum pendit; qui interdum accurrens urbem obsidet et

τὴν χώραν αὐτοῦ ληΐζεται. ὄρεινὴ δέ ἐστιν ἐπ' ὄρους, ὃ ἀπὸ τῆς ἐντὸς θαλάσσης ἀρξάμενον κατατείνει ἐπὶ τὸν ὠκεανόν, ἐπὶ τὴν Πορτουγαλλίαν χώραν.

Οὗτοι μὲν οὖν οἱ βασιλεῖς πρὸς τε ἀλλήλους διενεχθέντες τε ἐπολέμησαν πολλαχῆ, καὶ κοινῆ πρὸς τὸν βάρβαρον, τὰ τε 5 ἄλλα καὶ πρὸς τὸν Ἰβηρίας τοῦτον βασιλέα Ἀλφόνσος ὁ Ταρακῶνος βασιλεύς, πρὶν ἢ εἰς Ἰταλίαν ἀφικέσθαι, ἐπολέμησεν ἀπὸ αἰτίας τοιαύσδε, καὶ αὐτὸς τε ἐάλω ὑπὸ στρατηγοῦ τοῦ Ἰβήρων βασιλέως, Ἀλβάρου τοῦνομα, ἔχειν δὲ καὶ τραύμα-
C τια ξυνέβη ἀμφοῖν. ὡς δὴ συλλέξας στρατεύματα, καὶ τὸν 10 ἀδελφὸν αὐτοῦ Ναβάρης βασιλέα παραλαβὼν, ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν Ἰβηρίας βασιλέα, ἐσέβαλεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ἐπαγομένων αὐτὸν ἐπὶ τὴν χώραν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ εὐδοκίμωντων ἐνίων διὰ τὸ πρὸς τὸν Ἀλβαρον μῖσός τε καὶ ἔχθος αὐτῶν· τοῦτον γὰρ ἰδιώτην ὄντα ἀπὸ Ταρακῶνος καὶ ἀπὸ μι-
15 κροῦ πάνυ ὠρμημένον καὶ ἐπὶ ἀρετῇ ἐπίσημον γενόμενον, ὡς παραχοῆμα ἐπεδίδου μέγα, ὑπὸ πάντων δι' ἀρετὴν τιμώμενον στρατηγὸν τε ἀπέδειξε κατὰ τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ στρατηγίας καθιστάμενος μέγα ἀπανταχοῦ εὐδοκίμει. τότε δὴ, ὡς παρὰ τῷ Ἰβήρων βασιλεῖ ἐπὶ Ἀλφόνσον πεμφθεὶς 20
D σὺν τῷ στρατεύματι, ὑπήντα αὐτῷ κατὰ τὴν χώραν ὡς ἐναντιωσόμενος. ἐπεὶ δὲ ἐπιὼν ὁ Ἀλφόνσος, συμπαραλαβὼν καὶ

regionem populatur. ea autem regio montana est, et a monte qui a mari interno initium sumit, panditur in Oceanum et ad Portugaliae regionem.

Hi reges saepius inter se dissidentes bella gesserunt. interdum copiis coniunctis molem belli omnem in barbarum averterunt. inter caetera etiam bello lacessivit Alphonsus Tarraconensium rex regem Iberorum, priusquam in Italiam venisset. belli autem eius haec assignatur causa. ipse quidem captus est ab Iberorum regis duce, quem Albarum appellabant. uterque tamen vulnera accepit. itaque contractis copiis, et assumpto fratre Nabaris rege, bellum movit contra Iberorum regem, cum adiuvaretur opera quorundam Iberorum nobilium, qui Albarum incitatissimo odio prosequabantur. hunc enim cum humili genere in Tarraconensium regione foret natus et privatam sequeretur vitam, tandem virtute nobilitatum et ab omnibus plurimum honoratum declaravit regionis suae imperatorem. qui imperator creatus, quocumque bellum vertisset, semper gloria coruscans et re bene gesta redibat. itaque cum ab Iberorum rege contra Alphonsum esset missus, haud socordiae locum fore ratus Alphonsus cum exercitu Albaro in regione occurrit, quasi praelii potestatem facturus. postea Alphonsus adhibito in auxilium fratre in Iberiam ingressus est, ut contra regem decertaret. obviam autem procedens

τὸν ἀδελφόν, ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ ἐγένετο καὶ ἐπήλυνεν, ἐνταῦθα V. 115
 αὐτῷ ὑπαντιάσας ὁ Ἄλβαρος ἐστρατοπεδεύετο, καὶ κήρυκα
 ἐπιπέμπων προηγόρευεν ἀπαλλάττεσθαι, ἣν σωφρονῆ, ὡς ἔχει
 τάχιστα ἐκ τῆς χώρας. καὶ ἀποκριθαιμένου ὡς οὐκ ἐπὶ τοὺς
 5 ὄνους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἄπεισιν ἐς νομὴν αὐτοὺς ἄξων, ἀλλὰ
 στρατηγήσων αὐτῷ πάρεστιν, ἐς μάχην ἐτάσσετο, καὶ συμβα-
 λῶν ἐμάχετο ἀμφοῖν τοῖν ἀδελφοῖν. μάχης δὲ καρτερᾶς γε-
 νομένης, ὡς οἱ περὶ Ἄλβαρον ἐτρέψαντο τοὺς Ταρακῶνας,
 ἐπεδίωκον ἀνὰ κράτος, καὶ ἄμφω τῷ ἀδελφῷ συλλαμβάνουσι,
 10 καὶ πολλοὺς τῶν Ταρακῶνων κατέβαλον ἐν τῇ διώξει. ὡς δὲ
 ἀπήχθητον παρὰ τὸν Ἰβήρων βασιλέα ἄμφω τῷ βασιλέε, κα-
 κὸν μὲν οὐδὲν εἰργάσατο αὐτούς, ὄρκους δὲ καὶ πίστει κα- P. 147
 ταλαβῶν τοῦ λοιποῦ μηδὲν πλέον νεωτερίζειν περὶ τὴν ἑαυ-
 τοῦ χώραν, ἀφῆκεν ἀσινεῖς ἀπιέναι. μετὰ δὲ ταῦτα Ἄλφόν-
 15 σος ἀφίκετό τε ἐς Ἰταλίαν, ὡς πρότερόν μοι δεδήλωται, καὶ
 ἐπὶ τὴν Σικελίαν, καὶ κατασχὼν τὴν Νεαπόλεως βασιλείαν
 πρὸς τε τοὺς Ἰαννίτους ἐπολέμει, ἔνθα δὴ καὶ ἐάλω ὑπὸ τού-
 των, ὡς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἐπεξῆλθον λόγῳ, καὶ ἀχθεῖς παρὰ
 τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα αὐθις ἀπελύθη. τὴν μέντοι γυναι-
 20 κά αὐτοῦ καταλιπὼν ἐν Ταρακῶνι οὐκέτι πάλιν ἀφίκετο ὀψό-
 μενος πολλῶν ἐτῶν, αὐτοῦ δὲ ἐς ἔρωτας τὰ πολλὰ διατρίβων
 διεγένετο, χρηματίζων τε ἔρωτι καὶ τοῖς ὄπλοις. ἧ μὲν αὐ-
 τῷ τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπέβαιεν, ὕστερόν μοι δηλοῦται
 προῖόντι τῷ λόγῳ ἐς ἀφήγησιν. B

23. δηλοῦνται P

Albarus, misso praecone iussit eum excedere, si sapiat, quam celerime ex sua regione. cum autem Alphonsus responderet se non accedere ut patris eius asinos in pascua duceret, sed se adesse ut acie dimicet, copias in aciem deduxit, et cum utroque fratre confilgens victoria potitus est. cum autem praelium committeretur atrox, Albarus Tarraconenses terga vertere coegit; et fugientes persecutus fratres ambos comprehendit, magnaue Tarraconensium strages facta est. ut reges ambo ad Iberorum regem sunt adducti, nihil mali sunt passi, verum iuramenti religione fides accepta est, ne quid postea novi in sua regione molirentur; et impune dimissi sunt ad sua. postea Alphonsus, ut supra ostendimus, in Italiam et in Siciliam venit; qui ab iisdem captus ad Mediolani ducem, ut antea docuimus, ductus, ab eodem inviolatus et incolumis ad sua remissus est. uxorem suam Alphonsus in Tarracone reliquit, nec multis annis interiectis eo reversus est, ut eam viseret. nam in Italia et Sicilia versabatur, ple-
 rumque aut amori aut rei militari operam dans. quomodo ei in Italia res successerint, deinceps dicitur.

Τῷ δὲ βασιλεῖ Ἰβηρίας, περὶ οὗ μοι ἐλέγετο, συνῆπται πόλεμος πρὸς τὸν βασιλέα Λιβύων τῶν ἐν Γρανάτῃ, οἱ δὲ ἀπὸ Λιβύης τὸ παλαιὸν διαβάντες καὶ Μαρέλιαν πόλιν παράλιον τῆς Εὐρώπης κατασχόντες, διέχουσαν ἀπὸ Λιβύης ὡσεὶ σταδίους πενήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενοι 5 τὴν τε Ἰβηρίαν σφίσιν ὑπηγάγοντο, καὶ ἔργα λαμπρὰ ὑποδεικνύμενοι ἐπὶ Κελτικῇ, τὴν χώραν αὐτῶν ἐπὶ μέγα αὔξοντες, προηγάγοντο καὶ ἐπὶ Ταρακῶνα καὶ Βαλεντίαν. πρὸς τούτους δὲ ἀπὸ τῶν Κελτῶν κατιόντες οἱ τῶν Ἰβήρων βασιλεῖς διεδέξαντο τὸν πρὸς Λίβυας τούτους πόλεμον, ἐς πόλιν ἐχ- 10 C ρὰν συνελάσαντες, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπολιόρχουν, καὶ ἐς δεῦρο ἔτι τελοῦσι τῇ πόλει τε ἐπελαύνοντες αἰεὶ τε καὶ στρατὸν ἐπάγοντες. καὶ δὲ ὁ τῶν Ἰβήρων βασιλεὺς δόμος Ἰωάννης, ὃς πρότερον μοι ἐλέγετο, ἐπελαύνων, προάγοντός τε τοῦ Ἀλβάρου καὶ ἐποτρύνοντος βασιλέα ἐξελεῖν τοὺς Λίβυας, ὡς δὲ καταστρεψίμε- 15 νος ἐπῆγε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ὡς οἱ Λίβυες ἐπολιορχοῦντο δεινῶς καὶ ἐς τὸ ἔσχατον λιμοῦ ἀφίκοντο, ἐς ἀπορίαν ἀπελαθέντες μηχανῶνται τοιούδε. ἡμίονους δυοκαίδεκα ἰσχάδων φορτία συσκευασάμενοι ἤλαυνον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· τὰς δὲ ἰσχάδας ὡς κατὰ μίαν ἐκάστην διασχίζοντες ἐνέβαλον 20 ἐντὸς χρύσειον ἕνα, καὶ συνετέθειντο αὐθις. τὸ δὲ νόμισμα τῆς D Ἰβηρίας χρυσοῦν δύναται χρυσίους Οὐνετιῶν δύο ἕκαστον.

2. τῶν] τὸν P   12. διατελοῦσι?   15. καταστρεψίμενος P
21. συνετέθειντο P, συνετέθουν R, συνετέθην T an συνείδουν?

Regi Iberorum, de quo supra verba feci, bellum fuit cum Granatae rege Poeno. Poeni iam olim traicentes Mareliam Europae urbem, quae distabat a Libya stadiis ducentis quinquaginta, occuparunt. hinc progressi, Iberiam suo imperio iunxerunt; postea, cum memorabilia ubique facta ederent, etiam contra Galliam bellum promoverunt, mirum in modum res suas augentes. nec etiam ab Tarracone et Valentia abstinere. Galli igitur adiuncti Iberiae regibus contra Poenos bellum susceperunt, eosque in urbem munitam se recipere compulerunt; urbem vero postea expugnarunt. adhuc hodie ad urbem hanc accedunt, hostiliter incursionem facientes et exercitum interdum adducentes. et sane Iberorum rex dominus Ioannes, ut antea significavimus, contra eos profectus est, praemisso Albaro duce, qui regem ad delendos Poenos inflammabat, et copias urbi admovit. cum autem gravissima obsidione premerentur Poeni famesque intoleranda foret, dubii quid agerent, huiusmodi quid excogitarunt. mulis duodecim ficorum onera imponunt. ficis onusti ad hostium castra feruntur. ficos autem dividentes singulis aureum nummum iniecerunt, divisosque deinde iterum coniunxerunt. nummus vero aureus Hispanorum duobus aureis Venetorum valet. hos igitur ficos

ταύτας δὲ τὰς ἰσχάδας ὡς ἐσκευάσαντο οὕτω καὶ ἐπὶ τοὺς ἡμιόνους ἀνειθέσαν, ὥστε δύνασθαι φέρειν ἓνα ἕκαστον, ἡλαυνον ἐπὶ τὴν τοῦ Ἀλβάρου σκηνήν. τὸν δὲ, ὡς ἐπέγνω τὸ ἐν ταῖς ἰσχάσι χρυσίον, ἐρέσθαι τὸν φέροντα ὃ τι βούλοιο αὐτοῖς τὸ χρυσίον ἐν ταῖς ἰσχάσιν. ὁ δὲ τοὺς ἡμιόνους ἐλαύνων ἀπεκρίνατο ὡς τὸ χρυσίον τῆς πόλεως συναγαγὼν ὁ βασιλεὺς ἐπιπέμπει, λέγων ὡς ἦν τε ἔλῃς τὴν πόλιν ἦν τε μὴ ἔλῃς, πλεόν τούτου χρυσὸς οὐκ ἂν ποτε γένοιτό σοι ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ ἦν ἐξέλῃς τὴν πόλιν, ἀποβαλεῖς ἐσαῦ-

10 θις ἀπὸ Λιβύης πολλαπλάσιον ἐσόμενον σοί τε καὶ ἡμῖν· ἦν δὲ μὴ ἐξέλῃς τὴν πόλιν, ἔξεις καὶ τοῦ λοιποῦ, ὅσα ἂν ἀπὸ Λιβύης ἐς ἡμᾶς κομιζῆται, ταμιεύεσθαι. ταῦτα πυθόμενον λέγεται καὶ Ἀλβαρον, φέροντα τὰς ἰσχάδας, ἀφικέσθαι ἐς P. 148 ὄψιν τῆ βασιλεῖ, καὶ διασχίσαντι τὰς ἰσχάδας τῷ βασιλεῖ V. 116

15 εἶπεῖν "ὦ βασιλεῦ, τὸ δένδρον ἐκεῖνο, ὃ φέρει τοιοῦτον ἡμῖν καρπὸν, οὐ καλῶς ἔχει ἡμῖν ἐκκοπῆναι· τοιοῦτῳ γὰρ τοι καρπῷ οὐκ ἔχοιμεν ἂν εἶτι τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι, καὶ ἡμεῖς οὐκέτ' ἂν ἐν δέοντι χρῆσαιμεθα τῇ εὐδαιμονίᾳ, κατακόρως αὐτῇ ἐμφορούμενοι ἐν τῷ παρόντι. ὁρᾷς ὡς τὰς ἀμπέλους

20 ἀφαιροῦνται ὅσον ἱκανῶς ἔχει αὐθις ἀποδιδόμην καρπὸν. ἦν δὲ βιάσῃται τις αὐτήν, οὐκ ἔχει χρῆσθαι αὐτῇ ἐς τὸ δέον." ταῦτα ἀκούσαντα τὸν βασιλέα, ὡς ἔδοξέν οἱ προσφυῆ λέγειν, ἀπαγαγεῖν τὸν στρατόν.

7. πέμπει ἐπιλέγων?

8. πλείων?

cum imposuissent mulis, profecti sunt ad Albari tentorium. qui viso auro, quod ficis conditum erat, agasonem interrogavit "quid sibi vult aurum ficis inclusum?" agaso respondit "rex aurum quod in urbe est collegit omne, dicens, sive ceperis, sive non ceperis urbem, plus auri quam allatum est, haud invenies. et si urbem captam destruxeris, multum auri, quod ex Libya tibi et nobis afferetur, amittes: sin autem urbem non dirueris, poteris in posterum quaecunque ex Libya ad nos devenerunt, quasi thesaurum huc collecta acquirere." haec cum accepisset Albarus, acceptos ficos detulit in conspectum regis, quos diducens et aperiens inquit "arborem istam, quae hunc producit fructum, non censeo exscindendam esse: nam deinceps non amplius fructu isto possemus frui; et nunc saturati in posterum non amplius ista felicitate uti possemus. nam cernis vinitores vineas putare, amputantes tantum inutilia et superflua, ut fructum tandem uberiores reddant: quodsi eas penitus eruerint, nequeunt earum fructu, cum necesse fuerit, amplius recreari." his auditis rex, quia probabilia dicere videbatur Albarus, iussit eum abducere exercitum.

B Τούτῳ μὲν οὖν ἀγαγόντι τὴν βασιλέως Πορτογαλλίας
 θυγατέρα ἐγένετο παῖς Κήρικος τοῦνομα, ἀνὴρ τὰ πολέμια
 ἀγαθός, ὃς ἐπέιτε ἠγάγετο τοῦ Ναβάρης βασιλέως θυγατέρα
 καὶ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ συγγενέσθαι, ἀπεπέμψατο, καὶ δευτέραν
 ἐσηγάγετο γυναῖκα ἀνεψιὰν αὐτοῦ, θυγατέρα τοῦ Πορτογάλλων 5
 βασιλέως, εἶδος λεγομένην πιασῶν τῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ χώρια εἶναι
 καλλίστην, ὑποτιθεμένων αὐτῷ τῶν ἀρίστων ὡς ἦν ἄλλην ἐσαγά-
 γοιτο γυναῖκα, οἷός τε ἔσοιτο συγγενέσθαι. τὴν μέντοι θυγα-
 τέρα τοῦ Ναβάρης βασιλέως ἠνάγκασε ἐς τὸ τῶν Ναζηραίων
 σχῆμα ἰέναι, καὶ ἀπέδωκεν αὐτῇ χρήματα. ὁ δὲ Πορτον-10
 γαλλίας βασιλεὺς οἰκίας ἐστὶ τῶν Γαλατίας βασιλέων. συμ-
 C βάλλομαι δὲ τήνδε τὴν χώραν ἀπὸ παλαιοῦ πρὸς τοὺς Λί-
 βυας διενεχθέντας τοὺς Κελτῶν βασιλεῖς καταστρεψαμένους
 ὑφ' αὐτοῖς ποιήσασθαι καὶ παραδοῦναι τοῖς ἐξ αὐτῶν γινο-
 μένοις. ὡς δὲ καὶ τὴν Ναβάρης βασιλείαν ἀνήκειν ἐς τὴν 15
 οἰκίαν τῶν Γαλατίας βασιλέων νομίζεται, καὶ μηδενὶ εἰτέρῳ
 ἐξεῖναι παρελθεῖν ἐς τήνδε τὴν βασιλείαν· καὶ γὰρ καὶ τήνδε
 Κάρουλος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον βασιλεῖς φαίνον-
 ται τήνδε αὐτοῖς καταστρεψάμενοι τὴν χώραν ἀπολιπεῖν τοῖς
 ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτῶν ἐσομένοις. τὸν μέντοι ἀδελφὸν Ἄλ-20
 φόνσου ἐπηγάγοντο ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὡς ἐπεὶ ἔγημε γυ-
 ναῖκα τοῦ οἴκου τῆς Γαλατίας, ἣν μὲν γένηται αὐτῷ παῖς,
 D τόνδε μηκέτι τοῦ λοιποῦ διατρίβειν ἐν τῇ χώρᾳ, ἀλλὰ τὸν

3. Γρανάτης P

10. ἐπέδωκεν?

15. ὡς P

Huic, cum duxisset regis Portugaliae filiam uxorem, natus est filius nomine Cericus, vir rei militaris peritissimus. qui matrimonium contraxit cum Granatae regis filia; quam, quia non poterat cum ea concumbere, repudiatam dimisit. uxorem alteram assumpsit consobrinam regis Portugaliae, quae formae venustate omnes, quotquot in istis regionibus agebant, anteibat. hanc sibi associavit consilio optimatum, qui consulebant fore, si aliam uxorem duxisset, ut posset cum ea concumbere, sicuti matrimonium postulat. filiam regis Navarrae coegit habitum Nazaraearum sive monacharum assumere, eique opes ad istud vitae institutum assignavit. rex Portugaliae ortus est ex familia Galliae regum. arbitrator autem Gallorum reges belligerantes adversus Poenos quondam regionem istam subegisse et ad posteros suos transmisisse. itaque Navarrae regnum putatur pertinere ad familiam regum Galliae, nec nisi ex ista familia nato licere regnum istud suscipere. nam Carolus imperator, et qui successerunt reges, existimantur regionem illam subiecisse et nepotibus suis reliquisse. Alphonsi autem fratrem tali condicione in regnum admiserunt, ut si ei natus esset filius ex uxore quam duxerat propinquam genere Gal-

παῖδα καταλιπόντα σφίσι βασιλέα αὐτὸν οἴχεσθαι ἀπαλλασ-
τόμενον, ἣν δὲ μὴ γένηται αὐτῷ παῖς, μετὰ τὴν τελευταίην
αὐτοῦ ἀποδοῦναι τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸν Γαλατίας ἡγεμόνα. καὶ
τόνδε δεξάμενον τοὺς λόγους ἐπὶ τούτῳ παρελθεῖν ἐς τὸν Na-
5 βάρης βασιλέα. καὶ γεννηθέντος αὐτῷ παιδὸς αὐτὸν τε ἀπε-
πέμψαντο, καὶ τὸν παῖδα σφίσιν ἀπέδειξαν βασιλέα, τὰ πρὸς
μητρόθεν ὄντα τοῦ οἴκου τῶν Γαλατίας βασιλέων.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐχομένη τῆς τοῦ λόγου συμ-
πάσης ὑποθέσεως ἀναγράφεται ἐς ἀπόδειξιν ἐπάνειμι δέ, ὅθεν
10 τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποίησάμην, ἄχρι τοσοῦτον διενεχθεῖς.

4. τὴν Ν. βασιλείαν?

liae regibus, ipse deberet regno excedere et filium sibi relinquere
regem. quodsi nullum filium ex uxore sua tulisset, regnum patere-
tur recidere post obitum suum ad Galliarum regem. qui hac condi-
cione Navarrae regnum accepit, et cum nactus esset ex uxore filium,
patrem dimiserunt, filiumque * * * regem communi consensu decla-
rarunt, quia descendebat ex familia, quantum ad maternum genus at-
tinet, regum Galliae.

Haec quidem annotata sint mihi, sequenti totius historiae pro-
positum. nunc unde digressus hucusque sermonem traxi revertor.

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ

ΑΘΗΝΑΙΟΤ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΚΤΗ

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SEXTUS.

P. 149
V. 117 *Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεχμέτεω μετὰ τὴν ἐπὶ Καραμᾶνον ἔλα-
σιν ἐστρατείετο ἐπὶ Λακούς, ὡς τὸν τοῦ Δρακούλεω παῖδα
κατάξων ἐπὶ τὴν ἀρχὴν. καὶ ὡς ἐπέλαυνεν ἤδη ἀπὸ τῶν βασι-
λείων παρασκευασάμενος, ἐπυθάνετο Καραμᾶνον νεωτερίζοντα
περὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ βουλευέσθαι ἀπόστασιν, συμπαραλαμ-
βάνοντα καὶ τὸν τοῦ Κανδελόρου ἡγεμόνα καὶ τινὰς ἄλλους
τῶν τῆς Ἀσίας, ἐλπίζοντα Παίονα ὡς ἐν βραχεῖ παρεσομέ-
νους ἐπ' αὐτὸν στρουτῶ πολλῶ ἐπιόντας· καὶ τοὺς τε λοιποὺς*

Amurates Mechemetis filius, post expeditionem quam contra Caramanum sumpserat, bellum Dacis intulit, volens Draculis filium suo restituere principatui. egressus autem regia copiis instructus, accepit Caramanum novarum rerum cupidum defectionem animo agitare, ad idque negotium adhibere ducem Candyloři et alios Asiae principes; cumque speraret Pannonum brevi magna manu subsidio venturos, spe externi auxilii illectus reliquos Asiae principes ad defectionem soli-

τῶν τῆς Ἀσίας τυράνων παρεκάλει ἐπὶ ἀπόστασιν. ἐπὶ τοῦτον δὴ ἀναζεύξας Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτιω ἐστρατεύετο, καὶ Τουραχάνη τὸν Θετταλίας ὑπαρχον ἐπέστειλεν ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν P. 150 Πελοποννήσου Ἴσθμόν, καὶ καθελεῖν τε τὸν Ἴσθμόν, καὶ ἐπι-
 5 δραμόντα τὴν Πελοποννήσου χώραν, ὅση ὑπὸ τοῖς Ἑλλήνων ἡγε-
 μοσι τυγχάνει οὖσα, ἀπελαύνειν. ὁ μὲν οὖν λαβὼν στρατεύ-
 μα τὸ τῆς Θετταλίας καὶ Περαιβίας τῆς λίμνης ἀφίκετο
 ἐπὶ τὸν Ἴσθμόν, καὶ καταλαβὼν αὐτὸν ἔρημον καθεῖλε τε
 αὐτόν, καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὴν Πελοπόννησον ἐδήου τὴν χώραν,
 10 καὶ ἐπὶ Σπάρτην ἀφικόμενος τὴν τε Λακωνικὴν ἐπέδραμε καὶ
 ἀπῆλυνε. βασιλεὺς δ' εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάς ἐπὶ Καραμῦ-
 νον ἤλαυνε τὸ δεύτερον, καὶ τήν τε χώραν ἐδήου καὶ ἐπε-
 κράτει.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγένετο, Γεώργιος ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμῶν B
 15 ἐς λόγους τῷ τε Ἰάγγω καὶ τῷ Παϊόνων βασιλεῖ ἀφικόμενος,
 καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Παιονίας μετιὼν ἕκαστον, ἐνήγγεν ἐπὶ
 Ἀμουράτῃ στρατεύεσθαι, καὶ χρήματα ἐς τὴν ἐκστρατείαν
 ταύτην ὑπέσχετο ἰκανὰ δοῦναι τοῖς Παίοσιν, ἃ δὴ καὶ εἰσε-
 νέγκατο αὐτοῦ. ταῦτα δὲ αὐτῷ συγκατεργάζετο καὶ Ἰάγγος,
 20 τοῖς μὲν Ἑλλήσι φίλιος ἦν, αὐτῷ φίλος τε ὢν ἐτύγχανε.

20. ὅς τοῖς?

citabat. Amurates igitur Mechmetis filius, ubi id parari animadver-
 tit, mutato consilio coeptam expeditionem omisit, et bellum omne in
 Caramanum avertit. Turachanem Thessaliae praefectum iussit exer-
 citum contra Peloponnesi Isthmum ducere, eumque in potestatem red-
 digere; deinde regionem Peloponnesi, qui sub Graecis est, incursio-
 nibus vexare. quibus peractis eum inde abire iusserat. Turachanes
 accepto Thessaliae et Peresbiae, quae stagno adiacet, exercitu ad
 Isthmum perrexit, quem desertum ab hostibus inveniens occupavit;
 et hinc incursionem faciens in Peloponnesi regionem, vastitatem ma-
 ximam reddidit. etiam Spartam adiit, Laconiaeque regionem popu-
 latus est. quibus omnibus, quemadmodum praeceperat rex, expeditis
 abiit. rex Amurates in Asiam transvectus contra Caramanum exer-
 citum ductabat, et secundo eius regionem evastatam subigebat.

Ea tempestate qua haec agebantur, Georgius Triballorum prin-
 ceptus in colloquium venit cum Iango et cum Pannonum rege; pre-
 hensansque singulos Pannoniae proceres, persuasit ut contra Amura-
 tem arma caperent. opes autem plurimas immensamque pecuniae
 vim Pannonibus ad eam expeditionem pollicebatur. nec solum prom-
 misit, verum pecuniam Pannonibus, ut eos experiretur auxiliares, tra-
 didit. usus est plurimum opera ad eam rem Iangi, qui Graecis fa-
 miliariter iunctus erat.

Ἰωάννης δ' αὖ ὁ τοῦ Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπολέμει πρὸς τοὺς Ἰαννίους, διενεχθεὶς ἀπὸ αἰτίας τοιαύσδε, τῆς ἀπὸ κουμερκίων τοῦ Γαλάτου ἕνεκα. ἐνταῦθα οἱ Ἰαννῖοι ναῦς πλη-
 C ρώσαντες μεγίστας δὴ τῶν παρ' αὐτοῖς καὶ τριήρεις τρισκαί-
 V. 118 δεκά, καὶ ἐμβιβάσαντες ἐς τὰς ναῦς ὀπλίτας αὐτῶν ἀμφὶ 5
 τοὺς ὀκτακισχιλίους, ἐπέπλεον ἐπὶ Βυζάντιον, ἐξελεῖν βουλό-
 μενοι. καὶ ἐπὶ τοὺς Σκύθας τοὺς περὶ Βόσπορον ἐστρατεύ-
 οντο· τὴν γὰρ πόλιν αὐτῶν Καφᾶν καλουμένην ἐπὶ τῷ Βο-
 σπόρῳ οἱ Σκύθαι, πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διαφερόμε-
 νοι, ἤγόν τε καὶ ἔφερον. δι' ἃ δὴ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν 10
 τῆδε αὐτοῦ Σκυθῶν Ἀτζικαρέην πρέσβεις πέμψαντες, ὡς
 ἔσυμβαίνειν ἐπὶ τοῖς διαφόροις, ὡς οὐδὲν σφίσι τῶν δεόντων
 ἀπέβαινε, ἀνήνεγκαν τὴν πόλιν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν. ὡς οἱ Ἰα-
 D ννῖοι δεινὸν τι ποιούμενοι τοὺς Σκύθας λυμαίνεσθαι τῇ πό-
 λει αὐτῶν ἀνήκεστον (ἐτύγχανε δὲ κατὰ ταῦτ' οὕτως καὶ ἡ πρὸς 15
 τοὺς Ἕλληνας αὐτῶν διαφορὰ) παρεσκευάζοντο καὶ ἐπ' ἀμ-
 φοτέρους στρατεύεσθαι ὡς ἐξελοῦντες. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Βυ-
 ζάντιον καὶ πόλεμον τῇ Κωνσταντίνου πόλει προαγορεύοντες,
 ἐπιπλεύσαντες δὴ ἐς τὸν Εὐξείνῳ πόντον παρήσαν ἐς τὸν Κα-
 φᾶν. ἐνταῦθα δὴ τῆς Χερρονήσου ἀποβάντες ἔεντο εὐθύς 20
 ὁμοσε ἐπὶ τοὺς Σκύθας, ἐξιόντες δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπήεσαν.
 ἐνταῦθα οἱ Σκύθαι, ὡς ἐώρων τοὺς Ἰαννίους οὕτω κόσμῳ
 οὐδενὶ ταξασμένους ἐπιέναι αὐτοῖς, λόγον οὐδένα σφῶν ποιου-

13. ἐς τὴν πόλιν?

Ioanni Byzantii regi bellum cum Iannensibus erat propter com-
 mercia Galli cuiusdam. Iannenses implebant naves quas habebant
 maximas, necnon triremes tredecim; quibus imposuerunt suorum octo
 milia armatorum, et properabant contra Byzantium, volentes urbem
 eam capere. eodem tempore etiam Scythis (qui et Tatari) bellum
 inferebant Iannenses Scythae namque qui circa Bosphorum colunt, ini-
 micitiis moti quas cum Caphensibus gerebant, Capham urbem ege-
 runt et tulerunt. propter quae miserant legatos ad regem Scytharum
 Atzikarem, petitum pacem, hac tamen condicione, ut sua reciperent.
 cum nihil eorum quae petiissent impetrare potuissent Caphenses, ur-
 bem ad Italiam reduxere, cum Iannenses iniquis animis paterentur
 urbem suam ab Scythis adeo graviter divexari. eodem tempore iis
 discordia cum Graecis fuit. parabant itaque contra utrosque simul
 rem gerere et utrosque armis domare. appulerunt itaque Byzantium,
 indicentes Byzantiis bellum; et inde legentes Euxinum pontum ve-
 nere Capham. ibi igitur egressi navibus in Chersonesum recta per-
 gebant contra Scythas, non multum in urbe morati. Scythae audien-
 tes hostes accedere sine ordine palantes, plenos contemptu, et ipsi

μένους· τραπόμενοι γὰρ τῇ προτεραία ἐπὶ ποταμόν τινα P. 151
αὐτοῦ ταύτη τῆς χώρας ἠγύλιζοντο, οὔτε φυλακὰς καταστησά-
μενοι ἐς τὸ στρατόπεδον, οἴόμενοι δὴ οὐδέποι' ἂν τοὺς Σκύ-
θας ἐς τοσοῦτον τόλμης ἀφικομένους ἐθέλῃσαι ἀνακινδυνεύ-
5 εἰν συμβάλλοντας. ἐνταῦθα ὡς οἱ πρῶτοι αὐτῶν τοῦ στρα-
τεύματος οὐκ ἀνέμεινον τοὺς οὐραγούς, ὥστε ἐπὶ μέτωπον
γενέσθαι τὸ στράτευμα, ἀλλ' ἐπὶ βάθος πορευόμενοι βάδην
[ἐποιοῦντο] ἐπῆγον ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Σκύθαι δὲ ἐνταῦθα
ἐπέκειντο τοῖς πρώτοις αὐτῶν, ὡς τούτοις μαχόμενοι. ἐτρέ-
10 ψαντο αὐτίκα ἐπιτιθέμενοι, καὶ ἐδίωκον, ὡς ποδῶν εἶχεν ἕκα-
στος. ἐνταῦθα ἐπέπιπτον ἐς τοὺς σφετέρους αὐτῶν, καὶ ἔτρεπον B
καὶ τούτους ἐς φυγὴν, καὶ οὕτως ἄχρι τῶν οὐραγῶν ἐγένοντο.
τρεψάμενοι δὲ ἅπαν τὸ στράτευμα ἐς φυγὴν ἐφόρευον, οὐδε-
νὸς φειδόμενοι, πάντα ὃν ἐπικαταλαμβάνοιεν κατακαίνοντες, ἐς
15 ὃ δὴ ἐς τὴν πόλιν διεσώζοντο ὥστε μὴ ἀπολέσθαι. οὕτω δὴ
ἀπαλλαχθέντες τοῦ πρὸς Σκύθας τοὺς ἐν τῷ Βοσπόρῳ νομά-
δας, κατέπλεον ἐς Βυζάντιον. ἀφικόμενοι ἐς Γαλατίνην πόλιν
τὴν καταντικρὺ Βυζαντίου ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ κοινῇ βουλευ-
σάμενοι ὃν τρόπον τὴν πόλιν μαχόμενοι ἐξέλωσι, τὰς τε ναῦς
20 ἐπλήρωσαν, καὶ ἐξοπλισάμενοι κατὰ τὸν Βυζαντίου λιμένα
προσέφερον τὰς ναῦς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὡς ἀπὸ τῶν νεῶν τὴν C
πόλιν αἰρήσοντες. οἱ μὲν οὖν Βυζάντιοι παρεσκευάζοντο

6. ἀνέμενον?

arma arripiunt. nam praeterita die affusi fluvio cuidam in ea regione castra posuerant, nec solitas ordinarant vigiliis. putabant enim Scythas nunquam eo audaciae progressuros, ut secum ex acie dimicare sustinerent. ibi igitur cum primi non expectassent eos qui agminis postremi erant, ut in unum et in iustam aciem collecti praelium inirent, verum pedetentim et palantes incedentes pergebant contra hostes, extenuato maxime agmine. Scythae igitur, ubi compererunt hostes appropinquare, confestim eis obviam progrediuntur, agminisque incompressi primos aggressi fuderunt et in fugam coniecerunt. fugientes acerrime persecuti sunt. Ianuenses fuga ad suos delati etiam eos fugae socios traxerunt. tandem praelium ad extremos venit, quos terga dare coactos ceciderunt impigre, nulli quemcunque nacti erant parentes. pauci quidam fuga evasere incolumes in urbem. liberati igitur bello quod gessere parum feliciter cum Scythiis in Bosphoro habitantibus, navigarunt versus Byzantium, veneruntque Galatiam (quae et Pera) urbem, quae sita est e regione Byzantii in Europa. ibi consularunt communiter quomodo Byzantium occupare possent. militibus naves complent, et reliqua armamenta expediunt, navesque ad murum iuxta portum appellunt, quasi navibus urbem

ἀμνυνόμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐμάχοιτο πρὸς τοὺς Ἰαννίους ἀξίως λόγου· καὶ ὡς προσέβαλον τῇ τείχει ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ ἐπειρῶντο ἐλεῖν, οὐκ ἠδύνατο ἐπιβῆναι τοῦ τείχους, ἀμνυνομένων τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸ κυριερόν. ἐνταῦθα, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς προεχώρει, διέστησάν τε καὶ ἀπέπλεον ἐπὶ Ἰταλίας. ἡ μὲντοι 5 πόλις τῶν Ἰαννίων ἢ Γαλατιή ἐπολέμει ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον τῷ Βυζαντίῳ, καὶ τηλεβόλους ἐξ ἀλλήλων οἱ τε Ἕλληνες καὶ οἱ ἐκ τοῦ Γαλάτου ἐνέβαλον, ὅποτε καὶ ὁ Λεοντάρης Ἰωάννης

D τῷ τείχει τῆς Γαλατίας σφοδρῶς ἐπεισπεσὼν ἀπέκλεισε ταύτην, στερηθεῖσαν παντὸς τροφίμου καὶ τῶν ἄλλων. καὶ πολ- 10

V. 119 λους τῶν ἀπὸ τῶν νηῶν τῶν Ἰαννίων ἐπιδραμῶν οὗτος κατέσχε, καὶ μεθ' ἀλύσεων τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ ὄντι ἐν τῷ οἰκήματι τοῦ Ξυλλᾶ προσεκόμισεν ὥσει τριακοσίους, προσερωρὼν τούτους ἐν τῷ χάρακι τοῦ Γαλάτου. μετὰ ταῦτα διαπρῆσβυσάμενοι πρὸς ἀλλήλους περὶ τε τῶν ἔξω ἀμπέλων τοῦ Γαλά- 15 του καὶ περὶ τῶν κουμερκίων αὐτῶν, ὅπως συγκατατεθῆ ὁ βασιλεύς, συγκατένευσαν οἱ Ἰαννῖοι, ἀποχαρίσαντες καὶ μᾶλλον τῷ βασιλεῖ χρυσίνους χιλίους φθορᾶς ἕνεκα τοῦ ἐν τῇ

P. 152 βασιλικῇ πύργου, εἰς ὃν οἱ Ἰαννῖοι τηλεβόλοις ἐχρήσαντο, καὶ τῶν ἐργαστηρίων τῶν ἐν τῇ μέσῃ, ἐξ ὧν ἐχαλάσθησαν, 20 καὶ τὴν σημαίαν αἴρειν τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων.

8. τοῦ] τῶν RT

14. τοῦ] τῶν R

expugnaturi. at Byzantii resistebant fortiter, et ex muro in hostem pugnabant magna gloria. Ianuenses cum conarentur ex navibus ascendere in moenia, nihil efficiebant: Byzantii enim hostes magna fortitudine repellebant. cum igitur coepta parum succederent, omnesque conatus irriti caderent, in dissensionem adducti rediere in Italiam. verum Galatia Ianuensium urbs longo tempore bellum gessit cum Byzantiis, cum utrinque tam Byzantii quam Galatae bombardis rem gererent. at Leontares Ioannes magno impetu in Galatiae moenia irruens, eam undique quasi indagine cinctam omni commeatu reliquisque necessariis interclusit; plurimos quoque Ianuenses cepit, cum feliciter et fortiter in eorum naves irrumperet. hos vinctos adduxit ad regem Ioannem, qui ea tempestate agebat in Xyllae domicilio. fuerunt autem captivi numero trecenti, quos omnes in Galatiae vallo nactus erat. postea legatos ultro citroque mittentes super commercii et vineis, quae extra Galatiam erant, Ianuenses grato animo excipiebant quaecunque statuisset de illis rex. cogebantur quoque numerare regi aureos mille propter turrim regiam, quam tempore obsidionis bombardis disiecerant, necnon propter officinas quae in medio positae erant, destructas, ut potiri possent imagine sive signo regis Graecorum.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον τοῖς Ἑλλησι προσενήκεται ἐς
 τοὺς Ἰαννίους· Ἰωάννης μέντοι ὁ τῶν Ἑλλήνων βασιλεὺς
 ἐνταῦθα διαπρεσβευόμενος πρὸς τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα, Εὐ-
 γένειον τοῦνομα ἔχοντα, ὥστε ἐς ταῦτ' οὐκ ἐπιείκει καὶ τὴν ἐπὶ
 5 τῆς θρησκείας διαφορὰν συνεξελεῖν, ἐπειρᾶτο τῆς τῶν ἐσπε-
 ρίων γνώμης, εἰ περὶ πολλοῦ Ῥωμαῖοι ποιοῦντο ἔνθουσι τοῖς
 Ἑλλησιν, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς Γερμανοὺς ἀφίκετο αὐτῷ ἢ πρε-
 σβεΐα. ἐτύγχανον δὲ τότε οἱ Γερμανοὶ περὶ Βασιλέαν πόλιν,
 διενεχθέντες γνώμῃ πρὸς τὸν Εὐγένειον ἀρχιερέα, καὶ ἀποδο-
 10 κιμάζοντες αὐτὸν καθίστασαν αὐτοὶ ἀρχιερέα Φελίκιον τοῦ-
 νομα, ἄνδρα τῶν παρ' αὐτοῖς δοκίμων, ζύνοδόν τε ποιησά-
 μενοι κοινῇ κἀπιδεδειγμένοι. οὗτοι μὲν οὖν ἄμφω πληρώ-
 σαντες τριήρεις μετεπέμποντο ἑκάτεροι ἐπ' αὐτοὺς Ἰωάννην
 τὸν Βυζαντιὸν βασιλέα, τὴν τε ζύνοδον ἐπὶ σφίσι ποιήσα-
 15 σθαι ἑκάτεροι ἀξιοῦντες, καὶ συνεξελεῖν σφίσι τὰ διάφορα,
 ξυνοδὰ ἀποδεικνυμένους. ὡς δὲ ἀφίκοντο ἀπὸ τῶν ἀρχιε-
 ρέων ἀμφοῖν τριήρεις, τὴν μέντοι ζύνοδον τὸν τῆς Βασιλέας
 πλοῦν ἀπεπέμψατο ἠπίως, φάμενος ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους αὐ-
 τὸν ἐνδεδέσθαι πρότερον καὶ τοὺς τε Οὐνετοὺς καὶ τὴν ἄλ-
 20 λην Ἰταλίαν, ἐνταῦθα αὐτὸν ἰέναι κελεύοντας· παρλαβὼν δὲ
 τοὺς τε Βυζαντιῶν ἀρχιερεῖς καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἐλλογι-
 μους ᾗχετο ἀποπλέων ἐπὶ Ἰταλίαν. καὶ ἐς τοὺς Οὐνετοὺς
 ἀφικόμενος ἐκομίζετο ἐπὶ Φερραρίας, ἧ̄ διατρίβειν τὸν ἀρ-

Bellum inter Byzantios et Ianuenses huiusmodi exitum habuit.
 bello isto finito, Ioannes Graecorum rex legatos ire iubet ad Roma-
 num pontificem Eugenium nomine, petentes ut concilium celebraretur,
 quo inter utrosque religionis contentionem decenter componerent.
 tentabat eo modo Occidentalium animos, num plurimi facerent con-
 cordiam constabiliri cum Graecis in religionis controversia. legati in
 Germaniam venere. ea tempestate Germani Basileae erant congre-
 gati, dissidentes sententiis contra Eugenium pontificem; quo repro-
 bato crearunt pontificem nomine Felicem, virum inter ipsos in primis
 spectatae probitatis. hunc concilii consensu pontificem declararunt.
 ambo igitur pontifices triremes instruunt, et Ioannem Byzantii regem
 accersebant. uterque enim sub se concilium agitari et religionis con-
 troversiam, quae cum Graecis intercesserat, finiri volebat. cum ab
 utroque venissent triremes, rex quidem benignis verbis et placide
 consilii Basileensis legationem dimittebat, dicens se cum Romanis et
 Venetis et cum reliqua Italia iam ante collocutum, qui omnes se Ro-
 mam proficisci iubeant. assumens itaque Byzantii et sacerdotes et
 Graecorum sapientissimos et doctissimos, navigabat in Italiam. cum

χιερέα Εὐγένειον ἐπνυθάνετο· ἐκομίζετο δὲ διὰ τοῦ Ἡριδα-
νοῦ. διέχει δ' αὕτη ἢ πόλις ἀπὸ τῶν Οὐενετιῶν σταδίου
περὶ τοὺς τριακοσίους; ἄρχοντας δὲ ἔχει ἄνδρας οἰκίας τῶν
Ἑσθησιῶν καλουμένους. ἔστι δ' ἢ πόλις αὕτη εὐδαίμων τε
καὶ πολυάνθρωπος, καὶ περὶ αὐτὴν ῥέει ποταμὸς τοῦνομα 5
Πάδος. οἰκεῖται δὲ ἢ πόλις ἐς τὴν Ῥωμαίων μοῖραν ἀπο-
τεταγμένη. ἐγένοντο δ' οὗτοι, οὓς ἐσήμανον ἄρχοντας τῆς
πόλεως, ὧδε.

Ἀνὴρ δὲ οὗτος ὁ τότε τῆς πόλεως ἄρχων ἐπιεικὴς τε
καὶ οὐκ ἀσύνητος, ξυμφορὰ δὲ συνεβεβήκει αὐτῷ τοιάδε. γυνή 10
ἦν αὐτῷ, θυγάτηρ τοῦ Μονφερράτου ἡγεμόνος, τό τε εἶδος
ἀρίστη καὶ τὸν τρόπον τὸ ἔμπροσθεν οὐκ ἀγενής. αὕτη ἠρά-
σθη νόθου υἱέος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· ὅς ἐπεὶ τε ἐφοῖτα παρ'
αὐτὴν ὄψιμος, ἧ νομίζεται ἀπλοϊκώτερον μᾶλλον τοῖς κατὰ
τὴν Ἰταλίαν οἰκοῦσι, προυκαλεῖτο ἐν παιδιᾷ γενομένη σὺν τῷ 15
νεανία ἐπὶ τὸν ἔρωτά. καὶ ὡς ἤσθετο δὴ ἐρωμένην αὐτοῦ,
ἐσῆει τε αὐτὸν ὁ τῆς γυναικὸς ἔρωσ, καὶ ἐπὶ χρόνον ἐπεμαί-
νετο τῇ γυναικὶ μητροιᾷ οὔσῃ ἑαυτοῦ. τῶν δὲ θεραπαινίδων
τις ὡς ἤσθετο τούτων οὕτως ἀλλήλων ἐρώντων καὶ συγγενομέ-
νων, καταγορεύει τῷ ἑαυτῆς ἐραστῇ, ᾧ δὴ πάντων ἠρέσκετο 20
P. 153 ὁ ἡγεμὼν τῆς πόλεως καὶ ἐτίμα μέγਾਲως. ἐπεὶ τε ἐξέμαθε
καὶ αὐτὸς αἰσθόμενος, ἐξαγορεύει τῷ δεσπότην αὐτοῦ, λέγων

2. ἢ om P

venisset ad Venetos, inde solvens ferebatur Ferrariam, ubi morari pontificem Eugenium acceperat. haec urbs distat ab Venetiis stadiis fere trecentis. duces et principes habet qui sunt de familia Estensium. opibus hominumque multitudine excellit. Pado fluvio alluitur. subiecta est Romano pontifici. duces seu principes, quos modo diximus, accipit.

Vir ille qui tum temporis in urbe rerum summa potiebatur, aequitatis studiosus, nec caetera imprudens erat. huiusmodi autem ei accidit calamitas. uxorem habebat filiam ducis Monferrariae, pulchritudine formaeque elegantia praestantem. mores mulieris, antequam id contigisset, modestia insigni coruscabant. haec insaniebat amore privigni, qui filius ducis erat nothus. qui cum serius ad eam veniret quam moris est eorum qui in Italia lautius vivunt, iuvenem inter ludendum ad amorem provocat. hic intelligens se a muliere amari, et ipse mulieris amore exarsit, et aliquando tempore stupri consuetudinem cum noverca sua habuit. ancilla autem quaedam ut cognovit amorem illorum, amatori suo rem omnem enarrat. is vero duci admodum carus erat, et ab eo honorifice admodum tractabatur. is igitur ubi rem cognovit indicio ancillae, necnon ipse eandem ex-

“ὦ δέσποτα, ἐμοὶ μέντοι κατὰ γῆς εἶθε ἂν γένοιτο καταδύ-
 ναι μᾶλλον ἢ ὄραν τοιαῦτα ἐν τῷ σῷ οἴκῳ ἀθέμιτα γινόμενα
 πράγματα. τὴν γὰρ τοι δέσποιναν ἐμοὶ ἐθεασάμην σὺν τῷ V. 120
 παιδί νόθῳ μίσησθαι ἐν φιλότῃ, ἄθεσμα ἐργαζομένους.
 5 ποιεῖ τε ὅπως ἐξαπαλλαγῆς ταύτης τῆς γυναικός, μηκέτι αὐτῇ
 συνοικοίης. ἀλλ’ ἀπόπεμψόν καὶ τὸν νεανίαν.” ὁ δὲ ὡς ἐπύ-
 θετο, ἐν θαύματι μὲν ἔχετο ἐπὶ τῇ γεγονότι, ἰμείρετο δὲ
 εἶπε τρόπῳ ἰδὼν ἐξαγορεύει τὸ γεγονός, καὶ αὐτὸς ἔφη ἐθέ-
 λειν θεάσασθαι καὶ αὐτόπτης γενέσθαι. ἐνταῦθα ἐπὶ τὴν
 10 κοίτην ἄνωθεν ὀπὴν ποιησάμενος βραχεῖαν, ὥστε μὴ αἰσθάνε- B
 νεσθαι ἐκείνους τῆς ὀπῆς, ἐθεᾶτο ἄνωθεν τὴν γυναικα αὐτοῦ
 μισομένην τῷ παιδί αὐτοῦ ἐν τῇ κοίτῃ. ὡς δὲ κατεῖδε τε
 καὶ ἐξέμαθε τὸ γεγονός, μεταπέμπεται πρῶτα μὲν τὴν γυ-
 ναῖκα. ἐπεὶ δὲ παρῆν, ἔλεγε τοιάδε “ὦ γύναι, ποῖός σε δαί-
 15 μίων ἐς τοῦτο μανίας συνέλασεν ὥστε παιδί τῷ ἐμῷ συγγενέ-
 σθαι ἀνοσιώτατα πασῶν δὴ γυναικῶν ὧν ἴσμεν ἡμεῖς; καὶ
 πῶς οἶει τοῦτο καλῶς ἔχειν ἐμοί τε καὶ σοὶ ἐς τὸν γάμον;” ἡ
 δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη “ἀλλ’ ὅπως ὦ δέσποτα τοιαῦτα εἰργασά-
 μην τὸν σὺν γάμον, οὐκέτι εἰμὶ ἔξαρκος, ἀλλ’ εἶναι ἀληθῆ
 20 ταῦτα ὁμολογῶ. μόνῃ δὲ τούτου ἐγὼ αἰτία κατέστην, αὐτῇ
 τε ἀνοσιώτατα ἔργα ἐς νοῦν τιθεμένη, ὑπὸ ἀνάγκης μεῖζονος C
 προαχθεῖσα, οὐκ οἶδ’ ὅπως ἐς τοῦτο γενομένη, καὶ τὸν νεα-
 νίαν ἄκοντα ἐφελκομένη ἐς τὸν ἀνοσιώτατον ἔρωτα. καὶ αὐτῇ
 μὲν δικαίως ἂν τὴν δίκην ἰπέχοιμι, δέομαι δὲ σὺν μὴ περι

plorasset, accedit dominum, inquit “o domine, mihi contingat magis
 terrae hiata contegi quam ut diutius cernam in aedibus tuis adeo nefan-
 da scelera committi. nam uxorem tuam rem habere cum filio tuo notho,
 impiissima perpetrantes, vidi. proinde da operam ab ista muliere libe-
 reris, nec amplius cum ipsa converseris. filium quoque fac aliquo ab-
 leges.” his auditis dux obstupuit. deinde percunctatus est quomodo rem
 istam cognovisset. dixit quoque se velle eam rem explorare, et prae-
 sentem rei illius fore spectatorem. faciens itaque supra lectum fora-
 men haud perinde magnum, ne deprehenderetur ab amantibus, per
 id spectabat filium suum nothum concumbere cum uxore in lecto.
 descendens igitur ambos opprimit inopinato, et uxorem in hunc mo-
 dum alloquitur “o mulier, quis daemon eo dementiae te adigit, ut
 commiscereris turpiter filio meo, impiissima omnium quas novimus?
 qua ratione id nostro matrimonio honestum fore arbitrata es?” quae
 respondens ait “quod talia fecerim, domine, matrimonii fidem violans,
 non eo infitias: verum culpam agnosco, eiusque rei impiae ego sola
 caput et origo sum. ego scelerata opera animo concipiens, vi maiore
 coacta, nescio quo modo ad istam impietatem concesserim, et adole-

τὸν νεανίαν ἀνήμεστα βουλεύσασθαι, οἴδαμῃ τούτου αἴτιον ὄντα." ἐνταῦθα τὸν παῖδα μετὰ ταῦτα αὐτίκα μιταπεμφάμενος ἐπήρειτο εἰ δίκαιά ἐστιν αἴτια ἐπ' αὐτοφώρῃ ἑάλω ποιῶν. καὶ ὡς οὐκ εἶχεν ἀρνεῖσθαι ἐκπλαγέντα, σιγγνώμην ζητῶν ἐπετρέπειτο. εἶπετο δὲ τῇ νεανίᾳ καὶ ἄνθρωπος ὃς συνῆδει 5 τε αὐτοῖς τὸν ἔρωτα καὶ συνηρίστατο, καὶ ὑπουργῶν διε-
 D τέλει ἀμφοῖν· μῦθος δ' ἦν, ὃς τὴν τε ἀρχὴν τῇ νεανίᾳ ὤτρυνεν ἐπὶ τὸν ἔρωτα. καὶ τοῦτον καλέσας ἤρειο ὁ δεσπότης πόθεν τοσοῦτον ἔργον ἑαυτὸν πεποιηκῶς εἶη ἀιοσιώτατον. ὁ δὲ ἔλεγεν "οἱ τὴν ἐρωμένην τοῦ σοῦ παιδὸς ἐλόμειος συν- 10 εγένου· διὰ ταῦτα σὺν δίκῃ ἐποίησέ τε τοιαῦτα." ὁ γὰρ τοι παῖς αὐτοῦ ἦρα γυναικὸς ἐν τῇ πόλει, οὐ μέντοι συνεγένετο τῇ γυναικὶ ταύτῃ· καὶ ἐπεὶ τε ἐπιθάνετο καλλίστην εἶναι ὁ πατήρ, ὕστερον ἐβιάσατό τε καὶ συνεγένετο. τὴν αἰτίαν ὁ μῦθος τὸν τε νεανίαν ἐπὶ τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς 15 ἐκείνης προετρέψατο. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἕκαστα ἐπύθετο, ἐκέλευσε τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς ἀποταμομένους μετὰ ταῦτα
 P. 454 αὐτίκα καὶ τῆς γυναικὸς ἀποταμεῖν, καὶ ὕστερον τοῦ μίμου. τοιαύτη μὲν τύχη ὁ τῆς πόλεως ἀρχῶν περιπέσῶν συμφορᾶς τε ἐχρηστο, καὶ οὐ πολλῶν ὕστερον ἔγημε θυγατέρα τοῦ Λιγυρῶν 20 τυράννου, καὶ παιδιᾶ ἀνεῖς ἑαυτὸν τὰ πολλὰ παρεμυθεῖτο τὴν τύχην.

15. τὴν] διὰ ταύτην τὴν?

scentem invitum in istud nefarium opus traxerim. merito igitur ego poenas pendo. rogo tamen, in adolescentem, cuius nulla culpa est, ne saevire velis." deinde filium vocavit, interrogans an iusta haec sint quae fecerit in ipso opere deprehensus. adolescens attonitus cum negare non posset, ad petendam veniam convertebatur. secutus est vir amoris istius nefandi conscius, qui utrique operam, ut cupitis potirentur, locaverat indefessam. erat autem mimus, qui ab initio adolescentem in istum amorem impulerat. et hunc accersens interrogabat dominus "quid causae fuit quare adeo impium in me patraris facinus?" hic respondit "quia tu rapuisti amicam filii tui, et cum ea concubuisti, quapropter merito ista contigere tuo." nam ducis filius amabat mulierem eius urbis, necdum tamen cum ea coierat. pater igitur cum intellexisset eam esse forma praeditam supra modum venusta, vi eam opprimens, Veneris gaudium ei abstulit. mimus igitur huius amoris causam omnem in istud facinus reiciebat. haec sigillatim cum audisset, adolescentem, deinde mulierem, postremo mimum capite truncari iussit. haec est calamitas, quae Ferrariae principem ea tempestate oppresserat. nec multo post Ligurum principis filiam uxorem duxit; et missis seriis, plerumque iocis se tradens, fortunam adversam levabat.

Ὁ μὲντοι Ἑλλήνων βασιλεὺς ὡς παρῆν ἐν Φερραρίᾳ παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα, ὃς αὐτοῦ τότε διατρίβων ἐτίγγα-
 ρεν ἀπὸ Ῥώμης ἀφικόμενος (Οὐνετιὸς γὰρ ἦν καὶ τῆς πατρι-
 5 ρος), εἶδεῖτο τιμωρεῖν αὐτῇ ἕς τὴν πρὸς Γερμανοὺς διαφο-
 ράν. ἕς διάλεξίν τε κατέστησαν πολυπραγμοῦντες τὴν δια-
 φροάν, ὅποι ἔχει ἄμεινον κεῖσθαι αὐτοῖς ἀμφοῖν. ἐντεῦθεν
 δὲ ἀπαλλαττόμενοι ἀφίκοντο ἕς Φλωρεντίαν τὴν Τυρρητῶν
 μητρόπολιν, πόλιν μεγάλην τε καὶ εὐδαίμονα καὶ καλλίστην
 τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων.

- 10 Ἡ δὲ Τυρρητία ἄρχεται μὲν ἀπὸ Περωῶζης πόλεως, καὶ Β
 ἀπείρουσα ἐν δεξιᾷ πόλιν εὐδαίμονα Βονωνίαν διήκει ἐπὶ
 τὴν Λούκην. ἔστι δὲ ἡ τε Λούκη καὶ τὸ Περούζιον πόλεις
 αὐτόιομοι, ἕς δημοκρατίαν ἀποκλίνουσαι. ἡ δὲ Φλωρεντία
 πόλις ἐστὶν ὀλβιωτάτη μετὰ γε τὴν Οὐνετιῶν πόλιν, ἐπὶ ἐμ- V. 121
 15 πορίαν ἅμα καὶ γεωργοὺς παρεχομένη τοὺς ἄστους. συνέσει
 δὲ τῶν ἄλλων δοκοῦσιν οὗτοι προέχειν, καὶ διαπραπίεσθαι
 ἄμεινον, ἕς ὃ τι ἂν γένοιτο οἱ τῆσδε τῆς πόλεως ἄνδρες.
 εἰθύνονται δὲ κατὰ τάδε. βουλὴ ἐστὶν αὐτοῖς ἕς πεντακο-
 σίους, περὶ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων τὴν ψῆφον τιθεμένη,
 20 καὶ περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ πρεσβειῶν χρηματίζουσα
 σφίσι. καὶ ἄνδρες δύο πάρεστον αὐτοῖς ἐπήλυδες, οὓς με- C
 ταπέμπεται ἡ πολιτεία, τιμῶντες. τὸν μὲν δικαστὴν ἐφιστά-
 σιν αὐτῇ τῶν ἐγκλημάτων τῆς πόλεως, τὸν δὲ ἕς τὸ τὰς ἄλ-

2. ὡς P

Rex Graecorum cum venisset Ferrariam ad Romanum pontificem Eugenium Quartum, qui ibi versabatur, cum eo ab urbe Roma esset profectus (erat enim Venetus), precibus fatigatur a pontifice, ut se iuvaret in contentione, quae intervenisset sibi cum Germanis. et cum in colloquium venissent, plurima de contentione illa dissernerunt, rationem ineuntes qua utrique res pulchrius et felicius succederent. hinc profecti venerunt Florentiam Tyrrenhorum (sive Hetruriae) metropolim, urbem magnam et opulentam, quae pulchritudine omnes Italiae urbes exuperat.

Tyrrenhia (quae et Hetruria) incipit ab urbe Perusio, et dextra tenens Bononiam urbem opulentam, pertingit usque Lucam. Luca autem et Perusium sunt civitates liberae, et in democratiam versae reguntur. Florentia, extra Venetorum urbem, Italiae urbs opulentissima est, civesque ad agriculturam et mercaturam extrudit. hi intelligentia reliquos excellere videntur; optimeque efficitur quicquid viri isti fuerint aggressi. res publica hoc modo administratur. est in ea consilium quingentorum virorum, qui de civitatis rebus consultant, de bello, de pace, de legatis sententiam ferentes. habent viros duos

λας δίκας δικάζειν [τῆς πόλεως] αὐτὸν ἀμφὶ τὴν τῆς πόλεως
 ἄλλην διοίκησιν ἔχουσιν. ἐπήλυδας δὲ οὗτοι ἐπάγονται τοὺς
 ἄνδρας αὐτούς, ὡς ἂν μὴ πολῖται οἶτε δικάζοντες δίκην τινὰ
 ἐπὶ θάτερον ταλαιτεύοιντο. αἰροῦνται δὲ ἄρχοντας τῶν πρα-
 γμάτων τῆς πόλεως καὶ σημαιοφόρον παρ' αὐτοῖς καλούμενον, 5
 τριμηνιαίους τὴν ἀρχήν, ἐς οὓς τὰ πράγματα τῆς πόλεως τά
 τε χρήματα καὶ ἡ πρόσοδος ἀναφέρεται. καὶ ἐπειδὴν τινες
 πόλεμον φέροντες ἢ εἰρήνην ἀνηρέχθη ἐς αὐτούς, οὗτοι αὖ
 ἐπὶ τὴν πεντακοσίων βουλὴν. τοὺς δὲ ἄρχοντας αἰροῦνται
 Δ' ἀπὸ τοῦ δήμου, δημότας τε ὄντας καὶ τεχνῶν τινῶν ἐπιστά- 10
 τας. ἔξεστι δὲ καὶ ὄτι οὖν ξένῳ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει γενέσθαι
 πολίτῃ, ξυνεισφέρουσι ἐς τὴν πόλιν καθὰ νομίζεται αὐτοῖς. ἡ
 μέντοι βουλὴ ἐπειδὴν τινι ψήφῳ προσκείτο, τοῖς τε ἄρχου-
 σιν ἐπιτρέπει διαπραττέσθαι ὡς κάλλιστά τε καὶ ἄριστα. ἐς
 ταῦτό δὴ τὸ τῆς πολιτείας εἶδος τετραμμέναι εἰσὶ σχεδὸν τι 15
 σύμπασαι αἱ τῆς Τυρρηρίας πόλεις, τὸ τε Περούσιον, ἡ Λούκη
 καὶ τὸ Ἀρέτιον καὶ αἱ Σῆναι πόλεις.

Ἐνταῦθα δὴ ἀφιγμένοι οἱ Ἕλληνες σὺν τῷ ἀρχιερεῖ πολ-
 λυπραγμονοῦντες μὲν ἐπὶ τινα χρόνον τὴν τῆς θρησκείας δια-
 φοράν, ὅπη τε ἔχει ἄμεινον εἰρησθαι αὐτοῖς, καὶ τελευτῶντες 20
 P. 155 ξυνέβησαν ἐς τὸ αὐτό, ξυνηδὰ ἀποφηνάμενοι ἀμφοτέρου σφίσι
 τὰ διάφορα, ὡς τῇ γνώμῃ ἐς ταῦτό ἄμῃω τῇ γένει ἴοντες,

1. αὐτοὶ δ' ἀμφί?

3. οἱ τε] ὄντες?

22. τῷ γένει?

peregrinos, quos accersentes plurimum venerantur. unum criminum capitalium iudicem constituunt, alterum reliquas urbis controversias iudicare iubent. cives autem reliqua rei publicae munia obeunt. peregrinos autem propterea adsciscunt, ne cives favore aut odio adducti in alterutram partem ius dicentes abducerentur. duces seu principes rei publicae creant, quem signiferum nuncupant; qui trimestre tempus magistratum gerit; ad quem universae civitatis reditus et tributa referuntur. si qui hunc adeunt, pacem aut bellum asserentes, statim deducuntur ad quingentorum consilium. magistratus legunt de populo populares et quorundam artificiorum praesides. licet cuilibet eius urbis fieri civi, si statutum pretium intulerit. consilium illud si quid decreverit, id ut executionem sortiatur ducibus mandant. haec rei publicae forma pene omnium Tyrreniae urbium est. nam iuxta hanc gubernantur Perusium, Luca, Aretium et Senae.

Huc cum pervenissent Graeci, multa diu egere cum pontifice in religionis negotio, volentes id ad optimum deducere finem. postremo eo ventum est ut inter se consentirent et concordiam inter se conglutinent. itaque in hanc sententiam euntes decreverunt in posterum nihil in religionis negotio innovare. et ut ista rata mane-

μηδεμίαν βούλεσθαι σφίσι καινοτομίαν αὐτοῖς. καὶ ἐξέφερον
 τοῦτο γράμμασι, καὶ ἐς τοὺς ἀγίους ἐπιμαρτυροῦμενοι μηδέτερον
 νεωτερίξειν πρὸς τὴν Θρησκείαν. ἐντεῦθεν ἐπιλεξάμενος ὁ τῶν
 Ῥωμαίων ἀρχιερεὺς ἄνδρες δύο τῶν Ἑλλήνων εὐδοκιμωτάτω
 5 ἠφκειώσατό οἱ, ἀνακτιώμενος τὰ μάλιστα ἀξίως τε τῆς παρ'
 ἑαυτῷ τιμῆς τῆς μεγίστης, καρδινάλεις τε ἀπέδειξεν, οἷα τῆς
 Θρησκείας ἡγεμόνε. τούτους γὰρ δὴ ἐς τὴν παρ' ἑαυτῷ ἐγγυ-
 τάτω χώραν ἰδρυμένους, ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα, ἐταίρους τε
 αὐτῷ ἐπάγειται καὶ συμβούλους, παρεχόμενός τε πρόσδοτον B
 10 ἰκανὴν καὶ χώραν ἀφ' ἧς ἂν αὐτοῖς προσίοι χρήματα, τῷ
 μὲν πλέω τῷ δὲ ἐλάττω, ἀξιῶν ὡς ἔχει τε ἐκάστῳ καὶ χώ-
 ρας. ἐς τούτους δὴ ἀπολεξάμενος ἄνδρας δύο τῶν Ἑλλήνων,
 Βησσαρίωνα τὸν ἀπὸ Τραπεζοῦντος, Νικαίας ἀρχιερέα, καὶ
 Ἰσίδωρον τὸν Σαρματίας ἀρχιερέα, ὑπουργῶ τε ἔσχεν αὐτῷ
 15 καὶ συνεργῶ ἐς τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας διάλυσιν τῆς διαφο-
 ρᾶς. περὶ μὲν οὖν Βησσαρίωνος τοσόνδε ἐπιστάμενος μνή-
 μην ποιήσομαι, ὡς ξυνέσει τε τῇ ἀπὸ φύσεώς, πολλῶν δὴ
 τῶν ἐς τοῦτο εὐδοκιμούντων Ἑλλήνων, μακροῦ γενόμενος, καὶ
 κρίνειν τε ἐφ' ὅ τι ἂν γένοιτο κράτιστος δοκῶν γενέσθαι, τὰ
 20 δὲ ἐς σοφίαν τὴν Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων οὐδενὸς δευτέ- C
 ρος. τοῦτον δὴ ἀγασθέντα τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα Νικόλεω
 τὸν μετὰ ταῦτα ἐπιτρέψαι τῆς Βονωνίας πόλιν εὐδαίμονα

17. τῷ] τὴν P

rent, scriptis et sanctorum obtestatione sanxerunt se deinceps una-
 nimes in religionis negotio fore. hinc Romanus pontifex allegit in
 Cardinalium ordinem (qui primus apud pontificem est) viros duos
 Graecorum nobilissimos, eosque sibi familiaritate iunxit. vocantur
 enim Cardinales quasi religionis duces et antistites. hos enim ho-
 nore sibi proximos triginta eligit pontifex, iisque sociis et consiliariis
 utitur. suppeditat his reditus sufficientes, assignans iisdem regiones,
 unde opes sufficientes accipiant. hic quidem minores, alius maiores
 acquirit opes, secundum regiones quas singuli sortiuntur. in horum
 igitur album rettulit pontifex viros duos Graecorum, Bessarionem
 Trapezuntium, Nicaeae episcopum, et Isidorum Sarmatiae (quae et
 Russia) episcopum. nam horum opera plurimum adiutus est in con-
 cordia cum Graecis ineunda. de Bessarione quae accipi, diligenter
 annotabo. Bessarion tanto erat instructus a natura intellectu, ut
 praestantissimos Graecorum non dico aequaret, verum superaret. in-
 dicio in re qualibet plurimum pollebat. Graecarum Latinarumque
 literarum tanta peritia huic viro inerat, ut facile eruditionis palmam
 inter omnes caperet. Nicolaus, qui Eugenio successit, virum hunc
 coluit plurimum. quapropter Bononiae urbi opulentiae eum praefere-

ἐπιτροπεύειν αὐτῆ· ἐν ταύτῃ τε, τῆς πόλεως ἐν σιῶσει ὡς τὰ
πολλὰ γενομένης καὶ τῶν σιῴσιωτῶν ἐπὶ διαφορῶν σφίσιν ἀφι-
κνουμένων, δαιμόνιον τινα τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπιφανῆναι.

V. 122 ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεσιν εὐδαι-
μων τε καὶ πλούτῳ καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας οὐ πολλῶ τῶν 5
πρώτων λειπομένη πόλεων, κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς τὴν τῶν λό-
γων ἄσκησιν, ἐς τὰ πρῶτὰ ἀνήκουσα Ἰταλίας. τὸν δὲ Ἰσι-
δωρον ἐλλόγιμόν τε ὄντια καὶ φιλόπατριν, ἀλόγιά τε ἴστερον
D ἐν Βυζαντίῳ ὑπὸ βαρβάρων, ἐπαμύνοντα τῇ πατρίδι. τοῦτω
δὲ ὡς ἀξιῶσει τε παρὰ τοῖς Ἕλλησι δοκοῦντε προέχειν καὶ 10
συμπράξειν αὐτῆ τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπιλεξιμένοσ ὁ τότε
Εὐγένειοσ ἀρχιερεὺσ ξυνέβη ἐσ ταυτὸ τοῖς Ἕλλησι· καὶ ἐπι-
κουρίας τε δεομένῳ τῷ Ἕλλήνων βασιλεῖ, ὅσα ἐσ φυλακὴν τῆσ
πόλεωσ παρεχόμενον, ὑπέσχετο τοῦ λοιποῦ μελήσειν αὐτῆ
ἱκανῶσ τῆσ βουσιλείασ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἕλλήνων, καὶ τοὺσ 15
Παίονασ καὶ Γερμανοὺσ ἐπὶ Τούρκουσ ἀναγνώσαντα σιρα-
τεύεσθαι μὴ ἀντίναί ποτε ἐπιτρύνοντα ἐσ τοῦτο αὐτοῖσ, ὥσπερ
ἀγαθὸν ἤδεσθαι τοῖσ τε Ἕλλησι καὶ τοῖσ ἄλλοισ.

Ταῦτα ὑποδεξαμένον τοῦ ἀρχιερέωσ ἐκομίζετο ἐπὶ τὴν
βασιλείαν Βυζαντίου μετὰ ταῦτα ὁ τῶν Ἕλλήνων βασιλεὺσ. 20
P. 156 οἱ μὲν οὖν Ἕλληνεσ ὡσ ἐπ' οἴκου ἐγένοντο, οὐκέτι ἔρυσαν
ἐμμένειν τοῖσ ὠμολογημένοισ, ἀλλὰ τούναντίον κατέστη μη-
κέτι βουλομένοισ συντίθεσθαι τοῖς Ῥωμαίοισ· ὁ μὲνοι ἀρ-

16. ἀναγνώσονται P

cit, ut eam tutaretur. cum autem ea urbs usque seditionum procel-
lis iactaretur, et seditiosi usque inter se contendere non cessarent,
plane inter istos tumultus vir ille divinus apparuit. urbs ista opi-
bus et reliqua felicitate nihil cedit vel praecipuis Italiae oppidis:
literarum studio praestantissimis Italiae urbibus connumeratur. Isi-
dorum virum prudentem patriaeque amantem, cum Byzantii pro pa-
tria pugnaret, a barbaris captum esse constat. pontifex Eugenius
hunc virum, cum eius auctoritas maxima apud Graecos haberetur,
elegit, putans eum rebus suis plurimum momenti allaturum in con-
cordia cum Graecis iungenda; quod et evenit. rex Graecorum cum
praesidium ad retinendum Byzantium peteret, pontifex respondit pro-
mittens, sibi in posterum et regnum illud Graecosque curae fore;
praeterea se non cessaturum Pannonos et Germanos incitare ut arma
contra Turcos capiant, quatenus Graecis et aliis bonum videatur.

His ita compositis rex Byzantium proficiscitur. Graeci domum
reversi non amplius his quae convenerant in Italia, stare voluerunt:
verum apprehendentes sententiam diversam, noluerunt amplius in re-
ligionis negotio adhaerere Romanis. hinc motus pontifex Romanus

χειρεὺς καὶ σοφῶν τινὰς ἐπεπόμφει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον παρὰ
 τοὺς Ἕλληνας, ἐς διάλεξιν ἀφιζομένους τοῖς τῶν Ἑλλήνων
 σοφοῖς, οἳ οὐ προσίενιο τὴν γενομένην σφίσι ξύνοδον κατὰ
 τὴν Ἰταλίαν, Μάρκῳ τε τῷ Ἐρέσου ἀρχιερεῖ, οὐδὲ τὴν ἀρ-
 5 χὴν τιθεμένην τῷ τῶν Λατίνων δόγματι τὸ παράπαν, καὶ
 Σχολαρίῳ τῷ τότε παρ' Ἑλλήσι τὰ ἐς σοφίαν εὐδοκιμοῦντι.
 οὐ μέντοι ἠνύειο αὐτοῖς οὐδὲν ἐς λόγων ἀμίλλαν ἀφικνουμέ-
 νους, ἀλλ' ἀπεχώρουν ἄπρακτοι ἐπὶ Ἰταλίας. B

Ὁ δὲ Εὐγένειος οὐ πολλῷ ὕστερον ἀφίκετο ἐς Ῥώμην,
 10 συμβαλλομένων αὐτῷ τῶν Οὐνετεῶν, φερομένων τότε τῷ πο-
 λέμῳ ἄμεινον πρὸς τὸν Αἰγυρίας τύραννον. οἳ γὰρ Οὐνετε-
 τοὶ ἐπαγόμενοι στρατηγὸν σφίσιν ἄνδρα Αἰγυρία, Καρμανιό-
 λαν τοῦνομα, κηδεστὴν γενόμενον τοῦ Αἰγύρων τυράννου, τὸ
 τε στρατεύμα ἐπέτρεψαν αὐτῷ· καὶ ὅς παραλαβὼν τὸ τε
 15 στρατεύμα καὶ τὰς ναῦς, ὅσας ἤξιστο πληρῶσαι αὐτῷ τοὺς
 Οὐνετεοὺς, ἐστρατεύετο περὶ τε καὶ διὰ τοῦ Ἡριδανοῦ, ἔχων
 ναῦς ἐξωπλισμένας ἐς τὰς ἐπάλλξεις ξυλίνας ἀμφὶ τὰς ἐρδο-
 μήχοντα, ἐπὶ τὸν Μεδιολάνον ἡγεμόνα τὸν Φίλιππον. ὑπὴν
 δὲ ἐκείνῳ στρατηγὸς Νικόλεως ὁ Βραχὺς ἐπέκλην, ἀνὴρ τὰ C
 20 πολέμια ἀγαθὸς καὶ ἐς τὰ πρῶτα ἀνέκων τοῦ πολέμου. καὶ
 πρῶτα μὲν ἐφέροντο οἱ Οὐνετεοὶ ἐς τὸν πόλεμον ἐπὶ πολὺν
 χρόνον τινά, ἔστε τὴν λίμνην τῆς φυλακῆς διαπολεμοῦντες

viros quosdam doctos Byzantium ad Graccos misit, ut cum his in colloquium venirent; qui quidem synodum et concordiam in Italia factam non admittebant. nam Marcus Ephesi episcopus et Scholarius Graecorum doctissimus, ne ab initio quidem Latinorum dogmati consensum praestare voluerunt. ubi ad colloquium et ad disputationem ventum est, Romani nihil efficere potuerunt, verum re infecta domum reversi sunt.

Eugenius haud multo post Romam rediit, adiutus a Venetis, qui ea tempestate admodum feliciter bellum gerebant cum Ligurum tyranno. nam Veneti belli ducem crearunt virum patria Ligurem, qui antea fuerat amicus et assinis Ligurum tyranni. nomen ducis Carminiola fuit; eique exercitum commiserunt. qui ut exercitum accepit et naves tot quot militibus implere Venetos iusserat, itinere pedestri et per Eridanum proficiscebatur, habens naves ligneis propugnaculis et turribus pulcre instructas, quae numero erant septuaginta. his copiis munitus pergebat contra Mediolani tyrannum nomine Philip-pum. Carminiolae legatus erat Nicolaus cognomento Brachius, vir militaris rei peritissimus, qui ad summam bellicarum rerum gloriam evaserat. Veneti in eo bello victores tempore longo fuere. prae-liabantur diu cum praesidio ad lacus custodiam posito. Nicolaus

ἀλλήλοις. καὶ ἐπὶ Βριξίαν πόλιν ἐλθόντος Νικόλεω τοῦ Βρα-
 χέος, καὶ πολιορκούντος τὴν πόλιν ὡς ἐξαιρήσοιτος, ἀπέστη-
 σαν ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, καὶ ἐς τοῦτο ἀνάγκης ἐλληλυθί-
 ναι ὥστε καὶ μῦας καὶ γαλαῶς ἐδηδοκέναι καὶ δεινὰ ὑπερυ-
 κεῖν μὴ ἐνδιδόντας τὸ παράπαν τοὺς Λίγυρας. Γουέλφων δὲ 5
 μοῖραν οὖσαν ἐν τῇ πόλει ἀντιστῆναι ἐπὶ τοσοῦτον. τὴν γὰρ
 τοὶ Ἰταλίαν σύμπασαν ἐς δύο μοῖρας διακεκρίσθαι ἐπυθό-
 D μεθα, τὴν τε Γουέλφων καὶ Γιβελλίνων. ὅτι μὲν οὖν τρό-
 πῳ καὶ γένος καὶ πόλεις τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπανταχῆ ἐς
 δύο τοῦτῳ μοῖρας διέστη, ὥστε ἀλλήλαις πόλεμίας εἶναι, διε- 10
 νεχθεῖσαι τῇ γνώμῃ διὰ παντός, καὶ ὅθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχε
 τῆς διαφορᾶς, οὔτε τινὸς ἐπυθόμην ὥστε ἀληθές τι περὶ αὐ-
 τῶν ἐπισημῆναι, οὔτ' αὐτὸς συμβαλλόμενος ἔχοιμ' ἂν λέγειν
 τι ἀσφαλές περὶ αὐτῶν. ἢ μὲντοι Λιγύρων χώρα καὶ ἡ τῶν
 V. 123 Ἰαννίων ἐς τὴν Γιβελλίνων ἀποκέκριται μοῖραν, ἡ δὲ τῶν 15
 Οὐνετων καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἡ Μάρκη ἐς τὴν Γουέλφων
 διέστη διαφορᾶν. Τυρρηνοὶ μὲντοι καὶ ἡ χώρα τῆς βασι-
 λείας, ἐπὶ Ἰαπυγίαν μακρὰν διατείνουσα, ἐπ' ἀμφοτέρω τα-
 λαντεύονται· οἱ μὲν γὰρ τούτων ἐς τὴν Γουέλφων οἱ δὲ ἐς
 P. 157 τὴν Γιβελλίνων ἀποκέκριται μοῖραν, καὶ ἐν μιᾷ τε καὶ τῇ 20
 αὐτῇ πόλει ἔστιν ἰδεῖν ἄμφω τὸ μῦρα διεστήκυσια τε καὶ
 μαχομένα ἀλλήλαις. δι' ἃ δὴ καὶ ὡς τὰ πλεῖω τὴς στάσεις
 λογιζομαι συμβαίνειν τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν γίνεσθαι. συνέβη
 δὲ ἐν τούτῳ καὶ τοὺς ἐν Παταβίῳ ἐπαγομένους τοὺς σφῶν

Brachius Brixiam cum exercitu venit, eamque capere nitebatur. ve-
 rum oppidani obsidionem longo tolerarunt tempore; eoque necessi-
 tatis ventum est, ut mures felesque ederent et durissima quaeque
 sustinerent potius quam ut hosti cederent. factio Guelforum, quae
 in urbe erat, adeo fortiter repugnavit. universa Italia in duas fa-
 ctiones divisa est, Guelforum scilicet et Gibellinorum. quomodo
 autem urbes totius Italiae in has factiones abierint, et inter se sem-
 per dissidentes animis pugnent, et unde dissidendi initium exortum
 sit, ex nemine unquam audivi quicquam, ut veri aliquid de iis de-
 terminare possim; nec ipse coniecturam faciens possim quid certi de
 iis tradere. Ligurum et Iauuensium regio Gibellinorum factionem
 sectatur, Veneti et Romani, necnon Marchia, Guelfis adhaerent.
 Tyrreni et reginae regio quae ad Iapygiam in longitudinem patet,
 utrisque favet: quidam enim horum in Guelforum, quidam in Gi-
 bellinorum factionem discreti sunt. etiam in una eademque urbe
 utrasque istas factiones inter se dissidentes et pugnautes cernere est.
 hinc plerumque seditiones Italiam colentibus accidere puto. accidit

ἡγεμόνας, Μαρσίλιον τοῦνομα, οἶκον τῶν Καρραρίων, συντί-
 θεοθαι αὐτῇ παραδῶναι τὴν πόλιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ πόλις
 μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, ἔχουσα περίβολον ἀμφὶ τοὺς ἐβδο-
 μηκοντα σταδίους. ἦν δὲ διὰ τῆς πόλεως ποταμὸς Βρέντας
 5 τοῦνομα, καὶ τοῦτω περιμόντι γενομένη ἐχρῶνται ἐς τὰ μά-
 λιστα. τοῦτον ὡς ἐπῆγγοντο τὸν Μαρσίλιον, συνθέμενοι ἡμέρα
 ἢ αὐτὸν δεοὶ παρεῖναι ἐς τοῦρον, ἐπιγενέσθαι τε χειμῶνα B
 μέγιστον, καὶ διακωλύσαι τὸν ἄνδρα παρεῖναι ἐς ἣν συνέθετο
 ἡμέραν. ἓνα δὲ τῶν συνειδόντων τὴν προδοσίαν, δεδιῶτα περὶ
 10 αὐτῇ, μὴ φθάσας ἕτερος καταμηνύσῃ τὴν προδοσίαν, ἀφι-
 κόμιενος αὐτὸς ἀναγορεύει τὴν προδοσίαν. οἱ δὲ ὡς ἤσθηοντο,
 τὴν τε πόλιν ὠχυρώσαντο φυλακαῖς, ὡς οἷον τ' ἦν μάλιστα
 αὐτοῖς, καὶ τὸν Μαρσίλιον λοχίσαντες, ἧ ἔμελλε διεξιέναι,
 ἐπιόντα τῇ πόλει ἐλεῖν τε, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἄνδρας, ὡς ἕκα-
 15 τὸν που τὸν ἀριθμόν, σὺν γυναιξί τε ἅμα ἀνελεῖν, καὶ αὐτὸν
 Μαρσίλιον διαχρήσασθαι. ταῦτα δὲ ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον
 ξυμβαίνοντα Οὐνετοῖς ἐπέρωσέ τε μᾶλλον, καὶ ἐς τὰς στρα-
 τηγίας Καραμανιόλον τὰ πρῶτά μὲν ἐπὶ πολὺ ἐφέροντό ἄμει-
 νον ἐς τὸν πόλεμον τοῦ Αἰγύρων ἡγεμόνος. μετὰ δὲ ταῦτα C
 20 προδιδόντος τοῦτον, ὡς ἐμηνύθη αὐτοῖς, ἧ λέγεται, ἕλω τε
 ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπιβουλεύων τῇ πόλει καὶ ἀπέθανε. τοσόνδε
 μέντοι λέγεται ὡς μέλλοντος αὐτοῦ ἐς τὸν χῶρον ἐς ὃν ἔδει
 τελευτῆσαι ἀποβαλόντα τὴν κεφαλὴν, ἐψηφαισμένῳ τῷ στό-
 ματι ἀφικέσθαι, ὡς ἂν μὴ διαμαρτύρασθαι ἔχοι ἐς τοὺς

interea ut etiam Patavini adducerent suos duces, inter quos erat et
 Marsilius, natus ex familia Carariorum, qui parabat Carminiolae pro-
 dere urbem. est autem ea urbs magna et opulenta, in ambitu con-
 tinens stadia septuaginta. fluvius nomine Brenta eam secat; quo
 cum undique alluatur, munitissima redditur. hunc igitur Marsilium
 cum adduxissent, constituerunt diem ad quem proditio perageretur.
 verum eo die maxima ingruit tempestas, qua inhibitus nequivit ad
 praestitutum comparere diem. quidam proditionis conscius, anxius
 admodum ne aliquis praeveniret et proditionem patefaceret, adve-
 niens ipse proditionis consilia aperit. qui ut rem cognovere, ur-
 bem firmaverunt custodiis; subornarunt quoque insidias Marsilio,
 qua volebat exire ad hostes. accedentem igitur ceperunt una cum
 centum civibus, quos una cum uxoribus necarunt, trucidato etiam
 Marsilio. haec cum sub idem bellum acciderent Venetis, effe-
 ctum est ut duci Carminiolae imperium prorogaretur. at postmo-
 dum cum Carminiola, et in ipso opere esset deprehensus insidias
 urbi struens, interfectus est. dicitur autem, cum duceretur ad sup-
 plicium, in eum locum ubi capite truncandus erat, velato et ob-

παρόντας αὐτῷ τελευτῶντι. μετὰ μὲν οὖν τὴν τελευτὴν τούτου μετεπέμποντο Φραγκίσκον τὸν Σφορτίαν ἐπίκλην, καὶ στρατηγὸν ἀποδειξάμενοι ἐνεχείρισαν αὐτῷ τὰ πράγματα ἐς τὸν πόλεμον. τούτῳ μὲν συνήνεγκε χρηματισαμέτῳ ἀπὸ Οὐνετιῶν αὐτῷ ὕστερον οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐς τὴν Μεδιολάνου⁵

D ἡγεμονίαν ἐλθεῖν· χρηματίζων δὲ αὐτοῖς ἐς τὰς στρατηγίας καὶ μέγα εὐδοκιμῶν ἄχρι Λοδίας πόλεως τῆς ἑγγυιάτω Μεδιολάνου ἀφίκετο, καταστρεφόμενος τὴν τε Πέρογαμον καλουμένην χώραν καὶ ἄλλα ἄλλα τῆς Λιγουρίας πολιέσματος, τὰ ἐπέκεινα τοῦ Ἄδα ποταμοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα σπονδῶν γενομένων ἀμφοῖν, τοῖς τε Οὐνετοιῖς καὶ τῷ Μεδιολάνου ἡγεμόνι, ἡγάγετο θυγατέρα νόθον τοῦ ἡγεμόνος ἐς γυναῖκα αὐτῷ, καὶ ἐκ μέσου ἀμφοῖν γενόμενος διετέλει ἡσυχίαν ἄγων πρὸς τε τὸν Νικόλεων πολεμῶν.

Οὗτος μὲν οὖν, ὡς αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ εἰρήνη ἦν, ¹⁵ ἀφίκετο ἐπὶ τὴν Παρθενόπην παρὰ τὸν Ταρρακωνησίων βασιλέα, ὡς συστησόμενός τε ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ καὶ ὑπουργήσων αὐτῷ, εἴ του δέοιτο ἐς τὸν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς πόλεμον. ^{P.158} ὡς μέντοι αὐτῷ οὐδὲν εὖρατο ἐπιτήδειον, ἐπανήει παρὰ τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα. καὶ ὃς οὐ πολὺς χρόνος μετὰ ²⁰ ταῦτα ἐτελεύτησεν, ἀνήρ τὰ ἐς στρατηγίαν κράτιστος γενόμενος, ἄγειν τε στρατὸν καὶ διαμάχεσθαι. διαβήτην δὲ ἔχων

2. Φράγγισκον P

structo ore incessisse, ne posset compellare et obtestari eos qui ad spectandum supplicium convenerant. post huius viri obitum vocaverunt Franciscum Sphortiam cognomine, quem ducem pronuntiantes ei commiserunt bellum quod gereret cum Liguriae principe. tandem eo res venit, cum impigre adiuveretur ab Venetis, ut non multo tempore interiecto dux Mediolani eligeretur. cum autem Venetorum esset imperator, plurimumque ob eam rem commendaretur, Lodiam usque, quae Mediolano proxima est, accessit, Pergami regionem et alia quaedam oppidula Liguria ultra Adam flumen subigens. deinde cum bellum inter Venetos et Ligures esset compositum paceque sopitum, filiam ducis illegitimam uxorem duxit; et cum quasi medius esset inter utrosque, cessavit Nicolaum bello persequi.

Is, cum pax convenisset, venit Parthenopen sive Neapolim ad Tarraconnensium regem, volens eum adiuvere, si opera sua indigeret, in bello quod parabat inferre Tyrrenis. cum autem nihil isthic invenisset suis rebus accommodum, ad Mediolani ducem reversus est. nec multo post expiravit Nicolaus, cum fuisset belli dux optimus, ducendi exercitus pugnandique peritissimus. cum autem longo tempore renum dolore fuisset excruciat, tandem mortuus est, relin-

νόσον ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐτελεύτησε, καὶ αὐλιπὼν ἐαυτοῦ μνησίαν
 τῆς Ἰταλίας ἀπανταχῆ, τὸ γένος γενόμενος Περούσιος. Φραγ-
 κίσκος μὲν οὖν, ὡς οὐ πολλῷ ὕστερον ὁ Μεδιολάνου ἡγεμὼν
 ἐτελεύτησε νόσῳ τὸν βίον καταλιπὼν, κατέστη δὲ ἐς διαφο-
 5 ρὰν αὐτίκα τοῖς Οὐνετοῖς, ὠρμημένος ἐπὶ τὴν τυραννίδα
 Μεδιολάνου. οἱ γὰρ τοι Οὐνετοί, ὡς ἐτελείτησεν ὁ Φίλιπ- V. 124
 πος, τοῖς τε Μεδιολάνου συνετίθεντο, ἐπὶ ἀριστοκρατίαν πα-
 ρακαλοῦντες τὴν πόλιν, καὶ τιμωροῦντες αὐτῇ ἐς τὴν τῆς πο- B
 λιτείας κατάστασιν. καὶ πῃ καὶ ἐπὶ χρόνον τινὰ διωκεῖτο ἡ
 10 πόλις, αἰρουμένη ἀρχὰς τὰς τῶν ἀρίστων σφίσις ἐνότων τῇ
 πόλει. καὶ ἐστενομάχει αὐτῇ ὡς ἐπὶ τὴν ἰσονομίαν τετραμ-
 μένη, στρατὸν τε ἐπιπέμπουσα. ἡ μὲν οὖν πόλις ἐστὶν ἧ
 ἐχώλευν ἐπὶ τυραννίδα διώκουσα, καὶ ἐπεκαλοῦντο σφίσις
 ἡγεμόνα τὸν Φραγκίσκον· οἱ δὲ ἄλλοι ἐναντιοῦντο αὐτοῖς.
 15 οὗτος μὲν οὖν στρατὸν συναγείρας ἤγε σπουδῇ ἐπὶ τοὺς Οἰε-
 ρετούς, ἧ ἐπυθάνετο αὐτοὺς στρατοπεδενομένους. ἐπιὼν δὲ
 σὺν τῇ στρατιῇ ἀγγοῦ τῆς πόλεως ὡσεὶ σταδίους ἑκατὸν ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν, πραγμάτων τε τὰ πρὸς τὴν τυραννίδα ἐπι-
 λυβόμενος τοὺς ἐπιτηδείους αὐτῷ συγκατεργάζεσθαι, καὶ οἷα C
 20 ἐπιτρέπων τῶν ἐπιτηδείων ὀτιοῦν εἰσιέναι εἰς τὴν πόλιν,
 ὥστε πιεζομένους ἐς ὁμολογίαν αὐτῷ καταστῆναι. ἐλάσαι
 μὲν οὖν εὐθύ τῆς πόλεως οὐκ ἐποίητο βουλήν, δεδοικῶς τὸν
 δῆμον τῆς πόλεως, μέγιστον δὲ ὄντα τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν

15. συναγείρας P \ σπουδῆν P

quens sui per universam Italiam memoriam honestissimam: fuit enim
 genere Perusinus. Franciscus non multo post, cum defunctus esset
 Mediolani dux, cum Venetis inimicitias suscepit, animum in Medio-
 lani tyrannidem intendens. nam Veneti Philippo mortuo adiungeban-
 tur Mediolanensibus, hortantes et adiuvantes eos ut aristocratiam
 reciperent. equidem urbs illa aliquandiu aristocratiam sectabatur,
 magistratus creans ex optimatibus urbis. verum cum ad aequalitatem
 respiceret, admodum tenuiter res gerebat, si quando exercitus aliquo
 misisset. quapropter ad tyrannidem civitas inclinavit. vocant igitur
 cives ducem Franciscum. quidam reluctabantur. Franciscus igitur
 conscripto exercitu quam celerrime profectus est contra Venetos, in
 eum locum in quo castra sua ponere iam antea animis destinarunt.
 accedens igitur castra ponit stadiis ab urbe centum, eamque obsidet.
 cum itaque inhiaret tyrannidi, ut eam sibi pararet, viros elegit ido-
 neos. etiam necessariis suis permittebat ingredi in urbem, ut oppi-
 danos obsidione pressos ad pacem et ad foedera incitarent. nolebat
 tamen quam proxime ad urbem copias ducere, timens urbis populum,
 qui maximus est omnium Italiae urbium: etiam numero suum exerci-

καὶ πολλαπλάσιον τοῦ ἑαυτοῦ στρατοῦ, πρὸς δὲ καὶ ἄριστον
 τὰ πολεμικά, τοῦ στρατοῦ ἀξιόχρεων, καὶ τοῦ ἀπὸ Οὐνετιῶν
 στρατοῦ προσδοκίμου αὐτοῖς παρεσεσθαι ἐπὶ τὸν πόλεμον τόνδε.
 οὗτος μὲν οὖν αὐτοῦ, πράσσωσι τὰ πρὸς τὴν πόλιν, τὴν μονὴν
 ἐποιεῖτο. ὡς δὲ ἐπιβοηθοῦντα στρατὸν τὸν ἀπὸ Οὐνετιῶν 5
 ἐπυρθάνετο παρῆναι ἤδη ἀγγοῦ, προεξανιστάμενος ὑπήντη
 ὡς εἶχε τάχους, μακρὰν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς πεντακοσίους
 D μάλιστα πη σταδίους, καὶ ἐστρατοπεδεύετο. ἐνταῦθα ἀντε-
 στρατοπεδεύετο καὶ ὁ Οὐνετιῶν στρατηγός (Κουδουνίδας δ'
 ἦν ὄνομα αὐτῷ), καὶ περιταφρευσάμενος ἀνέμενε καὶ τὸ ἀπὸ 10
 τοῦ Μεδιολάνου στράτευμα ἐπιβοηθῆσον αὐτῷ, καὶ τότε τὴν
 συμβολὴν ποιήσασθαι. ἐνθα δὴ ὁ Φραγκίσκος, διὰ τῶν κα-
 τασκόπων ὡς ἐπύθετο ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξελαύνειν τὸν στρα-
 τὸν ἐπιβοηθῆσοντα τοῖς Οὐνετιοῖς, νυκτὸς πυρὰ πολλὰ ἀψά-
 μενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὥστε μηδὲν τοιοῦτον ὑπολογίζεσθαι 15
 τοὺς πολεμίους, καὶ ἐξοπλισάμενος νυκτὸς ἐλαύνει ὅτι τάχιστα
 σπουδῇ ἐπὶ τὸν Μεδιολάνου στρατὸν. καὶ ἐνταῦθα μάχην
 ποιησάμενος, καὶ διαφθείρας τὸ πλεόν στρατοῦ, καὶ περιγε-
 P. 159 νόμενος αὐτοῦ ὥστε μηδ' ὅτιοῦν ὑπολειφθῆναι ὅ τι καὶ ἄξιον
 λόγου, αὐτίκα ἀπελαύνει ὀπίω ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ 20
 ξυμβαλὼν τῷ Οὐνετιῶν στρατηγῷ, οὐ πολλῷ ὕστερον μάχην
 τε ἐμαχέσαντο ἰσχυράν, καὶ ἐς φυγὴν τρεψάμενος εἰλέτε ἰπ-
 πέας ἀμφὶ τοὺς ἐξακισχιλίους καὶ νύκην ἀνείλετο περιφανῆ.
 οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐπελαύνων ἐπὶ τὴν πόλιν, ἧ καὶ τὸ

12. συμβουλὴν P

tum superabat. potuisset exercitum validissimum sternere. expectabatur
 quoque Venetorum exercitus, qui urbi auxilio veniret. verum Francis-
 cus in iis castris quae ab initio communierat mansit, sedulo agens,
 ne inde posset depelli. ubi allatum est exercitum Venetorum ap-
 propinquare, ut urbi suppetias ferret, prior exorienz occurrit Venetis
 quam celerrime, et castra locavit stadiis ab Mediolano quinquaginta.
 ex adverso castrametatus erat Venetorum dux nomine Cudunidas, qui
 castra admodum diligenter emunibat, volens expectare ibi exerci-
 tum Mediolanensem, ut coniunctis copiis praelium inirent. Francis-
 cus ut ex speculatoribus cognovit Mediolanenses urbe egressos per-
 gere ad Venetos, nocte ignes plurimos in castris faciebat, ut nihil
 eorum quae instituebat hostis suspicaretur; armansque suos citato
 agmine contendit obviam Mediolanensibus. quos aggressus praelio
 graviter afflixit, interfectis plurimis, ut pauci ex Mediolanensium ex-
 exercitu superessent. victoria igitur illustri potitus in castra reversus
 est. nec mora, manus conserit cum Venetis, quos praelio atroci
 commisso in fugam egit, captis sexies mille equitibus, victoriamque

πρότερον διέτριβε, καὶ πράττων διεπράξατο. καὶ εἰσῆει οὐ πολλῷ ὕστερον, εἰρήνην τε ἐποιήσατο, Ναζηραίου τινὸς ἐς τοῦτο παρακινήσαντος. καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπεμψεν ἐς τοὺς Οὐνετούς, καὶ εὐνοίαν ἐνδεικνύμενος διετέλει.

- 5 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐγένετο· τότε δὲ β
 ὡς Ἕλληνας ἐπ' οἴκου ἐγένοντο, Εὐγένειος ὁ ἀρχιερεὺς οὐδὲν λόγου ἄξιον ἐπέμπε παρὰ τοὺς Ἕλληνας τὸ ἐς ἐπικουρίαν φέρον. αὐτίκα οἱ Ἕλληνας ἐτράποντο, καὶ μετέμελεν αὐτοῖς καταλυσασμένοις πρὸς τὸν ἀρχιερέα. οὐκ ἐπέμπε δὲ δι' αἰτίαν
 10 τήνδε. πόλεμὸς τε γὰρ συνῆπτο αὐτῷ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ τοὺς Τυρρηνοὺς ἐπὶ χώρας διαφορᾶ, καὶ στρατὸν τε ἔχων καὶ δαπάνην καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῷ προσήκοντα ἐς γένος, ἄνδρα ἑλλόγιμον πατριάρχην, πολεμῶν ὅτε μὲν τοῖς Τυρρηνοῖς ὅτι δὲ καὶ τῷ Οὐρβίνῳ τῷ μετὰ ταῦτα ἡγεμόνι οὐκ ἐπάνετο· V. 125
 15 ἐδόκει τε γὰρ ἡ Τυρρηνῶν μητρόπολις τότε φρονεῖν τὰ τοῦ C
 Αἰγύρων ἡγεμόνος Φιλίππου καὶ συμμαχεῖν ἐκείνῳ κατὰ τὸ ἰσχυρόν. δι' ἃ δὴ καὶ πρὸς τὸν ἀρχιερέα Οὐνετιὸν ὄντα, τοῦ οἴκου Κοιδουλμαρίων, ὃν τινα δὴ οἶκον ἀξιούντος τοῦ ἀρχιερέως τῆς συγκλήτου ἐποιήσαντο ἀπὸ τοῦδε, καὶ ἔξεστι
 20 μετασχεῖν αὐτοῖς. καὶ διαπολεμούντων γὰρ ἀλλήλους τῶν τε Οὐνετιῶν καὶ τοῦ Μεδιολάνου ἡγεμόνος Φιλίππου, ξύμπασά τε ἡ Ἰταλία διέσθη πρὸς ἑκατέρους.

consecutus est insignem. tandem rediit in castra, quae non multum ab urbe locaverat. nec multo post ingressus urbem pacem pangit, quam suadebat quidam Nazaraeus sive monachus. deinde filium suum mittens ad Venetos is deinceps placidum se exhibuit.

At haec haud multo post contigere. cum Graeci domos suas essent reversi, pontifex Eugenius nihil auxilii satis digni, quemadmodum promiserat, Graecis misit. proinde a pontifice avertabantur, eosque poenitebat concordiae quam cum pontifice fecissent. verum pontifex nihil auxilii Graecis tali de causa misit. nam erat ei bellum in Italia contra Tyrrhenos propter regionis dissensionem. habens autem exercitum et sumptus ad id bellum, necnon genere sibi propinquum ducem, qui patriarchae partes agebat, virum prudentem, non cessabat rem gerere nunc quidem cum Tyrrhenis, nunc vero cum Urbini duce. ea enim tempestate Tyrrhenorum metropolis videbatur stare a partibus Philippi Ligurum principis, pro quo fortiter pugnabant. quapropter resistebant etiam pontifici, qui Venetus erat, exortus ex familia Condelmariorum, quam petente pontifice senatoria dignitate honorarunt, videlicet ut ea familia quoque in senatum allegeretur. cum autem bellum inter Venetos Mediolanum ducem Philippum arderet, quaedam Italiae pars huic, quaedam Venetis adhaesit.

Εἰσὶ δὲ τυραννίδες ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν αἶδε, ἡ τῆς Φερρα-
 ρίας, οἶκον τῶν Ἑστενσίων, καὶ οἱ τοῦ Ἀριμίνου, καὶ οἱ τῆς
 Μάρκης Μαλατεσταῖοι, καὶ Οὐρβίνου τύραννος καὶ Μαν-
 τούης καὶ Μεδιολάνου καὶ Ῥώμης καὶ Νεαπόλεως καὶ Ἰαπυ-
 D γίας. τούτων οἱ τῆς Φερραρίας ὡς ἔχουσιν ἡγεμόνες, καὶ 5
 Μεδιολάνου καὶ Ἰαπυγίας καὶ Μαντούης, ἐλέχθη, ὡς ἱκανῶς
 γούν ἔχειν ἐς μνείαν αὐτῶν τὸν λόγον ποιουμένους. περὶ δὲ
 τῶν Οὐρβίνου τυράντων τοσάδε ἐπίσταμαι. δοκοῦσι δὲ οἱ
 Μαλατεσταῖοι γένος τε εἶναι παλαιότατον, καὶ ἐς τὴν Μάρ-
 κης ἀρχὴν ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαγενέσθαι, ἡγεμονεύοντες τοῦ τε 10
 Ἀριμίνου καὶ ἄλλων ταύτῃ πόλεων ἐπιφανῶν. ὕθεν δὲ καὶ
 ὠρμημένους καὶ ἐς στρατηγίας καταστῆναι τῶν ἀμφὶ τὴν Ἰτα-
 λίαν προτυανεύοντων. γενέσθαι δὲ Οὐνερετοῖς στρατηγούς ἐν-
 τεῦθεν καὶ Τυρρηνοῖς, καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Μαντούης ἀρχὴν πα-
 ρεληλυθέναι. 15

P. 160

Περὶ δὲ τοῦ Ῥώμης ἀρχιερέως ἔρχομαι ἐρῶν, ὡς ἐπει-
 δὴν τελευτήσῃ ὁ ἀρχιερεὺς, συλλέγονται οἱ καρδινάλιοι ἐς
 οἶκόν τινα, καὶ τὰς τε ψήφους διαφερόμενοι τίθενταί τε καὶ
 αἰροῦνται ὃν ἂν οἱ τε τῆς Κολονίου καὶ Οὐρσινίου καρδινά-
 λιοι, καὶ ἐκλέγονται σφίσιν ἐς αἵρεσιν τοὺς ἐπιτηδείους. εἰσὶ 20
 δὲ αὐταὶ αἱ οἰκίαι μέγισται δὴ τῶν ἐν Ῥώμῃ καὶ μέγιστον
 δυνάμεναι, καὶ ἐπὶ τούτους ὅτε μὲν τοίτους ὅτε δὲ ἐκείνους
 ταλαντεύεσθαι. συμφέρονται δὲ ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἐπὶ ἡλυδας

19 κολώνου T

Ili autem principatus sive tyrannides per Italiam dispersae sunt.
 tyrannis Ferrariae, quae est de familia Estensium. Arimino Marchiae-
 que praesunt Malatestae. huc adde tyrannos Urbini, Mantuae, Me-
 diolani, Romae, Neapolis et Iapygiae. ut autem Ferrariae Mediolani
 et Iapygiae principes se gerant, necnon de Mantua, dictum est satis,
 quantum facit ad praesentem historiam. de Urbini tyrannis haec
 scio. tyranni sive principes Urbini ex antiquissimo genere descen-
 dere videntur et Malatestae dicuntur. multis annis Marchiae impe-
 rarunt regentes Ariminum et alias isthic urbes insignes. hinc pro-
 gressi duces eorum facti sunt qui in Italia rem iudiciariam tracta-
 bant. etiam Veneti hos sibi duces constituerunt. postea Tyrreni
 eos quoque sibi duces petierunt, et inde ad Mantuae ducatum
 emersere.

Nunc revertar unde digressus sum, ut scribam de Romano pon-
 tifice. ubi primum pontifex aliquis mortuus fuerit, in domum quan-
 dam congregantur cardinales, ac calculos ferentes eligunt de familia
 Coloniorum et Ursinorum, quos huic muneri idoneos putarint. sunt
 autem hae familiae longe reliquarum familiarum Romae et maximae

μηδὲ ἐτερώσει ἀποκλίνοντας ποιοῦνται ἀρχιερεῖς. ἐπειδὴν δὲ
 τὰς ψήφους ἐπιλέγωνται καὶ ἀποδειχθῆναι, ἀρχιερέα ἀναγορευ-
 ούσι τε αὐτόν, οἴκοι κατέχοντες ἐς ὃ ἂν καὶ τοῖς λοιποῖς
 συνδόξη ἢ αἵρεσις. καθίζουσι δὲ ἐπὶ σκίμποδος ὄπην ἔχον-
 5 τος, ὥστε καὶ τῶν ὄρχεων αὐτοῦ ἐπιπρομαμένων ἄπτεσθαι B
 τινὰ τῶν προσαχθέντων, ὥστε καταφανῆ εἶναι ἄνδρα εἶναι
 τοῦτον. δοκοῦσι γὰρ τὸ παλαιὸν γυναικα ἐπὶ τὴν Ῥώμης
 ἀρχιερατείαν ἀφικέσθαι. οὐ γὰρ ἐπίδηλος ἦν, ὅτι καὶ οἱ
 ἄρχιερες σχεδὸν τι τῆς Ἰταλίας καὶ ξυμπάσης τε τῆς πρὸς
 10 ἐσπέραν χώρας ἐπεικῶς ξυρωῶνται τὸ γένειον. ἔγκνον δὲ
 γενομένην, ὡς εἰς τὴν θυσίαν ἀφίκετο, γεννησαί τε τὸ παι-
 δίον κατὰ τὴν θυσίαν καὶ ὀφθῆναι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. δι' ἃ δὴ
 ὥστε ἐπιγινῶναι καὶ μὴ πάνυ τι ἐνδοιάζειν, ἄπτονται, καὶ
 ἀψάμενος ἐπιφωνεῖ “ἄρχην ἡμῖν ἐστὶν ὁ δεσπότης.” τὰ μὲν-
 15 τοι ὀνόματα μεταβάλλουσι, οἷα θειότεροι σφῶν αὐτῶν γινόμε-
 μενοι καὶ ἐς πᾶν μεταβολῆς ἀφικόμενοι. αἰροῦνται δὲ καὶ C
 ὀνομασίας τὰς ψήφους, ἐντιθέμενοι τὰ τῶν ἀρχιερέων ὀνό-
 ματα. σέβονται δὲ μέγα αὐτόν οἱ τε τῆς Ἰταλίας ἡγεμόνες
 καὶ οἱ πρὸς τὴν λοιπὴν ἐσπέραν. καρδιάλιοι δὲ εἰσιν ἀμφὶ
 20 τοὺς πενήκοντα. οἱ γὰρ τοὶ Ἰταλίας ἡγεμόνες σχεδὸν τι ἐς
 τὰ δύο ἐπιδιελόμενοι τὰς ἀρχάς, ἐπειδὴν παῖδε δύο γένων-

1. ἀποκλίνοντας P
 δε αὐ P

3. οἴκη P.

23. τὸ μὲν τὸ P τῶ-

τῶ-

et potentissimae. nunc quidem favor ad hos, nunc ad illos inclinat. plerumque autem cum sententiae haud congruunt, peregrinos neutro propendentes favore pontifices designant. ubi autem suffragia collegerunt et pontifex fuerit declaratus, domi eum continent, explorantes num et reliquis placeat electio. pontificem pronuntiatum insidere iubent sedili foramen habenti, ut testes ex eo propendentes aliquis cui hoc muneris iniunctum est, tangat, qui appareat pontificem virum esse. nam constat mulierem quondam in pontificatum esse subvectam, quia sexus ignorabatur: nam Italiae Occidentales pene omnes barbas radunt. cum autem illa mulier gravida esset facta, et ad festum sive sacrificium prodiisset, peperit infantem inter sacrificium, in conspectu universi populi. quapropter ne decipiantur iterum, sed rem cognoscant neque ambigant, pontificis creati virilia tangunt. et is qui tangit, acclamat “mas nobis dominus est.” nomina autem post electionem illico commutant, quasi iam divinius quam antea sint naturae et planissime mutati. calculi autem, quos ponunt, nomina pontificum inscripta tenent. pontificem plurimum honorant Italiae principes et reliqui Occidentales populi. cardinales sunt numero circiter quinquaginta. nam Italiae principes plerumque dividentes principatus suos in partes duas, si habuerint filios,

ται, τὸ μὲν τῆ παιδί εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἐκδιδοῦσι, τὸ δὲ αὐ
 ἐτέρῳ παιδί, ὥστε μὴ διαφορὰν αὐτοῖς ἐγγίνεσθαι, ἐς ἰερω-
 σύνην καταλείπεσθαι. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε μεγάλην ἔχειν αὐ-
 τοῖς τὴν ἀξίαν τῆς Ῥώμης ἀρχιερέα, τὰ τε ἄλλα καὶ ἐπιτη-
 δείως ἔχειν αὐτῷ σίμπατας.

5

- V. 126 Καὶ περὶ μὲν τούτων οὕτως· Ἰωακείμ δὲ τις ἐλλόγι-
 μος τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν σοφῶν γενομένων, καὶ ἐπὶ μαντι-
 κῆν ἀφικόμενος, τοὺς τε ἐσομένους ἀρχιερεῖς προεσήμαινε,
 τρόπον ᾧ ἂν ἕκαστος τούτων παριῶν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν βιώ-
 σοιτο . . . . δὲ γίνεσθαι, ἐπειδὴν ἐς τὰ ἔργα κατασιῆ τὰ 10
 μαντεύματα αὐτῆ. καὶ λέγεται μὲν περὶ τοῦ ἀνδρός τούτου καὶ
 ἕτεροῦ ἄττι θαύματος ἀξία. ἰδιώτην γὰρ ὄντα, καὶ οὐδ' ὀτιοῦν
 ἐπαίοντα ἢ μικρὸν ἢ μέγα σοφίας, πυλωρὸν δὲ ὄντα κατὰ τινα
 μορῆν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ὄντων Ναζηραίων, τυχεῖν ἐλθόντα ἐς
 κῆπον· τῆ δὲ πορευομένῳ ἐπιφανῆσαι ἄνδρα αὐτῆ τὸ εἶδος 15
 κάλλιστον, καὶ ἐπιστάνα οἱ εἶπειν, κατέχοντα ἐν ταῖς χερσίν
 P. 161 ὕδρευον, “ὦ Ἰωακείμ, λάβε, πῖε τοῦ οἴνου τούτου· κάλλι-
 στος γὰρ ἐστι.” τὸν δὲ λαβόντα ἐπιπιεῖν τε τοῦ οἴνου ἰκα-
 νῶς καὶ ἐμφορηθῆναι. ὡς δὲ ἰκανῶς ἔχειν αὐτῆ εἶρηται
 πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐπειπεῖν αὐτῆ τὸν ἄνδρα “ὦ Ἰωακείμ, 20
 εἰ τὸ πᾶν ἔπιες τοῦ οἴνου, τὸ πᾶν ἦθεις ἀκριβῶς.” ἐντεῦθεν
 τοῖς σοφωτάτοις κατασιῆσαι [τὰ] ἐς διάλεξιν, καὶ δαιμόνιον
 τινα τὴν σοφίαν ἐπιφαίνεσθαι. ἐντεῦθεν δὲ ὠρμημένον ἐπὶ

partem unam filio uni alteram vero filio alteri attribuunt ad sacerdo-
 tium, ne discordiae et controversiae inter ipsos super hereditate exo-
 riantur. hinc plurimum honoris consequuntur apud Romanum pontifi-
 cem: etiam pontificem omnes carum habent plurimumque vene-
 rantur.

De pontificibus quidem Ioachim abbas, vir vaticinandi peritus,
 inter doctos Italiae connumeratus, praedixit multa, quomodo singuli ad
 pontificatum essent perventuri et in eo victuri. et quemadmodum
 vaticinatus est, ita accidit. etiam alia miraculo digna de hoc viro
 commemorantur. nam cum esset idiota nec vel modicum eruditionis
 haberet, ianitor in quodam Italiae monasterio Nazaraeorum sive mo-
 nachorum fuit, et quondam in hortum egresso apparuit vir forma
 pulcherrimus, qui assistens ad Ioachim, manuque amphoram tenens
 inquit “Ioachim, cape, bibe vinum hoc: est enim optimum.” qui
 dicto audiens bibit ad satietatem usque, amphoramque reddidit, in-
 quiens se satis bibisse. cui vir respondit “o Ioachim, si totum hau-
 sisses vinum, nulla te scientia fugisset.” deinde in colloquium et
 disputationem veniens cum viris ea tempestate doctissimis plane di-
 vinius, quantum ad scientiam attinet, apparuit. hinc factus abbas

τὴν τῆς ἀρχιερατείας ἡγεμονίαν, προσημᾶναι μεγάλ' ἄττα ἐσόμενα ὀτρυν, ἀποσημειωσάμενος, ὥστε καταφανῆ γίνεσθαι, ἐπειδὴν ἐς ἔργον ἐκβῆ. οἷα μέντοι προεσήμαινεν, ἔξεστιν ἀπανταχῆ περιόντων τῶν σημείων αὐτοῦ.

5 Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν τυράννων, οὐ πᾶν τι μεγάλων ὄντων καὶ ὑπ' αὐτὸν ταττομένων τὸν Μεδιολάνου ^B ἡγεμόνα, ἧ δὴ καὶ οἱ τῆς Σικελίας καὶ Καλαβρίας καὶ Ἰαπυγίας καὶ τῆς ἄλλης χώρας τῆς κατὰ τήνδε τὴν χώραν ὑπὸ τῷ Παρθενόπης βασιλεῖ τάττονται, οὐδὲν δέον ἐπιμνησθῆναι
10 περὶ αὐτῶν, παρήσω. πολιτεῖαι δὲ ἐς τὴν Ἰταλίαν τελοῦσαι εἰσὶν ἧ τε Οὐνετεῶν πόλις καὶ ἡ Βονωνία καὶ αἱ Τυρρηνικαὶ πόλεις (ἔσαι τε εἰσὶ, καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται) ἐπόμηναι τῇ Φλωρεντία καὶ κατὰ ταῦτά διοικούμεναι, καὶ ἡ τῶν Ἰανυτίων πόλις. αὗται μὲν οὖν σχεδὸν αἱ τῆς Ἰταλίας ἡγε-
15 μονίαι, ὅτε μὲν πρὸς τοὺς Οὐνετεοὺς ὅτε δὲ καὶ πρὸς τὸν Μεδιολάνου τύραννον τὴν συμμαχίαν ποιούμεναι. ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον.

Ἐλληνες μὲν ὡς ἐπ' οἴκου ἐκομίζοντο, τῷ τε βασιλεῖ Ἄμου- ^C ράτῃ πρέσβεις πέμποντες ἤξιον τε αὐτῷ εἰρήνην ποιῆσθαι καὶ
20 ἐμπεδῶσαι αὐτῷ τὰς σπονδάς. ξυνέβη δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον τὸν μέντοι Κωκσταντῖνον τοῦ βασιλέως ἀδελφὸν ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενον παρακαλεῖν τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τὴν τῆς βασιλείας διαδοχὴν, καὶ ἀπεσπασμένου ὠρμηθῆσαι μὲν αὐτὸν ἐπὶ Βυ-

ctiam de pontificatus dignitate magna quaedam vaticinatus est futura; quae omnia tandem eventus confirmavit: nam quaecunque praedixit, evenisse constant, licet ubique miracula eius per Italiam obvia sint.

De Italiae principibus non admodum magnis et pontifici subiectis, simul cum Mediolani duce, necnon de regionis principibus, qui subditi sunt Parthenopes regi, disserere, quoniam non est operae pretium, omittam. politiae autem quae ad Italiam spectant, sunt Venetorum urbs, Bononia, et omnes Tarraconenses urbes, quae Florentiam sequuntur, et eandem cum ipsa rei publicae formam tenent. huc adde et Ianuensium urbem. sed de his supra commemoravimus. hi sunt totius Italiae, quos habet, principatus, interdum Venetis interdum vero Mediolani principi auxilium ferentes. revertor nunc eo, unde digressus sum.

Graeci in patriam suam reversi, mittentes legatos ad regem Amuratem, orabant pacem, volentes cum ipso foedus pangere. nec multo post Constantinus proficiscitur in Peloponnesum, fratremque ad regni successionem hortatur; atque inde navigare instituit Byzantium.

ζάντιον πλέοντα, γενόμενον δὲ ἐν Ἀθήνῃ, ὡς ἔγρημε τοῦ Λέ-
σθου ἡγεμόνος θυγατέρα, ἐπιπλεῦσαι τε αὐτῇ τοῦ βασιλέως
στόλον Μεχμέτεω, καὶ πολιορκῆσαι αὐτὸν ἐν Κοζίνῃ τῆς
Ἀθήνων πόλει σὺν τοῖς ἄμφ' αὐτόν. τὸν δὲ Ἀχματὸν ἀπο-
βάνα ἐς τὴν νῆσον καὶ ἐπιδραμόντα πολιορκεῖν τὸν βασιλέως 5
ἀδελφὸν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ καὶ εἴκοσι, καὶ καταβαλόντα τὸ τεῖ-
Dχος τηλεβόλοις, οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι ὥστε εἰσελθεῖν ἐς
τὴν πόλιν. μετὰ δέ, ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐξελεῖν, ἀπέπλει ἐπ'
οἴκου. ὁ μέντοι Κωνσταντῖνος γενόμενος ἐπὶ Βυζάντιον, καὶ
γνώμην ἀποδεικνυμένου τοῦ βασιλέως ὥστε ἀφικέσθαι αὐτῷ 10
τὸν ἀδελφόν, αὐθις ἐπὶ Πελοπόννησον ἐλθεῖν τε αὐτόν, καὶ
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον οἴχεσθαι καταλιπόντα τε τὴν
Πελοπόννησον καὶ ἀπιόντα ἐς Βυζάντιον. τούτοις μὲν ἐς
τοσοῦτον ἐγένετο· ὁ δὲ νεώτερος τούτων ἀδελφὸς Δημήτριος
ἐς διαφορὰν τῷ βασιλεῖ ἀφικόμενος ἀφελομένῳ αὐτοῦ τὰ 15
πλείω τῆς χώρας, ὡς οὐδὲν αὐτῇ τῶν δεόντων προσεχώρει
P. 162 πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ, διαπρῆσβευσάμενος πρὸς βασιλέα Ἄμου-
V. 127ράτην καὶ ξυμπαλαβῶν παρ' αὐτοῦ στράτευμα ἐπέλασέ τε
καὶ ἐπολιόρκει Βυζάντιον. μετ' οὐ πολὺ δὲ τοῦ Ἀσάνεω
θυγατρὸς, ἀνδρὸς μέγα δυναμένου ἐν Βυζαντίῳ καὶ δοκοῦντος 20
συμπράξειν αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν βασιλείαν, ὡς οὐδὲν ἤνιετο
αὐτῷ, ἀπεχώρει. μετ' οὐ πολὺ δὲ διαπρῆσβευσάμενος πρὸς

cum autem appulisset in Lemnum, Lesbi ducis filiam uxorem duxit.
eo tempore Mechmetis classis advenit, Constantinumque Gotzini,
quae Lemni urbs est, obsedit. Mechmetes autem exponens copias
navales in terram, insulam magna populatione ingressus est, regisque
fratrem obsidione viginti septem dierum pressit. sternens autem mu-
rum bombardis, non potuit suos impellere ut in urbem vellent ir-
rumpere. cum ea urbe potiri non posset, classe abducta domum re-
versus est. Constantinus cum venisset Byzantium, et rex sententiam
suam declararet, iussus est redire in Peloponnesum. ipsum autem et
fratrem Theodorum oportebat relicta Peloponneso abire Byzantium.
de his quidem hactenus. frater horum iunior, nomine Demetrius,
inimicitias suscepit cum fratre imperatore Graecorum, a quo maxima
regionis spoliabatur parte. cum multis ultro citroque actis nihil ae-
qui impetrare posset, legatos odio fraterno impulsus ad Amuratem
misit; a quo accepto exercitu profectus est Byzantium, urbemque obsi-
dione circumdedit. nec multo post sibi conciliavit Asanem generum
suum, cuius auctoritas et potentia Byzantii maxima erat. is Demetrium
adiuvare videbatur, si quo modo regnum acquirere posset. tandem
cum obsidendo nihil efficeret, exercitum dimisit. deinde haud multo
tempore interiecto, cum legationem ire iussisset ad fratrem regem,

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέα ἤκέ τε ἐς Βυζάντιον, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἐάλω αὐτός τε καὶ ὁ τῆς γυναικὸς ἀδελφὸς ὑπὸ βασιλείῳ Ἑλλήνων Ἰωάννου. καὶ ἐν φυλακῇ χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων ὄντε τούτω, ὑποτιθεμένον τοῦ Ἀσάνεω ἀπέδρα τε Β
5 νυκτὸς ἐς τὴν καταντικρὺ πόλιν τὴν Γαλατίνην, καὶ διαπρεσβενσάμενος ἔτυχέ τε εἰρήνης καὶ ἐς τὴν ἀρχὴν αὐθις τὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἀφίκετο, καὶ ὁ γυναικαδελφὸς αὐτοῦ ἀπελύθη ὑπὸ βασιλείῳ.

Ὁ μέντοι βασιλεὺς τὰς τε σπονδὰς ἐμπεδώσας πρὸς
10 Ἀμουράτη τὸν Μεχμέτεω, οὐδὲν μέντοι ἤττον ἔπρασσε πρὸς τὸν Εὐγένειον τὸν Ῥάμης ἀρχιερέα διαπρεσβενόμενος καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Παιόνων Λαδιολαόν, νεωστὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν καταστάντα. ἐνήγε δὲ αὐτὸν ὅτι μάλιστα Γεώργιος Βοῦλκος, ἐστρατημένος τῆς ἀρχῆς καὶ χρήματα μεγάλα ἐς τὴν ἐκστρα- C
15 τείαν ταύτην ξυμβαλλόμενος. δοκεῖ μέντοι καὶ Ἰωάννης ὁ Χωνιάτης, τότε μέγα δυνάμενος καὶ δόξαν ἀποφερόμενος ἐς τὰς κατὰ Τούρκων στρατηγίας αὐτῶ, ἀναγνώσαι εὖ μάλα βασιλέα Παιόνων ἐπὶ Ἀμουράτη τὸν Μεχμέτεω στρατεύεσθαι. ἐνταῦθα συλλέξας στρατὸν μέγιστον, συμπαραλαβὼν
20 καὶ Δρακούλη τῶν Λακῶν ἡγεμόνα, Γεώργιον δ' αὖ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ γενόμενον. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰστρον διαβάντες ἐς τὴν τοῦ βασιλείῳ χώραν ἐγένοντο, ἐνταῦθα πᾶν

4. τούτων P

17. ἀναγνώκαι P

Byzantium venit; nec admodum multo post captus est a rege Ioanne, una cum uxoris suae fratre. cum autem separatus ab uxoris fratre in carcere asservaretur, suadente Asane noctu e carcere profugit Galatiam, urbem e regione Byzantii sitam. postea legatis missis pacem assecutus est, et rediit ad Euxini maris principatum. etiam uxoris frater vinculis ab rege exemptus est.

Rex foedere inito cum Amurate Mechemetis filio, haud cessabat consilia agere cum Eugenio Romano pontifice, mittens ad hunc legationem; necnon ad Pannonum regem Vladislaum, qui nuper admodum ad regni gubernacula accesserat. incitabat eum vel in primis ad ista consilia Georgius Bucus, qui regno sive principatu suo deturbatus magnam pecuniae vim in eam expeditionem conferebat. videtur enim Ioannes Choniates sive Huniades ea tempestate plurimum potentiam pollens et militari gloria excellens, quia feliciter adversus Turcos praeliari consueverat, instigasse Pannonum regem, ut arma contra Amuratem Mechemetis filium caperet. comparavit itaque quam potuit exercitum maximum: et in belli societatem adhibuit Draculem Dacorum principem, et Triballorum principem Georgium, qui itineris dux erat. postquam autem traiecto Istro in regis regionem ventum

ὅ τι ἂν ἐμποδῶν γένοιτο αὐτοῖς δουλούμενοι ἐπορεύοντο, καὶ
 τὰς τε κώμας καὶ Σοφίαν πόλιν εὐδαίμονα ἐμπιπρῶντες
 D ἐδήθουν. Ἀμουράτης μέντοι ὡς ἐπυθάνετο τοὺς Παίονας
 ἐπιέναι μεγάλη χειρὶ, σύμπαντας τοὺς τῆς Ἀσίας τε καὶ Εὐ-
 ρώπης στρατοὺς συναγείρας ἐπήει τε αὐτὸς ἅμα ὡς συμβο- 5
 λὴν ποιησόμενος. ἐπεὶ τε δὴ ἐς Βασιλίτζαν καλουμένην χώ-
 ραν, κατέλαβεν αὐτοὺς τοὺς Παίονας στρατοπεδενομένους.
 καὶ Ἀμουράτης μὲν καὶ πρότερον στρατεύμα ἐπιπέμψας
 ἐκέλευεν, ὥστε φυλάττειν τὸν Παιόνων στρατόν, ὅποι γένοιτο
 διασημῆναι αὐτῷ καὶ τὸ τε στενὸν τοῦ ὄρους τῆς βασιλικῆς 10
 δένδροις φραξαμένους διακωλύσειν πειρᾶσθαι. οἱ μὲν οὕτω
 P. 163 ἐποίουν, καὶ φραξαμένοι ἐπειρῶντο κωλύειν, καὶ πη καὶ ἐπει-
 ρῶντο οἱ Παίονες παριέναι εἴσω ἐπὶ τὴν Θοράκην. Ἀμουρά-
 τῆς δὲ ἐς τὸ ὄρος τὸ καθήμενον ἐπὶ τὰ στενὰ τῆς ὁδοῦ
 ἐστρατοπεδεύετο, ἐνταῦθα συλλέξας τοὺς ἀρίστους αὐτοῦ, καὶ 15
 μάλιστα τοὺς δοκοῦντας ἐν στρατηγίαις γενέσθαι περιφή-
 μους. ἦσαν δ' οὗτοι Ἰεσέ τε ὁ τοῦ Βρενέζω, Τουραχάνης
 ὁ Θετταλίας ὑπαρχος, Κουμουλῆς, Χασίμης ὁ τῆς Εὐρώπης
 στρατηγὸς καὶ Ἰσαάκης ὁ τῶν Σκοπίων ὑπαρχος. ἀφικομέ-
 νων δὲ αὐτῶν καὶ παρακαθημένων ἔλεγε τοιάδε. “ἄνδρες 20
 Μουσουλμάνοι, ὑμεῖς ὄρατε οἷ ἀνάγκης ἀφίκετο τὰ πράγματα

21. οἶα P.

est, quocunque se vertissent, omnia in dicionem acceperunt. vicos
 incendebant; etiam Sophiae urbi ignem iniicientes, omnia foede di-
 ripiebant. Amurates ut accepit Pannonnes magna manu accedere pop-
 ulabundos, universos Asiae et Europae exercitus contrahens, obviam,
 ut qui ex acie esset dimicaturus, hosti procedebat. Amurates ut ve-
 nit in regionem quae Basiliza vocatur, Pannonnes in ea castra posuisse
 deprehendit. praemisit quoque suorum manum haud exiguam, quos
 iussit observare Pannonum exercitum, et explorare ubi se teneat, et
 deinde explorata ad se referre. iisdem praecepit ut montis angustias,
 quae in regis regione sunt, praeoccuparent et arboribus caesis ob-
 struerent, quo minus hostes eas superare possent. qui iussa facien-
 tes strenue hostem aditu prohibebant. et sane Pannonnes conabantur
 irrumpere per Thraciam. verum Amurates castra locaverat in mon-
 tem qui pertingit usque ad praedictas angustias, et congregavit opti-
 mates suos, quorum gloria in re militari erat maxima, Thezeten Bre-
 nezis filium, Turachanem Thessaliae praefectum, Cumulien, Chasanem
 Europae ducem (qui et Bassa Europaeus et Romaniae Bassa) et Sco-
 piorum principem Isaac. hos, cum exciti voce praeconis venissent et
 consedisent, in hunc modum allocutus est. “viri Musulmani, vide-
 tis in quam necessitatem res nostrae devenerint. Pannonnes enim hi,
 adhibitis Dacis et Triballis, contra nos bellum movent. nunc tem-

ἡμῶν. Παίονες γὰρ οἶδε ἐστρατευόμενοι, καὶ τοὺς Λακοὺς Β
 καὶ Τριβαλλῶν ἡγεμόνα παραλαβόντες, στρατεύονται καθ'
 ἡμῶν. νῦν ὥρα ἐστίν, εἴ τι ἀγαθόν τις ἐπινοεῖ, ὅπως κρατῆ- V. 128
 σαι τόνδε τὸν πόλεμον τιθεμένους εὖ γένοιτο ἡμῖν, φράζειν
 5 ἐν τῷ παρόντι. ἐμοὶ γὰρ πολεμητέα τε εἶναι ἡμῖν, καὶ μά-
 χην ὅτι τάχιστα ποιεῖσθαι, συμβάλλοντας τοῖς πολεμίοις·
 αἰσθήσειν γὰρ οἶμαι ἡμᾶς τούσδε ὀλίγους τε ὄντας ἐς τὸν
 ἀριθμόν. νῦν δὲ δοκεῖ μοι ὁμόσε ἰόντας τὴν μάχην ποιεῖ-
 σθαι καὶ μὴ διαμέλλειν." ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀμουράτεω
 10 Χασίμης ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγός, ἐποτρύνων ἐς μάχην, C
 ἔλεξε τοιαύδε. "ὦ βασιλεῦ, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἐπαιέσεται
 τόνδε τὸν λόγον, ὡς βασιλεῖ τε προσήκων μεγάλῳ καὶ Ὀτου-
 μανίδῃ, ὃς τοῖς πολεμίοις οὐδὲν ἐφίεμενος, ἀνδράσι τε ὀλίγου
 ἀξίοις, καὶ τὴν τε χώραν ἀνασώζειν πειρᾶ. ἦν δὲ μὴ μα-
 15 χώμεθα, ἡμῖν τε τὰ φρονήματα ἀπόλλυται, ἐγκαθιστάμενα
 ὑπὸ δέους τοῦ βασιλέως, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐρρωμενέστερα
 γίνεται. καὶ δέδοικα μὴ ἐς τοῦναντίον, ἢ δοκεῖ ἡμῖν ὡφέ-
 λεια ἔσεσθαι, περιστῆ ἢ ἐς τὴν μάχην ἀναβολή. καὶ ἐμοὶ τε
 οὐκ ἀνάσχετον τὴν ἀρχὴν ἐδόκει τὴν τε εἴσοδον φράττεσθαι
 20 ὡς δεδιότων ἡμῶν, καὶ ταύτην ἡμῶν τῷ στρατῷ τὴν ἔννοιαν D
 ἐμβαλεῖν. ἀλλ' εὐθὺ ἐχρῆν ἰόντας, εὐθὺς ἀνακινδυνεύειν
 συμβάλλοντας, καὶ ταύτη πειρωμένους σώζειν τὴν χώραν,

3. κρατήσει P 17. ἦ P

pus est, si quis quid novit quod belli victoriam largiatur, expromere,
 nec id nos in praesentiarum celare. mihi enim, ut sententiam meam
 proferam, pugnandum esse videtur, et omni mora posita, quam ce-
 lerrime praelium ineundum. nam facile nos victoria potituros arbitror,
 cum hostes nobis numero sint pauciores. sic igitur agendum censeo,
 ut continuo arma arripiamus, manusque cum hoste conserere nihil
 cunctemur." cum rex dicendi in hunc modum finem fecisset, Chasa-
 nes Europae dux, quo magis regem ad capessendum praelium accen-
 deret, huiusmodi orationem habuit. "o rex, non est qui non lau-
 dibus vehat orationem tuam, quam modo in medium adduxisti. est
 enim rege magno et Otomanide digna, qui hostibus vilissimis nihil
 sit cessurus, verum regionem suam servare summa ope conetur. nisi
 enim pugnare instituerimus, fortitudo nostra peribit, impedita timore
 regis: hostibus vero fortitudo crescet, eorumque res usque incrementa
 sument. ex mora vereor ne nihil utilitatis, verum plurimum peri-
 culi capiamus. etiam proxima pugnae mora, quae mihi admodum
 displicuit, cum decerneretur ut montis angustiae arboribus caesis clau-
 derentur, nonnihil incommodi nobis attulit, dum nos timore percul-
 sos praelio abstinere hostes crederent. talis fama nequaquam per

μηδὲν ὑφίστασθαι τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλει αὐτὸς ὦ βασιλεῦ τοῦσδε τοὺς τὴν σὴν χώραν θηώσαντας τιμωρεῖσθαι. εἰ δὲ μὴ, αὐτὸς κάθησθ' ἐνταῦθα· ἐγὼ δὲ τε αὐτὸς τοῖσδε σοι παραστήσω, ὥστε μὴτε αὐτοὺς μὴτε τοὺς λοιποὺς τοὺς πρὸς ἐσπέραν ἐθέλησαι ποτε ἐναντία σοὶ ἐπιέναι." ταῦτα μὲν Χα- 5
 P. 164 καὶ οὐ τολμώντων ἐναντίαν γνώμην τοῦ βασιλέως ἀποδείκνυσθαι, Τουραχάνης ὁ Θειταλίας ὑπαρχος ἔλεξε τοιάδε. "χορὴ μὲν, ὦ βασιλεῦ, ὅ τι φρονῶν τυγχάνει ἕκαστος, τὰ σὰ μηδὲν τι ὑπολογιζόμενος λέγειν, καὶ ὅσῳ δὴ καὶ μεῖζω τὸν κίνδυνόν 10 παρέχειται τὰ ἐνεσιῶτα. καὶ ἐπιτήδειος ἦν τυγχάνη ὢν, ἀνάγκη, ἐπειδάν τις αὐτῷ κίνδυνος ἐπιστῆ, φράζειν ὅ τι φρονεῖ ἕκαστος. πολλῶν δ' ἂν ἔτι μᾶλλον καὶ δεσπότην χρεῶν ἀποδείκνυσθαι, ὅ τι ἂν ἡμῶν ἕκαστος γινώσκῃ ἐς τὰ παρόντα, ὅσῳ τε καὶ κοινὸς ἐφ' ἡμᾶς ἀφικνεῖται ὁ κίνδυνος. ἐγὼ γὰρ ὦ βα- 15 σιλεῦ διοικημ . . . . ἂν τὰ πράγματα ἦν. ἦν δὲ τῶν πτε-
 B ρύγων μίαν ἀφέλῃς, κακῶς μὲν δυνήσεται χρῆσθαι αὐτῇ ἐς ὅ τι ἂν γένοιτο χρεῖα, ἦν δὲ καὶ τὴν εἰέραν ἀφελόμενος καταλίπῃς τὸ σῶμα αὐτῆς μόνον, ἵππασθαι μέντοι οὐκ ἂν ἔτι ἔχοι, πορευέσθαι δὲ μόνον καταλείποι' ἂν αὐτῇ. πῶς δ' ἂν 20 αὐτῇ δὲ χρῆσαιτο ἔτι τοῦ λοιποῦ, ἦν τε ἐπὶ τροφὴν ἐθέλησῃ ἵέναι, ἦντε ἄλλο τι χρῆσθαι οἱ ἐς τὰ παρόντα αὐτῇ; τοῦτο δ'

17. αὐτῇ P

20. καταλίποι' P

21. αὐτῇ P

nostrum exercitum est spargenda; nec volo ut timiditatis ullo modo ab hoste argui possimus: verum censeo confestim praelium esse occipiendum et praeliando regionem defendendam. hostine cedamus quaeso? etiam ipse praelium capesse, si hostium populationes ulcisci velis. sin autem ipse discrimen subire nolueris, tu hic sede: ego eos victos dabo, et sic affligam ut nec Pannonnes nec Occidentales alii in posterum te bello lacescere ausint." haec dixit Chasanes Mazalis filius. tacentibus autem reliquis, ut qui non auderent contrariam regi sententiam proferre, metu subacti, Turachanes Thessaliae dux in hunc modum locutus est. "oportet quidem, o rex, singulos quid sentiant, nihil tuam sententiam reveritos, dicere; et tanto magis quanto maiora pericula ostentare res videntur. multo igitur magis aequum est, ut nos quae sapimus in praesenti exponamus domino nostro, praesertim cum etiam nos idem periculum attingat. ego sane tua volucris similia esse assevero. si volucris alam unam ademeris, haud poteris ea ad quamcunque aliam rem commode uti, si quando necessitas postulet: sin et alteram abstuleris, corpus solum relinquis, nec amplius volare verum tantum incedere noverit. quid igitur faciet avis, si ad victum quaerendum aut ad aliud quippiam

ἂν λέγοιμι καὶ ἐπὶ σοῦ. τὰς τε γὰρ θύρας σῶμά φημι εἶ-
 ναι, καὶ βεβαιοτάτην ἡμῖν ὑπολείπεσθαι ὑποδοχὴν ἐνιαῖθα·
 τὸ δὲ Ἀσίας στρατεύμα πτέρυγι τε εἰκάζω, ὡσαύτως καὶ τὸ
 Εὐρώπης. μαχομένοις μὲν οὖν οὐδέτερα ὑποστῆναι ἐς τέλος
 5 τὸν ἀγῶνα ἐθέλησουσιν, ἀλλ' ἢ μὲν Ἀσία οὐδὲ εἰς χεῖρας
 ἀφίξεται τούτοις δορυφόροις τε οὖσι καὶ ὠπλισμένοις αὐτοῖς C
 τε, τὸ δὲ τῆς Εὐρώπης μάχεσθαι μὲν ἐθέλησει, ἀπιόντος δὲ
 τοῦ Ἀσιανοῦ μόνον ὑπολειπόμενον οὐκέτι ἐπιμενεῖ τέλος,
 ἀλλὰ φευξέεται καὶ αὐτό, ὅποι ἂν δύναιτο σῶζεσθαι. ὑπο-
 10 λείπονται δέ σοι αἱ θύραι καὶ οἱ νεήλυδες, καὶ οὐκ ἔχω συμ- V. 129
 βαλέσθαι ὅπως ἂν σώσῃ σαυτῶ ἐπιτηδείως χρῆσθαι ἐς τὰ
 παρόντα, ἢ ἀμύνεσθαι μόνον, οὐδέν τι διαπρατιττόμενον. ἀλλὰ
 δοκεῖ μὲν ἐμοὶ συμβολὴν μὲν μὴ ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀναχωροῦν-
 τες ἐς τοῦπίσω ἵεσθαι ἐπὶ ὃ τι ἂν ἡμῖν ἐμποδῶν γίγηται,
 15 καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐς ὃ ἂν αὐτοὶ λιμῶ πιεζόμενοι τὰ μάλιστα
 τὰ ἔμπροσθεν γένωνται, καὶ οὕτω χαλεπῶς ἔχουσιν ἐπιτίθεσθαι
 κατὰ δύναμιν. καὶ ἔσται δὴ τότε χρῆσθαι τούτοις ὃ τι ἂν
 βουλοίμεθα." ταύτη τῇ γνώμῃ, ὡς ἐδόκει τε ἀμείνων τῆς D
 προτέρας εἶναι, ἐτίθεντο καὶ οἱ λοιποὶ παρόντες τότε ἐς τὴν
 20 βουλὴν. Ἰεσὲ δὲ ὁ Βρενέζω ἐλέξε τοιάδε. "ἐμοὶ δοκεῖ ὦ
 βασιλεῦ μηδὲν ὄν ἡμῖν ἐπιτήδειον. ἦν τε γὰρ περιγένοιο πο-
 λεμίῳ, οὐκ ἐνορῶ ὃ τι ἂν γένοιτό σοι ὄφελος ἀπὸ τούτου.

convertitur? huic similitudini res tuas confero. ianuas corpus esse
 autumo, et in his refugium et receptaculum relinqui nobis tutissimum.
 Asiae exercitum alae assimilo, similiter et Europae exercitum. si
 praelium auspicati fuerimus, neuter exercitus ad praelii finem stabit.
 Asianus enim exercitus refugiet dimicare cum armatis et hastatis.
 Europae exercitus praelium quidem non detrectabit: verum si vide-
 rit abire Asianum exercitum, nec ipse ad praelii finem manebit, sed
 sibi fuga consulat. reliqui igitur tibi soli erunt ianuae milites et
 peregrini. nequeo itaque conicere quo pacto praesentibus commode
 utaris, cum praeliando nihil efficere possis. sed enim meum consi-
 lium depromam. censeo pugnandum esse: verum ut paulatim retro-
 cedamus, domantes omne quicquid obstiterit. nec volo ut desinamus
 retrocedere tam diu, donec et ipsi fame pressi persequi desierint et
 retro, unde venerunt, ire perrexerint. cedentes deinde persequemur,
 et in angustiis constitutos adoriemur totis viribus. in hunc modum
 cum hostibus iuxta animi sententiam agere poterimus." huic senten-
 tia, quae praedicta melior et tutior erat, etiam reliqui qui praesto
 erant calculum addidere. Iesse autem Brenezis filius huiusmodi
 orationem exorsus est. "ego quidem, o rex, existimo parum utilita-
 tis nos capturos, imo nihil, etiam si devicerimus hostem. nam nul-

καὶ γὰρ τοὶ Παιαζήτης ὁ λαΐλαψ, σὸς πάππος, ἐτρέψατο
 μέντοι τοὺς Κελτοὺς τε καὶ Παίονας· οὐ μέντοι γε ὕφελος
 αὐτῷ ξυνέβη γε ἀπὸ τούτου, ἀλλ' ἐς τὴν χώραν ἀποχωροῦν-
 τες τὴν σφετέραν σφᾶς τε αὐτοὺς ἔσωσαν αὐτίκα ἰόντες καὶ
 τὴν χώραν διέσωσαν. ἦν δὲ τοῦναντίον συμβῆ, ἀπαίσιον λέ- 5
 γειν οἷα ξυμβήσεται χαλεπὰ ἀπὸ τούτου. ἄμεινον δὲ πάντα
 P. 165 αἰρεῖσθαι τὰ ἀσφαλῆ αὐτῶν τινὰ ἕκαστον, ἀφ' ὧν ἀποβήσε-
 ται αὐτῷ μηδέν τι διασφαλέντι ἠττηθῆναι μὲν μηδαμῶς, πε-
 ριγενέσθαι δὲ τῶν ἐναντίων, ἣν μὴ παρὰ γνώμην ἐξίοι αὐτῷ
 τὸ ἔργον. δύο δὲ αἰρέσεων, τῆς τε ἐπισφαλοῦς οὔσης ἡμῖν, 10
 περὶ ἧς δεδιότες βουλευόμεθα, καὶ τῆς ἀσφαλεστέρας πολλῶ
 ταύτης, αἰρεῖσθαι χρὴ τὴν ἀσφαλῆ μᾶλλον, καὶ ἣ ὁ νοῦς
 ἔχει, ταύτη μᾶλλον ἢ ἄλλη ποι λογίζεσθαι. ἐμοὶ δὲ ὑποχω-
 ρῆσαι μὲν τοῖς ἐναντίοις οὔτε σοὶ ὧ βασιλεῦ πρόπον ἐστίν,
 οὔτ' ἂν αὐτὸς συμβουλεύσαιμι· φεύγειν γὰρ ἂν δόξαιμεν, 15
 καὶ ἐκείνοις μὲν ἐς τὸ βέλτιον παρίσταται, ἡμῖν δὲ ἐς τοῦ-
 B ναντίον. οὐδ' ἂν ἐπισχεῖν ἔτι, οἴμαι, δυναίμεθα τοὺς τε
 Ἀσιανούς καὶ τὸν πεζὸν ὃν ἔχομεν. ἀλλὰ μάχεσθαι μὲν μη-
 κέτι, φραξαμένους δὲ ἔτι βέλτιον ἐπιμένειν, ἄχρῃς οὐ ἐς ἀνάγ-
 κην ἀφίκνονται ἀποχωρεῖν, ἀποχωροῦσι δὲ ἐπιτίθεσθαι αὐ- 20
 τίκα σὺν τοῖς ἰππεῦσιν ἐπομένους, καὶ βλάπτειν ὃ τι ἂν δν-

6. οἷα] οἷς P

9. τῷ ἐναντίῳ P

19. δὲ om P

lum emolumentum inde affulgere video. etenim Paiazites, Turbo, avus tuus, quondam Gallos Burgundiones et Pannonos fudit, verum nihil commodi inde percepit. nam in suam regionem contententes semetipsos et regionem servarunt. verum si contrarium, absit omen, accidat et vincamur, quibus pericula immineant, omnibus perspectum esse arbitror. satius autem esse reor semper eligere tutiora consilia, ne in terrorem aliquem incidamus et vincamur, verum ut victoriam hostibus extorqueamus, nisi res non ex animi sententia succedet. cum igitur duplex electio sit proposita, una periculosa et altera magis tuta, arripiendam tutiorem quis ambigit? quis sanae mentis compos non tutiora magis sequeretur consilia? proinde retro pergere et cedere hosti nec te decet, rex, nec ego suaserim. fugere enim videremur, animique hostibus crescerent, nobis vero minuerentur; nec amplius Asianos et pedestrem exercitum retinere possemus. sed nec pugnae summam rerum committendam consulo. verum consultius existimo ut angustias diligenter praecludamus, et tam diu sedeamus hic tempus terentes, donec hosti retrocedendi necessitas iniiciatur. deinde cedentibus instandum esse iudico, universum equitatum in eos immittentes, eosque quam maxime possumus affligentes." huic sen-

ναίμεθα." ταύτη τῇ γνώμῃ ἔτι τῆς προτέρας ἀμείνονι συν-
τίθεσθαι ἔφασαν καὶ οἱ λοιποὶ τῶν τότε παρόντων.

Ἐνταῦθα ἐδόκει μῆτε συμβολὴν ποιῆσθαι μῆτε ἀποχω-
ρεῖν, τρῖβειν δὲ τὸν χρόνον αὐτοῦ ἐπιμένοντας, καὶ ἀποχω-
5 ροῦσι τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι, τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύ-
μα ἐπιπέμποντας. [καὶ τήντε εἴσοδον φυλάττειν, ὡς δεδύνη-
ται τὰ μάλιστα ἀμυνομένους ἐδέδοκτο.] τὴν τε εἴσοδον ἐφύ- C
λατιον ἢ ἐδύνατο, ὡς κράτιστα ἀμυνομένοι. καὶ ἐπειρῶντο
μὲν παριέναι οἱ Παῖονες καὶ βιάζεσθαι τοὺς Τούρκους, οὐ
10 μέντοι ἐδύνατο· ὡς γὰρ ἐπιπίπτοντες ἐβιάζοντο ἰσχυρῶς,
ἐνταῦθα οἱ λοιποὶ τῶν Τούρκων ἐπεβοήθουν, καὶ ὠθισμὸς
ἐγένετο ἀμφοτέρων. τέλος δὲ ὠσάμενοι τοὺς Παίονας οἱ τοῦ
βασιλέως ἴσταντο ἐμποδῶν. χρόνον δὲ ἐπιγενομένον, ὡς οὐ-
δὲν ἦννον οἱ Παῖονες καὶ λιμῶ ἐπιέζοντο, ἐνταῦθα ἀπεχώρουν
15 τὰ ἔμπαλιν γενόμενοι. νυκτὸς δὲ συσκευασάμενοι ἐπορεύ-
οντο. ὡς δὲ ἠὼς ὑπέφαινε καὶ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπε-
δον ἑώρων οἱ Τούρκοι οἰχόμενον, ὑπὸ τὴν νύκτι ἔμενον. ἐν-
ταῦθα ἐπιλεξάμενος τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ὅσοι ἔμενον καὶ πα-
ρεσκευασμένοι ἦσαν, ἐπιτρέπει Χασίμη τῷ Εὐρώπης στρα- D
20 τηγῶ διώκειν τοὺς πολεμίους, καὶ τὸν γε Τουραχάνη ἐκέλευεν V. 130
ἔπεσθαι ἔχοντα τὸ τῆς Θεσσαλίας στρατεύμα. οὗτος μὲν οὖν
λαβὼν τούτους, ὡς εἶχε ποδῶν, ἤλυνεν ἐπιδιώκων τοὺς πο-
λεμίους· ἐπεὶ δὲ Ἰωάννης προῆδει τοὺς Τούρκους σφίσιν

1. εἰ] ἐπὶ P

tentiae, quia praecedente tutior et melior erat, etiam reliqui qui ad-
erant consensum praestare haud sunt cunctati.

Decretum igitur est neque pugnare neque cedere: magis placebat
tempus cunctando trahere, deinde hostibus abeuntibus inhaerere. Euro-
pae itaque exercitum miserunt, ut aditu hostes quam acerrime prohiberet.
haec ubi visa sunt, summa vi angustias defenderunt, ne intrare posset.
conabantur saepius Pannonnes irrumpere et Turcos ex custodia deturbare:
verum nihil promovebant: nam eo loci ubi perirumpere nitentur,
fortiter resistebant Turci. et utrique pellebantur: verum Turci pulsus
Pannonibus quam fortissime obsistebant. cum multum temporis tandem
intercessisset, nec quicquam Pannonnes efficerent, fame coacti neces-
sario retro, qua venerant, pedem ferre compellebantur. nocte igitur
collectis impedimentis ex castris proficiscuntur. ut aurora illuxit,
hostes abscessisse noctu cognoscentes Turci paulisper substiterunt.
rex deinde eligens de suo exercitu omnes quotquot manserant et ad
praelium instructi erant, eos Europae duci tradidit. ut persequeretur
hostes. Turachanem vero subsequi iussit cum Thessaliae exercitu.
ille igitur assumptis iis quos rex dederat, citatissimo cursu hostes in-

ἀποχωροῦσιν ἐπιτεθησομένους, ἐπιλεξάμενος καὶ οὗτος τῶν Παιόνων τινὰς τοὺς ἀρίστους καθίστατο ἐς ἐνέδρας, ὡς ἐπιούσι τοῖς Τούρκοις καὶ διώκουσι τὸ ἑαυτῶν στρατεύμα ἐπιθησόμενος ἐπ' ἀμφοτέρους. ἐνταῦθα ἐλαύνοντος τοῦ Χασίμεω διὰ τῷ πεδίου κατὰ πόδας καὶ διώκοντος τοὺς Παίονας, προσελύσας 5
 P. 166 δὲ καὶ ὁ ἀδελφὸς Τουραχάνης ἔλεγε τῷ ἀδελφῷ τοιαῦτα. “Χασίμη, σὺ μὲν ἐλαύνεις διὰ τοῦ πεδίου στρατὸν ἔχων τοσοῦτον. ἴσθι μὲν οἶν οὐκ ἀσφαλῆ ταύτην πορευόμενος τὴν πορείαν· οἱ γὰρ Παίονες οὔτε ἀνέξονται διωκόντων ἡμῶν αὐτούς, οὔτε ἡσυχίαν ἄγοντες ἐς τοῦπίσω φεύζονται ἄσμενοι, 10 οἱ τινες μάχεσθαι μὲν ἐς τὸ ἐμφανὲς τοσοῦτον χρόνον προυκαλοῦντο ἡμᾶς, καὶ ἄσμενοι, ἧ ἔμοι δοκεῖ, ἐμάχοντο, καὶ πολλοῦ, ὡς οἴομαι, πρῖαινο ὥστε αὐτοῖς ἐς τὸ πεδίου καταβάντας ὁμόσε ἰέναι. ἀλλὰ ταύτην τὴν ὑπώρειαν πορευόμενοι ἐκείνους τε ἐπιδιώξομεν, ὅσον ἰκανῶς ἔχει, καὶ ἡμῶν ἔσται 15 ἐκείνων ταμιεύεσθαι ὅσοις ἂν ἐπιτηδείως ἔχωμεν.” ταῦτα Β λέγων ὡς οὐκ ἔπειθε τὸν Χασίμην, ἔχων αὐτὸς Θεσσαλίας στρατεύμα ἐτράπετο διὰ τῆς ὑπωρείας συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. πορευομένῳ δὲ διὰ τοῦ πεδίου τῷ Χασίμῃ σὺν τῷ Εὐρώπῃς στρατῷ, ὡς ἐν καιρῷ ἐγένετο τῷ Χωνιάτῃ 20 ἐνεδρεύσαντι τὸ στρατεύμα, οἱ τε ἀμφὶ βουσιλέα φεύγοντες ἐπιφανέντος ἐκ τῆς ἐνέδρας τοῦ Ἰωάννου ἐπελαύνουσι τοῖς

1. ἐπιθησομένους?

sequitur. Ioannes autem Huniades cum praeuovisset Turcos cedentibus inhaesuros, delegit et ipse Pannonum robustissimos, quos in insidias locavit, quasi repugnaturus fortissime venientibus Turcis. Europae dux cum per patentes campos iter acceleraret, insequens hostes, Turachanes eius frater occurrens fratrem sic compellat. “tunc per patentes campos proficisceris, ducens tantum exercitum? scito tuam profectioem haud satis tutam esse. nam Pannoni non ferent suos a nostris persecutionem pati. nec sane a praelio abstinebunt, fuga sibi consulentes, cum tanto tempore nos provocaverint ut cum ipsis praelium iniremus. et quidem, ut apparet, pugnae sunt cupidissimi; etiamdudum, ut opinor, fredebant, quod nolebamus in planitiem descendere et decernere ferro. suadeo igitur ut per radices montis huius hostes, quantum satis est, persequamur: et sic, quae opportuna visa fuerint, iis dare poterimus.” haec dicens Chasani non persuasit. ipse autem cum Thessaliae exercitu avertebatur, instructoque agmine per montis radicem profectioem faciebat. Chasanes cum exercitu Europae per campum festinabat, et Pannoni qui fugam simulabant persequeretur. cum autem tractus esset ad locum insidiarum, et Choniates tempus esse ratum incurrendi in hostem ex insidiis

βαρβάροις, καὶ τρεψάμενος ἐς φυγὴν ὁ Χωνιάτης τοῦτους
 τοὺς μὲν ἔφθειρε τοὺς δὲ καὶ ἐζώρησεν. ἐνταῦθα πολλοί
 τε ἔπεσον τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ τοῦ Χαλίλεω ἀδελφός, Πραΐ-
 5 μεω παῖς, ἔαλω ὑπὸ Παιόνων, καὶ ἄλλοι τῶν Τούρκων ἠλί-
 σκοιτο φεύγοντες, αὐτὸς τε ὁ Χασίμης ἔφρευγεν ἐπὶ τὸ βασι-
 λέως στρατόπεδον, ὀλίγους ἔχων ἀμφ' αὐτὸν τοῦ στρατοῦ. C
 ἀφικόμενος δὲ ἐς ὄψιν τῷ βασιλεῖ ἔλεξε τοιάδε. “ὦ βασι-
 λεῦ, οἷα πεπόνθασιν ὑπὸ ἀνδρὸς ὧν ἡμεῖς ἴσμεν φανλοτάτου
 καὶ τὰ σὰ πράγματα καταπροδιδόντος τοῖς πολεμίοις· οὕτω
 10 γὰρ ἐποίησεν ἢ ἐπηγγείλατο, οὕτω κατὰ ταῦτ' ἰέναι ἠθέλησε.
 Γεωργίῳ δὲ τῷ Βούλκῳ, ἐπιτηδέῳ τε ὄντι αὐτῷ, ὑποσημή-
 νας ἕκαστον ἢ ἐμέλλομεν ἐπιέναι, ἐφθείροντο τὰ σὰ πράγμα-
 τα, καὶ τὸ ἐκείνου μέρος οἰχόμεθα.” ἐνταῦθα Χαλίλης ὁ
 Πραΐμεω, ἀχθεσθεὶς διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐξέμηνε καὶ
 15 αὐτὸς βυσιλέα κατὰ τοῦ Τουραχάνεω. βασιλεὺς δὲ δεινο-
 ποιησάμενος μὴ ἰέναι κατὰ ταῦτ' οὐδὲ τῷ Εὐρώπῃς στρατηγῷ, D
 ἀλλαγῶσε γενόμενον ἄλλην πορεύεσθαι, καταπροδιδόντα τὸ
 ἑαυτοῦ στρατεύμα, προσέλαβέ τε Τουραχάνη, καὶ ἐς φυλα-
 κὴν ποιησάμενος ἐπέμπεν ἐς τὴν Ἀσίαν ἐς Τοχάτην πόλιν
 20 ἰσχυρὰν, δέσιμόν τε γενόμενον καὶ ἐς φυλακὴν ἀπαγόμενον.
 καὶ Χαλίλης γὰρ τοι ὑπετίθετο βασιλεῖ, ἀναμνηστικῶν ὡς
 ἐκεῖνος ἐν μεγάλῃ Βιδινίδι διατρίβων, καὶ ὑπαρχος ὧν τῆς

8. ὄν P   11. ὑποσημῆναι P.   18. συνέλαβέ?

Turcos invadit cum suis: barbaros multos necarunt et multos vivos
 ceperunt. plurimi Turci in hoc praelio desiderati sunt, Chatitis fra-
 ter Carambes, Priami filius, a Pannonibus captus est. reliqui Turci
 in fuga capiebantur. Chasanes confugit in regis castra, paucos de
 suo exercitu secum habens. veniens autem in conspectum regis talia
 dixisse fertur. “o rex, qualia perpassi sumus a viro quem novimus
 esse sceleratissimum, qui tuos hosti prodidit planissime: nam vere
 proditor est. hosti nostra consilia enuntiavit, et acie instructus ire
 mecum noluit. Georgio autem Bucu amico suo singula indicavit,
 quomodo essemus ipsos oppressuri. in hunc sane modum res tuae
 periere, et pauci incolumes fuga evasimus.” ibi tum Chatites filius
 Priami, infestus viro propter fratrem, regem exasperavit contra Tura-
 chanem. rex cum grave esse iudicaret, Turachanem non esse pro-
 ductum cum Europae duce, verum aversum aliud iter ingressum, pro-
 dentem Europae exercitum, eum cepit, et vinctum in Asiam, ut as-
 servaretur in vinculis in urbe Tochata, misit. Chatites non cessa-
 bat iram regis augere, in memoriam redigens Turachanem, cum age-
 ret in magna Bidina, princeps regionis finitimae Istro, usum esse Bucu,
 Triballorum duce, et amico et familiari. hac amicitia motum aiebat

παρ' Ἰστροὺν χώρας, Βούλκω τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι ἐπιτη-
 δειῷ τε ἐχρῆτο καὶ συνήθει, καὶ διὰ τοῦτο ὑποσημαίνοιν
 αὐτοῖν ἢ δέοι ἀλλήλους ἀφελεῖν ἐς τὰ παρόντα, καὶ δῶρα
 δεχόμενον παρὰ τοῦ Βούλκου συμβαλέσθαι αὐτῷ ἐς ὃ τι ἂν
 P. 167 ἡγήσαιο συνοίσειν ἐκείνῳ. καὶ ἐντεῦθεν ἀναπεισθεὶς βασι- 5
 λεύς κατεῖρξέ τε αὐτὸν Τουραχάνη, ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπιπέμ-
 ψας, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Θεσσαλίας ἐτέρῳ ἀνδρὶ ἐπέτρεπε
 διοικεῖν.

Καὶ Τουραχάνης μὲν οὕτω ἐς τὴν εἰρκτὴν ἐγένετο
 V. 131 Γεώργιος δὲ ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμῶν, ὡς οὐδὲν ἠνύετο αὐτῷ 10
 ὑπὸ τῶν Παιόνων ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, πέμπων ἄγγελον ἐπὶ
 τὰς θύρας ἐπειράτο τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης, εἰ ἀποδοίη
 αὐτῷ τὴν ἀρχὴν, ὥστε ἐπάγειν αὐτῷ φόρον καὶ ἡμίσειαν τῆς
 χώρας αὐτοῦ πρόσδοον, καὶ αὐτὸς τε ἔφασκε σπένδεσθαι ἐπὶ
 τούτοις, καὶ τοὺς Παιόνας ἅμα αὐτῷ πείσειν ὑπεδέχεται τὰς 15
 B σπονδὰς ποιῆσθαι. ἐνταῦθα ὡς ἤκουσε τοῦ ἀγγέλου τοιαῦτα
 προῆχομένου, τὰ τε ἄλλα ὑπέσχετο αὐτῷ καὶ τῷ παιδε αὐτῷ
 ἀποδοῦναι, καὶ ἔσσεσθαι βασιλέως ἐπιτηδείους τὸ ἀπὸ τοῦδε.
 ἐνταῦθα ὁ Βούλκος μετιῶν τῶν Παιόνων ἕκαστον καὶ τὸν γε
 βασιλεῖα Λαδίσλαον ἔπειθε σπένδεσθαι Ἀμουράτῃ, λέγων 20
 τοιάδε. “ὦ βασιλεῦ, σὲ βασιλεὺς Ἀμουράτης παρὰκαλεῖ ἐπὶ
 τὰς σπονδὰς, οὐ μὴν τὴν χώραν ἀποδιδόναι. ἦν οὖν ἔμοι

2. ὑποσημαίνοι P 3. δέει P 15. τὰς] ἐς τὰς P 17.
 ὑπερέσχετο P

Turachanem voluisse illum, quacunq̄ue in re posset, iuvare: nam acceptis a Bucu muneribus promississe ei operam suam locaturum indefessam, quacunq̄ue in re voluisset. his fidem dans dictis rex Turachani vincula iniecit, et in Asiam vinctum deduci iussit, ut ibi in carcerem coniceretur. Thessaliam alii administrandam commisit.

Hoc modo carcere conditus est Turachanes. Georgius Triballorum dux, cum parum auxilii sentiret ab Pannonibus in recuperando principatu, legatum misit in ianuas regis, ut eius animum exploraret, num sibi restituere vellet principatum. quod si faceret, promittebat se ipsi tributarium fore; et dimidium tributi, quod regio penderet, ipsi quotannis numeraturum. his condicionibus se foedus accipere velle memorabat. quin et Pannonibus se persuasurum pollicebatur ut cum ipso foedus, si modo vellet, ferirent. haec cum legatus audiente rege recensuisset, promisit se ei et filio redditurum principatum: verum ut deinceps in fide maneat, amicitiamque suam bona fide colant. ibi tum Bulcus Pannonum animos sibi concilians, etiam regem Vladislaum eo adduxit ut foedus cum Amurate faceret. at Vladislaum in hunc modum allocutus est. “o rex, rex Amurates te ad foedus hortatur; nec hoc solum, verum regionem

πείθῃ, σπονδὰς ἐν τῷ τοιῷδε ποιούμενος ἄμεινον παρασκευά-
 ση ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἐπιὼν τὰδε πάντα οὐκέτι τὸ δεύτε-
 ρον ὑπέμενε." ταῦτα λέγων τε ἔπειθε, καὶ ὡς ὑπέσχετο ποιή- C
 σειν ἢ ὑπετίθειτο αὐτῷ ὁ Τριβαλλός, αὐτίκα ἔπεμπεν ἄγγελον
 5 παρὰ τὰς θύρας, μεταπεμπόμενος πρέσβεις, ὡς τῶν Παίωνων
 ποιησομένων τὴν εἰρήνην καὶ αὐτὸς ἀποληψόμενος τὴν ἀρ-
 χήν. ἐνταῦθα Ἀμουράτης ἔπεμψε πρέσβεις, καὶ τὰς σπον-
 δὰς ἐποιούντο ἐφ' ᾧ τὸν τε Γεώργιον ἔχειν τὴν χώραν αὐ-
 τοῦ καὶ τὴν ἡμίσειαν πρόσοδον ἀποδιδόναι τῷ βασιλεῖ. καὶ
 10 ὄρκιά τε ἅμα ἐποίουντο ἐφ' ᾧ μήτε τοὺς Παίονας ληΐζεσθαι
 τὴν βασιλέως χώραν, μήτε αὐτὸν Τούρκους διαβῆναι τὸν Ἴστρον
 ἐπὶ μηδεμιᾷ βλάβῃ, μηδεμιᾷ μηχανῇ, ἐφ' ᾧ τε παρὰ πάντα D
 τὸν βίον αὐτῶν ξένους τε καὶ φίλους εἶναι, ἄνευ τε δόλου
 καὶ ἀπάτης. τοὺς δὲ Λακούς ὑποφόρους τε εἶναι τῷ βασι-
 15 λεῖ, ἃ καὶ συνέθεντο ἐν ταῖς βασιλέως σπονδαῖς πρὸς αὐ-
 τοὺς πρότερον γενομέναις, καὶ ἐς τοὺς Παίονας τελεῖν, ἢ τὸ
 πρόσθεν ἔχοντες διετέλουν.

Ταῦτα ὡς ἐγένετο, αὐτίκα Ἀμουράτης ἐστρατεύετο ἐπὶ
 Καραμᾶνον. οὗτος γὰρ ὡς ἐπύθειτο ἐπιέναι τοὺς Παίονας
 20 ἐπὶ βασιλέα Ἀμουράτη, καταβάντας τὸν Ἴστρον ἐπὶ τὴν χώ-
 ραν τοῦ βασιλέως ἐλαύνειν, ἐν καιρῷ αὐτῷ ἔσσεσθαι οἰόμενος

20. καὶ διαβάντας?

restituere pollicetur. si igitur me audias, foedus panges. nam hoc
 pacto res tuae ad bellum melius erunt instructae; et si deinde se-
 cundo accesseris hostiliter, facile vinces." haec ubi esset elocutus,
 statim in sententiam suam perduxit regem. qui deinde ex sententia Bulci,
 aut quemadmodum Bulco promiserat, nuntium misit in ianuas regis,
 advocans regios legatos, quasi his praesentibus foedus percussurus et
 regionem recepturus. Amurates igitur legatos ire iubet, quorum au-
 ctoritate foedera fiebant, quibus cavebatur ut Georgius regionem suam
 teneret, et eius regionis tributum partem dimidiam regi quotannis sol-
 veret. Iusiurandum quoque exigebatur, ne Pannonες deinceps po-
 pularentur regis regionem, neve Turci transirent ad Istrum ad va-
 standam Pannonum regionem: verum fides iureiurando utrinque ac-
 cepta est, ut ex eo tempore sint inter se hospites et amici; quod
 tamen absque dolo fraudeque utrorumque fiat. Dacis imperatur ut
 sint regis tributarii, quemadmodum regio foedere, quod iam ante in-
 tercesserat, continebatur. praeterea ut pertinerent, quemadmodum
 hactenus, ad Pannonες.

His ita compositis Amurates continuo expeditionem contra Ca-
 ramanum sumpsit. nam hic, ubi primum cognoverat Pannonες bellum
 inferre Amurati traiectoque Istro regis regionem evastare, haud in-
 commodum sibi fore suisque rebus ratus, si regis in Asia regionem

ἦν ἐπιὼν καταστρέφοιτο τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν βασιλείῳ χώ-
 P. 168 ραν, ἐξήλαντέ τε, καὶ ἐπήει καταδουλούμενος ὅτι ἂν αὐτῷ
 προχωροίη. πρόσθεν γὰρ ὅτι οἱ Παίονες ἔμελλον στρατεύε-
 σθαι ἐπὶ Ἀμουράτῃ, γνώμη τε παραπλησίᾳ ὄρμητο ἐπ' αὐ-
 τόν, ὥστε ἀπ' ἀμφοῖν ταῖν χώραιν ἐπιόντων στρατῶν διάσχι- 5
 ζοῖτο αὐτῷ τὰ στρατεύματα καὶ οὕτω ἀσθενῆ ἔνυμβαίνοι γί-
 νεσθαι. Ἀμουράτης μὲν οὖν ἐπὶ τὸν μείζονα πόλεμον ἀφι-
 κόμενος, καὶ τούτον αὐτῷ ἐπὶ τὸ βέλτιον θέμενος, ἐστρατεύετο
 αὐτίκα ἐπὶ Καραμῦνον. ὁ δὲ πρέσβεις τε πέμπων ἤξιόν τε
 τε ἄλλα αὐτῷ ὑπουργεῖν, ὧν ἂν δέοιτο αὐτοῦ, καὶ ὁμήρους 10
 καὶ πιστὰ παρέχεσθαι ἐπὶ τούτοις.

B Ταῦτα μέντοι αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔνυνεβεβήκει, κατὰ
 δὲ τὴν Εὐρώπῃν ὑπὸ μέντοι τῶν Πελοποννησίων ἡγεμόνων
 ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ τοιάδε ἐγένετο. ὡς γὰρ Θεόδωρος ὁ
 μετ' αὐτὸν βασιλεὺς Ἑλλήνων γένόμενος, ὡς οἰχόμενος παρῆν 15
 V. 132 ἐς Βυζάντιον ἐπὶ τὴν βασιλείαν, Κωνσταντῖνος ὁ ἐπίκλην
 Δράγασις, ἀφικόμενος ἐς Πελοπόννησόν καὶ παραλαβὼν τὴν
 τοῦ ἀδελφοῦ χώραν, τὰ τε ἄλλα καὶ Σπάρτην τὴν πρὸς τὸ
 Ταῦγετον ὄρος, καὶ σχεδὸν ἔνυμπασαν τὴν ἄλλην Πελοπόννη-
 σον (πλὴν γὰρ τῆς τοῦ Θωμᾶ τοῦ βασιλέως ἀδελφοῦ χώρας, 20
 τὴν ἄλλην ὑφ' αὐτῷ εἶχε παραλαβὼν), ἐνταῦθα ὡς ἀφίκετο,
 C τό τε ἐν τῷ Ἰσθμῷ τειχιζεῖν παρεσκευάζετο, καὶ τὴν ἐκτός

1. Ἀσίας P. 4. ὄρμητο?

subigeret, cum impetu in eam irruerat, omnia subiiciens et in ser-
 vilitatem redigens, quocumque se vertisset. Caramanus namque cum
 audisset Pannonos petere bello Amuratem, et ipse hostili animo con-
 tra ipsum profectus est. itaque cum ab utraque regione hostis ac-
 cederet, Amuratis exercitus distrahebatur et infirmior reddebatur.
 cum igitur maximum impenderet Amurati bellum, sibi utile fore
 ratus, foedus cum Pannonibus pepigit, omnemque belli tempesta-
 tem in Caramanum avertit. Caramanus ne vim regis experiretur,
 misit legatos petitum pacem; quibus mandarat ut dicerent se pa-
 ratum esse servire Amurati, quandocumque sua opera indignissēt.
 sin promissis parum fidei haberet, se obsidibus et caeteris, ne quid
 dubitaret, cauturum.

Haec quidem Amurati in Asia acciderunt. in Europa vero a
 Peloponnesiacis principibus quid in regione eius gestum sit, nunc
 dicitur. ut enim Theodorus qui postea rex electus est, venit By-
 zantium in regnum suum, Constantinus cognomento Dragosis in Pelo-
 ponneseum adveniens et assumens fratris regionem, inter caetera et
 Spartam, quae vergit ad montem Taygetum, et propemodum univer-

Πελοποννήσου χώραν ἀφίστη ἀπὸ βασιλέως, [τὴν τε Βοιω-
 τίαν κατέσχε,] καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος
 καὶ ξύμπασαν τὴν Βοιωτίαν κατέσχε. καὶ ὁ τῆς Ἀττικῆς
 τύραννος φόρον τε ἀπάγειν αὐτῷ ὑπισχνούμενος σπονδὰς
 5 ἐποίησατο. καὶ τὸ τε Πίνδον ὄρος — Βλάκοι δ' ἐνοικοῦσιν
 αὐτό, τῶν Δακῶν ὁμόγλωττοι· τοῖς παρὰ τὸν Ἰστρον Δαξὶν
 ὁμοίωντο. ἀφικόμενοι παρὰ τοῦτον τὸν ἡγεμόνα, παραδιδόν-
 τες σφίσιν, ἐπολέμουν τοῖς τὴν Θετταλίαν οἰκοῦσι Τούρκοις,
 λαμβάνοντες ἄρχοντα παρὰ τοῦ Πελοποννησίων ἡγεμόνος. D
 10 Λεωδορίκιόν τε τὸ κατὰ τὴν Λοκρῶν χώραν ἠκμημένον πολί-
 χιον, Πίνδου μέντοι τὸ κατὰ τὴν Φανδρίου πόλιν ἠκμημένον,
 ἄρχοντα λαμβάνει ἀπὸ βασιλέως. τὸ δὲ αὐτὸ κατὰ τὴν Ἀχαΐ-
 αν καθῆγον Ἀραβαῖοι ἠκουν ἄνδρες Ἀλβανοί, ὑπὸ βασιλέως
 συγχωρηθέντες ἄρχειν τῆς πατρῴας αὐτῶν χώρας· καὶ οὐ-
 15 τοι ἀφίκοντο ἐς τοὺς Ἕλληνας. συναγαγὼν δὲ καὶ ξύμπασαν
 τὴν Πελοπόννησον ἐς τὸν Ἰσθμὸν εἰτείχισεν αὐτόν, ὡς ἡδύ-
 νατο τάχιστα, συγκαλέσας αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ἧς
 αὐτὸς ἦρχε χώρας, ξύμπαντας ἐνταῦθα μεταπεμφάμενος ἐλη- P. 169
 λάκει τὸ τεῖχος, παραδοὺς ἐνὶ ἐκάστῳ ὅσον ἐν τοσῶδε χρόνῳ
 20 παρέχοιτο ἠκοδομημένον. ὡς δὲ τὸ τεῖχος τοῦ Ἰσθμοῦ αὐτῷ

6. αὐτοὶ P . . . 8. σφᾶς ? . . . 17. ἦς] ὡς P.

sam Peloponnesum, praeter Thomae, qui frater erat regis, regionem obtinuit. etiam Isthmum muro includere parabat; nec cessabat regis regionem, quae extra Peloponnesum est, ad defectionem sollicitare. Boeotiam et Thebanorum urbem universamque Boeotiam in dicionem redegit. Atticae tyrannus sive princeps nolēbat cum eo pugnare, verum tributum se quotannis ipsi pensuram promittebat. hinc foedere icto in amicitiam receptus est. Pindum quoque (quem hodie Mezzono appellant) occupavit. hunc montem Blaci incolunt, quibus eadem cum Dacis est lingua; nec quicquam ab Dacis, qui Istrum accolunt, differre cognoscuntur. advenientes igitur ad istum ducem se ipsi ei dederunt, et deinceps bellum gerebant cum Turcis in Thessalia habitantibus, accipientes ducem ab Peloponnesiaco principe. Leodoricium oppidulum in Locrensi regione situm et Pindo adhaerens, versus Phandrium urbem, principem a rege accipit. hunc montem, qua se in Achaiam porrigit, inhabitant Arabaei viri Albani, quibus permissum est ab rege patriam suam regere regionem. hi quoque ad Graecos deficiebant. contrahens igitur universam Peloponnesum in Isthmum, muro eum cingere instituit. opus autem istud maturavit accersito fratre, qui et ipse regionem sub se habebat. universos igitur huc congregans murum divisit, et singulis tantam, quantum brevi extruere possent, partem assignavit. murus Isthmi cum

παρεσκευάστω, στρατόν τε ἔπεμπεν ἐπὶ τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ἐδήου τε τὴν χώραν καὶ πολεμῶν διεγένετο.

Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν χρόνον Ὀμάρης ὁ Τουραχά-
νεω παῖς, παραλαβὼν τὸ Θεσσαλίας στρατεύμα, ἐπήλασέ τε
ἐπὶ τὰς Θήβας καὶ τὴν Ἀττικὴν, καὶ ληισθῆνός ἀπέλαυνε,⁵
λείαν ἀπάγων ἱκανήν. ἔνθα δὴ Νέριος ὁ Ἀθηνῶν τύραννος,
ὡς εἴωρα τὰ Τούρκων πράγματα αὐθις ἐπανιόντα ἐς τὸ πρό-
βτερον καθεστηκός, ἐπρεσβεύετο ἐς τὰς θύρας καὶ ἤξιον αὐτῷ
σπένδεσθαι βασιλεῖ, ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ὃν ἂν αὐτῷ τά-
ξαιτο. βασιλεὺς μὲν οὖν Ἀμουράτης ἐπέθειτό τε καὶ ἔσπει-¹⁰
δεν αὐτῷ, ἐφ' ᾧ καὶ πρότερον ἀπέφερε φόρον ἀπάγειν καὶ
τοῦ λοιποῦ. ὁ δὲ Νέριος οὕτως ἀφίκετο, ἀπὸ Φλωρεντίας
τῆς Τυρρηνῶν μητροπόλεως ὦν, ἐπὶ τὴν Ἀθηνῶν τυραννίδα
τρόπῳ τοιῷδε. Ἀντώνιος ὁ Ῥαινερίου παῖς τοῦτόν τε ἅμα
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μεταπεμψάμενος ἀπὸ Φλωρεντίας προ-¹⁵
σέκοντάς τε αὐτῷ καὶ ξυγγενεῖς εἶχε παρ' ἑαυτῷ, τὴν δίκαιαν
παρεχόμενος. ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν Ἀντώνιος, ὑπὸ εὐεξίας
ἀποπνιγείς κατὰ τὸν ὕπνον, ἣ τε γυνὴ αὐτοῦ ἔπεμπεν ἐς βα-
σιλέα τὴν ἀρχὴν ἐπιτραπῆναι αὐτῇ τε καὶ τῷ τῆς πόλεως
C ἀμείνονι, ἑαυτῆς δὲ προσήκοντι, πατρὶ δὲ ἡμετέρῳ. τοῦτον²⁰
ὡς ἔπεμπε πειρασόμενον παρὰ βασιλεῖ, καὶ χρήματα διδοῦσα

5. ἐπέλαυνε P 11. ᾧ] ᾧ ὄν? 18. ἀποπνιγείς P, ἀποπλη-
γείς T: οἷμαι ἀποπληξίας ἀποπληγείς margo R.

iam esset absolutus, exercitum misit, qui regis regionem popularetur, et ex professo cum rege bellum gerebat.

Nec multo post Amures Turachanis filius, assumpto Thessaliae exercitu, impetum in Thebas et Atticam dedit. quibus vastatis reversus est magna praeda onustus. Nerius Atheniensium princeps, ut vidit Turcorum res denuo exoriri et pristinam felicitatis formam recipere, legatos misit in ianuas, petitum pacem, ut qui velit cum eo foedus inire et tributum quemadmodum antea, quotannis solvere. rex Amurates legationem benigne audivit, foedusque et pacem dedit, hac condicione ut quotannis, quemadmodum antea, sibi tributum ferret. Nerius iste a Florentia, quae Tyrrenorum est metropolis, ad Atticae principatum hoc modo processit. Antonius namque Rainerii filius hunc simul et fratrem accersitos a Florentia, propinquos et cognatos suos, secum habuit, victum eis et necessaria ministrans. postquam autem Antonius apoplexia in somno ictus expiravit, uxor eius misit legationem ad regem Amuratem, ut sibi et ei qui in ea civitate erat optimus principatum committeret. is erat mulieri propinquus genere et meus pater; quem misit ad regem cum immensa pecuniae vi, ut sibi principatum Atticae regionis et Boeotiae traderet. ut autem egressus urbe iter ad regem ingrediebatur, qui in urbe erant poten-

μεγάλα, ὥστε διαπραίττεσθαι σφίσι τὴν ἀρχὴν τῆς τε Ἀττικῆς ἅμα καὶ Βοιωτίας, ὡς ἐξελαύνων ἐκ τῆς πόλεως ἐπορευέτο παρὰ βασιλέα, οἱ προέστησαν τοῦ δήμου, κατὰ τὸ πρὸς αὐτὸν Χαλκοκονδύλην ἔχθος τὴν τε γυναῖκα τοῦ Ἀντωνίου
 5 ἀπάτη παρήγαγον ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τοὺς προσήκοντας Ἀντωνίου καθίστασαν τυράννους, καὶ τὸ γένος ἐξέλασαντες αὐτοὶ ἴσχυσι τὴν πόλιν. ἐπιγαμίαν δὲ ποιησάμενοι πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀντωνίου ἐπὶ θειωῦ αὐτῆς παιδὶ ἀγαθῷ, ἐς τὴν ἀκρόπολιν παρῆσαν. καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἐκβάλλοντες
 10 τὴν ἀκρόπολιν, καὶ γένος ἡμῶν ἐξελαύνοντες, τὰ τῆς πόλεως D πράγματα ἔσχον. ὁ μὲν δὴ Χαλκοκονδύλης ἀφικόμενος παρὰ βασιλέα ἐς φυλακὴν μέντοι περὶ αὐτὸν ἐγένετο, ὑπὸ βασιλέως κελευόμενος παραδοῦναι τὴν χώραν. ὡς δὲ ὑποσχόμενος ἐς τρεῖς μυριάδας χρυσίου οὐδέν τι ἔπρασσε, στρατὸν
 15 δὲ ἐπίθετο πεπομφένοι βασιλέα ἐπὶ Βοιωτίαν ὡς τὴν Θηβῶν πόλιν παραστησόμενον, διεπράξατό τε καὶ ἀπέδρα ἐπὶ Βυζάντιον, καταλιπὼν τοὺς τε θεράποντας καὶ σκηνὰς ἅμα καὶ ὑποζύγια. ἐπιβὰς δὲ νεὸς ἀπὸ Βυζαντίου ἔπλει ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. καὶ ἐνταῦθα νῆες αὐτοῦ περιπλέουσαι τῶν
 20 τυράννων τῆς Ἀττικῆς συλλαμβάνουσί τε τὸ πλοῖον, καὶ αὐ- P. 170 τὸν ἐλόντες Χαλκοκονδύλην ἀνήγαγον παρὰ βασιλέα δέσμιον. βασιλεὺς μὲν οὖν αὐτῷ ἀφῆκε τὴν αἰτίαν καὶ συνέγνω, μηδὲν ἐπὶ τούτῳ αἰτιασάμενος· αὐτὸς μέντοι τὰς τρεῖς μυριά-

S. ἐς T, καὶ P

tissimi, odio Chalcocondylis moti, uxorem Antonii dolo deduxerunt ex arce, et Antonii propinquos in principatum promoverunt, uxorisque genus urbe expellentes ipsi civitatem tenuere. affinitatem vero iungentes cum uxore Antonii in filio adoptivo, viro haud improbo, in arcem redierunt. nec tamen multo post expulsa muliere Acropolim occuparunt, et rem publicam obtinere, eiecta nostra familia. Chalcocondyles ut venit ad regem, captus et in carcerem coniectus est, iussus reddere regionem. cum autem polliceretur triginta milia aureorum, ne sic quidem efficere quicquam potuit. acceperat interea regem exercitum misisse contra Boeotiam, ut Thebas urbem occuparet. ipse interim haud cessabat sedulo agere, sicubi fugae daretur occasio, ut aufugeret Byzantium. quae ubi primum oblata est, relicto tabernaculo et iumentis profugit Byzantium; ibique conscensa navi solvit in Peloponnesum. naves igitur Atticae regionis principum per mare oberrantes navem fugientis capiunt, et ipsum Chalcocondylen vinctum perduxerunt ad regem. rex ei delictorum veniam dedit, nihil eum propter delicta culpans. cum autem ipsi poscerentur triginta milia aureorum, responde-

Chalcocondylas.

21

- δας απαιτούμενος οὐκ ἔχειν ἀποδιδόναι ἔφρασκεν. ἐντεῦθεν ἡ χώρα ἐληλατεῖτο μεγάλως ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ Θετταλίᾳ χώρᾳ. Νέριος δὲ τύραννος ὢν τὴν ἀρχὴν, καὶ θηλυδρίας ὢν καὶ μαλακώτερος, ὑπὸ ἀδελφοῦ Ἀντωνίου ἀφῆρητο τὴν ἀρχὴν ἐπιβουλευθείς. μετὰ δέ, ὡς ἐτελεύτησεν Ἀντώνιος, ἐς 5 τὴν ἀρχὴν αὐθις κατέστη Νέριος ὁ Ἀντωνίου ἀδελφός, ἀπὸ
- B Φλωρεντίας ἀφικόμενος. τότε δὲ διὰ τὴν εἰς τοὺς Ἑλληνας αὐτοῦ συμμαχίαν ἐδήου τὴν χώραν ὁ τῆς Θετταλίας ὑπαρχος. πράγματα δὲ ἔχων εἰρήνην ἐποιεῖτο πρὸς βασιλέα. καὶ οἱ Ἕλληνες πυθόμενοι ἐστρατεῖοντο ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. ἐνταῦθα 10 ἄγγελόν τε ἔπεμπε πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς κακῶς ποιοῖεν αὐτὸν οἱ Ἕλληνες· καὶ πολιορκοῖεν τὴν πόλιν, πειρώμενοι ἐξελεῖν. καὶ Τουραχάνης δέ, ὁ τῆς Θετταλίας ὑπαρχος, τῷ τε βασιλεῖ πέμπων ἀγγέλους ἐπῆρεν ἐπὶ Πελοπόννησον στρατεύεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον χρόνῳ πολλῷ ἐγένετο· τότε δὲ ὑπὸ 15 Πελοποννήσου ἡγεμόνι, βασιλέως δὲ ἀδελφῷ ἐδεδούλωτο, τρόπῳ ᾧ πρότερόν μοι δεδήλωται.
- C Ἀλλὰ κατὰ μὲν τοὺς Ἕλληνας καὶ τὴν Πελοπόννησον τοιαῦτα ἐγένετο, κατὰ δὲ τὸν Βυζαντίου βασιλέα τάδε ξυνεβέβηκει. τοὺς τε γὰρ Παίονας ὡς ἤσθητο ἀπελάσαντας κα- 20 ταλίσασθαι τῷ Ἀμουράτῃ, Γεωργίου ἐς τοῦτο παρακάλεσαντος, ἔπεμπον πρέσβεις παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα, ὑποτιθέ-

3. χώρῃ] ὑπάρχου?

runt se eos nequaquam posse solvere. hinc regio eorum populationibus graviter divexata est ab Turcis, qui in Thessalia morabantur. Nerius autem princeps cum iam ab initio foret imbellis et effeminatior, per insidias a fratre Antonio principatu deturbatus est. mortuo tandem Antonio Nerius Florentiam veniens in principatum restitutus est. ea tempestate, quia socia arma iunxerat Nerius Graecis, ipsius regio ab Thessaliae duce evastabatur. cum autem gravissime populationibus urgeretur, tandem necessitate subigente pacem cum rege fecit. Graeci audientes pacem inter Atticae principem et regem convenisse, continuo arma contra Athenienses capiunt. princeps nuntio misso indicavit regi in quanto periculo haereret: Graecos urbem obsidere, eamque summa vi, ut capiant, niti. Turachanes igitur Thessaliae praefectus mittens nuntios ad regem eum hortabatur ut bello Peloponnesum lacesseret. sed haec longo tempore demum contingere. verum ea tempestate ab duce Peloponnesi regis fratre, quemadmodum diximus, in servitutem redactus est.

Inter Graecos et in Peloponneso haec acta sunt. quid vero egerit rex Cpolititanus, in sequentibus declarabitur. nam hic ut accepit Paunones abiisse, et foedera impulsu Georgii cum Amurate sanxisse,

μειοὺ ὡς τριήρων καὶ νεῶν παραγενομένων σφίσιν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ὥστε ἀπόντι αὐτῷ ἐς τὴν Ἀσίαν μὴ ἐπιτρέψαι διαβῆναι ἐς τὴν Εὐρώπην, εὐπειῇ ἂν γένοιτο ταῦτα χειρωθῆναι τὰ πράγματα αὐτοῦ· εἴτε τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα
 5 σὺν τῷ Ἀμουράτῃ ἀπομονωθήσεται, οὐκέτι εἰς χεῖρας τοῖς Παίσιον ἵεναι ἐθελήσει. ἔπεμπον δὲ καὶ ἐς τοὺς Κελτοὺς καὶ τὸν Βουρογουντίας ἡγεμόνα, ἀναμιμνήσκοντες ὡς δίκαιοι εἶεν δίκην D
 πρᾶττεσθαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ Παιαζήτεω ἀποθανόντων Κελτῶν διὰ τὴν τοῦ Σιγισμούνδου ἀγνωμοσύνην. συνεπελάβοντο
 10 μὲν οὖν σὺν τῷ ἀρχιερεῖ Ῥωμαίων, καὶ τριήρεις ἐπλήρωσαν δέκα, ἐπὶ Ἑλλήσποντον πέμποντες. καὶ ἀρχιερεὺς δὲ δέκα ἄλλας πληρώσας ἀπέστειλεν ἐπὶ βασιλέα Ἰωάννην, ὡς ποιησομένους ἂ ὑποδοῖτο αὐτοῖς βασιλεὺς. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διεκώλων Ἀμουράτεω τοῦ ἐς τὴν V. 134
 15 Εὐρώπην διαβῆναι.

Κατὰ δὲ τὴν παράλιον τῆς Μακεδονίας ἐς τὸν Ἴόνιον συνέβαινε τοιαῦτα. ὡς γὰρ προσδόκιμοι ἦσαν οἱ Παῖσιονες ἀφίξεσθαι αὐτοῖς ἐς τὴν Εὐρώπην, ὡς ἐξελόντες Τούρκους τε καὶ Ἀμουράτη ἐκ τῆς Εὐρώπης, προῖδόντες ὅτι ἔσοιτο αὐτοῖς ὁ P. 171
 20 πόλεμος (προηγγέλλετο γὰρ ἀπανταχῇ τῇ Εὐρώπῃ ὡς συλλεγοιτό τε αὐτοῖς στρατευσόμενοι οἱ Παῖσιονες καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ὑπὸ τῶν ἑσπερίων κατέχοιτο), ὄρμητο καὶ αὐτός τις

3. ταύτη? 4. εἰ γὰρ τὸ? 12. ἐπέστειλεν P 18. ἐξε-
 λούντες? an ἐξελῶντες?

legatos misit ad Romanum pontificem, consulentes, si triremes et na-
 ves adventarent in Hellespontum, quibus praeccluderetur Amurati in
 Europam transitus, Amuratem facile debellari posse. si enim Euro-
 pae exercitus solus apud Amuratem relictus fuerit, haud pugnare ad-
 versus Pannonos volet. legati ire iussi sunt ad Gallos et Burgundiae
 ducem, in memoriam revocantes cladem quam perpassi sunt sub Paia-
 zite imprudentia Sigismundi. eam cladem, si modo velint, Turcis
 reddi posse. adiuverunt itaque Romanum pontificem, et triremes im-
 plexerunt decem, quas in Hellespontum miserē. etiam pontifex decem
 triremes instruxit et militibus complevit et ad regem Ioannem
 misit, quasi facturus quae rex imperasset. venientes igitur in Hel-
 lespontum prohibuerunt Europae accessu Amuratem.

Haec autem acciderunt iuxta maritimam Macedoniae regionem,
 versus Ionium. cum fama volaret Pannonos in armis esse et adve-
 nire in Europam, ut inde eiicerent Turcos et Amuratem, iamque
 omnes bellum expectarent haud dubie imminens, quia longe lateque
 rumor increbrescebat Pannonos exercitum concubere et Hellespontum
 iam ab Occidentalibus esse occupatum, singuli animum intendebant ad

ἕκαστος ἐπὶ τὴν πατρίαν αὐτοῦ ἀρχὴν, ὡς σήσων τε καὶ καταληφόμενος ὅτι ἂν αὐτῷ προχωρήσειεν. ἔνθα δὴ καὶ Ζε-
 νεμπίσας ἀπὸ Μακεδονίας τῆς πρὸς τὸν Ἴόνιον παραλίον ὠρημημένος, συμπαραλαμβάνων τοὺς ταύτη Ἀλβανούς, οἱ ἐνή-
 σαν αὐτῷ, προῆει διὰ τῆς Ἀργυροπολίχνης, καὶ τὴν τε πε-5
 διαδάδα, ὅσην ἔχει ἐνταῦθα μέχρι Καστορίας, ὑπηγάγετο. ἐν-
 Βταῦθα δὴ Θερίζης ὁ Βερροίας ὑπαρχος, ξυναγαγὼν τοὺς πα-
 ρὰ Ἀζίνη Σκύθας τε ἅμα καὶ Τούρκους τοὺς βασιλέως, ἐπι-
 σοπομένων αὐτῷ καὶ συγχῶν τῶν ἀπὸ τῆς Θέρμης τε καὶ
 Λίμνης τῆς Περραιβῶν, ἐπέλασέ τε ἄφνω, καὶ ἀπαρασκευοίς 10
 ἐπισπεσῶν, ἐσκηνωμένοις αὐτοῦ ταύτη που περὶ τὴν τῆς Κα-
 στορίας χώραν, τοὺς πλείστους τε αὐτῶν Ἀλβανῶν διέφθει-
 ρε, καὶ αὐτὸν Ζενεμπίσαν τὸν ἡγεμόνα ἀνελὼν ἐπὶ πολὺ
 ἤλασε φόνον, ἐνταῦθα τοὺς ἄλλους κατακαίων.

Ταύτη μέντοι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἐγένετο, καὶ ἐς Θόρον-15
 βον καθίσταντο ὡς ἕκαστοι ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ὠρημημέ-
 νοι πράγματα. καὶ οἱ Τούρκοι ἐς φόβον τε ἐγένοντο μέγαν,
 οἴομενοι αὐτίκα ἀπόλλυσθαι ὑπὸ τῶν Παιόνων καὶ τῶν πα-
 Cροίκων ἐθνῶν ἀλλοφύλων αὐτοῖς· καὶ ὄπη τύχοιεν, τὰ τεῖχη
 ἐκράτυνον, καρδαθοκῶντες ἢ ἀποβήσεται ἕκαστα ἐς τὸ τοιόνδε. 20
 Παῖονες δέ, ὡς πρέσβυς ἀφίκετο παρ' αὐτοῦ τοῦ Ῥωμαίων
 ἀρχιερέως Ἰουλιανὸς καρδινάλιος, ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα ἐπιεικὴς
 καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων σοφίαν εὐδόκιμος, παρεκάλει τε ἐπὶ τὸν

14. καταβαίνων P   15. ταῦτα?   21. παρὰ τοῦ?

recuperandam patriam regionem, quasi eam nacturi, utcunque tamen
 alea belli cecidisset. Zenempisas igitur ab Macedonia proficiscens,
 assumptis qui isthic habitabant Albanis, pergebat per Argyropolich-
 nem, et planitiem eam Castoriam usque subegit. Therizes Berrohoeae
 princeps, colligens / Azatinis Scythas necnon Turcos regis, attractis
 etiam plurimis ex Therma et Limna Perraeorum; quibus fretus, Ze-
 nempisae obviam progressus est. festinans autem imparatos hostes,
 cum adhuc in Castoriae regione versarentur, oppressit. Albanorum
 plurimos necavit, Zenempisam ducem peremit, et alios complures.

Haec quidem in Europa evenerunt. et ubique tumultus erat,
 cum singuli ad sua recipienda properarent. Turcos magna inaccesserat
 formido, putantes se perituros Pannonum et finitimarum gentium
 Marte. ubicunque igitur poterant, moenia et muros firmabant, expec-
 tantes quemnam praesens tumultus exitum esset habiturus. legatus
 qui venerat a pontifice Romano, Iulianus nomine, caeterum Cardina-
 lis et vir bonus et Romanae eruditionis admodum peritus, Pannonos
 ad bellum suscipiendum adversus Turcos cohortabatur; et iusiuran-
 dum, quod maximum erat in foedere, ex pontificis mandato solvebat,

πόλεμον, τὸν τε ὄρκον, ὃς μέγιστος ἦν αὐτοῖς ἐν ταῖς σπον-
 δαῖς, ἐλύσατο ἐπιτροπῇ τοῦ ἀρχιερέως, ἀνέγνω δὲ τὰ αὐτόθι.
 καὶ ὄρητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, οἰόμενοι κατα-
 λήψεσθαι αὐτὴν ἔρημον, ἀπόντος τοῦ Ἀμουράτεω κατὰ τὴν
 5 Ἀσίαν καὶ διατρίβοντος, καὶ τῶν νεῶν τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ
 ἐν τῇ Ἑλλησπόντῳ διαπλευουσῶν ὡς μὴ ἐπιτρέπῃν διαβῆναι, D
 καὶ [ὑπὸ] τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως ὑποσημαίνοντος σφίσι ταῦ-
 τα, ὡς οὐκ ἄν ποτε διαβυίη ἐς τὴν Εὐρώπην· τοὺς τε Βοέ-
 μους ἐν σπονδαῖς σφίσι ποιησάμενοι κατὰ τὴν διαφορὰν, δι'
 10 ἅ μοι δοκεῖ καὶ τὰς Ἀμουράτεω σπονδὰς ποιήσασθαι, πρά-
 γματα σφίσι πυρεχόντων, καὶ ὡς παρεσομένον αὐτοῖς ἀπὸ
 τῶν Βοέμιων χώρας πόλεμον, ἐδέξαντο τὴν βασιλέως Ἀμουρά-
 τεω εἰρήνην, — τότε δὴ συνθέμενοι ἐκείνοις, ὡς παρεῖχεν αὐ-
 τοὺς ἐν καλῷ ἡσυχίαν ἄγειν, ὄρητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν
 15 Εὐρώπην, ζυμπααραλαμβάνοντες Δᾶκᾶς τε καὶ Δρακούλη τὸν
 Μύρξεω παῖδα, ὡς παρών τε ἐς τὸν πόλεμον συμπροθυμοῦτό
 τε καὶ συνεπιλάβοιτο, παρέχων ἵππεας ἀμφὶ τοὺς μυρίους.
 Γεώργιον δὲ τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα παρεκάλουν μὲν ἐς τὸν P. 172
 πόλεμον τοῦτον, συνδιαφέρειν τε αὐτὸν ἅμα ἐκείνοις· ἀλλ'
 20 οὐκ ἐπέθετο, φόμενος ἀθέμιτα ἐργάζεσθαι αὐτούς, τὰς τε
 σπονδὰς λύοντας καὶ ἀδικίας ὑπάρχοντας, χορήμασί τε ἐνόμιζε
 διαλύσειν αὐτῷ τὴν αἰτίαν, ὅτι οὐ στρατεύοιτο τῷ Παιόνων
 βασιλεῖ. προηγόρευε δὲ τῷ τε βασιλεῖ μὴ στρατεύεσθαι, ὡς

quod et coram omnibus legebatur. deinde impetu quodam ferebantur
 adversus Europam, putantes se ipsam destitutam auxilio, Amurate
 absente et in Asia moras neclente, occupaturos. pontificis namque trire-
 mes in Hellesponto erant, nec sinebant Amuratem in Europam transire.
 praeterea Graecorum rex nuntiabat Amuratem non posse traicere in
 Europam, etiamsi omnia conaretur omnemque lapidem moveret. Pan-
 nones etiam pacem fecere cum Boemis, propter eam dissensionem qua
 moti foedus cum Amurate inierant. Boemi igitur et ipsi accingeban-
 tur ad praesens bellum. nam propterea pax convenerat, quia pul-
 chrum videbatur ut in praesentiarum discordias ponerent et simul
 iunctis copiis bellum Europae inferrent. adhibuerunt in belli socie-
 tatem Dacos et Draculem, Myrxis sive Marci filium, qui ipse aderat
 promptus et auxiliaris ad id bellum, offerens decem milia equitum.
 Georgium Triballorum ducem ad belli societatem incitabant: verum
 monitionibus non acquievit, dicens eos impia et nefanda patrare,
 foederum religionem violantes et priores iniuriari incipientes. spera-
 bat se satisfacturum regi Pannonum, quod non in belli societatem
 venisset, pecuniaria mulcta. indicavit tamen regi, eumque diligenter

Τούρκων μέγα δυναμένων, καὶ οὐκ εὐπετῶς ῥάδιον οὔτω
 χειρωθῆναι ὑπὸ Παιόνων. ἑώρα γὰρ τὴν παρασκευὴν οὐχ
 V. 135 ἱκανὴν εἶναι ὥστε τὴν Εὐρώπην κατασχεῖν, παμπόλλων ἐν
 Βαυτῇ ὄντων Τούρκων, καὶ ἐν πολέμοις πολλὰ πειραθέντων,
 καὶ τὸ πλεόν τοῦ βίου σφίσι ἐντεῦθεν ποιουμένων. ἀρετὴν 5
 τε τὸ γένος τοῦτο ἐς ἀπόγνωσιν ἀφικέσθαι ἀξίαν λόγου ἐν-
 δεικνύμενον ἀπανταχοῦ, καὶ ἀναλαμβάνειν τε σφᾶς τὸ γένος
 τοῦτο ὑπεμίμησκε δαιμονίως παρὰ τὰ ἄλλα γένη.

Λαδίσλαος μὲν οὖν ὁ τῶν Παιόνων βασιλεύς, ἀπὸ τοῦ
 Ἄρδελίου διαβάς τὸν Ἰστρον καὶ τὸν στρατὸν διαπορθμεύσας, 10
 ἀφίκειο ἐς τὴν βασιλέως χώραν, καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύετο
 κατὰ τὴν τοῦ Εὐξείνου παραλίαν, Δοβροτικῶ τοῦ Μυσοῦ
 χώραν, ἐπὶ Καλλιᾶκρην τε καὶ ἐπὶ Βάρνην. καὶ ἐλθόντες
 ἐνταῦθα τὰς τε πόλεις ἐπολιόρχουν. καὶ ἡ μὲν Βάρνη ὡς
 C ἐπολιορχεῖτο, προσεχώρησε καθ' ὁμολογίαν, ἡ δὲ Καλλιᾶκρη 15
 ἐάλω τε προσβαλόντων τῶν Παιόνων καὶ ἀναβάντων ἐπὶ τὸ
 τεῖχος. ἐξελόντες δὴ καὶ ἐξανδραποδισάμενοι ἤλαυνον εὐθὺς
 τῆς Βυζαντιῶν χώρας καὶ Ὀρεστιάδος. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ
 ταῦτα εἶχον, Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεχμέτω ἐλάσας ἐπὶ Καρα-
 μᾶνον τὴν τε χώραν ἐδήγον, καὶ τὰ ὑποζύγια ληισάμενος ἐπο- 20
 λιορχει τὴν τοῦ Κονείου ἀκρόπολιν. Καραμᾶνος μὲν οὖν ἐπὶ
 τὰ ἄκρα τῆς χώρας ἀποφυγὼν διέτριβεν αὐτοῦ, ὡς ἦν τις

monuit ne bellum moveret contra Turcos, quorum magna potentia
 esset: eos haud facile a Pannonibus subigi posse. cernebat namque
 Georgius non eum esse belli apparatus, ut Europam obtinere pos-
 sent. plurimi namque in ea agebant Turci, in castris tantum non
 educati, quique plerumque non aliunde quam ex bellis victum para-
 rent. genus autem hoc hominum, cum ad desperationem adactum
 fuerit, virtutem memorabilem ubique ostendere solet. praeterea ostendit
 Vladislao Turcos plurimum rebus bellicis reliquas gentes ex-
 cellere.

Vladislao his nihil persuasus, ab Ardelio sive Transylvania pro-
 fectus, Istrum traiecit, et copias omnes transportavit in regis regio-
 nem, et ibi castrametatus est iuxta Euxini maritimam Dobroditianam,
 Bulgarorum regionem. hinc castra moventes, Calliacren et Barnem
 sive Varnam urbes obsidere et oppugnare aggressi sunt. Barne pa-
 tionibus in dicionem accepta est. Calliacre vero vi capta est, Pan-
 nonibus ascendentibus impigre murum et impetu in eam irruentibus.
 hanc ubi occupassent et diruissent necnon foede diripuissent, pluri-
 mis abductis mancipiis, profecti sunt recta ad Byzantii et Orestiadis
 regionem. haec quidem egerunt Pannonnes. Amurates Mechmetis filius,
 bello petens Caramanum, eius regionem populatus est; et iumento-

ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄκρων ἀμυνόμενος, διεκαρτέρει. καὶ ἐπρεσβεύετο πρὸς τὸν Ἀμουράτην, ὑποσχόμενος δίδοναι τε ὀμήρους, καὶ τὸν παῖδα ἐς τὰς θύρας αὐτοῦ ἐπιπέμπειν, καὶ φόνον ἀπάγειν τοῦ ἔτους διπλάσιον οὐκ ἀπέφερε πρότερον. D
 5 ταῦτα δὴ οὖν προτεινόντος τοῦ Καραμάνου, καὶ δεομένου σπένδεσθαι αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ, ἐνταῦθα ἀφίκετο ἀγγελία παρὰ τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος ὡς οἱ Παιόνες ἐπελαύνοντες διαβαίνουσι τὸν Ἴστρον. καὶ τότε δὴ τοὺς λόγους ἐδέχετο τοῦ Καραμάνου καὶ σπονδὰς ἐποιεῖτο, λαβῶν δὲ ὀμήρους καὶ τὸν
 10 παῖδα αὐτοῦ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν. τὸν μὲν οὖν Ἑλλησποντον ἐπυρθάνετο κατέχεσθαι ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ἰταλικῶν καὶ ἑσπερίων. ἐνταῦθα ἐν ἀπόρῳ ἐχόμενος ὅ τι χρήσαιτο τῷ παρόντι ἐς διάβασιν, τὸν στρατὸν ὅμως ἤγε σπονδῆ ἐπὶ τὸν P. 173
 Ἑλλησποντον, ὡς τὰς τε τριήρεις, ἣν ἐπιπλέουσαι διακωλύωσι,
 15 τοῖς τηλεβόλοις ἀπελασόμενος. ἔστι γὰρ τοῦτο τῆς Προποντιδος στενωτάτον ἐπιεικῶς, καὶ πύργος ἔνεστιν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἱερὸν καλούμενος, ὥστε μηδαμοῦ ἐτέρωθεν ἐς τοσοῦτον βραχὺ ξυνεῖναι τὴν ἡπίρῳ διαστῆσαι. ἐνταῦθα ὡς ἐπῆγε τὸν στρατὸν διαβησόμενος, τὸν τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσιανόν, τὰς μὲν
 20 τριήρεις οὐκέτι κατέλαβεν ἐνταῦθα. ἄνεμοι γὰρ ἰσχυροὶ πάνυ οὐκ εἶων τὰς τριήρεις ἐς τὴν Προποντίδα εἰσπλέειν,

1. αὐτὸν] αὐτὸν ἦ?

18. τῷ ἡπίρῳ P

rum pecorisque praedas agens, Conii arcem obsidione pressit. Caramanus ad montes regionis confugiens ibi morabatur, volens, si hostis accederet, eum fortiter repellere. tandem legationem misit ad Amuratem, promittens obsides necnon filium suum, quem in ianuas regis mittere vellet. addebat se duplo maius quam hactenus regi tributum quotannis persoliturum. Caramanus cum his condicionibus pacem peteret, forte advenit ad regem nuntius ab Triballorum duce missus, referens Pannonos transgressos esse Istrum. hoc igitur nuntio nonnihil territus petitionem Caramani admisit et cum eo foedus iniit, acceptisque obsidibus et filio exercitum abduxit. cum intelligeret Hellespontum teneri ab navibus Itolorum et Occidentalium, anxius animi erat, cum hand satis constaret quo pacto in praesentiarum in Europam transvehi posset. nec tamen exercitum, summa celeritate adhibita, ad Hellespontum ducere omisit, ut naves hostium, si adnavigarent, bombardis et reliquis tormentis abigeret. est autem iste locus Propontidis angustissimus; et turris ista est in Asiam recedens, quae Sacra nominatur, ut neutro sic coeat, ut ab continente submoveatur. cum igitur huc venisset, in animo agitans Europae et Asiae exercitum in Europam transmittere, triremes non amplius invenit. nam ventus, qui coortus erat admodum validus, hand sinebat naves in Propontida navigare. is ventus multis regnavit diebus, nec naves ullo

Β καὶ πνεῦμά τε ἰσχυρὸν κατῆει ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας, βιαζόμε-
νον τὰς ναῦς μηδαμῆ ἀναπλεῦσαι ἐναντία τοῦ πνεύματος.
Ἀμουράτης δέ, ὡς αἱ τριήρεις οὐκέτι παρήσαν αὐτοῦ, καθ'
ἡσυχίαν διέβαινεν αὐτός τε καὶ ὁ στρατὸς ἅπας. ἐπεὶ δὲ
διεβεβήκει, ἄγγελον ἔπεμψε παρὰ τὸν Βυζαντίου βασιλέα,⁵
ἔροῦντα αὐτῷ ὡς διαβαίνοι σῶς καὶ ἐπὶ τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ
ἰθὺ' ἐλαῦνοι, καὶ εὐχέσθαι παραγγέλλει ὡς κάλλιστὰ αὐτῷ
τὰ ἐς τοὺς πολέμους.

modo contra ipsum niti poterant. Amurates igitur, cum hostium tri-
remes non amplius adessent, per otium ipse simul cum universis copiis in Europam transportatus est. cum transvectus esset cum copiis suis, ad Byzantii regem nuntium misit, qui diceret se salvum et incolumem cum universo exercitu transvectum esse in Europam et pergere contra hostes. proinde ne cunctaretur quam celerrime conscripto exercitu subsidio venire.

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ

ΑΘΗΝΑΙΟΤ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΒΔΟΜΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SEPTIMUS.

Βασιλεὺς δὲ Ἑλλήνων ὡς ἐπίθετο τὰ παρὰ τοῦ ἀγγέλου, P. 174 ἤχθετο μὲν οἷα εἰκός, διαβεβηκότος οὕτω ὥστε μὴ διακωλύ- V. 136 σαι τὴν διάβασιν ἀμαχητί, ἀλλ' ἠσυχῆ διαβάντα τόντε στρατὸν αὐτοῦ ἅμα διαπορθηεῦσαι, καὶ ἔφερε μὲν χαλεπῶς, ἐβου- 5 λεύετο δὲ ὅπως τῷ παρόντι χρῆσαιτο, καὶ εἴτε πόλεμον ἀπαγ- γέλοι τῷ Ἀμουράτη εἴτε εἰρήνην. εἰ μὲν γὰρ εἰρήνη αὐτῷ εἶη πρὸς Ἀμουράτην, ἐχρῆν ἐλαύνοντι διὰ τοῦ Πόντου τὴν χώραν αὐτοῦ ἀγοράν τε ἅμα παρέχειν καὶ τὰ ἐπιτήδεια. καὶ

Graecorum rex ut audivit quae adferebat nuntius Amuratis, dolebat animo, quemadmodum verisimile est, quod eum transitu prohibere nequivisset, verum absque praelio transiisset et per otium copias traduxisset omnes. haec quidem molesto ferebat animo. deliberabat quid in praesenti rerum statu potissimum ageret, bellumne sive pacem Amurati nuntiaret. nam si pacem cum Amurate retinere instituisset, fore ut ei per Ponti regionem exercitus ductanti cogere-
tur

τοῦτο ἐδόκει δεινὸν αὐτῷ ἔσθθαι πρὸς τῶν Παιόνων, ἐπει-
δὲν περιγέγονται τοῦ Ἀμουράτεω, καὶ ἀχθησομένους αὐτῷ
P. 175 διὰ τοῦτο τοὺς Παίονας. ἐδόκει τε οὖν ἐπὶ τὴν τῶν Παιό-
νων μοῖραν τραπομένους ἐλέσθαι τε τὰ ἐκείνων, καὶ πόλεμον
ἀπαγγέλλειν τῷ Ἀμουράτῃ. ὡς μὲν οὖν ἡ γραφή ἐδήλου, οὐδὲ
πάνυ τι διεσάφησε Χαλλῆς ὁ Πραΐμεω, ἐπιτηδεῖος ὢν ἐν
τῷ τότε τοῖς Ἑλλησι, καὶ βουλόμενος ὡς ἦκιστι αὐτοὺς πο-
λεμεῖν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς βασιλεῖ, πρὶν ἢ καταδοκῆσαι οἱ χω-
ρήσει ὁ πόλεμος.

Ἀμουράτης μὲν δὴ εἰθὺ τῶν πολεμίων ἐλαυνόντων ἐστρα-10
τεύετο παρασκευασάμενος, καὶ τὸ ἄλλο τῆς Εὐρώπης στρα-
τευμα κατέλαβεν ἠθροισμένον αὐτῷ, καὶ προσίων ἐκάστοτέ οἱ
ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὗτος δὲ κατόπιν ἐλαύνων τοῦ Παιόνων
στρατοῦ ἐστρατοπεδεύετο νυκτός, ἔνθα τῇ προτεραίᾳ ἐπηυλί-
B ζοντο οἱ Παίονες, καὶ ἡμέρᾳ αὖ ἤλαυνε καὶ ἐστρατοπεδεύετο 15
ἐς τὸν σταθμὸν τῶν Παιόνων, ἧ ἔστρατοπεδεύοντο. τοῦτο
δὲ ἐποίει ἐπὶ ἡμέρας τέσσαρας, καθορῶν τε τὸ πλῆθος τῶν
πολεμίων καὶ ὡς ἔχουσι διαθέσεως ἐς αὐτόν, εἴτε περι-
δεεῖς ἐπίασιν, ὥστε ἐπὶ βραχὺν τινα χρόνον συστέλλεσθαι,
εἴτε καὶ τόλμη χωροῦντες, μηδὲν δεδιότες, στρατεύονται, καὶ 20
ὡς ἔχουσί τε ἐπιτηδείων ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ταῦτα γὰρ ἅμα
συνειδείῃ ἂν τις ἐπόμενος τῷ πολεμίων στρατοπέδῳ, καὶ ἐπι-
λογίσαιτο σαφέστατα ὡς ἔχουσί τε δέους καὶ τόλμης καὶ ὡς

2. ἀχθησομένους? 19. περιδεῖς ἐπὶ πᾶσιν P

commeatum et necessaria praestare. qua re se maxime offensurum
Pannonos iudicabat; et hinc maximum sibi imminere periculum a
Pannonibus, si Amuratem devicissent. videbatur igitur eo tempore
consultissimum fore, sequi Pannonum partes et bellum Amurati in-
ferre. Chatites Priami filius Amuratem non omnium, quemadmodum
eius literae indicant, certiolem reddidisse videtur. amicus etiamnum
ea tempestate erat Graecis, et volebat hos quam minime ex aperto
bellum gerere cum rege, priusquam satis explorassent quoniam bellum
esset erupturum.

Amurates igitur, cum contra ipsum recta pergerent hostes, arma
bene instructus capiebat; et exercitum Europae universum congregatum
accipiens, singulos ad bellum fortiter suscipiendum cohortabatur. secu-
tus igitur Pannonum exercitum, noctu eo loci castra muniebat, ubi ho-
stes praeterita die castra posuerant. similiter cum dies illuxisset, haud
longe ab Pannonum castris et sua locabat. hoc faciebat per dies quat-
tuor, ut posset contemplari hostium multitudinem, necnon quis eorum
esset ad id bellum animorum habitus: formidolosine essent et proinde
cito omissuri eam expeditionem, an audacia freti, nihil metuentes, pro-

ἔχουσιν ἐπιτηδείων καὶ πληθύος, ὁδὸς τε εἷη ὁ στρατὸς ἢ ἔγγυς τούτου. ταῦτα μὲν οὖν Ἀμουράτης ἐλαύνων κατόπιν ἐλογίζετο ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας· τῇ δὲ πέμπτῃ Ἰωάννης ὁ Ὁ Χωνιάτης, ὡς ἤσθετο κατὰ πόδας ἐλαύνειν τὸν βασιλέως V. 137
 5 στρατὸν, εἰς βουλὴν τε καθίστατο σὺν τῷ Παιόνων βασιλεῖ, καὶ ἐβουλευόντο εἰ τὴν μάχην αὐτοῦ ποιήσαιντο καὶ μαχεσάμενοι οὕτω τοῦ πρόσω ἔχοιντο, ἢ ἀμάχητι προΐοιεν, καταλαμβάνοντες τὴν χώραν· ἐνταῦθα ἔδοξε βουλευομένοις τὴν μάχην ποιῆσθαι, ὡς ἂν μὴ ἐπισπώμενοι ἐνοχλοῖεν καὶ πρά-
 10 γματα ἔχοιεν, ὥστε κωλύεσθαι, ἣν τι ἐπιχειροῖεν εἰς τὴν χώ- 1444
 ραν αὐτοῦ. ὡς οὖν ἐδέδοκτο καὶ ἐπέμενον, ἐνταῦθα Ἀμου- d. 10 Nov.
 ράτης ἀφικόμενος ἐστρατοπεδεῖετο ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ πρῶτα μὲν τοὺς νεήλυδας περαταξάμενος ἐκνκλοῦτο ὑπὸ τῶν θυ-
 15 ρεῶν, εὐμεγέθεις πηξάμενος σιδηροῦς εἰς τὴν γῆν. φέρει δὲ D
 τούτους αἰεῖ, ὅποι ἂν στρατεύηται βασιλεὺς, ἐπὶ τῶν καμήλων· καὶ πρὸς γε τὰ ὄπλα τῶν νεηλύδων ἐπὶ τῶν καμήλων φέρει, καὶ ὅποι ἂν ἔσοικο αὐτῷ ἐν τῇ μάχῃ, διανεμιόμενος τὰ ὄπλα εἰς μάχην καθίσταται. μετὰ δὲ τούτους τοὺς θυ-
 20 ρεοὺς ἄγων καὶ τὰς καμήλους αὐτοῦ ταύτῃ ἔμπροσθεν τῶν
 ἔστησε, καὶ οὕτω παρετάσσειτο εἰς τὰς θύρας. ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς τε καὶ οἱ τοῦ οἴκου ἡγεμόνες καὶ οἱ τῶν θυ-
 ρῶν, ὅσοι πάρεισιν αὐτῷ εἰς τὸ στρατόπεδον. τὸ δὲ Εὐρώ-

1. ὄλος?

sectionem facerent; praeterea an omnia in castris eorum ordine gererentur: abundarentne commeatum copia, an secus. haec omnia quis facile explorare potest, si subinde hostilem sequatur exercitum. exactissime etiam cognoscat hoc modo, audacesne an timidi sint; praeterea an inter se consentiant, si agmen sit iter ingressurum aut ingrediatur. haec quidem per quadriduum explorare haud cessabat Amurates. quinto autem die Ioannes Choniates ut sensit subsequi regis exercitum, deliberat, adhibito in consilium et Pannonum rege, ibine velint praelii aleam experiri et sic ulterius proficisci, an praelium detrectantes ulterius progredi, hostilem regionem occupantes. decreto igitur facto, pugnandum esse, hostium adventum expectarunt. Amurates igitur adveniens castra in eodem communit campo. peregrinos primo locavit, qui per circuitum serraamenta magna desigebant; et in hunc modum ab ianuis quasi circulo ambiebatur rex. serraamenta illa, quocumque cum exercitu proficiscitur rex, portant cameli, necnon peregrinorum arma. si praelium occipiendum est, arma inter milites distribuit. hic ordo ianuarum est. in medio autem consistunt ipse rex et aulae eius duces, necnon quotquot ipsi de ianuis in exercitu praesto sunt. in proximo statuitur Europae exercitus; cui

της στρατεύματα παρετάσσετο αὐτῷ ἔχον στρατηγὸν Καραζίνην, ἄνδρα εὐδόκιμον. ἐτάσσετο δὲ κατὰ ἴλας χωρὶς ἀπ' ἀλλή-
 P. 176 λων διεστηκνίας οὐ πολλῇ χώρᾳ. καὶ τὸ Ἀσίας στρατεύματα
 ἐτάσσετο κατὰ ἴλας ἐπὶ μέτωπον ἰσιστάμενας ἑξυμπάσας, ὥστε
 ἀλλήλαις ἐπιβοηθεῖν, ἐπειδὴν τι τούτων ὑπὸ τῶν πολεμίων 5
 πονῆ· τὰ γὰρ ἵππικὰ στρατεύματα οὐκ ἔχει τάσσεσθαι ἄλλη
 πη ἢ κατὰ ἴλας, ἐπεὶ τὰ πεζικὰ ἔχει καλῶς παρατάσσεσθαι
 ἐπὶ κέρει, οὐ μέντοι γε οἱ ἵππεῖς. Παῖονες δὲ παρετάσσοντο
 καὶ οὗτοι κατὰ λόχους καὶ φρήτρας· καὶ οἱ Παῖονες εἶχον
 τὸ δεξιόν. οἱ δὲ Δᾶκες τὸ εὐώνυμον. 10

Καὶ Ἰωάννης μὲν ὁ Χωνιάτης ἔχων τὴν φακζήν, τοὺς
 Βιτάξιδας καλουμένους, ἐπῆει ἐπὶ τὸν τῆς Ἀσίας στρατηγόν.
 καὶ οἱ πολλοὶ μὲν αὐτῶν οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἐδέξαντο
 Β τοὺς Παῖονας, ἀλλὰ ἔφρευγον ἐκ πολλοῦ, παρείχοντό τε τοῖς
 ποσὶν ἐπιδιώκειν, ἔνθα γενόμενοι διεσπάρησαν. καὶ τὸν δεύ- 15
 τερον τῆς Ἀσίας στρατὸν οὕτω δὴ τρεψάμενος ἐδίωκεν. ὑπε-
 λείπετο δὲ αὐτῷ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἔσθηκός τε καὶ
 οὐδαμῇ χωρῆσαν, ἀλλ' ἐπιμένον τοὺς πολεμίους. δῆλα γὰρ
 ὡς βασιλέως ἔσθηκός τε τὰ στρατεύματα ταῦτα τῆς Εὐρώπης
 ἔσθηκε. καὶ ἦν τε μὴ δεξιάμενα τοὺς πολεμίους ἐς φυγὴν 20
 γένοιτο, αὐτίς ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ βασιλέως στρατόπεδον. εἰώ-

1. Caradum, non Rumiliae sed Anatoliae fuisse beglerbegum
 Hammerus monet I p. 655. 11. τὴν φακζήν, τοὺς Βιτάξιδας]
 die Faction (la fazione) der Büchschützen. Hammer I p. 644.
 cf. p. 657. 14. τοῖς Παῖοσις?

praest dux insignis nomine Carazies. is autem exercitus distribue-
 batur per manipulos, qui parvis interstitiis dirimebantur. Asiae quo-
 que exercitus in aciem educebatur et a fronte locabatur, in manipu-
 los segregatus, ut se mutuo adiuuare possint, si quid periculi ab ho-
 ste ingruisset. nam equestres copiae non nisi in turmas separatae
 hosti opponi possunt, cum interim pedestres pulchre in cornua aptari
 possint, equites vero minime. Pannonnes interim haud otio torpebant,
 verum et ipsi aciem exornabant per turmas et tribus suas. Pannonnes
 in dextro, Daci in sinistro curabant cornu.

Ioannes Choniates habens Phazen, id est eos qui Bitaxides vo-
 cantur, proficiscebatur contra Asiae ducem. plurimi Asiani haud sus-
 tinentes Pannonum impetum, antequam ad manus ventum esset, fugam
 arripiebant fugientes persequiebantur Pannonnes; tandemque
 dispersi fugientibus inhaerentes, Asiae exercitum terga dare coegerunt.
 regi relinquebatur Europaeus exercitus, qui adhuc stabat nec
 quoquam fugerat, expectans hostem. manifestum enim esse reor,
 quantisper manserit rex, tantisper etiam Europae exercitum consistere.

Θει γὰρ γένος, μετὰ γε Σκύθας τοὺς νομάδας πάντων δὴ μάλιστα ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, φεῦγον αὐθις ξυνίστασθαι τε αὐτῷ καὶ ἐπανιέναι ῥαδίως καὶ αὐθις ἐς τὴν μάχην, καὶ τρεπόμενον C
 εὐπετῶς, ὅποι ἂν αὐτῷ λυσιτελοίη. οἱ μέντοι Λῦκες ἐν τῷ
 5 θορύβῳ τούτῳ τῆς μάχης, ὡς ἐώρων τοὺς Ἀσιανούς ἐς φυγὴν τρεπομένους, οὐκέτι δὴ ἐνταῦθα ἐπέσχον, ἀλλ' ἐς τοὺς βασιλέως θησαυροὺς τραπόμενοι διήρπαζον τὰ τε χρήματα καὶ τὸν βασιλέως κοιτῶνα, καὶ τὰς καμήλους ἐφόρευον, ἀλλήλοις διακελευόμενοι. ὡς δὲ ἔργον εἶχοντο καὶ ἱκανῶς εἶ-
 10 χον τῆς διαρπαγῆς, οὐκέτι ἰόντες ἐς μάχην παρετάσσοντο ἐν οὐδενί, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἐαυτῶν στρατόπεδον ἤλιυνον. Ἰωάννης μὲν οὖν, ὡς ἐτρέπατο τῆς Ἀσίας στρατεύμα, ἀφίκετο ἐπὶ Λαδίσλαον βασιλέα, παραινῶν αὐτῷ ἴστασθαι καὶ ἰδρῶσθαι κατὰ χώραν, μηδὲ προΐεναι ποι συμβαλοῦντα τοῖς πολεμίοις, D
 15 ὡς ἂν ἐπανιόντι κατὰ τοῦ βασιλέως χαλεπὸν ἀποβαίῃ, καταφυγὴ ἔκ τῆς μάχης γένοιτο. καὶ παρεγγύα μηδενὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐπιτρέπειν ἄλλη πῆ ἀπιέναι, ἀλλ' αὐτοῦ μένοντας ἐπι- V. 138
 μένειν, ἐς ὃ ἂν μαχεσάμενος καὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα τρεψάμενος ὑποστρέψῃται, καὶ τότε ἐπὶ τὰς θύρας ἅμα, ὑπο-
 20 λειπομένου τοῦ ἀγῶνος τούτου, ἀλώσι μετὰ ταῦτα, καὶ ἐξεργάσωνται καὶ τοῦτον τελευταῖον ἀγῶνα. ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἀπῆει συνταξάμενος ἐπὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ὃ ἐπὶ

1. τὸ γένος τοῦτο?

2. αὐτό?

11. οὐδενί] οὐδενὶ κόσμῳ?

15. εἴ τι ἰόντι?

qui etsi hostibus non restiterit, verum in fugam abierit, attamen in regia castra revertitur. nam istud hominum genus novimus post Scythas pastores maxime fugere, seque in fuga facillime colligere et praelium redintegrare. in fugam vero versi facile servantur. Daci inter pugnae tumultum cum cernerent Albanos in fugam effusos, nec sibi temperarunt: verum in regios thesauros conversi eos et regni opes diripuerunt, necnon regium cubiculum, interfectis camelis, cum sese mutuo ad istam rem usque cohortarentur. occupati isto opere cum forent, praedandique iam obrepisset satietas, haud in praelium redibant, nec ulli parere volebant, sed in castra sua revertebantur. Ioannes cum fugasset Asianum exercitum, accedebat ad regem Vladislaum, eumque diligenter monebat ut eo loci cum suis militibus subsisteret, nec eos quoquam abire pateretur, ut sibi redeunti in pugnam contra Amuratem, si quid periculosius ingruisset, refugium tutissimum, quo se reciperet, esset. praecepit quoque Vladislao ut obtestaretur milites qui secum erant, ne se loco moverent, verum in iisdem vestigiis haerentes expectarent, donec fuso fugato victoque Europae exercitu victor reverteretur, et donec praelium, quod nunc so-

τὸ εὐώνυμον τοῦ βασιλέως παρετάσσετο μέρος, καὶ συμβαλὼν
 P. 177 ἐμάχετο ἐπὶ χρόνον τινά. ἐγένετο δὲ ἡ μάχη οὕτως. ὡς
 συμβάλλοιεν οἱ Παῖονες ἐς χειρας ἐλθόντες, τρεψάμενοι τοὺς
 Τούρκους ἐδίωκον, ἕως οὗ ἐγένοντο ἀγχοῦ τοῦ στρατοπέδου
 αὐτοῦ. μετὰ δὲ εὐθύς συστρέψαντες οἱ Τούρκοι ἐδίωκον 5
 τοὺς Παῖονας χρόνον ἰκανόν, ἄχρις οὗ γένοιτο καὶ οὗτοι ἐν
 τῷ στρατοπέδῳ αὐτῶν. καὶ ὁπότε μὲν βιασάμενοι οἱ Παῖο-
 νες τοὺς Τούρκους ἐπικέοιντο διώκοντες, ἐνταῦθα συχοὶ τῶν
 Τούρκων ἐπιπτον καταπατούμενοι ὑπὸ τῶν Παίωνων. καὶ
 μὲν δη καὶ Παῖονες ἐν τῇ ἀποχωρήσει πολλοὶ ἀπεγίνοντο, 10
 ὁπότε δὴ αἰδοῦ ἀποχωροῦντες. ἐν τούτῳ πίπτει Καραζῆς
 τῆς Εὐρώπης στρατηγός, ξίφει Παιονικῷ βληθεὶς κατὰ τὸ
 Βσθῆθος, δορατείῳ τραύματι. τὰ γὰρ Παιονικὰ ξίφη σχεδόν
 τι δὴ, καὶ τὰ τῆς Γερμανίας ἀπάσης, ἐληλαμένα τυγχάνει ἐπὶ
 μήκιστον καὶ ὄξέα, οὐ μέντοι τοιαῦτα οἷα καταίοντας κό- 15
 πτειν ὅτι καὶ ἄξια λόγου, ὡς τὰ βαρβαρικά ἢ καὶ Ἰταλικά.
 τὰ μὲν βαρβαρικά τοιαῦτα (Τούρκων δὲ ἐστὶ ταῦτα), βάρος
 ἴσχοντα πάμμεγα καὶ ἐφ' ἐνὶ ἔχοντα τὴν τομὴν, καταβαίνου-
 σί γε μάλιστα δὴ πάντων τῶν ξιφῶν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. δευ-
 τερα δὲ τούτων τὰ Ἰταλικά, Ἑλληνικά ποτε γενόμενα. τὰ δὲ 20
 Γερμανικά καὶ Παιονικά μακρὰ μὲν εἰσι καὶ στρογγύλα, τε-
 τραγῶνα, τὴν τομὴν ὄξέα, ἐς ὅξυ δὲ πάνυ λήγοντα δόρατος

lum cum ianuis reliquum sit, conficiat. haec cum dixisset, confestim accingebatur ut praelium committeret cum Europae exercitu, qui ad sinistram regis instructus stabat. et manus conserens aliquandiu pugnabat. pugnae autem haec facies erat. cum ventum esset ad manus, Pannoni Turcos fugabant eosque usque ad castra persequabantur. Turci conversi deinde Pannoni insequabantur: nec a persecutione cessarunt prius quam et eos ad castra compulissent. si quando Pannoni victoria fruebantur, Turcos persequabantur acerrime, plurimisque cadebant, obtriti a Pannonibus. etiam Pannoni aliquando, quamvis plurimi forent, cum rubore retro gradum ferebant. cecidit ibidem Carazies Europae dux, Pannonico gladio transfixus. solent enim Pannonici gladii vulnera dare, quae nihil differunt ab istis quae facere consueverunt hastae. gladii namque Pannonum et Germanorum longi sunt et acuti, nec librato ictu feriunt, quemadmodum barbarici et Italici. barbarici gladii (et eiusmodi utantur Turci) ponderosi sunt admodum, unaque tantum parte scindunt. nec scio gladios quorum acies altius in corpora penetret. his comparantur gladii Italici, qui quondam Graecis in usu fuere. Germanici et Pannonici gladii longi et rotundi, necnon interdum quadrati sunt: aciem habent acu-

ἐπιφέρουσι τομήν, τοῦ ἐφ' ἵππου κατεπερείδοντος αὐτὸ ὡς ἐς τὸ τοῦ δόρατος ὄχημα.

Καραζιῆς μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησε· περὶ δὲ Λαδίσ- C
 λαον τὸν Παιόνων βασιλέα ἐγένετο τοιάδε. ἦσαν γὰρ παρ'
 5 αὐτῷ ἄνδρες φθονοῦντες καὶ ἀχθόμενοι τῷ Ἰωάννῃ διὰ τὴν
 ἀρετὴν. ὡς ἐώρων αὐτὸν καλῶς διέποντα τὰ ἀμφὶ τὸν πό-
 λεμον, καὶ τρεψάμενον μὲν τὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα ἅπαν,
 μαχόμενον δὲ καὶ πρὸς τὸ τῆς Εὐρώπης γενναϊότατα καὶ
 ἀνελόντα στρατηγὸν αὐτοῦ Καραζιῆν, ἔλεγον πρὸς βασιλέα
 10 τοιάδε. “ὦ βασιλεῦ, τί ἐσθηκότες ἐνθάδε ἀναμένομεν Ἰωάν-
 νην τάδε πάντα διαπραύττεσθαι, ὡς μόνῳ ἀνδρὶ ὄντι ἐπιτρέ-
 ποντες αὐτῷ τοὺς πολεμίους διώσασθαι; ἡμῖν γὰρ ἐς αἰσχύ-
 νην ἐπιεικῆ τινὰ φέρει πάνν τοῦτο, ἡμᾶς μὲν ὧδε ἐσθηκώτας
 δορῶν τὸν σὸν δουλὸν μαχόμενον τοῦτοις τοῖς Τούρκοις. ἐχρῆν
 15 γὰρ δὴ βασιλέα ὄντα ἡμῶν σὺν ἡμῖν τοῖς ἀμφὶ αὐτὸν οὖσιν D
 ἀποδείκνυσθαι ἔργα, οἷα ἐπαινέσαιντο καὶ αἱ γυναιῖκες ἡμῶν
 καὶ οἱ ἐν ταῖς πόλεσιν ἡμῶν, τὴν μάχην πνιθανόμενοι ὡς
 ἐγένετο, καὶ οἱ πολέμιοι. ἀλλ' οὕτως μὲν τρεψάμενος τοσοῦτον
 στίφος ἀνθρώπων ἀποφέρεται δόξαν ἀθάνατον· σοὶ δὲ ἐσθη-
 20 κότι μόνον ἐνταῦθα καὶ ἐφορῶντί θ' ἕκαστα ὄνειδος καταλεί-
 πεται ἐς τοὺς ἐπιγινομένους. μηδὲ γὰρ οἷον ὡς ἐπειδὴν
 τρέψεται τὰ στρατεύματα, αἱ τοῦ βασιλέως θύραι ἐπιμενοῦ-

12. δηώσασθαι P. 14. ὄρῶν?

tam et in mucronem oblongum desinunt. vulnera infligunt, si quis iis utatur insidens equo, talia qualia hasta dari solet.

Pannonico gladio transfossus expiravit Carazies. nunc quid penes Vladislaum regem Pannonum acciderit dicitur. erant apud hunc regem viri complures, qui invidebant Ioanni Huniadi eiusque virtutem aegris ferebant animis. videntes igitur eum pulchre et decenter bellum administrare, et in fugam egisse Asiae exercitum universum, necnon generosissime dimicare contra Europae exercitum, cuius duцем Caraziem nomine peremerat, sic allocuti sunt regem. “o rex, quid hic consistimus et expectamus Ioannem, eique, quasi solus vir sit, permittimus hostes vincere et reliqua omnia perficere? infamiam maximam nobis importat, dum hic otiosi tempus terimus: servum vero tuum sinimus festinare et pugnare contra hostes. oportebat sane regem nobis adiunctum militaria facta edere, quae plurimum laudis mereantur apud uxores nostras et apud eos qui urbes nostras inhabitant, necnon apud Turcos. verum ille in fugam vertens tantam hominum multitudinem, gloria potitur immortalis: tibi autem hic stanti et singula spectanti ignominia relinquitur; quam etiam ad posteros transmittes. nec enim est ut vereare, ianuarum milites nos

σιν ἡμᾶς ἐπιόντας, ἀλλὰ φεύξονται τὸ παραντίκα ὅποι προ-
 P. 178 χωρήσειεν. Ἴθι οὖν ἐπὶ τὰς θύρας ἴωμεν τοῦ Ἀμουράτεω·
 βασιλεὺς γὰρ ὢν προσφέρεσθαι βασιλεῖ δίκαιος ἂν εἴησ.”
 ταῦτα ἀκούσαντα τὸν νεανίαν ἐπειδὴ τε ὁ λόγος ἔργων οἷα
 μεγάλων ὀρεγόμενος, καὶ ὡς εἶχε τάχους, ἐλαύνει ἐπὶ τὰς βα-5
 σιλέως θύρας, ἧ ἑστήκει συντεταγμένος ὡς ἐς μάχην, καὶ
 V. 139 τάφρον πέριξ τε ὀρυζάμενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐπέμενεν ἰδεῖν
 ἧ χωρήσει ἢ μάχη. ὡς δὲ ἐνέβαλεν ἐς τοὺς νεήλυδας, καὶ
 ἐμάχοντο κυκλωσάμενοι ἐντὸς οἱ νεήλυδες, καὶ ἀπολαβόντες
 ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. ἐνταῦθα πελέκει ὁ ἵππος τοῦ βασι-10
 λέως Παίωνων τιτρώσεται τοὺς πόδας καὶ πίπτει. πεσόντος
 δὲ οὔτε ἤσθοντο οἱ ἄμφ’ αὐτὸν οὔτε ἐωράκεισαν ὑπὸ τοῦ
 θυοῦβου τοῦ ἄμφ’ αὐτοὺς γενομένου. ἐνταῦθα ἀφελόμενοι
 B τὸ κράνος οἱ νεήλυδες καὶ ἀποτεμόμενοι τὴν κεφαλὴν ἀπή-
 γαγον ἐς βασιλέα. Θερίζης δὲ ἦν τὸ ὄνομα ὁ νεήλυς, ᾧ διὰ 15
 τοῦτο ἀνδρεῖόν τι νέον ἐπέτρειψε βασιλεὺς Ἀμουράτης ἔχειν
 καὶ μεγάλη ἐτίμα. Ἀμουράτης μὲν οὖν ἐνταῦθα λέγεται, ὡς
 ἐώρα ἐμβαλόντας τοὺς Παίονας καὶ μαχομένους ἀξίως λόγου,
 ὄρητο ἐς φυγὴν· πρὶν δὲ αὐτὸν ἐς φυγὴν τραπῆναι, τίς
 ἰδὼν αὐτὸν ἐβλασφήμησε, δεινὸν λογισάμενος εἰ ἐκφύγοι, κα-20
 τέσχε τε αὐτόν, καὶ μετ’ οὐ πολὺ τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως
 Παίωνων ἐς βασιλέα Μουσουλμάνων ἀπήγαγον.

1. προχωρήσαιεν P 4. ἔπειθέ τε — ὀρεγόμενον?

nos accedentes fortiter suscepturos, cum ab Ioanne adeo facile Asia-
 nus exercitus fugatus sit: verum fugam, ne dubites, inibunt. age
 iquitur, contra ianuas regis pergamus. cum enim sis rex, ut cum rege
 congregiariis honestum est” haec cum audivisset rex adolescens, (magna
 enim ista oratio pollicebatur) quam citatissimo agmine contendit ad
 ianuas, ubi Amurates stabat paratus ad praelium, et fossa munitus
 expectabat quis praelii eventus esset futurus. Pannonum adorti sunt
 peregrinorum coronam, qui et ipsi fortiter inter castra praelium pro
 Amurate ciebant. ibi equus, quo vehebatur Pannonum rex, securi
 feritur, et pedes vulneratus corruiit una cum sessore. at qui pro-
 xime steterant (tantus praelii tumultus erat) non senserunt casum
 regis. peregrini victoria potiuntur, caputque Pannonum regis rettu-
 lerunt ad Amuratem. nomen autem peregrini qui id facinus memo-
 rabile ediderat, erat Therizes; qui insigne virtutis praemium apud
 regem consecutus est, eumque in maximo honore habuit. ferunt
 Amuratem, cum Pannonum irruerent et fortiter dimicarent, fugam inire
 statuisse. antequam fugam arriperet, visum esse a viro id moliri re-
 gem; qui regem conviciis lacerans, ut qui nequaquam honeste age-
 ret, si fuga sibi consuleret, eum retinuit. nec multo post caput regis
 Pannonum abscissum allatum est in castra ad regem Musulmanorum.

Οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν βασιλέα Παιῖνες ὡς ἀπήλαννον, ἐζή-
 τουν τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἤσθοντο ἐνταῦθα πε-
 σόντος καὶ ἀποθανόντος, ἐνέβαλον μὲν αὐτίκα, πειρώμενοι C
 ἀνελέσθαι τὸν νεκρὸν, οὐ μέντοι περιεγέροντο· ἐπύρωσε γὰρ
 5 τοῦργον τοὺς νεήλυδας, καὶ ἐμάχοντο μεγάλως. μετὰ δέ,
 ὡς οὐκ ἠδύναντο ἀνελέσθαι τὸν νεκρὸν, ἀπήλαννον ἐπὶ τὸ
 στρατόπεδον. καὶ αὐτίκα ἡ φήμη ἀφικομένη ἐπὶ τὸν Χωνιά-
 την καὶ ἐς τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν ταῖς συντάξεσιν ἔπαυσέ τε
 μάχης. καὶ ἀποχωροῦντος καὶ ἰόντος ἐν οὐδενὶ κόσμῳ, ἐπνυ-
 10 θάνετο ἕκαστα, οὐκέτι ἤλανθεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀλλ' εὐθὺ
 τοῦ Ἰστρου ἐπορεύετο αὐτός τε καὶ οἱ Δῆκες, καὶ ὡς εἶχον
 σπουδῆς, ἔφρευγον ἐν οὐδενὶ κόσμῳ καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα
 Παιῖνων. ἐν ταύτῃ τῇ ἀποχωρήσει ἐτελεύτησεν ὑπὸ Τουρ-
 κων Ἰουλιανὸς καρδινάλιος, ἀνὴρ τὰ πάντα γενόμενος ἀρι-
 15 στος. καὶ ἄλλοι τε ἔπεσον ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἄνδρες ἀγαθοὶ D
 οὐκ ὀλίγοι Δακῶν.

Ἰωάννης δὲ ὡς ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἀφίκετο καὶ τὰ τε στρα-
 τεύματα διαβάντα διεσπάρη, ἐνταῦθα, ὡς ἐπορεύετο ὀλίγοις
 τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ἐάλω ὑπὸ Δρακούλεω τοῦ Δακῶν ἡγεμόνος,
 20 πολεμίον τε ὄντος. καὶ πρότερον δὲ Ἰωάννης ἠναντιοῦτο αὐ-
 τῷ ἐν τοῖς Παιῖσι παρὰ βασιλεῖ Λαδισλάῳ, ὅτε τὴν ἔλασιν
 ἐποιοῦντο ἀπὸ τῆς Δακίας τὸν Ἰστρον διαβαίοντες, τὰς τε
 κόμας αὐτοῦ ληζόμενος, καὶ διέβαλε πρὸς βασιλέα Παιῖνων

Pannones cum cederent, regem suum quaeritabant. cum autem
 comperissent eum in acie cecidisse et obruncatum esse, in prae-
 lium redeunt, volentes mortui corpus tollere; nec tamen Turcos vin-
 cere quiverunt. hic rumor ut devenit ad Choniatem et ad reliquos
 qui hunc comitabantur, excesserunt praelio. cum autem retro cede-
 rent et palantes nullo ornatu iter facerent, omnia exacte expiscaban-
 tur. rebus omnibus cognitis non ad castra properabant, verum recta
 ad Istrum contendebant Choniatem et Daci. etiam Pannones qui re-
 gem secuti fuerant, fugam arripuerunt, cedentes nullo ordine. in hoc
 discessu interfectus est ab Turcis Iulianus cardinalis, vir optimus.
 ceciderunt ibidem et alii boni viri complures. Daci etiam aliquot
 desiderati sunt.

Ioannes Huniades cum ad Istrum venisset exercitusque traduxis-
 set, dispersi sunt milites. cum ipse stipatus paucis incederet, cap-
 tus est ab suo hoste Dracule Dacorum principe. nam Choniatem
 antea huic inter Pannones adversatus erat, in conspectu regis Vla-
 dislai; et iter faciens ex Dacia et Istrum transiens cum copiis urbes
 eius diripiebat. praeterea detulit eum apud regem Vladislaum, quasi

ὡς φρονοίη τε τὰ τῶν Τούρκων καὶ Ἀμουράτεω, καὶ ὑποση-
 μαῖνοι ἐκείνοις ἄττα τυγχάνοιεν πράττοντες ἐκάστο τε. καὶ
 P. 179 συνέλαβε μὲν ὡς ἀπολέσων, μετὰ δὲ διεπράξατο χρήμασι καὶ
 ἀπέλυθη διὰ ταῦτα. πορευόμενον δὲ διὰ τῆς Δακίας εἶλε τε
 αὐτόν, τίσασθαι ἐννοούμενος, καὶ καθεύδων εἶχεν ἐν φυλακῇ. 5
 οἱ μὲν οὖν Παῖονες ὡς οἴκοι ἐγένοντο, πνυθανόμενοι συλλη-
 φθέντα τὸν Ἰωάννην, δεινὸν τε ἐποιοῦντο καὶ ἀφόρητον ὑπὸ
 Δρακούλεω συλληφθῆναι ἄνδρα Παίονα καὶ ἐν ἀξιώματι
 ὄντα. ἐπεμπον δὲ κελεύοντες ἀφιέναι τὸν Ἰωάννην· εἰ δὲ
 μή, περιέψεσθαι ὡς πολέμιον ἐπιόντες ἐπ' αὐτὸν πανστρατιᾷ. 10
 ταύτῃ ὡς ἐπηγγέλλετο αὐτῷ ὑπὸ Παίωνων, δείσας περὶ τοῖς
 Βαυτοῦ πράγμασι, μὴ νεώτερόν τι βουληθέντες περὶ τὸν ἄν-
 δρα ἐξέλωσιν αὐτὸν ἐπιόντες οἱ Παῖονες, ἀπέλυσέ τε αὐτόν,
 καὶ φιλοφρονησάμενος προέπεμψεν ἐς τοὺς Παίονας, διὰ τοῦ
 Πρασοβοῦ ἐς τὸ Ἀρδέλιον. τοῦτον μὲν οὖν οὐ πολλῷ ὕστε- 15
 V. 140 ρον Χωνιάτης, κατὰ γων Δᾶνον ἡγεμόνα τῆς Δακίας ἐκπεπιτω-
 κότα, ἐπέξῃλθε, διαφθείρας αὐτόν τε ἅμα καὶ τὸν παῖδα αὐ-
 τοῦ. ὡς γὰρ στρατεύμα συναγείρας, κατήγαγεν ἐς Δακίαν
 τὸν Δᾶνον τὸν Μασαραμπᾶ παῖδα (Ἐκτεπίου καὶ Ἀμύρξεω
 οὗτος παῖς) σὺν τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ παρετάσσετο ὡς ἐς μά- 20
 χην. παραταττομένων δ' ἀμφοῖν καὶ μελλόντων ἤδη συμβα-

3. συνέλαβε P
 βουληθέντα? 10. περιέψεσθαι P ἐπιόντα P 12.

faveret Turcis et res Amuratis sedulo adiuuaret, subinde Pannonum consilia iis significando. verum Dracules in eum irruit ira percitus, quasi eum interfectorus. sed pecunia tantum effecit ut incolumis dimitteretur et inuolatus. cum autem iret per Daciam, captus est ab Dracule, a quo in carcerem coniectus est, eum ulcisci in animum cum induxisset. Pannonnes in patriam reversi cum accepissent Ioannem esse captum, id grave et intolerandum iudicabant: haud enim ferendum censebatur, ut vir Pannonius et in dignitate collocatus ab Dracule caperetur. quapropter miserunt legatos, qui iuberent ut dimitteret Ioannem. sin minus, sciat nos eum pro hoste habituros, et cum univrsis copiis nostris contra ipsum profecturos. haec cum nuntiarentur a Pannonibus, sibi suisque metuens Dracules, ne quid furiosius consultarent et hostiliter accedentes virum vi eriperent, Choniatem dimittere decrevit. benigneque eum tractans haud cessavit comitari per Prasobum, Ardelium usque ad Pannonnes. Draculem autem haud multo post Choniatem, cum expeditionem pro Dano Daciae principe suscepit, una cum filio peremit. nam conscripto exercitu Danum Masarempis filium in Daciam reducere parabat. at Dracules una cum filio repugnare hostibus statuebat, et praeparabantur ambo ad praelium. et iam ille descenderat in aciem. cumque acies

λεῖν, οἱ Δᾶκες ἀπολελοιπότες ἐν τῇ παρατάξει τὸν Μύρξω παῖδα ἠτόμολον παρὰ Δᾶνον. ὄρων δὲ ἐνταῦθα τοὺς Δᾶ-
 κας ὠρμημένους ἵνα ζυμπαντας εἰς τὸν Δᾶνον, ὠρμητο εἰς
 φρυγὴν. καὶ ὁ μὲν ἔφρευε, Δᾶνος δὲ ἐδίωκεν ἀνὰ κράτος,
 5 καὶ συλλαβῶν ἄμφω ἀνεῖλεν αὐτίκα.

Οὗτος μὲν οὖν ἐκομίζετο ἐπ' οἶκον, καὶ οὐ πολλῶ ὕστε-
 ρον στρατηγὸν τε εἶλοντο αὐτὸν καὶ ἐπιστάτην τῶν πραγμά-
 των σιρίσιν, ἥδη ὑπὸ τε Γερμανῶν καὶ Βοέμων πολεμουμέ-
 νοις, καὶ ἐπέρεψαν αὐτῶ τὰ πράγματα διαθεῖναι ἢ ἂν αὐ-
 10 τῷ φαίνοιτο. καὶ στρατὸν τὲ συλλέξας ἐστρατεύετο ἐπὶ Βοέ-
 μους, καὶ ἐπολέμει δὴ τούτοις συγχρόν τινα χρόνον. καὶ πρὸς
 Ἰσκραν δέ, ἄνδρα εὐδαιμονοῦντα ἐν στρατηγίαις ἀπανταχῆ,
 ἐπολέμει, καὶ συμβαλὼν ἠττήθη, καὶ ὕστερον αὐθις ἐπήει
 15 τε συμβαλὼν καὶ περιεγένετο.

Ἀμουράτης δὲ ὡς τοῦ βασιλέως Λαδισλάου τὴν κεφα-
 λὴν ἀποιτιμώμενος ἐπὶ δόρατος περιέπεμπέ τε καὶ ἐπεδείκνυ
 ἐς τὰ στρατεύματα, συσκευασάμενος ἐντεῦθεν ἐκομίζετο ἐπ'
 οἶκου. ἔπεσον δὲ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ Τούρκων μὲν, ὡς αὐ-
 τοὶ λέγουσιν, ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους, Παιόνων δὲ καὶ πλει-
 20 οὺς τούτων. ἀπώλοντο δ' οἱ πλείους ἐν τῇ ἀποχωρήσει ὑπὸ
 Λακῶν.

Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω ἐγένετο, καὶ τὰ πράγματα ἐπανῆ-

8. πολεμουμένους P

utrinque instructae constitissent et poscerent praelium, Daci relicto Myrxae filio ad Danum ex acie transfugerant. qui ubi vidit se relicto Dacos transire ad Danum, fugam inibat; quem fuga sibi consulente Danus quam fortissime persecutus est, comprehendensque Draculem una cum filio utrumque trucidavit.

In hunc modum rebus gestis redibat domum. nec multo post eum duces et rerum gubernatores crearentur, cum bello peterentur a Germanis et Boemis, eique res administrare pro suo arbitrio permittere. comparato igitur exercitu profectus est contra Boemos, et longo tempore cum his bellum gessit. tandem collatis signis pugnans cum Iskra, viro in re militari conspicuo, victus est. verum cum denuo cum isto congrediretur, victoriam recepit.

Amurates caput regis Vladislai hastae praefixum cum hinc inde misisset et exercitibus suis ostentasset, collectis omnibus domum reversus est. in eo praelio Turcorum, quemadmodum ab his accepimus, ceciderunt sex millia. verum Pannonos aliquanto caesi sunt plures. in discessu etiam plurimi Daci amissi sunt. hunc finem Turcica expeditio sortita est.

Rerum summa rediit ad Amuratem, cum eos qui in Europa erant,

κεν αὐθις τῷ Ἀμουράτῃ, εἰς ἐνδοιασμόν τοῖς ἀνὰ τὴν Εὐρώ-
 P. 180 πην ἀφικόμενα οὐκ ὀλίγον. Θερίζῃν μέντοι τὸν τὴν κεφαλὴν
 τοῦ βασιλέως ἀπενεγκάμενον χρήμασί τε πολλοῖς ἐδωρήσατο,
 καὶ χώραις τε ὑπαρχον ἀπέδειξε. τὸ μέντοι Καραιῖζω σῶ-
 μα ἐνεγκάμενος ἐς Ἀδριανούπολιν ἐξήνεγκέ τε αὐτὸς βασιλεὺς 5
 μεγάλως καὶ ἔθαψεν ἀξίως λόγου. καὶ Σκοῦραν ἀντ' αὐτοῦ
 ἐσθήσατο στρατηγὸν τῆς Ἀσίας, ἄνδρα Ἀλβανὸν τὸ γένος, ὃν
 ἀνδραποδισάμενος ἀπὸ τῆς Ἀλβανῶν χώρας ἐξέθρεψέ τε αὐ-
 τὸς βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ οἱ, καὶ ἀπέδειξε πρῶτα μὲν ὑπαρ-
 χον, μετὰ δὲ στρατηγὸν τῆς Ἀσίας. Φατουμαῖν δὲ ἐκβαλὼν 10
 ἐκ τῆς τιμῆς (πρυτανεὺς γὰρ ἦν αὐτῷ οἴκου τοῦ βασιλέως)
 B Σαραξέην παῖδα τὸ γένος Ἑλληνα ἐς τὴν ἐκείνου ἰδρύσατο
 χώραν. τὸ κράτος δ' εἶχε Χαλίλης ὁ Πραίμεω, ἀνὴρ τὰ ἐς
 σύνεσιν τὰ πρῶτα φερόμενος ταῖς τοῦ βασιλέως θύραις. τὸν
 μὲν οὖν Φατουμαῖν οὐ πολλῷ ὕστερον συλλαβὼν τὴν οὐσίαν 15
 αὐτοῦ ἀφείλετο, ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδας, ἀργύρια
 δ' ἐς τετρακισχίλια τάλαντα.

Τῷ μέντοι Ἑλλήνων βασιλεῖ σπονδαί τε ἦσαν ὑπὸ βασι-
 λέως καὶ οὐκέτι ἐλέλυτο, εἶχε τε ἥσυχος ἐν τῷ παρόντι καὶ
 ἐθεράπευε τὸν βασιλέα δώροις, ὥστε μηδὲν αὐτῷ χαλεπὸν 20
 ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τὸν βασιλέα Ἀμουράτην. ἦν γὰρ δὴ αὐτῷ
 διαφορὰ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν νεωστὶ ἀφι-

2. ἀφικομένους P

4. χώρας?

coeptorum admodum puderet. Therizen, qui Vladislauum obtrunca-
 verat eiusque caput in castra attulerat, Amurates regionibus et opibus
 plurimis donavit, eumque praefectum constituit. corpus Carai-
 zis ferens Adrianopolim magnifice sepeliri curavit, ipseque exequias ho-
 norifice duxit. in huius locum substituit Scuram virum Albanum, ut
 Asiae dux esset; quem captum abduxit ex Albanorum regione, eum-
 que in sua domo educavit. primum declaravit eum praefectum; post-
 ea eum Asiae ducem designavit. Phatumam vero honore sive digni-
 tate sua privans (erat enim regiae domus iudex) Saraxiem, virum
 Graecum genere, in eius locum subrogavit. potentiam autem maxi-
 mam tenebat Chatites Priami filius, quo in ianuis regis vir pruden-
 tior non erat. nec multo post Amurates Phatumam comprehendi ius-
 sit, opesque omnes ei ademit, quarum numerus complectebatur circi-
 ter centum quinquaginta myriades auri, argenti autem circiter quadra-
 ginta milia librarum.

Graecorum rex in foedus rediit cum Amurate, idque nec amplius
 violatum est. nam quietem amplexus est, regemque Amuratem mu-
 neribus coluit, ut nihil mali contra ipsum amplius moliri institueret.
 foeda autem contentio erat inter regem Graecorum et fratrem Theo-

γμένον ἐπὶ Βυζάντιον διαδεξόμενον τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ
 ἀδελφοῦ. καὶ ἔπραττεν οὗτος τὰ πρὸς βασιλέα ἐναντιούμε- C
 νος τῆ ἀδελφῆ, καὶ ὕστερόν τε ἐξηνέχθη αὐτῷ ἐς εὐφρανῆ
 διαφορὰν, καὶ ἐστρατεύετο ἐπὶ Βυζαντίου βασιλέα Θεόδωρος
 5 ὁ ἀδελφός, τὴν τε Σηλυβρίαν ἐπιτετραμμένος καὶ τὴν περιόικον
 ταύτης. αἰτούμενος γὰρ ἰκανὴν πρόσσodon αὐτῷ ἐς τὸ ἀποζῆν
 οὐκ ἐτύγγανεν, ὅθεν ἐς πόλεμόν τε καθίστατο τῆ ἀδελφῆ V. 141
 καὶ ἐστρατεύετο. ὕστερον μέντοι, πρὶν ἢ διτιοῦν διαπραΰσα-
 σθαι αὐτῆ, ἐτελεύτησε νόσῳ λοιμώδει τὸν βίον ἀπολιπών.
 10 Κωνσταντῖνος μὲν δὴ, ὁ τῆς Πελοποννήσου ἡγεμών, τὴν τε
 χώραν τοῦ βασιλέως καταστρεψάμενος, Πίνδον τε καὶ Βοιω-
 τίαν καὶ τοὺς Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καλουμένους, καὶ τὴν τε
 χώραν ἐδῆον καὶ πολεμῶν οὐκ ἀνίει, ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν
 ἐστρατεύετο, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. ἐνταῦθα πν- D
 15 θόμενος ἕκαστα ὁ βασιλεὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ περιαγγέλλων
 τὸν στρατὸν αὐτῷ παρεῖναι ἐς τὰς Φερράς τῆς τε Ἀσίας
 καὶ Εὐρώπης ἐξήλαυνεν ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως. ἀνέγνω δ'
 αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ Πελοπόννησον καὶ Νέρης ὁ τῶν
 Ἀθηῶν τύραννος, οὐχ ἡκιστα δὲ Τουραχάνης ὁ Θετταλίας
 20 ὑπαρχός. ὁ μὲντοι Κωνσταντῖνος ὡς ἐτειχίσε τὸν Ἰσθμόν,
 ἐνταῦθα ἐκάθητο φυλακὰς ἔχων ἢ ἐγκαθιστὰς εἰς τὸν Ἰσθ-
 μόν, καὶ αὐτὸς αὐτοῦ τὰ πολλὰ διατρίβων ἐτύγγανεν. ἐπεῖτε
 δὴ ἐλύθητο Ἀμουράτη στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτόν, μετεπέμπετο

5. Σηλυβρίαν P 17. ἀνέγνωσε? 21. ἦ?

dorum coorta, qui Byzantium venerat ut regnum a fratre susciperet.
 is se pro rege gerebat, fratrique resistebat. postremo ex aperto in-
 ter se hostiles inimicitias gessere. nam expeditionem sumpsit adver-
 sus Byzantii regem Theodorus frater, cui Selybria et regio finitima
 commissa erat. cum enim peteret reditus sufficientes, quibus vitam
 suam comode sustinere posset, repulsam passus est. hinc bellum
 inter ipsum et fratrem est exortum. prius tamen quam quicquam
 bellando profecisset, vitam suam aerumnosam relinquens mortuus est,
 duce interim Peloponnesi incursionem faciente in regionem regis,
 suaeque dicioni Pindum Boeotiam Locros, qui Ozolae dicuntur iun-
 gente, neque ab Attica etiam abstinente. ea ubi accepit Amurates,
 haud diutius cunctandum sibi ratus praecepit ut Asianus et Euro-
 paeus exercitus ad se Pherras, relicta Adrianopoli, venirent. incita-
 vit autem eum Nerius Athenarum princeps, necnon Turachanes Thes-
 saliae praefectus, ut exercitum recta ad Peloponnesum ductaret. Con-
 stantinus Isthmum muro includens, eundem etiam praesidiis emuni-
 ens, plerumque ibi versabatur. ubi intellexit Amuratem hostiliter
 cum exercitu accedere, omnes quotquot in Peloponneso erant accer-

P. 181 αὐτοῦ σύμπαντας τοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ τὸν τε ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ ἄμα, ὃς ἐτύγγανε γάμον ἔχων τῆς παιδὸς αὐτοῦ·
 ἤροῦσατο γὰρ ἤδη τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι παιδί Ἐλεαζάρῳ.
 οὗτοι μὲν οὖν ἐς τὸν Ἴσθμόν, ἧ ἐπηγγέλλοντο, παρήσαν, καὶ
 τὸ τεῖχος ἐκράτνον, ἧ ἐδόκει αὐτοῖς ἰσχυρῶς ἔξειν ἀμυνο- 5
 μένους. Ἀμουράτης δὲ ἐπελαύνων, συμπαραλαμβάνων καὶ τὰ
 στρατεύματα τῆς χώρας ὅποι γένδιτο, παρῆν ἐς τὰς Θήβας,
 ὅτε καὶ ὁ Νέρης αὐτῷ παρεγένετο, στρατὸν ἀγόμενος ἀπὸ
 Ἀθηνῶν. ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὰς Μιγγίας ἐστρατοπεδεύετο, καὶ
 τηλεβόλους τε καὶ πλοκάδια παρασκευαζόμενος ἐπὶ ἡμέρας 10
 Βτινάς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπικαταβὰς εἰς τὸν Ἴσθμόν ἐστρατο-
 πεδεύετο, ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν καθήκοντος τοῦ στρα-
 τοπέδου καὶ τῶν σκευῶν. ἐνταῦθα κατάσκοπος τῶν Πελο-
 πονησιῶν, ὡς ὑποστρέψας ἀπήγγειλε τὸ τε πλῆθος τοῦ βα-
 σιλέως καὶ ὑποζύγια καὶ καμήλους, καὶ οὐκ ἠνέσχετο σιγῇ 15
 παρελθεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα ἔλεξε τοιάδε. “ὦ δέσποτα,
 οἷα δὴ κακὰ εἰργάσω τὴν Πελοπόννησον πόλεμον τοιοῦτω βα-
 σιλεῖ ἀνελόμενος, ἰὸς τὴν τε Ἀσίαν σύμπασαν καὶ Εὐρώπην
 ἄγων οὐδ' ὅποι στήσεται ἔξει, οὐδ' εἰ διπλοῦν σοι τεῖχος ἐς
 τὸν Ἴσθμόν ἐληλαμένον εἶη. ἀλλὰ πρὸς θεοῦ πρόσβεις τε 20
 Cπέμπε ὄτι τάχιστα, καὶ ἐς διαλλαγὴν προκαλοῦ τὸν βασιλέα
 τοῦτον, ὡς ἂν μὴ ἡμᾶς κακοὺς κακῶς ἐπιτρίψῃ τὸ παρόν.”

sivit, necnon fratrem suum, qui eo tempore nuptias filiae suae con-
 celebrabat. nam iam elocaverat Triballorum principis filio Eleazari.
 hi igitur accersiti in Isthmum adveniunt, murumque firmant, ut es-
 set propugnaculum munitissimum ad propulsandos hostes. Amurates
 accedebat, et non cessabat copias suas augere, assumens ex omnibus
 regionibus, quas permeabat, milites. venit igitur Thebas, quo venerat
 cum exercitu Nerius Atheniensis, ut iuvaret eum adversus Peloponnesiacos.
 cum itaque pervenisset Mingias, castrametatus est; ibique
 aliquot diebus moratus est, ut bombardas et funes ad praesens
 bellum pararet. deinde movit in Isthmum, ubi et castra communi-
 vit, quae utrinque mare, tanta eorum magnitudo erat, attingebant.
 speculator Peloponnesiacus cum rediisset ad suos, regis copias, iu-
 menta et camelos annuntiavit. nec silentium tenere potuit, verum
 sic allocutus est principem “o domine, quantum periculi concivisti
 Peloponneso bellum suscipiens cum tanto rege, qui Asiam universam-
 que Europam contra nos ducens non satis spatii ad exercitum lo-
 candos invenire potest? neque hostem sustinere poteris, etiam si
 duplici muro Isthmum amplexus esses. sed quaeso te per deum im-
 mortalem, legatos mitte quamprimum, et ad pacem pangendam regem
 hortare, ne infestus accedens nos malos prorsus male comminuat.”

ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ θυμωθῆναι τε τὸν ἡγεμόνα, καὶ θυμω-
 θέναι κελεύσαι ἐς εἰρκτὴν ἀγαγεῖν τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἂν
 ταῦτα πύθοιτο οἷα ἀποβαίνοι. ἔτυχε δ' αὐτῷ πρῶσβυς ἀπε-
 σταλμένος παρὰ βασιλέα, οὐ μέντοι μέτρια ἐζήτει γενέσθαι
 5 αὐτῷ. ἤξιόν τε γὰρ τὸν τε Ἴσθμὸν ἐστηκέναι αὐτῷ, καὶ τὴν
 ἐκτὸς χώραν τοῦ βασιλείως, ὅσην ὑπηγάγετο, ἔχειν αὐτῶν. καὶ
 αὐτὸς μὲν διὰ ταῦτα τὴν δίκην ὑπέσχευ ὑπὸ βασιλέως, τὸν
 τε πρῶσβον καθείρξας ἐν Φερραῖς εἶχεν ἐν φυλακῇ, αὐτὸς δὲ
 ἤλαυνεν ἐπὶ Πελοπόννησον μέσσην χειμῶνος. ἦν δ' ὁ πρῶσβυς D
 10 Χαλκοκοκκῶν Ἀθηναῖος. τοῦτον ἐν Φερραῖς καθείρξας αὐ-
 τὸν τε καὶ τοὺς θεράποντας ἐπήλαυε. δοκεῖ δέ μοι Ἀμου-
 ράτης, ὡς ἐν Μιγγίαις ἐστρωτοπεδεύετο, καὶ τοὺς ἀρίστους
 παραλαβὼν τοῦ στρατοῦ (εἶησαν δὲ οὗτοι ἀμφὶ τοὺς ἑξακι-
 σχιλίους), περιὼν τὸν Ἴσθμὸν ἐθεᾶτο ὡς ἔχει τε φυλακῆς
 15 τῷ τεῖχος καὶ παρασκευῆς ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἤχθετο μὲν V. 142
 τῷ Τουραχάνη, ὅτι θέρους στρατεῖεσθαι πρὸς τὴν . . . ἐν
 αὐτῷ, λέγων ὡς οὐχ ὑπομενοῦσιν ἐπιόντα αὐτόν, ἀλλ' οἰχῆ-
 σονται φεύγοντες, ἐπειδὴν τὸ πρῶτον πύθωνται ἀφικέσθαι P. 182
 αὐτόν ἐπὶ τὸν Ἴσθμὸν. καὶ ἐπέμενέ τε ἡμέρας συχνὰς ὡς
 20 ἐνδύσσοντος διὰ ταῦτα τοῦ Πελοποννησίων ἡγεμόνος. καὶ
 ἐπεὶ τε παρεληλύθασιν ἡμέραι, ἐπικαταβάς ἐς τὸ τεῖχος ἐστρω-
 τοπεδεύετο. τῇ μὲν ὑστεραίᾳ τηλεβόλοις μακροῦς ἔτυπτε τὸ

6. αὐτόν?

his auditis princeps ira exarsit; iraque incensus speculatorem in car-
 cerem duci iubet, ut tandem quid eventurum esset audiret. misit
 quoque legatum ad regem, qui nequaquam nomine principis satis mo-
 derata petebat. volebat namque princeps sibi tradi Isthmum, et re-
 gis regionem quae extra Isthmum erat, quam armis subegerat, uni-
 versam habere aebat. verum propterea poenas regi dedit, legatum-
 que capiens Pherris in vinculis habuit; ipseque, cum medium hiemis
 foret, contra Peloponnesum copias duxit. legatus ille Chalcocondyles
 Atheniensis fuit, quem cum in vincula una cum ministris dedisset,
 Pherris contra Peloponnesum perrexit. Amurates cum in Mingiis ca-
 stra posuisset, optimates exercitus, qui numero erant sex mille, as-
 sumpsit; et Isthmum circumivit, ut videret murum, numquid praesidii
 in eo situm esset ad resistendum. et quidem graviter succensebat
 Turachani, quia cum ipse censuisset aestate bellum inferendum esse,
 is hieme rem incipiendam suasisset, quasi Peloponnesiaci non essent
 vim hostilem expectaturi, verum continuo fugam ingressuri, ubi pri-
 mum acceperant Amuratem hostiliter accedere. diebus etiam aliquot
 ea gratia cunctatus est Amurates, quasi princeps Peloponnesi illico
 deditionem esset facturus. verum cum haec spes fefellisset, descendens

στρατόπεδον τοῦ ἡγεμόνος· τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀπεπειρῶντο τῶν ἐν τῷ τείχει, καὶ προσέφερον τὰς μηχανάς. τῇ δὲ τετάρτῃ ἐσπέρας πυρὰ ἀψάμενοι κατὰ τὸ στρατόπεδον, ὡς πλεῖστα ἕκαστος πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν, — εἰώθασι γὰρ οὕτω τὸ γένος τοῦτο τῶν Τούρκων, ἐπειδὴν ἐς μάχην μέλλωσιν ἰέναι· 5 πρότερον ἤδη τῆς ἡμέρας ἢ ἐς τὴν μάχην καθίστανται, πυρὰ τε καίουσιν ἀνά τὸ στρατόπεδον, ὅτι πλεῖστα ἕκαστος, B καὶ ὕμνον τινὰ ἀναφαίνοσιν τῷ θεῷ καὶ τῷ ἥρωι, δῆλον ποιούμενοι ὡς ἂν μάχην τῇ ὑστεραίᾳ τῆς ἐπιούσης καθίστανται. καὶ τότε δὴ πυρὰ ποιησάμενοι παρεσκευάζοντο ἐς τει- 10 χομαχίαν. τῇ δὲ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἐσπέρας τὰς τε μηχανάς προσέφερον, καὶ ὑπὸ πλόκου οἱ σαραχόριδες καλούμενοι, ὁ ἀρχεὺς λοιπὸς ὄμιλος τοῦ λαοῦ. πᾶρεξ γὰρ τοῦ στρατοῦ ὃς ἐπόμενος τῷ βασιλεῖ τούτῳ στρατεύεται, ἐπάγονται ὄμιλον τὰ τε σιτία φέροντα ἀπὸ τῶν περιούκων καὶ τῆς ἄλλης τοῦ 15 βασιλέως χώρας. ἕτεροι ἄλλοι δ' αὖ οἱ Ἀσισιοὶ ἀγιάδες καλούμενοι, πεζὸς τε ὄμιλος ἐπὶ τε τὰς χρεῖας τοῦ στρατοῦ C χρώμενος διατελεῖ, καὶ ἐς τὴν τῶν ὁδῶν κάθαρσιν ἄγεται τούτους καὶ ἐς τὰ στρατόπεδα. δοκεῖ δὲ τὸ τοῦ βασιλέως τοῦτο στρατόπεδον κάλλιστα πάντων δὴ στρατοπέδων ὧν ἡμεῖς 20 ἐθεασάμεθα καὶ ἀκοῇ ἐπυθόμεθα, τὰ τε περὶ τὰς σκηνὰς καὶ ἐς τὴν τῶν σιτίων ἀφθονίαν κράτιστα μηχανήσασθαι. πρῶ-

3. πυρὰν P

9. ἄν] ἐς?

10. πυρὰν P

15. γέρονται P

castra ad murum traustulit. die deinde postero princeps exercitum bombardis longis petivit. sequenti die eos qui murum defensabant, tentarunt machinas muro admoventes. quarto die tempore vespertino singuli iuxta tabernacula sua ignes fecerunt quam potuere maximos. nam Turcorum est consuetudo, ut ignes plurimos parent biduo ante eius diei in quem pugna collata est. hymnum quandam canunt in honorem dei et herois, significantes quod tertio abhinc die praelium committere velint. tunc igitur ignes excitantes quam potuere plurimos, accingebantur ad oppugnationem muri. quarto autem die Sarachorides, qui inter caeteros inutilis sunt turba, funibus machinas ad murum traxerunt. nam praeter exercitum qui regem sequuntur, adsunt et alii complures, qui frumentum a finitimis in castra subvehunt. sunt in castris et alii ex Asia oriundi pedites, qui Agiades nominantur, quorum opera rex utitur ad itinera purganda et ad castra communienda, necnon ad alia quibus in castris opus est. arbitror autem castra huius regis pulcherrime omnium, quae nos vidimus et audivimus, instrui, quantum attinet ad copiam frumenti necnon ad situm tabernaculorum. nam primum omnium mercatores plurimi comitantur regem istum, qui frumentum equos mancipiaque

τον μὲν γὰρ δὴ ἀγορασίαι ἐπονται τῷ βασιλεῖ μεγάλαι ἔς τε
 τὰ σιτία καὶ τοὺς ἵππους καὶ ἔς τὰ ἀνδράποδα καὶ ἔς τὴν
 τοῦ στρατοῦ χρεῖαν, ὅτου δ' ἂν τι ἐπιδέοιτο, ἐνταῦθα ἀφθό-
 5 τως τε πολλῶν ἔς τοῦτο παραγινομένων. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ
 ἑκάστος περιάγει ἔς τὴν ἐξέλασιν, οἱ μὲν τε καμήλους σιτίων
 καὶ ὄπλων καὶ κριθῆς τῆς ὑποζυγίων τροφῆς ἱκανὰς ἔχοντες,
 οἱ δὲ ἡμιόνους, οἱ δὲ συναμφότερα, οἱ δὲ καὶ ἵππους, ὥστε D
 διπλάσια γίνεσθαι τὰ ὑποζύγια τοῦ στρατοῦ. πάρεξ δὲ του-
 10 τῶν περιάγει ὄμιλον ἀπὸ τῆς χώρας αὐτοῦ σιτίων τε ἔνεκα,
 καὶ ἐπειδὴν ἔς ἀνάγκην καταστῆ τὸ στρατόπεδον, ἐπιδιελόμε-
 νος τοῖς ἀρίστοις τὴν τροφήν οὕτω χωρεῖ ἐφ' ὅ τι ἂν γένοι-
 το. σκηναὶ δὲ ἔτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦ βασιλέως ἴδοι ἂν
 τις ἔς μυριάς, καὶ πλείους καὶ ἐλάσσους τούτων, ὡς τυγχά-
 15 νει στρατενόμενος.

Τότε μὲν δὴ, ὡς ἐτάχθησαν σαραχόριδες ἔς τοὺς Ἕλλη-
 νας, ἐπειρωῶντό τε αὐτῶν καὶ ἐμάχοντο ὡς . . . τῆς ἐρεθί-
 ζοντες ἐπὶ μάχην καὶ ἐπαγρυπνοῦντες. ὡς δὲ ἠὼς τε ἤδη 1446
 ὑπέφαινε, κύμβαλά τε καὶ ἀνλικά καὶ σάλπιγγες τοῦ βασι- d. 7 Dec.
 20 λέως (καταφανεῖς δὲ εἰσι τῷ μεγέθει τῶν ἡχῶν) ἀναδηλῶν P. 183
 ὡς μάχη τε ἤδη γίνεται. καὶ ἕκαστοι παρασκευασάμενοι
 ἐπήεσαν ἔς τὸ τεῖχος, αὐτίκα τειχομαχοῦντες κατὰ τὸ ἰσχυρόν.
 βασιλεύς τε αὐτὸς καὶ οἱ νεήλυδες κατὰ τὸ μέσον τοῦ Ἰσθ-

4. πολλῶ. P

20. ἀνεδήλου?

emunt, necnon reliqua quibus indiget exercitus. hinc rerum omnium exercitui dives copia est. praeterea magnates qui comitantur regem, singuli plurima in expeditionem adducunt iumenta. quidam adducunt camelos, qui arma frumentum et hordeum, ut pabulum sit iumentis sufficiens, portant. quidam equos, quidam mulos, quidam tam equos quam mulos in expeditionem agunt. horum autem tantus est numerus ut duplo iumentorum numerus hominum numerum exsuperet. comitantur regem alii plurimi ab sua regione, quorum usus in frumentationem maximus est. si necessitas aliqua ingruerit exercitui, alimenta in optimates distribuit, et sic proficiscitur. tentorium quis cernat in castris regis plerumque decem milia, plus minusve respectu expeditionis.

Eo quidem tempore sarachorides oppositi Graecis eos pugnando tentabant * * * totamque noctem ducebant insomnem, ut ad praelium Graecos incitarent. ut aurora illuxit, signa canere iubet rex: cymbala cornua tubaeque pugnam iam fore maximo sono significabant. Turci instructi occipiebant murum oppugnare quam fortissime. rex et peregrini armati in acie instructa stabant in medio Isthmi, ubi

μού, ἧπερ ἐσκήνον, καθίσταντο ἐς μάχην, καὶ κλίμακας τε
 προσέφερον, καὶ διορύσσοντες τὸ τεῖχος ἠγωνίζοντο ὡς ἐξαι-
 ρήσοντες. καὶ τοὺς τε τηλεβολίσκους ταύτῃ ταξάμενος οὐκ
 V. 143 εἶα τοὺς Πελοποννησίους προκύπτειν. δεινὸν γάρ τοι ὁ τη-
 λεβολίσκος, καὶ οὐδὲν τῶν ὄπλων ἀντέχει ὥστε μὴ διαχωρεῖν 5
 διὰ πάντων καθικνούμενος. δοκεῖ δὲ κάπειδάν τι αὐτῷ ἀν-
 τέγῃ, τότε δὴ μάλιστα καθικέσθαι ἐπὶ πλεόν, ἐπεὶ ἐς τε βάμ-
 Β βακα καὶ κρόκην καὶ τὸ ἔριον οὐκ ἂν οὕτω καθίκοιτ' ἂν ἐπὶ
 πολύ. ἐπεὶ δ' ἐν ἀδείᾳ τε ἐγένοντο οἱ νεήλυδες, καὶ τὰς τε
 κλίμακας ἐς τὸ τεῖχος ἐνεγκάμενοι ἀνέβαινον, καὶ ὑπερέβησαν 10
 ταύτῃ ἧ ἐθεῖτο ἐστῶς ὁ βασιλεύς, ἀνέβη ἐπὶ τὸ τεῖχος νέηλυς
 Χιτήρης, Τριβαλλὸς τὸ γένος, καὶ εἰλέ τε τὸ τεῖχος, καὶ τοὺς
 ταύτῃ διωσάμενος ἐς φυγὴν ἐτρέψατο. οἱ δὲ ὡς ἀπολιπόντες
 τὴν τάξιν κατέβαινον ἐνταῦθα, καὶ πλησίον ἐς δέος τε ὑπὸ
 θεοῦ καθίσταντο καὶ ἀπειρίας, καὶ οὕτω ἐποίουν· φεύγοντες γὰρ 15
 ἤρχοντο. καὶ οἱ παρὰ τούτους ἀνδρες τεταγμένοι, οὐκ εἰδότες
 ὅ τι ξυμβαίνει χαλεπόν, ἤρχοντο φεύγοντες. καὶ οὕτω πάντες
 ἀπολιπόντες τὸ τεῖχος ἔφρευγον οὐδενὶ κόσμῳ. οὗτοι δ' οἱ
 C Τοῦρκοι ἐπεισπεσόντες ταύτῃ τε ἧ ἑάλω ὑπὸ τοῦ νεήλυδος,
 καὶ τῇ ἄλλῃ ἧ κατέβαλλον διορύσσοντες, καὶ διὰ τῶν πυλῶν 20
 εἰσερχέοντο καὶ ἔτρεχον. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν
 Ἑλλήνων τραπόμενοι διήραζον τὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιπλα,
 ἐσθῆτάς τε καὶ τὴν ἄλλην εἰδαιμονίαν· οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς ἄν-

14. καὶ] καὶ οἱ?

18. οὕτω?

castra posuerant. scalas expediebant, murum suffodiebant, fortiter-
 que praeliabantur, ut murum occuparent. huc etiam bombardarios
 consistere iusserat, qui bombardis prospectum Peloponnesiacis
 adimebant. bombardae namque res est admodum violenta, nec
 arma resistere bombardae impetui possunt, verum omnia penetrat.
 tum etiam magis permeat, quando corpus aliquod resistens fuerit
 nacta, si quidem crocum lanamque non pervadit. cum peregrini iam
 tuti ab periculo starent scalasque muro addidissent, murum scan-
 debant eo loci ubi spectator oppugnationis aderat rex. primus ita-
 que in murum evasit, eumque cepit peregrinorum de numero Chi-
 teres, Triballus genere; eosque qui resistebant, in fugam coniecit.
 hi autem ordine relicto abibant, cum metus maximus ab deo et im-
 peritia ipsis incuteretur: nam formidine agitati in fugam effundeban-
 tur. praeterea illi qui his proxime steterant, nescii quid mali suis
 accidisset, fugientes abibant. tandem omnes deserto muro sine or-
 dine fugerunt. Turci irruentes, qua murus ab Chitere superatus erat,
 et alii qua murum suffodientes straverant, necnon per portas irrum-
 pebant. quidam ad castra Graecorum ferebantur, Graecorumque sup-

δρας τραπόμενοι τοὺς μὲν αὐτῶν ἔφθειρον τοὺς δὲ καὶ ἐξώ-
γρουν, ἐς ἀνδραπόδων μοῖραν τιθέμενοι. καὶ φόνος τε ἦν
πολὺς τῶν φευγόντων.

Περὶ δὲ τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνας τοιαύδε ἐγένετο. ὡς
5 γὰρ ἐσθλῶν φεύγοντας τοὺς Ἑλληνας ἀνὰ κράτος καὶ οὐδενὶ
κόσμῳ, ἐπειρῶντο μὲν πρῶτιστα κατέχειν, ὡς δ' οὐκ ἠδύναν-
το, καὶ αὐτοὶ φεύγοντες ὄχοντο, ἐπὶ μὲν Κόρινθον οὐκέτι
(ἤδεσαν γὰρ ὡς πολιορκησόμενοι ἀλώσοιντο ἐνταῦθα, τῆς τε
10 τροφῆς ἰκανῆς οὐκ οὔσης ἐν αὐτῇ καὶ ἄλλης παρασκευῆς), ἐπὶ
Δακωνικὴν τῆς Πελοποννήσου, καταδοκῆσοντες ἢ μέλλει χω-
ρήσειν ὁ βασιλεὺς. αὐτοὶ τε γὰρ ἐς τὴν θάλασσαν διενουῶν-
το ἐς τὸ πρόσω πίπτειν, ὡς ἦν ἐπὶ ἑλαύνων, ἐς τὴν θάλασ-
σαν ἀφίξιόμενοι καὶ ὑπεκστησόμενοι τῆς χώρας αὐτῶν. ἤδεσαν
15 γὰρ ὡς τῷ Ἴσθμῷ τὰ Πελοποννήσου πράγματα διεφθάρη ὑπὸ
τοῦ βασιλέως, καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρες καὶ οὐδὲν ὅ τι ἄξιον λό-
γου ὑπελείφθη ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ ἀκροπόλεσι, καὶ οὐκέτι
ἤλπιζον περιέσεσθαι σφίσι τὴν ἀρχὴν τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' οἶχε- P. 184
σθαι σφίσι τὰ πράγματα ἀπολλύμενα.

20 Ἀμουράτης δὲ ὡς κατέσχε τὸν Ἴσθμόν, καὶ ἐπεὶ ἐγένετο
ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου, πρῶτα μὲν ἐς τριακοσίους τῶν αἰχ-
μαλώτων, οὓς ἀποφυγόντας τῆς νυκτὸς ταύτης ἐς τὸ ὄρος τὸ

11. καταδοκῆσαντες P

pellectilem et reliquam felicitatem diripiebant. quidam versi in ho-
stes quosdam necarunt, quosdam vivos ceperunt, et ad mancipiorum
condicionem rede gere. caedes fugientium edebatur maxima.

Verum quid Graecorum ducibus contigerit, audiamus. hi ubi
conspicati sunt Graecos fugam arripere, primo eos retinere conaban-
tur. cum autem in fugam effusos inhibere non possent, aufugerunt
et ipsi, non tamen Corinthum. certi enim erant, si obsiderentur
Corinthi, se facile expugnatum iri, cum haud sufficiens eo comporta-
tus esset commeatus, nec alius belli apparatus. celeri autem fuga
contenderunt ad mediterraneam regionem; iamque praevenerant ho-
stes, et in summa Laconia Peloponnesi expectabant quonam profecturus
esset rex. decreverant namque in mare profugere et regione ce-
dere, si Amurates cum exercitu adventaret. noverant namque Pelo-
ponnesiacorum res ab rege planissime contusas esse. nec arma nec
viri, nec quicquam amplius memoratu dignum vel in urbibus vel in
arcibus reliqui erat. nec sperabant in posterum Peloponnesi princi-
patum sub se futurum, sed augurabantur se Peloponnesi res omnes
amissuros.

Amurates ut Isthmum occupavit et in Peloponnesum venit, pri-
mum quidem circiter trecentos captivos, qui nocturna fuga in montem

ὑπὲρ τὰς Κεγχρέας, ὃς δὲ καλούμενον, κυκλωσάμενοι εἶλον
 ἀπάτη πάντας, εἰς ἓνα χῶρον ἀπαγαγὼν κατέσφαξε· μετὰ
 δὲ ὠνησάμενος ἀνδράποδα ἐς ἑξακόσια θυσίαν ἀνήγε τῷ
 ἑαυτοῦ πατρί, ἐξιλειόμενος τῷ φόβῳ τῶν ἀνδρῶν τούτων.
 ἐντεῦθεν δὲ ἐπιδιελόμενος τὸ στράτευμα, καὶ τὸ μὲν παρα- 5
 Β δούς Τουραχάνη τῷ Θεσσαλίας ὑπὸρχῳ ὡς ἐμπείρῳ τε ὄντι
 καὶ μάλιστα δὴ Τουρκῶν ἀμιληκότε τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ τῶν
 νεηλίδων ἀμφὶ τοὺς χιλίους, ὡς διὰ τὴν μεσόγαιον ἐλαύνειν,
 αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Σικυῶνος ἤλανθεν εὐθὺς τῆς Ἀχαΐας. ἀφι-
 κόμενος δὲ ἐς Σικυῶνα, τὴν μὲν πόλιν, ἐν ἧ ἡμέρᾳ ὁ Ἰοθ- 10
 μὸς ἐάλω, ἐπέδραμέ τε ὁ στρατὸς τοῦ βασιλέως, καὶ ἠνδρα-
 ποδίσατο σύμπασαν ἄρδην τὴν πόλιν. ἀπόντων δὲ τῶν ἀν-
 δρῶν ἐς τὸν Ἰσθμόν, καὶ οὐδὲ ἐν ὄχρῳ ὤκημένης τῆς πό-
 λεως, ταύτην μὲν εὐθὺς τότε ἠνδραποδίσαντο, καὶ ἐπὶ πλεῖ-
 σιον ἤλασαν τῆς Πελοποννήσου, τοὺς τε ἡγεμόνας διώκοντες 15
 C καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὡς ἄλλος ἄλλη ὄχετο φεύγων. τὴν
 V. 144 μὲν πόλιν κενὴν τε κατέλαβε, καὶ τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει.
 ἐνῆσαν δ' αὐτόθι Μουλγέριός τε Ἕλληνας καὶ ἄλλοι μετ' αὐ-
 τοῦ τινὲς Ἑλλήνων οὐ πολλοὶ σὺν γυναιξί τε ἄμα καὶ παι-
 σίν. ἐπεὶ δ' ὑπορύξας ἔθει τὴν ἀκρόπολιν, ἐνταῦθα ἐς ὄμο- 20
 λογίαν ἀφικόμενος ὁ τῆς ἀκροπόλεως φύλαξ παρῆδωκέ τε
 αὐτὸν καὶ τὴν ἄκραν. τούτους μὲν δὴ καὶ γυναῖκας καὶ παι-

supra Cencreas situm, quem Oxi vocant, evaserant, quasi indagine
 circumdari iussit. omnes capti sunt; doloque in unum locum abdu-
 cti, crudeliter occisi sunt. postea Amurates emit mancipia nu-
 mero sexcenta, quae ad sacrificium duxit in honorem patris sui,
 volens eum expiare caede virorum occisorum. his ita peractis ex-
 ercitus divisit. partem exercitus Turachani Thessaliae praefecto
 tradidit, qui rei militaris habebatur peritissimus et plurimum con-
 versatus erat cum Turcis Peloponnesi. dedit eidem de numero pe-
 regrinorum mille milites, ut his instructus protectionem per me-
 diterraneam regionem faceret. ipse quidem rex per Sicyonem iter
 faciens recta in Achaiam contendit. urbem eo die, quo Isthmus
 in potestatem venit, regius exercitus aggressus est; captamque diri-
 puit universam. aberant enim oppidani, profecti in Isthmum. nec
 admodum in munito loco urbs sita erat. quapropter eam continuo
 diripuerunt: et maximam Peloponnesi partem peragrantes, persecuti sunt
 bello duces et reliquos Graecos. cum autem hostium alius alio, ubi
 se tutum putabat, palantes dilaberentur, urbem defensoribus vacuum
 in potestatem redigit, obsidioneque arcem premere statuit. erant in
 ea arce Mulgerius Graecus et alii quidam Graeci non multi cum li-
 beris et uxoribus. Turci igitur suffodientes arcem, cum Mulgerius

δας ἐς Ἄγγιον πόλιν εὐδαιμόνα ἀπέστειλλε, τῆς δὲ πόλεως
 ἐνεπίμῃρα τε τὰς οἰκίας. καὶ τοῦ πρόσω ἐχόμενος ἀφίκετο
 ἐπὶ Πάτρας τῆς Ἀχαΐας πόλιν εὐδαιμόνα. ταύτην μὲν οὖν
 ἐξέλιπον οἱ ἄνδρες ἐς τὴν κατανατικὸν ἠπειρον τῶν Οὐνετιῶν, D
 5 καὶ πλὴν τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις, οἱ ἐνα-
 πελείφθησαν ἀφροσύνη χρησάμενοι, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ὄχον-
 το φεύγοντες. ἦσαν δ' οἱ ἐναπολειφθέντες ἐς τετρακισχιλί-
 ους. τοὺς μὲν οὖν τῶν βασιλείων ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας
 παρεστήσαντο ὁμολογία, καὶ ἐς ἀνδράποδα διελόμενος τὴν τε
 10 ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει καὶ τοὺς τε νεήλυδας ἐπεμίψεν ὡς ἐλοῦν-
 τας. καὶ οὗτοι προσέβαλλόν τε τῷ τείχει καὶ ὑπορυζάμενοι
 εἰσέπιπτον. οἱ δὲ Ἕλληνες ἔτυτίνην καὶ πίσσαν πυρὶ ἀψάμε-
 νοι κατὰ ὀπὴν τοὺς τε νεήλυδας ἐξεκρούσαντο ἀμυνόμενοι καὶ P. 185
 ἐκράτυνον τὴν ἀκρόπολιν. Ἀμουράτης μὲν δὴ, ὡς Τουραχά-
 15 νης ἐντεῦθεν ἀφικόμενος καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμε-
 νος παρεγένετο αὐτῷ, ἐνταῦθα ἐπαναζεύξας ἀπῆλυνε. μετὰ
 δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον σπονδὰς τε ἐποίησατο, καὶ ὑπό-
 φρονον ἔσχον τὴν Πελοπόννησον τὸ ἀπὸ τοῦδε οἱ Ἕλληνες μέ-
 χρι τούτου, τὸ πρὶν ἐλευθέραν οὔσαν. τὴν μὲν οὖν πόλιν
 20 τῶν Θηβῶν πειρώμενον ἐπιέναι βασιλέα ἐπὶ Πελοπόννησον
 ἐξέλιπόν τε, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξαναστάντες ὄκησαν ἐν τῷ
 Ἴσθμῷ, οἳ τινες δὴ καὶ ἐάλωσαν ὑπὸ Τούρκων. ἧ δὲ ἐκτός

nullam salutis spem affulgere cerneret, se ipse et arcem Amurati tra-
 didit. hos quidem cum liberis et uxoribus misit Angium, urbem
 opulentam. ipse vero aedificia urbis captae incendit. quo facto ul-
 terius profectus venit Patras, Achaiae urbem opibus florentem. op-
 pidani urbem istam deseruerant, abeuntes in continentem Venetorum,
 quae ex opposito erat. remansere tamen quidam in arce et in regia:
 stulti quidem, cum reliqui sibi fuga consulerent, ipsi se in grave dis-
 crimem praecipitarunt. erant autem numero quater mille. viros igi-
 tur et mulieres quae in regia erant, pactionibus Amurates in fidem
 accepit, omnesque in mancipiorum album rettulit. hinc arcis oppu-
 gnationem auspicatus est, peregrinosque misit, ut eam subito cape-
 rent. hi summa vi impetum in murum dantes eumque suffodientes in
 arcem irrupere. Graeci resinam et picem incensam per foramina ia-
 culantes, peregrinos expulerunt acerrime repugnantes, arcemque et
 murum reficientes et optime munientes. Amurates, ubi advenit Tu-
 rachanes vehens maximam hominum aliarumque rerum praedam, cum
 exercitu discessit, nec multo post pacem cum Graecis fecit. ex eo
 inde tempore Peloponnesus, quae prius libera erat, regi tributaria
 facta est. Thebas Thebani, cum hostiliter accederet rex, deseruere,
 et in Isthmum se contulere, quasi ibi habitaturi; qui tamen ab Tur-

Β χώρα τοῦ βασιλέως αὐτίκα μετὰ τὴν τοῦ Ἴσθμοῦ ἄλωσιν προσεχώρησε τῷ βασιλεῖ, τό τε Πίνδον καὶ ἡ ἄλλη χώρα τοῦ βασιλέως.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἐς τὸσοῦτον ἐγένετο.
 1447 καὶ βασιλεὺς τοῦ ἐπιγινόμενου θέρους ἐστρατεύετο ἐπὶ Σκεν- 5
 τέρη τὸν Ἰβάνεω παῖδα, ὃς παῖς ὢν ἐς τὰς θύρας ἀφικόμε-
 νος τοῦ βασιλέως καὶ παιδικὰ αὐτοῦ γινόμενος ἀπέδρα ἐς
 τὴν πατρίαν αὐτοῦ χώραν, καὶ ἀγόμενος γυναῖκα θυγατέρα
 τοῦ Ἀριανήτου, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπολέμουν τῷ βασιλεῖ, καὶ
 οὔτε φόρον ἀπήγαγον τῷ βασιλεῖ οὔτε αὐτοὶ ἐς τὰς θύρας 10
 ἴεντο οὔτε πείθεσθαι ἤθελον. διὰ ταῦτα συναγείρας ἅπαντα
 C τὸν τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης αὐτῷ στρατὸν ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν
 Ἰβάνεω χώραν καὶ ἐπεὶ τε ἐσέβυλεν ἐς τὴν χώραν, ἐδήου τε τὰ
 στρατεύματα διαπέμπων ὅποι παρεῖκοι, καὶ ἐνεπίμπρα τὰς τε
 κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς, καὶ τὰ λῆια ἐκαίοντο ὑπὸ τοῦ στρα- 15
 τοῦ, καὶ περιερθεῖροντο τὰ ἐκεῖσε πάντα. Σκενδέρης μὲν οὖν
 ἐπὶ τὴν ἐς τὸν Ἰόνιον παράλιον χώραν τῶν Οὐνετιῶν ὑπε-
 ξέθετο, αὐτὸς τε καὶ οἱ Ἀλβανῶν πρῶτοι, τὰς τε γυναῖκας καὶ
 παῖδας· αὐτοὶ δὲ περιόντες ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας διήρ-
 χοντο, εἴ τὸν δέοιντο αἱ πόλεις αὐτῶν. καὶ οὗτοι μὲν ἀνὰ τὸ 20
 ὄρος τὸ ὑπὲρ τὴν χώραν αὐτῶν ἄχρι τοῦ Ἰονίου διατείνον διέ-
 τριβον, καταδοκοῦντες ὅποι σφίσι τὰ πράγματα ἀποβήσεται·

10. ἐπήγαγον P

14. παρήκοι P

cis capti sunt. exterior autem regio Pindus videlicet et reliqua regio, ut primum Isthmus captus est, in regis potestatem devenit.

Appetente iam aestate Amurates bellum movit contra Scenderem Ibanis filium (Alexandrum sive Scanderbegum appellatum), qui puer venit in ianuas regis eiusque concubinus factus est; tandem effugit in patriam suam regionem. ducta deinde uxore Arianetis filia, ex professo bellum cum rege gerebat. nam tributum hand amplius regi pendebat, nec in ianuas ibant, parere quoque regi detrectabant. quapropter Amurates convocans Asiae Europaeque exercitus universos, Ibanis regionem bello petere statuebat. veniens igitur in regionem, vastabat universam, vicos agrosque incendebat. frumentum omnemque commeatum comburebat. omnia quae in ea regione erant, populationibus dissipabantur. Scenderes igitur ipse necnon Albani omnes in maritimam versus Ionium Venetorum regionem uxores et liberos, quo ab impendenti periculo tuti forent, exposuerunt: ipsi autem undique per regionem obambulantibus sedulo dispiciebant, sicubi urbes ipsorum auxilio indigerent. castra habuerunt in monte qui regioni eorum impendet et in Ionium usque porigitur; et ibi expectaverunt belli eventum. Amurates Sphetiam urbem exercitibus circumscedit;

Ἀμουράτης δὲ ἐπελαύνων πρῶτα μὲν τὴν Σφρειάν πόλιν D
 ἐπολιόρχει. καὶ λόγον μὲν προσέφερεν ὡς παραδοῖέν τε αὐ- V. 145
 τὴν καὶ αὐτοὶ ἀπίοιεν ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἕκαστος· οἱ δὲ οὐκ
 ἐπέιθοντο. μετὰ δὲ ταῦτα προσέβαλε σὺν τοῖς νεήλνσι, καὶ
 5 εἶλε τὴν πόλιν κατὰ κράτος καὶ ἐξηνδραποδίσατο, τοὺς τε
 ἄνδρας σύμπαντας διεχρήσατο. μετὰ δὲ ἐπιῶν ἐπὶ τὴν Γε-
 τίην ὁμολογίᾳ τε παρεστήσατο, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀνδρα-
 ποδισάμενος ἐπῆγε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Κροῦην, πόλιν προέ-
 χουσαν τῶν ἐν τῇ Ἀλβανῶν χώρα· οἰκεῖται δὲ ἐν ὄχρῳ
 10 πάνν. ταύτην μὲν οὖν προσκαθεζόμενος ἐπολιόρχει, καὶ τη-
 λεβόλοις τε ἔτυπτε τὸ τεῖχος, καὶ κατέβαλε μέρος οὐκ ὀλί-
 γον. μετὰ δὲ ταῦτα προσέβαλε σὺν τοῖς νεήλνσιν ὡς ἐξαι-
 ρήσων τὴν πόλιν, καὶ ὡς οὐκ ἤδυνήθη ἐλεῖν, ἀπήγαγε τὸν P. 186
 στρατὸν· ἤδη γὰρ ὀψὲ ἦν τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ χειμῶν ἐπιγε-
 15 νόμενος ἐπέεζε τὸν στρατὸν.

Τὸν οὖν παῖδα αὐτοῦ ἄρτι ἡβασκοντα Μεχμέτην περιῆγεν
 ἐν τῷ στρατῷ, ἐξ ὅτου ἀφείλετο αὐτὸν τὴν βασιλείαν. ἐγένετο δὲ
 οὕτως. ὡς ἐμάχετο τοῖς Παίοσιν ἐν τῇ Βάριη καὶ τὰ στρατεύ-
 ματα αὐτοῦ ἑώρα ἐν φυγῇ γενόμενα, εἰς θέος τε καθεστήκει μέγα
 20 πάνν, οἰόμενος ἀντίκι πάντως ἀπολειῖσθαι, ὡς ἤδη ἀφίκετο
 ἔμφθορᾶς, ἠῦχετό τε ὡς ἦν αὐτῷ τὰ πράγματα μὴ διαφθαρεῖ
 τότε ἐν τῷ Θορύβῳ ἐκείνῳ, ἀπολιπεῖν τε τὴν ἀρχήν, καὶ τῷ

10. προσκαθεζόμενος P

oppidanisque nuntiare iussit, si deditionem facerent, se singulos ad
 sua abire permissurum. at hi condicionem istam non admiserunt.
 quapropter cum peregrinorum cohorte murum subit; et cum impetu in
 urbem irrumpens, ea potitur, praedaeque totam exponit. viros omnes
 trucidari iussit. deinde copias duxit contra Getiam, quam pactioni-
 bus in dicionem accepit. captis autem oppidanis exercitum Cruam
 urbem Albanorum primariam movit. urbs haec sita est in loco mu-
 nitissimo. hanc obsidione cinxit, murumque bombardis concussit,
 eiusque non modicam partem stravit. deinde per loca ruinis paten-
 tia cum peregrinis irrumpere quaerebat, quasi vi eam capturus. coe-
 pta autem omnia cum irrita caderent, exercitum abduxit omnem,
 quia aestatis iam extremum erat, et frigus hibernum graviter exerci-
 tum adflegebat.

Filium suum Mechetem iam pubescentem per castra circumdu-
 xit regnoque praefecit. sic autem ista evenere. cum pugnaret ad-
 versus Pannonos Varnae et exercitus suos ad fugam inclinare cerne-
 ret, valde timuit putans se mox cum suis periturum. in hac gravis-
 sima necessitate constitutus vovit, si incolumis evaderet praesens pe-
 riculum et victoria potiretur, se cessurum regno et id commissurum

Β παιδὶ ἐπιτρέψαντα αὐτὸν οἴχεσθαι ἐς τὴν Ἀσίαν, διατρέψοντα
 σὺν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς παρ' αὐτοῖς καλουμένοις Ναζη-
 ραίοις, προσευχόμενον τῷ ἥρωι καὶ ἀνάγοντα θάμα τὴν Θυ-
 σίαν. ὡς δὲ περιεγένετό τε Παιόνων καὶ τὸν Παιόνων βα-
 σιλέα ἐξελὼν ἐκομίζετο ἐπ' οἴκου, τὸν τε παῖδα αὐτοῦ τὸν 5
 νεώτερον Μεχμέτην μετεπέμπετο ἐπὶ τὴν ἀρχήν· ὁ γὰρ πρε-
 σβύτερος αὐτοῦ Ἀλαδίνης οὐκέτι περιῆν, ἀλλ' ἐτετελευτήκει
 ὑπὸ ἵππου ἐτραχηλισθεὶς, κνηγετοῦντος αὐτοῦ καὶ ἐπιθέον-
 τος ἀνὰ κράτος ἐπὶ τὴν ἔλαφον. οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐτε-
 λεύτησε, Μεχμέτην δὲ τὸν νεώτερον παῖδα περιόντα, ὡς 10
 C ἐλέγετό μοι. τότε ἐπὶ τὴν ἀρχὴν μετεπέμπετο. ὡς δὲ ἀφί-
 κετο, ἐπιτρέψας αὐτῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς θύρας καὶ τοὺς
 νεήλυδας αὐτὸς ὥχετό διαβὰς ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ἐς Προῦσαν,
 ἧ τὰ τῆς Ἀσίας βασιλεία ἦν. τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν ἀποθέμε-
 νος μετὰ ζιγίδων τῶν παρ' αὐτῶν Ναζηραίων καὶ σειτίδων 15
 καὶ τῶν τοῦ γένους σοφῶν πολλὰ διέτριβεν· οὐ πολλῶν δὲ
 ὕστερον μετέμελέ τε αὐτῷ ἀπίοντι ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ ἰδιωτεύ-
 οντι. ὡς δὲ οὐκ ἠνέσχετο, ἔπρασσεν ὅπως ἐπανίων τὴν ἀρ-
 χὴν κατὰσχοι καθ' ἡσυχίαν, ὡς δὲ μὴ ἐς διαφορὰν ἀφικνου-
 μένου αὐτῷ τοῦ παιδὸς κινδυνεοῖ αὐτῷ τὰ πράγματα, καὶ 20
 αἰτίαν ἔχοι πρὸς τοῦ γένους οἷα ποιεῖ. ἔπρασσε δὲ ὅπως ἐπα-
 νέλθοι μετὰ Χαλίλεω τοῦ Πραίμεω, ἀνδρὸς συνήθους αὐτῷ

20. αὐτοῦ τοῦ παιδὸς κινδυνευομένου P

filio, et abiturum in Asiam, ut ibi vitam traduceret admixtus sacer-
 dotibus et Nazaraeis, et culturum frequenter Heroem, eique immola-
 turum. cum igitur Pannonibus victoriam extorsisset, rege eorum pe-
 rempto domum rediit, filiumque iuniorum accersivit ad regni guber-
 nacula. nam filius eius Aladines natu maximus haud amplius super-
 stes erat, sed naturae debitum exolverat, praecipitatus ex equo in
 venatione, cum persequeretur cervum. is quidem in hunc modum
 occubuit. Mechemetem autem iuniorum ad regni moderamen vocavit.
 cum autem venisset vocatus, regnum et ianuas necnon peregrinos
 pater eius fidei committens ipse profectus est Prusam, ubi Asiae se-
 des regia est. abdicato igitur regno cum Zichidis, qui Turcorum Na-
 zaraei sive monachi sunt, et cum Seitidis necnon cum reliquis do-
 ctis conversatus est. nec multo post poenituit virum, quod regno
 relicto nunc privatam sequeretur vitam. cum autem praesentem vi-
 tae condicionem haud ferre posset, consilia agitavit, qua ratione ci-
 tra tumultum regiam dignitatem reciperet. sedulo enim praecavebat
 ne, si filius sentiret quid ipse moliretur, bellum exoriretur, cuius ipse
 auctor ab Turcis haberetur. quae quidem facere instituit, ad finem
 deduxit, videlicet ut rediret ad regnum opera et industria Chatitis

ἐς τὰ μάλιστα καὶ οἱ ἐπιηθείως ἔχοντος αἰεί. αὐτὸς μὲν D
 οὖν ἔπεισε τὸν παῖδα ἐς ἄγρας φοιτῶντα γυμνάζεσθαι ὡς
 κάλλιστα ἐφ' ἵππου· καὶ ἐπειδὴ ἔπειθε, κρύφα ἔπεμπε τῷ
 πατρὶ αὐτοῦ, μηδὲν δεδιότα, ἄφνω ἐς τὴν ῥητὴν αὐτῷ
 5 ἡμέραν ἀφικόμενον ἐς τὰ βασιλεία τῆς πόλεως χρηματίζειν
 τοῖς ἐν τῇ πόλει ὡς βασιλέα. ὁ μὲν οὖν, ὡς ὑπετίθετο, ἐς
 ἣν αὐτῷ συνέθετο ἡμέραν, παρεγένετό τε ἀπόντος αὐτῷ τοῦ
 παιδὸς ἐς τὴν ἄγραν καὶ κνηγετοῦντος, παραγενόμενός τε
 κατέσχε τὴν βασιλείαν, χρηματίζων τοῖς ἐν τῇ πόλει τῶν Θυ-V. 146
 10 ρῶν ὡς βασιλεύς. ὁ μέντοι παῖς αὐτῷ ὡς ᾗσθετο ἐπανιόν-
 τος τοῦ πατρὸς αὐτῷ ἄφνω, οὐκ ἔχων ὃ τι χρήσαιτο τῷ P. 187
 πράγματι, προσῆει τε καὶ προσεκύνησε· καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε
 παρῆγεν αὐτῷ ἐς ἣν ἂν στρατεύηται χώραν. τὸν μέντοι παῖ-
 15 δα οὐκ ἐλάνθανεν ὡς αὐτῷ ταῦτα εἶη διαπεπραγμένος Χαλί-
 20 λης ὁ Πραΐμεω, καὶ ᾗσθετό τε ἀξίως, οὐ μέντοι γε ἀνεδήλου
 αὐτῷ τὴν ὀργὴν· ᾗδει γὰρ μέγα δυνάμενον παρὰ τῷ πατρὶ.
 Τότε μὲν οὖν ἐς τὴν Ἀμουράτεω ἐπάνοδον ἐπὶ τὴν βα-
 σιλείαν οὕτως ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἀπὸ
 τῆς πρὸς τὸν Ἴόνιον Μακεδονίας τῆς τῶν Ἀλβανῶν χώρας,
 20 τοῦτο μὲν τὸ ἔτος διέτριβεν ἐν τοῖς Εὐρώπης βασιλείοις ἡσυ-
 χίαν ἄγων, τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ αὐθις, ἐπεὶ περιαγγέλλει B
 τῷ στρατεύματι ἔπεσθαι, ἐστρατεύετο αὐθις ἐπὶ Σκενδέρην

11. τῷ omP

filii Priami, quo familiariter utebatur et cum quo ei artificissima intecesse-
 rat necessitudo. Chatites ergo ubi sententiam Amuratis satis intellexit,
 puerum Mechemtem venatum ire iubet, ut se quam pulcherrime ex
 equo exerceret. qui dicto audiens venatum abiit. interea Chatites
 nuntium mittit ad patrem, quem subito dicta die nihil veritum in
 urbis regiam venire et ius dicere ut regem civibus iubet. Amurates,
 quemadmodum iussus erat, filio venatione occupato ad praestitutam
 diem advenit. adveniens regnum invasit; civibus ianisque ut de-
 cet, ius dixit. filius ut accepit patrem mutata voluntate regnum re-
 cepisse, nesciens quid ageret in praesenti negotio, tamen accessit pa-
 tremque regem adoravit, eumque secutus est, quocumque militatum
 abiisset. nec latuit Mechemtem opera Chatitis patrem quam maxime
 adiutum ista egisse. et quamvis Chatiti merito irasceret, iram ta-
 men ostendere noluit, veritus viri potentiam, qua plurimum pollebat
 apud patrem Amuratem.

In hunc modum eo tempore propter patris in regnum reditum
 filius affectus erat. postquam autem exercitum abuxit ab Macedo-
 nia, quae versus Ionium patet, quae Albanorum regio est, per eum
 annum in Europae regia quietem agens mansit. ineunte deinde anno
 iterum expeditionem sumpsit contra Scenderem Ibanis filium et con-

τὸν Ἰβάνεω καὶ ἐπὶ τὴν ταύτη κατὰ τὸν Ἴόνιον Ἀλβανῶν χώραν, καὶ ἐπήει πολλῶ θυμῷ ὡς ἐξελῶν τε τὴν Κρούην καὶ αὐτὸν Σκενδέρην ἐξυιτησόμενος τοὺς Οὐνετεούς, καὶ ἦν μὴ ἀποδοῖεν αὐτόν, ὡς πολιορκήσων τὴν πόλιν ἐς ἣν αὐτὸς καταφυγῶν ἐσῆει. ἐπεὶ δὲ εἰσέβαλεν, ἐπορεύετο ἰθὺ ἐπὶ τὴν 5 Κρούην, καὶ τὴν τε χώραν, ὅση ὑπελείπετο τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ἀσινῆς, ἐπέδραμέ τε αὐτοῦ τὰ στρατεύματα, καὶ ἐπέκαον πῦρ C ἐπιέντες, ὅτι ἂν αὐτοῖς περιτύχοιεν. ἐπέδραμε δὲ καὶ ἄχρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ . . . τὰ στρατεύματα· τὴν δὲ ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ χώραν οὐχ οἶά τε ἦν ληΐζεσθαι διὰ τὸ ἄβατον 10 εἶναι πάντη τοῖς βασιλέως ἵπποδρομοῖς. καὶ οὗτοι μὲν, τὰς τε γυναῖκας καὶ παῖδας ὑπεκθέμενοι ἐς τὰ ἐχυρὰ τῶν Οὐνετιῶν, συνελέγοντο ἐς τὸ ὄρος τὸ ὑπὲρ τὴν Κρούην πόλιν αὐτῶν. ἐνταῦθα δὲ ὑπέξαγαγὼν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά κατέθετο ἐς τὰς τῶν Οὐνετιῶν πόλεις, τοὺς δὲ ἄνδρας κατέ- 15 λιπεν ἐν τῇ πόλει ἀμυνόμενους καὶ τὰ τεῖχη φυλάζοντας, καὶ τούτους ἐπιλεξάμενος τοὺς ἐθέλοντας αὐτοὺς ὑποστήναι D τὸν ἀγῶνα. Ἀμουράτης μὲν οὖν τὰς τε τηλεβόλους παρεσκευάζετο καθεζόμενος ὡς τὸ τεῖχος καθαιρήσων, καὶ παραμένων ἅμα σὺν τοῖς νεήλυσιν ἐς τὴν πόλιν· ἐπεὶ δὲ αὐτῷ 20 τὰ πάντα παρεσκευάαστο, ἔτυπτε τὸ τεῖχος τηλεβόλοις καὶ κατέβαλε μέρος πολὺ. Σκενδέρης δὲ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἔνυρά τε

tra eam quae isthic sita est Albanorum regionem, cum iussisset universos exercitus instructos et paratos praesto esse. plenus igitur irarum proficiscebatur versus Cruam, quasi eam vi expugnaturus. praeterea in animo habebat expostulare cum Venetis, ut Scenderem traderent: quod si facere omitterent, se obsessurum urbem quamcunque Scenderes fugiens intrasset. ut regionem hostilem est ingressus, recta contra Cruam properabat, et in eam regionis partem, quam antea intactam et inviolatam ab populationibus reliquerat, suos milites incursionem facere iubet. qui dicto audientes incendiis omnia, ignem inlicientes, miscuere. et hanc regionem misere vastarunt usque ad flumen * * verum regionem ultra flumen sitam populari nequivero, quia regiis equitibus haud erat pervia. Albani autem uxoribus et liberis in munita Venetorum loca ablegatis colligebantur in montem, qui Cruae urbi imminet. hinc Scenderes educens uxores et liberos, deponebat eos in urbes Venetorum. viri vero relinquebantur in urbe, ut resisterent hosti moeniaque defensarent. et hi potissimum huic negotio destinabantur, qui volentes, non coacti, praelium subire cupiebant. Amurates bombardas expediebat, assidens ut murum disiceret, et deinde cum peregrinis irrumpens urbem sui iuris faceret. omnibus autem, quemadmodum oppugnatio requirebat, comparatis,

ἔκανσεν, ἐπιδεικνύμενος τοῖς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐπειδὴν χρεία ἦ παρεσόμενος καὶ αὐτὸς ἐπιβοηθήσων, καὶ τινων τῶν τοῦ βασιλέως ἀναβάντων ἐπὶ τὸ ὄρος προσέβαλέ τε καὶ ἐμάχετο, ἔργα ἀποδεικνύμενος ἄξια λόγον. ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἦδη 5 ἰκανῶς καταβέβλητο τὸ τεῖχος, ἐς μάχην καθῆστο πανστρατιᾷ, καὶ ἐπειρῶντο οἱ νεήλυδες ἐλεῖν ταύτην ἢ ἔκειτο τὸ τεῖ- P. 188
χος ἐπὶ γῆς· οὐ μέντοι ὑπερεβάλλοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει, παρ' ἐλπίδι ἀγωνισαμένους.

Ἐνταῦθα ὡς ἐπενόει λιμῶν ἐκπολιορκήσειν, καὶ αὖθις τὸ 10 δευτέρον προσβαλὼν κατὰ τὸ καρτερόν, ἀφικνεῖται ἀγγελίη παρὰ Γεωργίου τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος ὡς Ἰωάννης συναθροίσας τοὺς Παιόνας τὸν τε Ἴστρον διαβαίνει καὶ συμπαραλαβὼν στρατεύοιτο ἐπ' αὐτόν. ταῦτα ὡς ἐπύθειτο, τὴν ταχίστην συσκευασάμενος ἀπῆει ἐνταῦθα ἢ ἐπιόντα ἐπινυθάνετο, 15 καὶ κήρυκα ἔπεμψε πρὸς τὴν Εὐρώπην περιαγγέλλοντα παρῆναι αὐτῷ ὡς ξύμπαντας τῶν Τούρκων. οὗτοι μὲν οὖν πα- V. 147
ρεγένοντο αὐτῷ, ὡς ἔτυχεν ἕκαστος ἐκποδῶν γενόμενος, ὡς B ἐν ὧρα πυραγένοιο ἕκαστος καθιστὰς αὐτῷ ἐς μάχην. ἐλάντων δὲ παντὶ τῷ στρατῷ πρὸς τινος τῆς Μυσίας αὐτοῦ χώ- 20 ρας κατὰ τὴν Τριβαλλῶν αὐτῶν χώραν (ἔστι δὲ αὕτη ἡ χώρα, παρ' ἣν ἀμείβει Μοράβας ποταμὸς καὶ ἐκδίδοι ἐς τὸν

1. καὶ] ὡς?

11. ὡς Ἰωάννης] cf. Hammer I p. 659 i.

murum bombardis feriebat, eiusque partem destruxit maximam. Scenderes ignes in monte fecit, eosque suis, qui intra urbem erant, ostendit, ut scirent, quandocunque necessitas postularet, se affuturum auxilio. eum regii quidam ascenderent montem, Scenderes eos aggressus est, praeliaturque, opera memorabilia edens. cum autem regi videretur murum satis esse stratum, universis copiis oppugnationem occipit. peregrini eo loci urbem capere parabant, ubi murus disiectus erat.

Nec tamen superare potuerunt oppidanos, qui praeter spem fortissime pugnabant, cum desperatio animos fecisset. deinde cum fame urbem perdomare statuisset, denuo copias universas contra urbem in aciem eduxit. interea nuntius venit ab Georgio Triballorum duce, qui nuntiabat Ioannem Choniatem congregatis Pannonibus plurimis traicere Istrum et contra ipsum hostili animo pergere. his auditis Amurates continuo, omnibus impedimentis et sarcinis collectis, urbe quam obsidebat digressus est, obviamque hosti processit, qua eum venturum cognoverat. misit quoque Amurates praeconem in Europam, qui ediceret ut Turci omnes ad regem convenirent. qui ubi primum regis voluntatem intellexere, citissime advenerunt, cum singuli conarentur in tempore adesse, ut pro rege certarent. hinc cum universo exercitu profectus est in quandam Mysiae regionem, per regionem Triballorum. ea autem regio

Ἴστρον· παρήκει δὲ ἡ χώρα τοῦ βασιλέως ἐντεῦθεν ἐπὶ
 σταδίουσ ὀκτακοσίους ἕσπε ἐπὶ Νήσιον, πόλιν τοῦ βασι-
 λέως, ἐπὶ δεξιᾷ ἰόντι, ἔς τὸ πρόσω Νοβόπυρον πόλιν
 ἐπὶ ὄρους μεγάλου τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος οἰκεῖται) ἐν-
 C ταῦθα ἀφικόμενος Ἀμουράτης· εὔρεν ἐπεξελαύνοντα Ἰωάννην 5
 τὸν Χωνιάτην σὺν τῷ Παιόνων στρατῷ. ἦσαν δὲ Παίονες
 καὶ Λακοὶ συναμφοτέρου ἐς τετρακισμυρίουσ καὶ ἑπτακισχι-
 λίουσ ἰππέασ, καὶ ἀμάξαισ ἐφέροντο, ἐν αἷσ ἦν αὐτοῖσ τὰ
 ἐπιτήδεια καὶ τὰ ὄπλα, ἀμφὶ τὰσ δισχιλίασ. ἐφ' ἐκάστησ δὲ
 ἀμάξησ δύο ἦσθην ἄνδρε πεζῷ, πελταστήσ τε ἅμα καὶ τηλε- 10
 βολιστήσ. ἐφέροντο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν τηλεβόλουσ Ζα-
 ροβοτάνασ καλουμένασ, πολὺ τὸ πλῆθος. οὔτοι μὲν οὖν πα-
 ρασκευασάμενου [ἐσ] τὸν Ἴστρον διέβησαν· προυκαλοῦντο δὲ
 σφίσι καὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα ἐς τὸν πόλεμον· ὁ δὲ
 D ἔφησεν οὐχ ὄραν ἀξίαν τὴν παρασκευὴν τῆσ κατὰ Ἀμουρά- 15
 τειω στρατιᾶσ, ὥσπε περιγενέσθαι αὐτοῖσ τῆσ βασιλέωσ δυνά-
 μεωσ Ἀμουράτειω, καὶ δεδιέναι μᾶλλον ἐκεῖνον ἢ τοῖσ Παί-
 ονασ οὓσ ἀλλοφύλουσ τε ὄντασ καὶ μέγιστα κακῶν ἐργασαμέ-
 νουσ αὐτόν, καὶ ἰμείρεσθαι ἰμὲν τίσασθαι Ἀμουράτη τοῖσ
 υἱοῖσ αὐτοῦ ἐκτυφλώσαντα, ἀδύνατα δὲ ὁρῶντα τῇ παρουσίῃ 20
 παρασκευῇ ὑπερβαλέσθαι τῆσ τῶν πολεμίον δυνάμεωσ οὐκ
 ἂν ποτε ἐκόντα εἶναι χωρήσειν ἐς τόνδε τὸν πόλεμον. ταῦτα

16. στρατείας? 18. οὐδ] τοῖσ?

est, quam alluit Morabas fluvius et in Istrum effunditur. hinc se
 fundit regis regio ad octingenta stadia, usque ad Nesium urbem regis:
 ad dexteram procedenti Nobopyrum sive Bopyrum usque ad mon-
 tem magnum Triballorum principis colitur. huc cum venisset Amu-
 rates, invenit Ioannem Choniatem cum Pannonum exercitu hostili
 animo adversum se pergere. in castris Choniatis erant quadraginta
 milia peditum, tam ab Pannonibus quam ab Dacis allecti. septem
 milia equitum erant, et curribus vehebantur alii, quorum numerus
 erat bis mille. in his arma et necessaria ad expeditionem subvehe-
 bantur. in singulis duo viri stabant, scutifer et bombardarius. in iis-
 dem vehebantur bombardae plurimae, quas Zarobotanas nominant.
 in hunc modum armati et instructi Istrum transgressi sunt. at Tri-
 ballorum dux cernens Pannonum exercitum non adeo esse validum
 ut copias regis vincere posset, magisque metuens Amuratem quam
 Pannones alienigenas, a quibus multa mala esset perpessus: et quam-
 vis esset admodum cupidus ulciscendi Amuratem, qui filios eius ocu-
 lis privarat, attamen haud volenti animo istam expeditionem adiun-
 ctus Pannonibus subibat, immo eam prorsus recusabat. haud enim
 Pannones satis firmi videbantur ad debellandas copias regis. haec

ἀποκριναμένου ἐπαπειλήσαντα τὸν Ἰωάννην ἐλαύνειν ἕς τὸ
 πρῶτον, ἐσβυλόντα δὲ ἐς τὴν βασιλέως χώραν, ἄχρις Ἀριστί- P. 189
 νου ἀφικόμενον, στρατοπεδεύεσθαι αὐτοῦ ἐν Κοσόβῳ πεδίῳ,
 ἐν ᾧ Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνειο μαχεσάμενος πρὸς Ἐλεάζαρον
 5 μάχην αὐτὸς τε αὐτοῦ ταύτῃ ἐτελεύτησεν ὑπὸ Τριβαλλοῦ
 καὶ τὸν γε Ἐλεάζαρον ἀνείλεν ἐν τῇ μάχῃ. ἐπεὶ δὲ ὠρμητο
 Ἰωάννης στρατεῦσθαι ἐπὶ Ἀμουράτῃ δι' αἰτίαν τήνδε. ὡς
 γὰρ ἐν τῇ Βάρῃ μάχῃ ἑώρα τοὺς Τούρκους φεύγοντας καὶ
 ἐαντιῶ ἕς χεῖρας ἐλθόντας καὶ ἐνδιδόντας, αὐτίκα ἐνόμισεν
 10 εὐπειτῇ μὲν καὶ τότε ὄντα τὰ πράγματα αὐτῷ χειρωθῆναι,
 εἰ μὴ διὰ τὴν βασιλέως Λαδισλάου ἀφροσύνην, καὶ ἐσαυτίς
 δὲ χαλεπὰ οὐκέτι ἔσσεσθαι κατεργάσασθαι. ἔφερε δὲ αὐτοῦ
 ἡ γνώμη καὶ πλείονα στρατὸν συναγείρατα ἐξελαύνειν, ὥστε B
 καὶ τῷ πλείονι καταπλητιόμενον αἰρήσειν τὸν Ἀμουράτῃ
 15 οὕτω δὴ τοι εὐπειτῶς, ὥστε μὴδ' ὀπόσοῦν ἐνδοιάξειν. προ-
 σβουσάμενος δὲ ἐπὶ Σκηνδέρῃ τε καὶ Ἀριανίτῃ, ἐν τῷ ἔχον
 αὐτοὺς προΐόντας ἐς τὸ πρῶτον τῆς Εὐρώπης συμμίξαι οὕτω
 γὰρ προεῖρητο καὶ τοῖσδε. ἐπεὶ δὲ ἐς Κόσοβον τὸ πεδῖον
 Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτιω ἀφίκετο, ὡς εὗρε τοὺς πολεμίους
 20 ἐλαύνοντας, ἐατρατοπεδεύετα. λέγεται δὲ γενέσθαι αὐτῷ τὸν 1448
 στρατὸν ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας, καὶ τῇ ἑσπεραίᾳ αὐτίκα d. 17 Oct

8. ἐν τῇ ἐν Βάρῃ?

9. καὶ] ἀλλ' R, tanquam praecesserit καὶ

ἐαντιῶ οὐδ' ἐς χεῖρας ἐλθόντας. 14. καταπλητιόμενον P
 τὸν] τῷ P

cum Pannonibus respondisset, Ioannes eo responso irritatus graves
 minas in Triballorum ducem iactavit. nec tamen omittens coeptam
 expeditionem, copias in regis regionem infestas induxit: progressus-
 que Aristinum usque, castra in Cosobo campo communiuit, ubi olim
 Amurates Orchanis filius, cum Eleazaro Serviae Despota manus con-
 serens, eumque interficiens, ipse quoque occubuit, interfectus a viro
 Tryballo. causa quae Ioannem ad istud bellum traxerat, haec erat.
 quum vidisset in eo certamine, quod Varnae commissum erat, Tur-
 cos, ubi primum ad manus venissent, cessisse, et fugam arripuisse:
 putavit Turcos facile vinci potuisse, si obstitisset Vladislai regis im-
 prudentia. ne nunc quidem difficile et laboriosum dicebat Turcos
 bello domare. animo igitur agitabat maiorem comparare exercitum,
 ut Amuratem copiis perterritum vinceret. haec adeo proclivia et fa-
 cilia factu putabat, ut ne dubitaret quidem quin, quemadmodum ani-
 mo concepisset, omnia essent eventura. missis legatis ad Scenderem
 et Arianitem, utrumque in Europam progredi et sibi coniungi iubebat. his
 sic praecceptum est. Amurates ut in campum Cosobum venit, ibi castra
 metatos esse cognovit Pannonēs. proinde et ipse castra munit. Amu-
 rates autem in armis dicitur habuisse quindecim myriades hominum.

παρειάσσετο ὡς ἐς μάχην. παρειάσσετο δὲ καὶ τὰ τάγμα-
 τα. καὶ ἐς μὲν τὸ δεξιὸν αὐτοῦ κέρας τὸ τῆς Ἀσίας ἐτάσ-
 σειο στρατεύμα, στρατηγὸν ἔχων Σκοῦραν, ἐς δὲ τὸ εὐώνυ-
 V. 148 μον ὃ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Καραζίης, ἔχων τὸ τῆς Εὐ-
 ρώπης στρατεύμα. τοὺς μέντοι ἵπποδρόμους ἕκαστος τῶν 5
 ὑπάρχων ἔχων παρειάσσετο. ἐν μέσῳ δὲ τούτοις ἴδρυτο
 αὐτὸς βασιλεύς, ἔνθα αὐτῷ νομιζέται στρατοπεδεύεσθαι, χά-
 ρακα προβαλόμενον, μετὰ δὲ ταῦτα τὰς καμήλους στησάμενον
 αὐτοῦ ταύτη, μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς θυρεοὺς πηξάμενον. ἐπὶ
 τούτοις τοὺς νεήλυδας ἐτάξατο σὺν τοῖς τηλεβόλοις τε ἅμα 10
 καὶ τηλεβολίσκοις καὶ τοῖς ἄλλοις. ἐπεὶ δὲ ἐτάξατο, ἀντεπήει
 καὶ Ἰωάννης ὁ Χωνιάτης, συνταξάμενος ὧδε. τὸ μὲν δεξιὸν
 αὐτοῦ εἶχον οἱ Παιόνων ἄρχοντες καὶ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ
 (Σεκούλης δὲ ἦν τοῦνομα αὐτῷ) καὶ Εἰλόκης καὶ Μεγαλού-
 ; Dσης, ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς ἐτάσσετο Χωνιάτης, ἔχων τοὺς τε βι- 15
 τέξιδας καλουμένους καὶ τὸν Ἀρδελίου στρατὸν. τὸ δὲ εὐώ-
 νυμον Δᾶνος εἶχεν αὐτῷ ἐπιτήδειος ὢν, ὃν καταγαγὼν ἐς
 τὴν Δακίαν χώραν διὰ τὸ πρὸς τὸν Δρακούλη αὐτοῦ ἔχθος
 ἐκεῖνόν τε τῆς ἀρχῆς ἐξήλασε, καὶ τὴν χώραν ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σάμενος τὸν γε Δᾶνον ἐπέστησεν ἄρχειν αὐτῆς. ἦσαν δ' 20
 αὐτῷ Δᾶκες ἄμφι τοὺς ὀκτακισχιλίους παραγενόμενοι ἐς τόνδε
 τὸν πόλεμον.

Ἐπεὶ δὲ ἄμφω συνταξάμενοι προήεσαν ὡς συμβολὴν

postero die confestim accingebatur ad praelium. iuxta eum instrue-
 batur acies. in dextrum cornu aptabatur exercitus Asianus, cui prae-
 erat dux nomine Scuras. sinistrum cornu tenebat exercitus ab Eu-
 ropa conscriptus, quem regebat dux Carazies. iuxta utrosque po-
 nebantur equites cum suis ducibus. mediam aciem occupabat rex.
 quando autem Amurates castrametatur, primo castra vallo firmat,
 deinde camelos locat, dein scuta defigit, deinceps peregrinos cum
 bombardariis necnon reliquis collocat. rex ubi aciem exornave-
 rat, etiam Choniates suos in aciem educit, eamque hoc pacto in-
 struit. dextrum cornu tenere Pannonum praefecti, necnon pa-
 trueles Choniatis, Secules et Eiloces Megalusesque. mediam aciem
 curabat Choniates cum Bitezidis militibus et Ardelii exercitu. si-
 nistro cornu praefuit Danus Choniatis amicus, quem in Daciae prin-
 cipatum produxit odio Draculis; quem Daciae principatu deturbavit,
 et in eius locum substituit Danum, cui Dacos parere iussit. hunc
 in id bellum secuta erant octo milia Dacorum.

Cum autem utrinque acies instructae stetissent, iamque praelium
 poscere viderentur, ibi bitezes, unus e numero Choniatis militum, in
 medium procursans et equo insedens provocabat ad singulare certa-

ποιησόμενοι, ἐνταῦθα βιτέζης, τῶν τοῦ Χωριάτου στρατιωτῶν
 εἷς, ἐν μέσῳ ἀμφοῖν προσλαύνων τῇ ἵππῳ προυκαλεῖτο αὐ-
 τοῦ τὸν ἀπὸ τῶν Τούρκων μονομαχήσοντά τινα, πρὶν ἢ τὰ P. 190
 στρατεύματα συνιέναι εἰς ταῦτά. ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ Τούρκοι
 5 αὐτὸν μονομαχήσοντά τιμὴν προσεληλυθέναι, ἐστήκεσαν καὶ αὐ-
 τοί. καὶ ἐνταῦθα ἐξελαύνει ἀπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐτέρον
 Ἐλιέζης ὁ Βαρησατάγα παῖς, τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὑπάρχων ἐνός,
 ἀνδρὸς ἀγαθοῦ γενομένου τὰ πολέμια καὶ πρότερον τῶν νεη-
 λύδων ἄρχοντας ἐν ταῖς βασιλέως θύραις. οὗτος δὲ ἐπεὶ εἰς
 10 τὸ μέσον προῆει, ὁμίσει τῇ Παιόνη ἵετο. καὶ τοῖς δόρασι
 αὐτίκα ἐπιόντες ἀλλήλοισι τὰ τε δόρατα κατέαξαν, καὶ ὁ μὲν
 βιτέζης ἔπεσεν αὐτοῦ σὺν τῇ ἵππῳ εἰς τὴν γῆν, Ἐλιέζης δὲ
 ἐκκοπέντος τοῦ ἐπιότηθου καὶ ζώνης σὺν τῇ ἐφιππίῳ ἐπὶ
 τοῖς ἐσχάτοις τοῦ ἵππου ἐγεγόνει ἰππέων· ὁ γὰρ ἵππος B
 15 ἀμείνων τούτου πολλῇ ἦν. καὶ οὐκ εἶχε μὲν ὅπως τὸν
 Παιόνα διαγρησάτο πεσάντα σὺν τῇ ἵππῳ, ἄτε καὶ αὐτὸς
 χαλεπῶς καὶ μόγις ἰππέων· πεσόντος μὲντοι τοῦ Παιόνος
 ἀλάλιξαν μέγα τὸ τῶν Τούρκων στρατεύμα, οἰωνὸν ποιησά-
 μενοι. ἐπεὶ δ' ἀμφοτέρωι ἤλωσαν εἰς τὸ ἐμνυῖαν ἐχάτερος
 20 στρατιώτηδον, ἐνταῦθα Βαμουράτης ὁ βασιλεὺς μεταπεμψά-
 μενος Ἐλιέζην εἰς ὄψιν τὴν ἑαυτοῦ ἔλεγε τοιάδε. “ὦ παῖ, πό-
 θεν δὴ οὕτω ἐγένον ἀγαθὸς τὰ πολέμια, οὐπω πρότερον
 ἄλλη πη μαχεσάμενος, οὕτω πυραγενόμενος στρατῷ μαχο-

1. ποιησόμενοι P. 2. προσελαύνων P. 8. γενομένος P. 22.
 [αὐτῶ] οὐδέ?

πρὸς αὐτὸν ἀσπίδος ἰσχυρῆς καὶ ἰσχυρῆς ἀσπίδος ἰσχυρῆς ἀσπίδος
 men unum e Turcis, antequam acies concurrerent. Turci ubi explo-
 rarunt virum istum processisse, ut certamen singulare committeretur,
 constitere et ipsi. hinc continuo ab Turcorum exercitu proficiscebatur
 Eliezes filius Barizae, de numero praefectorum Asiae, viri illustris et
 in re militari excellentis, qui quondam dux extiterat peregrinorum in
 ianuis regis. hic ubi in medium processit, obviam pergebat Pannoni.
 et cum hastis infestis concurrerent, hastae fractae sunt. et Bitezes
 una cum equo in terram corruit. Eliezes conscisso pectorali, et zona
 cum ephippio soluta, postremae equi parti insidens vehebatur: huius
 enim equus longe melior erat altero. nec tamen lapsum Pannonem
 perimere quivit, quia ipse quoque aegre et difficulter equo portaba-
 tur. Pannone in terram ex equo effuso clamorem maximum sustulit
 Amuratis exercitus, cum bonum id quasi omen rei gerendae duce-
 rent. cum uterque ad suum exercitum esset digressus, ibi tum Amu-
 rates Eliezem ad se vocatum, in hunc modum allocutus est. “o puer,
 ex quibus initiis tantam rei militaris nactus es scientiam, cum certo
 constet te antehac nulla fecisse stipendia? nunc autem rerum bel-

C μένω, ὥστε ἐμαθεῖν πῶς δέοι συμβαλεῖν;” τοῦ δὲ εἰπόντος
 “ὦ βασιλεῦ, ἀπὸ λαγῶ ταύτην ἔμαθον τὴν ἀνδραγαθίαν” ἐν
 θαύματι ποιησάμενον τὸν βασιλέα ἐρέσθαι αὐτὸν λέγεται “καὶ
 πῶς ἂν δῆ, ὦ νεανίσκε, ἀπὸ λαγῶ γένοιτο ἂν τις ἀγαθὸς τὰ
 πολέμια;” τὸν δὲ φάναι “ἐγὼ τοίνυν, ὦ βασιλεῦ, ἐν τῇ Ἀσίᾳ 5
 διατρέβων, καθ’ ἣν ἡμᾶς ἐπέστησας χώραν καὶ τὸν γε πα-
 τέρα ἐμὸν ὑπαρχον ἀπέδειξας, ἐφοίτων ἐς ἄγρην, καὶ ποτε
 λαγῶν ἐν κοίτῃ εὐράμενος ᾤηθην ἀσφαλέστερον εἶναι μοι,
 ὥστε τὸν λαγῶν μὴ διαφυγεῖν, οἷστον βαλόντα ἀνελέσθαι·
 κράτιστοι γὰρ πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν λαγωῶν οἱ ἐν τῇ Ἀτ- 10
 τάλιᾳ θεῖν εἰσὶ, καὶ οἱ κράτιστοι τῆς Εὐρώπης αἰροῦνται. ἐπὶ
 .D δέ μοι ταῦτα ἐπιλεγόμενῳ φανερώθη καὶ οἷστοι τετραράκοντα.
 ὡς δὲ ἐπιβάλλον τῷ τόξῳ τὸν οἷστον οὐκ ἐτύγχανον, δεύτε-
 V. 149 ρον ἐπὶ τοῦτον ἐτόξευον. ὡς δὲ καὶ οὕτω λαγῶς μὲν ἐκά-
 θευδε, καὶ δεινὸν ἐποιούμην εἰ οὐκ ἐπιτυγχάνοιμι, ἐνταῦθα 15
 δὲ πάντας τοὺς οἷστοὺς ἐξετόξευον. ἐπεὶ δὲ τὰ βέλη πάντα
 ἤφιετο καὶ λοιπὸν ἦν βέλος ἐμοὶ οὐδέν, αὐτίκα ἐπεχειρόμε-
 νος ἀφ’ ὕπνου ὁ λαγῶς ἔφυγε φεύγων, ὡς ἤσθετο τοῦ θορύ-
 βου. καὶ οἱ κύνες μὲν ἐς βραχὺ ἐπεδίωξαν, οὐ μόντοι εἶλον.
 τότε δὲ ἐπέγγων ὡς τὰ βέλη μοι κενὰ ἐγεγόνει, ὅτι εἰμαρμέ- 20
 P. 191 νον ἔτι ἦν τῷ λαγῷ ἐκείνῳ ἐπιζῆσαι. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐπι-
 λεξάμενος ψῆφον ἔμαντιν, ὦ βασιλεῦ, ἐθέμην μήτε ξίφος

licarum imperitus cum huc accesseris, ita pugnavisti in hostem quasi
 fastigium rei militaris attigeris.” ibi tum adolescens respondit “o
 rex, lepus me hanc docuit fortitudinem.” rex rei novitate ictus in-
 terrogavit “et quo tandem, quaeso, pacto, o adolescens, quis ab le-
 pore fortitudinem discat?” adolescens respondit “ego quidem in Asia
 eram, et in ea regione morabar cui patrem meum praefectum prae-
 posueras, ibamque venatum. forte in nido suo leporem reperi: pu-
 tabam igitur salis esse, ne lepus manus meas evaderet, eum sagitta
 traiectum interficere. lepores enim Attalia habet cursu celerrimos,
 verum Europa optimos. haec mihi cogitanti in promptu erat pha-
 retra quadraginta sagittis onusta. primam itaque sagittam mittens
 aberravi. secundam vero sagittam expedivi, quam similiter in lepo-
 rem iaculatus sum. et haec errore abducta leporem nihil laesit: ve-
 rum adhuc maxime stertebat. iniquo igitur ferens animo quod lepo-
 rem non vulnerassem, illico sagittas omnes in leporem torqueo. cum
 autem nulla amplius superesset, lepus ex somno experrectus, ut pri-
 mum sensit tumultum, aufugit. canes modicum fugientem persecuti,
 assequi non potuerunt. experientia igitur didici, cum tot sagittae irritae
 cecidissent, quod fatum vitam lepori prorogasset. et exinde ea sententia
 in animo fixa mansit, o rex, ut censerem neque gladium neque hastam

μήτ' αὐτὸν δόρυ μήτε δίστιον δεδιέναι, ὡς ἦν ἐμοὶ πεπρωμένον εἶη ἐπιζῆσαι, οὐδ' ἂν τὸ δόρυ ἀφέλοιτο τὴν ζωὴν. διὰ τοῦτο δὴ ἦρα θαρσῶν ὦ βασιλεῦ ἐπὶ τὸν Παίονα, ἐπιστάμενος ὡς εἰ πεπρωμένον μοι εἶη ἐπιβιῶναι, οὐδέν μοι χαλεπὸν ἔσοιτο
 5 ὑπὸ τοῦ Παίονος." ἀκούσαντα δὲ τὸν βασιλέα, καὶ ἀγασθέντα τὸν νεανίαν τοῦ λογιζομένου, ἐσθῆτι μὲν αὐτίκα τότε ἐδώρησατο Σηρικῶ χρυσοπίστω, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιστῆσαι ἄρχοντα τῆς πατρῴας αὐτοῦ χώρας· ἐπιτελεύτησε γὰρ ἤδη ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ τὴν χώραν ἄλλος ἐπετρόπευεν ὑπὸ βασιλέως τα-
 10 χθραῖς. δαιμονίως δὲ τὸ γένος τοῦτο τίθεται τῇ δόξῃ τῆς Β εἰμαρμένης, σχεδὸν καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι πρὸς τὴν τοῦ Μεχμέτew θρησκείαν εἰσὶ τετραμμένοι.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τὴν μονομαχίαν ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ τοῦ βασιλέως ἰδρυσμένου κατὰ χώραν τὰ στρατεύματα συνιόντα
 15 ἐμάχετο, τὸ μὲν Ἀσιανὸν στρατεύμα ἡσυχίαν ἤγε, δεδιότος τοῦ βασιλέως μὴ πρῶτα συμβολὴν ποιησαμένου ἐς τροπὴν γένοιτο, καὶ κίνδυνεύσῃ αὐτῷ τὰ στρατεύματα διαφθαρεῖν αὐτίκα, καὶ ὑπερδειλιάσαντα οἴχηται. ἀλλὰ τὰ μὲν Ἀσιανὸν στρατεύματα εἰσὶτήκει, τὸ δὲ Εὐρώπης διελόμενος ἐς μοῖρας
 20 ὄσας δὴ ἑώρα τοὺς Παίονας παραταξαμένους ἐλάνθην, κα- C θίστατο ἐς τὴν μάχην. καὶ οὕτω δὴ συμβάλλοντα τὰ τῆς Εὐρώπης στρατεύματα ἐμάχετο. πολὺ δὲ παρ' ἐλπίδα ἀγω-

6. ἐσθῆτι P. 7. συρικῶ P. 8. ἐπιτελεύτησαι R, ἐπεὶ τε-
 λευτῆσαι P 20. ὄσα P⁹ καθουζήματα⁹ 30

neque sagittas amplius mihi formidandas esse, quasi si fato sit ordinatum ut diutius vivam, hasta mihi vitam eripere non possit. quapropter pectore forti, nihil trepidans, contra Pannonem istum processi, sciens, si fato sit decretum ut diutius vivam, nihil periculi posse mihi ab eo ingruere." haec audiens mirum in modum rex delectatus est, et adolescentem propter ratiocinationem istam plurimum dilexit, eunque donavit veste Syrio opere, auro illito contexta. praeterea patriae regionis eum principem declaravit: pater namque adolescentis mortuus erat, aliusque regionem eam administrabat ex imperio regis. Turci quidem et omnes quotquot Turcicae superstitioni inhaerent, plurimum admodum fato tribuunt.

Atque haec in ea monomachia contigere. cum vero regii exercitus in campo collocati signis collatis praeliarentur, Asianus exercitus quietem duxit. rex enim verebatur, si Asiani primam collisionem fecissent, ne in fugam verterentur eorumque fuga etiam caeteros traheret. quapropter maluit exercitum Asianum otiosum et spectatorem potius praelii assistere. exercitum Europaeum in cohortes distribuit; et cum Pannonem praelii cupidos accedere conspicaretur, ne ipse qui-

νισάμενοι ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. γενόμενοι γὰρ κατ' ὀλίγα
ὡς οἱ Παῖονες ἐπελαύνουεν, ἔφευγον ἀνά κράτος, ὡς τοὺς
Παιόνων ἵππους ἐπιδιώκοντας κάμνειν τε ἰσχυρῶς καὶ ἀπα-
γορεύειν. καὶ ἐταῦθα δὴ, ὡς οἱ Τούρκοι αὐτάρκως ἔχοιεν
τῆς φυγῆς, διαστάτες τοὺς τε ἵππους ἐτόξενον καὶ ὅπισθεν
ἐπιόντες κατέκαινον τοὺς Παῖονας. ἄτε γὰρ οἱ πλείους καὶ
ἐφ' ἵππων πολὺ βελτιόνων φερόμενοι, καὶ τέχνη τὰ πολλὰ
τὴν μάχην συνδιαχειρίζοντες, ἄμεινον ἐφέροντο τῶν Παιό-
Dνων. καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν πολλοὶ μὲν Παιόνων ἐπι-
πτον ἐν τῇ μάχῃ, πολλοὶ δὲ Τούρκων ἀπώλλυντο ὑπὸ Παιό- 10
νων. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὄλην ἐμαχέσαντο ἀμφοτέ-
ροι καὶ ἰσοπαλεῖς ἐγένοντο. ἐπεὶ δὲ ὄψε ἦν, διέστησύν τε
ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπὶ τῶν στρατοπέδων ἀναχωρήσαντες ἐκά-
τεροι ἀνεκαύοντο.

Παῖονες μὲν οὖν οἴομενοι τοὺς Τούρκους νικτὸς οἰχθήσε- 15
σθαι ἀπίοντας καὶ οὐ μενούοντας ἐν τῇ τάξει. καὶ ἵπποδρο-
μων μὲν οὐκ ὀλίγοι ἀπήεσαν· ἐπεὶ δὲ τοὺς Τριβαλλοὺς εὐ-
ρισκαν ἐν τοῖς στενοῖς ἐπιμένοντας, αὐτίς ἐπαυήεσαν ἐπὶ τὸ
στρατιάπεδον. καὶ Παῖονες μὲν οὕτω ἐνόμιζον τῇ ὑστεραίᾳ
P. 192 βραχεῖ τινὶ μορίῳ τοῦ στρατοῦ ἀντιτάξασθαι ὡς τῶν ἄλλων 20
οἰχθησόμενων καὶ οὐ μενούων, καὶ οὕτω δὴ περιγενομένους
αἰρήσειν αὐτίκα τὰς βασιλέως Θύρας· βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ

1. ὀλίγους? 2. ἐπελαύνειν P 3. ἐπιδιώκοντες P 4. 6.
οἱ] ὄντιες? 20. ἀντιτάξασθαι P1 καὶ 02 9 μορίους]

dem praelium recusavit. in hunc modum congressi; Eutopae exer-
citus in cohortes secretus, praeter spem, egregie et memorabiliter pu-
gnabat. proinde cum Pannonnes Turcis appropinquare non auderent,
summa vi fugiebant. Turci Pannonum equos persequebantur, et gravi-
ter admodum ea in persecutione laborabant. lassī igitur tandem et
fatigati insequendo, hostium equos sagittis feriunt; Pannonnesque a
tergo adorientes graviter urgebant. nam Turci numero et equorum
generositate superabant. praeterea plerumque non impetu rerum arte
in praeliis utuntur. quapropter ea tempestate Turcorum res meliore
statu quam Pannonum erant. et quidem primo die multi Pannonnes
in pugna cadebant, necnon plurimi Turci trucidabantur a Pannonibus.
per totum istum diem aequo utrinque Marte pugnatum est. vespera
autem appetente relinquentes praelium, uterque exercitus in sua ca-
stra colligebatur quietique se dabat.

Pannonnes putabant Turcos noctu abituros nec amplius in castris
mansuros. et equites quidem non pauci iam discesserant. ubi au-
tem Triballos invenere expectantes in angustiis hostem abeuntem, in
castra redierunt. Pannonnes quidem arbitrabantur se die crastino cum

Τοῦρκοι ἀναθαρσήσαντες οὐκ ἐν ὁμοίῳ ἔτι δέει ἐγίνοντο ἀμ- V. 150
φί τοὺς Παίονας, θαρσαλεώτεροι δ' ὄντες παρεσκευάζοντο ὡς
ἐς τὴν ὑστεραίαν μαχόμενοι τρέφασθαι τοὺς Παίονας.

Τὴν μὲν οὖν ἡμέραν ταύτην ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· τῇ δὲ
5 νυκτὶ ταύτῃ Παίονες βουλευόμενοι ὅπως τῇ ὑστρίαια τὴν μά-
χην ποιήσονται, γνώμην ἀπεφαινέτο ἕκαστος ὡς ἐδόκει αὐτῷ
τὴν μάχην ποιῆσθαι, καὶ λόγος ἐγίγνετο πολὺς. ἐνταῦθα B
βουλευομένων αὐτῶν, Τιούτης ὁ Σαούζεω, υἱοῦς τοῦ Ἄμου-
ράτεω, γένος ὦν τῶν Ὀτουμανίδων, παρελθὼν ἐς μέσον ἔλεξε
10 τοιαύδε. “ἡμῖν μὲν ἱκανὰ συμβέβληται ἔσπε τὴν Ἀσίαν καὶ
ἐς τὴν Εὐρώπην, οὐδὲ δεῖ ταῦτα προσέχοντας ἐς τὰ Ἄμου-
ράτεω πράγματα τὴν μάχην ποιῆσθαι, ἀνήνυτα ἐργαζομέ-
τους· οὐ γὰρ ἂν παρεχομένων σφᾶς κτείνειν τῶν ἀνδρῶν
τούτων δυναίμεθ' ἂν οὕτω γε εὐπετῶς χειρῶσασθαι. ἀλλ'
15 ἐμοὶ δοκεῖ ὁ μαχόμενος τῷ πολέμῳ, ἣν μὲν βάλῃ καιρίαν
πληγὴν, κατέβαλέ τε τὸν πολέμιον καὶ ἔχει καλῶς χρῆσθαι
τῷ στρατεύματι. ποῦ δ' ἂν βάλοι καιριωτέραν ἢ ἐν τῇ κε- C
φαλῇ; τό τε γὰρ σῶμα ἄγει πᾶν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀκρόπολις,
ἣν δὲ μὴ καιρίαν βάλῃ, ἐπίπονα ἔσται καὶ χαλεπὰ κατεργα-
20 σθῆναι τὰ τῶν πολεμίων. καὶ νῦν δὲ οὕτω δοκεῖ. ὁρᾶτε
γὰρ ὡς αἱ θύραι τοῦ βασιλέως ἐστήκεισαν οὐδαμῇ ὠρημέ-
ναι ἐπὶ τὴν μάχην, οὔτε ἀνακινδυνεύειν ἐθέλουσιν, ὡς τὸ πᾶν

II. δεῖλ δὲ P 18. εἰγεν P

parva hostilis exercitus manu congressuros, quasi caeteri diffugissent, non expectantes hostem; et sic victoria facile potituros, regisque iannas debellaturos. rex vero Amurates et Turci se ipsi confirmantes haud amplius metuebant Pannonēs.

Animis igitur receptis, et plurimum exhilarati, accingebantur ad praelium, quasi eo die qui sequeretur, praeliaturi cum hostibus eosque in fugam coniecturi. eo die quae modo memoravimus, contingere. istam noctem Pannonēs deliberando consumperē; et cum consultarent, singuli suam sententiam, quemadmodum sibi consultum videretur auspicari praelium, in medium adducebant. varii multique habebantur sermones. ibi tum consultantibus Pannonibus Taulēs Sauzis filius, natus ex genere Otomanidarum, qui tum castra Ungarorum sequebatur, Amuratis primi ex Sauze filio nepos, progressus in medium huiusmodi orationem exorsus est. “nobis iam satis superque in Asia et Europa pugnatum est. necdum animum advertimus ut pugnandum sit contra Amuratem, ut res eius contuudamus. nisi enim peremerimus viros istos, non facile poterimus Amuratem vincere. at mihi videtur, si quis certamen subeat cum hoste eique infligat letalem ictum, hostem deiecit, et reliquo exercitu pro arbitrio uti pote-

φέρουσαι αὐτὰ τοῦ βασιλέως ὕγιῃ τε εἶναι, καὶ ἐξ ἀνάγκῃν
 ἐπειδὴν περιστῆ, μάχεσθαι. φέρε οὖν, ταύτην κινήσωμεν τὴν
 βασιλέως σύνταξιν, καὶ οἰχομένης ταύτης ἡμῖν οὐδεὶς τῶν
 ἄλλων μένειν ἐθέλη. δοκεῖ οὖν ἐμοὶ κινήσαι τὸ στρατόπεδον ἡμῖν
 ἅπαν, καὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐφ' αἷς οἱ τηλεβόλοι καὶ τηλεβολίσκοι
 ἡμῖν τυγχάνουσιν ὄντες, ὑπὸ ταύτην τὴν νύκτα εἶναι ὁμοίως ἐπὶ
 τὰς θύρας αὐτίκα, καὶ μὴ διαμέλλειν, καὶ ἦν ἐπίωμεν τηλεβόλοις
 τε καὶ τοῖς ἄλλοις βέλεσι βάλλοντες τὰς βασιλέως θύρας καὶ
 δεδιτόμενοι, οἶμαι μὴ ἐπιμένειν ἕως ἡμέρας, ἀλλ' ὡς ἔχει
 ἡ νύξ, οὕτως αὐτοὺς ἰόντας ἀπαλλάττεσθαι ἄσμένως. καὶ 10
 τούτων ἀπωσάμενοι τὰ πράγματα ἔχοιμεν τὰ ἐκείνων." ταῦτα
 λέγων ὁ Ταούτης ἐπειθὲ τε, καὶ ἐποιούον οὕτω. καὶ αὐτίκα
 P. 193 σὺν ταῖς ἀμάξαις ἐπήεσαν ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον, περὶ
 πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτός. ὡς δὲ ἀγχοῦ ἐγένοντο τῶν βα-
 σιλέως θυρῶν, ἐνταῦθα ἐδεδίτοντο τηλεβόλοις τε καὶ τηλεβο- 15
 λίσκοις τοὺς νεήλυδας, καὶ ἔβαλον τὸ τοῦ βασιλέως στρατό-
 πεδον· καὶ ἐμάχοντο μεγάλως πρὸς τὸ μέρος, ὥστε διέφαι-
 νέν. οἶτε γὰρ νεήλυδες τοὺς τε τηλεβόλους παρασκευασμένοι
 καὶ τηλεβολίσκους ἀφίεσαν ἐπὶ τοὺς Παιόνας. καὶ ἐπι-
 λικὸν οὕτω ἐβ' αὐτὸν ἕκαστον καὶ ἕκαστον καὶ ἕκαστον.

11. τούτους? 19. ὕφτεσαν P

rit ubi autem magis quis letale infligat vulnus, quam si caput fe-
 riat? tum enim corpus totum dolet. in capite enim quasi urbs et
 regimen totius humani corporis situm est. sin autem haud dederis
 letale vulnus, difficile admodum et laboriosum erit superare hostem.
 et ut meam sententiam capiatis, sic audite. vidistis ut ianuae regis
 steterint neutro inclinatae ad pugnam. nec periclitari volunt, quasi salus
 regis atque adeo totius exercitus in ipsis sita sit; nec prius quam neces-
 sitas postularit, pugnam capessunt. agite igitur, hunc regis exercitum
 invadamus; qui si in fugam abierit, nullus nos expectare sustinebit.
 censeo autem ut regem aggrediamur cum universo exercitu, cum
 curribus quoque, in quibus bombardae et bombardarii sunt; et ut
 pergamus adhuc hac noctu confestim contra ianuas, nec cunctentur.
 et accedentes bombardarum globis sagittisque petamus ianuae mili-
 tes, iisque terrorem maximum inferamus. satis certo scio eos non
 mansuros usque dum illucescat dies: sed hac adhuc nocte lubenti et
 cupido animo fugam arripiant. quod si fuerit factum, facile nos re-
 rum potiemur." his dictis omnes consensum praestitere, et uno ore
 sic faciendum esse pronuntiarunt. continuo igitur curribus in regis
 exercitum invecti sunt, sub prima adhuc noctis vigilia. cum appro-
 pinquassent ianuae militibus, terrorem fecere maximum, bombardarum
 globis et iaculis ferientes peregrinos. et quidem vim faciebant
 castris Amuratis. verum peregrini ubi rem cognorunt, magno animo
 Pannonibus restitere. nam bombardas expelliebant bombardariosque

πιον ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ, ὑπὸ τηλεβόλων τὰ πλείω φθειρόμενοι. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἀγχοῦ ἐγένετο καὶ εἰδὼν τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἰδρυνμένον κατὰ χώραν ἀγωνίζεσθαι ἀξίως λόγου, ἐδόκει ἀναζεύξαντας ἀπελαύνειν ἐς τὸν B
5 χάρον ἐκεῖνον ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ μὴ ἀναμένειν συλλεγομένους κνκλοῦσθαι σφᾶς ἐγγὺς τῶν θυρῶν γενομένους. ὥς δὲ ἐδόκει, καὶ ἐποιοῦν ταῦτα. ἀνεχώρουν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, καθ' ἣν ἰδρυντο πρότερον.

Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, παρετάσσετο δευτέρα ἐς τὴν V. 151
10 μάχην, πειρασόμενος ἥ ἂν ἀποβραίῃ αὐτῷ τὰ πράγματα. καθιστάς δὲ ἐν μάχῃ, ἐμβάλων ἐς τὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα συμβολὴν ἐποιεῖτο. ἐνταῦθα ὥς συνέβαλε, πέμπει ὃ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Τουραχάνη τὸν Θετταλίας ὑπαρχον σὺν τῷ αὐτοῦ στρατεύματι κατὰ νότου γερόμενον τοῖς Παίοσι C
15 συμβαλεῖν ὡς δύναιτο ἰσχυρότατα. ἐνταῦθα Τουραχάνης κατὰ νότου γερόμενος τοῖς Παίοσι πολλοὺς αὐτῶν κατέβαλεν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. οἱ μὲν γὰρ ἐδίωκον τοὺς Ἀλβανούς, καὶ ὡς ἐπικέοιντο διώκοντες, οἱ μὲν ἔφηνγον ἀνὰ κράτος. πλὴν δὴ τῶν ὑπάρχων θεράποντες Εὐρωπαῖοι ὄντες, καὶ διαστάτιες
20 ὡς φεύγειν, ἐμάχοντο οἷα τοῖς Τούρκοις νομιζέται πρὸς τοὺς Παίονας. πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς Εὐρώπης κατὰ νότου σφίσιν ἐπικειμένους συστραφέντες συστάδην ἐμάχοντο, ἄλλοτε

evocabant, et non cessabant iaculari Pannonēs. plurimi in ea nocte utrinque cadebant, icti bombardarum globis. postquam dies advenit, et Pannonēs videbant regis castra in ea regione locata fortiter pugnare, consilium cepere redeundi, unde egressi erant, in castra; nec expectandum esse, donec circumducerentur ab regis militibus stantes prope ianuas. haec sententia ubi placuisset, cedebant festinantes in eum locum ubi castrametati erant.

Die exorto iterum ad praelium praeparabatur Choniatēs, periculum facturūs si felicem rerum sortiretur eventum. pugnans itaque impetum dabat in Asianum exercitum, et fortiter congregiebatur cum hostibus. Europae dux cum accepisset Pannonēs congressos esse cum Asiano exercitu, Turachanem Thessaliae praefectorum mittit cum suo exercitu, ut a tergo adoriretur Pannonēs et quam fortissime contra eos praeliaretur. Turachanēs imperata impigre faciens, Pannonum plurimos, cum in terga eorum irruisset, in eo praelio stravit. quidam enim persequēbantur Albanos, a quorum vestigiis, quamvis celerrime fugerant, nusquam abstitere. ministri tamen praefectorum qui ex Europa venerant, haud fugam inierant. cum autem a suis essent destituti, qui fuga sibi consulebant, pugnabant haud secus ac Turci contra Pannonēs. praeterea contra eos acerrime praelium inibant qui erant ex Europa, et a tergo vim faciebant. nam conversi collato

ἄλλη τοῦ πεδίου, ὡς περιτύχοιεν ἑκάτεροι ἀλλήλοις ἐπικείμενοι.

- D Δᾶκες δὲ ὡς ἑώραον τοὺς Τούρκους πολὺ παρ' ἐλπίδα ἀγωνιζομένους, καὶ σφίσι τὰ χαλεπώτατα ἐπηρτηῆσθαι, ἀπαλλαγὴν δὲ μόλις ἔσσεσθαι τοῦ κακοῦ, καὶ ἦν σῶες ἀφίκοιντο, 5 ἐπὶ ὄρκου μηδεμίαν εἶναι μηχανὴν μὴ οὐ δίδοσθαι αὐτοὺς δίκας τῷ βασιλεῖ ὧν εἰργάσαντο αὐτῷ πολεμοῦντες καὶ ὅτι τοῖς Παίοσι συνεμάχον, ἐδόκει αὐτοῖς ἐν τῷ μεγάλῳ τοῦτω θορύβῳ ἄγγελον πέμψαντας παρὰ βασιλέα Ἀμουράτην διαλλάττεσθαι, καὶ τὰ ὄπλα παραδιδόντας ξένους τε καὶ φίλους 10 P. 194 εἶναι τῷ βασιλεῖ. ὡς δὲ ἐδόκει, καὶ ἐποίουν ταῦτα. ὁ δὲ ἄγγελος ἀφικόμενος ἐπὶ τὰς θύρας ἔλεγε τοιάδε. “ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ Δᾶκες ἔπεμψαν ἐς ὕψιν ἀφικέσθαι τὴν σὴν καὶ σπονδὰς αἰτεῖσθαι αὐτοῖς συγγνώμην παραιτουμένοις ἐφ' οἷς πεπλημμελημένα ἐστὶν ἐς τὴν σὴν ἀρχὴν καὶ ἐς τὰ σὰ πράγματα. 15 καὶ διαμαρτυροῦνται σφᾶς ἀφ' ἑαυτῶν μηδὲν νεώτερον βουλεῦσαι περὶ τὰ σὰ πράγματα, ἂν μὴ οἱ Παῖονες ἀνάγκην ἐπιθέντες, κελεύοντες σφίσιν ἔπεσθαι, προσβιάζοιντο ἡμᾶς. νῦν οὖν δέονται σε πείθεσθαι καὶ αὐτοῖς σπονδὰς ποιῆσθαι, B καὶ αὐτόν σοι τὸν πόλεμον παραστήσασθαι τοῦ λοιποῦ, ὥστε 20 σοι ἐπιτίθειον εἶναι.” ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου, Χαλὶλῆς

16. διαμαρτυροῦνται P   20. αὐτοὶ?

pede nunc hic nunc alibi, ubi alteri alteros indispicebantur, in eo campo manus conseriebant.

Daci cum vidissent Turcos impigre praeter spem rem gerere, et sibi hinc plurimum periculi imminere, huiusmodi consilium ceperunt. nam nullam mali liberationem cernebant, etiamsi incolumes ex eo praelio evasisissent. nec etiam in iurisiurandi religione spem aliquam ponebant, quo minus regi poenas luerent iniuriarum quibus ipsum affecissent, quod in ea expeditione socia arma iunxissent Pannonibus. videbatur igitur in praesenti tumultu consultissimum fore, nuntium mittere ad regem Amuratem et cum eo in gratiam redire. traditis namque armis testabantur se in posterum regi hospites et amicos fore. in hanc sententiam cum omnes concessissent, nuntius ad regem missus est. hic cum venisset ad iannas, huiusmodi orationem habuit. “o rex, Daci miserunt me in conspectum tuum, ut pacem veniamque delictorum, quae in te et in regnum tuum commisere, orem. testantur quoque se nunquam quid novarum rerum sua sponte molitos fuisse in te et regnum tuum, nisi Pannonnes eam necessitatem iniocissent, iubentes, imo cogentes, ut coniunctis copiis expeditionem istam susciperent. nunc igitur supplices petunt, velis eos exaudire et pacem dare. promittunt se tibi bellum praesens ex animi tui sententia confecturos; et profecturos tecum in militiam deinceps,

ὁ πρῦτανις τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως ὑπολαβὼν ἔλεγε τοιαύδε.
 “ἀλλ’ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Δᾶκες, ἐπίστασθέ που ὡς βασιλεὺς
 ἐπιτήδειός τε ἦν δυνάμει καὶ πρόξενος ἐξ ἀρχῆς, καὶ νῦν
 5 ἐπεὶ ἐν δέοντι παραγίγεσθε, σπονδάς τε ποιεῖτε ὑμεῖς ἄνευ
 τε δόλου καὶ ἀπάτης, φίλοι τε εἶναι ὑμεῖς τοῦ λοιποῦ. καὶ
 ἦν τι, ὧν ὑμεῖς λέγετε, ἐξειργασμένον τῷ βασιλεῖ χάριν θείητε,
 ἴατε ὡς οὐχ ὑπερβαλοῦμενοι αὐτὸν εὐεργετοῦντες. τὰ μέν-
 10 τοι ὄπλα ἴτε δεῦρο ὅτι τάχιστα παραδώσοντες.” ταῦτα Χα-
 λιλῆς ὁ Πραΐμω φάμενος γνώμη τοῦ βασιλέως λέγειν ἀπέ- C
 πεμψε. καὶ οἱ Δᾶκες, ὡς ἐπανῆκεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος λέγων
 ἃ ἐνετέλλετο αὐτῷ Χαλιλῆς ὁ Πραΐμω γνώμη τοῦ βασιλέως,
 αὐτίκα διέστησάν τε ἀπὸ Παιόνων χωρὶς γενόμενοι, καὶ
 προϊόντες ἀφίκοντο ἀγγοῦ τῶν θηρῶν τοῦ βασιλέως, καὶ ταύτη
 15 ἐσθηκότες ἐνόμιζον αὐτῷ τοιάνδε χάριν καταθέσθαι τῷ βασι-
 λεῖ, ὑπουργοῦντες αὐτῷ ἐς τὴν παροῦσαν ἀνάγκην, οἴσεσθαι V. 152
 δῶρά τε καὶ ἐσθῆτας πρὸς τοῦ βασιλέως. βασιλεὺς δὲ ὡς
 παρ’ αὐτῷ εἰσθήκεισαν, νομίσας μὴ τιμὴν δόλω ταῦτα [συνθέ-
 μνοι] προῖσχομένοι αὐτῷ κακὸν τι διανοοῖντο ἐργάζεσθαι,
 συνθέμενοι τοῖς Παιόσι, μεταπέμπεται τὸν τῆς Εὐρώπης
 20 στρατηγὸν ἔχοντα ἀμφὶ τοὺς διαμυρσίους, καὶ ὡς παρῆν αὐτῷ D
 ἦ ἐνετέλλετο, ἐκέλευε περιστάνας τοὺς Δᾶκας κατακαίειν

2. ἐπίστασθαι P: corr H

ubique tibi usui esse poterunt.” haec cum exposuisset nuntius, Chatites reginae domus princeps in hunc modum respondit “sed vos, o Daci, scitis profecto quanta sit fueritque iam ab initio potentia regis: et quoniam nunc in necessitatis articulo adestis, foedusque nobiscum inicitis citra dolum et fraudem, amici eritis in posterum. si quid eorum quae promittitis feceritis, gratiam referentes regi, scitote quod eum beneficiis nunquam vincere poteritis. arma autem ite et confestim huc tradite.” Chatites haec locutus est, dicens se ea dicere ex sententia regis, eumque dimisit. Daci, cum reversus esset nuntius, et quae mandata accepisset a Chatite ex mandato regis enarrasset, continuo defecerunt a Pannonibus, et ab iis separati venerunt quam proxime ad ianuam regis. hic cum otiosi starent, putabant se gratiam hanc referre regi, quod eum in praesenti necessitate adiuvarent. sperabant quoque se munera et vestes ab rege accepturos propter id beneficium. rex autem, cum in proximo consisterent Daci, putans ne id facerent ex composito, pacti prius cum Pannonibus ut sibi aliquid mali inferrent, accersit Europae ducem (quem Bassam Romaniae vocant) habentem milites circiter viginti milia. qui ut advenit quemadmodum praeceptum erat, iussus est circumdare corona Dacos omnesque trucidare, nulli parcens. Daci arma tenentes ad resistendum accingebantur. nolebat enim rex ut traditis armis iner-

ἅπαντας, μηδενὸς φειδόμενον. καὶ οὕτω πρὸς ἀλκὴν ἐτραπό-
 νοντο τὰ ὄπλα ἔχοντες· οὐ γὰρ ἤξιον ὁ βασιλεὺς παραδόν-
 τας τὰ ὄπλα κατακαίνειν, ἀλλὰ ταῦτα ἔχοντας δίκην διδόν-
 ναι ὧν ἐποίουν ἐς αὐτόν. καὶ οὕτω μὲν δὴ ταύτη ἐν οὐδενὶ
 λόγῳ ἀπόλωντο. 5

Παίονες μὲν δὴ πρῶτα τοὺς Δᾶκας διισταμένους ἰδόν-
 τες ἐθαύμαζον ὅτι βούλοιντο· ὡς δὲ ἔγνωσαν διαλλαττομέ-
 νους τῷ βασιλεῖ, ἐχαλέπαινον τε αὐτοῖς καὶ ἤχθοντο κατα-
 P. 195 προδεδωκόσι τοὺς φίλους. ἐπεὶ δ' ὀλίγον ὕστερον κατειῶον
 αὐτοὺς ξύμπαντας πρὸς τοῦ βασιλέως οὐδενὶ λόγῳ ἀπολλυμέ- 10
 νους, ἐν θαύματι εἶχοντο, τὴν τε γνώμην ἐννοοῦντες τοῦ βα-
 σιλέως, ὡς οὐδὲν τι συμμαχῶν τοιοῦτων ἔδειτο, μέγα τε
 ἐποιοῦντο ἀπαλλάττεσθαι τὴν ταχίστην. Ἰωάννης μὲν οὖν ὡς
 ἀπὸ τῆς μάχης ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν, διελέγετο τοῖς ἡγε-
 μόσιν ἡγεμόσιν ὡς αὐτὸς μὲν σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν ἴοι ἀπὸ 15
 τοῦ λόχου, ἧ ἔστήκει αὐτὸς βασιλεὺς, ὡς ἐς τὰς θύρας ἐμβα-
 λῶν, αὐτοὺς δέ, ἐπειδὴν ἄγγελον πέμψας διασημήνη, ἐλαύνειν
 ὁμοῦ πάντας ὁμόσε ἐπὶ τὰς θύρας. καὶ ταῦτα λέγων (ἦν δὲ
 ἀμφὶ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν) ἐπιλεξάμενος τοὺς τε ἄμεινον ἐς
 B τὸν πόλεμον παρεσκευασμένους καὶ οὖς ὡς ἐπιτηδείως ἔχον- 20
 τας ἡπίοτατο, τοῖς δὲ ἐν ταῖς ἀμάξαις πυραγγείλας, ἐπειδὴν
 σημήνη, κατὰ ταῦτα προΐεναι ἐπὶ τὰς θύρας, αὐτὸς τε μὲν
 ἴετο συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι τὰ ἔμπαλιν γενόμενος ἐπὶ

mes interficerentur, verum armatos poenas delictorum dare eos vole-
 bat. in hunc modum miserabiliter, ut quorum nulla ratio haberet-
 ur, peribant.

Pannonnes cum conspicati essent Dacorum transitionem, primo mi-
 rabantur quid haec sibi vellent. ut compererunt Dacos in hunc mo-
 dum reconciliatos esse regi, graviter succensuere, quod turpiter ad-
 modum destituissent amicos suos. verum haud multo post, ubi ani-
 madverterunt universos, nullo eorum respectu habito, crudeliter in-
 terire, admiratione figebantur, cogitantes regis sententiam, videlicet
 quod non desiderare huiusmodi socios et auxiliares. proinde plu-
 rimi faciebant, si quamprimum abscedere possent. Ioannes igitur ex-
 cedens praelio pergeat ad currus, et colloquebatur cum ducibus, qui
 erant, dicens se venire cum suis ab ea hostium turma in qua stete-
 rit rex. itaque ubi in ianuas irruerit et id per nuntium significa-
 rit, ut uno impetu omnes adveniant atque in ianuas irruant. haec
 cum dixisset Choniates, circa extremam noctis vigiliam elegit eos qui
 optime ad bellum erant instructi, et quos sibi familiarissimos duce-
 bat; et illis qui curribus vehebantur, imperat ut ubi primum signum
 dederit, summa vi in ianuas ferantur. ipse vero mutata voluntate,
 ad Istrum instructo agmine quam celerrime properabat. cum autem

τὸν Ἰστρον καὶ ἐλαύνων. ὡς δὲ ἡμέρα τάχιστα ἐγεγόνει, οὗ-
 τος μὲν οὐκέτι ἐωρᾶτο οὔτε πρὸς τῶν ἐναπολειφθέντων ἐν
 ταῖς ἀμάξαις Παιόνων οὔτε πρὸς τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ οἱ
 ἀμφὶ βασιλέα ὁρῶντες τὸ στρατόπεδον τῶν Παιόνων κενόν τε
 5 εἶναι καὶ ὀλίγους ἐντὸς τῶν ἀμαξῶν ἐναπολειφθῆναι, ἐν θαύ-
 ματι μὲν ἐποιοῦντο, ἀγγέλλει δὲ τις αὐτῷ δρόμῳ ἀφικόμε-
 νος ὡς Παίονες πεφηνγότες εἶεν ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἀμφὶ τὴν
 δεκάτην φυλακὴν. ἐνταῦθα οἱ νεήλυδες ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα
 δρόμῳ ἔθρον ἐπὶ τοὺς ἐν ταῖς ἀμάξαις Παίονας. οὗτοι μὲν C
 10 οὖν ὡς ἦσθοντο ὑπὸ τῶν σφετέρων προδεδομένοι, ἐμάχοντο
 πρὸς τοὺς νεήλυδας ἀξίως λόγου. μετ' οὐ πολὺ δ' οἱ νεήλυ-
 δες ἀνέβησαν ἐπὶ τὰς ἀμάξας, ὑπερέβησαν δὲ τοὺς Παίονας
 πάντα ὁμοῦ κατακαίνοντες. οὗτοι δὲ ἔωθεν μαχόμενοι, περὶ
 πλήθουσαν ἀγορὰν ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐτελεύτησαν. βα-
 15 σιλεύς δὲ ὄρμητο μὲν διώκειν τοὺς Παίονας, προσφερόντων
 αὐτῷ λόγους τῶν στρατηγῶν· οὐ μέντοι προσίετο τοὺς λό-
 γους, ἀναμνησκόμενος οἷα ἐπεπόνθει πρὸς τοῦ Χωνιάτου
 Χασίμης ὁ Μαζαράκεω ἐν τῇ διώξει, ἡγάπα τε τῇ παρουσίᾳ
 τύχῃ αὐτῷ ἐς τὸ βέλτιον καταστῆσαι. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ D
 20 μάχῃ ταύτῃ, ὡς ἐπυθόμην (ἠριθμῆθη γὰρ ὕστερον ἀμφοτέ-
 ρων ὑπὸ τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος), Παιόνων μὲν καὶ Δακῶν
 συναμφοτέρων ἑπτακισχίλιοι καὶ μύριοι, Τούρκων δὲ ἐς τοὺς
 τετρακισχιλίους. τὴν γὰρ διάγνωσιν ῥαδίως ποιοῦνται, καὶ

2. οὔτε — οὔτε] οὔτω — οὔτω. P

dies illuxisset, non amplius apparebat iis Pannonibus, qui relictī erant cum curribus, non procul ab rege submoti. Turci videntes castra hostium esse vacua et paucos admodum cum curribus esse relictos, admirabantur quid hoc sibi vellet. deinde quidam occurrebat, nuntians Pannonēs circa decimam noctis vigiliam fugisse trans Istrum. his auditis peregrini arma capiunt, et cursu ferebantur contra Pannonēs ad currus relictos. hi cum cernerent se a suis desertos et proditos, fortiter praeliabantur, cum desperatio virtutem accenderet adversus peregrinos. nec multo post peregrini currus conscendunt, et per Pannonēs vecti omnes trucidarunt. at Pannonēs per totum diem in conferta hostium turba pugnantes, cum forent viri optimi et fortissimi, tandem occubuere. regem quidem ad persequendos Pannonēs adhortabantur duces: verum is eorum consilia reppulit, cum animo secum reputans quatenam passus esset a Choniate Chasines filius Mazaracis, cum persequeretur Pannonēs. volebat itaque praesenti fortuna melius uti. caesi sunt in isto praelio, ut accepi (utrīnque enim occisi a Triballorum duce postea dinumerati sunt) Pannonum et Dacorum decem et septem millia, Turcorum quattuor millia.

τὰ αἰτήματα αὐτῶν, ἀπό τε τῶν αἰδοίων, περιτεμνομένων τῶν
Τούρκων, καὶ τὸ μὲν τοὺς Παίονας κομᾶν ἐπιεικῶς πάνυ·

V. 153 οἱ δὲ Τοῦρκοι ἔξυρῶνται τὰς κεφαλὰς σὺν τρίχαις τισὶ τῶν
ἐν τοῖς κροτάφοις. βασιλεὺς δὲ ὡς ἀπὸ τῆς μάχης ἐγένετο,
τὰ τε σώματα ἀνελόμενος ἐκέλευσε θάπτειν τοὺς Τούρκους, 5
ἐς τὸν ποταμὸν τὸν Μοράβαν καλούμενον, παρὰ τὸ χεῖλος,
καὶ αὐτὸς συσκευασάμενος ἀπήλαυνεν ἐπ' οἴκου.

P. 196 Ὁ δὲ Ἰωάννης ὡς φεύγων ἀπεχώρει ἐπὶ τὸν Ἰστρον, καὶ
ἐσπέρα ἦν ἀφικομένη ἐπὶ τὸ Σβετζάνιον τοῦ βασιλέως πό-
λιν, διηπόρει ὡς ἀσφαλέστερον κομιζόμενος πρὸς τε τῶν Μυ-10
σῶν μὴ κατὰδηλος γένοιτο, καὶ κινδυνεύσῃ πρὸς τοῦ Τριβαλ-
λῶν ἡγεμόνος ἀλῶναι· εἶδε γὰρ τὸν Γεώργιον, ὡς περιποιή-
σαιτο ἐλεῖν αὐτὸν πολέμιον ὄντα καὶ διάφορον ἐς τὰ μάλιστα.
ἐπεὶ δὲ διασκοπούμενος ἐλογιζετο, ἐδόκει αὐτῷ χωρισθέντα
τοῦ στρατοῦ ἐλαύνειν σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν εὐθὺ ἐπὶ 15
Βελογραδην. ὡς δὲ ἐδόκει αὐτῷ, περὶ δευτέραν φυλακὴν
τῆς νυκτὸς ἐπιλεξάμενος τοὺς ἰδίους αὐτῷ ἐπορεύετο ἄλλην
B ὁδόν. πορευομένη δὲ αἴθις ἐδόκει οἱ καὶ ταύτῃ ἔτι μᾶλλον
κατὰδηλος ἔσεσθαι. πρὶν δὲ ἡμέραν γενέσθαι, νόψ λαβὼν
ὡς μόνος αὐτῶν ἄμεινον σῴζοιτο ἐς τὸν Ἰστρον, χωρὶς γενό-20
μενος περὶ αὐτὸν ἰδίᾳ ἐπορεύετο αὐτὸς πορείαν. ὡς δὲ ἡμέρα

1 κατὰ τὰ διαιτήματα? 2. καὶ τῷ τοὺς μὲν Π.? 12.
ἦδει? et περὶ πολλοῦ ἄν ποιήσαιτο?

nam facile dignoscuntur a reliquis Turci, cum omnes sint circumcisi. praeterea Pannonnes admodum decenter capillos nutriunt, Turci vero raduntur, relictis quibusdam circa tempora capillis. rex cum excessisset praelio, tollere iussit cadavera occisorum. Turcos sepulturae mandari curavit, iuxta flumen Morabam prope ripam.

Ioannes autem fugiens festinabat ad Istrum. vesperi advenit Sbetzanium urbem regis. in ambiguo autem erat quomodo tutius profectionem facere posset, ne cognosceretur a Mysiis, et in periculum deinde veniret ut caperetur a Triballorum duce. haud enim Choniatem fugiebat, Georgium, cum quo sibi inimicitiae erant gravissimae, id parare ut ipsum caperet. secum autem omnia diligentius reputanti et expendenti visum est ut segregatus ab reliquo exercitu cum paucis recta pergeret Belgradum. hoc cum statuisset Choniates, secunda noctis vigilia, amicissimos suos et familiarissimos assumens, alia gradiebatur via. cum in hunc modum profectionem facerent, putabat se magis cognosci posse. antequam igitur dies adveniret, omnia secum in animo volvens deliberabat. tandem decrevit consultissimum esse, si incolumis praesens discrimen evitare velit, ut solus a suis separatus iter ingrederetur. exorto iam die, cum solus

ἐγένετο, καταβαίνει τε ἀπὸ τοῦ ἵππου, καὶ πεζῇ πορευόμενος
 ἀφικνεῖται ἐπὶ λόφον τινά, καὶ θεασάμενος Τούρκον ταύτη
 που ἐξελαύνοντα καταφεύγει ἐπὶ τὸ ἔλος ὕδατος πληῆρες καὶ
 ἐπὶ πολὺ διήκον. ἐπεὶ δὲ προῆλθεν, ἀφικνεῖται πρὸς τὴν τοῦ
 5 Γεωργίου χώραν, καὶ περιτυχῶν Τριβαλλοῖς ἐζήτει γενέσθαι
 οἱ τῆς ὕδου ὀδηγούς, καὶ μισθὸν αὐτοῖς τῆς ὁδοῦ παρέχε-
 σθαι. οἱ δέ, ὡς ὑπέσχοντο ἐξηγεῖσθαι αὐτῷ τὴν ὁδόν, ἐπε-
 βούλενον ἀνελεῖν. ἐνταῦθα, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς, συλλαμβάνουσι
 τε αὐτὸν ὡς ἀποκτενοῦντες. ὁ δὲ ὡς ᾔσθετο, σπασάμενός τὸ
 10 ζῆφος τοῦ Τριβαλλοῦ, ὡς οἱ ἐν καιρῷ ἦν, παίει μὲν τὸν ἕνα
 κατὰ τὸν ὄμωμον καὶ καταβάλλει. ὁ δὲ ἕτερος φεύγων ἄγχοτο.
 ἐν δὲ τούτῳ πνυθάνομενος ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμῶν ὡς ὁ Χω-
 νιάτης ἤτηθεῖς πρὸς τοῦ βασιλέως ἀπελαύνει, ἔπεμπε κήρυκα
 περιωγγέλλοντα τοῖς ἑαυτοῦ ὡς μηδενὶ Παιόνων ἐπιτρέποιεν
 15 διαβαίνειν τὴν χώραν, πρὶν δὴ πνυθάνοιτο [καὶ ἐς ὄψιν ἄγειν
 αὐτὸν] καὶ ὅστις τε εἴη καὶ ποῦ πορεύοιτο, καὶ τοὺς μὲν ἄλ-
 λους εἶν διέμειναι, τὸν δὲ Χωνιάτην συλλαβόντας ἄγειν παρ' ὁ
 ἑαυτὸν. οὗτος μὲν ταῦτα περιήγγελλεν, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς
 ἐν τῇ χώρᾳ προαγόρευόντες, ὄντινα ἂν λάβοιεν τῶν Παιόνων,
 20 ἄγειν παρ' ἑαυτοὺς ἐπιδεικνύοντας, καὶ ὅστις ἄλλη ποιῶν
 ἀλώσοιτο, ὡς κακίστῳ θανάτῳ ἀπολούμενος. ἐνταῦθα ὁ Χω-
 νιάτης, ὡς ἀπὸ λιμοῦ ἀπαγορευῶν διηπόρει ὅποι τραπόμενος

iter faceret, ex equo descendens pedes pervenit ad collem quendam.
 videns autem Turcum hostiliter oberrantem, confugit in paludem aqua
 plenam, quae in longum extendebatur. deinde cum ex palude pro-
 cessisset, pervenit in Georgii regionem. incidens autem in Triballos
 quosdam, eos sibi itineris duces parare volebat, promittens se ipsis
 mercedem daturum. illi autem, quemadmodum promiserat Choniatēs,
 itineris duces facti, eum in itinere per insidias truncare nitentur.
 eum igitur quasi interfectori comprehendunt. qui ut rem sensit,
 stringens gladium, Triballum illico stravit, cum eum in humerum vul-
 nerasset. alter autem fuga sibi consulens evasit. interea Triballo-
 rum princeps cum comperisset Choniatem ab Amurate victum fugam
 arripuisse, misit praeconem, qui suis nuntiaret ut nulli Pannoni re-
 gionem transire concederent prius quam interrogassent quisnam esset
 et quo abiret. reliquos quidem paterentur incolumes et inviolatos
 abire: verum si invenissent Choniatem, eum capere et ad se adducere
 iubebantur. principes itaque regionis suis edicunt, quemcunque Pan-
 nonem nacti fuerint, ad magistratus perducant, ut videant quis-
 nam sit. qui aliter fecerit et huic edicto non paruerit, eum igno-
 miniosissima morte periturum. Choniatēs igitur fame deficiens, quo-
 nam se verteret nesciebat. venit igitur in quendam Triballorum lo-

γένοιτο, ἀφικνεῖται ἐπὶ τινὰ χώραν τῶν Τριβαλλῶν. καὶ ἐν-
 ταῦθα ὡς ἑώρακει Τριβαλλοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους, ἦεν
 ἐπὶ τούτους δεησόμενος ἐπιδοθῆναι οἱ ἄρτον. ὡς δὲ εἶδον
 P. 197 ἄνδρα Παίονα ἐπιστάντα σφίσι ζητεῖν ἄρτον, ἔφρασαν “ἀλλ’
 ὦ ξένε, ἄρτος μέντοι ὅδε σοι ἔτοιμος, χρεῶν δὲ ἔστιν ἐπὶ 5
 τὸν τῆς πόλεως ἄρχοντα ἄγοντας δὴ ἡμᾶς ἐπιδείκνυναι, καὶ
 ἐπειδὴν θεάσεται, ἀποπέμψει δὴ πάλιν οὗτος ἐπὶ τὴν σαντοῦ
 χώραν. οὐ γὰρ κακόν τι πρὸς αὐτοῦ πείσῃ ἂν οὐδ’ ὀτιοῦν,
 ἀλλὰ Ἰωάννην τὸν τοῦ Χωνιάτου ζήτησις, οἶμαι, γίνεται·
 τοὺς δ’ ἄλλους τῶν Παίωνων ὅσοι διεξελάνουσιν ἐντεῦθεν, ἐν 10
 V. 154 οὐδενὶ λόγῳ ποιοῦνται.” ταῦτα λέγοντες ὡς οὐ μεθίοντο αὐτοῦ
 ἀλλ’ ἰσχυρῶς τε ἤπιοντο, ἀναγκάζεται τῷ πρεσβυτέρῳ μνηῦσαι
 τε ἑαυτὸν ὡς εἶη ὁ Χωνιάτης. καὶ ἐπηγγέλλετο μέγαρα δοῦ-
 Β ναι αὐτῷ ξενία τε καὶ χρήματα καὶ χώραν, εἰ ἐπὶ Βελογραδὴν
 ἀγάγοι σῶον, ὑπὸ μηδενὸς τῶν Τριβαλλῶν ὀφθέντα. ὁ μὲν 15
 οὖν πρεσβύτερος ὡς ἔγνω τε αὐτόν, ὑπεδέξατο αἰσινῆ ἐς τὴν
 χώραν ἀπάξειν, τοῖς τε ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἐξείπων ὅστις εἶη,
 προηγόρευε μηδαμῆ ἰόντας ὁμολογῆσαι τὸν ἄνδρα. ἐσπέρας
 δὲ γενομένης ἀπήγαγον ἐς τὸ οἴκημα; ἐν τῷ ἄχρῳα τε ἦν
 σφίσι καὶ ὑποζύγια, καὶ ἐνέμενον τῇ ὑστεραία συνσκευασάμε- 20
 νοι ἀπάγειν ἐπὶ Μπελογραδὴν. τῇ δὲ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν δια-
 φορᾷ γενομένων τῶν ἀδελφῶν ἐξαγορεύει τις τούτων τῷ τῆς

9. Ἰωάννην τὸν] Ἰωάννου?

cum. ibi cum videret quosdam Triballos terram colere, ad eos iter flectebat, petens sibi panem dari. ut conspicati sunt agricolae virum Pannonem adesse et panem quaerere, dixerunt “at, o hospes, panis quidam tibi in promptu est: verum necessitas postulat ut te perducamus ad magistratum urbis, qui quis sis excutiat. magistratus ubi te viderit, continuo ad regionem tuam te abire sinet; nec quicquam mali ab eo patieris. nam (opinor) Choniatem quaerunt. reliquos Pannonες qui huc pergunt, dimittunt, nullum eorum respectum agentes.” agricolae cum haec dicerent, eum haud dimittebant. verum eum fortius comprehendentes efficiunt ut confiteretur seniori, necessitate subactus, se esse Ioannem Choniatem. pollicebaturque magna hospitalitatis munera, opesque et agros se daturum dicebat, si ductus fuisset inviolatus et ab nullo Triballo visus Belgradum. senior quidem virum agnovit, eumque suscepit traducendum in regionem suam illaesum. fratribus autem suis quisnam esset vir ille indicavit, praecipiens ne quoquam abirent et quis vir ille esset enuntiarent. vespere facto virum deduxerunt in eam domum in qua paleas et iumenta asservabant, et diem crastinum expectabant, ut Choniatem omnibus apparatis abducerent Belgradum. eo autem die dissensio exorta est in-

πόλεως ἄρχοντι, καὶ λαβῶν τοὺς θεράποντας ἄγει ἐπὶ τὸ οἶ-
 κημα, ἐν ᾧ ἦν ὁ Χωνιάτης ἐν τοῖς τῶν ἀγύρων οἰκήμασι. καὶ
 λαβόντες ἀπήγαγον παρὰ τὸν τῆς πόλεως ἄρχοντα. ὁ δὲ C
 ἔπεμπε δέσμιον ἀγόμενον παρὰ τὸν ἡγεμόνα, καὶ ἤγγειλεν ὡς
 5 ἑάλω ἐν χόρτῳ κεκρυμμένος. ὁ μὲν οὖν ἡγεμών, ὡς ἤχθη
 παρ' ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης, εἰς φυλακὴν ποιησάμενος ἀντείχεν
 ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ ἀκροπόλει. ὁ δὲ πείθει τὸν τε ἄρ-
 χοντα τῆς ἀκροπόλεως καὶ τὴν φρουρὰν ἐπιθέσθαι ἅμα αὐτῷ
 τῷ ἡγεμόνι καὶ καταλαβεῖν τὴν πόλιν. ἔξενεγκόντος δὲ τινος
 10 τῶν συνειδύτων τὴν ἐπιβουλήν, καταφανῆ ἐγένετο τὰ τῶν ἐν
 τῇ φρουρᾷ, καὶ οἱ μὲν ἀπώλοντο, Ἰωάννης δὲ ἐπιγαμίαν αὐ-
 τῷ ποιησάμενος, καὶ ἄρμოსάμενος τὸν παῖδα αὐτοῦ, ἀπέπεμ- D
 ψεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐς Βουδην.

Καὶ περὶ μὲν τὴν τῶν Παιόνων ἐκστρατείαν ἡγουμένον
 15 τοῦ Χωνιάτου τσαῦτα ἐγένετο καὶ ἐν τέλει τούτῳ ἔσχειο.
 Ἀμουράτης δὲ ὡς ἐπανήκει ἐς τὰ βασίλεια, οὐ πολλῶ ὕστε-
 ρον ὄρμητο μὲν ἐπὶ Βυζάντιον στρατεύεσθαι, τελευτήσαντος
 δὲ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως Ἰωάννου, καὶ ἐπὶ Κωνσταντῖνον
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὡς ἐχώρησεν ἡ βασιλεία. ἐπεὶ τε γὰρ
 20 ἔτελεύτησεν, ὄρμητο μὲν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δημήτριος ἐπὶ
 τὴν βασιλείαν, διεκωλύθη δὲ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῆς

6. κατεῖχεν?

ter fratres. hinc unus de numero fratrum commotus indicavit urbis
 magistratui ubinam esset Choniates. assumptis itaque ministris per-
 gebant ad domum, in qua erat Choniates latitans in palearum rece-
 ptaculis, eumque captum abduxerunt ad urbis magistratum. magi-
 stratus autem eum vinctum deduci curavit ad praesidem, significavit-
 que eum esse deprehensum latitantem in foeno. praeses, cum adduc-
 tus esset Choniates, eum in carcerem coniectum ad tempus aliquod
 in arce detinuit. at Choniates persuasit principi arcis et custodibus,
 ut simul cum ipso insurgant hostiliter contra praesidem et urbem
 occupent. cum quidam rei quae parabatur conscius insidias patefe-
 cisset, etiam quid custodes sive praesidarii milites molirentur cog-
 nitum est. verum hi occisi sunt omnes. Ioannes autem affinitatem
 iungens cum illo, filiam suam filio eius in matrimonium collocando,
 remissus est Budam in regnum suum.

Et quidem haec contingere in expeditione quam Pannonες sum-
 pserunt adversus Turcos, duce Choniate; eaque expeditio quem di-
 ximus finem consecuta est. Amurates reversus in regni sui sedem
 non multo post bellum Byzantio inferebat. Graecorum rege Ioanne
 defuncto, in Constantinum, defuncti fratrem, regni successio devenit.
 nam Ioanne mortuo frater eius Demetrius in regni successionem fes-
 tinabat. verum prohibitus est ab oppidanis, matre, arbitris, et ab

- P. 198 μητρὸς καὶ μεσιτῶν καὶ τοῦ δήμου καὶ τῶν μεσαζόντων, Καντακουζηνοῦ τε καὶ Νοταρά, δεδιότων μὴ ἀφικομένου ἐπὶ τὴν βασιλείαν τούτου ἐπαγάγη ὁ Κωνσταντῖνος στρατὸν ἐπήλυθα, καὶ σφίσι ἀπόλοιτο ἡ ἀρχή τε καὶ τὰ πράγματα. ἀνέμενον δὴ διὰ ταῦτα ἔλθειν τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ οὐκ ἐπέτρε- 5 πον τῷ Δημητρίῳ παριέναι ἐς τὴν βασιλείαν. ἔτυχε δὲ τότε προπαραγενόμενος ἐς Βυζάντιον καὶ Θωμᾶς ὁ νεώτερος ἀδελφός, περιόντα ἔτι οἴόμενος καταλήψεσθαι τὸν βασιλεῖα, καὶ χρηματίσων περὶ ἐνίων ὧν προσεδεῖτο τοῦ βασιλέως. οὗτος μὲν οὖν ἐτελεύτα, καὶ οὐκείι ζῶντα κατέλαβεν, εὗρε δὲ τὰ 10 πράγματα καταστάνατα ἐς διαφορὰν καὶ αὐτὸς τε κατέστη ἐς Β διαφορὰν Δημητρίῳ τῷ ἀδελφῷ περὶ τῆς βασιλείας. ἀφικομένου δὲ αὐτοῦ ἐς Βυζάντιον οὐ πολλῆ ὕστερον τοῦ Κωνσταντίνου, διείλοντο σφίσι τὴν Πελοπόννησον, καὶ ὄρκια ἐπὶ τῇ νομῇ ταύτῃ πρὸς ἀλλήλους ἐτάμοντο, ἐμπεδοῦντες τὴν δια- 15 νομήν. ὁ μέντοι νεώτερος ἀδελφὸς πρότερος ἀφικόμενος νηὶ ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφίστα τε τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις πρὸς ἑαυτὸν παρὰ τοὺς ὄρκους, καὶ προσλαβόμενος τοὺς Πελοποννησίους τοὺς συναφεστῶτας ἐπολέμει πρὸς Δημήτριον τὸν V. 155 ἀδελφόν. ὁ δὲ ἐπαγόμενος τοῦ βασιλέως στρατὸν, ἐπιδιαπραξα- 20 μένου τοῦ τῆς γυναικὸς ἀδελφοῦ Ἀσάνεω, τὸν τε ἀδελφὸν ἠγάγκασεν ἐς ὁμολογίαν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ ἐπετράποντο δι-

8. περιόντα P. 9. οὕτως P.

Cantacuzeno Notaraque, qui arbitrorum partibus fungebantur. timebant enim, si is assequeretur regnum, fore ut Constantinus exercitum peregrinum adducat, et sic regnum regnique res interituras expectarunt itaque Constantini adventum, nec permiserunt Demetrio ut regnum susciperet. ea tempestate Byzantium venerat et Thomas frater iunior, putans se regem adhuc superstitem inventurum. volebat enim quaedam cum eo, in quibus eius opera indigebat, colloqui. verum rex mortuus erat, nec eum adhuc viventem invenire potuit. reperit tamen maximam discordiam, quae exorta erat propter Demetrium regnum Byzantium affectantem. Constantino haud multo post Byzantium adveniente Peloponnesum inter se dividerunt, et iurisiurandi religio interposita est ne postmodum divisionem illam violarent. verum frater iunior prior navi in Peloponnesum vectus urbes Peloponnesiacas contra divisionis iusiurandum ad defectionem sollicitabat; et adhibitis Peloponnesiacis, qui ad ipsum confluerant, bellum gerebat cum fratre suo Demetrio. qui adducto exercitu regis Turcorum, cum ad eam rem operam suam locaret uxoris frater Asanes, fratrem coëgit secum pacem pangere, cum utrinque rem totam per-

αιτητῆ σφῶν τῷ ἀδελφῷ Βυζαντίου βασιλεῖ, περὶ τε τῆς χώ- C
ρας ὁμήρους δόντες ἀλλήλοις καὶ πιστά.

Ἐν ᾧ δὴ ταῦτα ἐγένετο, Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω παῖς 1451
τελευτᾷ ἐν συμποσίῳ, ὑπὸ οἴνου γενόμενος ἀπόπληκτος. ἐβα- d.2. Feb
5 σίλευε δὲ ἔτη δύο καὶ τριάκοντα. κατέλιπε δὲ βασιλέα Με-
χμέτη τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ παῖδα ἕτερον ἐκ τῆς γυναικὸς αὐ-
τοῦ, τῆς Σπενδέρεω θυγατρὸς, ἀνὴρ ἐπιεικῆς τε γενόμενος
καὶ τὴν τύχην οὐκ ἀδόκιμος. ἀμυνόμενος δὲ ἐπολέμει, οὐχ
ὑπάρχων ἀδικίας, ἀλλ' ἐς τὸν ὑπάρξαντα αὐτίκα ἐπιὼν ἐστρα-
10 τεύετο, καὶ ὁπότε μὴ τις αὐτὸν προουκαλεῖτο ἐπὶ πόλεμον, οὐ
πάνυ τι προουθυμείτο στρατεύεσθαι, οὐκ ἐς τοῦτο ὄκνου ἦκων,
ἀλλ' ἀμυνόμενος μὲν ἐδικαίου καὶ χειμῶνος καὶ ἐς τὰ χαλε- D
πώτατα προϊέναι καὶ μηδένα ὑπολογίζεσθαι μήτε πόνον μήτε
αὐτῷ κίνδυνον.

15 Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε, κατέστη ἐς τὴν βασιλείαν Μεχμέ-
της. καὶ αὐτίκα μὲν ἐν τῇ Ἀμουράτειω τελευτῇ οἱ ἐν τῇ
Ἀδριανοῦ πόλει νεήλυδες συνίσταντο ἀλλήλοις ὡς τῇ πόλει
ἐπιθησόμενοι, καὶ ἐκτός τε τῆς πόλεως συναθροισθέντες ἐβου-
λεύοντο ὅποι τῆς πόλεως ἐπιθοῖντο καὶ σφίσι χρήματα πο-
20 ρίσαιντο ἀπὸ τούτου. ἐνταῦθα δὲ Χαλίλης ὁ Πραΐμεω τῶν
θυρῶν τοὺς λοιποὺς ἐξοπλισάμενος, καὶ ἀπειλήσας, ἂν μὴ τὰ
ὄπλα κατάθωιντο, μέγα τι κακὸν αὐτοῖς ἔσεσθαι ἀπὸ τούτου,

mitterent arbitrio fratris regis Cpolitani transigendam, obsides fidem-
que invicem propter regionem dantes.

Sub idem tempus quo haec gesta sunt, Amurates Mechemetis filius
mortem obiit, in convivio ictus apoplexia, quam nimia vini concive-
rat copia. regnavit autem annis triginta duobus. regni successorem
reliquit Mechemetem filium suum. habuit et alterum filium, quem
tulit ex uxore sua Spenderae filia Amurates, vir iusti aequique exi-
mius cultor. usus est fortunae aura non admodum adversa. provo-
catus, ut se defenderet, bella occipiebat. lacessitus confestim in ar-
mis erat: non autem iniuriis irritatus bellum aegre suscipiebat. nec
id ignaviae adscripseris. nam si vis hostilis propulsanda erat, nec
hieme cunctatur per loca asperrima incedere, nec pensi quicquam fa-
cere vel labores vel pericula.

Hoc autem defuncto regni moderamen nactus est Mechemetes. at
quamprimum mortem Amuratis acceperunt peregrini qui Adrianopoli
erant, inter se coniurarunt ut urbem eam caperent. in unum autem
locum extra urbem collecti deliberabant ubi vel quomodo urbem aggre-
derentur, ut hinc opes plurimas colligerent. verum Chatites Priami filius
reliquos ianuarum milites arma capere iubet; et illis minatur, ni con-

P. 199 ἐπειδὴ δὲ κατέθεντο τὰ ὄπλα, καὶ διέλυσε τὸν σύλλογον, ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ φάμενος ταῦτα ποιεῖν τοίτους. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀφικόμενος ἀπὸ τῆς Ἀσίας Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν βασιλείαν καθίστη τε τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ ἢ αὐτῷ ἐδόκει πρὸς τὰ παρόντα ξύμφορα ἔσθθαι, καὶ τοῖς τε Ἑλλησι σπονδὰς 5 ἐποιεῖτο καὶ δέδοκε τὴν τῆς Ἀσίας παράλιον. καὶ δὴ καὶ τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι εἰρήνην ἐποιεῖτο, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, γυναῖκα τοῦ Ἀμουράτεω μητριαν δὲ αὐτοῦ, αὐτίκα ἔπεμπε τῷ πατρὶ χαριζόμενος, καὶ χώραν ἐπεδίδου ὄσσην ἐκτίησαιο. τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν παριῶν 10 Β ἀνείλεν, ὕδατι ἐπιστομώσας αὐτοῦ τὴν ἐμπνοήν. ἀνείλε δὲ τοῦτον οἰνοχόος αὐτοῦ. Σαραπτάρης ὄνομα ἦν τούτῳ, ὃς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτησε. τοῦτον μὲν οὖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταύτῃ διεχορήσαιο. τὴν δὲ ἑτέραν τοῦ Ἀμουράτεω γυ- 15 ναῖκα, Σπενδέρεω θυγατέρα, ἡρμόσατο ἀνδρὶ μέγιστον δυνα- μένῳ ἐν ταῖς θύραις, τοῦνομα Ἰσάκῳ, ὃν στρατηγὸν ἀπέδειξε τῆς Ἀσίας καὶ ἐφιλοφρονεῖτο αὐτὸν ἐς τὰ μάλιστα. καὶ τοῖς τε ἀπὸ Πελοποννήσου πρέσβεσι σπονδὰς ἐποιήσαιο.

Τελευτήσαντος δὲ δὴ Ἀμουράτεω Καραμᾶνος ὁ Ἀλιζούριος καὶ πρότερον μὲν εἶη ταράσσω, ὅπως τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ 20 Ἐὰριστάμενα συσταίῃ τε ἐπὶ τοὺς Ὀτουμανίδας καὶ αὐτὸς διὰ τοῦτο ἐπὶ μέγα χωρήσει δυνάμεως, ἐταράσσετο μεγάλως τὰ

9. ἡτήσαιο R   12. Σαραπτάρης] hoc nomen ante οἰνοχόος P
20. ἦει? an αἶε?

tinuo arma ponerent, exitium. cum autem arma deposuissent, concionem dimisit, dicens eos nequaquam ex bona causa istud moliri. nec multo post ex Asia adveniens Mechemetes Amuratis filius ad regni gubernacula, rebus eam formam induxit quam in praesentiarum utilissimam fore rebatur. cum Graecis foedera sauxit, iisque maritimam Asiae regionem concessit. etiam cum Triballorum principe pacem fecit, cui filiam, Amuratis uxorem, ipsius vero novercam, remisit, putans se ei rem gratam facere. regionem eidem quantam antea contulit. fratrem suum, cum regni moderamen suscepisset, peremit, cum aqua infusa spiritum eius interclusisset. hunc autem interfecit regis pincerna nomine Saraptares, qui haud multo post fato functus est. fratrem suum in hunc modum e medio sustulit. Amuratis alteram uxorem, Spenderae filiam, in matrimonium collocavit viro in ianuis potentissimo, quem Isaacum nominabant. hunc plurimum diligebat, eumque Asiae ducem declaravit. foedus percussit quoque cum legatis, qui ab Peloponneso advenerant.

Mortuo Amurate Caramanus Halisurius, qui iam antea non cessabat Asianos incitare ut deficerent ab Turcis et contra Otomanidas bellum susciperent, sperans eo modo se maximam potentiam nacturum,

ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα. καὶ στρατὸν ἀγόμενος ἐπὶ τὴν βασι-
 λέως χώραν ἐληίζετο τὴν χώραν καὶ ὑποζύγια. Μεχμέτης δὲ
 ὡς ἐπύθειτο Καραμαῖνον ληίζεσθαι τὴν χώραν αὐτοῦ, οὐκ
 ἠνέσχετο καὶ εὐθύς ἐστρατεύετο. καταλιπὼν δὲ Σαραζιήν
 5 τῶν θυρῶν πρυτανέα, ἐπιτήδειόν τε αὐτῷ ὄντα, καὶ ἐς τὴν
 Ἀσίαν διαβὰς ἤλανθεν ἐπὶ Καραμαῖνον καὶ ἐπὶ τὴν χώραν
 αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐξέλιπε μὲν τὴν χώραν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων, V. 156
 ὡς καὶ πρότερον εἰώθει ἀπιέναι, ἐπρεσβεύσατο δὲ συμβου-
 λεύσαντος Χαλίλεω τοῦ Πραΐμεω, καὶ ἐς ὁμολογίαν ἀφικό-
 10 μενος ὑπουργεῖν αὐτῷ ὧν ἂν δέοιτο καὶ τὸ Κανδελόρον ἀπο- D
 διδόναι ἔφη ἐτοιμος εἶναι. ὁ δὲ ἐπύθειτό τε καὶ ἐποιεῖτο τὰς
 σπονδάς.

Καὶ ὑποστρέφων, ὡς ἐν τῇ Καλλιουπόλει ἐγένετο, ἀρι-
 15 θμὸν ἐπεζήτητε τῶν νεηλύδων, ὅσοι ἀπῆσαν καὶ οὐ παρεγένοντο ἐς
 τὴν ἐξέλευσιν ταύτην, καὶ τὸν μὲν ἄρχοντα αὐτῶν Ἀγιαπάσαν
 καλούμενον λυμηνάμενος μάστιξιν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τιμῆς, τοὺς
 δὲ δεκαδόχους καὶ εὐνούχους καὶ πεντηκοντάρχους, ὧν ἀπῆ-
 σαν οἱ νεηλῦδες, πρῶτον μὲν μαστιγώσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τι-
 20 μῆς. ταῦτα δὲ ἐποιεῖ, ὅτι αὐτῷ οὐκ ἐδήλωσαν στρατενομένῳ
 ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὅστις τε παρεῖη καὶ ὅστις τε ἀπὼν τυγ- P. 200
 χάνει. ἱερακοφόρους μὲν τοῦ πατρὸς ἑπτακισχιλίους ἔπαυσεν
 αὐτοὺς ἐκ τῆς τάξεως, καὶ προσετίθει ἐς τὸν στρατὸν παρα-

16. ἐξέλαβεν P

17. ὧν] ὡς P

etiam eo tempore Asianos plurimum ad defectionem accendebat. in-
 gressus itaque cum exercitu regis regionem eam populabatur et iu-
 mentorum praedas agebat. Mechemetes ut audivit Caramanum suam
 vastare regionem, rei indignitatem non ferens illico arma cepit et
 relinquens Saraziem ianuarum principem, cum quo sibi artissima in-
 tervenerat familiaritas, transgressus est in Asiam, bellumque Caramano
 indixit, eiusque regionem evastavit. Caramanus regionem deserens
 in montium cacumina, quemadmodum antea consueverat, se recepit.
 verum postea legatos misit ad regem, suadente Chatite filio Priami,
 dicens, si pacem daret, se, ubicunque usui esse possit, ipsi ministra-
 turum. praeterea se paratum esse confitebatur restituere Candelorum.
 quae ubi intellexit rex, eum in foedus admisit.

Reversus deinde, cum venisset Calliopolim, peregrinorum numerum,
 qui in eam expeditionem non venerant, inquirebat. ducem autem
 eorum, cui nomen erat Hagiapases, flagris caedens munere suo abire
 iussit: eunuchos autem, et eos qui decem quique quinquaginta mili-
 tibus praeerant, quorum peregrinis aberant, prius verberibus caesos
 munere suo removit. poenas autem istas propterea dederunt, quod regi
 contra Caramanum pergenti non indicassent quinam adessent quive ab-
 essent. septem milia virorum erant, qui curabant accipitres regios; quos

γίγνεσθαι αὐτῷ ἐξελαύνοντι. καὶ τοὺς τε αὖ κυνῶν ἐπιστά-
 τας καὶ τούτους ἐξήλασεν ἐκ τῆς τάξεως, φάμενος πλὴν ἐκα-
 τὸν τοιούτων καὶ ἱερακοφόρων πεντακοσίων μὴ προσδεῖσθαι
 αὐτὸν ἐπὶ πλέον, οὐδὲ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἦκειν ὥστε ἀγ-
 γοὺς τούτους τρέφειν ἐπὶ ματαίῳ καὶ καινοπρεπεῖ πράγματι. 5

Τῷ μὲν οὖν Πελοποννησίων ἡγεμόνι τῷ Δημητρίῳ συ-
 νεμάχει πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἔτι διαφερόμενον, καὶ οὐκ ἐπέ-
 τρεπε τὴν χώραν τῷ ἀδελφῷ. καὶ τὸν γε Τουραχάνη ἔπεμπε
 Β συμμαχοῦντά τε αὐτῷ καὶ τὸν Ἴσθμὸν τέλεον καθαιρήσονται.
 Θῶμας μὲν οὖν ξυνέβη τῷ ἀδελφῷ, ἐφ' ᾧ τοῦ λοιποῦ ξένους 10
 τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ Καλαμίταν πόλιν παρε-
 χόμενος ἀντὶ τῆς τῶν Σκορτῶν χώρας, ἣν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
 τοῦ ἀφελόμενος εἶχε.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο, καὶ Τζαγνισᾶ τῷ Κυ-
 ραισοῦφω παιδὶ πρεσβείαν ἐς αὐτὸν πέμψαντι, καὶ αἰτου- 15
 μένῳ ὥστε μὴ τὴν περὶ Σεβάστειαν χώραν ληΐζεσθαι, ...
 βουτύρου τε χιλίας καμήλους, καὶ ἐμέλησε μὲν πόλεμον αὐτῷ
 C προειπόντα ἐλαύνειν. Τζαγνισᾶς δὲ οὗτος, ὡς καὶ πρότερόν
 μοι ἐδηλοῦτο, τελῶν ἐς τοὺς μέλανας Μαυροπροβατάντας οὐ-
 τω καλουμένους, τοὺς Καραισοῦφω παῖδας τὴν τε Δαβριζίην 20
 ἀφελόμενος συνήλασέ τε αὐτοὺς ἐπὶ Σαματίην πόλιν. ὠρ-
 μητο δὲ ἀπὸ Παγδατίας τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ἐπολιόρκει, καὶ
 τὴν Ἀρμενίων χώραν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἐς τὴν Ἐρζι-

11. ἀλλήλους P

isto ex ordine deturbavit et milites esse iussit. etiam canum curatores
 ab isto officio movit, inquiens sibi sufficere centum viros, qui canes,
 et quingentos, qui accipitres curent. nec se eo stultitiae processu-
 rum ut velit alere hominum tantam multitudinem propter rem quan-
 dam vanam et novam.

Adiuvit Demetrium Peloponnesiacum principem in eo bello quod
 cum fratre gessit, cui regione cedere recusabat. misit ei auxilio Tu-
 ranchanem, ut Isthmum penitus destrueret. Thomas quidem in gra-
 tiam rediit cum fratre, ut in posterum inter se amici et hospites fo-
 rent. urbem Calamatam ei dedit pro Scortorum regione, quam fra-
 tri ademptam possidebat.

Haec quidem hactenus. Tzanises Cariasuphis filius legationem
 misit ad regem, petens ne regionem Sebastiae finitimam popularetur.
 * * * * * butyri et mille camelos. caeterum omisit bello eum pe-
 tere, quamvis prior bellum indixisset hostis. Tzanizes autem ille per-
 tinet, ut supra memoravimus, ad nigros Mauroprobatantes dictos, qui
 Cariasuphis filios privatos Dabriza compulit in Samatiam urbem; quos
 profectus a Pagdacia Babylone obsidione premebat. deinde subiugans
 Armeniam, exercitum movit contra Erzeganam Armenorum re-

γανή τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία ἐπελαύνων παρεστήσατο,
 ἔχων στρατὸν ἀμφὶ τὰς ὀκτὼ μυριάδας ἰππέας. καὶ ἐπελαύ-
 ρων οὗτος ἐς τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν χώραν τοῦ Μεχμέτεω
 ἐληξίετο. οἱ μὲν οὖν περὶ Σεβάστειαν, ὥστε σφῶν τὴν χώ-
 5 ραν μὴ φέρειν αὐτόν, βουτύρον τε ἰκαίᾳ φορτία ἐφέροντο
 καὶ αἰνῆ τὴν χώραν ἐνέμοντο. [ἐπὶ] τούτου μὲν οὖν τὴν
 χώραν τοῦ Καραισούφειω παιδὸς Τζοκίης τῶν Τεμήρεω ἀπο-
 γόνων, ὠρμημέτος ἀπὸ Σεμαρχάνδης κατεστρέφετο, καὶ τὴν
 τε Παγδατίνην πόλιν τῆς Βαβυλῶνος ἐπολιόρκει, ὡς ἐν τοῖς
 10 ἔμπροσθέν μοι ἐλέγετο, καὶ Χασάνην τὸν μακρὸν καλούμενον
 ἐς τήνδε τὴν κάτω Ἀσίαν καὶ ἐπὶ Ἀρμενίαν πέμπων τὰ ἐς
 τὴν χώραν ὑποχείρια ἐποιεῖτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον
 ἐγένετο.

giam sedem, eamque occupavit, habens in suo exercitu circiter octo
 myriades hominum. hinc movens ingressus est in Asiam, et Mech-
 metis regionem vastare aggressus est. qui circa Sebastiam colebant, ne
 ipsorum regio vastaretur, butyri magna onera portabant, et suam re-
 gionem a populationibus illaesam retinebant. Tzokies unus de nu-
 mero Temiris nepotum, profectus ad Semarchanda, eam Cariasuphis
 filii regionem subegit. praeterea Pagdaciā Babylonis urbem, ut su-
 pra edocuimus, obsidione cinxit. Chasanem cognomento Longum in
 inferiorem Asiam et Armeniam mittens, omnia quae ad istam regio-
 nem pertinebant in potestatem accepit. haec quidem hactenus

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ

ΑΘΗΝΑΙΟΤ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER OCTAVUS.

1452 P. 201 V. 157 Τοῦ δὲ ἐπιγινομένου θέρους Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω, παρ-
ρασκευασάμενος ἄσβεστον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὡς πλεῖστον, ἠκοδόμει
τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὴν Προποντίδα ἐν τῷ Βοσπόρῳ, ἣ
στενωτάτον ἐστὶ διαβῆναι ἀπὸ Ἀσίας, πολίχνην Λαιμοκοπίην
καλουμένην. καὶ σύμπαντας μὲν συνήθροισεν ἐνταῦθα τοὺς 5
τε ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ ἐπιδιελόμενος ἐς μοί-
ρας τὴν πολίχνην ταύτην τοῖς τε στρατηγοῖς καὶ ὑπάρχοις
ἠκοδόμει. τοῦτο δὲ ἐποίησεν ὥστε ἀσφαλῆ αὐτῷ εἶναι τὴν ἐς

Appetente iam aestate Mechemetes Amuratis filius, praeparans in Asia plurimum calcis, condere instituebat in Europa, iuxta Propontidem in Bosporo, qua via ad transfretandum ex Asia artissima est, urbem Laemocopiam nuncupatam. universos qui in Europa et Asia erant, ad id opus percipiendum evocabat. qui cum impigre advenissent, aedificare auspicati sunt, cum prius in singulos duces et praefectos opus universum fuisset distributum. causa quae regem ad eam ur-

τὴν Ἀσίαν διάβασιν, καὶ μὴ τοὺς ἐσπερίους δύνασθαι ἐπιόν-
 τας τριήρεσι διακωλύειν αὐτῷ τὴν διάβασιν καὶ καινοτομεῖ-
 σθαι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ αὐτῷ πράγματα. μέγα δὲ προσφέρειν P. 202
 αὐτῷ ἔμελλε καὶ ἐς τὴν Βυζαντίου πολιορκίαν. ὤκοδόμει δὲ
 5 πύργους τρεῖς μεγίστους πάντων ὧν ἴσμεν, δύο μὲν κατὰ
 τὴν ἠπειρον, ὥστε ὠρμημένοι ἀπὸ τούτων ἀμύνειν τῷ ἐπὶ τῇ
 θαλάττῃ ἐρχομένῳ, τοῦτον δὲ μέγιστον ἐπωκοδόμει, καὶ μο-
 λίβδῳ τοὺς πύργους ἐστέγετο. τὸ δὲ πλάτος τοῦ τείχους πό-
 10 δας δύο καὶ εἴκοσι, τῶν δὲ πύργων καὶ πλέον τούτων, τριά-
 κοντα. ὥς δὲ ἐπιτετείχιστο ἐς τρεῖς μῆνας, ἐπέδραμέ τε ἀν-
 τικά τὴν Βυζαντίου χώραν, πόλεμον αὐτῷ ἐξενεγκῶν.

Τοῦ δ' ἐπιγινομένου χειμῶνος Τουραχάνην ἔπεμπεν ἐπὶ
 Πελοπόννησον, πολεμῶν ἅμα καὶ τοῖς βασιλέως Ἑλλήνων ἀδελ- B
 φῶς. οὗτος μὲν οὖν λαβὼν τὸ Θετταλίας τε καὶ Ἐυρώπης
 15 στρατεύμα, ὅσον ἐπὶ Φερῶν ἐς τὴν τοῦ Ἐυρώπης στρα-
 τηγοῦ τάτισσθαι μῶραν, ἐστρατεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον, τοὺς
 τε παῖδας αὐτοῦ ἅμα ἀγόμενος καὶ ἄρχοντας τῶν Θεττα-
 λίας καὶ Μακεδονίας πόλεων. καὶ ἐσβαλὼν ἐπορεύετο τὴν
 μεσόγαιον, Ἀρκαδίαν τὸ παλαιὸν καλουμένην, καὶ διὰ Τεγέης
 20 καὶ Μαντινείας ἐλαύνων κατῆει ἐπὶ τὴν Ἰθώμην καὶ Μεση-
 νίαν χώραν, καὶ ληισάμενος ἐπὶ ἡμέρας συχνὰς τὰ τῆδε ὑπο-
 ζύγια Νεπολίχνην παρεστήσατο. καὶ Σιδηροπολίχνην πολιορκ- C

7. τρίτον?

bem extruendam impulerat, haec erat, videlicet ut transitus in Asiam sibi facilis esset, et ne Occidentales venirent, navibusque traiectionem impedirent, novasque res in Asia molirentur. eam urbem plurimum quoque conferre iudicabat ad Byzantii oppugnationem. turres etiam tres, quas maximas novimus, posuit. duas extruxit iuxta continen- tem, ut ab his progressi irruere possent in naves quae mare legerent. harum alteram fecit maximam. turres praeterea plumbo intexit. latitudo muri erat pedem viginti duorum: at turrium latitudo erat maior, continens triginta pedes. cum muri iam starent, quos operae intra tres menses absolverant, impetum dedit in Byzantii regionem, ex professo cum Byzantiis bellum gerens.

Hieme iam instante Turachanem in Peloponnesum misit, ut ibi bello lacesseret Graecorum regis fratres. hic assumpto Thessaliae et Europae exercitu, quantus Pherris erat et Europaeo duci parebat, profectus est contra Peloponnesum, adhibitis etiam suis filiis. additi sunt huic et Thessaliae Macedoniaeque urbium principes. omnibus igitur paratis per mediterraneam, quam olim Arcadium dixere, et per Tegeam Mantineamque exercitum ducens, venit in Ithomae et Mese- nae regionem. cum autem diebus multis iumentorum praedas ex ea egisset, tandem etiam Neopolichnem cepit. obsidione deinde Side-

κῶν, ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν, ἐξελαύνων
 διὰ τῆς ὁδοῦ. ἐνταῦθα ἐξελαύνοντος αὐτοῦ ὁ νεώτερος Ἀχ-
 μάτης ἐάλω ὑπὸ Ἀσάνεω τοῦ ἡγεμόνος γυναικὸς ἀδελφοῦ,
 V. 158 ἐνεδρεύσαντος ταύτῃ περὶ Μυκίτης χώρας, ἣ ἔμελλεν ἐξελαύν-
 ων διὰ τῆς ὁδοῦ διεξιέναι. τοῦτον μὲν οὖν ἀπαγαγόντες ἐς 5
 Σπάρτην παρὰ τὸν ἡγεμόνα εἶχον ἐν φυλακῇ, ἐς ὃ δὴ ἀπέ-
 θωκαν.

Τοῦ δὲ ἐπιγινόμενου θέρους ἄμα ἤρι εὐθύς καθισταμέ-
 νῳ ἐστρατεύετο ὁ Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Βυζαντίου
 πόλιν, καὶ πρότερον μὲν εὐθύς διανοούμενος, ἐπεὶ τε ἐτετεί- 10
 D χιστο αὐτῷ τὴν ἐν τῇ Προποντίδι Λαιμοκοπὴν καλουμένην
 πόλιν. καὶ χειμῶνος τὸ τῆδε εὐθύς ἔτι ἐπηρητημένου περιγα-
 γέλλων ἀπανταχῇ τῆς τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐς τὴν πύρα-
 λον ναυπηγεῖσθαι, πλοῖά τε καὶ τριήρεις παρεσκευάζετο, τη-
 λεβόλους ποιούμενος μεγίστους δὴ ὧν ἡμεῖς ἐς ἐκείνον ἴσμεν 15
 τὸν χρόνον ἄλλη πη γεγονέναι. ὡς δὲ ἐδόκει αὐτῷ ἤδη ὥρα
 εἶναι ἐξελαύνειν, ἔπεμπε μὲν πρῶτα τὸν τῆς Εὐρώπης στρα-
 τηγὸν Σαρατζιαν παραλαβόντα τε τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν,
 τοὺς τε τηλεβόλους ἄγειν ἐς Βυζάντιον ἄλλας τε μηχανᾶς καὶ
 δὴ καὶ τηλεβόλον μέγαν. εἶναι δὲ τοῦτον τὸν τηλεβόλον ὡς 20
 ζεύγη βοῶν ἔλκειν ἑβδομήκοντα καὶ ἄνδρας ἐς δισχιλίους.
 P. 203 ἀφικόμενος μὲν οὖν οὗτος καὶ πρότερον τοὺς ἐν τῇ Βυζαν-

16. ποι P

ropolichnem circumvenit; quam cum suae ditionis facere non posset, exercitum abduxit. cum autem cum exercitu proficisceretur, Achmatēs iunior Turachanis filius captus est ab Asane, qui erat frater uxoris quam duxerat Peloponnesi princeps. hic enim ei insidias struxit circa Mycenarum regionem, qua erat iter facturus hostis. Achmatem captum deduxerunt in Spartam ad principem, eumque donec suis restitueretur, in vinculis habuerunt.

Aestate deinde sequente, ubi primo ver apparuit, Mechmetēs Amuratis filius expeditionem contra Byzantium sumebat. iam antea istam expeditionem mente conceperat, verum prius in Propontide urbem Laemocopiam aedificare volebat. cum autem hiems adhuc saeviret, edicit ut omnes qui in Asia quique in Europa agerent, ad maritima loca convenirent ad classem fabricandam. naves et triemes fabricabantur. bombardas fieri curavit maximas, quantas novimus ea tempestate nunquam extitisse. cum iam tempus postulare videret ut ipse bello se immisceret, Europae ducem Saratziam iubet cum exercitu Europae praecedere; bombardas et reliquas belli machinas, necnon bombardam maximam Byzantium subvehere. tanta huius bombardae magnitudo extitit, ut a septuaginta iugis boum et a viris bis

τῶν χωρῶν πύργους, ἐς οὓς διεσώζοντο οἱ περὶ τὰ ἔργα ἀγροῦ-
 κοι ἄνδρες, τοὺς μὲν ἐξεπολιόρκησε λιμῶ, τοὺς δὲ καὶ ἐλῶν
 κατὰ κράτος τοὺς ἄνδρας ἀπαγαγὼν κατέσφαξε· καὶ τότε δὴ
 ὡς ἀφίκετο ἐπιῶν, ἐπέδραμε τὴν Βυζαντιῶν χώραν οὐ πολλῶ
 5 δὲ ὕστερον ἐπελαίῳν καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἐστρατοπεδεύετο
 ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν· καὶ τὸν μὲν ἐπὶ δεξιᾷ χώρον
 τοῦ βασιλέως ἐς τὰς χρυσέας καλουμένας πύλας ἐστρατοπε-
 δεύετο τὸ τῆς Ἀσίας ἦσαν στρατεύματα, ἐς δὲ τὸ εὐώνυμον
 χωρίον κατὰ τὴν ἑσπέρην καλουμένην πύλην ὁ τῆς Εὐρώ-
 10 πης στρατός· ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς ἴδρυτο βασιλεὺς, ἔχων τε
 τοὺς νεήλυδας καὶ τῶν θυρῶν ὅσοι εἰώθασι περὶ βασιλεῖα
 σκηνοῦν. Ζάγανος δὲ ὁ τοῦ βασιλέως κηδεστής ἐστρατοπεδεύετο
 ἐς τὸν καταντικρὺ χώρον ὑπὲρ τὴν Γαλατίαν πόλιν· λέγεται
 δὲ γενέσθαι ξύμπαντα τὸν στρατὸν ἀμφὶ τὰς τεσσαράκοντα μυ-
 15 ριάδας. τῶν δὲ ὑποζυγίων διαπλασίῳ ἢ τούτων ἀριθμὸν
 ξυμβαίνει γενέσθαι ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον· ὑπο-
 ζύγια γὰρ νομίζεται ἐς τὸ στρατόπεδον περιάγεσθαι πολλα-
 πλάσια τῶν ἀνθρώπων, ὥστε σιτία ἐπιφέρεισθαι ἱκανὰ σφίσι
 τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἵπποις τε καὶ ἀνδράσι· μόνου δὲ
 20 οὗτοι ἀνθρώπων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἀσφαλιζόμενοι σφίσι τὰ
 ἐπιτήδεια, ὅποι ἂν στρατεύονται, ὥστε ἀνάρκη εἶναι αὐτοῖς,
 καὶ καμήλους καὶ ἡμιόνους ὡς πλείστας περιάγονται ἐς τὰ
 ἐπιτήδεια καὶ ἡμιόνους ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν εὐδαιμονίαν, C

mille trahenda fuerit. Saratzias ubi advenit Byzantium, turres, in
 quas agricolae se recipiebant fugientes hostem, quasdam fame expu-
 gnavit, quasdam vi cepit; viros inde abductos necavit. etiam Byzan-
 tii regionem gravissime populationibus afflixit. nec multo post secutus
 est rex ipse, et castra posuit quae ab una maris parte in altera por-
 rigebantur. in eo loco qui a dextris regi erat, usque ad eum locum
 qui Aureae portae dicitur, castrametatus est Asianus exercitus. in
 sinistra parte iuxta locum qui Lignea porta appellatur, Europae ex-
 ercitus tendebat. in medio regia castra sita erant cum peregrinis et
 ianuae militibus, qui castra circa regem ponere consueverunt. Zaganus
 regis affinis e regione supra Galatiam urbem castra communierat.
 quadraginta myriades hominum dicuntur tum temporis in exercitu
 regis fuisse. numerum autem iumentorum apud omnes constat duplo
 maiorem fieri, ut satis alimenti pabulique equis hominibusque esset:
 soli etenim Turci, quod sciam, sibi necessaria semper apportant, quo-
 cunque tandem bellandi gratia proficiscantur. praeterea, ut comnea-
 tuum copia abundent, camelos et mulos quamplurimos, ut in neces-
 sariis serviant, secum duunt. mulos quidem habent propter aliam
 ipsorum felicitatem. singuli vero equos camelos mulosque pulchrio-

αὐτός τις ἕκαστος ἵππους τε καὶ καμήλους καὶ ἡμιόνους τοὺς καλλίους ἑαυτῷ ἐπειγόμενος ἐνδείκνυσθαι. παραγενομένῳ δὲ βασιλεῖ οὐ πολλῶν ὕστερον πυρῆν καὶ ὁ στόλος αὐτῷ διὰ θαλάσσης, τριήρεις μὲν ὡς τριάκοντα, πλοῖα δὲ μικρὰ ἀμφὶ τὰ διακόσια.

5

Ἕλληνας μὲν οὖν ὡς ἐπύθοντο ἐπιέναι σφίσι τὸν βασιλέως στόλον, διὰ θαλάσσης πέδας σιδηρᾶς διατείνοντες ἀπὸ τῆς καταντικρῦ πόλεως ἐς τὸ τεῖχος τοῦ Βυζαντίου, παρὰ τὴν ἀκρόπολιν καλουμένην, καὶ τὰς τε ναῦς, ὅσαι ἔτυχον παραγεγόμεναι αὐτοῦ, αἱ μὲν μετὰ ξυμμαχιῶν αἱ δὲ καὶ ἔμπο- 10 ρίας χάριν, φέροντες καθίστασαν ἐς τὰς πέδας. καὶ οὕτω διενοοῦντο διακωλύειν τὸν βασιλέως στόλον μὴ παριέναι εἰσω **D** ἐς τὸν Βυζαντίου λιμένα. διήκει γὰρ ἐντὸς ἐπὶ σταδίου κατατὰ μὲν τὴν πόλιν ὄγδοήκοντα, ἐπὶ δὲ τὴν ἄλλην ἡπειρον τῆς χώρας ἐπὶ ἑκατὸν καὶ πενήκοντα. τὸ μὲν οὖν τεῖχος 15 ταύτης τῆς πόλεως οὐ πάντι ὄχυρόν ὃν οὔτε ρεύματα ἔχει μεγάλα, ὥστε τὰ πλοῖα παραπλέοντα πρῶγματα ἔχειν. καὶ ἡπειρον δὲ ἑσπέρην δύο τεῖχεσσι τῆς πόλεως, τὸ μὲν μέγα τε καὶ ἄξιον λόγου, τὸ δὲ ἔλαττον, ἐκτὸς ἐς τὴν τάφρον ὑπερκειμένον. τάφρος δὲ ἔπεστιν ὀικοδομημένος λίθοις, τὸ εὖρος πλε- 20 θριαία. τῷ μὲν οὖν βασιλεῖ καὶ τοῖς Ἕλλησι βουλευομένοις ἐδέδοκτο παρατασσομένοις ἐς τὸ ἐκτὸς τεῖχος ἀμύνεσθαι, οἷα τῷ τάφρῳ ὑπερκειμένον, κατὰ τὰ πρὶν δεδογμένα σφίσι ἐπὶ **P. 204** Ἀμουράτεω, ὅτι ἐπολιόρκει τὴν πόλιν.

res ostentandi gratia adducunt. rex cum venisset Byzantium, haud multo post secuta est classis regia, in qua erant triremes triginta, naves minores ducentae.

Graeci ubi intellexerē adversum se adventare classem regiam, catenas ferreas ab urbe quae ex adverso erat, extenderunt in Byzantii murum prope arcem. naves praeterea quotquot aderant, quarum quaedam auxilii ferendi gratia quaedam mercium appulerant, intra catenas sistunt, ut aditu regiam classem excluderent, ne intra portum veniret. is enim ad urbem patet stadiis octuaginta, et in continentem se porrigit stadiis centum et quinquaginta. urbis quidem illius moenia haud admodum firma sunt, nec admodum magna flumina habet, ut naves advenientes periclitentur. qua vero urbs spectat continentem, muros habet duos firmissimos. unus magnus et memorabilis est, alter extra situs est, verum praecedenti minor, fossam subiectam habens latitudine iugeri, lapidibus extractam. rex cum Graecis deliberabat ubinam resistendum esset hosti. tandem visum est ut irent in exteriorem murum, qui fossa munitus erat, et repugnarent hosti, quemadmodum fecerant, cum Amurates Byzantium oppugnaverat.

Βασιλεὺς μὲν οὖν αὐτίκα τὰς τε μηχανὰς καὶ ἄλλας
 ἄλλη τῆς πόλεως προσέφερε, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους δύο ἰδρυ-
 σάμενος ἔκτυπε τὸ τεῖχος. Ἰδρυτο δὲ ὁ μὲν τῶν τηλεβόλων
 5 κατα τὰ ἐκείνων βασιλεια, ὁ δὲ κατὰ τὴν τοῦ Ῥωμανοῦ κα-
 λουμένην πύλην, ἣ δὴ καὶ αὐτὸς ἐστρατοπεδεῖτο βασιλεύς.
 ἰδρυντο μὲν καὶ ἄλλη πολλαγῆ τοῦ στρατοπέδου τηλεβόλοι,
 βάλλοντες ἐς τοὺς Ἑλληνας· οὗτοι δὲ δύο μέγιστοι λίθον
 ἕκαστος ἠφίεσαν διτάλαντον καὶ ἐπέκεινα. τοὺς δὲ λίθους μέ-
 λανας ὄντας λέγεται ἐνεγκεῖν, οἷς ἐπέτακτο, ἀπὸ Εὐξείνου
 10 πόντιου ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. τηλεβολιότης δ' ἦν τοῦ Β
 βασιλέως τοῦνομα Ὀρβανός, Δαξ τὸ γένος, καὶ πρότερον παρ'
 Ἑλλησι διατριβών, καὶ τοὺς τε Ἑλληνας ἀπολιπὼν δεόμενος
 βίου, ἀφίκετο παρὰ τὰς Θύρας τοῦ βασιλέως· ὃς τότε δὴ
 μεμισθωμένος πολλοῦ παρεσκευάσατο τοὺς τηλεβόλους. ἠφίεν-
 15 το δὲ οὕτω. πρῶτα μὲν ἐλάττους τηλεβόλους δύο παρὰ τὰ
 πλάγια τοῦ μεγάλου ὄντες ἠφίεντο, λίθον ἐπαφιέντες ἡμιτά-
 λαντον. καὶ οὗτοι μὲν οἱ δύο λίθοι φερόμενοι ἐδήουν τὸ
 τεῖχος. μετὰ δὲ τοὺς δύο λίθους ἠφίετο καὶ ὁ μέγας λίθος,
 τρία τάλαντα ἐν σταθμῶ ἔχων, καὶ μέγα μέρος κατεβάλ- C
 20 λετο τοῦ τεύχους· ὁ γὰρ λίθος δαιμονίᾳ φερόμενος ὀίμη
 καὶ φορᾷ ὑπερφρεῖ ἐλυμαίνετο ἀνηκέστως. λέγεται δὲ τὸν
 ψόφον αὐτοῦ ἀμήχανόν τινα ὄντα ἐπέχειν τὴν γῆν πέ-

21. ὑπερφρεῖ Ρ

περί τῆς πόλεως τῆς Ῥωμαίων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς πόλεως

Rex Mechemetes continuo machinas plurimas urbi admovit. bom-
 bardas duas expediebat, quibus moenia sterneret. unam opposuerat
 regali Graecorum palatio: alteram direxerat in Romani nominatam
 portam, ad quam regis castra erant. erant autem bombardae per castra
 undique dispersae, quae globulos in Graecos iactabant. bombardae
 quas rex habebat, duae maximae emittebant lapidem qui appendebat
 talenta duo aut amplius: lapides hi nigri erant, et apportabantur ab
 Euxino ponto per eos quibus rex id negotii dederat. bombardarius
 regis nomine Orbanus genere Dacus erat, et antea conversatus erat
 cum Graecis. deinde relinquens Graecos inopia rei familiaris, acces-
 serat ianuas regis. hic ab rege conductus magno pretio bombardas
 parabat. ea autem tempestate qua Byzantium oppugnabatur, bombar-
 dae duae, quae stabant ab utroque latere maioris bombardae, incen-
 debantur. hae emittebant lapidem cuius pondus erat dimidium tal-
 entum. hae itaque cum globos suos torquerent, muri lapides per-
 fringebant. eos deinde sequebatur bombardae maxima, quae torque-
 bat globum cuius pondus continebat tria circiter talenta, et magnam
 muri partem sterneret. nam is globus mirum in modum magno im-
 petu latus graviter omnia dissipabat. bombardae huius tonitru tan-
 tum esse traditum est, ut finitima regio usque ad quadraginta stadia

ριξ ἐπὶ σταδίους τεσσαράκοντα σειομένην. κατεβάλλετο μὲν τὸ ἐκτὸς τεῖχος καὶ οἱ πύργοι ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, καὶ τὸ ἐντὸς ἅμα εὐπύτετο. ἤφει δὲ τῆς ἡμέρας ὁ τηλεβολος λίθους ἑπτὰ, καὶ ἕτερον τῆς νυκτός, κομισόμενος τῆς ἡμέρας τὸ σημεῖον, ἧ ἔδει αὐτὸν ἀφιέναι. καὶ οὕτω τὴν ἀρχὴν ἐκ-5 πληξίς τε ἅμα καὶ δέος ἔσχε τοὺς Ἕλληνας. οἱ δὲ νεήλυδες καὶ ὁ ἄλλος στρατός ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου στεγάζματα πύλοισ
 D λευκοῖς τε καὶ ἐρυθροῖς παρασκευασάμενος, ἀπὸ τοῦ στρατοπέ-
 δου εἰς τὸ τεῖχος φέροντες καὶ εἰς τὴν τάφρον τῆς πόλεως, καὶ τὸ ἐκτὸς τῆς τάφρου κατορύσσοντες, καὶ ὑπὰς ποιησάμενοι, ἐβαλ- 10 λον τοὺς Ἕλληνας τηλεβόλοις καὶ ἐτόξευον, οὔτε ὄρωμενοὶ οὔτε ἄλλο ἀνήκεστον πάσχοντες ὀτιοῦν πρὸς τῶν Ἑλλήνων. οὐ γὰρ οἶά τε ἦν. ὠρύσσειτο μέντοι καὶ ὀρύγματα τῷ βασιλεῖ ὑπὸ γῆν φέροντα εἰς τὸ τεῖχος. καὶ οἱ τε ὀρυκταὶ τοῦ βασιλέως πύργους καθίστασαν ἐπὶ ξύλων μετεώρους τέσσαρας καὶ ἐπι- 15 πύργια, ὡς αὐτίκα πῦρ ἐνήσοντες ἢ αὐτά. οὐ μέντοι γε προε-
 P. 205 χώρησεν τὰ ὀρύγματα. οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ἤσθοντο τοὺς πο-
 λεμίους ὀρύσσοντας, εἰδόθην ὠρύσσόν καὶ αὐτοί, καὶ προΐον-
 τες εἰδὼν τοὺς βασιλέως ὀρυκτάς, καὶ ἐξέωσαν πῦρ ἐνιέτιες, 20 καὶ ἐπεκράτησαν τῶν ὀρυγμάτων. ἐπεποίητο μὲν καὶ πύργος 20
 V. 160 τοῦ πύργου, ὡς διὰ τούτων πειρασομένων τοῦ τεύχους καὶ ὑπερβαλλομένων.

concuteretur. murus externus necnon turres bombardis disiciebantur. etiam internus murus bombardis arietabatur. bombardam maximam interdiu septem eiaculabatur globos, noctu unum, qui diei signum erat, et indicabat ubinam eo die globos torqueri oporteret. et quidem primo terror iniiciebatur Graecis maximus. at peregrini et reliquus exercitus, parantes tegmenta et pluteos ex lanis coactis rubris et albis pro castris, subibant murum et ingrediebantur fossam urbis, satis muniti et tecti iis tegmentis. praeterea perfodientes eum locum qui extra fossam erat, faciebant foramina, ex quibus bombardarum globulis et sagittis graviter afflixere Graecos, cum interim ipsi nihil mali ab his paterentur, nec videri possent. nam ne nocere quidem Turcis Graeci, etsi maxime voluissent, poterant. rex quoque curavit effodi cuniculos, qui in urbem ferrent. fossores, qui cuniculos agebant, excitarunt turres quattuor excelsas, quae insistebant mathinis ligneis, et alia propugnacula, ex quibus illico ignem iacularentur in hostem. cuniculi tamen haud prosperum invenere eventum. nam Graeci, ut sensere hostem cuniculos agere, fodiendo Turcis occurrerunt, eosque iniecto igne expulere cuniculis, cuniculosque obtinere. Turci parabant turrinam ligneam excelsam admodum, in suprema eius parte ponebantur scalae plurimae, quasi isto propugnaculo freti murum tentare et superare vellent.

Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἤπειρον παρεσκευάστο τῷ βασιλεῖ
 ἐς τὴν πολιορκίαν· κατὰ δὲ τὴν θάλατταν, ὡς οὐκ ἠδύνατο
 παριέναι εἴσω ἐς τὸν λιμένα ὥστε πανταχῇ τῇ πόλει προσβάλ-
 λειν, ἐδόκει αὐτῷ ἄνω κατὰ τοῦ Ζαγάνου στρατιόπεδον ἀνε-
 5 κλῦσαντα ὑπερείδειν τὰ πλοῖα ἐς τὸν λιμένα. καὶ ταύτη μὲν B
 ἄνω διὰ τοῦ ὄρους διέβενξε τὰ πλοῖα, παρεσκευασμένα ἰστί-
 οῖς τε καὶ κώποις, ἐλκόμενα ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ λιμένος.
 διεβίβασε δὲ πλοῖα ἐς τὰ ἐβδομήκοντα, πεντηκοντόρους τε καὶ
 τριηκοντόρους, καὶ οὕτω παρεσκευάζετο ὡς τῇ ὑστεραίᾳ ἐπι-
 10 πλεσοίμενα ἐς τὸν λιμένα. καὶ ταύτη κατὰ τὸν αἰγιαλὸν
 οἱ τοῦ βασιλέως παρασκευασάμενοι τηλεβόλοις διεννοῦντο
 ἀμύνεσθαι, ἣν τις ἐπὶ διακωλύσων τὰ πλοῖα καθέλκειν ἐς
 τὴν θάλασσαν. Ἕλληνες γὰρ ὡς ἐώρων τὰ πλοῖα εἰοιμα κατὰ
 τὸν αἰγιαλὸν τοῦ λιμένος πληρώσαντες πλοῖα ἕσα ἐπὶ ἂν
 15 τοῖς, καὶ ἐπιόντες κατακαῦσαι, ἦν δύνωνται, τὰ πλοῖα, καὶ
 ἐπεὶ τε ἔδοξεν, ἐποίουν οὕτω, καὶ πληρώσαντες πλοῖα καὶ C
 ἐξοπλισάμενοι ἐπήεσαν ὡς κατακαύσοντες, ὥσπερ ἔχουσιν
 ἀνείλκυσμένα τὰ πλοῖα. οἱ μὲντοι Τούρκοι αἰσθανόμενοι αὐ-
 τοὺς ἐπιόντας, καὶ ἀφιέντες τοὺς τηλεβόλους, διέφθειραν τῶν
 20 πλοίων δύο τριηκοντόρους. καὶ τὰ μὲν πλοῖα εὐθὺς κατε-
 δύνειο, οἱ δὲ ἄνδρες, ἕσοι μὴ ἠπίσταντο γήγοντες, εὐθὺς ἀπώ-
 λοντο. τούτων δ' αὖ ὅσοι ἐξέενυσαν ἐς τὸν αἰγιαλὸν παρὰ

1. παρασκευάστο P 15. καὶ] ὡς?

Haec quidem in continenti fiebant, si quo modo tandem urbis
 oppugnatio procederet. quo pacto autem urbs illa mari oppugnari
 coepta sit, nunc exponam. cum non posset a mari appellere
 intra portum, ut urbs simul terra marique oppugnationem sustineret,
 statuit supra, iuxta Zagani castra, navigia reflectere, ibique ea quasi
 munimentum contra portum collocare. et hic quidem in superiore
 parte per montem navigia transportavit, quae velis remisque instructa
 in litus portus egit. in hunc modum naves transmisit septuaginta,
 necnon alias naves, quae tribus et quae quinque impelluntur remis.
 omnia sic erant ordinata quasi in crastinum intra portum navigare
 vellent. in litore stabant milites parati propulsare hostes bombar-
 dis, si accederent, prohibitori deducere naves. Graeci ubi animad-
 verterunt naves hostiles in litore portus stare, naves quotquot ad
 manus erant militibus impleverunt, conantes accedere et regis naves
 incendere. Graeci, ubi primum haec sententia recepta est, id facere
 aggressi sunt. implentes itaque navigia armatis profecti sunt, ut com-
 burerent naves regis in portu stantes. Turci ut intellexerunt Graecos
 accedere, bombardas arripientes naves Graecorum duas corruerunt,
 quae continuo mergebantur. viri qui natare nesciebant, a Turcis ca-

τοὺς Τούρκους ἐάλωσαν· καὶ οἱ Τούρκοι, ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγεγόνει, ἀπαγαγόντες τούτους ἐς τὰς πύλας τῆς πόλεως διέφθειραν. Ἕλληνες δὲ — ἦσαν δὴ παρ' αὐτοῖς Τούρκων τινές, οἱ ἐάλωσαν, δέσμοι· ἀπαγαγόντες καὶ οὗτοι τούτους ἐς τὰς ἐπάλλξεις ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου κατεχρήσαντο, ἴσα 5
 D πρὸς ἴσα σφίσι διαχειριζόμενοι γίνεσθαι περὶ τοὺς ἀιχμαλώτους. τὰ μέντοι πλοῖα τοῦ βασιλέως, ὡς οὐδεὶς ἔτι διεκώλυε καθειλκυσμένα, ἀπέπλει ἐς τὴν πόλιν.

Καὶ ἐνταῦθα αὐτίκα βασιλεὺς γέφυραν ἐποιεῖτο ἀπὸ τῆς καταπικρῆς ἡπείρου τῶν Κεραμαρείων καλουμένης χώρας, ἐς 10 τὴν πόλιν φέρουσαν; δυοῖν πύθων ξυλίνοιον ξυνηρμοσμένοι καὶ συνδεδεμένοι ἀλλήλοις ἰσχυρῶς, ὥστε διαβαίνειν τὰ στρατεύματα ἀπὸ τοῦ Ζαγάνου στρατοπέδου ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ συνέβαινεν οὕτω ἀπανταχῆ πολιορκεῖσθαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ τῆς πόλεως ταῦτα πράγματα καὶ Ἑλλήνων ἀσθενῆ γίγνε- 15 σθαι. ἅτε γὰρ τῆς πόλεως ἐπὶ πολὺν διηκούσης (ἢ γὰρ περὶ τῆς πόλεως μεγίστη αὕτη τῶν ἐφ' ἡμῶν, καὶ ἐπὶ ἑκα-
 P. 206 τὸν ἑνδεκάτῃ σταδίου γενομένη) διανεμομένων τῶν ἀνδρῶν τῆς πόλεως ἀπανταχῆ, οὐ πάντι ὄγυρὰ ἐγένετο. καὶ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας τοῖς τηλεβόλοις εἵνυπε τὸ τεῖχος ἰσχυ- 20 ρῶς, καὶ κατέβαλε μέγα μέρος, πύργους τέσσαρας καὶ ἐπιπύργια. ὡσαύτως καὶ ἐς τὸ μέγα τεῖχος τοὺς τε πύργους

pti sunt. Turci, ubi primum dies apparuit, captivos ad urbis portas adductos, in Graecorum conspectu maclarunt. erant et apud Graecos quidam Turci, qui in vinculis asservabantur. Graeci igitur hos in pinnas muri raptos e regione hostilium castrorum interemerunt. et in hunc modum captivorum caedes compensata est. naves regiae, cum nemo esset qui eas prohiberet, navigarunt ad urbem.

Quo cum appullissent, rex illico pontem fecit e regione continentis, quae Ceramariorum appellatur. is in urbem ferebat; et extructus erat ex doliis, quae bina coniungebantur et fortiter connectebantur. per eum ex Zagani castris ad urbem iter erat. et quidem in hunc modum contigit, ut urbs omni a parte obsidione artaretur. copiae quoque Graecorum subinde infirmiores reddebantur, cuius causa erat urbis amplitudo. Ambitus enim huius urbis maximus est earum quae apud nos sunt urbium: continet enim in circuitu centum et undecim stadia; cum autem milites undique per urbem distribuerentur, accidit ut minus munita foret, cum exercitus in hunc modum distraheretur. iam quadraginta diebus murus bombardis fortiter quasiatus erat. ceciderant turres quattuor, necnon alia propugnacula, naurique pars magna. corruerant praeterea turres maioris muri bom-

κατέβαλεν. οἱ δὲ Ἕλληνες τὴν ἀρχὴν μὲν καὶ οὗτοι τοὺς
 παρὰ σφίσι τηλεβόλους ἰδρυσάμενοι κατὰ τὸ τεῖχος ἤφριεσαν
 καὶ οὗτοι λίθον ἔλκοντα τρία ἡμιτάλαντα σταθμὸν, καὶ ἔβα-
 λον ἐς τὸν τοῦ βασιλέως τηλεβόλον. ἀλλ' ἐσειέτο μὲν τὰ B
 5 τείχη καὶ ἐβλάπτειό σφίσι, οὐ μέντοι ἦννόν οὐδέν. καὶ ὁ
 μὲν μείζων τηλεβόλος διεσπρήγγνυτο ἀντίκα, ὅτε πρῶτον ἤφριετο.
 καὶ τὸν τηλεβολιστὴν ἐν αἰτίαις εἶχον ὡς διεσφαρμένον ὑπὸ
 βασιλέως, καὶ ἀπῆγον θανάτου· οὐ μέντοι γέ φανερόν εἶχον
 σημεῖον ὡς κολάζειν, καὶ ἀπέλυσαν. ἐς δὲ τὸ τεῖχος ὃ κατε-
 10 βάλλετο ὑπὸ τῶν βασιλέως τηλεβόλων, κλίμασί τισι καὶ πί- V. 161
 θοις ξυλίνοις φραξάμενοι ἡμύνοντο, νυκτὸς ἐπιτελοῦντες ταῦτα
 διὰ σπουδῆς αὐτοῖς. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ, ἐν ᾧ ταῦτα ἐγίνετο, ἠγγέλλετο
 τῷ βασιλεῖ ὡς νῆες ἐπιπλέουσιν ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου ἐπὶ τὸ Βυ- C
 15 ζάντιον, δύο φορτίδες, μία μὲν μείζων τῶν Ἰαννίων, ἡ δὲ
 ἐτέρα τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως, οἷον ἐπιφέρουσαι. τοῦτο μὲν
 ὡς ἐπύθετο, τάχιστα ἐπλήρου τὰς τε τριήρεις καὶ πλοῖα, καὶ
 ἐπεμπεν ἐπὶ τὰς ναῦς ἤδη ἔγγυς οὔσας καὶ ἐπιφερομένας
 πνεύματι ἰκανῶς ἐς τὴν πόλιν. τὰ μὲν οὖν πλοῖα καὶ αἱ τριή-
 20 ρεις ἀνήγοντο ἐς τὰς ναῦς, καὶ ἐμβάλλουσι μὲν τῇ Ἑλληνικῇ
 νηὶ τὰ πρῶτα. καὶ παρὰ βραχὺ ἄλλω, εἰ μὴ ἡ Ἰαννίων ναῦς
 ἐπιστραφεῖσα ἡμυνην αὐτῇ· φέρουσα γὰρ ἐνέβαλεν ἐς τὰς

17. Ἐναντίως P

bardis ictae. Graeci quidem primo et ipsi bombardas suas expediebant, easque in hostem dirigebant. Graecorum bombardae emittebant globum cuius pondus erat talentum cum dimidio. harum unam opponebant Mechemetis bombardae maximae. verum quando globum ei aculabatur, tantus edebatur sonus ut moenia moverentur Graecisque plus detrimenti quam Turcis inferret. quapropter parum efficiebant. bombardae enim, quam habebant, maxima, ubi primum incensa est, dissiluit. hinc irati contra bombardarium insurrexerunt quasi muneribus ab Mechemete corruptum, eumque capitis anquirebant. cum autem nullum satis manifestum signum, quo crimen comprobaretur, invenirent, crimine eum absolverunt atque impunitum dimisere. moenia quae Turci bombardis straverant, noctu scalis quibusdam et doliis obstruentes reficiebant summa celeritate.

Interea cum haec fierent, nuntiatur Mechemeti duas naves onerarias ex Aegaeo navigare Byzantium. una quidem, et quae magnitudine praestabat, lanuensium erat: altera vero erat regis Graecorum, commeatum adportans. haec ubi accepit rex, continuo triremes et alias naves militibus compleri iubet, quas misit contra hostiles naves iam propinquas, quia satis

τριήρεις, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐπεβόα διακελευόμενος τοῖς ἑαυτοῦ, ἐσβαίνων ἐς τὴν θάλατταν σὺν τῇ ἰππῳ. αἱ μέντοι νῆες οὕτω διαφρυγοῦσαι κατέπλεον ἐς τὸν λιμένα. ἐνταῦθα τιμωρόσεται ὁ τοῦ βασιλέως ναύαρχος Παντόγλης τὸν ὁφθαλμὸν ὑπὸ τῶν σφειτέρων, ὡς αὐτὸς διεμαρτύρατο ἐς τὸν βασιλέα, καὶ εἰ μὴ ἐτρώθη, εἶλεν ἂν τὰς ναῦς, δυσχρηζόμενος. οὕτω μέντοι διέφυγεν ὥστε κακὸν τι μὴ παθεῖν ὑπὸ βασιλέως. καὶ οὗς ἐν ὑποψίᾳ ἔσχε, συλλαβὼν ὁ βασιλεὺς καθεῖρξεν ὡς ἀπολέσων.

P. 207 Ὡς μὲν οὖν ἰκανῶς ἤδη αὐτῷ τὸ τεῖχος κατεβέβλητο 10 ὥστε εἰσπεσόντας τοὺς νεήλυδας εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν, ἐκέλευσεν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ἀπανταχῇ πυρὰ καίειν τὰ νενομισμένα, καὶ ἄλλα ποιούμενος ὡς τῇ ἐπιούσῃ τῆς ὑστεραίας τὴν προσβολὴν ποιησόμενος, καὶ τὴν τε διαρπαγὴν καὶ ἔξανδριμοδισμόν ἀνεκέρυττεν ἐς τὰ στρατόπεδα. 15

Λέγεται μὲν οὖν καὶ τόδε. ὡς τὸ τεῖχος ἐπεπτώκει ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, ὁ Σκευδέρω τοῦ Σινώπης ἄρχοντος παῖς, Ἰσμαίλης τοῦνομι, προσέφερε λόγους τοῖς Ἕλλησι περὶ σπονδῶν, λέγων τοιαύδε. “ἄνδρες Ἕλληνες, ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ὑμῖν, ὡς ὁρᾶτε, τὰ πράγματα ἔστηκε. τί οὐ πρόσβυν πέμπετε ὡς 20

secundo vento ferebantur in urbem. regiae naves et triremes pergunt quo iussae erant, primoque Graecam adiungunt navem; quae propemodum capta fuisset, ni Ianiensium navis reversa laboranti navi subsidio venisset: nam maximo impetu ruebat in regias triremes. rex ex litore inclamabat suos, eosque iubendo et adhortando quo magis accenderet, interdum equo ingrediebatur mare. verum Graecorum naves inviolatae optatum contigere portum. at in eo certamine vulneratur oculus regii navarchi, cui nomen erat Pantogles, a suis, ut ipse testatus est coram rege; et manifesto asseverabat, ni vulnere fuisset impeditus, se facile naves in dicionem potuisse accipere. cum sic factum excusaret, supplicium quod minitabatur rex evasit. eos autem quos suspectos habebat rex, capi et in vincula duci iubet quas expetiturus poenas.

Murus cum iam satis disiectus, peregrinique facile penetrarent in urbem, iussit ignes solitos undique per castra fieri. caetera quoque ita instruebat quasi qui tertio ab eo die vi irrupturus esset in urbem. misso itaque praefone in castris pronuntiat se urbis praedam et mancipia militibus concessurum.

Interea cum haec parabantur, et murus bombardarum impetu iam dirutus esset, Scenderis, qui Sinopem regebat, filius, nomine Ismael, ad Graecos abiit, et cum eis in hunc modum orationem habuit. conabatur enim Graecos ad foedera sancienda cum rege percellere. “res vestrae, viri Graeci, in summo discrimine nunc versantur. quare

βασιλέα περὶ εἰρήνης; ἦν γὰρ ἐμοὶ ἐθέλητε ἐπιτρέψαι, δια- B
 πράξομαι ὑμῖν σπονδὰς γενέσθαι παρὰ βασιλέως, καὶ τὴν χά-
 ριν οὖν εὖ οἶδ' ὅτι καταθήσεσθε τῇ διαπραξαμένῃ ὑμῖν. ἦν
 δὲ μὴ τοῦτο γένηται ὑμῖν, ἡ πόλις ἐξανδραποδιοῦται, καὶ ὑμῶς
 5 πασσυδεὶ βασιλεὺς διαφθερεῖ, καὶ γυναικας καὶ παῖδας ὑμῶν
 ἐξανδραποδιούμεθα, καὶ συμφορᾷ κατασχεθήσεσθε ἀνηκέστῳ.
 ἀλλὰ πέμπετε ὡς τάχιστα ἄνδρα πιστόν, ὃς ἂν ἐπὶ τὰς βα-
 σιλέως θύρας ἀγαγὼν ἐγὼ διαπράξομαι ὑμῖν τὴν εἰρήνην.”
 ταῦτα ἔλεγε τοῖς Ἑλλησι βουλευομένοις. ἐδόκει δὲ πεμπτέα C
 10 εἶναι ἄγγελον, ὅστις ἂν πύθεται τῆς βασιλέως γνώμης περὶ
 σφῶς ἧς ἐστί, καὶ οὕτω βουλευσονται περὶ τοῦ συνοίσοντος
 σφίσιν, ὅτι εἴη ἄμεινον πειρωμένοις. ἔπεμπον δὲ ἄνδρα οὐκ
 ἐπίσημον ὡς ἀποπειρασόμενον τῆς βασιλέως γνώμης. ἐπεὶ
 δ' ἀφίκετο ἐς τὰς θύρας οὗτος ἡγουμένου Ἰσμαήλειω, ἐκέλευε
 15 βασιλεὺς δέκα τελεῖν αὐτῇ μυριάδας τοῦ ἐνιαυτοῦ· εἰ δὲ
 μὴ τοῦτο οἷοί τε ὡσι ποιῆσαι, οἴχεσθαι ἀπολιπόντας τὴν πό- V. 162
 λιν, ἀποφερομένους τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἕκαστος ὅποι ἂν βού-
 λοιτο ἀπελθεῖν. ταῦτα ὡς ἀνηνέχθη ἐς τοὺς Ἑλληνας, ἐβου- D
 λόντο μὲν καὶ ἐδόκει ἀμύνεσθαι ἀνακινδυνεύοντας μᾶλλον
 20 ἢ οὕτω ἀμαχητὶ ἐκλιπόντας τὴν πόλιν οἴχεσθαι ἀποπλέοντας.

7. ὡς T 11. ἧς] ἦ τις?

nou mittitis legatum ad regem petitum pacem? si mihi vultis nego-
 tium istud committere, facile eo inclinabo regis animum ut vobiscum
 foedus feriat. nam non dubito quin gratiam maximam sitis relatori
 ei qui illud effecerit. et ni quamprimum foedus intervenerit, urbs
 vestra foedissime diripietur, et vos ad internecionem omnes misera-
 bilem in modum peribitis. uxores et liberi vestri in mancipiorum
 numerum referentur, et in calamitatem devolvemini intolerandam.
 mittite igitur, mora omnis absit, legatum ad regem, et pacem vobis
 conficiam.” haec locutus est Ismael Graecis. deinde consilia in
 unum conferentibus visum est ut legatus abiret ad Mechetem, ten-
 taturus sententiam regis, quam super Graecis iam mente concepisset.
 is autem qui ad regem legatus ire iussus erat, haud erat vir admo-
 dum illustris et claro genere natus. quem, cum venisset ad ianuas
 regis opera Ismaelis rex iussit renuntiare Graecis ut tributi nomine
 quotannis decem myriades aureorum numerent. sin condicio haec
 ipsis impossibilis visa fuerit, abeant relinquentes urbem singuli cum
 bonis suis quocumque voluerint. sententia Mechetis ut proposita
 est Graecis, ad consultationem vertuntur. tandem multis ultro ci-
 troque dictis ea sententia vicit, cuius tenor erat, magis repugandum
 esse hosti, quamvis ingens discrimen se ostenderet, quam ignaviam
 imbellem sequi et nullo commisso praelio abnavigare, deserentes ur-
 bem. ego existimo legatum Graecorum cum huiusmodi responso ab

ἔμοι μὲν οὖν δοκεῖ βασιλέα ταῦτα προτεῖναι ἀποπειρώμενον τῆς Ἑλλήνων γνώμης. καὶ τὰ δούγματα μᾶλλον αὐτῶν ἄπρακτα γενόμενα ἐπῆρε διαπειραῖσθαι ὃ τι γινώσκοιεν περὶ σφῶν οἱ Ἕλληνες, εἴτε ἐχρῶν εἴη αὐτοῖς τὰ πράγματα.

Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ἐς τοσοῦτον ἐξεφέροντο ἐς ὅσον μοι 5 δεδήλωται· βασιλεὺς δέ, ὡς αὐτῷ τὰ ἐς τὴν προσβολὴν παρεσκεύαστο, συγκαλέσας τοὺς νεήλιδας ἔλεγε τοιαύδε. “ἄνδρες P. 208 νεήλιδες καὶ ἔμοι παῖδες, τὰ κάλλιστα αἰεὶ ὅποι ἂν στρατεύωμαι ἀριστεύοντες, ἐφ’ ὑμῖν ἤδη ἐστὶν ἀλῶναι τήνδε τὴν πόλιν. ἴστε δὲ καὶ τόδε. ὅποτε ἐπειρώμην ὑμᾶς, ἐφάσκετε 10 ἀλώσιμον εἶναι τὴν πόλιν, εἰ μόνον τὰ τεῖχη ἑμῖν καταβάλλοιμι. περιάγων δὲ ὑμᾶς ἐπηρόμην εἰ ἱκανῶς καταβέβληται ἤδη τοῦ τεύχους· καὶ ἐς ὅσον ὑμῖν ἱκανῶς ἔχειν ἔδοξε, κατεβάλλετο. νῦν δὲ ἐπειδὴ ὥρα ἐστὶ τὴν προσβολὴν ποιῆσθαι, τάδε προτίθεμαι. ὑμεῖς ἀπανταχῆ δόξαν παρὰ τοῖς προγόνοις 15 καὶ ἔμοι εὐκλεῆ ἀνελόμενοι συγκατεργάζεσθε τὴν βασιλείαν B ἔμοι. ἴστε δὴ οὖν. ὅσοι ὑπαρχίαι ἐν τε τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τυγχάνουσιν ὄντα, τούτων τὴν βελτίω δώσω τῷ πρώτῳ ἀναβάντι ἐπὶ τὸ διάφραγμα. τιμῆσω δὲ τοῦτον οἷα εἰκός, καὶ ἀμείψομαι, ἀρχὴν παρεχόμενος εὐδαίμονα, καὶ 20 ἀποδείξω μακαριζόμενον ὑπὸ τῶν τοῦ ἡμετέρου γένους ἀνθρώ-

17. ὄσα ὑπάρχια P

Mechmete ad Graecos dimissum, ut eorum animos tentaret. nam cum fossas eorum cerneret usque fieri ad repugnandum inhabiles, conabatur explorare quatenam Graecorum in praesenti discrimine esset sententia; praeterea num res eorum adhuc aliquid roboris sive firmitatis haberent.

At Graeci in hunc modum quem diximus se gerebant. rex, cum omnia ad oppugnationem satis instructa et parata forent, convocatos peregrinos sic allocutus est. “viri peregrini meique filii, qui semper rem praeclare geritis, quocunque belli tempestatem vertero, in vobis certo situm est ut urbs illa occupetur. scitis, cum sententiam vos interrogarem, quod respondistis urbem captu esse facilem, si saltem muri sternerentur. circumductos igitur vos interrogavi, si satis iam muri dissipati videantur. tantum igitur muri quantum satis apparebat vobis, bombardarum impetu corruerat. nunc itaque cum tempus postulet ut oppugnationem urbis occipiamus, haec vobis proponere volui. vos qui ubique cum apud me tum apud maiores nostros semper plurimum laudis et gloriae rebus fortiter gestis invenistis, rogo Graecorum regnum parare velitis. haud vos praeterit quot nobis in Europa Asiaque praefecturae sint. harum et pulcherrimam et optimam ei dabo qui primus in supremum murum evaserit. eundemque pro dignitate honorare non cessabo. hanc autem ei gratiam referam,

πων. ὃν δ' ἂν αἰσθῶμαι ἐν σιγηαῖς ἀναστρεφόμενον καὶ μὴ
μαχόμενον ἐς τὸ τεῖχος, οὐδ' ἂν εἰ πετόμενος κατὰ τὰ πτηνῶν
ἀποδραίη, ἱκανῶς ἐστὶ αὐτῷ ἀποφυγεῖν, μὴ τὰ ἔσχατα πα-
θόντι ἀποδακνῆν. ἴτε δὴ οὖν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον, κάλλι-
5 στόν τε καὶ ὀλβιώτατον· ἀνδράποδά τε γὰρ ἐστὶ ὑμῖν πολ-
λοῦ ἄξια καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες, καὶ πλοῦτος ἐν τῇ πόλει C
πολύς." ταῦτα εἰπόντι τῷ βασιλεῖ οἱ δεκαδάραχοι καὶ λοχα-
γοί, οἳ καὶ πρότερον, ὡς ἐπεδείκνυτο τὸ τεῖχος αὐτοῖς ὁ βασι-
λεὺς περιάγων, εἰ ἱκανῶς ἔχει εἰσπεσεῖσθαι ἔσω ἐς τὴν πό-
10 λιν, [καί] ἐκέλευον καταβάλλειν ἐς ὃ ἐδόκει αὐτοῖς ἱκανῶς
ἔχειν, καὶ τότε δὴ θαρρεῖν τε αὐτὸν ἐκέλευον ὡς ἐς τὴν πό-
λιν ἀμεταστρεπτι εἰσπεσοῦνται, ἤτοῦντο δ' αὐτὸν χύριον θέ-
σθαι σφίσι τοὺς ἄνδρας οὓς συνέλαβε διὰ τὸν ναύαρχον, ὅτι
ἐν ὑπόπτῳ ἦσαν ὡς ἔτρωσαν αὐτὸν ἐς τὸν ὀφθαλμὸν, χαρί-
15 σαιτο αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐπέθηκετο καὶ ἀπέλυσε τοὺς ἄνδρας, χαρι-
σάμενος τοῖς νεήλυσιν. D

Μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐδόκει αὐτῷ προσβαλεῖν, ἔπεμπεν
ἐς τὸ στρατόπεδον περιαγγέλλων ὡς ἔωθεν ἔσοιτο ἢ προσβολή,
καὶ προηγόρευε δῶρα τῷ ἀριστεύοντι· τῷ μὴ μαχομένῳ δὲ
20 θάνατος ἐπέκειτο ζημία. καὶ ζύχιδες δὲ ἐς τὰ στρατόπεδα
περιμόντες ὑπεμύνησκον τὴν νενομισμένην σφίσιν ἐπὶ τῇ τε-

ut a me accipiat principatum opulentum; et sedulo annitar ut pluri-
mum ab nostri generis hominibus honoretur et celebretur. porro si
rescivero, dum oppugnatione fervet, aliquem in tentoriis manere et
muri oppugnationem refugere, is profecto, etsi instar volucris alas
haberet, nunquam nostras, quo minus supplicium det, effugiet manus.
ite igitur, pugnam istam et pulcherrimam et opulentissimam capes-
site. nam manent vos, quorum potiemini, in urbe ista mancipia
plurima et pretiosa, mulieres et liberi, divitiaeque plurimae." haec
dicentem decuriones et manipulorum ductores, qui ascensum muri,
qua parte irrupturi erant, deiici bombardis iusserant, regem bono
animo esse iubent, ut qui in urbem citra omnem tergiversationem
sint procuraturi. petebant autem ut rex ipsam hanc gratiam repende-
ret. in vincula duci praeceperat rex viros, quos suspicabatur victo-
riae navalis impediendae gratia gubernatoris oculum vulnerasse. hos
vinculis eximi et impunitos dimitti flagitabant. rex peregrinorum
preces haud est aversatus, verum ut iis rem gratam faceret, captivos
cārcere emisit.

Interea cum iam tempus, quo oppugnationem auspicaturus erat,
instaret, per castra edici iubet se in crastinum matutino tempore op-
pugnaturum urbem. pronuntiat munera et dona ei qui in ista oppu-
gnatione se optime gesserit: illi autem qui se praelio subtraxerit,

λευτῆ δόξαν, ὡς τοῖς τε μαχομένοις ὁ ἥρωσ ἐπαγγέλλεται ἐν-
 V. 163 δαιμονίαν τοῖς τετελευτηκόσι, καὶ ἄλλα οἷα δὴ νομίζεται παρ'
 P. 109 αὐτοῖς. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ἄνδρα Ἰαννῖον ἀφικόμενον ἐς
 τιμωρίαν σφίσι σὺν νηὶ τε μεγίστῃ καὶ ὀπλίταις ὡς τριακο- 5
 σίοις, ἐκέλευον ταύτῃ ἐστηκότα ἢ βασιλεὺς καὶ οἱ νεήλνδες
 ἔμελλον ἐπισπεσόντες βιάζεσθαι, ὡς ἐνταῦθα σὺν τοῖς ὀπλί-
 ταις αὐτοῦ παρασκευάζοιτο ἀμύνεσθαι. καὶ αὐτὸς τε ἅμα
 βασιλεὺς Ἑλλήνων οὐ πολλῶ δίστατο σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν
 ὥστε ἐπαμύνειν. καὶ καρδινάλιος ὁ Ἰσίδωρος Σαρματίας, οὗ
 πρότερον ἐμνήσθην, παρῶν τότε τοῖς Ἕλλησιν ἐτιμῶρει πολε- 10
 μουμένοις. παρεγένετο γὰρ ὡς ξινοδὸν τε ποιησόμενος καὶ
 διαλλάξων τοὺς Ἕλληνας τῇ Ῥωμαίων ἀρχιερεῖ. ταῦτα μὲν
 B οὖν ὀλίγῳ πρότερον αὐτῷ ἐπεποιήτο, καὶ οἱ Ἕλληνες ὀψὲ γοῦν
 ἐς διαλλαγὴν ἀφίκοντο τοῖς Ῥωμαίοις. βασιλεὺς δέ, ὡς ἐδό-
 1453 κει ὥρα εἶναι προσβάλλειν ἔωθεν, (Ἄρεως δ' ἦν ἡμέρα), τὰ 15
 d. 29 Mai τε κίμβραλα ἐσημαίνετο, καὶ οἱ ἀύληται καὶ οἱ σαλπικται
 ἐσημαίνον, ἔωθεν προσέβαλε, καὶ ἀπανταγῇ τῆς πόλεως κα-
 θίσταντο ἐς μάχην οἱ βάρβαροι, καὶ προσβαλόντες ἐμάχοντο
 ἰσχυρῶς. κατὰ μὲν τὸ ἐς λιμένα τεῖχος ἡμύνοντο οἱ Ἕλληνες
 κράτιστα, καὶ ἐξέωσαντο τοὺς Τούρκους, καὶ πῃ κατὰ τὰς κλί- 20
 μακας ἀναβάντων κεφαλὰς ἀπηρέγκαντο κρατύνοντες τὰ τεῖχη.

capitale supplicium praemium fore edicit. zichides in castra pro-
 gressi in memoriam redigebant Turcis gloriam, qui hactenus claruis-
 sent. praeterea dicebant heroa iis qui in praeliis occumberent sem-
 piternam polliceri beatitudinem. commemorabant et alia, ut gens
 illa assolet. Graeci virum Ianuensem, qui auxilio venerat cum nave
 maxima et trecentis armatis, eo loci cum suis consistere iubent, ubi
 rex et peregrini irruptionem facturi erant. ibi stantem cum suis arma-
 tum vim hostilem amoliri volebant. haud procul aberat rex Graecorum
 cum suis, ut quam fortissime hostes propulsaret. etiam cardinalis
 Isidorus, Sarmatarum antistes, cuius ante meminimus, Graecis, penes
 quos ea tempestate erat, auxilio fuit. aderat enim ut synodum con-
 gregaret et Romano pontifici Graecos reconciliaret. haec quidem
 paulo ante confecerat. at Graecis illa cum Romanis reconciliatio ni-
 mis sera extitit. rex Mechemetes cum tempus iam advenisset (erat
 autem Martis dies) ut oppugnationem universis copiis aggrediretur,
 cymbala cornua tubasque canere iubet, signumque occipiendae op-
 pugnationis dedit. et urbem summo mane fortiter oppugnabant, ir-
 ruentesque in urbem praeliabantur magna virtute. in eo muro qui
 portum spectat, Graeci fortissime resistebant Turcosque magnanimiter
 expellebant. etiam capita quorundam, qui scalis admotis murum
 superare conabantur, amputata de muro devolvebantur, cum Graeci

ἧ δ' αὐτὸς προσέβαλε βασιλεὺς, οἱ νεήλυδες ἐπεισεσόντες ἐβιάζοντο τοὺς ὀπλίτας τῶν Ἰαννίων. καὶ ὁ Λόγγος αὐτῶν C
 τιρωσκειται τηλεβολίσκῳ ἐς τὴν χεῖρα, καὶ τινες ἄλλοι τῶν
 ὀπλιτῶν ἐπειτιρωσκοντο, καὶ ἐκλιπόντες τὴν χώραν ἧ ἐσθή-
 5 κεσαν, αὐτίκα βιαζόμενοι εἰσέπιπτον, καὶ τοὺς τε ὀπλίτας τῶν
 Ἰαννίων ἐτρέψαντο καὶ ἐπικείμενοι ἐφόνευσον. ὁ μὲν οὖν Λόγ-
 γος ἀπεχώρει. εἶποντο αὐτῷ οἱ ὀπλίται, ἐπιόντων σφίσι τῶν
 νεηλύδων. καὶ ὁ βασιλεὺς Ἑλλήνων ὡς ᾔσθετο ἐκλιπόντας
 τὴν χώραν αὐτοὺς καὶ ἐνδιδόντας, ἀνέδραμε μὲν αὐτίκα καὶ
 10 ἤρξει τὸν Λόγγον εἴ ποι πορείοιτο· τοῦ δ' αὖ φαιμένου ὡς
 ταύτῃ θεὸς ὑφηγεῖται τοῖς Τούρκοις, αὐτὸς δ' ὁ βασιλεὺς
 πρὸς Καντακουζηνὸν καί τινας ὀλίγους ἀμφ' αὐτὸν ὄντας τρα- D
 πόμενος ἔλεγεν “ἴωμεν, ἄνδρες, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους τοῦσδε.”
 αὐτὸς τε ὁ Καντακουζηνὸς ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθὸς ἐτελεύ-
 15 τησε. καὶ αὐτὸς ἐτράπετο, καὶ ἐπιόντες καὶ διώκοιτες ἔτρωσαν
 βασιλέα Κωνσταντῖνον ἐς τὸν ὦμον, καὶ ἐτελεύτησεν. οἱ δὲ ἄλλοι
 Ἑλλήνων, ὡς εἶδον τοὺς νεήλυδας ἐπὶ τὸ μέγα τεῖχος δραμόντας
 καὶ ἄνωθεν βάλλοντας τοξεύμασί τε καὶ λίθοις, καὶ τοὺς
 ἀμφὶ τὸν Λόγγον φεύγοντας, ἐπικειμένων τῶν νεηλίδων ἐτρα-
 20 ποντο ἐς φρυγὴν, ἐκτός τις ἕκαστος προσκαταβάλλειν βουλόμε-
 νος ὥστε σώζεσθαι. ὡς δὲ ἐς τὴν πύλην ἀφίκοιτο τὴν τοῦ P. 210

20. προκαταβάλλειν?

summa vi moenia defensarent. ea parte qua rex cum peregrinorum manu irruptionem fecit, lanuenses armati vi submoti sunt. Longus horum dux vulneratus est manum, ictus bombardae globulo. reliqui armati haud mansere a vulneribus intacti. deserentes igitur locum quem occupaverant, lanuenses in fugam vertuntur; quos fugientes caedebant Turci. Longus dux cedebat: eum sequebantur armati, quos hostili animo insequabantur Turci. rex Graecorum ut accepit lanuenses cecidisse loco quem defendendum susceperant, et fugam inire, accurrens citato gradu, Longum percunctatur quonam abiret. cui Longus respondit “ea qua Turcis deus ipse iter aperit.” verum rex Graecorum ad Cantacuzenum et alios paucos conversus dixit “eamus, o viri, forti animo contra barbaros istos.” Cantacuzenus, cum fuisset vir optimus, in eo praelio mortem oppetiit. at rex Graecorum Constantinus in fugam coniectus est, hostesque continuo insequentes eius humerum vulnerarunt; atque mortuus est. reliqui Graeci ubi conspicati sunt peregrinos ad magnum murum cursitare, missilia et sagittas et lapides de supernis torquere, praeterea Longum cum suis armatis in fugam effundi, et insequi fortiter peregrinos, nec ipsi dubitarunt fugam arripere, cum singuli extra murum se iactare cuperent, ut evaderent hostium manus. cum fuga celeri essent delati ad Romani nuncupatam portam, impediti affluenti undique hominum

Ῥωμανοῦ καλουμένην, κατασχεθέντες ὑπ' ἀλλήλων αὐτοῦ ταύτη ἔκειντο, καὶ ἐπιόντες αὐθις ἐπιπτον ἐς αὐτούς, καὶ οὕτως ἐπαναβαίοντες σπουδῇ ἐπειγομένους διαβαίνειν, σωρὸν μέγιστον ζῶντες κατὰ τὴν πύλην ἐπεποίηντο, ὥστε μηδενὶ βásiμα εἶναι ἐντεῦθεν. καὶ οὗτοι μὲν οὕτως, ὡς πλεῖστοι, ἐν 5 οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο, ἐπειγομένοι φθῆναι ἐς ἀλλήλους, ἐπι-
 V. 164 πτον ἐς ἐκεῖνο τὸ θέαμα, καὶ τὰς πύλας κεκλειῖσθαι σώμασι περιόντων ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων. οἱ δὲ νεήλυδες ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος (κατέρριπτο γάρ τοι καὶ αὐτοῦ μέγα μέρος ὑπὸ B τῷ τηλεβόλῳ) εἰσεσχέοντο ταύτη ἐς τὴν πόλιν καὶ διήρπαζον 10 τὴν πόλιν, τραπόμενοι ὅποι ἐκάστω προχωροίη.

Οἱ δὲ Ἕλληνες πρῶτον μὲν, ὡς ἡ φήμη διέδραμεν ὡς ἑάλω ἡ πόλις, οἱ μὲν φυγῇ ὤρμητο ἐπὶ τὸν λιμένα ἐς τὰς ναῦς τῶν Οὐνετιῶν καὶ Ἰαννίτων, καὶ πολλοὶ ἐς τὰ πλοιαῖρια ἐσβάλλοντες σπουδῇ καὶ ἀκόσμως ἀπώλοντο καταδυομένων τῶν 15 πλοιαρίων. καὶ ἐγίνετο οἷα δὴ γίνεσθαι εἰώθει ἐν τοῖς τοιούτοις θορούβοις, ἀτάκτως χωρούντων ἐκάστων ἐς τὸ διασώζεσθαι ἐν οὐδενὶ κόσμῳ. καὶ οὗτοι μὲν ἔφθησαν ἀποφυγόντες τοὺς Τούρκους· οἱ δὲ πυλωροὶ τῆς πόλεως ἀγνωμοσύνη κακοδαίμοι χρησάμενοι, ὡς ἑώρων τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὰς 20 C ναῦς τραπομένους, φυγῇ ὤρμημένους σώζεσθαι ἐς τὰς ναῦς, οἰόμενοι ὡς εἰ ἐπικλείσαιεν ἐς τὰς θύρας, ἀναγκασθεῖεν οἱ Ἕλ-

8. περιόντων ἔτι?

9. κατέρριπτον P

turba humi cadebant. deinde alii accedentes per iacentes incedebant. in hunc modum ascendentes in eos qui ceciderant, studio transeundi magnum fecerunt acervum hominum, adeo ut nullus ea elabi posset. at sic nullo respectu habito periere plurimi, cum alius alium fuga praevenire festinaret, et in miserabile hoc veniebant spectaculum. portae quoque claudebantur oppletae corporibus Graecorum, cum per eas exitum quaerent vadentes. peregrini muro magno superato (nam et huius partem bombardae maxima diruerat) ea ruebant in urbem: quam diripiebant, euntes qua cuique liberum erat, nemine prohibente.

Graeci autem, ubi primum fama captam esse urbem volabat, fuga ferebantur in portum ad Venetorum et Ianiensium naves. plurimi naves cum summa celeritate ingressi intercidebant, navibus alto mersis. eaque contingere videbantur quae contingere solent in eiusmodi turbis, cum omnes nullo ornato nulloque ordine susque deque currerent, ut semet ipsos servarent tutos ab imminente periculo. et hi quidem Turcorum manus evitarunt. at urbis ianitores ignorantia et inscitia infelice usi, cum cernerent Graecos conversos in fugam ad naves properare et impetu in eos qui salutem consequerentur ruere,

ληγες ἐπιστραφέντες ἀμύνεσθαι, καὶ κατὰ τινα χρησμόν ἀδό-
 μενον ἐν τῇ πόλει, ὡς τοὺς πολεμίους ἄχρι τοῦ Ταύρου χώ-
 ρου τῆς πόλεως ἐπιγενομένων καὶ ἐπικειμένων τοὺς ἐν τῇ πό-
 5 λει συστραφέντας ἀνάγκη ἀμυνομένους ἐκβαλεῖν τοὺς πολε-
 μοίους καὶ αὐτοὺς ἴσχειν τὴν πόλιν, ἐν ταύτῃ, οἴμαι, τιθέμε-
 νοι τῇ δόξῃ τὰς κλεῖς ἄνω ἀπὸ τοῦ τείχους ἔξω ἀπέρριψαν.
 οἱ δὲ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, πλήθος πολὺ γενόμενοι ἐνταῦθα
 ἐπιρροόντων αἰεὶ συγγῶν, ἐτράποντο ἐπὶ τοῦ μεγίστου νεῶ
 τῆς πόλεως, τῆς ἁγίας Σοφίας καλουμένης, καὶ ἐνταῦθα συνε-
 10 λέγοντο καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες. οὐ πολλῆ μὲν- D
 τοι ὕστερον ἐάλωσαν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀμαχητί, καὶ ἀνδρῶν
 οὐκ ὀλίγοι ἐντὸς τοῦ νεῶ διεφθάρησαν ὑπὸ Τούρκων. ἄλλοι
 δ' αὖ τῶν Ἑλλήνων ἄλλη τῆς πόλεως τραπόμενοι ἐν ἀπορίᾳ
 τε εἶχοντο, καὶ οὐ πολλῆ ὕστερον οἱ μὲν ἀπόλοντο οἱ δὲ καὶ
 15 ἤλίσκοντο. καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἄνδρες γενόμενοι ἀγα-
 θοὶ ἐμαχέσαντο καὶ ἀπέθανον πρὸς τῆς πατρίδος, ὥστε μὴ
 ἐπιδεῖν τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τοὺς παῖδας εἰς ἀνδραποδι-
 σμὸν γινομένας. ὅτε καὶ Θεόφιλος τοῦ Παλαιολόγων γένους
 ταύτῃ ἐτελεύτησεν, ἀνδρικῶς ἀγωνισάμενος θανάτου ἕνεκα. καὶ P. 211
 20 τῶν Παλαιολόγων οἱ μετοχιταῖοι, ὃ τε πατὴρ καὶ οἱ παῖδες
 αὐτοῦ, μαχόμενοι ἀπόλοντο. καὶ συγγῶι τῶν ἀμφὶ βασιλέα
 Ἑλλήνων εὐ γεγονότες ἀπέθανον, μὴ ἀνεχόμενοι ἐπιδεῖν σφίσι

2. τῶν πολεμιῶν?

putabant, si eos clauderent intra urbem, fore ut cogerentur redire et redintegrare praelium cum hoste. id consilii suggerebat oraculum quoddam in urbe decantatum, fore videlicet ut cum hostes venissent usque ad civitatis locum Tauri dictum, et oppidanos persequerentur, oppidanos tum conversos, necessitate sic urgente, hostem expulsuros urbemque fortiter retenturos. huic oraculo arbitror fidem accommodantes ianitores claves de muro extra urbem iactasse. cum autem turba virorum et mulierum huc conflueret, tandem contendebant ad maximum urbis templum S. Sophiae dictum. huc congregabantur viri pariter et mulieres liberique. nec multo post capti sunt a Turcis citra praelium, plurimique viri intra templum a Turcis trucidati sunt. reliqui Graeci per urbem fuga dissipati, quo se vertent, ut effugerent praesens discrimen, nesciebant. haud multo post quidam eorum pecorum more trucidati, quidam capti sunt. plurimi Graeci cum forent viri boni, fortiter ciebant praelium, eligentes potius pro patria mori quam videre uxores et liberos praedam fore hostium. Theophilus exortus Palaeologorum genere fortiter dimicans in ea pugna occubuit. Palaeologorum socii, pater et filii eius, manus conserentes magno animo caesi sunt in eo praelio. complures Graeci

τὴν πατριίδα δεδουλωμένην. ἦν τε τὰ τῆς πόλεως ἀπανταχῆ πλέω ἀπολλύντων καὶ ἀπολλυμένων καὶ διωκόντων τε καὶ φευγόντων. καὶ ἀμφὶ τὸν Νοταρᾶν τοῦ βασιλέως ἀρμοστήν καὶ Ὀρχάνη τὸν Μουσουλμάνεω υἱοῦν, ὡς αὐτοὶ ἔλεγον Ἕλληνας, τοιόνδε ἐγένετο. ὡς γὰρ ἐπνυθάνοντο ἐάλωκεναι 5 τὴν πόλιν, ἀπέδρασαν ἐπὶ πύργον τινα τῆς πόλεως, ὡς ἐνταῦθα βουλευσόμενοι ὅτι ἄπαν σφᾶς δεοὶ τραπέσθαι. καὶ B ἐνταῦθα γενόμενοι, Ὀρχάνη μὲν ῥάκια ἀμφιεσάμενον Ναζηραίου τινὸς ἔβαλεν ἐαυτὸν κατὰ τοῦ πύργου καὶ ἀπέθανεν, οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Νοταρᾶν πολιορκηθέντες ἐάλωσαν περὶ πλή- 10 θουσαν ἀγορᾶν, αὐτὸς τε ἅμα καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ.

Οἱ μὲν οὖν νεήλυνδες αὐτίκα τὸ στρατόπεδον τοῦ βασιλέως ἐνέπλησαν καὶ γυναικῶν τε ἅμα καὶ παιδῶν τῶν περιφανεστάτων Ἑλλήνων, καὶ ὄλβον πολὺν ἀποφερόμενοι μέγα εὐδαιμόνες ἐγένοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ στρατόπεδον ἀπανταχῆ 15 πλέων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἀλλήλους ἐπιβοωμένων καὶ V. 165 παιδῶν ἐκπεληγμένων ταύτῃ τῇ συμφορῇ. καὶ χρόσος μὲν πολὺς καὶ ἄργυρος ἐφορεῖτο τῆς πόλεως ἐς τὸ στρατόπεδον, q καὶ λίθων εὐπορία ἦν, καὶ ἐσθῆτων πανιοδαπῶν πλέως ἡ χώ- C ρα, ὥστε μιᾷ ἡμέρᾳ μέγα δὴ ὄλβιον γειέσθαι τοῦτο τὸ στρα- 20 τόπεδον ἀπὸ τε ἀνδρῶν περιφανῶν καὶ πλούτου καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας, ὥστε πολλοὺς μὲν οὐκ ἔχειν ὅ τι χρήσιον

6. ἐπέδρασαν P

7. ὅποιον?

16. πλέων P

alii, qui latera regis stipabant, occisi sunt, nequaquam sustinentes videre patriam in servitatem hostium redactam. per universam urbem plena omnia erant caedentibus et caesis, fugientibus et persequentibus. Notarae regis praefecto et Orhani Mulsumanis nepoti, ut ipsi Graeci indicarunt, haec acciderunt. cum audivissent captam esse urbem, accurrerunt ad turrim quandam urbis, quasi hic deliberaturi an omnes fuga sibi consulere deberent. cum in hanc turrim advenissent, Orhanes obsitus paunis cuiusdam Nazaraei se ipsum praecipitem ex turri dedit, eoque casu mortuus est. Notares obsidione circumdatus, tandem in conferta hominum turba simul cum liberis in hostium potestatem venit.

Peregrini continuo regis castra mulieribus et pueris, qui erant Graecorum illustrium liberi, repleverunt; magnasque inde opes ferentes admodum opulenti facti sunt. videre erat regia castra plena viris et mulieribus se invicem vocantibus, necnon liberis ista calamitate admodum attonitis et percussis. multum auri argentique ex urbe in castra portabatur; lapidum pretiosorum copia erat maxima. locus castrorum omnigenis vestibus repletus erat, adeo ut uno die ditarentur ista castra admodum insignium virorum divitiarum et caeterae

τῶν νεηλῦδων τῇ παρουσίᾳ εὐδαιμονία. καὶ λίθους μὲν ἐξω-
νησάμενοι ὀλίγης τιμῆς, ἅτε μὴ εἰδότεων τῶν νεηλῦδων ὀπό-
σου αὐτὰ δέοι ἀποδόσθαι, μέγα ὄλβιοι ἐγένοντο, καὶ χρυσὸν
ἔστιν ἧ ἀντὶ γαλκοῦ φαίνονται ἀποδόμενοι οἱ νεηλῦδες.

- 5 Ἐνταῦθα ἑάλω καὶ Ἰσίδωρος καρδινάλιος Σαβίγιον, καὶ
ὡς ἤχθη ἐς Γαλατίαν ἀπεδόθη, καὶ ἐσβῆς ἐς ναῦν ἀπέδρα
ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. εἰ μὲν οὖν αὐτὸν ἔγνω βασιλεὺς ὡς
εἶη καρδινάλιος Ἰσίδωρος, ἀνείλε τε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀνίει δια- D
φρυγεῖν· νῦν δὲ οἴομενος αὐτὸν τεθνήσκει οὐκ ἐποιεῖτο λόγον
10 οὐδένα. τοῦ μέντοι βασιλέως Ἑλλήνων τὴν κεφαλὴν τῶν νεη-
λῦδων τις μετὰ ταῦτα παρὰ βασιλέα ἐνεγκάμενος δῶρα τε
ἔλαβε καὶ ἀρχῇ ἐδωρήθη. ὅτῳ δὲ τρόπῳ ἀποθάνοι, οὐδεὶς
ᾔσθετο τῶν νεηλῦδων φράσαι. κατὰ γὰρ τὴν πόλιν σὺν πολ-
λοῖς ἄλλοις αὐτοῦ ὡς ὁ τυχὼν ἐτελεύτησε, βασιλεύσας εἶη
15 τρία καὶ μῆνας τρεῖς. ἑάλωσαν δὲ καὶ Οὐνετιῶν ἄνδρες
ἐπιφανεῖς, οἱ αὐτοῦ τε παρῆσαν μειόντες ἐμπορίαν, καὶ ἄλ-
λοι συχνοί, οἱ σὺν ταῖς τριήρεσιν ἐτυχον ὀρμισσάμενοι, κατέ-
σχον δ' αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες κατὰ τὸ ζυμμαχικόν, ὥστε ἀμῦναι p. 212
σφίσις ἐς τὴν παροῦσαν ἀνάγκη. καὶ ὁ μὲν πρῶτα τις τῶν
20 Οὐνετιῶν, ὡς ἤχθη ἐς βασιλέα, ἀπέθανεν, οἱ δ' ἄλλοι ἀπε-
λόοντο μετὰ ταῦτα. ἐν ᾗ γὰρ ταῦτα ἐγένετο καὶ πάντες σχε-
δὸν ἐγένοντο λειομημένοι ἐπὶ διαρπαγῇ, καὶ οἱ τοῦ στόλου

felicitatis abundantia, ut dubitarent Turci quo pacto ea rerum omnium copia frui possent. vendebantur lapides pretiosissimi parvo pretio, quia peregrini eorum pretium ignorabant. interdum aurum pro aurichalco peregrini vendebant.

In hac rerum turba miserabili captus est cardinalis Isidorus, Sarmatarum antistes; qui ductus in Galatiam urbem venditus est, et consensa navi profugit in Peloponnesum. si rex Turcorum virum hunc novisset, videlicet quod cardinalis esset, certe eum interfecisset, nec eum fuga elabi permisisset. verum cum eum quoque inter caeteros occisum esse putaret, nullam eius rationem habebat. post haec quidam caput regis Graecorum ad regem attulit, et ab eo munera magna necnon principatum accepit. quomodo autem Graecorum rex interierit, peregrinorum nullus explicare potuit. creditur tamen in porta, sicut et reliqui, expirasse, cum regnasset annis tribus et mensibus tribus. venire in hostium manus viri Veneti illustres, qui mercium gratia Byzantium appulerant; necnon alii plurimi, quos eadem necessitas cum tremibus eo pertraxerat. Graeci igitur eos hand abire sinebant, verum in praesenti rerum discrimine eos auxiliares adesse volebant. Venetorum iudex, qui praestare videbatur, ad regem deductus cum esset, interfectus est. reliqui deinde dimitteban-

τοῦ βασιλέως, αἱ δὲ τῶν Οὐνετεῶν τριήρεις λύσασαι ἐκομίζοντο
 διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ τριταῖοι ἀφικνοῦνται ἐς Ἐϋβοίαν κεναὶ
 ἀνθρώπων· τοὺς γὰρ πλείους ἀποβιβάσαντες οἱ Ἕλληνες
 ἐτάξαντο ἐς τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν, πρὸς τὰς ἐπάλξεις, καὶ
 ἐάλωσαν, οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον· αἱ μὲν οὖν τριήρεις ἀφικόμε- 5
 ναι ἀγγέλλουσί τε τὴν Βυζαντίου συμφορὰν, καὶ πάντες οὐδὲ
 Β ἤδεσιν ποῦ τράπωνται γενόμενοι· αὐτίκα γὰρ ἤξιεν ἐς αὐτοὺς
 τὸ δεινὸν ἐνόμιζον· καὶ αἱ νῆσοι αἱ ἐν τῷ Αἰγαίῳ σχεδὸν τι
 ξύμπασαι ὤρμητο ἐς φυγὴν, καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων
 καὶ οἱ περὶ Πελοπόννησον συμφορᾷ πεπληγμένοι ὤρμητο ἐπὶ 10
 τὴν Θάλασσαν· δι' ἃ δὴ ξυνέβη ὕστερον γενέσθαι τὴν ἀπό-
 στασιν τῶν ἐνοικούντων αὐτὴν Ἀλβανῶν.

Βασιλεὺς μὲν δὴ, ὡς ἐάλω Βυζάντιον, αὐτίκα ἐκέλευε
 Ζάγανον τὸν κηδεστὴν αὐτοῦ τριήρεις πληρώσαντα ἵναι τε
 ἐπὶ τὴν καταντικρὺ Βυζαντίου Γαλατίνην πόλιν, καὶ διακω- 15
 λύειν μὴ ἐπιπλέειν τὰς ναῦς, παραγγέλλειν τε τοῖς ἐν τῇ πό-
 λει ἰδοῦσθαι τε ἕκαστον ἐν τῇ χώρᾳ καὶ μηδενὶ ἐπιτρέπειν
 C εἰσβιβῆναι ἐς τὰς ναῦς· ὁ γὰρ τῆς πόλεως ταύτης προεστὼς
 ὡς ἦσθετο τὸ Βυζάντιον ἐαλωκέναι ὑπὸ βασιλέως, περικειρ-
 γνόμενος μὴ καὶ ἐς σφῶς ὀρμώμενος ἕξανδραποδίσαιτο τὴν 20
 πόλιν, οἷα καὶ Βυζαντίου ἔδομας, λαβὼν τὰς τῆς πόλεως
 κλεῖς καὶ ἀφικόμενος ἐς βασιλέα παρεδίδου τὴν πόλιν, ὡς

ιστορικὸν σκεπὴν καὶ ὁμοίαν αὐτῇ ἐστὶν ἱστορῆσι καὶ ἰστορῆσι καὶ εἰρησισ-
 tur. omnes hinc, etiam qui erant de classe regis, accingebantur ad
 praedam. Venetorum triremes solutae ferebantur hominibus vacuae
 per Hellenpontum, et die tertio Euboeam appellunt. nam plurimos
 eorum Graeci ex navibus deductos disposuerant ad custodiam urbis,
 per muri pinnas eos collocatos. verum capti sunt; quidam eorum
 interempti sunt. triremes advenientes Byzantiis calamitatem nuntiant.
 omnes quo abirent, parum sciebant. existimabant enim eandem ca-
 lamitatem quamprimum ad ipsos perventuram. pene omnes quotquot
 Aegaei maris insulas incolebant, fugam arripiebant. Graecorum du-
 ces, et omnes qui in Peloponneso erant, ista calamitate territi festi-
 nabant ad mare. quapropter postea accidit ut Albani, qui in ea
 erant, ad defectionem properarent.

Rex quidem occupato Byzantio, Zaganum affinem suum naves
 adaptare iussit, et pergere in urbem Galatiam e regione sitam, et
 imperare ne ad naves pergant. praeterea edici iubet iis qui intra
 urbem erant, ut singuli in suo loco quieti manerent, nec paterentur
 quemquam conscendere naves. princeps enim huius civitatis ubi com-
 perit Byzantium in potestatem venisse hostium, timens ne simile
 exitium se suosque raperet, accipiens urbis claves vacansque ad re-

αὐτῷ τε ἐπιτρέπουσι σφᾶς, ἀξιούντες πείθεσθαι τοῦ λοιποῦ
 αὐτῷ ὃ τι ἂν κελεύοι. τότε μὲν οὖν τὸν Ζάγανον ἐπεμπε
 παραληφόμενον τε τὴν πόλιν καὶ μηδενὶ ἐπιτρέφοντα ἐσβαί-
 νειν ἐς τὰς ναῦς. οἱ μὲν οὖν Γαλατιανοὶ ὡς εἶδον τὰς τριή-
 5 ρεις ἐπὶ τὴν πόλιν σφῶν ὠρμημένας, ἐνταῦθα δὴ ἅπαντες V. 166
 πασσοῦδι ὠρμηγτο ἐπὶ τὰς ναῦς· οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐπεῖχον αὐ-
 τοὺς, καὶ τινὰς αὐτῶν διεχρήσαντο δεδιττόμενοι. ἐπεὶ δὲ D
 ἀφίκετο Ζάγανος, εἰσιῶν ἐς τὴν πόλιν καθίστα τε τὰ ἐν τῇ
 πόλει, καὶ ἄρχοντα ἐπέστησε τοῦ βασιλέως. ὥστε μᾶ ἡμέρα
 10 δυοῖν πόλεων κύριος γενόμενος τὴν μὲν ἡνδραποδίατο, τὴν
 δ' αὖ παραλαβὼν τὰ κατὰ τὴν ἡπειρον τεῖχη καθαιρεῖν τοὺς
 ἐνοικοῦντας προσέταξεν. ἐποίει δὲ τοῦτο, ὡς ἂν μὴ νεῶν ἀπὸ
 Ἰταλίας ἀφικνουμένων ἀπόστασίν τε βουλευοῖντο, καθηρημέ-
 νων τῶν τειχῶν τῆς ἡπείρου, καὶ τῷ βασιλεῖ ἐσαυθὶς ἦν ἐπὶ ἡ
 15 πόλεμος, κατὰσχῃ ἐσιῶν ἐς τὴν πόλιν.

Ἑλλήνων μὲν οὖν ὅσοι μὴ ἀπώλοντο, τούτους ἀπαγαγόντες
 ἐς τὴν Γαλατίην, τοὺς ἐπιφανεῖς μάλιστα αὐτῶν. καὶ ἄλλοι μὲν
 οὕτως ἐλευθεροῦντο· Νοταρᾶν δὲ τὸν βασιλέως Ἑλλήνων P. 213
 πρύτανιν αὐτός τε ὁ βασιλεὺς ἐξωνησάμενος καὶ γυναῖκα καὶ
 20 παῖδας, καὶ χρηματίσας αὐτῷ ἅττα ἡβούλειο συνιέναι τῶν
 ἑαυτοῦ, καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ὅσα ἤδει προσδόκιμα, εἶμα τε
 καὶ συνεγένετο χρόνον τινά. καὶ Ἑλλήνων ὅσοι ἤλευθέρωντο,

gem seque urbemque et cives eius fidei commisit, promisitque in posterum se suosque fideliter et obedienter sub ipso fore. quapropter rex misit Zaganum, ut urbem in fidem acciperet et nulli concederet intrare naves. verum eius urbis cives, ubi vidissent triremes regias accedere, omnes uno impetu et confertim coeperunt irruere in naves. at Turci retinebant eos, et ut caeteris metum iniicerent, quosdam trucidarunt. Zaganus cum advenisset, urbem ingressus est; et rem publicam ordinans, regium praefectum urbi praefecit. uno itaque die duarum urbium potitus est. alteram foede diripuit, alteram in fidem suscepit; eiusque incolas muros, qui continentem spectant, diruere iussit. id autem ea gratia imperabatur, ne si naves ab Italia advenirent, ad defectionem propenderent; quam muri destructi vetabant. praerea ut ea urbs, si denuo ingrueret bellum, regi advenienti pateret.

Graeci quotquot exitium evaserant, abducebantur Galatiam, et libertatem recipiebant. hi erant viri prae caeteris maxime illustres. Notaram regis Graecorum primum iudicem cum uxore et liberis redemit Turcorum rex; et cum eo collocutus, permisit ei ut ubi vellet cum suis habitaret. hic autem expectabat auxilium ab Italia, quod brevi affuturum arbitrabatur. interim tamen Byzantii cum rege man-

συνελέγοντο αὐθις ἐς τὴν Βυζαντίου πόλιν, τοὺς τε προσή-
 κοντας αὐτῶν ἐλευθεροῦντες καὶ ἐπιτηδεῖους. καὶ οὐ πολλῶ
 ὕστερον ὑπὸ βασιλέως ἀπώλοντο. ἐγένετο δὲ ὧδε. ὡς ἀνη-
 νέχθη ἐς βασιλέα παῖδα εἶναι τοῦ Νοταρῶ νήπιον δωδεκαετιῆ,
 ἔπεμψε τῶν οἰνοχόων αὐτοῦ ἓνα, αἰτούμενος τὸν παῖδα. ὁ 5
 B δὲ ὡς ἐπύθετο τὰ παρὰ τοῦ οἰνοχόου, χαλεπῶς τε ἔφερε καὶ
 ἐποιεῖτο δεινόν, λέγων “ὦ οἰνοχόε, ταῦτα οὐκ ἀνασχειᾶ ἐσσι,
 βασιλέα ἀφαιρεῖσθαι τοὺς παῖδας ἡμῶν, οὐδὲν ἔχων ὅ τι ἂν
 ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι ἐπιμέμψασθαι, ἐπεὶ τε συνέγνω ἡμῖν
 τὴν ἁμαρτίαν ἐξωνησάμενος. εἰ δὲ ταῦτα οὕτω ἡμᾶς ποιοίη, 10
 τί οὐ κελεύει ἡμᾶς αὐτοὺς κακίστῳ ὀλέθρῳ πυραδοῦναι;”
 ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ οὐκ ἔφη ἕκῳν εἶναι ποτὲ τὸν παῖδα ἀναί-
 τιος ὢν ἐκδώσειν. ἐπιπλήττοντι δὲ τῷ οἰνοχόῳ καὶ παραι-
 νοῦντι μῆτε λέγειν μῆτε ποιεῖν οὕτω ἐς βασιλέα, ὡς αὐτίκα
 C ἀπολούμενον, οὐκ ἔπειθεν. ἐπεὶ δὲ ὑποστρέφων ἀπήγγειλε 15
 τῷ βασιλεῖ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων, αὐτίκα ἐκέλευσεν αὐτὸν
 τε ἅμα καὶ τοὺς παῖδας, καὶ ὅσοι αὐτῷ συμπαρήσαν, ἀπα-
 γαγόντας κατασφάξαι. οἱ μὲν οὖν ὡς ἀφίκοντο ἐς αὐτὸν οἱ
 ἐπὶ τοῦτο ταχθέντες, ἐδεῖτο αὐτῶν τοὺς παῖδας ἐναντίον αὐ-
 τοῦ ἀνελεῖν τὰ πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα ἑαυτὸν καταχρήσασθαι. 20
 καὶ οἱ μὲν παῖδες αὐτοῦ καταδείσαντες τὸν θάνατον ἐδέοντο

sit. quidam Graeci qui erant Libertatem consecuti et praesenti exitio
 subtracti, iterum colligebantur Byzantium, propinquos et amicos suos
 in libertatem antiquam asserentes. verum haud multo post regis iussu
 omnes interiire. quod quidem sic evenisse compertum est. ubi est
 rumore allatum ad regem Notarae esse filium natum annos circiter
 duodecim, unum de suis pincernis misit petitum puerum. Notaras
 postquam accepit ex pincerna regis voluntatem, graviter ira succensus
 est, sibi que eam petitionem admodum periculosam et intolerandam
 fore indicabat. et sic compellavit pincernam regium “o pincerna,
 haud ferendum est regem sibi liberos velle eripere, cum nihil sit
 quod crimini det, cum semel errorem remiserit. sin id fixum ratum-
 que sedet in animo regis, quare non imperat ut nos turpissimae
 morti liberos nostros tradamus?” haec locutus addidit se nequaquam
 filium regi petenti daturum, cum nullam in ipsum commiserit cul-
 pam. pincernae autem obiurganti et monenti ne talia et diceret et
 faceret in regem, quasi illico periturus, non obtemperavit. pincerna
 igitur reversus ad regem responsum quod ab Notara acceperat ex-
 prompsit. rex iratus praecepit ut Notaram cum liberis, quos secum
 haberet, continuo abducerent et neci darent. hos, quibus id negotii
 iniunctum erat, cum advenissent, rogavit Notaras ut primo liberos in
 conspectu suo occiderent et postremo in se hostili ferro ruerent. at

τοῦ πατρὸς, καὶ ὅσα ἐνῆν σφίσι χρήματα ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, παραδόντας περιποιῆσαι σφᾶς ὥστε μὴ ἀποθανεῖν. ὁ δὲ οὐκ εἶα, ἀλλ' ἐκέλευε θαρροῦντας ἰέναι ἐπὶ τὸν θάνατον. καὶ τούτους μὲν πρῶτα ἀνεΐλον, μετὰ δὲ ἑαυτὸν παρείχετο δια-
 5 χρήσασθαι. ὡς δὲ τοῦτ' ὅν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀνεΐλεν ὁ βασιλεὺς, αὐτίκα ἐκέλευσε καὶ τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἄλλους, ὅσοι παρῆσαν ἐν Βυζαντίῳ ἐλευθερωμένοι, ἀπαγαγόντες καὶ τούτους ἀπέσφαζαν. καὶ οὕτω μὲν οὗτοι ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο. βασιλεὺς δὲ ἐπὶ τοῦτον τὸν φόνον ἐλάσας, ἐνά-
 10 γων τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐπιδήμων ἐνός, οὗ τὴν θυγατέρα βασιλεὺς συγγενόμενος ἦρα τε ἐπιμαινόμενος τῇ γυναικί, τοὺς τε προσήκοντας αὐτῇ ἐφιλοφρονεῖτο, ὑπὸ ἔρωτος ὡς μάλιστα φερόμενος. καὶ τούτῳ φασὶ πειθόμενον διαχρήσασθαι τοὺς
 "Ἑλληνας. P. 214 V. 167

15 Περὶ μὲν τοὺς τοῦ Βυζαντίου Ἑλληνας τοσαῦτα ἐγένετο, δοκεῖ δὲ ἡ ξυμφορὰ αὕτη μεγίστη τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην γενομένων ὑπερβαλέσθαι τῷ πάθει, καὶ τῇ τῶν Ἰλίου παραπλησίαν γεγονέναι, δίκην γενέσθαι τοῦ Ἰλίου ὑπὸ τῶν βαρβάρων τοῖς Ἑλλησι πισυσιδὶ ἀπολουμένοις, καὶ οὕτω τοὺς
 20 Ῥωμαίους οἰεσθαι ξυμβῆναι, τὴν τίσιν ἀφ' ἔχθαι τοῖς Ἑλλησι τῆς πάλαι ποτὲ γενομένης Ἰλίου ξυμφορᾶς.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο. Χαλίην δὲ ἐν-

fili timentes mortem, precibus fatigabant patrem ut interfectoribus opes universas quas in Italia haberet pernumeraret, ne ipsi perirentur. verum pater liberorum preces aversatus iussit ut forti animo ad imminentem mortem irent. hi quidem primo interfecti sunt. postea se necandum et ipse interfectoribus praeiussit. his ita peractis, nec reliquis Graecis pepercit rex, verum omnes, quotquot liberati aderant Byzantii, ad supplicium extremum rapi iussit. hi quidem pecorum modo percussi, nulla eorum ratione habita, periire. regem autem in Graecorum caedem concitavit advena quidam, cuius filiam ardentissimo amore prosequeretur rex; et congressus cum ea, amore amens, propinquis mulieris, quaecunque petissent, gratificabatur. huius itaque patri obtemperans rex Graecos mactari iussit.

Apparet Byzantii exitium miserabile superasse omnia, quae per universum orbem contigisse scimus excidia. nec dissimile est Ilii excidio. ultionem Ilii diruti Byzantii calamitatem quidam credunt, Graecis barbarorum vi pereuntibus. Romani quidem constanter asseverant ultionem apprehendisse Graecos propter ea quae barbaris fecerunt in Ilii destructione.

Haec quidem hactenus. rex Chatitem Priami filium comprehendi

ταῦθα τὸν Μπραΐμεω παῖδα, τὸν τοῦ οἴκου αὐτῷ ἡγεμόνα, συλλαμβάνει, βουληθεὶς μὲν καὶ πρότερον ἀπολέσαι αὐτόν, Β καταστάτων δὲ οὐκέτι αὐτῷ τῶν πραγμάτων βεβαίως δεδοικώς οὐκ ἐποίητο τὴν σύλληψιν. καὶ αὐτὸν μὲν ἐν πέδιαις ἔχων ἀπέπεμψεν ἐπὶ ἀμάξης ἐπὶ Ἀδριανούπολιν καθιέρξαι, 5 καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον τὴν τε οἰσίαν ἀφείλετο, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, ὅσος ἐνῆν αὐτῷ, ἰσχυρότατα δὲ χρημάτων κτήσιν ποιησάμενον τοῦτον τὸν ἄνδρα, καὶ μέγα ὄλβιον ἐν τῷ τῶν βασιλέων τῶνδε οἴκῳ συμπάντων γενομένων. ταῦτα δὲ ἐγένετο ἐπικρατοῦντος τότε καὶ τὸ κράτος ἔχοντος παρὰ βασιλεῖ 10 Ζαγάνου τοῦ κηδεστοῦ βασιλέως, οὗ τὴν θυγατέρα ἐγγυημένην Μαχουμέτη τῷ Μιχαήλου παιδί, ὡς ὀφόμενος ἦει παρ' αὐτὸν ἅμα τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐρασθεὶς ὡς ἐθεύσατο τὴν γυναῖκα, ἡγάγετο μὲν αὐτὸς ταύτην, τὴν δὲ εἰέραν ἐγγυήσατο αὐτῷ C Μαχουμέτη ὁ Ζάγανος. τὸν μὲν οὖν Χαλίλην εὐθύς τότε 15 κατεχρήσατο, καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ Ἰαγούπην καὶ Μεχμέτην, καὶ συλλαβὼν τὰ χρήματα ἀφείλετο ὑπὲρ τὰς ἰβ' μυριάδας χρυσοῦ. ἐνταῦθα μὲν ὥρμητο τῶν θεραπόντων αὐτοῦ οἱ πλεῖστοι μελανοφορεῖν καὶ τῶν ἐπιτηδείων, ἅτε ἀνδρὸς ἀρίστου γενομένου. καὶ ὡς τοῦτο ἀνήχθη ἐς βασιλέα, κήρυ- 20 γμα ἐποίητο, ὃς ἂν ἐσθῆτα μέλαιναν φοροῖη, ἐς τὴν ἰστεραίαν παρεῖναι ἐς τὰς βασιλέως θύρας. καὶ οὐδεὶς ἐφάνη οὕτως ἔχων ἀνὰ τὴν πόλιν. ἀνεδήλου μὲν τῷ ἀνδρὶ τῷδε καὶ

7. δὴ? 12. εἴη P

iubet, cum iam antea eum interficere animo destinasset. verum cum res suae necdum satis firmae forent, metu inhibitus eum non cepit. cum eum comprehendisset, vinculum curru imposuit et Adrianopolim vehi iussit, ut ibi in vinculis asservaretur. nec multo post bonis omnibus, auro et argento, quantum possidebat, eum exuit. nam vir ille opibus cumulandis admodum inhiaverat, divitiisque omnes, quotquot in regia erant, longe antecedeat. haec contingere, cum plurimum polleret apud regem Zaganus regius affinis; cuius filiam desponsam Machumeti Michaelis filio, cum iret una cum rege visum, amore percussus, ut eam vidit, uxorem duxit. alteram vero Mechemeti despondit Zaganus. et quidem tum statim Chatitem necavit, ministrosque eius captos Iagupem et Mechemetem spoliavit opibus. aureorum autem erant duodecim myriades. ministri Chatitis, quorum complures erant, pullati obambulare volebant, ut lugerent eum, quasi vir bonus fuisset. verum ubi rex id comperit, continuo per praekonem edici iubet "si quis in crastinum diem atro amictu usus fuerit, is continuo in ianuas regis accedat." caeterum nullus contra edictum regis pullatus apparuit. rex iam antea iudicia haud obscura prae-

πρότερον βασιλεὺς ὡς ἄχθοιτο μὲν αὐτῷ ἐπεικῶς πάνυ δυσμενεῖ περὶ ἑαυτὸν φανέντι, καὶ ἡ φήμη οὕτως εἶχε, θειότερα οὖσα ὡς τὰ πολλά. καὶ ποτε ἀλώπεκος δεδεμένης ἐν ταῖς βασιλέως θύραις αὐτὸς βασιλεὺς ἤρετο “ὦ ταλαίπωρε, τί οὐ
 5 χρήμασι διεπράξω παρὰ Χαλίλῃ τῷ ἡμετέρῳ προτάνει διαφυγεῖν, ἀλλ’ οὕτω κακῶς πράττεις;” ἔθραξε μέντοι καὶ αὐτὸν Χαλίλῃν ἡ φήμη, καὶ ὠρμητο ὡς εἰς τὸν Μεχμέτew τάφον πορείαν ἐκδημον ποιησόμενος, ὥστε ἀνεῖναι τοῦ θνμοῦ τὸν βασιλέα αὐτόν. ἀλλ’ ἐξηπάτει αὐτὸν χρήμασι θεραπεύων,
 10 καὶ ποτε ὡς εἶδε τεταραγμένον τῇ φήμῃ, χρήματα ἐπιπέμψας ἐκέλευε θαρρεῖν καὶ μὴ πείθεσθαι τοῖς χαλεπὸν τι ὑποτιθεμένοις αὐτῷ, ἥδεσθαι τε ἐκέλευε. καὶ οὕτω ἔξαπατώμενος ἔπεμπε λέγων τῷ βασιλεῖ “ὦ βασιλεῦ, καὶ ἀχθεσθῆναι ἡμᾶς
 15 ἀνάγκη οὕτω ἔχειν ἡμᾶς· εἰ δὲ καὶ αὐτὸ ἥδεσθαι ἐπιτάττεις, καθυσόμεθα πάνυ θαρροῦντες.

Οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν· βασιλεὺς δὲ εἰ εἶπετο μετὰ τὴν Βυζαντίου αἴρεσιν τῇ ἀμφ’ αὐτὸν δόξῃ, ἐπιὼν ἀπανταχῇ μέγα ἂν κατεργάζετο, ἑαυτῷ χώραν προσανακτώ-
 20 μενος. μετὰ δὲ τὴν Βυζαντίου αἴρεσιν σπονδὰς μὲν ἐποιεῖτο τοῖς βασιλέως Βυζαντίου ἀδελφοῖς. θαυμάζω δὲ εἰ μὴ τοὺς χρησμοὺς τῆς Σιβύλλης οὐκ οἶονταί τινες ἀληθεῖς γεγονέναι,

buerat se virum istum odisse. idem loquebatur fama, quae plerumque divinatio esse consuevit. cum quondam vulpes ligata esset in ianuis, rex dixisse fertur “o misera, quare non opibus Chatitem nostrum praefectum corrupisti, ut effugeres, verum adeo miserabiliter hic agis?” fama nonnihil et Chatitem perterruit. profectus est ergo peregre, ut Mechmetis sepulcrum viseret, sperans fore ut interim regis furor frangeretur. rex autem astu virum circumvenit, haud cessans eum opibus colere. quondam cum rex cerneret Chatitem fama vulgi perturbatum, pecuniam ei misit multam, dicens “bono sis animo, nec facile audias illos qui nescio quae horrenda tibi augurantur. fac bono animo sis.” Chatites in hunc modum deceptus nuntium ad regem misit, dicens “o rex, in te situm est ut doleamus et gaudeamus. si igitur dolere iubes, necessitas urget ut id faciamus: sin gaudium imperaveris, gaudio maxime indulgendum est, ac laeto nos animo esse oportet.”

Verum Chatites, quemadmodum exposuimus, mortuus est. rex capto Byzantio, gloria insolescens et superbiens, ubique magna effiebat et regnum suum usque promovebat, plurimis regionibus in dicionem acceptis. miror autem si qui fuerint, qui Sibyllinis oraculis fidem non habuerint, cum Byzantinae regionis regum catalogus ab

ὁπότε τὴν ἐν Βυζαντίῳ χώραν τὴν τῶν βασιλέων γραφὴν, ὑπὸ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὡς φασί, βασιλέως, ἐς τοῦτον τὸν βασιλέα ἐτελεύτα ἢ γραφὴ, καὶ ἐς τὸν ἀρχιερέα τὸν ἐν Φλωρεντία τῇ Τυρρηνῶν τελευτήσαντα. τὸν γὰρ δὴ Κωνσταντῖ-
 V. 168 νον βασιλέα, ἅτε ἀπολλύμενον ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ οὐ τε-
 λευτῶντα ἐν τῇ βασιλείᾳ, οὔτε τὸν Γρηγόριον τὸν ἐπὶ Ἰτα-
 λίας οἰχόμενον ἐχώρει ὁ πῖναξ ἐκεῖνος. χῶροι δὲ ἐνετέτμητο
 ἐν τῇ βιβλίῳ τῶν καθ' ἑαυτὸν βασιλέων ἐς τὴν τελευτὴν
 τοῦδε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ, εἴτε πλειόνων εἴτε
 δὴ καὶ ἐλατιόνων, ὅσοι ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἀρχιερωσύνην τῆς 10
 πόλεως. λέγεται μὲν καὶ πολλὰ τοῦ βασιλέως τοῦδε ἔργα
 θαύματος ἄξια, ἅτε δὴ ἀστέρων καὶ ψυχῶν ἐμπείρου γενομέ-
 C. 169 νου καὶ ὠμιληκότος τῇ ἐκείνων δυνάμει, δύο δὲ καὶ τρία, ὧν
 ἄξιον ἐπιμνησθῆναι.

Μέτειμι δὲ ἐφ' οὗ ἤια λέξων ἐφεξῆς λόγου, ὡς οἱ ἀπὸ 15
 Πελοποννήσου ἠγεμόνες ὠρμητο μὲν φεύγειν ἐπὶ Ἰταλίας,
 καὶ Ἑλλήνων ὅσοι ἐνέκουν τὴν νῆσον οἱ ἐπιφανέστεροι, ὡς
 δὲ σφίσι σπονδὰς ὁ βασιλεὺς ἐποίησατο, οὐκέτι διενοοῦντο
 ἀπιέναι, ἀλλ' ἐμμένοντες περιέπεσον ξυμφορᾷ οὐ σμικρᾷ τινὶ
 οὐδὲ ἐπιτυχούσῃ. ὡς γὰρ ἐώρων αὐτοὺς οἱ Ἀλβανοὶ παρα- 20
 σκευαζομένους ἀπαίρειν, οὐκέτι ἤθελον πείθεσθαι, ἀλλὰ ουνί-
 στατο μὲν πρὸς ἀλλήλους καὶ συνώμνυτο ὡς ἐπιθησόμενοι
 τῇ Πελοποννήσῳ. ἔπραττον δὲ ταῦτα ἐνάγοντος Πέτρου τοῦ

8. μεθ'?

Leone, ut aiunt, sapiente rege conscriptus in hunc regem et in patriarcham Florentiae Tyrrenorum mortuum exeat. nam nec Constantinum regem, ut qui a barbaris esset peremptus nec in regia defunctus, nec Gregorium in Italiam abeuntem tabula illa accipiebat. loca autem regum in ista tabula, qui suo tempore fuerunt, necnon patriarcharum, sive paucorum sive complurium, qui ad urbis eius patriarchatum pervenere, intercisa sunt usque ad istum regem et ad istum patriarcham. extant et alia regis huius opera memorabilia, ut qui physices et astronomiae fuerit peritissimus, earumque potentias exacte tenuerit. sunt autem duo aut tria, quorum ut recordemur operae pretium est. verum in sequentibus memorabuntur.

Cum Peloponnesiaci duces pararent fugere in Italiam, adhibitis et Graecorum clarissimis, rex Mechemetes cum iis foedera sanxit. quo facto coeptam fugam omiserunt. manentes itaque in grandem provoluti sunt calamitatem. nam Albani cum cernerent eos paratos ad fugam naves abs terra moliri et solvere, dicto amplius audientes esse recusabant; et inter sese conspirant, quasi Peloponnesum suae ditionis facturi. eius consilii auctor et instigator erat Petrus Claudus, vir

χολοῦ, ἀνδρὸς τὸν τρόπον οὐκ ἀγαθοῦ, δεξιῶ δὲ ἄλλως καὶ
 καθηγουμένον τοῖς Ἀλβανοῖς τὴν ἐσῆγησιν ταύτης τῆς ἀπο- D
 στάσεως. ἐνῆγε δὲ ἐπικείμενος ὥστε ἀφίστασθαι ἀπὸ Ἑλλή-
 νων καὶ σφίσι ἡγεμόνα ἐλέσθαι ὃν ἂν αὐτοὶ ἔλονται. καὶ
 5 ὄρμητο μὲν ὡς ἔσυμβήσονται τοῖς ἡγεμόσι, μετὰ δὲ διεκωλύθη-
 σαν. καὶ ἐπεκαλοῦντο μὲν καὶ Ἑλλήνων ἄλλων ἐς τὴν ἐσῆγησιν
 ταύτην, ἐπιστάτην ἀξιοῦντες γενέσθαι· τελευτῶντες δὲ ἐστή-
 σαντο Ἐμμανουῆλον τοῦ Καντακουζηναίων γένους ἡγεμόνα τε
 σφίσι, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦγον καὶ ἔφερον, καὶ ὑποζύγια
 10 μὲν καὶ ζῶα ὅσα εἶχον οἱ Ἕλληνας, ἐληΐζοντο στρατευόμενοι.
 εἰσὶ τὸ γένος τοῦτο νομάδες ἅπαντες, καὶ οὐδαμῆ σφίσι χρο-
 νίαν τὴν διατριβὴν ποιούμενοι. ταύτη δὲ ὀρμώμενοι τῶν P. 216
 πόλεων τε ἐστίας ὑπηγάγοντο, καὶ ἐπελαύνοντες τὰς μὲν ἐπο-
 λιόρκοι τὰς δὲ καὶ ἐδήουν. καὶ τοὺς τε Ἕλληνας ἐν ἀνδρα-
 15 πόδων λόγῳ ποιούμενοι, ἔπρασον ἐς τὰς θύρας τοῦ βασι-
 λέως ἐπιτραπῆναι σφίσι τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐπηγγέλλοντο
 καὶ στρατὸν καὶ πόλεις αὐτοῦ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ φόρον
 ἐπέτειον πολὺν ἀπάγειν τῷ βασιλεῖ. καὶ ἔυνεβάλλοντο δὴ
 20 αὐτοῖς καὶ Κεντηριῶν Ζαχαρίας, ὁ τῆς γυναικὸς ἀδελφὸς τοῦ
 βασιλέως ἀδελφοῦ, καὶ Λουκάνης. οὗς καθείρξας εἰς πόλιν κα-
 λουμένην Χλουμετιήν ἐν τῇ ἀκροπόλει εἰς φυλακὴν ἐποιεῖτο
 καὶ ἐν πέδαις συνετήρει. τὸν γὰρ τῆς πόλεως ἄρχοντα πει-

13. ἐστίας] ἔστιν ἄς?

improbus et parum dextris moribus praeditus. is non intermittebat
 ad defectionem impellere Albanos. instabat usque ut a Graecis de-
 sciscerent, sibi que quem elegissent principem crearent. primo qui-
 dem Albani rem audiebant, quasi qui vellent suis principibus obtem-
 perare: postea vero animos mutarunt, cum etiam alii quidam Graeci
 ad eandem rem capessendam Albanos incitarent ducemque creati vel-
 lent. tandem Emanuelem natum ex genere Cantacuzenorum ducem
 constituunt, resque Graecorum agunt feruntque; et bellum occipien-
 tes, iumenta pecoraque quae Graeci habebant diripere haud abstite-
 runt. Albani autem omnes pastores sunt, et nullibi certis sedibus
 morantur. hinc itaque profecti urbium domos occupabant; et accur-
 rentes quasdam obsidebant, quasdam expugnatas diripiebant. cum
 Graecos mancipiorum loco ducerent et planissime contemnerent, scri-
 pserunt ad ianuam regis, promittentes urbes et exercitus Peloponne-
 siacos in regis potestate fore, si ipsis Peloponnesum tradidisset. pol-
 licebantur se quotannis tributum magnum regi pensuros. Albanos
 adiutabant Centerion Zacharias, frater mulieris eius quam duxerat
 regis frater, et Lucanes. hos adductos in urbem Chlumiariam in car-
 cerem, qui in arce erat, vinctos coniecit. Albani civitatis praefectum

Βσαντες συναφροσταναι τε σφισι και ἀγαγέσθαι τοῦ Κεντηρίωνος θυγατέρα, ἀπέστη τε, και τούς τε ἀνδρας ἤλευθέρου, και ἐπολέμου τοῖς Ἑλλησι. και ἠΰξετο μὲν τοῖς Ἀλβανοῖς τὰ πράγματα, και ἐς μέγα ἐχώρει. τὸν μὲν οὖν Κεντηρίωνα Θωμᾶς ὁ βασιλέως ἀδελφὸς ὡδε αἰτιασάμενος συνέλαβεν, ὅτε 5 Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω τὸν Ἰσθμὸν καθελὼν ἤλανεν ἐντὸς Πελοποννήσου εὐθὺ Ἀχαΐας. ὥρμητο δὲ αὐτὸς τε ἅμα και Μπόχαλις ὁ Λεοντάρης ἄρχων ἀφίστασθαι. και ὁ μὲν Μπόχαλις ἀπέστη ἐκ τοῦ φανεροῦ και ἐπολέμει, και συμβαλὼν στρατηγῶ Ῥαούλ τοῦ ἡγεμόνος ἔάλω και ἐξεκόπη τῷ 10 Ὀφθαλμῷ τοῦ ἡγεμόνος. τοῦτους μὲν οὕτω αἰτιασάμενος, ἐπε- V. 169 λαίνοντος Ἀμουράτεω, Λουκάνην δὲ και νεωτερίζοντά τε περὶ τὰ αὐτοῦ πράγματα και ξυνιστάμενον τοῖς τῶν Ἑλλήνων καινοτομεῖν βουλομένοις συνέλαβέ τε και καθείρξας εἶχεν ἐν τῇ ἀκροπόλει. ἐνήγε μὲν οὔτος και πρότερον ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ, δύναμιν 15 ἀξιόχρεω περιποιούμενος, τούς τε Ἑλλήνων περιφανεῖς και μετὰ ταῦτα Ἀλβανῶν τούς δυνατωτάτους. τοῦτον δὲ γένους ὄντα οὐ φλαύρου, πρὸς δὲ μάλιστα ἀφανοῦς Θεόδωρος ὁ νεώτερος τῆς Σπάρτης ἡγεμῶν, φύσεως εὖ ἔχειν δοκούντα και ἐς τὰ ἄλλα οὐκ ἀξύνετον, ἐς τοὺς παρ' ἑαυτῷ πρω- 20 τεύοντας ταξάμενος χρήμασί τε ἐθεράπευσεν. ὀρμώμενος δὲ Δ' ἀπὸ ταύτης τῆς τοῦ ἡγεμόνος εὐεργεσίας, ἐρίζων πρὸς τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐπιφανεῖς, ἐπρωσε τὰ Πελοποννησίων πρὸς τὸν

promissis accedentes, persuaserunt ut in ipsorum partes abiret et deficeret, Centerionisque filiam duceret, virosque captos vinculis eximeret. et propalam bellum cum Graecis gerebant. Centerionem quidem regis frater Thomas ideo in vincula duci iusserat, quod cum Amurates Mechemetis Isthmum destrueret, ipse recta ex Peloponneso in Achaiam se recepisset. ad defectionem inclinabat ipse, necnon Bochales Leontares princeps. et quidem Bochales aperte defecit et propalam bellum gerebat; et conserens manus cum Raule principis duce captus est, captoque oculi eruti sunt. hos quidem in hunc modum accusatos in carcerem coniecit, Centerionem videlicet, quod deseruisset Peloponnesum Amurate Isthmum diruente, Lucanem autem, quod res novas moliretur et conspirationem faceret cum his Graecis qui Peloponnesi statum, novarum rerum cupidi, conturbarent. concitaverat vir iste iam antea ad coniurationem faciendam Graecos insigniores, necnon Albanos potentissimos, adeo ut iam vires coniurationis essent haud poenitendae. hunc, cum esset ortus genere non malo, sed maxime obscuro, cum videretur optima esse indole praeditus et caetera non imprudens, Theodorus iunior Spartae princeps in eorum album rettulit qui primi apud ipsum habebantur, opibus-

ἡγεμόνα δημαγωγῶν. ἐτράπετο δὲ ἐπὶ τούτους ὡς διενεχθέν-
 τας μὲν τῇ γνώμῃ πρὸς τοὺς Βυζαντίου Ἑλληνας, καὶ δεδιό-
 τας περὶ σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ χώρᾳ καὶ Τούρκους, ὡς ἦν
 ἐπικρατήσωσι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πραγμάτων, οὐκ ἐπιτρέ-
 5 ψουσι σφίσι τῇ παρουσίᾳ ἐμμένειν εὐδαιμονία. καὶ ἐδόκει
 μὲν τὸ μέγα δύνασθαι αὐτίκα παρ' ὅτῳ συστραφείῃ τῶν ἡγε-
 μόνων, ὑγιᾶς δὲ αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἦν ἐν τοῖς πράγμασι. τού-
 των μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀπὸ τῆς
 εἰρκτῆς· στρατὸν δὲ ἐπάγοντες τῇ τε Κλίῃ αἰσχίστα ἀπηλ- P. 217
 10 λάιτοντο ἡττηθέντες, καὶ ἐς Πάτρας τῆς Ἀχαιᾶς στρατευσά-
 μενοι καὶ ἐς τὸν ἡγεμόνα τὸν νεώτερον κακῶς ἐπραξαν, πολ-
 λούς ἀποβαλόντες τῶν σφετέρων ἐνταῦθα.

Καὶ ἐδόκει μὲν οὖν ὡς τὰ Πελοποννήσου πράγματα χω-
 ρῆσαι ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς, εἰ μὴ διαπραξαμένου τοῦ Ἀσάνεω
 15 ἐν ταῖς βασιλέως θύραις ὥστε στρατὸν σφίσιν ἐπιδοθῆναι,
 στρατὸν τε ἐπηγάγοντο τοῦ βασιλέως, ἡγουμένου τοῦ Τουρα-
 χάνεω, ὃς ἀφικόμενος σὺν τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον,
 καὶ συγγενόμενος τοῖς ἡγεμόσιν ἐφ' ᾧ βουλευσασθαι ὅπως B
 ποιήσωται τὸν πόλεμον, πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βα-
 20 σιλέως Ἑλλήνων παῖδες, ἀνάγκη μέντοι καὶ ὑμῶν τινὰ αὐτοῦ
 παρεῖναι ἐς τὸν πόλεμον. καὶ γὰρ ἂν ὀρώντες ὑμᾶς οἱ πο-
 λέμιοι θᾶπτον ἂν προσχωροῦεν, ἰδόντες οὐδὲν τι σφίσιν ἀνή-

1. διενεχθέντα P   2. δεδιοῖτα P

que cum colere haud cessavit. ab hac igitur principis munificentia
 progressus Graecos illustres in seditionem praecipitavit, et Pelopon-
 nesi res in ipsum captando auram popularem convertit. simulabat
 autem se dissidere a sententia Graecorum Byzantium, et timere pluri-
 mum ipsis regionique. dicebat se et leges timere. nam si obtinuissent
 Peloponnesi res, fore ut deiicerentur ex praesenti rerum felicitate,
 et plurimum momenti in eo situm putabat ut cum aliquo, quocunque
 tandem, conspirasset principe. res autem Peloponnesiacae nihil sani
 prae se ferebant. exercitum itaque ducentes contra Clinam, recede-
 bant victi admodum turpiter. deinde expeditionem sumebant adver-
 sus Patras Achaiae et ducem iuniorem. necnon in hac expeditione
 adversis fortunae procellis iactati sunt, plurimis de suis amissis.

Et profecto parum abfuerat quin res Peloponnesi translatae es-
 sent ad Albanos, ni Asanes profectus in ianuam regis ab eo exercitum
 impetrasset. advenit autem regius exercitus, cui praeerat Turacha-
 nes. hic ut venit cum exercitu in Peloponnesum, collocutus est cum
 principibus, ut consultarent quomodo bellum administrandum esset,
 et huiusmodi orationem exorsus est. “o Graecorum regis filii, oportet
 quidem vestrum quosdam hic adesse in bello. nam ubi vos vi-
 derint hostes, citius ad vos pergant, scientes se nihil mali a vobis

κεστον ἐσόμενον ὑφ' ὑμῶν. ἡμῶν δὲ διαφόρων τε ὄντων, καὶ δεδιότες, οὐκ ἂν πάνν τι ῥαδίως ἐθέλοιεν προσχωρεῖν οἷα δειμαίνοντες, καὶ οὕτω ῥαδίως ἂν κατορθοῖτο ὑμῖν τὰ πράγματα ἐς τὸ παρόν. τόδε μέντοι παραινῶ ὑμῖν, ὡς μηκέτι τοῦ λοιποῦ διαίτη διαχωρῆσθαι τῇ αὐτῇ ἐς τοὺς ὑπηκόους 5
 C ἡμῶν, ἀλλὰ τοὺς ἀγαθοὺς μέντοι ἀμείβεσθαι κατὰ τὸ δυνατόν, τοὺς δὲ κακοὺς τιμωρεῖσθαι κατὰ δύναμιν, ὡς σὺν τοῖς ἀγαθοῖς, εὖ ἴστε, εὐπειτῶς δυνήσεσθε κολάζειν τοὺς φαύλους. καὶ μηδὲ ἀνά . . . . ἐπιτρέποντας τὸ πᾶν ἐθέλητε συγχωρεῖν, τί ἂν αὐτόματον ἀποβαίῃ; δῆλα γὰρ ὡς τοῦ κακοῦ ἐς 10
 τὴν βελτίονα μοῖραν ἰδρυσμένον, καὶ ταύτῃ ῥαδίως ἂν τρέποιτο ἅπαντες κακοὶ περὶ ὑμῶν γενόμενοι, καὶ οὕτω ἐπιτριβόμενοι κάκιστα ἂν ἀπόλοισθε. χρῆ δὲ καὶ ἐκ τῶν παρωχημένων τεκμαίρεσθαι τὸ μέλλον ἔσεσθαι ὑμῖν ἐπιτήδειον. ὑμῖν γὰρ οὕτως ἔχουσι, καὶ θεραπεύουσι τοὺς μὴ ὑγιῶς ὑμῖν δια- 15
 D κειμένους, εἰς τὸνναντίον ἕκαστα περιέστη· καὶ εἰ μὴ ὁ βα-
 V. 170 σιλεὺς νῦν εὖ ποιῶν ὑμᾶς τὴν χώραν αὐθις ἀποδώσοι γε, εὖ οἶδ' ὅτι οἴχοιτ' ἂν ὑμῖν τὰ πράγματα διαφθειρόμενα. ὡς οὖν ταύτῃ οὐ ἐπιτηδείως πολιτενομένων, δεοὶ ἂν ὑμᾶς ἐπὶ τὴν ἐναντίαν τραπέσθαι. κάκεῖνο δὲ αὖ παραινῶ ὑμῖν, μὴ 20

2. δεδοϊότας P

passuros. nos enim, qui hostes eorum sumus, ubi conspicati fuerint, accedere ad nos recusabunt formidine occupati. huic meo consilio si parueritis, rebus in praesentia ex animi sententia utemini. hoc autem diligenter moneo, et hortor etiam ne deinceps vestros subditos quemadmodum hactenus tractare velitis. verum bonis benefacere ne cessaveritis, malos vero poenis subdere ne omiseritis, et utrinque maxima cura et indefesso studio hoc agite. nam si boni vos adiuerint (iuvabunt autem, si beneficia vestra senserint), haud difficile erit punire malos. si igitur malis haud permiseritis quicquam impune facere, quid inopinati vobis poterit contingere? manifestum enim est, si improbi in bonorum ordinem redacti fuerint, facile omnes eo convertentur qui improbi in vos fuerint. et in hunc modum oppressi et imminuti pessime peribitis. oportet autem a praeteritis coniecturam facere, ut id quod in praesentia utile sit statuatur. verum vestri erga vos sic sunt adfecti, ut amore complectantur eos qui vos oderunt, et contrarium semper sequantur. et ni rex vestram vicem dolens vobis subsidio veniret, et regionem propemodum amisissam redderet, bene scio de vobis rebusque vestris actum esset. cum igitur rerum experientia doceat vos haud recte hactenus rem publicam et principatum administrasse, videtur necessitas monere, imo postulare, ut porro aliter subditos imperio temperare in animum inducatis. et illud iterum sedulus moneo, ne sinere velitis, dum domi

οἰκοὶ διατρίβοντας ἔαν ὑμῖν φέρεσθαι τὰ πράγματα ὅποι χωροίη ὑμῖν, ἀλλ' ἐπιόντας αὐτούς, ἦν τινα αἰσθάνησθε, τιμωρεῖσθαι αὐτίκα, μηδὲν μαλακὸν ἐνδιδόντας. δύο γὰρ ταῦτα καὶ Τοῦρκους ἐποίησε μέγα δύνασθαι, σπουδῇ τε ἅμα τὸ πα- P. 218
 5 ρεῖναι ἀπανταχῇ καταλαμβάνοντας ὅτου ἂν δέοιτο, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀμείβεσθαι ἐς τὰ μάλιστα. καὶ ἦν τι ἐς τὸ παρὸν μὴ ἐπιτρέπη τιμωρεῖσθαι τοὺς φαύλους, εἴκειν μὲν συγχωροῦντας ὅτου ἂν δέοι, αὐτίκα δέ, ἐπειδὴν κατασταυῖ τὰ πράγματα, μηκέτι ἐπιτρέπειν αὐτῷ κακῷ ὄντι ἐξυβρίζειν, ἀλλ'
 10 εὐθὺ ἐπιόντα ἀμύνεσθαι."

Ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς πυρεκάλει τὸν ὕστερον αὐτῷ ἔπεσθαι. καὶ πρῶτα μὲν Δημήτριος ἐλαύνων ἅμα τοῖς Τοῦρκοῖς ἐπὶ Βορβοτιάν χώραν ἐρυμνήν, ἐς ἣν καταθέμενοι παῖδάς τε καὶ γυναῖκας οἱ Ἀλβανοὶ ἐπὶ τῷ στόματι II
 15 τεῖχος τε ἐπωκοδόμησαν καὶ πυργίον, ἐνταῦθα ἀφικόμενοι ἐπολιόρχουν ἅμα ἄμφω τῷ ἡγεμόνε, καὶ Ἕλληνες τε ἅμα καὶ Τοῦρκοι προσέβαλλον ὑπορύσσοντες καὶ ἐπειρῶντο ἐλεῖν. ἡ μέντοι νύξ ἐπιγενομένη διεκόλυσεν αὐτούς οὕτω ἐλεῖν. ὑπὸ δὲ τὴν νύκτα διὰ φάραγγος, ἐς ἣν καθήκει τὸ ὄρος ὠρμητο
 20 ἐς φυγὴν. οἱ μὲν οὖν Τοῦρκοι αἰσθόμενοι ὠρμημένους ἐς φυγὴν, αὐτίκα ἐπεισπεσόντες ἠδραποδίσαντο ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας ἄμφι τοὺς μυρίους γενομένους. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξ-

8. δὴ P

agitis, res vestras seditione dissipari: sed infestis animis ite contra eos qui seditiones excitare nituntur, neque quicquam his ita delinquentibus mollius remiseritis. duo enim illa Turcos ad maximam evexere potentiam, videlicet diligenter malos conquirere ubicunque necessitas exegisset, et meritis subdere poenis; deinde in bonos non cessare conferre beneficia. et si quando instantia prohibuissent sones poenis ferire, dare veniam peccantibus haud cunctabantur. verum ubi iam omnia essent in tuto, nec quicquam periculi immineret, poenas iis qui sic commeruerant infligebant, nec eos iniuriis certare sinebant, verum iniuriarum ultionem constanter expetebant."

His dictis, postremo eos hortabatur ut se sequerentur in Albanos. et primo quidem Demetrius adiunctis Turcis proficiscebatur contra Borbotanem regionem munitam, in quam Albani custodiae causa liberos et uxores deposuerant, in aditu murum et turrim exaedificantes. eo cum venissent ambo duces, locum obsidione premere occipiunt. Graeci Turcique pariter murum subruentes vi in eam regionem irruebant, si quo modo eam occupare possent. at nox superveniens impedimento fuit quo minus is locus in ditionem hostium veniret. instante autem nocte per vallem, in quam mons desinit, fuga dilabuntur Albani. verum Turci, ubi allatum est hostes fugam

Cελαίνοντες ἀφίκοιτο ἐς τὴν Ἰθώμην, ἐναλλάξ ἐπομένον τοῦ
 Θωμᾶ νεωτέρου ἀδελφοῦ τῷ στρατῷ, καὶ ἐπὶ πολίχνην Ἀετὸν
 καλουμένην, προσχωρήσασαν Κεντηρίωνι ὀλίγῃ πρόσθεν. καὶ
 παρεστήσαντο μέντοι τὴν πόλιν, ἐφ' ᾗ χίλια ἀνδράποδα τῷ
 στρατεύματι καὶ τὰ ὄπλα καὶ ὑποζύγια παραδίδουσι. προσ- 5
 ἐχώρησαν μὲν οὖν αὐτίκα καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ἀλβανῶν τοῖς
 ἡγεμόσι, διαπρεσβενόμενοι ἐφ' ᾗ ἔχειν αὐτοὺς ἄττα δὴ ὑπη-
 γάγοντο, καὶ ἵππους καὶ ὑποζύγια ὅσα ἐλήθισαντο μὴ ἀποδι-
 δόναι. ζυνέβησαν μὲν ἐπὶ τούτοις τῷ ἡγεμόνι αὐτοῦ ἕκαστος.

Τουραχάνης μὲν ἐβούλετο ἀσθενῆ ποιεῖν τὰ τῶν Ἀλβα- 10
 D πᾶν πράγματα, ὥστε τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι αὐτοῖς ἐπιτηδείως
 σφίσι ἐπὶ τὸ ζυνοῖσιν αὐτοῖς δοκοῦν. ἐπεὶ τε δὴ ἐμελλεν
 ἀπελαίνειν, ἀφικόμενος αὐθις ἐς λόγους ἀμφοτέροις τοῖς ἡγε-
 μόσις ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βασιλεῖς Ἑλλήνων, ἐμοὶ μὲν καὶ
 πρότερον τῆδε συγγενομένῳ εἶρηται ἱκανῶς ἐς ὑμᾶς ἅ φρο- 15
 νῶν τυγχάνω περὶ τὰ ὑμέτερα πράγματα. καὶ νῦν δὲ το-
 σόνδε ἂν λέγοιτο, ὡς ὁμοιοῦσι μὲν πρῶτα ὑμῖν ἔσται ἄφθονα
 τὰγαθά, διενεχθεῖσι δὲ καὶ δίχα γενομένοις τὰναντία τού-
 των, ἔπειτα δὲ καὶ μὴ ἐπιτρέπουσι καθ' ἡσυχίαν ἐξυβρίζειν
 τοὺς ὑπηκόους ἔς ὑμᾶς, ἀλλὰ ἀφειδέστερον κολάζειν, μηδέ- 20
 P. 219 ποτε ἡσυχίαν ἄγειν. ὡς κακοῦ μὲν ἡ ἀρχή, καὶ ἦν φανλο-
 τάτη οὕσα τυχάνη προσοῦσα, ἐπὶ μέγα χωρεῖ αὐτίκα ὑβρεως,

22. ποιούσα?

=

capessere, continuo signa inferentes cepere viros et mulieres circiter
 decem milia. his ita gestis exercitum moverunt Ithomam, Thoma fra-
 tre iunioris exercitum usque mutatis vicibus subsequente. hinc ex-
 ercitus ducitur contra urbem Aetum sive Aquilam dictam, quae non
 multo ante Centerionis partes secuta fuerat; quam in fidem hac con-
 ditione receperunt, ut exercitui mille mancipia, arma et iumenta
 traderent. postea et caeteri Albani in dicionem venire haud abnue-
 bant, cum mitterent legatos ad duces, qui dicerent Albanos paratos
 esse imperata facere, si paterentur ipsos habere loca quae subegis-
 sent, nec cogereentur equos et iumenta, quae praedando acquisivis-
 sent restituere. condiciones hae, quemadmodum duces singuli id signi-
 ficarunt, sunt acceptae, et ex eo singuli suis ducibus reconciliati sunt.

Turachanes autem id quaerebat ut res Albanorum infirmiores
 efficeret, ut in posterum principes iis uterentur commodioribus. hic
 vir cum iam adornaret abitum, denuo cum Graecis in colloquium
 venit, et in hunc modum disseruit. “o reges Graecorum, cum nuper
 apud vos sermonem haberem, satis, opinor, declaravi quid, quantum
 attinet ad res vestras, fieri velim. hoc autem nunc adiciere placuit.
 si concordēs fueritis, res vestrae in tranquillo et felice requiescent
 statu: at si discordēs fueritis et dissensiones moveritis, contrarium

καὶ πολλαπλασιῶν γιγνομένη αὐτὴ ἑαυτῆς οὐκέτι κατασχετῆ V. 171
 γίγνεται. ὡς δὲ μὴ ἀγαθὰ· φίλα γὰρ, ἐφ' ὅτι ἂν τρέποι-
 τό τις κινούμενος, τοῦτο ὡς τὰ πολλὰ αὔξειν καὶ μέγα ἀπο-
 δεικνύσθαι, τί ἂν ἐπιτηδεῦον τυγχάνει." ταῦτα εἰπὼν καὶ
 5 δεξιωσάμενος τοὺς ἡγεμόνας ἀπήλαυσε.

Καὶ τούτοις μὲν ὡς τούναντίον κατέστη ἅπαντα· εἰς
 γὰρ τὸ θεραπεύειν τετραμμένοι ἑκάτεροι, πρὸς ἀλλήλους τε
 γνώμη τὰ σφέτερα αὐτῶν διενεχθέντες, ἐρίζοντες ἀλλήλοις
 ἐτύγχανον ὀπότερος ἂν μάλιστα εὖ ποιῶν φαίνοιτο, ὥστε δο- B
 10 κεῖν αὐτοὺς χαρίζεσθαι. καὶ τινες τῶν παρ' αὐτοῖς τὰ πρῶτα
 φερομένων, ἐναγόντων τε καὶ ἐπὶ ξυνομοσίαν προκαλουμένων
 τοὺς ἄλλους, ὥστε ὁμοφρονεῖν οὕτω κωλύειν διενουῖντο. αὐ-
 τοί τε σφίσι κακοδαιμονοῦντες ἐπέτρεπον τὰ πράγματα σφί-
 σιν αὐτοῖς φθεῖρεσθαι. Λουκᾶνης τε ὁ Πελοποννήσιος, καὶ
 15 τινας τῶν Βυζαντίον ἐπαγόμενος, συνίστα τε τοὺς Πελοπον-
 νησίους τε ἅμα καὶ Ἀλβανούς ἐφ' ᾧ σφίσι τε αὐτοῖς ὧν
 ἔχει ἐπιτηδεύουσ, καλῶς πολιτεύεσθαι. καὶ ὠρμητο μὲν ἐπὶ
 Ἀσάνη, μέγα δυνάμενόν τε ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Κόρινθον C
 καὶ μοῖραν οὐκ ἐλαχίστην τῆς Πελοποννήσου ἐπιτροπεύοντα.
 20 καὶ οὐ προσίετο μὲν οὗτος, οὐδὲ συγχωρῶν. ἐνθα δὴ οὔτε

2. φιλεῖ? 4. ὅτι ἂν ἐπιτηδεύων τυγχάνοι? 6. εἰς τού-
 ναντίον μετέστη? 8. τὰ σφέτερα αὐτῶν post ἑκάτεροι po-
 nendum.

eorum quae in medium adduxi eveniet. in primis operam date ne subditi vestro imperio conviciis vos proscindant, dum alta frui mini pace: verum impensius contumeliarum et iniuriarum auctores punire ne cessaveritis. mali enim principium, quamvis pessimum sit, attamen continuo ad magnas procedit contumelias; quae ubi auctae fuerint, se ipsas haud amplius sustinere possunt. itaque ne quis id bonum censuerit. solet enim id cuius quis amore rapitur, usque crescere et incrementa sumere, quicquid tamen ingruat." haec locutus Peloponnesi ducibus dexteram porrigit; quo facto abiit.

Caeterum longe alia quam hic praeceperat, secuti sunt studia. nam dum uterque ad suos colendos et beneficiis devinciendos esset pronior, usque discordias inter sese foverunt, dum uterque suos maiore indulgentia habere niteretur, quo eos sibi magis fidos pararet. itaque toti ad gratificandum propendebant duces. quidam apud hos viri primarii reliquos ad seditionem et coniurationem instigabant; quod quidem ideo fiebat, ut discordia exoriretur et illorum concordiam inhiberent. interim duces his, quasi malo daemone incitati, res suas miseris corrupendas commiserunt. Lucaeus Peloponnesiacus adducens quosdam Byzantios, Albanos et Peloponnesios ad conspirationem impulit, ut pro suo arbitrio, non ducum, res publi-

ὄν εἰάξαντο φόρον ξυμφερομένων, οὔτε τῶν Πελοποννησιῶν οὔτε τῶν Ἀλβανῶν, οὐκ εἶχεν ἀπάγειν τῷ βασιλεῖ. ἦν δὲ αὐτοῖς ὁ ἐπέτειος φόρος μύριοι καὶ δισχίλιοι χρυσίου στατήρες.

Οἱ μὲν Ἕλληνες οὕτω ἐν οὐδενὶ λόγῳ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν 5 ἐπιτριβόμενοι κατὰ βραχὺ ἀπόλλυντο. τὸν τε γὰρ φόρον αὐτοὶ τε οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι οὐκ ἔφασαν ἀποδιδόναι, ἂν μὴ τις αὐτοῖς ἐπιδιελόμενος τὴν χώραν ἐπὶ τοῖς Δύοις τε καὶ ὁμοίοις ξυμβαίῃ. ἀλλ' ἐχορῆν μὲν ταῦτα τύχην οὐκ ἀγαθὴν φερόμενα ταῦτ' ἄρα ἰσχὺν σφίσι τὴν τελευτήν, 10 καὶ οὕτω ἀποβήσεσθαι ἐς τὸ μηδὲν εἶναι γεγόμενα.

Βασιλεὺς δὲ ὁ Μεχμέτης τὴν δευτέραν ἐτι μετὰ τὴν Βυζαντίου αἰρεσιν ἐστρατεύετο ἐπὶ Τριβαλλοῖς καὶ Νοβόπυργον πόλιν ἐντὸς τοῦ βασιλέως χώρας παρὰ ποταμὸν Μοράβαν καλοῦμενον, ὃς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται ἔσων ἀπὸ 15 τῆς Πρισιτίνου τῆς βασιλέως χώρας, καὶ ἐκδιδοῦ ἐς τὸν Ἰστρον. ἐνταῦθα γενόμενος τὰ στρατεύματα μὲν αὐτῷ ξύμπαντα ἐπέ-
P. 220 δραμον τὴν Τριβαλλῶν χώραν, καὶ ἀφιππάσαντο τὴν χώραν ληισάμενοι, αὐτὸς δὲ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλοις ὑπτιοῖς βάλλων τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως. ἐξενόρητο δὲ τῷ βασιλεῖ 20 τούτῳ αὕτη ἧ τῶν τηλεβόλων ὑπίων κατασκευή. καὶ ἐπα-

9. ταῦτα κατὰ τ.? et mox τοιαύτην ἄρα ἴσχειν? 15. ὡς P
18. ἀφιππάσαντα P

cas suas administrarent. hac coniuratione freti pergebant ad Asanem, cuius auctoritas in Peloponneso erat maxima, ut qui Corinthum necnon modicam Peloponnesi partem regebat. hic eos nequaquam admittebat, neque quicquam iis concedebat. exinde cum Albani et Peloponnesiaci tributum, quod imperatum erat, pernumerare abnuerent, nec Asanes id ad regem perferre potuit. tributum autem annuum pendebant duodecim milia aureorum staterum.

Quapropter in hunc modum mutuis discordiis attriti Graeci paulatim peribant. nam propalam iactabant Albani et Peloponnesii se tributum non exoluturos, nisi inter ipsos regio universa aequaliter divisa fuisset. oportebat sane haec, cum parum propitia fieret fortuna, ipsis exitium adferre, et planissime ad nihilum redigere.

Rex quidem Mechemetes secundam capto Byzantio expeditionem contra Triballos et Novopyrgum urbem sumpsit. haec intra regis regionem sita est prope flumen Morabam, qui fluens a Pristino regis regione, et huc veniens in Istrum exhauritur. exercitus regius universus grassabatur per Triballorum regionem universam: equitatus quoque in hanc emissus praedas rerum omnium confertim agebat. ipse autem circumsederat parte copiarum urbem, et supino bombardarum iactu gravissime, quae intra eam erant, adsligebat. bombar-

φίασι μὲν ἄνω ἐς τὸν ἀέρα τὸν λίθον, καταβαίειν δὲ βάλλει ἐς
 ὃ τι ἂν ἰθύνει αὐτὸν ὁ τηλεβολιστῆς, σημεῖον κομιζόμενος, καὶ
 δαιμονίως τυγχάνει τοῦ σκοποῦ ἐς τὸν μετεωρισμὸν τοῦ λί-
 5 θου. οὕτω μὲν οὖν τὴν πόλιν τύπτων ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς
 ἠνάγκασε τοὺς ἐνοικοῦντας προσχωρῆσαι αὐτῷ. ἐπεὶ τε δὴ
 προσεχώρησαν, τὰ ἔπιπλα καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἀφελόμενος,
 καὶ μοῦραν τινα ἀπαγαγὼν ἐς ἀνδραποδισμόν, τοὺς ἄλλους Β
 ᾤκισεν αὐτοῦ καταλιπὼν διὰ τὴν μετάλλου ἐργασίαν, ἣν μά-
 λιστα δὴ τῶν ταύτη χωρίων ἐπιστάμενοι ἐτύγγανον. πρὸσο-
 10 δος δὲ αὕτη οὐκ ἐλαχίστη τοῦ βασιλείως, ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα V. 172
 αὐτοῦ μετάλλων τῆς πόλεως ταύτης. ὁ δὲ Τριβαλλῶν ἡγε-
 μὼν ὡς ἤσθητο ἐπ' αὐτὸν ἐπιόντα βασιλέα Μεχμέτην, ᾤχετο
 μὲν διαβάς ἐπὶ Παιονίας καὶ ἐπὶ Χωνιάτην, δεδιὼς μὴ ἐς
 τὴν Σπενδερόβην ἀφικόμενον πολιορκοῖτο καταστάς, καὶ ἐδεῖτο
 15 μὲν αὐτοῦ ἐπαμύνειν προσήκοντί τε καὶ ξυγγενεῖ ὄντι. καὶ
 ἐδόκει μὲν κἀκείνῳ τιμωρεῖν, ἐπὶ δὲ Σπενδερόβην ἐπρασσε C
 πρὸς βασιλέα γενέσθαι οἱ εἰρήνην. οὗτος μὲν ἐπεβίω οὐ
 πολλῷ ὕστερον, καὶ ἀπέθανεν, ἐχώρει δὲ ἡ ἀρχὴ πρὸς Ἐλεάζ-
 20 τζαρον τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα. οἱ δὲ τυφλοὶ αὐτίκα ἐπὶ
 τῇ τελευτῇ τοῦ ἡγεμόνος χρήματα ὑφελόμενοι ὅσα ἐνεχώρει,

7. ἐπαγαγὼν P
 λιορκοῖ?

8. ᾤχησεν P

13. Παίονας?

14. πο-

das autem erectas, supino iactu lapides in altum torquentes, primus
 rex ille invenit. nam bombardae illae erectae, sive mortaria, in
 aërem globum sublimem iaculantur. qui deinde delapsus id peni-
 tus ad quod a bombardario fuerit directus, sternit et comminuit.
 tanta autem globi certitudo est, ut nullo modo aberret a scopo quem
 bombardarius animo destinarit, quamvis globus in altum eiectus fue-
 rit. diebus igitur plurimis Mechetes oppidanos in hunc modum
 laedens, tandem eos deditionem facere coegit. ubi semet ipsos sua-
 que fidei regis tradidere, ipse suppellectilem et pretiosissima quae-
 que accipiens, et partem quandam hominum in mancipiorum condi-
 tionem transferens, reliquos ibi habitare passus est, maxime pro-
 pter metalli opus, cuius in primis istius regionis incolae periti cen-
 sentur. nec contemnendus regi reditus est ex metallis quae sunt
 iuxta istam urbem. Triballorum princeps Georgius, cognito contra
 se Mechetem hostili animo pergere, abiit transiens in Pannoniam
 ad Choniatem, veritus si Senderoviam venisset, ne obsideretur a rege.
 rogabat itaque Choniatem ne se amicum et propinquum desereret,
 verum acerrime a vi Turcorum assereret. ubi autem Georgius tan-
 tum effecit apud regem ut pax fieret, non multo post expiravit. suc-
 cessio principatus devolvebatur ad Eleazarum filium iuniorum. at
 caeci Stephanus et Georgius continuo surripientes pecunias quotquot

ἀφίκοντο, παρὰ βασιλέα, καὶ χώραν παρεχομένου τοῦ βασι-
λέως ἰκανὴν τὴν δίαιταν ἐποιοῦντο. βασιλεὺς μὲν οὖν τούτῳ
ἀπάγοντι φόρον ἰκανόν, ἐς δισμυρίους χρυσοῦ στατήρας,
1456 σπονδίας τε ἐποιήσατο, καὶ ἐς τὸ ἐπίδον ἔτος ἐστρατεύετο ἐπὶ
Μπελογοράδην τὴν πόλιν Παιόνων. αὕτη δὲ ἡ πόλις ὄκειτο, 5
Ὅς πρότερόν μοι δεδήλωται ἐπὶ Ἀμουράτεω, παρὰ τὸν Ἴστρον
ἀφ' ἑνὸς πλαγίου, ἀπὸ δὲ ἑτέρου ἐπιρρέοντος Σάβα τοῦ πο-
ταμοῦ καὶ ἐκδιδόντος ἐς τὸν Ἴστρον ἀμφίρροντος γίνεται ἡ
πόλις ἀμφοῖν τοῖν ποταμοῖν παραρρέοντων.

Ἐπὶ ταύτην δὲ τὴν Μπελογοράδην ἐστρατεύετο Μεχμέτης 10
ὁ Ἀμουράτεω, καὶ πρότερον ἐπὶ Ἰλλυριοὺς στρατεύματα ἐπι-
πέμψας ἡγουμένου Θεορίζεω καὶ Ἀλίεω τοῦ Μιχάλεω. πρὸς
δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ συνῆπτο αὐτῷ πόλεμος πρὸς βασιλέα
Κολχίδος τῆς Τραπεζοῦντος. καὶ τριήρεις ἐπιπέμψας ἐδήου
τε τὴν Κολχίδα, καὶ ἤπειρον, κατὰ θάλατταν, ἡγουμένου τοῦ 15
P. 221 Χητύρεω τοῦ τῆς Ἀμασίας ὑπάρχον. ὡς μὲν οὖν κήρυκα
ἔπεμπε περιαγγέλλοντα παρεῖναι αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς
Ἀδριανούπολιν, ἐξελαύνει αὐτὸς ἔχων τὰς τε θύρας καὶ τοὺς
νεήλυδας, καὶ χαλκὸν μὲν παρὰ τοὺς τηλεβόλους ἔμπλεον φε-
ρόμενος διὰ τε νηῶν αὐτῷ καὶ καμηλῶν ἤλαυνε διὰ τῆς Τρι- 20
βαλλῶν χώρας. καὶ ἐξένιζε μὲν ὁ τῆς Σπενδερόβης ἡγεμῶν
τόν τε βασιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας, δῶρα πέμπων ὡς μέγι-

15. κατ' ἤπειρον?

poterant, venire ad regem; qui cum his regionem assignaret, factum est ut victum nanciscerentur sufficientem. pax autem cum eo con-
venerat ut quotannis tributum maximum ferret, videlicet viginti milia
staterum auri. eo anno qui sequebatur, expeditionem contra Belgra-
dum urbem Pannoniae suscepit. urbs haec, quemadmodum docuimus
cum scriberemus de Amurate, ab uno latere iuxta Istrum sita est, ab
latere altero alluitur Savo, qui se in Istrum effundit; ab utroque
circumfluitur ea urbs, si quidem ambo praeter eam labuntur.

Contra hanc exercitum duxit Mechmetes Amuratis filius: prius
tamen cum parte copiarum contra Illyrios ire iussit Therizemi et Haliem
Michaelis filium. praeterea eodem tempore bellum ei erat cum Col-
chidis rege, qui praerat Trapezunti. mittens igitur triremes, quarum
dux erat Chetyres Amasiae praefectus, Colchidem et maritimam Col-
chidis regionem evastabat. ubi igitur voce praeconis, quem per uni-
versum regnum miserat, exercitus suos Adrianopolim excivit, in mili-
tiam profectus est ipse, ducens ianuae milites et peregrinos; et na-
vibus subvehebat camelisque portabat aeris plurimum ad bombardas
fundendas, iterque fecit per Triballorum regionem. Triballorum dux
hospitaliter et benigne regem et duces tractavit, mittendo iis munera

στα, παρεσκευάζετο μέντοι καὶ αὐτός, ἦν Μπελογράδῃ ἀλώ-
 σσιτο, αὐτίκα καὶ αὐτὸς πολιορκησόμενος. ἐπελάσας δὲ ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. ἔκειτο διὰ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἰσθμός, B
 5 ἐπὶ στάδια μάλιστα τὸ εὖρος· ἐνθα δὴ καθιστάς καὶ στρα-
 5 τοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει τὸ ἄστυ, καὶ ἔπαιε μὲν τηλεβόλους
 τὸ τεῖχος, καὶ οἱ νεήλιδες τοῖς στεγάζμασιν ἀγχοῦ γενόμενοι
 τοῦ τείχους ἐτόξενόν τε τοὺς Παίονας. στρατόπεδον δὲ καὶ
 τοῦτο μέγα βασιλέως ἐγένετο. ἐννοούμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς
 ἦν ἐπικρατήσῃ τοῦ ποταμοῦ καὶ μὴ δυνατοῖ ὄσιν ἔτι τοῦ
 10 λοιποῦ διαβαίνειν οἱ Παίονες ἐς τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἀντιπέ-
 ραν τοῦ ποταμοῦ ἐπαμύνειν, ὅῃον αὐτῷ προσχωρῆσαι τὴν
 πόλιν [ἀλώσεσθαι οἱ τὴν πόλιν], ἐπλήρου ναυτικόν πολύ, ὃ C
 κατὰ τὴν παρίστριον χώραν αὐτοῦ ἐξηριτύετο, καὶ παρεσκευά-
 ζετο ἀμφὶ τὰ διακόσια πλοῖα, ταῦτα πληρώσας τὸν τε ποτα-
 15 μὸν κατασχέσων, διακωλύειν τὴν Παίωνων δύναμιν διαβαί-
 νειν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοὺς γε ἐν τῇ πόλει ἀπολαβῶν ἐντὸς V. 173
 ταύτῃ ἐμπολιορκήσειν. τὰ μὲν οὖν πλοῖα ἀνήγετο ἐς τὸν πο-
 ταμὸν ἀπὸ Βιδίνης τῆς πόλεως, καὶ ἡμέρας τινὰς ἐκράτει
 τοῦτο κατὰ ταῦτα τὰ χωρία τοῦ ποταμοῦ. ὁ δὲ Παίωνων
 20 βασιλεὺς (ἔστρατοπεδεύετο γὰρ καὶ αὐτὸς ἐς τὴν κατανατικρὴν
 χώραν τοῦ Μπελογράδῃ στρατεύματι πολλῷ) πληρώσας καὶ D

1. post ἦν cum H omisi ἐν.

maxima. nam ducem Triballorum haud fallebat, se continuo armis
 Mechmetis debellandum, ubi primum in Turcorum dicionem Belgra-
 dum concessisset. rex igitur hostilia spirans exercitibus eam urbem
 circumscdit. est autem in medio utrorumque fluminum isthmus, la-
 titudine maxime septem stadiorum. eum locum castris permuniendis
 delegit, idemque urbem oppugnabat, haud cessans murum bombar-
 darum globis quassare. praeterea peregrini pluteis praeparatis muni-
 niti, cum proxime ad murum subiissent, sagittis Pannonnes petere haud
 intermittebant. castra regis maxima erant. rex autem cogitabat, si
 flumen solus obtineret et Pannonnes prohiberet, ne ex altera fluminis
 ripa ipsis aditus in urbem pateret, se facilius resistere hostibus et
 tandem urbe potiri posse: proinde copiis navalibus, quae erant per
 regionem Istro affusam dispersae, naves quae praesto erant implevit.
 naves autem numero erant ducentae. his fretus enitebatur obtinere
 flumen et inhibere Pannonnes, ne possent in urbem transgredi. prae-
 terea cum in hunc modum a reliquis intercepisset et quasi inclusis-
 set oppidanos, ad urbis oppugnationem, quam facilem sic fore puta-
 bat, totis viribus accingebatur. naves in flumen deducebantur ab urbe
 Bidina, et aliquot diebus flumen, quod eam regionem praeterlabitur,
 fortiter obtinebant. at Pannonum rex, qui cum magnis copiis castra
 posuerat in regione quae ex opposito erat, milite complet naves opti-

αὐτὸς πλοῦα τὰ κράτιστα, ὅσα ἐπῆν αὐτῷ ἐν τῇ Ποίδῃ, κατέβη διὰ τοῦ ποταμοῦ ὡς ναυμαχίαν ποιησόμενα μετὰ τῶν τοῦ βασιλέως πλοίων. ἀνήγει μὲν καὶ τὰ βασιλέως πλοῦα ἐπὶ πολὺ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν τῶν Παιόνων χώραν, καὶ δεῦσυντες ἕκαιον καὶ ἐληξίζοντο. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ τῶν 5 Παιόνων στόλος κατῆγει, καὶ ἐμβαλόντα τοῖς πλοίοις τοῦ βασιλέως κατέδυσσε μὲν ἔστιν ἅ, εἶλε δὲ καὶ ἀμφὶ τὰς εἴκοσι ναῦς. καὶ οἱ Παῖονες διαχρησάμενοι τοὺς ἄνδρας, καὶ ἐς τὰς ναῖς κενὰς οὔσας τὰ σώματα καταθέμενοι τῶν φαρμακῶν, φορητῶν αὐτὰ ταξάμενοι, ἐνήκαν φέρεσθαι ὑπὸ τοῦ 10 ῥοῦ ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. καὶ οὗτοι μὲν οὕτω ἀπώ-
 P. 222 λοιτο, αἱ δὲ λοιπαὶ ἔφρευγον σπουδῇ ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον, καὶ ἐπωκείλιαντες τὰ πλοῦα ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπέβησαν. ταῦτα μέντοι αὐτίκα ὁ βασιλεὺς ἐπέφησεν, ὡς ἂν μὴ ἐπιπλέοντες αὐτὰ οἱ Παῖονες ἔλωσι. τοῦ μὲν οὖν πο- 15 ταμοῦ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐπεκράτουν οἱ Παῖονες, καὶ ἐκομίζοντο ἐκ τῆς καταντιπέραν ἡγεῖρον ἐς τὴν πόλιν, ἐς φυλακὴν τοῦ ἄστειος, ἄλλοι τε καὶ δὴ καὶ Χωπιάτης σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν καὶ Καπιστράνος ὁ Ναζηραῖος, σοφός τε καὶ ἐς τὴν θρησκίαν ἀνὴρ παρὰ τοῖς πρὸς ἐσπέραν ἔθνεσι μέγα 20 Βεῦδοκιμῶν. δι' ἃ δὴ ἐπὶ τοὺς ἐν Βραγῆ τῇ μεγάλῃ τῶν Βοέ-

9. φαρμάκων P

mas quas Budae habebat. et secundo flumine pergīt contra Turcum, ut qui cum eo navale praelium esset commissurus. regiae naves contra flumen enisae ascenderant ad maximam Pannoniae partem, vastando urendo et praedando quaecunque casus obtulisset. verum haud multo post obviam procedit Pannonum classis hosti; et impetu invadentes regias naves quasdam demersere, et cepere naves circiter viginti. Pannonēs interfectis viris qui in navibus fuerant, aediculas in naves viris vacuas ponunt, et classem universam in ordines explicantes secundo flumine ad hostilia castra contendebant. Turci quidem in hunc modum necati interierant. caeterum naves reliquae quae non venerant in Pannonum manus, celeri fuga ad regia castra properant; et naves in portum ubi regia castra erant impingentes, et navibus egredientes, intra castra se recepere. has quidem naves illico rex incendi curavit, ne in Pannonum potestatem redigerentur. Pannonēs ex eo tempore flumine potiebantur, et ex continente, quae e regione erat, ferebantur in urbem, ut eam defenderent ab hostibus. in hanc ingrediebatur stipatus suis Choniates; praeterea Capistranus Nazaraeus sive monachus, cuius auctoritas in religionis negotio maxima habetur apud Occidentales. nam quia insignis pietate vir erat, missus est auctoritate pontificis ad Boemos Pragam urbem magnam inhabitantes, qui colebant Apollinem, ut eos abnegata ista impietate in

μων πόλει, ἐς τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τετραμμένους θρησκείαν, ἐπεπόμφει αὐτὸν ὁ ἀρχιερεὺς δεινὸν τε ὄντα λέγειν ἐπὶ τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν. καὶ πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ μετέστησε δόξαν, πολλοὺς δὲ καλῶν ἐπὶ τοὺς βαρβά-
 5 ρους πολεμίους ὄντας τῶν Ἰησοῦ, Γερμανῶν τε καὶ Παιόνων καὶ Βοέμων, ἐπειδὴ ἴοι ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον, ψιλοὺς δὲ ὄντας τοὺς πλείστους, ἤγε μεθ' ἑαυτοῦ. οἷτοι μὲν οὖν, ὡς ἠγγέλλετο τὸ τεῖχος τοῦ ἄστεως ἐρητῆσθαι ἤδη πρὸς τῶν τη-
 λεβόλων καὶ κινδυνεύειν τὴν πόλιν ἀλῶναι, οἷτοι μὲν οὖν, ὡς
 10 ἐπεκράτουν τοῦ πόρου, καθ' ἡσυχίαν πολλὴν ἐκομίζοντο ἐς τὴν πόλιν, οὐ πᾶν καταφρονεῖν γιγνόμενοι τῇ βασιλείᾳ στρα- C
 τῆ. βασιλεὺς δὲ, ὡς ἱκανῶς τὰ τεῖχη τοῦ ἄστεως καταβέ-
 βλητο καὶ ἤδη βάσιμα ἦν, παρεσκευάζετο ὡς προσβολὴν ποιη-
 σόμενος ἐπὶ ἀνδραποδισμῷ. καὶ τὰ τε πύρρα τὰ νομιζό-
 15 μενα ποιησάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ παρεσκευάζοντο, τὰς τε μηχανὰς προσφέροντες καὶ στεγάσματα, ὡς ἐξελοῦντες τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Καραζῆς, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος τῶν ἐν ταῖς βασιλείᾳ θύραις, τελευτῶν ἀπὸ τῆς πόλεως τηλεβόλων. καὶ ὁ βασιλεὺς ξυμφορὰν ἐποι-
 20 εῖτο τὴν Καραζῆω τελευτῆν, καὶ ἐπένθει μεγάλως. ἐπεὶ d. 21 Jul.
 δὲ ἐδόκει προσβάλλειν, ἔωθεν σημήνας τὴν προσβολὴν ταῖς D
 τε σάπιγξι καὶ κυμβάλοις καὶ αὐλοῖς, καὶ ἀγόμενος τοὺς νεήλυδας προσέβαλλε τῷ τείχει. καὶ αὐτίκα μὲν ὑπερέ-
 6. τοί] οἱ P 7. δέοντας P 18. τελευτῆ ὑπὸ τῶν ἀπὸ?

religionem Iesu transferret. hanc enim mira persuasione docere noverat, ut qui esset dicendi peritissimus. quapropter plurimos Boemos docendo compulit Christi religionem assumere. praeterea plurimos Pannonos et Boemos ad inferenda arma barbaris Christi hostibus permovit. et in hunc modum plurimos secum in hanc expeditionem quasi velites, ut eorum opera in velitaribus praeliis usui esset, duxit. nam hi, ubi compertum erat urbis murum bombardis esse stratum, et in periculo esse ut ab hoste impio caperetur, cum obtinuissent fluminis traiectionem, per otium colligebantur in urbem; quorum vires neutiquam contemnendae erant hostili exercitui. rex Turcorum, cum iam murus dissipatus bombardis aditum praestaret, parabat se quasi incursionem facturum ad mancipiorum praedam agendam; et ignes, quemadmodum mos gentis est, facientes preparabant se ut in diem posterum urbem adorirentur. machinas et vineas, quibus tuti ad murum succederent, expediebant. Europae dux Carazies, qui gloria et virtute excellebat omnes qui in ianuis regis stipendia faciebant, ab oppidanis bombardae globo ictus occubuit. rex quidem mortem huius viri maximam calamitatem suis rebus invecturam angurabatur, et multum eum lugebat. cum autem visum esset mane urbem aggredi, tubes cymbala

βησαν οἱ νεήλυδες, καὶ ἀποβάντες τοῦ τείχους εἰσεχέοντο
 ἐς τὴν πόλιν, καὶ εἰσπεσόντες ἐνόμιζον ἤδη κατειληφέναι τὴν
 πόλιν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ οἱ περὶ Χωνιάτην ὧδε παρα-
 V. 174 σκευσάμενοι ἐπέμενον ὥστε εἰσελθεῖν τοὺς νεήλυδας. οἱ μὲν
 γὰρ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐστῶτες ζύνθημα ἔσχόν, ἐπειδὴν ἡ σάλ- 5
 πιγῆ σημήνοι, ἰέναι ὁμόσε ἐπὶ τοὺς νεήλυδας. οἱ δὲ περὶ
 P. 223 τὰς ἐπάλξεις καὶ τοῦ τείχους ὑποχωρήσαντες, ἐπηγγέλλετο γὰρ
 σφίσιν οὕτω ὑπὸ τοῦ Χωνιάτου, ὥστε ἐν ἀδείᾳ τοὺς νεήλυ-
 δας εἰσιέναι ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ὁπόταν σημήνοι ὁ σαλπικτῆς
 τῇ σάλπιγγι, καὶ αὐτοὺς ἰόντας δρόμῳ καταλαμβάνειν τὴν 10
 ἑαυτοῦ χώραν ἕκαστος, καὶ ἀπειλημμένοις χρῆσθαι τοῖς νεή-
 λυσιν ὅ τι ἂν βούλωνται. οἱ μέντοι νεήλυδες ἔωθεν ὡς προσ-
 έβαλον, αὐτίκα ἐπισπεσόντες, οὐδενὸς σφίσιν ἐμποδῶν ὄντος
 (ὑπεξεκεχωρήκεσαν ἤδη οἱ Παῖονες, ὡς τὸ σύνθημα) καὶ νο-
 μίσαντες πεφηνγέναι εἰσεχέοντο, ὡς ἐδηλοῦτό μοι, ἐς τὴν πό- 15
 λιν, καὶ τράπόμενοι ἄλλος ἄλλη διήρπαζον τὴν πόλιν. ἐπεὶ
 B δὲ τὸ σύνθημα ἐδίδοδο καὶ ἡ σάλπιγξ ἐσήμαινεν, οἱ μὲν περὶ
 τὰ τεῖχη πρότερον ὄντες αὐθις ἔθεον ἐς τὰς ἐπάλξεις καὶ
 ἀπελάμβανον εἰσω τοὺς νεήλυδας, οἱ δὲ περὶ Χωνιάτην ἴεντο
 ὁμόσε ἐπὶ τοὺς νεήλυδας. οὗτοι μὲν οὖν ὡς κατεῖδον τοὺς 20
 ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως Παῖονας σφίσιν ἐπιόντας, ἀνεχώρουν ἐπὶ

6. δὲ om P

et cornua canere iubet, et peregrinos in murum ductabat. hi mu-
 rum continuo scandendo superarunt; et qua cuique liberum erat, in
 urbem fundebantur. qui cum in urbem intrassent, se eam cepisse
 existimabant. at Choniates cum suis instructi et armati expectabant
 occulte, donec peregrini omnes in urbe intrassent. nam qui in arce
 consistebant, tesseram acceperunt ut ubi primum tuba sonum dedis-
 set, peregrinos confestim adorirentur. praeterea qui antea per mu-
 rum erant dispositi, iussu Choniatis a muro decesserunt. nam his id
 ideo praecceptum erat, ut peregrini maiore securitate in urbem pe-
 netrarent. iussi tamen sunt ut ubi primum tuba cecinisset, ad mu-
 rum singuli, et ad ea loca quae defendenda suscepissent, cursu se
 proriperent, ut peregrinis, quos ab reliquis interceptissent, pro arbitrio
 uti possent. verum peregrini ubi primum oppugnationem sunt aus-
 picati, urbem nemine resistente et prohibente ingressi sunt. Pan-
 nones enim, quemadmodum moniti erant, retrocesserunt et se occul-
 tabant, peregrini autem cum crederent Pannonες fuga esse dilapsos,
 raptim in urbem procurantes alius alio ad praedam convertebantur.
 cum autem, quemadmodum convenerat, tuba sonuisset, qui prius mu-
 rum defensarant, celeri cursu se singuli ad sua loca contulere, et
 peregrinos incluserunt intra urbem. Choniates instructa acie contra
 peregrinos ibat. hi videntes Pannonες ex arce prodeuntes adversum
 se pergere, ad murum retro ire instituunt. cedentibus peregrinis acri-

τὸ τεῖχος· ἀναχωροῦσι δὲ αὐτοῖς οἱ Παῖονες καὶ ἐπέκειντο
χαλεπῶς καὶ διέφθειρον πολὺ τι πληθὸς αὐτῶν. οἱ δὲ ἄλλοι
ὡς ἐς τὸ τεῖχος ὄρμητον καὶ ἐώρων καὶ ἐνταῦθα τοὺς Παίονας
5 ἐς τὰς ἐπάλξεις, ἐβιάζοντό τε τοὺς Παίονας καὶ ὑπερ-
5 θέοντες ἤγοντο ἐς τὴν τάφρον. οὕτω μὲν οὖν τότε οἱ Παίονες
ἐξεώσαντο τοὺς νεήλυδας καὶ ὑπερεβαίνοντο τοὺς βαρβάρους·
μετὰ δὲ ἔξοδον κοινήν ποιησάμενοι οἱ περὶ Καπιστρα-
νον καὶ οἱ ἄλλοι Παῖονες πρὸς τοὺς ἐν τοῖς τηλεβόλοις τοῦ
βασιλέως, μαχεσάμενοι ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ ἐπεκράειον τῶν
10 τηλεβόλων. βασιλεῖς δὲ ὡς ἐώρα ὑπὸ τῶν Παϊόνων ἐχομέ-
νους τοὺς τηλεβόλους, δεινὸν ποιησάμενος συνέβαλε μὲν ταύτη
καὶ ἐμάχετο ἰσχυρῶς, καὶ οὐδ' ὡς ἡδυνήθη ἐξώσασθαι ἀπὸ
τῶν τηλεβόλων τοὺς Παίονας, ἀλλ' ἀπειράπετο. οἱ μὲν δὴ
15 Παῖονες ἐνταῦθα ἤδη ἐπηλύζοντο, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους
15 τρεψάμενοι ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἐπαφίεσαν. ἐπεὶ δὲ
μεσημβρία ἦν τῆς ἡμέρας, καὶ τοὺς γιγνομένους τρόπους καὶ
τὰ γινόμενα ἐπηγγέλλετο αὐτοῖς τοῖς καταντικρῶ Παῖοισιν,
ἐκομιζοντο ἤδη ἐνταῦθα ναῦται οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν, εἰς τὴν
πόλιν μὲν οὐκέτι ἀλλ' ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ ἐπεξήλ-
20 θον μέντοι καὶ οἱ τοῦ ἄστεως, καὶ ἐκατέρωθεν βάλλοντες
μετὰ ἐπάρσεως ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον καὶ ἐμά-
χοντο, καὶ σκηρὰς ἔστιν ἃς κατέβαλλον τοῦ στρατοπέδου συ-

5. ἤλλοντο?

ter institere Pannonnes, et plurimos leto dederunt. caeteri, qui ad murum properabant, cum viderent Pannonnes per murum in solitis stationibus armatos dispositos, vi eos aggrediebantur, et contra ipsos cursu lati ferebantur in fossam. in hunc modum eo tempore Pannonnes eiecere peregrinos et barbaros vincebant. postea coniunctis copiis Capistranus et Pannonnes egressi sunt ut praelium committerent cum eis qui regias bombardas curabant. inito itaque praelio bombardarios in fugam coniecere et bombardas obtinuerunt. rex cernens suas bombardas a Pannonibus captas, multum animo discruciabatur: proinde et ipse ibi consistens fortiter praelium capessere haud neglexit. cum autem Pannonnes non posset a bombardis submovere, tandem et ipse fugam arripit. Pannonnes eo loci continuo receptui canebant; et dirigentes bombardas in castra regis, ea graviter adflixere. cum iam meridies adesset, et fuga, reliqua quae evenerant, nuntiata essent Pannonibus qui e regione morabantur, advehuntur non pauci, nec tamen in urbem, verum in castra iter maturant. hi qui in urbe relictii erant, in castra egrediuntur, et undique regia castra summa vi oppugnant. tentoria in regis castris disiecercunt plurima. Azapides (quos Hussarones nostri vocant) diriperunt forum.

χνάς, καὶ διήρπαζον οἱ ἄζάπιδες τὴν ἀγοράν. καὶ βασιλεὺς
 μέντοι ἐβόα ὡς ὑπέξέλοιnton τὰς κόρας αὐτῶν, αὐτὸς δὲ σὺν
 τοῖς περὶ αὐτὸν συνέβαλε μὲν, καὶ ἐτρέψαντο τοὺς Παιόνας.
 καὶ αὐτὸς τε ἄνδρα Παιόνα ἀνελὼν τιρώσκειται ἐς τὸν μη-
 P. 224 ρόν, οὐ μέντοι γε ἐτρέπετο. μετὰ δέ, ὡς ἐς τοὺς τηλεβόλους 5
 ἐπέσιων γένοιτο, αὐθις οἱ Παιόνες συστραφέντες ἐπέκειντο
 τοῖς βαρβάροις, καὶ ἐτρέποντο τοὺς ἀμφὶ βασιλέως ἄχρι τοῦ
 στρατοπέδου. καὶ τούτου ἐς τρεῖς γενομένου δεινὸν ἐποιεῖτο
 ὁ βασιλεὺς, οὔτε νεηλίδων παρόντων αὐτῷ ἐς τὴν μάχην, καὶ
 τῶν ἄλλων τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ τὰς νομάς καὶ τὰ ἐπιτίδεια 10
 V. 175 ἀφικομένων. καλέσας δὲ ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τὸν ἄρχοντα
 τῶν νεηλίδων, Χασάνην τὸννομα ἔχοντα, ἔλεγε τοιαύδε “ὦ
 κάκιστε ἀνθρώπων, ποῦ δὴ ἡμῖν οἴχονται οἱ νεηλιδες; πῶς
 C δέ σοι παρεγένοντο ἐς τὴν μάχην; ἢ οὐκ οἶσθα οἷτοι ὄντα
 οἷτοι ἄρχοντα ἐποιησάμην; ἀλλ’ ἴθι ὡς εἰ μὴ ἀποθάνοιμι, 15
 εἰσόμενος τὴν δίκην ἐπιθήσω, ἣν ἂν φαῖεν ἅπαντες δικαιοσύ-
 την γενέσθαι.” Χασάνης δὲ ὑπολαβὼν ἔλεξεν “ὦ βασιλεῦ,
 νεηλιδες εἰσὶ μὲν τετρωμένοι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, οἱ δὲ ἄλλοι
 οὐκ ἐθέλουσιν ὑπακούειν. ἐγὼ δὲ τοῦμόν παρεχόμενός σοι,
 ἀνθ’ ὧν ἄχθῃ μοι, ὄψει με ἐν μέσῳ τῶν Παιόνων μαχόμε- 20
 ρον τελευτήσαντα ὑπὲρ τῶν σῶν πραγμάτων.” ταῦτ’ εἰπὼν
 καὶ ἐμβαλὼν ἐς μέσους τοὺς Παιόνας, ἀνὴρ τε ἀγαθὸς γενό-

14. σοι οὐ παρεγένοντο? =

rex clamabat ut oculos eorum eruerent. ipse quoque praelium cum
 suis occipiens Pannonos in fugam vertebat. eo loci peremit virum
 Pannonium rex, verum vulneratur femur; nec tamen vulneratus in
 fugam effunditur. deinde cum ad bombardas recipiendas egredere-
 tur, Pannonos conversi barbaris acriter instabant, et eos simul cum
 rege usque ad castra persequuntur. et cum tertio hoc esset factum,
 rex graviter animo dolebat non adesse peregrinos et suppetias ferre
 in eo praelio, verum esse profectos ad colligendum pabulum et nec-
 cessaria. vocans autem in isto tumultu Chasanem peregrinorum du-
 cem, huiusmodi orationem habuit. “o pessime hominum, quo nobis
 peregrini abeunt? quo modo te duce ingressi sunt praelium? nec-
 scis ex humili fortuna quam ad magnam dignitatem te provexerim, ut
 sis videlicet dux? sed scito, nisi praelium me absumpserit, poenas
 mihi dabis, quas omnes iustissimas esse pronuntiarint.” Chasanes
 respondens “o rex,” inquit, “peregrinorum plurimi saucii sunt. reliqui
 qui integri sunt, dicto nolunt esse audientes. ego autem, ut opera
 mea utaris fideli et forti, quamvis mihi indigneris, in medios me
 conferam Pannonos, ibique fortiter dimicans pro rebus tuis occum-
 bam.” his dictis in medios se confert hostes, et in conspectu regis

μενος ἐναντίον τοῦ βασιλέως, ὑπὸ Παίωνων ἀπέθανε. καί
 τινες τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἐτελεύτησαν ἐνταῦθα. ὡς ἐν C
 τῇ στρατοπέδῳ τρεψάμενοι τοὺς Τούρκους ἐπέκειντο οἱ Παί-
 5 νες, πλέον ἔχοντες ἐν τῇ μάχῃ, παραγίνονται ἵπποδρόμοι τοῦ
 βασιλέως, εἰς ἑξακισχιλίους, οὓς πρότερον ἐπεπόμφει ἐπὶ φυ-
 λακὴν τῆς παριστηρίου αὐτοῦ χώρας, φυλάζοντάς τε οἰγήσουσι
 σὺν ταῖς ναυσὶν οἱ Παῖνες, καὶ διακωλύειν τε αὐτοὺς ὥστε
 μὴ ἀποβαίνειν. παραγενόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὸν θόρυβον τοῦ-
 10 τον καὶ ἐς τὴν μάχην ἐν μέσῳ τε ἐποίησαντο τοὺς Παίνας,
 καὶ συγχρόνως αὐτῶν ἐνταῦθα διέφθειραν, μετὰ δὲ τρεψάμενοι
 ἐξέωσαντο τοὺς Παίνας ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἐς τοὺς τηλε-
 βόλους. καὶ οὕτω ἐνταῦθα ἡ μάχη ἐτελεύτησεν πρὸς ἑσπέραν
 ἤδη. βασιλεὺς δὲ ὡς αὐτῇ τὰ πράγματα ἤδη πονήρως ἔχοντα,
 τοὺς τε νεήλδας τετραμένους καὶ ἐς φόβον καθισταμένους, D
 15 τὰ στρατεύματα αὐτῇ δρασμῶν τε ἐπεχείρει. νυκτὸς δὲ γε-
 νομένης παραγγελίας ἐς τὰ στρατόπεδα συσκευάζεσθαι καὶ
 προΐέναι, ἧ ἂν αὐτὸς ἐξηγοῖτο, ἀπεχώρει ὑπὸ τὴν νύκτι, καὶ
 ἐξελκύντων ἐδεδίει μὴ οἱ Παῖνες τῇ λοιπῇ στρατεύματι δια-
 βάντες ἐπικέοιντο, καὶ σφίσι χαλεπὴ γένοιτο ἢ ἀπαλλαγὴ καὶ
 20 ἡ ἐπ' οὐκὸν αὐτῶν κομιδὴ. καὶ δοκεῖ ἂν μοι καὶ τοὺς Παί-
 νους κατὰ νότον γενέσθαι τῷ βασιλέως στρατῷ, εἰ μὴ ὁ Χω-

2. ἐν] δέ? an μέντοι.

21. νότον P

6. φυλάζοντες P

οἱ σγήσουσι?

a Pannonibus trucidatur. fuit autem vir optimus. etiam ministri
 quidam eius ibidem interfecti sunt. cum Pannonnes in castris fortiter
 inhaerent Turcis eosque fugam capere compellerent, ex improvise
 adveniunt sex milia equitum regis, quos miserat iam ante ad custo-
 diendam regionem suam Istro adjacentem; praeterea ut obsisterent
 Pannonum navibus advenientibus ne in terram exire possent. equi-
 tes hi advenientes, cum iam fereret praelium, Pannonnes in medium
 agunt, et plurimos ibidem interimunt. deinde cum verterent Panno-
 nes in fugam, eos ex castris pepulerunt et ad bombardas se recipere
 coegerunt. et in hunc modum finis praeliandi, cum iam instaret ve-
 sper, factus est. rex cum cerneret res suas propemodum accisis esse,
 fuga una cum exercitu suo evadere enititur. nam peregrini plerique
 saucii et timidi erant. adveniente igitur nocte iubet ut impedi-
 menta omnia colligant, seque ad protectionem praeparent, quo pa-
 rati et instructi sequantur quocumque eos ducere instituerit. et tan-
 dem noctu fuga sibi consulens abibat, cum interim male metueret ne
 Pannonnes cum reliquo exercitu transgressi ipsum persequi statuerent,
 atque in hunc modum discessus et in patriam reditus sibi suisque
 difficilis redderetur. et sane Pannonnes persequendi fugientem ho-
 stem admodum cupidi erant; et id fecissent, ni Choniates eos a per-

νιάτης ἀποτρεπόμενος οὐκ εἶα ἐπιδιώκειν, ἐπιστάμενος τοὺς
 P. 225 Τούρκους, ἐπειδὴν σφίσι κίνδυνος ἐπιστῆ, τότε πολλῶ τῷ
 μέσῳ σφῶν αὐτῶν γίνεσθαι ἀμείνους αἰεὶ καὶ ἀνεχομένους
 γίνεσθαι. δοκεῖ δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ, ὃς ἐπεγένειο τοῖς
 Παιόσιν ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἐπέβη αὐτοὺς πᾶν, ὥστε 5
 μὴ διαπνεῦσαι ἐπὶ συγχρόν τινα χρόνον. Ἰωάννης δὲ αὐτὸς
 τε ἐτρώθη ἐνταῦθα, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἀπέθανε. δοκεῖ
 δὲ μοι καὶ τοῦτο μάλιστα αἴτιον γενέσθαι τοῖς Παιόσι τοῦ
 μὴ ἐπιδιώξαι τὸν βασιλέως⁵ στρατόν.

Ἰωάννης μὲν ἀπελαύνοντος βασιλέως ἐπιβίους οὐ πολὺν 10
 1456 τινα χρόνον μετὰ ταῦτα ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος
 d. 11 Aug. ἐς τὰ πάντα, καὶ ἀπὸ μικροῦ τινὸς ἐς μέγα δυνάμειος, με-
 γάλα τε ἀποδειξάμενος ἔργα πρὸς τε τοὺς Γερμανοὺς καὶ
 B Βοέμους, ἐπὶ τὰ Παιόνων πράγματα ἀφικόμενος μέγα εὐδο-
 κιωῶν διεγένετο. πρὸς δὲ καὶ ἐς τοὺς Τούρκους οὐκ ὀλίγα 15
 ἀποδειξάμενος ἔργα, εἰ μὴ διὰ τὸ πληθὸς τε καὶ ἀρειτὴν αὐ-
 τῶν οὐκ ἐδόκει ἂν ποτε περιγενέσθαι τῆς βασιλέως δυνάμειος·
 καὶ αὐτὸς τε ἔω ἅμα ἐχειρώσατο τὰ τῶν Παιόνων στρατεύ-
 ματα. ἀχθομένων δὲ αὐτῷ τῶν λοιπῶν τῆς Παιονίας δυνα-
 τῶν, καὶ οὐκ ἀξιούντων ὑπ' αὐτοῦ ἄρχεσθαι, ὅμως ἐπεκράτει 20
 τε τῶν πραγμάτων, ξυνομολογούντων ἤδη κἀκεινῶν, καὶ οὐκ
 V. 176 ἐχόντων ὅπως μὴ συγχωρῶσιν ἀνδρὶ εὐδοκιοῦντι τε ἀπαν-
 ταχῆ, καὶ τὴν τε ἀρχὴν ἐπὶ τὸ κράτιστόν τε καὶ ἀσφαλέστε-

1. ὑποτρεπόμενος P

secutione inhibuisset, sciens Turcos, quando discrimen anceps impen-
 derit, duplo quam sint alias fieri fortiores et omnia perpeti. huc
 accedebat et pestis, quae saevissima Pannonum invaserat castra, ut
 nequiverint longo tempore post vix ab illo contagio respirare. Ioan-
 nes quidem eo in praelio vulnus accepit, ex quo haud multo post
 mortuus est. haec quidem mihi praecipua causa extitisse videtur,
 quod Pannonae a persecutione hostium abstinuerint.

Ioannes non diu post fugam regis vivens defunctus est, cum ex-
 titisset vir optimus, qui ex humili loco ad maximam conscendit po-
 tentiam, memorabilia designans facinora contra Germanos et Boemos;
 et in regnum Pannonum succedens maxima florebat gloria. praeterea
 praeclare rem gessit adversus Turcos, quos putabat, nisi copiis maxi-
 mis suorum et virtute, superari haud posse. Pannonum regnum nec-
 non exercitus eorum ipse quoque suscepit. cum autem ei inviderent
 reliqui Pannoniae principes, nec eius imperia capesserent, tamen
 brevi effectum est ut regnum retineret, cum etiam illi invidi confite-
 rentur regnum esse isti viro committendum, quod non cessaret firmis-
 simum et tutissimum praestare. apparet autem virum hunc, quae-

ρον διέποντι. δοκεῖ δὲ οὗτος ἀνὴρ σπουδῆ τὰ πάντα κατεργάζεσθαι, καὶ ἐν δέοντι χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν αὐτίκα, ὅποι C
 ἂν δέοι, παραγεγόμενον. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ λοιμοῦ ἀπενεχθέντα ἀποθανεῖν.

- 5 Περὶ δὲ Καπιστράνου τοσόνδε ἐπιστάμενος μνήμην ποιήσονται, ὡς Βερναρδίνου τοῦ Κανιλίου γενόμενος ὀπαδός, μεγάλην ἐς τὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ θρησκείαν διδάξαντος, καὶ αὐτὸς ἐπὶ μέγα δόξης τε καὶ κλέους ἐχώρησεν ἀνὰ πᾶσαν σχεδόν τε τὴν ἐσπέραν, ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκων σοφίας τε ἅμα καὶ
 10 θεωρίας. καὶ τῷ μὲν δὴ Βερναρδίνῳ τελευτήσαντι οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀνάγονσιν τε τιμὰς ὡς ἦσιν καὶ ναοὺς ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ἱερωμένα ἐστὶν αὐτῷ οὐκ ὀλίγα ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ἀγάλματα ὡς ἀνδρὶ εὐαγεῖ τε καὶ δαιμονίῳ γενομένῳ. λέγεται δὲ καὶ θαύματος ἄξια τοῦ ἀνδρὸς τοῦδε ἀποδεδειγμένα. D
 15 τούτου δὲ ὁ Καπιστράνος Ἰωάννης γενόμενος ὀπαδός, ὡς εἴρηται, καὶ πολλὴν χώραν ἐπεληλυθὼς περιήγει δημοσίᾳ διδάσκων τῇ τε ἄλλῃ, ἀφίκετο δὴ καὶ ἐς Βοέμους δοκοῦντας αἰρέσιν, τὴν τοῦ πνεύματος θρησκείαν τε ἐς τὰ μάλιστα, καὶ μηδαμῶν ἔτι συντίθεσθαι τῇ τῶν λοιπῶν ταύτῃ θρησκείᾳ, ἀλλ'
 20 ὅμως φρονοῦντάς τε καὶ μὴ πειθομένους τοῖς λοιποῖς ἀνὰ τὴν Βοεμίαν ἀδραῆ. ἐπὶ τούτους ἀφικόμενος ὁ Καπιστράνος ἐς τὸ τῶν λοιπῶν Βοέμων δόγμα κατέστησε. καὶ μέγα εὐδοκιμῶν ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ συνέσει ἐπιτηδείως τε ἔσχε τῶν Παιό-

cunque aggressus est, effecisse, usum et diligentia singulari et celeritate, praeterea quod ubicunque occasio affulsisset, continuo praesto fuerit. sunt qui tradant hunc virum peste infectum mortem obiisse.

De Capistrano nunc quantum scimus referemus. Capistranus sectator fuit Bernardini Canilii, qui plurima et magna, quae pertinent ad religionem Iesu, docens magnam ad gloriam et claritatem emersit. nam facile princeps, quantum ad eruditionem et contemplationem attinet, per universum Occidentem apparuit. Itali in honorem Bernardini demortui festa celebrant, et templa exaedificant ceu heroi. nec paucae statucae per Italiam visuntur, quae consecratae in honorem huius viri positae sunt, quasi extiterit vir quidam sanctus et divinus. commemorantur et miracula, quae vir ille fecerit. huius sectator cum foret Capistranus, quemadmodum antea explanavimus, et ad plurimas regiones accedens publice doceret, etiam devenit ad Boemos, qui ea secta videbantur infecti ut ignem colerent nec vellent inde recedere et veram religionem apprehendere. qui pertinaces cum nolent consentire cum reliquis per universam Boemiam, adveniente Capistrano continuo cum aliis in eandem religionem commigrarunt.

P.226ων βασιλεία, καὶ διὰ τοῦτο συνεπελάβετο καὶ τοῦ πρὸς Τούρκους πολέμου, ὡς δὴ πρότερόν μοι δεδήλωται.

Βασιλεία δὴ τοῦτον οἱ Παῖονες ἐπηγάγοντο ἀπὸ Γερμανίας, ἀδελφιδῶν γενόμενον τοῦ Σιγισμουίνδου βασιλέως. τοῦτον γὰρ παῖδα ἔτι ὄντα μετὰ τὴν ἐν Βάρνη τελευτὴν τοῦ βασιλέως τοῦ Λαδισλάου, ἐπηρεσβέοντο πρὸς Ἀλβέρτον τὸν Σιγισμουίνδου τοῦ βασιλέως ἀδελφόν, ὃς ἐπειτρόπνευε τοῦ παιδὸς καὶ περιάγων ἐς τὴν Ἰταλίαν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ. καὶ γάρ τοι καὶ ὁ Ἀλβέρτος οὗτος βασιλεὺς τῆς Γερμανίας, ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα αὐτοκράτωρ τε ἀπεδείχθη ὑπὸ Νικόλειω τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐ-
 B τοῦ ὄρημο ἐπὶ Τούρκους στρατεύεισθαι. οὗτος δὲ μέγα ὄλβιος ὢν, ἕτε αὐτοκράτορα Ῥωμαίων γενόμενον ὑπέδεξαντο οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ μεγάλως ἐτίμησαν. παρὰ τούτῳ [ἐν] τῇ βασιλεῖ Βιέννης διατρέβοντα τὸν παῖδα ἤτοῦντο οἱ Παῖονες· 15 καὶ ὡς ἔτι παῖδά τε ὄντα, καὶ δειμαίνων περὶ αὐτῷ, οὐκ ἐδίδου ὁ βασιλεὺς. καὶ καταστάντες ἐπολέμουν αὐτῷ οἱ Παῖονες ἐπὶ συχνόν τινα χερόν, καὶ δὴ καὶ πρόσβεις ἐπὶ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα πέμποντες ἤξιον σφίσι τὸν βασιλεῖ ἀποδίδοσθαι· εἰ δὲ μή, ἐπιόντες μὴ ἀνεῖναι πολεμοῦντάς τε 20 καὶ δηοῦντας τὴν χώραν, ἐς ὃ ἂν ὑπάγονται σφίσι ὑποχείριον. ἐνεδίδου μέντοι ὕστερον, καὶ τὸν τε παῖδα ἀπέπεμψεν

cum autem sapientia et intellectu plurimum valeret, regi Pannonum familiariter iunctus est. familiaritate ista permotus regem, ut supra meminimus, in Turcica expeditione enixe iuvit.

Regem tunc ab Germania accersiverunt Pannonnes, Ladislaum nomine: erat enim nepos regis Sigismundi ex filia. nam eum petiverunt, cum adhuc foret puer, post obitum Vladislai in Varnensi praelio, missis legatis ad Albertum Sigismundi fratrem, qui tutor erat pueri et in Italiam abductum secum habuit. siquidem et Albertus iste, cum esset Germanorum rex et venisset ad Romanum pontificem, imperator ab Nicolao pontifice declaratus est. suscepta imperatoria dignitate in animo habebat bellum inferre Turcis: hunc igitur opibus praepotentem (erat enim imperator) Itali suscepere, eique honores maximos habuere. puerum, qui Viennae apud eum morabatur, petiere Pannonnes. verum imperator Pannonibus puerum tradere cunctatus est (erat enim adhuc puellus), quod ne quid discriminis ei iugrueret anxius metuebat. Pannonnes itaque unanimi consensu bellum longo tempore cum Alberto gessere. praeterea legatos ire iusserunt ad Romanum pontificem, petentes sibi regem restitui. quod si facere abnueret, profitebantur se non prius posituros bellum quam regionem eius omnem misere pervastatam universam in dicionem accepissent. ve-

ἐπὶ τὴν βασιλείαν, ὃς ἀφικόμενος ἐς Ποϊδην, καὶ ἀπὸ Μπε- C
 λογράδης τὸν βασιλέως στρατὸν ἀπωσάμενος διὰ τοῦ Χωνιά-
 του, μετὰ ταῦτα οὐ πολὺν τινα χρόνον βιοὺς ἐτελεύτησε, λέ-
 γεται μὲντοι καὶ ὑπὸ τινος Λαυρεντίου Χεδραχαβάρτω τοῦ
 5 Ἀντισπάρου κώνειον ἐμπιόντα ἀποθανεῖν. ἀγόμενος δὲ τοῦ
 Κελτιῶν βασιλέως θυγατέρα οὐκ ἔφθη τὸν γάμον ποιήσασθαι·
 ἐτελεύτησε γὰρ πρὶν ἢ ἀφικέσθαι τὴν γυναῖκα αὐτῷ ἐς τὰ V. 177
 βασίλεια. τελευτήσαντος μὲν οὖν τοῦτου διηρέχθησαν οἱ
 Παιόνων πρῶτοι ἐς ἀλλήλους, καὶ ἐς διαφορὰν ἀφικομένων
 10 αὐτῶν ἐπεκράτησαν οἱ τοῦ Χωνιάτου παῖδες. Ὀρλιχον γὰρ
 ἡγεμόνα τῆς Παιόνων χώρας οὐ φαύλης, καὶ ἔχοντα ἀνωμά- D
 λως πρὸς τὸν Χωνιάτην ἔτι περιόντα, ὡς ἐτελεύτησεν, ἤξιον,
 ὡς ἀνδρὶ γενομένῳ σφίσιν αἰτίῳ μεγάλων συμφορῶν ἐς τοὺς
 Τούρκους, μήτε τοὺς παῖδας διὰ τιμῆς κεκτῆσθαι ἐν τῇ συγ-
 15 κλήτῳ, ἐκείνων ἀνοσιώτατον ἡγουμένων τοὺς παῖδας ἐξελάνειν
 ἐκ τῆς ἀρχῆς. ἐνταῦθα τοὺς Χωνιάτου παῖδας ἐν τῇ συγκλήτῳ
 ἐπιπηδήσαντας τῷ Ὀρλίχῳ καὶ ἀποταμόντας τὴν κεφαλὴν αὐ-
 τῷ οἴχεσθαι. τοῦτο χαλεπώτατα μὲν δὴ ἐνεγκόντες οἱ Παιό-
 20 νες τὸν τε παῖδα τοῦ Χωνιάτου καθεῖρξαν ἐς τὴν Μπελο-
 γράδην· μετ' οὐ πολὺ δὲ αὐθις διεπράξατο, καὶ ἐξελθὼν P. 227
 κατέστη ἐς τὴν βασιλείαν Παιόνων. βασιλεὺς δὲ ἀπεδείχθη
 συναιρουμένων αὐτῷ τῶν τοῦ πατρὸς ἐπιτηδείων. δοκεῖ δὲ

12. περιόντα P

rum imperator postea Pannonibus cedebat, et puerum ad regnum capien-
 dum misit, qui ubi venit Budam et copias Turcorum regis Belgrado ductu
 Choniatis submovit, haud diu supervixit. perhibent enim eum ve-
 neno sublatum esse a quodam Laurentio Chedrachabare. et cum
 duxisset uxorem regis Gallorum filiam, veneno interemptus est prius-
 quam nuptias celebrare quivisset: nam mortuus est antequam uxor
 in regnum eius veniret. hoc e numero viventium subtracto dissensio
 inter Pannoniae proceres exorta est. at in ea discordia victores eva-
 sere filii Choniatis. Orlichus enim princeps regionis in Pannonia
 haud poenitendae, cui intercesserant inimicitiae cum Choniate adhuc
 superstite, censebat filios Choniatis non in senatoria dignitate collo-
 candos, ut quorum pater maximarum ipsis contra Turcos dimicanti-
 bus auctor calamitatum extiterit. Pannonos contra impium ducebant
 Choniatis filios regno et magistratu expelli. filii igitur Choniatis in-
 surgentes contra Orlichum, in curia caput eius amputarunt et abie-
 runt. factum hoc Pannonos indignissime ferebant, et Choniatis filium
 in vincula coniecerunt; et quo maiore custodia asservaretur, vincum
 Belgradum deportarunt. verum is haud multo post effecit ut vincu-
 lis exemptus in regiam dignitatem subveheretur. nam rex creatus

καὶ χρήμισι πολλοῖς διαπραξάμενος καὶ ἀνακιώμενος, στρα-
τὸν τε ὡς μέγιστον τῶν κατὰ τὴν Παιόνων χώραν τρέφων,
ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῶν Παιόνων χωρῆσαι. Ἰλόκης μὲν καὶ
πρῶτα Χωνιάτῃ διαφερόμενος, καὶ ὕστερον τῇ παιδί αὐτοῦ
ἐς τὴν βασιλείαν παρεληλυθότι διενεχθεὶς οὐκ ἔσακούειν οὐδὲ 5
πεῖθεσθαι ἤθελε, μετὰ ταῦτα δὲ συνέβη αὐτῷ ἐπὶ ῥητοῖς
καὶ ἐπειθετο. οὕτω δὲ ὁ ἐπὶ τοῦ Χωνιάτου παῖς, ἐς τὸν
νεώτερον περιελήλυθεν ἡ Παιόνων ἡγεμονία. καὶ πρὸς βασι-
B λέα Ῥωμαίων Ἀλβερτον ἐπολέμει, μεγάλα ἀποδεικνύμενος
ἔργα, καὶ Βράγαν τε καὶ Βοέμους ὑπηγάγετο, ὥστε οἱ ἄμφω 10
τὰς ἡγεμονίας ὑπηκόους γενέσθαι.

Ῥομητο δὲ οὖν, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ὁ αὐ-
τοκράτωρ οὗτος Ἀλβερτος ἐπὶ Τούρκους καὶ Μεχμέτη στρα-
τεύεσθαι, καὶ παρασκευασόμενος στρατὸν ἐπρεσβεύετο πρὸς
τοὺς Παιόνας ὥστε δοθῆναί οἱ δίοδον διὰ τῆς χώρας αὐτῶν, 15
καὶ ἀγορὰν παρέχεσθαι αὐτῷ τοὺς Παιόνας προαγορεύων. οἱ
δὲ ἐπιλεγόμενοι ἐν σφίσι αὐτοῖς, ὡς ἦν ἐπικρατήσωσι τῆς
Θράκης καὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσῃ δυνάμει, ἐπανιὼν καταστρέ-
C ψεται σφᾶς, οὐκ ἔφρασαν διδόναι αὐτῷ ἐκόντες εἶναι διεξιέ-
ναι διὰ τῆς χώρας. οἱ μὲν δὲ οὕτω λέγουσι γενέσθαι· οἱ 20
δὲ αὖ λέγουσι τοὺς Παιόνας ἀποκρίνασθαι τῇ μὲν πρεσβείᾳ
λόγους ἐπεικτιῖς, ὑποστρεφόντων δὲ τῶν πρέσβεων ὑπέισαντας

22. ὑποστάντες P

est, adiutus fideli opera paternorum amicorum. etiam plurimum ad
regnum parandum contulit, quod opibus exercitum sibi conciliavit,
eumque in Pannonum regione aluit. et in hunc modum insigne re-
giae dignitatis decus acquisivit. Illo tempore cum iam antea discordiam
fovisset adversus Choniatem, et deinde inimicitias suscepisset cum
filio eius qui regno potitus erat, recusabat novo regi obedire. verum
non multo post cum intercessisset pactum, regis imperium admitte-
bat. in hunc modum regnum delatum est ad Choniatis filium iunio-
rem. hic bellum gerebat cum Alberto Romanorum imperatore, ma-
gna edens ubique militaris virtutis opera. Pragam et Boemiam sub-
egit, ut iam utraque regna ei parerent.

Albertus Romanorum imperator in animo habebat armis petere
Mechmetem Turcorum regem contractis igitur copiis legationem mit-
tebat ad Pannonos, petens ut se sinerent suas copias per ipsorum
regionem ducere, et commeatum praeberent. Pannonos autem comitiis
habitis inter se collocuti erant, si domuisset Thraciam et magnam
potentiam sibi peperisset, fore ut reversus etiam Pannoniam subigere co-
naretur. quapropter responderunt se nequaquam voluntarios transi-
tum per suam regionem praestare. quidam perhibent Pannonos sic

ἄνδρας κατὰ τὴν ὁδόν, ἧ ἔμελλον διεξιέναι, ἀνελεῖν αὐτοὺς ἅπαντας, καὶ οὕτω τραπομένου τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων ἐς τὴν τῶν πρέσβειων ἔρευναν αὐθις ἐς πόλεμον καταστάνας φέρειν ἀλλήλους. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γενέσθαι λέγεται ἀπὸ 5 τῶν Παιόνων ἐς τοὺς Γερμανοὺς τε καὶ αὐτὸν βασιλέα Ἄλβερον.

Ταῦτα μὲν ἐν ἔτεσι πάνυ ὀλίγοις ἐγένετο. διὰ δὲ ταύτην τὴν διαφορὰν γενέσθαι τὴν ἐν Μαντύῃ τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως δίαιταν προσκαλεσάμενον τῶν τε Ἰβήρων καὶ Κελ- 10 τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καὶ Γερμανῶν καὶ Παιόνων καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἡγεμονιῶν καὶ πολιτειῶν. καὶ ἐπέξελθὼν ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐς Μαντύην τὴν σύνοδον ἐποιεῖτο, ἧ δὴ συνελέγοντο ἅπαντες οἱ τῶν ἐσπερίων βασιλέων τε καὶ ἡγεμόνων πρέσβεις. προσέθετο περὶ τῆς Μεχμίεω βασιλέως 15 Τούρκων καθαιρέσεως, καὶ ἐκέλευε γνώμην ἀποφαίνεσθαι ἕνα ἕκαστον τῶν παρόντων πρέσβειων ὑπὲρ τῶν σφετέρων βασι- V. 178 λέων τε καὶ ἡγεμόνων. καὶ ὑπέσχοντο δὴ ἐνταῦθα οἱ μὲν αὐτῶν χρήματα οἱ δὲ καὶ ἄνδρας συμβαλέσθαι ἐς τὸν πόλεμον τόνδε. ἔνθα δὲ τὴν δεκάτην τῶν προσόδων ἐδέδοκτο P. 228 20 κοινῇ ἐξελεῖσθαι πάντων τῶν εἰς τὴν ἱερατείαν τελούντων, καὶ ἅττα δ' ἂν τῶν χρημάτων συναθροισθῆ, ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον ἀποτάττεσθαι, καὶ οὕτω ἄνδρας ἐς τὰ τοιαῦτα ἐτάζαντο.

4. ἄγειν καὶ φέρειν?
ὑπὸ P

9. πρέσβεις προσκαλεσαμένου?

16.

decrevisse. verum sunt qui tradant Pannonnes benigne respondiſſe legatis. caeterum legatis revertentibus ad regem, a quo missi erant, subornarunt viros qui eos in via qua profecti erant, ex insidiis adorirentur et necarent. quod quidem contigit. imperator cum ad inquisitionem legatorum converteretur, effecit ut iterum bellum inter ipsos exoriretur et graviter se mutuo affligerent. at haec quidem a Pannonibus contra Germanos et Albertum imperatorem facta esse traduntur; quae profecto paucis annis intercedentibus contigere.

Propter istam discordiam ferunt Romanum pontificem Pium II Mantuae egisse, vocantem Iberorum et Gallorum reges et duces magistratusque per Italiam, praeterea duces Germanorum et Pannonum. egressus Roma Mantuam, quo concilium indixerat, id ibidem celebrabat. huc conveniebant Occidentalium regum et principum legati, et consultabatur quomodo Turcorum rex Mechmetes foret debellandus. singulos legatos regum et principum, quorum auctoritate missi erant, sententiam expromere iubebat. quidam pecuniam, quidam milites se in eam expeditionem collaturos pollicebantur. Decretum est ut decimae redituum omnium, et quinquagesima pars eorum quae

μετὰ δὲ ἐδόκει τοὺς Γερμανοὺς τοῖς Παίοσι διαλλάξαι, καὶ ἐπιπέμποντες ἄνδρα τῶν παρὰ σφίσιν ἐλλογίμων τὰ πρῶτα φερόμενον, Βησσαρίωνα καρδινάλιον τὸν ἀπὸ Τραπεζουήτου, ἐπρεσβεύοντο παρ' ἀμφοτέρους, ὥστε διαλλάξαι τούτους ἀλλήλοις καὶ τὰς διαφορὰς καταλύειν. καὶ ἄλλους ἄλλη διε-
Βπεμπον ἐπὶ τοῖς παροῦσι πράγμασι, πυροκαλοῦντες συμβαλέσθαι ἐς τὸν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους πόλεμον.

Ταῦτα μέντοι τῷ Πίῳ ἀρχιερεῖ ἐπεποιήτο ἀμιλλωμένῳ ἐς τοὺς προτέρους αὐτοῦ ἀρχιερεῖς. καὶ γὰρ τοι καὶ ὁ Νικόλεως ἀλούσης τῆς Βυζαντίου πόλεως σύνοδον ἐποιεῖτο, προ-
10 τρεπόμενος τοὺς πρὸς ἐσπέραν ἡγεμόνας ἐπὶ τὸν βάρβαρον, καὶ λόγον συχνὸν ποιούμενος πυρεκάλει. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐτελεύτησεν, ἀτελῆ καταλιπὼν ταύτην αὐτῷ τὴν ἀπόδειξιν. τοῦ δὲ Εὐσεβίου ἀρχιερέως μετὰ Νικόλεως τὴν ἡγεμονίαν παραλαβόντος, ὄρκον ποιήσασθαι ἰσχυρότατον, καὶ ἐν
15 γλαφῇ παραδιδόντα, ἀρτίεσθαι μὲν ναυτικὸν ἀπὸ Νεαπόλεως. τὸν γάρ τοι Ἀλφόνσον στρατηγὸν ἐλέσθαι ἐς τὸν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους πόλεμον. καὶ ταύτην ἀνελομένον τοῦ Παρθενόης βασιλέως, ἐκπέμψαι τριήρεις δέκα ἐπὶ τὴν τῶν βαρβάρων γῶραν, ὥστε ἀρχὴν ποιούμενος τῆς ἐξόδου. ταύτας μέντοι
20 τὰς ναῦς, καὶ οὐδὲν ὕστερον πλείους, ξυνέβη ἀφικέσθαι ἐς Ρόδον, καὶ ταύτῃ ὀρμισαμένας ἐντεῖθεν ὠρμηῆσθαι ἐπὶ τὴν

14. Νικόλεω Ρ

ad clerum redirent, in istam expeditionem contribuerent. ordinatum est ut pecunia quae hinc colligeretur reconderetur. necnon viri huic negotio destinati sunt. secundum haec conclusum est ut Germani cum Pannonibus in gratiam redirent. miserunt ad concordiam istam constabiliendam Bessarionem cardinalem Trapezuntium, qui princeps eius legationis facile omnes excellebat. missi sunt utrinque legati, quorum opera concordia inter ipsos componeretur et discordia pelleretur. legati quidem alii alio ire iussi sunt, ut reliquos cohortarentur ad capessendum bellum contra Turcos.

Haec quidem sub Pio pontifice contigerunt, cum eniteretur nequaquam antecessoribus suis esse inferior. etenim capta Cpoli concilium agitabat Nicolaus V, et longa oratione habita Occidentales principes hortabatur ut bellum barbaro inferrent. verum haud multo post obiit mortem, cum ea adhortatio haudum ad rem esset collata. Eusebius autem sive Pius ubi pontificatum suscepit, se ipse gravissimo iureiurando illigavit, et literis significavit ut classis Neapoli pararetur ad Turcicam expeditionem. nam Alphonsus creatus erat dux contra barbaros. literas has ubi accepit Parthenopes rex, triremes decem in barbarorum regionem misit, initium faciens Turcici belli.

βασιλέως χώραν, τὴν τῆς Ἀσίας παραλίον, καὶ δηῶσαι μὲν
 ὀλίγα αἴτια τῆς βασιλείως χώρας, ἐπιπλέοντας δὲ καταστρέψα-
 σθαι τὴν Λήμνον, ἔχοντας ταύτην τοῦ βασιλέως, μετὰ δὲ
 5 ταῦτα Ἴμβρον καὶ τὰς λοιπὰς τῶν ταύτῃ νήσων ἐν τῷ Αἴ-
 γαίῳ· τὴν γάρ τοι Σκῦρον καὶ Σκόπελον καὶ τὰς ἄλλας, ὡς
 ἔαλω Βυζάντιον ὑπὸ βασιλέως, ἐπὶ Οὐνετοὺς ἐγράφοντο, καὶ
 ἔσχον ταύτας. ἐνιαυτὸν δὲ περιπλέοντες τὸ Αἴγαῖον αὐταὶ αἱ
 10 τριήρεις οὐδὲν τι ἄξιον λόγου ἀπεδείκνυντο. καὶ ὡς οὐδὲν
 ἔτι ἐπέπλει ἀπὸ Ἰταλίας, αὐθις ἐπέπλει ἐπὶ Ἰταλίας, σκεδα-
 σθέντες ταύτῃ ἀνὰ τὰς πόλεις.

Καὶ Εὐσεβίῳ μὲν τῷ ἀρχιερεῖ ἐς τόδε ἐτελεύτα ἡ πα-
 ρασκευή· μετὰ δὲ Πίος ὁ ἀρχιερεὺς ὡς ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν
 ἀφίκετο, τὴν ἐν Μαντιίῃ δίαίταν ἐποίησατο ἅτε δὴ κατάστα-
 σίν τε καὶ σύλλογον περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῷ πραγμάτων
 15 ἐς τὸν ἐπὶ βασιλεῦα Μεχμέτη πόλεμον. Βησσαρίων μὲν δὴ
 ἐπὶ Παίονας ἀφικόμενος καὶ ἐς Γερμανοὺς τὰ τε ἄλλα διε-
 λέχθη, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰν καταλείβειν πειρώμε-
 νος, οὐχ οἷός τε ἐγένετο ἐς ταυτὸ ἄμφω ἕναγαγῶν διαλλά-
 ξαι. ἀλλὰ ἄπρακτος μὲν ἀπεχώρει, ἐδόκει δ' αὐτοῖς ἀπὸ Ἰτα-
 20 λίας ὠρμημένοις τόνδε σφᾶς ἄρασθαι τὸν πόλεμον ἀπὸ τῆς
 ἡπείρου.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο κατὰ τὴν ἐν Μαντιίῃ

8. ὑπεδείκνυντο P

hae quidem solae, nec plures, appulere Rhodum. unde solventes se-
 rebantur contra regionem regis Asiae maritimam. aliquantulum damni
 invexere barbari regioni: nam accedentes subiecerunt Lemnum, quam
 ea tempestate rex tenebat. postea in dicionem acceperunt Imbrum
 et reliquas Aegei maris insulas. Scyrum enim et Scopelum necnon
 reliquas Byzantio capto ad Venetos transiisse constat, qui eas te-
 nuere. cum autem per integrum annum triremes illae hinc inde ob-
 errassent, nihil sane memorabile fecerunt. praeterea cum triremes
 aliae nullae ab Italia submitterentur, et ipsae in Italiam rediere; et
 navales milites qui in illis erant, per Italiae urbes dispersi sunt.

Hunc finem habuit Eusebii sive Pii apparatus bellicus. deinde
 etiam Pius pontifex, ubi primum pontificatum suscepit, concilium
 Mantuae celebravit, in quo nihil aliud actum quam quomodo Mech-
 metes Turcorum imperator esset domandus. Bessarion cum ad Pan-
 nones et Germanos venisset, mandata quae acceperat iis enarravit.
 cum institueret discordiam, qua inter se laborabant, dissolvere et con-
 concordiam inducere, nihil efficere quivit, quamvis in unum locum
 eos contraxisset. verum re infecta discedebat. tandem visum est ut
 ex Italia profecti Turcum terra aggredierentur.

Haec quidem hactenus Mantuae in concilio gesta sunt. nunc

δίαιταν· εἶμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου ὄθεν ἐπὶ τοσοῦτον
 ἐτραπόμην, ἐς τοσοῦτον διεξιῶν τὸν λόγον. τοῦ γὰρ τοι ἐπι-
 γινομένου θέρους ἀπέχρη μὲν τῷ βασιλεῖ Μεχμέτη· κακῶς
 πράξαντι ἐς τὴν ἐπὶ Παίονας ἔλευσιν ἡσυχίαν ἄγειν, στρα-
 τεύματα δὲ ἔπεμπεν ἄλλη τε καὶ ἐπὶ Σκενδέρην τὸν Ἰβάνειω⁵
 V. 179 παῖδα, ἐφ' ὃν δὴ καὶ ὁ πατὴρ στρατευσάμενος καταστρέψα-
 Βσθαι οὐχ οἷός τε ἐγένετο. Ἰησοῦν δὲ τὸν Βρενέζεω παῖδα
 ἀπέδειξε στρατηγόν, παραδούς τό τε ἀπὸ Φερρῶν στρατεύμα
 καὶ τὸ παρὰ Ἀξιόν καὶ τὸ ἀπὸ Θετταλίας. ἡγουμένον δὲ
 Ἰησοῦ τοῦ Βρενέζεω ἐσέβαλλε πρὸς τὸν Ἴόνιον τῆς Μακεδο- 10
 νίας χώρον, καὶ ἐδήου τὰ πολλὰ αὐτῆς. Σκενδέρης δὲ οὗτος
 διαπρεσβευσάμενος πρὸς τὸν Ῥώμης τε ἀρχιερέα καὶ πρὸς
 βασιλέα Ἀλφόνσον τὸν Παρθενόπης ἐπιτηδεῖώς τε ἔσχε καὶ
 συνήθως τῷ βασιλεῖ τούτῳ, δι' ἣ δὴ καὶ τὸν πρὸς βασιλέα
 πόλεμον τὴν τε Κρούην παρέδωκε τούτῳ τῷ βασιλεῖ καὶ ἡξίου¹⁵
 αὐτῷ ὑπήκοον εἶναι. ἔνθα δὴ καὶ στρατὸν πεζὸν ἱκανὸν δια-
 Cπροσθμύνας ὁ Παρθενόπης οὗτος βασιλεὺς ἀπὸ Ἰαπυγίας ἐς
 Ἐπίδαμνον, καὶ ἄρχοντα τῶν παρ' ἑαυτῷ ἐλλογίμων ἓνα στρα-
 τηγόν, [ἐπὶ] τὴν βασιλέως ἐληίζοντο χώραν. μετὰ δὲ κατα-
 στάντες ἐπολιόρχουν πολίχνην Σφετόην καλουμένην, ἐξελεῖν²⁰
 βουλόμενοι. ἔνταῦθα πυθόμενος παρὰ τῶν σφειτέρων Ἰησοῦς
 ὁ Βρενέζεω, καὶ παραλαβὼν τοὺς ἐς τὸν Ἀξιόν ἵπποδρόμους

8. ὑπὸ P   10. πρὸς] ἐς τὸν πρὸς?   14. καὶ] καὶ κατὰ?

tempus est ut redeam ad illum sermonem, unde ad hunc digressus sum. ea aestate quae insequabatur, praeclare secum actum putabat Mechetes, qui inauspicato rem gesserat cum Pannonibus, quod quietem agere posset. misit igitur partem exercitus contra Scenderem Ibanis filium, quem pater, quamvis saepius eum debellare occepisset, vincere nequivit. Iosuen filium Brenezis constituit ad id bellum ducem, cui tradidit exercitum qui Pherris erat, et eum qui erat apud Axium flumen, necnon Thessaliae exercitum. duce autem Iosue incursionem faciebat versus Ionium Macedoniae, et pleraque istius depopulatus est. Scenderes legationem misit ad Romanum pontificem et ad regem Parthenopes Alphonsum: nam regi huic admodum carus et familiaris erat, quia propter bellum Turcorum imminens isti regi Croiam assignarat, eamque huic subditam esse volebat. transportavit igitur ibi rex Parthenopes Alphonsus ab Iapygia pedestrem exercitum magnum in Epidamnum, cui praefecit ducem de suis virum prudentem; et regis regionem evastabant. postea coniunctis copiis obsidebant urbem Sphetoam nominatam, volentes eam expugnare. Iosue Brenezis filius cum intellexisset in quam necessitatem venissent Sphe-toenses, accipiens equites qui erant in Axio et Peresbiorum exerci-

καὶ Παραβοΐτων στρατὸν, καὶ τὴν ταχίστην ἐπειγόμενος ἄλλην
ἢ αὐτοὶ ἐφύλαττον οἱ Ἰταλοὶ, καὶ ἐπεισεσὼν ἄφρω διέφθειρε
σύμπαντας τοὺς Ἰταλοὺς, Σκενδέρης μέντοι (ἔτυχε γὰρ ἁπὼν
τότε) οὐδ' ὅτιοῦν παθῶν δεινόν. ὕστερον μέντοι οὐ πολλῶ
5 Σκενδέρης διαβὰς ἐς Ἰταλίαν ἀφίκετο ἐς τὸν Παρθενόπης βα- D
σιλέα. καὶ αὐτὸν ὑποδεξάμενος τὰ τε ἄλλα ἐτίμησε, καὶ ἐς
τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα ἀπέπεμψε φιλοφρονησάμενος. μετὰ δὲ
ταῦτα χρήματα ἰκανὰ παρεχόμενος αὐτῶ ἀπέπεμπεν ἐπὶ τὴν
ἀρχὴν αὐτοῦ. οὗτος μέντοι ἐπανιών ἐπὶ τῆς χώρας αὐτοῦ
10 ἐπέμενε ἐπιόντα τὸν βασιλέως στρατὸν, καὶ ἐφηνμὴν οὔσαν
τὴν χώραν κατεῖχεν, ἔχων τε στρατὸν μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἀπὸ
τῆς χώρας διήει διὰ τῶν ὕψεων περιῶν τῆ στρατῶ, καὶ τὰς
τε γυναῖκας καὶ παῖδας ἐς τὰ ἐφηνμὰ εἰσενεγκάμενος αὐτὸς
περιίχει, ἔχων περὶ τὴν φυλακὴν τῆς χώρας, ὅποι δέοι παρα-
15 γενόμενος. καὶ ὁ μὲν στρατὸς καὶ οἱ ἵπποδρόμοι ἐπέδραμον
τὴν χώραν, καὶ ὑποζύγια ληισάμενος καὶ χρόνον τινὰ συχρὸν P. 230
διατρίψας ἐπήει πῦσαν τὴν χώραν ἐπιπυρῶν καὶ διαφθείρων.
ὥς δὲ ἰκανῶς εἶχεν αὐτῶ ἐς τὴν τῆς χώρας διαφθοράν, ὁ
στρατὸς ἀπήλαυνεν, οὐδέν τι πλέον διαπραξάμενος. ὁ μὲν
20 οὖν Σκενδέρης οὗτος ἄκραν τὴν ἐς τὸν Ἴόνιον περὶ Ἐπί-
δαμνον ὠκοδόμει· χειρόνησος δ' ἐστὶ, καὶ ἰσθμὸς βραχὺς
ἀμφὶ τρία στάδια. τοῦτον τειχίσας ἐσφίκιζεν ἐς τὴν χώραν

tum, citato agmine proficiscens (reliquam regionem custodiebant Itali)
et subdito adveniens Italos omnes ad interuicium occidit. Scen-
deres vero, ut qui abfuisse, mali nihil passus est. nec multo post
Scenderes iste venit in Italiam ad Parthenopes regem Alphonsum.
qui excepit eum honorifice et benigne tractavit, eumque ad Romanum
pontificem misit, ut et ab ipso aliquid honoris consequeretur. post-
ea cum ei opes dedisset maximas, eum ad principatum suum remisit.
hic igitur reversus ad principatum suum expectabat regis exercitum
hostiliter aduentem. verum se in loco tenebat munitissimo. habens
autem secum exercitum quem de sua regione conscripserat, iter per
montes faciebat. uxores et liberos in loca munitissima deponens,
ipse hinc inde cum exercitu vagabatur, ut defenderet regionem; sem-
perque praesens erat, ubicunque eius opera desiderabatur. et qui-
dem copiae pedestres et equestres in Scenderis regionem incursionem
faciebant, praedas pecorum et aliarum rerum agere haud cessabant.
et diu in ea morantes omnia corrumpabant, cum non cunctarentur
aedificia et villas incendere. tandem cum satis evastata esset regio,
exercitum abduxit, cum nihil sane memorabile designasset. Scen-
deres quidem arcem iuxta Epidamnium, quae spectat Ionium, exaedifica-
vit. est autem eo loci chersonesus et isthmus brevis, complectens

ταύτην οὐκ ὀλίγους τῶν Ἀλβανῶν, καὶ ἐκράτουνε τὴν πόλιν, ὡς ἂν τι νεώτερον καταλαμβάνη αὐτὸν ἀπὸ τῶν βασιλέως στρατῶν, ὡς ἐπιὼν πολιορκοῖτο ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ἐπειδὴν
 B δὲ μὴ ἀντέχειν οἷος τ' ἦ, ἐμβησόμενος ἐς τὴν θάλασσαν καὶ ἀποπλευσοῦμενος ἢ δὴ προχωροίη. ὁ μὲν οὖν στρατὸς ἀφι-
 5 κόμενος ἐς τὸν χώρον τοῦτον καὶ πειρασόμενος, ὡς οὐδὲν σφίσι προεχώρει ἢ τῆς πόλεως αἴρεσις, ἀπήλαυνεν ἐπ' οἶκου, καὶ τῷ ἔτει τούτῳ οὐδὲν τι πλέον ἐγένετο βασιλέα Μεχμέτη ἐς ἐκστρατείαν φέρον.

1457 Τοῦ δ' ἐπιγενομένου θέρους ἐπεπόμφει μὲν καὶ τῶν θυ-
 10 ρῶν αὐτοῦ ἄνδρας ἐπιλέκτους ἐπὶ τοὺς ὑποτελεῖς αὐτοῦ ἡγεμόνας τε καὶ βασιλεῖς, ἐπικαλούμενος ἐς τὴν τῶν παίδων αὐτοῦ κάθαρσιν, μετεπέμπειο δὲ καὶ τοὺς τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ
 V. 180 ἄρχοντας τῶν πόλεων καὶ ὑπάρχους καὶ τοὺς τε στρατηγούς
 C καὶ στρατιώτας, ὅσοι ἐπὶ μισθῷ στρατεῖονται ἅμα τῷ βασι-
 15 λεῖ. ὡς δὲ παρῆν αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς Ἀδριανούπολιν, τὴν τε περιτομὴν, ἣν δὴ νομίζουσι κάθαρσιν, ἐποιεῖτο τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ δῶρα προσήει αὐτῷ μεγάλα ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἡγεμόνων. ὁ μέντοι σύλλογος ἐγεγόνει ἐκ-
 20 τὸς τῆς πόλεως ἐν τῷ πεδίῳ κατὰ τὴν νῆσον, ὑπαίθριοι δὲ διετέλουν πλὴν βασιλέως τὸ καὶ ἡγεμόνων. ὁ δὲ γάμος οὗτος νομίζεται μὲν κράτιστος τῶν ἐς τὸν βίον σφίσι περιηκόντων,

20. ὑπαίθριον P

tria stadia: hunc muro cum undiquaque esset amplexus, non paucos Albanos in eam regionem transtulit, ut ibi habitarent. praeterea urbem admodum communivit, ut si quid novi ingrueret ab regis exercitibus, ibi potius quam alibi obsideretur. nam si non posset resistere aut par esse copiis regis, superesse tutissimum effugium, videlicet ut inde se proriperet in mare et quo vellet abnavigaret. exercitus igitur regis cum accessisset ad istam regionem, nec urbem quam oppugnabat capere posset, domum reversus est. isto anno quo in militiam profectus erat contra Scenderem Mechemetes, nihil aliud actum est.

Appetente autem aestate viros de ianuis suis primarios misit ad principes et reges tributarios, quos evocabat ad liberum suorum circumcisionem, quam purgationem vocant. accersivit et regni sui principes, urbium praefectos, satrapas ducesque, et milites quotquot mercede conducti penes hunc regem stipendia faciebant. cum ad eum convenissent exercitus Adrianopolim, circumcisionem, quam ipsi purgationem putant, liberorum suorum peragebat. munera capiebat magna ab magistratibus et satrapis. conventus ille frequentabatur extra urbem in campo iuxta insulam. omnes sub divo agebant, praeter regem et principes. nuptiae hae (sic enim appellant quoque

καὶ παιδιὰν καθιστᾷσιν ἐν τούτῳ κατὰ δύναμιν ἕκαστος. καθίσταται δὲ καὶ ἐς τὴν τῶν βασιλέως παιδῶν περιτομὴν καὶ γάμον τότε παιδιάν, ἄλλα τε οὐκ ὀλίγα καὶ δὴ καὶ ἄνδρες D ὄφθοι ἐπὶ ἵππων, ἀνὰ κράτος ἐλαύνοντες ἐς τὸν δρόμον τοὺς ἵππους καὶ οὐδαμῶς ἐπίσχοντες ἐπειδὴν θέωσιν. ἐκεῖνο μὲν-
 5 τοι παρήσω τῶν σχοινοβατῶν, ὡς ὑπὲρ τὰ ἄλλα γένη Τουρκοί δεινοὶ εἰσι τὴν τέχνην ταύτην, ὥστε καὶ πεπεδημένους πορεύεσθαι ἐπὶ τῶν σχοινίων, καὶ τοὺς ὄφθαλμοὺς ὑποθεῖν ἐπὶ τούτων ὡς ἂν δύνωνται ἰσχυρότατα, καὶ ἐπὶ τούτων μυ-
 10 ρία ἐργαζομένους θαύματος ἄξια, ἐπὶ ξιφῶν διόντας τε καὶ ὑποστρεφομένους. ταῦτα μέντοι καθ' ἑκάστην ἐς τὴν Τακταλῆ ἀγορὰν καλοῦμένην ἴδοι ἂν τις γιγνόμενα, καὶ τοὺς σχοινοβάτας (γένος δὲ ἐστὶ τοῦτο παρ' αὐτοῖς καλούμενον τμίπε- P. 231 ζιν) μειτόντας τὴν τέχνην ταύτην. καὶ παραπλήσια τούτοις
 15 ἴδοι ἂν τις καὶ ἄλλους ἐργαζομένους ἐς ταύτην τὴν ἀγορὰν, ἐνθά τὰ γυμνάσια νομιζεῖται ταύτης τῆς πόλεως. τὸ δὲ ὑπὸ γῆν θάπτειν τὸν παῖδα, ἐκ τοῦ κακέϊθεν διαλεγόμενος, συνίεναι τε ἂν ὅ τι ἔροιο αὐτὸν καὶ ἀποκρίνασθαι, πῶς οὐκ ἐν θαύματι ποιοῖτο ἂν τις τοιαῦτα καθορῶν; ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα
 20 ὑπὸ δυνάμεώς τινος μείζονος ὑποτελούμενα ἐλάσσω ἐστὶ τῶν διόντων δρόμῳ ἐπὶ τῶν σχοινίων. ἐγένοντο μέντοι καὶ ἄλλαι παιδιαὶ κατὰ τὴν περιτομὴν ταύτην, ἐν ἧ Μεχμούτης, ὁ τοῦ

15. ἀλλήλους P

circumcisionem) creduntur ipsis optimae eorum omnium quae ad vitam pertinent. quilibet contendit in iis nuptiis aliquod proponere ludicrum. nec pauca ludicra in circumcissione regionum liberorum exhibentur. viri crecti, iusistentes equis, nulla externa ope se tenentes, manent immoti, equis in cursum effluis. omitto commemorare funambulos. nam in ista arte Turci reliquos mortales longe superant. saltantes etenim incedunt per funes suspensos, et per eos currere possunt quam citissime. innumera quaedam alia admiratione digna faciunt, euntes super his per gladios strictos et redeuntes. haec quis quotidie cernat in foro quod Tactalem nominant, ubi et funambuli ludicra sua faciunt. hoc hominum genus penes ipsos Tampezin appellant, propter eos qui artem hanc addiscunt. his similia alia plura quis videat in isto fieri foro. gymnica certamina in ista urbe quoque frequentantur. praeterea quis non ceu miraculum quoddam admiretur puerum sub terram defodi, et eum audire respondentem ad ea quae interrogatus fuerit? verum alia quae maiore quadam virtute et potentia sunt, minora sunt his quae per funambulos fiunt. etiam alia ludicra in ista circumcissione proposita sunt. Mechumetes regii palatii praefectus et Europae simul dux, muneribus quae in

οἴκου ἡγεμῶν καὶ ἅμα τῆς Εὐρώπης στρατηγός, τοῖς δώροις
 B ὑπερβάλλεσθαι πάντα, τοὺς τε βασιλεῖς ἅμα καὶ ἡγεμόνας
 τῶν θυρῶν. οὗτος δὲ ὁ Μεχμούτης, παῖς Μιχαήλου γενόμε-
 νος, Τριβαλλός μὲν ἐστὶ τὰ μητρόθεν Ἑλληνας δὲ τὰ πατρόθεν,
 καὶ παῖδα ἔτι ὄντα, σὺν τῇ μητρὶ ἰόντα ἀπὸ Νεβοπρίδου ἐς 5
 Σπενδερόβην, οἱ ἵπποδρόμοι τοῦ βασιλέως καταλαβόντες ἐν τῇ
 ὁδῷ . . . ἡγουμένου ἀπήγαγον παινοικὶ τοῦτους παρὰ βασι-
 λέα. λαβὼν δὲ τὸν παῖδα ἐς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ βασιλεὺς
 μέγαν τε ἀπέδειξεν ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ἵπποκόμον ἐν βραχεῖ ποιη-
 σάμενος μετὰ ταῦτα ἡγεμόνα τῶν θυρῶν ἀπέδειξεν. ἔπειτα 10
 μὲν οὖν Ζάγανον τὸν ἑαυτοῦ κηδεστὴν ἐξήλασεν ἐκ τῆς τι-
 C μῆς, τὰ πάντα οὗτος ἐγένετο, ἐγεγόνει δὲ οἷος οὐδεὶς πω
 πρότερον ἐς τόνδε τῶν ἐπὶ ταῖς Ὀτουμανίδων θύραις ἡγεμό-
 νων μεγάλων λεγομένων γενέσθαι. λέγεται μὲν γὰρ καὶ Χα-
 ραϊτήνην καὶ Ἀλίην τὸν παῖδα μεγάλους γενέσθαι ἐν τε ταῖς 15
 Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω καὶ Παιαζήτεω τοῦ παιδὸς αὐτοῦ
 θύραις· ἀλλ' οὐδεὶς πω ἐς τήνδε τὴν δύναμιν καὶ τὴν χώ-
 ραν τούτου ἀφίκετο. οὗτος μὲν οὖν τὰ πρῶτα τῶν ἡγεμόνων
 φερόμενος ἐς τὰς βασιλέως θύρας, στρατὸν τε οἰκεῖον τρέφειν
 ἰκανώτατος, καὶ θεράποντας ἔχειν ἐπὶ μέγα δυνάμειος ἤκον- 20
 τας. Ἑλληνικοὶ μὲν παῖδες ἀπὸ Βυζαντίου ἔχειν παρ' ἑαυτῷ
 βασιλεῖ, ἐς μέγα ἐχώρησαν δυνάμειος. τούτων δὲ Μουράτης

10. λέπει τε?

regem contulit, omnes vicisse videtur, reges videlicet et Ianuarum du-
 ces. hic Mechumetes filius fuit Michaelis: materno genere Triballus,
 paterno Graecus erat. hunc puerum adhuc, euntem una cum matre
 a Neboprido (Novoberda s. Novobrodo) Senderoviam, equites regii
 comprehensum in itinere adduxerunt cum universa familia ad regem.
 rex autem accipiens puerum in suum cubiculum, magnum eum brevi
 declaravit virum. primo equorum regionum curatorem eum designa-
 vit; postea ducem constituit ianuae militum. nam Zaganum affinem
 suum ex isto dignitatis gradu detraxerat. is tandem summus erat.
 brevi autem eo potentiae progressus est ut facile omnes qui unquam
 inter ianuarum duces praeclari extitere antecesserit. ferunt Charai-
 tinem et Halien filium maxima auctoritate polluisse inter ianuae mi-
 lites tempore Amuratis et Paiazitis: neuter tamen tantam et poten-
 tiam et regionem nactus est quantam is acquisivit. nam hic cum
 primas inter omnes duces ianuarum ferret, exercitum proprium alere
 potuit. habuit et ministros plurimos, qui et ipsi ad magnam poten-
 tiam pervenerunt. nam Graeci pueri qui Byzantio abducti erant et
 cum rege morabantur, magnam sibi peperere potentiam spesque ma-
 gnas. inter hos erat Murates, ortus genere Palaeologorum apud Grae-

τοῦ Παλαιολόγων γένους τῶν Ἑλλήνων περιφανοῦς, καὶ Μεχ-
 μέτης ὁ Μανδρομηνοῦ παῖς μετὰ γε τοῦτον, ὃς ὑπαρχος V. 181
 πρῶτα μὲν Ἀγκύρας τῆς Πισιδίας ἀπεδείχθη. βούλεται δὲ
 Μουράτης ἐπιθυμίαν, Ἀλῆς δὲ τὸν Ἠλίαν Ἑλληριστὶ λέγοιτ'
 5 ἂν, καὶ Ἐσὲς τὸν Ἰησοῦν καὶ Ἐμπροῖμης τὸν Ἀβραάμ καὶ Σου-
 λαϊμάνης τὸν Σολομῶντα καὶ Ἰαγούνης τὸν Ἰωσήφ, Σκενδέρην
 δὲ Ἀλέξανδρον βούλομαι λέγειν. καὶ ταῦτα μὲν δὴ Ἑλληρι-
 κῶς λέγοιτ' ἂν οὔτω. οὕτως καὶ Ἐλεέζην τὸν Δημήτριον καὶ
 Χιτήρη τὸν Γεώργιον λέγουσι. τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ὀνομάτων
 10 ἀπὸ τε τῶν ὀρνέων καὶ Σκυθῶν τὰ τέσσαρα ταῦτα φαίνον-
 ται εἶναι, οἷον Παιαζήτης Ὀρχάνης Ὀρθογρούλης καὶ Τζυ-
 μισκῆς, καὶ τὰ παραπλήσια. ἔχουσι μὲν καὶ τόδε, ὡς τοῖς P. 232
 ὀνόμασι χρῶνται ποῖ μὲν ἐλάττωσι ποῖ δὲ καὶ τιμιωτέροις,
 ὡς τὸν Μουσταφᾶν Μουσπλακασίτη, Χιτήρη Χαράιτην.
 15 παραπλησίως δ' ἂν λέγοιτο καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὀνομάτων ἐς
 τοῦτον τὸν τρόπον.

Ἐπαρχοὶ δὲ τυγχάνουσιν ὄντες κατὰ μὲν τὴν Εὐρώπην τριά-
 κοντα καὶ ἕξ. τούτων δ' οἱ μείζους ἔχουσι πρόσοδον ὑπὸ τοῦ βα-
 σιλέως χρυσίου στατήρας ἐς δισμυρίους, οἱ δ' ἐλάττωσι τούτων
 20 ἐς μυρίους, ἐπὶ μείζον τε τούτων καὶ ἐπ' ἐλάττων. ἀνὰ δὲ τὴν
 Ἀσίαν σημαῖται τε αὐτῶ τυγχάνουσιν οὖσαι, καὶ ὑπαρχοὶ ἐφ'
 ἐκάστης τεσσαράκοντα. παρὰ τούτους δὲ εἰσι τῶν πόλεων ἄρ-

6. Ἰαγούνης τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωσοῦνης τὸν Ἰωσήφ?

cos perquam celebri. post hunc Mechmetes Mandromaei filius plu-
 rimum dignitate et opibus vigeat: qui primo praefectus Ancyrae Pi-
 sidiae declaratus est. si quis autem velit nomina ista in Graecam
 vertere linguam, significabit quidem Murates cupiditatem, Halies He-
 liam, Eses Iesum, Empreimes Abrahamum, Sulaimanes Solomonem,
 Iagupus Iosephum, Scenderes Alexandrum. et quidem haec Graece.
 pari ratione Eleezen Demetrium, Chetirem Georgium vocant. quat-
 tuor autem ista nomina reliqua, Paiazites Orchanes Orthogules Tzy-
 misses, et his similia originem trahunt ab avibus et Scythis. etiam
 hoc in nominibus observant, ut quandoque diminutivis quandoque
 vero augustioribus utantur nominibus, ut Mustapham, Musplachasitem,
 Cheterem, Charaitinen. eadem et in reliquis observatur ratio.

Europa habet, quos a rege accipit, praefectos, numero triginta
 sex. horum qui praecipui fuerunt, capiunt stipendii nomine a rege
 duas myriades aureorum staterum. praefecti autem minores accipiunt
 myriadem aureorum staterum, plus minusve. Asiam autem distribuit in
 semeas sive signa. singulae semeae sive signa continent praefectos qua-
 dragenos. praeter hos etiam urbes maguae, ut Therma Scopiorum

Β γοντες μεγάλων, οἷα ἡ Θέρμη, ἡ τῶν Σκοπίων πόλις, ἡ Φιλίπποπολις καὶ αἱ παραπλήσιαι. οὗτοι ἐς σημαίας τελοῦσιν οἱ ἄρχοντες, ἐς τὸν τῆς Εὐρώπης στρατηγὸν τὸν μέγαν, ὡς οἱ τῆς Ἀσίας πρὸς τὸν τῆς Ἀσίας στρατηγὸν ὑποιετάχαιαι ἄρχοντες τε καὶ ἡγεμόνες, καὶ ἡ ἂν ὑφηγῶνται οὗτοι, ἐπον-5 ται οἱ τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας ὑπαρχοι. ὑπάρχῃ δ' ἐκάστω προάγοντι καὶ ἐξηγουμένῳ ἐπὶ τινα πόλεμον οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντες ἐπονται κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα σφίσιν ὑπὸ τοῦ ὑπάρχου. τὸ δὲ κράτος ἔχουσι πᾶν οἱ μέγιστοι στρατηγοὶ τοῦ βασιλέως. ἔστι δὲ πρόσσδος τούτων ὑπὸ βασιλέως μεγίστη, καὶ 10

σταχὺ μέγα ὄλβιοι γενόμενοι ὑπὸ τε τῶν ὑπάρχων καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπὶ ταῖς πόλεσιν. ἐπὶ δὲ τῶν θυρῶν οἱ ἡγεμόνες ἔχουσι τὸ κράτος, ἀγγελιαφόροι τε ὄντες καὶ ἐφεστῶτες τῆ βασιλεῖ καὶ σύμβουλοι ἐς τὰ πράγματα τῆς ἀρχῆς· ἐς τούτους γὰρ ἡ διοίκησις τῶν προσόδων, καὶ λογίζονται γε καὶ 15 τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως σφραγίδι τῆ οἰκείᾳ ἐπισκέπτονται. μετὰ τούτους μέντοι ἔστιν ὁ γραμματεὺς, ἀγχιτάτω ἰδρυμένος ἐς τούτους, καὶ τοὺς λογισμοὺς ὑποδεχόμενος ὑπὸ τῶν ἐς τὰς προσόδους καὶ εἰσπράξεις τεταγμένων, καὶ τοῦ φόρου. καὶ οὗτος μὲν ἀπολογίζεται τε προσόδους, καὶ ἐς τοὺς ἡγε-20

μόνας τε καὶ αὐτὸν βασιλέα ἀναφέρει· ἄλλοι δὲ γραμματεῖς ἐς τὰς γραφὰς τε καὶ ἐπιτάγματα τοῦ βασιλέως. ἔστι δ' ὁ

9. ὑπάρχου P 13. ἀφεστῶτες P 15. λογίζοντας?

urbs, Philippopolis et aliae, principes habent qui connumerantur signis. hi principes ad semeas sive signa pertinent, et obediunt Europae duci summo, quemadmodum Asiatici principes Asiae duci summo parent. praefecti et duces, quocumque duxerint, eo sequuntur Europae et Asiae principes. quando autem satrapes ad bellum aliquod proficiscitur, urbium principes ex praescripto satrapae sequuntur auxiliares. summa potestas penes regios duces summos est, quibus etiam ab rege stipendium numeratur maximum. et in hunc modum brevi plurimas opes congregant, quas ab satrapis et urbium principibus accipiunt. inter ianuae milites maximam potestatem duces obtinent, qui legati sunt, et plerumque assessores sunt regis et consularii earum rerum quae ad regni curam spectant. ad hos enim pertinet redituum et tributorum administratio. rationes et thesauros regios proprio sigillo signant et confirmant. his ordine et dignitate proximus est scriba, ad quem rationes referunt redituum vectigalium et aliarum rerum, quibus id negotii iniunctum est. hic rationes omnium diligenter conficit, quas deinde regi et ducibus proponit. reliqui scribae expediunt ea quae ad scripturas caeteras et regia programmata pertinent. tributum quod rex ex Europa capit, complecti-

φόρος αὐτῷ προσιῶν ἀπὸ μὲν τῆς Εὐρώπης ἐς ἐννεήκοντα μυριάδας στατήρων. τὸν δὲ φόρον τοῦτον εἰσπράττεται μὲν οὐκ ἀπὸ τοῦ γένους τῶν Τούρκων ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων σφίσι· οὐ γὰρ νομίζεται τοὺς ὁμοφύλους χρήματα εἰσπράττειν, ἀλλ' αὐτοὺς σὺν τῷ βασιλεῖ παρὰ σφίσι νομίζεται στρατεῦσθαι ἐς τοὺς πολέμους, σὺν τοῖς ὄπλοις τε καὶ ἵπποις αὐτῶν ἐσομένους ἐς τοὺς πολέμους. τὴν δεκάτην δὲ τῶν ἔργων οἱ μὲν πρὸ τοῦ βασιλέως τοῦδε οὐδέν τι εἰσέπραττον Τούρκους, ὅτι μὴ τοὺς ἀλλοφύλους· οὗτος δ' ὁ βασιλεὺς τὴν δεκάτην τε εἰσπράττει καὶ ἄγει ὅποι ἂν στρατεύηται. τὴν μὲν οὖν δεκάτην καὶ παρὰ τὸν φόρον, βοστίναν οὕτω κα- P. 233
λουμένην, ἀποφέροντες οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντές τε καὶ ἕπιου- V. 182
χοι καὶ στρατιῶται τὸνδε φόρον ἐς τὰς θύρας, νομίζεται καὶ προβαίων τὴν νομὴν ὅσῃν ἀποδίδονται, ἐς τὰς βασιλέως θύρας
15 ἀπάγεσθαι. ταῦτα μέντοι ταύτῃ τέτακται ἐς τὰς προσόδους τῶν τε ἀρχόντων καὶ τοῦ βασιλέως. παρὰ δὲ τὸν φόρον δασμοὶ εἰσὶν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην τε καὶ Ἀσίαν ἀποτεταγμένοι τῷ βασιλεῖ οὐκ ὀλίγοι, ἀπὸ τε τῶν ἱππέων καὶ καμήλων καὶ ἡμιόνων καὶ βοῶν· καὶ ἔστιν αὕτη πρόσσδος ἄμφι τὰς τριά-
20 κοντα μυριάδας. ἐπὶ τοῦτοις δὲ ἡ τῶν ἐνοίκων πρόσσδος μεγάλη τυγχάνει οὕσα τῷ βασιλεῖ, ἐν πέντε καὶ εἴκοσι μυριά- B
αιν. ἀπὸ δὲ τῶν τοῦ βασιλέως φορβῶν τε καὶ καμήλων καὶ ἡμιόνων, ἀπανιαχῆ τῆς χώρας ἐπινεμομένων αὐτοῖς, εἰσὶν

7. Ἐπομένους?

etiam tributa turcicis nomine addidit, quibus
tur nonaginta myriades staterum aureorum. tributum hoc non ab Turcis, verum ab alienigenis exigitur. nec enim fas ducunt ut Turci tributum inferant: verum horum officium est ut equis armisque instructi una cum rege in militiam proficiscantur. nec etiam operum decimas antecessores regis huius ab Turcis exegerunt, verum hoc exactionis onere usi sunt erga alienigenas. caeterum hic rex decimas exposcit, et subditos, quo vult, educit in expeditionem. decimas quoque praeter tributum, quod Boscinam vocant, solvunt urbium principes, praefecti militesque. is autem reditus ianuae militibus assignatur. etiam ovium greges, qui tributum nomine dantur, in ianuas abduci oportet. haec quidem in hunc modum, quantum attinet ad principum regisque reditus. praeter tributum etiam vectigalia non modica per Asiam et Europam habet rex, quae capit ab equis camelis mulis et bobus. hic reditus continet circiter triginta myriades aureorum. huc accedit reditus quem inquilini solvunt, qui admodum magnus est et viginti quinque myriades complectitur, ab armenis equarum camelorum et mulorum, quae regis sunt et undique per regionem pascuntur, reditus accedit, cuius summa est circiter quinque

ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας. ἀπὸ τε τῆς τῶν ἄλλων προσόδων
 προσίοι ἂν αὐτῷ ἐς εἴκοσι μυριάδας. καὶ ἀπὸ τῶν ἐμπορίων
 καὶ τοῦ πορθμοῦ καὶ μετάλλων καὶ ὀρύξεως καὶ χαλκοῦ καὶ
 στυπτηριῶν καὶ πενταμοιρίας τῶν ἀνδραπόδων μεγίστη ἂν
 λογιζομένοις εὐρίσκειτο ἢ πρόσσδος. ἀπὸ μέντοι τοῦ πορθμοῦ 5
 καὶ ἀπὸ Φάρου ἐς εἴκοσι μυριάδας εὐρίσκω ἀναπνιθανόμε-
 νος. τῶν δὲ μετάλλων οὐκ ὀλίγη αὐτῷ ἐπιγίνεται πρόσσδος,
 ἐς δέκα μυριάδας. ἀπὸ δὲ ὀρύξεως καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐς
 C τὰς Θύρας τεταγμένων προσόδων τοῦ βασιλέως, ἃς δὴ χάσια
 ποιῶνται σὶ τῶν θυρῶν, ἐς εἴκοσι μυριάδας λογιζόμενός οὐκ 10
 ἀποτυγχάνοιμ' ἂν τοῦ εἰκότος· χάσια γὰρ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν
 τε καὶ Εὐρώπην αὐτῷ ὡς πλείστα τε καὶ ἄριστα. τούτοις
 δ' ἔπεστιν αὐτῷ ὁ τῶν ἡγεμόνων τε καὶ βασιλέων φόρος τῶν
 τε ὁμοφύλων καὶ ἀλλοφύλων σφίσιν, ἐπιγεγόμενος ἐς δέκα
 μυριάδας. οὕτω δὲ γένοιτ' ἂν ἢ πρόσσδος τῷ βασιλεῖ, ὅση 15
 παραγίνεται αὐτῷ ἐς τὰς Θύρας καὶ ἐς τὸν χασινὰν καλούμενον
 τοῦ βασιλέως, ἀμφὶ τὰς τετρακοσίας μυριάδας χρυσοῦν στα-
 τήρων. ἔστι δὲ παρὰ ταύτας πρόσσδος ἄλλη βασιλέως ἀπὸ τῶν
 ἀρχόντων, ἕκτος ἐπιγεγόμενος, ἐπειδὴν ἔξελαίνῃ βασιλεὺς στρα-
 τηλατῶν, ὑπὸ τε τῶν ὑπάρχων τε καὶ στρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων 20
 D καὶ ἀρχόντων δῶρα νομιζόμενα κατὰ τὴν ἐκάστον πρόσσδον
 τῷ βασιλεῖ ἐς τὴν ἔξελασίν. καὶ ἔστι μέντοι τοιαύτη πρόσσο-

6. δάδου P

22. μὲν ἢ τοιαύτη?

myriades. à reliquis autem redivibus accipit circiter viginti myria-
 des. quin etiam maximus reditus venit ab emporiis, traiectione, metal-
 lis, oriza, aere, alumine et quinta parte mancipiorum. non dubium
 est quin is maximus sit, si quis eum ad calculos revocet. traiectionem
 et Pharam circiter viginti myriades suppeditare comperi. reditus me-
 tallorum, qui nec ipse modicus est, attingit decem myriades. ab
 oriza et reliquis vectigalibus, quae ianuae milites exigunt et in cha-
 sia discernunt, reditus colligitur, si quis rationem ineat, qui tenet vi-
 ginti myriades: plurima enim chasia et optima per Europam et Asiam
 habentur. huc accedit tributum principum et regum, quod pendunt
 tam indigenae quam alienigenae; id habet circiter decem myriades.
 summa itaque universorum redituum, quos modo memoravimus, et ad
 regem et ad ianuae milites referuntur et ad eius chasnam sic dictam,
 complectitur circiter quadringentas myriades aureorum staterum. est
 praeter enarratos reditus et alius, quem ferunt tempore veris, quando
 in militiam proficiscitur rex, praesides duces praefecti, solennia mu-
 nera pro singularum facultatum modo afferentes. is reditus expedi-
 tioni inservit. nec tamen hic reditus in certum numerum redigitur:
 verum si quis rem sedulo excutiat, inveniet istum reditum continere

δος οὐ τεταγμένη, ἀλλὰ στοχαζομένοις ἐς εἴκοσι μυριάδας γέ-
 νοιτ' ἂν αὐτῷ χρήματα. ταῦτα μέντοι ἐς τὸν χασνὰν τὰ βα-
 σιλέως χρήματα παραγίνεται, ἀφ' ὧν μισθοῦται τοὺς τε νεϊ-
 λυδας καὶ τοὺς τῶν θυρῶν καρίπιδας σιλικτάριδας ἀλλοφα-
 5 τζίδας τε καὶ σπαχίδας καλουμένους, καὶ ἐς τοὺς λοιπούς,
 ὅσοι τῶν θυρῶν ὄντες τριμηναῖον λαμβάνουσι τὸν μισθόν.
 ἄνευ δὲ ταύτης τοῦ βασιλέως προσόδου, οἱ ἀνὰ τὴν ἀρχὴν
 ὑπαρχοὶ τε καὶ ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ καὶ τιμαράτοι κα-
 λούμενοι μεγίστην ἀποφέρουσι τὴν πρόσσοδον ἀπὸ τῆς βασι- P. 234
 10 λέων χώρας. καὶ λογίζεσθαι μὲν οὐ πᾶν ῥάδιον, πλὴν τῶν
 τοῦ βασιλέως γραμματιστῶν, ἧ δὴ ἐπυθόμην, γένοιτο δ' ἂν
 σύμπασα αὕτη ἢ πρόσσοδος τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι μισθὸν λαμβά-
 νουσιν ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως χώρας, ἐς ἐνακοσίας μυριάδας
 χρυσίου. ἐνουμένη δὲ αὕτη ἢ πρόσσοδος τῇ προτέρᾳ, ἧτις ἐς
 15 τὰς βασιλέως παραγίνεται θύρας, γένοιτ' ἂν σύμπασα ἢ τῆς
 βασιλέως χώρας πρόσσοδος, ὅση ἐς τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ἀφι-
 κνεῖται καὶ ὅση ἐς τὰς θύρας, ἐς χιλίας τε καὶ τετρακοσίας
 μυριάδας χρυσίου, στατηῆρας τῶν Οὐγενετῶν. αὕτη μὲν πρό-
 σοδος, ὅσα γε ἐς ἡμᾶς εἰδέναι, παραγίνεται τῷ βασιλεῖ καὶ
 20 τοῖς ὑπηκόοις αὐτοῦ.

circiter viginti myriades. hae quidem regis pecuniae comportantur
 ad chasnam, ex quibus deinde stipendium accipiunt peregrini et ian-
 nae milites, Caripides, Silictarides, Allophatzides, Spachides, et re-
 liqui qui ad ianuas pertinent et trimestre stipendium accipiunt. su-
 perest et alius reditus, quem uberrimum capiunt per universum re-
 gnum principes et duces et hi qui Timarati vocantur. is redit ex
 regione regis, nec facile a quovis (sic enim accepi) quam a regiis
 scribis computari potest. summa autem redituum quos viri accipiunt
 quibus merces ordinata est ab regis regione, excurrit usque ad nonni-
 gentas myriades auri. hic reditus si addatur illi qui ad ianuae mili-
 tes defertur, universorum redituum, qui ad ianuae milites et ad
 principes redeunt, summa excrescit usque ad myriades mille et qua-
 dringentas aureorum staterum Venetorum. tantus quidem reditus ad
 regem et subditos eius refunditur.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ
 ΑΘΗΝΑΙΟΥ
 ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΝΑΘΗ
 ΛΑΟΝΙΚΙ CHALCOCONDYLAE
 ATHENIENSIS
 HISTORIARUM
 DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM
 LIBER NONUS.

P. 235
 V. 183
 1458

Ὡς δὲ ἐπὶ Πελοπόννησον πέμπων ἄνδρας τῶν θυρῶν Μεχ-
 μέτης ὁ Ἀμουράτεω ἡξίου τὸν φόρον οἱ ἀποδίδοσθαι, φοι-
 τῶντες δὲ τοῦ βασιλέως ἄνδρες οὐδὲν ἕγιες εὕρισκον τῶν
 Ἑλλήνων, καὶ οὔτε τοὺς Ἀλβανοὺς κελεύοντας εἰσφέρεισθαι ἐς
 τὸν φόρον οὔτε τοὺς Πελοποννησίους, καὶ αὐτοὺς δὲ ἰδίᾳ
 τοὺς ἡγεμόνας διαφερομένους σφίσιν ἐς τὰ πράγματα κακο-
 δαιμονιᾶν, συνεχώρει μὲν τὸν ἐπίρριτον φόρον ἀπάγοντας
 ἴσχειν ἀντιᾶ εἰρήνην, ὡς δὲ καὶ ἡμέλου ἀγνωμοσύνη χρω-

Mechmetes Amuratis filius misit viros quosdam de ianuis in Peloponnesum, petitum tributum. verum regii, ubi in Peloponnesum venerunt, nihil sani inter Graecos reperiunt. proinde nec Albanis nec Peloponnesiacis imperant ut tributum solvant. cum autem cerneret rex duces Peloponnesi privatis certare odiis, malo genio impulsos, ut tandem se resque perditum irent, tertium remisit tributum, saltem id quaerens, ut in praesentia pacem, quae convenisset, bona fide

- μενοι καὶ σκαιότητι, ὄρητο ἐπὶ Πελοπόννησον στρατεῖσθαι· καὶ Μαχμούντην μὲν τὸν Μιχαήλου παῖδα, ἡγεμόνα τε ἅμα τῶν θυρῶν καὶ στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης, ἐπεμψεν ἐπὶ τὸν P. 236 Ἴστρον, ὡς ἂν εἴ τι νεώτερον ἀπὸ Παιόνων καταλαμβάνη, 5 ὑποσταίη τε ἀντιασόμενος καὶ διακωλύη τούτους τὴν χώραν βλέπειν τὴν ἑαυτοῦ ἐπιόντας. οὗτος μὲν παραλαβὼν τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἐς ὅκτις μυριάδας, ἤλαυνεν ἐπὶ Τριβαλλοὺς τοὺς παρὰ τὸν Ἴστρον χώραν νεμομένους. ὁρμώμενος δὲ ἐντεῦθεν ὡς οὐδὲν ἐπυνθάνετο νεώτερον ἀπὸ 10 Παιόνων, κατεστρέφετο τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ πολιίσματα μὲν ἔστιν ἃ ἔλων κατὰ κράτος ἠνδραποδίσατο. μετὰ δὲ ὡς ἐπέδραμε τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, διέτριβεν αὐτοῦ ταύτη παρὰ B τὸν Ἴστρον ἔχων ἀμφοῖν τῇ φυλακῇ τῶν πόλεων. οἷτος μὲν οὖν ἀμφὶ ταῦτα ἔχων διεγένετο· βασιλεὺς δὲ παραλαβὼν τὸ 15 τε Ἀσιανὸν στρατεύμα καὶ ἑῶν καὶ Εὐρώπης, τὸ ἀπὸ Θετταλίας τε καὶ Μακεδονίας, καὶ ἔχων καὶ τὰς θύρας, ἐστρατεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον. ὡς δὲ εἰσέβαλε καὶ ἐντὸς τοῦ Ἴσθμοῦ ἐγένετο, ἐπελαύνων αὐτίκα τὴν Κόρινθον ἐπολιόρκει. περιουὼν δὲ ἐπεσκόπει ὡς ἂν τὸ τεῖχος καθελὼν τηλεβόλους 20 ἐσπεσεῖται ἐς τὴν πόλιν ἅμα τῷ στρατῷ. καὶ τηλεβόλους μὲν αὐτοῦ ποιεῖσθαι κατέλιπε, καὶ τὸν ἑῶν στρατὸν περικυθήμενον τὴν πόλιν πολιορκεῖν (ἐδόκει γάρ αὐτῷ τοὺς τηλεβόλους C

13. ἀμφὶ τὴν φυλακὴν? 18. ἀπελαύνων P

servarent. ut vero id facere neglexere, nescio quā imprudentia et iniquitate usi, Peloponneso arma inferre decrevit. Machmutem Michaelis filium, quem ianuarum principem et Europae ducem designarat, ad Istrum praemisit, ut si quid rerum novarum molierentur Pannonones, eos criminando a coeptis deterreret: sin in hunc modum parum proficeret, accedentes non sineret evastare regionem eius. is assumpto Europae exercitu, qui complectebatur circiter octo myriades militum, profectus est contra Triballos, qui habitant iuxta regionem Istro affusam. cum autem deprehenderet Pannonones nihil innovare, verum quietem amplecti, Illyrium subigere aggressus est; et oppidula, quae vi ceperat, diripuit. postquam in Illyrium copias duxit, ibi castra prope Istrum communivit, ut urbes regis ibi sitas custodiret et ab hostili incursione defenderet. hic quidem, quemadmodum indicavi, hoc negotii sibi desumpsit. rex accepto Asiano et Orientis exercitu, necnon Europaeo, quem ab Thessalia et Macedonia conscripserat, et ianuarum robore, contra Peloponnesum profectus est. ut in Peloponnesum et intra Isthmum pervenit, continuo obsidione circumdedit Corinthum. circumiens autem spectabat qua parte murum bombardis prouereret, ut eo disiecto simul cum suis in urbem irrum-

αὐτοῦ ἐνταῦθα ποιεῖσθαι, καὶ τὴν πόλιν ἅμα ἐκπολιορκηθή-
 V. 148 σεσθαι λιμῶ), αὐτὸς δὲ ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου γενόμενος
 διὰ Φλιοῦντος ἐπορεύετο. ἐς δὲ τὴν Κόρινθον οἱ Ἕλληνες
 οὔτε ἐσεκομίσαντο τὸν σῆτον ὅτι μὴ ὀλίγον (Λουκάνης γὰρ
 ἦν ἄρμωστῆς ὁ Λακεδαιμόνιος ἀπόντος τοῦ Ἀσάνεω) οὔτε 5
 ἐς τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως διέθειτο ἱκανῶς, ὥστε ἀντέχειν
 ἐπὶ χρόνον τῆ βασιλείως στρατῶ. Ἀσάνης μὲν οὖν οὐ πολλῶ
 ὕστερον, ὡς ἐπυνθάνετο τὴν πόλιν πολιορκεῖσθαι ὑπὸ τοῦ
 Ἀσιανοῦ στρατοπέδου, ἔχων περὶ αὐτὸν ἄνδρας ἱκανούς, ὁρ-
 μώμενος ἀπὸ Ναυπλίου τῆς Οὐνετιῶν πόλεως, καὶ διὰ θα- 10
 Δλάσσης ἐπὶ τὸν Κεγχρεῶν λιμένα ἀφικόμενος νυκτός, λαθῶν
 τὸν στρατὸν τοῦ βασιλέως ἐσῆλθεν ἐς τὴν πόλιν αὐτὸς τε
 καὶ οἱ ἄμφ' αὐτόν, καὶ τινα βραχὺν σῆτον εἰσεκομίσαντο.
 βασιλεὺς μὲν οὖν ἐς Φλιοῦντα ἀφικόμενος Ταρσὸν τε τὴν
 πολίχνην ἐπολιόρκει. Δοξίης δὲ ὁ τῆς Φλιοῦντος τῶν Ἀλβυ- 15
 νῶν προεστῶς, τοὺς τε ὑπ' αὐτῶ ὄντας καὶ τοὺς τῆς Φλιοῦν-
 τος ἄνδρας εἰσενεγκάμενος ἔς τι ἐρυμνὸν ἐς τὰ μάλιστα χω-
 ρίον, παρεσκευάζετο ὡς ἀμυνόμενος. τὸν γὰρ τοι Ταρσὸν
 ὁ βασιλεὺς παρεστήσατο ὁμολογία, καὶ παῖδας λαβὼν ὡς
 τριακοσίους καὶ ἄρχοντα ἐπιστήσας τοῖς ἐν τῇ πόλει προῆει 20
 P. 237 διὰ τῆς μεσογαίου. πορευόμενος δὲ τρέπεται ἐπὶ τὴν πόλιν,
 ἣ κείται ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τε καὶ ἐρυμνοῦ, ἐς ἣν πολλοὶ τε

1. αὐτοῦ] αὐτῶ Ρ. αὐτοῦ] αὐτῶ Ρ. αὐτοῦ] αὐτῶ Ρ. αὐτοῦ] αὐτῶ Ρ.

peret per loca ruinis potentia. et quidem eo loci bombardas fundere
 omisit. verum iussit ut exercitus Orientalis omni a parte urbem cir-
 cumsederet, eamque tandem fame expugnaret. nam urbe ea occupata
 sperabat se maximum bellicarum machinarum seu bombardarum ap-
 paratum acquisiturum. ipse cum intra Peloponnesum accessisset, re-
 cta per Phliuntem iter faciebat. Graeci autem ne tantillum quidem
 frumenti Corinthum congesserant. nam Lucanes, praefectus Sparta-
 nus, absente Asane eam regebat. praeterea uec urbem satis praesi-
 diis et propugnaculis muniterant, ut vel brevi tempore resistere pos-
 sent regio exercitui. Asanes quidem hand multo post cum accepisset
 urbem obsidione premi ab Asiano exercitu, ducens secum viros plurimos,
 profectus Nauplio Venetorum urbe, et mari in Cenchreensem portum
 advectus, noctu ingressus est urbem, apportato commeatu sane exi-
 guo, inscio exercitu regis. rex cum venisset Phliuntem, Tarsum ur-
 bem oppugnabat. Doxies autem, qui iussu Albanorum Phliuntis erat
 praefectus, eos quos imperio regebat, necnon Phliuntis cives, in lo-
 cum quandam munitissimum contraxit, et statuebat regi resistere.
 Tarsum rex in dicionem acceperat; et sumens inde pueros circiter
 trecentos, et civibus praefectum constituens, recia per mediterraneam

τῶν Ἑλλήνων ἅμα καὶ Ἀλβανῶν συλλεγόμενοι παρεσκευάζοντο
ὡς πολιορκησόμενοι. καὶ ὕδατι μὲν οὐκ ἔχρητο ἀφ' αὐτῆς ἢ
πόλις, ὅτι μὴ ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἀφ' οὗ ὕδρευέσθαι ᾔσθοντο καὶ
μὴ ἀφαιρεθῆσθαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, συμβαλλομένου τοῦ
5 χωρίου ἐς τὸ ἀμύνασθαι ἰσχυρότατα ἐντειθεῖν. ὁ μὲν οὖν
βασιλεὺς ἀπελάσας σὺν τοῖς νεήλυσι τοῦ τε ὕδατος ἐπεκρότησε,
καὶ ἐξεπολιόμκει τὴν πόλιν. λέγεται δὲ ἐνταῦθα τοὺς ἐν τῇ
πόλει κτείνοντας τὰ ὑποζύγια τῷ αἵματι φῦρειν τε τὰ ἄλφιτα
καὶ ἔψειν τὸν ἄριον. ὡς δὲ δῖπει συσχεθέντες ἐν ἀπόρῃ ἐγίγνωτο, B
10 ἐτρόποντο μὲν ἐπὶ ὁμολογίαν καὶ πρέσβεις ἔπεμπον ἐπὶ ὁμο-
λογίᾳ. ἐνταῦθα ὀλιγορούντων τῶν ἐν τῇ πόλει περὶ τῶν θυ-
λακῶν τῆς πόλεως διὰ τοὺς πρέσβεις, κελεύοντες οἱ νεήλυδες
εἰσέπεσον καὶ εἰσεχέοντο ἐς τὴν πόλιν καὶ κατέσχον καὶ τὴν
τε πόλιν κατὰ κράτος ἐξελόντες ἐξηνδραποδίσαντο. μετὰ δὲ
15 ταῦτα ἀφικόμενοι ἐπὶ Ἀκριβὴν πόλιν, καὶ ταύτῃ ὑποστάντων
τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ οὐκ ἐκλιπόντων, ἐπελθόντες οἱ νεήλυδες
ἐπέβησάν τε τοῦ τείχους καὶ εἶλον, ἐλόντες δὲ ἠνδραποδίσαντο
καὶ ταύτην. μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύτων ἀφίκετο ἐς Ῥούπελην
τῆς Φλιασίας πολίχνην, ἐς ἣν Ἀλβανοὶ τε καὶ Ἕλληνες κατα-
20 φυγόντες διεσώζοντο αὐτοὶ τε ἅμα καὶ αἱ γυναῖκες. προσέ- C
βαλλε μὲν ἐνταῦθα καὶ τῇ προτεριᾷ καὶ τῇ ὕστεριᾷ, καὶ
ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν, πεσόντων ἐνταῦθα οὐκ ὀλίγων τῶν

regionem incedebat. incedens autem cum agmine belli molem aver-
tit in urbem, quae sita est in monte excelso et munito, in quam
Graeci pariter et Albani plurimi convenerant, obsidionem regis ibi
toleraturi. maxima urbis huius erat aquae penuria. nam extra ur-
bem fons erat, quo aquatum ire solebant. ne aquandi facultatem
adimeret hostis, eum locum admodum communierant. rex accedens
ad hanc urbem cum peregrinis militibus aqua potitur, et urbem ob-
sidiione cingit. ferunt oppidanos, cum aqua deficeret, interfecisse iu-
menta, et iumentorum sanguine subegisse farinam, et hinc coxisse
panes. cum autem saevissima premerentur siti, dubii quid agerent,
ad deditionem coeperunt animi inclinare. miserunt itaque legatos
ad regem, qui orarent ut in deditionem acciperentur. hic, cum
negligentius oppidani propter missos legatos stationes solitas ob-
sident, peregrini advenientes irruerunt in urbem, eamque obtinere
et diripuerunt. postea venientes ad urbem Acribam, cum oppi-
dani eam fortiter tutarentur nec eam deserere vellent, peregrini
conscenderunt murum eamque occuparunt; quae militum prae-
dae cessit. hinc ducens exercitum venit Rupelam Phlissiae urbem.
in hac servabantur Albani et Graeci qui eo confugerant cum uso-
ribus. hanc rex biduo oppugnavit; et cum ea potiri non pos-
set, quamvis pauci de suo exercitu cecidissent, caeterum plurimi

βασιλέως, καὶ συγχῶν τῶν τοῦ στρατοπέδου τειρωμένων, ἀπή-
 γαγε τὸν στρατὸν ὡς ἀπιῶν. ἐπεὶ δὲ συσκευάζεται ὡς ἀπιῶν,
 ἐνταῦθα προσέφερον λόγους τῷ βασιλεῖ, ξυμβῆναί τε ἐθέλον-
 τες καὶ παραδίδόναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ ὡς παρέλαβε τὴν πο-
 λίχνην, οὔτε ἀνδραποδισάμενος οὔτε ἄλλο ἀεὶ κὲς ἐργασάμε- 5
 νος, σὺν γυναιξί τε ἅμα καὶ παισὶν ἐς Βυζάντιον κατέπεμψε
 κατοικήσοντας. τῶν τε Ἀλβανῶν τῶν ἐν τῷ Ταρσῷ παρα-
 δεδωκότων σφᾶς καὶ ἐνταῦθα δευτέρον αὐθις ἀποφυγόντων,
 Δξυντιχία τινὶ χρησαμένων οὐκ ἀγαθῆ; λαβὼν τούτους τοὺς
 τε πόδας καὶ χεῖρας ἔκλασε, καὶ οὕτω ἀνέιλε κακίστῳ ὀλέθρῳ 10
 παραδούς ἀμφὶ τοὺς εἴκοσιν. ἐπεῦθεν ἐλαύνων διὰ Μαντι-
 νείας χώρας ἀφίκετο ἐπὶ Παζενίκην πόλιν, καὶ ἔπεμπε Καν-
 V. 185 τακουζηνόν, ὃν ποτε οἱ Ἀλβανοὶ ἡγεμόνα ἐλόμενοι ἐστρατει-
 οντο ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας· παρῆν γὰρ τότε ἐν τῷ στρατοπέδῳ
 μετὰ πέμπτος ὑπὸ βασιλέως, ὥστε ἐπιλαβέσθαι αὐτῷ ἐς τοὺς 15
 ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Ἀλβανούς, μετιόντα τε καὶ λόγους ἐπι-
 πέμποντα περὶ προδοσίας. ὡς δὲ ἐνταῦθα πέμπων ἐκέλευε
 προσφέρειν τοῖς ἐν τῇ πόλει ὥστε προσχωρῆσαι· παρῆσαν
 δὲ ἅμα αὐτῇ καὶ τινες τοῦ βασιλέως, αἰτιασόμενοι παρὰ βα-
 P. 238 σιλεῖ ὡς δι' ἐκεῖνον σφίσι νεύματι χρησάμενον οὐ παρέδωκαν 20
 σφᾶς, ἀχθεσθῆναί τε συνέβη τὸν βασιλέα, καὶ προῖων ἀπιέ-
 ναι ὅτι τάχιστα ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἐξήλασεν. ὡς δὲ ἀδύ-

20. δι' δὲ P. παρέδωκε P. 22. ἀδύνατος?

vulnerati essent, abduxit exercitum quasi abiturus. cum iam accin-
 ctus esset ad iter, superveniunt legati petentes pacem, dicentes se
 paratos esse ipsi tradere urbem. rex urbem in deditioem, quem-
 admodum petebatur, suscepit; nec eam diripuit vel quicquam damni
 ei inflixit. caeterum eos cum uxoribus et liberis Byzantium, ut ibi
 habitarent, transmisit. Albani vero qui semetipsos Tarsi dederant
 et denuo aufugerant, usi sunt fortuna non admodum secunda: nam
 rex eos cepit, manus pedesque eorum crudeliter fregit. huic turpis-
 simae et crudelissimae morti Albanos circiter viginti adiudicavit. hinc
 profectus per Mantineae regionem venit ad urbem Pazenicam. in
 hanc misit Cantacuzenum; quem quondam ducem creantes Albani
 bello lacessiverunt Graecos. is ea tempestate aderat in castris, ac-
 cersitus ab rege, ut eius opera uteretur adversus Albanos qui in Pe-
 loponneso erant. volebat enim ut eos adiret et ad proditionem quos-
 dam clandestinis sermonibus permoveret. hic cum missus foret ad
 eos qui urbem istam tenebant, iussus est dicere ut se urbemque regi
 dederent. apud hunc aderant etiam quidam regii, qui criminabantur
 eum apud regem, quasi illi consilio et nutu Cantacuzeni urbem non
 tradidissent. hinc ira percitus rex eum continuo ex castris excedere

νατα προσβαλεῖν τῷ ἐρῦματι (ἐκλελοιπότες γὰρ οἱ ἐν τῇ πό-
 λει ἔρυμα αὐτοῦ ταύτη, ὅτι ἐγγυτάτω ὄν, κατέλαβόν τε καὶ
 διεσώζοντο) συσκευασάμενος ἀπήει ἐντεῦθεν, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ
 5 ἐτέλεσεν ἐς τὸν Τεγεάτην χώρον καὶ ἐπηγλίσατο. ἐνταῦθα
 εἰβουλεύετο ἐπ' ἀμφοτέρα, εἴτε ἐς Σπάρτην ἐλαῖνοι καὶ Ἐπί-
 δαυρον· δεινὸς γὰρ αὐτὸν ἐσῆει πόθος, ἰδεῖν τε Ἐπίδανρον
 καὶ παραστήσασθαι πόλιν ἐρυμνὴν πασῶν δὴ πόλεων ὧν
 ἡμεῖς ἴσμεν, ἐς ταύτην καταφυγῶν ὁ ἕτερος τῶν ἡγεμότων, B
 τοῦ ἑτέρου ἐς τὴν Μαντίνειαν τῆς Λακωνικῆς πρὸς τῇ Θα-
 10 λάττῃ οὖσαν καταφυγόντος σὺν τῇ γυναικί. καὶ πυρθαιόμε-
 νος τὴν χώραν τραχεῖάν τε οὖσαν καὶ χαλεπὴν διαπορεῖε-
 σθαι, ἐπέσχε μὲν ταύτην πορεύεσθαι, συστραφεῖς δὲ ἐτρόπετο
 ἐπὶ Μουχλὴν τῆς Τεγέης πόλιν. προειστήκει δὲ αὐτῆς Ἀσά-
 νης ὁ Λεμήτριος. ἐνταῦθα στρατοπεδευόμενος ἐν χώρῳ χα-
 15 λεπῷ τε καὶ δυσβάτῳ (ἀνέχει γὰρ ἡ πόλις ἐπὶ ὄχυροῦ τε
 ἔρους καὶ ἐρυμνοῦ ὑψημένῃ) παρεσκευάζετο μηχανάς τε καὶ
 κλίμακας ὡς τῇ πόλει προσοισόμενος, καὶ αὐτίκα μὲν τοῦ
 ὕδατος ἐπεκράτησεν, ὃ ἐκτὸς ἦν τῆς πόλεως, ἐπὶ χώριον ἐρυ-
 μνοῦ πάνν. καὶ ὡς οὐκ εἶχον οἱ τῆς πόλεως ὑδρεύσασθαι,
 20 χαλεπῶς ἤδη ἔφερον τὴν πολιορκίαν, μὴ ἀπὸ φρεατίων καὶ C
 τῶν ἐν τῇ πόλει οὐκ ἐξεγένετο σφίσιν ἀφθόνῳ τῷ ὕδατι χρῆ-
 σθαι διὰ τὸ πλῆθος τῶν τε ἀνθρώπων ἅμα καὶ ὑποζυγίων.
 ἐπεὶ δὲ ἐπέλιπεν αὐτοὺς ἤδη τὸ ὕδωρ καὶ πρὶν ἢ προσβάλλειν
 τῷ τείχει, ἐπεκηρυκεύετο ὃ τῆς πόλεως ἄρχων, καὶ ξυνέβιυινεν
 25 ἐφ' ᾧ παραδιδόμῃ τὴν πόλιν καὶ αὐτοὺς παθεῖν. βασιλεὺς
 μὲν ἐδώρησατο Λεοδωρική τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ ἐξελὼν αὐ-

12. ὑπέσχε P

20. μὴ] ἐπεὶ?

21. ἐξεγένετο τῷ σφίσιν P

iussit, et ipse contra urbem perrexit. cum autem frustra aggredere-
 tur vallum (nam relicta urbe vallum occuparant munitissimum urbi-
 que proximum, et eo se tenebant satis tuti), impedimentis omnibus
 collectis discedebat; et secundo ab eo die Tegeatarum regionem in-
 gressus est, ibidemque castra firmavit. maxima proposita erat consultatio
 ductandi in Laconiam et Epidaurum. magna enim cupido eum incesserat
 videndae Epidauri et capiendae urbis, quam scimus esse munitissimam
 omnium quas novimus urbium. in hanc confugerat alter e ducibus, et
 alter se cum uxore receperat Mantineam Laconiae, mari finitimam. rex
 cum intelleret eam regionem esse asperam et transitu difficilem, abstinuit
 latius progredi. verum reversus exercitum movebat contra Muchlam
 Tegeae urbem. huic praeerat Asanes Demetrius. castra igitur hic
 posuit in loco aspero et invio. urbs autem prominet, sita in monte

τὸν ἀπο τῆς πόλεως ἤλαινον ἐπὶ Κόρινθον καὶ ἐπὶ τὸ Ἀσιανὸν στρατόπεδον· ἤδη γὰρ τὰ ἐς τοὺς τηλεβόλους αὐτῷ παρεσκευάσται, καὶ λίθους τε ἀπὸ τῆς παλαιῆς πόλεως τῆς Κόρινθου εὐράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως ἐπιτάμνοντο ἰκανοὺς.

Ὡς δὲ ἐπελάσας ἐστρατοπεδεύετο, προσέφερε μὲν αὐτίκα 5
 D λόγους τῷ Ἀσάνῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ πέμπας Ἰησοῦν τὸν τοῦ
 Βρενέζω παῖδα, ἐλλόγιμον ὄντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ἐρ-
 μηγέα τε ἅμα αὐτῷ, ἐκέλευε παραδοῦναι τὴν πόλιν. Ἰησοῦς
 μὲν ἀφικόμενος ἔλεγε τοιαύδε. “Ἀσάνη καὶ οἱ παρόντες Ἑλ- 10
 ληνας, βασιλεὺς τὰδε πέμπων ἡμᾶς λέγει, ὡς σὺ ἐς τοὺς Ἑλ-
 ληνας ἦκεις ἐς τὰ πρῶτα συνέσεως, καὶ Ἑλλήνων μάλιστα δὴ
 ἔμπειρος εἶ τῶν βασιλέως Θυρῶν. οἶσθα δὲ καὶ σὺ μᾶλλον
 τῶν ἄλλων οἷος ὢν ὁ βασιλεὺς οὗτος, καὶ τοῦ Ὀτουμανίδων
 γένους, καὶ ἣ ἂν ἀφίκηται, οὐκ ἀπανίσταται πρὶν ἂν ἐκπορθήσῃ
 τὴν πόλιν. παρέχει οὖν σοι ἐν τῷ τοιῷδε κάλλιστι καταλυσα- 15
 μένῳ πρὸς βασιλέα τὴν τε πόλιν τήνδε παραδιδόναι, καὶ χώ-
 ραν ἣν ἂν ἡμεῖς ἔλοισθε λαβεῖν παρὰ βασιλέως ἀλλαξαμένους.
 καὶ ἦν τοῦτο ποιήσης, ἐπιτήδειόν τε δὴ νομιεῖ βασιλεὺς, καὶ
 P. 239 ξένον ποιεῖται δὴ, ὥστε ὕστερον καταθεῖσθαι χάριν αὐτῷ σοί
 τε καὶ τοῖς παισίν. ἦν δὲ μὴ πυραδῆς, οἶσθα μὲν αὐτός, νῆ 20
 τὴν βασιλέως ψυχὴν, ὡς τὴν τε πόλιν ἔξανδραποδιεῖται καὶ

11. δὲ] δὲ P   19. δὲ] σε?   καταχεῖσθαι?

firmitate et munitio. nec mora: expediunt scalas et machinas bellicas, urbemque oppugnant. etiam aquam, quae erat extra urbem in loco munito, obtinuit, ut oppidanum non possent amplius eo aequalum accedere.

Cum autem advenisset rex ad urbem et castrametatus esset, confestim legationem ad Asanem misit. nam ire iussit ad Asanem Iosueum Brenezis filium, virum prudentem, ex omni suorum numero, cum interprete; eique praecepit ut ageret cum Asane, qui urbem traderet. Iosueus igitur ubi venit ad Asanem, huiusmodi orationem exorsus est. “Asanes et Graeci omnes, quotquot praesto estis, rex misso legato haec vobis exponi iubet. tu, qui prudentissimus es Graecorum etiam in iis quae ad Graecos pertinent, expertus ianuae milites scis, et magis quam reliqui, qualis quantusque sit rex ille Otomanidarum, quocumque tempestatem belli verterit, haud prius bellum ponit quam urbes expugnarit et victoria potitus fuerit. cuiusmodi autem conditionem vobis proponat, audite. si pacem feceritis cum rege, eidemque urbem vestram permiseritis, regionem aliam, quamcumque elegeritis, a rege accipietis. si in hoc morem gesseris regi, amico et hospite te admodum familiariter utetur, gratiamque tibi et vobis omnibus referet cumulatissimam. si autem parere regi recusaris, nec urbem tradideris, scito, animam regis tibi iuro, eam brevi et capiet et

δὴ τοὺς περίξ κακίστῳ παραδώσει ὀλέθρῳ." ταῦτα μὲν Ἰη-
 σοῦς ἔλεγε δι' ἑρμηνέως, Ἀσάνης δὲ ὑπολαβὼν ἔφη "ὦ παῖ V. 186
 Βρενέζεω, ἀπάγγειλε δὴ τῷ βασιλεῖ ὡς τὴν τε ψυχὴν αὐτοῦ
 ἴσμεν πού γενναιοτάτην οὖσαν πάντων τῶν πρότερον γενομέ-
 5 νων ἀπὸ τῶν Ὀτουμάνων βασιλέων, καὶ τὴν τε δύναμιν με-
 γίστην τε οὖσαν τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ, παντί που τῶν εὖ εἰ-
 δότων τὰ βασιλέως πράγματα κατέδηλον. καὶ ταῦτα μὲν
 ἕξνομολογοῦμέν τε αὐτοὶ τῷ βασιλεῖ, ὡς μέγιστά τε εἶναι.
 καὶ ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ὄρα τε δὴ που ὡς ἐν ὀχυρῷ B
 10 που οἰκεῖται πασῶν δὴ μάλιστα πόλεων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. καὶ
 αὐτοὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀτουμάνου βασιλεῖς, καὶ αὐτὸς δὲ βασι-
 λεύς, ἐξ ὅτου γε ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη, τοιάνδε πόλιν
 οὔτε πολιορκῶν ἐξείλε κατὰ κράτος, ἀλλ' οὔτε ἐξεγένετο
 ἐπὶ τοιάνδε πόλιν ἐλαύνειν. ὄρατε γὰρ ὡς κύκλῳ ἢ πύ-
 15 λισ ἐρμυρή τε οὖσα ἐς τὰ μάλιστα ταύτῃ μόνον ποιῶται
 τὴν εἴσοδον, τειχεισμένην τρισὶ τε ἄρα τείχεσιν ὀχυρωτά-
 τοις καὶ τρισὶ πύλαις. ἢ μὲν οὖν τὴν μίαν ἐξέλητε τηλε-
 βόλοις, τὴν τε ἑτέραν πῶς ἂν ὑπερβάλλοισθε; ἢ δὲ καὶ ταύ-
 την ὑπερβάλλησθε, ὑπολείπεται αὐθις ἢ ἰσχυροτέρα τούτων.
 20 ὡς οὖν ταύτῃ διανοουμένων καὶ παρασκευαζομένων, εἰ δέοι C
 ἀπολεῖσθαι, ὥστε ἀμύνεσθαι, οὕτω ἀπαγγείλατε τῷ βασιλεῖ,
 ὡς μάτην ἂν εἴημεν ὧδε ἐλθόντες ἐς φυλακὴν τῆς πόλεως,
 εἰ μὴδ' ὀτιοῦν χαλεπὸν ἐπιδόντες τὴν πόλιν παραδοίημεν."

foede diripiet, eos qui hic assistunt crudelissimae morti subliciet." haec quidem locutus est per interpretem. Asanes autem respondens in hunc modum verba fecit: "o fili Brenezis, renuntia regi haud nobis occultum esse, animum eius generositate excellere omnes reges, quotquot ab Otomanidis originem traxere. potentiam eius esse in orbe maximam norunt omnes, quotquot rerum eius periti sunt: etiam nos et agnoscimus et confitemur potentiam eius esse maximam. verum enimvero cernitis urbis huius situm, quam natura et arte sit munitus, ut non facile invenire sit urbem aequae munitam. reges Otomanidae, nec etiam ipse rex, ex quo in regnum hoc processit, talem urbem neque oppugnarunt neque ceperunt nec ballo petiverunt. videtis enim urbem undique quam maxime munitam: aditum hic unum habet: caeterum cinctum muris tribus firmissimis tribusque portis. si igitur unam dirueritis bombardis, alteram quomodo superabitis? et si alteram occupaveritis, relinquetur tertia caeteris multo validior. quapropter haec cogitantes, et scientes nos sic instructos, fortiter bellum quod ab rege infertur sustinebimus, etiamsi moriendum sit: nuntiate itaque regi vestro, frustra ad urbem hanc defendendam accessissemus, si pericula reveriti urbem tradere voluissemus."

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀσάνεω, ὡς ὑποστρέψας Ἰησοῦς ἀπήγγειλε τῇ βασιλεῖ, ἀντίκα κατεβίβασε τοὺς τηλεβόλους ἐς τὰς πύλας τῆς πόλεως, ἧ δὴ ἤ ἐς τὴν πόλιν εἴσοδος στενω-
 τὰτη γινομένη πρὸς αὐτὴν τε ποιεῖται τὴν εἴσοδον, καὶ τεῖχη
 τρία ἀλλήλων οὐ πολὺ διεστηκότα ἐς τὴν εἴσοδον ταύτη πα- 5
 ρέχεται. καὶ τὸ μὲν τελευταῖον τεῖχος ἀσθενὲς ὄν καὶ οὐ
 πᾶν ἐχυρὸν κατέσχευ Ἀσάνης, ὥστε τρίβειν τε τὸν τῆς πο-
 D λιορκίας χρόνον καὶ τοὺς τηλεβόλους· ἧδει μέντοι ὡς τέ-
 λεον ἐνταῦθα οὐχ ὑπομενεῖ τὰ τεῖχη ὑπὸ τῶν τηλεβόλων,
 ἀλλὰ πεσεῖται αὐτίκα μάλα. ἐποίηε δὲ ὡς τρίβειν τὸν πόλε- 10
 μον. ἐπεὶ δὲ παίοντες οἱ τηλεβόλοι κατέβαλλον ἐπὶ ἡμέρας
 τινὰς τὸ ἐκτὸς τεῖχος, ἐν αἷς ἐξιόντες οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο
 τοῖς Τούρκοις καὶ τινὰς αὐτοῦ ταύτη διέφθειραν, ἀπολιπόν-
 τες, τὸ δεύτερον τεῖχος κατέχοντες, ἐχυρὸν τε ὄν λίθοις με-
 γάλοις, ἐκράτουν τὸ τεῖχος ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς ἀμννόμενοι. 15
 οἱ μέντοι τηλεβόλοι καὶ τοῦτο τὸ τεῖχος ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς
 ἔπαιον, καὶ κατέβαλλον μέρος οὐκ ὀλίγον. ἔνθα δὴ ἀποτυ-
 P. 240 χῶν τοῦ τεῖχους ὁ λίθος φερόμενος ἔπεσεν ἐς τὸ ἀρτοκοπεῖον
 καὶ συνέτριψε. μεταπεσὼν δὲ ὁ λίθος ἐντεῦθεν, καὶ εὐρά-
 μινος ἄνθρωπον τινὰ ὑπενέγκαστο μετεωρίσας τὴν σάρκα τε 20
 καὶ τὰ ὀστᾶ, συνέτριψέ τε εἰς ἐλάχιστα μέρη μυρία καὶ ὄα
 πτεροῖς ὄρνιθος εἰκάσαι, οὐδ' αὐτὴν ἐπιγνώσαι τὴν σάρκα πα-

Asanes haec locutus est. Iosue reversus ad regem, quid responsi acceperit, exponit. rex igitur bombardas continuo portis opposuit; et qua aditus urbis erat angustissimus, ingredi parabat. in eo urbis aditu muri sunt tres, non longo a se invicem intervallo dissiti. murum primum, qui erat infirmus nec admodum communitus, occupavit Asanes, quasi bellum mora extracturus et bombardarum ictus elusurus. haud enim ignorabat muros non posse sustinere bombardarum impetum, verum sciebat eos tandem collapsuros. at id faciebat hac spe, quasi sic posset oppugnationem ad tempus aliquod tolerare. bombardae ubi ferire coeperunt, intra paucos dies exterior murus prorutus est. Graeci interea egredientes pugnabant cum Turcis, et aliquot etiam confecerunt. relicto igitur muro primo abiere ad secundum, qui firmus erat et saxis magnis communitus. hunc ubi insedere, regis impetum diebus aliquot fortiter propulsarunt. murum istum arietabant bombardae regiae diebus plurimis, partemque eius diruerunt non modicam. interea cum bombardis murus quassaretur, globus unus aberravit et in pistrinum delatus est; quod et comminuit penitus. hinc in altum sublatus cecidit forte in hominem quendam, cuius carnes et ossa in mille particulas minutissimas contrivit, adeo ut alis avicularae compararetur. tantus scilicet est globi impetus, ubi semel emissus fuerit,

ρείχετο. τοιαύτη γὰρ ἡ φορὰ τοῦ λίθου καὶ δαιμονία τις οὔσα θαῦμα παρέχεται, ἐπεὶ καὶ ἀποτυχῶν τοῦ τείχους καὶ μετεωρισθεὶς καὶ διεξιὼν τὴν πόλιν ἐς τὸ ἐπίνειον τῆς Κορίνθου ἐνεχθεὶς ἔπεσε, σταδίους μάλιστα πού ἐς τεσσαρεσκαί-
 5 δεκα παραμειψάμενος. εἶλκε δὲ ὁ λίθος ἐπὶ τάλαντα. οὕτω μὲν οὖν τὴν πόλιν ἔτυπεν ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας. καὶ οἱ ἐν τῇ B πόλει ἐπιλείποντος τοῦ σίτου χαλεπῶς ἔφερον, καὶ λόγους ἐδίδοσαν ἀλλήλοις, ἀφικόμενοι ἐς τὸν πόλεως ἀρχιερέα. Ἀσάνης μὲν οὖν κατεῖχε τὸ πλῆθος ὥστε ἀνέχεσθαι, ἀρχιερεὺς δὲ τῆς
 10 πόλεως ἄνδρα τῶν τῆς πόλεως ἀποστείλας ὡς βασιλέα ἐσήμαινέ τε αὐτῷ τὴν ἔνδειαν, καὶ ὡς σιτία πάνυ ὀλίγα ὑπολείποιο ὥστε ἀντέχειν. ταῦτα πυθόμενος ὁ βασιλεὺς λόγους αὐτῶν προσέφερε, V. 187 λέγων τοιαύδε. “ἐμοὶ παρὰ τῶν ἐν τῇ πόλει εὐνοούντων ἀπαγγέλλεται ὀλίγων πάνυ ἡμερῶν ὑπολείπεσθαι ὑμῖν τὰ σιτία. τί
 15 οὖν κακοδαιμονῶτε καὶ οὐ παραδίδοτε τὴν πόλιν;” ἐνταῦθα, C ὡς πυνθανομένου Ἀσάνεω ἔλεγον οἱ τοῦ βασιλέως τὰ καθήκοντα, ἐβουλεύοντο κοινῇ εἴτε παραδώσιεν τὴν πόλιν εἴτε ἀνεχόμενοι ἀμυνοῖντο. ὡς δὲ ἀπεστραμμένους ἑώρα τοὺς ἐν τῇ πόλει καὶ χαλεπῶς φέροντας, ὑπόσπονδοί τε ἐξῆλθον αὐτοῖς
 20 τε Ἀσάνης καὶ ὁ Λακεδαιμόνιος Λουκάνης. ἀφικομένων δὲ ἐς λόγους τῷ βασιλεῖ, σπονδὰς τε ἐφ’ ᾧ αἰτουμένων, ἔλεγεν αὐτοῖς τάδε. “ἀπαγγείλατε τῷ ὑμετέρῳ ἡγεμόνι ὡς σπονδὰς

11. ἀπολείποιο P

et mirabilia multa operari consuevit. nam cum non attigisset murum, in altum euectus urbemque transvolans, cecidit in navale Corinthiorum, cum peregisset cursum quattuordecim stadiorum. globi pondus erat septem talentorum. in hunc modum feriebat urbem diebus plurimis. oppidani deficientibus alimentis indignabantur, et inter se colloquia ferebant, euntes ad urbis episcopum. Asanes quidem plebem sustinuit, ut praesentia fortiter tolerarent. episcopus autem urbis civem ad regem misit, qui alimentorum inopiam, quae gravissima erat, indicaret, eumque hortaretur ne coeptam oppugnationem ommitteret, verum fortiter pergeret. haec ubi comperit rex, misit ad oppidanos qui sic loquerentur “nuntiatum est mihi ab amicis et benevolis, quos in urbe habeo, paucorum dierum admodum vobis superesse alimenta. quid igitur insani et miseri urbem non traditis?” cum nuntii regis quae mandata essent coram Asane exponerent, publice deliberabant dederentne urbem, an extrema potius perpetientes resisterent regi. cum autem cernerent oppidanos graviter praesentem necessitatem ferre et mali quaerere liberationem, fide publica interposita egressi sunt ad regem Asanes et Spartanus Lucanes. venientes autem super foedere pangendo in colloquium cum rege sic allocu-

ποιεῖσθαι ἔτοιμός εἰμι, ἐφ' ᾧ τὴν χώραν ὅσην ὁ στρατὸς πα-
 ρέξει ἐμὴν τε εἶναι, καὶ φόρον ἀπάγειν διὰ τὴν λοιπὴν χώ-
 ραν πεντακισίους στατήρας, τῷ δὲ ἡγεμόνι, ἐφ' ᾧ τὸ τε Αἴ-
 γειον καὶ Πάτρας καὶ τὴν περιόικον παραδίδόναι ἡμῖν. εἰ
 δὲ μὴ, αὐτίκα ἅμα ἐπιόντα με γινωσκόντων." ταῦτα ὡς 5
 ἐνετέλλετο αὐτοῖς, καὶ ἐς τοὺς ἡγεμόνας ἀφίκοντο περὶ τὸ
 Ταῦγειον τῆς Λακωνικῆς διατρέβοντας, ἀπήγγελλον τε τὰ
 παρὰ βασιλέως. καὶ αὐτίκα ἐδόκει, ὥστε μὴ στέρεσθαι ἤδη
 ξυμπάσης τῆς χώρας, πρέσβεις τε πέμπειν καὶ ἐμπεδοῦν σφίσι
 τὰς σπονδὰς ἐφ' οἷς προτείνεται βασιλεύς. πέμπσαντες δὲ 10
 πρέσβεις τὰς τε σπονδὰς ἐποίησαντο, καὶ τὴν χώραν ἀπέδωκε
 τῷ βασιλέως ὑπάρχῳ Ὀμάρῳ (τῆς Θετταλίας ὑπαρχος ἦν),
 P. 241 τὸ τε Αἴγειον Καλαβρίτης Πάτρας καὶ τὴν περιόικον ταύτη
 τῆς Ἀχαιᾶς χώρας.

Ὡς δὲ παρέλαβε τὰς πόλεις καὶ νεήλιδας καθίστη ἐν ταῖς 15
 πόλεσι, τὰ μὲν στρατεύματα αὐτῷ διῆκεν ἐπ' οἶκον κομιζε-
 σθαι, αὐτὸς δὲ τραπόμενός ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐπὶ τῆς Ἀθη-
 νῶν πόλεως περὶ ἑὶ σκοπῶν τόν τε Πειραιᾶ καὶ τοὺς λιμένας,
 ἀπεδέξατό τε τὴν Ὀμάρεω ἀνδραγαθίαν. τὴν τε πόλιν ταύ-
 την καὶ ἀκροπόλιν πυνθάνομαι βασιλεῖ μάλιστα τῶν ἐν τῇ 20
 χώρα αὐτοῦ πόλεων ἐν γνώμῃ γενέσθαι, καὶ τὴν τε παλαιὰν
 τῆς πόλεως μεγαλοπρέπειαν καὶ κατασκευὴν ἀγαθῆναι, ἐπει-

16. νομιζεσθαι P

tus est "vestro principi dicite me paratum esse foedus percutere et
 pacem dare: sed hac condicione, ut ea regio quam exercitus meus
 peragravit mea sit. ab reliqua regione tributum nomine peto quingen-
 tos stateres. duci autem, qui adhuc tenet Aegeum Patras et finiti-
 mam regionem, dicite ut ea nobis tradat: sin minus, confestim acce-
 dam et armis subiiciam." haec ubi cognovissent, ut praeceptum erat,
 proficiscuntur ad principes, qui ea tempestate circa Taygetam Laco-
 niae se tenebant, iisque quae data erant ab rege mandata explicant.
 quibus auditis visum est, ne et universa spoliarentur regione, lega-
 tos ad regem mittere et foedus conglutinare his condicionibus quas
 rex praescripsisset. missis itaque, quemadmodum decretum erat, le-
 gatis pax composita est. regio, quam postulaverat rex, restituta est
 regio praefecto. Omares Thessaliae praefectus Aegeum, Calabrites,
 Patras et finitimam regionem Achaiae recepit.

Rex ubi urbes suscepit, praesidia peregrinorum eos firmavit, et
 peregrinos iis praefecit. in hunc modum confecto bello copias omnes
 domos dimisit. ipse autem conversus est contra Atticam et urbem Athe-
 nas. obambulabat contemplans Piraeum et portuum commoditatem.
 Omaris virtute civitatem istam una cum arce in dicionem accepit. fuit

πάντα “πόση δὴ χάρις ἀφείλεται ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ Ὀμάρῃ τῷ Τουραχάνεω.” τὴν γὰρ πόλιν ταύτην καὶ ἀκρόπολιν πα- B
 ρεσθήσατο Ὀμάρης οὗτος τρόπῳ τοιῷδε. ὡς γὰρ Νέριος ἐτε-
 λεύτησε, κατέσχε τὴν τυραννίδα ἢ γυνὴ αὐτοῦ παιῶδα ἔχουσα
 5 νήπιον, καὶ διαπρεσβενομένη ἐς βασιλέα χρήμασί τε ἐθερά-
 πευε τὰς βασιλέως θυρας, καὶ αὐτὴ διέτριβε περὶ τὴν ἀρ-
 χήν. χρόνῳ δὲ εὐ πολλῷ ἕστερον νεανίου τινὸς τῶν Οὐνε-
 τῶν ἐμπορίας ἕνεκα Ἀθήναζε ἀφικομένον, τῆς συγκλήτου δὲ
 ἀνδρός, ἤρασθη. καὶ ἐρασθεῖσα ἐς λόγους τε ἀφίεται τῷ
 10 νεανίᾳ, ὡς ἐν παιδιαῖς τὰ πολλὰ συνδιατρίβων τῷ νεανίᾳ, ὡς
 αὐτῷ εἰς γυναῖκα χωρῆσαι ἅμα τῇ ἀρχῇ ἐπιτρέψαι τῆς πό-
 λεως ἕτοιμος εἶη. ταῦτα δὲ εἶναι αὐτῷ, ἦν ἀποπεμψάμενος C
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, τρόπῳ οἷω δύνηται, ἐπανεῖλθη Ἀθήναζε.
 ἦν δὲ ὁ νεανίας Πριάμου παῖς τοῦ Ναύπλιον ἐπιτετραμμένου
 15 παρὰ Οὐνετιῶν. ἀπὼν δὲ ὁ νεανίας καὶ κατασχεθεὶς τῷ
 ἔρωτι, καὶ ἐλπίσας τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν κατασχεῖν, δια-
 φθείρας δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, γένους οὖσαν καὶ αὐ-
 τὴν συγκλητικῷ, διαφθείρας δὲ ταύτην, ὡς εἶρηται, ἐπα-
 νῆκεν Ἀθήναζε καὶ τὴν Νερίου γυναῖκα ἤγαγεν. ἀφικό- V. 188
 20 μενος δὲ ἐς τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν διεβλήθη ὑπὸ Ἀθη-
 ναίων ἐν ταῖς θυραῖς τοῦ βασιλέως. ἕστερον μέντοι, ὡς ἤχθοντο
 αὐτῷ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιτροπεύειν τε τοῦ παιδὸς ἔφασκε καὶ οὐ D

9. ἤρασθαι P

11. καὶ ἅμα τὴν ἀρχήν?

autem haec urbs semper regi, ut audio benevola, et munificentiam eius antiquam et apparatus urbiū semper plurimum amplexus est. dixit igitur “quanta gratia debetur lege nostra Omari Turachanis filio?” quo pacto Omares urbem istam una cum arce occupavit, iam dicitur. mortuo Nerio uxor eius Athenarum tyrannidem obtinuit, habens ex marito filium superstitem adhuc puerulum. mittens igitur legatos ad ianuarum milites, quos largitionibus sibi conciliarat, facile principatum retinuit Athenarum. nec tamen multo post amore exarsit in adolescentem Venetum, senatoris filium, qui mercium gratia Athenas appulerat. amore itaque amens in colloquium cum adolescente venit. cum plerumque autem plurimis blanditiis animum adolescentis pelliceret, et magna cum voluptate cum illo conversaretur, promisit se velle ipsi nubere et Athenarum principatum simul tradere. haec autem tum fore, si prius suam uxorem quocunque modo repudiasset, et ea repudiata deinde rediret Athenas. adolescens ille filius erat Priami, cui a Venetis Nauplium urbs commissa erat. adolescens igitur reversus Venetias et amore ardens, speransque se Athenarum principatum occupaturum, uxorem suam necavit, quae et ipse senatoris et patricii erat filia. hac, quemadmodum dixi, e numero mortalium

πολλῷ ὕστερον λαβὼν τὸν παῖδα ἀφίκετο παρὰ βασιλέα. ὁ γάρ τοι Φράγγος Νερίου ἀδελφιδούς, ἀνεπιὸς δὲ τοῦ παιδός, διατριβῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις ἐπέμενε καιρὸν αὐτῷ παρὰ βασιλέως ἀφίξεσθαι ἐς τὴν τῶν Ἀθηνῶν πόλιν. βασιλεὺς δὲ ὡς ἐπυνθάνετο τὰ ἀμφὶ τὸν ἔρωτα τῆς 5 γυναικός, ἐπέτρεψε Φράγγῳ τῷ Ἀντωνίου παιδί τὴν πόλιν, καὶ πέμπων ἐκέλευε δέχεσθαι αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους. οἱ δὲ ἔτοιμοι ὄντες ἐδέξαντο. ὁ δ' ὡς τυραννίδα ἀφίκετο τῆς πόλεως, τὴν μέντοι γυναῖκα συλλαβὼν καθεῖφε ἐν Με-
P. 242 γάροις, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον διὰ τὸν γάμον τοῦ νεανίου 10 διέφθειρεν, ὅτι μὲν τρόπῳ, οὐδεὶς ἤσθετο. δι' ἃ δὲ ἐγκαλοῦντος ἐν ταῖς τοῦ βασιλέως θύραις τοῦ νεανίου, δεινὸν τε ἐποιεῖτο τὴν ὕβριν τοῦ Φράγγου ὁ βασιλεὺς, καὶ πέμπων Ὁμάρῃ τὸν Τουραχάνεω παῖδα σὺν στρατεύματι τῆς Θειταλίας ἐκέλευε. . . . παραλαβὼν δὲ τὴν τῆς Θειταλίας στρατὸν 15 Ὁμάρης ὁ Τουραχάνεω καὶ ἐπελάσας ἴσχει μὲν αὐτίκα τὴν Ἀθηνῶν πόλιν, μετὰ δὲ τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει ἐπὶ συγχρὸν χρόνον προκαθεζόμενος. καὶ ἐπειρᾶτο μὲν διὰ τῶν προσηκόντων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀνδρῶν. ὡς δ' οὐδὲν αὐτῷ
B προεχώρει, λόγους προσέφερε τοιούσδε. “ὦ παῖ Ἀντωνίου, σὺ 20

8. ὡς ἐς?

sublata, Athenas rediit Nerique uxorem duxit. cum autem evasisset ad urbis regimen, delatus est ab Atheniensibus apud ianuas regis. tandem cum invidia Atheniensium premeretur, ut eam aliquo modo leniret, dicebat se pueri tutorem esse. nec multo post assumens puerum, una cum eo ad regem venit. nam Francus Nerii patruelis, consobrinus vero pueri, morabatur in ianuis regis, sperans tempus fore quo ipse Atheniensium principatu potiretur. rex autem ubi comperit amentiam mulieris, Franco Antonii filio urbem commisit, eique parere et benigne cum suscipere iussit Athenienses. hi quidem benignis animis, quemadmodum imperatum erat, virum exceperunt. qui ubi urbis praefecturam nactus est, mulierem illam cepit et Megaris in carcerem condidit; nec multo post eandem interfecit propter sceleratas illas nuptias, quae cum iuvene Veneto contraxerat. quomodo autem istam mulierem necaverit, non constat. quapropter cum postea iuvenis Francus eius iniuriae in ianuis regis accusaret, rex rei indignitate commotus misit Omarem Turachanis filium cum Thessaliae exercitu, quem iussit * * * * Omares Turachanis filius, accepto Thessaliae exercitu, et ad urbem accedens, eam continuo subegit. arcem tamen tempore longo obsedit, sperans se eam capturum opera virorum qui in arce erant, quibus utebatur familiariter. cum autem nihil eorum quae animo conceperat succederet, Francum in hunc modum allocutus est “o fili Antonii, haud dubie nosti familiam re-

- οἶσθαι τὸν βασιλέως οἶκον, ὡς τήνδε τὴν πόλιν ἐπέτρειπεν ἐπὶ
 ἰκανὸν χρόνον. καὶ ἐπεὶ βασιλεὺς αὐτῆς παρακελεῖται παρα-
 δίδόναι αὐτῷ τὴν πόλιν, οὐκ οἶδα ὅπως ἂν ταύτην ἄκοντος
 βασιλέως κατέχοις· οὐδὲ γὰρ πᾶν πολὺν διαμεῖναι. νῦν
 5 οὖν παρέχει σοι βασιλεὺς μάλιστα διηλλαγμένῳ οἱ χώρων τε
 τὴν Βοιωτίαν ἔχειν καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν, ἀποφερόμενον δὲ
 τὸν τῆς ἀκροπόλεως ἄλβον καὶ τὰ σαντοῦ ἀπιέναι, κατα-
 λιπόντα τῷ βασιλεῖ τὴν ἀκρόπολιν." ταῦτα ἀκούσας ὁ νεα-
 νίας ἤτειτό τε πίστιν, ἐφ' ᾗ ἐμπεδῶσαι αὐτῷ παρὰ βασιλέως
 10 τὴν Βοιωτίαν. διαπραξαμένον δὲ ἐν ταῖς θύραις τοῦ Ὀμί- C
 ρεω, οὕτω δὴ φρασάμενος ὑπέξῆλθε τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τὴν
 Θηβῶν πόλιν σὺν τῇ λοιπῇ Βοιωτίᾳ κατασχέσοντος αὐτῷ βα-
 σιλέως. οὕτω μὲν δὴ Ἀθῆναι ὑπὸ βασιλεῖ ἐγένοντο παρα-
 σιτησάμενον Ὀμίρεα.
- 15 Τότε δὲ περιῶν ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν τε ἀκρόπολιν θεώ-
 μενος ἐν θαύματι ἐποιεῖτο, καὶ τὴν Ἀττικὴν περιῶν ἐσχόπει
 τε τοὺς λιμένας, ὡς εἴρηται. τοὺς μέντοι ὄρκους ἐπεμπε
 ἄνδρα τῶν θυρῶν αὐτοῦ παραληψόμενον τῶν τῆς Πελοπον-
 νήσου ἡγεμόνων, αἰτούμενος δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ τῆς
 20 Σπάρτης ἡγεμόνος. τοὺς μέντοι ὄρκους ἐπεποιήντο οἱ ἡγε- D
 μόνες. Ὄμα δὲ τῷ νεωτέρῳ ἀδελφῷ μετέμελε, καὶ ἀπόστα-
 σὶν τε αὐτίκα ἐβουλεύετο ἀπὸ βασιλέως, καὶ πρέσβυν μὲν

2. κελύει? 12. κατέσχε δόντος?

gis, qui urbem hanc tempore longo tibi regendam concessit. quoniam autem rex nunc imperat ut eam restituas, nescio quo iure eam invito rege teneas. ne dubites: haud diu, si sic facere perrexeris, principatus istius urbis penes te manebit. nunc tibi, si vis cum eo in gratiam redire, Boeotiam et Thebas pollicetur, ut hinc decedas ferens divitias arcis tuasque. saltem arcem regi relinque." haec cum audisset iuvenis, petebat sibi fidem dari, qua data crederet Boeotiam sibi a rege tradi. Omars rem ad ianuas rettulit; et ut fidem facerent iuveni promissa rata fore, facile impetravit. fide igitur accepta egressus est iuvenis arce libenter, cum ab rege acciperet Thebas cum reliqua Boeotia. in hunc modum Athenae ductu et auspiciis Omaris in potestate regis concessere.

Tunc quidem rex Athenas peragrans, et arcem contemplans, mirabatur urbis arcisque magnificentiam. hinc obambulans per Atticam spectabat portus, sicuti supra annotavimus. misit deinde rex virum de suis ianuis, qui iusiurandum exigeret ab Peloponnesi principibus. eundem etiam petere iussit sibi in uxorem principis Spartani filiam. principes, quemadmodum praeceperat rex, in regis verba iuraverunt, atque iusiurando fides accepta est. verum haud multo post iurisiurandi

ἔπεμπεν ἔς τὰς βασιλέως θύρας ἀπαιτῶν . . . ὄντινα δὴ ἀλῶναι συνέβη ἐν Πατρῶσι καὶ ἔς τὴν ἀκρόπολιν, ἣν κατέ-
χουσιν οἱ τοῦ βασιλέως νεήλudes καὶ ἄλλοι περιφανεῖς τῶν
Τούρκων. καὶ αὐτοὶ μετὰ ταῦτα ἐπολιορκαῖντο ὑπὸ τῶν τοῦ
Θωμᾶ στρατιωτῶν. τὴν μέντοι ἀπόστασιν ἐβουλευέτο πει- 5

V. 189 θόμενος ἅμα τῷ Λακεδαιμονίῳ Λουκάνῃ, φαρμένη ὡς ξυνθέ-
μενος προδοσίαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ ἔχειν ἐλπίδα παραστήσε-

P. 243 σθαί τε αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ τᾶλλα διαπραξέσθαι ὡς βέλτι-
στα οὔτος τὴν λοιπὴν χώραν. ἐπεὶ δὲ ἀπέστη τε ἐκ τοῦ φα-
γεροῦ καὶ ἐπολέμει ταῖς βασιλέως ἀκροπόλεσι, πειρώμενος 10
ἔλειν κατὰ κράτος, προσχώρει μὲν οὐδὲν αὐτῷ ὧν ἐπενόει,
συναρίστη μέντοι καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτῶν Πελοποννησίους,
Ἄλβανῶν τε ἅμα καὶ Ἑλλήνων, καὶ ἐπολέμει τε ἅμα τῷ
ἀδελφῷ, παρακαλῶν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ ἐπολιορκεῖ μὲν καὶ
τινα τῶν τοῦ ἀδελφοῦ πολισμάτων. ταύτην μὲν δὴ τὴν ἀπό- 15
στασιν Ὀμάρῳ φασὶ τινες διαπραξέσθαι. ἐπεὶ τε τάχιστα
ἐπύθετο βασιλεύς, πέμψας ἔς Πελοπόννησον ἄρχοντα ὑπαρ-
χον πανσόμνον Ὀμάρῃ τῆς ἀρχῆς καὶ αὐτὸν παραληψόμενον
τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀφελέσθαι βα-
σιλέα Ὀμάρῃ τὴν Θετταλίας ἀρχὴν. 20

Βασιλεύς δὲ ἐπὶ τὴν Σκοπίων ἀφικόμενος πόλιν διέτρι-
βεν, ἣν τι νεώτερον ἀπὸ Παιόνων ἐπιγένηται. Παίονες γὰρ

8. διαπραξέσθαι P. 11. προσχώρει P. 18. πανσόμνον P.

dati poenituit Thomam fratrem iuniorem, et cōnsilia, quomodo deficeret
a rege, tractare haud cessabat. praeterea legatum ire iussit in ianuas
regis, petens * * * * et hunc quidem capi contigit Patris, et duci in ar-
cem, quam tenebant peregrini regis et alii Turci insignes, qui et ipsi
tandem obsidebantur ab Thomae militibus. defectionis autem consi-
lia agitabat magis impulsu Lucanis Lacedaemonii, qui dicebat se
prodicionem subornasse cum his qui sunt Corinthi: in maxima se esse
spe captundae urbis; quod si eveniat, et reliquam regionem se ex-
inde optime disposituros. iam aperte desciverat ab rege, et arces
regias oppugnabat, easque vi capere nitēbatur: nihil tamen eorum
quae mente agitabat, prospere succedebat. ad defectionem igitur so-
licitat̄ reliquos Peloponnesi, Albanos pariter et Graecos. etiam cum
fratre bellum gerebat, armis eum lacessens. praeterea oppidula quae-
dam fratris oppugnabat. defectionem huius quidam Omarem aucto-
rem fuisse perhibent. quod ubi comperit rex, misit praefectum il-
lico, qui cogeret Omarem se abdicare principatu: ipse vero in eius
dignitatem succederet. hanc eandem ob causam etiam Thessaliae prin-
cipatum Omari ademit.

Rex profectus est in Scopiorum urbem, et ibi moratus est, ut

μετὰ τὴν Μαχουμέτω διατριβὴν συλληχθέντες καὶ τὸν Ἴστρον
 διαβάντες ἤλασαν ἐπὶ τὴν τοῦ Μαχουμέτω φυλακὴν, καὶ
 συμβαλόντες ἐτρέψαντο, καὶ ἔφθειραν οὐ πολλούς, ἐάλωσαν
 δέ τινες αὐτῶν καὶ ἀπήχθησαν παρὰ βασιλεία. βασιλεὺς
 5 μέντοι ὡς ἐπύθετο Θωμᾶν τὸν νεώτερον ἀδελφὸν παραβάντα
 τοὺς ὄρκους πολιορκεῖν ἐπιόντα τοὺς ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι βα- C
 σιλέως νεήλυδας, ἔπεμπε στράτευμα ἐπὶ Πελοπόννησον, τὸ τε
 Θεσσαλίας καὶ Αἰτωλίας, καὶ στρατηγὸν ἀπέδειξε Χαμουσᾶν
 τὸν ἱερακοφόρον ἐπίκλην. καὶ ὃς λαβὼν Ἀχμάτην τὸν τῆς
 10 Πελοποννήσου ὑπαρχον καὶ Ὀμάρην τὸν Τουραχάνεω, καὶ
 γαμβρὸν γενόμενόν οἱ ἐπὶ τῇ Θυγατρί, τούτους λαβὼν ἐπέβα-
 λεν ἐς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐς Πάτρας μέντοι τῆς Ἀχαΐας
 ἀφίκετο, καὶ τὴν ἀκρόπολιν ἤλευθέρωσεν. οἱ γὰρ Ἕλληνες
 ὡς ἤσθοντο τοῦ βασιλέως στρατὸν ἐπιόντα, ἀπανέστησάν τε
 15 ἐκ τῆς πολιορκίας, καὶ ἐς τὴν Μεγαλόπολιν, τὸ νῦν λεγόμε-
 νον Λεοντάριον, συνελέγοντο ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα ὡς τὴν μάχην
 ποιησόμενοι. ὁ μὲν οὖν στρατὸς διῆκει διὰ τῆς Ἡλίδος χω- D
 ραν τὴν παραλίαν, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰθώμην ἀφικόμενος ἀνῆκει ἐς
 Λεοντάριον. ἐνταῦθα Θωμᾶς συναθροίσας τοὺς τε Ἀλβα-
 20 τοὺς καὶ Ἕλληνας τοὺς συναφεστῶτας παρετάσσετο ὡς εἰς
 μάχην. ἐνθα δὴ οἱ Τοῦρκοι ἐπελαύνοντες, ὡς εἶδον τὸ τῶν
 Ἑλλήνων στράτευμα παρατασσόμενον ἐπὶ τοῖς λόφοις τῆς πρῆ-

6. ἐπιόγιας P. 14. ἐπανέστησάν P

audiret si quid novarum rerum instituerent Pannonēs. nam Panno-
 nes, ubi acceperē Mechumetem paratum esse ut regis regionem defen-
 deret, ne quid mali ab ipsis acciperet, in unum collecti transmisso
 Istro contendere ad eum locum ubi Mechumetes cum regio praesidio
 manebat. commisso autem praelio in fugam versi sunt, paucis eo
 praelio amissis. quidam capti ad regem abducti sunt. rex, ubi allat-
 tum est Thomam fratrem iuniorē abrupta iurisiurandi religione obsi-
 dere suos peregrinos, quos veluti praesidium arcibus imposuerat,
 exercitum Thessaliae et Aetoliae contra Peloponnesum ire iubet. du-
 cem belli declarat Chamuzam cognomine Hieracophorum. hic, captis
 Achmate Peloponnesi praefecto et Omare Turachanis filio, quem gen-
 erum asciverat, ingressus est Peloponnesum; et Patras in Achaia veni-
 ens arcem obsidione solvit. Graeci enim cum cognovissent regis
 exercitum accedere, omīssa obsidione Megalopolin, quae nunc Leon-
 tarium, ad principem colligebantur, quasi congressuri acie cum regis
 exercitu. exercitus quidem iter faciebat per regionem Elidis mariti-
 mam, et Ithomam perveniens ascendebat Leontarium. ibi congregans
 Thomas Albanos et Graecos qui simul defecerant, aciem instruebat,

λεως, ἐβουλευόντο μὲν εἴτε στρατοπεδεύσονται εἴτε καὶ δια-
λαύνωσιν ἅπαντες, ὡς ἔχουσιν, ἰθὺ τῆς Τεγέης ἐπὶ Μουχ-
λῆν. Ἰονούζης δὲ τῶν ἵπποδρόμων ἄρχων ἰδὼν τοὺς Ἑλληνας
τὰς τάξεις ἐς βάρδος πεποιημένους ἀνέκραγεν “ὦ φίλοι, ἤττην-
ται οἱ Ἕλληνες· οὐ γὰρ οἶόν τε, ὡς συνετάξαντο, μαχέσασθαι 5

P. 244 αὐτούς, ἀλλὰ δώσειν αὐτίκα ἅμα πάντας, τῶν ὑστάτων ἐς
φυγὴν τρεπομένων. οὐ γὰρ κατὰ τοὺς δακτύλους ἀλλήλοις
ἐπιβοηθοῦντας παρετάξαντο, ἀλλ’ ἐς βάρδος τὰς τάξεις ποιη-
σάμενοι παρεσκευάζοντο ἀμύνεσθαι. ταῦτά τε ἀνεβόησεν ὁ
Ἰονούζης, καὶ λαβὼν τοὺς ἵπποδρόμους ἔθει ἐπὶ τοὺς Ἑλλη- 10
νας. οἱ δὲ ὑστατοὶ ἐδέξαντο μὲν τοὺς πρώτους, μετὰ δέ, ὡς
ἐπιγινομένων τῶν Τούρκων αἰεὶ πλειόνων, ἐς φυγὴν ὠρμητο.
οἱ τελευταῖοι δὲ Ἑλλήνων φεύγοντες ἐς τοὺς σφειτέρους ἀνέ-
πιπτον καὶ τοῦτους ἅμα ἐς φυγὴν κατέστησαν· καὶ οὕτω οἱ
τάξεις μὴ ῥοπῆ καιροῦ ἐγράφοντο ἐς φυγὴν, τῆς τελευταίας 15

V. 190 βιαζομένης· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἠττημένας αὐτίκα μάλα καὶ τὰς
B ἄλλας τοῦτο πείσεσθαι τάξεις, ἀλλήλαις συμπιπτούσας. Ἕλ-
ληνες μὲν οὖν ἀνὰ κράτος ἔφευγον ἐς τὸν πόλιν, οἱ δὲ Τούρ-
κοι ἐπιόντες κραυγῇ τε καὶ διακελευσμῶ διέφθειρον ἐς δια-
κοσίους, καὶ ἐπελάσαντες ἐπολιόρχουν τὸν τε ἡγεμόνα καὶ τὴν 20
πόλιν ἐπὶ λιμῶ καὶ λοιμῶ· ἐπιέζετο γὰρ ὁ στρατός, ἐπεὶ
ἐγένετο αὐτῶ, ἀπὸ τῶν ἀνδρυνόδων τῶν ἀπὸ τῆς Ἀχαιίας,

5. οἶοί P

6. ἀλλ’ ἐνδώσειν? ... 22. αὐτοῦ?

quasi aleam praelii experturus. Turci cum huc venissent, videntes
Graecorum aciem exornatam consistere in urbis collibus, deliberabant
castrane communirent, an recta, quemadmodum instituissent, conuen-
derent Muchlam Tegeae. Ionuzes equitum dux, conspicans aciem
Graecorum in longitudinem se extendere, exclamavit “o cari Turci,
Graeci victi sunt. haud enim pugnare possunt, cum in hunc modum
acies in ordinem explicata sit. nam omnes illico cedent, ubi postre-
mi in fugam versi fuerint. non enim in aciem dispositi erant ut
se mutuo adiuvare possent. verum acie quam maxime extenuata di-
micare cum hoste parabant. Ionuzes exclamans, quemadmodum dixi,
cum turma equitum irruerat hostem, postremi excipiebant primos; et
cum plures usque supervenirent Turci, in fugam effruebantur. post-
remi Graecorum fugientes incidebant in suos; quos deinde fugae
socios trahebant. in hunc modum acies Graecorum universa in fugam
abibat, postremis loco pulsus. Graeci totis viribus fugiebant in ur-
bem. Turci instantes clamore et mutua cohortatione occiderunt cir-
citer ducentos; et accedentes urbem, etiam principem obsidione cir-
cumdedere. exercitus fame et peste premebatur propter mancipia

καὶ ἀπῆλυνεν αὐτὰ ἐντεῦθεν ἐπὶ Μουχλῆν. τὸν μέντοι Ἰονουζην κατέλιπον σὺν Δημητρίῳ τῇ ἡγεμονίᾳ.

Ὁ μὲν οὖν Θωμᾶς αὐθις, ὡς ἀπῆει ὁ στρατὸς ἀπελαύνων, ἐπολιόρκει τοὺς τοῦ βασιλέως νεήλυδας ἐν ταῖς ἀκρόπό-
 5 λεισι· βασιλεὺς δὲ ἤλυνε τὸ θέρος τοῦτο ἐπὶ Σπενδερόβην C
 καὶ τὴν τῶν Τριβαλλῶν χώραν. τὴν δὲ ἔλασιν ἐποιεῖτο δι' αἰτίαν τήνδε. ὡς γὰρ ἐτελεύτησεν Ἐλεάζαρος ὁ τοῦ Βουλκου παῖς, κατελέλειπτο ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπὶ θυγατρὶ ἐς τὴν ἀρχήν. καὶ τὴν μὲν ἀκρόπολιν τῆς Σπενδερόβης κατεῖχεν αὕτη,
 10 καὶ ἐπιγαμίαν ποιουμένη ἐπὶ τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέως παῖδα ἐπὶ τῇ θυγατρὶ διεννοεῖτο τὴν ἀρχὴν αὐτῇ σχῆσαι τῆς πόλεως. οἱ μὲν οὖν Τριβαλλοὶ ὄρμητο ἐπὶ τὸν Μαχουμέτιω ἀδελφὸν τὸν Μιχαῆλον, ὃς παρὰ τῇ Τριβαλλῶν ἡγεμονίᾳ διέ-
 15 τριβε, καὶ σφίσιν ἡγεμόνα ἐλόμενοι καθίστασάν τε αὐτὸν καὶ ἐπέτρεπον τὰ τῆς πόλεως πράγματα. ἦτε γυνὴ μεταπεμπομένη τοῦτον ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ ξενίσει συνέλαβέ τε αὐτὸν καὶ συνδήσασα ἀπέπεμψεν ἐς τοὺς Παίονας. τὸν μέντοι Μι-
 20 χαῆλον οἱ Παῖονες λαβόντες καθεῖρξαν. καὶ οἱ Τριβαλλοὶ ὄρμητο αὐθις ἐπὶ βασιλέα, καὶ μεταπεμπόμενοι ἅμα τῇ τοῦ ἡγεμόνος γυναικὶ ἔπρασσον τὴν τῆς πόλεως παραδόσιν. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς, οὐπω καταστάντων ἐς τόδε αὐτῶ τῶν πραγμάτων, παρασκευασάμενος ἤλυνεν ἐπὶ Σπενδερόβην ὡς ἐξελῶν κατὰ κράτος. οἱ δ' ἐν τῇ πόλει Σπενδερόβῃ πνιθανόμενοι

3. ἐπελαύνων P. 17. συνδήσας P

quae adduxerat ex Achaia et deinde Muchlam abduxerat. Ionuzem reliquerunt cum Demetrio principe.

Thomas iterum, cum decessisset exercitus regius, regis peregrinos qui arces tuebantur, obsidione circumvenit. rex ea tempestate bellum movit contra Senderoviam et Triballorum regionem. huius belli ista causa traditur. mortuo Eleazaro Bulci filio relicta est uxor eius una cum filia in principatu, arcemque Senderoviae tenebat. elocans autem filiam Illyriorum regis filio (is erat Stephanus Bosniae rex) principatum retinere cogitabat urbis. verum Triballi confluebant ad Machimetis fratrem Michaellem, qui apud Triballorum principem egerat; eumque duces creantes iusserunt urbis negotia curare. mulier hunc advenientem in arcem quasi hospitem invitavit, continuoque ei vincula iniicit, vincuntumque ad Pannones mittit. quem Pannones accipientes in carcerem coniecere. Triballi igitur (qui et Servii) iterum recidebant ad regem Pannonum; et accersiti una cum principis defuncti uxore deditionem urbis fecere. at rex cognito quoniam res suae redactae forent, arma capit et copias contra Senderoviam ducit, quasi vi eam recuperaturus. oppidani cum audirent adversum

βασιλέα ἐπιόντα σφίσιν ὑπήντων αὐτῷ, τὰς κλεῖς φέροντες κατὰ τὴν ὁδόν. βασιλεὺς μὲν δὴ τοὺς Τριβαλλοὺς ἐθεράπευσε, χάρισαι δωρησάμενος καὶ χρήμασι τοὺς πολλοὺς, καὶ τὴν τοῦ Ἐλεαζάρου γυναικὴ ὑπόσπονδον ἀφῆκεν ἀποφέρεσθαι τὸν πλοῦτον αὐτῆς οὐχομένην, καὶ τὴν τε φρουρὰν σὺν αὐτῷ παρέλαβε.

P. 245 Καὶ ὡς αὐτῷ προσεχώρησεν ἡ πόλις, ὥρμητο μὲν ἐς Πελοπόννησον στρατεύεσθαι, μετὰ δὲ ἀφικόμενος ἐς Βυζάντιον καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς ἤλυνεν ἐπὶ Ἀμαστρον τὴν Ἰαννύων πόλιν, ἐπὶ τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ. οἱ γὰρ Ἰαννῆοι πρό- 10 αβεις πέμπαντες ἤτοῦντο τὴν Γαλατίνην πόλιν οὔσαν σφῶν, οὐδὲν ἡδικηότες, καὶ σπονδὰς ἐχόντων αὐτῷ. καὶ εἰ προσεχώρησε δὲ κατὰ τὴν Βυζαντίου ἄλωσιν, ἤξιον αὐθις σφίσιν ἀποδοθῆναι. βασιλεὺς μὲν οὖν ἀπεκρίνατο ὡς οὔτε αὐτὸς ἀδικοίῃ οὔτε ἐλάσας ἔλοι τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ τῆς πόλεως ἄρ- 15 χοντες ἀφικόμενοι ὡς αὐτὸν παρέδωκάν τε σφᾶς, ἀξιοῦντες εὖ πάσχειν ὑπὸ βασιλέως, καὶ ταύτην παραλαβὼν τὴν πόλιν Βουδένα ἡδικηκῶς εἶη. διὰ ταῦτα δὴ τὸν πόλεμον ἀπαγγελ- λόντων τῶν Ἰαννύων τότε, ἤλυνεν ἐπὶ Ἀμαστριν πόλιν ἐπὶ τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ. ἐλαύνων δὲ ἐφέρετο μὲν χαλκὸν ἄπλετον 20 ἐπὶ τῶν καμήλων καὶ ὑπόζυγιων, ἤγειο δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς

se hostiliter pergere regem, obviam ex urbe procedunt, regique in itinere claves tradunt. at rex munera magna in hos Triballos contulit, quosdam opibus, quosdam vero regionibus donans. uxorem Elazari in foedus receptam passus est abire auferentem opes suas impune. praesidium autem una cum urbe cepit.

Occupata ista urbe, animoolvebat exercitum contra Peloponnesum ducere, veniens autem Byzantium, et hinc solvens in Asiam, exercitibus circumsegit Amastrum urbem Iannuensium, sitam in mari Euxino. nam Iannenses miserant legatos ad regem, petitum urbem Galatiam (quae et Pera), quae ipsorum esset, quam possideret, quamvis foedera intervenissent, nec aliqua iniuria eum affecissent, foederum religionem abruptentes. quamvis autem eius partes Byzantio capto sit secuta, tamen eam sibi restitui orabant. rex legatis respondit se nullum fraudem Galatae fecisse, nec exercitus contra eam movisse, nec etiam eam vi expugnasse: verum urbis praefecti advenientes semetipsos et urbem sibi tradidit, ut quid boni potius quam mali a me paterentur. in hunc modum urbe ista potitus sum, nec cuiquam iniuriam intuli. Iannenses autem cum regi propter istam urbem bellum indicerent, ipse profectus est contra urbem Amastrum ad mare Euxinum sitam. in hanc expeditionem plurimum aeris vehabat camelis et iumentis. contra istam urbem etiam Asianum ex-

Ἀσίας στρατόν. ὡς δὲ ἀφικόμενος ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, προσεχώρησεν ἡ πόλις αὐτῷ καθ' ὁμολογίαν. παραλαβὼν δὲ τὴν πόλιν, τὸ μὲν τρίτον μέρος αὐτοῦ καταλιπὼν ἐν τῇ πόλει, τὰς δύο μοίρας ἀγαγὼν τῆς πόλεως εἰς Βυζάντιον κατώκισε, 5 καὶ τινὰς τῶν παίδων αὐτοῦ τῆς πόλεως ἐξελέμενος ἐαυτῷ ἐκομίζετο ἐπ' οἶκον. ἔνθα δὲ αὐτῷ ἠγγέλλετο τὰ Χασάνεω V. 191 πράγματα χωρεῖν ἐπὶ μέγα δυνάμεως καὶ Ἑρζιγάνην τὰ Ἀρ- C μενίων βασιλεία.

Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον τῷ ἔτει τούτῳ ἐγένετο. βα- 10 σιλεῖ μέντοι ἐξελαύνοντι ἀπὸ Πελοποννήσου εἰς τὰς Θύρας ἀφίκετο ὁ βασιλέως ἀδελφὸς Τραπεζοῦντος Δαβίδ, τὸν τε φόρον ἀπάγων καὶ τὰς σπονδὰς ἐμπεδῶν. οἱ γὰρ Κολχίδος βασιλεῖς λέγονται μὲν γειέσθαι πρότερον Βυζαντίου βασιλεῖς, τῆς Κομνηνῶν οἰκίας, τούτους δ' ὡς ἐκπεσεῖν τῆς βασιλείας, 15 Ἰσαάκιον τὸν παῖδα τοῦ βασιλέως διαφυγόντα, τελευτήσαντος ὑπὸ δῆμον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διὰ τὸ ἔχθος τὸ πρὸς αὐτόν, οἴχεσθαι ἐπὶ τὴν Κολχίδα χώραν καὶ ἐπὶ τὴν Τραπεζοῦντα. ἀφικόμενον δὲ ἐνταῦθα καταστῆναι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἐπὶ τὴν τῆς Κολχίδος ἡγεμονίαν, καὶ τὴν βασιλείαν μετενεγκεῖν D 20 ἐπὶ τὴν Τραπεζοῦντα τῆς Κολχίδος. καὶ ἀπὸ τοῦδε βασιλεύειν ἐνταῦθα ἔσπε ἐφ' ἡμῶς διαγενομένους, Ἕλληνας τε ὄντας τὸ γένος, καὶ τὰ ἤθη τε ἅμα καὶ τὴν φωνὴν προῖεμένους Ἑλληνικὴν. καὶ ἐπιγάμιός μὲν ποιεῖσθαι πρὸς τε τοὺς ὁμόρους

12. ἐπάγων R, ἐπέχων P

exercitum ductavit. ubi ad urbem advenit eamque expugnare institit, confestim deditionem fecit condicionibus quibusdam. rex urbem istam in deditionem suscipiens, partem hominum tertiam in ea reliquit. reliquas duas partes Byzantium, ut ibi habitarent, transportavit. deinde eligens quosdam civitatis huius pueros, cum iis domum profectus est. interea nuntiatur Chasanis res maxima sumere incrementa, eumque pergere Erziganam, Armenorum regni sedem.

Verum haec quidem sequenti anno contingere. cum rex ab Peloponneso in illam expeditionem iret, ad ianuam venit regis frater Trapezuntis David, tributum ferens et foedera faciens. nam Colchidis reges feruntur reges olim Byzantii fuisse, nati e familia Comnenorum. hi autem cum exciderunt regno Constantinopolitano, Isaacium regis filium, fugientem patre interempto a populo propter odium quo in ipsum ferebantur, abiisse in Colchida et Trapezuntem. hunc advenientem Colchidis incolae ducem pronuntiarunt, et exinde regnum Colchidis Trapezuntem contraxit. ex eo inde tempore hic regnantes ad nostra usque tempora durarunt, existentes Graeci, mores linguamque Graecorum retinentes. affinitatem iunxerunt cum barbaris finitimis,

βαρβάρους τοὺς λευκοὺς Ἀσπροβατιάντας καλουμένους καὶ δὴ καὶ πρὸς Τεμήρεω νίδους τοὺς ἀπὸ Τζοκίης καὶ Καραισούφρω παῖδας, ὥστε μὴ πράγματα ἔχειν δουμένης τῆς χώρας ὑπὸ τούτων. καὶ πρὸς τε τοὺς Ἕλληνας Βυζαντίου ἐπιγαμίας
P. 246 ποιῆσθαι, τὰ τε ἄλλα, καὶ τὴν θυγατέρα ἐκδεδωκότος Ἀλε- 5
ξίου βασιλέως Κομνηνοῦ Ἰωάννη τῷ βασιλεῖ Βυζαντίου.

Μετὰ δὲ ταῦτα γεγονέναι τι καὶ τοιοῦτον. ὥς γὰρ ἐν ὑποψία γενομένη τῷ βασιλεῖ Ἰωάννη περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ὥς τοῦ πρωτοβεστιαρίου συγγενομένου τῇ μητρὶ αὐτοῦ τῇ Καντακουζηνῇ, καὶ πάσχοντι κατὰ θυμὸν τούτου ἔνεκα, ἀπέκ- 10
τεινέ τε τὸν πρωτοβεστιάριον, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ μητέρα ἀπέκλεισεν ἄμφω ἐν τῷ αὐτῷ κοιτῶνι, βουλόμενος ἀνελεῖν καὶ τὴν μητέρα. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ἄρχοντες, ἰκτεύοντες τῷ Ἰωάννῃ ἵνα μὴ τοῦτο γένηται, ἀπέπεμψαν τού-
τον εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰβηρίας, δυσωπήσαντες αὐτόν. τῇ κα- 15
B κία δὲ τοῦ Ἰωάννου πεποιήκεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν δεύτερον βασιλέα, τὸν Σκαντάριον λεγόμενον, καὶ ἐπ' ἀνδρῆσεν αὐτόν μετὰ τὴν θυγατέρα Μυτιλήνης Γαταλιούζου, ὃν ἀπέπεμψεν αὐτοῦ ἐν τῇ Μυτιλήνῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀπελθὼν ἐν Ἰβηρίᾳ ἔσχε γυναῖκα τὴν τοῦ βασιλέως 20
Ἀλεξάνδρου θυγατέρα. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπῆλθεν ἐν τῷ Καφῶ, ἀναζητῶν ἐκεῖσέ τινα τὸν ἔχοντα καράβιον, καὶ ἐλθεῖν ἐν τῷ

7. ad haec μετὰ δὲ ταῦτα . . . R in margine: ἐτέρου τινὸς καὶ οὐ Λαονίκου, ὡς δοκεῖ, τὸ παρόν. cf. p. 467, 10. addit idem paulo infra: διὸ κοινῶς ἐρρέθη τοῦτ' ἰσχυρὸν καὶ οὐ κατεσκευάσθη ἐς τὴν ὁμοίαν φράσιν.

quos Albos Probatantes nominant. etiam cum Temiris nepotibus, qui nati erant ab Tzokiis et Caraisuphis liberis, affinitas intercessit, ne regio illorum ab his evastaretur. fecere et affinitatem cum Graecis, qui Byzantii morabantur, inter caetera cum etiam filiam suam elocasset Alexius rex Comnenus Ioanni Byzantio regi.

Huiusmodi autem quid postea accidit. suspectus factus est regi Ioanni propter matrem, quae Cantacuzena erat, quasi protobestiarius cum ea concumberet. ira igitur accensus protobestiarium necavit, matrem matremque in cubiculo conclusit, ut eos interficeret. verum cives supplices siebant Ioanni ne hoc faceret, et eum compescentes dimiserunt in partes Iberiae. verum propter iniustitiam Ioannis rex Alexius filium suum nomine Scantarim regem iterum declaravit. eidem uxorem dedit filiam Galiuzis, qui Mitylenis erat, eo missus ab rege. Ioannes abiens in Iberiam uxorem habuit regis Alexandri filiam. postea hinc profectus abiit Capham, quaerens aliquem, cui esset navis, qua veheretur Trapezuntem, gesturus bellum cum patre suo

Τραπεζοῦντι πολεμικῶς κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς Ἀλεξίου.
 εἶρε δὲ ἐκείσε Ἰανυίτην ἄνθρωπον ἔχοντα καράβιον μέγα,
 ὄπλα παντοῖα φέρον, τὸ λεγόμενον . . . ὃν καὶ ἐχειροτονή-
 σατο πρωτοστράτορα. ἀρματώσαντες οὖν τὸ καράβιον καλῶς B
 β τε καὶ ὡς ἐχρῆν, ἦλθον ἐν Τραπεζοῦντι κατὰ βασιλέως Ἀλε-
 ξίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐξελθόντες οὖν ἔξω ἐν τῇ ξηρᾷ, ἐν
 τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ ἁγίου Φωκᾶ, καὶ ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ ἐσκη-
 νώσαντο αὐτόθι, σχόντες διὰ μέσου καὶ βοηθούς κρυφίως
 πρὸς τοὺς Καβασιτάνας, οἱ τινες αὐτὸν προδεδώκασιν. ἔχον-
 10 τες γὰρ οὗτοι τὴν φυλακὴν τοῦ βασιλέως ἐς τοῦ Ἀχαντοῦ
 προυσιτείου, τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου ἐκεῖσε καὶ αὐτοῦ σκηνώ-
 σαντος μετὰ ἀρμάτων τε καὶ πολεμικῶν, κατὰ τοῦ Ἰωάννου
 συνεκατέθεντο, παραχωρήσαντες τὴν κατὰ Ἀλεξίου ἔλευσιν,
 ὃν καὶ εὐρόντες οἱ τοῦ Ἰωάννου ἄρχοντες ἐν τῇ σκηρῇ ἀνυ-
 15 πόπτως, καὶ μετὰ βίας ἀπέκτειναν αὐτὸν ἐν ὄρᾳ μεσονυκτίου. D
 ὁ γὰρ βασιλεὺς Ἰωάννης οὐκ εἶπεν ὄλωσ κτεῖναι τὸν πατέρα,
 ἀλλὰ μόνον ζωοῦν καὶ εἰς αὐτὸν ἀγαγεῖν. ἐκεῖνοι τοῦτο μὴ
 φυλάξαντες, ἀλλ' ἀποκτείναντες μᾶλλον τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ τὰ V. 192
 πρὸς χάριν πεποιήκασι δοκοῦντες ἴσως. οὗς ὁ βασιλεὺς Ἰω-
 20 ἄννης ἕστερον τὸν μὲν ἐτύφλωσε τὸν δὲ ἐχειροκόπησε, μὴ
 θέλων τοῦτο οὕτω ποιῆσαι, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν μόνον ἀγαγεῖν.
 ὁ Ἰωάννης τοίνυν καὶ ἀνεδέξατο τὴν βασιλείαν, τιμῆσας τὸν

3. φέροντα, λεγόμενον?

Alexio. invenit autem isthic virum Ianuensem, cui navicula satis
 magna erat, quae arma omnis generis ferebat. hunc primum belli
 ducem constituit. apparatus igitur navi, quemadmodum necessitas
 monere videbatur, profecti sunt Trapezuntem, bellumque ipse patri
 suo intulit. egressos in terram templum S. Phocae excepit, et in
 eius sacello tentoria fixerunt, cum iam ante occulte sibi parassent
 auxiliares Cabazitane, qui regem prodiderunt. hi enim agentes
 custodiam regis in Achante suburbio, quo ipse tentoria sua contule-
 rat, cum curribus et belli machinis oppositi erant Ioanni, qui conce-
 dentes hosti tutum ad Alexium iter, effecere ut Ioannis principes
 eum circa noctis medium, nihil tale suspicantem, vi interficerent.
 caeterum Ioannes suis mandaratum ne patrem necarent, verum operam
 darent ut captum ad se adducerent vivum. hi regis mandata parum
 curantes existimabant se rem multo gratiorem ipsi facturos, si patrem
 interimerent: proinde eum peremerunt. verum deinceps Ioannes
 quosdam ex illorum numero oculis privavit, quorundam etiam manus
 praecidit, ut testaretur se nolle patrem esse interfectum, verum ma-
 gis affectasse ut vivus in suam potestatem venisset. Ioannes cum in
 hunc modum paternum adeptus esset regnum, patri magnifice iusta

πατέρα αὐτοῦ ταῖς προσηκούσαις τιμαῖς, τῇ ταφῇ, ὃν καὶ κἀ-
τέθετο ἐν τῇ τῆς Θεοσκεπάστου μονῇ, εἰ καὶ ὕστερον ἔφερε
τοῦτον ἐν τῇ μητροπόλει.

Μετὰ δὲ τινὰς χρόνους ἐστράτευσε καὶ τις ζύχης ὀνό-
P. 247 ματι Ἀρταβίλης κατὰ Τραπεζοῦντος, συνάξας ἀπανταχοῦ ἀπό
τε ἀνατολῆς καὶ μεσημβρίας στρατὸν, ἀπό τε Σαμίον καὶ ἐξ
ἄλλων τινῶν πόλεων, καὶ ἦλθε κατ' αὐτῆς βουλόμενος ἐλεῖν
καὶ πορθῆσαι ταύτην. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης συνάξας καὶ
αὐτὸς στρατὸν διὰ τε ξηραῖς καὶ διὰ θαλάσσης ἅμα τῷ παν-
σεβάσιω καὶ τοῖς αὐτοῦ ἦλθεν ἕως τοῦ ἁγίου Φωκά τῇ μονῇ¹⁰
τῇ λεγομένῃ Κορδύλη. συνάξας τοίνυν ὁ πανσέβαστος τοὺς
τε ἰδίους καὶ τοῦ βασιλέως, διήρχετο ἅμα τῇ τοῦ στρατοῦ
βουλόμενος θαλάσση εἰσβαλεῖν κατὰ τοῦ ζύχης, ὅποι ἂν εὔρη-
ται τοῦτον· ὁ γὰρ ζύχης Ἀρταβίλης κατέσχε τὴν τοῦ Με-
B λιάρη λεγομένην τοποθεσίαν, προλαβόμενος τὴν κλεισοῦραν¹⁵
ταύτην τοῦ Μελιάρη, τὸ Καπάνιον λεγόμενον. ἐλθόντες τοί-
νυν οἱ τοῦ πανσεβάστου καὶ αὐτὸς εὔρον τὸν ζύχην προκα-
τέχοντα τὴν κλεισοῦραν τοῦ Καπανίου. οἱ καὶ ὀρμήσαντες
κατὰ τοῦ ζύχης ἐπ' ἐλπίδι τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ ἅμα, ἐπειδὴ
καὶ οὗτος ὁ ναυτικὸς στόλος ἦν παρεσκευασμένος μετὰ τοῦ²⁰
πανσεβάστου δώσειν τῷ ζύχῃ, οὐκ ἔσχον καιρὸν ἔγκαιρον,
ἀλλ' ἀνέμου βιαίου πνεύσαντος ἐν τῇ θαλάσῃ οὐκ ἐξῆλθον
ἐξω οἱ ναυτικοὶ εἰς βοήθειαν τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἄλλοθεν πο=

23. ἐμόθεν?

fecit, sepeliens eum in venerabili templo; quamvis eum postea in
metropolim transtulerit.

Nec multo tempore interposito, zyches nomine Artabiles
bellum contra Trapezuntem movit, conscribens undique exercitus
ab oriente, ab meridie et a Samo, necnon ab aliis quibusdam
oppidis. his copiis instructus accessit Trapezuntem, volens eam
urbem capere et destruere. etiam rex Ioannes comparato exer-
citu terra marique venit usque at S. Phocae templum, quod Cor-
dyla nuncupatur, una cum imperatore Graeco et suis. congregans
igitur imperator Graecos suos et regis milites, pergebat simul cum
exercitu suo per mare, copiam praelii facturus, ubicunque zycheni
indeptus foret. nam zyches Artabiles insederat locum qui Meliäre
dicitur, praeoccupatis Meliaris faucibus quae Capanium nominantur.
venientes itaque imperatoris Graeci milites et ipse invenerunt zy-
chem praeoccupasse angustias sive fauces Capanii. propterantur igitur
contra illum profecti sperabant navalis praelii hostem copiam factu-
rum, siquidem classis ibi parata erat, ut impetum daret in zychis
exercitum. verum tempus haud satis praelio opportunum pugnam in-

θεν σκληρίας γενομένης ἔσχον κώλυμα τοῦ ἐξελθεῖν τὸν ναυ-
 τικὸν στρατὸν τὰ πλοῖα γερόμενα. καὶ τότε δὴ ὀρμήσαντες C
 οἱ τοῦ ζύχης κατὰ τοῦ πανσεβάστου καὶ τοῦ στρατοῦ διέφθειραν
 τε αὐτὸν πανσεβάστον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἑτέρους ὡσεὶ
 5 τριάκοντα. καὶ οἱ ἕτεροι πεφευγότες ἤλθον πρὸς τὸν βασιλέα
 Ἰωάννην, ὃς φηγὰς καὶ αὐτὸς γερόμενος μετὰ πλοίου ἤλθεν ἐν
 Τραπεζοῦντι σύναμα καὶ τοῖς ἑτέροις, οἱ μὲν διὰ ξηρᾶς οἱ δὲ
 διὰ θαλάσσης πεφευγότες, κατασκηνώσαντος τοῦ ζύχης ἐν τῇ μοιῇ
 τοῦ ἁγίου Φωκά, εἰς ἣν ἦν κατεσκηνωμένος ὁ βασιλεὺς Ἰω-
 10 ἀννης. ἐζώγησε δὲ καὶ πολλοὺς ὁ ζύχης, οὗσιν αὖς φοιτῶ-
 σασ ἐξ αὐτῶν, ἔχων καὶ τὸν Μαυροκύστην λεγόμενον ζῶντα, B
 κελιώτην ὄντα καὶ ἐξοδιαστὴν τοῦ βασιλέως, ὃν καὶ ἀπέκει-
 νεν ὁ ζύχης ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. εἶτα ποιήσας ἐκεῖσε ἡμέ-
 ρας τρεῖς ἀπῆλθεν ὡς πολεμήσων ἐν τῷ Μεσοχαλδίῳ, ὡς τοῦ
 15 πανσεβάστου τοῦτο ἔχοντος. συνέβη δέ τι καὶ τοιοῦτον ἐν
 Τραπεζοῦντι ἀκμὴν ὄντος τοῦ ζύχης, ἐν τῇ μοιῇ τοῦ Κορ-
 δύλη. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἤλθεν ὁ ζύχης ἐν αὐτῇ γυνή τις
 τῶν Ἀρμενίων φοβηθεῖσα μήποτε ὁ ζύχης ἐπιλάβηται τὸ
 ἐξώκαστρον, μετῆρε τὸν βίον αὐτῆς ἐς τὸ μέγα κάστρον τῆς
 20 Τραπεζοῦντος ὡς φυλάξουσα ἐκεῖσε. τοίνυν ὁπότεν ἐλάμβανε
 τὸν βίον αὐτῆς καὶ ἐκόμιζε τοῦτον ἐν τῷ κάστρῳ νυκτὸς οὔσης,

20. φυλάξασα P

hibuit. nam cum venti procella pertinacius mari incumberet, nava-
 les copiae non egressae sunt, ut subsidium ferrent classi. verum
 cum hic et alibi hinc inde ancoris firmatae haerent, impeditae sunt
 naves quo minus cum navalibus copiis pergerent in hostem, ad quem
 usum comparatae erant. Zychis milites hanc occasionem non omit-
 tentes irruperunt in imperatorem et eius exercitum confeceruntque et
 ipsum et filium eius et alios quoque circiter triginta. caeteri in fu-
 gam effusi venerunt ad regem Ioannem, qui et ipse navi fugit et una
 cum aliis Trapezuntem peruenit; quorum alii mari, alii vero terra
 fugientes exitum evasere. Zyches castra sua locavit in monasterio
 Phocae, ubi castra sua antea Ioannes habuerat. plurimos quoque
 cepit vivos, quorum de numero aliquos occidit. nactus est virum
 eum cui nomen erat Maurocastas, qui eorum regionum curator seu
 domitor et veredarius regis erat. hunc in urbis conspectu leto dedit
 Zyches. postea, cum triduum ibi mansisset, abiit quasi dimicaturus
 in Mesochaldio, seu id teneret Graecus imperator. accidit autem
 Zychi hoc ea nocte qua primum in monasterium Cordyla venerat. mu-
 lier quaedam Armena, timens ne forte Zyches exterius castrum cape-
 ret, cum lanificio suo, ex quo se alebat, profecta est in magnum
 castrum Trapezuntis quasi ibi tutius actura. haec accipiens ea qui-
 bus quotidianum victum suum tolerabat, noctu portavit in castrum

- P. 248 λεληθότως ἀνήψαιτο πῦρ ἐν τοῖς κροκίοις αὐτῆς. αἴτιη δ' ἦν ἐν τῷ μεγάλῳ κάστρῳ, μὴ εἰδυῖα τὸ σύμπτωμα. ἀνήψε τε μέγα ἐν τῷ ταύτης οἰκήματι, καὶ ἐξ ἐκείνου καὶ τὰ σύγγενς πάντα, ἐν ὥρᾳ μεσονυκτίου. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει νομίσαντες εἶναι προδοσίαν ἀπὸ τῶν ἐντὸς τὰ πρὸς χάριν τοῦ ζύχης, 5
- V. 192 ἔφευγον ἀπαξάπαντες, ἄρχοντές τε ὁμοῦ καὶ ἀρχόμενοι, ἐγκαταλειφθέντος μόνου τοῦ βασιλέως Ἰωάννου μετὰ καὶ τινῶν μερικῶν, ὡσεὶ πενήκοντα. διήρχετο γοῦν ὁ βασιλεὺς διὰ πάσης τῆς νυκτὸς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καὶ τὰς πύλας αὐτῆς. ἦλθε τοίνυν ἐν τῷ πρωῦ καὶ ὁ ζύχης, ὡς εἴρηται, εἰς τὸ τά-10
χα ἐπιλήψεσθαι τὴν Τραπεζοῦντα· ὃς καὶ ἀπῆλθεν ἄπρακ-
B τος, διερχόμενος ἐν τοῖς Μεσοχαλδοίσις. ἔφυγον γοῦν ἀπαξά-
παντες ἄρχοντες, οἱ μὲν διὰ πλοίων οἱ δὲ διὰ ξηρᾶς, ἐπ' ἐλεύ-
σει τῆς Ἰβηρίας· οἱ καὶ ἐλθόντες ὕστερον, διαβάτος τοῦ
ζύχης, ἐν Τραπεζοῦντι ὠνειδίζοντο παρὰ τοῦ βασιλέως, γυ-15
ναικοιοὺς ἀποκαλῶν αὐτοὺς καὶ ἀνάδρους καὶ προδότας τῆς
πατρίδος αὐτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν γέγονεν ἐν Τραπεζοῦντι· ὁ δὲ τῆς Ἀμασίας ὑπαρχος, Χιτήρης ὀνόματι, στρατευσάμενος καὶ ἄφνω ἐπεισπεσὼν ἐν Τραπεζοῦντι, τοὺς τε ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ 20
C ἐν χώραις, τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐκ ὀλίγους συνέλαβεν, ἐς δι-
σχιλίους τοὺς πάντας γενομένους. καὶ ἐρήμου ἤδη οὔσης τῆς

magnum. et forte, quia nox erat, incendit fila et lanificium suum. ipsa vero manebat in magno castro, ignara quidnam accidisset. factum igitur est incendium magnum in eius domo; et non ea domo se tenuit incendium, sed in vicina omnia evagatum est. noctis autem erat medium, cum incendium illud saeviret. qui erant in urbe, putabant prodicionem esse, quam subornassent illi qui gratificandum censebant Zychi. proinde omnes magistratus, necnon subditi, continuo fugam ingressi sunt, relicto Ioanne solo, cum quibusdam circiter quinquaginta. rex igitur tota ea nocte obibat diligenter vigiliis et considerabat portas. mane venit Zyches ut urbem illico in suam dicionem redigeret. verum re infecta abiit, pergens in Mesochaldium. fuga igitur sibi consuluerunt omnes magistratus urbis, quidam mari, quidam vero terra, ut venirent in Iberiam ad Caspios montes sitam. qui cum reverterentur tandem Trapezuntem, abeunte Zyches, opprobriis replebantur ab rege, qui eos identidem vocabat muliebres, molles, imbelles et patriae suae proditores.

Haec quidem facta sunt Trapezunte. at Amasiae praefectus, Chiteres nomine, expeditionem ingressus subito Trapezuntem oppressit; et eos qui in foro et urbis vicis erant, circiter bis mille comprehendit. cum autem urbs iam esset propemodum deserta, cuius causa erat saevis-

πόλεως τῆ τοῦ λοιμοῦ βία καὶ προσδοκίμου ἀλώσεσθαι, δια-
πραξάμενος χρήμασιν ὁ τῆς πόλεως βασιλεὺς Ἰωάννης ὥστε
ὑπόφορον ἔχειν τὴν πόλιν Μεχμέτη τῷ βασιλεῖ τοῦ λοιποῦ,
τούς τε αἰχμαλώτους, οὓς ἔλαβε Χιτιρμπέης, ἀποδοθῆναί οἱ,
5 καὶ αὐτὸν ἡσυχίαν ἄγειν ἀπάγοντα τῷ βασιλεῖ φόρον, δισχι-
λίους χρυσίους. ὕστερον μέντοι καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης
ἀπέστειλε τὸν αὐτὸν ἀδελφὸν Δαβὶδ δεσπότην ὡς τὸν βασιλέα,
καὶ ἡξίου τε τοῦτον ἐμπεδοῦν τὰς σπονδάς, ὃ καὶ γέγονεν, ἐπὶ
φόρον χρυσίους τρισχιλίους.

- 10 Ἡ δὲ Ἰβηρία προσεχῆς ἐστὶ τῆ τῆς Κολχίδος χώρα, καὶ
οἱ βασιλεῖς τούτων οὐκ ἀγενεῖς. διήκει δὲ ἡ χώρα ἀπὸ τοῦ
Βαθῦ λεγομένου καὶ ἀπὸ Φάσιδος ποταμοῦ ἕως Χαλτζιχί,
ἢ τοῦ Γοργούρου ἀνθεντεία καὶ Κορίου καὶ Καχετίου καὶ D
Τυφλισίου, σύγγυς οὖσαι αἱ πόλεις αὗται τοῦ Σαμαχίου,
15 Τούρκων οἰκοῦντων ἐν αὐτῷ καὶ ἐχόντων χωρὶς κάτωθεν
τοῦ Καχετίου πόλεως τοῦ ἐν παραθαλασσίᾳ καὶ τῆς Σεβστο-
πόλεως Μιγκελίων τοῦ Δαδιάννου ἀνθεντεία καὶ Μαμία καὶ
Σαμανταύλα καὶ Γουρίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν παραθαλασσίων
πόλεων. ἀπὸ γὰρ τῶν πόλεων τῆς ἄνωθεν Ἰβηρίας εἰσὶ καὶ
20 οἱ Ἄλανοὶ ὄμοροι καὶ Οὔνοι καὶ Ἐμβοί. οἱ δὲ Ἄλανοὶ δο-
κοῦσιν εἶναι ὑπὸ τὸν Καύκασον παρατείνοντες. οὗτοι καὶ ἐς
τὰ μάλιστα ἄνδρες νομιζόμενοι τὰ πολέμια κράτιστοι, ποιοῦν P. 249

6. ad τρισχιλίους R in margine: ἕως ᾧδε ἐτέρου δοκεῖ καὶ οὐ
Λαογίκου.

sima pestilentia, iamque expectarent, si modo hostis accederet, se
captum iri, rex urbis Ioannes opibus effecit ut rex Mechimetes urbem
eam tributariam acciperet et captivos, quos Chiterempes abduxerat, red-
deret. Ioannes vero promittebat se deinceps nullum initurum bellum,
verum bona fide quotannis duo milia aureorum tributum nomine pen-
surum. Ioannes rex fratrem suum Davidem despotam ad regem mi-
sit, ut foedus praedictis condicionibus pangerent. quod et factum
est, verum ut Ioannes annuatim tributum nomine solveret tria milia
aureorum.

Iberia finitima est Colchidis regioni, eiusque reges haud sunt
instrenui et ingenerosi. porrigitur autem ab eo loco qui Bathy di-
citur et ab Phaside fluvio usque Chaltzichi, quae pertinet ad dicio-
nem Gurguri Corii Cachetii et Typhlisii. urbes hae propinquae sunt
Samachio, quam urbem tenent et incolunt Turci. sub quorum po-
testate degunt separatim infra Cacherum urbem in regione maritima,
Sebastopolis Minceliorum et Dadianni metropolis, Mamia, Samantaula,
Gulii et aliae urbes maritimae. nam urbibus superioris Iberiae con-
termini sunt Alani Hunni et Embi. verum Alani ad Caucasum us-

τες λωρίκια ἑξαιρέτα. πολιτεύονται δὲ οὗτοι ἐς τὴν τοῦ κούριου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θρησκείαν, διαχωρῶνται δὲ φρωῆ ἰδίᾳ τὸ παράπαν, καὶ ὄπλα ἐπιτηδεύουσιν ἀπὸ χαλκοῦ, τὰ Ἄλανικὰ καλούμενα. Ἰβηρες δὲ καὶ αὐτοὶ ὄθεν μὲν ἐπὶ τὴν χώραν τήνδε ἀφίκοντο, εἴτε ἀπὸ Ἰβήρων τῶν πρὸς ἑσπέραν, 5 οὐκ ἔχω διασημῆναι· δοκοῦσι δὲ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμεως, καὶ ὄλβον κτασάμενοι, καὶ πίστιν ἐκ Κωνσταντίνου πόλεως παρὰ μιᾶς γυναικὸς ἐκεῖσε διαφοριώσης πίστεως εὐσεβοῦς ἕνεκα τῆς εὐσεβεσιότητος· ἥτις καὶ θαυματουργίαις τοὺς Ἰβηρας μετηλλάξατο τῆς ἀσεβοῦς αὐτῶν πίστεως, καὶ 10 Β Χριστιανοὺς ἀπεφῆνατο τῇ ὁμολογίᾳ αὐτῶν. μετὰ δὲ χρόνους πολλοὺς οἱ Σκυθαὶ οἱ ὁμοροὶ αὐτῶν πόλεμον ἤσαντο κατ' αὐτῶν, καὶ τὰς χώρας τῶν Ἰβήρων διερχόμενοι ἐδήουν καὶ παντελῶς ἠφάνιζον, καὶ ἀνδραποδισάμενοι κατέσχον αὐτούς, καταφυγόντων τῶν βασιλέων ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὄρέων. 15 ὕστερον δ' οἰχομένων τῶν Σκυθῶν ἐπὶ τὰς σφετέρας διατριβὰς ἐπικαταβῆναι τε ἐς τὴν χώραν, καὶ δασμὸν φέροντας τῷ βασιλεῖ Σκυθῶν γενέσθαι ἐν αὐτῇ βασιλεύοντας. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον πρὸς τε τοὺς Ἄλανους μαχεσάμενοι, Οὔνους καὶ Σάσους . . . . τοσόνδε ἐπιστάμενος ἐπιμνή- 20 σομαι περὶ αὐτῶν.

9. Θαυματουργίας Ρ

que se extendunt, qui prae reliquis habentur viri fortissimi et bellicarum rerum peritissimi. hi conficiunt loricis optimas. sequuntur religionem domini nostri Iesu Christi. lingua utuntur peculiari. arma habent quae ex aere parant, et Alanica nominantur. quin et ipsi Iberi sunt. unde autem in istam regionem profecti venerint, ab Iberis occidentalibus an aliunde, coniectando assequi non possum. magnam brevi sibi pararunt potentiam; etiam opes plurimas nacti sunt. fidem vero Christianam ex Constantinopoli hauserunt. nam mulier quae eo proficisci consuerat ut veram fidem et sacrosanctam addiceret, etiam Iberos, abnegata sua superstitione, ad sanctissimam et miraculorum effectricem fidem adduxit, eosque Christianos declaravit, cum se Christianos esse confiterentur. temporibus multis post Scythae finitimi his bellum intulere, et ingressi regionem Iberiae eam planissime corrumpebant et evastabant. viros qui praesto erant, captos in mancipiorum numerum rettulerunt. Iberorum vero reges confugerant in montes, ut in iis servarentur. postea cum Scythae ex regione excessissent, reversi ad sua, etiam Iberi ex montibus ad sua descenderunt, et regi deinceps Scytharum quotannis tributum ferentes in regno suo manserunt. brevi autem tempore interiecto, postquam pugnavit Scytharum rex contra Alanos, etiam Hunnos et Sosos bello petiit; de quibus quatenus comperi, eatenus memorabo.

Ὡς μὲν οὖν ἀφικόμενον Ἀσάνεω παρὰ βουσιλέως ἐπυν- C
 θάνετο τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἐπυνθάνετο δὲ καὶ παρ'
 Ἀχμιάτew τοῦ τῆς Πελοποννήσου ὑπάρχον, ἐν Κορήθῳ δια-
 τρίβοντος, Δημήτριον τὸν ἡγεμόνα ἀφεστηκότα τοῦ ἀδελφοῦ
 5 αὐτοῦ κατὰ χώραν μένειν, πολεμούμενον καὶ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ
 ἀδελφοῦ, ἐδώρήσατο μὲν αὐτίκα αὐτὸν ταῖς ἐν τῷ Αἰγαίῳ
 νήσοις, Ἀθήνῳ τε καὶ Ἰμβρῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σαμοθράκῃ.
 ταύτας μέντοι πρότερον, μετὰ τὴν Βυζαντίου αἵρεσιν, περιεί-
 χετο τῆς Μέσσην τὰ ἡγεμονικῶ, Ἀθήνας καὶ Αἴνον, τῷ Πα-
 10 λαμῆδῃ δὲ τυράννῳ Ἰμβρον. ὡς δὲ εἶλε τε τὴν Αἴνον, ἀπο-
 θανόντος τοῦ Παλαμῆδου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Νισορίου τὴν
 πόλιν παραλαβόντος, ἐπελάσας. ὁ βουσιλεὺς εἶλε τε τὴν Αἴνον,
 προσεχώρησάντων αὐτῷ τῶν ἐν τῇ πόλει αὐτίκα. ἐπεμπε τε D
 Ἰουούζην τὸν τῆς Καλλιωνπόλεως ὑπάρχον, παραληφόμενος
 15 τὰς νήσους. ἣ μὲν Ἰμβρος αὐτίκα προσεχώρησε καὶ ἡ Ἀθ-
 ῆνος, καὶ φρουρὰ βασιλέως ἀφίκετο ἐς τὰς νήσους. μετὰ δὲ
 πυθόμενοι οἱ Τοῦρκοι τὸν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας στόλον ἄμα τῷ
 καρδινάλει ἀφικόμενον, προσδόκιμον δὲ καὶ ἄλλον ἀφῆξεσθαι
 ἀπὸ Ἰταλίας, ἣ μὲν φρουρὰ ἀνεχώρησε, Τοῦρκοι δὲ ἐπετρό-
 20 πένον τὰς νήσους. Ἀθήνας μὲν, ὡς ἐπέπλευσε σφίσι, ὁ στό-
 λος, προσεχώρησε, καὶ ἡ Ἰμβρος ἐποίησε παραπλησίως, καὶ ἡ
 Θάσος ἐτι καὶ Σαμοθράκῃ, οὐ παλλῶ δὲ ἵστερον οἰχομένου
 τοῦ στόλου ἐς Ῥόδον, Ἰσμαήλης ὑπάρχου καταστάς ὑπὸ βα- P. 250

1. ὡς μὲν οὖν] cf. Hammer 2 p. 22. b.

2. ἀφικόμενον ἀσάνεω παρὰ βουσιλέως ἐπυνθάνετο δὲ καὶ παρ' ἀχμιάτew τοῦ τῆς πελοποννήσου ὑπάρχοντος ἐν κορήθῳ διατρίβοντος

Asanes ubi ad regem accessit, quid in Peloponneso evenisset, enarravit. percunctabatur quoque de Achmata Peloponnesi principe, quia eius frater decreverat manere in ea regione, quamvis hostilibus armis a fratre peteretur. continuo, eum donavit insulis in Aegaeo mari sitis, Lemno Imbra Thaso et Samothrace. has quidem donavit ante captum Byzantium. capto autem Byzantio Lesbi principatum, Lemnum et Aenum, defuncto Palamede, filius eius Dorius urbem occupavit. rex autem accedens hostili animo Aenum continuo in deditioem accepit, deditibus se illico iis qui in urbe erant. missus est et Ionnes Callipolis praefectus, ut insulas reciperet. Imbrus et Lemnus continuo deditioem fecerunt qua facta, continuo regis praesidia insulis imponebantur. postea cum audirent Turci classem, cuius dux foret cardinalis, ab Italia advenire, et etiam alia ab Italia expectaretur classis, praesidia ex insulis decedebant. Turci vero eas tutebantur. Lemnus, quamprimum classis ad eam appulisset, in ditionem venit. similiter Imbrus Thasus et Samothrace in ditionem acceptae sunt. nec multo post, cum ea classis attigisset Rhodum, Ismael praefectus regius adnavigans Imbrum et Lemnum recuperavit.

σιλέως ἄρτι, ἐπιπλεύσας τὴν τε Ἴμβρον καὶ Λήμνον παρεστή-
 σατο, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἄνδρας τῶν Ἰταλιῶν σπλλαβῶν ἀπέ-
 πεμψεν ὡς βασιλέα, οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἀπήχθησαν, διεχρή-
 σατο πάντας βασιλεύς, διατρίβων ἐν Φιλιπποπόλει. ὑπέξε-
 χῶρει γὰρ ἐκ τῶν βασιλείων διὰ τὸν λοιμὸν τότε ἐπιγινόμε- 5
 νον μέγαν. Θάσος δὲ καὶ Σαμοθράκη οὐ προσεχώρησαν,
 ἀγνωμοσύνη χρησάμεναι. καὶ ὡς οὐ πολλῷ ὕστερον Ζάγα-
 νος ἀπήλλαξέ τε Ἰσμαήλην καὶ κατέστη ἐς τὴν Καλλιούπολιν
 Β ἀρχὴν, ἐπιπλεύσας Σαμοθράκην τε καὶ Θάσον ἐξελὼν ἠνδρα-
 ποδίσατο. καὶ τούτους μὲν κατέκτισε βασιλεύς ἐς τὸ Βυζάν- 10
 τιον. τὰς δὲ νήσους, καὶ ὅσοι ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὄρέων διέφυ-
 γον μὴ ἀνδραποδισθῶσι . . . .

Ἀσάνης δὲ λαβὼν τὸν στρατὸν ὡς ἐσέβαλλεν ἐς τὴν Πε-
 λοπόννησον, καὶ Θωμᾶν περὶ Λεοντάριον ἐτρέψατό τε ὁ στρα-
 τὸς, καὶ σνιελύσας ἐπολιόρησε μὲν ἐπὶ βραχύ, πιεζόμενος 15
 δὲ ἀνεχώρει, αὐθις ἀνῆει παρὰ βασιλέα, ἐπικουρίας δεόμε-
 νος. ξυνηνέχθη δὲ καὶ μετὰ Ὀμάρῳ τοῦ Θεσσαλίου ὑπάρ-
 χον, στασιάζαντος διὰ διαφορὰν, ἀφικόμενον ἀναβῆναι τε
 παρὰ βασιλέα, καὶ οὐ πολλὰς ὕστερον ἡμέρας Ὀμάρῳ βασι- 20
 λέα ἀφελόμενον τὴν ἀρχὴν ἐπιτρέψαι Ζαγάνῳ τῷ τότε Καλ-
 20 λιουπόλεως ὑπάρχῳ. Ζαγάνῳ δὲ τούτῳ, ἄνδρσι εὐδοκμήσαντι
 ἐν τε ἄλλοις καὶ Μορεζίνην, τὸν ἐς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν

9. ἀρχων?

viros Italos qui in hac erant, captos ad regem transmisit; quos omnes,
 cum in conspectum regis adducti essent, interfecit. ea tempestate
 rex Philippopoli versabatur. nam regni sedem reliquerat propter
 pestem, quae in ea crudeliter grassabatur. Thasus autem et Samo-
 thrace se non dedidere imprudenter. nam cum haud multo post
 Zaganus abegisset Ismaelem, et declaratus esset praefectus Callipolis,
 navibus adveniens Samothracen et Thassum in dicionem redegit, eas-
 que penitus diripuit. incolas eorum Byzantium, ut ibi habitarent,
 traduxit. insulas vero, et quotquot confugerant in montes, ne cap-
 tivum abducerentur.

Asanes cum copiis ingressus est Peloponnesum, et Thomam iuxta
 Leontarium in fugam egit. ipse vero fugientem insecutus parumper
 obsedit. cum autem premeretur ab adversariis, discessit et ad regem
 reversus est, petiturus auxilium. fuit huic acris contentio cum Omare
 Thessaliae praefecto. cum autem studiis inter se graviter dissentirent,
 ipse ea dissensione motus ad regem profectus est. nec multo
 post rex Omarem se principatu abdicare coegit. eum autem princi-
 patum commisit Zagano, qui eo tempore Callipolis erat praefectus.
 Zaganus iste brevi ad maximam claritatem evasit, inter caetera quod

τὰ πρῶτα τῶν ληστῶν φερόμενον, ἐλόντι αὐτόν τε καὶ τὴν
 τριήρη, ἐγένετο αὐτῷ οὐχ ἥκιστά τε ἐν τούτῳ [ἐν τῷδε] εὐ-
 δοκιμῆσαι. οὗτος μὲν οὖν ὡς παρέλαβε τὴν Θεσσαλίαν καὶ
 Πελοπόννησον ὑπὸ βασιλέως, εἰσέβαλεν ἐς τὴν Ἀχαιῶν, καὶ
 ἀπανίστατο τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα ἐπιόντος τοῦ Ζαγάνου,
 ὡς ἐπολιόρκει τὴν ἀκρόπολιν. καὶ Ἰταλῶν οὓς μετεπέμψατο
 Θωμᾶς, παρῆσαν αὐτοῦ τιμωροῦντες τοῖς Ἕλλησιν, ἀπὸ Με-
 διολάνου παραγενόμενοι ἐς συμμαχίαν τοῖς Ἕλλησιν. οἱ μὲν V. 195
 οὖν Ἕλληνες παρασκευάσαντες τηλέβολον ἔβαιον τὴν ἀκρόπο- D
 λιν, οὐδὲν μέντοι διεπράττοντο, οὔτε τηλεβολιστοῦ παρόντος
 σφίσιν ἀγαθοῦ οὔτε παρασκευῆς ἐς τὴν πολιορκίαν. οἱ μὲν
 οὖν Ἀχαιοὶ ἄραντες ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς Ναύπακτον ἐνταῦθα
 διέτριβον, Θωμᾶς δ' ὁ ἡγεμὼν ἐπιὼν τὴν Λακωνικὴν κατε-
 στρέφετο καὶ Καλαμᾶτην πόλιν τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ. Μαντίνειαν
 ἐπολιόρκει, καὶ οὐδὲν αὐτῷ προσχώρει ἐς τὴν τῆς πόλεως αἵ-
 ρεσιν. προσβείων δὲ πέμπων ὡς βασιλέα ἐπειρῶτο τῆς βυσι-
 λέως γνώμης, εἰ εἰρήνην αὐτῷ ποιήσαιο. ἔνθα δὲ βασιλεὺς,
 ὡς ἀγγελία ἀφικνεῖτο αὐτῷ ἀπὸ τῆς Ἀσίας περὶ Χασάνεω
 τοῦ μακροῦ, ὄρωγιο μὲν ἐς σπουδᾶς τῆς ἡγεμονίᾳ τούτῳ, ὥστε P. 251
 ἐπὶ Χασάνῃ στρατεύεσθαι καὶ ἐπὶ Ἰσμαήλῃ τὸν Σινώπης
 ἡγεμόνα, ἐπιτηδεύει, ἔχοντα πρὸς Χασάνῃ τὸν μικρόν, ἐπηγ-
 γέλλετο δὲ σπουδᾶς ἐφ' ᾧ ἀπέγειν τὸν στρατὸν ἀπὸ τῶν βα-
 σιλέως ἀκροπόλεων, καὶ ἀποδοῦναι οἱ ὅσα ἀφείλετο τῶν πο-

etiam Moreziam, qui potentissimus in mari nostro erat pirata, cepit.
 hinc non modica viro illi accessit gloria. hic igitur Thessaliae prin-
 cipatu iuncto, et Peloponneso ab rege accepta, cum exercitu Achaïam
 hostiliter ingressus est, Graecorum autem exercitus accedente Zagano
 et arcem oppugnante dissiigit. Itali, quos accersiri iusserat Thomas,
 iam adierant eo loci, ut suppetias ferrent Graecis, profecti Mediolano
 ut subsidio venirent Graecis. Graeci paraverant bombardam, qua ur-
 bem feriebant, verum parum proficiabant: haud enim peritum habe-
 bant bombardarium, nec etiam alius machinarum apparatus sufficie-
 bat ad istam expugnationem. Graeci igitur moventes ab ista urbe
 profecti sunt Naupactum, atque hic se tenuere. Thomas cum exer-
 citu superveniens Laconiam subigebat et Calamatam Messenae urbem.
 Mantineam quoque obsidione circumvenit. nec tamen quicquam ea
 obsidio succedebat, ut urbe potiretur. interea misit Thomas lega-
 tionem ad regem, ut eius animum tentaret, velletne secum pacem
 componere. rex, cum eo tempore nuntiatum esset quid in Asia me-
 liretur Chasanes Longus, pacem dare haud abnuvit, ut posset liberius
 arma inferre Chasani et Ismaeli Sinopes principi, cui familiaritas cum
 Chasane intercesserat. caeterum rex his condicionibus pacem con-

λισμύτων, φόρον δὲ ἀπάγειν αὐτίκα ἐς τρισχιλίους σταιῆρας, παρῆναι δὲ ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν, ἐπὰν ἐς Κόρινθον παραγένηται τοῦ βασιλέως ὁ πρέσβυς. ταῦτα ὡς ἠγγέλθη τῷ ἡγεμόνι, παρεσκευάζετο ἵνα ἐς τὰ παραγγελόμενα ὑπὸ βασιλέως. ἐπειδὴ δὲ ἀγνωμοσύνη χρησαμένων τῶν ὑπῆρκῶν οὐκ εἶχε τοὺς χρυσίους ἀπαγαγεῖν, ἦν τε ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς Βμεγάλως τεθυμωμένος. τὴν μὲντοι ἐς Ἀσίαν ἔλασιν ἐπὶ Χασάνην ἀνεβάλλετο ἐς τὸ ἐπιὸν ἔτος, αὐτὸς δὲ ἐστέλλετο ἐπὶ 1460 Πελοπόννησον. ἐπεὶ δὲ ἐς Κόρινθον παρεγένετο ἐσβαλὼν, παρῆν Ἀσάνης ἀπὸ Δημητρίου τοῦ ἡγεμόνος, ἐπὶ τοὺς πολε- 10 μίους ἀπάξων τὸν βασιλέως στρατόν. ὡς δὲ ἐς Τεγέαν ἀφίκειτο, ἐνταῦθα τὸν μὲν Ἀσάνην ἐς φυλακὴν ἐποιήσαντο, καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων θεράποντας, καὶ ὅσοι αὐτῷ εἶποντο, δεσμίους ἔχοντες ἀπέλαυνον εἰς Σπάρτην. πρῶτα μὲν Μαχουμώτης ἔχων τοὺς τε ἵπποδρόμους μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ τῆς 15 Εὐρώπης σκράτευμα ἤλαυνε κατὰ κράτος ἐπὶ τὴν Σπάρτην. ἐνταῦθα ἀφικόμενος τὴν τε πόλιν αὐτίκα ποιησάμενος ὑπέ- C λαβεν ἐντὸς τὸν ἡγεμόνα. ὁ μὲν οὖν ἡγεμὼν ἀπὸ τῆς ἐς βασιλέω ἐλπίδος καταβληθεὶς ἐπολιορκεῖτο. καὶ ἔορμητο μὲν ὡς διὰ τὴν τῆς πόλεως ἀκρόπολιν ἀναθροόμενος. μετὰ δὲ, ὡς 20 ἐπύθετο ἐν φυλακῇ ὄντα τὸν γυναικὸς ἀδελφὸν Ἀσάνην ὑπὸ βασιλέως, ὑπεχώρει τῆς πόλεως, καὶ ἐς τὰ στρατόπεδον ἀφί-

venire posse respondit, si exercitus abduceret ab regis arcibus, si restitueret oppida quae ademisset, si illico tributū nomine numeraret tria milia staterum aureorum. adesse autem deberet intra dies viginti Corinthi, donec eo veniret regis legatus. haec ubi nuntiata sunt principi, pacis condiciones oblatas haud aspernatus est. cum autem admodum imprudenter in transversum agerentur principis subditi, factum est ut non posset regi pendere quemadmodum imperaverat tributum. hinc ira exardens rex expeditionem adversus Thomam sumpsit, et bellum contra Chasanem reiecit in futuram aetatem et contra Peloponnesum accingebatur. cum venisset Corinthum, aderat Asanes ab Demetrio principe, ducturus contra hostes regis exercitum. ubi pervenit Tegeam, Asanem in carcerem confecit: etiam fautores qui eum secuti fuerant, victos detinens, profectus est contra Spartam. primo quidem Machometes habens equites et Europaeum exercitum, summis viribus contra Spartam contendit. huc cum iam accessisset et urbem oppugnare occoepisset, sensit principem in ea esse. princeps autem spe, quam sibi in rege sitam putabat, deiectus, obsidebatur, et conabatur per urbis arcem ascendens evadere. ubi vero intellexit in carcere teneri uxoris suae fratrem Asanem, et in eam necessitatem ab rege esse detrusum, excessit urbe, et veniens in

κόμενος ἐς ὕψιν ἀφίκετο τῇ βασιλεῖ· καὶ αὐτὸν τε μεγάλως
 ἐτίμησε βασιλεὺς, καὶ παρεμυθεῖτο ὡς οὐδὲν ἀηδὲς ἑσαυδῆς
 ἔσοιτο διὰ ταῦτα, ἄλλην δὲ χώραν ἰκανὴν εὐδαίμονα ὑπέσχετο
 5 αὐτῷ ἀντὶ τῆς Σπάρτης. οὐδὲν μέντοι ἦτιον εἶχεν
 αὐτὸν ἐν φυλακῇ [ἐποίησατο]. ἐπὶ τε μὲν οὖν τὴν Σπάρτην,
 ἐς τὴν ὑπώρειαν τοῦ Ταγγέτον, οἰκεῖται πόλις Ἑλληνικὴ εὐ-
 10 δαίμων, διέχει δὲ ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς πόλεως καὶ τοῦ Βυρῶατο
 σταδίουσ ὡσεὶ ὀκτωκαίδεκα. ταύτην μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς προ-
 σπαρειλήφει, φρουρὰν τε ἔφαινεν ἐν τῇ μητροπόλει, καὶ ἄρ-
 15 χοντα ἐπέστησε Χαζάνην τὸν Ζενεβίσαν, Μαχουμούτω θερά-
 πουτα. αὐτὸς δὲ ἐλαύνων ἐπὶ Καστροῖν πόλιν, διέχουσαν
 ἀμφὶ τὰ ἐγδοήκοντα στάδια ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἐπολιόρκει
 ταύτην· οἱ γὰρ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες φραζάμενοι ἐν ὄχρῳ
 20 ὡ πᾶν, καὶ θαροῦντες τῇ χαλεπότητι τοῦ χωρίου, παρε-
 σκευάζοντο ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιόντας ἀφ' οὗ πολεμεῖν, τὸν βα-
 σιλέως στρατὸν. οἱ μὲν οὖν νεήλυδες, ὡς ἐσημαίνετο αὐτοῖς
 ἢ προσβολή, προσέβαλλόν τε αὐτίκῃ, καὶ τὸ ἐκτὸς τείχος
 25 ὑπερεβάλλοντο, καὶ τοὺς τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἠδραπο-
 δίσαντο, ἐξελόντες τὸ χωρίον τοῦτο. ἐλόντες δὲ τὴν πόλιν
 ἀνήσαν ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, μετέωρόν τε οὖσαν καὶ ἀνέχου-
 σαν ἐς ἕψος ὡσεὶ σταδίουσ τέσσαρας. ἡ δὲ ἀνοδος στενὴ τε
 ἦν καὶ χαλεπὴ ἀναβῆναι τῇ τε δυσχωρίᾳ καὶ προσάιτης· καὶ

11. Καστροῖν Hammer 2 p. 41 i.

castra prodiit in regis conspectum. rex advenientem magnifice tractavit et plurimum honoravit. praeterea eum consolatus est, ut bonum animum gereret: se nolle delictorum poenas exigere. promittebat se ei daturum opulentam regionem aliam, nullius rei egentem, pro Sparta. attamen eum in custodia asservans detinuit. supra Spartam in radice Taygeti sita est urbs Graeca, opibus florens. distat a Palaeopoli et ab Eurota stadiis ferme decem et octo. hanc rex in dicionem accepit, et praesidium metropoli imposuit, eique principem dedit Chazanem Zenebisam, Machunetis ministrum. hinc profectus est Castriam urbem, quae remota est a praedicta urbe stadiis octoginta, eamque oppugnabat. nam viri pariter et mulieres cum essent inclusi in loco munitissimo, confidentes locorum difficultati, parabant sese ut resisterent exercitui regis aduenti. at peregrini, ubi signum irruptioni datum est, confestim aggressi sunt urbem; et superantes murum exteriorum, viros pariter et mulieres ceperunt, locumque in quo fuerant destruxerunt. urbe capta perrexerunt contra arcem, quae admodum excelsa erat: nam altitudo eius complectebatur circiter quattuor stadia. ascensus autem erat arduus et superatu difficilis: ad loci difficultatem accedebat acclivitas et inaequalitas. praeterea in

ἀνώμαλος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ διακωλύοντων τῶν ἀνδρῶν χα-
 λεπὰ ἦν ὑπερβῆναι καὶ ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀρικήσθαι. ἐνταῦθα
 ἐβίαζον τὴν ἄνοδον, ἀλλήλους ὑπερβαίνοντες. πολλοὶ δὲ ἐς τὴν
 ἄνοδον ταύτην φορᾷ ὑποφερόμενοι ὑπ' ἀλλήλων βίῃ ἐς τὸν
 Β κρημνὸν ἐγένοντο, καὶ ἀπώλοντο τῶν νεηλίδων ὡς πλείστοι. οἱ δ'
 δὲ ἄλλοι ὑπερέβησαν καὶ ἐγένοντο ἐν τῇ ἀκρόπολει καὶ προσέ-
 βαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνας χρόνον ἤδη πολὺν μαχόμενοι οὐκ
 ἠδύνατο οἱ ἀμύνεσθαι πρὸς ἄλλους καὶ ἄλλους τῶν βυσι-
 λέως. ἀπεῖπον δὲ, προσώκησαν δὲ ἐς ὁμολογίαν τῷ βυσι-
 λεῖ. τούτους μὲν οὖν, ὡς τὴν ἀκρόπολιν παρέλαβε, πάντας 10
 ἀπαγαγὼν εἰς ἓνα χῶρον κατέσφαξε, γενομένους τοὺς σύμπαν-
 τας ἐς τριακοσίους, καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν τῇ ὑστεριᾷ χω-
 ρις ἔτεμε τὸ σῶμα ποιησόμενον. ἐντεῦθεν ἤλυνε διὰ Λιον-
 ταρίου τῆς πόλεως, καὶ στρατοπεδευσάμενος, ὡς ἐπυνθάνετο
 πάντας εἰσενεγκαμένους γυναικῆς τε καὶ παῖδας καὶ αὐτοὺς 15
 C ἐς ἔρμυρην τινα πόλιν Καρδικίην καλουμένην, αὐτίκα ἐπει-
 σπασὼν ἐστρατοπεδεύετο. καὶ τῇ ὑστεριᾷ προσέβαλλε μὲν
 ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἐτειχομάχει σὺν τοῖς νεηλῦσι,
 τοὺς δὲ ἀζάπιδας ἐκέλευε κατὰ τοῦτο τῆς πόλεως προ-
 σβάλλειν ἢ βᾶσιμα ἢ αὐτοὺς ὑπερβῆναι. καὶ οἱ μὲν ἀζάπι- 20
 δες εἰσπεσόντες αὐτίκα ὑπερέβησαν τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐτρέ-
 ψαντο, φερόμενοι δὲ ἅμα αὐτοῖς εἰσέβαλλον ἐς τὴν πόλιν, καὶ

8. ἀλλήλους καὶ ἄλλους P 16. ἐς om P

arcem ascendere difficile erat propter eos qui aditu advenientes pro-
 hibebant. verum regii milites violenter aggrediebantur iter, cum alius
 alium praevenire cuperet. plurimi in isto ascensu, cum alii in alios
 inciderent, per praecepsolvebantur, et peregrini complures ibi cade-
 bant. reliqui tamen victa itineris difficultate subierant ad arcem, et
 in eam impetum dedere. Graeci, quod tempore longo pugnassent,
 non amplius regis militibus, cum novi et recentes usque succederent,
 resistere potuerunt. fatigati igitur deditere se regi. hos omnes, ubi
 primum arcem occupavit, in unum locum contractos occidit. numero
 autem erant trecenti. ducem horum die postero in duas secuit par-
 tes. hinc profectionem instituit per Leontarium; et castris positis,
 cum accepisset quod uxores et liberos collocassent in urbem quan-
 dam munitam nomine Cardiceam, confestim eo pergens ibi ca-
 strametatus est. die postero urbem oppugnare statuebat ab ar-
 ce, murumque una cum peregrinis proruere volebat. Azapides ius-
 sit irruptionem facere eo loci ubi palatium regium est, et inde
 in hostem descendere. Azapides confestim, ut imperatum erat,
 irrupentes Graecos vicerunt, et in fugam abire compulerunt. in-
 terim reliqui una cum praedictis ingrediebantur in urbem. et tru-

ἐφόνεον ἀφειδέστατα, παραγγείλαντος, καὶ ἄνδρας καὶ γυναικας καὶ ὑποζύγια καὶ κτήνη, οὐδενὸς φειδόμενοι. αὐτίκα καὶ οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει παρέδωκαν σφᾶς, ἐς ὁμολογίαν χωρήσαντες. Μποχάλης δ' ἦν ὁ τῆς πόλεως ἄρχων, καὶ οἱ προσήκοντες αὐτῷ. ἐνταῦθα κήρυγμα ποιησάμενος ὁ βασιλεὺς ἐς τὸ στρατόπεδον, ἀνδράποδον ὅστις ἀπῆγετο, ἂν μὴ αὐτίκα ἤκη ἄγων, τὸ μὲν ἀνδράποδον κλεύσει ἀνε- D
 λειν τὸν δεσπότην, μετὰ δὲ ἀναιρήσει καὶ τὸ ἀνδράπο-
 δον. μετὰ δὲ ταῦτα οὐδὲν σπανιώτερον ἦν ἐν τῷ στρατο-
 10 πέδῳ ἀνδραπόδων τῶν τῆς πόλεως ταύτης· συναπῆχθησαν γὰρ ἐς χιλίους μάλιστα καὶ διακοσίους. τούτους δὲ σύμπαντας ἀπάγων ἐς ἓνα χώρον αὐτοῦ ταύτη διεχρήσατο, ὥστε μηδένα τῶν τῆς πόλεως Λεονταρίου προσόντων λειφθῆναι, μήτε ἄνδρα μήτε γυναῖκα. ἐπυθόμην δὲ μετὰ ταῦτα τῶν
 15 περιοίκων γενέσθαι τὰ σώματα ἀμφὶ τὰ ἑξακισχίλια, ὑποζύγια δὲ πολλαπλάσια, ταῦτα γενόμενα ὑπὸ βασιλείως ὡς ἐπυθάνετο καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου, αὐτίκα προσε- P. 253
 χώρησεν ὑπὸ δέους, πρέσβεις πέμποντα ὡς βασιλέα, ἄλλα τε καὶ Σαλβάριον καὶ Ἀρκαδίαν, ἐπίνειον τῆς ταύτης χώρας, πρὸς
 20 τῇ Πύλῳ ἠκμημένη, πόλις ἐχυρωτάτη. τούτους μὲν ὡς παρῆλαβε βασιλεὺς, τοῖν πολέοιν τοὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ἐς φυλακὴν ἐποίησατο σύμπαντας, ἐς μυρίους μάλιστα συναθροισθέντας, καὶ ὄρημητο μὲν ὡς ἀποκτενῶν, μετὰ δὲ ἐπεμ-

cidabant, nemini parcentes, viros mulieres iumenta et pecora. etiam hi qui arcem tenebant, continuo deditioem fecerunt. Bo-Bochales autem cum suis propinquis urbem istam regebat. rex illico per praeconem in castris edici iubet, si quis mancipium abduxerit, si non illico accedat id secum adducens, mancipium dominum interficiat; postea interficiatur et mancipium. hoc edicto promulgato, nihil rarius erat in castris quam mancipia urbis istius. abducta erant inde mancipia mille et trecenta. haec iussit in unum locum congregari et omnia necari. atque adeo in mancipia saevitum est ut nullus Leontarii civis relictus sit, neque vir neque mulier. audivi postmodum ex finitimis cadavera hominum fuisse circiter sex milia, et iumenta plurima. cum caeterae Peloponnesi urbes hoc crudele regis factum accepissent, confestim metu in potestatem regis concessere, mittentes legatos ad regem. inter caetera Salvarium Arcadiae, navale eius regionis, ex adverso Pyli situm, urbs munitissima, se regi tradidit. urbem hanc ubi suscepit rex, viros et mulieres civitatis in carcerem misit. hi congregati, seu in unam summam collecti, erant decem milia, quos se interfecturum rex simulabat. tandem eos transportavit in Byzantii regionem, ut in Byzantii suburbanis degerent. ducem sive principem De-

πεν ἐς τὴν Βυζαντίου χώραν ἐς τὰ προκίστεια ὡς οἰκήσοντας.
 τὸν δὲ ἡγεμόνα Δημήτριον περιῆγεν ἐνταῦθα, ἕχρι προσόδου
 V. 197 περιελαύνων. ἔπεμπε δέ, συναινούντος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡγεμό-
 νος, Ἰησοῦν τὸν Ἰσαακίου πυραληφόμενον τε τὴν Ἐπίδαυρον
 καὶ ἄξοντα τὴν τε ἡγεμόνος γυναῖκα καὶ θυγατέρα, ἣν ἔφα- 5
 B σκεν ἀγαγέσθαι ἐς γυναῖκα ἐαντιῶ βασιλεύς. ἔπεμπε τε καὶ
 ἄρχοντα τῶν ἐαυτοῦ ὁ ἡγεμιῶν τῶν Ἑλλήνων, πείσοντα μὲν
 τοὺς ἐν τῇ Ἐπίδαυρῳ παραδιδόναι τὴν πόλιν, καὶ τὴν γυναῖκα
 αὐτοῦ ἀπάξοντα καὶ τὴν θυγατέρα. Ἰησοῦς μὲν παραλαβὼν
 τοὺς Ἕλληνας ἤλαυνεν ἐς Ἐπίδαυρον· ὡς δὲ ἀφίκετο ἐπὶ 10
 τὴν πόλιν, ἐνταῦθα ὁ τῆς πόλεως ἄρχων, ἐναγόντων ἅμα καὶ
 τῶν ἐν τῇ πόλει, ἀφίστη ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος, καὶ οὐκ ἔβη παρ'
 αὐτῷ δίδοναι τὴν πόλιν. τὴν μέντοι ἡγεμόνος Ἑλλήνων γυ-
 ναϊκά τε ἅμα καὶ θυγατέρα ἐπέστρεψεν ἐξιέναι, καὶ ταύτας
 μέντοι, ὡς ἐξῆλθον τῆς πόλεως, παραλαβόντες ἤλαυνον ἐς τὸ 15
 στρατόπεδον. βασιλεύς δὲ πυθόμενος, ὡς ἕκαστα ἐγένετο τὰ
 C περὶ Ἐπίδαυρον, τὴν μὲν γυναῖκα τοῦ ἡγεμόνος καὶ θυγα-
 τέρα ἐκ τῆς Πελοποννήσου εὐθὺ Βοιωτίας ὑπάγειν ἐκέλευσεν,
 ἐπιστήσας εὐνοῦχον τῇ θυγατρὶ τοῦ ἡγεμόνος· μετὰ δὲ ταῦτα,
 οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα ὑπάγειν ἔξω Πε- 20
 λοποννήσου ἐπέταξε παρὰ τὴν γυναῖκα. αὐτὸς δὲ ἤλαυνε μὲν
 αὐτίκα, μετὰ τὴν Ευρυδικῆς αἵρεσιν, ἐπὶ τὰς Θύενσιῶν πό-
 λεις, καὶ Κορώνην ἀφίκετο ὀψόμενος. καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα
 εἶχε· Ζάγανος δὲ ὁ τῆς Πελοποννήσου ὑπαρχος, ὡς τὴν τε

ταύτης προσετίθει οὐκ ἴσως ἰαχύνει πικρὰ ἰπὸν ἰπὸν
 metrium circumduxit viactum, donec eum iterum ad colloquium ad-
 mitteret. eodem principe monente misit rex Iosuen Isaaci filium, ut
 reciperet Epidaurum, et principis uxorem et filiam, quam rex se uxo-
 rem ducturum dicebat, secum inde adduceret. Graecorum princeps
 de suis ducem misit, qui persuaderet Epidauri incolis ut urbem tra-
 derent regi et paterentur principis tum uxorem tum filiam inde ab-
 duci. Iosue cum Graecorum robore profectus est Epidaurum. cum
 venisset ad urbem, civitatis iudex, suadentibus id et aliis civibus, de-
 ficit a principe; nec in se esse situm respondit ut urbem regi tra-
 deret. verum Graecorum principis cum uxorem tum filiam passus est
 exire urbe. has, ubi egressae erant, accipientes rediere in castra.
 rex ubi intellexit ut singula circa Epidaurum accidissent, principis
 uxorem et filiam ex Peloponneso recta in Boeotiam subduci iussit,
 addito in custodiam virginis eunucho. nec multo post etiam princi-
 pem ab Peloponneso ad uxorem pergere iubet rex illico capta Car-
 dicea profectus est contra Venetorum urbes. venitque visurus Coro-
 nam. Zaganus Peloponnesi praefectus, cui mandatum erat ut in dedi-

Αχαΐαν ἐπέετραπτο καταστρέφεισθαι καὶ Ἡλίδος τὴν πλείονα
 χώραν καὶ τὴν ταύτη μεσόγειον, παραλαβὼν τὸ Θεσσαλίας
 στρατεύματα καὶ ἵπποδρόμους τοῦ βασιλέως, τὴν τε Καλαβρί-
 των πόλιν ὑπηγάγετο, παραδόντος Λόζα ἄρχοντος, τῶν ἐν D
 5 τοῖς Ἀλβανοῖς ἐπιφανῶν τὰ πρῶτα φερομένου. καὶ αὐτὸς
 μὲν αὐτίκα προσεχώρησε καὶ οἱ προσήκοντες, τῷ Ζαγάνῳ
 παραδόντες τὴν πόλιν· οὓς ἕμπαντας τούτους ὑστερον βα-
 σιλέως ἐπιτάξαντος διεχρήσατο. ἐλαίνων δὲ ἐπὶ Γρεβενὸν
 ὄχυρὰν πόλιν, ταύτην μὲν προσέβαλλέ τε, καὶ ἐξεκρούσθη τῇ
 10 χαλεπότητι τοῦ χωρίου. ἀπόπειραν δὲ ποιούμενος τῶν ἄλλων
 χωρίων, Σανταμέριον πόλιν, ἐς ἣν ὡς πλείστοι τῶν ταύτη
 περιοίκων ὄλβιοι κατέθεντο τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην εὐδαι-
 μονίαν, ὡς αὐτὸν ἐνταῦθα ἀφικόμενοι διεσώζοντο, προσφέρον-
 τες λόγους τῷ Ζαγάνῳ περὶ ξυμβιβάσεως, σπονδὰς τε ἐποι- P. 254
 15 οῦντο καὶ τὴν ἀκρόπολιν παρεδίδοσαν. ταύτην δὲ ὡς παρέ-
 λαβε, δόλῳ ἐξαπατήσας, τῇ ὑστεραία μένοντων τῶν ἐν τῇ πό-
 λει κατὰ χώραν ἐπαφίει τὸν στρατὸν ἠνδραποδίσασα, καὶ
 πολλοὺς αὐτοῦ ταύτη διέφθειρε. ταῦτα ὡς ἠγγέλλετο καὶ ἐς
 τὰς ἄλλας πόλεις, ὡς οὐδὲν σφίσις ἔτι ἔμπεδον εἶη τῶν πρὸς
 20 βασιλέα πραγμάτων, ὠρμητο ἀμύνεσθαι ὡς ἕκαστοι ἐν ταῖς
 ἑαυτῶν πόλεσι, καὶ οὐδὲν ἔτι τῶν πολισμάτων ἤθελε προ-
 σχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν Ζάγανος οὕτω πράξας τὰ μὲν τοῦ Σαν-

2. ταύτην?

20. ἕκαστα P

tionem regis redigeret Achaïam et Elidis regionem plurimam, necnon
 mediterranea Elidis, accipiens Thessaliae exercitum et regium equi-
 tatum, subingavit Calauritam urbem, quam tradebat Doxas, qui inter
 Albanos facile primas ferebat. ipse cum necessariis suis continuo in
 dicionem regis concessit, Zagano urbem dedens. omnes tamen hos
 deinceps, cum sic imperaret rex, trucidavit. postea profectus est
 contra Grebenum urbem munitissimam, et hanc oppugnare instituit:
 verum loci difficultate impeditus eam expugnare nequivit. tentabat
 deinde et reliquas Albanorum urbes, inter quas et Santamariam; in
 quam urbem plurimi regionis eius opulenti divitias et opes contule-
 rant, et ibi servabantur. evocantes autem Zaganum ad colloquium
 foedus pepigerunt, et eidem arcem dederunt. hac accepta, dolo
 circumvenit omnes: nam immisso exercitu omnes cepit et in manci-
 piorum condicionem traduxit; plurimos eorum etiam occidit. haec
 ubi fama pertulit ad caeteras Albanorum urbes, nullam amplius spem
 salutis sibi in rege cernebant. quapropter singuli in suis urbibus
 hosti resistere parabant, nec ullum amplius oppidulum deditionem
 facere volebat. et Zaganus quidem cum talia faceret, maximam ca-
 lamitatem Santamariae inexit. caeterum non multo post et ipse suo

ταμερίον, ἐδυτύχησεν οὐ πολλῶ ὕστερον καὶ ἀπέβαλε τὴν
 Β ἀρχήν. βασιλεὺς μὲν δὴ ἀπὸ Κορώνης ἐς Πύλον ἀφικόμε-
 νος ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύετο, ἥπερ καὶ ὁ Θωμαῆς σὺν τῇ
 νηί· ἐς ἣν ἐμβὰς καὶ ἀναγόμενος ἐκαρᾶδόκει ἢ χωρήσει τὰ
 Πελοποννήσου πράγματα. τούτῳ μὲν ἐπιπλέουσαι νῆες τῶν 5
 Οὐνετιῶν προηγόρευον ἐντεῦθεν ἀπαλλάττεσθαι, μηδὲ ἐναν-
 τίων βασιλέως ἀνέχειν ἐπὶ τοῦ σφετέρου λιμένος. οὗτος μὲν,
 ὡς βασιλεὺς ἐστρατοπεδεύετο, ἀπηλλάττετο ἀναγόμενος ἐς τὸ
 πέλαγος· οἱ δὲ Οὐνετιῶν πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐνταῦθα παρὰ
 βασιλέα τὰς τε σπονδὰς ἐπεκύρουν σφίσι καὶ τὴν ξενίαν τε 10
 V. 198 καὶ εὐνοίαν ἐνεδείκνυντο βασιλεῖ. οἱ μὲν οὖν ἵπποδρομοὶ
 C ὅμως ἐς τὴν Πύλον ἐπιδραμόντες τινὰς οὐκ ὀλίγους ἐνταῦθα
 τῶν ταύτῃ Ἀλβανῶν τῶν περιοίκων ἐλόντες διέφθειρον. ἐλά-
 σαντος δὲ ἵππῳ τοῦ βασιλέως ἐπὶ Μεθώνην καὶ θεασαμένον,
 τινὲς τῶν τῆς πόλεως ἐπέξῃλθον ὡς ἐπὶ σπονδαῖς, καὶ τινες 15
 αὐτῶν διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν βασιλέως. βασιλεὺς δὲ ἀπὸ
 Πύλου συσκευασάμενος τὸν μέντοι Ἑλλήνων ἡγεμόνα ἐκέλευε
 τὴν μεσόγαιον ὑπάγοντα εὐθὺ Βοιωτίας ἐλαύνειν, ὡς πρότε-
 ρόν μοι δεδήλωται· αὐτὸς δὲ ἐπὶ Ἀχαΐδος γενόμενος, καὶ
 τὰ ταύτῃ χωρία παραλαβὼν παραδόντων τῶν ἀρχόντων, πα- 20
 D ρεγένετο ἐς Ἀχαΐαν, περιάγων καὶ Ἀσάνη τὸν τοῦ ἡγεμόνος
 γυναικὸς ἀδελφόν. ἐνταῦθα δὲ ἀφικόμενος, ὡς ἐπύθετο τὰ

officio excidit. rex interea Corona relicta profectus est Pylum, et ibi castra ponebat. aderat ibidem et Thomas cum navi; quam conscendens solvebat, expectaturus quonam res Peloponnesi essent evasurae. huc cum appulissent naves Venetorum, edixerunt ut hinc decederet, nec in ipsorum portu resistere regi institueret. illic quidem, ubi castrametatum esse audierat regem, abibat, committens pelago navem. Venetorum autem legati accedentes huc ad regem foedera inita confirmarunt, et hospitalitatem benevolentiamque maximam regi exhibebant. nihilominus tamen regii equites incursionem in Pylum facientes haud paucos Albanos, qui in ea regione agebant, ceperunt, et finitimos necaverunt. equitatus regis deinde pergebat Methonam, ut videret quinam urbe essent egressi, ut se dederent regi. verum quidam ab equitibus perempti sunt. rex collectis omnibus Pylo decedens, Graecorum principem Demetrium recta in Boeotiam procedere iussit, ut in dicionem redigeret mediterraneam, quae ibi est, regionem, sicuti supra docuimus. ipse vero cum haereret in Achaiae regione, loca quae ibi erant in dicionem accipiens, deditibus sese principibus, venit in Achaiam, vehens secum Asanem, uxoris quam princeps habebat fratrem. huc veniens accepit miserabilem calamitatem, quae contigisset Santamariae. graviter ea audita succensuit Zagano: nam me-

- περὶ Σανταμερίον γεγόμενα, ἐχαλέπαινε τῷ Ζαγάνῳ καὶ ἤχθητο, ὅτι διὰ τὴν ἐκείνου παράβασιν ἐς τοὺς Ἕλληνας χαλεπῶς ἂν αὐτῷ προσχωρήσεις τὰ λοιπὰ τῶν πολισμάτων. κήρυγμα δὲ ἐποιεῖτο ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὥστε ἀφιέναι τὰ ἀπὸ
- 5 Σανταμερίον ἀνδράποδα. ἐνταῦθα ὅσα ἦν ἠλευθεροῦντο, τὰ μέντοι πλείω ἔφθησαν διαβάντα ἐς τὴν Αἰτωλίαν ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας· Ζάγανος δὲ τὰ πλείω διεβίβασεν ἀπαγόμενος οἴκαδε. τὴν μὲν οὖν Γρεβενοῦ πόλιν πέμψας Ἰησοῦν τῶν Σκοπίων ὑπαρχον, παρεστήσατο· καὶ τούτων τὴν τρίτην μοῖραν
- 10 ἀνδραποδισάμενος, καὶ ἐπιλεξάμενος εἴ τι καλὸν ἦν ἀνδράποδον P. 255 ἐν τῇ πόλει, ἀφαιρεῖτο. καὶ πρότερον μὲν ὁ τῆς Πατρῶν πόλεως ἄρχων Ἰσακάλης τούνομα παρεστήσατο ἔνια τῶν περιοίκων αὐτοῦ πολισμάτων. οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ἤσθοντο βασιλέα καταστρεψάμενον τὴν μεσόγειον καὶ διαφθείραντα ἄνδρας
- 15 ὡς πλείστους τῶν πόλεων, ὥρμητο μὲν αὐτὸς τις ἕκαστος φθῆναι βουλόμενος παραδοῦναι σφᾶς, πρὶν ἢ ἀφικόμενον τὸν βασιλέα ἐξελεῖν σφᾶς, τὰ μὲν ἀνδραποδισάμενον, τὰ δὲ καὶ ἐπισφάξαντα. οἱ δὲ Τοῦρκοι παρελάμβανον μὲν τὰς πόλεις, ἀπρικοὶ μὲν οὖν, ἐπιλεγόμενοι δὲ τὰ κάλλιστα τῶν πόλεων
- 20 ἀνδράποδα ἀφηροῦντο. καὶ τὰ μὲν αὐτοὶ ἠνδραποδίζοντο, B τὰ μικρὰ τῶν πολισμάτων, τὰ δὲ μεγάλα παρελάμβανον, ἐπιλεγόμενοι τὰ κάλλιστα τῶν πόλεων σφίσιν. ὡς δὲ λύκοι ἐπὶ

4. ἐφιέναι P

rito indignabatur, siquidem propter errorem sive crudelitatem Zaganus in Graecos reliquae urbes cunctabantur ad deditioem spectare. iussit igitur rex per praeconem in castris edici ut mancipia Santamariae conquirentur. omnia quae in castris reperiebantur, libertatem pristinam recipiebant. plurima, antequam id fieret, transcenderant ab Achaia in Aetoliam. Zaganus quoque plurimos captivos in mancipiorum numerum relatos domum transmiserat. urbem dehinc Grebenum, misso Iosue Scopiorum praeside, cepit; et tertiam hominum, qui in ea urbe erant, partem ad mancipiorum miserabilem fortunam deduxit. hinc ipse eligens pulcherrimum quodque mancipium, ea auferebat. etiam antequam haec evenirent, Patrarum praefectus nomine Isocales oppidula quaedam finitima subegerat. nam Graeci ubi intellexerunt regem populari mediterraneam regionem et necare plurimos, ibi tum singulae civitates contendebant summis studiis ut se traderent regi, priusquam ipse adveniens urbes dirueret, quasdam in mancipiorum numerum redigeret, et alios leto daret. Turci igitur urbes susceperunt, et eligentes pulcherrima mancipia, quae in iis erant et vocantur Apsici, sibi conservabant urbes quidem minores foede diripiebant, at maiores in ditionem accipiebant, eligentes sibi ea

πρόβατα νομέων ἔρημα ἐσβαλόντες αὐταρκῶς οὐδέποτε κορέν-
 νονται τοῦ φόνου, ἐλείνωσ δὲ πάσχουσιν ἀπὸ τῶν θηρίων
 τούτων τῶν λύκων, οὕτω δὴ καὶ ἡ Πελοπόννησος ἐν τῷ τοιῦ-
 δε κάκιστα ἀπόλλυτο, διαφθειρομένη ὑπὸ τῶν βυσιλέως ἀν-
 δρῶν, οἰκτρότατα ἄλλων ἄλλη ἀπολλυμένων. βασιλεὺς μὲν 5
 οὖν ὑφικόμενος ἐς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας ἐστρατοπεδεύετο, τὸ
 C τε Καστριμένον πόλισμα προσεχώρησεν αὐτῷ. καὶ πρὸς Σαλ-
 μενίην πέμπων κήρυκα ἐκέλευεν αὐτοὺς παραδοῦναι τὴν πό-
 λιν. οἱ δὲ οὐκ ἔφασαν ἐκόντες εἶναι σφᾶς παριδοῦναι, εἰ-
 δότες ὡς ὅμοια πείσονται τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσι. ταῦτα μὲν ὡς 10
 ἀνήχθη ἐς βασιλέα, σοσκευσάμενος τῇ ὑστεραίᾳ ἀφίκετο ἐπὶ
 τὴν Σαλμενίην. ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη ἐν ἄκμῃ, καθήκουσα
 ἀπὸ ὄρεων ὑψηλοτάτων, ἐρυμνὴ μὲν ἐς τὰ μάλιστα, ἀκρόπο-
 λισ δ' ἀνέχει ἐπὶ πολὺ τοῦ κρημνοῦ ἀνατείνουσα. ἐς ταύτην
 τῶν περιοίκων Ἑλλήνων τε καὶ Ἀλβανῶν οἱ πλεῖστοι διασω- 15
 ζοντες αὐτοὶ τε καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία. βασιλεὺς οὖν
 ὡς ἐπέλασεν, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλοις τε παίων τὸ
 D τεῖχος τῆς πόλεως, ἐρυμνὸν ὃν καὶ αὐτὸ πᾶνν. καὶ οἱ νεή-
 V. 199 λυδες προσέβαλλον μὲν ἐγγύτατα τοῦ τεύχους, καὶ ἐπειρῶντο
 καὶ ἄλλη ἢ προεχώρει. οὐ μέντοι προεχώρει αὐτοῖς οὔτε ἡ 20
 τῆς πόλεως αἴρεσις οὔτε τ' ἄλλα ἀξίως τῆς παρασκευῆς. τη-
 λεβολίοις μέντοι ἐτίρωσκον οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν τῇ πόλει.

12. ἀκτῆ? 14. ἂν ἔχει P

quae in urbibus erant pulcherrima. quemadmodum in oves a pa-
 storibus desertas irruunt lupi, nec caede unquam satiantur, verum
 misere luporum saevitia oves pereunt, sic ea tempestate Pelo-
 ponnesus crudelissime interibat, vastata et corrupta ab regiis mi-
 litibus, cum alii alibi miserandum in modum occumberent. rex cum
 advenisset Patras Achaiae, castra communivit et Castrimenum urbem
 in deditionem accepit. misit quoque praekonem ad Salmenicam, qui
 iuberet eos urbem dedere. verum hi responderunt se nondum satis
 paratos esse ut deditionem facerent. scire enim se, si deditionem
 facerent, se idem quod accidisset reliquis Graecis passuros. haec ut
 relata sunt ad regem, postero die omnibus collectis venit Salmeni-
 cam. urbs haec sita est in cacumine montium excelsorum, locique
 natura est munitissima. arx praeterea urbis exaedificata est in praeci-
 pitio montis, erigens se supra urbem. in hac servabantur, putan-
 tes se tutos fore ab imminente discrimine, finitimorum Graecorum et
 Albanorum plurimi cum uxoribus et liberis. rex ubi ad eam urbem
 accessit, bombardas expediri iussit, quibus murum, qui firmissimus
 erat nec bombardis cedebat, quassavit. tandem in aliis locis pericu-
 lum fecit, si quid promovere posset. quamvis tamen omnia tentaret,
 urbem capere nequibat, nec quicquam tanto apparatu dignum efficie-

ἡμέρας δὲ ἑπτὰ πολιορκῶν, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ κατα-
σχόντων τῶν νεηλῦδων, οὐ πολλῶ ὕστερον οἱ ἐν τῇ πόλει ἐν
ἀπόρῃ καθεστηκότες, ὡς δίδει συνείχοντο ἀπαύστῳ, παρέδω-
καν σφᾶς τῷ βασιλεῖ. τούτους μὲν, ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους
5 ὄντας, ἐς ἀνδράποδα διελόμενος τοῖς ἀρίστοις κατὰ τὸ στρα-
τόπεδον, ἐπιλεξάμενος παῖδας ὡσεὶ ἑννακοσίους εἰς τοὺς νεη- P. 256
λυδας, τοὺς ἄλλους ἀπέδοτο ἐν τῇ ἀγορᾷ. ὁ μέντοι ἐν τῇ
ἀκροπόλει τῶν Ἑλλήνων (Παλαιολόγος ἦν τοῦνομα) λόγους τε
ἔτοιεῖτο ἐφ' ᾧ παραδοίῃ τὴν ἀκρόπολιν, ἂν μέντοι συσκευα-
10 σάμενος σταθμὸν ἓνα ἀπιὼν στρατοπεδεύοιτο. βασιλεὺς δὲ
προσιετό τε τοὺς λόγους, καὶ ὁμήρους λαβὼν ἀπανέστη ἐν-
τεῦθεν, κατιῶν δὲ ἐς τὸ Αἴγιον ἐστρατοπεδεύετο, καταλιπὼν
αὐτοῦ Χαμουζᾶν τὸν Πελοποννήσου τε καὶ Θεσσαλίας ὑπαρ-
χον· τοῦτον γὰρ ἐπιστήσας ἀφείλετο τὴν ἀρχὴν Ζαγάνου διὰ
15 τὴν Σανταμαρίου ἀποτυχίαν. οὗτος μέντοι ὡς κατελέλειπτο
αὐτοῦ ἐφ' ᾧ παραλαβεῖν τὴν πόλιν, διέτριβε τῇ ὕστεραίᾳ. B
καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες ἀπόπειραν ποιοῦμενοι ἐξελίπον τινες τῶν
ἐν τῇ ἀκροπόλει, ὥστε ἀπιέναι ἀποφερομένους τὰ ἔπιπλα
σφῶν ἐς τὴν ἀντίπεραν τῆς Πελοποννήσου ἠπειρον, οἱ διε-
20 νοοῦντο διαβῆναι ἐπὶ τοὺς Οὐνετεούς· ἐς τοῦτο γὰρ σφίσι
ἐπεποιήντο αἱ σπονδαί. τούτους μέντοι ἐξιόντας ἐκ τῆς πό-

11. ἐπανέστη P

bat. bombardarii interim haud paucos oppidanos vulnerabant globulis. cum autem urbem diebus septem obsidione urgeret, et peregrini milites aquam fluminis, unde obsessi aquam hauriebant, obtinuissent, non multo post siti expugnati oppidani se regi dederunt. hos igitur ad miserandam mancipiorum fortunam redactos, rex in omnes exercitus sui proceres partitur. inde quoque elegit pueros circiter non-
gentos, quos in peregrinorum ordinem transtulit. reliquum vulgus
venit in publico foro. is autem qui arcem praeerat, erat dux Graecorum, nomine Palaeologus. indicabat regi se arcem traditurum, si ipse hinc profectus miliare unum castra posuisset. rex condicionem hanc haud abnuvit, acceptisque in rei fidem obsidibus inde digressus est, et veniens Aegium castra locavit, relicto illic Chamuze Peloponnesi et Thessaliae praefecto. hunc Peloponneso et Thessaliae praefecerat rex, cum ex ea dignitate expulisset Zaganum propter Santamariae calamitatem. ille autem iussus manere ut arcem in deditionem caperet, postero die moratus est, nihil faciens. Graeci autem periculum facturi num satis omnia tuta sint, quosdam eorum qui in arce fuerant dimiserunt, ut abirent portantes suam suppellectilem in continentem, quae ex adverso Peloponneso erat. nam inde cogitabant transire ad Venetos. hac enim condicione foedus ictum erat. hos igitur egressos urbe et ad abitum instructos comprehendit Chamuzes,

λεως καὶ παρασκευαζομένους ἀπιέναι συλλαμβάνει ὁ Χαμου-
ζᾶς, καὶ εἰς ἀνδραπόδων λόγον ποιησάμενος ἐπέσχε τοὺς ἐν
τῇ ἀκροπόλει παραδιδόναι τὴν ἀκρόπολιν. γράμματα δὲ πέμ-
ποντες ὡς βασιλέα ἀπήγγελλον τὴν τοῦ ὑπάρχου ἀγνωμοσύ-
C νην, καὶ ὡς αὐτίκα παραβαίῃ τὰς βασιλέως σπονδὰς. πυν- 5
θανόμενος δὲ ἕκαστα τὸν μέντοι Χαμουζᾶν ἐξέλασεν ἀπὸ τῆς
ἀρχῆς, Ζάγαρον δὲ αὐτίς ἀπέδειξε Θεσσαλίας τε ἅμα καὶ
Πελοποννήσου ἄρχοντά τε καὶ ὑπαρχον. ἐπιτρέψας δὲ αὐτῷ
ἄμφω τῷ χώρῳ, αὐτὸς ἤλαυνε διὰ τοῦ Φεναῶ. ἐνταῦθα οὖν
ἀφικόμενος ἔπεμπε κήρυκα εἰς τὰ πολίσματα, ὡς βασιλεὺς 10
αὐτοῖς τῶν παρεληλυθότων συγγνώμην τε ἴσχοι, καὶ κελεύει
κατιόντας ἀπὸ τῶν πολισμάτων ἀγορὰν παρέχειν τῷ βασιλέως
στρατῷ. οἱ μὲν οὖν τινὲς αὐτῶν ἐπέιδοντο, καὶ κατιόντες εἰς
τὸ στρατόπεδον συνέμισγον τοῖς Τούρκοις. βασιλεὺς δὲ συν-
αγαγὼν τοὺς τε τῶν θυρῶν καὶ ἵπποδρόμων ὅσοι παρῆσαν, 15
D ἤφιεί ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς ὡς ἀναρπασσομένους. οὗτοι μὲν
οὖν ὅσοι ἐπέιδοντο τῷ λόγῳ, ἐξαπατηθέντες οὕτω ἀπώλοντο.
καὶ τὰ τε ὑποζύγια καὶ κτήνη τῆς χώρας ἐξελαύνοντες ἐκο-
μιζόντο ἐπὶ Κόρινθον. ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε ἐπέδραμε τὰ Φλι-
οῦντος χωρία. οἱ γὰρ ἐν τοῖτοις κατωκήμενοι τῶν Ἀλβανῶν, 20
ἄτε ἐν ὄχυρῳ πάντῃ ὠκήμενοι, ἤγον καὶ ἔφερον τὰ Ἑλλήνων
πράγματα, καὶ τοὺς λοιποὺς τούσδε εἰς τὰ κάτω χωρία τῆς
Πελοποννήσου εἶχον ἐπομένους σφίσιν ἢ ἂν οὗτοι ὑφηγήσαι-

et ad mancipiorum condicionem eos trahens, auctor fuit iis qui in arce erant non tradendae arcis. literis enim missis significarunt regi ducis imprudentiam et inscitiam, quod illico foedera regis violaverit. rex quid actum esset ubi rescivit, Chamuzam officio suo eiecit, Zaganum vero iterum praefectum Peloponnesi et ducem Thessaliae constituit. cum huic regiones istas commisisset, iter fecit per Phaeantum. huc cum venisset, praeconem dimisit per oppidula finitima, qui diceret regem praeteritorum veniam dare, et iubere ut descendentes in castra suis militibus commeatum vendant. quidam igitur dicto audientes fuere, et venientes in castra admiscebantur Turcis. rex congregans ianuarum milites, quotquot praesto erant, et equites, eos emisit in Albanos quasi omnes rapturus. quotquot praeconis voci paruerant, in hunc modum occumbabant, et iumenta pecoraeque, hac occasione usi, abigentes advenere Corinthum. pari fraude usus etiam in Phliuntis regionem incursionem fecit. nam Albani incolentes loca ista munitissima Graecorum res agebant et ferebant. reliqui Albani, qui habitabant in inferiore Peloponnesi regione, accedebant praedictis Albanis auxiliares, et sequebantur quocumque bellum aver-

το ἐπὶ τὸν πόλεμον. ὥστε ἀσθενῆ ἔγνω ποιῆσαι δεῖν τὰ χά-
 ρια ταῦτα, καὶ ὠρμημένους ἐντεῦθεν τοὺς Ἀλβανοὺς νεωτε-
 ρίζειν ἐς τὴν βασιλέως χώραν. καὶ τό γε πλεόν τῆς ἀποβά-
 σεως οὕτως ἐλέγοντο ποιεῖσθαι, καὶ ἄγειν τοὺς λοιποὺς ὅποι P. 257
 5 ἂν ἐξηγήσαιντο.

Ταῦτα μὲν ἐς τὴν Πελοποννήσου ἄλλωσιν ἐς τοσοῦτον
 ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ Ἀθηναῖζε ἀφικόμενος περιῶν ἐπεσκό- V. 200
 πει τὴν τε παλαιὰν πόλιν καὶ τοὺς λιμένας. ἐξηγουμένων δέ
 οἱ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει νεηλίδων ὡς Ἀθηναίων τινὲς συνθέ-
 10 μενοι προδοσίαν Φράγκῳ τῆς Βοιωτίας ἄρχοντι, πρότερον
 γενομένῳ Ἀθηναίων τυράννῳ, ἐς κίνδυνον ἀφίκοιτο αὐτοί τε
 καὶ ἡ πόλις, ἐνταῦθα ἀναπεισθεῖς βασιλεὺς συλλαμβάνει δέκα
 τῶν ἀστῶν, ἄνδρας τοὺς ὀλβιωτέρους, καὶ ἀπαγαγὼν τούτους
 κατήκτισεν ἐς Βυζάντιον. κομιζόμενος μέντοι ἐπ' οἶκον καὶ
 15 πέμπων κήρυκας ἐκέλευε τὸν ἡγεμόνα Δημήτριον ὑπάγειν B
 πρόσθεν σὺν τῇ γυναικί, καὶ αὐτὸς σχολῆ ἐπορευέτο. τῷ
 μέντοι ἡγεμόνι ἐπέτρεψεν Αἴνον πόλιν καὶ πρόσσodon ἀπὸ τῆς
 αὐτοῦ ταύτῃ ἀλικῆς καὶ ἀπὸ τῶν Θυρῶν, ἐς ἐξήκοντα μυριά-
 δας ἀργυρίου. τὸν μὲν οὖν Φράγκον τοῦ Ἀντωνίου παῖδα,
 20 παιδικὰ τε αὐτοῦ γενόμενον, ὡς λέγεται, καὶ παραδόντα τὴν
 Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, πέμπων Ζαγάνῳ τῷ τῆς Πελοποννήσου
 ὑπάρχῳ ἐκέλευεν ἀνελεῖν. Ζάγανος δὲ ἐς τὴν σκηνὴν συγκα-

tissent. itaque rex decrevit loca ista reddere infirma. Albanos prae-
 terea hinc digressos noluit amplius quid in sua regione rex innovare:
 nam plerumque Albanos, quemadmodum modo diximus, defectionem
 fecisse aiunt et reliquos defectionis socios traxisse.

In hunc modum in dicionem regis rediit Peloponnesus. rex au-
 tem veniens Athenas, obambulans hinc inde, veterem illam urbem et
 portus spectabat. interea quidam peregrini, qui in arce erant, expo-
 nunt regi quosdam Athenienses coniurationem fecisse, ut proderent
 urbem Franco Boeotiae principi, qui antea princeps Atheniensium
 extiterat. sic urbs et Athenienses in magnum discrimen venere. nam
 rex huic indicio fidem dans capit cives decem opulentissimos, eosque
 inde abducens deportavit Byzantium, ut ibi habitarent. rediens au-
 tem domum praecones misit, iubens Demetrium ducem praecedere
 cum uxore: ipse vero per otium sequebatur. duci quidem tradidit
 urbem Aenum et vectigal quod ab salinis istius urbis solvebatur.
 praeterea a ianuis regis accipiebat circiter sexaginta myriades libra-
 rum argenti. Francum Antonii filium, quo per amorem abusus fue-
 rat, ut fertur, eique crediderat Atheniensium arcem, eum, inquam,
 misit ad Zaganum Peloponnesi praefectum, quem occidi iussit. Za-

λέσας αὐτὸν ἐς ὀμίλιαν καθίστατο ἄχρι νυκτός, μετὰ δέ, ὡς
 ἀπὼν ὄρητο ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν, κελεύσαντος δὲ αὐτοῦ
 C τσαίτη ἀπέκτεινεν. τούτου μὲν ἡ τελευτὴ οὕτως ἔσχε· βασι-
 λεὺς δὲ κομιζόμενος ἐπ' οἴκου σχολῇ ἐπορεύετο, καὶ ἐπὶ Φερ-
 ρῶς ἀφικόμενος ἡμέρας τε διέτριψεν αὐτοῦ· ἠγγέλλετο γὰρ 5
 ἀπὸ Παιόνων στρατὸν ἐλαύνειν ἐπιόντα ἐπὶ τὸν Ἰσθρὸν. ὡς
 δὲ κατάδηλα ἐγένετο οὐδὲν ὄντα, κάρῃν ἐς Ἀδριανούπολιν
 οὐ πολλῶ ὕστερον, ἅμα ἄγων καὶ τῶν Ἑλλήνων βασιλέως
 ἀδελφὸν Δημήτριον καὶ γυναῖκα. ἐς μὲν οὖν τὰ βασίλεια
 ἀφικόμενος, πέμψας τὸν τε εὐνοῦχον ἀπήγαγεν ἀπὸ τῆς τοῦ 10
 ἡγεμόνος θυγατρὸς. Ζάγανος δὲ καταλειφθεὶς ἐν Πελοπον-
 νήσῳ, ἔχων μετ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ τῆς Θετταλίας στρατεύμα
 D ἄνευ τῶν ἵπποδρόμων, καθίστη περιὼν τὰ τῆς Πελοποννή-
 σου πράγματα, καὶ μεγάλα ἀπέφερε κέρδη, αὐτὸς τε καὶ οἱ
 τῆς Πελοποννήσου ἄρχοντες, ἀπὸ τε ἀνδραπόδων, ἃ κρύφα 15
 ἀποφερόμενοι διεβίβαζον ἐς Θετταλίαν, καὶ δῶρα εἰσπρα-
 τόμενος τοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ Σαλμενίην ἐπελαύνων
 ἐπολιόρκει, λόγους τε προσφέρων ἐπεικεῖς εἰς τὴν παράδοσιν.
 οὗτοι μὲν οὐκ ἐπέθοντο, συνέβη δὲ ὕστερον αἰσινῇ ὑπέξελθεῖν
 ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ταύτης Ἑλλήνων ἄρχοντα, ἐνιαυτὸν ἐπι- 20
 μείναντα, γενναϊότατα ὑποστάντα τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον,
 ὥστε Μαχουμούτη τὸν τοῦ βασιλέως οἴκου ἡγεμόνα φάναι

ganus invitans istum in tentorium suum, cum eo collocutus est usque
 ad noctem. postea autem cum abiret Francus pergens ad suum ten-
 torium, ibi interfectus est a Zagano, cum ut ibi necaretur precibus
 impetrasset. Franci mors talis fuit. rex autem per otium reverteba-
 tur domum. cum advenisset Pherras, diem ibi moratus est. nam
 fama erat Pannonες cum exercitu accedere ad Istrum. ubi autem
 cognitum est famam hanc esse falsam, non multo post Adrianopolim
 pervenit, ducens secum Graecorum regis fratrem Demetrium cum
 uxore. ubi processit in regiam sedem, misso nuntio eunuchum abdu-
 xit a custodia filiae ducis. Zaganus qui relictus fuerat in Pelopon-
 neso, habens sub se Thessaliae exercitum, equitibus exceptis res Pe-
 loponnesi circumiens componebat, plurimum lucri tum huic tum Pe-
 loponnesi ducibus accedebat ab mancipiis, quae clam ferentes trans-
 miserant in Thessaliam. Peloponnesiaci quoque plurima munera in
 istum virum congerebant. Salmenicam quoque exercitu circumse-
 dit, et aequas condiciones, quibus oppidani urbem dederent, obtulit.
 caeterum oppidani eas condiciones respuere, nec iis obtemperare vo-
 luerunt. contigit autem postmodum ut impune et illaesus exiret ab
 arce ista Graecorum dux, qui per annum ibi manserat, quam fortis-
 sime et generosissime sustinens bellum quod ab rege inferebatur.

ἐπὶ τούτῳ τάνδρῳ ὡς ἐς Πελοπόννησον τοσαύτην χώραν ἀφι- P. 258
 κόμενος ἀνδράποδα μὲν πολλὰ εὔροιο, ἄνδρα δὲ ἓνα ὅτι μὴ
 τοιούτον.

Βασιλεὺς μὲν τότε ἀμφὶ τοῖς βασιλείοις ἦν. Θωμᾶς δὲ
 5 ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ Ἐπίδουρον παραλαβὼν, ἀφίκετο
 ἐπὶ Κερκυραν, καὶ ἐκβαλὼν γυναῖκάς τε καὶ παῖδας ἔπλει
 ἐπὶ Ἰταλίαν παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἀρχιερέα, καὶ πρέσβυν ἀπὸ
 Κερκύρας ὡς βασιλέα ἔπεμπε, πειρώμενος εἰ καὶ αὐτῇ χώ-
 ραν ἐπιδῶ ὅποιανοῦν τῆς Εὐρώπης παράλιον, ὥστε τὴν Ἐπί-
 10 δουρον παραδοῦναι τῷ βασιλεῖ. τὸν μὲν οὖν πρέσβυν συλ-
 λαβὼν ἐν πέδαις τε ἐποίησατο, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἀφῆ-
 κεν ἀβλαβῆ ἀπιέναι. ἀφικόμενος δὲ Θωμᾶς ὁ ἡγεμὼν παρὰ B
 τὸν ἀρχιερέα τὴν δίαίταν εἶχεν ἐκ τούτου, ἑξακισχιλίους χρυ-
 σίων τοῦ ἔτους στατηῆρας.

15 Τοῦ δὲ ἐπιγινομένου θέρους, ὡς τὸ ἔαρ ἐπεγένετο, ἔστρα- 1461
 τεύετο Μεχμέτης ἐπὶ τὸν Κασταμόνης τε καὶ Σινώπης ἡγε-
 μόνα, αἰτιασάμενος ὅτι Χασάνη τῷ μακρῷ ἐπιτήδειός τε ἦν, V. 201
 καὶ ἐδόκει ἂν μεταστῆναι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Μεχμέτω χώ-
 ραν, ἐπιόντα ἅμα ἐκείνῳ στρατεύεσθαι. λέγεται μὲν δὴ καὶ
 20 ἄλλα, ὡς ὁ Ἀμιάρλεω ἀδελφὸς διατριβῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύ-
 ραις συνεβούλενε βασιλεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸν ἀδελφόν.
 πληρώσας δὲ ναῦς πλοῖά τε καὶ τριήρεις ἀμφὶ τὰ πενήκον-

2. rectius οὐδένα ὅτι μὴ τοῦτον.

nam Machumetes regiae domus princeps de isto viro talem sententiam protulit. "veni in Peloponnesum, quae admodum magna regio est, et mancipia repperi plurima, nullum vero virum praeter istum."

Rex ea tempestate in regia sede versabatur. Thomas ab Peloponneso profectus et Epidaurum assumens accessit ad Corcyram, et eiectis inde mulieribus et liberis navigabat in Italiam ad Romanum pontificem. misit quoque legatum ad regem, periculum facturus num reddere sibi vellet pro Epidauro, quam tradere volebat, regionem omnem Europae maritimam. rex legatum istum comprehendi et in vincula duci iubet. nec tamen multo post eum inuolatum et illaesum dimisit. Thomas veniens ad Romanum pontificem, apud eum victum habuit et quotannis sex milia staterum argenti.

Insequenti aestate, ubi apparuit ver, expeditionem sumpsit Mechemetes contra Castamonae et Sinopae principem. huic dabat crimini amicitiam quam fecerat cum Chasane Longo; praeterea quod parabat, Chasani adiunctus, incursionem facere in suam regionem, una cum eo hostiliter accedens. feruntur et alia: videlicet Amarles frater, agens in ianuis regis, regi non cessavit suadere ut fratri suo bellum indiceret. implens igitur rex naves et triremes circiter quinquaginta

τα καὶ ἑκατὸν κατὰ θάλασσαν, καὶ αὐτὸς διαβὰς ἐς τὴν
 C Ἀσίαν, ἐκομίζετο πεζῇ διὰ τῆς ἡπείρου, καὶ ὁ στόλος αὐτῷ
 διὰ θαλάσσης ἐν χρῆ παραλαβῶν τὴν Ἀσίαν, ἐς ὃ ἀφίκετο
 ἐπὶ Σινώπην. καὶ ὁ βασιλεὺς στρατευσάμενος διὰ τῆς Καστα-
 μονίης πόλεως διελαύνων ἀφίκετο ἐπὶ Σινώπην. ἔστι δ' ἡ πόλις 5
 αὕτη προκειμένη περὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον, διατείνει δὲ χερ-
 ρόνησος οὕσα ἐς τὴν θάλασσαν ἐπὶ σταδίους εἴκοσι καὶ ἐπτὰ,
 καὶ παρὰ τῷ ἰσθμῷ οἰκεῖται ἡ πόλις, ἐφ' ἑκάτερα ἔχουσα τὴν
 θάλασσαν καὶ λιμένα αὐτοφυῆ. ἡ δὲ ἐπέκεινα τῆς πόλεως
 ἔσω διατείνουσα χερρόνησος διήκει ἐπὶ σταδίους εἴκοσιν, ἔμ- 10
 πλεως δέ ἐστι παραδείσων τε καὶ δένδρων παντοδαπῶν, ἡμέ-
 ρων τε καὶ ἀγρίων, Πόρδαπας ὀνομαζομένη, ἔχουσα τε ἐντὸς
 D δορκάδας λαγούς τε καὶ ἄλλ' ἄλλα κνηγέσιμα. ἡ δὲ πόλις
 ἐρυμνὴ μὲν ἐστὶν ἐφ' ἑκάτερα τῆς θαλάσσης ἐς τὰ μάλιστα,
 περικαλλεσιάτη τε καὶ ὠρεῖα. ἀπὸ δὲ τῆς ἡπείρου ἀνέχει 15
 μὲν ἡ πόλις ἐπὶ ἀκτὴν τινα, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς χερρονήσου χώρα
 τῆς πόλεως πεδεινὴ τε καὶ οἷα προσβάλλειν τῷ τείχει ὡς
 ῥᾶστα. Μαχουμούτης μὲν οὖν ἐλάσας ἐπὶ τὴν πόλιν πρὶν ἢ
 βασιλέα ἀφικέσθαι ἐς τὸ στρατόπεδον, προσέφερε λόγους τῷ
 Ἰσμαήλῃ, λέγων τοιούδε. “ὦ παῖ Σκενδέρεω, σὺ μὲν γένους 20
 εἰ τῶν Τούρκων ἐπιφανοῦς, καὶ τὸν γε βασιλέα οἶσθα ὡς
 τοῦ γένους τούτου ὢν πρὸς τε τοὺς πολεμίους τοῦ Μεχμέτεω
 ἥρωος οὐ παύεται διαπολεμῶν. τί οὖν οὐχ ἡσυχίαν ἄγων, καὶ

et centum, eam classem mari profectionem facere iussit. ipse vero
 transiens in Asiam itinere pedestri per continentem incedebat. clas-
 sis regia Asiae oram tenebat, donec veniret Sinopam. at rex iter
 faciens per Castamonam urbem cum exercitu, tandem pervenit Sino-
 pam. urbs haec praeiacet Euxino Ponto. extendit se, cum sit chers-
 onesus, in mare stadiis viginti septem; et in isthmo sita est. hor-
 tis et arboribus abundat. plantas et arbores producit omnigenas, tam
 mansuetas quam silvestres. nomen eius est Pordapas. sunt ibi da-
 mularum et leporum vivaria, nec desunt aliae ferae, quas venari so-
 lemus. urbs admodum munita est: nam utrinque mari cingitur, cum
 sit speciosa et pulchra. ab continente vergit urbs ea in locum are-
 nosum. ea vero regio quae in chersonesum panditur, campestris est;
 et hinc facile urbis moenia aggredi licet. Machumetes profectus ad
 urbem istam, ante adventum regis in Tūrcorum castra, huiusmodi
 orationem cum Ismaele habuisse fertur. “o fili Scenderis, tu quidem
 ex illustri Tyrriorum genere natus es. praeterea non te fugit etiam
 regem ex isto genere prodiisse, et contra Mechimetae hostes haud
 cessare bellum gerere. quidni igitur pacem et tranquillitatem am-

τὰδελφῶ τῷ σῶ τὴν ἡμίσειαν ἀρχὴν ἐπιτρέπων, ἐς τὸ ἤμισυ P. 259
 βασιλεύειν ἐθέλεις, ἀλλ' ἀφελόμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν σὸν
 σύμπασαν ἤδη τὴν ἀρχὴν διέπεις, ἐναντία βασιλέως φερόμε-
 νος; νῦν οὖν ὅπως ταῦτα ἐπὶ τὸ βέλτιον καταστῆ, ἴθι, ἐξῴων
 5 ἔλθε ὡς βασιλέα, σαυτὸν ἐπιτρέψων τε ἅμα καὶ τὴν ἡγεμο-
 νίαν. καὶ οὕτω σαφῶς ἴσθι ὡς οὐδὲν ἄχαρι πεισόμενος πρὸς
 βασιλέως, οὐδὲ τὸ ὑπερβαλεῖν χάριν τοιάνδε αὐτῷ καταθέμε-
 νος. καὶ ἔσται σοι χώρα οὐκ ἐλάττων τῆσδε τῆς σῆς χώρας,
 καὶ ἅμα ἐν ἀσφαλείᾳ βιοτεύων εἰδαιμονίαν μὲν ἄλυπον ἔξεις,
 10 πράγματα δὲ οὔτε πρὸς τῶν πολεμίων ἡμῖν τε καὶ σοὶ ἔσται
 τοῦ λοιποῦ, οὔτε πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἐπιτιθεμένου σοὶ ἀεὶ καὶ B
 ἐς τὴν ἀρχὴν ἐπιβουλεύοντος. ἴθι οὖν, αὐτὸς ἐξηγοῦ ὁποίαν
 σοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀρχὴν ζητεῖς παρὰ βασιλέως, ὡς ἂν δια-
 πράξωμαι περὶ αὐτῆς ἐς τὸν βασιλέα." ταῦτα μὲν Μαχου-
 15 μούτης ὁ Μιχαήλου ἡγεμὼν ἔλεγεν. Ἰσμαήλης δ' ὑπολαβὼν
 ἔλεγεν "ἀλλ' ἐχορῆν μὲν, ὧ Μαχουμούτη, ἐς τοὺς ἥρωος πο-
 λεμίους στρατευόμενον τὸν βασιλέα ἐλαύνειν, καὶ οὐκ ἐπὶ τοὺς
 ὁμοφύλους καὶ ὁμοπίστους· οὐ γὰρ θέμις ἄνδρα ὁμόφυλον καὶ
 ὑπόσπονδον, μὴ ὑπάρξαντα ἀδικίας, πρότερον καταλύειν ἐλ-
 20 θόντα. ἡμεῖς δὲ οὔτε ἀδικόν τι ἐς βασιλέα ἐπράξαμεν οὔτε τὰς C
 σπονδὰς παραβαίνομεν. εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὖν καὶ αὐτὸς ἐν-
 τεθύμηται βασιλεύς, πρὸς δὲ Χασάνη τὸν πόλεμον ταύτην οἱ

4. ἴσθι P

plecteris, et fratri tuo dimidium principatum concedens, alteri dimi-
 dio principatui imperare non vis? sed spoliis fratrem dimidia prin-
 cipatus parte, et totum gubernas, nec interim abstines iniuriis ad-
 versum te provocare regem. nunc igitur, ut res tuae meliore sint
 loco, consulo ut egressus ad regem te et principatum ei tradas. nec
 ingratum experiere regem. proinde ne cuncteris huiusmodi beneficio
 tibi regem devincire. nam satis scio, aliam accipies ab rege regio-
 nem tua nequaquam minorem, et beate secureque vives; nec ulla
 tibi interveniet tristitia. nec negotia tibi erunt deinceps aut cum
 nostris aut cum tuis hostibus. etiam ab fratre tuo tutus eris. nec
 erit hostis qui principatui tuo insidietur. ipse igitur profer quem tibi
 ab rege in Europa principatum dari velis, eumque tibi apud regem
 impetrabo." haec quidem locutus est Machumetes dux, filius Mi-
 chaelis. at Ismael respondens inquit "verum oportebat, o Machu-
 meta, regem bello lacessere Mechemetae herois hostes, nec nos bello
 affligere qui eiusdem et nationis et fidei sumus. haud enim fas cen-
 setur ut bellum moveat contra virum eiusdem nationis, et in foedus
 susceptum; praeterea qui non prior iniurias fecerit et eum e medio
 tollere statuat. nos quidem iniuria nulla affecimus regem, nec foe-

τὴν χώραν ἐθέλει γενέσθαι, φέρε ἐπιδότω ἡμῖν Φιλιππόπολιν ἀντὶ τῆσδε τῆς χώρας, ὥστε μὴ ὑπόφορον ἔχειν ἀλλ' ἀτελῆ, καὶ χωρήσομεν ὡς βασιλέα, πιστεύοντες αὐτοῦ τῇ ἐπιεικείᾳ.

- V. 202 ὄρᾳτε οὖν τὴν πόλιν, ὡς ἐν ὄχρῳ πάνν ἠκημένῃ καὶ κεκοσμημένη ὄπλοις. τετρακοσίους μὲν τηλεβόλους, τηλεβολίσκους 5 δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους καὶ ἄνδρας ὑπὲρ τοὺς μυρίους παρῆχει, ὡς ἀσφαλέστατα μὲν ἡμῖν τε αὐτοῖς ἀμύνεσθαι, καὶ τοῖς πολεμίοις ὡς ἐπιζήμια." ταῦτα ἀκούσας ὁ Μαχονμού-
D τῆς, καὶ ἦσθεις πάνν τοῖς Ἰσμαήλεω λόγοις, προήλανεν ἐπὶ βασιλέα ὡς ἐπὶ τῇ ξυμβάσει τῆς πόλεως συνησθησόμενος βα- 10 σιλεῖ. βασιλεὺς μὲν ὡς ἐπύθετο ἕκαστα τὰ ἀπὸ Ἰσμαήλεω, ἔτοιμος ἦν σπένδεσθαι ἐφ' οἷς προΐσχετο Ἰσμαήλης αἰτῶν, καὶ τὴν τε Φιλιππόπολιν παρείχετο. καὶ Ἰσμαήλης ξύμπαντα τὸν ὄλβον ἀποφερόμενος ὑπέξεχώρει ἐκ τῆς πόλεως, ἐς τὴν Εὐρώπην διακομιζόμενος ἐπὶ τὴν χώραν ἣν αὐτῷ παρῆσχε 15 βασιλεὺς. ἐνταῦθα ὡς παρῆλαβε τε τὴν πόλιν ὁ βασιλεὺς, καὶ Ἰσμαήλην τε ἔπεμπεν ἐς τὴν Εὐρώπην, τότε ἄλλα ὅσα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διετέλει προσεχώρησεν ἀντίκα τῷ βασιλεῖ, καὶ δὴ καὶ Κασταμώνη πόλις εὐδαίμων ἐρυνμὴ τε ἐς τὰ
P. 260 μάλιστα, ἐς ἣν γυναῖκά τε καὶ παῖδας ὑπέξεδετο καὶ αὐτὸς 20 παρεσκευάζετο ἐν Σινώπῃ πολιορκησόμενος.

5. τετρακοσίους μὲν τηλεβόλους, τηλεβολίσκοις δὲ ἀμφὶ τοῖς δισχιλίους R 6. ἀνδράσιν P

dera violavimus. sin rex nobis succenset, quod Chasanem coluerim, age, in hunc belli molem avertat. ergo si hanc regionem rex sibi tradi postulat, pro ea nobis tribuat Philippopolim: at ita, ne eam tributariam, verum immunem possideam. quod si fecerit, ad regem pergemus, eius aequitati fidem habentes. videtisne quam egregie urbs munita sit loci natura et armis instructa? bombardae in circuitu positae sunt quadringentae. bombardarii iaculatores adsunt circiter bis mille. habet supra decem milia virorum haec urbs. hinc datur nobis quam tutissime resistere et hostes gravissime laedere." his auditis Machumetes plurimum delectatus est Ismaelis oratione; et processit ad regem, ut ei persuaderet, qui urbem istam in dicionem acciperet. rex ubi singula, quae commemorasset Ismael, intellexit, paratus erat pacem componere his condicionibus quas obtulisset Ismael. proinde Philippopolim ei praebuit. Ismael universas suas opes ferens excedebat urbe, et proficiscebatur in eam Europae regionem quam ei rex assignaverat. rex cum in dicionem accepisset urbem et Ismaelem in Europam ablegasset, etiam reliqua quae ad istum principatum pertinebant, in regis dicionem devenere. et sane Castamona urbs erat opulenta et inprimis munita. in hanc princeps collocaverat uxorem et liberos. ipse vero obsidionem Sinopae tolerare volebat.

Ἡ δὲ χώρα αὕτη τοῦ Ἰσμαήλεω ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς ἐς τὸν Πόντον Ἡρακλείας πόλεως τοῦ βασιλέως, διατείνει δὲ διὰ τοῦ Πόντου ἐς τὴν Παφλαγίῳν χώραν καὶ ἐπὶ τὴν Τουργούτεω χώραν, ὀλβιωτάτη δὲ οὖσα πρόσοδον ἔχει ἐς τὰς 5 εἴκοσι μυριάδας χρυσίου τοῦ ἔτους στατηῆρας. χαλκὸν δέ, ὡς καὶ ἄλλοθι μοι τοῦ λόγου, φέρει ἡ χώρα αὕτη μόνη τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, χαλκὸν δὲ κάλλιστον μετὰ γε τὸν Ἰβηρίας χαλκόν, ἀφ' οὗ δὴ προσήει τῷ βασιλεῖ ἐπέτειος φόρος χρυσίου πέντε 10 μυριάδες στατηῶν. πλοῖα δὲ ἐπῆν ἐν τῷ λιμένι τῆς Σινώπης B ἄλλα τε καὶ ναῦς στρογγύλη, ἣν ἐναυπηγήσατο Ἰσμαήλης, ἐνακοσίῳν πίθων. ταύτην μὲν οὖν ἐς Βυζάντιον . . . ἣ δὴ καὶ βασιλεὺς ἐναυπηγεῖτο ναῦν μεγίστην δὴ τῶν πρόποτε γενομένων νεῶν μετὰ γε τὴν Οὐνετιῶν καὶ βασιλέως τοῦ Ταρακωνησίῳν Ἀλφόνσου. Ἀλφόνσος γὰρ δὴ πρῶτος ναῦν ἐναυπηγήσατο 15 πίθων ὡς τετρακισχιλίῳν· καὶ ὕστερόν τε ἡ Οὐνετιῶν πόλις, ἐπεῖτε εἰρήνη ἐγένετο σφίσι πρὸς τὸν Αἰγυπίας τύραννον καὶ Ταρακῶνων, ἐναυπηγήσαντο καὶ αὐτοὶ ναῦς δύο, μεγίστας δὴ ἀπασῶν τῶν γενομένων νεῶν. αἱ μὲν δὴ τοῦ Ταρακῶνων βασιλέως νῆες ὑπὸ μεγέθους σφίσιν αὐταῖς ἐμπεσοῦσαι διεφθά- 20 ρησαν ἐν τῷ λιμένι, καὶ οὐκ ἔφθησαν ἐκπλεῦσαι ποι ἐς πέ- C λαγος γενόμεναι. βασιλεὺς δὲ καὶ αὐτὸς πνυθανόμενος ταῦτα ἐναυπηγεῖτο ναῦν ὡς τρισχιλίῳν πίθων· καὶ οὐ πολλῶ ὕστε-

5. χρυσίους P

Regio autem Ismaelis incipit ab urbe Ponti Heraclia, quae regis est. porrigit se per Pontum usque ad Paphlagoniam et ad Turgutis regionem. cum autem opibus per se sit florentissima, attamen reditum habet annum, qui praebet circiter viginti myriades staterum argenteorum. sola ista Asiae regio aes fert, ut alibi annotavimus. aes autem hoc secundum Iberiae aes optimum perhibetur. ex eo quotannis tributi nomine accipit rex quinque myriades staterum auri. naves plurimae stabant in portu Sinopensi, inter quas erat rotunda, quam extruxerat Ismael. ea capiebat dolia noningenta. hanc Byzantium abduxit. etiam rex paraverat navem quae ea tempestate, exceptis Venetorum navibus et Alphonsi Taraconensium regis navi, maxima erat. Alphonsus etenim primus fabricavit navem capacem doli-
 orum quattuor milium. Venetorum urbs deinde, ubi pax cum Liguria tyranno intervenit, naves aedificavit. etiam Taraconensium rex composuit naves duas, quae magnitudine antecessere naves omnes quae unquam fuere. at Taraconensium regis naves in sese incidentes prae magnitudine in portu confractae sunt, nec in mare deduci potuerunt. rex Turcorum haec audiens et ipse fabricavit navem-doli-
 orum trium milium capacem. nec multo post interiit ea propter

ρον ὑπὸ μεγέθους τοῦ ἰστοῦ ἀπώλετο, ὅτε καθότι ἐς τὴν ναῦν ἠνεύχθη, καὶ ἄντλον ποιουμένη πολὺν ἐπὶ συχνὸν τινα χρόνον, ὡς ἐξέχυτο ὑπὸ τετρακοσίων τεταγμένων ἐς τοῦτο, μετὰ ταῦτα κατέδυ αὐτὴ ἐν τῷ λιμένι καὶ ἠφρανίσθη ὑπὸ θαλάσσης. καὶ ὁ ναύκληρος τῆς νηὸς ἀπέδρα, δεισας βασιλέα 5 Μεχμέτην.

Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον ἐγένετο· τότε δὲ βασιλεὺς παραλαβὼν τὴν Ἰσμαήλεω τοῦ Σκενδέρεω χώραν ἴετο ὁμοσε ἐπὶ Χασάνη τὸν μακρὸν καὶ ἐπὶ Κολχίδα, ὡς καθαιρήσων βασιλέα τῆς Τραπεζοῦντος, ὃς ἐπιτηδεῖως ἔχων τὸν Χασάνη καὶ 10 Δσονήθης γενόμενος, καὶ μᾶλλον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βασιλεὺς Ἰωάννης, καὶ αὐτὸς βασιλεὺς Δαβὶδ ἐξέδοτο ἐς γάμον θυγατέρα Ἰωάννου καὶ Δαβὶδ ἀνεψιὰν Χασάνη τῷ μακροῦ. καὶ προσεδεῖτο βασιλεὺς Δαβὶδ τὸν Χασάνη διαπράξασθαι τὸν Χασάνην ἐς τὸν βασιλέα Μεχμέτην τοῦ λοιποῦ μὴ ἀπάγειν 15 V. 203 τὸν φόρον τῆς Τραπεζοῦντος πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ ζητῶν μᾶλλον ἀποχαρίσασθαι τῷ Χασάνη βασιλεὺς Μεχμέτης. οἱ μὲν οὖν Χασάνεω πρέσβεις ἐς βασιλέα ἀφικόμενοι διελέγοντο μὲν καὶ ἄλλα ὑπερηφανῆ, ἐν δὲ δὴ καὶ τότε ἤξιουν, σφίσιν ἀφεθῆναι τὸν τῆς Κολχίδος χώρας φόρον. τούτους μὲν οὖν ἀπένεμψε 20 P. 261 βασιλεὺς ἐπαπειλήσας ὡς τοῦ λοιποῦ εἴσονται οὐκ εἰς μακρὰν, ὅτου δέοι τοῦ βασιλέως προσδεῖσθαι. τότε δὴ οὖν τὰ τῆς Καππαδοκίας ἐλαύνων, καὶ διεξελάνοντι ὃ τε παῖς αὐτῷ

19. δὴ] τῇ P

mali magnitudinem. nam postquam in navem adaptatus est, et quidam eam haurirent tempore longo, tandem ubi exhausta est a quadringentis quibus id negotii datum erat, in ipso portu submersa et mari oblecta est. navis autem gubernator aufugit, timens regem Mechemetem.

Sed haec quidem succedenti tempore acciderunt. rex igitur sub idem tempus occupans regionem Ismaelis, qui Scendere patre natus erat, recta profectus est contra Chasanem Longum et contra Colchida, ut debellaret regem Trapezuntis, qui erat amicus et familiaris Chasanis. in primis autem eo familiariter utebatur frater eius Ioannes. ipse quoque rex David suam consobrinam, quae erat Ioannis filia, Chasani Longo in matrimonium collocavit. rex David rogavit Chasanem ut sibi efficeret apud regem, ne in posterum tributum ferre cogeretur ad ipsum Trapezuntis, sed magis quaerebat gratificari Chasani rex Mechemetes. caeterum Chasanis legati cum venissent ad regem, inter caetera loquebantur fastuosa: postulabant quoque sibi remitti Colchidis tributum. rex hos dimittens minitendo "haud multo" inquit "post vestro periculo experiemini quid ab rege petendum sit"

προσῆει ὁ πρεσβύτερος, ὁ τὴν Ἀμασίαν δαιτιώμενος, δῶρα
 τε μεγάλα ἔφερε τῷ πατρί, καὶ προσεκίνησεν αὐτὸν ἐπὶ γῆς,
 ὡς γε τούτους νομίζεται. παρεγένετο δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ ὁ
 πενθερὸς αὐτοῦ Τουργούτης, οὗ τὴν θυγατέρα ἀγόμενος ὃ τε
 5 βασιλεὺς καὶ ἀρεσκόμενος ταύτῃ ἐχρητό τε δεύτερον, μετὰ γε
 τὰς ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ γυναῖκας, καὶ τὸν τε ἀδελφὸν τῆς
 γυναικός, ἐς τὰς θύρας αὐτῷ παραγενόμενον καὶ διατρίβοντα
 ἐν ταῖς θύραις, περιάγειν ὅπου ἂν στρατεύηται. τότε μὲν B
 δὴ διελαύνοντι ὑπήντα τῷ βασιλεῖ δῶρα φέρων ὡς μέγιστα.
 10 ἐπεὶ δὲ παραμειψάμενος τὴν Σεβάστειαν ἐσέβαλεν ἐς τὴν Χα-
 σάνεω χώραν, πολίχνην μὲν . . . . τοῦνομα ἐπιὼν παρεστή-
 σατο· μετὰ δὲ προϊόντι ἀφικνεῖται ἐς αὐτὸν βασιλέα ἢ τοῦ
 Χασάνεω μήτηρ, φέρουσά τε δῶρα λαμπρὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ
 παιδὸς διαπρεσβενομένη. ἐλθοῦσα δὲ ἐς ὕψιν τῷ βασιλεῖ
 15 ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βασιλεῦ Ὀτουμάνεω Ἀμουράτεω παῖ, ἐμὲ
 τήνδε ἀπέστειλε Χασάνης ὁ ἐμὸς παῖς, εὐνοῶν μὲν τοῖς σοῖς
 πράγμασι, καὶ οὔτε ἀχθόμενος τῇ εὐδαιμονίᾳ τῇ σῇ, οὔτε ἀπα-
 γορεύων χαρίζεσθαι σοι, ἐφ’ ὃ τι ἂν αὐτῷ παραγγέλης. ἐγὼ C
 δέ σοι ἀπ’ ἐμαντοῦ τάδε. δαιμόνιε ἀνδρῶν, τί οὔτω προσ-
 20 φέρεις ἡμῖν τοῖς ὁμοφύλοις ὑπεναντίως πόλεμον; ἢ οὐκ οἶ-
 σθα ὡς Παιαζήτη τὸν λαίλαπα, Ἀμουράτεω παῖδα, περὶ
 ταῦτα πλημμυλοῦντα καὶ ἐξαμαρτόντα τὰ μέγιστα ἐς τοὺς

20. ὑπεναντίως] καὶ ἀναιτίως?

sub idem tempus cum iter per Cappadociam faceret filius eius natu
 maximus, qui Amasiam imperio moderabatur, accedebat munera ma-
 xima patri offerens; eumque in terram procumbens, ut mos gentis
 est, adoravit. hic adiit ad regem, necnon socer eius Turiutes, cuius
 filiam uxorem duxerat rex, quam plurimum diligebat, eaque secunda
 post mulieres, quas in cubiculo suo tenebat, utebatur. fratrem uxori-
 ris iussit, qui ad ipsum adierat et in ianuis agebat, sequi quocun-
 que profectionem instituisset. tunc igitur in militiam proficiscenti
 regi occurrit filius munera quam maxima ferens. ubi autem tran-
 sivit Sebastiam, irruptionem fecit in Chasanis regionem, urbemque
 occupavit nomine * * * * rex cum ulterius pergeret, obviam habuit
 Chasanis matrem, munera amplissima portantem et nomine filii lega-
 tionem apud regem fungentem. progressa autem in conspectum regis
 sic inst. “o rex Otomanidarum, fili Amuratis, me quidem misit Cha-
 sanes filius meus, qui admodum rebus tuis favet, nec invidet felici-
 tati tuae, nec recusat tibi gratificari in omnibus quaecunque impe-
 raveris. quae autem nunc sequuntur, ex memetipsa profero, vir di-
 vine. quid nos, qui eiusdem tecum gentis sumus idemque populus,
 bello persequeris? an ignoras Paiazitem Laelapa, Amuratis filium,

ὁμοφύλους, ἢ δίκη φέρουσα ἐπέβαλεν αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ ἀπώλεσε ὑπὸ βασιλέως Τεμήρεω; καὶ σοὶ μὲν ἐς τὸδε ἡπίως προσφερομένῳ τοῖς ὁμοφύλοις, καὶ οὐδενὶ κατὰ τε ἀνήκεσιν ἐργασασμένῳ, πολλὴν μὲν καὶ ἄφθονον τὴν εὐδαιμονίαν παρέχεται ὁ θεός, διδόντος σοι ταῦτα τοῦ ἥρωος, πολλὴν δὲ καὶ εὐδαιμόνα χώραν καὶ πόλεις καὶ βασιλεῖς παρέχεται ἵποχει-
D ρίτους σοι γίνεσθαι καὶ αἰχμαλώτους. καὶ ταῦτα δὴ σὺ ἐπί-
στασαι, ὡς οὐκέτι δὴ ἐς τὸδε ἐξυβρίσαντι ἐς τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας παρέχεται σοι καταστρέφεσθαι, ὡς ἔνιοι τὴν φύσιν
τε καὶ ψυχὴν ἀθάδέστατοι καὶ ἀναιδεῖς οἴονται ὡς δίκη 10
οὐδαμοῦ γῆς ἀνθρώποις ἐπεξέρχεται, ἀλλ' αὐτὰ εἰκῆ χωρεῖν
πέφυκε σφίσι τὰ πράγματα. μὴ ἐφ' ὅτι ἂν γένοιτο ἕκαστος
τραπόμενος, τοῦτο αὐτῷ θεμιτὸν εἶναι καὶ δίκαιον. καὶ τοῦ
δυνατοῦ τυράννω καὶ βασιλεῖ προσχωρεῖ ἕκαστα σὺν δίκη
ἐπιγενόμενος αὐτοῖς. ἀλλὰ θεῶμεν τὰς μοῖρας διανεμώμε- 15
ρος, τὴν τε φαύλην καὶ ἀγαθὴν, ἐς ἅμφω τάυτας διακρίνει
P. 262 τοὺς τῆδε ἀνθρώπων παραγινομένους. οἷς δ' ἂν διανεμῆται
ἀρίστην μοῖραν, καὶ μετὰ θάνατον οὕτω δεσμούμενος τιμω-
ρεῖται τε ἐς τὰ μάλιστα. πέφυκε δὲ ἄλλως τὸ θεῖον, ὅτι
ἂν τις ξυνομολογῇ, τούτῳ συντίθεσθαι. ἦν δὲ παραβαίνῃ, 20
ἐπιτιρίβεσθαι τὸ παράπαν. σὺ δὲ ἐς μέγα ἦκεις εὐδαιμονίας
τῶν γε νῦν ὄντων ἀνά τὴν οἰκουμένην βασιλέων διὰ τὸ πει-

15. θεὸς μὲν.

qui cum circa haec eadem erraret et plurimum delinqueret in gentis suae homines, tandem sensit ultionem? nam iustitia accedens eique manus iniiciens effecit ut trucidaretur ab Temire rege. tibi quidem hactenus, quia mansuete et clementer tractasti tuae gentis homines, nec cuiquam intoleranda fecisti, deus maximam et copiosam largitus est felicitatem, auctore heroe. praeterea praebet amplam et opulentam regionem, urbes et reges, qui omnes tuum imperium agnoscunt et contremiscunt. certe haud te clam est fore, si contumeliis et iniuriis lacessiveris homines qui heroa colunt, ut nequeas amplius hostes tuos vincere; quamvis quidam natura et animo male feriat homines et impudentissimi censeant iustitiam nullibi terrarum homines punire, verum casu quodam sive fortuito res humanas gubernari. nec ad quodcunque se contulerit quilibet sive rex sive tyrannus, fas iustumque est: sed si iustitia accesserit. verum enimvero cernimus Parcas utramque sortem, bonam et malam, distribuere, et in utramque hanc secernunt homines, qui in terram advenerint. quibus melior sors in hoc saeculo a Parcisi fuerit attributa, hi post mortem vincti poenis subiiciuntur. solet autem alias numen sedulo id procurare, ut quod quis intercedente iureiurando pactus fuerit praestet.

θεσθαι τῷ ἥρωι καὶ μὴ παραβαίνειν τὰ νομιζόμενα, καὶ τοῦ V. 204
 γε λοιποῦ ἄρχειν ἀπάντων ἀνθρώπων. καὶ οἷς δ' ἂν ζυντι-
 θοῖτο ὁ ἄνθρωπος, εἴτε θεῶ εἴτε ἥρωι, ἐς ὃ ἂν τελευτήσῃ
 πείθεσθαι ἀνάγκη. καὶ σὺ ἡμᾶς τούσδε ὁμοφύλους μὴ καλῶς
 5 ποιεῖς, δούλους ὄντας τοῦ ἥρωος, πρὸς ὃν τὰς συνθήκας ἤ B
 μοῖρα ἐτάξατο· οὐ γὰρ περιόψεται ἡμᾶς ἐκ σοῦ περιουρι-
 ζομένους καὶ ἡδικημένους περιουσιεῖν.” ταῦτα ἔλεγε. καὶ
 υπολαβὼν ὁ βασιλεὺς ἔλεγε τοιάδε. “ὦ γύναι, ἐν δίκῃ μέν-
 τοι εἰρηταί σοι ἕκαστα, εὖ μέντοι ἐπίστασο ὡς καὶ τῷ βασιλεῖ
 10 πλέον τι χαρίζεται ἢ συνθήκῃ καὶ τῷ τυράννῳ. φέρειν δὲ
 τοῦτο τὰ πράγματα πέφυκεν· ἦν δὲ καὶ τοὺς ὁμοφύλους ἕξα-
 μαρτάνων τις φαίνεται, ἀνάγκη ἐπὶ μαρτυρίαν τοῦτο αὐτό τις
 ὀδεύεται καὶ ἐπιόντα ἀμύνεσθαι. καὶ ἡμεῖς δὲ τοῦτο ποιη-
 σάμενοι, καὶ προειπόντες αὐτῷ μὴ παρέχειν τῇ ἡμετέρῃ χῶ-
 15 ρᾷ, οὔτε ἀπείχετο τὸ παράπαν καὶ ἐπιὼν ἐνοχλεῖν οὐκ ἐπαύ- C
 σατο. ὅμως τάδε ἐπιτέλλοντες τῷ σῶν υἱῷ, ἀπεχόμεθα μὲν
 τοῦ λοιποῦ τῆς χώρας, ἐφ' ἧ μὴ ἐπιβῆναι ἐσαυθις τῆς χῶ-
 ρας ἡμῶν καὶ μηδὲ τῷ βασιλεῖ Τραπεζοῦντος ἐπαμύνειν καὶ
 ὑπερμαχεῖν.” ταῦτα εἰπόντος τοῦ βασιλέως συνετίθετο αὐ-
 20 τίκα ἢ γυνῆ καὶ σπενδὰς ἐποιεῖτο.

sin praevaricatur, praevaricantem illico comminuit. tu quidem ma-
 ximam consecutus es felicitatem, adeo ut nullus omnium qui in orbe
 sunt regum tibi sit conferendus. causa vero in promptu est: nam
 paruisti heroi, et solennia quae semel visa sunt non es transgressus;
 et in posterum imperabis, si sic perrexeris agere. pactis autem om-
 nibus, quae quis fecerit sive cum heroe sive cum deo, donec moria-
 ris, standum est. verum non honeste nobiscum agis, qui sumus de
 tua natione et servi herois. nam etiam Parca tecum pacta est. sa-
 tis scio, haec nos non despiciet, nec nos contumeliis et iniuriis abs-
 te affectos aberrare vagos sinet.” haec locuta est. rex autem in hunc
 modum respondit. “o mulier, non eo infitias quin iusta sint quae
 commemorasti omnia: verum haud te clam est pactum conventum
 amplius quidpiam quam privato gratificari regi et tyranno. id autem
 rerum experientia demonstrare consuevit. nam si quis in eiusdem
 nationis homines peccare apparet, eius rei testimoniis fides accipienda
 est. deinde accedentem oportet ultionem exigere. hoc a nobis fac-
 tum est. siquidem praediximus filio tuo nos nolle amplius ei no-
 stram praebere regionem. at non acquievit nostro imperio, nec re-
 gione nostra abstinuit: verum nostra inturbare accedens non ces-
 savit. caeterum utut haec facta sunt, tamen filio tuo haec nuntia-
 mus; quae si fecerit, ab eius regione exercitum abducemus. de ope-
 ram ne in nostram regionem incursiones faciat, nec auxilio veniat
 regi Trapezuntis, ut simul cum ipsa capessat bellum.” haec ubi nar-
 ravit rex, mulier paciscebatur et pacem componebat.

Τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἤδη ἐπορεύετο ἐπὶ Τραπεζοῦντα καὶ κατὰ βασιλέως Δαβίδ, ὃς τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου, καὶ καταλειφθέντος αὐτῷ ἑγγόνου ἑνός, D ἐπαγόμενος τοὺς Καβαζιτιανούς ἄρχοντας τῶν περὶ τὴν Τραπεζοῦντα Μεσοχαλδείων κατέσχε τὴν βασιλείαν καὶ ἐβασίλευεν, 5 ἀδικήσας τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ τειραετῆ ὄντα. ὁ μέντοι στόλος ἄρας ἀπὸ Σινώπης, ἐπεὶ ταύτην προεδουλώσαντο, ἐπορεύετο ἐν δεξιᾷ ἔχων τοὺς Καππάδοκας, καὶ ἀφικόμενος ἐς τὴν πόλιν Τραπεζοῦντα τὰ τε προάστεια ἐνέπρησε, καὶ ἐπολιόρχει τὴν 10 ἐπήει βασιλεύς. πρὸς ἐλαύνων δὲ Μαχουμούτης ἐς Τραπεζοῦντα, καὶ αὐτοῦ που σκηνώσας ἐν τῇ λεγομένῃ Σκυλολίμνη, καὶ λόγους P. 263 προσφέρων πρὸς τὸν αὐτοῦ ἐξάδελφον Γεώργιον πρωτοβεστιάριον, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ Δαβίδ τάδε." βασιλεῖ Τραπεζοῦντος, γένους τοῦ Ἑλλήνων βασιλείου, βασιλεύς 15 μέγας τάδε λέγει, ὡς ὄρας μὲν ὄσσην χώραν διαπορευόμενος, ἐπειδὴ διεξῆει, ὥστε ἐνταῦθα γενέσθαι. ἦν οὖν αὐτίκα τὴν πόλιν παραδῶς τῷ βασιλεῖ, καὶ χώραν μὲν σοι παρέχεται, ὡς καὶ τῷ Ἑλλήνων ἡγεμόνι τῆς Πελοποννήσου Δημητρίῳ εὐδαιμονίαν τε ἐδωρήσατο καὶ νήσους καὶ Αἶνον πόλιν εὐδαιμόνα, 20 B καὶ ἐν ἀσφαλεῖ ὧν κάθηται εὐδαιμονῶν. ἦν δὲ μὴ πειθόμενος ἀντέχειν ἐθέλης, ἴσθι τὴν τε πόλιν ἐξανδραποδίσει οὐ

18. τοι P

Qua conventa, rex duxit recta Trapezuntem contra regem Davidem; qui defuncto nepote uno, congregans Cabazitianos, qui imperant Mesochaldiis circa Trapezuntem, regnum invasit, eoque potitus est regnans, cum iniuria affecisset fratris filium, tunc demum quattuor annos natum. classis autem solvens a Synopa, postquam eam subegerant, tendebat Trapezuntem: dextra Cappadociam tenens, et veniens Trapezuntem, suburbana incendit et diebus triginta duobus urbem obsedit. postea etiam rex cum exercitu accessit. Machumetes autem dux praecesserat regem, et ante hunc venerat Trapezuntem. castris positus ibi in eo loco qui Scylolimne dicitur, in colloquium veniens cum Georgio protovestiario patruale eius, iussit ut sic alloquatur regem Trapezuntis Davidem. "regii Graecorum generis rex magnus haec dicit. cernis quam longum iter et quam longam regionem emensus sit rex, postquam expeditionem sumpsit contra te ut huc veniret? si igitur illico urbem regis permiseris arbitrio, ne dubites, praebebit aliam, ut Demetrio Graecorum principi, qui Peloponnesum rexerat. donavit vero hunc opibus plurimis insulisque. eidem et urbem opibus florentem Aenum tradidit. is igitur nunc omni metu vacuus securus vivit, maxima felicitate fruens. sin non obtemperaveris, ve-

πολλῷ ὕστερον· οὐ γὰρ ἂν ἀπαναστήσεται, μὴ ἐξελὼν πρό-
 τερον ἡμᾶς καὶ αἰσχίστῳ παραδοῦς θανάτῳ.” ταῦτα εἰπόν-
 τος τοῦ Μαχουμούτεω, ὑπολαβὼν ὁ βασιλεὺς Κολχίδος ἔλεγε
 τοιαύδε. “ἀλλ’ ἡμεῖς καὶ πρότερον τὰς βασιλέως σπονδὰς οὐ
 5 παραβαίνομεν, τὸν τε ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως πέμψαντες ἐτοι-
 μοι ἦμεν, ἐφ’ ὃ τι ἂν ἄρα κελεύοι βασιλεὺς, ἴεσθαι αὐτίκα
 πειθόμενοι, καὶ νῦν τῇ ναυάρχῳ τοῦ βασιλέως τόδε ἐλέ- V. 205
 γομεν, ὡς ἂν μὴ τὴν χώραν κακῶς ποιοῦντες ληΐζωνται, ὡς
 ἦ ἐπὶ βασιλεὺς, προσχωρήσειν αὐτῷ παρεσκευάσμεθα.” C
 10 ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ ἡξίου σπένδεσθαι αὐτῷ βασιλέα, ἐφ’ ᾧ
 τὴν τε θυγατέρα αὐτοῦ βασιλέα ἄγεσθαι καὶ χώραν αὐτῷ
 παρέχεσθαι, ὅσῳ ἴσην τὴν πρόσοδον αὐτοῦ τῆς χώρας ἀποδοίη
 τε. ταῦτα λέγων ἡξίου σπένδεσθαι. Μαχουμούτης μὲν, ὡς
 ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπήλυνε βασιλεὺς, ὑπήντα ἀγγέλλων τὰ
 15 παρὰ τῆς πόλεως. ἐπαρθεῖς δὲ τοῖς λόγοις τοῖσδε ὄρητο
 κατὰ κράτος ἐξελεῖν τὴν πόλιν καὶ ἀνδραποδίσασθαι· ἤχθητο
 γὰρ ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ βασιλέως, πρὶν ἢ ἀφικέσθαι τὸν στό-
 λον, ἀφίκετο παρὰ τὸν ἑαυτῆς γαμβρὸν τὸν Μამιάν προε-
 ξιοῦσα. μετὰ δὲ ταῦτα βουλευομένῳ οἱ ἐδόκει ἐς τὴν ξύμ-
 20 βασιν τοὺς ὄρκους ποιῆσθαι, καὶ ἐγίνοντο οἱ ὄρκοι τοῦ βα- D
 σιλέως. μετὰ δὲ καὶ τὴν πόλιν παρελάμβανον Τραπεζοῦντα
 οἱ τοῦ βασιλέως νεήλυδες, ὡς ἐπέταξε βασιλεὺς. τὸν δὲ βα-

12. ὄση?

rum regis vires experiri volueris, scito urbem tuam brevi direptioni
 obnoxiam fore. nec enim prius ab oppugnatione desistet, quam ur-
 bem ceperit et vos omnes ignominiosissimae morti subiecerit.” his
 dictis ab Machumete respondit rex Colchidis in hunc modum “verum
 enimvero nos, cum haud dum foederum fidem violassemus, fratrem
 regis mittentes, prompti et parati eramus, quocumque iussisset rex,
 obediētes ire. etiam regiae classis duci locuti sumus, rogantes ne
 regionem nostram populationibus affligeret: paratos enim nos esse,
 ubi primum advenerit rex, deditiōnem facere.” haec dicens rogabat
 ut pax inter se et regem conveniret, hac tamen condicione, ut rex
 ipsius filiam uxorem duceret, et regionem redderet, ex qua aequalem
 redditum huic, qui ex Colchide veniret, quotannis acciperet. his ex-
 positis pacem orabat. Machumetes reversus in castra occurrit regi,
 et quae ex urbe cognita haberet enarrat. caeterum rex elatus his
 sermonibus urbem vi capere et diripere nitebatur: aegre enim fere-
 bat uxorem regis Davidis, priusquam appulisset classis, venisse ad
 suum generum Mamiam et urbe egressam esse. postea cum consul-
 tatio proponeretur quid agendum foret, visum est ut congressus fie-
 ret utrorumque, et iuramento interposito in dicionem susciperentur

σιλέα Τραπεζοῦντος ἐμβάντα ἐς τὰς νᾶς ἅμα τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τῇ θυγατρὶ καὶ συγγενέσιν αὐτοῦ, ὅσοι παρῆσαν αὐτῷ, ἐκέλευσεν ἀποπλεῖν ἐς τὸ Βυζάντιον, ὡς αὐτίκα παρεσομένον καὶ αὐτοῦ βασιλέως διὰ τῆς ἡπείρου. τὴν μὲν οὖν πόλιν ἐπέτρεψε τῷ ναυάρχῳ, τῆς Καλλιουπόλεως ὑπάρχῳ, 5 νεήλυδάς τε καθίστη ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ ἀζάπιδας ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα πέμψας Χιτήρη τῆς Ἀμασίας ὑπαρ-
P. 264 χον, παρεστήσατο τὰ περὶ τὴν πόλιν χωρία καὶ τὰ περὶ τὸ Μεσοχάλδειον, Καβαίζηταιῶν ὄντα τῶν ὑπάρχων τοῦ τέ πανσεβάστου καὶ τοῦ νιῶ αὐτοῦ. καὶ ἕκαστα πρόσεχώρη- 10 σεν. ὅς καὶ φυλακὴν ἐγκατέλιπεν, ἀναξεύξας διὰ τῆς ἡπείρου, καὶ ἀπήλαυνε, καὶ διὰ τῆς τῶν Τζαπνίδων χώρας ἐκομίζετο, χώραν ἐρυμνὴν τε καὶ ἄβατον ἐς τὰ μάλιστα. γενόμενος δὲ ἐπὶ Βυζαντίου, βασιλέα μὲν αὐτοῦ ἐπέταξεν ἀπάγειν ἐς Ἀδριανούπολιν, καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκομί- 15 ζετο ἐπὶ Ἀδριανούπολιν.

Τραπεζοῦς μὲν οὖν οὕτως εἶλω, καὶ ἡ τῆς Κόλχων χώρα σύμπασα ὑπὸ βασιλεῖ ἐγένετο, ἡγεμονία καὶ αὕτη Ἑλλήνων οὕσα καὶ ἐς τὰ ἦθη τε καὶ δίαίταν τετραμμένη Ἑλλήνων, ὥστε ἀνασιτάτους γενέσθαι ὑπὸ τοῦδε τοῦ βασιλέως οὐ 20 πολλῷ χρόνῳ τοὺς τε Ἑλληνας τε καὶ Ἑλλήνων ἡγεμόνας,

17. τῆς] τῶν?

iusiurandum itaque regis intervenit. quo facto peregrini milites regis urbem, sicuti imperaverat rex, susceperunt. regem Trapezuntis navem conscendere cum suis liberis et filia et cognatis, qui praesto erant, iussit; et solventes iussi sunt navigare Byzantium, quasi et ipse brevi affuturus sit, iter facturus per continentem. urbem autem eam commisit regae classis imperatori, qui Callipolis praefectus erat. peregrinorum praesidio arcem munivit. urbi vero praesidium Azapidum imposuit. postea misit Chetirem Amasiae praefectum, qui regis iussu loca urbi et Mesochaldio finitima occupavit. haec autem fuerant in ditione Cabaezitaeorum, qui erant praefecti Graecorum imperatoris et filii eius. singula ista loca in regis dicionem deditione facta concessere. rex autem relicto praesidio peregrinorum et Azapidum iter fecit per continentem. proficiscebatur per Tzanorum regionem; quam, quia admodum munita erat, haud facile transire poterat. veniens deinde Byzantium curavit ut rex Trapezuntius Adrianopolim subverheretur. nec multo post et ipse eodem pervenit.

In hunc modum capta est Trapezus urbs et universa Colchidis regio, devenitque in potestatem regis. antea fuerat principatus, quem regebant Graeci, moresque et victus rationem Graecorum maxime imitabatur. verum Graeci et Graecorum principes brevi admodum tempore bello domiti sunt. primo quidem rex potitus est Byzantio;

πρωτα μὲν τὴν Βυζαντίου πόλιν, μετὰ δὲ ταῦτα Πελοπόννη-
σόν τε καὶ Τραπεζοῦντος βασιλέα καὶ χώραν αὐτὴν.

Ταῦτα μὲν ἐς τοῦτο ἐγένετο · τὴν δὲ Τραπεζοῦντα ἐς
μοίρας διελόμενος, τὸ μὲν παρ' ἑαυτῷ κατεκράτησε, ποιήσας
5 σιλικταρίους καὶ σπαχογλάνους ὕστερον ἐς τὰς θύρας αὐτοῦ,
τούτους κρατήσας παρ' ἑαυτὸν ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἕνεκα καὶ
ἐς τὰ παιδικά, τὸ δὲ κατήκισεν ἐς Βυζάντιον, καὶ τὸ ἕτερον
πεποιήκεν Ἰανιτζαρίους καὶ δουλευτὰς ἐν σκευαῖς, ἐπιλεξάμε-
νος παῖδας ὀκτακοσίους, καὶ ἐς τὴν τῶν νεηλίδων τάξιν ἐτά- C
10 ξατο. τὴν μέντοι θυγατέρα τοῦ βασιλέως Δαβίδ γυναῖκα
μέντοι οὐκ ἠγάγετο, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐς τὸν κοιτῶνα μετεπέμ-
ψατο αὐτήν, σφαγιασθέντος τοῦ βασιλέως Δαβίδ, καὶ τὸν
παῖδα ἔγγονον τοῦ πρότερον βασιλέως νήπιον ὄντα εἶχε παρ'
ἑαυτῷ ὁ κρατῶν. ὁ μέντοι βασιλέως παῖς ὁ νεώτερος, Γεώρ-
15 γιος τοῦνομα, ὡς ἐς τὴν Ἀδριανούπολιν παρών, ἐτράπετο ἐπὶ V. 206
τὴν τοῦ Μεχμέτω θρησκείαν, καὶ ἐς τὰ ἤθη γενόμενος τὰ
ἐκείνων οὐ πολλῶ ὕστερον συνελήφθη ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τοῖς
ἀδελφοῖς ὑπὸ βασιλέως. καὶ γὰρ ἐπέμψε γράμματα ἢ ἀνε-
ψιὰ τοῦ βασιλέως, ἢ τοῦ Χασάνη γυνή, καὶ μετακαλεῖτο ἢ D
20 τὸν τοῦ βασιλέως υἱὸν ἢ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ τὸν Ἀλέξιον τὸν
ἐκ Μυτιλήνης, Κομνηνὸν ὄντα. καὶ τὰ μὲν γράμματα ἐνε-
χειρίσιν τῷ βασιλεῖ, δηλοποιῶντα ὅπως εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ

14. ὁ Κράτων P
Λαονίκου margo R

18. καὶ γὰρ] καὶ ταῦτα ἄλλου τινὸς καὶ οὐ

postea arma tulit in Peloponnesum; dehinc Trapezuntis regem una
cum regione nactus est.

Haec quidem hactenus contigere. Trapezuntios in partes distri-
buit: partem unam retinuit ipse, ex qua fecit silictarios et spatho-
glanos. hos in ianuis tenebat, eorumque ministerio utebatur, necnon
ipsis nefario amore raptus abutebatur. partem autem aliam Byzan-
tium transmisit. porro ex alia Ianitzaros elegit. quosdam constituit
servos, qui in tabernaculis servirent. pueros ex omnibus elegit octin-
gentos, eosque in peregrinorum cohortem submisit. filiam regis Da-
vidis non, quemadmodum rex hic petierat, uxorem duxit: haud tamen
multo post eam in suum cubiculum accersivit perempto rege Davide.
nepotem autem huius, qui fuerat filius adhuc infans prioris regis,
apud se habuit Crato. regis autem Davidis filius iunior, nomine Geor-
gius, cum Adrianopolim venisset, ad Mechmetae religionem conversus
est. assumptus Turcorum moribus non multo post captus est ab rege
una cum patre et fratribus. Nam missis litteris consobrina Davidis
regis, uxor Chasanis, vocabat aut regis filium aut patrualem eius Ale-
xium Comnenum ex Mitylenis. et litteras quidem quibus significa-

βασιλέως ἢ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, ἀφίξεται πρὸς τὴν
 δέσποιναν τὴν γυναῖκα τοῦ Μακροῦ Χασάνη οὖσαν. ἐνεχει-
 ρισε δὲ ταῦτα τὰ γράμματα ὁ πρωτοβεστιάριος Γεώργιος ἐπι-
 τρώπῳ τᾶλλα ἀγαθῷ, ὅπως φανήσεται ὁ βασιλεὺς εἰς πίστω-
 σιν ἴσως ἀγαθὴν, καὶ ἄλλως ἵνα μὴ ἀκουσθῇ καὶ παρ' ἄλλων 5
 ὅπως ὁ πρωτοβεστιάριος ἔκρυψε τοῦτο, φοβούμενος τὸν τε
 P. 265 αὐθέντη τὸν μέγαν καὶ τὸν πάσιαν Μαχουμούτη, καὶ πάθη
 κακῶς ὁ πρωτοβεστιάριος παρὰ τοῦ μεγάλου αὐθέντου. καὶ
 διὰ τοῦτο δέδωκε καὶ τὸν χάρτην πρὸς τὸν μέγαν αὐθέντη.
 τὰ μὲν οὖν γράμματα δεξάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ νόψ λαβῶν 10
 καθίστατο ἐς ὑποψίαν, καὶ αὐτοὺς συλλαβῶν τὸν τε Δαβὶδ
 βασιλέα καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ σὺν τῷ ἀνεψιῷ καθείρξε. καὶ τὴν
 μὲν θυγατέρα ἐς κοιτῶνα αὐτῷ μετεπέμψατο, ἔχων δὲ αὐτοὺς
 ἐν πέδαις, οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπαγαγὼν ἐς Βυζάντιον διεχρή-
 σαιτο. τοὺς μέντοι παῖδας τοὺς ἀπὸ ἄστεως καὶ ἀπὸ τῶν πε- 15
 ριοίκων χωρίων τοὺς μὲν νεήλυδας ταξάμενος κατέθετο ἐς τὸν
 B ἑαυτοῦ κοιτῶνα, τοὺς δ' ἄλλους ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ἐπιτηδεύμασι,
 τοὺς δ' ἄλλους ἀπεχαρίσατο τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς ἄρχουσι.
 τὰς δὲ κόρας τὰς μὲν ἐν τοῖς αὐτοῦ κοιτῶσι κατέθετο, τὰς
 δὲ ἀπεχαρίσατο, καὶ τινὰς ἐξ αὐτῶν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀπε- 20
 στέλλετο, ἐνίας δ' ἔν τινι ὀλίγῳ καιρῷ καὶ ὑπανδρεύσατο.
 1461 Τοῦ μέντοι χειμῶνος τούτου βασιλεὺς διατρέβων ἐν τοῖς

batur ut unus ex filiis regis Davidis aut patruelis eius, ut dictum
 est, veniret ad dominam, quae uxor erat Chasanis Longi, tradiderant
 regi. nam litteras istas dedit protovestiaris Georgius curatori, mo-
 ribus caetera non improbo, ut appareret regi talis quali fidendum
 esset in quibusvis. praeterea ne innotesceret quomodo protovestia-
 rius rem hanc celasset, timens authentem sive imperatorem magnum
 et bassam Mechmetem, ne re cognita poenas daret authentem magno
 protovestiaris. quapropter literas magno authentem obtulit. rex li-
 teris acceptis et lectis nihil boni suspicabatur. comprehendi itaque
 iussit Davidem regem et filios eius una cum patruela, quos omnes
 in custodiam dedit. caeterum filiam in suum cubiculum accersibat.
 cum autem eos aliquanto tempore in custodia asservasset, tandem
 abductos Byzantium necavit. pueros quidem ex urbe et ab locis urbi
 finitimis allectos, in peregrinorum album conscribens, ad suum cubi-
 culum ordinabat. quosdam praeterea tradidit in disciplinam, ut Tur-
 corum studiis imbuerentur. reliquis filiis suis et satrapis dono de-
 dit virgines, quasdam quoque per sua cubicula disposuit, quasdam
 amicis donavit, quasdam vero filiis suis misit, necnon quasdam brevi
 tempore maritis coniunxit.

Ea autem quae sequebatur hieme, in regni sede manens, voca-

ἑαυτοῦ βασιλείοις μετεπέμπετο Βλάβδον τὸν Δρακούλεω παῖδα,
 Δακίας ἡγεμόνα, ἔχων παρ' ἑαυτοῦ τὸν νεώτερον αὐτοῦ ἀδελ-
 φόν, παιδικὰ τε αὐτοῦ γενόμενον καὶ διαιτώμενον παρ' αὐ-
 τῷ. ξυνηρέχθη δὲ καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ξυγγενέσθαι τῷ παιδί τῷδε
 5 βουλομένῳ, ὅτε πρῶτον παριῶν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἐστέλλετο C
 ἐπὶ Καραμῦνον, ὀλίγον ὑπ' αὐτοῦ ἀποθανεῖν. ὥς γὰρ ἐρῶν
 τοῦ παιδὸς ἐκάλει ἐς ὀμιλίαν, καὶ φιλοτιμίαν αὐτῇ προπίνων
 ἐκάλει ἐπὶ τὸν κοιτώνα. ὁ μέντοι παῖς οὐδέν τι τοιοῦτον δο-
 κῶν πρὸς τοῦ βασιλέως πείσεσθαι, ἐώρα τὸν βασιλέα ἐπιφε-
 10 ρόμενον αὐτῇ ἐς τοιοῦτόν τι πρῶγμα, ἀπεμάχετό τε καὶ οὐ
 συνεγινώσκειτο ἐς τὴν συνουσίαν βασιλέως. καὶ ἄκοντος ἐφίλει,
 σπασάμενος ὁ παῖς μάχαιραν παίει τὸν βασιλέα κατὰ τὸν μηρόν,
 καὶ οὕτω φεύγων αὐτίκα, ὅποι προεχώρει αὐτῷ, ἤχαιτο. βασι-
 λέως μέντοι οἱ ἰατροὶ ἴασαντο τὸ τραῦμα. ὁ δὲ παῖς ἐπὶ
 15 δένδρον αὐτοῦ που ταύτη ἀναβὰς ἐκρύπτετο. ὥς δὲ συσκευα-
 σάμενος ὁ βασιλεὺς ἀπῆει, ἐντεῦθεν καταβὰς ὁ παῖς ἀπὸ τοῦ D
 δένδρου καὶ διάπορευόμενος οὐ πολλῷ ὕστερόν ἀφίκετο ἐπὶ
 τὰς θύρας, καὶ παιδικὰ ἐγένετο βασιλέως. χρῆσθαι δὲ νο-
 μιῶν οὐχ ἧττον τοῖς ἐς τὴν ἑαυτοῦ δίαιταν τραπομένοις· τού-
 20 τοις μὲν γὰρ αἰεὶ τε συγγινόμενος συνδιατροῖβειν νύκτωρ καὶ
 μεθ' ἡμέραν, τοῖς δ' ἄλλοφύλοις οὐ πάνυ τι χρῆσθαι νομι-
 ζεται βασιλέα, ἀλλ' ἐπὶ βραχύ. τούτου δὲ τοῦ παιδὸς τῷ

11. ὡς δ' ἄκοντα? 20. συγγινόμενος P

bat Bladum Draculis filium, ducem Daciae. nam huius fratrem iunio-
 rem apud se habebat, eoque per amorem turpiter abutebatur, et in
 suum convictum adhibebat. discordia autem vehemens inter regem
 et puerum istum exorta est, cum primo eum sibi turpi amore fla-
 granti obnoxium esse vellet. nam cum primum venisset in regiam,
 ablegatus est ad Caramanum, quia regem propemodum interfecerat.
 cum enim amore ardens puerum vocaret ad coitum, eumque illece-
 bris et praebibendo delinire satageret, postremo in cubiculum accer-
 situs est. puer cum putaret se nihil huiusmodi ab rege passurum,
 praeter spem cernit regem in turpe hoc facinus velle prorumpere.
 verum puer reluctabatur, nec regem admittebat. rex vero oscula
 figebat repugnanti et invito puero. puer igitur vagina gladium ex-
 trahit, regis femur graviter vulnerat; et celeri fuga continuo sibi
 consuluit. chirurgi autem vulnus regis curabant. puer vero consensa
 arbore ibidem occultabatur. ut autem rex collectis omnibus disces-
 serat, etiam puer descendens ex arbore et iter faciens non multo
 post rediit in ianuas regis, eiusque concubinus factus est. rex ne
 iis quidem abstinet qui suam religionem sequuntur: nam cum his
 semper diu noctuque conversatur. caeterum alienigenis non multum

ἀδελφῷ Βλάδῳ ἐπέτρεψε βασιλεὺς τὴν Δακίας ἡγεμονίαν,
 V. 207 καὶ συμβαλλομένου βασιλέως ἐπήλασέ τε καὶ κατέσχε τὴν
 ἡγεμονίαν Βλάδος ὁ Δρακούλεω παῖς. ὡς δὲ ἐπὶ τὴν ἡγε-
 μονίαν ἀφίκετο, πρῶτα μὲν ἐαντῷ δορυφόρους ἐποιεῖτο καὶ
 P. 266 ὁμοδιαίτους, μετὰ δὲ μεταπεμπόμενος ἓνα ἕκαστον τῶν τῆς 5
 χώρας ἐπιφανῶν ἐς τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολὰς δοκούντων
 μετεῖναι τῆς προδοσίας, πανοικὶ διέφθειρέ τε καὶ ἀνεσκολό-
 πιζεν, αὐτόν τε ἅμα καὶ παῖδας καὶ γυναῖκα καὶ θεράποντας,
 ὥστε ἄνδρα τοῦτον ἓνα ἐπὶ μέγα δὴ φόνου ἀνδρῶν ὧν ἡμεῖς
 ἴσμεν ἐλάσαι ἐπυθόμεθα· ὥστε γάρ οἱ ἐμπεδῶσαι τὴν ἡγε- 10
 μονίαν, ἀνελεῖν αὐτόν φασιν ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας καὶ παῖ-
 δας ὀλίγον τινὰ χρόνον ἐς δισμυρίους. καθιστῶντα δὲ κα-
 λοῖς τινὰς αὐτῷ στρατιώτας καὶ δορυφόρους, τούτους ἐδω-
 B ρεῖτο τοῖς τῶν ἀπογιγνομένων χρήμασί τι καὶ ἄλλῳ καὶ τῇ 15
 ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ, ὥστε διὰ βραχέος ἐπὶ μέγα ἀφικέσθαι με-
 ταβολῆς καὶ καινοτομηθῆναι πάνν τὰ Δακίας πράγματα ὑπὸ
 τούτου τοῦ ἀνδρός. καὶ Παϊόνάς τε οὐκ ὀλίγους, οἷς μετεῖ-
 ναι ἐδόκει ὀτιοῦν τῶν πραγμάτων, καὶ τούτων οὐδενὸς φει-
 δόμενος φόνον δὲ μέγιστον εἰργάζετο. ὡς μὲν οὖν αὐτῷ ἐδό-
 κει ἀσφαλῶς ἔχειν τὰ Δακίας πράγματα, ἐβουλεύετο ἀπό- 20
 στασιν ἀπὸ τοῦ βασιλέως. ἐτιμωρεῖτο μέντοι τοὺς ἄνδρας
 τούτους γνώμη τοῦ βασιλέως, ὡς ἂν αὐτῷ κρατύνοι τὴν ἀρ-

7. μετέχειν?
 τούτου P

13. ἄλλους R

18. ὀτιοῦν? an ὀπωσοῦν?

utitur rex. verum haud multo post pueri huius fratri, quem Bladum nominant, Daciae principatum rex permisit. opera igitur regis adiutus, accedens Bladus, Draculis filius, principatum Daciae occupavit. ubi primum in principatum promotus est, hastatos delegit, quos in convictum adhibitos corporis sui custodes designavit. deinde vocans singulos qui in ea regione dignitate excellere videbantur quosque putabat, si dux mutandus esset, proditionis consilia agituros, hos, inquam, omnes cum tota familia leto dedit et palis affixit, nec liberis uxoribus famulisque eorum parcens. adeo vir ille maximam omnium, quos novimus, caedem et stragem hominum fecit. nam ut sibi constabiliret Daciae principatum, fertur occidisse brevi tempore circiter viginti milia virorum et mulierum puerorumque. cum autem pulchros et egregios quosdam delegisset milites et satellites, eos donabat opibus et divitiis, necnon reliqua felicitate quam ex caede illorum acquisivisset. itaque brevi tempore vir ille innovationem et mutationem Daciae rebus induxit maximam. praeterea Pannonos non paucos, quorum interesse putabat ut res Daciae quoquo modo bene haberent, nulli parcens, tributo maximo onerabat. cum crederet Daciae principatum iam satis firmum et tutum esse, consilium capiebat

χὴν, καὶ μὴ μεταστάντων αὐθις τῶν τῆς Δακίας ἀνδρῶν πρω- C
 τευόντων πράγματα ἔχοι, ἐπαγομένων αὐτῶν τοὺς Παίονας
 συμμαχοῦς τε καὶ ἐπικούρους.

Ταῦτα μέντοι οὕτω διεπράττετο· τότε δὴ οὖν τοῦ χει-
 5 μῶνος, ὡς ἠγγέλλετο βασιλεῖ τοῦτον νεωτερίσαι διανοοῦμενον
 ἀπόστασιν βουλευέσθαι, ἐπὶ Παίονας τραπόμενον συντίθεσθαι
 ἐκείνοις καὶ συμμαχίαν ποιῆσθαι, δεινόν τε ἐποίητο, καὶ
 πέμπων ἄνδρα εὐδόκιμον τῶν Θυρῶν αὐτοῦ, γραμματιστὴν
 Ἑλληνα, μετεπέμπετο εἰς τὰς Θύρας, ὡς ἦν ἀφίχεταιί οἱ ἐπὶ
 10 τὰς Θύρας, ἄχαρι μὲν οὐδὲν πρὸς βασιλεία πείσεται, ἀγαθὰ
 δὲ καὶ εὖνοιαν ἀνακτῶμενος οὐχ ὑπερβαλεῖται αὐτὸν βασιλέα, D
 εὖνοῶν εἰς τὰ τοῦ βασιλέως πράγματα. ταῦτα μὲν ἐπιτείλας
 ἔπεμπεν ὡς τοῦτον Καταβολινὸν γραμματέα τῶν Θυρῶν. Χα-
 μουζᾶ δὲ τῷ ἱερακοφόρῳ λεγομένῳ, ὃς παρὰ τὸν Ἴστρον διέ-
 15 λαχε διοικεῖν χώραν οὐκ ὀλίγην καὶ Βιδίνης ὑπαρχον εἶναι,
 κρούφα ἐκέλευε πέμπων, δόλῳ εἰ δυνήσεται ἀγαγεῖν τὸν ἄν-
 δρα, αὐτῷ χαριεῖσθαι μεγάλως, εἴτε δόλῳ εἴτε τρόπῳ ἄλλῳ
 οἷῳ δυνήσεται συλλαβεῖν. οὗτος μὲν οὖν παραγγείλας τῷ
 γραμματιστῇ εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ ἀνδρὸς ἅττα ἐδόκει σφίσι
 20 βουλευομένοις πρόσφορον εἶναι, συμπροπέμποντι αὐτὸν τῷ
 Βλάδῳ ὑπέσειν ἐνέδρας προλοχῆσαντα αὐτοῦ ταύτην τὴν
 χώραν, οὕτω ποιῆσθαι τὴν σύλληψιν, σημαίνεσθαι δέ οἱ, ἐπὶ P. 267

21. ὑπόσειν P

quomodo ab rege descisceret. sententia autem Dacorum graviter
 Bladum angebat. timebat enim, si ipse confirmato nunc Daciae prin-
 cipatu quid contra regem molitus fuisset, ne negotia sibi facerent
 Daci, adducentes Pannonos socios et auxiliares.

Haec quidem in hunc modum acta sunt. ea autem hieme ut
 nuntiatum est regi Bladum novarum rerum esse cupidum, et delibe-
 rare qua ratione a se deficeret, et conversum ad Pannonos cum iis
 foedere interposito societatem coivisse, haec, inquam, accipiens valde
 viro indignatus est. misit itaque virum satis spectatum, ianuarum
 scribam, virum Graecum, ad Bladum, qui hunc moneret ut ad ianuas
 accederet. quodsi veniret, fore ut maximam gratiam iniret apud re-
 gem, praeterea bona plurima ferens nunquam beneficiis regem supe-
 rare posset, si rebus regis favere pergeret. cum huiusmodi manda-
 tis Catabolinum scribam ianuarum ad Bladum proficisci iubet. Cha-
 muzae vero, quem Hieracophorum nominabant, qui apud Istrum la-
 tuit, ut administraret suo imperio regionem non modicam et Bidinae
 praeesset, praecepit ut clam, si dolo posset, Bladum ad se perduce-
 ret. addebat se ei gratificaturum vel maximo, seu dolo seu alio
 quovis modo istum virum cepisset. Chamuzes igitur una cum scriba

μέλλη ἀποχωρεῖν, τὸν γραμματιστὴν, ταῦτα ποιοῦντος ἐκείνου, καὶ τὴν ὥραν ὑποσημαίνοντος ἐν ᾗ ἀποχωροῦντα αὐτὸν εἶδει συμπροπέμψαι τὸν Βλάδον, προσελόχησεν αὐτοῦ ταύτην τὴν χώραν ὁ Χαμουζᾶς. Βλάδος δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὀπλισμένοις, ὡς συμπροῦπεμπε τὸν Θυρῶν τῆς αὐτῆς ἡγεμόνα 5 καὶ τὸν γραμματιστὴν, ἐνέπεσέ τε ἐς τὰς ἐνέδρας, καὶ ὡς ἔγνω, τούτους μὲν αὐτίκα διακελευσάμενος συλλαμβάνει καὶ τοὺς θεράποντας, ὡς δὲ ἐπήει ὁ Χαμουζᾶς, ἐμαχέσατό τε αἰζίως λόγου, καὶ τρεψάμενος αὐτὸν τε ἐξώγησε καὶ τῶν ἄλλων

- Β διαφρονῶντων διέφθειρεν οὐ πολλούς. τούτους μὲν ὡς ἐξώγησε 10
 V. 208 σύμπαντας ἀπαγαγὼν ἀνεσκόλοπισεν, ἀκρωτηριασάμενος τοὺς ἄνδρας πρότερον, Χαμουζᾶν δὲ ἐπὶ ὑψηλοτέρου σκόλοπος ποιησάμενος, τὴν τε θεραπείαν ἅμα τοῖς ἑαυτοῦ δεσπόταις τὰ αὐτὰ ταῦτα ἔδρασε. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτίκα στρατὸν πα-
 1462 ρασκευασάμενος ἢ δύναμις μέγιστον, ἤλασέ τε αὐτίκα ἐπὶ τὸν Ἴστρον, καὶ διαβάς ἐς τὰ ἐπὶ τάδε χωρία τοῦ Ἴστρον καὶ χώραν τοῦ βασιλέως πιασσοῦδί τε ἅμα παισὶ καὶ γυναιξὶ διέφθειρε, καὶ οἰκίας ἐνεπίμπρα, πῦρ ἐνεικίς ὅποι προσήει. καὶ μέγιστον ἐργασάμενος φόνον ἀπήλανθεν ὀπίσω ἐπὶ Δακίας.

3. προσελόχησεν P 10. μέντοι οὐδ'?

consilia tractabat, qua ratione imperata opportune ad rem conferrent. visum igitur est hoc esse consultissimum, ut comitanti Blado scribam in sua regione insidias ponerent, eumque hoc modo per insidias exciperent. sed convenit ut scriba, quando vellet redire ad regem, digressus a Blado, significaret. scriba quemadmodum decretum erat fecit; horam, qua abiturus esset ad regem comitante Blado, indicavit. quapropter insidias, eo loci quo profecturus erat Blado, struxit Chamuzes. Bladus itaque armatus cum suis, prosequens scribam et ianuarum ducem, in insidias praecipitatus est. quas ubi cognovit, suos illico exhortatione firmavit et ministros capit. Chamuzes autem accedens pugnavit perquam fortiter. tandem Chamuzem in fugam versum capit; et reliquis fugientibus, evenit ut non multi perirent. hos igitur omnes, quos vivos comprehenderat, abduxit et palis adfixit. caeterum antequam capitali supplicio subderentur, mutilati sunt, extremis corporis partibus praecisis. Chamuzem altiori quam reliquos cruci affixit. hoc autem ideo factum est a Blado, ut suis exemplum proponeret, ne quando similia tentarent, quasi similia passuri. his ita gestis exercitum conscripsit quam potuit maximum, et illico ad Istrum raptim agmen duxit; quem traiciens venit in loca Istro finitima et in regionem regis, quam uno impetu, caesis liberis et mulieribus, misere evastavit. domos villasque incendit, ubicunque potuit ignem iniiciens. cum autem caedem fecisset maximam, tandem reversus est in Daciam.

Ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἠγγέλλετο βασιλεῖ Μεχμέτῃ, τοὺς τε
 πρέσβεις αὐτοῦ διαφθαρεῖν ὑπὸ Βλάδου τοῦ Δακίας ἡγεμό- C
 νος, καὶ Χαμουζᾶν ἄνδρα εὐδόκιμον τῶν βασιλέως θυρῶν
 οὕτω ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀποθανεῖν, ἤχθετο μὲν οἷα εἰκός, καὶ
 5 δεινότερα ἐποιεῖτο εἰ ἄνδρας αὐτῷ τοιοῦτους περιόψει οὕτω
 διαφθαρέντας, καὶ κείνον εἰς τοῦτο ὕβρεως ἀφικόμενον ὥστε καὶ
 τοὺς πρέσβεις αὐτῷ διαχρήσασθαι, μὴ τιμωρήσεται τὸν φό-
 νον ἐκείνων τῶν αὐτῶν εἰσπρατιτόμενος τὸν τῆς Δακίας ἡγε-
 μόνα· ἤχθετο μέντοι καὶ τότε, ὅτι τὸν Ἴστρον διαβάς σὺν
 10 χειρὶ πολλῇ καὶ ἐμπρήσας τὴν βασιλέως χώραν καὶ φόνον
 τῶν τε ὁμοφύλων αὐτῷ ἐργασάμενος ὀπίσω ἐλαίνοι. πολλῶν
 δὲ τούτων δεινότερα ἐποίει, τοιαῦτα τοὺς ἑαυτοῦ πρέσβεις D
 ἐργάσασθαι. ὅθεν δὴ ἀπανταχῇ περιηγέλλων τοῖς τε ἀρί-
 στοις καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ λόγον προηγόρευε καλλίστῳ κό-
 15 σμῳ ἐλαύνοντας καὶ ἐξωπλισμένους παρεῖναι αὐτῷ τὰ στρα-
 τεύματα ἐξελαύνοντι. τὴν μὲν οὖν στρατιάν οὕτω παρεσκευά-
 ζετο ἐπὶ τοὺς Δακούς· λέγεται δὲ καὶ τότε, ὡς Μαχονμούτῃ
 τῷ ἡγεμόνι, ὅτι τῆς ἀγγελίας πρότερον τούτων ἔτι ἀφικόμε-
 νης περὶ τε τοῦ φόνου τῶν πρέσβεων καὶ Χαμουζᾶ τοῦ ὑπάρ-
 20 χου καὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῆς χώρας, οὔτε εὐρῶν παρὰ βασι-
 λέα ἀπηγγέλλετο τὰ γενόμενα παρὰ Δακῶν ἐς τοὺς βασιλέως
 ἄνδρας, καὶ χαλεπῶς ἤνεγκε. λέγεται δὲ ὡς καὶ πληγὰς ἐνέ-
 βαλε τῷ ἀνδρὶ. νομίζεται δὲ καὶ τοῦτο ἐς τὰς θύρας τοῦ P. 268

21. περὶ P

Haec ut allata sunt ad regem Mechemetem, nempe legatos suos
 foede a Blado Daciae duce peremptos, et Chamuzem, virum inter
 ianuas primarium, adeo contemptim et ignominiose periisse, dolorem
 et maerorem regi moverant quemadmodum verisimile est. illud au-
 tem longe gravissimum ducebat, si despiceret viros tantos talesque
 quos amisisset, nec ultionem exigeret, praesertim cum eo iniuriarum
 et contumeliae processisset Bladus ut nec ab legatis violandis ab-
 stinuerit. dolebat praeterea regi, Bladum Istro transmissa magna
 manu suam regionem incendisse, et magna suorum caede edita in
 Daciam rediisse. verum quod tanta crudelitate legatos suos tractas-
 set, reliquis maius et atrocius iudicabat. itaque edixit, annuntians
 optimatibus suis et aliis, ut quam pulcherrime armis instructi cum
 exercitibus adveniant, atque una secum in militiam proficiscantur.
 et quidem hoc pacto expeditionem contra Dacos suscepit rex. fe-
 runt praeterea Mechemetem ducem, antequam caedes legatorum et
 Chamuzis praefecti et regionis incendium nuntiaretur, indicasse regi
 quae fecissent Daci viris regiis. quibus auditis graviter indignatus
 est; etiam viro qui haec exposuerat, verbera inflixit. nec enim turpe

βασιλέως οὐ πάνν τι αἰσχρὸν εἶναι, τοῦτους οἷς ἀπὸ ἀν-
 δραπόδων καὶ μὴ Τούρκων παῖδας αὐτῷ ἐς τὴν ἀρχὴν πα-
 ραγενομένους. κήρυκας μέντοι πέμπων ἀπανταχῆ ἐκέλευεν
 αὐτῷ παρεῖναι τὴν στρατιὰν ἐξωπλισμένην καλῶς, καὶ τοὺς
 ἵπποδρόμους αὐτῷ ἔπεσθαι ζυμπαντίας ἐς τήνδε τὴν στρα- 5
 τείαν. οἱ δὲ τοῦ βασιλέως κήρυκες οἱ τὰς ἀγγελίας φέρον-
 τες αὐτῷ ἐς τὴν χώραν καὶ οἱ ἄγγελοι, ἐπειδάν τι νεώτερον
 ζυμβαῖνοι, ἐπὶ τὰς θύρας ἀφικνούμενοι ταχίστῳ δρόμῳ ὀλί-
 γων πάνν ἡμερῶν μεγίστους δρόμους διανύουσι ὧδε. ἵππον
 ὃν ἂν ἐν τῇ ὁδῷ διελαύνων θεάσῃται, τὸν μὲν ἵππέα αὐτίκα 10
 ἀπὸ τοῦ ἵππου καταβιβάζει, αὐτὸς δὲ ἀναβάς ἐλαύνει καὶ ἄ
 κράτος, καὶ ὁ ἵππος ἐς τὸδε διανύσαι οἷος τε ἦν. μετὰ δὲ
 ἄλλον εὐράμενος καταβιβάζει, τὸν δὲ ἵππον τὸν πρότερον πα-
 ραδίδωσι τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ οὕτω βραχὺ διαναπαυόμενοι μέ-
 γιστον διανύουσι δρόμον. ἐζώννυντο δὲ καὶ τὸ σῶμα ἅπαν, 15
 ὥστε μὴ ἄγαν πονεῖν ἢ κάμνειν σφίσι τὸ σῶμα, ἐπεὶ θέοιντο.
 καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐς Ἀδριανούπολιν κήρυκας ἴσμεν ἐν
 πέντε ἡμέραις ἀφικομένους, ὁδὸν πεντεκαίδεκα ἡμερῶν ἀνδρὶ
 ἵππεύοντι ἐς τὰ μάλιστα. καλοῦνται δὲ οὗτοι οἱ κήρυκες οὐ-
 λάκιδες.

Ἐπεὶ τε δὴ τὰ στρατεύματα παρεσκευάστο τῷ βασιλεῖ,
 ἐπὶ Λακίαν ἐστρατεύετο ἦρος εὐθύς ἀρχομένου. μέγιστον δὲ

1. ἐς τοῦτους τοὺς?

9. διαγοῦσιν R, διατελοῦσιν P

11.

καταβιβάζειν P

ἐλαῖνοι P

habetur in ianuis regis flagris caedere eos quos ex mancipiorum nu-
 mero nec de Turcorum filiis in regnum suum transtulerit. rex igitur
 per universum regnum dimittens praecones edixit ut exercitus
 bene instructi et armati ad se adveniant; equites praeterea omnes
 ad hanc expeditionem concivit. praecones regii, qui regis volunta-
 tem per universam regionem nuntiant, et nuntii, si quid novarum
 rerum inciderit, ad ianuas regis festinant, et citissimo gradu intra
 paucos dies maximos cursus peragunt. si quis ex eorum numero in
 itinere equum cernit, equitem confestim ex eo deponit; conscendens-
 que ipse equum iter maturat, impellens equum quantum potest. de-
 inde si alium invenerit, eundem similiter conscendit, et equum fati-
 gatum isti homini tradit. et in hunc modum equos quieti tradentes,
 maximos conficiunt cursus. corpus totum cingunt, ne doleat vel ae-
 grotet corpus quando currunt. ex Peloponneso Adrianopolim scimus
 regios praecones venisse intra quinque dies. hoc iter intra decem
 et quinque dies eques aegre peragere potest, etsi maxime festinet. hi
 praecones nominantur ulacides.

Copiae universae regis cum instructae convenissent, primo vere

τοῦτον στρατὸν γενέσθαι φασί, δεύτερον μετὰ γε τὴν ἐς τὸ V. 109
Βυζάντιον ἐπέλασιν τοῦ βασιλέως τοῦδε. λέγεται δὲ τοῦτο
 τὸ στρατόπεδον κάλλιστον μὲν γενέσθαι τῶν ἄλλων στρατοπέ-
 δων, καὶ κόσμον πολὺν παρέχεσθαι ἔστε τὰ ὄπλα σφίσι καὶ
 5 ἐς τὴν σκευὴν, γενέσθαι δὲ ἀμφὶ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυ-
 ριάδας στρατοῦ. καὶ τοῦτο λογίζεσθαι ῥαδίως ἀπὸ τῶν τοῦ
 πόρον τοῦ Ἰστρου ἐμποριστῶν, ὧν ἐξωνησαμένων ἀπὸ βασι-
 λέως τὸν πορθμὸν ἐς τριάκοντα μυριάδας χρυσίου στατήρας,
 λέγεται χρήματα μεγάλα κερδᾶναι. κατὰ τὴν ἡπειρον ὁ στρα-
 10 τὸς ὀρμώμενος ἀπὸ Φιλιπποπόλεως, κατὰ δὲ Θάλατταν πληρω-
 σας τριήρεις ἀμφὶ τὰς εἴκοσι καὶ πέντε καὶ πλοῖα εἰς ἑκατὸν
 καὶ πεντήκοντα, ἐπορεύετο εὐθὺ τοῦ Ἰστρου ὡς διαβησόμενος
 διὰ τῆς Βιδίνης πόλεως. ἐκέλευε δὲ πλείν ταῦτα τὰ πλοῖα
 διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐπὶ τὸν Ἰστρον. καὶ ὁ στόλος, ὡς
 15 ἐνετέλλετο βασιλεύς, διὰ τοῦ Πόντου ἐπέπλει ἐς τὸ τοῦ
 Ἰστρου στόμα, καὶ ὡς ἐς τὸ στόμα ἐγένετο, ἀνήγετο ἐπὶ τοῦ
 ποταμοῦ ἐπὶ τὴν Βιδίνην. καὶ ποι καὶ ἀπόβασιν ποιησάμενος
 ὁ στόλος τὰς τε οἰκίας ἐνεπίμπρα, καὶ ἔκαιε τὴν τε Πραΐλα-
 βον πόλιν τῶν Δακῶν, ἐν ἧ καὶ ἀγορὰν παρέχονται βελτίω
 20 ἀπασῶν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, πῦρ ἐνιέντες ἐνέπρησαν. εἰσὶ δὲ P. 269
 αἱ οἰκίαι ξύλιναι ὡς τὸ ἐπίπαν. Δᾶκες γὰρ ὡς ἐπύθοντο βα-
 σιλέα ἐπιέναι ἐπὶ σφῶς, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ παῖδας ὑπέξε-

profectus est contra Daciam. tradunt hunc exercitum regis fuisse maximum, et secundum magnitudine ei quem contra Byzantium ductarat iste rex. verum constat illum exercitum fuisse reliquis pulchriorem, et plurimum momenti tum in armis tum in reliquo belli apparatu habuisse. eo autem tempore in armis habuit rex circiter viginti quinque myriades hominum. huius numeri facile iniri potest ratio ex Istri traiectu. nam publicani Istri traiectum emerant ab rege, numerantes triginta myriades aureorum staterum: interim tamen constat eos opes maximas esse lucratos. per continentem deinde exercitus profectus est ab Philippopoli. implens vero triremes circiter viginti quinque et naves circiter centum et quinquaginta, mari recta subvectus est ad Istrum quasi iter facturus per Bidenam. iussit tamen ut istae naves per Euxinum pontum ad Istrum contenderent. et quidem classis, quemadmodum praeceperat rex, per Pontum ferebatur in Istri ostium. ubi Istri oram attigit, adverso flumine navigavit Bidenam. ubicunque egrediebantur navibus, incendebant aedificia et comburebant. Prailabum urbem Dacorum, quae totius Daciae forum erat celeberrimum, iniecto igne concremarunt. pleraque autem istius regionis aedificia lignea sunt; hinc fit ut fa-

θεντο, τὰς μὲν ἐς τὸ ὄρος τὸ Πράσοβον, τὰς δὲ ἐς πολίχ-
 νην . . . τὸ ὄνομα, ἐς ἣν κύκλω περιουῶν ἐνετῆρει καὶ ἐφύ-
 λαττε, καὶ τὸ ἔλος ἐγρωῶτατον ἐποιεῖτο, καὶ ἐν ἀσφυλεῖ κα-
 θίστησι μάλιστα. τὰς δ' αὖ καὶ ἐς τοὺς δρυμῶνας, οὓς χα-
 λεπὸν ἐστὶ διέναι ἀνδρὶ ἐπήλυδι καὶ μὴ ἐπιχωρίῳ· πυκνό- 5
 ταιτο γὰρ ὄντες, καὶ δένδροις καταπεφυτευμένοι πυκνοῖς, ὡς
 ἤκιστα παρέχονται διὰ πολλοῦ βάσιμον τὴν εἴσοδον. τὰς μὲν
 Β οὖν γυναικας καὶ παῖδας οὕτως ἐξέθειτο, αὐτοὶ δὲ συναθροί-
 σθέντες ἐς τὸ αὐτὸ εἶποντο Βλάδῳ τῷ ἡγεμόνι. καὶ ἐς δύο
 μοίρας ἐπιδιελόμενος τὸν στρατὸν τὸν μὲν εἶχε παρ' ἑαυτοῦ, 10
 τὸν δὲ ἔπεμπεν ἐπὶ τὸν τῆς μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, ὡς
 ἦν ἐσβαλεῖν ἐκεῖνος πειροῦτο, ἀμυνόμενοι μὴ περιίδωσιν ἐσβα-
 λόντα ἐς τὴν χώραν. ὁ γὰρ τῆς μελαίνης ταύτης Πογδανίας
 ἡγεμὼν διενεχθεὶς ἐπολέμει τῷ Βλάδῳ ἀπὸ αἰτίας τοιαύτης,
 καὶ πρέσβεις πέμπων παρὰ βασιλέα Μεχμέτην ἐπεκαλεῖτο, 15
 καὶ συνάρασθαι τὸν πόλεμον ἔφρασκέν ἐτοίμος εἶναι. βασι-
 λεὺς μὲν οὖν ἤρέσκετό τε τοῖς τοῦ ἡγεμόνος τούτου λόγοις,
 C καὶ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν τὸν ἑαυτοῦ στρατηγόν, συμμίσγοντα
 τῷ ναυάρχῳ ἐς τὸν ποταμὸν πολιορκεῖν τὸ Κελίον πόλιν οὕτω
 καλουμένην τοῦ Βλάδου, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ. ὁ 20
 μέντοι ἡγεμὼν οὗτος συλλέξας στρατεύματα ἀπὸ τῆς χώρας ἵετο
 ἐπὶ τὸν βασιλέως στόλον εὐθὺ τῆς Κελίου πόλεως, συμμίζων

cile ignem admittant. Daci ubi acceperunt regem cum copiis adver-
 sum se pergere, liberos et uxores collocarunt quasdam in montem
 Prasobum, quasdam in oppidulum nomine * * * * quod circulo veluti
 circumiens muniebat et custodiebat. etiam palus sive lacus palustris
 id oppidulum vel in primis et tutissimum et munitissimum praesta-
 bat. quasdam praeterea abdidere in querceta regionis, quae transire
 difficile est viro peregrino, qui non sit indigena. densissima enim et
 arboribus consita densis, plerumque inaccessa et invia. mulieres qui-
 dem et liberos, quemadmodum dixi, in loca tuta contraxere. viri
 vero in unum collecti sequebantur Bladum ducem; qui secernens uni-
 versum exercitum in duas partes, alteram quidem ipse detinuit, alte-
 ram vero ire iussit contra Nigrae Pogdaniae principem, ut si is co-
 naretur in Daciam irruere, fortiter resisterent, nec omitterent in
 eius regionem hostilem incursionem facere. nam inimicitiae inter-
 cesserant inter Nigrae Pogdaniae principem et Bladum. quapropter
 bellum inter ipsos ardebat. cuius haec causa perhibetur. princeps
 Nigrae Pogdaniae missis legatis hortabatur regem Mechetem ad
 bellum inferendum Blado; quem quo magis moveret, pollicebatur se
 suas copias eius copiis iuncturum. regi grata erant quae princeps
 iste afferebat. proinde iussit ut promissa ad rem conferret, et exer-

τῆ ναυάρχῳ. καὶ ἐπεὶ τε συνέμισγε τῷ βασιλέως στρατῷ,
 ἐπολιόρχουν ἀμφοτέρῳι τὴν πόλιν, καὶ προσβάλλοντες ἐπὶ ἡμέ-
 ρας συχρὰς ἐξεκρούσθησαν καὶ ἀπέβαλον ὀλίγους τινάς. ὡς
 δ' οὐ προεχώρει ἢ τῆς πόλεως αἰρεσις, ἀπεχώρουν ἤδη ἐκά-
 5 τεροὶ. ὁ μὲν οὖν μέλας Πόγδανος ἦεν ὁμοίσε ὡς ἐσβυλῶν
 ἐς τὴν τῶν Λακῶν χώραν, ἐκωλύετο δὲ ὑπὸ τῆς μιᾶς μοίρας V. 210
 τοῦ στρατοῦ, ἣτις ἐτέτακτο ταύτῃ φυλάσσειν τὴν χώραν. D
 Βλάδος δὲ αὐτὸς ἔχων τὴν μείζω μοῖραν τοῦ στρατοῦ ἐπο-
 ρεῦετο διὰ τῶν δρυμῶνων, ἐκδεχόμενος ἰδεῖν ὅπου χωρήσει ὁ
 10 τοῦ βασιλέως στρατός. βασιλεὺς μὲν γάρ, ὡς τὰ στρατεύματα
 αὐτῷ διαβάνατα τὸν Ἰστρον ἐγένετο ἐς τὴν Λυκίαν, ἐπέδραμεν
 οὐδαμῆ. οὐ γὰρ εἶα ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ συντεταγμένῳ ἐπορεῦετο
 τῷ στρατεύματι. ἐπορεῦετο δ' εὐθὺ τῆς πόλεως, ἐς ἣν γυναι-
 κάς τε καὶ παῖδας ὑπεκθήμενοι οἱ Λῦκες αὐτοὶ εἶποντο τῷ
 15 βασιλεῖ διὰ τῶν δρυμῶνων· καὶ ἦν τι ἀποσπασθεῖν τοῦ P. 270
 στρατοῦ, αὐτίκα ὑπὸ τούτων διεφθείρετο. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς,
 ὡς οὐδεὶς ἐπιῶν ἐπηγγέλλετο αὐτῷ ἐς τὴν μάχην, οὔτε ἀπὸ
 Παίωνων παρεῖναι τῷ Βλάδῳ βοήθειαν, ὀλιγώρει τε καὶ ἡμέ-
 λει τοῦ χάρακος, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν εὐρυχωρίᾳ ἐπιπτε.
 20 Βλάδος τε γάρ ὡς ἐπύθετο τοὺς πολεμίους ἐπιόντας, ἐπεμ-
 πεν ἄγγελον ἐς τοὺς Παίονας λέγοντα τάδε. “ὦ ἄνδρες Παίο-

citum suum adderet navarcho prope flumen, et iuncto Marte obside-
 rent Celium urbem Bladi sic dictam et in ora fluminis sitam. at
 princeps ille, ubi animum regis intellexit, conscripto exercitu de re-
 gione sua, pergebat ad classem regis, ut prope Celium urbem adiu-
 ngeretur regio navarcho. quo facto uterque urbem eam oppugnabant.
 cumque eam capere annisi essent diebus sane plurimis, tandem re-
 pulsus sunt inde amissis paucis. cumque urbis oppugnatio parum pro-
 cederet, uterque abiit. Niger Pogdanus proficisceretur quasi popula-
 turus Dacorum regionem. verum inhibitus est ab ea exercitus parte,
 quae opposita ei fuerat, ut defenderet regionem, ne hostilia ab Pog-
 dano pateretur. Bladus cum maiore exercitus parte iter faciebat per
 silvas glandiferas, exploraturus quamquam contenderet regis exercitus.
 rex cum traiecisset copias Istrum, Dacorum regionem ingressus est;
 nec tamen eam populationibus urebat: nam ne id fieret, prohibue-
 rat. caeterum instructo et composito agmine ibat ad eam urbem in
 quam Daci exponentes liberos et uxores sequebantur regem per quer-
 ceta. si qui longius ab agmine regis fuerant progressi, ab Dacis exci-
 piiebantur et extemplo peribant. rex cum nuntiaretur neminem
 accedere qui praelii potestatem faceret, praeterea nec a Pannonibus
 Blado auxilii quicquam esse, hostem contemnebat, et vallo commu-
 nire castra negligebat, quamvis ea in patente campo locasset. Bladus

νες, ὑμεῖς ἴστε που ὡς ἡ χώρα ἡμῶν ὁμορός τέ ἐστι τῇ ὑμε-
 τέρα, καὶ παρὰ τοῦ Ἰστροῦ οἰκοῦμεν ἀμφοτέροισι. νῦν οὖν
 πυνθάνεσθε, οἰομαί, καὶ ὑμεῖς τὸν βασιλεῦα Τούρκων μεγάλη
 χεῖρὶ ἐπιόντα στρατεύεσθαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἦν τάδε κατι-
 B στρεψάμενός ὑπάγεται ὡς τὴν Δακίαν, τὸδε ἐπίστασθέ που 5
 καὶ ὑμεῖς, ὡς οὔτε ἡσυχίαν ἄγοντες καθεδουῖνται, ἀλλ' ἐφ'
 ὑμᾶς αὐτίκα ἐπιόντες στρατεύονται, καὶ πράγματα ἔσται ὑπ'
 αὐτῶν ἀνήκεστα ἐς τὴν ὑμετέραν χώραν ἰδουμένοις. νῦν οὖν
 ὥρα ἐστὶ καὶ ὑμᾶς βοηθοῦντας ἡμῖν ἀπαμύνειν, ὡς οἶόν τε
 μάλιστα, τὸν στρατὸν τόνδε ἀπὸ τῆς χώρας, καὶ μὴ περιορᾶν 10
 φθείροντά τε τὴν χώραν καὶ ἐπικακοῦντα καὶ καταστρεφόμε-
 νον τὸ γένος ἡμῶν. ἔχει δὲ καὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ ἡμετέρου
 ἀδελφὸν νεανίαν, ὥστε καθιστάντα αὐτὸν ἡγεμόνα ἐς τὴν
 C Βλαχίαν, ἦν τι μὴ προχωροίη αὐτῷ ἐκάστῳ κατὰ νοῦν." τὸν
 γὰρ τοι τοῦ Βλαδου ἀδελφὸν νεανίαν, ὡς ἐστρατεύετο ἐπὶ 15
 τὴν Δακίαν, μεγάλως τε φιλοφρονησάμενος ἐτίμησε, καὶ χρή-
 μασι καὶ ἐσθῆτι ἔδωρετο πολλῇ τε καὶ ἀγαθῇ, καὶ ἐκέλευε
 πέμπειν ἐπὶ τὴν Δακίαν λόγους, ἐπὶ τοὺς δυνατοὺς ἄγειν τὰ
 πράγματα. ὅθεν ἐπὶ εὐδαιμονίαν αὐτίκα γενόμενος ἔπρασσε
 πέμπων ὡς ἐκέλευε βασιλεύς. οὐ μὲντοι γε προεχώρει αὐτῷ 20
 τότε προπέμποντι. ταῦτα ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἀκούσαντες οἱ

3. πυνθάνεσθαι P

ubi accepit ex nuntiis hostes accedere infesto agmine, nuntium misit ad Pannonas, talia dicentem "o viri Pannonas, vos, non dubito, scitis regionem nostram vestrae esse finitimam, et utrique habitamus affusi Istro. nunc autem, ni fallor, accepistis Turcorum regem magna manu accedere, ut arma nobis inferat. si nunc Daciam vastarit sibi subegerit, scitote, haud cessabit tanto cardine rerum, verum continuo arma hostilia ad vos circumferet. nec dubito quin maxima hinc pericula vestram regionem incolentibus immineant. tempus igitur nunc postulat ut nobis auxilio sitis, ut exercitum hostilem quamprimum e regione propulsemus. nec expectandum censeo, donec regionem nostram contuderit et penitus evastarit et gentem nostram sibi subiugarit. etiam ducis nostri fratrem maiorem rex habet: hunc principem Valachiae constituit. at opera danda est ne ei singula ex sententia succedant. nam Bladi fratrem iuniorem, cum arma contra Daciam vibraret, rex maximis studiis coluit magnisque honoribus affecit. opibus et vestitu multo eum virum donavit. hunc iussit sermones serere cum Dacorum proceribus, ut ipse tandem potiretur rerum summa. quapropter cum brevi in magnam felicitatem sit promotus, ut pareret regi, imperata fecit et Daciae proceres tentavit. nec tamen quicquam adhuc efficere potuit, verum repulsus est." Pannonas cum haec audirent ex nuntio, dictis obtemperarunt, et prom

Παίονες ἐπειθοντό τε τοῖς λόγοις, καὶ ὄρμητο βοηθεῖν καὶ ἐς τὰ μάλιστα ἐπαμύνειν. συνέλεγον δὲ στρατεύματα.

Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν, βασιλεὺς δὲ προσελαύνων D
 σὺν τῇ στρατιῇ ἐνεπίμπρα μὲν τὰς κόμας καὶ τὰ ὑποζύγια
 5 διήρπαζεν, οἷς ἂν περιτύχοι. καὶ ἀνδράποδα πάνυ ὀλίγα
 ἤγοντο ἐς τὸ στρατόπεδον οἱ ἵπποδρομοί, αὐτοὶ δὲ μάλιστα
 διεφθείροντο, εἴ ποῦ τις αὐτῶν ἀποσπασθεῖη ἀπὸ τοῦ στρα-
 10 τοπέδου. Βλάδος δὲ λέγεται καὶ αὐτὸς ἐς τὸ τοῦ βασιλέως
 στρατόπεδον κατάσκοπος ἐσελθεῖν καὶ περιῶν ἐπισκοπῆσαι ὡς
 10 ἔχει τὸ στρατόπεδον. οὐ πείθομαι δὲ Βλάδον αὐτὸν ἐθελῆ-
 σαι ἐς τοσοῦτον κίνδυνον ἀφικέσθαι, ὡς παρὸν αὐτῇ κατα-
 σκόποις πολλοῖς χρῆσθαι . . . . . ἐς τὴν ἐξήγησιν τῆς
 15 τόλμης αὐτοῦ. αὐτὸς μὲν οὖν καὶ ἡμέρας ἐπελθὼν ἐγγυτά- P. 271
 τω τοῦ στρατοπέδου ἐπεσκόπει τε τὰς βασιλέως σκηνάς καὶ
 15 τὴν Μαχουμούτεω καὶ τὴν ἀγοράν. ἔχων δὲ καὶ ἐλάττους V. 211
 τῶν μυρῶν ἵππέων (ἐνιοὶ δὲ φασιν ὡς οὐ πλείους τῶν ἑπτα-
 κισχιλίων παρῆσαν αὐτῇ ἵππέων) σὺν τούτοις περὶ πρώτην
 φυλακὴν τῆς ἑκτατῆς ἐπελάσας εἰσέβαλλεν ἐς τὸ βασιλέως
 20 στρατόπεδον. καὶ δείματα μὲν πρῶτον ἐγένετο ἐν τῇ στρα-
 20 τοπέδῳ μεγάλα, στρατὸν μέγαν ἀλλότριον καὶ ἐπήλυδα οἰομέ-
 νων τῶν τοῦ βασιλέως ἐπιθέσθαι σφίσι, καὶ αὐτὸς. καὶ
 ἐνόμιζον ἀπόλλυσθαι πάνυ, ἐς φόβον τε πολὺν καὶ δείματα

pti erant omnes ut Dacis suppetias ferrent, et hosti quam fortissime resisterent.

Delectu igitur habito conscripserunt exercitum. his quidem Pan-
 nones erant occupati. rex autem hostili animo cum exercitu procedens,
 quacunq̄ue proficiscebatur, vicos incendebat, pecora diripiebat,
 quaecunq̄ue casus obtulisset. equites regii mancipia pauca in castra
 ducebant: verum magis ipsi interibant, si quando ab agmine incautius
 avulsi fuerant. ferunt Bladum ipsum in regis castra speculatorem
 venisse et singula praesentem considerasse. non tamen mihi verisimile
 videtur Bladum voluisse tanto se committere periculo, cum plu-
 rimis potuerit, qui praesto erant, uti speculatoribus. sed forsitan id
 confictum est, ut viri audacia insignior ostentaretur. verumtamen
 Bladus interdum accedebat quam proxime ad hostilia castra, et ten-
 toria militum regisque, necnon forum contemplantur. Bladus habe-
 bat equites pauciores quam decem milia. sunt tamen qui tradant
 eum non plures quam septem milia equitum ductasse. his confisus
 sub primam noctis vigiliam advenit et in regia castra impetum dedit.
 primo terror iugens in castris obortus est. nam regii milites puta-
 bant exercitum magnum et alienigenam peregrinumque sibi incumbere.

καθιστάμενοι τὴν ἐσβολήν. ἐστρατεύετο γὰρ ὑπὸ λαμπάδων
 B καὶ κέρατος, ὑποσημαῖνον αὐτῷ τὴν ἐσβολήν. τὸ μὲν στρα-
 τόπεδον ἅπαν κατὰ χώραν ἔμενον οὐδαμῶσε κινούμενον· εἰώ-
 θει μὲν γὰρ καὶ ἄλλως τὰ τοῦ γένους στρατόπεδα νυκτὸς μη-
 δέποτε κινεῖσθαι τὸ παράπαν, ἀλλ' ἰδρῶσθαι τε κατὰ χώραν, 5
 ἦν τε κλέπτης διῶν τυγχάνη ἐς τὸ στρατόπεδον, εἴτε ἄλλο
 τι καταλαμβάνει νεώτερον. καὶ τότε δὴ ἐς μέγα δέος ἀφικό-
 μενοι οἱ Τοῦρκοι ἔμενον ἢ ἐσκήνον ἕκαστος ἰδρῶμένος. καὶ
 κήρυκες βασιλέως ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὡς ἐς αὐτίκα ἐσβαλόν-
 τα τὸν Βλάδον, ἐν τῷ στρατοπέδῳ περιμόντες ἀνεκέρυττον 10
 μηδένα μηδαμῆ μεταστῆναι, ὡς αὐτίκα ἀποθανούμενον ὑπὸ
 C βασιλέως. οἱ μὲν οὖν κήρυκες τοῦ βασιλέως παραμυθούμε-
 νοι ἐκέλευον μένειν αὐτοῦ ἕνα ἕκαστον, ἥπερ ἐτέτακτο, λέ-
 γοντες τοιάδε “ἄνδρες Μουλσουμάνοι, μείνατε ἐπὶ βραχύ·
 ὄψεσθε γὰρ τὸν βασιλέως πολέμιον πεσόντα αὐτίκα μάλα ἐν 15
 τῷ στρατοπέδῳ, καὶ δώσοντα δίκην ὧν ἐς βασιλέα τετόλ-
 μηκε.” ταῦτα ἔλεγον, καὶ ἄλλα πολλὰ παραπλήσια φάσκοντες,
 μάλιστα δὲ ἐκεῖνο, ὡς ἦν μένη ὁ στρατός, αὐτίκα ἀπόλλυται
 ὁ πολέμιος, ἦν δὲ μεταστῆ, ἀπόλλυσθε ἅπαντες· βασιλεὺς γὰρ
 πρῶτους ὑμᾶς διαφθερεῖ, πρὶν ἢ αὐτὸν οἴχεσθαι φεύγοντα. 20
 Βλάδος δὲ ὡς τάχιστα ἐσέβαλεν ἐς τὸ στρατόπεδον, πρῶτα
 D μὲν ὑπήντα αὐτῷ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατός, καὶ βραχεῖαν μὲν

1. τὴν] διὰ τὴν?

19. πόλεμος P

idem credebat et rex. proinde praesentem intentabant viris omnia
 mortem: adeo magnum inopina illa et improvisa oppressio incusse-
 rat terrorem. lampades euim et cornua irruptionem significabant.
 verum regia castra non alio translata sunt, sed in eo loco quem oc-
 cuparant prima immota mansere. Turcis enim consuetudo est ut no-
 cturno tempore castra nequaquam moveant, verum in eo loco quem
 castris muniendis ceperunt persistent, sive fur ingressus sit in castra,
 sive aliquid aliud novi ingruerit. eo tempore Turci in maximum
 terrorem coniecti in suis tentoriis quieti manserunt. regii praecones
 per universa castra incedentes clamabant, ne quis loco quem tenuis-
 set moveretur: Bladum mox, qui irruptionem fecerit in castra, regis
 Marte casurum. praecones quidem ut territis animum adderent, ius-
 serunt singulos in eo loco manere in quem collocari fuissent, dicen-
 tes “viri Mulsumani, durate breve tempus: cernetis enim hostem re-
 gis admodum cito in castris obiturum mortem, dantem poenas scele-
 rum quae in regem perpetrare ausus fuit.” alia plura his similia
 expromebant, etiam hoc addentes, quod si exercitus immobilis stete-
 rit, praelium cito desinet, sin loco motus fuerit, omnes peribitis: rex
 enim vos omnes necabit, priusquam ille fugere possit. Blado irruenti

5 τινὰ αὐτοῦ ἐποιήσαντο μάχην, μετὰ δὲ ἀνατραπόμενοι ἀνὰ
 μέρος ἐχώρουν ἐπὶ τὸ σῶζεσθαι αὐτοὶ ὠρημένοι. ὁ δὲ λαμπά-
 δας τε ἔχων ἡμίμενας καὶ πυρά, καὶ συντεταγμένως μάλιστα
 καὶ ἀθρόως ἐπιὼν τῷ στρατεύματι, ὠρητο μὲν πρῶτα ἐπὶ
 10 τὰς βασιλέως θύρας. καὶ ἀποτυγχάνουσι μὲν τῆς τοῦ βασιλέως
 ἀλλῆς, ἐπεισπεσόντες δὲ ἐς τὰς σκηναὺς τῶν ἡγεμόνων, τοῦ τε
 Μαχουμούτεω καὶ Ἰσαάκω, ἐμάχοντο ἐς ταῦτα μεγάλως, καὶ
 τὰς τε καμήλους ἐφόνεον καὶ ἡμίονους καὶ ὑπόζυγια. καὶ
 ἀθρόως μὲν καὶ συντεταγμένως αὐτῶν μαχομένων οὐδὲν τι
 15 ἀπεγίγνετο ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου· εἰ δέ τι πού ἀποσπασθείη, P. 272
 αὐτίκα ἐπιπτεν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Τούρκων. καὶ οἱ περὶ Μα-
 χουμούτην ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐμάχοντο ἄξίως λόγου,
 πεζοὶ ἅπαντες. ἀνέβησαν δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἑαυτῶν ἵππους οἱ
 τοῦ στρατοπέδου σχεδὸν ἅπαντες, πλὴν τῶν βασιλέως θυρῶν.
 20 ἐμάχοντο μὲν οὖν ἐνταῦθα ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον· μετὰ δὲ
 συστραφέντες ἤλαντον ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας, καὶ εἶρον
 τοὺς ἀμφὶ βασιλέα ἐκτὸς τῶν θυρῶν παρατεταγμένους. καὶ
 βραχὺ ἔτι ἐνταῦθα μαχεσάμενοι ἐτράποντο ἐπὶ τὴν ἀγορὰν
 τοῦ στρατοπέδου, καὶ διαρπίσαντες τὴν τε ἀγορὰν, καὶ εἰ τίς
 25 πού ταίτη ἐνίστατο, διαφθείραντες, ὡς ἐγγὺς ἦκεν ἢ ἠὼς καὶ B
 ἐπέφανεν, ἀπεχώρει ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, ἀποβαλὼν μὲν
 ταύτης τῆς νυκτὸς ὀλίγους πάνυ τινάς. καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ βα-

6. δὲ om P   9. συντεταγμένων P

in regia castra primo occurrit exercitus Asiaticus, et praelium non
 admodum longum ibi commissum est. nam Asiatici in fugam coniecti,
 paulatim in cohortes conglobati, recedebant, ut servarentur. Bladus
 autem habens lampades ardentibus et ignes, agmine stipato pergens
 contra regis copias, primo ianuas regis affectabat. caeterum Bladi
 milites aberrarunt a praetorio regis, et inciderunt in tentoria regio-
 rum ducum, Machumetis et Isaaci; et ibi fortiter pugnabant, trucidan-
 tes camelos mulos et alia iumenta. cum autem pugnam facerent in
 ordines collecti et constipati, nihil sane memoratu dignum passi sunt.
 verum si qui paulo longius ab ordinibus erat evecti, extemplo Tur-
 corum manibus cadebant. pedites qui apud Mechumetem erant, cum
 essent viri fortes, praeliabantur admodum memorabiliter. tandem
 omnes quotquot erant de exercitu regio, praeter ianuae milites, ascen-
 derunt in equos. praelium eo loci diu fervebat. hinc conversi Daci
 maturabant iter ad regis ianuarum milites. cum autem instructos et
 armatos invenirent, brevi tempore pugnarunt. deinde omisso prae-
 lio vertuntur in forum castrorum; quod diripientes, et si quem forte
 ibi iuveniant occidentes, tandem cum aurora appropinquaret et luce-

σιλέως στρατοπέδου ὀλίγοι διεφθάρησαν, ὡς ἐλέγετο. μετὰ δέ, ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγεγόνει, βασιλεὺς ἐπιλεξάμενος τῶν V. 212 ἰπάρχων τοὺς λογάδας, καὶ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω παῖδα στρατηγὸν ἀποδείξας, ἐκέλευεν ἰόντας κατόπιν τῶν Δακῶν ἐπιδιώκειν ὡς ἔχοιεν τάχος. ὁ μὲν οὖν Ἀλῆς παραλαβὼν τὸν στρα- 5 τὸν ἔγε σπουδὴν ἐπὶ τὸν Βλάδον, καὶ κατόπιν γενόμενος ἤλαυνε κατὰ κράτος, καὶ καταλαμβάνει τὸν Βλάδον στρατόν, καὶ ἐπεισπεσὼν διέφθειρε μὲν πολλοὺς, ζωγρήσας δὲ ἀμφὶ τοὺς χιλίους τῶν Δακῶν ἀπήγαγεν εἰς τὸ στρατόπεδον παρὰ C βασιλέα. τοὺτους μὲν λαβὼν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπαγαγὼν διεχρή- 10 σατο ἅπαντας. καὶ τινα λαβόντες νυκτὸς ταύτης τῶν τοῦ Βλάδου στρατιωτῶν οἱ τοῦ βασιλέως στρατιῶται, καὶ ἀπαγαγόντες εἰς Μαχουμούτην, ἠρώτα αὐτὸν ὅστις τε εἶη καὶ ὅθεν ἦκοι. μετὰ δέ, ὡς ἕκαστα διελέχθη, ἐπανήρето αὐτὸν εἰ εἰ- 15 δεῖη ὅπου διατρίβων τυγχάνει Βλάδος ὁ τῆς Δακίας ἡγεμών. ὁ δ' ἀμείβετο ὡς εἰδείη σαφῶς, οὐδέποτε δ' ἂν εἶποι τούτων οὐδέν, δεδιὼς ἐκείνου τὸν ἄνδρα. οἱ δ' οὖν ὡς ἔφασκον αὐ- τὸν ἀποθανεῖσθαι ἂν μὴ πύθωνται αὐτοῦ ὃ βούλονται ἐρέ- 20 σθαι, αὐτὸς ἔφασκε τεθνάναι μὲν ἔτοιμον εἶναι καὶ πάνν, ἐξαιρεῖν δὲ ὀτιοῦν ἐκείνου οὐκ ἂν τολμῶη. ταῦτα ἐν θαύ- D ματι ποιησάμενον τὸν Μαχουμούτην ἀνελεῖν μὲν τὸν ἄνδρα,

sceret, egressi sunt castris, amissis paucis admodum ea nocte. etiam pauci, ut fertur, de regio exercitu desiderati sunt. ubi primum dies illuxit, rex eligens optimos quosque, qui sub tribunis degebant, et Haliem Michaelis filium ducem istis praeponens, iussit ut citato agmine Dacos cedentes insequerentur. Halies assumpto exercitu profectus est, summa celeritate adhibita, contra Bladum; et summis viribus abeuntis vestigia secutus, Bladi exercitum assecutus est. subito autem in hostilem exercitum irruens interfecit plurimos, captosque Dacos circiter mille in regia castra abduxit. quos interfici omnes rex curavit. etiam noctu quendam comprehenderunt de Bladi militibus. Turci hunc deduxerunt ad Mechumetem, qui eum interrogavit quisnam et cuius sit, et unde veniat. qui ubi ad singula, quemadmodum interrogatus erat, respondit, tandem iussus est dicere, sciretne ubinam Bladus Daciae princeps nunc moraretur. is respondit se quidem, quae scire expetant, exacte nosse: verum se nunquam enuntiatum horum quicquam. adeo metuere se dicebat virum illum. illi autem minantes dixerunt, nisi quae sciscitarentur continuo expromeret, perituum. qui respondit se mortem quidem perpeti paratum esse, sed non audere quicquam eorum quae scire cuperent profari. Machumetes admiratus viri responsum eum continuo necavit, dicens "quodsi vir ille

ἐπιλέγεσθαι δὲ ὡς δέει τῷ ἀμφ' αὐτόν, εἰ εἶχε στρατὸν ἄξιον λόγῳ, ἐς μέγα ἂν ἐδόκει οὗτος ἀφικέσθαι.

Ταῦτα μὲν τότε ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ τὸ ἐντεῦθεν προῖὼν ἐς τὸ πρόσω τῆς χώρας ἴετο εὐθὺ τῆς πό-
 5 λεως, ἐν ᾗ τὰ βασίλεια ἦν αὐτῷ τῷ ἡγεμόνι Βλάδῳ. καὶ
 νυκτὸς μὲν ἐκάστης, ὅποτε σταθμὸν ποιήσαιο, ἐποιεῖτο χά-
 ρακα κύκλῳ τοῦ στρατοπέδου, καὶ φραγαῖς φραξάμενος ἐντὸς
 τοῦ χάρακος διετήρει, φυλακὰς τε ἐποιεῖτο μεῖζους τῶν γι-
 γνομένων, καὶ ὄπλα ἐν ὄπλοις παρεγγύα νυκτὸς τε καὶ ἡμέ-
 10 ρας αὐτῷ εἶναι τὰ στρατεύματα. προελαύνων δὲ οὕτω συν-
 τεταγμένῳ τῷ στρατεύματι ἐς τὸ πρόσω τῆς Δακίας ἀφίκετο P. 273
 ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐν ᾗ Βλάδῳ τῷ ἡγεμόνι ἦν τὰ βασίλεια. καὶ
 οἱ μὲν Δᾶκες παρασκευασάμενοι ὡς ἐνταῦθα ὑπὸ βασιλέως
 πολιορκησόμενοι, τὰς τε θύρας ἠνέφθζαν καὶ ἔτοιμοι ἦσαν δέ-
 15 χεσθαι αὐτὸν βασιλέα σὺν τῷ στρατῷ ἐπιόντα. βασιλεὺς μὲν
 οὖν τὴν τε πόλιν διελαύνων, καὶ ἄνδρα οὐδένα ἐπὶ τῶν τει-
 χῶν θεώμενος ὅτι μὴ τηλεβολιστὰς ἐπαφιέντας τηλεβόλους
 ἐς τὸν στρατὸν, οὔτε ἐστρατοπεδεύσατο οὔτε ἐς τὴν πολιορκίαν
 καθίστατο. προῖων δέ, ὡς τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἐν τοῖς σκό-
 20 λοψιν ἐθεώρουν, προήεσαν ὡσεὶ σταδίους εἴκοσι καὶ ἐπτὰ· B
 καὶ ἐμπίπτει ὁ βασιλέως στρατὸς ἐς τοὺς ἀνασκολοπισμούς,
 χῶρον ἐπέχοντας τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ σταδίους ἑπτακαίδεκα, τὸ

1. δέει P

exercitum haberet memorabilem, non dubito quin brevi ad magnam claritatem evaderet."

Haec quidem hactenus facta sunt. rex hiuc decedens recta contende-
 bat ad urbem in qua regiam sedem Bladus habebat. singulis
 noctibus, ubicunque manebat, per circuitum castra vallo circumdabat,
 et munitionibus admodum diligenter castra emuniebatur. vigilias prae-
 terea solito maiores deducebat, exercitumque diu noctuque in armis
 tenebat. agmine autem composito proficiscens in Daciam pervenit;
 et accessit ad eam urbem in qua Blado regia sedes erat. Daci qui-
 dem se non parabant quasi ab rege obsidendi. portas itaque aperue-
 runt, et parati erant suscipere regem cum exercitu advenientem. rex
 praeter urbem vectus, cum virum nullum in muris conspiceretur, nec
 bombardarios qui in exercitum eiacularentur, nec castrametatus nec
 urbem obsidere aggressus est. progressi igitur, ut suos patibulis et
 palis affixos viderunt, iter promoverunt ad stadia circiter viginti sep-
 tem. exercitus quidem regis incidit in patibula et palos, occupan-
 tes locum: eius longitudo extendit se ad stadia decem et septem,
 latitudo vero continet stadia septem. patibula et pali apparebant
 maximi, quibus affixi conspiciebantur viri mulieres et pueri. horum

εὖρος ἐπὶ σταδίους ἐπτά. σκόλοπες δὲ μεγάλοι ἐνήσαν, ἐν οἷς διαπεπειρωμένοι ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἀμφὶ τοὺς δισμυρούς, ὡς ἐλέγετο, θέαμα παρείχοντο τοῖς Τούρκοις καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὁ τε βασιλεὺς ἐν θαῦμα ἐρισθεῖς ἔφασκεν ὡς οὐ δυνατόν ἐστὶν ἄνδρα οὕτω μεγάλως ἐρ-
 C γασάμενον ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, ὡς δαιμονίως ἐπισταμένῳ
 V. 213 χροῆσθαι τῇ ἀρχῇ καὶ τοῖς ὑπηκόοις. καὶ ἔλεγεν ὡς πολλοῦ ἄρα ἄξιος εἶη ὁ ἀνὴρ οὗτος τοιαῦτα ἐργασάμενος. καὶ οἱ λοιποὶ Τούρκοι ὀρῶντες τὸ πλῆθος τῶν ἐπὶ τοῖς σκόλοψιν ἀνδρῶν ἐξεπλήττοντο. ἐνήσαν δὲ καὶ νήπια τέκνα τῶν μητέ-
 D ρων ἐξηρητημένα ἐν τοῖς σκόλοψιν, καὶ πτηνὰ ἐνὸρκον ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῶν ἐμφολεύοντα. ὡς δὲ πρὸς τοῖς στρατεύμασι βασιλέως ἐφεπόμενος ὁ Βλάδος ἐφθιρέ τε εἴ που διασπασθεῖη, εἴτε ἱπποδρόμος εἴτε ἀζάπης, αὐτὸς μὲν ἐτράπετο ἐπὶ τὸν Μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, πολιορκοῦντα, ὡς ἡγγέλ-
 15 λετο αὐτῷ, τὸ Κελλίον, στρατὸν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους καταλιπὼν αὐτοῦ παρεγγύα ἐπεσθαι τῷ βασιλεῖ διὰ τῶν δρυμώνων, καὶ ἦν τίς που διασπασθεῖη, τοῦτον ἐπιόντες αὐτίκα ἐπιβαίνειν. καὶ ὁ μὲν ἤγετο ὁμόσε τῷ μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνι· ὁ δὲ στρατὸς, ὡς ἀνεχώρει ὁ βασιλεὺς, ἰθὺ τοῦ
 20 στρατοῦ ἐλαύνων, ἀναθαρρήσαντες ὡς οἰχομένῳ, ἐπεισπεσόντες μεγάλως ἠγοῦντο εὐδοκιμήσειν, καὶ ἐπιόντες ἐς τὸ στρα-

2. διαπεπαρμένοι?

misere peremptorum numerus complectebatur viginti milia hominum. profecto horrendum et miserabile spectaculum cum Turcis tum regi. rex admiratione defixus dicebat "haud possibile est eum virum qui adeo magna fecerit, regione sua spoliari, praesertim cum adeo mirabiliter tum principatu tum subditis uti norit." verumtamen addebat eum virum qui tanta patrauerit, haud multi faciendum esse. reliqui Turci aspicientes multitudinem hominum in patibulis et palis haerentium, stupebant. erant namque patibulis et palis affixi infantes e matrum gremio rapti. volucres nidos fecerant in inferioribus eorum. cum autem rex proficisceretur, Bladus agmen regium usque carpebat, interficiens equites et Azapides, si quando imprudentius ab exercitu regio fuerant evagati. Bladus animum intendebat in Nigrae Pogdaniae principem, qui, quemadmodum nuntiatum erat, obsidione circumvenerat Cellium urbem Bladi. relinquens autem exercitum, qui continebat circiter sex milia hominum, eos iussit per querceta sequi regem; et si quis paululum modo digressus fuerit ab regno agmine, eum truncare iussit continuo accurrentes. ipse vero recta ducebat contra Nigrae Pogdaniae principem. exercitus autem Bladi cum ipse abiisset, abitu principis admodum gaudebat; et recta pergentes in hostem putabant se magnam gloriam inventuros, si hostem subito oppressis-

τύπεδον τοῦ βασιλέως ἐπήλαυνον. ἐπεὶ δὲ ἀγγελία ἀφίκετο
 παρὰ τῆς ταύτης που φυλακῆς ὡς οἱ πολέμιοι ἐπιῶσιν, ὄρ-
 μητο μὲν αὐτός τις ἕκαστος ἐπὶ τὰ ὄπλα, πλὴν τῶν βασιλέως
 θυρῶν, Ἰωσοῦφην δ' ἐκέλευε Μαχουμούτης προϊόντα ὑπαν-
 5 τιάζειν τοὺς πολεμίους. καὶ αὐτός τε ἐν ὄπλοις ἦν Μαχου-
 μούτης σὺν τοῖς στρατεύμασιν. ὁ μὲντοι Ἰωσοῦφης ὡς ἐπιῶν P. 274
 αὐτίκα συνέβαλλεν, ἠτήθη τε καὶ ἐς φυγὴν τραπόμενος ἐφέ-
 ρετο ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. Ὁμάρης δὲ ὁ Τουραχά-
 νεω παῖς ταχθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Μαχουμούτεω ὁμοσε
 10 ἵέναι τοῖς πολεμίους, καὶ ἐλαύνων ὑπήντα τῷ Ἰωσοῦφῃ φεύ-
 γοντι ἐς τοὺς πολεμίους, ἐβλασφήμει καὶ ἔλεγε τοιάδε "ὦ κα-
 κόδαιμον, ποῦ φέρῃ; ἢ οὐκ οἶσθα βασιλέα ὅπως σε φεύγοντα
 ὑποδέχεται; ἢ οὐ χεῖρον τῶν πολεμίων διακείσεται σοι αὐτὸς
 βασιλεύς, καὶ κακίστῳ σε ὀλέθρῳ παραδίδωσιν αὐτίκα, ἐπει-
 15 δάν σε φεύγοντα νοήσῃ;" ταῦτα εἰπὼν ἐπώτρυνε τὸν ἄνδρα,
 καὶ συστραφεὶς ἅμα Ὁμάρῃ τῷ Τουραχάνεω συνέβαλλον τοῖς B
 πολεμίους, καὶ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. μετ' οὐ πολὺ δὲ τρεψά-
 μενοι τοὺς Λαῦκας ἐπιδιώκοντες ἐφόνεον ἀφειδέστατα, ἔφθει-
 ρον ἄμφι τοὺς δισχιλίους. τὰς δὲ κεφαλὰς πηξάμενοι ἐπὶ
 20 τῶν δοράτων ἐπανῆκον ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ τὸν μὲν Ὁμάρ-
 ρην ἐδωρήσατο βασιλεύς τῇ τῆς Θεσσαλίας ἀρχῇ· Μαζούλης
 δὲ ἔτι ἦν, καὶ ἄνδρας ἔχων ἀγαθούς εἶπετο τῷ βασιλεῖ.

Ἐς μὲν τὴν δευτέραν τῶν Λακῶν τόλμαν ἐς τὸν τοῦ βα-

sent. cum nuntius venisset ad vigilum stationem quae ibi erat, in-
 dicabat hostes adventare. singuli igitur, praeter regis ianuas, ad ar-
 ma prosiliebant. Mechumetes praecepit Iosepho ut praecedens ho-
 stem ad praelium eliciat. Mechumetes quidem cum universo exercitu
 in armis erat. Iosephus ubi venit ad hostem, continuo victus est, et
 fugiens festinabat in castra regis. Omares Turachanis filius, qui et
 ipse ordinatus erat ab Mechumete ut cominus pugnaretur cum ho-
 ste, ad pugnam proficiscens occurrit Iosepho fugienti, eumque blas-
 phemando et maledicendo sic alloquitur "o miser, quo abis? an igno-
 ras regem, quomodo te fugientem sit excepturus? an non crudelius
 ab rege quam ab hostibus tractaberis? an non ignominiosissimae
 morti te tradet, ubi te fugam iniisse senserit?" his dictis hominem
 commovit et conversus una cum Omare Turachanis filio rediret in
 praelium et pugnaret fortissime. nec multo post Dacos in fugam
 effusos persequentes occiderunt plurimos, nulli parcentes. caesi sunt
 circiter bis mille. praefigentes autem Turci hastis capita Dacorum,
 reversi sunt ad regem in castra. Omarem rex donavit Thessaliae
 principatu. Mazales autem adhuc supererat et sequebatur regem, du-
 cens viros fortissimos.

Dacorum audacia, qui secundam in regia castra irruptionem fece-

σιλέως στρατὸν τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ ἀνδράποδα ἀγόμενος τῆς χώρας οὐκ ὀλίγα — ἐπαφείς γὰρ τὸ ἐντεῦθεν τοὺς ἵπποδρόμους ἐπέδραμον χώραν οὐκ ὀλίγην, καὶ ἀνδρά-
 C ποδα ἀγόμενοι ἐκέρδανον μεγάλα. καὶ ὑποζύγια δὲ καὶ πλεόν
 τῶν εἴκοσι μυριάδων, ἵππους καὶ βόας ἐλαύνοντες, ὁ τοῦ βα-5
 σιλέως στρατὸς ἀφίκετο ἐπὶ τὸν Ἴστρον. τὸ μέντοι στρατό-
 πεδον ἐδεδοίκει μὲν τοὺς Δάκας, οὐδὲν ἦτιον τόλμης μέγα τι
 ἀποδεικνυμένους, διέβαινον δὲ τὸν Ἴστρον σπουδῇ πολλῇ. βα-
 σιλεὺς δὲ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω ὕπισθεν ἐπέσθαι τῷ στρατῷ
 παραγγείλας, ὡς ἐστρατοπεδεύσατο παρὰ τὸν Ἴστρον, Δρα- 10
 κούλη μὲν τὸν ἀδελφὸν Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος κατέλιπεν αὐ-
 τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ μετιέναι τε τοὺς Δάκας καὶ ὑφ' αὐτῷ ποι-
 εῖσθαι τὴν χώραν, καὶ τιμῶρεϊν παραγγείλας τῷ κατὰ ταῦτα
 D τὰ χωρία ὑπάρχω αὐτός τε ἤλαυνεν εὐθὺ τῶν βασιλείων.
 Δρακούλης μὲν οὖν ὁ νεώτερος ἐπεκάλειτο ἕνα ἕκαστον, λέγων 15
 “ὦ ἄνδρες Δάκες, τί δὲ οἴεσθε ἐς τὸ ἐπιὸν ὑμᾶς ἔσεσθαι;
 ἢ οὐκ οἴδατε βασιλέα ὅσῃν τε δύνανται ἔχει, καὶ ὡς αὐτίκα
 V. 214 τὰ βασιλέως στρατεύματα προσδέξιμα ὑμῖν ἔσται, δηώσοντα
 τὴν χώραν, ἣν τι ὑπόλοιπον ἀφελώμεθα; τί οὐ γίγνεσθε βα-
 σιλεῖ φίλοι; καὶ ἔσται ὑμῖν παῦλα ἔστε τὴν χώραν καὶ ἐς 20
 τοὺς οἴκους. ἴστε γὰρ ὡς ἐν τῷ παρόντι οὔτε ζῶον οὔθ' ὑποζύγιον ὑπελείφθη. ταῦτα δὲ πάντα διὰ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν

re, hunc eventum sortita est. rex ex Dacorum regione mancipiorum praedas agebat non modicas. nam immisso equitatu regionis partem praecurrebat non modicam. equites capientes mancipia plurima maximas sibi peperere opes. etiam iumenta plurima nacti sunt. exercitus regis agens ultra viginti myriades equorum et boum venit ad Istrum. castra regia terrebant Dacos, quamvis magnam audaciam ostentantes. Turci autem summa celeritate adhibita transgressi sunt Istrum. rex Haliem Michaelis filium a tergo subsequi iussit, cum castra ad Istrum posuisset. Draculem, fratrem Bladi principis, ibidem in regione reliquit, praecipiens ut colloqueretur Dacis et regionem eam subigeret; praeterea strenue adiuvaret istorum locorum praefectum. his ita gestis ipse recta in regni sedem abiit. Dracules quidem, quemadmodum praeceperat rex, unumquemque vocabat, dicens “viri Daci, quid putatis deinceps de vobis futurum? nescitis quantas copias rex habeat? praeterea ignoratis quod regiae copiae expectentur? quae ubi primum accesserint, regionem vestram populabuntur, et si quid residui fuerit, auferent. qui fit ut recusetis regis amicitiam? efficiamini amici regis, et finis erit malorum, quantum ad regionem et ad aedificia attinet. scitis enim vobis in praesentiarum neque pecus neque iumentum ullum relictum esse. haec omnia gravissima passi estis auctore fratre meo, cui morem gessistis, viro impiissimo, qui

ἐπεπόνθειτε χαλεπώτατα, χαριζόμενοι ἀνδρὶ ἀνοσιωτάτῳ καὶ P. 275
 κακὸν μέγα τὴν Δακίαν ἐξαιρεγασμένῳ, οἷον οὐδαμῇ ἄλλοθι
 τῆς γῆς ἐπὶ ἀκοὴν ἀφικνεῖται ἡμετέραν." ταῦτα ἐπιπέμπων τοῖς
 Δαξίν, ὅσοι ἐς τὸ ἐξωνεῖσθαι σφᾶν αὐτῶν τὰ ἀνδράποδα διέ-
 5 βαινον, ἔπειθέ τε, καὶ τοῖς ἄλλοις εἰπεῖν ἐκέλευεν ἐπιέναι
 θαρρόυντάς ἐπ' αὐτόν. οὗτοι μὲν οὖν συνιόντες ἔγνωσαν
 σφίσιιν αἰρετώτερα εἶναι ἢ τὰ Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἰόν-
 τες ἐπὶ τὸν νεώτερον συνελέγοντο κατ' ὀλίγους. καὶ ὡς ἤσθοντο B
 οἱ λοιποὶ Δᾶκες, αὐτίκα ἀπολιπόντες τὸν Βλάδον ἤεσαν ἐπὶ
 10 τὸν ἀδελφόν. καὶ ὡς συνελέγη αὐτῷ στρατεύμα, ἐπιὼν κα-
 τεστρέψατο τὴν ἀρχήν, καὶ ἐπαγόμενος ἅμα στρατὸν τοῦ
 βασιλέως ὑπηγάγετο τὴν χώραν. ὁ μὲν οὖν ἀδελφός, ὡς με-
 τέστησαν ἐπὶ τὸν ἀδελφόν οἱ Δᾶκες, καὶ ἔγνω δὴ ὡς μίτην
 εἶη τοσοῦτον φόνον πρότερον ἐξαιρεγασμένος, ἔρχετο ἐς τοὺς
 15 Παίονας.

Daciam affecit clade maxima. huiuscemodi cladem nec per univer-
 sum terrarum orbem factam esse audivimus." haec cum nuntiaret
 Dacis per eos qui ad mancipia redimenda convenerant, eos facile in
 suam sententiam pertraxit. reliquis dici iussit ut confidentes, nec
 quicquam mali metuentes, ad se transirent. hi igitur in unum con-
 gregati decreverunt utilius esse et consultius obtemperare Draculi
 potius quam Blado principi. euntes igitur paulatim ad Draculem iu-
 niorem Bladi fratrem colligebantur. quod ubi acceperunt reliqui, et
 ipsi ad fratrem eius Draculem transitionem fecere. exinde contracto
 exercitu haud contemnendo, et adducto simul regio exercitu, ducatum
 et regionem in dicionem regis redigebat. Bladus cognito Dacos ad
 fratrem confugisse, cum sciret omnia frustra tentari, quod tantam
 antea suorum fecisset caedem, in Pannoniam abiit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΔΕΚΑΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER DECIMUS.

P. 276
V. 215 Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐπὶ Δάκας βασιλείῳς ἔλευσιν τοσαῦτα ἐγένετο· Βλάδος δέ, ὡς ἐπιῶν ὁ ἀδελφὸς Δρακούλης ὑπηγάγετο τὴν τῆς Δακίας χώραν, ὄχητο μὲν αὐτὸς ἐπὶ Παίονας. Παίονες δέ, ὧν τοὺς προσήκοντας ἀνεῖλεν ἐν τῇ Δακίᾳ, ἀπῆγον αὐτὸν θανάτου παρὰ βασιλεῖ Παίωνων τῷ Χωνιάτου παιδί, δικασάμενοι δὲ αὐτῷ δίκην χαλεπωτάτην ὡς ἀδικώτατα ἀνελόντι τοὺς ἄνδρας, καθεῖρξάν τε ἐς Μπελογράδην πόλιν.

1462 Βασιλεὺς δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους, φθινοπώρου ἐπιγιγνομέ-

7. καθεῖρξαντες ἐς Ρ

Εxpeditio regis in Dacos hunc finem habuit. Bladus fratre Dracule accedente et Daciam subigente, ad Pannones se recepit. Pannones, quorum propinquos et consanguineos in Dacia crudeliter peremerat, capitis eum coram suo rege Mathia Choniatis filio anquisiverunt. cum sententiam contra ipsum protulissent gravissimam, ut qui praeter ius et fas homines occidisset, Belgradum ductus ibi in carcerem impactus est.

Rex eadem adhuc aestate, cum autumnus advenisset, nuntium

νου, ἐστέλλετο ἐπὶ Λέσβον, παραγγείλας μὲν ναυτικὸν παρε- B
 τοιμάζεσθαι αὐτῷ ἐς τὰ χωρία τὰ ἐπὶ θάλασσαν. καὶ τὰ μὲν
 στρατεύματα αὐτῷ διῆκεν ἐπὶ οἶκον ἀναχωρεῖν, αὐτὸς δὲ τῶν
 θυρῶν ἔχων τοὺς ἄνδρας καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὀλίγους δὴ
 5 τινας ἐστρατεύετο διαβάς ἐς τὴν Ἀσίαν, αὐτὸς μὲν διὰ τῆς
 ἠπείρου κομιζόμενος, ὁ δὲ στόλος διὰ θαλάσσης. ἀπὸ αἰτίας P. 277
 τοιαῦδε ὠρμηται ἐπὶ Λέσβον. ὁ γὰρ τῆς Λέσβου ἡγεμὼν
 ὑπόφορον μὲν εἶχε τὴν χώραν ὑπὸ βασιλέως, ἀπάγων κατ'
 ἐνιαυτὸν ἐς δισχιλίους στατήρας, ἐξ ὅτου Παιτόγλης Καλλιου-
 10 πόλεως ὑπαρχος ἐπὶ Ἀμουράτεω τοῦ νεωτέρου στόλῳ ἀφικό-
 μενος ἐπὶ Λέσβον ἐπέδραμέ τε τὴν νῆσον, καὶ ἀνδράποδα ὡς
 πλεῖστα ἀφελόμενος τὴν τε Καλλονὴν παρεστήσατο, πόλιν
 τῆς Λέσβου εὐδαίμονα, καὶ ἐξελὼν ταύτην ἀπεχώρησεν ἐπ'
 οἶκον. καὶ πρότερον μὲν ὑπόφορον ἔσχον οἱ βασιλεῖς ταύτην
 15 τὴν νῆσον καὶ Χίον ἀπὸ Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω, καὶ ἐπὶ
 τοῦδε τοῦ βασιλέως ἄλλοι τε καὶ Ἰονούζης ὀνομαζόμενος, κα- B
 ταστὰς ὑπὸ τῶν θυρῶν, ἀφίκετο ἐπὶ Λέσβον καὶ Μόλιβον
 ἐπολιόρησεν· οὐ μέντοι προεχώρησεν αὐτῷ οὐδὲν ὧν οὐνε-
 κα ἀφίκετο. αἰτίαν δὲ ταύτην ἐπενεγκὼν βασιλεὺς τῷ Λέ-
 20 σβου ἡγεμόνι ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτόν, ὅτι τῶν Ταρακοννησίων
 τοὺς πειράτας ἐδόκει αὐτὸς ἐν λιμένι τῆς Λέσβου ὑποδέχε-
 σθαι, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς βασιλέως χώρας ἀνδράποδα ἐξωνεῖσθαι,
 καὶ αὐτὸν κερδαίνοντα ἀπὸ τοῦδε. ὀρμώμενοι δὲ ἀπὸ τῆς

misit in Lesbum, qui imperabat ut pararent classem et convenirent
 in loca maritima. ipse quidem ducens ianuae milites cum pauca Eu-
 ropaeorum militum manu expeditionem suscipiebat, transiens in
 Asiam. rex terra, classis vero mari proficiscebantur. expeditionis
 regiae contra Lesbum hanc causam assignant. Lesbi princeps bene-
 ficio regis tenebat istam regionem tributariam, numerans quotannis
 circiter bis mille stateres aureos, iam inde ex eo tempore quo Pai-
 togles Callipolis praefectus, imperante Amurate iuniore, classe adve-
 niens in Lesbum incursionem hostilem fecerat, abductis inde manci-
 piis plurimis, necnon capta Callona, Lesbi urbe opulentissima, quam
 devastans domum reversus est. etiam antea reges insulam hanc tri-
 butariam habuere, necnon Chium, tempore Amuratis quem genuit
 Orchanes. sub eo rege inter caeteros et Ionuzes, electus ab ianu-
 rum militibus, profectus est in Lesbum; obsidione circumveniens
 Molibum, nihil efficere potuit sane eorum quorum gratia advenerat.
 causa autem quare rex Lesbo arma inferebat, talis erat. rex Lesbio
 crimini dabat quod Taraconenses piratas portu excepisset et manci-
 pia plurima ab iis emisset, quae venerant ab regione regis, ex qui-
 bus non parum lucri Lesbio princeps acceperat. nam Tarraconenses

Λέσβον οἱ τε Ταρακοννήσιοι ἐπὶ λησιτεΐαν κατὰ θάλατταν τετραμμένοι, καὶ οἱ ἀπὸ Κυκλάδων νήσων ταύτην μετιόντες τὴν Κλησιτικὴν, ἐλήϊζοντο τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ὑποστρέφοντες
 V. 216 *ἐς τὴν Λέσβον, διανεμιάμενοι τὰ ἀνδράποδα, μοῖραν παρείχοντο αὐτῷ ἱκανὴν καὶ οὐ φαύλην. ταῦτα ὡς ἀνηρέχθη ἐς 5 βασιλέα, ἐπῆρεν αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ Λέσβον. ὁ δὲ ἡγεμὸν τῆς Λέσβου Δομίνικος, Ἑλληνιστὶ δὲ Κυριακός, νεώτερος ἀδελφὸς ὢν τὸν πρεσβύτερον διαδεξάμενον παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Λέσβου καὶ διέποντα ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν ἐπιβουλεύσας συνέλαβε καὶ κατέστησε, Βαπτιστῆ ἀνδρὶ Ἰα- 10 νυῖῳ χρησάμενος συνεργῶ ἐς τὴν ἐπιβουλήν. μετ' οὐ πολὺ δὲ διαχρησάμενος τὸν ἀδελφὸν ἡγεμόνευε τῆς νήσου, ἀπαγαγὼν φόρον τῷ βασιλεῖ ἐς δισχιλίους στατήρας. τὸ δὲ γένος τῶν D ἡγεμόνων τούτων τῆς Λέσβου, Κατελουίζων ἐπικαλούμενον, δοκεῖ μὲν ἀπὸ Ἰαννίης γενέσθαι, ἀφικόμενον δὲ ἐπὶ συμμα- 15 χίαν τῶν Ἑλλήνων Βυζαντίου βασιλεῖ, ἔχοντι ὑπήκοον τὴν νῆσον ταύτην, συμβαλέσθαι τε καὶ ὑπουργῆσαι μεγάλα τῷ βασιλεῖ, δι' ἃ δὴ σφίσι ἐπιτραπῆναι τὴν νῆσον ὑπὸ τῶν βασιλέων ἄρχειν. κατέχοντας δὲ ταύτην τὴν νῆσον, ὕστερον ὠρμημένους ἀπὸ ταύτης, καταλαβεῖν Αἶνον πόλιν τὴν ἐν τῇ 20 Θράκῃ παρὰ τῷ Ἐβρω ποταμῷ, διενεχθέντων τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὸν τῆδε αὐτοῦ τῆς πύλεως ἀρμοστήν, καὶ σφίσι*

15. ὑπὸ P

ab Lesbo procurstantes ad maritima latrocinia, necnon hi qui dege-
 bant in insulis Cycladibus idem vivendi institutum occupantes, regis
 regionem diripiebant. deinde revertentes onusti mancipiorum praeda
 in Lesbum, ea inter sese partiebantur, assignantes Lesbio duci par-
 tem magnam et neutiquam contemnendam. haec cum nuntiarentur,
 regi, motus est ad bellum inferendum Lesbio principi. at Lesbi
 princeps Dominicus, quem Graeci Cyriacum vocant, frater iunior, se-
 niorem, qui a patre Lesbi principatum acceperat eumque tempore
 longo administrarat, insidiis circumventum cepit, et Baptistae viro
 Ianuensi, quo usus fuerat auxiliatore in insidiis, tradidit. nec sane
 longo interiecto tempore fratrem obtruncat, atque solus principatu
 potitur, pendens regi tributum quotannis circiter duo milia staterum
 aureorum. genus principum illorum, Lesbum qui regebant et Cate-
 lusii nuncupabantur, apparet ab Ianuensibus deduci. nam venientes
 auxilio Graecorum regi, qui Byzantium tenebat et eam insulam im-
 perio temperabat, strenue eum adiutarunt atque magna effecerunt.
 rex igitur Byzantius, ut virorum illorum virtutem aliquo modo vene-
 raretur, iis concessit insulae huius principatum. qui tenentes eam
 insulam tandem inde progressi sunt, ut occuparent Aenum urbem
 Thraciae, iuxta flumen Hebrum. nam cives eius urbis adversabantur

ἐπικαλουμένων ἀπὸ τῆς Λέσβου τὸ Κατελουίζων γένος, καταλαβόντες δὲ διαφερομένων ἀλλήλοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν P. 278 ποτὲ Ἑλλήνων βασιλέων. δοκεῖ δὲ ἡ νῆσος αὕτη καὶ πρότερον ἔτι τούτων τῶν Κατελουίζων γενέσθαι ὑπὸ Ἴανυίοις, καὶ 5 ὑπακούειν τότε τῷ Φωκαίῃ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπιτροπεύοντι, Κατάνῃ τοῦνομα ἔχοντι· εἶλε δὲ Κατάνῃ τὴν νῆσον ταύτην ἐπιβουλῇ. καὶ ὃς τε Ἑλλήνων βασιλεὺς στρατευσάμενος ἐπ' αὐτὸν καὶ τὴν τε Μιτυλήνην παρεστήσατο καὶ ἐπολέμει τῇ Φωκαίῃ. μετὰ δὲ ταῦτα συμβαλλομένων τῶν Κατελουίζων τῷ 10 Βυζαντίου βασιλεῖ, ἐπετράποντό τε τὴν νῆσον καὶ ἔσχον ἐπὶ τινὰς γενεάς, διαγενόμενοι ἔστε ἐπὶ τὸν καθ' ἡμᾶς χρόνον. B καὶ ἐπιγαμίας ποιούμενοι πρὸς τε τοὺς ἀπὸ Τραπεζοῦντος βασιλεῖς καὶ Ἑλλήνων ἡγεμόνας καὶ τοὺς παρ' Ἑλλήσι πρωτεύοντας, κατεῖχον τὴν νῆσον ἕς τὰ μάλιστα εὐνομουμένην. 15 ἀπέχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη ἀπὸ τῆς ἕς τὴν Ἀσίαν ἡπείρου σταδίου μάλιστα ὄγδοῶντα.

Ἄλλ' ἡ μὲν Χίος κατείχετο μὲν καὶ αὕτη πρότερον ὑπὸ Ἴανυίων, οὐ μέντοι ἔαλω, ἀλλὰ δεομένων τῶν Βυζαντίου βασιλέων χρημάτων ἱκανὰ τοῖς Ἑλλήσι δέδοτο ὑπὸ Μαρτίνου τοῦ 20 τὴν νῆσον ταύτην κατασχόντος, ὑπ' ἀνάγκης τότε τῶν Ἑλλήνων διὰ τὸν πρὸς Μήδους καὶ Τριβαλλοὺς πόλεμον. καὶ ὕστερον C

1. ἐπικαλούμενον P   3. τότε?   4. εἰ| ἐπὶ P   5. Φω-
κίας P   15. ἐπέχει P

Harmostae; et ut sibi vires pararent, vocabant ab Lesbo Catelusiorum genus. Catelusii urbem eam occuparunt et fortiter retinere, cum plerumque intestinis seditionibus et odiis exagitarentur Graecorum reges. videtur autem ista insula iam sub Catelusii Ianuensibus extitisse, et paruisse Phociae in Asia administratori, cui nomen fuit Catanes. verum ex insidiis insulam hanc occupavit Catanes. cui bellum inferens Graecorum rex etiam Mitylenas suo imperio iunxit, nec bellum gerere contra Phocaeam abstinuit. exinde cum Catelusii impigre subsidio venissent Byzantio regi, beneficio eius insulae dominium consecuti sunt. hanc tempore longo tenuere: eius principes etiam nostra attigere tempora. iungentes autem connubia cum Trapezuntiis regibus et Graecorum ducibus, necnon cum iis qui apud Graecos praestare videbantur, insulam eam rexerunt saluberrimis legibus fundatam. ab ea continente quae Asiam spectat, excurrit ad stadia circiter octoginta.

Caeterum et iam olim in potestate Ianuensium fuit Chius, nec tamen armis capta: verum cum Graecorum reges pecuniae inopia laborarent propter bellum quod ea tempestate gerebant cum Medis et Triballis, magnam pecuniae vim mutuo acceperunt a Martino eius insulae rectore. Graeci tandem eam insulam receperunt, cum aes alienum, quo erant obligati Martino, persolvissent. deinde venit insula

μέντοι ἀπέλαβον τὴν νῆσον οἱ Ἕλληνες, ἀποδόντες τὸ χρέος τῷ Μαρτίνῳ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐγένετο ὑπὸ Ἰαννίους, ὕστερον χρόνῳ οὐ πολλῷ τριήρεσιν ἀφικομένοις καὶ παρασησαμένοις τὴν πόλιν· οὐς οὔτε ἡ πόλις ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὴν τῆς νήσου καταστροφὴν, οὔτε κοινῇ ὑπὸ τῶν τελῶν ἐξεπέμφθησαν, ἀλλ' αὐ-5 τοὶ ὠρμημένοι οἱ ἑννέα οἰκιῶν γενόμενοι ἄρχοντες τὴν νῆσον κατεστρέψαντο, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ταύτην ὡς σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει μετριώτατα δαιτιώμενοι, κοινῇ τὴν πόλιν διώκουν, ἐξωνησαμένων μετὰ ταῦτα καὶ τὰς τῆς πόλεως

D τε καὶ νήσου μοίρας τῶν ἀπὸ τῆς Ἰανύης ἀνδρῶν, μέγα δυ-10 ναμένων ἐς πλοῦτον διὰ τὴν τῆς μαστίχης πρόσοδον· κοινῇ γὰρ δὴ αὕτη ἡ νῆσος τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φέρει καρπὸν τοῦ-

V.217 τον ὡς πλεῖστον, καὶ ἐργαζόμενοι χρηματίζεται μεγάλως ἐν τοῦτω. διέχει δὲ ἔλαιτον ταύτη ἀπὸ τῆς Ἀσίας, σταδίους ὡσεὶ πενήκοντα μάλιστα πη. διοικεῖται δὲ ἡ πόλις αὕτη 15 ὑπὸ τῶν ἑννέα ἀρχόντων, τὴν τε νῆσον ἀρχὴν τὰ πρῶτα κατασχόντων καὶ ὕστερον ἄλλων ἐξωνησαμένων, κατὰ τὰ πάτρια τῶν ἐν τῇ πόλει ἀσιῶν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων βασιλέων. εὐνομήθη δὲ καὶ ἡ πόλις τῆς Χίου μάλιστα δὴ πόλεων τῶν ἐν ταῖς νήσοις ταύταις, καὶ προσοδίων ἰκανωτάτη ἔσχεν ἡ πόλις, 20 ὥστε ἐπὶ μέγα ὄλβου ἀφικέσθαι τοὺς τὴν πόλιν τήνδε διέποντας.

3. παρασησομένοις P   7. τῷ ὑπὸ P   11. κοινῇ] μόνη?
17. κατὰ] αὐτὰ P   20. πρόσόδων ἰκανωτάτα?   21. ὄλβον P

haec in Ianuensium dicionem; qui, cum non multum temporis intervenisset, advenerunt cum triremibus, ut urbem eam caperent. hi nec magistratus consensu et voluntate missi erant, ut insulam eam in dicionem reciperent, verum sua sponte, cum essent novem familiarum viri principes, ab domo profecti insulam eam subegere. ex eo tempore communi consilio magna concordia urbem gubernarunt, cum ubique ipsorum in rebus gerendis modestia eluceret. tandem urbis et insulae partes emerunt viri Ianuenses, qui plurimum pollebant opibus, propter masticis reditum et proventum. insula namque ista in mari Aegaeo sita masticis fructum reddit uberrimum; et qui huic operi sunt intenti, lucra multa ferunt. haec autem minus remota ab Asia est quam praedicta, si quidem stadiis maxime quinquaginta septem ab ea dissita est. gubernatur a principibus illis novem, qui primo eam insulam sui iuris fecerunt, necnon ab aliis, qui postmodum patrias urbes in ea insula ab Graecorum regibus redemerunt. metropolis Chii optimis regitur legibus, nec ulli omnium urbium, quae in istis insulis frequentantur, disciplinae sanctitate inferior est. reditus habet largissimos, qui incredibile est dictu quantas opes suppeditent iis qui eam regunt.

Ἐστρατεύετο δὲ Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Λέσβον P. 279

δι' αἰτίας τῶν πρότερόν μοι δεδηλωμένων, ἐπιφέρων τε τὸν τοῦ ἀδελφοῦ φόνον καὶ τιμωρῶν τῇ ἐκείνου ψυχῇ, μετὰ δὲ καὶ διὰ τὴν πρὸς τοὺς πειράτας ἑταιρίαν αὐτοῦ. 5 ἐκομίζετο δὲ αὐτὸς μὲν πεζῇ εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάς, τὸν δὲ στόλον αὐτοῦ διὰ θαλάσσης ἐκπέμψας, τριήρεις μὲν πέντε καὶ εἴκοσι, πλοῖα δὲ μικρὰ ἀμφὶ τὰ ἑκατόν. τοὺς δὲ τηλεβόλους διὰ θαλάσσης ἐκομίζεν εἰς τὴν νῆσον, καὶ λίθους τούτων ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν τοῦ πολέμου B 10 ἐκέλευε διὰ θαλάσσης ἐκκομίζεσθαι εἰς τὴν νῆσον, αὐτὸς δὲ ἀφικόμενος εἰς τι πεδίον ἐπεραιούτο εἰς τὴν νῆσον. αὐτὸς τε καὶ οἱ τῶν θυρῶν ὄντες καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. τὰ γὰρ τοι στρατεύματα, ὡς διῆκεν ἐπανιών ἀπὸ τῆς Δακίας, αὐτίκα ἐπήει τε εἰς τὴν νῆσον καὶ ἀπέβησαν. 15 ἐπέδραμον δὲ αὐτίκα καὶ ἐδήλωσαν τὴν νῆσον, καὶ ἀνδράποδα ὀλίγα ἀπενεγκάμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸς βασιλεὺς λόγους προσέφερε τῷ Λέσβον ἡγεμόνι, ἐπιπέμψας ἄγγελον καὶ κελεύων τὴν τε πόλιν παραδιδόναι καὶ αὐτῷ διὰ ταῦτα ἐπιτρα- C πῆναι χώραν ἱκανὴν ὑπὸ βασιλέως. ὁ δὲ ἀγνωμοσύνη τε διε- 20 χρῆτο, καὶ οὐ προσίετο τὰς σπονδὰς τοῦ βασιλέως. βασιλεὺς δὲ τοὺς τηλεβόλους ἰδρυσάμενος εἰς τὴν πόλιν αὐτὸς μὲν

16. ἐπενεγκάμενοι P

At Mechetes Amuratis filius hostilia arma intulit Lesbo, his de causis quas supra memoravimus. accedebat praeter societatem, quam cum piratis inerat Lesbi princeps, etiam fratris mors, cuius culpam in eum principem rex transferebat, et ulcisci fratris manes in animum induxerat. rex quidem itinere pedestri in Asiam transiens ferebatur: at classem, quae complectebatur triremes viginti quinque et naves minores centum, per mare sequi iubet. bombardas per mare in insulam eam transportavit, necnon lapides, quibus onerarentur, circiter bis mille. belli quidem instrumenta et machinas mari ad eam insulam subvehi curavit. ipse vero veniens Possidium, pedestri itinere ad insulam accedebat, ducens ianuarum milites et quosdam Europaeos, circiter bis mille. nam cum dimisisset exercitus rediens ab Dacia, continuo bellum movebat contra istam insulam. copiae ubi in continentem sunt expositae, illico incursionem fecerunt in insulam eamque populati sunt. verum pauca inde abstulerunt mancipia. mox legatum ad Lesbi ducem misit, qui iussu regis diceret principi seu duci ut urbem dederet. quod si faceret, fore ut ab rege acciperet aliam et admodum magnam regionem. princeps Lesbi, nescio quo genio malo in transversum abstractus, pacem regis aspernatus est. rex itaque bombardas sistens et contra urbem dirigens, in continentem pergebat consilio Machumetis, qui

ἐς τὴν ἡπειροῦν ἐκομιζέτο, ἐποτρύνοντος τοῦ Μαχουμούτεω μὴ
 ἐνδιατρίβειν ἐν τῇ νήσῳ· Μαχουμούτης δὲ παραλαβὼν τὸν
 στρατὸν ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἐς μοίρας διελόμενος τὸν στρα-
 τόν, καὶ τοῖς τε τηλεβόλοις τὸ τεῖχος ἔπαιεν ἐπὶ ἡμέρας εἴ-
 κοσι καὶ ἑπτὰ, καὶ κατέβαλλε μέγα μέρος τῆς πόλεως. ἔχων 5
 D δὲ καὶ ὑπίους τηλεβόλους ἔβαλλεν ἐς τὴν πόλιν, καὶ δὴ ἐθο-
 ρύβει τοὺς ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει, ἐνότιων σφίσι
 καὶ πειραιῶν τινῶν αὐτοῦ, ἐπεξιόντες βραχὺ ἀπὸ τῆς πόλεως
 ἡμύνοντο, οὐ μέντοι γε ὡς ἀγαθόν τι ἐξεργάζεσθαι· οἱ γὰρ
 Τοῦρκοι ἐρεθιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει προσήεσαν ἐς τὸ 10
 τεῖχος, καὶ ἀνεθάρρουν ἐπιόντες, καὶ ἐμάχοντο πρὸς τῷ τεί-
 χει. ὡς δὲ οἱ ἐν τῇ πόλει τῷ τε πλήθει ἐταλαιπωροῦντο καὶ
 ἐπιέζοντο τῇ ταλαιπωρίᾳ, προσέφερε λόγους τῷ βασιλεῖ ὁ τῆς
 νήσου ἡγεμῶν, ἐφ' ᾧ παραδιδόναι τε τὴν πόλιν καὶ τᾶλλα
 πολιόμενα τὰ ἐν τῇ πόλει, αὐτῷ δὲ ὑπὸ βασιλέως χῶραν δω- 15
 P. 280 ρηθῆναι ἴσῃν τῇ ἑαυτοῦ καὶ πρόσδοον, καὶ στρατεύεσθαι ἅμα
 τῷ βασιλεῖ. Μαχουμούτης μὲν οὖν τοὺς τε λόγους ἐδέχετο,
 V. 218 καὶ ἔφασκεν ὡς βασιλέα πέρα ἐπὶ τὴν ἡπειρον ἐμπεῖν. ἐπεὶ
 δὲ ἀνῆνέχθη ὡς βασιλέα περὶ ὧν προΐσχετο ὁ τῆς Λέσβου
 ἡγεμῶν, ἐπεραιουῖτό τε ὁ βασιλεὺς καὶ ἐδέχετό τε τοὺς λό- 20
 γους, ἔτοιμος εἶναι σπένδεσθαι ἐφ' οἷς προυκαλεῖτο ὁ τῆς νή-
 σου τύραννος. ὡς δὲ τὰ ὄρκια ἐγένετο ἀμφοῖν, ὑπέξεχώρει

14. καὶ om P . 21. προσκαλεῖτο P

eum adhortabatur ne in insula moraretur. Machumetes accepto ex-
 ercitu urbem oppugnabat, distribuens copias universas in turmas et
 manipulos. murum bombardis arietabat diebus viginti septem, urbis-
 que partem non modicam stravit. habuit bombardas quae in sublime
 globum torquent, quas mortaria nominant, quibus urbem gravissime
 afflixit. oppidanorum copiae in artum cogebantur. oppidani tamen,
 cum forte etiam quidam de piratarum numero praesto essent, egressi
 urbe manus cum hoste conserebant res vero eorum nequaquam pro-
 sperare succedebat. nam Turci lacessiti ab oppidanis accurrebant ad
 murum, et magna audacia freti eum superare nitentur. oppidanis
 in gravissimo periculo versantibus, siquidem hostis multitudine supe-
 rior erat, princeps insulae legatos misit, qui nuntiarent regi se pa-
 ratum esse dedere urbem et reliqua urbis oppidula. se tamen petere
 ut sibi a rege assignetur regio alia, aequales huic reditus habens.
 pollicebatur quoque se strenue imperata facturum, quocumque tamen
 in militiam eductus fuerit regio iussu. Machumetes cum intellexis-
 set principis et oppidanorum sententiam, respondit se nuntios missu-
 rum in continentem ad regem, qui hasce principis condiciones ei ex-
 ponant. ubi haec ad regem relata sunt, videlicet quae promittebat

τε ὁ τῆς πόλεως ἡγεμῶν τῆς νήσου, καὶ ἀφικόμενος ἐς βασι-
 λέα προσεκύνησέ τε ἅμα καὶ ἔφρασκε τοιάδε “ὦ βασιλεῦ, οἴ-
 σθα μὲν ὡς ἐξ ὅτου ἐς τὴν ἡγεμονίαν τῆς νήσου τῆσδε πε-
 ριῆλθον, οὔτε τοὺς ὄρκους παρέβην πώποτε, καὶ ἀνδραπόδων B
 5 ὑποδοχὴν ὡς οὐδέποτε εἰργασάμην, δῆλα ἂν γένοιτο ὑπὸ τῶν
 τῆσδε τῆς Ἀσίας ἐπιχωρίων, ὡς ἀντίκα ἀλισκόμενα ἀπεδίδοτο
 ὑπ’ ἐμοῦ. καὶ σπουδῆν ἐποιούμην, ὅπου τῶν ὑμετέρων τινὶ
 ἀνδραπόδῳ περιτύχοι τις, ἐλεῖν τε καὶ ἐς τὸν δεσπότην αὐ-
 τοῦ ἀπαγαγεῖν. τοὺς δὲ πειράτας ὑποδεχόμενος ἔπρασσον
 10 ὅπως μὴ τὴν χώραν ληΐζονται καὶ δηοῦντες λεηλατῶσιν. ἀφορ-
 μὴν τε οὐδενὶ τούτων ἔγωγε παρειχόμεν ὥστε τὴν χώραν τὴν
 σὴν βλάπτειν ἐπιπλέοντας. νῦν δὲ ἤκω παρὰ σὲ πόλιν μὲν
 τήσδε παραδιδούς καὶ νῆσον ξύμπασαν, αἰτοῦμαι δέ σοι, ὡς C
 εὐνοίας τε ἔχοιμι περὶ τὰ σὰ πράγματα, οὕτω ἀμείβεσθαι
 15 βασιλέα ἡμᾶς.” ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ τῶν δακρύων μεθίετο
 οὐκ ὀλίγα, φάσκων ὡς ἀνοίᾳ τῶν ἀσπῶν οὐκ ἀφίκοιτο τὴν
 ἀρχὴν ἀντίκα, ὅτε τὰγαθὰ ἐπηγγέλλετο αὐτῷ βασιλεὺς. βα-
 σιλεὺς δὲ ἐπιμεμφόμενος αὐτῷ τὴν ἀγνωμοσύνην, οὐδ’ ὡς
 ἀτυχήσειν αὐτὸν ἔφρασκεν ὁτιοῦν τῶν ἀγαθῶν, ἀλλ’ αὐτόν τε
 20 ἡσθήσεσθαι παραδόντα ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἦν εὐνοῆ τῷ
 αὐτοῦ πράγμασιν, οὐκ ἀχθεσθήσεσθαί ποτε διὰ τοῦτο. ταῦτα

19. αὐτὸς ἔφρασκον ὄφρου P

insulae princeps, continuo in gaudium effunditur, et in insulam traiecit, lubentique animo admittit principis quas praescribebat condiciones; atque se hisce condicionibus insulae principi foedus et pacem daturum. cum iam res utrinque decisa, et fides foederis iureiurando utrinque interposito accepta esset, urbe egrediebatur insulae princeps; et veniens ad regem eum adorat, et huiuscemodi orationem exorditur. "nosti, o rex, ex quo insulam istam regere coepi, me iurisiurandi religionem temerasse nunquam. quod autem mancipia ex regione tua vi praedonum abstracta non receptaverim, sciri poterit ab iis qui Asiae loca incolunt. nam mancipia, quamprimum capiebantur e tua regione, continuo a me dominis suis reddebantur. praeterea maximum mihi fuit studium ut, sicubi vestra mancipia quis esset nactus, ea statim dominis suis restituerentur. quod piratas suscepi, ea gratia factum est, ne praedas ex mea regione agerent eamque vastando corrumpere. nec ulli horum unquam vel occasionem praebui vel consilium dedi, ut adnavigantes quicquam damni regioni tuae importarent. nunc autem ad te venio, urbem atque adeo universam insulam tibi tradens. suppliciter vero te oro ut, quemadmodum hactenus rebus tuis plurimum benevolentiae praestiti, ita nobis gratias referat rex." haec quidem fatus est, et lacrymae cadebant obortae dicenti iuscitia oppidanorum factum esse, quod non statim ab initio,

λέγων τὴν τε πόλιν παραλαβὼν, αὐτίκα ἐκέλευεν ἰόντα καὶ
 D ἐς τὰς ἄλλας πόλεις κελεύειν παραδιδόναι τὰς ἀκροπόλεις.
 αὐτὸς μὲν οὖν σὺν τοῖς βασιλέως ὑπάρχουσιν περιὼν παρεδί-
 δου τὰς πόλεις τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐγκαθίστη μὲν εἰς αὐτὰς
 φυλακὰς βασιλεὺς, τὴν δὲ πόλιν Μιτυλήνην ἐς τρία διελόμε- 5
 νος τὸ μὲν αὐτοῦ ἐγκατέλιπεν, εἴ τι ἀχρεῖον ἦν τοῦ ὁμίλου,
 τὸ δὲ ἕτερον διενείματο τοῖς νεήλυσιν, τὴν δὲ τρίτην μοῖραν
 κατήκισεν ἐς Βυζάντιον, εἴ τι ἦν τῶν ἀστῶν ἄξιον λόγου καὶ
 εὐπορον. τοὺς δὲ πειρατίας ἀπαγαγὼν κατέσφαξεν, ἐς τρια-
 P. 281 κοσίους μάλιστα, ἐς χῶρον ἓνα τῶν προαστείων, τὰ σώματα 10
 δίχα ποιούμενος ἐς τὴν σφαγὴν. τοῦτο γὰρ βιαιότερον ἐς
 τοὺς πολεμίους ἐξεύρητο τοῦ θανάτου εἶδος, τὸ σῶμα ἐς δύο
 τέμνειν. καταθέντες οὖν τὴν τομὴν ἐς τὸ διάφραγμα, ὅθεν
 ξυμβαίνει ἴσχειν ἐπὶ πολὺ τῆς τελευτῆς διὰ τοῦτο τὸν δια-
 φθειρόμενον. ἐγκαθίστη δὲ εἰς τὴν πόλιν ταύτην νεήλυδας 15
 ἀμφὶ τοὺς διακοσίους καὶ ἀζάπιδας ἐς τριακοσίους, καὶ ἄρ-
 χοντα αὐτῶν τοῦ Σαμιλιάτεω παῖδα, ἄνδρα ἐπίσημον, οὗ τὸν
 πατέρα ἐν ταῖς βασιλέως θύραις ἀκούειν δικαιοσύνης ἄριστον
 ἐπυθόμεθα, μάλιστα δὲ δικαστὴν τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις
 B καθισταμένων, καὶ δίκας δικάσαντα ἄριστον πάντων δὴ ὧν ἡμεῖς 20

20. ἄριστα?

δὲ P

cum bona ab rege nuntiarentur, venerit. rex exprobrans ei suam
 incitiam et imprudentiam, postremo consolationem adhibuit, iubens
 eum esse bono animo; nihil eum mali propter id quod primo non
 paruerit edicto regis passurum. his ultro citroque dictis urbem rex
 in dicionem accepit; principemque etiam in reliquas insulae urbes
 ire iubet, ut earum arces se dederent. qui impigre iussa regis capes-
 sens una cum regiis praefectis urbes adiit, easque regi tradidit. rex
 continuo, ne qua innovatio exoriretur, urbes in dicionem acceptas
 praesidiis firmat. Mitylenarum cives in tres distribuit partes. vulgi
 inutilem partem ibi reliquit, alteram peregrinis concessit; tertiam,
 quae genere et opibus principatum facile obtinebat, Byzantium de-
 portavit. piratas trecentos in unum locum extra urbem contractos
 occidit. et quo crudelius perirent, corpora eorum media dissecuit.
 nam placuit regi Turcorum hoc mortis genere in hostes uti, ut ma-
 iore crudelitate interirent, dissectis corporibus mediis, gladio diaphra-
 gmati adacto. nam qui in hunc modum caeditur, diu mortis dolores
 amarissimos experitur. huic autem urbi, ne quam defectionem mo-
 lissent incolae, ducentos de peregrinorum corpore et trecentos Aza-
 pides imposuit. his ducem constituit Samblatis filium, virum illu-
 strem, cuius pater in regis ianuis iudicis officio functus est, et liti-
 gantes summa diligentia et attentione audivit, et sententiam summa
 aequitate adhibita dixit, adeo ut facile primas inter omnes ianuarum

ἴσμεν καὶ ἐξευρόντα οἷα δὴ ἀποβαίνειν ἔμελλεν ἢ δίκη ἐς
 τοὺς δικαζομένους. τὸν δὲ Λέσβου ἡγεμόνου ἐνεγκάμενος ἀπὸ
 τῆς πόλεως σύμπαντα ἐκέλευε κομίζεσθαι ἐς Βυζάντιον. ἐξε-
 λόμενος δὲ οἱ καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Λέσβου παῖδάς τε καὶ
 5 θυγατέρας ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους, αὐτὸς ἀπήλαυεν ἐπ' οἴκου, V. 219
 καὶ τὰς τε τριήρεις διῆκεν ἀπιέναι, ἐγκαταλιπὼν πλοῖα μικρὰ
 αὐτοῦ που ἐν τῇ νήσῳ. τὴν μὲν οὖν ἀδελφὴν τοῦ ἡγεμόνος,
 καὶ πρότερον ἀλοῦσαν ὑπὸ βασιλέως ἐν Κολχίδι, γυναῖκα οὖ-
 σαν βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τῆς Τραπεζοῦντος, ἐση-
 10 γάγετο μέχρι τινὸς ἐς τὴν γυναικωνῆτιν, πολλῶν δὲ καλλίστην
 καὶ ὠραίαν λεγομένην εἶναι, προαποθανόντος τοῦ ἀνδρός αὐ-
 τῆς ἐν Τραπεζοῦντι, καὶ αὐτῆς γενομένης καὶ οὔσης χήρας C
 μεθ' ἐνὸς παιδὸς καὶ μόνου. τὸν δὲ παῖδα τοῦτον, ὅτε εἶλε
 τὴν Τραπεζοῦντα, εἰσενεγκάμενος καὶ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν
 15 θεραπείᾳ τε εἶχε μάλιστα δὴ παίδων τῶν ἐν ταῖς βασιλέως
 θύραις, μετὰ γε τὸν ἀπὸ Βυζαντίου παῖδα Ἀμουράτεω ἀδελ-
 φόν. τὴν μὲν οὖν θυγατέρα βασιλέως Τραπεζοῦντος, Ἄνναν
 λεγομένην καὶ Χριστιανὴν, φυλαχθεῖσαν ὀρισμῶ τοῦ κρατοῦν-
 τος, ἠρμόσατο Ζαγάνῳ τῷ Μακεδονίᾳ τῆς κάτω ὑπάρχω γε-
 20 νομένῳ, ἐξ ὅτου τὴν Πελοπόννησον αὐτὸν ἀφελόμενος ἐπέ-
 τρεπεν Ἀλβάνεω παιδί, τῷ Ἰωῶν λεγομένῳ, εἰ καὶ ὕστερον
 ἐχωρίσατο ταύτην ὁ κρατῶν ἀπ' αὐτοῦ, ἀναγκάζοντι ταύτην D
 γενέσθαι ἐς τὴν Θρησκείαν αὐτοῦ.

22. ἐπ' P

iudices ferret. ius enim iustissime dixit; et facilis clemensque omni-
 no fuit in inveniendis poenas quibus damnati subdendi essent. Lesbi
 ducem eam urbem relinquere et omnia sua Byzantium transferre iu-
 bet. ipse vero reversus est domum, eligens sibi optimatum Lesbi
 pueros, filios et filias circiter octingentas. triremes quoque abduxit,
 relictis tamen navigiis minoribus in insula. sororem ducis, quam
 etiam antea rex ceperat in Colchidis regione, uxorem Alexandri Com-
 neni, qui rex erat Trapezuntis, induxit in gynaeceum, siquidem for-
 ma antecedere credebatur eo tempore omnes, quotquot ob formae
 elegantiam commendabantur. maritus eius praemortuus erat Trape-
 zunte, ipsaque vidua erat, relicto filiolo unico. rex capta Trape-
 zunte puerum hunc abduxit, et prae caeteris post puerum Byzantium,
 Amuratis fratrem, in ianuis benignissime tractavit. filiam Trape-
 zuntii regis, Annam nomine et Christianam, custoditam pro arbitrio
 victoris connubio iunxit Zagano, inferioris Macedoniae praefecto. ex
 quo autem eum Peloponnesi imperio expulit, eam Albanis filio, cui
 Iyon nomen erat, tradidit; quamvis eam deinceps acceperit vincens,
 coegeritque suam religionem assumere.

Τὸν μὲν οὖν ἡγεμόνα τῆς Λέσβου οὐ πολλῶ ὕστερον αἰ-
 τιασάμενος συνέλαβέ τε καὶ καθεῖρξεν ἔχων ἐν φυλακῇ, ὡς
 μὲν ἐγὼ ἐπυθόμην, ὡς οὐκ ἐν γνώμῃ γεγονότα τῶ βασιλεῖ
 τὸν ἡγεμόνα τοῦτον, καὶ πρότερον ἀχθομένῳ αὐτῷ ἐπὶ πολ-
 λοῖς ἀείκεσι τε καὶ ἀνηκέστοις ἔργοις πρὸς τὸν βασιλέως οἶ-5
 κον. ὡς δὲ ὑπ' ἄλλων λέγεται, παῖδα διαφυγόντα τὰς βα-
 σιλέως θύρας ἀφικέσθαι ἐπὶ τὸν Λέσβου τοῦτον ἡγεμόνα, καὶ
 μεταβαλόντα ἐς τὴν Θρησκειάν τοῦ Ἰησοῦ γενέσθαι παιδικὰ
 αὐτοῦ ὡς δὲ ἡ Λέσβος ἐάλω καὶ ἐς Βυζάντιον ἐγένετο ἐπελέληστο
 P. 282 τε τοῦ παιδὸς ὁ ἡγεμών, καὶ δώροις πέμψας ὡς βασιλέα, 10
 ἐπέγνωκάν τε οἱ παῖδες καὶ ἐξεῖπον τῷ βασιλεῖ. καὶ τὸν μὲν
 παῖδα κατέσχη, καὶ τὸν ἡγεμόνα συνέλαβέ τε καὶ ἐν δεσμοῖς
 ἐποίησατο, ἅμα τῷ ἀνεπιῶ Λουκίῳ τῷ τῆς Αἴνου τυράννῳ
 παιδὶ γενομένῳ, καὶ συγκατεργασάμένῳ τῷ ἡγεμόνι τὸν τοῦ
 ἀδελφοῦ φόνον καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἅμα. οὐδ' ἰσχυρὸν μόνον 15
 ὕστερον ξυνέβη καὶ τόδε αὐτοῖς. ὡς γὰρ ἐν ἀπόρῳ καθεστῆ-
 κεσαν ἄμφω, οὐκ εἰδότες ὅπῃ ἀπαλλαγὴν εὔρωται τῆς εἰρ-
 κτιῆς, ἀνήνεγκαν ὡς ἐς τὰ πάτρια τὰ Τούρκων ἵέναι ἄμ-
 φότεροι προθυμοῦνται. καὶ αὐτὸς μὲν βασιλεὺς ἐσοθῆτι
 B τε ἐδώρησατο καὶ τιάρα, καὶ περιτεμόμενος ἐλευθέρους ἀφῆ- 20
 κεν ἐπὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς, μετὰ δὲ ταῦτα αὐτίκα αὐθις

10. καὶ ἐν δώροις? 17. εἰδόντες P

Haud multum intercessit temporis, et Lesbio duci nescio quod
 crimen impexit, captumque in vincula dedit. ego quidem audiui eum
 in carcerem esse raptum, quod displiceret regi, et iam olim ipsi
 fuerit invisus propter multa et intoleranda mala, quibus regiam fa-
 miliam affecisset. verum, ut alii perhibent, hanc, quod in carcerem
 coniectus sit, accipio esse causam. ferunt puerum quendam fugien-
 tem ianuas regis venisse ad hunc Lesbi ducem. quem ubi Christi-
 nae religionis fide imbuit, non dubitavit turpissimo amore polluere.
 occupata autem Lesbo, cum princeps Byzantium abiisset, pueri obli-
 tus est. eum inter munera quaedam missum ad regem regii pueri
 agnoverunt, remque regi significarunt. rex puerum quidem retinuit;
 ducem cepit, et in carcerem duxit, una cum consobrino eius Lucio,
 Aeni principe, qui cum fuisset puer, Lesbi principem in necando
 fratre et parando principatu strenue adiutarat. nec multo post Les-
 bum captam in hanc miseram provoluti sunt necessitatem. cum in
 summo vitae essent ambo discrimine, dubii quo se verterent, pronun-
 tiarunt se Turcorum religionem assumpturos. rex quidem donatos
 vestitu et tiara circumcidit, et impunitos e carcere dimisit. nec ta-
 men diu hoc gaudio illibato usi sunt: nam brevi tempore post eos

ἐς εἰρκτὴν ποιησάμενος κατέσχευεν, ἐς ὃ δὴ ἀπαγαγὼν κατέσφαξε.

Τὸν μὲν οὖν ἐνιαυτὸν τοῦτον δις αὐτὸς ἐκστρατεύσάμενος βασιλεὺς τὴν μὲν ἐπὶ Λάκας ἔλευσιν ἐποίησατο, τὴν δὲ 5 ἐπὶ Λέσβον. καὶ ἐτελεύτα αὐτῷ ἐς τὸν χειμῶνα τοῦτον ἢ ἐπ' οἴκου ἀνακομιδῆ. καὶ τὸν μὲν χειμῶνα ἐν Βυζαντίῳ διατρίβων ναυτικὸν τε ἐξηρτύειτο, καὶ ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον ἐνανηγεῖτο τριήρεις ἀμφὶ τὰς τριάκοντα, καὶ οἰκοδομῶν ναοὺς τε καὶ βασιλεία ἐπενόει τὴν Βυζαντίου πόλιν αὐτῷ εἰς 10 τὰ ναυτικά εὐπορίαν παρεῖξασθαι, ὥστε ἄξιον λόγου ναυτικὸν Ἐξείνιον ἐς τὴν θάλασσαν ἐξαρτίεσθαι. τῇ γὰρ θαλάσῃ λογιζόμενος εὕρισκεν ὡς εἰ ἐπικρατήσῃ, ὅσῃ αὐτῷ παραχωρήσῃ καὶ τὰ τῶν πολεμίων. ἐδείματο δὲ καὶ ἄλλα ἄξια λόγου, μετὰ τὴν ἐν Προποντίδι Λαιμοκοπίην, τὴν τε ἐν Βυζαντίῳ ἀκρόπολιν 15 ἄξιως λόγου, ἐς τὰς χρυσέας καλουμένας πύλας, πύργους τε V. 220 μεγίστους καὶ ἀξιοθεάτους, καὶ τὰ ἐντὸς βασιλεία, καὶ τὴν ἐπὶ τῶν Σκοπίων γέφυραν ἐπ' Ἀξιῷ ποταμῷ, καὶ βασιλεία ἐν Ἀδριανουπόλει, πέραν τοῦ Ταϊάρου, ἣ δὲ ἐς τὸν Ἐβρον ἐκδιδότ. καὶ πολίχνην μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ περὶ Μάδυτον, ἣ δὲ 20 στενωτάτον τοῦ Ἑλλησπόντιου ἐσπλέοντι, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ πολίχνην ἐτέραν ἀπέναντι τῆς ἐν Ἀσίᾳ πολίχνης, ὥστε ἐχου- D ροῦν μὲν αὐτῷ τὴν Βυζαντίου πόλιν καὶ τὸν Εὐξείνιον πόν-

13. ἄλλη P 21. πολίχνη ἐτέρα P

iterum in carcerem condi iussit et diligenti custodia tamdiu asservavit donec inde abductos capitali supplicio afficeret.

Isto anno rex bis in militiam profectus, semel contra Dacos, iterum contra Lesbum. et utraque bella confecit eodem anno; hiemsque advenerat antequam domum redire posset. ea igitur hieme versatus Byzantii classem adornabat. extruebat templa, aedificabat regalia palatia, urbemque eam sibi accommodam ad navalia praelia reddere in animo constituerat, ut posset, si quando usus postularet, memorabilem classem inde in mare deducere. his cogitationibus intentus invenit se facile posse superiorem esse hostibus, si mare solus obtineat. animo conceperat extruere et aliam memorabilem, post Propontidis Laemocopiam, arcem Byzantii mirabilem; quam exaedificavit iuxta portas quas aureas nuncupabant. excitavit et turres maximas et spectaculo dignas, necnon interiora regiae, et turrim quae vergit ad Scopiorum pontem, quo iungitur Axius fluvius. etiam regiam sedem Adrianopoli ultra Taenarum, qua Hebrum illabatur, emunivit. urbem quoque in Asia iuxta Madytum, ubi Hellespontum angustissimum cernimus, condidit; necnon aliam in Europa e regione eius urbis quae in Asia conspicitur aedificavit. haec urbes conditae sunt ad defensionem Byzantii et Euxini maris. praeterea non medio-

τον, κρατύνειν δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ Ἑλλησπόντῳ πόλεις αὐτῆ, ναυ-
 τικὸν παρεχομένης οὐ μικρόν. ταῦτα δειμάμενος κατὰ τὴν
 Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν τηλεβόλους καθίστη ἐς ἄμφω τὰ πολί-
 χηια τῶν μεγίστων ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα καὶ ἑτέροους οὐκ ὀλί-
 γους. ναύσταθμον δὲ τὸν ταύτῃ αὐτοῦ χῶρον ποιησάμενοι 5
 οὐδενὶ ἐπιτρέπουσι παριέναι ἕσω ἐς τὸν Ἑλλησποντον, ἂν μὴ
 τῷ ταύτῃ ὑπάρχῃ ἀποβαίνοντες ἐπιφαινόνται οἱ πλέον-
 τες ἕσω.

Ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐπεποιήτο, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, διὰ τὸν πρὸς
 P. 283 Οὐνετεοὺς οἱ ἐσόμενον πόλεμον, ὃν πρὸ πολλοῦ παρεσκευα- 10
 ζόμενος ἐπειτῆρει, ὅπως ἀσφαλέστατα αὐτῷ τὸν πόλεμον ποιή-
 σαιτο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω ἐν τέλει ἦν παρεσκευασμένα,
 1463 ὅτε τὸν πρὸς Οὐνετεοὺς ἀράμενος πόλεμον ἐπολέμει· τότε
 δὲ ἐπιγενομένου τοῦ θέρους ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἰλλυρίους καὶ
 Ἰλλυριῶν βασιλέα. τὸ μὲν οὖν τοῦτο γένος Ἰλλυριοὶ παλαιόν 15
 τε καὶ ἐς τὸν Ἴονιον φηκήμενον, εὐδοκιμησαί τε πολλαχῆ ἀπο-
 μνημονεύεται. καλοῦνται δὲ οὗτοι τὰ νῦν Βόσνοι. ἀλλ' οἱ
 μὲν Δαλμάται καὶ Μυσοὶ ἅμα καὶ Τριβαλλοὶ καὶ πρὸς γε ἔτι
 Σαρμάται τούτοις ταύτην ἴενται τὴν φωνὴν καὶ τῷ παντὶ
 παραπλησίαν, ὡς μὴ χαλεπῶς συνιέναι ἀλλήλων αὐτούς. εἰ- 20
 B κὸς δὲ οἶεσθαι τούτους μᾶλλον ὠρμημένους ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν
 Ἴονιον χώρας, γένος τε ὃν μέγα καὶ πολλαχῆ ἐνευδοκιμοῦν,
 τήντε Θράκην ὑπάγεσθαι σφίσιν αὐτοῖς, καὶ τὸν Ἴστρον δια-

criter tutabantur urbes in Hellesponto sitas, praebentes classem haud
 aspernandam. in hunc modum terrorem Asianis et Europaeis incu-
 tiens, qui eum augetet, in utramque urbem bombardas invexit circiter
 triginta maximas, et alias non paucas. ad haec cum portum ibi pa-
 rassent Turci, nulli intrare Hellespontum concedebant, nisi prius descen-
 dissent navibus et se loci praefecto exhibuissent visendum.

Opera haec haud dubie fecit propter bellum quod gesturus erat cum
 Venetis, ad quod se praeparabat, ut si ingrueret, quam tutissime isti se
 committeret. at quae commemoravimus opera omnia iam erant absoluta
 et ad finem perducta, cum bellum adversus Venetos susciperet. ae-
 state autem ea quae sequebatur, bello lacessebat Illyricos et Illyrico-
 rum regem. genus hoc hominum antiquum est, et regionem versus
 Ionium spectantem incolens plerumque ad magnam claritatem acces-
 sisse perhibetur. vulgo nunc Bosni vocantur. verum Dalmatae, Mysii,
 Triballi, etiam Sarmatae, eadem fere utuntur lingua, aut non
 multum dissimili, ut non difficulter se mutuo intelligant. verisimile
 tamen est illos profectos ab regione quae versus Ionium patet, cum
 pauci numero existerent et ubique rebus fortiter gestis inclarescerent,

βάντας τὴν τῆς Σαρματίας χώραν οἰκῆσαι, ἢ ὡς ἔνιοι οἴον-
 ται, ὑπὸ Σκυθῶν διωκομένους διαβῆναι τε ἐς τὴν ἐπὶ τάδε
 τοῦ Ἰστροῦ χώραν, καὶ καταστρεψαμένους τὴν ταύτη Θρά-
 κην, ἔστε ἐπὶ μυχὸν τοῦ κόλπου ἀφικομένοις, ἐνοικῆσαι. θαν-
 5 μάζω δὲ εἰ τοὺς Ἰλλυριοὺς ἀποφαινόμενος Ἀλβανούς τεκμαί-
 ροιτό τις, συμβαλλόμενος ὡς Ἰλλυριοὶ οἱ πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ
 Ἰονίου ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν Ἡπειρόν τε καὶ Αἰτωλίαν καὶ Θεττα-
 λίας χώραν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἀπὸ Ἐπιδάμνου μέχρι τοῦ Καρνε-
 ρίου καλουμένου κόλπου ἅπας ὁ χώρος οὗτος διατείνων ἐπὶ στα- C
 10 δίους μάλιστα πη τρισχιλίους, γένος τε ἐν ἐνοικεῖ, καὶ τῇ αὐτῇ
 φωνῇ διαχρώμενον, καὶ ἐπὶ μεσόγαιαν παρῆκον ἄχρι τοῦ
 Ἰστροῦ, παρμεῖβόν τε τὴν τοῦ Σανδάλεω χώραν, καὶ τοῦ
 ταύτη βασιλέως ἐχομένων αὐτίκα τῶν Τριβαλλῶν τε ἅμα καὶ
 Μυσῶν. μάλιστα δὲ συμβαλλόμενος ἔχων ἀποφαίνεσθαι διὰ
 15 τὸ ἐπὶ μέγα τὸ Ἰλλυρικὸν γένος χωρῆσαι δυνάμεως, καὶ ἐπὶ
 πολλὰ ταύτη σκεδασθῆναι τὴν Θράκην, Ἰλλυριοὺς μᾶλλον τὸ
 γένος τοῦτο εἶναι ἢ Ἀλβανούς. συντίθεμαι δὲ καὶ ἐκεῖνοις
 ἔγωγε οἱ φάσκουσι τὸ Ἰλλυρικὸν γένος ἴσχειν αὐτῷ τὴν ἐπω-
 νυμίαν ἀπὸ τῆς χώρας, διακεκρίσθαι μέντοι ὑπαρχον, ἄλλοτε
 20 ἄλλην φωνὴν ἀφιέμενον, ὥστε πολλὰ γένη αὐτοῦ, καὶ σφίσι
 διενηνοχότα πάνπαν ἐς τὴν φωνὴν, λαχεῖν τοῦνομα τοῦτο D
 Ἰλλυριοὺς καλουμένους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω μοι ἐς τοσοῦ-
 τον ἀναγεγράφω· εἰ δὲ μὴ τοῦνομα αὐτὸ ἐς γένος τοῦτο

Thraciam perdomuisse, et Istro transmisso Sarmatiae regionem inha-
 bitasse. sunt vero qui tradant eos a Scythis pulsos transiisse in re-
 gionem quae ultra Istrum colitur, et subacta Thracia ad sinum eum
 venisse, ibique sedes fixisse. miror autem quod sunt qui censeant
 Illyricos Albanos esse, quasi Illyrii, qui tenent sinum Ionii, processer-
 rint in hanc continentem et Aetoliam et Thessaliae regionem. cae-
 terum universa illa regio ab Epidamno usque ad Carnerium sinum
 complectitur spatium ter mille stadiorum. hanc regionem tenet ho-
 minum genus unum eadem lingua utens. porrigitur ab mediterranea
 se extendens usque ad Istrum, attingens Sandalis regionem, finitimis
 undique Triballis et Mysiis. haec autem dico, maxime hanc conie-
 cturam secutus, quod constat Illyrios ad magnam potentiam devenisse
 et in multa loca per Thraciam esse dispersos. proinde magis credo
 eos potius Illyrios quam Albanos dicendos esse. assentior praeterea
 et illis qui Illyrios nomen ab regione traxisse asseverant. nam inter
 se divisi alii aliam in usu linguam habent. itaque cum plurima ho-
 minum genera ibi habitent linguae usu inter se diversa, reor istos id
 nominis esse sortitos, ut dicantur Illyrici. sed haec hactenus anno-
 tata de ista gente sufficiant; etsi quidam putent nominis rationem

ὀρθῶς εἴρηται, διὰ δὲ τὴν χώραν, ἣν ἐνοικοῦν φαίνεται τὴν Ἰλλυριῶν, ἄξιόν ἐστι φέρεσθαι οἱ τοῦνομα τοῦτο. καὶ μὴ V. 221 νέμεσις εἴη οὕτω φρονοῦντι περὶ αὐτῶν· Ἄλβανους γὰρ ἔγωγε μᾶλλον τε τοῖς Μακεδόσι προστίθεσθαι ἢ λέγοιμι ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνων· οὐδενὶ τε γὰρ 5 συμφέρονται, ὅτι μὴ τὸ Μακεδόνων γένος. ἀλλὰ τούτων μὲν περὶ ἄλλης ἔστω ταῦτα εἰρημένα, καλείσθω δέ μοι τῷ ὀνόματι τούτῳ, Ἰλλυριοί, οἱ περὶ τὸν Ἰόνιον οἰκοῦντες ἄχρις ἄκρας P. 284 Ἰστρίας καλουμένης πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου, ἀνεχούσης ταύτη ἐς τὸ πέλαγος, καὶ οἱ περὶ τὴν ταύτη μεσόγαιον οἰκοῦν- 10 τες Ἰλλυριοί.

Ἐπὶ τούτων δὲ τὸν βασιλέα ἐστρατεῖετο βασιλεὺς Με- χμέτης, ὅτι τὸν φόρον αὐτοῦ, ὡς ἐπ' αὐτὸν ἀφίκετο βασιλέως κῆρυξ κελεύων τὸν τε φόρον ἀπάγειν ὅτι τάχιστα ἐς τὰς βα- 15 σιλέως θύρας καὶ μὴ διαμέλλειν, συναγείρας τὸν φόρον, πέντε ὄντα μυριάδας στατήρων, καὶ ἐπιδειξὺς τῷ βασιλέως κῆρυκι, ὡς ἔτοιμος μὲν εἴη ὁ φόρος καὶ ὡς παρεσκευάστω, οὐ μέντοι γε προθυμεῖται ἐπιπέμποντα τῷ βασιλεῖ τὰ χρήματα στέρε- B σθαι τούτων αὐτόν, οὐδὲ οἱ καλῶς ἔχειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις 20 καὶ ἦν πολεμεῖν δέη [πολεμεῖν] τῷ βασιλεῖ πόλεμον ἐπαρά- 20 μνον, ἄμεινον ἢ παρασκευάζοιτο ἐς τὸν πόλεμον, καὶ ἦν δέη ἀπαίροντα αλλῆν τινὰ στέλλεσθαι χώραν, ταῦτα ἔχοντα τὰ χρήματα ἄμεινον πράξειν. τὸν μὲν οὖν κῆρυκα λέγεται ἐπει-

7. καλείσθων? 12. τοῦτον P

haud rectam me assignasse. verum propter regionem quam colunt, merito, ut mihi videtur, Illyrici appellantur. nec tamen invidia me comitetur, in hunc modum de his sentientem: nam Albanos potius Macedonibus adnumerari existimo quam alii in terrarum orbe genti. at de his satis. Illyricos igitur eam gentem nomino quae iuxta Ionium habitat usque ad summam Istriam, sic dictam regionem quae ad sinum excurrit in pelagus.

Adversus horum regem arma capiebat Mechmetes, quia tributum amplius ferre recusabat. nam regius praeco ad hunc accesserat, iu- bens ut quamprimum mora omni posita tributum in ianuas inferret. Illyricorum rex colligens tributum, quod, continebat quinque myriades staterum aureorum, idque praeconi ostendens, dicebat "tributum quidem collectum et paratum in promptu est. nec tamen mihi cordi est mittere regi tantas opes, et me planissime his privare. verum si bellum ab rege impenderit, bello me committam felicius, si tanta pecuniae affuerit vis. praeterea si ea necessitas me apprehenderit ut mihi in aliam sit migrandum regionem, fretus istis opibus vitam commodius exigere potero." regius praeco audiens istos sermones, respondisse fertur in hunc modum. "et qui-

πεῖν ἀκούσαντα τοὺς λόγους τούτους “ὦ βασιλεῦ τῆσδε τῆς
 χώρας, ἀλλὰ ταῦτα τὰ χρήματα καλῶς ἔχει παρὰ σοι εἶναι
 μὴ τὰς σπονδὰς παραβαίνοντι. ἦν δὲ διὰ ταῦτα παραβαίνων
 οἶε ἄμεινον πράξειν, δέδοικα μὴ χειρόν σοι γένοιτο διὰ ταῦ-
 5 τα. σὺν γὰρ θεῷ καὶ ταῦτα ἔχειν τὰ χρήματα πολὺ ἄμει-
 νον, καὶ σὺν τῷ θεῷ τούτων σιέρεσθαι ἄμεινον ἢ ὑβρίζοντα C
 ἐς ἐκεῖνον πολλαπλάσια τούτων κεκτῆσθαι.” ταῦτα ὁ κῆρυξ
 εἰπὼν ἀπήλυνε παρὰ βασιλέα, καὶ ἀπαγγείλας τοῦ Ἰλλυριοῦ
 τὸν λόγον ἐπῆρε βασιλέα στρατεύεσθαι ἐπ’ ἀμφοτέρους. ἦν
 10 δ’ αὐτῷ τηρικαῦτα ἔλασις ἐπὶ τὸν Δακίας ἡγεμόνα, ἐξυβρί-
 σαντα μεγάλως ἐς τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον καὶ ἀνελόντα τοὺς
 πρέσβεις. ἀλλὰ τότε μὲν ἐλαύνοντι ἐπὶ Δάκας οὐκ ἐξεγένετο
 τίσασθαι βασιλέα Ἰλλυριῶν· τῷ δ’ ἐνιαυτῷ τούτῳ, ὡς πα-
 ρῆν αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς τὴν Ἀδριανούπολιν ἀπὸ τε τῆς
 15 Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἦρος ἐπιγενομένου ἐξήλυνεν ἐπὶ D
 Ἰλλυριοῦς, ἐν νῷ ἔχων ἐσβαλεῖν καὶ ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν.
 τὸν δὲ βασιλέα τοῦτον παῖδα ὄντα νόθον τοῦ πρότερον βασι-
 λέως Ἰλλυριῶν, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ διηνεγμένον
 ὠρμημένους ἐπὶ τὴν τῆς χώρας ἡγεμονίαν, καὶ διαπρεσβευό-
 20 μενον ὡς βασιλέα, ἐπειτράποντο αὐτῷ διαιτητῆ, ἐπέδειξέ τε
 τοῦτον βασιλέα τῆς χώρας, καὶ Ἰσαάκῃ τῷ Σκοπίων ὑπάρχῳ
 ὁμοροῦντι τε ἐς τὴν τῶν Ἰλλυριῶν χώραν, ὅπως αὐτῷ τιμω-

dem pulchrum et honestum erat opes istas in tuo dominio permanere,
 si non interim foederationem religionem impie transgrediendo temerares:
 sin cupidine harum opum ductus foedera violare institueris, et inde
 tibi nescio quam felicitatem pollicitus fueris, vereor profecto ne con-
 trarium eveniat. nam auctore deo possidere istas opes nequiquam
 malum duxero. praeterea iisdem opibus auctore deo exui longe opti-
 mum iudico, potius quam contumeliis et iniuriis afficere eum cuius
 praesidio eas acquisieris.” his dictis praeco ad regem revertitur; ex-
 ponensque quae acceperit ab Illyricorum rege, regem commovit ut
 contra ambos bellum susciperet. nam eodem tempore etiam ei bel-
 lum fuit cum Daciae principe, qui iniuriam maximam regiae familiae
 facerat legatis eius violatis et interfectis. caeterum sub idem tempus
 quo Dacos bello lacessebat, Illyrici regem ulcisci nequivit. verum
 isto demum anno, cum exercitus ab Europa et Asia Adrianopolim
 forent collecti, primo vere in Illyricos movit, in animo agitans et in
 Sandalis regionem irruere. hic rex fuerat filius illegitimus regis qui
 prius imperio temperaverat Illyricos; et cum discordiae atroces inter
 ipsum et fratres eius qui ad ducatum aspirabant exarsissent, miserunt
 legatos ad regem, eiusque arbitrio rem totam transigendam permise-
 runt, qui hunc regionis regem declaravit. Isaaco Scopiorum praefe-

ρῶν συνεπιλάβοιτο ἐς τὴν ἡγεμονίαν. καὶ στρατὸν αὐτῇ πα-
 ρεχόμενος ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς τὴν τε χώραν ἐδήου καὶ ἠν-
 δραποδίζετο, καὶ αὐτὸν ἐς τὴν βασιλείαν καταστησάμενος ἐπο-
 λέμει τοῖς ἀδελφοῖς ἅμα τῷδε τῷ Ἰλλυριῶν βασιλεῖ. καὶ
 P.285 πλεῖστα δὲ ταύτης τῆς χώρας ἀνδράποδα ἀγόμενοι οἱ Τοῦρ-5
 κων ταύτην ὄμορον οἰκοῦντες τὴν χώραν. πασῶν δὲ τῶν πό-
 λεων ἀρχῶν, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν ἀνδράποδα ἔστε τὴν Εὐρώπην
 καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν ληισάμενοι διεβίβαζον. καὶ ἐξ ὅτιον τὴν
 Σκοπίων ᾤκησε πόλιν, καὶ Ἰησοῦς ὁ Ἰσαάκω παῖς ἐπιτρο-
 πεύων ὑπὸ βασιλέως ταύτην τὴν πόλιν, ὡς πλεῖστα, ὧν ἡμεῖς 10
 V.222 ἴσμεν, διὰ πολλοῦ χρόνου ἐλήϊζετο τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ
 ἀποφάρεσθαι ἀνδράποδα ὅσα μὴ ἂν ποτε ἐλπίσαι ἐνεγκεῖν
 τὴν χώραν ἐκείνην. πνθάνομαι δὲ τὴν χώραν διήκειν ἀπὸ
 τῆς Τριβαλλῶν χώρας καὶ Δοροβίκης ποταμοῦ ἐς τὴν Σανδά-
 λεω χώραν καὶ ἐπὶ τὸν Ἴόνιον κόλπον, σταδίους ἐς ὀκτακο-15
 B σίους τὸ μῆκος, τὸ δὲ πλάτος ἐπὶ δισχιλίους μάλιστα ποι
 σταδίους παρήκειν τὴν χώραν ἐς τοὺς Παίονας καὶ ἐς Τρι-
 βαλλοὺς. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν Τριβαλλῶν ἔχεται ἀντίκα ἡ χῶ-
 ρα τοῦ Ἰσαάκω, μετὰ δὲ ἡ τοῦ Παύλου χώρα καὶ αἱ πό-
 λεις παρατείνουσιν ἐς αὐτὴν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέως χώραν. 20
 ἐπολέμου μὲν οὗτοι καὶ πρότερον τῷ βασιλεῖ, ὅτε μὲν ἐς
 τοὺς Τριβαλλοὺς ὅτε δὲ καὶ ἐς τοὺς Παίονας ταλαντευόμενοι,

cto, qui finitimus erat Illyricis, istum adiuvare iubet in acquirendo principatu. hic exercitum praebens contra fratres, eorum regionem evastabat, plurimis inde abstractis mancipiis. illo igitur rege pronuntiato bellum gerebat cum fratribus et cum Illyriorum rege. Turci qui finitimam circa tenebant regionem, plurima nanciscebantur mancipia. cum autem praedas agerent mancipiorum ex omnibus quas scimus urbibus, ea continuo in Europam et Asiam transmittabant. et ex quo rex coloniam in Scopiorum urbem deduxit, et Iosue Isaaci filius regis nomine eam administravit, plurima ab Illyrico mancipia sunt abducta et in Europam Asiamque translata, quorum numerus maior erat quam sperare potuisset ab ea regione. audio eam regionem, si quis longitudinem consideret, ab Triballorum regione et Dorobyza fluvio se extendere usque ad Sandalis regionem et ad Ionium sinum stadiis octingentis. latitudo vero regionis, qua excurrit ad Pannonias et Triballos, complectitur duo milia stadiorum. a Triballis incipit regio Isaaci. hanc excipit deinde Pauli regio, cuius urbes se porrigunt usque in hanc regis Illyriorum regionem. hi quidem iam ante bellum gesserant cum rege, nunc quidem Triballis nunc vero Pannonibus adhaerentes; et cum adducerent Turcos, regionem Illyrico affusam populabantur bellumque in Triballos avertabant. caeterum Triballorum princeps bello contra

καὶ ἐπαγόμενοι τοὺς Τούρκους ἐληίζοντο τὴν Ἰλλυριῶν ὄμορον χώραν. καὶ πρὸς τοὺς Τριβαλλοὺς ἐπολέμουν, καὶ ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμὼν ἐκστρατευόμενος ἐπολιόρκει τὰς πόλεις, μετὰ δὲ ταῦτα σπείσάμενος εἰρήνην ἄγειν ἐς τοὺτους.
 5 καὶ Σανδάλης μὲν τούτοις καὶ πρότερον ἐπολέμει, καὶ ἐπαγόμενος στρατὸν τοῦ βασιλέως ἐληίζετο τὴν χώραν ἐκείνων. ὥστε μόνου δὴ οὗτοι ἀλλήλοις φέροντες, καὶ ἐπαγόμενοι στρατὸν ἐπήλυδα τοῦ βασιλέως, μεγάλως δὴ ἔβλαπτον αὐτῶν τὴν
 10 χώραν, ἀνδραπόδων ὡς πλείστων ὑπὸ τῶν στρατιῶν ἀπαγομένων ἐκάστοτε, καὶ φθειρομένης τῆς χώρας ἐς τὰ μάλιστα. τότε μὲν οὖν καὶ ὁ Ἰσαάκης καὶ ὁ Παῦλος συνθέμενοι συμμαχίαν τῷ Ἰλλυριῶν βασιλεῖ, διενουοῦντο καὶ αὐτοὶ πόλεμον ἀνελέσθαι τῷ βασιλεῖ, ἣν τι ἀπὸ Παιόνων καταλαμβάνῃ τοὺς Τούρκους.

15 Βασιλεὺς δὲ ὡς ἤλυνε, διέβη μὲν τὸν Δοδοβίκην ποταμόν, ὃς τήν τε Τριβαλλῶν καὶ Ἰλλυριῶν χώραν διείργει, διαβὰς δὲ ἐπὶ Ἰλλυριὸν ποταμὸν ναυσίπορον ὄντα διέβη. ὁ δὲ πεζὸς στρατὸς ναυσί, ἃς αὐτοῦ ναυπηγεῖσθαι ἐκέλευε. τοὺς δὲ ἵππους ἀφῆκεν ἐς τὸν ποταμόν, διαβῆναι τὰ στρατεύματα. ἐγένετο δὲ ὁ στρατὸς οὗτος τοῦ βασιλέως ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας ἵππέων. ὁ γὰρ δὴ στρατός οὗτος πλὴν τῶν νεηλῦδων καὶ ἄζαπίδων, οἱ αὐτῷ παραγίνονται ἐς τὸν πόλεμον πεζοὶ ὄντες, καὶ ὅσοι ὑπουργῆσαι αὐτῷ τὰ ἐς χρεῖαν παρεῖη ἀχρεῖτος ὄμιλος, ὁ λοιπὸς τοῦ βασιλέως στρατὸς ἵππευει, μάλιστα δ'

7. ἀλλήλους? 24. δὴ?

hos suscepto urbes eorum obsidebat, et foedera cum iis pangens tandem se pacatum exhibebat. etiam Sandales hos antea bello appetiverat, et accito regis exercitu ipsorum agros evastabat. cum autem hi soli perpetuis inter se dissiderent odiis et regis peregrinos accerterent, propriae regioni plurimum calamitatis invexerunt. nam mancipia plurima belli iure subinde a militibus capiebantur et deportabantur. praeterea ea regio vel maximam experiebatur vastationem. eadem tempestate Isaacus et Paulus societatem facientes auxilium pollicebantur Illyriorum regi. nam constituerant et ipsi bellum indicere regi, si Pannonae aliquid novi contra Turcos molirentur.

Rex in militiam profectus traiecit Dorobyzam (Drinam) fluvium, qui Triballos et Illyrios dirimit. progressus deinde venit ad Illyrissum (Crajevam) fluvium navigabilem, quem superavit pedestri exercitu transvecto navibus, quas ibidem fabricari iusserat. equos autem in flumine reliquit, donec copias transportaret. tum temporis in armis habuisse creditur rex quindecim myriades equitum, praeter peregrinos et azapides pedestre robur, qui eum in id bellum sequebantur. aderat et

καὶ ὠρμηγντο αὐτὸς τις ἕκαστος φθῆναι, βουλόμενος βασιλεῖ
 χαριῶσθαι προσχωρῶν. οἱ μὲν οὖν ἐν Γαϊτίᾳ, ὡς βασιλεὺς
 ἀγγοῦ ἐπέλασε, τοὺς προεσιῶτας ἢ πόλις πέμψασα βασιλεῦ
 παρεδίδου τε σφᾶς, καὶ ἤξιον πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ πάτρια.
 5 καὶ συνεχώρει μὲν αὐτοῖς ἅπαντα ἤξιον σφίσι συγχωρηθῆναι
 ὑπὸ βασιλέως· μετὰ δέ, ὡς τὴν ἀκρόπολιν παραλαβὼν, φρου-
 ρὰν ἔφαινε ἐν αὐτῇ, παῖδάς τε τῶν ἀρίστων ἐπιλεξάμενος
 ἑαυτῷ τε καὶ περιεξελόμενος καὶ τινας τοῖς ἀμφ' αὐτὸν διένειμε.
 ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ὡς αὐτίκα παρέλαβεν, ἐκέλευσε Μα- D
 10 χουμοῦτη τὸν τῶν Θυρῶν ἡγεμόνα, ἀναλαβόντα τὸν τῆς Εὐρώπης
 στρατὸν, ἐλαύνειν ὅτι τάχιστα ἐπὶ τὸν βασιλεῦ τῶν Ἰλλυριῶν·
 ἐπυρθάνετο γὰρ ἐν τῇ πόλει τῆς Γαϊτίας, ἀπεχούση ἡμερῶν πέντε
 ὁδόν, διατρίβειν καρδοκοῦντα ἢ ἐκχωρήσει τὰ Ἰλλυριῶν πρά-
 γματα. ἢ δὲ πόλις αὕτη, ἐν ἣ ἔμενε βασιλεὺς, καλεῖται Κλιτή,
 15 καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ παῖδα ἀμφὶ τὰ τρισκαίδεκα ἔτη γεγονότα,
 διατρίβειν ἐπηγγέλλετο Μαχουμοῦτη. λαβὼν μὲν οὖν τὸν
 τῆς Εὐρώπης στρατὸν δευτεραῖος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν ποτα- P. 287
 μὸν . . . τοῦνομα, νασιπόρον, ἧ δὲ μάλιστα Θαρρῶν Ἰλ-
 λυριῶν βασιλεὺς νασιπόρῳ τε ὄντι, καὶ μεγάλων νεῶν τε
 20 οὐκ ἐνουσῶν τῷ ποταμῷ, οὐκ ἂν ποτε ἦετο διαβάντας τὸν
 ποταμὸν ἐλάσαι ἐπ' αὐτόν. ὡς δὲ ἐνταῦθα ἐπέλασεν ὁ στρα-

13. ἐκχωρήσει P

ritae in diversum abripiabantur, et quilibet pro se sedulo contende-
 bat ut prior deditionem faceret, sperans se in hunc modum non par-
 vam gratiam apud regem initurum. Iaitiae cives, cum appropinquas-
 set rex, continuo primores civitatis obviam miserunt, dedentes sese
 et sua regi. orabant autem regem ut ipsis permitteret patrio et so-
 lito more rem publicam administrare. rex preces eorum non aver-
 satus est, verum continuo, quod petiverant, praestitit. deinde etiam
 arcem in deditionem accepit, quam praesidio imposito suorum firma-
 vit. elegit sibi optimatum filios: dehinc quosdam delegit, quos do-
 navit iis qui secum erant. ubi primum ea urbs in dominium conces-
 sit regis, negotium datum est Machumeti ianuarum duci ut accepto
 Europaeo exercitu summa celeritate pergeret adversus Illyriorum re-
 gem. nam audierat eum morari in ea urbe quae distabat ab Iaitia
 itinere maxime quinque dierum, expectantem quoniam res Illyriorum
 essent evasurae. eius autem urbis quae regem Illyriorum tenebat,
 nomen erat Clitia. etiam fratris eius filium, agentem annum deci-
 mum tertium, ibidem cum rege conversari nuntiatum erat Machumeti.
 hic assumens, ut iussus erat, exercitum secundo die attingit flumen
 cui nomen est * * * * is fluvius navium erat patiens, et spem omnem
 in eo sitam ponebat rex Illyriorum. nam cum nullae naves magnae
 praesto essent, putabat regem nunquam eo audaciae progressurum ut

τὸς ἐς τὸν ποταμὸν, ἐνταῦθα ἐπισπεύδων Μαχουμούτης τοὺς τοῦ στρατοπέδου ἀρίστους, ὥστε διαβάντας τὸν ποταμὸν ἔργον μέγα ἐργάσασθαι βασιλεῖ, συλλαβόντας Ἰλλυριῶν βασιλέα, ἔλεγε τοιάδε. “ἄνδρες Τοῦρκοι, νῦν τις ὑμῶν ἕκαστος αὐτῶν φανήτω ἀνὴρ ἀγαθός, ποταμὸν τόνδε πεζῇ διαβάς· οὐ γὰρ 5
 B μελήσει αὐτῷ τινὶ πρώτῳ διαβάντι μὴ μέγα τι ἀποίσεισθαι παρὰ βασιλέως.” ταῦτα εἰπόντος ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ τοῦ βασιλέως. ἐνταῦθα δὴ πρώτος λέγεται Ὀμάρης ὁ Τουραχάνεω παῖς, Θεσσαλίας ὑπαρχος, σὺν τοῖς ἀμφ’ αὐτὸν ἐλεύοντες εἰσέπεσον ἐς τὸν ποταμὸν, καὶ βραχὺ τι διανηχόμενοι 10
 διέβαινον, καὶ ὁ λοιπὸς ἅμα στρατὸς αὐτίκα διέβαινε. διαβάντες δὲ αὐτίκα ἐπέδραμον χώραν, ὥστε τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα δείσαντα, μὴ ἐς φυγὴν τρυπόμενον ἐπεισεσόντες οἱ ἵπποδρόμοι καταλάβωσι, καὶ ἐπὶ κίνδυνον ἔλθωσιν. εἰ δὲ αὐτῷ μὴ ληφθεῖη, οἰχόμενος ἀνασώζεται ἐς πόλιν αὐτοῦ τινά, ὄνο- 15
 C μα Κλιτίη. καταφυγῶν δὲ πολιορκεῖται ὑπὸ Μαχουμούτεω. ἡ δὲ πόλις οἰκεῖται μὲν ἐν χωρίῳ τινὶ ἐλώδει. καὶ ἔλη παρ’ αὐτὴν μεγάλα, διὰ πολλοῦ διατείνοντα, ἐχυρὰν ποιεῖ καὶ οὐ βάσιμον. τότε δὲ ὑπὸ καύματος ἀποξηρούμενόν τε ἦν τὸ χωρίον ἅπαν. καὶ ἐπελάσας ὁ στρατὸς ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, 20
 καὶ κάλαμον, ὃς ἄφθοτος ἦν παρὰ τὴν πόλιν, ἐπιπίπτοντες διεφόρουσιν ἐς τὴν τάφρον ὡς πῦρ ἐνήσοντες ἐς τὸν κάλαμον

18. διατείναντα P

id transiret, quo secum bellum gereret. ut autem cum copiis ad flumen Machumetes accessit, mire festinando, cohortari non abstinit exercitum et exercitus duces, ut transgredierentur flumen, regique opus pulcherrimum efficerent, capientes videlicet Illyriorum regem. sic autem locutus fertur. “viri Turci, nunc quilibet vestrum fac vir fortis appareat, atque pedes flumen hoc transeat. nequam enim mihi dubium est quin maxima et splendida munera maneat eum, quae ab rege accipiet, qui primus flumen superarit.” his dictis, regli milites maximo studio conabantur transgredi flumen. ibi tum primus, ut traditur, Omares Turachanis filius, Thessaliae praefectus, cum suis irruit in flumen; qui paululum modo natantes flumen superarunt. hos secutus est, pari successu usus, et reliquus exercitus. egressi flumine illico invasere agros. hinc rex Illyricorum timens ne, si in fugam verteretur, equitum adventu oppressus in maximum periculum veniret, se recepit, ut incolumis praesens discrimen evaderet, in urbem quandam eo loci sitam nomine Clitiam. verum Machumetes cum exercitu superveniens eam urbem obsidione circumdedit. urbis eius situs est in loco palustri, et in circuitu paludes visuntur longe lateque, quae urbem munitam et aditu difficilem praebent. eo tempore locus ille universus solaribus radiis exustus exaruerat. caeterum his

καὶ διὰ τοῦ πυρὸς αἰρήσοντες τε τοὺς ἐν τῇ πόλει, βία ἄκον- V.224
 τας ἐς ὁμολογίαν παραστησόμενοι. ταῦτα μὲν εἰσορῶντες οἱ
 τοῦ Ἰλλυριοῦ στρατιῶται καὶ οἱ τῆς πόλεως, καὶ οἰόμενοι μὴ
 ἂν δυνήσασθαι ἐπὶ πολὺ ἀντέχειν πολιορκούμενοι, προσέφε- D
 5 ρον λόγους τῷ Μαχουμούτῃ ὡς σφᾶς τε αὐτοὺς παραδώσον-
 τες, καὶ ἐφ' ᾧ βασιλέα σφῶν αὐτῶν μηδ' ὀτιοῦν χαλεπὸν
 πείσεσθαι ὑπὸ βασιλέως, προσχωρήσαί τε, ἣν ὄρκια γένοιτό
 οἱ ἐφ' ᾧ ἀγαθὸν μὲν, χαλεπὸν δὲ μηδὲν ὑποστῆναι ὑπὸ Τούρ-
 κων. ταῦτα προΐσχομένου τοῦ Ἰλλυριοῦ ἐδέχετό τε ὁ Μα-
 10 χουμούτης καὶ ἐσπένδετο. ὄρκιον δὲ αὐτῷ ποιησάμενος ἐφ'
 οἷς προτίθετο, τὸν τε βασιλέα ἐξιόντα ἐκ τῆς πόλεως, παρ-
 ἔλαβέ τε τὴν πόλιν, καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ πόλει ἐς τρία διελόμε-
 νος τὸ μὲν αὐτοῦ κατέλιπε, τὸ δὲ αὐτὸς σὺν καὶ τοῖς ἀρίστοις P 288
 15 το. οὕτω μὲν οὖν ὁ Ἰλλυριῶν βασιλεὺς ἐάλω ἐν Κλιτίῃ,
 καὶ ἀδελφοῦ τε ἅμα αὐτοῦ παῖς, ἀμφὶ τὰ τρισκαίδεκα ἔτη
 γεγονώς.

Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ πρότερον ἐφθῆ ἐς Ῥαγούζιον πόλιν τὴν
 ἐς τὸν Ἴονιον διαφυγοῦσα, καὶ πλοῦτον πολὺν ἀπενεγκαμένη
 20 οἴχεσθαι γνώμη τοῦ ἀνδρός. ἡ δὲ πόλις αὕτη ἤκιστα μὲν
 ὑπὸ τῶν ταύτῃ Ἰλλυριῶν, ἀνδρῶν ἐπιφανῶν ἐς ταὐτὸ συνιόν-

14. ἐπάγων P

nihil moti milites Machumetis accedunt, eamque obsidione circumve-
 niunt. arundinem, quae plurima ibi enata erat, excidentem compor-
 tabant in fossam, ut igne deinde iniecto vel vi tandem etiam invitos
 oppidanos in dicionem redigerent. haec parari cernentes cives urbis
 et Illyrii milites, credentesque se non diu posse resistere viribus
 Turcorum, legatos ad Machumetem mittere decernunt, orantes ut in
 deditionem acciperentur; petentes praeterea ut regi veniam daret,
 qui ipse se dediturus sit, si iurisiurandi religio interveniat; qua in-
 tercedente in spem erigatur, se nihil mali ab Turcis passurum. Ma-
 chumetes Illyrici preces haud abnuit. foedus est ictum, iniurandum
 est datum, quemadmodum oraverant Illyrii. tandem cum urbe egres-
 sus esset rex, urbem occupavit. homines qui in urbe erant, in tres
 partes secrevit. unam ibidem morati iussit; alteram inter optimates
 suos distribuit; tertiam adduxit ad regem et ei dono dedit. in hunc
 modum Illyrici rex captus est Clitiae una cum fratris filio, qui haud
 dum impleverat aetatis annum decimum tertium.

Uxor regis iam ante se contulerat Rhagusium, quae est urbs iu-
 xta Ionium, ut praesenti discrimini subtraheretur. plurimas eo con-
 vexerat opes consilio viri. eam urbem incolunt Illyrici admodum il-
 lustres, qui eo convenere. et cum disciplinae sanctitate animi ipso-

των, καὶ ἀλλήλοις τε ἐπὶ πολὺ συμφερόμενοι, τὴν τε πόλιν
 Β ἐδείξαντο ὄχυρὰν καὶ τεῖχῃ περιβάλλοντο καρτερά. ἐμπο-
 ρίαν δὲ τὴν τε καὶ ἤπειρον καὶ τὴν ἐς τὸ Ἴόνιον μετιόντες,
 ἐπὶ μέγα πλεῖστον ταύτῃ πόλεως ἀφικομένην, μάλιστα τε ἅμα
 καὶ εὐνομήθῃ ἐς ἀριστοκρατίαν διυθυνομένη, οἰκοδομίαις τε 5
 κοσμοῦντες τὴν σφῶν πόλιν, ἀμυδρὰν μὲν τινα οὔσαν, ἀγα-
 θὴν δὲ ἐς ἀνδρας φέρεσθαι ἀγαθούς τὰ ἐς σύνεσιν. ὁμορεῖ
 μὲν οὖν αὕτῃ ἢ πόλις τῇ Σανδάλεω χώρα, καὶ πόλεμον ἀναι-
 ρουμένη αὐτῷ ἔχειο ἐς διαφορὰν καὶ ἐπολέμει. τὴν μὲν οὖν
 αἰτίαν τῆς διαφορᾶς, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, ἐπιφερόμενον τὸν Σαν- 10
 C δάλην ἀδίκως ἀναγκάσαι σφᾶς ἐς τὸ πολεμῆσαι. τὸν μέντοι
 παῖδα τούτου, νεανίαν οὐκ ἀγενῆ σὺν τῇ μητρὶ καταφυγόντα
 ἐς Ραγούζιον, καὶ μὴ οὐκ ἐκδιδόντας ἐξαιτουμένῳ αὐτούς,
 πόλεμόν τε ἐπήνεγκε καὶ τὴν γῆν ἔειμεν. οὔτοι μὲν οὖν τὸν
 παῖδα αὐτοῦ στρατηγὸν ἐλόμενοι, καὶ χρήματα παρεχόμενοι 15
 ἄφθονα, ἐπολέμουν τῷ Σανδάλῃ διαφέροντες τὸν πόλεμον. τὴν
 δὲ αἰτίαν ταύτῃ φασίν, ἀφ' ἧς ὁ τε παῖς αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ
 φεύγοντες ἀπηλλάσσοντο ἐς ταύτην τὴν πόλιν. γυναικῶν τινα
 τῷ εἶδει εὐπρεπῆ λεγομένην, τὸν δὲ βίον ἀκόλαστον οὔσαν,
 παραγενομένην ἀπὸ Φλωρεντίας τῆς Ἰταλίας ἐς τὴν ἑαυτοῦ 20
 Β χώραν, ὡς ἐπυθάνετο τὰς ἐν Φλωρεντίᾳ γυναικᾶς κάλλει

4. ἐπὶ μέγιστον τῶν ταύτῃ πόλεων?

rum facile coalescerent, et discordia omnis submota foret, eam admo-
 dum emanierunt validissimis undique obiectis muris. et profiscen-
 tes in continentem et Ionium mercium gratia, brevi urbem opibus
 haud contemnendis auxere. habet, a quibus regitur, leges optimas
 et saluberrimas, et in aristocratiam versa administratur. cives ma-
 gnificis aedificiis urbem hanc exornarunt, quae quidem quamvis ob-
 scura fama feratur, tamen celebris habetur producendo viros pruden-
 tia insignes. ea urbs finitima est Sandalis regioni. cum hoc bellum
 urbi fuit. verum, ut mihi videtur, discordiarum causam parum iuste
 Sandales seminavit, eosque invitos arma capere coegit. nam uxor
 Sandalis una cum filio adolescente propter mariti improbitatem Rha-
 gusium confugerat. Sandales Rhagusios missis legatis rogarat ut red-
 derent uxorem et filium, quibus non admittentibus preces bellum
 indixit. Rhagusii filium Sandalis communi sententia ad id bellum
 imperatorem eligunt; suggerentesque magnam pecuniae vim, fortiter
 bellum ab Sandale illatum propulsare satagerunt. causam quae im-
 pulsit matrem et filium, ut Rhagusium se reciperent, hanc tradunt.
 mulier quaedam excellenti forma, caeterum lascivior quam par erat,
 in Sandalis regionem ab Florentia Italiae venerat. cum audivisset
 Sandales mulieres Florentinas tum formae venustate tum prudentia
 facile inter omnes primas esse, eius mulieris visendae cupidus eam

- πολλῶν διαφερούσας καὶ συνέσει, ἐκάλεσέ τε ἐς ὄψιν τὴν ἑαυτοῦ, ἰδεῖν τε ἰμειρόμενος, καὶ ὡς ἐθεάσατο ὡς καλλίστην εἶναι, ἠράσθη τε τῆς γυναικός, καὶ ἐρασθεὶς μετ' οὐ πολὺ συνεγένετο καὶ τῷ ἔρωτι χαλεπῶς ἐλαμβάνετο καὶ συνήκει τῇ
- 5 γυναικί, καὶ δυσανασχετῶν ἤδη τῷ ἔρωτι τῆς γυναικός ὀλιγώρει τε ἅμα καὶ ἡμέλει τῆς ἑαυτοῦ κουριδίδης γυναικός. τὴν δὲ γυναικὰ φασὶ τῶν ἐμπόρων ἐσομένην ἀπὸ Φλωρεντίας ἀπῆλθαι ἐς τὴν χώραν. ταύτη μὲν οὖν συνοικῶν ὁ Σανδά- V. 225 λης τῇ γυναικί ἐπαχθῆς ἦν καὶ ἀφόρητος. δι' ἃ δὴ οὐκ P. 289
- 10 ἀνασχομένη ἐπὶ παιδί νεανία τοιαῦτα ἀνέχεσθαι, δεινὰ ποιουμένη μετὰ τοῦ παιδὸς αὐτῆς κρύφα ἐς τὴν Ῥαγουζίου πόλιν ἀπηλλάσσετο. οὗτος μὲν οὖν διαπρεσβεύσας ἡξίου ὑποστρέφειν ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ μὴ ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ διατρίβειν, αἰσχος ὃν τότε ἐπιφέρειν ἐς τοὺς ἀνθρώπους. ἡ μὲν
- 15 οὖν γυνὴ οὐκ ἐπέιθετο, οὐδ' ὑποστρέφειν ἔφρασκεν, ἂν μὴ τὴν γυναικὰ ἀποπέμψηται ἐς Φλωρεντίαν, ἢ αὐτῇ παρ' αὐτῷ χρῆσται ὡς ἂν βούληται. ταῦτα μὲν οὕτω γενέσθαι λέγεται, τὸν δὲ παῖδα αὐτοῦ διενεχθέντα καὶ ὑπὸ Ῥαγουζίων στρατηγῶν B καταστάντα πολεμῆν τῷ πατρί, μαχেসάμενόν τε τῷ πατρί,
- 20 οἷα ἀμννόμενον ἐς τὴν φύσιν, τρέψασθαι τε αὐτὸν πατέρα καὶ συγχνοὺς ἀνελόντα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, ἀθέμιτα προσφερόμενον τῷ πατρί αὐτοῦ καὶ ὑπεναντία τῆς δίκης. ἐπρε-

ad se vocari iubet. quae ubi in conspectum venit, eo quod pulcherrima esset, Sandales uxoris amore satius eam spreuit. nec multo post amore peregrinae amens et ardens cum ea concubuit, plurimum amore aestuans. adhaerescens autem peregrinae mulieri, uxori admodum molestus erat; quam despiciebat et prorsus negligebat. mulier autem illa erat mercatorum Florentinorum, et in hanc regionem appulerat. conversans itaque plurimum cum hac muliere infensus et molestus erat suae uxori. uxor non ferens amplius hasce indignitates, maxime propter filium suum adolescentem, una cum eo clam Rhagusium profugit. Sandales missis legatis uxorem rogabat ut revertetur in suam regionem, nec in aliena degeret, vulgans opprobrium suum in homines. at uxor non obtemperabat verbis mariti, sed in hunc modum respondit, se non redituram, nisi dimittat mulierem illam Florentinam. quod si facere omiserit, fruatur peregrina muliere ad libitum. haec quidem ad eum modum contigisse memorantur. filius inimicitias gerens cum patre, et belli dux a Rhagusii pronuntiat, bello adortus est patrem, praelioque inito patrem fugam arripere compulit, plurimis de exercitu in fuga caesis, certe in patrem impia et nefaria ausus. mittebat is frequenter legatos ad regem, consulens ut iunctis copiis Illyriorum regem debellarent. tandem

σφεύετο μὲν οὖν καὶ οὗτος θαυμά ὡς τὸν βασιλέα συνέξελεῖν τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα, καὶ στρατὸν ἐπήγε Τούρκων, καὶ ἐκάκου τὴν χώραν. τότε ὡς ἐπιῶν ὁ βασιλεὺς ἐπηγγέλλετο ἐπὶ τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, παρεσκευάζετο καὶ αὐτός, ὡς ἦν τι δύναται ἀμυνόμενος, ἣν ἐς τὴν ἑαυτοῦ ἐσβάλλῃ ὁ τοῦ βασιλέως 5 στρατός.

- C Ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου, ἧ πρότερόν μοι ἐδεδήλωτο ὡς ἐπεὶ τὸν βασιλέα παρέλαβε Μαχουμούτης ὁ Μιχαήλου, σὺν τούτῳ περιῶν τὰς ἄλλας πόλεις ἐπεδείκνυτο τε τὸν βασιλέα, καὶ προσεχώρουν. ὁ μὲν δὲ Μαχουμούτης 10 ἀμφὶ τὰ τοιαῦτα εἶχεν, Ὀμάρη δὲ τὸν Τουραχάνεω πέμπων ἐπὶ τὰς λοιπὰς τῆς Ἰλλυριῶν χώρας πόλεις, αὐτὸς ἤλυνεν ἐπὶ τὸ βασιλέως στρατόπεδον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἤχθετό τε τῷ ὄρκῳ καὶ ἐχαλέπαινε, ὡς οὐκ ἐν δέοντι ποιήσαιο τὸν ὄρκον τῷ βασιλεῖ τῶν Ἰλλυριῶν, τὸν μέντοι βασιλέα ἐς φν- 15 λακὴν ποιησάμενος περιῆγεν ἐλαύνων διὰ τῆς Σανδάλεω χώρας· ἐς γὰρ τὴν Ἰλλυριῶν τὰ μὲν αὐτὸς βασιλεὺς καταστρε-
D ψάμενος ὑπηγάγετο, τὰ δὲ Μαχουμούτεω παραστησαμένου καὶ Ὀμάρεω. ἔνθα δὲ καὶ Ὀμάρης σπουδῆν ποιούμενος τὴν χώραν, ὅση ὑπόλοιπος ἦν, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ γενέσθαι, ἀνήρ τε 20 ἔδοξε τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις εὐδοκιμούντων κράτιστος

monendo et consulendo tantum profecit, ut Turcorum exercitus adveniret et regionem regis graviter populando corrumpere. sub idem tempus cum fama volaret regis copias accedere contra Illyriorum regem, nec ipse se parare intermisit, ut regium exercitum, si in suam regionem populabundus ingrederetur, si quid posset armis, a populationibus prohiberet eumque propulsaret.

Nunc eo redire libet, unde in hunc sermonem digressus sum. postquam regem Illyriorum Machumetes Michaelis filius in ditionem accepit, cum eo circumiens etiam caeteras urbes regi Turcorum subiiciebat. et quidem circa haec versabatur Machumetes. Omarem autem Turachanis filium iubebat cum exercitu pergere contra caeteras Illyriorum urbes. caeterum ipse in regia condebat castra. rex Turcorum discruciabatur animi propter iuramentum Illyriorum regi praestitum ab Machumete. graviter Machumeti quoque indignabatur, ut qui parum opportune huic regi salutis spem interposita iurisiurandi religione obtulisset. regem quidem Illyrium vinculis illigatum circumduxit, peragrans Sandalis regionem. nam Illyrios partim quidem ipse, partim vero Machumetis et Omaris Marte perdomuit. Omares summ studio annitebatur ut eam regionem, quae nondum subiecta erat, cogeret regis suscipere imperium. hic cum fortitudine facile superaret omnes, quotquot in ianuis fortitudinis praerogativa gauderent, prae-

καὶ μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, καὶ πρότερον βασιλεῖ δόκιμος ἐν πολλοῖς ἄλλοις γενόμενος.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο καταστρεψαμένῳ βασιλεῖ τὰς Ἰλλυριῶν πόλεις. ἐντεῦθεν προεβίαν πέμπων ἐπὶ 5 Ραγούζιον πόλιν ἐξήτει τὴν βασιλέως γυναῖκα. ἣ δὲ προεξήγει ἀπιούσα ἐκ τῆς πόλεως ἐς Ἰταλίαν· ὡς γὰρ ἐπυνθά- P. 290
νετο τὴν ξύμπασαν χώραν γενέσθαι ὑπὸ βασιλεῖ, ὡς εἶχε, τάχιστα ἐκ τῆς πόλεως ἀπηλλάττετο, οἰχομένη ἐς τὴν Ἰταλίαν. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ὡς οὐ κατέλαβον αὐτοῦ ταύτην
10 τὴν βασιλέως γυναῖκα, ἀπεχώρησαν ἄπρακτοι.

Ἐντεῦθεν βασιλεὺς συσκευασάμενος ἐσέβαλλεν ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν καὶ ἐδήου. ἵπποδρόμους δ' ἐπαφείς, ἐπέδραμον τὴν χώραν αὐτοῦ σύμπασαν. μετὰ δὲ ἐπιὼν τὰς πόλεις ἐπολιόρκει. καὶ οἱ τοῦ Σανδάλεω ἐπέθεντο τῇ βασιλέως
15 κοιτῶνι, ὀρμώμενοι ἐκ τῶν ὀρέων, καὶ ἔστιν ἃ διαρπάσαντες V. 226
αὐτῆς ἐπὶ τῶν ὀρέων οἴχοντο ἀπαλλασσόμενοι. ἔστι δ' ἡ χώρα B
οὐχ ἥτιον ἔρημος ἢ τῶν Ἰλλυριῶν χώρα. ἐπελάσας μὲν οὖν αὐτὸς ἐπολιόρκει πολίχνην τὴν Σανδάλεω ἐπὶ ἡμέρας τινάς. καὶ ὡς οὐ προσχώρει αὐτῷ ἢ τῆς πόλεως αἵρεσις, ἀπῆλυνε
20 διὰ τῆς τοῦ Στάντεω καὶ Κραϊκού καὶ Παύλου, τῶν ταύτη αὐτοῦ ἡγεμόνων, χώρας. κήρυκα δ' ἐπέμπε κελεύων τὴν τε

1. καὶ om P   ἐπεδείκνυτο P   5. ἐξήτει?   προεξήγ P

clara militaris virtutis edebat opera, caetera quoque satis spectatus regi.

Haec hactenus ab rege Illyricas urbes subiugante gesta sunt. quibus peractis legatos ire iubet Rhagusium urbem, quaesitum regis uxorem haec regem antevertens excesserat urbem, et in Italiam abierat. nam cum fama captae regionis ad ipsam allata esset, omni mora posita relinquebat urbem et in Italiam properabat. legati cum eam haud reperissent in ista urbe, abierunt re infecta. rex omnibus in unum contractis copiis invasit Sandalis regionem, quam misere evastavit: nam equites per universam regionem grassantes eam graviter afflixere.

Inde nec oppidis abstinuit; quae accedens obsidere haud omisit. Sandalis militis, qui in montium iugis se tenebant, montibus digressi insidiabantur cubiculo sive tentorio regis. et cum quaedam inde diripissent, illico retro in montes, unde venerant, se receperunt. regio haec non secus ac Illyriorum deserta et vasta est. rex castra movens ad Sandalis urbem, eam diebus aliquot obsidebat. cum vero urbis oppugnatio non succederet ex animi sententia, abiit, ducens exercitum per Stantis Craici et Pauli, qui principes erant, regiones. ad hos praecoones dimisit, qui iuberent ut suam singuli regionem regi

αὐτῶν χώραν παραδιδόναι, καὶ αὐτοῖς γενέσθαι ὑπὸ βασι-
 λέως ἄλλην ἀντὶ ταύτης ἐν τῇ Εὐρώπῃ. οὗτοι μὲν οὖν οὕτω
 πεισθέντες παρέδοσαν τε σφᾶς αὐτοὺς ἅμα τῷ βασιλεῖ καὶ
 C τὴν χώραν, ἐννοοῦντες ἀδύνατα ἔσεσθαι αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῆς
 βασιλέως χώρας ἀντέχειν ἐς τέλος. ἀναπειθονται οὖν ἐφ' ᾧ 5
 ἄλλην ἀντὶ τῆς σφετέρας αὐτῶν σφίσι γενέσθαι ὑπὸ βασι-
 λέως. καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς θύρας τὴν τε χώραν παρέδο-
 σαν, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτοὺς ἐς φυλακὴν ποιησάμενος
 εἰσεκομίζετο ἐπ' οἴκου, καὶ τὸν τε στρατὸν ἅμα διῆκε. τὸν
 μέντοι βασιλέα Ἰλλυριῶν ἀπελαίνων ἐκ τῆς χώρας, ἔωθεν, 10
 ὡς ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀνεπαύετο, μεταπεμψάμενος ἐκάλει ἐς
 ὄψιν τὴν ἑαυτοῦ. ὁ δὲ συνειὶς ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ μετα-
 D πέμπεται αὐτόν, τὰ ὄρκια ἐν χερσὶν ἔχων ἐξηγγέρθη τε, καὶ
 ὡς ἀπήχθη ἐς ὄψιν τὴν βασιλέως, ἀπέταμόν τε αὐτοῦ τὴν
 κεφαλὴν ἐπιτάξαντος βασιλέως. λέγεται δὲ καὶ διδασκάλῳ 15
 αὐτοῦ τῷ Πέρσῃ τοῦτον παρασχεῖν ὥστε διαχρήσασθαι. οἱ δὲ
 μάγειρον αὐτοῦ αἰτησάμενον ἀνελεῖν. διενεχθέντα δὲ γνώμη
 πρὸς Μαχουμούτη τὸν Μιχαήλου, λέγεται ἀνελεῖν κελεῦσαι
 τὸν βασιλέα Ἰλλυριῶν. οὗτος μὲν δὴ οὕτω λέγεται τελευ-
 τῆσαι μετὰ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ὑπὸ βασιλέως καταστροφῆν. 20
 Ὡς μὲν οὖν ἐάλω ἢ τῶν Ἰλλυριῶν χώρα, καὶ ὁ τε βα-
 σιλεὺς ἐτελετύησεν ἀλοῦς καὶ οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες εἶχοντο ἐν

traderent: quod si facerent, fore ut singuli aliam regionem in Euro-
 pa ab rege acciperent. principes illi persuasi praeconum verbis se et
 regionem regi manciparunt. cogitabant enim impossibile fore ut in
 posterum regionem suam defendere et tutari possent, cum undique
 cingerentur regis regione, quasi in medio habitantes. verum profecti
 in ianuas regis, hac condicione adducti deditioem faciunt, ut alia
 regione pro sua ab rege donarentur. nec multo post hos compedi-
 bus compeditos abduxit domum, simul etiam exercitum dimisit. re-
 gem Illyricorum mane, cum in castris quiesceret et abitum moliretur,
 accersivit in conspectum suum qui cum intelligeret se parum favore
 regis vocari, tenens manu litteras quibus continebatur iusiurandum
 ab Machumete datum, prodibat in conspectum regis. ut in conspe-
 ctum regis venit, rege imperante caput eius praecisum est. tradunt
 regem propinasse interficiendum Illyriorum regem Persae praeceptor
 suo. sunt qui referant coquum regium istum virum, nescio quod cri-
 men in eum intendentem, confecisse. nam is, cum plurimum dissi-
 deret a sententia Machumetis filii Michaelis, regis iussu Illyriorum
 regem leto dedit.

In hunc modum memoriae proditum est occidisse Illyriorum re-
 gem, occupato regno eius ab rege Turcorum. Veneti et Pannonnes

- φυλακῆ, πνθόμενοι ταῦτα οἷτε Οὐνετοι καὶ οἱ Παίονες δει- P. 291
 νὸν ἐποιοῦντο καὶ ἐς φόβον καθίσταντο μέγαν, αὐτίκα οἴμε-
 νοι ἐπὶ σφῶς ἤξειν τὸ δεινόν. καὶ οἱ μὲν Οὐνετοι ἐχαλέπαι-
 νον ἐπιφερομένων σφίσι τῶν βασιλέως ὑπάρχων καὶ χαλεπῶν
 5 ὄντων τοῖς ὑπηκόοις, ἐνέμενον δ' ὁμῶς ταῖς σπονδαῖς, κατα-
 δοκοῦντες ἢ ἀποβήσεται σφίσι τὰ πράγματα. ὡς δὲ τό τε ἐν
 Πελοποννήσῳ Ἄργος, ἱερέως τῶν ἐν τῇ πόλει παραδόντος
 προδοσίᾳ, ἔλαβεν ὁ τοῦ βασιλέως ὑπαρχος, Ἀλβάνεω παῖς,
 τοῦνομα Ἰησοῦς, καὶ ἐπέθετο περιφανῶς ἤδη πολεμεῖν, καὶ
 10 Ναύπακτον μὲν ἐπέδραμεν Ὀμάρης ὁ Τουραχάνεω, τὴν δὲ ἐν Β
 Πελοποννήσῳ χώραν Οὐνετῶν, τὴν περὶ Μεθώνην, καταλα-
 βόντες οἱ τοῦ βασιλέως οὐκ ἐνεδίδοσαν, ἐνταῦθα οὐκέτι ἀνα-
 σχετὸν ἐποιοῦντο ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλ' ἐβουλευόντο μὲν ἐπ'
 ἀμφοτέρα γινόμενοι ταῖς γνώμαις. καταστάσης δὲ πολλαχῆ
 15 ἐκκλησίας τῶν κλητῶν καλουμένων, Βίκτωρ τῶν Καπέλλων
 οἰκίας, ἀνὴρ πλούτῳ τε καὶ ἀξιώματι προέχων καὶ ἄγειν δο-
 κῶν τὴν πόλιν κράτιστος, προσπαρακαλέσας καὶ τοὺς προσή-
 κοντας αὐτῷ καὶ συγγενεῖς ἐς τὴν ἑαυτοῦ ψῆφον, παριῶν ἐπὶ C
 τὸ βῆμα ἔλεγε τοιαύδε. “ἄνδρες Οὐνετοί, πολλαχῆ μὲν καὶ
 20 ἄλλοτε δοκῶν τοὺς ἐνοικοῦντας τὸ ἔστυ τόδε μὴ διαπίπτειν V. 291
 λογιζομένους τὰ δέοντα, βραχεῖ τινὶ λόγῳ ἐνόμιζον δεῖσθαι

cognito regionem Illyriorum in dicionem venisse regis regemque Illyrium captum ab Turco occubuisse, propterea reliquos regionis principes miserandam in vinculis agere vitam, haec neutiquam diutius ferenda esse censuerunt; ac formidine magna tentabantur, cum animis reputarent brevi fore ut idem exitium parum feliciter experirentur. Veneti graviter ferebant praefectos regios contra ipsos insurgere, et subditis eorum molestos et intolerandos esse. interim tamen foederum sanctitatem bona fide coluerunt, suspensi expectatione eventus rerum. Iosue Albanis filius, regis praefectus, Argos in Peloponneso per proditionem sacerdotis, qui ea in urbe morabatur, nactus est, et ex aperto iam bellum gerebat. Omares Turachanis filius incursionem in Naupactum fecit. nec ab regione in Peloponneso Venetorum circa Methonam, regii ius belli abstinuerunt. his accensi Veneti, haud amplius cunctandum et ferendum rati, ad consultandum quid agerent potissimum conveniebant, sententiis in utramque partem probe pensulatis, cum iam saepius consultassent senatores qui Evocati dicuntur. Victor de familia Capellarum, vir divitiis et dignitate praecellens, quique urbem regere optimus censebatur, adductis in suam sententiam propinquis et cognatis, conscendens tribunal, talem orationem habuisse fertur. “viri Veneti, saepius alias cognovi certis experimentis, huius civitatis incolas nequaquam cedere animis, si

ἐς ὑμᾶς. πάντα δὲ τὰ πράγματα οἶα προτρέπεσθαι καὶ μὴ
 προθυμουμένους ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν
 πρωτεύειν ἀξιούντων παρ' ἡμῖν οὐκ ὀλίγοι παριόντες κελεύου-
 σιν ὑμᾶς μὴ οὕτως ἐπαχθῶς περὶ μεγάλων βουλευέσθαι πρα-
 γμάτων, ἀλλ' ἀνέχεσθαι μᾶλλον, πρὸς βεβαίαν ἐμπύοντάς ἐς τὸν 5
 D βάρβαρον περὶ τῶν σπονδῶν ὡς οὐ δίκαια πρῶτοι παραβαί-
 νων τοὺς ὄρκους καὶ τὰς σπονδάς, καὶ νουθετεῖν αὐτὸν τὰ
 δέοντα, ἣν δέη πεισόμενον. εἰ δὲ ἀναιρεῖσθαι πόλεμον,
 ἀναγκαῖον λόγον περὶ τοῦ παρόντος πολέμου ἐπιμνησάμενον
 ἱκανόν, οὕτως εἶναι ἐπὶ τὴν ψῆφον. δεῖ δὲ ἕκαστα λογιζομέ- 10
 νοις τὰ χαλεπὰ παρατιθέναι ἀλλήλοις αὐτά, καὶ τὰ μετριώ-
 τερα φαινομένων τούτων αἰρεῖσθαι ἐπιλεγόμενος. πρῶτον
 δὲ ἀναγκαῖον προθέμενον ψῆφον, γνώμην ταύτην ὡς ἕκαστα
 ἀποβαίνειν. φασὶ γὰρ οὗτοι ὅτι εἰ πολεμήσομεν, αἱ κατὰ
 τὴν ἡπειρον πόλεις ἡμῶν, ἔστε τὸν Ἴόνιον καὶ ἐς τὴν Πελο- 15
 P 292 πόνησον καὶ τὴν ἄλλην ἡπειρον πόλεις οὐχ ἔξουσιν ὅπως διαρ-
 κέσωσιν ἐπὶ χρόνον τινά, ἀλλ' ἐπιλείψει τε αὐτὰς τὰ ἐπιτή-
 ρεια καὶ ἀπολοῦνται, ἣν τι ἐπὶ ἐς αὐτὰς χαλεπὸν. καὶ τῆς
 τε ἐμπορίας τῆς αὐτοῦ χώρας στερουμένης ἡμᾶς φασὶ μεγάλα
 ἂν βλάπτεσθαι τοῦ λοιποῦ. ἀνέχεσθαι δεῖ οὖν διὰ ταῦτα, 20
 καὶ πρὸς βεβαίαν ἐμπύειν δισχυριζομένην ὡς εἰκὸς τὰ τοιαῦτα.

3. ὀλίγων P

16. τὴν] αἰ κατὰ τὴν?

quando instituant rerum necessariarum, quae ad rem publicam perti-
 nent, consultationem. quapropter paucis vos compellandos existimavi,
 cum videam etiam invitis et arma detrectantibus belli necessitatem
 imponi. nam videmini mihi rem publicam planissime prodere, dum
 cunctamini arma in praesentiarum adversus barbarum capere, siqui-
 dem hi qui apud vos non pauci primas tenent, monent ne temere et
 odiose de rebus adeo arduis consultetis, verum censent legatos mit-
 tendos ad barbarum super foedere expostulantes, ut qui iniuste agat,
 foederum et iurisiurandi religionem abrumpens. monendum quoque
 esse ut pacem, quemadmodum convenerit, observet, si verbis potius
 quam armis a coeptis eum detertere possimus. quodsi his nihil apud
 barbarum effectum fuerit, tum demum necessaria erit oratio quae ad
 bellum barbaro inferendum nos in suffragia mittat. oportet sane eos
 qui pericula reputant, ea inter se comparare, et quae minora appa-
 ruerint, eligere. eum qui suffragium fert, circa singula hanc senten-
 tiam tenere convenit. nam adversarii nostri aiunt, si bellum moveri-
 mus, urbes nostrae in continente, quae spectat Ionium et Peloponne-
 sum, necnon reliquae continentis urbes, haud habebunt quibus se
 sustentent ad breve admodum tempus, verum necessaria eos desti-
 tuent, et peribunt, si periculum aliquod ingruerit. praeterea si prae-
 dicta regio mercibus fuerit exhausta et despoliata, etiam deinceps

αλλά περὶ μὲν τῆς πρεσβείας πρῶτον ἔρχομαι ἔρω ὡς ἀφικόμενων τῶν πρέσβων ἡμῶν, ἐλλογίμων ὄντων ἅμα καὶ ξυνετῶν, οὔτε ἐπιστροφὴν ἐποιήσατο τῶν πρέσβων, ἔξαπατήσας τε τῷ λόγῳ τὰ ἐναντία φαίνεται πεποιηκώς. ὥστε οὐκ οἶδα B
 5 ὃ τι ἂν ἔχοιεν αὐτῷ λέγειν οἱ πρέσβεις ἐπικαιρότερον ὧν πρόσθεν ἀφικόμενοι ἐχρημάτιζον, εἰ μὴ ὅτι ἀδυνατοῦντες πόλεμον ἐπιφέρειν πρέσβεισι διαλύεσθαι βούλεσθαι ἡμᾶς τὰ ἐγκλήματα, ἐς τοσοῦτον αὐτῷ προσφέρεσθαι περὶ τῶν ἡμετέρων. ταῦτα δέ, οἶμαι, καλῶς εἶχεν αὐτῷ λέγεσθαι, ἣν μὴ
 10 τὸ Ἄργος παραλαβῶν πόλεμον ἡμῖν περιφανῶς ἀπαγγέλλει. ἐπειροῦτο μὲν μέχρις οὔ ταῦτα ἂν φέροιμεν, καὶ εἰ μὲν ἀνεχόμεθα, ἤδη χωρεῖν αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἀδεῶς, εἰ δὲ μὴ, ὑποχωρεῖν ἤδη ἐς ὅσον αὐτῷ ὑφ' ἡμῶν συγχωροῖτο, καὶ ἐν τούτῳ τὴν ἀπόπειραν ποιησόμενος, οὐδὲν μέντοι ἦτιον χωρῆ- C
 15 σων ἐπὶ τὸν πόλεμον. εἰ δὲ μὴ, λεγέτω μὲν μοι, καὶ πρῶτον ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενος τὴν τε Εὐβοίαν ἐπέστη ὀψόμενος οἴω, καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρίπου πόλιν. καὶ ἔξιὼν αὐθις ἀπὸ Πελοποννήσου, καὶ τὸ δεύτερον ἤδη ἐλαύνων σὺν τοῖς πειρασσομένοις τοῦ πόρου, ἀφίκετο ἐς ὄψιν τῆς πόλεως, ὅπως
 20 ἂν τὴν προσβολὴν ποιήσαιτο, ἐπιὼν ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν ἵππῳ διαβάς τὸν Εὐριπον συνίδοι ὅπως βάσιμά τε εἶη

5. ἐπικηρώτατον P   21. συνεῖδεν ?

et in nos damna maxima redundabunt. quapropter bellum prolatandum est; et legatio mittenda, quae ista efficiet. de legatione primo verba faciam. nam cum legati nostri, viri prudentes et intelligentes, ad eum convenissent, eorum nullam rationem habuit: verum fraudulentis et dolosis sermonibus usus contraria, quam nos existimavimus, fecisse apparuit. non itaque satis apud me constat, quidnam principalissimum eorum super quibus ad eum venerant, coram eo expromere debeant, si denuo legationem susceperint, nisi illud, nos, cum non suppetant vires ad bellum, velle legationibus rem gerere et ad hunc modum iniurias propulsare et crimina dissolvere: adeo nos esse promptos et paratos pro ipsius arbitrio cum ipso agere. haec quidem honesta natio est, dici posset, si non occupato Argo iam ex aperto nobis bellum intentaret. animos profecto nostros in hunc modum pertentat, quamdiu tandem ista perpeti velimus. si patimur, etiam ad reliqua confidenter et audacter procedet. sin restiterimus fortiter, recedet quo per nos ei licuerit; et in trivio, quod aiunt, constitutus bellum posthac omittet. si secus fecerimus, vereor seram aliquando poenitentiam venturam. ferunt barbarum, ubi primum in Peloponnesum pervenisset, etiam Euboeam accessisse, visurum Euripi urbem. egressus iterum Peloponneso profectus est, ut tentaret transitum, venitque in conspectum urbis eo animo, ut eam

αὐτῷ προσβάλλοντι καὶ εὐεπιχείρητα. ταῦτ' ἄ μὲν οὖν μὴ πο-
 D λέμον τεκμηρία ἔστι περιφανῆ, ἀφ' ὧν ἂν τις αὐτὸν ἐπὶ τὸν
 V. 228 πόλεμον παρασκευασάμενον ἀπὸ πολλοῦ δισχυρίσαιο, δια-
 μαχόμενον τοῖς οὕτως ἐπεικῶς βουλευομένοις; ἀλλ' ἐπεὶ πό-
 λεμος μὲν ἡμῖν κηρύττεται ἐκ πολλοῦ προῖων, τὰ μὲν ὑφ' 5
 αὐτῷ ποιούμενος ἀφαιρεῖται ἡμῶς, τὰ δὲ καὶ διαβάλλων τοὺς
 ἐπιστάτας αὐτῷ τὰ πρόσφορα ἐπιτηδεύει, καὶ κατὰ βραχὺ
 μεγάλα προσποιούμενος ἄφνω ἀπαρασκευάσις εἰ δύναίτο ἐπισ-
 πεσεῖν, παραλαβὼν ἅτι ἂν αὐτῷ δύναμιν ἀξιόχρεω περι-
 ποιήσαιο. φημί οὖν, εἰ μὴ πόλεμον ἔσεσθαι ἡμῖν πρὸς τοῦ 10
 P. 293 βασιλέως ὑπισχυοῦνται, τοῦτον μὴ ἀναιρεῖσθαι φάσκοντες τὸν
 πόλεμον, καὶ μηδὲ παραιρούμενον τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς ἅτι
 ἂν δοκοίη ῥᾶδια προσχωρήσαι αὐτῷ, πόλεμον μὲν μὴ ποιεῖ-
 σθαι, ἥσυχίαν δὲ ἄγειν, μηδ' ὅτιοῦν αὐτῷ τῶν δεόντων προῖ-
 σχομένους. εἰ δὲ πάντες τοῦτον ἕξνομολογοῦσι δήπου ἡμῖν 15
 ὡς πολεμημένων ἕκαστα πάντων πρόσθεν ἀποπειρώμενος οὐ
 παύεται, πότερα τούτων αἰρετώτερα ἡμῖν, ἥσυχίαν μὲν ἡμῶς
 ἄγοντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, καὶ ὡς πολεμήσαντας αὐτῷ,
 ἢ πόλεμον ἐμφανῆ αὐτίκα καθισταμένους ἐνδείκνυσθαι αὐτῷ
 B τῆς ἡμετέρας δυνάμεως ὅσα ἐχώρει; ἐν γὰρ τῷ πολέμῳ καὶ 20

17. πρότερα P 18. ὡς πολεμήσαντας? 19. ἢ] ἢ ἔς? 20.
 ἐχώρει?

hostiliter aggredetur. et quidem ipse equo transvectus Euripum, speculabatur qua commode cum copiis transire et urbem oppugnare posset. haec profecto manifesta belli sunt signa, ex quibus satis quis probare potest eum iamdudum decrevisse satis praeparatum adversus adeo decenter deliberantes pugnare. eo in bello, quod nuntiatur iamdudum adversus nos sumpsisse, strenue perget, quaedam sibi subigens nobisque auferens: quaedam, praefectos culpans, subiiciet, et commodissima quaeque sectabitur. mox isti nemo se opposuerit, magna potentia succinctus subito, si poterit, imparatos opprimet. nam magnas sibi conflare poterit copias, cum non cesset plurimos suo dominio usque adiungere. dicam igitur nobis non fore bellum cum rege? quidam, quod scio, vana spe semetipsos et alios lactant, dicentes eum nunquam in nos aversurum belli tempestatem, neque nos nostro deturbaturum principatu, quamvis id ex facili posset. quapropter a bello nobis temperemus, pacemque et tranquillitatem apprehendamus, nihil interim rei necessariae oscitanter omittentes. verumenimvero si ex praedictis iam plane apud omnes in confesso est eum iamdudum nobis bellum indixisse, utrum nobis conducibilis et eligibilis fore iudicatis, quietemne amplecti et regionem nostram nobis pati eripi, an ex aperto bellum inferentes ostendere barbaro quanta etiam nostra sit potentia quantaevae vires? nam in manife-

φυλάττεσθαι αὐτὸν ἔξεστιν, ἐκ τοῦ φανεροῦ παρασκευαζομέ-
 νους, καὶ ἐπιτηροῦντας αὐτὸν ἢ στρατεύεται. ἢ πειρώμενον
 ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν ἡμῶν, μὴ προσφέ-
 ρεσθαι ὡς πολεμῖω, δυοῖν ἐν τούτῳ προέχοντι; ἢ μὲν ἀπο-
 5 βραίνῃ αὐτῇ κατὰ γνώμην ἐπιχειροῦντι, πιστεῖουσί τε αὐτοῖς
 ὡς φίλοις, φέρεσθαι τοῦτο οἱ κέρδος. ἢ δὲ μηδὲν τι κακὸν
 ἀπὸ τούτου ἔσυμβαίνει αὐτῷ . . . . εἰ μὲν οὖν ταῦτα ἀμεί-
 νω, αἰρεῖσθαι ἂν πρὸ τῶν ἄλλων δέοι ταῦτα. εἰ δὲ μὴ C
 ἀμείνω ἄλλα ἔχοντας ἡσυχίαν ἀνέχεσθαι, ἐκεῖνα ἔστω ἡμῶν
 10 αἰρετώτερα. τὴν μέλλησίν φημι ἔγωγε μέγα μὲν βλάβαι καὶ
 πολλοὺς τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, καὶ ἡμῶν ἐν τῇ παρόντι
 μεγάλην ἐπενέγκαι βλάβην, προΐεμένοις τὴν ἀρχήν, ὅτε ἐπο-
 λιορκεῖτο Κωνσταντινούπολις, Ἑλληνάς τε καὶ Ἑλλήνων βασι-
 λέα, ἀφ' ὧν τὰ τε ἐμπόρια ἡμῶν μεγάλα ἐπῆρει ἀυξανόμενα.
 15 μετὰ δὲ διαπρεσβευομένων τῶν Πελοποννήσου ἡγεμόνων ὥστε
 τιμωρεῖν σφίσι πολεμουμένοις, περιεῖδομεν τὴν τε Πελοπόν-
 νησον ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τῷδε ἀνάστατον γενομένην. καὶ ἄρτι D
 δὲ τοῦ Ἰλλυριοῦν βασιλέως κελεύοντος ἀμύνειν αὐτῇ καὶ χά-
 ριν κατατίθεσθαι οὐ μικρὰν τῆς βοηθείας ἕνεκα, περιεῖδομεν
 20 καὶ αὐτὸν διαφθαρέντα ὑπὸ Τούρκων. τούτων ἕκαστα ὑφ'
 ἡμῶν προΐεμένων αἰσχύνῃ φέρει καὶ ὕνειδος ἐς τοὺς ἄλλους

9. ἀλλὰ? 12. προΐεμένους P

stum si descenderimus bellum, eum eiusque insidias cavere poterimus
 armati et satis instructi in omnem eventum, sedulo observantes quem-
 nam castris locum capiat. an non is pro hoste tandem habendus est,
 qui insidiis regionem nostram praeripere tentat, et duobus his ex-
 cellit? si felice et prospero rex utatur rerum successu, barbaris ho-
 mines credunt se ut amicos nonnihil lucri inde percepturos: sin mali
 nihil inde redundarit in barbarum * * * si itaque haec reliquis prae-
 stantiora sunt, quis adeo est caecus ut non cernat ea esse eligenda?
 sin caecus, meliora habentes quietem amplecti oportet. illa namque
 nobis eligibiliora iudico. cunctationem aio multum multis per orbem
 damnosam esse; et nobis plurimum damni dedit, prodentibus impe-
 rium, Graecos et Graecorum regem, quando barbarus infestos arietes
 Cpoli admovebat. nam merces nostrae plurimum ab Graecis invabantur
 et augebantur. deinde contempsimus et aversati sumus preces ducum
 Peloponnesiacorum, qui impensissimis precibus auxilium nostrum implora-
 bant. per nostram socordiam vidimus et Peloponnesum ab isto rege
 devictam. nuper admodum, cum Illyriorum rex nostrum auxilium
 supplex oraret et lati auxilii non mediocrem gratiam se relaturum
 promitteret, eum ab Turcis crudeliter necari passi sumus. his sigil-
 latim in hunc modum a nobis proditis, non possumus infamiam apud
 teliquas per Europam gentes effugere, quin dicant nos mercaturae et

τοὺς κατὰ τὴν Εὐρώπην, ὡς τῶν ἐμπορίων ἔνεκεν καὶ αἰσχροῦ κέρδους προϊόμεθα γένη ὁμότροπα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τοῦδε φθειρόμενα. ξυνελόντα δὲ ὡς ἔνεστι φάναι, εἰ μὲν τοῖς Παίοσιν αὐτίκα συνθέμενοι ἅμα πόλεμον ἀνελώμεθα, ἔσται ἡμῖν καρποῦσθαι τοῖς ἡμετέροις· εἰ δὲ ἀνεχόμενοι ἡσυχίαν ἄγω-5
 P. 294 μένους τὴν χώραν, ὅση αὐτῷ ὁμορος οὖσα τυγχάνει. δοκεῖ οὖν ἐμοὶ πρέσβεις τε ἐπὶ Παίονας πέμπειν καὶ χορήματα, καὶ αὐτοὺς πληροῦντας νῆας ἐπὶ ταῖς οὖσαις ἡμῖν ἄλλας, ὅσας
 V. 229 ἂν δυναίμεθα. συμπαραλαμβάνειν δὲ καὶ τὸν μέγαν ἀρχιε-10
 ρέα ἐπὶ τὸν πόλεμον τόνδε, ἡγεμόνα τε τοῦ παντὸς ποιουμέ-
 νους. τὴν δὲ Πελοπόννησον ἀποσιῆναι πειραῶσθαι· εἰ γὰρ τῶν ἡγεμόνων τῷ ἑτέρῳ ἀφεστηκότι ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ μετριῶς ἔχοντι βίου συνείποντο ἔς τὴν ἀπόστασιν ἐλθόντες οἱ Πελοποννήσιοι, οἱ μὲν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἔς πᾶν 15
 τοῦ κακοῦ ἀφικόμενοι, πολλῶ ἂν μᾶλλον ἐποινοτο δύναμίν τε
 Βαξιοχρεῶ δια΄ θαλάττης ὀρῶντες, καὶ κατ' ἡπειρον κομίζειν τῶν ἱππέων ὀπλίτας τῶν Ἰταλικῶν ἔς διαχιλίους. πέμπεσθαι δὲ ἔς Πελοπόννησον καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἐγκλήμασι Κρητῆτας ἐπὶ δια-
 λύσει τῶν ἐγκλημάτων. ταῦτα δὲ ἐπάγοντας ἡμᾶς ὀρῶντες 20
 ὄψονται τε αὐτίκα, καὶ μεταστάντες ἐφ' ἡμᾶς παρέξουσιν ὑποχείριον τὴν Πελοπόννησον, ἀφ' ἧς ἔσται ἡμῖν ταμιεύεσθαι

12. ἀποσιῆσαι?

urpis lucri avidos neglexisse gentes eorundem nobiscum morum eiusdemque religionis, et quasi spectasse ut caderent Turcorum Marte. proinde, ut ad pauca redeam, si adiuncti Pannoniis arma arripuerimus, nostris nobis frui licebit. quodsi cunctari et quietem secuti fuerimus, brevi videbimus eum imparatos oppressurum, et extorturum nobis regionem nostram, qua ei finitima est. consulo igitur ut legatos cum magna pecuniae vi ire iubeamus ad Pannones. praeterea, ut praeter naves quae nobis praesto sunt, etiam alias quotquot possumus, impleamus militibus. nec etiam praetereundus est pontifex maximus, qui quoquomodo fieri potest, in belli societatem adhibendus et totius belli dux declarandus est. ad haec opera danda est ut Peloponnesus ad defectionem sollicitetur. et id quidem in proclivi est: si enim alterum de ducum numero, qui descivit ab rege, tenuem agentem vitam Peloponnesiaci secuti sunt, cum quidam desererent urbes, alii vero in summa venirent pericula, quid futurum creditis, si viderint tantas copias terra marique adversus barbarum adventare? censeo insuper equites et armatos Italicos bis mille mittendos in Peloponnesum. Cretensibus quoque venia et criminum abolitio danda est. haec ubi nos agere viderint, continuo ad nos transitionem facient et

τῆ ἐκείνου χώρα καὶ εἴσοδον ἱκανὴν ἀποφέρεσθαι. ταῦτα δὲ συνθεμένους τοῖς Παίοισιν, ἐκείνους μὲν ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠρμημένους ἐπιχειρεῖν τῆ ἐκείνου ἀρχῇ, καὶ μὴ καθεζομένους περιορᾶν τὴν χώραν ἡμῶν δημο-
5 μένην, καὶ ἐς ἀνδραποδισμόν τοὺς ὑπάρχους ἡμῶν ἀγομένους, C ἀναγκασθῆναί ποτε ἐλέσθαι σφίσιν αἴρεσίν τινα ἄλλην, τρεπομένους ἐς τὸν πόλεμον.”

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Βίκτωρος συνέπαινοί τε ἐγένοντο καὶ οἱ πλείους ἐν αὐτῷ. Ἰσοπαλεῖς δὲ αἱ ψῆφοι οὖσαι, ὅμως
10 ἐπεκράτησαν αἱ τὸν πόλεμον ἀπαγγέλλουσαι. μετὰ δὲ αὐτίκα ἐδόκει πρέσβεις μὲν ἐς τὸν μέγαν ἀρχιερέα πέμπειν, καὶ ἐπὶ Παίονας αὐτίκα πρέσβεις πέμπειν ὡσαύτως, χρήματα ἔχον-
τας. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐς τὸν ἄκρον ἀρχιερέα ἔλεγον τὰ καθήκοντα τοῖς Οὐνετοῖς, ὡς ἐν καιρῷ πάνυ εἴη
15 ἅμα αὐτοῖς τὸν πόλεμον ἀναιρούμενον τοῖς βαρβάροις δια-
πράττεσθαι, αἴτι' ἂν αὐτῷ καὶ πρότερον ἐν Μαντύῃ ἐπετή- D
δεντο. ὁ δ' ἀρχιερεὺς ὑπολαβὼν ἔλεγεν ὡς ἀναγκαῖον πρῶ-
τον αὐτὸν τὸν μικρὸν βάρβαρον ἐκ μέσου ποιῆσθαι, εἰθ' οὐ-
τως ἵεναι καὶ ἐπὶ τὸν μέγαν, σημαίνων τὸν Ἀριμίνον ἡγε-
20 μόνα, πρὸς ὃν πόλεμος ἦν αὐτῷ, διενεχθέντα ἐπὶ τρόπῳ ὃν
παραλιπεῖν ἄξιον. διὰ δὲ ταῦτα αἰτίαν ἐπιφέρων τοιαύτην ἐπολέμει.

Peloponnesum subiicient, unde licebit negotia regi facessere. nam ab Peloponneso commodius in eius regionem dabitur accessus. si igitur societatem coiverimus cum Pannonibus, Pannonες ab Istro, nos ab Peloponneso barbari regionem populabimur. nec pressis, quod aiunt, sedentes manibus negligemus regionem nostram vastari et subditos nostros Turcorum mancipia fieri: verum his tandem auctores erimus ut aliquando aliud consilium captent, et armis barbaro fortiter resistere instituant.”

Victor huiusmodi oratione habita plurimos in suam sententiam traxit. calculi autem cum propemodum utrinque essent aequales numero, vicere tamen, quia aliquanto plures erant, qui bellum nuntiabant. secundum haec decretum factum est ut legati abirent ad pontificem magnum, et alii porro ad Pannonες ablegarentur cum magna pecuniae vi. legati venientes ad pontificem maximum, dixerunt quae Venetos dicere aequum erat, videlicet tempus nunc instare et monere ut una cum ipsis bellum adversus barbaros capesseret, quemadmodum Mantuae convenisset. pontifex respondens inquit “necesse est ut prius impium et consceleratum minoremque barbarum e medio tollam. deinde diis bene monentibus proficiscar contra magnum barbarum.” at intelligebat Arimini ducem, cum quo bellum ea tempestate gerebat. verum causam eius belli nunc omisisse satius est.

Καὶ οὕτω μὲν ὁ ἀρχιερεὺς διεκρούσατο τοῖς Οὐνετοῖς, ἔχων ἐμφύλιον οἰκεῖον πόλεμον. μετὰ δὲ οἱ ἐπὶ Παίονας πεμφθέντες ἴσως ἐπὶ τὸν πόλεμον παραλαμβάνειν, ἐς ὄψιν
P. 295 ἔλθόντες τῷ βασιλεῖ Παίωνων καὶ τῇ συγκλήτῳ ἔλεγον τοιαῦδε.
“ἄνδρες Παίονες, ὁρᾶτε δὴ ὑμεῖς τὴν Τουρκῶν βασιλείᾳ δὲ-5
ναμιν, ἣ προεχώρησεν, ὡς δυναστεία μὲν τοὺς ἐν τῇ οἰκου-
μένη ὁμοφύλους ἡμῖν κατεστρέψατο, καὶ ἡμῶν δὲ τὴν χώραν
ὡς ληϊζόμενοι ἀνδραπόδων τὴν τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἐπέ-
πλησαν. καὶ τὸν γε Ἰστρον ἀεὶ διαβαίνοντες δημοσί τε τὴν
χώραν καὶ ἐπικαίουσιν. ὡς δὲ αὐτὸς ὁ βάρβαρος οὐκέτι δια-10
βὰς τὸν Ἰστρον περὶ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν τὸν ἀγῶνα ποιεῖ-
ται, δηλὰ ἐστὶ λογιζόμενοις ὑμῖν ὅτι ἐπὶ τὴν ἐκείνου διαβαί-
B νοντες ἐς Θόρυβον ἐτίθεσθε αὐτοῦ τὰ πράγματα. νῦν δὲ τοὺς
V. 130 τε Ἑλληνας καθελὼν καὶ Ἑλλήνων βασιλέα, μετὰ δὲ τὴν Τρι-
βαλλῶν χώραν ὑφ’ αὐτῆ ποιησάμενος, καὶ Πελοπόννησον κα-15
ταστρεψάμενος σύμπασαν, καὶ βασιλέα Τράπεζούντος παρα-
στησάμενος καὶ τὴν τε χώραν αὐτοῦ ὑπαγόμενος, μετὰ δὲ
ἐπιστήσας ἄρχοντα τῇ Δακίᾳ, καὶ τὴν Ἰλλυριῶν χώραν δηω-
σάμενος, καὶ ἔλὼν ἅμα καὶ τὸν βασιλέα, ἄνδρα ἐπιεικῆ καὶ
μέτριον, ἐν βραχεῖ οὕτω χρόνῳ τοσαύτας δυναστείας καθε-20
λὼν, τί ἔτι οἴεσθε αὐτὸν τοῦ λοιποῦ ποιήσειν; καθεστήσεται
C μὲν οὐδαμῶς, ἀλλ’ ἐπὶ τοὺς ὁμόρους τούτων ἐλαύνων πειρά-

17. ἐπαγόμενος P

Legati, qui ad Pannonum animos conciliandos, ut prompti sequerentur in Turcicam expeditionem, missi erant, prodeuntes in conspectum regis Mathiae, in frequenti senatu huiusmodi orationem exorsi sunt.” viri Pannonnes, utique cernitis Turcorum regis potentiam quo evaserit. eos qui in orbe Christiano eiusdem nobiscum et fidei et gentis sunt, suum imperium suscipere coegit. ex regionibus nostris praedas agens, Asiam et Europam mancipiis nostris replevit. Istrum praeterea frequenter transgrediens, regionem populatur agrosque urit. itaque si nos audieritis, barbarus non amplius traiciet Istrum, ut vestram regionem impugnet. nam manifestum esse reor omnibus, si modo vires intellectus seu mentis intenderint, fore, si vos Istrum transmiseritis et in eius regionem hostili animo fueritis ingressi, ut maximum tumultum in eius regione concitetis resque eius planissime conturbetis. Turcus, ut liquido constat, Graecos debellavit et eorum regionem suo dominio adiecit. Triballorum regionem et universam Peloponnesum sui iuris fecit. Trapezuntium regem domuit, eiusque regione potitus est. Daciae ducem dedit. Illyricorum regionem misere evastavit; eorumque regem, virum aequum et modestum, cepit et occidit. eum igitur, qui brevi admodum tempore tot principatus et potentatus demolitus est, quid porro facturum cre-

σεται τὰς αὐτῶν γινομένης ὑφ' αὐτῶ ποιεῖσθαι, ὡς ἂν δύ-
 ναιτο τάχιστα αὐτοῖς προσφερόμενος. νῦν δὲ ἤκει καὶ ἐφ'
 ἡμᾶς οὐχ ἤκιστα ὁ πόλεμος, καὶ παντὶ σθένει πειράσεται
 διαβαίνων τὴν τε χώραν ἡμῶν ἀνδραποδιῆσθαι καὶ τοὺς
 5 ἄρχοντας αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ διαφθεῖραι. οὐ γὰρ ἂν ψυχὴν
 αὐτοῦ ἔστι διαλλάττειν ἐς τοὺς ἡμετέρους τε καὶ ὑπὸ τὴν
 ἡμετέραν θρησκείαν ὄντας, ἀλλ' ἀμείλικτος πάμπαν τυγχάνει
 ὢν ὁμοίως παντὸς τῶ τέ οἱ ἐπιεικῶς φερομένῳ. πυνθάνεσθε
 γὰρ δῆπου οἷα τὸν Λαδίσλαον βασιλέα πρότερον ἄρχοντα
 10 ἐποίησε. κὰν τούτῳ μὲν ἴσως συγγνώμην ἔσχεν ἑαυτῷ ἐν
 μάχῃ ἄλόντα ἀπεκτονῶς· τὸν δὲ γε βασιλέα Δαβὶδ Τρα-
 πεζοῦντος καὶ Ἰλλυριῶν καὶ Λέσβου ἡγεμόνα τοὺς τε ἄλ-
 λους, τί χαλεπὸν ὑπ' ἐκείνων παθῶν διαφθείρει αἰεὶ ὁμοῦ
 πάντας; εἰ μὲν οὖν παρασκευάζεσθε ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν
 15 ἐλαύνοντες τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι, τάχα ἂν τι ἐπικουφίζοιτε
 καὶ τὴν ἐπὶ ταῦτα ἐσομένην ὁρμὴν αὐτοῦ ἐς τὴν Παιονίαν.
 εἰ δὲ ἀνέχεσθε τοιαῦτα πάσχοντες, διαβήσεται δὲ ἐκεῖνος παντὶ
 τῷ στρατῷ, δέδοικα μὴ σφαλέντες ἅπαξ τάδε πάντα ὑπ' ἐκεί- P. 296
 νῳ γένηται καὶ ἡμᾶς κάκιστα ἀπολέσῃ."

20 Ταῦτα εἰπόντων τῶν Οὐνετιῶν ὁ βασιλεὺς Παιόνων
 ὑπολαβὼν ἔλεγε τοιαύδε. "ἄνδρες Οὐνετιοί, εὖ τε λέγετε καὶ

ditis? haud quieti et ignaviae se corrumpendum tradet, verum fini-
 timos armis appetet, eorumque regiones suae adiunget. nec moras
 nectendo sedebit, verum illico in finitimos arma vibrabit. nunc igitur
 nec vobis bellum parcat. nam conabitur, universis suis copiis
 fretus, in regionem vestram impetum facere, et ex ea hominum alia-
 rumque rerum praedas agere, principes vestros turpissimae neci tra-
 dere haud cunctabitur. nam animus eius semper est implacabilis
 erga nostros et erga omnes eos qui Christianae religioni acquiescunt.
 praeterea parum pacatum animum gerit erga eum qui se benevolum
 et benignum offert. haud enim vos praeterit quid fecerit Vladislao
 principi vestro. verumenimvero veniam hic meretur Turcus, siquidem
 Vladislao in praelio captus interiit. sed quid mali passus est aut
 quamnam iniuriam accepit ab Davide Trapezuntis rege, et ab Illyrio-
 rum et Lesbi duce, necnon ab reliquis quos omnes crudeliter necavit?
 si itaque contractis copiis in eius regionem irrueritis, certe brevi spiritus
 eius generosos, quos contra Pannoniam concepit, contuderitis. sin pa-
 tienter quae ab rege inferuntur sustinueritis, transgredietur is uni-
 versus exercitus robore ad vos. vereor, si deinde semel aberraveritis
 et parum feliciter contra eum pugnaveritis, ne universa Pannonia in
 eius dicionem cedat et vos crudelissime perdat."

Venetis, cum dicendi finem fecissent, in hunc modum respondit
 Pannonum rex. "viri Veneti, sane recte dicitis, et videmini in plu-

δοκεῖτε πρὸς πολλὰ ἄνδρες εἶναι οὐκ ἀξύνετοι, ἔστε τὰ ἄλλα τοῦ βίου καὶ ἐς τὰ δέοντα αὐτοῖς λογίζεσθαι. ἐκεῖνο δὲ οὐ δοκεῖτε ἡμῖν μεμνησθαι, ὡς τὸν ἐπὶ τῶν Τούρκων πόλεμον συμπαραλαμβάνομεν πολλάκις ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἠθελήσατε τιμωρεῖν, παρακαλοῦντος ἅμα καὶ τοῦ μεγίστου ἀρχιερέως,⁵ ἀλλ' ἐσπένδεσθε τῷ βαρβάρῳ καὶ ἡμῶν λόγον οὐδένα ἐποιεῖ-
 Βσθε, ἐφάσκετε δὲ ὡς οὐκ εἰκότα ὑμῶν προσδεόμεθα, κελύ-
 οντες ἐπαμύνειν μηδ' ὀτιοῦν χαλεπὸν ἐπιδόντας ὑπὸ τοῦ βαρ-
 βάρου. καὶ ἡμεῖς δὴ οὕτω πολλάκις τὸν Ἰστρον διαβάντες ἀνήκεστα πεπόνθαμεν. καὶ πρῶτον μὲν Λαδίσλαος ὁ τῆσδε¹⁰
 τῆς χώρας βασιλεὺς ἐτελείτησεν, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, τὸ
 δεύτερον αὖτις πολλοὶ τε ἅμα καὶ ἀγαθοὶ ἐν Κοσόβῳ τῆς
 Τριβαλλῶν χώρας οἱ μὲν ἐν τῷ πολέμῳ ἀπέθανον, οἱ δὲ καὶ
 ἐάλωσαν ὑπὸ Τούρκων. ταῦτα μέντοι ὑμῖν ἐν τῷ παρόντι
 ἐπιμεμφόμεθα. τιμωρεῖν δὲ ὑποδεχόμεθα αὐτίκα μάλα δια-¹⁵
 βάντες τὸν Ἰστρον, ἐς ὅσον ἐγχωρεῖ ἐν τῷ τοιῷδε βλάψαι
 C τὴν χώραν τοῦ βαρβάρου. ἤρως δ' ἐπιγενομένου στρατευσό-
 μεθα ἐπὶ τὴν ἐκείνου, πειρασόμενοι ὡς ἂν διδῶ ὁ θεός.
 χρεῶν δὲ καὶ ὑμᾶς ἅμα ἐσβάλλοντας ἐς τὴν Πελοπόννησον
 V. 231 βλάπτειν πειραῶσθαι, ὅσα ἂν δύνασθε, ὡς ἂν ἐπ' ἀμφοτέρων²⁰
 τῶν χωρίων παρέχοιμεν αὐτῷ πράγματα ἐργαζόμενοι, ἐς ἐγ-

3. ὡς ἐς τὸν ἐπὶ? an ὡς ἐπὶ τὸν? 8. ἐπιδόντες P 10.
 ἐπεπόνθαμεν P

rimis esse viri non admodum imprudentes, nec solum in iis quae ad quotidianae vitae usum spectant, verum et in iis quae publicam aliquando de rebus necessariis consultationem postulant. parum autem recordamini, ut videre videor, quod saepius vos cohortati sumus, ut una nobiscum expeditionem sumeretis contra Turcos: verum cohortationem nostram admittere recusastis, quamvis ad eandem rem etiam pontifex maximus vos cohortaretur. foedus pepigitis cum barbaro, nostrique nullum respectum egistis. ad haec vestra oratio erat nos parum honeste agere, iubentes vos arma contra barbarum arripere, cum nullae tamen eius in vos extent iniuriae. nos igitur saepius traiecinus Istrum, et maximas clades accepimus. primo quidem Vladislaus rex noster in expeditione Turcica occubuit, cum fuisset vir optimus. deinde iterum multi et boni viri in Cosobo regionis Tribalorum partim caesi partim capti sunt ab Turcis. haec quidem haec vobis exprobrare libuit. caeterum parati et prompti sumus una vobiscum suscipere bellum, continuo transeuntes Istrum, et quantum possumus, evastantes regionem barbari. appetente vere bellum indicemus regi; quod quantum deus nobis opis dederit, summa fortitudine geremus. caeterum et vos simul irrumpere in Peloponnesum et molestos esse, quantum licuerit, regi oportet, ut in hunc modum

γυτάτω ἴοιμεν τῆς γνώμης, ὁμοῦ δὲ ἐγχειρίσασθαι περὶ τὸν πόλεμον." ταῦτα εἰπὼν καὶ παρασκευασάμενος τὰ χρήματα ἐδέξατο ἐς δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους χρυσίνους.

Οὗτος μὲν οὖν οὕτω παρεσκευάσατο ἐς τὸν πόλεμον, συναγείρας δὲ στρατεύματα ἐς δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους, τὸν Ἰστρον τε διαβάς, ἐδήον τὴν βασιλέως χώραν. καὶ ἐπιτειχισμὸν τῇ Μπελογράδῃ ὁ Σαβατίνης ἐτείχισεν, ὅτε τὴν Παιονίαν ἐληίξετο, καὶ φρουρὰν ἐγκαταλιπὼν ἐν αὐτῇ, ἄνδρας τῶν βασιλέως Ἐθρῶν, ἀπήλαυνε. τοῦτο μὲν δὴ τὸ ἐπιτείχι-
10 σμα ὃν μάλιστα τῇ πόλει ἐπελάσας ἐπολιόρησε· μετὰ δὲ ἐπιδραμῶν τὴν βασιλέως χώραν ἔσπε ἐπὶ Σάββαν, καὶ ἀνδραποδισάμενος τὴν χώραν, Τριβαλλοὺς τε ἅμα καὶ Τούρκους, ἀπήλαυνε τὰ ἔμπαλιν γενόμενος ἐπ' οἶκον. λέγεται δὲ ἀπενεγκασθαι ἀνδράποδα ἅμφι τὰ δισμύρια.

Καὶ τὰ μὲν τῶν Παιόνων οὕτως ἐγένετο· Οὐνετοιὶ δέ, 1463
ὡς καὶ τοὺς Παιονίας σφισι συμμάχους παρελάμβανον, πληρώσαντες τριήρεις πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ναῦς τε ἅμα ὑψηλὰς δυοκαίδεκα ἔπλεον ἐπὶ Πελοπόννησον. καὶ ὀπλίτας P. 297
μὲν Ἰταλοὺς, ἰππέας δισχιλίους, ἐμβαλόντες ἐς τὰς ὑψηλὰς
20 ναῦς διεπόρθμενον ἐς τὴν Πελοπόννησον· μετὰ δὲ στρατηγὸν εἶλοντο ἄνδρα ἐπίσημον τῆς Λαυρεδάνων οἰκίας, ἐπιτρέψαντες αὐτῷ τὰ πράγματα, καὶ ἐς τὰς παραλίους τὰς τε ἐς

ab utraque regione negotia ei facessamus, et pari animo utrique bellum aggrediamur." his dictis accipiebat viginti quinque milia aureorum.

Quibus acceptis accingebatur ad bellum, comparans exercitum qui complectebatur viginti quinque milia virorum. transgressusque Istrum regis regionem populabatur. Sabatines murum Belgrado obiecerat, quo tutior esset, cum ex Pannonia praedas ageret; in quo relinquens praesidium virorum de ianuis abiit. hunc igitur murum quam proxime ad urbem accedens oppugnavit et diruit. dehinc incursionem faciens in regis regionem usque ad Savum, et mancipiorum praedas agens, pulsus Triballis et Turcis, domum reversus est, vehens circiter viginti milia mancipiorum.

In hoc statu res Pannonum erant. Veneti, cum Pannonum belli societatem venissent, impleverunt trimemes triginta quinque et naves alias duodecim; quibus confisi contenderunt in Peloponnesum. Italos armatos et equites bis mille imposuere in naves altas, et transfretarunt in Pelloponnesum. ad id bellum crearunt virum ducem illustrem Iacobum de familia Lauredanorum, cui etiam imperium in maritimis regiones dederunt, videlicet in eas quae Ionium et Aegeum respiciunt.

τὸν Ἴονιον καὶ ἐς τὸ Αἰγαῖον ἡγεμόνα κατεστήσαντο, κυρίον
 τε ποιησάμενοι διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτῷ δοκοίη ἐς τὸν πόλεμον
 ἄριστα ἔχειν. ἀπὸ δὲ τῆς Κρήτης κήρυγμα ἐποιήσαντο τοῖς
 ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐς τοὺς χώρους καταφυγοῦσιν, ἰέναι
 θαρροῦντας ἐς τὸν πόλεμον. ἐγένοντο δὲ συλλεγέντες ἀμφὶ 5
 Βσαν, καὶ τοὺς τε Πελοποννησίους παρώτρυναν ἀφιστάναι ἀπὸ
 βασιλέως. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι δεινῶς δεδιότες, προσέφερον
 λόγους, τὸν τε Ἰσθμὸν τειχίζειν, ὡς ταύτη ἀποληψόμενοι τοὺς
 ἐν ταῖς πόλεσι βασιλέως νεήλυδας, καὶ ἀπογνόντας παραδω- 10
 σομένους σφᾶς, ὥστε ἀπαθεῖς ἀπιέναι. ἡ μὲν οὖν Λακωνικὴ
 καὶ τὸ Ταίναρον καὶ οἱ ἀμφὶ Ἐπίδανρον ἀπέστησαν αὐτίκῃ
 ἐπιόντων τῶν Οὐνετιῶν, καὶ οἱ Ἀρκαῖδες καὶ Πελλήνηες· ὁ
 δὲ Πελοποννήσου ὑπαρχος, ἐν Λεοντίῃ τῆς Μεγαλοπόλεως
 διατρίβων, ἐσκόπει ἢ ἕκαστα προβήσεται, καὶ κήρυκα πέμπων 15
 ἐς βασιλέα ἐδήλον ὡς Οὐνετιοὶ τὴν τε χώραν ἀφιστάντες πο-
 λεμοῦσι, καὶ τὸ Ἄργος ἐπιόντες ἀπὸ Ναυπλίου διὰ τῆς ἠπει-
 Cρου καὶ διὰ Θαλάσσης ἐπολιόρκουν προσβαλόντες καὶ ἐπει-
 ρῶντο ἐλεῖν. ἐνῆσαν δὲ τοῦ βασιλέως πενήτηκοντα νεήλυδες
 καὶ ἀρμοστής τούτων, οἱ προσεχώρησαν τοῖς Οὐνετιοῖς καθ' 20
 ὁμολογίαν, καὶ ἀφῆκαν ἀπαθεῖς ἀπιέναι. οὗτοι μὲν οὕτω διέ-
 φρυγον μὴ ἀπολέσθαι, καὶ τὸ Ἄργος παραλαβόντες Οὐνετιοὶ
 φρουρὰν τε ἐγκατέλιπον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ. ἔνθα δὲ συ-

huic plenam rerum gerendarum potestatem permittunt, nempe ut ad eum modum bello utatur quo sibi res Venetorum optime habere viderentur. edictum missum est in Cretam, ad eos qui capitalibus criminibus irretiti ad ea loca confugerant, ut audacter, nihil metuentes, in hanc expeditionem venirent. hi erant numero in unum collecti quater mille; et in Peloponnesum traiecerunt, ut Peloponnesiacos ad defectionem ab rege impellerent. verum Peloponnesiaci magna in formidine constituti, inter se varia collocuti, statuerunt Isthmum muro circumvenire, ut eo modo peregrinos regis, qui in urbibus erant, interciperent. peregrini namque iam desperarant (ut qui semetipsos proditos crederent) se posse illaesos et salvos praesentem necessitatem effugere. Laconia, quique Taenarum et Epidaurum tenebant, necnon finitimi illico accedentibus Venetis ab rege desciverunt. hos secuti sunt Arcades et Pellenenses. Peloponnesi praefectus in Leontia Megalopolis moratus expectabat rei eventum. nuntium ad regem dimisit qui nuntiaret Venetos in armis esse et regionem ad defectionem sollicitare. Veneti terra marique ab Nauplio properabant Argos; quam urbem aggressi oppugnabant. oppidani conabantur transitionem facere. erant in ea urbe peregrini milites regis quinquaginta,

νέχθη αὐτοῖς τοῖόνδε. ὡς γὰρ ἐπεκράτησαν τοῦ Ἄργους, καὶ
 βοήθειαν ἔπειπον, ἐπιτρέψαντες ἀνδρὶ Ἱερωνύμῳ Βερνάδων
 γένους, καὶ ἐπιτείλαντες ὡς ἂν διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ προῖὼν ἀφί-
 κοιτο ἐς τὸ Ἄργος. ὁ δὲ ἀπειθήσας ἤει τὴν μεσόγαίαν, φέ-
 5 ρουσαν διὰ τῆς ὑπώρειας. ἐνταῦθα οἱ Τοῦρκοι προλοχίσαν- D
 τες τὴν ἐπὶ τῆς Ἄργει ὁδόν, καὶ ὑπέισαντες ἄνδρας ἑκατόν, V. 232
 ἀνέμενον εἴ τι ἀπίη ἐς τιμωρίαν φέρον τοῖς Ἀργείοις. ὡς δὲ
 ἐώρων τὸν Ἱερώνυμον ἄγοντα τὸν ἄνδρα ἐπὶ τὸ Ἄργος διὰ
 τῆς μεσογαίου, ἔφθησαν, τὴν τε ὑπώρειαν καὶ τὸν αἰγιαλὸν
 10 καταλαβόντες, ἐν μέσῳ ποιήσασθαι τὴν Οὐνετιῶν βοήθειαν.
 καὶ ὡς ἐποίησαν, ἐτρέψαντο αὐτίκα τούτους, καὶ διαφθείραν-
 τες ἐς διακοσίους τούτους ἐζώγησαν. αὐτὸς τε Ἱερώνυμος P. 298
 διέφυγε μὴ ἀπολέσθαι. ἐμβὰς δὲ ἐς πλοῖον ταύτη που ὀρμι-
 ζόμενον, ἐπηγγέλλετο ὡς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ παρεῖη πλεύσων
 15 τὴν Αἴγιαν. ὡς δὲ ἐπὶ Αἴγιαν ἀφίκετο, αὐτῆς ἐκέλευεν
 αὐτὸν διαπορθμεῦσαι ἐς Εὐβοίαν. ἐπιβὰς δὲ ἐς τὴν Ἀτι-
 κήν, ἐντεῦθεν ἀφίκετο παρὰ βασιλέα.

Οὗτος μὲν οὖν οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτῆς ἐς τοὺς Οὐνε-
 τοὺς ὑποστρέψας χαλεπὰ ἐπεπόνθει. οἱ μέντοι Οὐνετιοί, ὡς
 20 προῖσχομένων τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Ἑλλήνων τε ἅμα καὶ

una cum duce suo; qui condicionibus quibusdam intercedentibus se
 Venetis dedit, quos passi sunt abire inviolatos et incolumes. hoc
 modo isti exitium imminens evaserunt. Veneti Argo urbi, quae in
 dicionem venerat, praesidium imposuerunt, relicto ibidem et duce.
 ubi huiusmodi casus Venetis accidit. ut enim potiti sunt Argo, sub-
 miserunt auxilium duce Hieronymo de familia Bernardorum; cui
 praeceptum erat ut per littus auxiliares ducens pergeret Argos. is
 contempto imperio magistratus auxiliaris agmen ducit per mediterraneam
 regionem, iter faciens per radicem montis. ibi tum Turci lo-
 cum insidiis praeoccupantes in itinere quod fert Argos, submittentes-
 que viros centum, expectarunt, si qua occasio daretur ulciscendi Ar-
 givos. ut conspicati sunt Hieronymum iter metiri per mediterraneam
 regionem, praevenerunt montis radicem, et occupato littore Veneto-
 rum auxiliares in medio concludere. hinc ex insidiis exurgentes Ve-
 netos continuo in fugam coniecere, caesis ducentis totidemque captis.
 Hieronymus fuga evasit impendens discrimen. ingressus autem na-
 vem, quae forte eo appulerat, dicebat se ab duce Veneto advenisse,
 ut proficisceretur in Aeginam. ut in Aeginam venit, nautam navem
 solvere et cursum in Euboeam dirigere iubet. dehinc egressus est in
 Atticam, et inde ad regem iter flexit.

Is haud multo post reversus ad Venetos graves poenas spreto et
 contempti imperii dedit. Graeci qui erant in Peloponneso, et Al-
 bani, necnon Rhasicus et Petrus Claudus, haud cessabant consulere

Ἰαλιανῶν, καὶ κελευομένων αὐτῶν καὶ Ῥασιῶν καὶ Πέτρον Β τοῦ χαλοῦ, ὡς εἰ τὸν Ἰσθμὸν τειχίσαιεν, αὐτίκα ὄντες οἱ Πελοποννήσιοι ἀποστήσουσι καὶ ἐπ' αὐτοὺς χωρήσουσι· μέγα γάρ τι προσφέρειν τοῦτο σφισιν ἐς τὴν ἀπόστασιν. ἐδόκει δὲ ἰόντας πανστρατιᾷ φράγνυσθαι τὸν Ἰσθμὸν καὶ διαπειρᾶσθαι τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. ἀφικομένων δέ, λίθους συντιθέντες ἐπρωκοδόμουν, ὡς ἂν ἀποπειρώμενοι τῶν Πελοποννησίων γνώσωσιν, εἰ προσχώροίη καὶ ἡ Κόρινθος σφισι, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου αὐτίκα χωρήσουσιν ἰόντες ἐς αὐτούς. ὡς δὲ ἐπρωκοδόμησάν τε τὸν Ἰσθμὸν, καὶ αὐτοὶ ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα ἤεσαν ἐς τὴν Κόρινθον, ἐξηγουμένων τῶν Κορινθίων ἐς τὴν προσβολήν. τηλεβόλους τε καθίστασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ προσεβάλλοντο μαχόμενοι ἀξίως λόγου. χειμῶν δὲ ἐπιγεγόμενος ἐκώλυσέ τε αὐτοὺς προκαθεῖσθαι, καὶ ἀπίοντες ἐντεῦθεν ἄρχοντο ἄπρακτοι. ὡς δὲ πιεζόμενοι οἱ Οὐνετοὶ τῇ χειμῶνι χαλεπῶς ἔφερον τὴν ἐν τῷ Ἰσθμῷ διατριβήν, καὶ οὔτε ἡ Κόρινθος προσεχώρει οὔτε ἡ Ἀχαΐα ἀφίστατο, ἐπελάσαντος ἀνδρός Ῥάλεω τοῦνομα Ἕλληνας καὶ αὐτοῦ τελευτήσαντος ὑπὸ Τούρκων ἐπεξιόντων τε καὶ ἀμνηνομένων, καὶ οὔτε δὴ τᾶλλα προσεχώρησέ σφισι πλὴν τῶν τὴν Σπάρτην οἰκούντων ἔξαπατηθέντων ὑπὸ Ἕλληνας νεανίου, Γρίτζα τοῦνομα

2. ἰόντες? an πάντες?

Venetis ut Isthmum muro includerent. hoc enim facto aiebant Peloponnesiacos illico defecturos ab rege et ad Venetos transitionem facturos. nam plurimum momenti ad defectionem rem eam habere. visum est igitur ut cum universis copiis opus aggredenterentur, Isthmumque obstruerent, an vel isto modo ad defectionem inclinaturi essent Peloponnesiacorum animi. advenientes ad opus praedictum lapides et saxa congerebant, opusque incredibile in morem brevi crescebat. et tentantes animos Peloponnesiacorum, periculum faciebant si et Corinthum ad defectionem accendere possent. quod si contingeret, reliquas Peloponnesi urbes statim transitionem facturas. Isthmi muro exaedificato, arreptis armis pergebant contra Corinthum. praeventibus quibusdam Corinthiis, ostendentibus ubinam urbem aggredi deberent, bombardas ponebant ex adverso arcis, urbisque oppugnationem aggrediebantur, certantes magna cum gloria. verum hiems frigoribus intoleranda eos ab obsidenda urbe abduxit. quapropter discedentes nihil tanto apparatu dignum effecere. itaque Veneti hiemis iniquitate pressi, animo iniquo moram in Isthmo ferebant. nec Corinthum transitionem fecit, nec Achaia descendit, quamvis ad eos missus foret vir Graecus nomine Raches; qui ab Turcis egredientibus et resistentibus interfectus est. nec reliquae urbes, praeter eos qui Spartam incolebant, deditioem faciebant: nam Spartanis impo-

- ἔχοντος, δεινόν τε ἐποιοῦντο προσμένειν τε αὐτῇ τῇ Ἰσθμῷ
καὶ οὐδέν τι πράττεσθαι ἀνύοντας ἐς τὴν τῆς Πελοποννήσου
καταστροφὴν. ἠγγέλλετο δὲ καὶ Μαχουμούτης ὁ τοῦ βασι- D
λέως ἡγεμῶν στρατῷ μεγάλῳ ἐπιέναι σφίσιν ἐς τὸν Ἰσθμόν.
- 5 μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἠγγέλλετο ἐλαύνων ἐπὶ
τὸν Ἰσθμόν, ἔγνωσάν τε ἀπολιπεῖν τὸν Ἰσθμόν, οὐδέν τι
σφίσιν αὐτοῖς πρόσφορον ἐς τὰ παρόντα, καὶ ἰόντας ἐς τὰς
πόλεις κρατύνειν τε αὐτάς καὶ ἀμύνασθαι κατὰ τὸ καττερόν,
ἦν ἐπίωσιν οἱ περὶ Μαχουμούτη τε ἅμα καὶ οἱ περὶ βασιλέα.
- 10 Ὡς γὰρ ἀγγελία ἀφίκετο βασιλεῖ τοὺς Οὐνετοὺς τειχί- P. 299
ζειν τε τὸν Ἰσθμόν, πληρώσαντας τριήρεις ἐς τεσσαράκοντα
νηῶν δὲ ὑψηλὰς δυοκαίδεκα, καὶ ὀπλίτας ἐπαγομένους ἀπὸ
Ἰταλίας, καὶ ἀπὸ Κρήτης στρατὸν ἄλλον, μεγάλως παρασκευά-
σασθαι αὐτοὺς ἐς τὴν τῆς Πελοποννήσου καταστροφὴν, πέμπει V. 233
- 15 Μαχουμούτη συμπαράλαβόντα τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν,
πλὴν τῶν πρὸς τοὺς Παίονας τεταγμένων, ἐλαύνειν εὐθὺς
Πελοποννήσον, καὶ εἰ μὲν τι αὐτὸς οἶος ἀνύσαι ἐς τὸν πρὸς
Οὐνετοὺς πόλεμον, καθελεῖν τε τὸν Ἰσθμόν καὶ ἐσβαλεῖν
ἅμα ἐς τὴν Πελοπόννησον, εἰ δὲ μή, καὶ αὐτῷ ἀπαγγέλλειν,
- 20 ὥστε κατὰ πόδας ἐλαύνειν. ὁ μὲν τῶν Θυρῶν ἡγεμῶν Μα- B
χουμούτης παραλαβὼν τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν ἤλασε μέ-

4. ἐπιέναι P

12. νῆας?

17. τοι P

situm erat ab iuvene Graeco nomine Gritza. Venetis iam omnis mora in Isthmo intoleranda erat, cum viderent se nequicquam laborare ut Peloponnesus subiiceretur. nuntiabatur interea Machumetes regius praefectus, magnis copiis instructus in Isthmum contendere, spirans caedes Venetorum. etiam fama ferebatur regem cum exercitu Machumetem, ut ei subsidio venire posset, si res postularet, subsequi. decreverunt itaque magno consensu Isthmum deserere, ut cuius parvus in praesentiarum esset usus. digressi Isthmo contendebant in urbes, quas praesidiis munimentisque aliis firmabant, ut regis et Machumetis vim, si accederent, propulsare possent.

Rex ubi cognovit Venetos muro circumvenisse Isthmum et implese triremes quadraginta et naves altas duodecim, praeterea armatos Italos adduxisse et ab Creta alium exercitum, quibus omnibus freti id unicum spectarent ut Peloponnesum subigerent, haud amplius cunctandum ratus Machumetem iussit accipere Europae exercitum, praeter eum qui Pannonibus oppositus erat, et recta proficisci in Peloponnesum. praeterea imperat, si quid posset efficere in bello contra Venetos, eniteretur destruere Isthmum et deinde irruptionem in Peloponnesum facere. quodsi haec parum procederent, se succenturiatum fore; et si quid renuntiaret, continuo in iisdem vestigiis subsequiturum. Machumetes ianuarum dux cum Europae exercitu profe-

χρι Θετταλίας ἐς Πηγειόν, καὶ ἐστρατοπεδεύετο παρὰ Λα-
 ρίσση τῆ πόλει. συμβούλῳ δὲ ἐχρήτο μὲν Ὀμάρῃ τῷ Του-
 ραχάνεω Θετταλίας ὑπάρχῳ. ἀπειρέπετο δὲ μὴ ἐς τὸ πρόσω
 ἐλαύνειν, ἀλλὰ βασιλεῖ ἀναγγέλλειν ὡς ἡ παρασκευὴ μείζων
 ἢ κατὰ τὸν βασιλέως ἡγεμόνα· αὐτὸς γὰρ στρατεύματι πρό- 5
 σθεν ἐγγύτατα τοῦ Ἴσθμοῦ ἀφικόμενος τηλεβόλους τε ἀφείρω
 πλείους ἢ δισχιλίους καὶ τηλεβολιστὰς τετρακοσίους καὶ το-
 ξότας καὶ πελταστὰς, καὶ μηδενὶ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἴσθμῳ
 C ἐπιτρέψαι ἂν στρατοπεδεύσασθαι. ταῦτα ἀκοίσατα τὸν βα-
 σιλέως ἡγεμόνα, ἐδόκει βασιλεῖ μὲν καταλαμβάνοντα τὴν Πε- 10
 λοπόννησον ἀπαγγέλλειν; αὐτοῦ δὲ ἀναζεύξαντας ἰέναι ἐς τὸ
 πρόσω ἐς Λεβαδίαν. βασιλεὺς μὲν, ὡς ἀγγελία αὐτῷ ἀφί-
 κετο τὴν τε παρασκευὴν μεγάλην τε εἶναι καὶ ἀξιόχρεω, λεγέ-
 ται δὲ αὐτῷ καὶ γράμματα ἐλθεῖν ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπο-
 τρύνοντα, ὡς ἦν ἐπίῃ, οὐ μενοῦσιν αὐτὸν ἐπιόντα οἱ Οὐνε- 15
 τοί. τὰ γράμματα ἐνέγκαι αὐτῷ ἄνδρα Ἀλβανὸν ἀπὸ Κο-
 ρίνθου, σκίρει τὸ πέλαγος νυκτός, τηρήσαντα πνεῦμα, ὡς οὐ-
 ρου κατασταμένον, καὶ νυκτὸς ἀπαίροντα διαπεραιώσασθαι ἐς
 Βοιωτίαν, ἀποβάντα ἀφικέσθαι παρὰ Μαχουμούτῃ ἐς Θεττα-
 D λίαν. τὸν δὲ ἐπιφρασάμενον τὰ γράμματα, συσκευασάμενον 20
 ἐντεῦθεν ἐς τὸ πρόσω ἐλαύνειν, ἐλάσαντα ἀγχοῦ Βοιωτίας,
 ἀφικνεῖται ἀγγελία ὡς Οὐνετοί τὸν τε Ἴσθμὸν ἐκλελοιπότες

ctus est in Thessaliam usque ad Peneum, et castra prope Larissam
 urbem posuit. eo in bello consiliario utebatur Omare Thessaliae
 praefecto, qui Machumeti consulebat ut subsisteret nec ulterius mo-
 veret, sed regi significaret belli molem maiorem impendere quam cui
 regius dux sufficere vel par esse possit. nam cum paulo ante quam
 proxime ad Isthmum speculator accessisset, bombardas conspicatus
 est plures quam bis mille, praeterea bombardarios quadringentos;
 necnon sagittarios et scutigeros vidit, qui haud facile cuiquam con-
 cessuri sint castra in Isthmo locare. haec cum accepisset regis dux,
 visum est regi indicare, ut Peloponnesum opprimeret: se vero profe-
 ctionem ulterius facturos Lebadiam usque. nuntius igitur ad regem
 venit, qui nuntiabat apparatus belli esse magnum et memorabilem.
 litterae etiam ab Peloponneso allatae sunt, quibus incitabatur ut
 cum copiis accedere maturaret: Venetos enim eos adventum nequa-
 quam expectaturos. litteras has ad eum pertulit vir quidam Albanus,
 qui ab Corintho noctu solvens scapha traiecit mare, observans maris
 tranquillitatem et ventos secundos, et in Boeotiam appulit. hinc
 egressus navi venit ad Machumetem in Thessaliam. Machumetes cum
 litteras legisset, in Peloponnesum abire statuit. ubi venit in loca
 Boeotiae propinqua, accessit nuntius qui referebat Venetos relicto

ἄρχοντο φεύγοντες. οὕτω δὴ ἑσπέρας οὔσης συσκευασάμενος, ἀπὸ τῆς Πλαταιᾶς χώρας πρὸς Κιθαιρῶνα νυκτὸς διαπορευθεῖς, ἔωθεν εἰς τὸν Ἴσθμόν παρῆν, καὶ τὰς τε νῆας ἀφεώρα ἤδη ἀναγομένας, καὶ τὸν Ἴσθμόν ἔρημον καταλαβὼν παρελ-
 5 θὼν εἰσὼ ἐστρατοπεδεύετο. ἐντεῦθεν διὰ τῆς Κορίνθου διῶν ἀφίκετο εἰς Ἄργος. τὸ δὲ Ἄργος κατεῖχον οἱ Οὔνετοί, φρουρὰν ἐν αὐτῇ ἐγκαταλιπόντες ἐφύλαττον. τούτους μὲν, ὡς ἐπολιόρκει P. 300 ἐπελάσας, παρεστήσατο, καὶ τοὺς ἄνδρας δεσμίους ἀποπέμπων ὡς βασιλέα, ἄνδρας τε ἑβδομήκοντα. αὐτῷ μέντοι τῷ βασι-
 10 λεῖ οὐκέτι ἐφαίνετο, ἄρας εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐσβαλεῖν καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῷ κάμνειν· ἄρτι ὡς ἐπύθετο καταληφθῆναι τὸν Ἴσθμόν, ἀπήλυνεν ὀπίσω ἐπὶ τῶν βασιλείων. Μαχουμούτης δὲ ὁ ἡγεμὼν προῖων διὰ τῆς Τεγέης ἀφίκετο εἰς Λεοντάριον πόλιν, καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσατο. ἐντεῦθεν
 15 ἀποστέλλει Ζάγανον, ὃν ἐπέστησεν ἄρχοντα τῆ Πελοποννήσῳ, ἐκβαλὼν Ἰησοῦν τὸν Ἀλβάνεω παῖδα. τοῦτον δὲ τὸν Ζάγα-
 νον πέμπει εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς τὰς ἄλλας αὐτοῦ Β ταύτη πόλεις, ἐχρῶσαί τε τὰς ἀκροπόλεις σιτίσις τε καὶ τῆ ἄλλῃ παρασκευῇ. Ὀμάρη δὲ ἐκέλευσεν ἀναλαβόντα τὸν στρα-
 20 τόν, ὡς δισμυρίους, ἐπιδραμεῖν τὴν Οὔνετιῶν χώραν. οὗτος μὲν οὖν παραλαβὼν τὸ στρατεύμα ἀφίκετο εἰς τὰ περὶ τὴν Μεθώνην χωρία, καὶ πολίχνην παραστησάμενος, τοὺς ἀνθρώ- V. 234

4. ἀπαγομένας P

Isthmo fuga dilabi. collectis itaque omnibus ab Plataearum regione Cithaeronem veniens, quem noctu superavit, prima luce in Isthmo erat, et Venetorum naves in mare deductas contemplabatur. inveniens autem Isthmum ab Venetis desertum, ingressus ibidem castrametatus est, deinde per Corinthum profectus Argos. eam urbem defensabant et tenebant Venetorum praesidarii milites, quos omnes oppugnans cepit, et vinctos, cum numero forent septuaginta, ad regem misit. caeterum rex consilium abeundi in Peloponnesum abiecerat: nolebat enim, cum accepisset Isthmum occupatum esse, in Peloponnesum contendere, parcens exercitui, ne nimium et frustra defatigaretur; sed retro in regiam abiit. Machumetes regius dux per Tegeae regionem iter faciens Leontarium venit, ubi et castra conmunivit. inde mittit Zaganum, quem principem Peloponneso constituit, eiecto ex eo magistratu Iosue Albanis filio, Patras Achaiae et in alias finitimas urbes, ut arces frumento et munitionibus bellicis firmaret. Omarem iubet assumere exercitum qui continebat viginti milia militum, et incursiones facere in Venetorum regionem. is imperata impigre faciens cum exercitu venit in loca Methonae finitima, captoque ibidem oppidulo oppidanos omnes ad ducem Machumetem abduxit,

πους ἀπάγων παρεδίδου τῷ ἡγεμόνι. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἀνή-
 χθησαν ἐς βασιλέα, σύμπαντες, ἐς πεντακοσίους γενόμενοι,
 ἀπέθανον ἐς δύο τμηθέντες. λέγεται δέ, ὡς ἐν Βυζαντίῳ τὰ
 σώματα αὐτοῦ ταύτῃ ἔκειτο ἢ ἐπιτάξαντος τοῦ βασιλέως ἐς
 C δύο γενόμενα ἔπεσε, βοῦν τῶν ἐς τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἐξελθόντα 5
 ἔωθεν ἐκ τῆς φάτνης καὶ ἀπελθόντα ἐς τὰ σώματα, γοερὸν
 τι φθεγξάμενον, ἐξελέσθαι τὸ ἡμίτομον ἑνὸς τῶν σωμάτων καὶ
 φέροντα θέσθαι ἐκτὸς τῶν σωμάτων, μετὰ δὲ ὑποστρέψαντα
 ἐπιδεξόμενον ἐξευρεῖν τὸ ἄλλο ἡμίτομον, καὶ ἐξενεγκόντα συν-
 θέσθαι ἅμα ἄμφω τὸ ἡμίτομον. ὑποδορυβούντων δὲ τῶν εἰς 10
 ἐκείνην τὴν χώραν, τὰ περὶ τὸν βοῦν πυθέσθαι βασιλέα Με-
 χμέτην, καὶ πυθόμενον ὡς εἶη ἀληθῆ τὰ περὶ τὸν βοῦν, πει-
 ράσασθαι τῇ ἰστεραίᾳ τὰ ἡμίτομα τοῦ σώματος ἀφελόμενον
 ἐκ τοῦ χωρίου ἐς τὰ σώματα αὐτῆς καταθέσθαι, ἀνὰ μέρος
 τιθέμενον τὰ ἡμίτομα. οἷτω δὲ αὐτῆς τὸν βοῦν ἐξίόντα, ὡς 15
 οὐχ εὔρε τὰ ἡμίτομα ἤπερ ἐξέθετο, ἀναβοήσαντα ἐπιδραμεῖν
 D αὐτὸ ἐς τὰ σώματα, καὶ ζητήσαντα ἐξενεγκεῖν τοῦ σώματος τὰ
 τεμάχια, καταθέμενον χωρὶς ἀπὸ τῶν σωμάτων. τὸν μὲν οὖν
 βασιλέα θανατώσαντα κελεῦσαι ἀνελόμενους θάψαι τὰ ἡμίτο-
 μα, τὸν δὲ βοῦν ἐς τὰ βασίλεια ἀγαγέσθαι, περιέποντα εὐ. 20
 τὸ μέντοι σῶμα λέγεται γενέσθαι τῶν Ἰλλυρίων, οἱ δὲ τῶν
 Οὐνετιῶν. δοκεῖ δὲ τοῦτο οἰωνὸν φέρειν ἐς τὰ τὸ γένος τοῦ

eique tradidit. hi omnes, cum numero forent quingenti, exinde ad regem perducti, crudeliter in duas partes dissecti occubuerunt. fama constans habet, cum cadavera peremptorum Byzantii eo loci essent proiecta quo rex iusserat in duas partes conscissa exponi, bovem quendam in eum locum egressum et visis cadaveribus flebilem in modum vocem mugiendo exaltasse, postea medietatem unam cadaveris sustulisse. deinde reversum etiam alteram cadaveris medietatem abstulisse, et ambas medietates deinceps compesuisse. stupentibus autem et mirantibus factum, qui in eo loco erant, evenit ut eius rei rumor etiam ad regem volaret Mechemetem. qui ubi rei veritatem ex iis qui praesto fuerant comperit, cadaveris medietates ad eum locum ex quo eas tulerat bos reportavit, et a se invicem distans collocavit, periculum facturus an bos rediturus sit. at bos iterum in eum locum veniens, ubi abesse medietates cadaveris et remotas sensit, magno clamore redit ad cadavera, fragmenta cadaveris diligenter conquirat, et ab reliquis separatim ponit. rex rei miraculo obstupescens cadaveris medietates sepulturae tradi mandavit. bos in regiam ductus optime habitus est. quidam tradunt cadaver illud fuisse Veneti cuiusdam, quidam Illyrii fuisse docent. caeterum apparet id quasi

σώματος ἐκείνου, καὶ ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι εὐδαιμονία εἰς ἐκεῖνο τὸ γένος.

Τοῦτο μὲν ἐν Βυζαντίῳ γενέσθαι ἐπυθόμεθα · ὁ δὲ τῶν
 5 θυρῶν ἡγεμῶν, ὡς οὐχ ᾧσα ἐδόκει αὐτῷ εἶναι προσβαλεῖν
 ταῖς πόλεσι, κατέλιπεν μὲν ἐν τῇ Σπάρτῃ Ὀμόρη καὶ ἅμα
 αὐτῷ Ἀσάνη, ὡς λόγους τε ἐς τοὺς Σπαρτιάτας πέμποιεν. P. 301
 καὶ ὑποστρέψαντες ἐς τὰ οἰκεία ἀπὸ τε τοῦ Ταινάρου καὶ
 Ἐπιδαύρου καὶ τῶν ἄλλων χωρίων, ἵνα ἀντίκα πυθόμενοι
 τοὺς Οὐνετοὺς ἐκλιπεῖν τὸν Ἴσθμόν, καὶ διενουῶντο ἐπιόντες
 10 οἱ τοῦ ἡγεμόνος ἀμύνασθαι. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι ἐς
 τὴν Σπάρτην λόγους τε τοῖς Σπαρτιάταις προσέφερον, καὶ τι-
 νας ἐν ἐρουνοῖς αὐτοῦ ταύτη ὄντας πείσαντες κατώκισαν αὐ-
 θις ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοῖς ἐν Ταινάρῳ καὶ τῇ Λακωνικῇ
 πέμπων ὁ Ἀσάνης παρεκάλει, λέγων τάδε. “ἄνδρες Σπαρτιᾶ-
 15 ται, ὁρᾶτε δήπου οἷα τὰ Οὐνετιῶν πράγματα κατενήνεκται,
 ἔξ ὅτου πόλεμον βασιλεῖ ἀναιρούμενοι ἐνταῦθα, ἵνα τῆς δυν-
 νάμεως αὐτῶν μέγα μέρος ἐπιδείξαιντ’ ἂν μάλιστα ἐν Πελο- B
 ποννήσῳ, ὡς ἐτελεύτησεν αὐτῷ τὰ περὶ τὸν Ἴσθμόν καὶ ἄλ-
 λην χώραν τῆς Πελοποννήσου, ἔνθα τοῦ βασιλέως ἡ δύναμις
 20 ἐκποδῶν τε ἀπόκισται, καὶ αὐτῶν γε δὲ τῶν Οὐνετιῶν ἡ
 δύναμις ἐς τὰ μάλιστα ἤθροισται. εἰ γὰρ τὸν βασιλέως θε-
 ράποντα ἐπιόντα σφίσι οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο δέξασθαι, τί ἂν

12. κατώκισαν P

esse omen maximae felicitatis, quae apprehensura sit eam gentem ex qua illud cadaver descendit.

Hoc quidem Byzantii contigisse audivimus. ianuarum dux ubi animadvertit parum opportunum esse urbes oppugnare, Spartae reliquit Omarem et Asanem, ut colloquium haberent cum Spartanis. hi enim, ubi intellexerant Venetos Isthmo decessisse, ab Taenaro et Epidaurο et ab aliis locis ad sua reversi conabantur sua defendere. at illi Spartam venientes sermonem cum Spartanis habuere. quibusdam etiam, qui in locis munitissimis se tenebant, persuasere ut redirent in urbem. caeterum mittens Asanes ad eos qui versabantur in Taenaro et Laconia, sic eos adhortatus est. “viri Spartani, videtis nimirum, nisi caeci estis, quo loci Venetorum res redactae sint, ex quo bellum regi indixerunt et maximam potentiae suae partem in Peloponneso ostentarunt. praeterea haud vos fugit quid in Isthmo, et in reliqua Peloponnesi regione iis acciderit, quamvis regiae copiae quam longissime fuerint remotae, et ipsi quam maxime in unum collecti. si regium servum hostiliter adeuntem sustinere nequiverunt, quid futurum erat, si rex ipse una cum ianuis in Peloponnesum impetum dedisset? profecto nullus locus in Peloponneso fuisset reli-

γένοιτο, εἰ βασιλεὺς σὺν ταῖς θύραις αὐτοῦ ἐσβάλλοι ἐς Πελοπόννησον; ἢ δῆλα ὡς οὐκ ἂν ἔτι σφίσι αὐτοῖς ὑπόλοιπον ὑπολειφθεῖν ἐν Πελοποννήσῳ χωρίον, ὃ μὴ ἀνάστατον γένηται ἀπολούμενον ὑπὸ τοῦ βασιλέως. νῦν, ὡς ἐν Θερμοπύλαις ἀφικόμενος ἐπύθετο ὡς ἀπολιπόντες τὸν Ἴσθμόν οἴχοντο οἱ 5
 C Οὐνετοί, ὡς ἦρος ἐπιφανέντος αὐτίκα ἐν ἔλθωσιν ἐπὶ Εὐβοίαν, καὶ τάδε πάντα ὑφ' αὐτῶν ποιησόμενοι. εἰ οὖν παρέχοντος βασιλέως συγγνώμην ἐφ' οἷς ἐξηπατήθητε ὑπὸ τῶν κάκιστ' ἀπολουμένων Πελοποννησίων, τῶν πρὸς Οὐνετοὺς τε-
 V. 235 τραμμένων καὶ οὐδ' ὄτιοῦν ὑγιᾶς τῆ χώρα τῆδε διανοουμένων 10 οἶδα γὰρ ὡς ἐπειτέλλετο βασιλεὺς τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου μηδὲν μηδαμῶς ἀεικὲς ἐπιφέρειν, ὥστε ἀνδραποδίξασθαι ἢ ἄλλο τι ἀνήκεστον ποιεῖν, ἀλλ' ἐμμερόντων, ὑποστρέφοντες ἐς τὸν χῶρον αὐτοῦ ἕκαστος καὶ εἰς τὰ οἰκεία. καὶ εἰ μὴ τοῦτο πείσονται, καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς Οὐνετοῖς περιόψεται, πέμπων 15 αὐτοὺς ταῦτα ἀμαρτάνοντας, οἱ μὲν ἐπείθοντο, καὶ κρύφα τῶν
 D Οὐνετιῶν ὑποστρέφοντες ἔμενον ἐν τοῖς οἰκείοις. οἱ δὲ δεινῶς κατεχόμενοι ἐν τῷ Ταϊνάρῳ ἔπεμπον, πεύσεσθαι τι ἀπὸ Παίωνων. οἱ γὰρ Οὐνετοὶ τοὺς τε Πελοποννησίους καὶ τοὺς ἑτέρους παραμυθοῦντες, ὡς οἱ Παῖονες ἐξέλθωσιν αὐτίκα ἀπὸ τοῦ 20 Ἴστρου, καὶ αὐτοὶ ἀναβῆναι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. ἀπελαύνοντος μένω τοῦ ἡγεμόνος τοῦ βασιλέως, αὐτῶν Οὐνετιῶν τριῆ-

12. ἦ om P

ctus, qui ab belli iure mansisset intactus, verum belli tempestas omnia foedissime dissipasset. rex ut Thermopylas attigit, audivit Venetos relicto Isthmo abiisse, ut appetente vere redirent in Euboeam et ista loca omnia in dicionem acciperent. nunc si veniam, ad quam vobis tutus receptus est, eorum quae commisistis turpiter, decepti a pessimis Peloponnesiacis, qui nihil sani regioni isti consuluere, amplexi fueritis, scio (sic enim praecepit rex) vos nihil mali passuros; nec ad mancipiorum miserandam condicionem deducemini, nec aliud quicquam mali experiemini. proinde si placet veniam oblatam admittere, singuli ad sua revertantur. quodsi oblatam veniam respueritis, profecto rex vos, quemadmodum et Venetos, hostium loco habebit." his cognitis quidam eorum qui in regem deliquerant, veniam non sunt aspernati; et clam deficientes a Venetis ad sua sunt dilapsi. quidam vero qui graviter obsidebantur in Taenaro, miserunt nuntios, ut quid pararent Pannonες audirent. nam Veneti consolari haud cessabant Peloponnesiacos et alios, dicentes "ubi primum Pannonες ab Istro fuerint progressi, nos cum classe in Hellespontum revertemur." regius dux Machumetes cum abiisset, Venetorum triremes appulerunt in Lemnum, impulsu

ρεις ἀνήεσαν ἐς Λήμνον ἐποτρύνοντος τοῦ Κομνηνοῦ, ἀνδρὸς
 ἀρίστου, καὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Λήμνῳ τὴν ἀκρόπολιν κατακρα-
 τουντος καὶ τὴν πάλαι πολίχνην τῆς Λήμνου ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σαμένον. ἐς λόγους δὲ ἐλθόντες οἱ τῆς Λήμνου προεσιῶτες
 5 ὥστε χρήμασιν ἐξωνήσασθαι τὸ χωρίον, ἔφθησαν οἱ Οὐνετοὶ
 παραλαβόντες τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὸν γε ἄνδρα τοῦτον ἀγα- P. 302
 θὸν γενόμενον μετεπέμψαντο ἐς τὸν Ἴσθμόν. τούτου δὴ οὖν
 ὑποτιθεμένου ἀνέπλευσαν ἐς τὴν Λήμνον οἱ Οὐνετοί, καὶ
 αὐτὸς τε ἀπὸ τῆς ἡπείρου στρατῷ ἐπελάσας, ἀπήλυνεν ἑκα-
 10 στος τῆς πόλεως. καὶ ὡς ἀνέπλευσαν, παρέλαβον πόλιν τὴν
 Κέρκηδαν, καὶ τοὺς τε ἄρχοντας Τζαμπλάκονας ἀφῆκαν,
 φρουράν τε ἐγκαταλιπόντες, καὶ ἐπισιτεῖσθαι σφίσι τε αὐτοῖς
 καὶ ταῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεσι. καὶ ὄχοντο ἀπιόντες
 ἐπὶ Πελοπόννησον. ταῦτα μὲν τοῦ χειμῶνος τούτου ἐς τὴν
 Πελοπόννησον ἐγένετο.

Comneni viri optimi, qui ibidem in Lemno arcem tenebat. venien-
 tes autem Lemni primores urbis collocuti sunt inter se, ut locum eum
 Venetis venderent. caeterum Veneti praevenierunt eos, occupantes
 arcem et virum hunc optimum miserunt in Isthmum; quo consulente
 navigarunt denuo in Lemnum. et cum ipse ab continente cum co-
 piis proficisceretur, singuli deserentes oppida, in quibus manserant,
 una inde solverunt navibus impositi. occuparunt et urbem Cercedam;
 et dimisso inde magistratu, quem Zamplacones nominabant, eam prae-
 sidio imposito munivere; convehentesque frumentum et necessaria
 tum sibi tum Peloponnesiacis oppidis, ibant pergentes in Peloponne-
 sum. haec quidem ea hieme in Peloponneso sunt gesta.

INDEX HISTORICUS.

- Abdulatuphes Temiris filius 165, 18. 166, 10.
Abrahamus i. q. Empreimes 437, 5.
Acarmania 27, 6. 209, 2. 16. 237, 4.
Achaia 477, 11. eius princeps 242, 1.
Achmates Turachanis f. 382, 2. Peloponnesi praefectus 457, 9. 469, 3.
Acriba urbs 445, 15.
Adornorum familia 262, 19.
Aedines dux Asianus a Paiazite imperio expulsus 65, 13. 66, 5. 168, 15. 244, 15.
Aegiades ex Asia oriundi pedites 344, 16.
Aeginae princeps 215, 20.
Aegyptus 142, 19. 144, 10.
Aenus urbs 12, 11. 520, 20.
aestus marini causa 94, 20.
Aetolia 27, 6. 29, 2. 209, 2. 211, 14. 236, 21.
Aetus regio Acheloi finitima 213, 3.
Agathes Brenezis f. 181, 20.
Aladines rex Syriae 13, 3. quo defuncto inter regni optimates discordia exorta est 14, 10. eius ministri 66, 5.
Aladines Amuratis II. f. v. Ottomanidae.
Alani 467, 20.
Albanis filii 527, 21. 545, 8.
Albarus Ioannis Iberorum regis dux 276, 8. Alphonsum Tarraconensium regem eiusque fratrem acie devicit et in fuga comprehendit 277, 8. contra Poenos profectus est 278, 13.
Albertus Germanorum imperator 426, 6. 428, 9. 13.
Albi Probatantes 462, 1.
Aleoti filius Aeginae princeps 215, 20.
Alexander Bulgarorum rex 36, 14.
Alexander Macedonum rex 149, 4. 153, 17.
Aliazes pocillator 234, 6.
Allophatzides mercenarii milites 230, 4. 441, 4.
Almenii familia de qua Iberorum rex ortus 275, 18.
Alphonsus Tarraconensium rex de familia Medinorum 270, 11. ante expeditionem in Italiam Iberorum regi bellum intulit 276, 6. una cum fratre Nabaris rege ab Albaro duce captus et ad Iberorum regem deductus est 277, 9. a quo impune remissus est ib. 14. Siciliam subegit 270, 13. in Italiam venit. cum Ianuensibus bellum gessit 265, 5. in proelio navali captus et ad Mediolani ducem abductus est ib. 21. a quo incolumis ad suos dimissus est 266, 8. Parthenopes arces expugnavit 270, 15. a Sphortia Marchiae principe repulsus est 271, 8. Calabriam sibi subiecit ib. 15. iterum Parthenopen accessit eamque expugnavit ib. 17. Gepanum in potestatem accepit ib. 22. Iapygiae principem aggressus est ib. 23. pace com-

- posita eius consobrinam filio suo notho Imphernando uxorem dedit 272, 3. cum Venetis et Tyrrhenis bella gessit ib. 11. Lignurum et Tarraconis regionem fratri Nabaris regi commisit ib. 17. contra Turcos profectus est 430, 17. 432, 13. 433, 5. eius naves describuntur 489, 14.
- Amaria urbs 143, 21.
- Amastrum urbs Iauensium 65, 7. 460, 9.
- Ambracia urbs 210, 11.
- Ampergum urbs 70, 20.
- Amurachorii ianuae milites 229, 14.
- Amurates I. v. Otomanidae.
- Amurates II. v. Otomanidae.
- Amures Torachanis f. 320, 3.
- Amythaon 244, 6.
- Andronicus II. v. Palaeologi.
- Andronicus III. v. Palaeologi.
- Andronicus excaecatus Ioannis V. f. v. Palaeologi.
- Andronicus Emanuelis f. v. Palaeologi.
- Anna Trapezuntii regis filia 527, 17.
- Antonius Rainerii f. 320, 14. 454, 6.
- Antonius Caroli de Tocorum familia filius nothus 213, 14. contra Venetos et Athenas bellum movit 214, 2.
- Anythines fl. 163, 14.
- Apicridium Byzantii quidam locus 43, 4.
- Arabaei viri Albani 319, 3.
- Arabia 119, 14.
- Araxes fl. 118, 21.
- Ardelium Pannodaciae regio 253, 11.
- Aretium urbs 292, 17.
- Argentina urbs 70, 4. 20.
- Argos urbs 97, 9. 15. 99, 1. 545, 7. 556, 17. 561, 6.
- Argyropolichna urbs 209, 18. 213, 4. 221, 22. 324, 5.
- Argyrus mons ex quo Nilus scaturit 141, 20.
- Arianites 249, 14. 357, 16. eius filia Scenderi nupta 350, 8.
- Ariminum 302, 2. eius dux 551, 19.
- Aristinum 557, 2.
- Armenii 64, 15. 142, 6. Armenia 168, 1. 8. 378, 23. 379, 11.
- Artabiles 464, 5. Ioannem Trapezuntii regem devicit 465, 6.
- Arte urbs quae olim Ambracia 210, 11. 237, 6.
- Artzinganis urbs 167, 23. 168, 8. v. Ertzica.
- Asanes Demetrii Emanuelis Graecorum regis filii gener 306, 19. 374, 21. 382, 3. 413, 18. 444, 5. 447, 14. 469, 1. 470, 13. 472, 11. 478, 21. 563, 6.
- Asia a Turcarum rege in semeas sive signa distributa 437, 21. eius duces 14, 20. qui contra Orchanem seditionem moverunt 24, 3. a Paiazite regno expulsi ad Temirem regem aufugerunt auxilium rogatum contra Amuratem I. 39, 5. 65, 17. 102, 3. 145, 6.
- Assyriorum imperium 5, 16. cum Armeniis bellum 64, 21.
- Athenae 213, 17. 320, 6. 452, 19. 454, 16. 483, 7.
- Attica 12, 14. eius principes 207, 4. 319, 3. 320, 5. 327, 9.
- Atzamii Persae 167, 13.
- Atziceris Scytharum rex 129, 17. 130, 10. 284, 11.
- Atziliae urbes 71, 3.
- Austriae urbes 71, 3.
- Axius fl. 28, 19. 38, 16.
- Azapides 422, 1.
- Azatines 18, 14. dux Scytharum 324, 8.
- Azeolorum s. Accioolorum familia de qua Rainerius 207, 21.
- Babylon Pagdatis nuncupata 113, 2. 168, 3.
- Bacchi 35, 6.
- Baimundus Venetus seditiosus 199, 14.
- Baptista Iauensis 520, 10.
- Paramus Brenezis f. 181, 20.
- Barancus Brenezis f. 218, 13.
- Barcenona 87, 3. 267, 1. 274, 3.
- Basarcides qui sunt Pisidae 243, 19.
- Basiliza regio 308, 6.
- Beizes Brenezis f. 181, 20.
- Belgradum urbs 246, 7. obsessa ab Amurate II. 247, 7. a Mechmete II. 416, 10. 417, 3. 555, 7.

- Bernardinus Canilius monachus 425, 6.
- Bernardorum familia 557, 2.
- Bessarion Trapezuntius Nicaeae episcopus 293, 13. 430, 3. 431, 15.
- Bidina urbs 501, 15.
- Bitaxides s. Bitezides milites 332, 11. 358, 15.
- Bithyniae praefecti 15, 5.
- Bixorides ianuarum iudices 229, 17.
- Blaci qui Pindum montem incolunt 19, 5.
- Bladus Draculis f. dux Dacorum 499, 1. 500, 1. a Mechemete II. debellatus 503, 1. et devictus 512, 7. 515, 17. ad Pannones se recepit 517, 14. a quibus in carcerem coniectus est 518, 6.
- Blena 71, 3.
- Bochales Leontares 408, 8. 475, 4.
- Boemi quos Cephios nuncupant 72, 11. confines Samogetis 133, 9. qui Tzechi dicuntur 258, 16. Pannonum contra Amuratem II. socii 325, 8. quos deos coluerint 425, 17. 428, 21.
- Boemia 428, 10.
- Boeotia 19, 10. 207, 5. 213, 15. 319, 1. 455, 6.
- Bogdania regio 77, 13. 78, 12.
- bombardae 72, 6. 231, 10. 346, 4. erectae quae mortaria vocantur a Mechemete inventae 385, 2. 414, 20. quae nominantur zarobotanae 356, 11.
- Bononia 291, 11. 293, 22. 305, 11.
- Borbotane regio 411, 13.
- Bosni 530, 14.
- Bossina regio 248, 10.
- βοστρυα* tributum 439, 11.
- Bracchius Nicolaus Carminiolae Venetorum ducis legatus Brixiam urbem oppugnat 295, 19. moritur 298, 20.
- Brenezes dux Turcicus 79, 20. 97, 5. 99, 8. 175, 9. 181, 2. 5. eius filii 217, 22. 218, 13. 247, 17. 308, 17. 432, 7.
- Brenta fl. 297, 4.
- Britanni 89, 7. Britannia 86, 6. 92, 8.
- Brixia urbs 296, 1.
- Brugensium urbs 86, 3.
- Buda Pannonum regia 73, 12. 76, 17.
- Bulcus Eleazarus Pranci f. 28, 23.
- Bulcus Branci qui fuit Pladicæ filius 53, 8.
- Bulgari qui sunt Mysii 29, 13. inferioris Mysiae incolae 36, 10. Trinabum urbem regni sedem decreverunt ib. 12.
- Burgundiae ducis frater cum Sigismundo imperatore contra Turcas profectus 75, 3. a Turcis captus est 76, 7.
- Burgundiae ducis imperium 86, 1.
- Bydena urbs 36, 11. 505, 17.
- Byzantium regnum 8, 21.
- Byzantium Thraciae metropolis 6, 8. ab Occidentalibus vi capta 7, 10. obsessa ab Andronico Ioannis V. filio 62, 18. a Paiazite 80, 7. a Paiazitis filio Mose 176, 2. ab Amurate II. 231, 5. ab Ianuensibus 284, 6. 285, 17. a Demetrio Ioannis VI. fratre 306, 19. a Mechemete II. 382, 8. expugnata 394, 14. urbis arx aurea vocata 62, 16. turris regia 286, 19. aurea porta 383, 7. lignea porta ibid. 9. porta Romani nuncupata 385, 4. catenae ferreae 384, 7. portus ib. 13. moenia ib. 15. ambitus 388, 16. S. Sophiae templum 397, 9. arx iuxta aureas portas a Mechemete II. exaedificata 529, 15.
- Cabazitani qui Mesochaldiis circa Trapezuntem imperant 494, 23. Cabaezitaei 496, 9.
- Cachetius 467, 13.
- Caddaei 129, 7.
- Caddusii 118, 2. 22. 119, 1. 166, 10.
- Cagrinum urbs 167, 15.
- Calabria antiquitus Graecia nuncupata 267, 15.
- Calabrites 452, 13.
- Calamata urbs 471, 14.
- Calames unus e Turcarum septem ducibus 15, 4. cuius nepos Mendesia 66, 2.
- Calaurita urbs 477, 3.
- Caleda urbs 89, 12.
- Calixtus III. v. pontifices Romani.

- Callona Lesbi urbs 519, 12.
 Calliopolis 18, 18. 121, 7. eius
 dux a Venetis devictus 202, 7.
 Candii 144, 23.
 Candylori dux Caramani in bello
 cum Amurate II. socius 282, 6.
 Candylorum urbs Cariae 244, 11.
 377, 10.
 Canninorum princeps 251, 16.
 Cantacuzenus 374, 1. 395, 12.
 Emanuel dux Albanorum 407, 8.
 446, 12.
 Cantacuzenus Ioannis Andronici
 filii tutor a Graecis ad regni
 curam allectus 24, 10. Orchani
 filiam dedit uxorem ib. 5. 25, 2.
 filium iuniorem Emanuele m
 sit in Peloponnesum, seniore
 Graecis regem destinavit 37, 11.
 21. ab Ioanne regno expulsus et
 in Nazaraeorum ordinem missus
 est ib. 20. 50, 1.
 Capanii fauces 464, 16.
 Capellarum familia 545, 15.
 Capha urbs a Scythia capta 284, 7.
 Capistranus Nazaraeus 418, 19.
 Cappadocia 9, 19. 22, 3. 66, 11.
 Caraisuphes 66, 11. eius uxor
 Tzokiis filia 167, 18. eius filius
 378, 14. 462, 2.
 Carailuces 65, 8. eius regia Sa-
 machia 167, 4. filii 168, 7.
 Caramanus unus e Turcarum sep-
 tem ducibus in Asia 14, 20.
 15, 1. cui cognomen Alosurius
 65, 19. Aluris 179, 8. 233, 18.
 Aliderius dux Cariae 242, 23.
 et Chliciae 252, 8. Halisurius
 376, 19. eius regio vastata ab
 Amurate II. 242, 23. 283, 11.
 318, 9. 326, 21. a Mechemete
 II. 377, 6. 499, 6.
 Carambes Priami f. Chalilis frater
 315, 3.
 Caraminiola Venetorum dux 193,
 3. 295, 12.
 Carases dux Turcici 15, 4.
 Caratzias s. Carazies Europaei ex-
 ercitus dux 236, 18. 332, 1. in
 proelio cum Pannonibus cecidit
 334, 11. 340, 4.
 Carazies Europaei exercitus dux
 358, 4. ante Belgradum bombar-
 dae globo ictus occubuit 419, 17.
 Cardicea urbs 474, 16. 476, 22.
 Cardinales pontificis Romani 293,
 7. 303, 19.
 Carea urbs 136, 2.
 Caria 10, 3. 243, 5.
 Caripides ianuuarum milites 230,
 1. 441, 4.
 Carnerius sinus 531, 8.
 Carolus magnus contra Saracenos
 87, 8. 280, 18.
 Carolus de familia Tocorum, Acar-
 naniae, Aetoliae et Epiri prin-
 ceptus 209, 11. Rainerii filiam
 uxorem duxit ib. filii nothis
 Memnoni, Turno et Herculo di-
 stribuit Acarnaniam 236, 23.
 Antonio Boetiam et Thebas
 urbem 213, 14. Carolo fratris
 filio Artae Ambraciae metropo-
 lim et Aetoliam concessit 237, 2.
 Carolus Leonardi de Tocorum fa-
 milia f. 237, 3.
 Carrarii 297, 1. Carrarius Patavii
 dux 190, 8. 191, 3.
 Cassandria antiquitus Pydna dicta
 19, 2.
 Castamona 488, 19. eius princeps
 485, 16.
 Castoria 27, 22. 29, 1. 53, 10. 209, 18.
 Castris urbs 473, 11.
 Castrimenum urbs 480, 7.
 Catabolinus Mechemetis II. ad Bla-
 dum Daciae praefectum legatus
 501, 12.
 Catanes Phociae administrator
 521, 5.
 Catelusii Lesbi principes 520, 7.
 Cazimirus Lituorum dux, sub
 quo Scytharum pars degit 77,
 16. 130, 4.
 Celium urbs 506, 22. 514, 16.
 Cenchreae 348, 1. Cenchreensis
 portus 444, 11.
 Centerio Achaiae princeps 242, 1.
 Centerio Zacharias Albanus contra
 Graecos adiuvat 407, 19.
 Cephallenia 209, 6.
 Ceramiorum regio 388, 10.
 Cerceda urbs 565, 11.
 Cermianus Conii Cariae urbis prin-
 ceptus 15, 7. regno suo detur-
 batus in Ioniam abiit ib. 244, 15.
 Cernaeci Thessaliae duces 67, 9.
 Chaidares Massageta Temiris so-

- cins 112, 8. 113, 13. 115, 1. 18. 139, 1.
- Chalcocondylas. eius familia Athenis urbe expulsa 321, 10. ipse defuncti Rainerii uxoris legatus ab Amurate II. in vincula coniectus est 320, 18. 321, 11. Constantini Dragasis legatus ab Amurate II. in carcere inclusus 343, 10.
- Chalepia urbs 142, 9. 144, 7. 12.
- Chaliles 18, 6. 25, 9. 242, 21. Priami filius 315, 3. 13. 330, 6. 340, 13. 352, 22. 375, 20. 377, 9. 403, 22.
- Chaltzichi 467, 12.
- Chamuza Hieracophorus 457, 8. Peloponnesi et Thessaliae praefectus 481, 3. 482, 6. a Blado Daciae principe interfectus 501, 13. 502, 12.
- Charatines, i. q. Chetires i. q. Georgius 437, 8. 14.
- Charatines 46, 8. 47, 20. optima Amurati I. suggessit consilia 48, 1. filium habuit Haliem 81, 2. 436, 14.
- Chasanes peregrinorum dux 175, 8. 181, 2. in proelio a Mose peremptus est 182, 17.
- Chasanes peregrinorum dux imperante Mechemete II. in proelio a Pannonibus trucidatus 423, 1.
- Chasanes Longus Scenderis qui Artzingam tenebat nepos et ex familia Carailucis 168, 6. Armeniam et Tzapnidis subegit ib. 9. 379, 10. 461, 6. 471, 21. 485, 17. 490, 8. eius uxor Davidis Trapezuntii regis consobrina 490, 13. 497, 19.
- Chasimes Mazaracis f. 369, 18.
- Chatagii 139, 3. Chatagia 163, 20. eius rex Temiris regionem vastat 144, 15.
- Chataia urbs Hyrcaniae 127, 10.
- Chataides qui antiquitus Massagetae fuisse creduntur 126, 20. 127, 4.
- Chazanes Zenembisa Machumetis ducis minister 473, 10.
- Chedrachabares Laurentius qui Ladislaum Posthumum veneno interfecisse fertur 427, 4.
- Cheria quae antiquitus Ninus urbs 128, 5. 14. Temiris regni sedes 17. 146, 3. 162, 5. 15. 165, 9.
- Chersonesus a Turcis vastata 25, 13. a Sulaimane colonos accepit 101, 6.
- Chiteres Triballus 346, 12.
- Chiteres, Chiterempes Amasiae praefectus 416, 16. 466, 19. 467, 4. 496, 8.
- Chius insula 519, 15. 521, 17.
- Chlumetia urbs 407, 21.
- Choaspes fl. 118, 21.
- Chorobii 131, 9.
- Chrales Stephani Triballorum regis frater 28, 21. 30, 2. contra Turcas progressus ib. 5. 16. in proelio occisus est 31, 16. 53, 12.
- Christiana Trapezuntii regis filia 527, 18.
- Chyprisa 163, 12.
- Cionenses 131, 10.
- Ciricus Iberorum regis Ioannis f. 280, 3.
- Cithaeron 561, 2.
- Clarentia Elidis metropolis 240, 5. 241, 6.
- Clina urbs 409, 9.
- Clitia urbs, Illyrici regni sedes 536, 15. 538, 17.
- Clizoe s. Clodia fossa 188, 22.
- Coelesyria 10, 15. 140, 4. 143, 3.
- Colchis a Trapnidis habitata 65, 7. 66, 16. eius rex 81, 17. a Mechemete II. vastata 416, 14. 490, 8. eius rex Trapezuntis praefectus 416, 14. reges e familia Comnenorum 461, 12.
- Colonia urbs 70, 4. 21.
- Coloniorum familia 302, 19.
- Colophon 66, 8.
- Comneni Trapezuntis reges 461, 13.
- Comnenus in Lemno arcis praefectus 565, 1.
- Conium Cariae urbs 15, 9.
- Constantinus Zarci f. 80, 13. 81, 7.
- Constantinus Emanuelis f. v. Palaologi.
- Corcyra 187, 12. 485, 6. 210, 15. 251, 19. 265, 3.
- Corduba urbs 275, 9.
- Corinthus 207, 4. 413, 18. 443, 18. 558, 11.
- Corona urbs 476, 23.

- Cosobus campus 53, 16.
 Craici regio 543, 20.
 Creta 187, 12.
 Croatia 34, 13.
 Crua urbs 351, 8. 354, 2.
 Cuduergi Sandalis regionis incolae 249, 4.
 Cudunidas Venetorum dux a Francisco Sphortia fugatus 300, 9. 20.
 Cumulies dux 307, 18.
 Cyprus Memphitico regi tributaria 143, 10. a Gallis capta 18.
 Cyrene urbs 187, 14.
 Cyriacus Lesbi princeps 520, 7.
 Cyrnus insula 267, 1. 274, 7.
 Cyrus Cambysis f. 164, 20.
 Dabia 238, 17.
 Dabriza 378, 20.
 Daci 69, 16. 72, 9. 73, 8. 77, 7. 21. eorum principes 259, 15. 319, 5. 325, 15. 366, 3. 367, 16. 515, 17.
 Dacia 77, 7. 86, 9. 183, 16. 217, 16.
 Dadianni metropolis 467, 17.
 Dalmatae 530, 18.
 Damascus 140, 2.
 Dania regio 70, 6. 12.
 Danus Dacorum dux 78, 18. ab Ioanne Hunyade in Draculis Daciae principatum substitutus 259, 16. 358, 17. Masarempis filius 338, 19.
 Darius Hystaspis 128, 1.
 Darius ab Alexandro devictus 153, 17.
 Dastia regio 70, 6. 12.
 David Ioannis Trapezuntii regis frater 461, 11. 467, 7. a Mehmete II. bello lacessitus 490, 9. 493, 20. Trapezunte urbe a Turcis capta in Mehmetis devenit potestatem 496, 1 sqq. eius cum tota familia interitus 498, 11.
 Delves Delphorum dux de genere Tarraconensium regum ortus 68, 18.
 Demetrius Ioannis V. f. v. Palaeol.
 Demetrius Emanuelis f. v. Palaeologi.
 Depan Albanorum dux 251, 18. 252, 18.
 Dibitina urbs 275, 9.
 Didimotychem 44, 22.
 Dobroditia Bulgarorum regio 326, 12.
 Domacia 67, 13.
 Dominicus quem Graeci Cyriacum vocant Lesbi princeps 520, 7.
 Doria gens 262, 11.
 Dorius Palamedis f. 469, 11.
 Dorobiza urbs 536, 9. 20.
 Dorobiza fl. qui Triballos et Illyrios dirimit 534, 14. 535, 14.
 δουροφόροι 149, 1. 500, 4.
 Doxies Phliuntis praefectus 444, 15. Doxas inter Albanos princeps 477, 4.
 Dracules Myrxis f. 325, 15. ab Ioanne Hunyade Daciae principatu expulsus 259, 18. ab Amurate II. auxilium nactus est 282, 2. cum Vladislao Pannorum rege contra Turcas profectus est 307, 20. Ioannem Hunyadem in carcerem coniecit 337, 17. postea una cum filio ab Hunyade trucidatus est 338, 15. eius filii 499, 1. 516, 10.
 Dracules Draculis f. in ianuis Mehmetis II. 499, 2. cum rege in Bladum fratrem profectus 516, 10. eius regionem in regis dicionem redegit 517, 11.
 Dragases Zarci f. Constantini frater 38, 15. 81, 8. rex Mysiorum in Amuratis I. potestatem devenit 49, 13.
 Duзалpes Oguziorum dux 11, 13.
 Echinades insulae 209, 7.
 Eiloces Ioannis Hunyadis patruelis 358, 14.
 Eleazarus Tribalorum dux 53, 1. 6. 246, 6. Pristinum et Nisteam subegit 53, 13. contra Amuratem I. arma arripuit ib. in pugna trucidatus est 59, 15. 357, 4. eius filius 80, 13.
 Eleazarus Georgii Bulci f. Tribalorum rex 415, 18. quo mortuo uxor una cum filia in principatu relicta est 459, 7.
 Elezes i. q. Demetrius 437, 8.
 Eliezes Barizae f. praefectus Asia-nus 359, 7.

- Emanuel rex Graec. v. Palaeologi.
 Empreimes i. q. Abrahamus.
 Emuralamii signiferi Turcici 289, 16.
 Epidamnus 26, 11. 60, 16. 80, 17.
 531, 8.
 Epidaurus 447, 5. 476, 8. 485, 5.
 556, 12
 Eridanus fl 189, 2.
 Ertzica Armeniorum regia sedes
 64, 16. 66, 14. 167, 23. 128, 8.
 Erzinga 378, 23.
 Estenses Ferrariae principes 288,
 4. 302, 1.
 Euboea 12, 14. 187, 12. 208, 1.
 Eugenius IV. v. pontifices Romani.
 Europae praefecti Turcici 437, 17.
 Felix V. v. pontifices Romani.
 Ferraria cui principes sunt Esten-
 ses 287, 23. 288, 4. 302, 1.
 Flandria 86, 11.
 Florentia Tyrrenorum metropolis
 267, 23. 291, 7, 14.
 Franciscus Sphortia 193, 7. 298, 2.
 cum Venetis et Mediolanis ges-
 sit inimicitias 299, 4. 300, 17.
 Mediolani dux electus est 298, 5.
 Francus Antonii f. Nerii Athenar-
 um principis patruelis 454, 5.
 defuncti Nerii uxorem interfecit
 10 Athenarum principatu egres-
 sus a Mechemete II. Boeotiam
 accepit 455, 12. 483, 10. a Za-
 gano interfectus est ib. 19.
 Gaete urbs 267, 13.
 Gaitia urbs 248, 14. Illyrici regni
 sedes 536, 14.
 Galatia Ianuensium urbs 61, 5. 205,
 17. 286, 5. 400, 15. 460, 11.
 Galiuzis filia Scantaris Alexii filii
 uxor 462, 17.
 Galli 69, 14. 72, 19. 73, 21. 75,
 19. 85, 8. 88, 21. cum Britannis
 bellum gerunt 89, 7. 91, 11. 93,
 11. 143, 18. 207, 6. eorum rex
 Ianuae imperat 262, 1. Gasco-
 niae regioni 274, 19. Neapolim
 nactus est 267, 5. Iberiae regi
 adiuncti cum Poenis bellarunt
 278, 9.
 Gallia 85, 12. Celtica 70, 12.
 Ganges fl. 163, 14.
 Gantyna urbs 86, 4.
 Gasconia 274, 19.
 Gebrenum urbs 477, 8. 479, 8.
 Gegeutia 94, 13.
 Georgius i. q. Chetires 437, 8.
 Georgius Bulcus Triballorum rex
 245, 20. 356, 20. Pannonibus ad
 bellum in Amuratem II. inci-
 citat 283, 14. 307, 13. Panno-
 nibus contra Amuratem auxi-
 lium recusat 325, 18. 356, 14.
 ei a Mechemete II. filia remissa
 est defuncti Amuratis uxor 376,
 7. a Mechemete pacem accepit
 415, 11. nec multo post ex-
 spiravit, regniq. cura ad Elea-
 zarum filium iuniorum devoluta
 est ib. 17.
 Georgius Triballorum principis af-
 finis 245, 22. Spenderovia urbe
 Amurati II. tradita in eius ian-
 uas profectus est 246, 20. nec
 multo post ab Amurate oculis
 orbatus est 247, 4.
 Georgius Comnenus Davidis Tra-
 pezuntii regis f. iunior ad Mech-
 metae religionem conversus est
 497, 15.
 Gepanum 267, 11. 271, 22.
 Germani 69, 14. 72, 20. eorum
 cum Eugenio pontifice contentio
 287, 8. 291, 4.
 Germania 70, 1. 86, 8.
 Getae 73, 5.
 Getia urbs 351, 6.
 Gibellini 296, 8.
 Gidius s. Guido Caroli de Toco-
 rum familia socius 209, 13.
 Gothi 130, 13.
 Graeci. eorum linguae celebritas
 4, 15. Romanis commixti 6, 12.
 propter religionis controversiam
 a Latinis deficiunt ib. 19. de-
 victi Nicaeam se conferunt ibi-
 que regni sedem constituunt 7,
 10. paucis annis post Byzan-
 tium recuperant ib. 14. eorum
 regnum 8, 16. Turcis militant
 38, 12. 49, 10. 64, 3. 11. 80,
 8 sqq.
 γουαρaris Turcarum regis scri-
 bae 438, 17.
 Granata urbs 88, 3. 275, 4. 16. 21.
 Gritza invenis Graecus qui Spar-
 tanos ad defectionem a Mech-
 metete II. sollicitavit 558, 21.
 Guelphi 296, 8.

- Gulii 467, 18.
 Hadrianopolis 32, 2. ab Amurate I. regni sedes declarata 33, 12. 171, 19. 224, 19.
 Hagiapases peregrinorum dux 377, 15.
 Halies i. q. Helias 437, 4.
 Halies Charatinis f. 81, 2. 82, 17. 121, 8. 124, 8. 150, 19. 436, 14.
 Halies Brenezis f. 218, 15. 247, 17. 250, 7. 257, 4.
 Halies Michaelis f. 416, 13. 512, 3. 516, 9.
 Halies Arabum rex 124, 8.
 Hellespontus a Temire devastatus 157, 8.
 Heraclia Ponti urbs 8, 22. 489, 2.
 Hercules Caroli de Tocorum familia f. 237, 2.
 Hieronimus de familia Bernardinorum Venetorum dux contra Mechmetem II. 557, 2.
 Homures dux Turcicus 20, 13. eius filii 66, 13. 171, 2.
 Homures Arabum rex 124, 22. 125, 5.
 Hunni 467, 20.
 Hydaspes fl. 163, 15.
 Hydraotes fl. 163, 15.
 Hyphasis fl. 163, 15.
 Hyrcanum s. Caspium mare 117, 20.
 Jacobitae 142, 2.
 Jacobus de familia Lauredanorum Venetorum dux contra Mechmetem II. 555, 21.
 S. Iacobi sepulcrum 275, 11.
 Iagupes i. q. Iosephus 437, 6.
 Iagupes Amuratis I. f. v. Otomanidae.
 Iagupes dux Europaeus imperante Palazite 97, 2. 5. 99, 7.
 Iagupes Chalilis minister 404, 16.
 Iaitia urbs v. Gaitia.
 Iangus Choniates v. Ioannes Hunnyades.
 Ianitza urbs 218, 15.
 Ianitzari 497, 8.
 Iannii Tuntorii filia 172, 6.
 iannuarum milites 16, 18. 33, 10. 228, 9. ordo 331, 20.
 Ianua 86, 19. 190, 14. urbis situs 261, 18. reipublicae forma 262, 3. principes ib. 11. intestinae discordiae 263, 12.
 Ianuenses 83, 19. 130, 13. 188, 15. 207, 13. 261, 7. 264, 21. 284, 1. 296, 15. 460, 10. 521, 4. 18.
 Iapygia 27, 9. eius princeps 270, 6. 271, 23.
 Ibanes Castriotes princeps 249, 7. 11.
 Ibanis filius Scenderes 350, 5.
 Iberia 74, 2. 86, 8. 87, 20. 88, 5. 274, 18. 275, 7. 278, 22. 489, 7.
 Iberia ad Caspios montes sita Colchidis regioni finitima 466, 14. 467, 10.
 Iesus i. q. Eses 437, 5.
 Iesu sepulcrum 143, 1. sub potestate Memphitici regis situm 142, 16.
 Iesus Albanis f. 545, 8. 561, 16.
 Iesus Brenezis f. 181, 20. 218, 13. 308, 17. 432, 7. 448, 6.
 Iesus Isaaci f. 476, 4. Scopiorum princeps 479, 8. 534, 9.
 Iesus Palazitis filius natu maior et minor v. Otomanidae.
 Illyrii 26, 14. 35, 8. 60, 12. 67, 1. 131, 1. 134, 22. 217, 21. 416, 11. 443, 10. qui vulgo nunc Bosni dicuntur 530, 14. 532, 12. 535, 14. 542, 6. Illyricum 248, 10.
 Illyrissus fl. 535, 16.
 Illoes 428, 3.
 Imbrus insula 9, 3. 431, 4. 469, 7.
 Impfernandus Alphonsi Tarracoenensis regis filius nothus 272, 4.
 India 163, 11.
 Indicum mare 163, 13.
 Indorum rex qui etiam Tzachatae rex appellatur 162, 5. 163, 6.
 Inflaste regio 131, 18.
 Ioachim abbas vir vaticinandi peritus, qui multa de pontificibus praedixit 304, 6.
 Ioanna Franca puella quae Gallis de Anglis reportavit victorias 91, 16.
 Ioannes Alexii Comneni f. Trapezuntius rex 462, 8. 490, 13.
 Ioannes excaecatus Andronici excaecati f. v. Palaeologi.
 Ioannes V. Andronici f. v. Palaeol.

- Ioannes VI. Emanuelis f. v. Palaeologi.
 Ioannes Hunyades. eius origo 256, 4. Ardelii regionis praefectus 255, 1. 257, 15. a Pannonibus dux creatus bellum suscepit contra Turcas et Germanos 258, 11. cum Pannonibus in Daciam profectus est 259, 15. a Triballorum rege Georgio ad bellum cum Amurate II. instigatus 283, 19. ipse Pannonum regem Vladislaum ad bellum incitavit 307, 15. post Varnense proelium ab hoste Dracule Dacorom principe captus est 337, 17. Draculem cum filio peremit et in eius principatum Danum restituit 338, 15. 358, 17. contra Boemos profectus est 339, 10. ab Amurate proelio devictus 368, 18. 370, 8. Belgradum profecturus in itinere a Triballis captus 372, 11. ab eorum rege dimissus est 373, 12. cum Capistrano monacho Belgradum contra Turcas defendit 417, 19. 418, 18. in proelio vulneratus haud multo post mortuus est 424, 6. eius res gestae, mores 424, 10. filii 427, 10.
 Ioannes Iberorum rex de familia Armenii 275, 18. ab Alphonso Tarraconensium rege debellatus 276, 3. quem Albarus dux devicit et captivum fecit 277, 8. cum Granatae rege bellum suscepit 278, 1.
 Ioannina s. Joannina olim Cassiope dicta 28, 16. 236, 20.
 Ionia 15, 2. 157, 8.
 Ionuzes 458, 11. 469, 14. ianuarum praefectus 519, 16.
 Iosèphus dux Turcicus 515, 4.
Ἐπιδόρομοι Turcici 99, 15. 101, 3.
 Isaacus Scopiorum princeps 308, 19. defuncti Amuratis II. uxorem Spenderae filiam in matrimonium duxit 376, 16. 511, 7. 533, 21. 535, 10. eius regio 534, 19. filius 476, 4. 534, 9.
 Isaacus Colchidis et Trapezuntis rex 461, 15.
 Isamus dux 248, 16.
 Iskra Boemorum dux 339, 12.
 Isidorus Sarmatiae princeps 293, 14. 394, 9. 399, 5.
 Ismael Scenderis f. 390, 18. princeps Sinopae 185, 2. 203, 2. et Castamonae 245, 9. 471, 20. 485, 16. 486, 20. 488, 3. eius regio 489, 1.
 Isocales Potrarum praefectus 479, 12.
 Isthmus 183, 23. 319, 2. 343, 19. 378, 9. Isthmii ludi 184, 4.
 Istria 28, 3. 78, 13. 532, 9. 535, 16.
 Itali. ab Andronico II. contra Turcas accersiti 18, 18. eorum lingua 78, 2. 89, 3. victus, armorum et suppellectilis ratione nihil differunt a Dacis 78, 2. 9. eorum gladii 334, 20.
 Italia in Guelphorum et Gibellinorum factiones divisa 296, 8. eius principatus 302, 1. republicae liberae 305, 10.
 Iteae vicus 13, 17.
 Ithome 242, 5. 381, 20. 412, 1.
 Iturea regio 142, 20.
 Iulianus pontificis Romani ad Pannonos legatus 324, 22. a Turcis interfectus 337, 14.
 Iustinianus Romanorum imperator Peloponnesum muro cinxit 184, 9.
 Iyon Albanis f. 528, 21.
 Izaulus Dromaenorum et Aetoliae rex 311, 13. 22.
 Laconia 35, 4. 556, 11.
 Ladislaus Posthumus Pannonum rex 426, 3. veneno sublatus 427, 3.
 Laimocopia urbs a Mechmete II. condita 380, 3.
 Lamacha urbs 64, 16.
 Lampsacus 202, 11.
 Lantislus Neapolis princeps 267, 19. veneno interfectus ab uxore 269, 14. quae Provinciae regi Rainerio nupsit eique regnum Neapolitanum tradidit 270, 3.
 Laranda Cariae urbs 243, 12.
 Larissa urbs 560, 1.
 Lauredanorum familia 555, 21.
 Laurentius Chedrachabares qui Ladislaum Pannonum regem e medio sustulisse dicitur 427, 4.
 Lebadia 145, 16. 213, 22. 560, 12.

- Lemnos insula 9, 3 431, 3. 469, 7. 565, 1.
 Leodoricium oppidulum 319, 10.
 Leonardus Caroli de Tocorum familia frater 237, 4. eius filia Constantino Graecorum regiconubio iuncta 240, 12.
 Leontares Ioannes 286, 18. 398, 3.
 Leontarium 457, 15. 474, 13. 475, 13.
 Leontia Megalopolis 556, 14.
 Lesbos insula Turcis tributaria 519, 17. eius princeps Dominicus s. Cyriacus 520, 7. princeps Catelusii ib. 14.
 Leucamna Samachiae dux 65, 8.
 Leucariae dux 167, 4
 Leucarnae Carailucis filii 244, 10.
 Leucopolichna Pogdaniae nigrae regia sedes 131, 8. 134, 6.
 Libyi cum Gallis bellum gesserunt 87, 6. 9. 18. eorum lingua, mores, religio et vestitus 88, 16. Granatam incolerunt 275, 4. eorum rex Iberorum regi tributum solvit ib. 21. cum Iberorum rege bellum 278, 1.
 Liguria princeps 74, 17. 84, 21. 191, 12. 272, 7.
 Ligures in expeditione contra Graecos 208, 1. cum Venet. bellum gesserunt 191, 10. 208, 4. 295, 10. Gibellinorum factionem sectatisunt 296, 15. Philippo principemortuo Franciscum Sphortiam ducem crearunt 299, 17.
 Limna Perraeorum 324, 10.
 Lituani 134, 4, 11.
 Locri Ozolae 334, 11.
 Lodia urbs 298, 7.
 Londrae Britannorum regni metropolis et sedes 92, 19.
 Longus Ianuensium dux 395, 12.
 Lopadius lacus 225, 3.
 Luca urbs, 291, 13.
 Lucanes Albanos in bello cum Graecis adiuvit 407, 20. 413, 14. praefectus Spartanus 444, 4. 451, 20. 556, 6.
 Lucius Aeni princeps 528, 13.
 Ludovicus patriarcha Aquileiensis 469, 18.
 Lutetia v. Parisii.
 Lydia 9, 19. 15, 4. 21, 10.
 Lypae campus ubi Galli cum Britannis commiserunt proelium 91, 4.
 Machumetes Michaelis f. regii palatii et Europae dux 404, 12. 443, 2. 457, 2. 472, 14. 484, 22. 486, 18. 494, 10. 503, 17. 511, 7. 515, 4. 524, 1. 536, 9. 537, 10. 542, 7. 559, 3.
 Macedonia 6, 1. 13. 14. 28, 17. 66, 20. 101, 1. 209. 18. eius duces 60. 9.
 Macedones quibus Albani adnumerantur 532, 3.
 Madia 66, 2.
 Maera Massagetarum regina 165, 5.
 Maiorica insula 274, 9.
 Malatestarum familia 206, 15. 241, 3. 302, 2. 9.
 Mamalucides Memphitici regis satellites 140, 22.
 Mamia urbs 467, 17.
 Mamonas Epidamni rex 80, 15.
 Manichaei 142, 6.
 Mantinea 381, 19. 447, 9. 471, 14.
 Mantua 302, 14. 429, 12.
 Marchia 296, 16. cui praesunt Malatestae 302, 3.
 Marcus Ephesi episcopus 295, 4.
 Marelia urbs 278, 3.
 Maria ex familia Ursinorum Lantilai Neapolis principis uxor 269, 22.
 Mariangeli 191, 12. 192, 1.
 Marsilius Patavinorum dux ex familia Carrariorum 297, 1.
 Martinus Chii insulae rector 521, 19.
 Masarmpes Dani Dacorum principis pater 338, 19.
 Massagetae 118, 3. 126, 21. 127, 14.
 Mathias Corvinus Choniatis f. rex Pannonum 427, 21. Albertum Romanorum imperatorem debellavit 428, 8. Boemiam subegit ib. 10. 518, 5. Venetorum socius in Mechmetem II. bellum suscepit 552, 2. 555, 4.
 Maurocastas Ioannis Trapezuntii regis equorum curator 465, 11.
 Mauroprobatantes 378, 19.
 Mazales 515, 21.
 Mecha 124, 16.
 Mechmetes legislator. eius origo

- 121, 4. leges ib. 11. per orbem terrarum auctoritas 124, 3, ad eius sepulcrum peregrinatio 125, 13.
- Mechmetes I. v. Otomanidae.
- Mechmetes II. v. Otomanidae.
- Mechmetes Mandromaei f. Ancyrae Pisidiaequae praefectus 437, 1.
- Mechmetes Chaliliminister 404, 16.
- Mechumetes Michaelis f. v. Machumetes.
- Medorum imperium 5, 18.
- Medinorum familia 270, 11.
- Mediolanum 191, 12. 299, 7.
- Megalopolis v. Leontarium.
- Megaluses Ioannis Hunyadis patruelis 358, 14.
- Meliare locus cuius fauces Capanii nominantur 464, 14.
- Melicamaridae 141, 7. a Memphitico rege insignioribus oppidis praefecti ib. 12.
- Melitine urbs 101, 18.
- Memnon Caroli de Tocorum familia f. 237, 2.
- Memphis 127, 13. 141, 14.
- Memphiticum regnum 140, 18.
- Mendesia 65, 13. Calamis nepos 66, 2. 168, 15. 244, 18.
- Mesembria urbs 9, 1.
- Mesochaldium 494, 4. 496, 9.
- Messene 242, 5. 381, 20.
- Methone 561, 22.
- Metines 65, 13. 66, 5.
- Mezetes Europae dux 253, 4.
- Michael dux Mysiorum 22, 14. 29, 12.
- Michael Andronici II. f. v. Palaeologi.
- Michael Machumetis frater Tribalorum dux 459, 12.
- Michalogle iudex et dux Europaes 228, 1.
- Miloen qui Amuratem I. interfecit 54, 6.
- Mingiae 343, 12.
- Mitylenae 521, 8. 526, 5.
- Molibum urbs 519, 17.
- monachi Nazaraei 37, 20. 97, 15. 132, 12. Turcici. 352, 2. 15.
- monasteria Nazaraeorum 132, 15. 304, 14. S. Phocae s. Cordyla monasterium 463, 7. 464, 10. 465, 16.
- Monothelitae 142, 2.
- Montferrariae principis filia Ioannis Graecor. regis uxor 205, 10. Montferrariae dux uxore cum filio notho stuprum faciente deprehensa et necata, Ligurum principis filiam matrimonio sibi iunxit 288, 9. 290, 16. 20.
- Morabas fl. 355, 21. 414, 14.
- Moreznia pirata 470, 22.
- Morsica urbs 275, 10.
- Moses Paiazitis f. v. Otomanidae.
- Muchla Tegeae urbs 447, 13.
- Mulgerius 348, 18.
- Murates v. Amurates.
- Muratis nominis significatio 437, 3.
- Murates genere Palaeologorum ortus 436, 22.
- Mustaphas i. q. Musplachasites 437, 14.
- Mustaphas Paiazitis f. v. Otomanidae.
- Mustaphas Mechmetis I. f. v. Otomanidae.
- Musulmanes Paiazitis f. v. Otomanidae.
- Musulmani 510, 14.
- Myleienses Caroli de Tocorum familia socius 209, 13.
- Myrdanus Daciae rector 174, 3.
- Myrxes Daciae princeps 77, 5. 78, 16. 79, 2. 171, 5. 251, 15. eius filius Dracules 339, 1. filii nothi 259, 22.
- Myrxies Massagetarum rex Temiris socius 112, 8. 17. 113, 13. 115, 5.
- Mysi 22, 1. 29, 12. 33, 19. 35, 8. 530, 18. 531, 14.
- Mysia superior et inferior 36, 4. 355, 19.
- Naupactus 545, 10.
- Nauplium 444, 10. 453, 14.
- Navarra 87, 20. 272, 17. 274, 3. 280, 15.
- Neapolis 209, 4. 267, 4. 270, 15.
- Neapolitani in expeditione contra Graecos 207, 6. contra Albanos 210, 14.
- Nebopridum urbs 436, 5.
- νεήλυδοι peregrini milites 33, 10. 169, 8. 377, 14. 441, 3.
- Neopolichne urbs 381, 22.
- Nerius Athenarum principatu a fratre Antonio deturbatus 322, 3. Antonio mortuo in eum resti-

- tutus ib. 6. cum Amurate II. pacem iniit ib. 9. quare a Graecis bello lacessitus est ib. Constantino Dragasi tributum solvit 319, 3. Amuratem II. contra Graecos instigavit 322, 11. 341, 18. eius uxor in principatum successit 453, 4.
- Nesium urbs 356, 2.
- Nicaea 7, 10. 22, 3. 23, 21. 234, 12.
- Nicia Provinciae metropolis 86, 22.
- Nicolaus V. v. pontifices.
- Nigetia 167, 15.
- Nilus fl. 141, 20. 142, 21.
- Nistea 53, 13.
- Noreberga urbs 70, 20
- Notaras 239, 15. 374, 2. 398, 3. 401, 18. 402, 5.
- Novopyrgum urbs 414, 13. 536, 3.
- Ochris Macedoniae regio 53, 10.
- Odieus rex Scytharum 140, 1.
- Odrysii s. Moldavi 53, 7.
- Oguzalpes Duzalpis f. rex Odrysiorum 12, 2.
- Oguzii Turcarum tribus ex qua orti reges Otomanidae 13, 13.
- οὐροχόοι* quos Saraptarios vocant in regis Turcici ianuis 229, 15.
- Oliberius qui Clarentiam diripuit 241, 16.
- Oliberius dux Palatinus 87, 12.
- Omares Turcarum legislator 10, 17.
- Omares Turachanis f. Thessaliae praefectus 452, 12. 19. 456, 16. 457, 10. 470, 17. 515, 8. 538, 8. 542, 10. 545, 10. 560, 2. 561, 19.
- Orbanus Dacus Mechmetis bombardarius ante Byzantium 385, 11.
- Orchanis nominis origo 437, 11.
- Orchanes Otomani f. v. Otomanidae.
- Orchanes Musulmanis f. v. Otomanidae.
- Orchanes Musulmanis nepos 398, 4.
- Orestias v. Hadrianopolis.
- Orestilia urbs 274, 14.
- Orlandus s. Rolandus dux Palatinus 87, 11. 88, 13.
- Orlichus regionis in Paunonia princeps 427, 10.
- Orthogulis nominis origo 437, 11.
- Orthogules Oguzalpis f. rex Oguziorum 12, 7. Oguziis maximarum opum auctor ib. 21. Aladinae amicus 13, 13. eius filius Otomanus ib. 9.
- Orthogules Paiazitis f. v. Otomanidae.
- Otomanidae orti ex familia Oguziorum 13, 12.
- Otomanus Orthogulis f. 13, 19. eriundus ex vico Sogutha 15, 19. adversus Graecos imperator declaratus 14, 4. Aladina rege mortuo brevi plurimas opes regnumque sibi paravit ib. 17. 15, 4. Prusam Mysiae urbem regni sedem constituit ib. 21. 17, 22. satellites sibi allegit quos regis ianuas sive portas nuncupavit 16, 18. subacta Graecorum in Asia regione paene universa in Nicaeam et Philadelphiam irruit 20, 10. Turcas quoque qui Homurem sequebantur bello petiit ib. 12. Prusae mortem obiit 16, 5. 20, 14. tres filios reliquit ib. 16. 21, 12.
- Orchanes Otomani f. natu minimus 20, 16. fratribus interfectis ad regiam dignitatem pervenit 21, 13. universam Lydiam et plurima Graecorum in Asia oppida redegit in dicionem ib. 20. Nicaeam expugnavit 22, 3. 23, 21. castra movit contra Philadelphiam 18, 16. 24, 1. satrapas Asianos invasit ib. 3. Cantacuzeni Graecorum regis filiam uxorem duxit et cum Graecis pacem iniit 24, 7. eius filii 25, 4.
- Sulaimanes Orchanis f. bellum intulit Graecis 25, 5. Chersonesum populatus est, Madytum domuit, in Thraciam irruit ib. 15. 29, 20. cum Graecorum rege coniunctus cum Triballis bellum gessit 26, 3. 29, 20. Chratem et Unglesem duces invasit 30, 2. Hadrianopoli exercitum admovit ib. 22. circumsegit Peridmetum ib. Philopolim 32, 14. in Asiam fe-

- stinavit ib. 20. Chersoneso colonos distribuit 101, 6. mortuus est 33, 1.
- Amurates I.** Orchanis f. 33, 8. Hadrianopolim regni sedem designavit ib. 12. Macedoniae regionem mediterraneam aggressus est ib. 14. contra Mysios et Triballos profectus est 34, 9. Pherras et loca ad Rhodopen spectantia subegit 36, 18. cum Susmano Mysiorum duce iniit affinitatem 37, 4. Ioannem V. Palaeologum eiusque filios vectigales et stipendiarios fecit 38, 7. 13. 41, 4. profectus est contra Dragasem Zarci filium et Pogdanum 38, 15. 19. contra praefectos Asianos relicto Sauze filio in Europa ib. 5. 40, 20. in Europam rediit et Sauzem filium oculis privavit 41, 1. 42, 20. 45, 8. contra Emanuele Ioannis V. filium Pherris urbi insidias struentem Charatinem ducem misit 46, 8. 52, 14. Emanueli veniam dedit 47, 17. Charatinis ope plurima commoda assecutus est 49, 6. Zarci filium Dragasem, Pogdanum, alios duces Europaeos sibi subiecit ib. 12. Triballorum duci Eleazaro bellum intulit 53, 1. iam parta victoria in Cosobo campo cecidit ibid. 20. Graeci quod ad eius mortem attinet a Turcis dissentiunt 54, 2. Prusae sepultus est ib. 20. eius mores 55, 7. Lesbium et Chium insulas tributarias tenuit 519, 15. eius filii 53, 19.
- Sauzes Amuratis I.** f. natu maximus 40, 20. cum Andronico Ioannis V. filio in patrem fecit coniurationem 41, 1. oculis privatus est 45, 15.
- Tautes Sauzis** f. Ungarorum castra secutus est 363, 8.
- Iagupes Amuratis I.** f. a fratre Paiazite trucidatus 59, 1.
- Paiazites Amuratis I.** f. Lailaps dictus 103, 5. 147, 21. 155, 10. patris imperium suscepit 57, 2. fratrem Iagupem necari iussit 59, 1. Triballos vicit ibid. 7. Graecos foedere sibi iunxit 60, 8. in Scopiorum urbem coloniam duxit ib. 9. in Illyriorum regionem incursionem fecit ib. 12. in Albanos ib. 15. Andronicum excaecatam Ioannis V. filium in Byzantii regnum restituit 62, 3. paulo post Emanueli Andronici fratri Byzantii regnum concessit 63, 19. contra Philadelphiam castra movit 64, 4. Scenderem regem Armeniorum invasit ib. 15. 66, 14. Ertzicam et Lamacham urbes aggressus est 64, 16. 66, 14. 101, 16. Tzapnidis subactis 65, 6. Carailucem et Leucannam adortus est ib. 8. reliquos in Asia duces imperio expulit ib. 13. in Europam transiit 66, 19. Albanorum et Illyriorum regionem populatus est ib. 21. 67, 1. profectus est in Peloponnesum ib. 3. in Thesaliam ib. 13. Delphorum regionem in dicionem redegit 68, 5. Sigismundum imperatorem Romanorum fugavit 76, 5. Gallorum et Pannonum regionem vastavit ib. 13. postea missis exercitibus Pannoniam et Pannodaciam populatus est 77, 3. Myrxam Daciae principatu expulit ib. 5. 79, 2. 251, 15. Byzantium obsedit 80, 7. 97, 1. Sylebriam in potestatem accepit eique Emanuelis Graecorum regis nepotem Ioannem praefecit 83, 14. in Peloponnesum exercitum misit 97, 2. Scytharum duces obruncavit 100, 20. Ertzicam et Melitinem urbes suae dicionis fecit 101, 18. in Lebadiam Boeotiae urbem, Peloponnesum et Thessaliam profectus est 145, 16. 213, 21. cum Temire bellum gessit 102, 1. 145, 5. 148, 15. a Sachrucho Temiris filio devictus et in fuga captus 155, 16. 158, 2. una cum uxore Eleazari filia et filiis in vincula coniectus est 159, 19. mortuus est 162, 18. eius filii 158, 10. 169, 5. 178, 15. 180, 5.

- Iesus minor Paiazitis** f. ad Graecos quum se recepisset christianam religionem confessus est 178, 12.
- Iesus maior Paiazitis** patris regnum occupavit 169, 1. 170, 1. Europae imperium accepit ib. 4. a fratre Musulmano debellatus et trucidatus est ib. 18.
- Musulmanes Paiazitis** f. Iesum fratrem vicit et interfecit 170, 18. Mose fratre devicto ib. 22. 171, 16. 173, 5. Hadrianopolim profectus est ibique res ordinavit ib. 20. ignaviae et ebriitati indulsit 174, 6. Graecis Thermam, Zetunim, universam Asiae maritimam regionem restituit ib. 10. a Mose fratre iterum debellatus Byzantium fugit 175, 5. in fuga a Turcis captus et a Mose necatus est ib. 11.
- Moses Paiazitis** f. Musulmani fratri bellum intulit 170, 22. rex declaratus est 171, 19. a Musulmano regno expulsus 173, 5. iterum in fratrem arma arripuit eumque necavit 175, 5. regnum recepit ib. 23. Asiae res ordinavit 176, 1. Byzantio obsidionem paravit ib. 2. Thermae exercitum admovit ib. Triballorum duci bellum intulit ib. Musulmani filium Orchanem trucidavit 178, 8. infestos sibi fecit Turcarum optimos, ita ut ad fratrem
- Mechmetem I.** deficerent ib. 21. qui Asiae imperio potitus est 179, 10. Graecorum regem sibi adiunxit ib. 12. Triballorum Thraciaeque principis imploravit auxilium ib. 13. a fratre pugna victus est 180, 3. altera in pugna fratrem deprehensum in fuga necavit 181, 7. 183, 9. Ismaelem Sinopae principem adortus est 185, 1. Venetis bellum indixit ib. 10. profectus est adversus fratrem
- Mustapham** qui a Graecis captus et in vincula coniectus est 204, 10. Mechmetes cum Graecis iniit amicitiam 183, 20. 204, 19. 217, 1. Amurati filio Europae, Mustaphae Asiae imperium concessit ib. 10. Daciam diripuit et exercitum misit contra Pannonos, Pannodaciam, Illyrios ib. mortuus est regni sui anno duodecimo 220, 1. aequitatis erat amantissimus moribusque tranquillus et placidus 203, 10.
- Mustaphas fratre Mechmete I.** mortuo a Graecis e Lemno accersitus et Europae dux impositus est 220, 5. Amurati II. bellum intulit 225, 4. in fugam compulsus et interfecit 227, 16.
- Mustaphas Mechmetis I.** f. ab Amurate II. fratre trucidatus est 233, 17. 235, 1.
- Amurates II. Mechmetis I.** f. a Paiazitis filio Mustapha ad bellum provocatus est 227, 4. Mustapham in fuga deprehensum necavit ib. 16. Asiae et Europae rex creatus est ib. 19. Byzantium obsedit ib. 21. 231, 5. 233, 3. Mustapham fratrem seditiosum necavit 233, 17. 235, 1. Thermam expugnavit ib. 10. contra Ioanninam urbem exercitum misit 236, 19. Aetoliam in dicionem redegit 238, 9. cum Graecis pacem iniit ibid. 11. 239, 13. Turachanem misit in Peloponnesum 238, 13. Triballic bellum indixit 242, 12. pace composita Triballorum principis filiam duxit uxorem ib. 19. Caramanum Aliderium Cariae ducem bello petiit ib. 23. cum eo foedus iunxit 245, 6. illinc iter intendit in Europam ib. 7. profectus est in Ismaelem Sinopes et Castamonae principem ib. 8. in Leucarnas ib. 19. in Triballorum principem et huius affinem Georgium ib. 20. Georgium eiusque fratrem Stephanum orbavit oculis 247, 4. contra Belgradum copias duxit ib. 7. Scopiorum et Illyriorum regioni praefectum imposuit 248, 4. Ibanem et Arianitem Conne-

- num in ianuas recepit 249, 12. 14. exercitum misit contra Arianitem qui ianuas fuga reliquerat 250, 6. contra Albanos 252, 20. in Pannodaciam 253, 4. 254, 15. triremes misit in Colchida imperiumque Trapezuntinum 260, 19. amicitiam iniiit cum Ianuensibus 261, 7. Turachanem in Peloponnesum misit 283, 2. cum Ioanne VI. Byzantii rege foedera iniiit 307, 10. a Pannonum rege Vladislao, Dacis, Triballicis armis lacessitus est ib. 12. cum Vladislao et Georgio Triballicorum rege foedus pepigit 317, 7. bellum omne in Caramanum vertit eiusque regionem iterum evastatam subegit 283, 1. 318, 7. 326, 20. Nerium Athenarum principem sibi fecit tributarium 320, 10. ad Hellespontum ab Italorum et Occidentalium navibus occupatum pergit 327, 6. in Europam traiecit 328, 3. contra Pannones aciem instruxit 330, 10. quibus proelio Varnensi devictis domum reversus est 337, 1. 339, 15. cum Graecorum rege in foedus rediit 340, 18. exercitum duxit in Peloponnesum eamque sibi reddidit tributariam 341, 15. 349, 16. Ibanis filium Scenderem adortus est 350, 5. Sphetiam urbem expugnavit 351, 1. 5. Getiam in dicionem redegit ib. 6. Cruam obsedit ib. 8. filium Mechmetem regno praefecit ib. 16. nec multo post voluntate mutata ad regni moderamen rediit 353, 9. iterum adortus est Scenderem et Albanos ib. 22. interea a Pannonibus armis tentatus est 355, 10. Ioannem Hunyadem in Cosobo campo devicit 368, 6. Byzantio bellum intulit 373, 16. mortem obiit 375, 3. regnavit annos triginta duos ib. 5. Spenderae filiam uxorem habuit ib. 7. eius filii 351, 16. 352, 7. 376, 10.
- Aladines Amuratis II. filius natus maximus mortem occubuit 352, 7.
- Mechmetes II. ab Amurata II. patre regno praefectus 351, 16. nec multo post patri regno cessit 352, 16. patre mortuo rex declaratus est 375, 15. peregrinorum coniuratio exorta est ib. 16. foedera pepigit cum Graecis et Triballicis 376, 5, 17. fratrem interemit ib. 10. Caramani regionem evastavit 377, 6. Demetrium Peloponnesi principem contra Thomam fratrem adiuvit 378, 6. urbem Laimocopiam condidit 380, 3. cum Byzantiis et Graecorum regis fratribus in Peloponneso bellum gessit 381, 10. 382, 8. Byzantium expugnavit 382, 8. 394, 14. Peram in dicionem redegit 400, 18. Notaram cum filiis neci dedit 402, 16. cum Peloponnesiacis foedera iniiit 406, 15. Peloponnesiacis contra Albanos auxilium misit 409, 13. secundam contra Triballos et Novopyrgum urbem fecit expeditionem 414, 12. bombardas erectas s. mortaria invenit ib. 20. Belgradum occupavit 416, 10. 417, 3. copiarum partem contra Illyrios misit 416, 11. contra Colchidem exercitum misit ib. 14. 466, 18. Trapezuntem tributariam accepit 467, 3. de Belgradi obsidione destitit 421, 13. 423, 13. contra Scenderem exercitum misit 432, 5. filiorum circumcisionem celebravit 434, 10. Peloponnesiacis interna discordia atritis tertium remisit tributum 442, 7. paulo post iis arma intulit 443, 1. 14. in Atticam et Athenas profectus est 452, 17. in Scopiorum urbem 456, 21. Thomam Peloponnesi principem debellavit 455, 21. 458, 14. Triballos adortus est 459, 5. Amastrum Ianuensium urbem suae dicionis fecit 461, 2. Ismael praefectus regius Imbrum et Lemnum recuperavit 469, 23. Zaganus Samothracen et Thasum in dicionem redegit

470, 7. Mechmetes Zaganum Thessaliae et Peloponnesum praefecit 471, 3. qui Achaiam hostiliter ingressus est ib. 4. M. ipse exercitum duxit contra Thomam in Peloponnesum 472, 5. Peloponnesi urbes in potestatem accepit 475, 17. 479, 13. 480, 3. 483, 6. cum Venetis foedera iniit 478, 9. Zaganum in Peloponneso reliquit 484, 11. Athenas petiit 483, 7. Demetrium Aeno praefecit ib. 17. Francum Boeotiae principem interfici iussit ib. 22. Hadriano-polim pervenit Demetrium principem una cum uxore secum ducens 484, 7. in regia sede versatus est 485, 4. Thomae legatum in vincula coniecit ib. 10. Ismaelem Scenderis filium adortus est ib. 16. Sinope accepta Ismaeli Philippopolim concessit 488, 13. navem fabricavit doliorum trium milium capacem 489, 21. in Chasanem Longum et Trapezuntis regem arma vertit 490, 8. cum Chasane pacem composuit 491, 19. Trapezuntem obsedit et in dicionem redegit 494, 7. Trapezuntis regem Davidem Hadriano-polim duci iussit 496, 14. Trapezuntem in partes distribuit 497, 3. Davide rege interempto eius filiam in cubiculum accersivit ib. 11. Blādo Daciae principi insidias struxit 501, 12. eum in fugam coniecit et persecutus est 512, 7. 513, 3. eius regionem subegit 517, 11. Lesbium subegit 519, 7. 523, 1. 524, 22. 526, 1. Mitylenarum cives in tres divisit partes ib. 5. Lesbium principem una cum consobrino Lucio in carcerem misit 528, 1. 13. Byzantii versatus ad urbis et Euxini maris defensionem multa opera magnifica confecit 529, 6. bellum contra Venetos paravit 530, 9. Illyrios bello lacesavit 530, 14. 532, 12. 535, 14. quorum regem una cum fratris filio fecit

captivum 539, 15. 542, 14. Sandalis regionem evastavit 543, 11. Stantis, Craici et Pauli regiones in dicionem redegit 543, 19. Illyricorum regem necari iussit 544, 14. praefecti regii in Peloponneso in Venetorum regionem fecerunt incursionem 445, 1. 10. cum Venetis eorumque sociis Pannonibus bellum ortum est 555, 2. 15.

Ὀλάκιδες regis Turcici praecones 504, 19.

Padus fl. 288, 16.

Pagdatia Babylonis urbs 379, 9.

Paiampures 166, 15. 168, 11.

Paiangures Temiris f. 165, 17. Sachrucho fratre mortuo regno potitus est 166, 7. eius filii ib. 10. 20.

Paiangures Paianguris f. Tzokiis frater 166, 20.

Paiazites v. Otomanidae.

Paiazites iudex et dux Europae 221, 19. 224, 18.

Paitogles Callipolis praefectus 519, 9.

Paiaeologi.

Andronicus II. cum nepote Andronico de Byzantii regno gerit inimicitias 17, 9. contra Turcas accersit Italos et Tarracones 18, 19. quos una cum Turcarum transfugis sibi facit inimicos 20, 1.

Michael Andronici II. f. 17. 14.

Andronicus III. cum avo Andronico II. de Byzantii regno gessit inimicitias 17, 9. 22, 13. filio Ioanni Cantacuzenum tutorem assignavit 24, 10.

Ioannes V. filios habuit Andronicum, Demetrium, Emanuelem, Theodorum 38, 12. Cantacuzenum tutorem regno expulit 24, 10. 25, 1. 5. 37, 8. 49, 21. cum Amurate I. societatem contraxit, filioque Andronico Mysiorum regis filiam dedit uxorem 38, 7. contra Turcas petiturum auxilium in Italiam navigavit, postquam Andronico filio regnum commisit 50, 2. Venetiis a creditoribus retentus est ib. 15. Byzan-

- tium reversus ad Amuratem I. legationem misit filiumque Theodorum in ianuis regis stipendia facere inssit ib. 19. 38, 12. Theodorum mortuis Cantacuzeni filii misit in Peloponnesum 52, 2. Andronicum eiusque filium Ioannem oculis privavit 41, 1. 46, 1. 60, 20. Amuratis iram metuens Emanuele non excepit 46, 18. ab Andronico eiusque filio Ioanne una cum Emanuele in vincula coniectus 60, 18. 62, 14, 20. e carcere ad Paiazitem aufugit 63, 8. nec multo post ad Emanuelem Byzantii regnum delatum est 19. cum Emanuele Turcas contra Philadelphiam comitatus est 64, 3. Emanueli Colchorum regis filiam sponsam eripuit 80, 19. psaltriis delectatus regni administrationem neglexit 92, 1.
- Andronicus** excaecatus Ioannis V. f. natu maximus. Mysiorum regis filiam in matrimonium ducit 38, 7. patri Venetiis a creditoribus retento recusat pecuniam 50, 15. cum Sauze Amuratis I. filio in patrem et Amuratem coniurationem facit 41, 1. a patre oculis privatus 46, 2. una cum excaecato filio a Paiazite adversus patrem petit auxilium 60, 20. Byzantium obsidet 62, 18. patrem et fratrem Emanuele in carcere includit ib. 20. filium Ioannem Graecis regem destinat 63, 1. de Byzantii regno cum Emanuele fratre contendit ib. 15.
- Ioannes** excaecatus Andronici excaecati f. 60, 20. 63, 1. ab Emanuele in Italiam missus ibi in carcerem coniectus est 83, 15. carcere liberatus ad Paiazitem fugit Sylebriaeque administrator factus est ib. 24. Byzantium se recepit et a patruo Emanuele regni curam accepit 84, 10.
- Theodorus** Ioannis V. filius in Amuratis I. ianuis militabat 38, 12. 51, 19. Cantacuzeni filii mortuis a patre in Peloponnesum missus 52, 2. a Paiazite belli dux electus 67, 12. Mamonae Epidamnum eripuit 80, 15. in Peloponnesum rediit 82, 11. nec multo post ab Halie Charatinis filio interemptus est 81, 1. ex Rainerii filia non habuit filios 206, 24. Peloponnesi principatum fratris Andronici filio reliquit 216, 8.
- Emanuel** Ioannis V. f. filios habuit Ioannem, Andronicum, Theodorum, Constantinum, Demetrium, Thomam 205, 4. patri Venetiis a creditoribus in carcerem coniecto obtulit pecunias 51, 5. Pherris urbi struxit insidias 46, 4. a Charatine Amuratis I. duce armis petitus ib. 8. 52, 14. ad patrem contendit et ad Lesbi principem, deinde ad Amuratem petiturus veniam ib. 17. 46, 17. ab Andronico fratre una cum patre in vincula coniectus 60, 18. 62, 14. 20. e carcere ad Paiazitem aufugit 63, 8. a quo Byzantii regnum accepit ib. 15. 19. Turcas contra Philadelphiam adiuvit 64, 3. sponsa Colchorum regis filia ei a patre erepta est 81, 16. cum Constantino Zarci filio Paiazitis ianuas fugit 82, 9. a Paiazite Byzantii oppugnatione vexatus 83, 10. Byzantium patrueli Ioanni excaecato commisit et in Italiam navigavit petiturus auxilium 84, 13. Germania et Pannonia permigrata sine auxilio domum reversus est 96, 23. a Paiazitis filio Musulmane Therman, Zetunim, universam Asiae maritimam regionem recepit 174, 10. Paiazitis filium Mosen proelio navali devicit 176, 17. cum Mechemete Paiazitis filio iniit societatem 179, 12. 183, 20. Mustapham Mechemetis I. fratrem una cum Smyrnae duce Zunnaite in vincula conici iussit 204, 8. unde Graecis cum Mechemete perpetua amicitia nata est ib. 19. Ioanni filio uxorem dedit Montferrariae principis fi-

liam 205, 8. Andronicum Thermae praefecit ib. 20. Peloponnesi Isthmum muro cinxit 183, 20. fratrem Peloponneso praefecit 184, 11. Peloponnesi duces captos secum Byzantium duxit ib. 22. in Peloponnesum quum venisset mortui Theodori fratris principatum Andronici filio Theodoro commisit 206, 9. 216, 14. Isthmum muro inclusit et Byzantium rediit cum vinctis ducibus Peloponnesi 216, 19. Amurate II. Turcarum rege declarato Mustapham qui Paiazitis ferebatur esse filius e Lemno accersivit et Europae regem imposuit 220, 5. Amuratis II. legationes respuit 225, 12. Mustapha interfecto 227, 17. Amurates II. Byzantium obsedit ib. 21. Emanuel legatis ad Amuratem II. frustra missis eius fratrem Mustapham adiit 233, 15.

Andronicus Emanuelis f. a patre Thermae praefectus 205, 20. Thermam Venetis vendidit 206, 1. 235, 10. ad fratrem in Peloponnesum profectus est 206, 5. Theodorus Andronici f. ab Emanuele in Peloponnesum missus Theodori Porphyrogeniti principatum suscepit 206, 8. 216, 8. 239, 6. 306, 10. 340, 21.

Ioannes VI. a patre Byzantii regnum et Montferrariae principis filiam uxorem accepit 205, 10. Sarmatiae principis filiam in matrimonium duxit ib. 18. ab Amurate II. pacem nactus 238, 10. 239, 13. cum fratre Constantino in Peloponnesum navigavit ad Theodorum ib. 16. Carolo Epiri principi bellum intulit et Clarentiam Elidis metropolim circumsevit 240, 4. Caroli consobrinam, Leonardi ducis filiam, Constantino fratri connubio iunxit ib. 6. Patras obsedit ib. 10. urbis oppugnatione Constantino mandata Byzantium rediit ib. 11. cum Ianuensibus bellum gessit 284, 1. quo finito ad Eugenium pontificem Rom.

legatos misit petituos de componenda religionis controversia 287, 1. ipse in Italiam navigavit et Ferrariae convenit Eugenium pontificem ib. 23. hinc Florentiam profectus est 291, 7. unione constituta Byzantium reversus Graecos a Latinorum sententiis offendit dissidentes 294, 19. legati ab Eugenio missi ad Graecos re infecta domum reversi sunt 295, 7. Graeci a pontifice nihil auxilii impetrarunt 301, 6. ad Amuratem legatos miserunt pacem rogatum 305, 18. Ioannes a Demetrio fratre Byzantii obsidione pressus 306, 19. Demetrium una cum eius genero Asane captum in carcerem dedit 307, 2. Demetrio pacem obtulit ib. 6. cum Eugenio pontifice consilia egit contra Turcas ib. 9. etiam ad Vladislaum Pannonum regem misit legatos ib. 11. iterum Pannones, pontificem Rom., Gallos, Burgundiae ducem contra Turcas instigavit 322, 19. cum Amurate II. in foedus rediit quod non amplius violatum est 340, 18. cum fratre Theodoro gessit inimicitias 340, 21. mortuus est 341, 18.

Constantinus Dragasis Emanuelis f. a fratre Ioanne rege Graecorum in Peloponnesum ductus ut Theodori principatum susciperet 239, 16. Caroli Epiri ducis consobrinam in matrimonium duxit 240, 6. Patras urbem obsedit ib. 11. et dominio suo iunxit 241, 4. in Peloponnesum profectus fratrem ad regni successionem hortatus est 305, 21. Lesbi ducis filiam uxorem duxit 306, 1. Gotzini, quae Lemni urbs est, a Mechmete obsidione vexatus est ib. 3. fratris Ioannis iussu in Peloponnesum rediit ib. 10. Theodori regione assumpta propemodum universam Peloponnesum praeter Thomaie fratris regionem obtinuit 318, 14. accersito fratre Isth-

- mum muro inclusit et Turcarum regionem extra Peloponnesum sitam ad defectionem sollicitavit *ibid.* 22. Boeotiam, Pindum, Locros Ozolas dicioni suae iunxit 319, 1. 5. 341, 11. Atticae tyrannum Nerium sibi tributarium fecit 319, 3. Isthmo munito cum Turcis ex aperto bellum gessit 320, 1. 341, 22. Chalcocondylem legatum misit ad Amuratem II. 343, 3. a Turcis superatus in fugam se convertit 347, 4. Peloponnesus quae antea libera erat Turcarum regi tributaria facta est 349, 18. Ioanne fratre mortuo C. Byzantii regnum accepit 373, 17. cum fratribus Thoma et Demetrio Peloponnesi divisionem instituit 374, 14. cum Mechemete II. foedera sancivit 376, 5. Mechemetis contra Byzantium expeditio 382, 11. Constantinus Byzantium defendens vulneratus et mortuus est 395, 16. 399, 10. regnavit annos tres et menses tres *ib.* 15. Byzantii regum catalogus a Leone conscriptus 405, 21.
- Demetrius Emanuelis f. cum Ioanne fratre rege Graecorum gessit inimicitias 306, 14. exercitu ab Amurate II. accepto Byzantium obsedit *ib.* 19. Asanis sororem sibi iunxit connubio *ib.* a rege Ioanne una cum Asane captus est 307, 2. e carcere Galatiam profugit *ib.* 5. pace composita ad Euxini maris principatum rediit *ib.* 6. Ioanne mortuo Byzantii regnum affectavit 373, 20. cum Thoma fratre propter Peloponnesi regionem bellum suscepit 374, 20. Thomam pacem pangere coegit 375, 1. 378, 6. a Mechemete II. bello lacessitus 381, 2. cum exercitu Turcico contra Albanos profectus est 411, 12. cum Mechemete H. bellum ortum est 442, 2. Demetrius in Mechemetis verba iuravit 455, 17. a Thoma fratre debellatus 456, 14. 459, 2. Spartae obsidione circumventus urbe excessit et in Mechemetis II. castra prodiiit 472, 22. in vincula coniectus 476, 2. a rege in Boeotiam missus 478, 18. Aeno urbi praefectus 483, 17. 494, 18. cum Mechemete venit Hadriano-polim 484, 7.
- Thomas Emanuelis f. Centerionis Achaiae principis filia in matrimonium ducta Messenae et Ithomae regionem praeter maritimam Arcadium dotem accepit 242, 2. cum fratre Constantino Isthmum munivit et defendit contra Turcas 319, 17. 342, 1. filiam Triballorum principis filio Eleazaro uxorem dedit *ib.* 2. Isthmo ab Amurate II. superato in fugam se convertit 347, 4. Demetrii fratris Peloponnesi regionem ad defectionem sollicitavit 374, 14. 16. cum fratre in gratiam rediit 375, 1. 378, 10. a Mechemete II. bello lacessitus 381, 12. Centerionem Achaiae principem et Lucanem in vincula duci iussit 408, 4. cum Turcis et Demetrio fratre contra Albanos profectus est 412, 2. cum Mechemete II. bellum ortum est 442, 1. Thomas in Mechemetis verba iuravit 455, 17. Albanos pariter ac Graecos contra Turcas instigavit *ib.* 21. 456, 12. etiam fratrem Demetrium debellavit *ib.* 14. a Mechemetis duce Chamuza devictus 457, 8. 458, 14. iterum regis peregrinos qui arces tuebantur obsidione circumvenit 459, 3. ab Asane in fugam compulsus 470, 14. ad Mechemetem II. misit legatum 471, 16. pacis condiciones oblatas accepit 472, 3. quum regi non posset pendere tributum, armis tentatus est *ib.* 5. in Italiam navigavit ad Romanum pontificem 485, 4.
- Palaeopolis 473, 7.
 Palaestina 142, 23.
 Palamedes 469, 9.
 Palapanus Orchanis Musulmanis filii educator et proditor 177, 16. 178, 1.

- Palatini duces 87, 13.
 Panium regio 180, 17.
 Pannodacia 77, 3
 Pannonia 72, 9.
 Pannonnes 53, 2. 69, 12 133, 11.
 217, 21. 253, 16. 254, 9. 257,
 19. 258, 19. 283, 15. 307, 12.
 322, 20. 324, 21. 334, 13. 337,
 12. 355, 11. 416, 10. 417, 1. 19.
 421, 5 426, 3. 427, 21. 428, 8.
 456, 22. 509, 1. 545, 1. 552, 2.
 559, 16.
 Pantogles Mechemetis II. ante By-
 zantium nauarchus 390. 4.
 Papia urbs 191, 21.
 Parisii Gallorum regni sedes 85,
 19. 89, 10 91, 9.
 Parthenope v. Neapolis.
 Parthi 9, 7. 10, 6.
 Patavium, Patavini 102, 1. 296, 24.
 Patrae 67, 16. 240, 10. 349, 3.
 457, 12.
 Paulus 535, 10. eius regio 534,
 19. 543, 20.
 Pazenica urbs 446, 12.
 Pellenenses 556, 13.
 Peloponnesus vastata 12, 14. 97,
 6. ab Italis ad Graecos imperi-
 um delatum est 242, 10. P. va-
 stata 283, 9. Turcis tributaria
 349, 18. Albanorum tumultu
 tentata 406, 20. 409, 13. eius
 principes mutuis discordiis at-
 triti 414, 5. cum Mechemete II.
 bellum ortum est 442, 1. 471, 3.
 Peloponnesi urbes in Mechemetis
 potestatem concesserunt 475,
 17. 479, 13. 480, 3. 483, 6.
 Pera v. Galatia.
 Peresbia 283, 7.
 Peridmetum 31, 22.
 Periponnesus 226, 16
 Pernii Sarmatis finitimi 132, 5.
 Persa Mechemetis II. praeceptor
 544, 15.
 Persae Atzamii vocati 167, 12.
 Persarum imperium 5, 20.
 Perusium 291, 10.
 Pescainorum regio 274, 20.
 Petrus ex familia Lauredanorum
 dux Venetorum 200, 4.
 Petrus Claudus 406, 23. 558, 1.
 Phaeaanum 482, 9.
 Phamagusta 144, 3.
 Phandrium 319, 11.
 Pharsallicorum urbs 67, 14.
 Phasis 6. 139, 15. 467, 12.
 Phatuma regiae domus iudex 340,
 10.
 Phaze. sic Bitaxides vocantur 332,
 11.
 Pherrae urbs 30, 15. 36, 18. 46,
 17. 47, 21.
 Philadelphia 18, 16. 64, 13.
 Philippopolis 32, 14. 101, 5. 438, 1.
 Philippus Mediolani dux 192, 22.
 Ianae dominus 261, 10. 265, 3.
 295, 18. 299, 6.
 Philocrina urbs 23, 14.
 Phlius 444, 15. 482, 19.
 Phocis 207, 22. 213, 21. eius
 episcopus 67, 5.
 Phoscarorum familia 200, 19.
 Phrantalorum regio 93, 18.
 Phregosiorum familia 262, 19.
 Phrygia 9, 19. 15, 1. 66, 13. 125,
 5. 244, 4
 Pindus mons 319, 5.
 Pisidae qui etiam Basarcides vo-
 cantur 243, 19
 Pius II. v. pontifices.
 Placentia urbs 191, 22.
 Pladicae viro Stephanus Triballo-
 rum rex Ochridem dedit et Prial-
 lupaeam 29, 3.
 Plataearum regio 561, 2.
 Poeni v. Libyi.
 Pogdania nigra 134, 5. eius prin-
 ceptus 506, 13.
 Pogdanus rex 28, 18. 38, 19. 49,
 13.
 Poloni 35, 8. 72, 17. 77, 20. 258,
 18.
 Pontifices romani 6, 7. 70, 17. 21.
 188, 11. 207, 7. 240, 20. 241, 7.
 551, 13. pontificis electio 302,
 16.
 Eugenius IV. 73, 19. 287, 3.
 291, 1. 293, 3. 294, 23. 295, 9.
 301, 5. Venetus ortus ex fa-
 milia Condemariorum ib. 18.
 Felix V. 287, 10. 324, 21.
 Nicolaus V. 293, 21. 426, 10.
 430, 14.
 Calixti III. legatus Capistranus
 418, 19.
 Pius II. 429, 8. 430, 8. 431,
 12.

- Pordapas 486, 12
 Portugalia 87, 21. 275, 2. 13. eius
 rex ortus ex familia Galliae re-
 gum 280, 10.
 Praga urbs 70, 9. 428, 10.
 Prailabum 505, 18.
 Praimes Ilaliis f. 151, 13.
 Prasobus mons qui olim Haemus
 77, 15. 506, 1.
 Prialupes Aetoliae praefectus 29, 2.
 211, 6. occisus est 212, 8.
 Priamus cui a Venetis Nauplium
 urbs commissa est. eius filius
 453, 14.
 Priliapaëa regio 29, 3.
 Pristinum regio 53, 13. 17. 414,
 16.
 Propontidis turris sacra 327, 17.
 Prothimus cuius filiam Rainerius
 duxit uxorem 207, 13.
 Protobestiarius 462, 9.
 Provincia 86, 20. cuius metropo-
 lis Nicia ib. 22.
 Prusa Mysiae urbs Turcarum re-
 gia aedes 15, 21. 17, 22. 54, 20.
 150, 4. 154, 20.
 Prusii 34, 14.
 Prussia 132, 11.
 Raches 558, 18.
 Rainerius Atticae, Boeotiae, Pho-
 cidis princeps 206, 14. 207, 21.
 in expeditione contra Graecos
 207, 6. Prothimi filiam habuit
 uxorem 208, 13. eius filii Nerius et
 Antonius 320, 6. 14. 322, 3. 14.
 filiae 206, 25. 209, 11.
 Rainerius Provinciae et Neapolis
 rex 270, 3.
 Raules 408, 10.
 Ravenna 187, 20.
 Rhagusium 539, 17.
 Rhodope 49, 13.
 Rhodus 38, 1. ubi Nazaraeorum mo-
 nasterium 132, 16. 133, 1.
 Rinaldus dux Palatinus 87, 12.
 88, 15.
 Rogerius Provinciae rex 86, 22.
 Rolandus dux Palatinus 87, 11.
 88, 13.
 Romanorum res 6, 6.
 Rosus Caroli de Tocorum familia
 socius 209, 13.
 Rupela urbs 445, 18.
 Sabatines eunuchus 254, 15. 555, 7.
 Sabaudia 86, 17.
 Saccae 118, 2. 129, 7.
 Sachataei 129, 6.
 Sachruchus Temiris f. 139, 2.
 155, 16.
 Sagera urbs 274, 14.
 Saiu ab Amurate I. Pherraz urbem
 accepit 36, 21.
 Salamanca 275, 10.
 Salmenica 480, 12. 484, 18.
 Salvarium Arcadiae 475, 19.
 Samachia 65, 8. Carailucis regia
 167, 4. 9. 17.
 Samautanla 467, 18.
 Samatia 378, 21.
 Samogetae 132, 20. 133, 4.
 Samothrace 469, 7.
 Samus 143, 9.
 Samblatis ianuarum iudicis filius
 526, 16.
 Sandales 535, 4. eius uxor cum
 filio Rhagusium profugit 541, 10.
 indeque in Italiam 543, 6. eius
 regio 531, 12. 533, 16. 534, 14.
 540, 7. 548, 11.
 Sangales Temiris pater 111, 4.
 Santamaria 480, 12. 484, 18.
 Saraceni 83, 3.
 Sarachorides 344, 12.
 Saraptarii pocillatores 229, 15.
 Saratzias Europae dux 382, 16.
 Saraxies, Sarazies ianuarum impe-
 rator 242, 20. 377, 4. regiae
 domus index 340, 12.
 Sarchanes unus e Turcarum se-
 ptem ducibus 15, 2. 65, 13. 66,
 1. 168, 16. 244, 15.
 Sardinia 266, 22. 274, 11.
 Sarmatia 34, 14. 130, 21. Scythis
 tributaria 130, 14. nigra et alba
 131, 11.
 Sarmatae 77, 20. 134, 22. eorum
 lingua 35, 8. 131, 1. 134, 2.
 530, 18.
 Sasi 468, 20.
 satrapae 58, 2,
 Sauzes Amuratis I. f. v. Otoma-
 nidae.
 Savus fl. 28, 2. 53, 14.
 Sbetzanium urbs 370, 9.
 Scalarii Veronae principes 191, 7.
 Scantaris Alexii Comneni f. 462,
 16.
 Scenderes i. q. Alexander 437, 6.

- Scenderes rex Armeniae 64, 15.
 66, 15. interfectus ab uxore,
 quae ipsa ad regni gubernacula
 evasit 65, 2. eius nepos Cha-
 sanes 168, 6.
- Scēderes Ibanis f. Arianetis filiam
 uxorem duxit. bellum gessit cum
 Amurate II. 305, 5. 353, 22. cum
 Mechemete II. 432, 5.
- Scholarium unis e Graecorum do-
 ctissimis 295, 4.
- Scopiorum urbs a Stephano Tri-
 ballorum rege regni sedes de-
 clarata 26, 12. 60, 9. regio 101,
 8. 438, 1.
- Scortorum regio 378, 12.
- Scuras Asiani exercitus dux 340,
 6. 358, 3.
- Scylolimne locus 494, 11.
- Scythia 10, 16.
- Scythae 9, 11. 15, 22. 17, 1. 30,
 23. 73, 6. 77, 16. 100, 10. 20.
 101, 1. 126, 18. 127, 17. 129,
 1. 130, 2. 12. 135, 9. 138, 10.
 140, 1. 154, 2. 173, 13. 284, 7.
 468, 12. 531, 2.
- Sebastia urbs 107, 9. 145, 10. 146,
 3. 491, 10.
- Sebastopolis Minceliorum urbs 467,
 17.
- Secules Ioannis Hunyadis patruelis
 358, 14.
- Seitidi docti Turcici 352, 15.
- σπαριογόγοι*. sic nuncupati sunt
 Turcarum regis duces et urbium
 praesides 230, 16. dux Florentiae
 292, 5.
- Semarchanda Temiris regia 65, 22,
 113, 8. 128, 5. 167, 7. 379, 8.
- Semiramis 164, 21.
- Senae urbs 292, 17.
- Servii s. Sorabri 29, 14.
- Sibyllina oracula quae spectant ad
 reges Byzantii 405, 21.
- Sicilia 270, 13.
- Sicyon 348, 10.
- Sideropolichne urbs 381, 22.
- Sigismundus Germanorum imp.
 69, 19. copias adversus Paiazitem
 ductavit ib. a Pannonibus rex
 declaratus 73, 14. 246, 7. Ro-
 mam ad pontificem profisciscens a
 transitu per Venetorum regio-
 nem prohibitus 74, 9. cum Ve-
 netis proelium commisit, ipse in
 fugam compulsus est ibid. 12,
 15. Romae a pontifice corona-
 tus est ib. 19. et auxilium ac-
 cepit contra Paiazitem 75, 2. 12.
 a Paiazite fugatus 76, 5. By-
 zantium ad Graecorum regem
 aufugit ib. 11. deinde domum
 reversus est ib. 13. fratrem ha-
 buit Albertum 426, 6.
- Silictarides ianuarum equites 229,
 20. 441, 4. 497, 5.
- Sinope 185, 5. 486, 5.
- Sinopium dux 185, 2. 203, 2. 485,
 16.
- Smyrna 161, 7. eius dux Zunai-
 tes 204, 14.
- Soguta vicus 13, 14.
- Soldanus rex Coelesyriae 140, 12.
- Sophia vicus 101, 9.
- Spachides ianuarum milites 230,
 6. 441, 5.
- Sparta 37, 12. 97, 15. 283, 10.
 472, 16. 558, 20. 563, 11.
- Spatas dux Albanorum 210, 6.
- Spathoglani Trapezuntii in Mech-
 metis II. ianuis 497, 5.
- Spenderae filia nupta Amurati 375,
 7. Isaaco 376, 16.
- Spenderobe 167, 5. 246, 21. 459,
 5. 22.
- Sphetia urbs 351, 1.
- Sphetia urbs 432, 20.
- Sphortia Marchiae princeps 271,
 6. Franciscus Venetorum prin-
 ceps 193, 7. 298, 2. 299, 2.
- Spinula gens 261, 11.
- Stantis regio 543, 20.
- Stephanus Triballorum dux Epi-
 damnum subegit 26, 11. Sco-
 piorum urbem regni sedem de-
 claravit ib. 12. dicionem omnem
 in ducatus distribuit 28, 16.
- Stephanus Eleazari filius in Tur-
 carum regis ianuis versatus est,
 a Turcarum rege Mose ad Mu-
 sulmanem defecit et Byzantium
 transfugit 172, 17.
- Stephanus Eleazari Pladicis uxori
 frater cui nomen erat Bulco
 176, 6.
- Stephanus ab Amurate II. orbatus
 oculis 247, 4.
- Stephanus Sandalis f. 248, 21.

- Stephanus Bosniae rex 459, 10.
 Strates sacerdos 68, 6.
 Sulaimanes i. q. Solomon 437, 6.
 Sulaimanes Orchanis f. v. Otomanidae.
 Susa 65, 17.
 Susmanus rex Mysiae Alexandri
 Bulgarorum regis f. ab Amur-
 ate I. devictus 36, 22. cum Amu-
 rate amicitiam iniit eique filiam
 dedit uxorem, alteram filiam An-
 dronico Ioannis V. filio iunxit
 connubio 37, 5.
 Susmanus Odrysiorum s. Moldavo-
 rum rex 53, 7.
 Syena 163, 11.
 Sylebria 83, 14.
 synodus Basileensis 287, 8. Flo-
 rentina 292, 18. Mantuana 429,
 12. 431, 13.
 Syri 121, 7. Syria 125, 2.
 syssitia quae Temires instituit 113,
 17.
 Tabinii 87, 1.
 Tabreze 167, 2.
 Taenarus fl. 12, 10. 25, 16. 31, 7.
 Tainus Dacorum dux 171, 18.
 Tampezim funambuli Turcici 435,
 13.
 Tapobrace insula 163, 12.
 Tarraconis regio 273, 22.
 Tarraconenses 264, 10. reges 68,
 18. piratae 519, 20.
 Tarsus urbs 444, 14.
 Tartesus fl. 70, 2. 8.
 Taurica insula 130, 9.
 Tantes Sauzis f. v. Otomanidae.
 Tecies dux Turcicus 15, 5.
 Tecos Madae princeps 65, 13.
 66, 2.
 Tegeatarum regio 447, 4.
 Temires 56, 16. 65, 17. 84, 3.
 Sangalis f. 111, 4. eius origo
 ib. 129, 7. a Massagetarum
 rege imperator declaratus 112,
 19. Pogdatim et Semarchandam
 occupavit 113, 12. syssitia in-
 stituit ib. 16. Hyrcanos et Hyr-
 cani maris accolas aggressus est
 117, 19. Caddusiorum urbem
 cepit 119, 1. Arabiam ingres-
 sus est ib. 14. Chataidas vicit
 127, 4. Scythas adortus est ib.
 14. 18. 137, 5. in Cheriam ur-
 bem coloniam duxit 128, 7. a
 Scythis devictus est 137, 13.
 altera in expeditione Scythas
 fudit 138, 6. 139, 5. pacem
 cum iis iniit 140, 1. Coelesyriam
 armis tentavit ib. 4. Damascus
 diripuit ib. 2. Chalepium cepit
 144, 12. cum Chatagiae rege
 pacem fecit 145, 1. ab Asianis
 ducibus ad bellum in Paiazitem
 iucitatus 102, 3. ad Paiazitem
 legatos misit 103, 7. bellum
 ei indixit 107, 6. Sebastiam ce-
 pit ib. 9. 110, 1. 145, 9. 146,
 3. Paiazitis filium Orthogulem
 interfecit 147, 6. Paiaziti se-
 ptem obtulit petitiones 107, 12.
 147, 20. cum exercitu contra
 eum profectus est 148, 15. in
 Mysiam Paiazitis regiam peti-
 turus bellum movit 154, 19.
 Sachruchum filium adversus Paia-
 zitem misit 155, 16. Paiazitem
 devictum et cum uxore filiisque
 captum in vincula coniecit 158,
 10. 159, 19. Ioniam et Helle-
 spontum devastavit 157, 8. in
 Europam et Libyam expeditio-
 nem paravit 159, 23. Smyrnam
 cepit 161, 7. Cheriam prope-
 ravit ab Indorum rege vastatam
 162, 5. 15. cum ludorum rege
 pacem composuit 165, 16. mor-
 tem obiit ib. 19. eius libido
 ib. 21, filii Sachruchus, Paian-
 gures, Abdulatuphes, Ulies ib.
 17. 166, 10. nepotes 462, 2. in
 regnum successerunt filius Sa-
 chruchus 166, 5. Paiangures ib.
 8. Tzokies Paianguris f. ib. 14.
 templum in Propontide situm 180,
 13. S. Sophiae Byzantii 397, 9.
 S. Phocae 463, 7.
 Tervisium urbs 190, 22.
 Thasus insula 469, 7.
 Thebae 19, 12. ab Euboea sta-
 dia centum quinquaginta abest
 214, 13.
 Themesis fl. 94, 6.
 Theodorus Ioannis V. f. v. Pala-
 eologi.
 Theodorus Andronici f. v. Palaeo-
 logi
 Theodorus Emanuelis f. v. Palaeol.

- Theophilus Palaeologorum genere** ortus 397, 18.
- Therizes Berrohoeae princeps** 324, 7. Vladislaum Paunonum regem in proelio interfecit 336, 15. 416, 12.
- Therma** quam Thessalonicam nominant 46, 5, 174, 10. 205, 22. 235, 10. 438, 1.
- Thessalia** 27, 6. 101, 7. 209, 17. eius duces Cernaei 67, 8.
- Thessalonice** v. **Therma**.
- Thomas Emanuelis f. v. Palaeologi**.
- Thomas Prialupae Triballi f.** 211, 16.
- Thracia** 16, 21. 18, 4. 25, 16. 129, 21. 530, 23.
- Ticinus fl.** 191, 21.
- Timarati** 441, 8.
- Toconeium urbs** 243, 6.
- Tocorum familia** 209, 11.
- Tofarienses** 131, 9.
- Tosibinium Ardelii metropolis** 253, 14.
- Trapezus** 260, 19. 416, 14. 464, 5. 466, 19. in partes distributa 497, 3. obsessa et expugnata a Mechemete II. 494, 7. Trapezuntinum regnum 461, 20.
- Triballi** 17, 1. 21, 23. 26, 8. 28, 5. 30, 5. 31, 10. gens totius orbis antiquissima et maxima 34, 10. eorum origo et situs ib. eorum lingua 53, 1. 530, 18. Pannonibus confines 72, 9. 81, 10. 149, 1. 176, 3. 242, 13. 245, 21. 283, 14. 414, 13. 459, 6. 530, 18. 531, 13. eadem utuntur lingua cum Mysiis, Illyriis, Polonis, Sarmatis 35, 8. quos omnes unum esse genus hominum existimant ib. 11. ultra citraque Istrum colunt ib. 16.
- Trica** 29, 1.
- Trinabum urbs** 29, 12. 35, 11.
- Troia urbs** 52, 21.
- Trudeluda Delvis Delphorum ducis uxor** 67, 10. 20.
- Turachanes dux Turcicus** 218, 20. 238, 13. 239, 2. 252, 9. 283, 2. 308, 17. 315. 18. 341, 19. 348, 6. 365, 13. 378, 8. 381, 12. 409, 16. 412, 10. eius filius Achmates 382, 2.
- Turca Persarum urbs** 10, 11.
- Turcae.** nominis significatio 11, 18, eorum duces septem 14, 20. regum in trucidandis fratribus mos 59, 2.
- Turcarum mores, religio, leges** 121, 11. divortii ac repudii mos 105, 9. 122, 13. ianuae milites 228, 9. 438, 12. 439, 13. 440, 8. 441, 3. peregrini milites ib. regis tentorium 229, 10. imperatores 230, 12. gladii Turcici 334, 17. pugnam ineundi mos 344, 4. castrorum instructio ib. 19. 358, 6. in movendis castris consuetudo 510, 4. annonae ratio 383, 20. monachi 452, 2. 15. circumcisionis ritus 434, 10. ludicra, gymnica certamina 435, 3. nomina Turcica graece conversa 437, 3. praefecti et principes in Europa ib. 17. in Asia ib. 20. regis assessores, consiliarii, scribae 438, 13. 17. 441, 11. praecones 504, 6. 7. tributa, reditus, vectigalia 438, 22. 439, 16.
- Turgetes s. Turgutes Phrygiae dux** 65, 20. 243, 18. 244, 4. 491, 4.
- Turnus Caroli de Tocorum familia f.** 237, 2.
- Turtuganna regio** 275, 2.
- Tyrrhenia** 291, 10. Tyrrheni 267, 21. 272, 11. 296, 17. 301, 11. 302, 14. principes in expeditione contra Graecos 207, 9.
- Tzachaidae s. Tzachataei** 148, 18. 154, 2.
- Tzachataae rex** 163, 7.
- TzAMPLACONES Ceredae urbis magistratus** 563, 11.
- Tzanises Caraisuphis f.** 167, 19. 378, 14. Pagdatim administravit ib. 20. Tabrezen subegit ib. 22. Paiampuris filio arma intulit ib. Artzinganim urbem cepit ib. 23. et Armeniam infra Euphratem 168, 1. Samachiam obsedit ib. 10. in Paiampurem castra movit ib. 13.
- Tzapnidae** 65, 6. eorum regio 496, 12.
- Tzarcasi** 135, 22.
- Tzechi qui Boemi dicuntur** 258, 16.

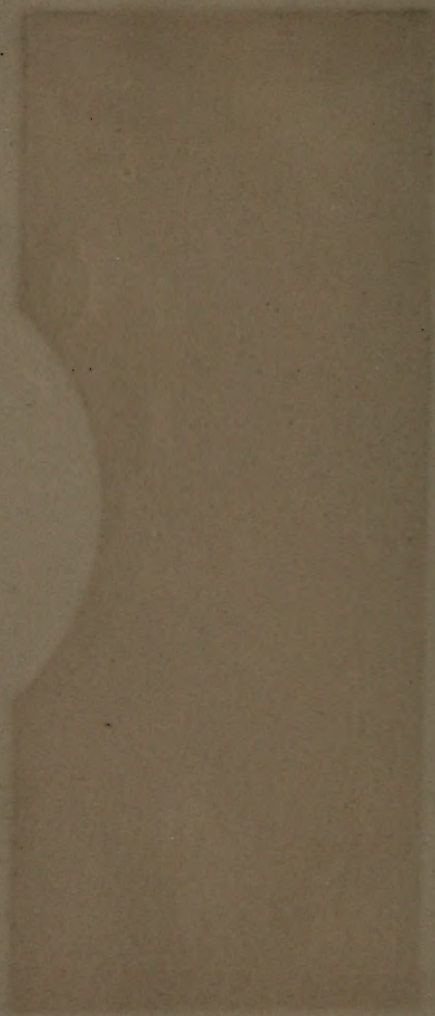
- Tzokies Palanguris f. 166, 14. 167, 1. unus de numero Temiris nepotum 397, 7. 462, 2.
- Tzymissis nominis origo 437, 11.
- Ucratis urbs 131, 14.
- Ulacides nuntii Turcici 504, 6.
- Ulies Temiris f. 166, 10.
- Uncra Phrygiae urbs et regni sedes 154, 18.
- Ungleses Stephani Triballorum regis frater, equorum regionum curator 28, 22. 30, 2. 31, 16. 53, 12.
- Ἰπταρχος* Turcici 437, 21.
- Urbini tyrannis 302, 8.
- Urda Scytharum agora 127, 17. 129, 12.
- Ursinorum s. Arctorum familia 270, 6. 302, 19.
- Valentia urbs 273, 16.
- Veneti 7, 7. 50, 11. 74, 6. 143, 21. 200, 1. 202, 7. 205, 22. 208, 2. 213, 19. 214, 3. 235, 10. 238, 13. 251, 19. 264, 16. 272, 11. 295, 10. 296, 16. 299, 6. 302, 13. 305, 10. 431, 6. 476, 22. 478, 9. 489, 15. 530, 10. 545, 1. 555, 15. eorum urbs 188, 22. reipublicae forma 194, 3. senatus ib. 13. reliqui magistratus 196, 7. 197, 22. belli dux 198, 5. urbis domorum magnificentia 197, 5. mercatura ib. 198, 11.
- Verona in Venetorum ditione 191, 6. eius principes Sclarii ib. 7.
- Victor de familia Capellarum Venetus patricius 545, 15.
- Vienna urbs 69, 19. 70, 9. 21, 72, 9
- Vincentia urbs 191, 8.
- Vladislaus III. e Polonia ad Pannoniae regnum accersitus 258, 19. cum Amurate II. bellum gessit 307, 12. foederibus ex pontificis Romani mandato solutus bellum redintegravit 316, 20. 322, 20. 325, 1. Calliacren et Varnam urbes subegit 326, 14. cum Amurate II. proelium commisit 330, 10. in quo cecidit 336, 10.
- Xerxes Darii f. 153, 14.
- Zachariorum familia 207, 13. 240, 19.
- Zaganus Mechemetis II. affinis 383, 12. 401, 2. 404, 11. 436, 10. Callipolis et Thessaliae praefectus 470, 20. Peloponnesi praefectus 476, 21. 481, 14. 482, 7. 483, 21. 484, 11. 527, 19. 561, 15.
- Zagore campus 101, 4.
- Zarcus Macedoniae praefectus 28, 17. 38, 15. eius filii Constantinus et Dragases 81, 7.
- zarobatanae bombardae 356, 11.
- Zazyntus 209, 6.
- Zenempisas Argyropolichnam subegit 324, 2. a Therize Berrhoeae principe trucidatus est ib. 10.
- Zetines dux Turcicus 81, 18.
- Zetunis urbs Thermopylarum 67, 16. 174, 10.
- zichides Nazaraei s. monachi Turcici 352, 15. 393, 20.
- Zunaites Smyrnae princeps 204, 14.
- Zupanus Nicolaus Tricae et Castoriae praefectus 29, 1. eius filius 53, 11.

111

11

DF
503
C6
v.32

Corpus scriptorum historiae
byzantinae

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
